Euroopan unionin
virallinen lehti

FI

L-sarja

HE 78/2025 vp

2024/1759

30.7.2024

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan laajennettu puitesopimus

JOHDANTO

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

BULGARIAN TASAVALTA,

TŠEKIN TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

IRLANTI,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

KROATIAN TASAVALTA,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARI,

MALTAN TASAVALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolet, jäljempänä ”jäsenvaltiot”,

ja

EUROOPAN UNIONI,

sekä

CHILEN TASAVALTA, jäljempänä ”Chile”,

jäljempänä yhdessä ”osapuolet”, jotka

OTTAVAT HUOMIOON niitä yhdistävät vahvat kulttuuriset, poliittiset, taloudelliset ja yhteistyön siteet,

VAHVISTAVAT sitoutumisensa demokratian periaatteisiin, ihmisoikeuksiin ja perusvapauksiin, oikeusvaltioperiaatteeseen ja hyvään hallintotapaan sekä kestävän kehityksen saavuttamiseen ja ilmastonmuutoksen torjumiseen, jotka muodostavat perustan niiden kumppanuudelle ja yhteistyölle,

JAKAVAT näkemyksen, että joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä,

PITÄVÄT MIELESSÄ Brysselissä 18 päivänä marraskuuta 2002 allekirjoitetun Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ”assosiaatiosopimus”, merkittävästä roolista kyseisten siteiden lujittajana,

KOROSTAVAT suhteidensa laaja-alaisuutta ja sitä, että on tärkeää luoda yhtenäinen kehys suhteiden edelleen kehittämiselle,

OTTAVAT HUOMIOON sitoumuksensa päivittää voimassa olevaa assosiaatiosopimusta vastaamaan uusia poliittisia ja taloudellisia realiteetteja ja kumppanuutensa kehitystä,

TUNNUSTAVAT kansainväliseen oikeuteen perustuvan vahvan ja tehokkaan monenvälisen järjestelmän merkityksen rauhan säilyttämisessä, konfliktien ehkäisemisessä, kansainvälisen turvallisuuden parantamisessa ja yhteisten haasteiden ratkaisemisessa,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa lujittaa yhteistyötä yhteistä etua koskevissa kahdenvälisissä, alueellisissa ja maailmanlaajuisissa kysymyksissä ja käyttää kaikkia käytettävissä olevia välineitä edistääkseen toimia, joiden tarkoituksena on kehittää aktiivista ja vastavuoroista kansainvälistä yhteistyötä,

OVAT TYYTYVÄISIÄ Sendaissa järjestetyssä YK:n kolmannessa maailmankonferenssissa 18 päivänä maaliskuuta 2015 hyväksyttyyn Sendain kehykseen katastrofiriskien vähentämiseksi 2015–2030, Addis Abebassa 13–16 päivänä heinäkuuta 2015 järjestetyssä kolmannessa kehitysrahoituskonferenssissa hyväksyttyyn Addis Abeban toimintaohjelmaan, Yhdistyneiden kansakuntien (YK) yleiskokouksen 25 päivänä syyskuuta 2015 antamaan päätöslauselmaan 70/1, joka sisältää päätösasiakirjan *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development and the 17 Sustainable Development Goals*, jäljempänä ”Agenda 2030 -toimintaohjelma”, Pariisissa 12 päivänä joulukuuta 2015 tehtyyn ilmastonmuutosta koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimukseen, jäljempänä ”Pariisin sopimus”, Quitossa järjestetyssä asumista ja kestävää kaupunkikehitystä käsittelevässä YK:n konferenssissa (Habitat III) 20 päivänä lokakuuta 2016 hyväksyttyyn uuteen kaupunkikehitysohjelmaan, jäljempänä ”uusi kaupunkikehitysohjelma”, sekä Istanbulissa 23 ja 24 päivänä toukokuuta 2016 järjestetyssä Maailman humanitaarisessa huippukokouksessa annettuihin humanitaarisiin sitoumuksiin ja kehottavat panemaan ne täytäntöön,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa edistää kestävää kehitystä sen taloudellisessa, sosiaalisessa ja ympäristöulottuvuudessa, sitoutumisensa kansainvälisen kaupan kehittämiseen siten, että edistetään kestävää kehitystä kyseisissä kolmessa ulottuvuudessa, jotka tunnustetaan tiiviisti toisiinsa liittyviksi ja toisiaan vahvistaviksi, sekä sitoumuksensa edistää Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteiden saavuttamista,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa laajentaa ja monipuolistaa kauppasuhteitaan Maailman kauppajärjestön perustamisesta Marrakeshissa 15 päivänä huhtikuuta 1994 tehdyn Marrakeshin sopimuksen ja erityisesti sen III osan erityistavoitteiden ja määräysten mukaisesti,

HALUAVAT lujittaa taloussuhteitaan, erityisesti kauppa- ja investointisuhteitaan, lisäämällä ja parantamalla markkinoille pääsyä ja edistämällä talouskasvua pitäen samalla mielessä tarpeen lisätä tietoisuutta ympäristövahinkojen taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista, kestämättömistä tuotanto- ja kulutusmalleista ja niiden vaikutuksista ihmisten hyvinvointiin,

OVAT VAKUUTTUNEITA siitä, että tämä sopimus luo niiden välisten kestävien taloussuhteiden kasvua edistävän ilmapiirin erityisesti kaupan ja sijoitusten aloilla, jotka ovat keskeisiä talouden ja yhteiskunnan kehityksen sekä teknologian innovaatioiden ja nykyaikaistamisen kannalta,

TUNNUSTAVAT, että tämän sopimuksen määräyksillä suojellaan sijoituksia ja sijoittajia ja että niillä on tarkoitus edistää kumpaakin osapuolta hyödyttävää yritystoimintaa heikentämättä niiden oikeutta yleisen edun mukaiseen sääntelyyn omilla alueillaan,

TUNNUSTAVAT innovoinnin ja kaupan välisen tiiviin suhteen sekä innovoinnin merkityksen talouskasvulle ja sosiaaliselle kehitykselle sekä vahvistavat kiinnostuksensa edistää tiiviimpää yhteistyötä innovoinnin, tutkimuksen, tieteen, teknologian ja liikenteen aloilla ja muilla niihin liittyvillä aloilla sekä edistää julkisen ja yksityisen sektorin osallistumista,

VAHVISTAVAT sitoutumisensa yhteistyön tiivistämiseen oikeuden, vapauden ja turvallisuuden alalla,

TUNNUSTAVAT tiiviimmän yhteistyön molemminpuoliset hyödyt koulutuksen, ympäristöasioiden, kulttuurin, tutkimuksen ja innovoinnin, työ- ja sosiaaliasioiden ja terveyden aloilla sekä muilla yhteisen edun mukaisilla aloilla,

ILMAISEVAT päättäväisyytensä jatkaa suhteidensa lujittamista uusilla yhteistyösopimuksilla sekä päättäväisyytensä toteuttaa tällaista yhteistyötä kolmansien maiden hyväksi, kuten osapuolten vuonna 2015 allekirjoittamassa kansainvälistä yhteistyötä koskevassa yhteisymmärryspöytäkirjassa todetaan, ja Chilen jatkuvalla osallistumisella Euroopan unionin alueellisiin ohjelmiin,

PALAUTTAVAT MIELEEN niiden Euroopan unionin ja Chilen allekirjoittamien eri sopimusten merkityksen, jotka ovat edistäneet poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä osapuolten välisten suhteiden eri aloilla sekä lisänneet kauppaa ja investointeja,

PANEVAT MERKILLE, että jos osapuolet päättävät tehdä tämän sopimuksen puitteissa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevia erillissopimuksia, joita Euroopan unioni voi tehdä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) kolmannen osan V osaston nojalla, tällaisten tulevaisuudessa tehtävien sopimusten määräykset eivät sido Irlantia, ellei Euroopan unioni samanaikaisesti Irlannin kanssa ilmoita Chilelle niiden aiempien kahdenvälisten suhteiden osalta, että tällaiset sopimukset sitovat Irlantia unionin osana Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen (SEU), ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan N:o 21 mukaisesti. Myöskään tämän sopimuksen täytäntöönpanemiseksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston nojalla myöhemmin toteutettavat Euroopan unionin sisäiset toimenpiteet eivät sido Irlantia, jos se ei ole ilmoittanut haluavansa osallistua tällaisiin toimenpiteisiin tai hyväksyä ne pöytäkirjan N:o 21 mukaisesti. Osapuolet panevat merkille myös sen, että tällaiset tulevaisuudessa tehtävät sopimukset tai myöhemmin toteutettavat Euroopan unionin sisäiset toimenpiteet kuuluvat Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan N:o 22 soveltamisalaan,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I OSA

YLEISET PERIAATTEET JA TAVOITTEET

1 LUKU

TAVOITTEET, YLEISET PERIAATTEET JA MÄÄRITELMÄT

1.1 artikla

Tämän sopimuksen tavoitteet

Tämän sopimuksen tavoitteena on

a) vahvistaa osapuolten välinen assosiaatio, joka perustuu lujitettuun kumppanuuteen, vahvistettuun poliittiseen vuoropuheluun ja tehostettuun yhteistyöhön yhteistä etua koskevissa kysymyksissä, mukaan lukien innovointi kaikilla soveltuvilla aloilla;

b) lisätä kauppaa ja sijoituksia osapuolten välillä laajentamalla ja monipuolistamalla niiden kauppasuhteita, minkä voi odottaa lisäävän talouskasvua ja parantavan elämänlaatua; ja

c) lujittaa osapuolten nykyisiä yhteistyösuhteita, mukaan lukien kestävää kehitystä edistävä kansainvälinen yhteistyö, ja edistää yhteistyötä Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanon edistämiseksi.

1.2 artikla

Yleiset periaatteet

1. Osapuolet vahvistavat voimakkaan tukensa Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteille.

2. YK:n yleiskokouksen 10 päivänä joulukuuta 1948 hyväksymässä ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa, joiden sopimuspuolia osapuolet ovat, vahvistettujen demokratian periaatteiden, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien sekä oikeusvaltioperiaatteen ja hyvän hallintotavan kunnioittaminen ovat kummankin osapuolen sisäisten ja kansainvälisten politiikkojen perusta ja tämän sopimuksen olennainen osa.

3. Osapuolet ovat samaa mieltä siitä, että joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen niin valtiollisille kuin muillekin toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden uhkatekijöistä.

4. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa edistää edelleen kestävää kehitystä sen kaikissa ulottuvuuksissa, mikä edistää kansainvälisesti sovittujen kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista, muun muassa tekemällä yhteistyötä globaaleihin ympäristöhaasteisiin vastaamiseksi.

5. Osapuolet vahvistavat sitoutumisensa sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen sekä naisten ja tyttöjen voimaannuttamiseen.

6. Osapuolet vahvistavat tukevansa 13 päivänä syyskuuta 2007 hyväksyttyä Yhdistyneiden kansakuntien julistusta alkuperäiskansojen oikeuksista ja sitoumuksiaan kunnioittaa kulttuurista monimuotoisuutta ja suojella alkuperäiskansojen oikeuksia.

7. Osapuolet panevat tämän sopimuksen täytäntöön tavalla, joka perustuu yhteisiin arvoihin, mukaan lukien vuoropuhelun, keskinäisen kunnioituksen, tasavertaisen kumppanuuden, monenvälisyyden, yhteisymmärryksen ja kansainvälisen oikeuden noudattamisen periaatteet.

1.3 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan:

a) ”assosiaatiosopimuksella” Brysselissä 18 päivänä marraskuuta 2002 allekirjoitettua sopimusta Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisestä assosiaatiosta;

b) ”väliaikaisella kauppasopimuksella” Euroopan unionin ja Chilen tasavallan välillä tehtävää kauppaa koskevaa väliaikaista sopimusta, joka on allekirjoitettu Brysselissä 13 päivänä joulukuuta 2023;

c) ”kolmannella maalla” maata tai aluetta tämän sopimuksen alueellisen soveltamisalan, joka määritellään 41.2 artiklassa, ulkopuolella; ja

d) ”valtiosopimusoikeutta koskevalla Wienin yleissopimuksella” Wienissä 23 päivänä toukokuuta 1969 tehtyä valtiosopimusoikeutta koskevaa Wienin yleissopimusta.

II OSA

POLIITTINEN VUOROPUHELU JA YHTEISTYÖ

2 LUKU

POLIITTINEN VUOROPUHELU, ULKOPOLITIIKKA, KANSAINVÄLINEN RAUHA JA TURVALLISUUS, HALLINTOTAPA JA IHMISOIKEUDET

2.1 artikla

Poliittinen vuoropuhelu

1. Osapuolet lisäävät poliittista vuoropuheluaan ja yhteistyötään kaikilla tasoilla vaihtamalla näkemyksiä ja keskustelemalla kahdenvälisistä, alueellisista, kansainvälisistä ja monenvälisistä kysymyksistä tehostetun kumppanuutensa lujittamiseksi.

2. Poliittisella vuoropuhelulla pyritään

a) edistämään kahdenvälisten suhteiden edelleen kehittämistä ja lujittamaan osapuolten kumppanuutta;

b) tehostamaan alueellisiin ja kansainvälisiin haasteisiin ja kysymyksiin liittyvää yhteistyötä;

c) vahvistamaan osapuolten institutionaalisia valmiuksia muun muassa valtion nykyaikaistamisen, hallinnon hajauttamisen ja instituutioiden välisen yhteistyön edistämisen osalta.

3. Osapuolten poliittista vuoropuhelua voidaan käydä seuraavissa yhteisesti sovituissa muodoissa:

a) neuvottelut, kokoukset ja vierailut huippukokoustasolla;

b) neuvottelut, kokoukset ja vierailut ministeritasolla;

c) ylemmän virkamiestason säännölliset kokoukset, mukaan lukien korkean tason poliittinen vuoropuhelu;

d) alakohtaiset vuoropuhelut, mukaan lukien vierailut ja asiantuntijavaihto yhteistä etua koskevissa kysymyksissä;

e) valtuuskuntien vierailut ja muu yhteydenpito Chilen kansalliskongressin ja Euroopan parlamentin välillä.

2.2 artikla

Joukkotuhoaseiden leviämisen ehkäiseminen

1. Osapuolet katsovat, että joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä. Tämän vuoksi osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseen noudattamalla kaikilta osin kansainvälisistä aseidenriisunta- ja asesulkusopimuksista johtuvia velvoitteitaan ja muita asiaa koskevia kansainvälisiä velvoitteitaan ja huolehtimalla niiden kansallisesta täytäntöönpanosta. Osapuolet sopivat, että tämä kohta on tämän sopimuksen olennainen osa.

2. Lisäksi osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseen

a) toteuttamalla toimia kaikkien muiden asiaa koskevien kansainvälisten välineiden allekirjoittamiseksi, ratifioimiseksi tai niihin liittymiseksi tapauksen mukaan ja niiden panemiseksi kaikilta osin täytäntöön;

b) luomalla tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän, jolla valvotaan joukkotuhoaseisiin liittyvien tavaroiden vientiä ja kauttakulkua, mukaan lukien kaksikäyttöteknologian loppukäytön valvonta ja tehokkaat seuraamukset vientivalvonnan laiminlyömisestä.

2.3 artikla

Ihmisoikeudet, oikeusvaltioperiaate ja hyvä hallintotapa

1. Osapuolet edistävät säännöllistä, merkityksellistä ja laajapohjaista vuoropuhelua ihmisoikeuksista.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi, myös kansainvälisten ihmisoikeussopimusten ratifioinnin ja täytäntöönpanon osalta, sekä demokratian periaatteiden ja oikeusvaltioperiaatteen lujittamiseksi, sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja kaikenlaisista syistä johtuvan syrjinnän torjumiseksi kaikissa muodoissaan.

3. Tällaisen yhteistyön puitteissa voidaan

a) tukea ihmisoikeuksia koskevien toimintasuunnitelmien laatimista ja täytäntöönpanoa;

b) edistää ihmisoikeuksia muun muassa koulutuksen ja median avulla;

c) lujittaa ihmisoikeuksiin, oikeusvaltioon ja hyvään hallintotapaan liittyviä kansallisia ja alueellisia instituutioita;

d) tehostaa yhteistyötä YK:n ihmisoikeussopimuselimissä ja ihmisoikeusneuvoston erityismenettelyissä ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti;

e) tehostaa koordinointia ja yhteistyötä ihmisoikeuksiin liittyvissä YK:n elimissä ja aiheeseen liittyvillä alueellisilla ja monenvälisillä foorumeilla;

f) vahvistaa kansallisia, alueellisia ja hajautettuja valmiuksia soveltaa demokraattisia periaatteita ja käytäntöjä, mukaan lukien kansainvälisten demokraattisten normien mukaisten vaaliprosessien edistäminen;

g) vahvistaa hyvää, riippumatonta ja avointa hallintotapaa paikallisella, kansallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla, edistää instituutioiden vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta sekä tukea kansalaisten osallistumista ja kansalaisyhteiskunnan osallistamista;

h) tehdä yhteistyötä ja koordinoida toimia tarpeen mukaan, myös kolmansissa maissa, demokratian periaatteiden, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen lujittamiseksi, mukaan lukien riippumattoman oikeusjärjestelmän olemassaolo, yhdenvertaisuus lain edessä, kansalaisten mahdollisuus tehokkaaseen oikeusapuun sekä oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, asianmukaiseen menettelyyn ja oikeussuojan saatavuuteen;

i) edistää kansainvälisten ihmisoikeussopimusten yleismaailmallisuutta ja kannustaa kolmansia osapuolia täyttämään niistä johtuvat velvoitteensa;

j) pyrkiä varmistamaan vastuuvelvollisuus ihmisoikeusloukkauksista ja -rikkomuksista ja tällaisten loukkausten ja rikkomusten uhrien oikeussuojakeinot.

2.4 artikla

Sukupuolten tasa-arvo ja naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen

1. Osapuolet edistävät sukupuolten tasa-arvoa, kaikkien naisten ja tyttöjen kaikkien ihmisoikeuksien täysimääräistä toteutumista ja heidän voimaannuttamistaan. Ne tunnustavat sukupuolten tasa-arvon ja kaikkien naisten ja tyttöjen voimaannuttamisen välttämättömyyden sekä omana tavoitteenaan että demokratian, kestävän ja osallistavan kehityksen, rauhan ja turvallisuuden edistäjänä. Osapuolet jakavat parhaita käytäntöjä ja selvittävät mahdollisuuksia uusiin yhteistyöjärjestelyihin ja mahdollisiin synergioihin omien aloitteidensa, kuten politiikkojen ja ohjelmien, välillä, noudattaen kansainvälisiä normeja ja sitoumuksia, kuten YK:n yleiskokouksen 18 päivänä joulukuuta 1979 hyväksymää kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevaa yleissopimusta (CEDAW), naisten syrjinnän poistamista käsittelevän YK:n komitean antamia yleisiä suosituksia, Pekingissä 4–15 päivänä syyskuuta 1995 pidetyssä neljännessä naisten maailmankonferenssissa hyväksyttyä Pekingin julistusta ja toimintaohjelmaa, Kairossa 5–13 päivänä syyskuuta 1994 pidetyssä kansainvälisessä väestö- ja kehityskonferenssissa hyväksyttyä toimintaohjelmaa ja sen seurantakokouksien tuloksia, Agenda 2030 -toimintaohjelmaa, YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1325 (2000) ja sen myöhempiä päätöslauselmia naisista, rauhasta ja turvallisuudesta sekä muita sukupuolten tasa-arvoa ja naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksia koskevia kansainvälisiä sopimuksia, joiden osapuolia ne ovat.

2. Tällaisen yhteistyön puitteissa voidaan

a) tehdä yhteistyötä kaikkien kestävän kehityksen tavoitteiden, erityisesti tavoitteen 5 ja sen alatavoitteiden, saavuttamiseksi;

b) edistää, suojella ja toteuttaa kaikkien naisten ja tyttöjen kaikkia ihmisoikeuksia, ehkäistä ja torjua kaikenlaista naisiin ja tyttöihin sekä julkisella että yksityisellä tasolla kohdistuvaa väkivaltaa, syrjintää ja häirintää ja nostaa niistä syytteitä sekä edistää aktiivisesti naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksia asiaa koskevien kansainvälisten puitteiden mukaisesti;

c) edistää aktiivisesti sukupuolinäkökulman järjestelmällistä valtavirtaistamista; lisätä vuoropuhelua ja yhteistyötä sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun, suojelun ja osallisuuden, ihmisarvoisen työn ja työllisyyspolitiikan edistämiseksi;

d) tukea YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1325 (2000) koskevan kansallisen toimintasuunnitelman laatimista ja täytäntöönpanoa sekä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (2000) ja sen myöhempien päätöslauselmien muodostaman YK:n naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan toimintaohjelman täytäntöönpanoa;

e) edistää naisten poliittista osallistumista ja johtajuutta sekä pääsyä laadukkaaseen koulutukseen, taloudellista voimaannuttamista ja johtajuutta sekä lisätä naisten osallistumista kaikilla elämänaloilla, myös politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla sekä sosiaalisilla aloilla;

f) vahvistaa kansallisia ja alueellisia instituutioita erityistoimenpiteillä, joilla ratkotaan naisiin ja tyttöihin kohdistuvaan väkivaltaan liittyviä kysymyksiä, mukaan lukien kaikenlaisen seksuaalisen ja sukupuolittuneen väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja niiltä suojelu, tutkinta- ja vastuuvelvollisuusmekanismien avulla, tarjoamalla uhreille hoitoa ja tukea sekä edistämällä naisille ja tytöille turvallisia olosuhteita;

g) varmistaa käytännössä, että naisten ja tyttöjen ihmisoikeuksia edistetään, kunnioitetaan ja suojellaan, torjua kaikenlaista heihin kohdistuvaa syrjintää ja väkivaltaa, mukaan lukien naisihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuva väkivalta, varmistaa oikeussuojan saatavuus ja toteuttaa tarvittavat toimet rankaisemattomuuden lopettamiseksi;

h) tehostaa yhteistyötä asiaankuuluvien YK:n elinten ja muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa;

i) edistää aktiivisesti tasa-arvoselvitysten tekemistä ja sukupuolinäkökulman järjestelmällistä huomioon ottamista kaikissa rauhaan ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa niin, että samalla varmistetaan naisten johtajuus ja mielekäs osallistuminen rauhanprosesseihin, rauhanvälitykseen, konfliktinratkaisuun, rauhanrakentamiseen sekä siviili- ja sotilasoperaatioihin.

2.5 artikla

Kansainvälinen turvallisuus ja kybertoimintaympäristö

Osapuolet lisäävät yhteistyötään kyberturvallisuuden alalla sekä koskien tieto- ja viestintätekniikan käyttöä kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden puitteissa, mukaan lukien normit, valtioiden vastuullista käyttäytymistä koskevat periaatteet, voimassa olevan kansainvälisen oikeuden noudattaminen kybertoimintaympäristössä, luottamusta lisäävien toimenpiteiden kehittäminen ja valmiuksien kehittäminen, ja lisäävät näkemysten vaihtoa kyseisistä kysymyksistä.

2.6 artikla

Terrorismin torjunta

1. Osapuolet vahvistavat terrorismin torjunnan tärkeyden ja tekevät yhteistyötä terroritekojen ehkäisemiseksi ja tukahduttamiseksi kansainvälisen oikeuden, oman lainsäädäntönsä ja oikeusvaltioperiaatteen mukaisesti. Yhteistyötä tehdään erityisesti

a) kaikkien asiaa koskevien YK:n turvallisuusneuvoston ja yleiskokouksen päätöslauselmien, kansainvälisten sopimusten ja välineiden täysimääräisen täytäntöönpanon puitteissa;

b) edistämällä YK:n jäsenvaltioiden keskinäistä yhteistyötä, jotta YK:n yleiskokouksen 8 päivänä syyskuuta 2006 hyväksymä YK:n maailmanlaajuinen terrorisminvastainen strategia pantaisiin tehokkaasti täytäntöön;

c) vaihtamalla parhaita käytäntöjä väkivaltaisiin ääriliikkeisiin johtavan radikalisoitumisen ehkäisemiseksi ja terrorismin torjumiseksi;

d) vaihtamalla tietoja terroristiryhmistä ja niiden tukiverkostoista kansallisen ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti ja tukemalla mahdollisuuksien mukaan alueellisia lainvalvontayhteistyön aloitteita terrorismin torjunnassa kunnioittaen kaikilta osin ihmisoikeuksia, oikeutta yksityisyyteen ja oikeusvaltioperiaatetta.

2.7 artikla

Kansalaisten turvallisuus

1. Osapuolet tekevät kansalaisten turvallisuutta edistävää yhteistyötä. Ne toteavat, että kansalaisten turvallisuus ylittää kansalliset ja alueelliset rajat ja edellyttää laajempaa vuoropuhelua ja yhteistyötä sekä alueellisesti että osapuolten alueiden välillä.

Osapuolet tunnustavat järjestäytyneen rikollisuuden ja huumekaupan torjunnan tärkeyden kansalaisten turvallisuuden parantamisessa. Ne sitoutuvat tukemaan kansalaisten turvallisuutta edistävää vuoropuhelua ja yhteistyötä alueidensa välillä.

2. Osapuolet voivat vaihtaa näyttöön perustuvia kokemuksia ja parhaita käytäntöjä väkivallan ja rikollisuuden ehkäisemiseen liittyvien toimintapolitiikkojen suunnittelusta ja täytäntöönpanosta sekä järjestelmistä, joilla mitataan ja arvioidaan väkivaltaa, rikollisuutta ja turvattomuutta.

Osapuolet voivat vaihtaa kansalaisten turvallisuuden varmistamiseksi näyttöön perustuvia parhaita käytäntöjä, jotka koskevat rikosten uhrien suojelua.

3. Ennaltaehkäisyn osalta osapuolet voivat edistää väkivallan ehkäisemiseen tähtäävää julkista politiikkaa kiinnittäen erityistä huomiota nuoriin ja sukupuolinäkökulmaan.

4. Osapuolet voivat vaihtaa kokemuksia ja parhaita käytäntöjä sellaisilla aloilla kuin rauhaa ja väkivallattomuutta edistävän kulttuurin edistäminen, lakien noudattaminen, kuntoutustoiminta, yhteiskuntaan sopeuttaminen ja korjaava oikeus. Vankeinhoitojärjestelmiä koskevassa osapuolten lainsäädännössä olisi otettava huomioon kansainväliset standardit ja normit.

2.8 artikla

Pienaseet ja kevyet aseet sekä muut tavanomaiset aseet

1. Osapuolet toteavat, että pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä muiden tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laiton tuotanto, siirto ja liikkuminen sekä niiden liiallinen keskittyminen, huono hallinnointi ja valvomaton leviäminen sekä riittämättömästi turvatut varastot ovat edelleenkin vakava uhka rauhalle ja kansainväliselle turvallisuudelle.

2. Osapuolet sopivat panevansa täytäntöön voimassa olevien kansainvälisten sopimusten, YK:n päätöslauselmalla 55/255 31 päivänä toukokuuta 2001 hyväksytyn ampuma-aseiden, niiden osien ja komponenttien sekä ampumatarvikkeiden laittoman valmistuksen ja laittoman kaupan torjuntaa koskevan lisäpöytäkirjan ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaiset velvoitteensa pienaseiden ja kevyiden aseiden ja muiden tavanomaisten aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumiseksi sekä muiden tämän alan kansainvälisten asiakirjojen, kuten 20 päivänä heinäkuuta 2001 hyväksytyn pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan YK:n toimintaohjelman, puitteissa antamansa sitoumukset.

3. Osapuolet tunnustavat sisäisten valvontajärjestelmien merkityksen kansainvälisten vaatimusten ja määräysten mukaisesti tapahtuvissa tavanomaisten aseiden siirroissa. Osapuolet toteavat, että on tärkeää soveltaa tällaisia valvontatoimia vastuullisesti, koska siten voidaan edistää kansainvälistä ja alueellista rauhaa, turvallisuutta ja vakautta, vähentää inhimillistä kärsimystä ja estää tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisia siirtoja.

4. Osapuolet sitoutuvat tältä osin panemaan New Yorkissa 2 päivänä huhtikuuta 2013 hyväksytyn asekauppasopimuksen kaikilta osin täytäntöön ja tekemään mainitun sopimuksen puitteissa toistensa kanssa yhteistyötä, myös edistämällä kyseisen sopimuksen yleismaailmallisuutta ja sen täytäntöönpanoa kaikilta osin kaikissa YK:n jäsenvaltioissa.

5. Osapuolet sitoutuvat sen vuoksi tekemään yhteistyötä ja varmistamaan toimiensa koordinoinnin, täydentävyyden ja synergian, jotta voidaan säännellä tavanomaisten aseiden kansainvälisen kauppaa tai parantaa tätä sääntelyä sekä ehkäistä, torjua ja poistaa aseiden laiton kauppa.

2.9 artikla

Kansainvälinen rikostuomioistuin

1. Osapuolet ovat sitä mieltä, että vakavimmat kansainvälistä yhteisöä koskettavat rikokset eivät saa jäädä rankaisematta, ja ne pyrkivät varmistamaan, että kyseiset rikokset tutkitaan tehokkaasti ja että niistä nostetaan

syyte, toteuttamalla kansallisen tason toimenpiteitä ja tehostamalla kansainvälistä yhteistyötä, myös Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) kanssa.

2. Osapuolet edistävät ICC:n Rooman perussäännön, jäljempänä ”Rooman perussäännön”, yleismaailmallista ratifiointia tai siihen liittymistä ja pyrkivät siihen, Rooman perussäännön sopimusvaltiot panevat Rooman perussäännön tehokkaasti täytäntöön. Osapuolet vaihtavat tarvittaessa lainsäädäntönsä antamista koskevia parhaita käytäntöjä ja toteuttavat toimenpiteitä Rooman perussäännön loukkaamattomuuden turvaamiseksi.

2.10 artikla

Yhteistyö kansainvälisessä kriisinhallinnassa

1. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa tehdä yhteistyötä rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden edistämiseksi, mukaan lukien yhteistyö sukupuolinäkökulman kehittämiseksi kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden alalla.

2. Osapuolet koordinoivat kriisinhallintatoimia, mukaan lukien yhteistyö kriisinhallintaoperaatioissa.

3. Osapuolet tekevät työtä puitteiden luomisesta Chilen tasavallan osallistumiselle Euroopan unionin kriisinhallintaoperaatioihin Brysselissä 30 päivänä tammikuuta 2014 allekirjoitetun Euroopan unionin ja Chilen tasavallan välisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi.

3 LUKU

OIKEUS, VAPAUS JA TURVALLISUUS

3.1 artikla

Oikeudellinen yhteistyö

1. Osapuolet tehostavat keskinäistä oikeusapua ja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevaa nykyistä yhteistyötä asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten pohjalta. Osapuolet vahvistavat nykyisiä mekanismeja ja harkitsevat tarvittaessa uusien mekanismien kehittämistä helpottamaan tämän alan kansainvälistä yhteistyötä. Tällaiseen yhteistyöhön kuuluu tarpeen mukaan liittyminen asiaa koskeviin kansainvälisiin välineisiin ja niiden täytäntöönpano sekä läheisempi yhteistyö muiden asiaan liittyvien kansainvälisen oikeudellisen yhteistyön verkostojen kanssa.

2. Osapuolet kehittävät siviili- ja kauppaoikeuden alan yhteistyötä erityisesti siviilioikeudellista yhteistyötä koskevien monenvälisten yleissopimusten neuvottelemisen, ratifioinnin ja täytäntöönpanon osalta, mukaan lukien kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yleissopimukset kansainvälisen oikeudellisen yhteistyön ja kansainvälisten oikeudenkäyntien alalla sekä lastensuojelun alalla.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen tarpeen mukaan sähköisten välineiden käyttöä asiakirjojen lähettämisessä sekä korkeita henkilötietojen suojaa koskevia vaatimuksia kansainvälisessä oikeudellisessa yhteistyössä.

3.2 artikla

Maailman huumeongelma

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä varmistaakseen yhdennetyn, tasapainoisen ja näyttöön perustuvan lähestymistavan huumausainekysymyksiin voidakseen

a) toteuttaa kysynnän vähentämiseen tähtääviä aloitteita ja niihin liittyviä toimenpiteitä, mukaan lukien ennaltaehkäisy ja hoito, yhteiskuntaan sopeuttaminen ja muut terveyteen liittyvät kysymykset;

b) varmistaa valvottavien aineiden käytettävissä olon ja saatavuuden yksinomaan lääketieteellisiin ja tieteellisiin tarkoituksiin samalla, kun estetään niiden kulkeutuminen muualle;

c) toteuttaa tarjonnan vähentämiseen tähtääviä aloitteita ja niihin liittyviä toimenpiteitä, kuten tehokas lainvalvonta ja huumerikollisuuden torjunta, rahanpesun ja laittoman huumausainekaupan torjunta, mukaan lukien internetin välityksellä toteutettu huumausainekauppa, ja edistää oikeudellista yhteistyötä;

d) kiinnittää huomiota monialaisiin kysymyksiin kuten huumeet ja ihmisoikeudet, nuoriso, lapset, sukupuoli, naiset ja yhteisöt, mukaan lukien yhteistyötoimet, joilla edistetään koulutus- ja sopeuttamisohjelmien ja -toimien kehittämistä, jotta voidaan vähentää huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden kysyntää;

e) vaihtaa tietoja ja parhaita käytäntöjä, jotka koskevat muuttuvia realiteetteja, suuntauksia ja vallitsevia olosuhteita, esiin nousevia ja jatkuvia haasteita ja uhkia, mukaan lukien uudet psykoaktiiviset aineet; tähän voi sisältyä huumeiden kysynnän vähentäminen ja materiaalin, kuten takavarikoitujen huumausaineiden lähtöaineiden, rikostekninen analyysi;

f) vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä, jotta voidaan muun muassa puuttua huumausaineiden, psykotrooppisten aineiden ja uusien psykoaktiivisten aineiden laittomassa tuotannossa käytettävien lähtöaineiden, välttämättömien kemikaalien ja niitä sisältävien tuotteiden tai valmisteiden kulkeutumiseen laittomiin tarkoituksiin;

g) vahvistaa vaihtoehtoista kehitystä sekä alueellista, alueiden välistä ja kansainvälistä yhteistyötä tasapainoisen ja kehitykseen suuntautuvan huumausainevalvontapolitiikan alalla.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi muun muassa kannustamalla mahdollisuuksien mukaan kolmansia maita ratifioimaan ja panemaan täytäntöön sellaiset huumausainevalvontaa koskevat kansainväliset yleissopimukset ja pöytäkirjat, joiden osapuolia ne ovat, jos ne eivät ole sitä vielä tehneet. Osapuolet perustavat toimensa sovellettaviin lakeihinsa ja asetuksiinsa, huumausainevalvontaa koskevien YK:n yleissopimusten mukaisiin yleisesti hyväksyttyihin periaatteisiin sekä suosituksiin, jotka esitetään vuonna 2016 pidetyn YK:n yleiskokouksen maailman huumeongelmaa käsitelleen erityisistunnon päätösasiakirjassa ”Our joint commitment to effective addressing and countering the world drug problem”, jossa esitetään viimeisin kansainvälinen konsensus maailman huumausainepolitiikasta, arvioidakseen maailman huumeongelman ratkaisemiseksi ja torjumiseksi yhdessä annettujen sitoumusten täytäntöönpanoa.

3.3 artikla

Kansainvälinen muuttoliike ja turvapaikka-asiat

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja vaihtavat näkemyksiä omien lakiensa, asetustensa ja toimivaltansa puitteissa muuttoliikeasioissa, mukaan lukien laillinen ja sääntöjenvastainen muuttoliike, ihmiskauppa ja muuttajien salakuljetus, muuttoliike ja kehitys, turvapaikka-asiat ja kansainvälinen suojelu, palauttaminen, takaisinotto, kotouttaminen sekä viisumit ja rajaturvallisuus.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä, mahdollisesti myös teknistä yhteistyötä, vaihtaakseen tietoja ja hyviä käytäntöjä, jotka liittyvät politiikkoihin, sääntelyyn, instituutioihin ja kansalaisyhteiskuntaan, sekä jakaakseen muuttoliikettä koskevia tietoja ja tilastoja.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä estääkseen sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja torjuakseen muuttajien salakuljetusta. Tätä varten

a) Chile ottaa takaisin kaikki jonkin jäsenvaltion alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä ja, ellei erityisellä sopimuksella ole toisin määrätty, ilman muita muodollisuuksia;

b) jokainen jäsenvaltio ottaa takaisin kaikki Chilen alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa Chilen pyynnöstä ja, ellei erityisellä sopimuksella ole toisin määrätty, ilman muita muodollisuuksia;

c) jäsenvaltiot ja Chile antavat kansalaisilleen asianmukaiset matkustusasiakirjat a ja b alakohdassa mainittuja tarkoituksia varten tai hyväksyvät eurooppalaisten matkustusasiakirjojen käytön palauttamista varten;

d) osapuolet sopivat neuvottelevansa erillissopimuksen, jossa määritellään takaisinottoa koskevat velvoitteet, mukaan lukien kansalaisuuden todistamistavat; kyseiseen sopimukseen voi myös sisältyä velvoite ottaa takaisin kolmansien maiden kansalaisia, osapuolten sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

4. Osapuolet sitoutuvat tehostamaan muuttoliikettä koskevaa kansainvälistä yhteistyötä sen kaikissa ulottuvuuksissa, myös YK:n puitteissa, erityisesti sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen ja pakkomuuton perimmäisiin syihin puuttumiseksi kansallista toimivaltaa kunnioittaen.

3.4 artikla

Konsuliviranomaisten antama suojelu

Chilessä edustettuina olevien jäsenvaltioiden diplomaatti- ja konsuliviranomaiset antavat suojelua myös sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisille, joilla ei ole Chilessä pysyvää edustustoa, jos ne pystyvät määrätyssä tapauksessa antamaan tosiasiallista konsulisuojelua, samoin edellytyksin kuin kyseisen edustettuna olevan jäsenvaltion omille kansalaisille.

3.5 artikla

Rahanpesu ja terrorismin rahoitus

Osapuolet tekevät yhteistyötä ehkäistäkseen ja torjuakseen rahoituslaitostensa ja nimettyjen rahoitusalan ulkopuolisten yritysten ja ammatinharjoittajien käyttöä terrorismin rahoittamiseen ja rikoksen tuottaman hyödyn pesemiseen. Ne vaihtavat tätä varten tietoja lainsäädäntönsä puitteissa ja tekevät yhteistyötä varmistaakseen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän (FATF) antamien suositusten tehokkaan ja täydellisen täytäntöönpanon. Tällaiseen yhteistyöhön voi sisältyä muun muassa rikoshyötyyn liittyvien varojen takaisinperintä, takavarikointi, menetetyksi tuomitseminen, jäljittäminen, tunnistaminen ja palauttaminen.

3.6 artikla

Lainvalvonta sekä korruption ja kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjunta

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja vaihtavat näkemyksiä kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden, talousrikollisuuden, huumekaupan ja laittomien huumausaineiden, ihmiskaupan ja muiden siihen liittyvien hyväksikäytön muotojen, korruption, väärentämisen, salakuljetuksen ja laittomien liiketoimien torjunnassa noudattamalla kansainvälisiä velvoitteitaan tällä alalla, mukaan lukien keskinäinen oikeusapu ja tehokas yhteistyö rikoksella saatujen varojen takaisin perimiseksi.

2. Osapuolet vaihtavat näyttöön perustuvia kokemuksia ja parhaita käytäntöjä korruption ja kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan liittyvien politiikkojen suunnittelusta ja täytäntöönpanosta.

3. Osapuolet kehittävät lainvalvonta-alan vuoropuhelua ja yhteistyötä, myös jatkamalla Europolin kanssa tehtävää strategista yhteistyötä, sekä strategista oikeudellista yhteistyötä, myös Eurojustin kautta.

4. Osapuolet pyrkivät tarpeen mukaan tekemään yhteistyötä kansainvälisillä foorumeilla edistääkseen liittymistä 15 päivänä marraskuuta 2000 YK:n päätöslauselmalla 55/25 hyväksyttyyn kansainvälisen

järjestäytyneen rikollisuuden vastaiseen YK:n yleissopimukseen ja sen pöytäkirjoihin ja edistääkseen niiden täytäntöönpanoa.

5. Osapuolet edistävät 31 päivänä lokakuuta 2003 YK:n päätöslauselmalla 58/4 hyväksytyn korruption vastaisen YK:n yleissopimuksen ja Dohassa 9–13 päivänä marraskuuta 2009 järjestetyssä korruption vastaisen YK:n yleissopimuksen sopimusvaltioiden konferenssissa perustetun korruption vastaisen YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanon tarkastelumekanismin, jäljempänä ”täytäntöönpanon tarkastelumekanismi”, täytäntöönpanoa, muun muassa noudattamalla periaatteita, jotka koskevat läpinäkyvyyttä ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista täytäntöönpanon tarkastelumekanismiin.

6. Osapuolet tunnustavat korruption torjunnan tärkeyden kansainvälisessä kaupassa ja sijoitustoiminnassa ja sopivat siksi tätä varten yksityiskohtaisemmista määräyksistä, jotka vahvistetaan tämän sopimuksen korruption ehkäisemistä ja torjuntaa koskevassa pöytäkirjassa.

7. Korruption torjunnan osalta osapuolet sopivat erityisesti

a) vaihtavansa asiaa koskevia tietoja ja parhaita käytäntöjä sellaisissa asioissa kuten lahjomattomuus, julkinen avoimuus ja korruption torjunta;

b) vaihtavansa tietoja ja parhaita käytäntöjä, mukaan lukien korruption torjuntaa koskevat tiedotuskampanjat ja koulutusmenetelmät.

3.7 artikla

Kyberrikollisuus

1. Osapuolet toteavat, että kyberrikollisuus on maailmanlaajuinen ongelma, joka edellyttää maailmanlaajuisia ratkaisuja.

2. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään kyberrikollisuuden ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Ne vaihtavat tätä varten tietoja ja parhaita käytäntöjä omien lakiensa ja kansainvälisten sitoumustensa, kuten Budapestissa 23 päivänä marraskuuta 2001 tehdyn tietoverkkorikollisuutta koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen, jäljempänä ”Budapestin yleissopimus”, mukaisesti ihmisoikeuksia kaikilta osin kunnioittaen ja vastuunsa rajoissa.

3. Osapuolet vaihtavat tietoja tietokonerikollisuuteen ja digitaalinen forensiikkaan erikoistuneiden tutkijoiden ja muiden ammattilaisten tai syyttäjien koulutuksesta, ja ne voivat toteuttaa yhteisiä koulutustoimia molempien osapuolten tai kolmansien osapuolten hyväksi.

4. Osapuolet pyrkivät tekemään tarpeen mukaan yhteistyötä avustaakseen ja tukeakseen muita valtioita sellaisten asianmukaisten lakien, politiikkojen, käytäntöjen ja koulutuksen kehittämisessä, jotka ovat linjassa Budapestin yleissopimuksen kanssa ja joissa se tunnustetaan kansainväliseksi standardiksi kyberrikollisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa.

3.8 artikla

Henkilötietojen suoja

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää suojella yksityisyyttä ja henkilötietojen suojaa koskevia perusoikeuksia. Osapuolet tekevät yhteistyötä varmistaakseen kyseisten perusoikeuksien kunnioittamisen myös lainvalvonnassa sekä terrorismin ja muun vakavan kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen henkilötietojen suojan korkeaa tasoa. Kahden- ja monenväliseen yhteistyöhön voi sisältyä valmiuksien kehittämistä, teknistä apua, tietojen ja asiantuntemuksen

vaihtoa sekä sääntelyviranomaisten kautta kansainvälisissä elimissä tapahtuvaa yhteistyötä osapuolten yhdessä sopimalla tavalla.

4 LUKU
KESTÄVÄ KEHITYS

4.1 artikla

Kestävä kehitys

1. Osapuolet edistävät kestävää kehitystä sen kolmessa ulottuvuudessa, jotka ovat sosiaalinen, taloudellinen ja ympäristöä koskeva ulottuvuus, osallistavalla ja tasapainoisella tavalla vuoropuhelun, yhteisten toimien, parhaiden käytäntöjen jakamisen, kaikkien hallintotasojen hyvän hallintotavan, yhtenäisten kansallisten kestävän kehityksen strategioiden ja rahoitusvarojen käyttöönoton avulla hyödyntäen parhaalla mahdollisella tavalla nykyisiä ja tulevia välineitä.

2. Osapuolet vastaavat YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden, jäljempänä ”kestävän kehityksen tavoitteet”, saavuttamiseen liittyviin haasteisiin asettamalla etusijalle kunkin osapuolen tarpeet ja kansallisen sitoutuneisuuden, ottamalla huomioon alueellisen ja paikallisen kontekstin sekä luomalla synergioita ja kumppanuuksia kyseisen alan eri asiaankuuluvien sidosryhmien, myös kansalaisyhteiskunnan, paikallishallinnon, yksityisen sektorin, voittoa tavoittelemattomien järjestöjen ja tiedemaailman, kanssa. Vaikka osapuolet tunnustavat hallitusten keskeisen roolin kehityksen edistämisessä, ne tekevät myös yhteistyötä kannustaakseen yksityistä sektoria, erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä, ottamaan kestävän kehityksen huomioon käytännöissään.

3. Osapuolet toteavat, että täytäntöönpanokeinot, mukaan lukien rahoitus, teknologian siirto, tekninen yhteistyö ja valmiuksien kehittäminen, ovat tärkeitä eri sidosryhmien, myös hallitusten, kansalaisyhteiskunnan, yksityisen sektorin ja muiden toimijoiden, toteuttaessa ja seuratessa Agenda 2030 -toimintaohjelmaa. Tältä osin ne sitoutuvat jatkamaan työtä kansainvälisen yhteistyön lujittamiseksi muun muassa edistämällä innovatiivisten välineiden käyttöä kestävän kehityksen saavuttamiseksi.

4. Osapuolet tekevät yhteistyötä kulutus- ja tuotantomallien kestävyyden parantamiseksi ja pyrkivät toteuttamaan toimia, joilla pyritään irrottamaan talouskasvu ympäristön pilaantumisesta, muun muassa kiertotalouden, julkisten politiikkojen ja liiketoimintastrategioiden avulla.

5. Osapuolet pyrkivät edistämään luonnonvarojen vastuullista, kestävää ja tehokasta käyttöä.

6. Osapuolet pyrkivät lisäämään tietoisuutta ympäristövahinkojen taloudellisista ja sosiaalisista kustannuksista ja niiden vaikutuksista ihmisten hyvinvointiin muun muassa hyödyntämällä tieteeseen perustuvaa näyttöä.

7. Osapuolet käyvät säännöllistä jäsenneltyä politiikkavuoropuhelua kestävästä kehityksestä ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisesta parantaakseen politiikan koordinointia yhteistä etua koskevissa kysymyksissä sekä kyseisen koordinoinnin laatua ja vaikuttavuutta.

8. Osapuolet tekevät yhteistyötä sukupuolinäkökohtien valtavirtaistamiseksi kaikissa politiikoissa ja välineissä.

9. Kehitysyhteistyössä noudatetaan kansainvälisesti sovittuja asiaankuuluvia periaatteita ja politiikkoja, joihin molemmat osapuolet ovat sitoutuneet.

4.2 artikla

Kansainvälinen yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat kansainvälisen yhteistyön molempia osapuolia hyödyttävän luonteen ja sen arvon kestävän kehityksen prosessien edistämisessä.

2. Osapuolet kannustavat kolmenväliseen yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa yhteistä etua koskevissa asioissa siten, että kunnioitetaan kaikilta osin edunsaajien strategioita ja painopisteitä. Ne edistävät alueellisen yhdentymisen lisäämistä Latinalaisessa Amerikassa ja Karibian alueella ja tunnustavat osapuolten alueiden välisen osallistavan yhteistyön strategisen merkityksen.

4.3 artikla

Ympäristö

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta suojella ympäristöä sekä säilyttää ja ennallistaa luonnonvaroja ja hoitaa niitä kestävällä tavalla.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä erityisesti sellaisissa asioissa kuin tiedon- ja oikeudensaantioikeudet ympäristöasioissa, luonnon monimuotoisuus ja suojelualueet, maa ja maaperä, vesi, ilmanlaatu, ympäristön seuranta, ympäristövaikutusten arviointi, jätehuolto, laajennettu tuottajavastuu, kierrätys ja kemiallisten aineiden käsittely sekä kuljetusvaikutusten arviointi ja hallinta.

3. Osapuolet tunnustavat maailmanlaajuisen ympäristöhallinnon merkityksen, mukaan lukien niiden monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpano, joiden osapuolia ne ovat, ja tarpeen mukaan Yhdistyneiden kansakuntien ympäristökokouksen ja muiden asiaan liittyvien foorumien päätöslauselmien täytäntöönpano kumpaakin osapuolta koskevien ympäristöhaasteiden ratkaisemiseksi. Kumpikin osapuoli vahvistaa sitoumuksensa panna täytäntöön monenväliset ympäristösopimukset, joiden osapuoli se on.

4. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään ympäristön ja ihmisten terveyden suojelemiseksi sekä ympäristönäkökohtien valtavirtaistamiseksi tarpeen mukaan kaikilla yhteistyön aloilla ja erityisesti

a) hyvän ympäristöhallinnon edistämiseksi yhdessä sovituilla ensisijaisilla aloilla;

b) tietojen, teknisen asiantuntemuksen ja parhaiden käytäntöjen vaihdon tukemiseksi muun muassa seuraavilla aloilla:

   i) vihreä ja kiertotalous sekä parhaat saatavilla olevat tekniikat;

   ii) luonnon monimuotoisuutta koskevien tavoitteiden säilyttäminen ja kestävä käyttö, mukaan lukien ekosysteemien ja ekosysteemipalvelujen kartoitus ja arviointi, niiden arvottaminen ja kyseisten tavoitteiden valtavirtaistaminen muilla asiaan liittyvillä politiikan aloilla;

   iii) metsien suojelu ja kestävä hoito;

   iv) luonnonvaraisten eläinten ja kasvien laittoman kaupan torjunta, mukaan lukien puutavara ja muut biologiset resurssit;

   v) järkevä kemikaalien käsittely ja jätehuolto;

   vi) vesivaroja, maaperää ja maankäyttöä koskeva toimintapolitiikka;

   vii) ilmansaasteet ja lyhytvaikutteisten saasteiden vähentäminen;

   viii) rannikko- ja meriympäristön säilyttäminen ja hoito;

   ix) ympäristön pilaantumisen sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset;

   x) taloudellisen toiminnan ympäristövaikutukset ja yritysten viherryttämismahdollisuudet;

   xi) tiedon ja oikeuden saanti ympäristöasioissa ja mahdollisuus osallistua ympäristöasioihin;

xii) yhteinen akateeminen ympäristöalan tutkimustyö.

4.4 artikla

Ilmastonmuutos

1. Osapuolet toteavat, että ilmastonmuutoksen välitön uhka edellyttää yhteisiä toimia vähäpäästöisen ja ilmastonmuutoksen kestävän kehityksen edistämiseksi.

2. Osapuolet tunnustavat ilmastonmuutosta koskevien kansainvälisten sääntöjen ja sopimusten, erityisesti New Yorkissa 9 päivänä toukokuuta 1992 tehdyn ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC), Pariisin sopimuksen ja Kiotossa 11 päivänä joulukuuta 1997 tehdyn ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan tärkeyden.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä vahvistaakseen UNFCCC:n mukaista yhteistyötään ja pannakseen täytäntöön Pariisin sopimuksen ja kyseisen sopimuksen mukaiset kansallisesti määritellyt panoksensa.

4. Tällaiseen yhteistyöhön voi kuulua

a) yhteistyö vuotta 2020 edeltäneiden sitoumusten toteuttamiseksi ja osapuolten keskinäistä luottamusta rakentavat toimet;

b) osapuolten kansallisten keskustelujen ja politiikka-analyysien ohjaamien osapuolten jatkotoimien helpottaminen;

c) vähän kasvihuonekaasupäästöjä tuottavan talouskehityksen tukeminen Pariisin sopimuksen mukaisesti;

d) tuki kaikille UNFCCC:n puitteissa käytäville rakentaville vuoropuheluille ja sitoumuksille ja erityisesti niille, joilla on tarkoitus arvioida yhteistä edistymistä Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamisessa, kuten maailmanlaajuinen tilannekatsaus;

e) politiikkaa koskevan vuoropuhelun ja yhteistyön kehittäminen Pariisin sopimuksella perustetun tehostetun avoimuuskehyksen täytäntöönpanossa yhteisesti sovituilla painopistealoilla, mukaan lukien kansallisten valmiuksien parantaminen avoimuuden lisäämiseksi;

f) kahdenvälisen vuoropuhelun ja yhteisen edun mukaisen yhteistyön edistäminen, jotta voidaan tarpeen mukaan tukea monenvälisiä prosesseja, joilla voi olla merkittävä vaikutus kansainvälisen meriliikenteen ja ilmailun kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, erityisesti Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä ja Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä;

g) sellaisten kansallisten ilmastopolitiikkojen ja -ohjelmien edistäminen, joilla tuetaan rahoitusvirtojen hillitsemistä, sopeutumista ja ohjaamista koskevia Pariisin sopimuksen tavoitteita, myös osapuolten kyseisen sopimuksen mukaisiin kansallisesti määriteltyihin panoksiin sisältyvien tavoitteiden ja toimien avulla;

h) sellaisten toimien tukeminen, joilla rahoitusvirrat ohjataan kasvihuonekaasupäästöjä vähentävään suuntaan ja ilmastonmuutoksen kestävään kehitykseen painottaen osallistavaa ilmastorahoitusta, joka kohdistetaan köyhimmille ja ilmastonmuutoksen haittavaikutuksille erityisen haavoittuville ryhmille, kuten naisille ja tytöille;

i) sopeutumispolitiikkojen ja -toimien, mukaan lukien sopeutumisen rahoitus, tulosten arviointi ja sopeutumiskyky, parantamista koskevan vuoropuhelun edistäminen;

j) ilmastotoimien alan synergioiden edistäminen kaikilla tasoilla julkishallinnon, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja yksityisten yritysten välillä ja yksityisen sektorin kannustaminen osallistumaan vähän kasvihuonekaasupäästöjä tuottavan ja ilmastonmuutosta kestävän talouden edistämiseksi;

k) ilmastonmuutostoimia koskevien talouspoliittisten välineiden, kuten hiilen hinnoittelu, markkinapohjaiset välineet ja hiiliverot, edistäminen tarpeen mukaan;

l) kaupallisesti kannattavien, vähäpäästöisten ja muiden ilmastoystävällisten teknologioiden kehittämisen ja käyttöönoton tehostaminen;

m) tuhlailevaan kulutukseen kannustavien tehottomien fossiilisten polttoaineiden tukien järkeistämiseen ja asteittaiseen poistamiseen tähtäävien maailmanlaajuisten pyrkimysten edistäminen ottaen täysin huomioon kehitysmaiden erityistarpeet ja -olosuhteet ja minimoiden niiden kehitykseen mahdollisesti kohdistuvat kielteiset vaikutukset tavalla, joka suojelee köyhiä ja vaikutusten kohteena olevia yhteisöjä;

n) kahdenvälisen vuoropuhelun lisääminen muista mahdollisesti esiin nousevista ilmastopolitiikan aloista ja Pariisin sopimuksen ja Agenda 2030 -toimintaohjelman monialaisten lähestymistapojen mielessä pitäminen.

4.5 artikla

Kestävä energia

1. Osapuolet tunnustavat energia-alan tärkeyden taloudellisen vaurauden sekä kansainvälisen rauhan ja vakauden kannalta ja korostavat, että energia-alan muutos on avainasemassa Pariisin sopimuksessa ja Agenda 2030 -toimintaohjelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ne ovat yhtä mieltä tarpeesta parantaa ja monipuolistaa energiahuoltoa, edistää innovointia ja lisätä energiatehokkuutta turvallisen, kestävän, ympäristöä säästävän ja kohtuuhintaisen energian saatavuuden varmistamiseksi. Osapuolet toteavat, että energiasiirtymä aiheuttaa alueilla lisäkustannuksia, ja ne tukevat oikeudenmukaista siirtymää. Osapuolet tekevät työtä kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Osapuolet vaihtavat tietoja energia-asioista ja tekevät kahdenvälistä, alueellista ja monenvälistä yhteistyötä edistääkseen avoimia ja kilpailukykyisiä markkinoita, jakaakseen parhaita käytäntöjä, edistääkseen tieteeseen perustuvaa ja läpinäkyvää sääntelyä ja keskustellakseen energiaa koskevista yhteistyöaloista.

3. Tämän artiklan mukaisessa osapuolten yhteistyössä otetaan synergioiden varmistamiseksi asianmukaisesti huomioon 15.14 artikla.

4.6 artikla

Valtamerten hallinnointi

1. Osapuolet toteavat valtamerten ja muiden merten kestävän hoidon tärkeyden, myös meriympäristön suojelun ja säilyttämisen, valtamerten ja ilmaston välisen yhteyden sekä kalastuksen, vesiviljelyn ja muiden merielinkeinojen suojelemisen, kestävyyden ja vastuullisuuden tärkeyden, ja niiden merkityksen ympäristöön liittyvien, taloudellisten ja sosiaalisten mahdollisuuksien tarjoamisessa nykyisille ja tuleville sukupolville.

2. Tätä varten osapuolet sitoutuvat kansainvälisen oikeuden ja erityisesti Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehtyjen Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimusten mukaisten velvoitteidensa mukaisesti:

a) edistämään, että valtiot, jotka pystyvät siihen, allekirjoittavat, ratifioivat ja panevat täytäntöön New Yorkissa 19 päivänä kesäkuuta 2023 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen mukaisen merten biologisen monimuotoisuuden suojelusta ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskevan sopimuksen;

b) tekemään yhteistyötä kestävän kehityksen tavoitteen 14 ja siihen liittyvien alatavoitteiden saavuttamiseksi, myös sopivissa alueellisissa ja monenvälisissä elimissä ja prosesseissa;

c) edistämään kansainvälisen valtamerten hallinnoinnin lujittamista muun muassa korjaamalla sääntelyn ja täytäntöönpanon puutteita;

d) edistämään parempaa yhteistyötä ja neuvotteluja toimivaltaisissa kansainvälisissä järjestöissä, välineissä ja elimissä ja niiden välillä valtamerten hallinnoinnin lujittamiseksi ja tehokkaan täytäntöönpanon edistämiseksi;

e) edistämään ja käytännössä toteuttamaan seuranta-, valvonta- ja tarkkailutoimenpiteitä, kuten tarkkailijajärjestelmiä, alusten seurantajärjestelmiä, uudelleenlastauksen valvontaa, merellä tehtäviä tarkastuksia ja satamavaltiovalvontaa ja niihin liittyviä seuraamuksia noudattaen osapuolten lakeja ja asetuksia, joiden tarkoituksena on suojella kalakantoja ja torjua liikakalastusta;

f) pitämään voimassa tai ottamaan käyttöön toimia ja tekemään yhteistyötä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen, jäljempänä ”LIS-kalastus”, torjumiseksi, tarvittaessa myös vaihtamalla tietoja LIS-toiminnasta osapuolten vesillä sekä täytäntöönpanemalla toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä LIS-tuotteiden sulkemiseksi pois kauppavirroista ja kalankasvatustoiminnasta;

g) tekemään yhteistyötä sellaisten alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen kanssa ja tarvittaessa sisällä, joissa molemmat osapuolet ovat jäseniä, tarkkailijoita tai yhteistyökumppaneita olematta sopimuspuolia, hyvän hallintotavan aikaansaamiseksi;

h) vähentämään valtameriin kohdistuvia paineita torjumalla merten saastumista ja roskaantumista, myös maalta sijaitsevista lähteistä, muoveista ja mikromuoveista;

i) tekemään yhteistyötä kehittääkseen ekosysteemi- ja aluekohtaisia suojelu- ja hoitotoimenpiteitä, mukaan lukien suojellut merialueet, kunkin osapuolen lainsäädännön ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti ja parhaan käytettävissä olevan tieteellisen tiedon pohjalta rannikko- ja merialueiden ja niiden luonnonvarojen suojelemiseksi ja ennallistamiseksi;

j) edistämään valtamerten turvallisuuden parantamista jakamalla rannikkovartiostojen tehtäviä ja merivalvontaa koskevia parhaita käytäntöjä, myös tehostamalla alan viranomaisten välistä yhteistyötä;

k) edistämään aluekohtaisia välineitä, kuten ekosysteemeihin perustuvaa merten aluesuunnittelua ja rannikkoalueiden yhdennettyä käyttöä ja hoitoa, jotta mereen liittyvää toimintaa voidaan hallinnoida ja kehittää kestävästi;

l) tekemään yhteistyötä valtameritutkimuksen ja tiedonkeruun tukemiseksi;

m) tukemaan merentutkimusta ja tieteeseen perustuvia päätöksiä kalastuksenhoidossa ja muussa meren luonnonvarojen hyödyntämisessä;

n) tekemään yhteistyötä ilmastonmuutoksen haittavaikutusten minimoimiseksi valtamerissä, rannikoilla ja ekosysteemeissä, muun muassa vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä ja erityisesti hiilidioksidipäästöjä, ja tehokkaiden sopeutumistoimien toteuttamiseksi ja asiaan liittyvien kansainvälisten sopimusten ja kansainvälisten toimien täytäntöönpanon tukemiseksi;

o) edistämään kestävän ja vastuullisen vesiviljelyn kehittämistä, mukaan lukien YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön 31 päivänä lokakuuta 1995 Roomassa, Italiassa, hyväksymän vastuullisen kalastuksen säännöstön tavoitteiden ja periaatteiden täytäntöönpano;

p) jakamaan valikoitujen, osapuolille tärkeiden merellisten taloudellisten toimintojen kestävää kehitystä koskevia parhaita käytäntöjä.

4.7 artikla

Katastrofiriskin vähentäminen

1. Osapuolet tunnustavat tarpeen hallita sekä omaan alueeseensa että muuhun maailmaan kohdistuvia luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien riskejä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä parantaakseen katastrofien ehkäisyä ja lieventämistä, niihin varautumista ja reagointia sekä niistä toipumista koskevia toimenpiteitä katastrofiriskien vähentämiseksi, ennaltaehkäisevän toimintakulttuurin edistämiseksi ja yhteiskuntiensa, ekosysteemiensä ja infrastruktuurinsa selviytymiskyvyn parantamiseksi, ja ne toimivat tarpeen mukaan kahdenvälisellä, alueellisella ja monenvälisellä poliittisella tasolla maailmanlaajuisten katastrofiriskien vähentämiseksi.

3. Osapuolet sitoutuvat edistämään YK:n kolmannessa maailmankonferenssissa Sendaissa, Japanissa, 18 päivänä maaliskuuta 2015 hyväksytyn katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain kehyksen 2015–2030 täytäntöönpanoa ja seurantaa ja erityisesti riskien arviointia, katastrofiriskien vähentämissuunnitelmien täytäntöönpanoa kaikilla tasoilla sekä katastrofitilastojen ja vahinkotietojen keräämistä ja käyttöä, mukaan lukien katastrofien taloudellinen arviointi, koskevien tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihtoa alueellisten ja maailmanlaajuisten yhteistyöfoorumien kautta.

4.8 artikla

Kaupunkipolitiikan kehittäminen

1. Osapuolet tunnustavat kestävän kaupunkikehityksen edistämiseen tähtäävien politiikkojen merkityksen keinona edistää tuloksellisella tavalla Agenda 2030 -toimintaohjelman ja uuden kaupunkikehitysohjelman tavoitteiden toteutumista.

2. Osapuolet edistävät yhteistyötä ja kumppanuutta, johon osallistuvat kaikki kaupunkien kestävän kehityksen keskeiset toimijat ja jolla pyritään erityisesti vastaamaan kaupunkeihin liittyviin haasteisiin yhtenäisellä ja kokonaisvaltaisella tavalla.

3. Osapuolet kehittävät mahdollisuuksien mukaan konkreettisia mahdollisuuksia kaupunkien keskinäiselle yhteistyölle kestävien ratkaisujen löytämiseksi kaupunkeihin liittyviin haasteisiin sekä valmiuksien edelleen kehittämiseksi kokemuksia ja käytäntöjä jakamalla sekä vastavuoroisen oppimisen avulla.

4.9 artikla

Maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskeva yhteistyö ([1])

1. Osapuolet tekevät maatalouden ja maaseudun kehittämisen alalla yhteistyötä, jonka yhteisenä tavoitteena on tukea elintarviketuotannon häiriönsietokykyä ja kestävyyttä, kestävää maataloutta ja luonnonvarojen hoitoa, kuten veteen ja ilmastoon liittyviä toimia, kiertoon perustuvia elintarvikejärjestelmiä, mukaan lukien ruokahävikin ja -jätteen ehkäiseminen ja vähentäminen, tuottajaorganisaatioiden edistämistä, maantieteellisiä merkintöjä, tutkimusta ja innovointia, maaseudun kehittämispolitiikkaa ja maatalousmarkkinoiden näkymiä.

2. Osapuolet toteavat, että kansainvälisillä foorumeilla on toteutettu toimia maailman ruokaturvan ja ravitsemuksen sekä kestävän maatalouden parantamiseksi ja sitoutuvat osallistumaan aktiivisesti yhteistyöhön kyseisillä foorumeilla nälän ja kaikenlaisen aliravitsemuksen poistamiseksi vuoteen 2030 mennessä.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamista maatalouselintarvikealalla ja erityisesti kestävän kehityksen tavoitteiden 1, 2, 12, 15 ja 17 ja muiden asiaan liittyvien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista.

4. Osapuolet kannustavat ja edistävät tehokkaita julkisen sektorin, julkisen ja yksityisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan kumppanuuksia kestävän kehityksen tavoitteessa 17 tarkoitettujen kumppanuuksien kokemusten ja resursointistrategioiden pohjalta. Osapuolet pyrkivät tämän vuoksi tehostamaan maatalouteen ja maaseudun kehittämiseen liittyvää kahdenvälistä yhteistyötä ja koordinointia Euroopan unionin vihreän

kehityksen ohjelmassa, Euroopan unionin Pellolta pöytään -strategiassa ja Euroopan unionin biodiversiteettistrategiassa sekä Chilen maatalouselintarvikkeiden kestävyyttä koskevissa aloitteissa tarkoitettujen pitkän aikavälin kestävyystavoitteidensa pohjalta.

5 LUKU

TALOUDELLINEN, SOSIAALINEN JA KULTTUURINEN KUMPPANUUS

5.1 artikla

Yritykset ja teollisuus

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen pienten ja keskisuurten yritysten, jäljempänä ”pk-yritykset”, kehitykselle ja kilpailukyvyn parantamiselle suotuisaa toimintaympäristöä sekä tarpeen mukaan yhteistyötä teollisuuspolitiikan alalla. Tällaisen yhteistyön puitteissa voidaan

a) edistää talouden toimijoiden välisiä yhteyksiä ja yhteisiä investointeja ja perustaa yhteisyrityksiä ja yhteisiä tietoverkkoja käynnissä olevien horisontaalisten ohjelmien puitteissa;

b) vaihtaa tietoja ja kokemuksia pk-yritysten kilpailukykyä parantavien toimintaedellytysten luomisesta ja pk-yritysten perustamismenettelyistä;

c) helpottaa osapuolten pk-yritysten toimintaa;

d) edistää yritysten yhteiskuntavastuuta, vastuuvelvollisuutta ja vastuullisia liiketoimintakäytäntöjä, mukaan lukien kestävä kulutus ja tuotanto.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä helpottaakseen asiaan liittyviä yksityisen sektorin yhteistyötoimia.

5.2 artikla

Raaka-aineet

1. Osapuolet tunnustavat, että avoin ja markkinaperusteinen lähestymistapa on paras tapa luoda suotuisa ympäristö raaka-ainealan investoinneille.

2. Osapuolet edistävät yhteisen edun pohjalta raaka-aineisiin liittyviä kysymyksiä koskevaa yhteistyötä asiaan liittyvissä alueellisissa tai monenvälisissä yhteyksissä tai jommankumman osapuolen pyynnöstä kahdenvälisellä vuoropuhelulla. Kyseisellä yhteistyöllä pyritään edistämään avoimuutta raaka-aineiden maailmanmarkkinoilla ja tukemaan kestävää kehitystä.

3. Tämän artiklan mukaisessa osapuolten yhteistyössä otetaan synergioiden varmistamiseksi asianmukaisesti huomioon 15.14 artikla.

5.3 artikla

Vastuullinen liiketoiminta sekä ihmisoikeudet liiketoiminnan yhteydessä

1. Osapuolet tukevat liiketoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien laatimista ja täytäntöönpanoa varmistaen, että kyseisissä suunnitelmissa viitataan tehokkaisiin ihmisoikeuksia koskeviin huolellisuusvelvoitemääräyksiin ja niitä kannustetaan niihin.

2. Ottaen huomioon, että valtioiden velvollisuutena on suojella ihmisoikeuksia alueellaan liiketoiminnan yhteydessä, osapuolet edistävät vastuullista liiketoimintaa sellaisten kansainvälisten normien mukaisesti, jotka osapuolet ovat hyväksyneet tai joita ne tukevat yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n ohjaavien periaatteiden, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) monikansallisille yrityksille antamien

toimintaohjeiden, vastuullista liiketoimintaa koskevien OECD:n yleisten due diligence -ohjeiden, monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa koskevan Kansainvälisen työjärjestön (ILO) kolmikantaisen periaatejulistuksen ja Agenda 2030 -toimintaohjelman puitteissa.

5.4 artikla

Työllisyys ja sosiaaliasiat

1. Osapuolet tunnustavat Agenda 2030 -toimintaohjelman mukaisesti, että köyhyyden, myös äärimmäisen köyhyyden, poistaminen sen kaikissa muodoissa ja ulottuvuuksissa on maailman suurin haaste ja kestävän kehityksen välttämätön edellytys. Tältä osin ne sopivat vaihtavansa tietoja köyhyyden mittausmenetelmistä näyttöön perustuvien politiikkojen tueksi.

2. Osapuolet toteavat, että työllisyys- ja sosiaalipolitiikkojen ytimeen olisi kuuluttava elintason parantaminen, laadukkaiden työpaikkojen luominen ja sosiaalisen suojelun edistäminen sekä ihmisarvoisten työolojen luominen kaikille, niin naisille kuin miehille.

3. Osapuolet kunnioittavat, edistävät ja toteuttavat Genevessä 18 päivänä kesäkuuta 1998 hyväksytyssä ILOn julistuksessa työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista ja sen seurannassa, 10 päivänä kesäkuuta 2008 hyväksytyssä ILOn julistuksessa sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta sekä vastaavissa ILOn keskeisissä yleissopimuksissa vahvistettuja työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia.

4. Osapuolet tehostavat yhteistyötä työ- ja sosiaaliasioiden alalla, myös työmarkkinaosapuolten välillä, ja edistävät työllisyyttä, työterveyttä ja -turvallisuutta, työsuojelutarkastuksia, pimeää työtä, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua sekä sosiaalista ja työsuojelua koskevien parhaiden käytäntöjen vaihtoa, mukaan lukien epävirallisen talouden vaikutusten arviointi sekä työelämän siirtymien hallinta.

5. Osapuolet sopivat aloittavansa säännöllisen vuoropuhelun tukeakseen ja tarkastellakseen työn edistymistä kyseisillä yhteistä etua koskevilla aloilla sekä näiden alojen politiikkojensa suunnittelua ja vaikuttavuutta.

5.5 artikla

Ikääntyneet ja vammaiset henkilöt

1. Osapuolet sitoutuvat edistämään yhteiskuntiensa haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien sekä niiden, joilla on esteitä osallistua yhteiskuntaan yhdenvertaisesti muiden kanssa, erityisesti ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden, hyvinvointia, ihmisarvoa ja tosiasiallista osallisuutta yhteiskunnissaan.

2. Osapuolet toteavat, että on tärkeää edistää myönteistä ikääntymistä ja esteettömyyttä kaikilla tasoilla koko elämän ajan. Osapuolet tunnustavat myös, että on tärkeää noudattaa vammaisten henkilöiden oikeuksista 13 päivänä joulukuuta 2006 tehdyn YK:n yleissopimuksen mukaisia esteettömyysvelvoitteita.

3. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä

a) edistääkseen ja kehittääkseen toimia, joilla tuetaan tai lisätään ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden työmarkkinamahdollisuuksia ja sosiaalista osallisuutta;

b) taatakseen osallistavan koulutuksen ja elinikäisen oppimisen tarjonnan vammaisille henkilöille, erityisesti lapsille ja nuorille, sekä ikääntyneille;

c) edistääkseen kohdennettuja toimia, joissa keskitytään henkisistä ja älyllisistä vammoista ja mielenterveysongelmista kärsivien henkilöiden osallistamiseen ja kuntouttamiseen;

d) yksilöidäkseen ja jakaakseen hyviä käytäntöjä, jotka koskevat apuvälineitä, joita käytetään muun muassa itsenäisen asumisen edistämiseen tarkoitetun hoidon tarjonnassa ja joita voidaan käyttää sekä ikääntyneiden että vammaisten henkilöiden osalta, myös riippuvuustilanteissa;

e) parantaakseen tuotteiden ja palvelujen esteettömyyttä johdonmukaisella tavalla, jotta voidaan varmistaa esteettömyys yhdenvertaisesti ja syrjimättä vammaisia tai ikääntyneitä henkilöitä.

5.6 artikla

Nuoriso

1. Osapuolet toteavat nuorison tärkeyden kasvun ja vaurauden edistäjänä. Tältä osin osapuolet korostavat, että on tärkeää luoda työllisyyttä ja ihmisarvoisia työpaikkoja nuorille sekä kehittää hankkeita, joilla pyritään lisäämään nuorten kansalaisvaikuttamista.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä, jonka tarkoituksena on

a) helpottaa kaikkien nuorten aktiivista yhteiskuntaan osallistumista;

b) lisätä vuorovaikutusta nuorisopolitiikan sekä nuorille ja nuorisotyöntekijöille tarkoitetun epävirallisen koulutuksen aloilla;

c) edistää kestävää ja osallistavaa kehitystä käynnistämällä vuoropuhelu nuorille suunnattujen ihmisoikeuksia ja syrjimättömyyttä koskevien tiedotuskampanjoiden tueksi.

3. Osapuolet tekevät tässä yhteydessä yhteistyötä torjuakseen kiusaamista ja väkivaltaa oppilaitoksissa.

5.7 artikla

Kulttuuri

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla, erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestössä (Unesco), saavuttaakseen yhteiset tavoitteet ja tukeakseen kulttuurista moninaisuutta muun muassa panemalla täytäntöön Pariisissa 20 päivänä lokakuuta 2005 tehdyn Unescon yleissopimuksen kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä.

2. Osapuolet edistävät tiiviimpää vuoropuhelua ja yhteistyötä kulttuurialalla ja luovilla toimialoilla, myös kehittyvien ja uusien teknologioiden sekä audiovisuaalisen median osalta, pitäen mielessä Chilen ja jäsenvaltioiden välillä tehdyt nykyiset kahdenväliset sopimukset, muun muassa lisätäkseen keskinäistä ymmärtämystä ja tietämystä toistensa kulttuureista sekä alan vuorovaikutusta.

3. Osapuolet pyrkivät toteuttamaan asianmukaisia toimenpiteitä edistääkseen kulttuurivaihtoa ja toteuttaakseen yhteisiä aloitteita kulttuurin eri aloilla, mukaan lukien yhteistuotanto media-, elokuva- ja televisioteollisuudessa, käyttäen käytettävissä olevia yhteistyövälineitä ja -puitteita.

4. Osapuolet kannustavat kulttuurienväliseen vuoropuheluun osapuolten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden välillä ja yksityishenkilöiden välillä.

5.8 artikla

Tutkimus ja innovointi

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tieteellisen tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja innovoinnin aloilla yhteisen edun ja hyödyn pohjalta ja omia sääntöjään ja määräyksiään noudattaen. Kyseisen yhteistyön tavoitteena on edistää yhteiskunnallista ja taloudellista kehitystä, vastata globaaleihin yhteiskunnallisiin haasteisiin, synnyttää tieteellistä huippuosaamista, parantaa alueellista kilpailukykyä sekä lujittaa osapuolten välisiä suhteita tavalla, joka johtaa pitkäkestoiseen kumppanuuteen. Osapuolet edistävät politiikasta käytävää vuoropuhelua ja käyttävät eri välineitään, kuten Brysselissä 23 päivänä syyskuuta 2002 tehtyä sopimusta Euroopan yhteisön ja Chilen tasavallan tiede- ja teknologiayhteistyöstä, toisiaan täydentävällä tavalla.

2. Osapuolet pyrkivät

a) parantamaan edellytyksiä tutkijoiden, tieteenharjoittajien, asiantuntijoiden, opiskelijoiden ja yrittäjien liikkuvuudelle sekä materiaalin ja laitteiden liikkumiselle rajojen yli;

b) helpottamaan vastavuoroista pääsyä toistensa tiede-, teknologia- ja innovointiohjelmiin, tutkimusinfrastruktuuriin ja -laitoksiin, julkaisuihin ja tieteellisiin tietoihin;

c) lisäämään yhteistyötä esinormatiivisessa tutkimuksessa ja standardoinnissa;

d) edistämään yhteisiä periaatteita oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta suhtautumisesta teollis- ja tekijänoikeuksiin tutkimus- ja innovointihankkeissa;

e) edistämään innovaatiopolitiikkaa koskevaa vuoropuhelua, joka on suunnattu erityisesti pk-yrityksille, uusien tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi sekä teknologisen innovoinnin ja yrittäjyyden edistämiseksi;

f) lisäämään sellaisten yhteisten soveltavan tutkimus- ja kehitystoiminnan hankkeiden määrää, joilla pyritään löytämään innovatiivisia ratkaisuja yhteisiin ongelmiin ja haasteisiin;

g) edistämään tutkimus- ja innovointilaitosten, kuten yliopistojen, tutkimuskeskusten ja yritysten, välisiä verkostoja ja yhteyksiä osapuolten alueilla markkinaläheisen toiminnan kehittämiseksi;

h) tukemaan sosiaalisia ja julkisia innovaatio-ohjelmia, joilla pyritään parantamaan alueiden sosiaalista kehitystä ja erityisesti kansalaisten elämänlaatua;

i) edistämään yhteistyötä ja parhaiden käytäntöjen, politiikkojen ja strategioiden vaihtoa, myös maailmanlaajuisten haasteiden osalta, poliittisten päättäjien, innovaatiokeskusten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien välillä.

3. Osapuolet edistävät seuraavia toimia, joihin osallistuu valtion organisaatioita, julkisia ja yksityisiä tutkimuskeskuksia, korkea-asteen oppilaitoksia, innovaatiokeskuksia ja -verkostoja sekä muita sidosryhmiä, mukaan lukien pk-yritykset:

a) yhteisaloitteet tietoisuuden lisäämiseksi tiede-, teknologia- ja innovointiohjelmista ja valmiuksien kehittämisohjelmista sekä mahdollisuuksista osallistua toistensa ohjelmiin;

b) yhteiset kokoukset ja työpajat, joiden tarkoituksena on vaihtaa tietoja ja parhaita käytäntöjä ja kartoittaa yhteisiä tutkimusaloja;

c) yhteiset ja yhteisrahoitetut tutkimus- ja innovointitoimet, mukaan lukien aihepiirikohtaiset verkostot, yhteistä etua koskevilla aloilla;

d) molemminpuolisesti tunnustettu tiede- ja innovaatioyhteistyön arviointi ja tulosten levittäminen.

5.9 artikla

Napa-aluetta koskeva yhteistyö

Osapuolet tunnustavat kahden- ja monenvälisen vuoropuhelun ja yhteistyön tärkeyden napa-aluetta koskevissa asioissa. Tällainen yhteistyö tapahtuu asiantuntijavuoropuhelun ja parhaiden käytäntöjen vaihdon avulla, myös Etelämantereen meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä käsittelevän toimikunnan puitteissa.

5.10 artikla

Digitaalipolitiikka

1. Osapuolet tunnustavat, että tieto- ja viestintätekniikka edistää taloudellista, koulutuksellista ja sosiaalista kehitystä. Osapuolet vaihtavat näkemyksiä tämän alan politiikoistaan.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä tieto- ja viestintätekniikan politiikkojen alalla. Tällaisen yhteistyön puitteissa voidaan

a) vaihtaa näkemyksiä Euroopan unionin digitaalisten sisämarkkinoiden strategian eri näkökohdista, erityisesti sähköisen viestinnän politiikoista ja sääntelystä, mukaan lukien laajakaistapalvelujen saatavuus, yksityisyyden ja henkilötietojen suoja, tietovirrat, datan säilytyspaikkaa koskevat vaatimukset, sähköinen hallinto, avoin hallinto, avoin data, internetin turvallisuus, sähköiset terveyspalvelut ja sääntelyviranomaisten riippumattomuus;

b) vaihtaa näkemyksiä verkon neutraaliudesta periaatteena edistää vapaata ja avointa internetiä sekä verkkopalvelujen ja -sovellusten luomista ja saatavuutta kaikkien kansalaisten hyödyksi;

c) edistää tieto- ja viestintätekniikkaa sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen kehityksen, sosiaalisen ja digitaalisen osallisuuden ja kulttuurisen monimuotoisuuden välineenä sekä keskeisenä välineenä, jolla edistetään koulujen yhteyksiä ja kehitetään tutkimus- ja tiedeverkostoja;

d) kehittää tutkimusverkostojen sekä tietojenkäsittelyyn ja tieteelliseen tietoon liittyvien infrastruktuurien ja palvelujen yhteenliitettävyyttä ja -toimivuutta ja edistää tällaista kehittämistä alueellisessa toimintaympäristössään;

e) tehdä yhteistyötä sähköisen hallinnon ja luottamuspalvelujen, kuten sähköisen allekirjoituksen ja tunnistamisen, aloilla niin, että painopisteenä on toimintaperiaatteiden, tiedon ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen siitä, miten tieto- ja viestintätekniikkaa voidaan käyttää julkishallinnon nykyaikaistamiseen, korkealaatuisten julkisten palvelujen edistämiseen ja julkisen varainhoidon läpinäkyvyyden lisäämiseen;

f) vaihtaa tietoja standardeista, vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ja tyyppihyväksynnistä muun muassa kaupankäynnin helpottamiseksi;

g) edistää asiantuntijoiden, erityisesti nuorten ammattilaisten ja naisten, vaihtotoimintaa ja koulutusta;

h) edistää digitaalitaitoja.

5.11 artikla

Yleissivistävä koulutus ja korkeakoulutus

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä koulutuksen alalla tukeakseen inhimillisen pääoman kehittämistä erityisesti korkea-asteen koulutuksen tasolla.

2. Korkea-asteen koulutusjärjestelmien laadun ja nykyaikaistamisen tukemiseksi osapuolet

a) edistävät opiskelijoiden, tutkijoiden ja hallintohenkilöstön liikkuvuutta nykyisten tai uusien ohjelmien avulla;

b) edistävät korkea-asteen oppilaitosten valmiuksien kehittämistä;

c) parantavat ulkomailla suoritettujen tutkintojen ja opintojaksojen tunnustamismekanismeja kummankin osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

5.12 artikla

Siviilisatelliittinavigointi, maan havainnointi ja muu avaruustoiminta

1. Osapuolet tunnustavat, että avaruustoiminnalla on myönteinen vaikutus taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristön kannalta kestävään kehitykseen ja teollisuuden kilpailukykyyn.

2. Osapuolet tekevät kansainvälisten yleissopimusten ja oman lainsäädäntönsä mukaisesti yhteistyötä yhteistä etua koskevissa kysymyksissä avaruusalan siviilitoiminnan alalla, kuten:

a) avaruustutkimus, mukaan lukien satelliittinavigointi ja maan havainnointi Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan osallistumisen kautta;

b) yhteistyö maailmanlaajuisten satelliittinavigointijärjestelmien sovellusten ja palvelujen alalla, mukaan lukien erityisesti tieteellinen tutkimus, teollinen yhteistyö, kauppa ja markkinoiden kehittäminen, sovellusstandardit, sertifiointi ja sääntelytoimenpiteet;

c) satelliitteihin perustuvien tarkennusjärjestelmien kehittäminen erityisesti lentoliikennettä tai tarkennusjärjestelmiä varten, satelliittinavigointijärjestelmien infrastruktuurin vastavuoroinen suojaaminen sekä yhteentoimivuutta, yhteensopivuutta ja taajuuksien käyttöä koskeva yhteistyö;

d) maan havainnointi ja geotiede, mukaan lukien yhteistyö monenvälisillä foorumeilla ja erityisesti maapallon tilan seurantaa käsittelevässä ryhmässä (GEO) ja kaukokartoitussatelliitteja käsittelevässä komiteassa (CEOS) yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamiseksi ja maan havainnointiin liittyvien liiketoiminta- ja innovointikumppanuuksien helpottamiseksi unionin avaruusohjelman Copernicus-osion puitteissa määrittämällä yhteisen edun mukaisia aloja;

e) satelliittiviestintä.

5.13 artikla

Matkailu

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä matkailun alalla tavoitteena parantaa tietojen vaihtoa ja kehittää parhaita käytäntöjä matkailun tasapainoisen ja kestävän kehityksen varmistamiseksi sekä työpaikkojen luomisen, talouskehityksen ja elämänlaadun kohenemisen tukemiseksi.

2. Osapuolet keskittyvät erityisesti seuraaviin:

a) luonnon- ja kulttuuriperinnön suojelu ja niiden tarjoamien mahdollisuuksien maksimointi;

b) paikallisyhteisöjen loukkaamattomuuden ja intressien kunnioittaminen;

c) osapuolten alueiden sekä naapurimaiden alueiden ja kuntien välisen yhteistyön edistäminen;

d) tiedonvaihdon ja yhteistyön edistäminen matkailuun liittyvillä luovilla aloilla ja matkailualan innovoinnissa.

5.14 artikla

Tilastot

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tilastoinnin alalla.

2. Tällaisen yhteistyön puitteissa voidaan

a) edistää tilastomenetelmien yhdenmukaistamista datan vertailukelpoisuuden parantamiseksi;

b) tuottaa ja levittää virallisia tilastoja ja kehittää indikaattoreita;

c) vaihtaa tietoja ja hyviä käytäntöjä tilastoasioista ja -menettelyistä vastaavien Chilen virallisten laitosten ja Euroopan unionin vastaavien elinten välillä.

5.15 artikla

Liikenne

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä asiaankuuluvilla liikennepolitiikan aloilla, mukaan lukien yhdennetty liikennepolitiikka, kehittääkseen ja tukeakseen tehokasta, kestävää, turvallista, varmaa ja ympäristöystävällistä

liikennejärjestelmää sekä matkustajia että tavaroita varten.

2. Tällaisella yhteistyöllä pyritään edistämään

a) tietojen vaihtoa osapuolten liikennepolitiikoista, vaatimuksista ja parhaista käytännöistä sekä muista molempia osapuolia kiinnostavista aiheista;

b) verkkojen yhteenliitettävyyttä ja -toimivuutta;

c) multimodaalisen liikennejärjestelmän mallia;

d) investoinneille suotuisaa toimintaympäristöä;

e) liikennejärjestelmien turvallisuutta;

f) liikennealan ympäristöasioita;

g) vähähiilisiä tai hiilettömiä liikenneratkaisuja, tutkimusta ja innovointia sekä älykkäitä ja digitaalisia ratkaisuja;

h) asiantuntijoiden vuoropuhelua ja yhteistyötä liikennealan kansainvälisillä foorumeilla;

i) kestäviä liikenneratkaisuja, myös kaupunkiliikenteessä; ja

j) kaupan helpottamista ja liikenne- ja logistiikkatoimintojen tehostamista ja optimointia digitalisoimalla ja yksinkertaistamalla kaikkien liikennemuotojen raportointivaatimuksia.

6 LUKU

MUUT ALAT

6.1 artikla

Makrotalouspolitiikat

Osapuolet tekevät makrotalouspolitiikkaa ja makrotalouden suuntauksia koskevaa yhteistyötä ja edistävät sitä koskevaa tietojen ja näkemysten vaihtoa.

6.2 artikla

Veroasiat

Osapuolet tunnustavat verotusalan hyvän hallintotavan periaatteet, muun muassa läpinäkyvyyttä koskevat globaalit standardit, tietojenvaihto ja veropohjan rapautumisen ja voitonsiirtojen (BEPS) torjumista koskevat vähimmäisstandardit, ja sitoutuvat noudattamaan niitä, sekä sitoutuvat haitallisten verokäytäntöjen poistamiseen. Osapuolet edistävät tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja pyrkivät parantamaan kansainvälistä yhteistyötä verotuksen alalla veronkierron ja veropetosten estämiseksi.

6.3 artikla

Kuluttajapolitiikka

Osapuolet toteavat, että on tärkeää varmistaa kuluttajansuojan korkea taso, ja pyrkivät sen vuoksi tekemään yhteistyötä kuluttajapolitiikan alalla. Osapuolet sopivat, että tällainen yhteistyö voi sisältää mahdollisuuksien mukaan

a) tietojen vaihtoa osapuolten kuluttajansuojakehyksistä, myös kuluttajalainsäädännöstä, kulutustavaroiden turvallisuudesta, kuluttajien oikeussuojakeinoista ja kuluttajalainsäädännön valvonnasta;

b) kannustusta riippumattomien kuluttajajärjestöjen perustamiseen ja kuluttajien edustajien välisen yhteydenpidon kehittämiseen.

6.4 artikla

Kansanterveys

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä kansanterveysasioissa, erityisesti tartuntatautien ehkäisyn ja valvonnan, korkeapatogeenisten tautien taudinpurkausten torjuntavalmiuden, Maailman terveyskokouksen 23 päivänä toukokuuta 2005 hyväksymän kansainvälisen terveyssäännöstön (2005) täytäntöönpanon ja mikrobilääkeresistenssin torjunnan osalta.

6.5 artikla

Yhteistyö urheilun ja liikunnan alalla

Osapuolet tekevät yhteistyötä urheilun ja liikunnan alalla keinona edistää aktiivisten ja terveellisten elämäntapojen omaksumista, mukaan lukien terveyttä tukeva liikunnan edistäminen kaikissa ikäryhmissä, urheilun yhteiskunnallisen roolin ja kasvatuksellisten arvojen edistäminen sekä urheiluun kohdistuvien uhkien, kuten dopingin, urheilutulosten manipuloinnin, rasismin ja väkivallan, torjunta.

7 LUKU

VALTION JA JULKISHALLINNON NYKYAIKAISTAMINEN, HALLINNON HAJAUTTAMINEN, ALUEPOLITIIKKA JA INSTITUUTIOIDEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

7.1 artikla

Valtion nykyaikaistaminen

Osapuolet pyrkivät poliittisen vuoropuhelunsa ja yhteistyönsä puitteissa vaihtamaan kokemuksia asioista, jotka liittyvät valtion ja julkishallinnon nykyaikaistamiseen ja hallinnon hajauttamiseen, hyödyntäen osapuolten parhaista käytännöistä saatuja kokemuksia organisaatioiden yleisestä tehokkuudesta sekä voimassa olevasta lainsäädännöstä ja institutionaalisesta kehyksestä hyvän hallintotavan saavuttamiseksi, mukaan lukien seuraavat:

a) ylimpien tarkastuselinten riippumattomuuden ja roolin tunnustaminen hyvän hallintotavan edistämisessä kaikilla tasoilla varmistamalla tehokkuus, vastuuvelvollisuus, vaikuttavuus ja läpinäkyvyys;

b) julkisen politiikan ja päätöksenteon avoimuus ja vastuuvelvollisuus kansalaisia kohtaan sekä kansalaisyhteiskunnan tähän liittyvän roolin vahvistaminen;

c) koko yhteiskunnan kattavan lahjomattomuuden ja rehellisyyden kulttuurin edistäminen julkishallinnossa yhteistyössä yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan kanssa;

d) innovoinnin edistäminen, tukeminen ja kannustaminen julkisella sektorilla, jotta saadaan ratkaisuja sen eri tasojen ja toiminta-alojen ongelmiin ja haasteisiin siten, että ne tuottavat julkista arvoa innovaatioekosysteemissä ja yhteiskunnassa.

7.2 artikla

Aluepolitiikka ja hajauttaminen

1. Osapuolet toteavat tasapainoisen ja kestävän alueellisen kehityksen edistämiseen tähtäävien politiikkojen tärkeyden. Osapuolet tunnustavat alueiden tärkeyden ja valtiotasoa alempien hallintotasojen kanssa tehtävän

yhteistyön merkityksen sekä sen, miten ne voivat lisätä tärkeää tietoa julkisista politiikoista Chilen tulevan hallinnollisen hajauttamisen edellyttämällä tavalla.

2. Osapuolet tekevät mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä hallintojärjestelmien parantamiseksi eri tasoilla sekä valmiuksien kehittämiseksi vaihtamalla kokemuksia ja käytäntöjä ja oppimalla toisiltaan kestävistä ratkaisuista alueellisiin kehityshaasteisiin, sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistämiseen tähtäävistä politiikoista, mukaan lukien rajatylittävä yhteistyö, aluepolitiikan laatimisesta ja toteuttamisesta ja aluekehitysstrategioista, kumppanuuteen liittyvistä kysymyksistä, suunnittelu- ja arviointimenettelyistä ja -menetelmistä sekä alueellisen innovoinnin ja älykkään erikoistumisen politiikoista.

3. Osapuolet sitoutuvat mahdollisuuksien mukaan vahvistamaan ja laajentamaan Euroopan unionin alueiden ja Chilen alueiden välisen yhteistyön dynamiikkaa ja mahdollisuuksia suunnittelemalla ja toteuttamalla yhteisiä ohjelmia ja hankkeita, joiden tavoitteena on muun muassa alueellisen kehityksen edistäminen.

4. Osapuolet pyrkivät jakamaan kokemuksia ja hyviä käytäntöjä hallinnon hajauttamisen ja aluepolitiikan täytäntöönpanon suhteuttamisesta toisiinsa.

7.3 artikla

Instituutioiden välinen yhteistyö

1. Osapuolet sitoutuvat edistämään ja helpottamaan tiiviimpää vuoropuhelua ja yhteistyötä asianomaisten instituutioiden välillä millä tahansa tämän sopimuksen kattamalla alalla. Osapuolet tukevat tämän vuoksi Chilen hallituksen instituutioiden ja Chilen julkisen sektorin ja muiden asiaan liittyvien instituutioiden sekä Euroopan unionissa toimivien vastaavien elinten välistä yhteydenpitoa pyrkimyksenä mahdollisimman laaja alakohtainen yhteistyö, johon voi sisältyä

a) korruption ehkäiseminen ja torjunta;

b) organisaatiota koskeva koulutus ja tuki;

c) tekninen apu Chilen instituutioille, jotka vastaavat julkisen politiikan laatimisesta, toteuttamisesta ja arvioinnista sekä tällaisia politiikkoja koskevasta tiedottamisesta, mukaan lukien Euroopan unionin instituutioiden henkilöstön kokoukset Chilen vastaavien elinten kanssa;

d) säännöllinen tietojenvaihto asianmukaisin väliajoin, mukaan lukien tieto- ja viestintätekniikan avulla, ja tietoverkkojen kehittäminen niin, että samalla turvataan henkilötietojen suoja kaikilla aloilla, joilla tietojenvaihtoa tarvitaan;

e) kansalaisille tarjottaviin palveluihin liittyvien valtion menettelyjen digitalisointia koskevien tietojen ja hyvien käytäntöjen vaihto;

f) erikoisosaamisen siirto;

g) alustavat tutkimukset ja sellaisten hankkeiden yhteistoteutus, joita osapuolet rahoittavat sopivassa suhteessa;

h) toimintasuunnitelmien laatiminen, mukaan lukien yhteyspisteet, aikataulut ja arviointimekanismit;

i) julkisen innovoinnin alan valmiuksien, osaamisen ja taitojen luomisen edistäminen.

2. Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta lisätä muita toiminnan aloja 1 kohdassa tarkoitettuihin aloihin.

III OSA

KAUPPA JA KAUPAN LIITÄNNÄISTOIMENPITEET

8 LUKU

YLEISET JA INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

A JAKSO

Yleiset määräykset

8.1 artikla

Vapaakauppa-alueen perustaminen

Osapuolet perustavat vapaakauppa-alueen, joka on GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan ja GATS-sopimuksen V artiklan mukainen.

8.2 artikla

Tavoitteet

Tämän sopimuksen osan tavoitteena on

a) osapuolten välisen tavarakaupan laajentaminen ja monipuolistaminen GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan mukaisesti vähentämällä tai poistamalla tulliesteitä ja tullien ulkopuolisia kaupan esteitä;

b) tavarakaupan helpottaminen erityisesti tulliasioita ja kaupan helpottamista, standardeja, teknisiä määräyksiä, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä sekä terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevilla määräyksillä siten, että kumpikin osapuoli säilyttää oikeuden toteuttaa sääntelyä yleisten edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi;

c) palvelukaupan vapauttaminen GATS-sopimuksen V artiklan mukaisesti;

d) sijoitusvirtojen kasvua edistävän taloudellisen ilmapiirin kehittäminen, sijoittautumisedellytysten parantaminen syrjimättömyyden periaatteen pohjalta siten, että samalla säilytetään kummankin osapuolen oikeus hyväksyä ja panna täytäntöön toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi;

e) kaupan ja sijoitusten helpottaminen osapuolten välillä muun muassa maksujen ja pääomien vapaan siirrettävyyden avulla;

f) sijoituksille suotuisan ympäristön kehittäminen tarjoamalla läpinäkyvät, vakaat ja ennakoitavissa olevat säännöt, joilla taataan sijoittajien oikeudenmukainen kohtelu ja perustetaan tuomioistuinjärjestelmä, jolla voidaan ratkaista sijoittajien ja valtion väliset riidat tehokkaasti, oikeudenmukaisesti ja ennakoitavasti;

g) osapuolten julkisten hankintojen markkinoiden avaaminen tehokkaasti ja vastavuoroisesti;

h) innovoinnin ja luovuuden edistäminen varmistamalla teollis- ja tekijänoikeuksien asianmukainen ja tehokas suoja osapuolten välillä sovellettavien kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti;

i) vääristymätöntä kilpailua tukevien olosuhteiden edistäminen erityisesti osapuolten välisen kaupan ja sijoitusten osalta;

j) kansainvälisen kaupan kehittäminen tavalla, joka tukee kestävää kehitystä taloudelliselta, sosiaaliselta sekä ympäristön kannalta; ja

k) tehokkaan, oikeudenmukaisen ja ennakoitavan riitojenratkaisumekanismin perustaminen tämän sopimuksen tämän osan tulkintaa ja soveltamista koskevien riitojen ratkaisemiseksi.

8.3 artikla

Yleisesti sovellettavat määritelmät

Tämän sopimuksen tässä osassa ja liitteissä 9, 10-A–10-E, 13-A–13-H, 15-A, 15-B, 16-A. 16-B, 16-C, 17-A–17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A, 21-B, 25, 28-A, 28-B, 29, 32-A, 32-B, 32-C, 38-A ja 38-B sekä tämän sopimuksen pöytäkirjoissa tarkoitetaan:

a) ”maataloussopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta maataloudesta;

b) ”polkumyynnin vastaisella sopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen VI artiklan soveltamisesta;

c) ”tullilla” mitä tahansa tullia tai maksua, joka kannetaan tavaran tuonnista tai sen yhteydessä, lukuun ottamatta mitään seuraavista:

   i) tämän sopimuksen 9.4 artiklan mukaista sisäistä veroa vastaava maksu;

   ii) tapauksen mukaan GATT 1994 -sopimuksen, polkumyynnin vastaisen sopimuksen, maataloussopimuksen, tukisopimuksen ja suojalausekesopimuksen mukaisesti sovelletut polkumyyntitullit, erityiset suojatoimet, tasoitustullit tai muut suojatullit; ja

   iii) tuonnista tai sen yhteydessä kannetut maksut, jotka on määrältään rajattu tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin;

d) ”CPC:llä” yhteistä tavaraluokitusta (Statistical Papers Series M No. 77, taloudellisten ja sosiaalisten asiain osasto, Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio, New York, 1991);

e) ”päivillä” kalenteripäiviä, mukaan lukien viikonloput ja vapaapäivät;

f) ”voimassa olevalla tai nykyisellä” tämän sopimuksen voimaantullessa voimassa olevaa;

g) ”GATS-sopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1B olevaa palvelukaupan yleissopimusta;

h) ”GATT 1994 -sopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa tullitariffeja ja kauppaa koskevaa yleissopimusta 1994;

i) ”osapuolen tavaralla” GATT 1994 -sopimuksessa tarkoitettua kotimarkkinatavaraa, mukaan lukien kyseisen osapuolen alkuperätavarat;

j) ”harmonoidulla järjestelmällä” Maailman tullijärjestön laatimaa harmonoitua tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmää, mukaan lukien sen yleiset tulkintasäännöt sekä jakso-, ryhmä- ja alanimikehuomautukset;

k) ”nimikkeellä” harmonoidun järjestelmän tariffiluokituksen neljää ensimmäistä numeroa;

l) ”oikeushenkilöllä” sovellettavan lainsäädännön mukaan mitä tahansa joko voiton tavoittelemiseksi tai muuta tarkoitusta varten asianmukaisesti perustettua tai muulla tavoin järjestettyä, yksityisessä tai julkisessa omistuksessa olevaa oikeussubjektia, muun muassa yrityksiä, säätiöitä, henkilöyhtiöitä, yhteisyrityksiä, yksityisiä elinkeinonharjoittajia tai yhdistyksiä;

m) ”toimenpiteellä” mitä tahansa toimenpidettä säädöksen, määräyksen, säännön, menettelyn, päätöksen, hallinnollisen toimen, vaatimuksen tai käytännön muodossa tai missä tahansa muussa muodossa;

n) ”osapuolen toimenpiteellä” toimenpidettä, jonka toteuttavat tai jota pitävät voimassa ([2])

   i) valtionhallinto ja viranomaiset kaikilla tasoilla;

   ii) julkishallinnon ulkopuoliset elimet käyttäessään millä tahansa tasolla hallintoelinten tai viranomaisten niille siirtämiä valtuuksia ([3]); tai

iii) yhteisöt, jotka tosiasiallisesti toimivat toimenpiteen osalta osapuolen ohjeiden mukaisesti tai sen ohjauksessa tai määräysvallassa ([4]);

o) ”luonnollisella henkilöllä”

i) EU-osapuolen osalta jäsenvaltion kansalaista sen lainsäädännön mukaisesti ([5]); ja

ii) Chilen osalta Chilen kansalaista sen lainsäädännön mukaisesti;

p) ”alkuperätavaralla” tavaraa, joka on 10 luvussa vahvistettujen alkuperäsääntöjen vaatimusten mukainen;

q) ”henkilöllä” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;

r) ”henkilötiedoilla” kaikenlaisia tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevia tietoja;

s) ”suojalausekesopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa suojalausekkeita koskevaa sopimusta;

t) ”terveys- tai kasvinsuojelutoimella” terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteessä A olevassa 1 kohdassa tarkoitettua toimenpidettä;

u) ”tukisopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa tukia ja tasoitustulleja koskevaa sopimusta;

v) ”terveys- ja kasvinsuojelusopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta terveys- ja kasvinsuojelutoimista;

w) ”kaupan teknisiä esteitä koskevalla sopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1 olevaa sopimusta kaupan teknisistä esteistä;

x) ”TRIPS-sopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1C olevaa teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehtyä sopimusta; ja

y) ”WTO-sopimuksella” Maailman kauppajärjestön perustamisesta 15 päivänä huhtikuuta 1994 Marrakeshissa tehtyä Marrakeshin sopimusta.

8.4 artikla

Suhde WTO-sopimukseen ja muihin voimassa oleviin sopimuksiin, jotka kuuluvat tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan

1. Osapuolet vahvistavat WTO-sopimuksen ja muiden sellaisten voimassa olevien sopimusten, jotka kuuluvat tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan ja joiden osapuolia ne ovat, mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa toisiinsa nähden.

2. Tämän sopimuksen ei saa tulkita edellyttävän kummankaan osapuolen toimivan tavalla, joka olisi yhteensopimaton sen WTO-sopimuksen mukaisten velvollisuuksien kanssa.

3. Jos tämän sopimuksen ja jonkin muun voimassa olevan sopimuksen kuin WTO-sopimuksen välillä, jonka osapuoli kumpikin osapuoli on ja joka kuuluu tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan, on ristiriita, osapuolten on välittömästi neuvoteltava keskenään, jotta voidaan löytää kumpaakin osapuolta tyydyttävä ratkaisu.

B JAKSO

Institutionaaliset määräykset

8.5 artikla

Kauppaneuvoston kokoonpanossa toimivan yhteisneuvoston erityistehtävät

1. Kun 40.1 artiklan nojalla perustettu yhteisneuvosto käsittelee tämän sopimuksen tähän osaan ([6]) liittyviä kysymyksiä, se voi

a) tehdä päätöksiä, joilla muutetaan

i) lisäyksissä 9-1 ja 9-2 olevia tulliluetteloita tullien poiston nopeuttamiseksi;

ii) 10 lukua ja liitteitä 10-A–10-E;

iii) liitteitä 13-F ja 13-G sekä lisäystä 13-E-1;

iv) liiteitä 16-A, 16-D, 16-E ja liitteessä 16-B olevaa 1 kohtaa;

v) liitettä 21-B;

vi) liitettä 29;

vii) 31.2 artiklan 1 kohdassa olevaa ”tuen” määritelmää, siltä osin kuin se liittyy palveluja tarjoaviin yrityksiin, jotta voidaan ottaa huomioon WTO:ssa tai siihen liittyvillä monenvälisillä foorumeilla asiasta käytävien tulevien neuvottelujen tulokset;

viii) liitettä 32-A siltä osin kuin on kyse viittauksista osapuolissa sovellettavaan lainsäädäntöön;

ix) liitettä 32-B vastustamismenettelyyn sisällytettävien perusteiden osalta;

x) liitettä 32-C maantieteellisten merkintöjen osalta;

xi) liitteitä 38-A ja 38-B; ja

xii) kaikkia muita määräyksiä, liitteitä, lisäyksiä tai pöytäkirjoja, joiden muuttamisesta määrätään tämän sopimuksen tässä osassa;

b) tehdä tämän sopimuksen tämän osan määräysten tulkintaa koskevia päätöksiä, jotka sitovat osapuolia ja kaikkia tämän sopimuksen tämän osan nojalla perustettuja elimiä sekä 33 ja 38 luvussa tarkoitettuja paneeleja;

c) perustaa uusia alakomiteoita ja muita elimiä, jotka vastaavat tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvista asioista, 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla; ja

d) jos se katsoo sen aiheelliseksi, vahvistaa 8.8 artiklan ja tämän kohdan c alakohdan nojalla perustettujen alakomiteoiden ja muiden elinten työjärjestyksen.

2. Tämän sopimuksen tämän osan koordinaattorit vahvistavat kauppaneuvoston kokoonpanossa toimivan yhteisneuvoston kokouksen esityslistan 8.7 artiklan 2 kohdan nojalla.

8.6 artikla

Kauppakomitean kokoonpanossa toimivan sekakomitean erityistehtävät

1. Kun 40.2 artiklan nojalla perustettu sekakomitea käsittelee tämän sopimuksen tähän osaan ([7]) liittyviä kysymyksiä, se

a) avustaa yhteisneuvostoa sen kauppaa ja sijoituksia koskevien tehtävien hoitamisessa;

b) vastaa tämän sopimuksen tämän osan asianmukaisesta täytäntöönpanosta; tältä osin, ja rajoittamatta 38 luvussa vahvistettuja oikeuksia, osapuoli voi saattaa tämän sopimuksen tämän osan soveltamiseen tai tulkintaan liittyvän minkä tahansa kysymyksen sekakomitean käsiteltäväksi;

c) seuraa tämän sopimuksen tämän osan määräysten kehittämistä edelleen ja arvioi sen soveltamisesta saatuja tuloksia;

d) etsii sopivia keinoja estää ja ratkaista ongelmia, joita muutoin voisi ilmetä tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvilla aloilla;

e) valvoo kaikkien 8.8 artiklan nojalla perustettujen alakomiteoiden työtä ja sellaisten 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla perustettujen alakomiteoiden työtä, jotka toteuttavat tämän sopimuksen tähän osaan liittyviä tehtäviä; ja

f) tarkastelee uuden jäsenvaltion Euroopan unioniin liittymisen mahdollisia vaikutuksia tämän sopimuksen tähän osaan.

2. Kauppakomitean kokoonpanossa toimiva sekakomitea voi

a) perustaa uusia alakomiteoita ja muita elimiä, jotka vastaavat tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvista asioista, 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla;

b) hyväksyä päätöksiä tämän sopimuksen tämän osan muuttamisesta 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla ja 8.5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen tulkintojen antamisesta yhteisneuvoston kokousten välillä, kun yhteisneuvosto ei voi kokoontua tai niin kuin tässä sopimuksessa muutoin määrätään; ja

c) vahvistaa 8.8 artiklan ja tämän kohdan a alakohdan nojalla perustettujen alakomiteoiden ja muiden elinten työjärjestyksen, jos se katsoo sen aiheelliseksi.

3. Tämän sopimuksen tämän osan koordinaattorit vahvistavat kauppakomitean kokoonpanossa toimivan sekakomitean kokouksen esityslistan 8.7 artiklan 2 kohdan nojalla.

8.7 artikla

Tämän sopimuksen tämän osan koordinaattorit

1. Kumpikin osapuoli nimeää tämän sopimuksen tämän osan koordinaattorin 60 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ja ilmoittaa toiselle osapuolelle kyseisen koordinaattorin yhteystiedot.

2. Koordinaattorit laativat yhdessä esityslistan ja tekevät kaikki muut tarvittavat kokousten valmistelut yhteisneuvoston, sekakomitean sekä 8.8 artiklan nojalla perustettujen alakomiteoiden ja muiden elinten osalta tai sellaisten 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla perustettujen alakomiteoiden ja muiden elinten osalta, jotka toteuttavat tämän sopimuksen tähän osaan liittyviä tehtäviä. Koordinaattorit toteuttavat tarvittaessa seurantatoimia, jotka koskevat kauppaneuvoston kokoonpanossa toimivan yhteisneuvoston ja kauppakomitean kokoonpanossa toimivan sekakomitean sekä 17.39 ja 25.20 artiklassa määrätyissä tapauksissa alakomiteoiden päätöksiä.

8.8 artikla

Tämän sopimuksen tähän osaan liittyvät alakomiteat ja muut elimet

1. Osapuolet perustavat seuraavat alakomiteat:

a) kaupan ja sijoitusten korruption torjuntaa käsittelevä alakomitea;

b) tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea;

c) rahoituspalvelujen alakomitea;

d) teollis- ja tekijänoikeuksien alakomitea;

e) julkisten hankintojen alakomitea;

f) terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea;

g) palveluita ja sijoituksia käsittelevä alakomitea;

h) kestäviä elintarvikejärjestelmiä käsittelevä alakomitea;

i) kaupan teknisten esteiden alakomitea;

j) tavarakaupan alakomitea; ja

k) kauppaa ja kestävää kehitystä käsittelevä alakomitea.

2. Tämän sopimuksen tämän osan koordinaattorit vahvistavat tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvia asioita käsittelevien alakomiteoiden ja muiden elinten kokousten esityslistat 8.7 artiklan 2 kohdan nojalla.

9 LUKU

TAVARAKAUPPA

9.1 artikla

Tavoite

Osapuolet vapauttavat tavarakaupan asteittain ja vastavuoroisesti tämän sopimuksen tämän osan mukaisesti.

9.2 artikla

Soveltamisala

Ellei tämän sopimuksen tässä osassa toisin määrätä, tätä lukua sovelletaan osapuolten väliseen tavarakauppaan.

9.3 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteessä 9 tarkoitetaan

a) ”tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyllä sopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta tuontilisensioinnin menettelytavoista;

b) ”konsulitoimilla” menettelyä, jossa viejäosapuolen tai jonkin kolmannen maan alueella olevalta tuojaosapuolen konsulilta hankitaan konsulilasku tai konsuliviisumi kauppalaskulle, alkuperätodistukselle, tavaraluettelolle, laivaajan vienti-ilmoitukselle tai muille tulliasiakirjoille, joita vaaditaan tuonnin yhteydessä;

c) ”tullausarvoa koskevalla sopimuksella” WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevaa sopimusta GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta;

d) ”vientilisensiointimenettelyllä” hallinnollista menettelyä, joka edellyttää hakemuksen tai muiden kuin tulliselvitystarkoituksiin yleensä vaadittavien asiakirjojen esittämistä asiaankuuluvalle hallintoelimelle tai asiaankuuluville hallintoelimille ennakkoedellytyksenä viennille viejäosapuolen alueelta;

e) ”tuontilisensiointimenettelyllä” hallinnollista menettelyä, joka edellyttää hakemuksen tai muiden kuin tulliselvitystarkoituksiin yleensä vaadittavien asiakirjojen esittämistä asiaankuuluvalle hallintoelimelle tai asiaankuuluville hallintoelimille ennakkoedellytyksenä tuonnille tuojaosapuolen alueelle;

f) ”uudelleenvalmistetulla tavaralla” harmonoidun järjestelmän 84–90 ryhmään tai nimikkeeseen 94.02 luokiteltua tavaraa, lukuun ottamatta HS-nimikkeisiin 84.18, 85.09, 85.10, 85.16 ja 87.03 tai

alanimikkeisiin 8414.51, 8450.11, 8450.12, 8508.1 ja 8517.11 luokiteltua tavaraa,

i) joka koostuu kokonaan tai osittain käytetyistä tuotteista otetuista osista;

ii) joka vastaa suoritus- ja toimintakyvyltään uutta tuotetta; ja

iii) jolla on samanlainen takuu kuin uudella tuotteella;

g) ”korjaamisella” kaikkea käsittelytoimintaa, joka tehdään tavaralle sen toiminnallisten puutteiden tai sille aiheutuneiden aineellisten vahinkojen korjaamiseksi ja joka merkitsee tavaran saattamista alkuperäiseen toimintaansa tai sen varmistamista, että tavara on sen käyttöä koskevien teknisten vaatimusten mukainen, ja jota ilman tavaraa ei voitaisi enää käyttää tavanomaisella tavalla siihen tarkoitukseen, johon se oli tarkoitettu; tavaran korjaamiseen sisältyy kunnostus ja ylläpito mutta ei toiminta tai prosessit, joilla

i) tuhotaan tavaran olennaiset ominaispiirteet tai luodaan uusi tai kaupallisesti erilainen tavara;

ii) muunnetaan puolivalmis tavara valmiiksi tavaraksi; tai

iii) parannetaan tai kohennetaan tavaran teknistä suorituskykyä;

h) ”vaiheluokalla” tullien poistamiselle asetettua ajanjaksoa, joka vaihtelee nollasta seitsemään vuoteen ja jonka jälkeen tavara on tulliton, jollei liitteessä 9 olevissa luetteloissa toisin määrätä.

9.4 artikla

Kansallinen kohtelu sisäisen verotuksen ja sääntelyn alalla

Osapuoli myöntää kansallisen kohtelun toisen osapuolen tavaroille GATT 1994 -sopimuksen III artiklan, myös sen huomautusten ja lisämääräysten, mukaisesti. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen III artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin.

9.5 artikla

Tullien alentaminen tai poistaminen

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, kumpikin osapuoli alentaa toisen osapuolen alkuperätavaroihin sovellettavia tulleja tai poistaa ne liitteessä 9 olevan luettelonsa mukaisesti.

2. Sovellettaessa 1 kohtaa tullin perustaso on liitteessä 9 olevissa luetteloissa kullekin tavaralle määritetty perustaso.

3. Jos osapuoli alentaa soveltamaansa suosituimmuustullia, alennettuihin tulleihin sovelletaan kyseisen osapuolen liitteessä 9 olevaa luetteloa. Jos osapuoli alentaa soveltamansa suosituimmuustullin tasolle, joka on tietyn tullinimikkeen perustullia alhaisempi, kyseinen osapuoli laskee sovellettavan etuustullin, jolla saadaan aikaan tullinalennus sovellettavaan alennettuun suosituimmuustulliin ja säilytetään kyseisen tullinimikkeen suhteellinen etuusmarginaali, niin kauan kuin sovellettava suosituimmuustulli on perustullia alhaisempi. Tietyn tullinimikkeen suhteellinen etuusmarginaali kussakin vaiheessa vastaa kyseisen osapuolen liitteessä 9 olevassa taulukossa vahvistetun perustullin ja kyseiseen tullinimikkeeseen kyseisen luettelon mukaisesti sovellettavan tullin erotusta jaettuna kyseisellä perustullilla ja prosentteina ilmaistuna.

4. Osapuolen pyynnöstä osapuolet neuvottelevat keskenään tarkastellakseen liitteessä 9 olevissa luetteloissa esitettyjen tullien alentamisen tai poistamisen nopeuttamista. Tällaiset neuvottelut huomioon ottaen yhteisneuvosto voi tehdä päätöksen liitteen 9 muuttamisesta tullien alentamisen tai poistamisen nopeuttamiseksi.

9.6 artikla

Uusien rajoitusten asettamiskielto

1. Ellei tämän sopimuksen tässä osassa toisin määrätä, osapuoli ei voi nostaa liitteessä 9 vahvistettuja tullin perustasoja tai ottaa käyttöön uusia tulleja toisen osapuolen alkuperätavaroiden osalta.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että osapuoli voi korottaa tullin liitteessä 9 kyseistä vaihetta varten vahvistetulle tasolle yksipuolisen alennuksen jälkeen.

9.7 artikla

Vientitullit, -verot ja muut maksut

1. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa mitään tulleja, veroja tai muita maksuja, joita kannetaan tavaroiden viennistä toisen osapuolen alueelle tai tällaisen viennin yhteydessä, tai mitään sisäisiä veroja tai muita maksuja, joita sovelletaan toisen osapuolen alueelle vietäviin tavaroihin ja jotka ovat suurempia kuin osapuolen sisäisen kulutukseen tarkoitetuista samankaltaisista tavaroista kannettavat verot tai muut maksut.

2. Tämän artiklan määräykset eivät estä osapuolta määräämästä tavaran viennille 9.8 artiklan nojalla sallittua maksua tai palkkiota.

9.8 artikla

Maksut ja muodollisuudet

1. Osapuolen toisen osapuolen tavaran tuonnista tai viennistä tai niiden yhteydessä kantamien maksujen määrä on rajoitettava tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin, eivätkä ne saa merkitä osapuolen omien tavaroiden välillistä suojelua taikka tuonnin tai viennin verotusta.

2. Osapuoli ei saa kantaa arvon perusteella laskettuja maksuja tuonnista tai viennistä tai niiden yhteydessä.

3. Kumpikin osapuoli voi määrätä maksuja tai periä kustannuksia ainoastaan, jos tarjotaan tiettyjä palveluja, mukaan lukien seuraavat:

a) tullin henkilökunnan palvelut, jotka on pyynnöstä suoritettu virallisen virka-ajan ulkopuolella tai muualla kuin tullin tiloissa;

b) suoritetut tavaroiden analyysit tai asiantuntija-arviot sekä postimaksut tavaroiden palauttamisesta hakijalle, erityisesti sitovaa tietoa koskevien päätösten tai tullilainsäädännön soveltamista koskevien tietojen toimittamisen osalta;

c) annettujen tietojen varmistamiseksi tehtävä tavaroiden tarkastus tai näytteenotto tai tavaroiden hävittäminen, kun siihen liittyy muita kuin tullin henkilökunnan käyttämisestä johtuvia kustannuksia; tai

d) poikkeukselliset tarkastustoimenpiteet, jos tällaisia toimia tarvitaan tavaroiden luonteen tai mahdollisen riskin vuoksi.

4. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä kaikki tuonnin tai viennin yhteydessä kannettavat maksut siten, että viranomaiset, talouden toimijat ja muut asianosaiset osapuolet voivat tutustua niihin.

5. Osapuoli ei saa edellyttää konsulitoimia, mukaan lukien niihin liittyvät maksut, toisen osapuolen tavaroiden tuonnin yhteydessä.

9.9 artikla

Korjatut tavarat

1. Tavaran alkuperästä riippumatta osapuoli ei saa kantaa tullia sellaisesta tavarasta, joka palautuu osapuolen tullialueelle, kun kyseinen tavara on ensin tilapäisesti viety sen tullialueelta toisen osapuolen tullialueelle

korjausta varten.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta tavaraan, joka on tuotu tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan ja joka tämän jälkeen viedään korjausta varten eikä tuoda uudelleen tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan.

3. Tavaran alkuperästä riippumatta osapuoli ei saa kantaa tullia tavarasta, joka on tuotu tilapäisesti toisen osapuolen tullialueelta korjausta varten ([8]).

9.10 artikla

Uudelleenvalmistetut tavarat

1. Ellei tämän sopimuksen tässä osassa toisin määrätä, osapuoli ei saa kohdella toisen osapuolen uudelleenvalmistettuja tavaroita vähemmän suotuisasti kuin vastaavia uusia tavaroita.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että 9.11 artiklaa sovelletaan uudelleenvalmistettujen tavaroiden tuontia ja vientiä koskeviin kieltoihin tai rajoituksiin. Jos osapuoli ottaa käyttöön tai ylläpitää käytettyjen tavaroiden tuontia ja vientiä koskevia kieltoja tai rajoituksia, se ei saa soveltaa kyseisiä toimenpiteitä uudelleenvalmistettuihin tavaroihin.

3. Osapuoli voi edellyttää, että uudelleenvalmistetut tavarat nimetään sellaisiksi sen alueella tapahtuvaa jakelua tai myyntiä varten ja että tällaiset tavarat täyttävät kaikki sovellettavat, vastaavia uusia tavaroita koskevat tekniset vaatimukset.

9.11 artikla

Tuonti- ja vientirajoitukset

GATT 1994 -sopimuksen XI artikla ja sen huomautukset ja lisämääräykset sisällytetään tämän sopimuksen tähän osaan ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin. Näin ollen osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa kieltoja tai rajoituksia, joita sovelletaan toisen osapuolen jonkin tavaran tuontiin tai toisen osapuolen tullialueelle tarkoitetun jonkin tavaran vientiin tai vientimyyntiin, paitsi jos ne ovat GATT 1994 -sopimuksen XI artiklan, mukaan lukien sen huomautukset ja lisämääräykset, mukaisia.

9.12 artikla

Alkuperämerkintä

Jos Chile soveltaa EU-osapuolen tavaroihin pakollisia alkuperämaan merkintävaatimuksia, sekakomitea voi päättää, että merkinnällä ”Made in EU” tai paikallisella kielellä tehdyllä vastaavalla merkinnällä varustetut tavarat täyttävät tällaiset vaatimukset Chileen suuntautuvassa tuonnissa. Tämä artikla ei vaikuta kummankaan osapuolen oikeuteen määritellä tuotetyypit, joissa alkuperämaan merkintävaatimus on pakollinen. Tähän artiklaan ei sovelleta 10 lukua.

9.13 artikla

Tuontilisensiointimenettelyt

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikkia osapuolten väliseen kauppaan sovellettavia tuontilisensiointimenettelyjä sovelletaan puolueettomasti ja että kyseisiä tuontilisensiointimenettelyjä hallinnoidaan oikeudenmukaisella, tasapuolisella, syrjimättömällä ja läpinäkyvällä tavalla.

2. Osapuoli saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa tuontilisensointimenettelyjä sen alueelle toisen osapuolen alueelta tapahtuvan tuonnin edellytyksenä ainoastaan, jos mikään muu asianmukainen menettely jonkin

hallinnollisen päämäärän saavuttamiseksi ei ole kohtuudella käytettävissä.

3. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa harkinnanvaraista tuontilisensiointimenettelyä sen alueelle toisen osapuolen alueelta tapahtuvan tuonnin edellytyksenä, ellei se ole tarpeen tämän sopimuksen tämän osan kanssa yhdenmukaisen toimenpiteen täytäntöönpanoa varten. Tällaisen harkinnanvaraisen tuontilisensiointimenettelyn käyttöön ottava osapuoli ilmoittaa selkeästi toiselle osapuolelle toimenpiteen, joka kyseisellä menettelyllä pannaan täytäntöön.

4. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön ja hallinnoi tuontilisensiointimenettelyjä tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 1, 2 ja 3 artiklan mukaisesti. Tätä varten kyseisen sopimuksen 1, 2 ja 3 artikla sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin.

5. Osapuolen, joka ottaa käyttöön uusia tuontilisensiointimenettelyjä tai tekee muutoksia voimassa oleviin tuontilisensiointimenettelyihin, on ilmoitettava tästä toiselle osapuolelle 60 päivän kuluessa tällaisen uuden tuontilisensiointimenettelyn tai voimassa olevan tuontilisensiointimenettelyn muutoksen julkaisemisesta. Ilmoituksen on sisällettävä edellä tämän artiklan 3 kohdassa ja tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetyt tiedot. Osapuolen katsotaan noudattavan tätä määräystä, jos se ilmoittaa uudesta tuontilisensiointimenettelystä tai voimassa olevan tuontilisensiointimenettelyn muutoksesta tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 4 artiklan mukaisesti perustetulle tuontilisensiointikomitealle, mukaan lukien kyseisen sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetyt tiedot.

6. Osapuolen pyynnöstä toinen osapuoli toimittaa viipymättä kaikki asiaankuuluvat tiedot, mukaan lukien tuontilisensioinnin menettelytavoista tehdyn sopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa täsmennetyt tiedot, kaikista tuontilisensiointimenettelyistä, jotka se aikoo ottaa käyttöön tai on ottanut käyttöön tai pitää voimassa, sekä kaikista voimassa oleviin tuontilisensiointimenettelyihin tehtävistä muutoksista.

9.14 artikla

Vientilisensiointimenettelyt

1. Kumpikin osapuoli julkaisee kaikki uudet vientilisensiointimenettelyt tai olemassa olevan vientilisensiointimenettelyn muutokset siten, että viranomaiset, talouden toimijat ja muut asianosaiset osapuolet voivat tutustua niihin. Tällainen julkaisu on mahdollisuuksien mukaan tehtävä 30 päivää ennen menettelyn tai muutoksen voimaantuloa ja joka tapauksessa viimeistään päivänä, jona tällainen menettely tai sen muutos tulee voimaan.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että vientilisensiointimenettelyjen julkaisu sisältää seuraavat tiedot:

a) sen vientilisensiointimenettelyjen tai sen kyseisiin menettelyihin tekemien muutosten tekstit;

b) kunkin vientilisensiointimenettelyn kohteena olevat tavarat;

c) kuvaus kuhunkin vientilisensiointimenettelyyn liittyvästä vientilisenssin hakuprosessista ja mahdollisista kriteereistä, jotka hakijan on täytettävä voidakseen hakea vientilisenssiä, kuten vaatimus toimiluvasta, sijoituksen tekeminen tai ylläpitäminen tai tietty sijoittautumismuoto toiminnan harjoittamista varten osapuolen alueella;

d) yksi tai useampi yhteyspiste, josta henkilöt, joiden etua asia koskee, voivat saada lisätietoja edellytyksistä vientilisenssin saamiseksi;

e) hallintoelin tai -elimet, joille hakemus tai muu asiaan liittyvä asiakirja-aineisto on toimitettava;

f) kuvaus mahdollisesta toimenpiteestä tai mahdollisista toimenpiteistä, jotka vientilisensiointimenettelyllä pannaan täytäntöön;

g) kunkin vientilisensiointimenettelyn voimassaoloaika, ellei menettely jää voimaan, kunnes se lakkautetaan tai sitä tarkistetaan uudella julkaisulla;

h) jos osapuoli aikoo käyttää vientilisensiointimenettelyä jonkin vientikiintiön hallinnoimiseen, kiintiön kokonaismäärä ja, soveltuvissa tapauksissa, arvo sekä kiintiön alkamis- ja päättymispäivät; ja

i) mahdolliset vapautukset tai poikkeukset vientilisenssin hankkimisvaatimuksesta, tiedot tällaisten vapautusten tai poikkeusten hakemisesta tai käytöstä ja niiden myöntämiskriteerit.

3. Kumpikin osapuoli ilmoittaa olemassa olevat vientilisensiointimenettelynsä toiselle osapuolelle 30 päivän kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Osapuolen, joka ottaa käyttöön uusia vientilisensiointimenettelyjä tai tekee muutoksia voimassa oleviin vientilisensiointimenettelyihin, on ilmoitettava tästä toiselle osapuolelle 60 päivän kuluessa kyseisten uusien vientilisensiointimenettelyjen tai voimassa olevien vientilisensiointimenettelyjen muutosten julkaisemisesta. Ilmoituksessa on mainittava sen lähteen tai niiden lähteiden viitetiedot, joissa 2 kohdan nojalla vaadittavat tiedot on julkaistu, ja siihen on soveltuvissa tapauksissa sisällyttävä asiaankuuluvien valtionhallinnon internetsivustojen osoite.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että minkään tässä artiklassa ei saa tulkita edellyttävän osapuolelta vientilisenssin myöntämistä tai estävän osapuolta toteuttamasta YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien tai monenvälisten asesulkujärjestelmien ja vientivalvontajärjestelyjen mukaisia velvollisuuksiaan tai sitoumuksiaan.

9.15 artikla

Tullausarvon määrittäminen

Kumpikin osapuoli määrittää sen alueelle tuotavien toisen osapuolen tavaroiden arvon GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan ja tullausarvoa koskevan sopimuksen mukaisesti. Tätä varten GATT 1994 -sopimuksen VII artikla, sen huomautukset ja lisämääräykset mukaan lukien, ja tullausarvoa koskevan sopimuksen 1–17 artikla, sen tulkintaan liittyvät huomautukset mukaan lukien, sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin.

9.16 artikla

Etuuksien käyttö

1. Tämän sopimuksen tämän osan toiminnan seurantaa varten ja etuuksien käytön laskemiseksi osapuolet vaihtavat vuosittain tuontitilastotietoja ajanjaksolta, joka alkaa vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta ja päättyy kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun tullien poistaminen on kaikkien tavaroiden osalta saatettu päätökseen liitteessä 9 olevien luetteloiden mukaisesti. Ellei sekakomitea toisin päätä, kyseistä ajanjaksoa jatketaan ilman eri toimenpiteitä viidellä vuodella. Sekakomitea voi päättää sen jatkamisesta edelleen.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tuontitilastotietojen vaihto kattaa viimeisimmän saatavilla olevan vuoden tullinimiketason tiedot toisen osapuolen tavaroiden sellaisesta tuonnista, mukaan lukien arvo ja soveltuvissa tapauksissa määrä, johon on sovellettu tämän sopimuksen tämän osan mukaista tullietuuskohtelua, sekä tavaroiden sellaisesta tuonnista, johon ei ole sovellettu etuuskohtelua.

9.17 artikla

Tullietuuskohtelun hallinnointia koskevat erityistoimenpiteet

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä ehkäistäkseen, havaitakseen ja torjuakseen tämän luvun nojalla myönnettyyn etuuskohteluun liittyvän tullilainsäädännön rikkomisia 10 luvussa ja keskinäisestä avunannosta tulliasioissa

tehdyssä tämän sopimuksen pöytäkirjassa vahvistettujen velvollisuuksiensa mukaisesti.

2. Osapuoli voi 3 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen keskeyttää väliaikaisesti asianomaisten tavaroiden asiaankuuluvan etuuskohtelun, jos kyseinen osapuoli on puolueettomien, pakottavien ja todennettavissa olevien tietojen perusteella todennut, että toinen osapuoli on syyllistynyt laajamittaisiin ja järjestelmällisiin tullilainsäädännön rikkomisiin saadakseen tämän luvun mukaisesti myönnetyn etuuskohtelun, sekä tehnyt seuraavat havainnot:

a) toisen osapuolen toiminnan järjestelmällinen puuttuminen tai riittämättömyys tavaroiden alkuperäaseman todentamisessa ja keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan muiden vaatimusten täyttämisessä, kun kyseessä on alkuperäsääntöjen rikkomisen havaitseminen tai ehkäiseminen;

b) toisen osapuolen järjestelmällinen kieltäytyminen alkuperäselvityksen jälkitarkastusten suorittamisesta osapuolen pyynnöstä tai niiden tulosten ilmoittamisesta ajoissa tai tarpeeton viivyttely tällaisen tarkastuksen tai tiedoksiannon suorittamisessa; tai

c) toisen osapuolen järjestelmällinen kieltäytyminen yhteistyöstä tai avunannosta keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimukseen pöytäkirjan mukaisten velvollisuuksiensa täyttämiseksi tai tällaisen yhteistyön ja avunannon laiminlyönti etuuskohtelun osalta.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun havainnon tehnyt osapuoli ilmoittaa havainnosta viipymättä sekakomitealle ja aloittaa toisen osapuolen kanssa neuvottelut sekakomiteassa kumpaakin osapuolta tyydyttävään ratkaisuun pääsemiseksi.

Jos osapuolet eivät ole kolmen kuukauden kuluessa ilmoituspäivästä päässeet molemmille osapuolille hyväksyttävään ratkaisuun, havainnon tehnyt osapuoli voi päättää keskeyttää asiaankuuluvan etuuskohtelun väliaikaisesti asianomaisten tavaroiden osalta. Kyseinen osapuoli ilmoittaa väliaikaisesta keskeyttämisestä viipymättä sekakomitealle.

Väliaikaisia keskeytyksiä sovelletaan ainoastaan sen ajan, joka on tarpeen asianomaisen osapuolen taloudellisten etujen suojaamiseksi, ja enintään kuusi kuukautta. Jos kuitenkin ensimmäiseen keskeyttämiseen johtaneet olosuhteet jatkuvat kuuden kuukauden määräajan päättyessä, asianomainen osapuoli voi päättää jatkaa keskeyttämistä. Kaikista väliaikaisista keskeytyksistä on neuvoteltava sekakomiteassa määräajoin.

4. Kumpikin osapuoli julkaisee sisäisten menettelyidensä mukaisesti tuojille ilmoituksen kaikista tiedoksiannoista tai päätöksistä, jotka koskevat 3 kohdassa tarkoitettuja väliaikaisia keskeytyksiä.

9.18 artikla

Tavarakaupan alakomitea

Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu tavarakaupan alakomitea

a) valvoo tämän luvun ja liitteen 9 täytäntöönpanoa ja hallinnointia;

b) edistää osapuolten välistä tavarakauppaa muun muassa neuvottelemalla markkinoillepääsyä koskevan tullikohtelun parantamisesta 9.5 artiklan 4 kohdan nojalla ja tarvittaessa muista kysymyksistä;

c) tarjoaa foorumin, jolla voidaan keskustella kaikista tähän lukuun liittyvistä kysymyksistä ja ratkaista ne;

d) puuttuu viipymättä osapuolten välisen tavarakaupan esteisiin, erityisesti muiden kuin tariffitoimenpiteiden soveltamiseen liittyviin esteisiin, ja tarvittaessa saattaa tällaiset asiat sekakomitean käsiteltäviksi;

e) suosittelee osapuolille muutoksia tai lisäyksiä tähän lukuun;

f) koordinoi tullietuuksien käyttöä koskevien tietojen tai minkä tahansa muun sellaisen tavarakauppaa koskevan tiedon vaihtoa osapuolten välillä;

g) tarkastelee harmonoituun järjestelmään mahdollisesti tehtäviä muutoksia sen varmistamiseksi, että kummallekin osapuolelle tämän sopimuksen tämän osan nojalla kuuluvia velvollisuuksia ei muuteta, ja neuvottelee asiaan mahdollisesti liittyvien ristiriitojen ratkaisemiseksi;

h) suorittaa 15.17 artiklassa määrätyt tehtävät.

10 LUKU

ALKUPERÄSÄÄNNÖT JA ALKUPERÄMENETTELYT

A JAKSO

Alkuperäsäännöt

10.1 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 10-A–10-E tarkoitetaan

a) ”luokittelulla” tuotteen tai aineksen luokittelua harmonoidun järjestelmän tiettyyn ryhmään, nimikkeeseen tai alanimikkeeseen;

b) ”lähetyksellä” tuotteita, jotka lähetetään samanaikaisesti yhdeltä viejältä yhdelle vastaanottajalle tai kuljetetaan yhdellä kuljetusasiakirjalla taikka, jos tällaista asiakirjaa ei ole, yhdellä kauppalaskulla viejältä vastaanottajalle;

c) ”tulliviranomaisella”

   i) Chilen osalta Chilen kansallista tullilaitosta; ja

   ii) EU-osapuolen osalta tulliasioista vastaavia Euroopan komission yksiköitä sekä jäsenvaltioiden tullihallintoja ja kaikkia muita jäsenvaltioiden viranomaisia, jotka ovat vastuussa tullilainsäädännön soveltamisesta ja sen täytäntöönpanon valvonnasta;

d) ”viejällä” osapuolen alueella olevaa henkilöä, joka kyseisen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti vie tai tuottaa alkuperätuotteen ja laatii alkuperävakuutuksen;

e) ”samanlaisilla tuotteilla” tuotteita, jotka vastaavat kaikilta osin tuotteen kuvauksessa kuvattuja tuotteita; kaupallisessa asiakirjassa annetun tuotekuvauksen, jota käytetään alkuperävakuutuksen laatimiseen useita lähetyksiä varten, on oltava riittävän täsmällinen, jotta voidaan tunnistaa selvästi kyseinen tuote ja lisäksi myös samanlaiset tuotteet, jotka tuodaan myöhemmin kyseisen vakuutuksen perusteella;

f) ”tuojalla” henkilöä, joka tuo alkuperätuotteen ja vaatii sille tullietuuskohtelua;

g) ”aineksella” kaikkia aineita, joita käytetään tuotteen tuotannossa, mukaan lukien aineosat, raaka-aineet, komponentit tai osat;

h) ”tuotteella” tuotannon tulosta, vaikka se olisi tarkoitettu käytettäväksi myöhemmin aineksena toisen tuotteen tuotannossa; ja

i) ”tuotannolla” kaikenlaista valmistusta tai käsittelyä, myös kokoamista.

10.2 artikla

Yleiset vaatimukset

1. Jotta osapuoli voi soveltaa tullietuuskohtelua toisen osapuolen alkuperätavaraan tämän sopimuksen tämän osan mukaisesti, seuraavia tuotteita on pidettävä toisen osapuolen alkuperätuotteina, edellyttäen että tuote täyttää kaikki muut tässä luvussa vahvistetut sovellettavat vaatimukset:

a) kyseisessä osapuolessa 10.4 artiklan mukaisesti kokonaan tuotetut tuotteet;

b) kokonaan kyseisen osapuolen alkuperäaineksista tuotetut tuotteet; ja

c) kyseisessä osapuolessa tuotetut tuotteet, joihin on käytetty ei-alkuperäaineksia, sillä edellytyksellä, että ne täyttävät liitteessä 10-B vahvistetut vaatimukset.

2. Jos tuote on saanut alkuperäaseman 1 kohdan mukaisesti, kyseisen tuotteen tuotannossa käytettyjä ei-alkuperäaineksia ei pidetä ei-alkuperätuotteina, kun kyseistä tuotetta käytetään aineksena toiseen tuotteeseen.

3. Alkuperäaseman saamista koskevien edellytysten on täytyttävä keskeytyksettä osapuolen alueella.

10.3 artikla

Alkuperäkumulaatio

1. Osapuolen alkuperätuotetta pidetään toisen osapuolen alkuperätuotteena, jos sitä käytetään aineksena toisen tuotteen tuotannossa kyseisessä toisessa osapuolessa sillä edellytyksellä, että sitä on valmistettu tai käsitelty yhtä tai useampaa 10.6 artiklassa tarkoitettua toimea enemmän.

2. Harmonoidun järjestelmän 3 ryhmään luokiteltuja aineksia, jotka ovat 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen maiden alkuperätuotteita ja joita käytetään harmonoidun järjestelmän alanimikkeeseen 1604.14 luokiteltujen tonnikalasäilykkeiden tuotantoon, voidaan pitää osapuolen alkuperätuotteina sillä edellytyksellä, että 3 kohdan a–e alakohdan edellytykset täyttyvät ja että kyseinen osapuoli lähettää ilmoituksen 10.31 artiklassa tarkoitetun alakomitean tarkasteltavaksi.

3. Sekakomitea voi 10.31 artiklassa tarkoitetun alakomitean suosituksesta päättää, että tiettyjä tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettujen kolmansien maiden ([9]) alkuperäaineksia voidaan pitää osapuolen alkuperäaineksina, jos niitä käytetään jonkin tuotteen tuotannossa kyseisessä osapuolessa sillä edellytyksellä, että

a) kummallakin osapuolella on voimassa kauppasopimus, jolla muodostetaan vapaakauppa-alue kyseisen kolmannen maan kanssa GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan mukaisesti;

b) tässä kohdassa tarkoitettujen ainesten alkuperä määritetään niiden alkuperäsääntöjen mukaisesti, joita sovelletaan seuraavien nojalla:

   i) vapaakauppa-alueen muodostava EU-osapuolen ja kyseisen kolmannen maan välinen kauppasopimus, jos kyseistä ainesta käytetään tuotteen tuotannossa Chilessä; ja

   ii) vapaakauppa-alueen muodostava Chilen ja kyseisen kolmannen maan välinen kauppasopimus, jos kyseistä ainesta käytetään tuotteen tuotannossa EU-osapuolessa;

c) kyseisen osapuolen ja kyseisen kolmannen maan välillä on voimassa riittävää hallinnollista yhteistyötä koskeva järjestely, jolla varmistetaan tämän luvun täysimääräinen täytäntöönpano, mukaan lukien määräykset ainesten alkuperää koskevien asianmukaisten asiakirjojen käytöstä, ja kyseinen osapuoli ilmoittaa kyseisestä järjestelystä toiselle osapuolelle;

d) aineksia valmistetaan tai käsitellään kyseisessä osapuolessa yhtä tai useampaa 10.6 artiklassa tarkoitettua toimea enemmän; ja

e) osapuolet sopivat mahdollisista muista sovellettavista edellytyksistä.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetut kolmannet maat ovat:

a) Keski-Amerikan maat Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua ja Panama; ja

b) Andien maat Kolumbia, Ecuador ja Peru.

10.4 artikla

Kokonaan tuotetut tuotteet

1. Seuraavia tuotteita pidetään osapuolessa kokonaan tuotettuina:

a) siellä kasvatetut tai korjatut kasvit ja kasvituotteet;

b) siellä syntyneet ja kasvatetut elävät eläimet;

c) siellä kasvatetuista elävistä eläimistä saadut tuotteet;

d) sieltä, mutta ei kyseisen osapuolen aluemeren ulkorajojen ulkopuolelta, metsästämällä, ansapyynnillä, kalastamalla, keräämällä tai vangitsemalla saadut tuotteet;

e) siellä syntyneistä ja kasvatetuista teurastetuista eläimistä saadut tuotteet;

f) sieltä vesiviljelystä saadut tuotteet, jos vesieliöt, mukaan lukien kalat, nilviäiset, äyriäiset ja muut vesiselkärangattomat sekä vesikasvit, ovat syntyneet tai on viljelty siemenkannasta, kuten munista, mädistä, maidista, kalanpoikasista tai toukista, osallistumalla kasvatus- tai kasvuprosesseihin tuotannon lisäämiseksi tehtävillä toimilla, kuten säännöllisellä kannan täydentämisellä, ruokinnalla tai petoeläimiltä suojelulla;

g) siellä kaivetut tai sieltä otetut mineraalit tai luonnollisesti esiintyvät aineet, jotka eivät sisälly a–f alakohtaan;

h) kyseisen osapuolen aluksen aluemerten ulkopuolelta pyytämät merikalastustuotteet ja muut kyseisen osapuolen aluksen aluemerten ulkopuolelta saamat tuotteet;

i) kyseisen osapuolen tehdasaluksella ainoastaan h alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tuotteet;

j) tuotteet, jotka osapuoli tai kyseisen osapuolen henkilö on louhinut merenpohjasta tai merenpohjan alaisista kerrostumista aluemerten ulkopuolelta, sillä edellytyksellä, että niillä on oikeus hyödyntää kyseistä merenpohjaa tai sen alaisia kerrostumia;

k) siellä tapahtuvasta tuotannosta tai sieltä kerätyistä käytetyistä tuotteista peräisin oleva jäte tai romu sillä edellytyksellä, että kyseiset tuotteet soveltuvat ainoastaan raaka-aineiden talteenottoon; ja

l) siellä yksinomaan a–k alakohdassa tarkoitetuista tuotteista valmistetut tuotteet.

2. Edellä olevan 1 kohdan ensimmäisen kohdan h ja i alakohdan käsitteillä ”osapuolen alus” ja ”osapuolen tehdasalus” tarkoitetaan alusta ja tehdasalusta, joka

a) on rekisteröity jossakin jäsenvaltiossa tai Chilessä;

b) purjehtii jonkin jäsenvaltion tai Chilen lipun alla; ja

c) täyttää jonkin seuraavista vaatimuksista:

i) on yli 50-prosenttisesti jonkin jäsenvaltion tai Chilen luonnollisten henkilöiden omistuksessa; tai

ii) on sellaisen oikeushenkilön omistuksessa, jonka

A) kotipaikka ja päätoimipaikka on jossakin jäsenvaltiossa tai Chilessä; ja

B) on yli 50-prosenttisesti jommankumman kyseisen osapuolen henkilöiden omistuksessa.

10.5 artikla

Toleranssit

1. Jos tuotteen valmistuksessa käytetyt ei-alkuperäainekset eivät täytä liitteessä 10-B vahvistettuja edellytyksiä, kyseisen tuotteen katsotaan olevan osapuolen alkuperätuote sillä edellytyksellä, että

a) kaikkien tuotteiden ([10]), lukuun ottamatta harmonoidun järjestelmän 50–63 ryhmään luokiteltuja tuotteita, ei-alkuperäainesten yhteisarvo on enintään 10 prosenttia tuotteen noudettuna-hinnasta;

b) harmonoidun järjestelmän ryhmiin 50–63 luokiteltujen tuotteiden osalta sovelletaan liitteessä 10-A olevissa huomautuksissa 6–8 vahvistettuja toleransseja.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta, jos tuotteen tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo tai paino ylittää jonkin ei-alkuperäisainesten arvolle tai painolle liitteessä 10-B vahvistettujen vaatimusten mukaisen enimmäisprosenttiosuuden.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta tuotteisiin, jotka on tuotettu kokonaan osapuolessa 10.4 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Jos liitteen 10-B nojalla edellytetään, että tuotteen tuotannossa käytetyt ainekset ovat kokonaan tuotettuja, sovelletaan tämän artiklan 1 ja 2 kohtaa.

10.6 artikla

Riittämätön valmistus tai käsittely

1. Sen estämättä, mitä 10.2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa määrätään, tuotetta ei pidetä osapuolen alkuperätuotteena, jos kyseisessä osapuolessa suoritetaan ei-alkuperäaineksille ainoastaan yksi tai useampi seuraavista toimista:

a) säilytystoimet, kuten kuivaaminen, pakastaminen, säilyttäminen suolavedessä tai muut vastaavat toimet, jos niiden ainoana tarkoituksena on tuotteiden kunnon säilymisen varmistaminen kuljetuksen ja varastoinnin aikana;

b) pakkausten jakaminen ja yhdistäminen;

c) pesu, puhdistus, pölyn, oksidin, öljyn, maalin tai muun peiteaineen poistaminen;

d) tekstiilien tai tekstiilitavaroiden silitys tai prässäys;

e) pelkät maalaus- ja kiillotustoimet;

f) riisin esikuorinta ja hiominen osittain tai kokonaan; viljan ja riisin kiillotus ja lasitus;

g) toimet sokerin värjäämiseksi tai maustamiseksi taikka sokeripalojen muodostamiseksi; kiinteässä muodossa olevan kidesokerin hienontaminen osittain tai kokonaan;

h) hedelmien, pähkinöiden ja vihannesten kuoriminen ja kivien poisto;

i) teroitus, pelkkä hiominen tai pelkkä leikkaaminen;

j) seulonta, lajittelu, luokittelu, ryhmittely tai yhteensovitus;

k) pelkkä pullotus, tölkitys, pussitus, koteloihin tai rasioihin pakkaaminen, kartongille tai levyille kiinnittäminen ja kaikki muut yksinkertaiset pakkaustoimenpiteet;

l) merkkien, nimilappujen, logojen ja muiden niiden kaltaisten tunnusten kiinnittäminen tai painaminen tuotteisiin tai niiden pakkauksiin;

m) erilaistenkin tuotteiden yksinkertainen sekoittaminen, myös sokerin sekoittaminen muiden ainesten kanssa;

n) pelkkä osien yhdistäminen kokonaiseksi tuotteeksi tai tuotteiden purkaminen osiin;

o) pelkkä veden lisääminen taikka tuotteiden laimentaminen, dehydratointi tai denaturointi; tai

p) eläinten teurastus.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa toimea on pidettävä yksinkertaisena, jos sen suorittamiseksi ei tarvita erityistaitoja tai nimenomaisesti kyseistä toimea varten tuotettuja tai asennettuja koneita, laitteita tai välineitä.

10.7 artikla

Kelpuuttamisen yksikkö

1. Tätä lukua sovellettaessa kelpuuttamisen yksikkö on se tuote, jota pidetään perusyksikkönä luokiteltaessa tuote harmonoidun järjestelmän mukaan.

2. Jos lähetys koostuu useista samanlaisista tuotteista, jotka luokitellaan samaan harmonoidun järjestelmän nimikkeeseen, kukin yksittäinen tuote on otettava huomioon tätä lukua sovellettaessa.

10.8 artikla

Tarvikkeet, varaosat ja työkalut

1. Tarvikkeiden, varaosien ja työkalujen, jotka toimitetaan yhdessä laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa, jotka kuuluvat tavanomaisena varustuksena tähän laitteistoon, koneeseen, laitteeseen tai ajoneuvoon ja jotka sisältyvät sen hintaan tai joita ei laskuteta erikseen, on katsottava muodostavan kyseisen laitteiston, koneen, laitteen tai ajoneuvon kanssa yhden kokonaisuuden.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja tarvikkeita, varaosia ja työkaluja ei oteta huomioon tuotteen alkuperää määritettäessä, paitsi laskettaessa ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa, jos tuotteeseen sovelletaan ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa liitteen 10-B mukaisesti.

10.9 artikla

Sarjat

Harmonoidun järjestelmän yleisen tulkintasäännön 3 mukaiset sarjat katsotaan osapuolen alkuperätuotteiksi, jos kaikki niiden osat ovat alkuperätuotteita. Jos sarja koostuu sekä alkuperätuotteista että ei-alkuperätuotteista, sitä on kokonaisuutena pidettävä osapuolen alkuperätuotteena, jos ei-alkuperätuotteiden arvo on enintään 15 prosenttia sarjan noudettuna-hinnasta.

10.10 artikla

Neutraalit tekijät

Määritettäessä, onko jokin tuote osapuolen alkuperätuote, ei ole tarpeen määrittää sen tuotannossa mahdollisesti käytettyjen seuraavien tekijöiden alkuperää:

a) polttoaine, energia, katalyytit ja liuottimet;

b) tuotteen testauksessa tai tarkastamisessa käytettävät laitteistot, laitteet ja tarvikkeet;

c) koneet, työkalut, meistit ja muotit;

d) laitteistojen ja rakennusten ylläpidossa käytettävät varaosat ja ainekset;

e) laitteistojen ja rakennusten tuotannossa tai käytössä käytettävät voiteluaineet, rasvat, ainesyhdistelmät ja muut ainekset;

f) hansikkaat, lasit, jalkineet, vaatteet, turvalaitteet ja -tarvikkeet;

g) kaikki muut ainekset, joita ei ole sisällytetty tuotteeseen mutta joiden käytön voidaan osoittaa olevan osa tuotteen tuotantoa.

10.11 artikla

Pakkaukset ja pakkausmateriaalit ja säiliöt

1. Jos pakkausmateriaalit ja säiliöt, joihin tuote on pakattu vähittäismyyntiä varten, luokitellaan harmonoidun järjestelmän yleisen tulkintasäännön 5 mukaisesti yhdessä tuotteen kanssa, kyseisiä pakkausmateriaaleja ja säiliöitä ei oteta huomioon määritettäessä tuotteen alkuperää, paitsi laskettaessa ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa, jos tuotteelle on määritetty ei-alkuperäainesten enimmäisarvo liitteen 10-B mukaisesti.

2. Pakkausmateriaaleja ja säiliöitä, joita käytetään tuotteen suojaamiseen kuljetuksen aikana, ei oteta huomioon määritettäessä, onko tuote alkuperätuote.

10.12 artikla

Keskenään korvattavissa olevien ainesten kirjanpidollinen erottelu

1. Keskenään korvattavissa olevat alkuperä- ja ei-alkuperäainekset on erotettava fyysisesti toisistaan varastoinnin aikana, jotta ne säilyttävät, tapauksen mukaan, alkuperä- tai ei-alkuperäasemansa. Keskenään korvattavissa olevia alkuperä- ja ei-alkuperäaineksia voidaan käyttää tuotteen tuotannossa ilman, että ne erotellaan fyysisesti toisistaan varastoinnin aikana sillä edellytyksellä, että käytetään kirjanpidollisen erottelun menetelmää.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua kirjanpidollisen erottelun menetelmää sovelletaan osapuolessa yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisen varastonhallintamenetelmän vaatimuksia noudattaen. Kirjanpidollisen erottelun menetelmällä on varmistettava, että niiden tuotteiden määrä, joita voidaan pitää osapuolen alkuperätuotteina, ei missään vaiheessa ylitä määrää, joka olisi saatu erottamalla varastot fyysisesti toisistaan varastoinnin aikana.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa ”keskenään korvattavissa olevilla aineksilla” tarkoitetaan samanlaisia aineksia, jotka ovat samaa kaupallista laatua, joiden tekniset ja fyysiset ominaisuudet ovat samat ja joita ei voida erottaa toisistaan sen jälkeen, kun ne on käytetty valmiin tuotteen valmistukseen.

10.13 artikla

Palautetut tuotteet

Jos osapuolen alueelta kolmanteen maahan viety kyseisen osapuolen alkuperätuote palautetaan kyseisen osapuolen alueelle, sitä on pidettävä ei-alkuperätuotteena, jollei kyseisen osapuolen tulliviranomaista tyydyttävällä tavalla voida osoittaa, että

a) palautettu tuote on sama kuin viety tuote; ja

b) sille ei ole suoritettu kolmannessa maassa tai viennin aikana muita kuin sen kunnon säilyttämiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

10.14 artikla

Muuttumattomuus

1. Tuojaosapuolen alueella kulutukseen luovutettua alkuperätuotetta ei saa viennin jälkeen ja ennen kulutukseen luovuttamista muuttaa tai muuntaa millään tavoin eikä siihen saa kohdistaa muita toimia kuin

toimia sen kunnon säilyttämiseksi tai merkintöjen, etikettien, sinettien tai muun asiakirja-aineiston lisääminen tai kiinnittäminen tuojaosapuolen erityisten sisäisten vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi.

2. Tuotteen varastointi tai esittely voi tapahtua kolmannessa maassa sillä edellytyksellä, että tuote pysyy tullivalvonnassa kyseisessä kolmannessa maassa.

3. Rajoittamatta B jakson määräysten soveltamista lähetys voidaan jakaa kolmannen maan alueella, jos jakamisen toteuttaa viejä tai se tehdään viejän vastuulla ja sillä edellytyksellä, että tällaiset lähetykset pysyvät tullivalvonnassa kyseisessä kolmannessa maassa.

4. Jos on epäselvää, täyttyvätkö 1–3 kohdassa määrätyt edellytykset, tuojaosapuolen tulliviranomainen voi pyytää tuojaa esittämään näyttöä vaatimusten noudattamisesta. Tällainen näyttö voidaan antaa millä tahansa tavalla, myös sopimusperusteisilla kuljetusasiakirjoilla, kuten konossementeilla, tai tosiasiallisella tai konkreettisella näytöllä, joka perustuu pakkausten merkitsemiseen tai numerointiin, tai jollakin varsinaiseen tuotteeseen liittyvällä näytöllä.

10.15 artikla

Näyttelyt

1. Kolmannessa massa pidettävään näyttelyyn lähetettyihin alkuperätuotteisiin, jotka myydään näyttelyn jälkeen osapuoleen tuotaviksi, sovelletaan tuonnissa tämän sopimuksen tätä osaa sillä edellytyksellä, että tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla voidaan osoittaa, että

a) viejä on lähettänyt kyseiset tuotteet osapuolesta maahan, jossa näyttely järjestettiin, ja pitänyt niitä näytteillä siellä;

b) kyseinen viejä on myynyt tai muuten luovuttanut tuotteet osapuolessa olevalle henkilölle;

c) tuotteet on lähetetty näyttelyn aikana tai välittömästi sen jälkeen siinä tilassa, jossa ne lähetettiin näyttelyyn; ja

d) tuotteita ei ole niiden näyttelyyn lähettämisen jälkeen käytetty muihin tarkoituksiin kuin näyttelyssä esittelyyn.

2. Alkuperävakuutus on laadittava B jakson mukaisesti ja esitettävä tulliviranomaisille tuojaosapuolen tullimenettelyjen mukaisesti. Siinä on ilmoitettava näyttelyn nimi ja osoite.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan kaikkiin kaupan, teollisuuden, maatalouden ja käsiteollisuuden näyttelyihin, messuihin tai niiden kaltaisiin julkisiin esittelytilaisuuksiin, joita ei ole järjestetty yksityisiin tarkoituksiin kaupoissa tai liiketiloissa ulkomaisten tuotteiden myymiseksi ja joiden aikana tuotteet pysyvät tullivalvonnassa.

4. Tuojaosapuolen tulliviranomaiset voivat vaatia näyttöä siitä, että tuotteet ovat pysyneet tullivalvonnassa näyttelymaassa, sekä lisäasiakirjoja näytöksi olosuhteista, joissa niitä on pidetty näytteillä.

B JAKSO

Alkuperämenettelyt

10.16 artikla

Tullietuuskohtelun hakeminen

1. Tuojaosapuoli myöntää tullietuuskohtelun tämän luvun mukaiselle toisen osapuolen alkuperätuotteelle tuojan esittämän tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen perusteella. Tuoja on vastuussa tullietuuskohtelua

koskevan hakemuksen oikeellisuudesta ja tässä luvussa vahvistettujen vaatimusten noudattamisesta.

2. Tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen on perustuttava johonkin seuraavista:

a) viejän 10.17 artiklan mukaisesti laatimaan alkuperävakuutukseen;

b) tuojan tietoon 10.19 artiklassa vahvistetuin edellytyksin.

3. Tullietuuskohtelua koskeva hakemus ja sen 2 kohdassa tarkoitettu peruste on sisällytettävä tulli-ilmoitukseen tuojaosapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti.

4. Tuojan, joka esittää tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen 2 kohdan a alakohdan mukaisesti alkuperävakuutuksen perusteella, on säilytettävä alkuperävakuutus ja pyynnöstä esitettävä se tuojaosapuolen tulliviranomaiselle.

10.17 artikla

Alkuperävakuutus

1. Viejän on annettava tuotteen alkuperävakuutus sellaisten tietojen pohjalta, jotka osoittavat, että kyseessä on alkuperätuote, mukaan lukien, tapauksen mukaan, tiedot tuotteen tuotannossa käytettyjen ainesten alkuperäasemasta.

2. Viejä on vastuussa esitetyn alkuperävakuutuksen ja 1 kohdan nojalla annettujen tietojen oikeellisuudesta. Jos viejällä on syytä uskoa, että alkuperävakuutus sisältää virheellisiä tietoja tai perustuu virheellisiin tietoihin, viejän on välittömästi ilmoitettava tuojalle tuotteen alkuperäasemaan mahdollisesti vaikuttavaista muutoksista. Tuojan on tällöin oikaistava tuonti-ilmoitus ja maksettava kaikki kannettavat tullit.

3. Viejän on laadittava alkuperävakuutus jollakin liitteeseen 10-C sisältyvistä kielitoisinnoista kauppalaskuun tai muuhun kaupalliseen asiakirjaan, jossa alkuperätuote kuvataan riittävän yksityiskohtaisesti, jotta se voidaan tunnistaa harmonoidun järjestelmän nimikkeistössä. Tuojaosapuoli ei vaadi tuojalta alkuperävakuutuksen käännöksen esittämistä.

4. Alkuperävakuutus on voimassa vuoden ajan sen laatimispäivästä alkaen.

5. Alkuperävakuutus voi koskea

a) yhden tai useamman tuotteen lähetystä osapuoleen; tai

b) useita samanlaisen tuotteen lähetyksiä osapuoleen alkuperävakuutuksessa täsmennetyllä ajanjaksolla, joka on kestoltaan enintään 12 kuukautta.

6. Tuojaosapuoli sallii tuojan pyynnöstä ja tuojaosapuolen mahdollisesti asettamien vaatimusten mukaisesti yhden alkuperävakuutuksen käyttämisen harmonoidun järjestelmän XV–XXI jaksoon luokitelluille kokoamattomille tai osiin puretuille tuotteille harmonoidun järjestelmän yleisessä tulkintasäännössä 2 a tarkoitetulla tavalla, jos ne tuodaan osalähetyksinä.

10.18 artikla

Vähäiset poikkeamat ja vähäiset virheet

Tuojaosapuolen tulliviranomainen ei saa hylätä tullietuuskohtelua koskevaa hakemusta alkuperävakuutuksen ja tullitoimipaikkaan toimitettujen asiakirjojen välisten vähäisten poikkeamien taikka alkuperävakuutuksen vähäisten virheiden vuoksi.

10.19 artikla

Tuojan tieto

1. Tuojaosapuoli voi säädöksissään ja määräyksissään vahvistaa edellytyksiä sen määrittämiseksi, mitkä tuojat voivat perustaa tullietuuskohtelua koskevan hakemuksensa tuojan tietoon.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tuojan tiedon siitä, että kyseessä on alkuperätuote, on perustettava tietoihin, jotka osoittavat, että tuote tosiasiallisesti täyttää alkuperätuotteen edellytykset ja tässä luvussa alkuperäaseman saamiselle asetetut vaatimukset.

10.20 artikla

Tietojen säilyttämistä koskevat vaatimukset

1. Tuojan, joka hakee tullietuuskohtelua osapuolen alueelle tuodulle tuotteelle, on

a) säilytettävä viejän laatima alkuperävakuutus vähintään kolmen vuoden ajan tuotteen etuushakemuksen päivämäärästä, jos etuuskohtelua koskeva hakemus perustuu alkuperävakuutukseen; ja

b) säilytettävä tiedot, jotka osoittavat, että tuote täyttää tässä luvussa vahvistetut alkuperäaseman saamista koskevat vaatimukset, vähintään kolmen vuoden ajan etuuskohtelua koskevan hakemuksen päivämäärästä, jos etuuskohtelua koskeva hakemus perustuu tuojan tietoon.

2. Viejän, joka on laatinut alkuperävakuutuksen, on vähintään neljän vuoden ajan alkuperävakuutuksen laadinnasta säilytettävä alkuperävakuutuksen kopiot ja kaikki muut tiedot, joilla osoitetaan, että tuote täyttää tässä luvussa vahvistetut alkuperäaseman saamista koskevat vaatimukset.

3. Tämän artiklan mukaisesti säilytettävät tiedot voidaan tuoja- tai viejäosapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti tarvittaessa säilyttää sähköisessä muodossa.

10.21 artikla

Vapautukset alkuperävakuutuksia koskevista vaatimuksista

1. Yksityishenkilöiden yksityishenkilöille lähetyksinä lähettämät tuotteet ja matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvät tuotteet voidaan tuoda alkuperätuotteina ilman, että alkuperäilmoituksen antamista vaaditaan, jos kyseessä ei ole kaupallinen tuonti ja tällasiten tuotteiden on ilmoitettu täyttävän tässä luvussa määrätyt vaatimukset eikä ole syytä epäillä kyseisen ilmoituksen todenmukaisuutta.

2. Satunnaista tuontia, joka koostuu yksinomaan vastaanottajien tai matkustajien tai heidän perheidensä henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitetuista tuotteista, ei pidetä kaupallisena tuontina, jos tuotteiden luonne tai määrä ei viittaa mihinkään kaupalliseen tarkoitukseen, sillä edellytyksellä, että tuonti ei ole osa tuontitapahtumien sarjaa, jonka voidaan kohtuudella katsoa tapahtuneen erillisinä osina alkuperävakuutusta koskevan vaatimuksen välttämiseksi.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden yhteisarvo saa olla enintään 500 euroa tai sitä vastaava määrä osapuolen valuutassa pakettien osalta ja enintään 1 200 euroa tai sitä vastaava määrä osapuolen valuutassa matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyvien tuotteiden osalta.

10.22 artikla

Tarkastus

1. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tarkastaa tuotteen alkuperäaseman tai sen, että muut tässä luvussa vahvistetut vaatimukset täyttyvät, riskinarviointimenetelmien pohjalta, joihin voi sisältyä sattumanvarainen valinta. Tällaista tarkastusta varten tuojaosapuolen tulliviranomainen voi lähettää tietopyynnön tuojalle, joka on esittänyt etuuskohtelua koskevan hakemuksen 10.16 artiklan mukaisesti.

2. Tuojaosapuolen tulliviranomainen, joka lähettää pyynnön 1 kohdan mukaisesti, ei saa pyytää enempää kuin seuraavat tuotteen alkuperää koskevat tiedot:

a) alkuperävakuutus, jos etuuskohtelua koskeva hakemus perustui alkuperävakuutukseen; ja

b) alkuperäperusteiden täyttymistä koskevat tiedot, eli

i) jos alkuperäperusteena on ”kokonaan tuotettu”, soveltuva luokka (kuten sadonkorjuu, kaivostoiminta, kalastus) sekä tuotantopaikka;

ii) jos alkuperäperuste pohjautuu tariffiluokituksen muutokseen, luettelo kaikista ei-alkuperäaineksista, mukaan lukien niiden tariffiluokitus (kaksi-, neli- tai kuusinumeroisena alkuperäperusteen mukaisesti);

iii) jos alkuperäperuste pohjautuu arvomenetelmään, lopputuotteen arvo ja kaikkien tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo;

iv) jos alkuperäperuste pohjautuu painoon, lopputuotteen paino ja lopputuotteeseen käytettyjen merkityksellisten ei-alkuperäainesten paino; ja

v) jos alkuperäperuste pohjautuu erityiseen tuotantoprosessiin, kyseisen tuotantoprosessin tarkka kuvaus.

3. Toimittaessaan vaadittuja tietoja tuoja voi lisätä niihin muita tietoja, jotka se katsoo merkityksellisiksi tarkastuksen kannalta.

4. Jos tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu viejän antamaan alkuperävakuutukseen 10.16 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti, tuojan on esitettävä kyseinen alkuperävakuutus, mutta se voi vastata tuojaosapuolen tulliviranomaisille ilmoittaen, että tämän artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettuja tietoja ei voida antaa.

5. Jos tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu 10.16 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti tuojan tietoon, tarkastuksen toteuttava tuojaosapuolen tulliviranomainen voi pyydettyään ensin tietoja tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti esittää tuojalle tietoja koskevan lisäpyynnön, jos kyseinen tulliviranomainen katsoo, että lisätiedot ovat tarpeen tuotteen alkuperäaseman tai tämän luvun muiden vaatimusten täyttymisen tarkastamiseksi. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tarvittaessa pyytää tuojalta erityisiä asiakirjoja ja tietoja.

6. Jos tuojaosapuolen tulliviranomainen päättää keskeyttää tullietuuskohtelun myöntämisen asianomaisille tuotteille tarkastuksen tuloksia odotettaessa, se voi tarjota tuojalle mahdollisuuden tuotteiden luovuttamiseen. Tällaisen luovutuksen edellytyksenä tuojaosapuoli voi vaatia takuuta tai muuta asianmukaista varotoimenpidettä. Tullietuuskohtelun keskeyttäminen on lopetettava mahdollisimman pian sen jälkeen, kun tuojaosapuolen tulliviranomainen on varmistanut asianomaisten tuotteiden alkuperäaseman tai sen, että tämän luvun muut vaatimukset ovat täyttyneet.

10.23 artikla

Hallinnollinen yhteistyö

1. Tämän luvun asianmukaisen soveltamisen varmistamiseksi osapuolet tekevät yhteistyötä tulliviranomaistensa välityksellä tarkastaakseen tuotteen alkuperäaseman tai sen, ovatko muut tässä luvussa asetetut vaatimukset täyttyneet.

2. Jos tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu 10.16 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti alkuperävakuutukseen, tarkastuksen toteuttava tuojaosapuolen tulliviranomainen voi pyydettyään ensin tuojalta tietoja 10.22 artiklan 1 kohdan mukaisesti esittää viejäosapuolen tulliviranomaiselle tietopyynnön kahden vuoden kuluessa etuuskohtelua koskevan hakemuksen päivämäärästä, jos tuojaosapuolen

tulliviranomainen katsoo, että lisätiedot ovat tarpeen tuotteen alkuperäaseman tai tämän luvun muiden vaatimusten täyttymisen tarkastamiseksi. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi tarvittaessa pyytää viejäosapuolen tulliviranomaiselta erityisiä asiakirjoja ja tietoja.

3. Tuojaosapuolen tulliviranomaisen on sisällytettävä 2 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön seuraavat tiedot:

a) alkuperävakuutus tai sen jäljennös;

b) pyynnön esittävän tulliviranomaisen tunnistetiedot;

c) tarkastettavan viejän nimi;

d) tarkastuksen kohde ja laajuus; ja

e) tarvittaessa muut asiaa koskevat asiakirjat.

4. Viejäosapuolen tulliviranomainen voi kyseisen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti tehdä tarkastuksensa pyytämällä viejältä asiakirjoja ja pyytämällä mahdollisia todisteita tai käymällä viejän tiloissa tutustuakseen kirjattuihin tietoihin ja tehdäkseen havaintoja tuotteen tuotannossa käytettävistä laitteistoista.

5. Saatuaan edellä 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön viejäosapuolen tulliviranomaisen on toimitettava tuojaosapuolen tulliviranomaiselle seuraavat tiedot:

a) pyydetyt asiakirjat, jos ne ovat saatavilla;

b) lausunto tuotteen alkuperäasemasta;

c) tarkastuksen kohteena olevan tuotteen kuvaus sekä alkuperäsääntöjen soveltamisen kannalta merkityksellinen tariffiluokitus;

d) tuotantoprosessin kuvaus ja selitys, jotka tukevat tuotteen alkuperäasemaa;

e) tiedot tavasta, jolla tuotteen alkuperäaseman tarkastus toteutettiin 4 kohdan nojalla; ja

f) tausta-asiakirjat, jos aiheellista.

6. Viejäosapuolen tulliviranomainen ei saa välittää 5 kohdan a tai f alakohdassa tarkoitettuja tietoja tuojaosapuolen tulliviranomaiselle ilman viejän suostumusta.

7. Kaikki pyydetyt tiedot, mukaan lukien täydentävät asiakirjat ja kaikki muut tarkastukseen liittyvät tiedot, olisi mieluiten vaihdettava sähköisesti osapuolten tulliviranomaisten välillä.

8. Osapuolet toimittavat toisilleen tulliviranomaistensa yhteystiedot ja niihin mahdollisesti tehdyt muutokset tämän sopimuksen tämän osan mukaisesti nimettyjen koordinaattoreiden välityksellä 30 päivän kuluessa tällaisesta muutoksesta.

10.24 artikla

Keskinäinen avunanto petosten torjunnassa

Jos epäillään tämän luvun määräysten rikkomista, osapuolet antavat toisilleen keskinäistä apua keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan mukaisesti.

10.25 artikla

Tullietuuskohtelua koskevien hakemusten epääminen

1. Rajoittamatta 3–5 kohdassa vahvistettuja vaatimuksia tuojaosapuolen tulliviranomainen voi evätä tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen, jos

a) kolmen kuukauden kuluessa 10.22 artiklan 1 kohdan mukaisesta tietopyynnöstä:

i) tuoja ei anna vastausta;

ii) alkuperävakuutusta ei ole annettu, kun tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu 10.16 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti alkuperävakuutukseen; tai

iii) tuojan toimittamat tiedot ovat riittämättömiä, jotta tuote voitaisiin vahvistaa alkuperätuotteeksi, kun tullietuuskohtelua koskeva hakemus perustuu 10.16 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti tuojan tietoon;

b) kolmen kuukauden kuluessa 10.22 artiklan 5 kohdan mukaisesta lisätietoja koskevasta pyynnöstä:

i) tuoja ei anna vastausta; tai

ii) tuojan toimittamat tiedot ovat riittämättömiä, jotta tuote voitaisiin vahvistaa alkuperätuotteeksi;

c) kymmenen kuukauden kuluessa 10.23 artiklan 2 kohdan mukaisesta tietopyynnöstä:

i) viejäosapuolen tulliviranomainen ei ole antanut vastausta; tai

ii) viejäosapuolen tulliviranomaisen toimittamat tiedot ovat riittämättömiä, jotta tuote voitaisiin vahvistaa alkuperätuotteeksi.

2. Tuojaosapuolen tulliviranomainen voi evätä tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen, jos kyseisen hakemuksen esittänyt tuoja ei noudata muita tässä luvussa vahvistettuja vaatimuksia kuin tuotteiden alkuperäasemaa koskevia vaatimuksia.

3. Jos tuojaosapuolen tulliviranomaisella on riittävä peruste evätä tullietuuskohtelua koskeva hakemus tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti ja kun viejäosapuolen tulliviranomainen on 10.23 artiklan 5 kohdan b alakohdan nojalla antanut lausunnon, joka vahvistaa tuotteiden alkuperäaseman, tuojaosapuolen tulliviranomaisen on ilmoitettava viejäosapuolen tulliviranomaiselle aikeestaan evätä tullietuuskohtelua koskeva hakemus kahden kuukauden kuluessa kyseisen lausunnon vastaanottamisesta.

4. Jos 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus annetaan, jommankumman osapuolen pyynnöstä järjestetään neuvottelut kolmen kuukauden kuluessa kyseisen ilmoituksen päivämäärästä. Neuvottelujen määräaikaa voidaan jatkaa tapauskohtaisesti osapuolten tulliviranomaisten yhteisellä sopimuksella. Neuvottelut voidaan järjestää 10.31 artiklassa tarkoitetun alakomitean vahvistaman menettelyn mukaisesti.

5. Neuvottelujen määräajan päätyttyä tuojaosapuolen tulliviranomainen voi evätä tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen ainoastaan, jos se ei pysty vahvistamaan tuotteen alkuperäasemaa, ja annettuaan tuojalle oikeuden tulla kuulluksi.

10.26 artikla

Luottamuksellisuus

1. Kumpikin osapuoli säilyttää säädöstensä ja määräystensä mukaisesti toisen osapuolen tämän luvun nojalla sille toimittamien tietojen luottamuksellisuuden ja suojaa kyseiset tiedot julkistamiselta.

2. Tuojaosapuolen viranomaisten saamia tietoja saavat käyttää ainoastaan kyseiset viranomaiset tämän luvun mukaisiin tarkoituksiin.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa että tämän luvun nojalla kerättyjä luottamuksellisia tietoja ei käytetä muihin tarkoituksiin kuin tuotteiden alkuperän määrittämistä ja tulliasioita koskevien päätösten ja määrittelyjen hallinnointiin ja niiden täytäntöönpanon valvontaan, lukuun ottamatta tapauksia, joissa tähän on saatu luottamukselliset tiedot toimittaneen henkilön tai osapuolen lupa.

4. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa määrätään, osapuoli voi sallia tämän luvun nojalla kerätyn tiedon käyttämisen hallinnollisessa menettelyssä, tuomioistuinmenettelyssä tai tuomioistuintyyppisessä menettelyssä,

joka on pantu vireille tämän luvun täytäntöönpanemisessa sovellettavien tulliasioihin liittyvien säädösten ja määräysten rikkomisen vuoksi. Osapuoli ilmoittaa etukäteen tietojen tällaisesta käytöstä asianomaiset tiedot toimittaneelle henkilölle tai osapuolelle.

10.27 artikla

Tullietuuskohtelua koskevat palautukset ja hakemukset tuonnin jälkeen

1. Kumpikin osapuoli säätää, että tuoja voi tuonnin jälkeen hakea tullietuuskohtelua ja tuotteesta mahdollisesti maksettujen ylimääräisten tullien palauttamista, jos

a) tuoja ei ole hakenut tullietuuskohtelua tuontihetkellä;

b) hakemus esitetään viimeistään kahden vuoden kuluttua tuontipäivästä; ja

c) kyseinen tuote oli oikeutettu tullietuuskohteluun, kun se tuotiin osapuolen alueelle.

2. Edellytyksenä 1 kohdan nojalla tehdyn hakemuksen perusteella myönnettävälle tullietuuskohtelulle tuojaosapuoli voi vaatia, että tuoja

a) esittää tullietuuskohtelua koskevan hakemuksen tuojaosapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti;

b) antaa tarvittaessa alkuperävakuutuksen; ja

c) täyttää kaikki muut tässä luvussa säädetyt sovellettavat vaatimukset samalla tavalla kuin jos tullietuuskohtelua olisi haettu tuontihetkellä.

10.28 artikla

Hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset

1. Osapuoli määrää tarvittaessa säädöstensä ja määräystensä mukaisesti hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia henkilölle, joka laatii tai teettää asiakirjan, joka sisältää virheellisiä tietoja tullietuuskohtelun saamiseksi jollekin tuotteelle tai joka ei täytä seuraavissa vahvistettuja vaatimuksia:

a) 10.20 artikla;

b) 10.23 artiklan 4 kohta, kun henkilö ei esitä todisteita tai kieltää käynnin; tai

c) 10.17 artiklan 2 kohta, kun henkilö ei korjaa tulli-ilmoituksessa tehtyä tullietuuskohtelua koskevaa hakemusta eikä tarvittaessa maksa tullia, jos alkuperäinen etuushakemus perustui virheellisiin tietoihin.

2. Osapuolen ottaa huomioon WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevan kaupan helpottamisesta tehdyn sopimuksen 6 artiklan 3.6 kohdan tapauksissa, joissa tuoja ilmoittaa vapaaehtoisesti oikaisun etuuskohtelua koskevaan hakemukseen ennen tarkastuspyynnön vastaanottamista kyseisen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti.

C JAKSO

Loppumääräykset

10.29 artikla

Ceuta ja Melilla

1. Tätä lukua sovellettaessa EU-osapuolen osalta käsitteeseen ”osapuoli” eivät sisälly Ceuta ja Melilla.

2. Ceutaan ja Melillaan tuotaville Chilen alkuperätuotteille myönnetään kaikilta osin tämän sopimuksen tämän osan nojalla sama tullikohtelu, joka myönnetään Euroopan unionin tullialueen alkuperätuotteille

Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan Euroopan unioniin liittymisestä tehdyn asiakirjan pöytäkirjan n:o 2 mukaisesti. Chile soveltaa tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvien sellaisten tuotteiden tuontiin, jotka ovat Ceutan ja Melillan alkuperätuotteita, samaa tullikohtelua kuin EU-osapuolesta tuotaviin EU-osapuolen alkuperätuotteisiin.

3. Tämän luvun alkuperäsääntöjä ja alkuperämenettelyjä sovelletaan soveltuvin osin Chilestä Ceutaan ja Melillaan vietäviin tuotteisiin sekä Ceutasta ja Melillasta Chileen vietäviin tuotteisiin.

4. Ceutaa ja Melillaa pidetään yhtenä alueena.

5. EU-osapuolen, Chilen sekä Ceutan ja Melillan väliseen tuotteiden tuontiin ja vientiin sovelletaan 10.3 artiklaa.

6. Viejän on tehtävä liitteessä 10-C olevan alkuperävakuutuksen tekstin kenttään 3 merkintä ”Chile” tai ”Ceuta ja Melilla” tuotteen alkuperän mukaan.

7. Espanjan kuningaskunnan tulliviranomainen vastaa tämän artiklan soveltamisesta Ceutassa ja Melillassa.

10.30 artikla

Muutokset

Yhteisneuvosto voi tehdä päätöksiä tämän luvun ja liitteiden 10-A–10-E muuttamisesta 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla.

10.31 artikla

Tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”, koostuu tulliasioista vastaavista osapuolten edustajista.

2. Alakomitea vastaa tämän luvun tehokkaasta täytäntöönpanosta ja soveltamisesta.

3. Tämän luvun soveltamiseksi alakomitealla on seuraavat tehtävät:

a) asianmukaisten suositusten tarkastelu ja antaminen tarvittaessa sekakomitealle seuraavista:

   i) tämän luvun täytäntöönpano ja soveltaminen; ja

   ii) osapuolen mahdollisesti ehdottamat muutokset tähän lukuun ja liitteisiin 10-A–10-E;

b) ehdotusten antaminen sekakomitealle selittävien huomautusten hyväksymisestä tämän luvun täytäntöönpanon helpottamiseksi; ja

c) kaikkien muiden tähän lukuun liittyvien seikkojen tarkasteleminen osapuolten sopimalla tavalla.

10.32 artikla

Kauttakuljetettavat tai varastoidut tuotteet

Osapuolet voivat soveltaa tämän sopimuksen tätä osaa tämän luvun mukaisiin tuotteisiin, jotka ovat tämän sopimuksen voimaantulopäivänä kuljetettavina tai väliaikaisesti varastoituina tullivarastossa tai vapaa-alueella EU-osapuolessa tai Chilessä sillä edellytyksellä, että tuojaosapuolen tulliviranomaisille esitetään alkuperävakuutus.

10.33 artikla

Selittävät huomautukset

Tämän luvun tulkintaa, soveltamista ja hallinnointia koskevat selittävät huomautukset esitetään liitteessä 10-E.

11 LUKU

TULLIASIAT JA KAUPAN HELPOTTAMINEN

11.1 artikla

Tavoitteet

1. Osapuolet tunnustavat tulliasioiden ja kaupan helpottamisen merkityksen kehittyvän globaalin kaupankäyntiympäristön kannalta.

2. Osapuolet tunnustavat, että tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta koskevat vaatimukset ja menettelyt perustuvat kansainvälisen kaupan ja tullin välineisiin ja normeihin.

3. Osapuolet tunnustavat, että tullisäädösten ja -määräysten on oltava syrjimättömiä ja että tullimenettelyjen on perustuttava nykyaikaisten menetelmien ja tehokkaiden tarkastusten käyttöön petosten torjumiseksi, kuluttajien terveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi sekä laillisen kaupan edistämiseksi. Kummankin osapuolen olisi säännöllisesti tarkasteltava tullia koskevia säädöksiään, määräyksiään ja menettelyjään uudelleen. Osapuolet tunnustavat myös, että niiden tullimenettelyt eivät saa olla hallinnollisesti raskaampia tai enemmän kauppaa rajoittavia kuin on tarpeen oikeutettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja että niitä on sovellettava ennakoitavalla, johdonmukaisella ja avoimella tavalla.

4. Osapuolet sopivat yhteistyönsä vahvistamisesta, jotta voidaan varmistaa, että asiaankuuluvat tullia koskevat säädökset, määräykset ja menettelyt sekä asiaankuuluvien viranomaisten hallinnolliset valmiudet vastaavat kaupan helpottamisen ja tehokkaan tullivalvonnan tavoitteita.

11.2 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ”tulliviranomaisella” tarkoitetaan seuraavia:

a) Chilen osalta *Servicio Nacional de Aduanas* (kansallinen tullilaitos) tai sen seuraaja; ja

b) EU-osapuolen osalta tulliasioista vastaavat Euroopan komission yksiköt sekä jäsenvaltioiden tullihallinto ja kaikki muut viranomaiset, jotka ovat vastuussa tullisäädösten ja -määräysten soveltamisesta ja niiden täytäntöönpanon valvonnasta.

11.3 artikla

Tulliyhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tulliasioissa tulliviranomaistensa välityksellä, jotta varmistetaan 11.1 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttaminen.

2. Osapuolet kehittävät yhteistyötä, johon kuuluvat muun muassa seuraavat:

a) tietojen vaihto tullisäädöksistä ja -määräyksistä ja niiden täytäntöönpanosta ja tullimenettelyistä erityisesti seuraavilla aloilla:

   i) tullimenettelyjen yksinkertaistaminen ja nykyaikaistaminen;

   ii) tulliviranomaisten suorittama teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen valvonta;

iii) passituksen ja uudelleenlastauksen helpottaminen;

iv) suhteet liike-elämään; ja

v) toimitusketjun turvallisuus ja riskinhallinta;

b) yhteistyö kansainvälisten toimitusketjujen turvaamisen ja helpottamisen tulliin liittyvissä näkökohdissa Maailman tullijärjestön, jäljempänä ”WCO”, kesäkuussa 2005 hyväksymän maailmanlaajuisen kaupan turvaamista ja helpottamista koskevan SAFE-normikehyksen mukaisesti;

c) tuontia, vientiä ja muita tullimenettelyjä koskevien yhteisten aloitteiden kehittämisen tarkastelu, mukaan lukien parhaiden käytäntöjen vaihto ja tekninen apu, sekä tehokkaiden palvelujen tarjonnan varmistaminen liike-elämälle; tällaiseen yhteistyöhön voi sisältyä tullilaboratorioiden välistä vaihtoa sekä tullivirkailijoiden koulutusta ja tullitarkastuksia ja -menettelyjä koskevaan uuteen teknologiaan liittyvää koulutusta;

d) yhteistyönsä vahvistaminen tullialalla toimivissa kansainvälisissä järjestöissä, kuten WTO:ssa ja WCO:ssa;

e) valtuutettujen talouden toimijoiden ohjelmien vastavuoroinen tunnustaminen tapauksen mukaan ja tarvittaessa, mukaan lukien niitä vastaavat kauppaa helpottavat toimenpiteet;

f) tietojen vaihto riskinhallintatekniikoista, riskistandardeista ja turvatarkastuksista, jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan vahvistaa riskinhallintatekniikoita ja niihin liittyviä vaatimuksia ja ohjelmia koskevat vähimmäisvaatimukset;

g) pyrkimykset yhdenmukaistaa tuontia, vientiä ja muita tullimenettelyjä koskevat tietovaatimuksensa ottamalla käyttöön yhteiset standardit ja tietoelementit WCO:n tietomallin mukaisesti;

h) kokemuksiensa jakaminen keskitettyjen palvelupisteiden järjestelmien kehittämisestä ja käyttöönotosta ja tarvittaessa yhteisten tietokokonaisuuksien kehittäminen kyseisiä järjestelmiä varten;

i) toimintapoliittisten asiantuntijoidensa välisen vuoropuhelun ylläpitäminen ennakkopäätösten hyödyllisyyden, tehokkuuden ja sovellettavuuden edistämiseksi tulliviranomaisten ja kaupan alan toimijoiden kannalta; ja

j) tarvittaessa tiettyjen tulliin liittyvien tietojen vaihto tulliviranomaistensa välisen jäsennellyn ja säännöllisen viestinnän avulla erityisiin tarkoituksiin eli riskienhallinnan ja tullitarkastusten tehostamiseksi, toiminnan kohdistamiseksi perittävien varojen tai turvallisuuden osalta suuririskisiin tavaroihin ja laillisen kaupan helpottamiseksi; tällainen tietojenvaihto ei vaikuta tietojenvaihtoon, jota osapuolet voivat harjoittaa keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan nojalla.

3. Tämän luvun mukaiseen osapuolten väliseen tietojenvaihtoon sovelletaan soveltuvin osin keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan 12 artiklassa vahvistettuja tietojen luottamuksellisuutta ja henkilötietojen suojaa koskevia vaatimuksia sekä osapuolten säädöksissä ja määräyksissä vahvistettuja luottamuksellisuutta ja yksityisyyttä koskevia vaatimuksia.

11.4 artikla

Keskinäinen hallinnollinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen tulliasioissa keskinäistä apua keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan mukaisesti.

11.5 artikla

Tullisäädökset, -määräykset ja -menettelyt

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tullisäädökset, -määräykset ja -menettelyt

a) perustuvat tullin ja kaupan alan kansainvälisiin välineisiin ja standardeihin, mukaan lukien Brysselissä 14 päivänä kesäkuuta 1983 tehty harmonoitua tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmää koskeva kansainvälinen yleissopimus, WCO:n maailmanlaajuisen kaupan turvaamista ja helpottamista koskeva SAFE-normikehys ja WCO:n tietomalli sekä tapauksen mukaan tullimenettelyjen yksinkertaistamisesta ja yhdenmukaistamisesta Kiotossa 18 päivänä toukokuuta 1973 tehdyn ja Maailman tullijärjestön neuvoston kesäkuussa 1999 hyväksymän tarkistetun Kioton yleissopimuksen olennaiset osat;

b) perustuvat laillisen kaupan suojeluun ja helpottamiseen valvomalla tehokkaasti lakisääteisten vaatimusten täytäntöönpanoa ja noudattamalla niitä; ja

c) ovat oikeasuhtaisia ja syrjimättömiä, jotta vältetään tarpeeton talouden toimijoihin kohdistuva rasitus, helpotetaan edelleen vaatimuksia hyvin noudattavien talouden toimijoiden kauppaa, mukaan lukien edullinen kohtelu tullivalvonnassa ennen tavaroiden luovutusta, ja varmistetaan suojautuminen petoksilta taikka laittomilta tai vahingollisilta toimilta.

2. Työskentelytapojen parantamiseksi sekä tullitoimintojen syrjimättömyyden, avoimuuden, tehokkuuden, rehellisyyden ja vastuullisuuden takaamiseksi kumpikin osapuoli

a) yksinkertaistaaja tarkastelee mahdollisuuksien mukaan vaatimuksia ja muodollisuuksia uudelleen tavaroiden nopean luovutuksen ja tulliselvityksen mahdollistamiseksi;

b) pyrkii edelleen yksinkertaistamaan ja standardoimaan tullin ja muiden virastojen edellyttämiä tietoja ja asiakirjoja, jotta voidaan keventää toimijoiden, myös pienten ja keskisuurten yritysten, aika- ja kustannusrasitusta; ja

c) varmistaa mahdollisimman korkeatasoisten rehellisyysvaatimusten noudattamisen soveltamalla tämän alan asiaankuuluviin kansainvälisiin sopimuksiin ja välineisiin sisältyvien periaatteiden mukaisia toimenpiteitä.

11.6 artikla

Tavaroiden luovutus

Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset, rajaviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset

a) määräävät tavaroiden nopeasta luovuttamisesta sellaisen ajan kuluessa, joka ei ole pidempi kuin osapuolen tullia koskevien ja muiden kauppaan liittyvien säädösten, määräysten ja muodollisuuksien noudattaminen edellyttää;

b) määräävät mahdollisuudesta toimittaa asiakirjoja ja muita vaadittavia tietoja etukäteen sähköisesti ennen tavaroiden saapumista;

c) mahdollistavat tavaroiden luovuttamisen ennen tullien, verojen, palkkioiden ja maksujen lopullista määrittämistä sillä edellytyksellä, että annetaan takuu, jos osapuolen säädöksissä ja määräyksissä sitä edellytetään, jotta voidaan varmistaa niiden lopullinen maksaminen; ja

d) asettavat pilaantuvat tavarat asianmukaisesti etusijalle suunnitellessaan ja tehdessään mahdollisesti vaadittavia tarkastuksia.

11.7 artikla

Yksinkertaistettu tullimenettely

Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joiden ansiosta toimijat, jotka täyttävät sen säädöksissä ja määräyksissä vahvistetut vaatimukset, voivat hyötyä tullimenettelyjen pidemmälle menevästä yksinkertaistamisesta. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla tulli-ilmoitukset, jotka sisältävät suppeampia tietokokonaisuuksia tai pienemmän määrän täydentäviä asiakirjoja, tai tullien ja verojen määrittämiseksi ja maksamiseksi annettavat määräaikaiset tulli-ilmoitukset, jotka kattavat useita tuontitavaroita tiettynä ajanjaksona kyseisten tuotujen tavaroiden luovutuksen jälkeen, tai muut menettelyt, jotka mahdollistavat tiettyjen lähetysten nopeutetun luovutuksen.

11.8 artikla

Valtuutetut talouden toimijat

1. Kumpikin osapuoli perustaa kaupan helpottamista koskevan kumppanuusohjelman tai pitää sitä yllä tietyt kriteerit täyttäviä talouden toimijoita varten, jäljempänä ”valtuutetut talouden toimijat”.

2. Täsmennettyjen kriteerien, joiden perusteella toimijaa pidetään valtuutettuna talouden toimijana, on liityttävä kummankin osapuolen säädöksissä, määräyksissä tai menettelyissä tarkemmin asetettujen perusteiden noudattamiseen tai niiden noudattamatta jättämisen riskiin. Erityiset perusteet on julkaistava, ja niihin voivat sisältyä seuraavat:

a) hakijalla ei ole vakavia tai toistuvia tullilainsäädännön tai verotussääntöjen rikkomisia eikä merkintöjä hakijan taloudelliseen toimintaan liittyvistä vakavista rikoksista;

b) hakijan osoitus toimintansa ja tavaravirtojen valvonnan korkeasta tasosta kaupallisten ja tarvittaessa kuljetustietojen hallintajärjestelmän avulla, mikä mahdollistaa asianmukaiset tullitarkastukset;

c) vakavaraisuus, joka katsotaan toteen näytetyksi, jos hakijan taloudellinen asema on hyvä ja riittää täyttämään tämän sitoumukset asianomaisen liiketoiminnan lajin ominaisuudet asiaankuuluvasti huomioon ottaen;

d) todistettu pätevyys tai ammattipätevyys, joka suoraan liittyy harjoitettuun toimintaan; ja

e) asianmukainen vaarattomuutta ja turvallisuutta koskeva vaatimustaso.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuja erityisiä perusteita ei pidä suunnitella tai soveltaa siten, että ne antavat mahdollisuuden harjoittaa tai aiheuttavat mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää samassa tilanteessa olevien talouden toimijoiden välillä, ja niiden on mahdollistettava pienten ja keskisuurten yritysten osallistuminen.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu kaupan helpottamista koskeva kumppanuusohjelman on sisällettävä seuraavat edut:

a) vähäiset asiakirja- ja tietovaatimukset, tapauksen mukaan;

b) harvemmin suoritettavat tai fyysiset tarkastukset ja nopeutetut tutkimukset, tapauksen mukaan;

c) yksinkertaistetut luovutusmenettelyt ja nopea luovutusaika, tapauksen mukaan;

d) vakuuksien, mahdollisuuksien mukaan myös yleisvakuuksien tai alennettujen vakuuksien käyttö; ja

e) tavaroiden tarkastus valtuutetun talouden toimijan tiloissa tai muussa tulliviranomaisten hyväksymässä paikassa.

5. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu kaupan helpottamista koskeva kumppanuusohjelma voi sisältää myös seuraavat lisäedut:

a) lykätty tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden maksu;

b) yksi tulli-ilmoitus kaikesta tuonnista tai viennistä tiettynä ajanjaksona; tai

c) erityinen yhteyspiste, joka tarjoaa apua tulliasioissa.

11.9 artikla

Tieto- ja asiakirjavaatimukset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tuonti-, vienti- ja kauttakulkumuodollisuudet sekä tieto- ja asiakirjavaatimukset

a) on hyväksytty ja niitä sovelletaan tavaroiden nopeaa luovutusta varten, sillä edellytyksellä, että luovutuksen edellytykset täyttyvät;

b) on hyväksytty ja niitä sovelletaan siten, että pyritään lyhentämään niiden noudattamiseen kuluvaa aikaa ja vähentämään siitä kauppiaille tai toimijoille aiheutuvia kustannuksia;

c) ovat vähiten kauppaa rajoittava vaihtoehto, jos kyseisen toimintapoliittisen tavoitteen tai tavoitteiden saavuttamiseksi on kohtuullisesti saatavilla kaksi tai useampia vaihtoehtoja; ja

d) tai niiden osat lakkaavat olemasta voimassa, jos niitä ei enää tarvita.

2. Kumpikin osapuoli soveltaa yhteisiä tullimenettelyjä ja käyttää yhtenäisiä tulliasiakirjoja tavaroiden luovuttamiseen koko tullialueellaan.

11.10 artikla

Tietotekniikan käyttö ja sähköiset maksut

1. Kumpikin osapuoli käyttää tietotekniikkaa, jolla nopeutetaan menettelyitä tavaroiden luovutusta varten, jotta helpotetaan osapuolten välistä kauppaa.

2. Kumpikin osapuoli

a) asettaa sähköisesti saataville tulli-ilmoituksen, jota tarvitaan tavaroiden tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta varten;

b) sallii tulli-ilmoituksen jättämisen sähköisessä muodossa;

c) luo välineet tullitietojen sähköiseen vaihtoon kaupan alan toimijayhteisönsä kanssa;

d) edistää sähköistä tiedonvaihtoa toimijoiden ja tulliviranomaisten sekä muiden alaan liittyvien virastojen välillä; ja

e) käyttää arviointiin ja kohdentamiseen sähköisiä riskinhallintajärjestelmiä, joiden avulla tulliviranomaiset voivat keskittää tarkastuksensa suuririskisiin tavaroihin ja jotka helpottavat vähäriskisten tavaroiden luovutusta ja liikkumista.

3. Kumpikin osapuoli hyväksyy tai pitää voimassa menettelyt, joilla mahdollistetaan tulliviranomaisten tuonnista ja viennistä perimien tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden maksaminen sähköisesti.

11.11 artikla

Riskinhallinta

1. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa tullitarkastusten riskienhallintajärjestelmän.

2. Kumpikin osapuoli suunnittelee ja soveltaa riskienhallintaa siten, että vältetään mielivaltainen tai perusteeton syrjintä taikka kansainvälisen kaupan peitelty rajoittaminen.

3. Kumpikin osapuoli keskittää tullivalvonnan ja muun asiaankuuluvan rajavalvonnan korkean riskin lähetyksiin ja nopeuttaa matalan riskin lähetysten luovuttamista. Kumpikin osapuoli voi myös valita satunnaisesti lähetyksiä kyseiseen valvontaan osana riskinhallintaansa.

4. Kummankin osapuolen riskienhallinnan on perustuttava riskien arviointiin asianmukaisten poimintaehtojen perusteella.

11.12 artikla

Jälkitarkastus

1. Voidakseen nopeuttaa tavaroiden luovutusta kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa jälkitarkastuksen, jotta varmistetaan sen tullia koskevien ja muiden kauppaan liittyvien säädösten ja määräysten mukaisuus.

2. Kumpikin osapuoli tekee jälkitarkastukset riskiperusteisella tavalla.

3. Kumpikin osapuoli tekee jälkitarkastukset läpinäkyvällä tavalla. Jos tarkastus on suoritettu ja lopulliset tulokset saatu, osapuoli ilmoittaa viipymättä tarkastuksen kohteena olevalle henkilölle tuloksista, tulosten syistä sekä kyseisen henkilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

4. Osapuolet tunnustavat, että jälkitarkastuksesta saatuja tietoja voidaan käyttää myöhemmissä hallinnollisissa tai oikeudellisissa menettelyissä.

5. Kumpikin osapuoli käyttää mahdollisuuksien mukaan jälkitarkastuksen tulosta soveltaessaan riskienhallintaa.

11.13 artikla

Avoimuus

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää käydä oikea-aikaisia neuvotteluja kaupan alan edustajien kanssa lainsäädäntöehdotuksista ja yleisistä menettelyistä, jotka liittyvät tullia ja kauppaa koskeviin kysymyksiin. Tätä varten kumpikin osapuoli huolehtii hallintoyksiköidensä ja liike-elämän välisistä asianmukaisista neuvotteluista.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tullia ja siihen liittyviä seikkoja koskevat vaatimukset ja menettelyt ovat edelleen liike-elämän tarpeiden mukaisia, niissä noudatetaan parhaita toimintatapoja ja niillä vastaisuudessakin rajoitetaan kauppaa mahdollisimman vähän.

3. Kumpikin osapuoli huolehtii asianmukaisista ja säännöllisistä rajaviranomaisten ja kaupan toimijoiden tai muiden sidosryhmien välisistä neuvotteluista omalla alueellaan.

4. Kumpikin osapuoli julkaisee uudet tulliasioihin ja kaupan helpottamiseen liittyvät säädökset ja määräykset sekä niiden muutokset ja tulkinnat viipymättä, syrjimättömällä ja helposti saatavilla olevalla tavalla, myös verkossa, ja ennen niiden soveltamista. Tällaisiin säädöksiin ja määräyksiin, niiden muutokset ja tulkinnat mukaan luettuina, kuuluvat seuraavia aiheita koskevat säädökset ja määräykset:

a) tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta koskevat menettelyt, mukaan lukien menettelyt satamissa, lentokentillä ja muissa maahantulopaikoissa, sekä vaaditut lomakkeet ja asiakirjat;

b) tuonnista tai viennistä taikka tuonnin tai viennin yhteydessä kannettavat kaikki tullit ja verot;

c) valtion virastojen tuonnin, viennin tai kauttakuljetuksen johdosta taikka tuonnin, viennin tai kauttakuljetuksen yhteydessä määräämät tai niiden puolesta määrätyt maksut;

d) tuotteiden luokittelua tai arvonmääritystä tullitarkoituksiin koskevat säännöt;

e) alkuperäsääntöihin liittyvät yleisesti sovellettavat säädökset, määräykset ja hallinnolliset päätökset;

f) tuontia, vientiä tai kauttakuljetusta koskevat rajoitukset tai kiellot;

g) tuonti-, vienti- tai kauttakuljetusmuodollisuuksien rikkomiseen sovellettavat seuraamuksia koskevat säännökset;

h) tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen liittyvät yhden tai useamman maan kanssa tehdyt sopimukset tai niiden osat;

i) tariffikiintiöiden hallinnointiin liittyvät menettelyt;

j) satamien ja rajanylityspaikkojen tullitoimipaikkojen toiminta-ajat ja menettelyt;

k) yhteyspisteet tietopyyntöjä varten; ja

l) muut a-k alakohdissa esitettyihin liittyvät asiaankuuluvat hallinnolliset tiedonannot.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että uusien tai muutettujen säädösten, määräysten ja menettelyjen sekä palkkioiden ja maksujen julkaisemisen ([11]) ja niiden voimaantulon välillä on riittävän pitkä ajanjakso.

6. Kumpikin osapuoli perustaa tai pitää toiminnassa yhden tai useamman tiedotuspisteen, joka vastaa tulliasioita ja muita kauppaan liittyviä kysymyksiä koskeviin kohtuullisiin tiedusteluihin, joita saadaan hallituksilta, toimijoilta ja muilta asianomaisilta osapuolilta. Tiedotuspisteiden on vastattava tiedusteluihin kummankin osapuolen määrittämässä kohtuullisessa ajassa, joka voi vaihdella pyynnön luonteen tai monimutkaisuuden mukaan. Osapuoli ei saa periä maksua tiedusteluihin vastaamisesta tai vaadittavien lomakkeiden ja asiakirjojen toimittamisesta.

11.14 artikla

Ennakkopäätökset

1. Tässä artiklassa ”ennakkopäätöksellä” tarkoitetaan hakijalle ennen hakemuksen kohteena olevan tavaran tuontia annettavaa kirjallista päätöstä, jossa vahvistetaan kohtelu, jota osapuoli soveltaa tavaraan sen tuonnin yhteydessä seuraavien seikkojen osalta:

a) tavaran tariffiluokitus;

b) tavaran alkuperä; ja

c) mitkä tahansa muut osapuolten sopimat asiat.

2. Kumpikin osapuoli antaa ennakkopäätöksen tulliviranomaistensa välityksellä. Kyseinen ennakkopäätös on annettava kohtuullisessa määräajassa hakijalle, joka on esittänyt kirjallisen pyynnön, myös sähköisessä muodossa, joka sisältää kaikki päätöksen antavan osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti tarpeelliset tiedot.

3. Ennakkopäätös on voimassa vähintään kolme vuotta sen voimaantulopäivästä, elleivät alkuperäistä ennakkopäätöstä tukeva lainsäädäntö, tosiseikat tai olosuhteet ole muuttuneet.

4. Osapuoli voi kieltäytyä antamasta ennakkopäätöstä, jos hakemuksen perustana olevat tosiseikat ja olosuhteet ovat hallinnollisen tai oikeudellisen muutoksenhaun kohteena tai jos hakemus ei liity mihinkään ennakkopäätöksen käyttötarkoitukseen. Jos osapuoli kieltäytyy antamasta ennakkopäätöstä, sen on ilmoitettava tästä viipymättä hakijalle kirjallisesti ja esitettävä asiaan vaikuttavat seikat sekä päätöksensä perusteet.

5. Kumpikin osapuoli julkaisee vähintään seuraavat:

a) ennakkopäätöksen hakemista koskevat vaatimukset, mukaan luettuna toimitettavat tiedot ja muoto;

b) määräaika, jonka kuluessa se antaa ennakkopäätöksen; ja

c) ennakkopäätöksen voimassaoloaika.

6. Jos osapuoli kumoaa ennakkopäätöksen tai muuttaa sitä tai julistaa sen pätemättömäksi, sen on toimitettava hakijalle kirjallinen ilmoitus, jossa esitetään asiaan liittyvät tosiseikat ja päätöksen perustelut. Osapuoli voi kumota ennakkopäätöksen, muuttaa sitä tai julistaa sen pätemättömäksi taannehtivasti vain siinä tapauksessa, että päätös perustui hakijan toimittamiin puutteellisiin, virheellisiin, vääriin tai harhaanjohtaviin tietoihin.

7. Osapuolen antama ennakkopäätös sitoo kyseistä osapuolta hakijaan nähden. Ennakkopäätös sitoo myös hakijaa.

8. Kumpikin osapuoli tarkastelee hakijan kirjalliesta pyynnöstä uudelleen ennakkopäätöstä tai ennakkopäätöksen kumoamista, muuttamista tai pätemättömäksi julistamista koskevaa päätöstä.

9. Jollei osapuolen säädöksiin ja määräyksiin sisältyvistä luottamuksellisuusvaatimuksista muuta johdu, kumpikin osapuoli saattaa ennakkopäätöstensä olennaiset osat julkisesti saataville, myös verkossa.

11.15 artikla

Kauttakulku tai uudelleenlastaus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa kauttakulkutoimintojen ja uudelleenlastausmenettelyjen helpottamisen ja tehokkaan valvonnan alueellaan.

2. Kumpikin osapuoli edistää ja panee täytäntöön alueellisia kauttakulkujärjestelyjä, joiden tarkoituksena on vähentää kaupan esteitä.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa sen asianomaisten viranomaisten ja asiaankuuluvien virastojen välisen yhteistyön ja koordinoinnin kauttakuljetusten helpottamiseksi.

4. Kumpikin osapuoli mahdollistaa tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtämisen alueellaan tullivalvonnassa maahantulopaikan tullitoimipaikasta alueellaan olevaan toiseen tullitoimipaikkaan, josta tavarat luovutetaan tai jossa ne tulliselvitetään, sillä edellytyksellä, että kaikki sääntelyvaatimukset täyttyvät.

11.16 artikla

Tulliasioitsijat

1. Osapuoli ei saa edellyttää tulliasioitsijoiden pakollista käyttöä, jotta toimijat voisivat täyttää velvollisuutensa tavaroiden tuonnin, viennin ja kauttakuljetuksen osalta.

2. Kumpikin osapuoli julkaisee tulliasioitsijoiden käyttöä koskevat toimenpiteensä.

3. Osapuolten on sovellettava avoimia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia sääntöjä, jos ja kun ne myöntävät lupia tulliasioitsijoille.

11.17 artikla

Vientitavaran ennakkotarkastukset

Osapuolet eivät saa edellyttää kuljetusta edeltäviä tarkastuksia, sellaisina kuin ne on määritelty WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevassa vientitavaran ennakkotarkastuksesta tehdyssä sopimuksessa, tai mitään muita yksityisten yritysten ennen tulliselvitystä suorittamia tarkastustoimia määräpaikassa.

11.18 artikla

Muutoksenhaku

1. Kumpikin osapuoli pyrkii tarjoamaan tehokkaat, nopeat, syrjimättömät ja helposti käytettävissä olevat menettelyt, joilla turvataan muutoksenhakuoikeus sellaisiin tulliviranomasten tai muiden toimivaltaisten viranomaisten hallinnollisiin toimiin ja päätöksiin, jotka vaikuttavat tavaroiden tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen.

2. Muutoksenhakumenettelyihin voi osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti kuulua valvontaviranomaisen suorittama hallinnollinen tarkastelu sekä hallinnollisella tasolla tehtyjen päätösten oikeudellinen tarkastelu.

3. Oikeus hakea muutosta on myös henkilöllä, joka on hakenut tulliviranomaisilta tai muilta toimivaltaisilta viranomaisilta päätöstä eikä ole saanut hakemaansa päätöstä sovellettavassa määräajassa.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset tai muut toimivaltaiset viranomaiset toimittavat henkilöille, joille hallinnolliset päätökset on osoitettu, kyseisten päätösten perustelut muutoksenhakumenettelyiden käytön helpottamiseksi tarvittaessa.

11.19 artikla

Seuraamukset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tullisäädöksissä ja -määräyksissä säädetään, että tullisäädösten, -määräysten tai tullia koskevien menettelyvaatimusten rikkomisesta mahdollisesti määrättävät seuraamukset ovat oikeasuhteisia ja syrjimättömiä.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tullisäädösten tai -määräysten taikka tullia koskevien menettelyvaatimusten rikkomisesta johtuvat seuraamukset määrätään vain niille henkilöille, jotka ovat rikkomisesta oikeudellisessa vastuussa.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että määrätty seuraamus perustuu tapauksen tosiseikkoihin ja olosuhteisiin ja että se on oikeassa suhteessa rikkomisen laajuuteen ja vakavuuteen. Kumpikin osapuoli välttää seuraamusten arviointiin ja perimiseen liittyviä kannustimia tai eturistiriitoja.

4. Kumpaakin osapuolta kannustetaan harkitsemaan sitä, että tullisäädösten, -määräysten tai tullia koskevien menettelyvaatimusten rikkomisen olosuhteista tulliviranomaiselle etukäteen ilmoittamista voidaan pitää mahdollisena lieventävänä tekijänä seuraamusta määrättäessä.

5. Jos osapuoli määrää seuraamuksen tullisäädöstensä, -määräystensä tai tullia koskevien menettelyvaatimustensa rikkomisesta, sen on annettava henkilölle, jolle se määrää seuraamuksen, kirjallinen selvitys, jossa täsmennetään rikkomisen luonne ja sovellettavat säädökset, määräykset tai menettelyt, joiden mukaisesti rikkomisesta määrättävän seuraamuksen määrä tai laajuus on määrätty.

11.20 artikla

Tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea

1. Perustetaan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla tulliasioiden, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”.

2. Alakomitea varmistaa tämän luvun asianmukaisen täytäntöönpanon ja sen, että toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat teollis- ja tekijänoikeuksien rajavalvontaa 32 luvun C jakson 2 alajakson, keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn tämän sopimuksen pöytäkirjan ja osapuolten välillä mahdollisesti sovittujen tulliin liittyvien lisämääräysten mukaisesti, ja tarkastelee kaikkia niiden soveltamisesta johtuvia kysymyksiä.

3. Alakomitean tehtävänä on

a) valvoa tämän luvun ja 10 luvun täytäntöönpanoa ja hallinnointia;

b) toimia foorumina, jolla voidaan neuvotella ja keskustella kaikista tullikysymyksistä, muun muassa erityisesti tullimenettelyistä, tullausarvosta, tariffijärjestelmistä, tullinimikkeistöstä, tulliyhteistyöstä ja keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa;

c) tarjota foorumi alkuperäsääntöihin ja hallinnolliseen yhteistyöhön sekä teollis- ja tekijänoikeuksien rajavalvontaan liittyviä kysymyksiä koskevaa kuulemista ja neuvotteluja varten; ja

d) tehostaa tullimenettelyjen, tulliasioita koskevan keskinäisen hallinnollisen avunannon, alkuperäsääntöjen ja hallinnollisen yhteistyön kehittämiseen, soveltamiseen ja täytäntöönpanoon liittyvää yhteistyötä.

4. Alakomitea voi antaa suosituksia 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvista asioista. Yhteisneuvostolla tai sekakomitealla on valta tehdä päätöksiä riskinhallintatekniikoiden, riskistandardien ja turvatarkastusten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja kaupan helpottamista koskevista kumppanuusohjelmista, mukaan lukien tiedonsiirron ja keskinäisesti sovittujen etujen kaltaiset näkökohdat.

11.21 artikla

Väliaikainen maahantuonti

1. Tässä artiklassa ”väliaikaisella maahantuonnilla” tarkoitetaan tullimenettelyä, jossa tietyt tavarat, mukaan lukien kuljetusvälineet, voidaan tuoda tullialueelle tuontitullien ja verojen maksamisesta ehdollisesti vapautettuina ja soveltamatta tuontikieltoja tai taloudellisia rajoituksia. Kyseiset tavarat on tuotava maahan tiettyä tarkoitusta varten ja niiden on oltava jälleenvietäviksi tarkoitettuja tietyn määräajan kuluessa ilman, että niitä on mitenkään muutettu, lukuun ottamatta niiden käytöstä johtuvaa tavanomaista arvonalennusta.

2. Kumpikin osapuoli myöntää väliaikaisen maahantuonnin siten, että tavarat vapautetaan kokonaan ehdollisesti tuontitullien ja -verojen maksamisesta ja soveltamatta niihin taloudellisia tuontikieltoja ja -rajoituksia ([12]), sellaisina kuin niistä säädetään sen säädöksissä ja määräyksissä, seuraaville tavaroille:

a) näyttelyissä, messuilla, kokouksissa tai vastaavissa tilaisuuksissa näytteille asetettavat tai käytettävät tavarat eli jossakin tilaisuudessa näytteille asetettaviksi tai esiteltäviksi tarkoitetut tavarat, ulkomaisten tuotteiden esittelyn yhteydessä tilaisuudessa käytettäväksi tarkoitetut tavarat ja kansainvälisissä kokouksissa, konferensseissa tai kongresseissa käytettäviksi tarkoitetut laitteet, mukaan lukien tulkkauslaitteet, äänen- ja kuvantallennuslaitteet sekä kasvatus-, tiede- tai kulttuurifilmit, ja tavarat, jotka on saatu tällaisissa tapahtumissa väliaikaisen maahantuonnin kohteena olevista tavaroista; kumpikin osapuoli voi edellyttää valtion antamaa lupaa tai vakuuden tai talletuksen asettamista ennen tapahtumaa;

b) ammatinharjoittamisvälineet, joilla tarkoitetaan lehdistön laitteita tai äänen tai televisio-ohjelman lähettämiseen tarkoitettuja laitteita, jotka ovat tarpeen lehdistön, yleisradiotoiminnan tai televisio-organisaatioiden edustajille, jotka vierailevat toisen maan alueella raportointitarkoituksessa tai tiettyjen ohjelmien aineiston välittämiseksi tai tallentamiseksi; elokuvalaitteita, joita toisen maan alueella vieraileva henkilö tarvitsee tietyn elokuvan tai elokuvien valmistamiseksi; tai muita laitteita, joita toisen maan alueella vierailevan henkilön kutsumuksen, kaupan tai ammatin harjoittamiseksi tarvitaan tietyn tehtävän suorittamista varten, siltä osin kuin niitä ei ole tarkoitus käyttää tavaroiden teolliseen valmistukseen tai pakkaamiseen tai, lukuun ottamatta käsityökaluja, luonnonvarojen hyödyntämiseen, rakennusten rakentamiseen, korjaukseen tai kunnossapitoon tai maansiirtoon ja vastaaviin hankkeisiin; edellä mainittujen laitteiden apulaitteet ja niiden lisävarusteisteet; ja väliaikaiseen maahantuontiin asetettujen ammatinharjoittamisvälineiden korjaamista varten maahantuodut varaosat;

c) tavarat, jotka tuodaan maahan sellaisen kaupallisen toimen yhteydessä, jossa maahantuonti ei itsessään ole kaupallinen toimi, kuten: pakkaukset, jotka tuodaan täytettyinä jälleenvietäväksi tyhjinä tai täytettyinä tai

jotka tuodaan tyhjinä jälleenvietäväksi täytettyinä; tavaroilla lastatut tai tyhjät kuljetussäiliöt sekä väliaikaisesti maahantuotujen kuljetussäiliöiden tarvikkeet ja laitteet, jotka on joko maahantuotu kuljetussäiliön mukana erillisinä tai kuljetussäiliön mukana jälleenvietäviksi tai jotka on maahantuotu erillisinä kuljetussäiliön mukana jälleenvietäviksi, ja väliaikaiseen maahantuontiin asetettujen kuljetussäiliöiden korjaamista varten maahantuodut varaosat; kuormausalustat; näytteet; mainoselokuvat;

d) kasvatuksellisessa, tieteellisessä tai kulttuuritarkoituksessa maahantuodut tavarat, kuten tieteellinen ja opetusaineisto, merimiesten viihdytysaineisto sekä kaikki muut kasvatuksellisen, tieteellisen tai kulttuuritoiminnan yhteydessä maahantuodut tavarat; väliaikaiseen maahantuontiin asetettuun tieteelliseen ja opetusaineistoon liittyvät varaosat; ja tällaisen aineiston huoltamiseksi, tarkastamiseksi, mittaamiseksi tai korjaamiseksi erityisesti valmistetut työkalut;

e) henkilökohtaiset tavarat, joilla tarkoitetaan uusia tai käytettyjä tavaroita, joita matkustaja voi kohtuullisesti tarvita henkilökohtaiseen käyttöönsä matkansa aikana matkan olosuhteet huomioon ottaen, lukuun ottamatta kaupallisia tarkoituksia varten maahan tuotuja tavaroita; ja urheilukäyttöön tuodut tavarat, kuten urheiluvälineet ja muut välineet, jotka on tarkoitettu matkustajien käyttöön urheilukilpailuissa tai urheiluesityksissä tai harjoittelussa alueella, jolle väliaikainen maahantuonti on myönnettty;

f) matkailun edistämisaineisto, jolla tarkoitetaan tavaroita, jotka tuodaan maahan tarkoituksena kannustaa yleisöä vierailemaan vieraassa maassa, erityisesti, jotta voidaan osallistua siellä järjestettäviin kulttuuria, uskontoa, matkailua, urheilua tai ammatteja koskeviin tapahtumiin tai esittelyihin; kumpikin osapuoli voi vaatia vakuuden tai talletuksen antamista tällaisille tavaroille;

g) humanitaarisessa tarkoituksessa maahantuodut tavarat, millä tarkoitetaan lääketieteellis-kirurgista ja laboratorioaineistoa sekä avustuslähetyksiä, kuten luonnonkatastrofin tai sen kaltaisten onnettomuuksien uhrien avustamiseksi lähetetyt ajoneuvot tai muut kulkuneuvot, peitot, teltat, esivalmistetut talot tai muut, kiireellisesti tarvittavat tavarat; ja

h) erityistarkoituksiin tuodut eläimet, kuten poliisikoirat tai -hevoset, etsintäkoirat, opaskoirat, pelastuskoirat, eläimet, jotka on tarkoitettu näyttelyihin, esityksiin, kilpailuihin, kisoihin tai esittelyihin, eläimet, jotka on tarkoitettu viihdyttämiseen, kuten sirkuseläimet, kiertomatkoille, mukaan lukien matkustajien lemmikkieläimet, työn tai kuljetuksen suorittamiseen tai lääketieteelliseen tarkoitukseen, kuten käärmemyrkyn toimittamiseen.

3. Kumpikin osapuoli hyväksyy säädöstensä ja määräystensä mukaisesti ([13]) 2 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden väliaikaisen maahantuonnin sekä, riippumatta niiden alkuperästä, Istanbulissa 26 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn väliaikaista maahantuontia koskevan yleissopimuksen mukaisesti toisessa osapuolessa annetut ATA-carnet’t, jotka on hyväksytty toisessa osapuolessa, joita takaa kansainväliseen takausketjuun kuuluva yhdistys, jotka toimivaltaiset viranomaiset ovat vahvistaneet ja jotka ovat voimassa tuojaosapuolen tullialueella.

11.22 artikla

Korjatut tavarat

1. Tässä artiklassa ”korjaamisella” tarkoitetaan kaikkea käsittelyä, joka kohdistuu tavaraan sen toiminnallisen puutteen tai sille aiheutuneen aineellisen vahingon korjaamiseksi ja joka merkitsee tavaran saattamista alkuperäiseen toimintaansa tai sen varmistamista, että tavara on sen käyttöä koskevien teknisten vaatimusten mukainen, ja jota ilman tavaraa ei voitaisi enää käyttää tavanomaisella tavalla siihen tarkoitukseen, johon se oli tarkoitettu. Korjaamiseen sisältyy kunnostus ja ylläpito mutta ei toiminta eivätkä prosessit, joilla

a) tuhotaan tavaran olennaiset ominaispiirteet tai luodaan uusi tai kaupallisesti erilainen tavara;

b) muunnetaan puolivalmis tavara valmiiksi tavaraksi; tai

c) parannetaan tai kohennetaan tavaran teknistä suorituskykyä.

2. Osapuoli ei saa kantaa tullia sellaisesta tavarasta, sen alkuperästä riippumatta, joka palaa sen tullialueelle, kun kyseinen tavara on ensin tilapäisesti viety sen tullialueelta toisen osapuolen tullialueelle korjausta varten.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa ei sovelleta tavaraan, joka on tuotu tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan ja joka tämän jälkeen viedään korjausta varten eikä tuoda uudelleen tullivarastoon, vapaakauppa-alueille tai vastaavaan asemaan.

4. Tavaran alkuperästä riippumatta osapuoli ei saa kantaa tullia tavarasta, joka on tuotu tilapäisesti toisen osapuolen tullialueelta korjausta varten.

11.23 artikla

Maksut ja muodollisuudet

1. Osapuolen toisen osapuolen tavaran tuonnista tai viennistä tai niiden yhteydessä kantamien maksujen määrä on rajoitettava tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin, eivätkä ne saa merkitä osapuolen omien markkinoiden välillistä suojelua taikka tuonnin tai viennin verotusta.

2. Osapuoli ei saa kantaa arvon perusteella laskettuja maksuja toisen osapuolen tavaran tuonnista tai viennistä tai niiden yhteydessä.

3. Kumpikin osapuoli voi periä maksuja tai kustannuksia ainoastaan, jos tarjotaan tiettyjä palveluja, mukaan lukien seuraavat:

a) tullin henkilökunnan palvelut, jotka on pyynnöstä suoritettu virallisen virka-ajan ulkopuolella tai muualla kuin tullin tiloissa;

b) suoritetut tavaroiden analyysit tai asiantuntija-arviot ja postimaksut tavaroiden palauttamisesta henkilölle, erityisesti sitovaa tietoa koskevien päätösten tai tullilainsäädännön soveltamista koskevien tietojen toimittamisen osalta;

c) annettujen tietojen varmistamiseksi tehtävä tavaroiden tarkastus tai näytteenotto tai tavaroiden hävittäminen, kun siihen liittyy muita kuin tullin henkilökunnan käyttämisestä johtuvia kustannuksia; tai

d) poikkeukselliset tarkastustoimenpiteet, jos tällaisia toimenpiteitä tarvitaan tavaroiden luonteen tai mahdollisen riskin vuoksi.

4. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä kaikki tuonnin tai viennin yhteydessä mahdollisesti kannettavat maksut siten, että viranomaiset, talouden toimijat ja muut asianosaiset osapuolet voivat tutustua niihin.

5. Osapuoli ei saa edellyttää konsulitoimia, mukaan lukien niihin liittyvät maksut, toisen osapuolen tavaroiden tuonnin yhteydessä.

12 LUKU

KAUPAN SUOJATOIMET

A JAKSO

Polkumyynti- ja tasoitustullit

12.1 artikla

Yleiset määräykset

1. Osapuolet vahvistavat polkumyynnin vastaisesta sopimuksesta ja tukia ja tasoitustulleja koskevasta sopimuksesta johtuvat oikeutensa ja velvoitteensa.

2. Tähän jaksoon ei sovelleta 10 luvun etuuskohteluun oikeuttavia alkuperäsääntöjä.

12.2 artikla

Avoimuus

1. Polkumyynnin ja tukien vastaisia tutkimuksia ja toimenpiteitä olisi toteutettava täysin WTO:n polkumyynnin vastaisessa sopimuksessa sekä tukia ja tasoitustulleja koskevassa sopimuksessa määrättyjen, asiaa koskevien vaatimusten mukaisesti, ja niiden olisi perustuttava oikeudenmukaiseen ja avoimeen järjestelmään.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että mahdollisimman pian väliaikaisten toimenpiteiden käyttöönoton jälkeen ja joka tapauksessa ennen lopullisten toimenpiteiden käyttöönottoa ilmoitetaan täydelliset tiedot kaikista niistä olennaisista tosiseikoista ja huomioista, joihin osapuolen päätös kyseisten toimenpiteiden soveltamisesta pohjautuu. Tällainen ilmoitus ei kuitenkaan rajoita polkumyynnin vastaisen sopimuksen 6 artiklan 5 kohdan ja tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 12 artiklan 4 kohdan soveltamista. Kumpikin osapuoli ilmoittaa tällaisista olennaisista tosiasioista ja huomioista kirjallisesti ja antaa asianosaisille osapuolille riittävästi aikaa esittää niistä huomautuksia.

3. Kaikille asianosaisille osapuolille on annettava tilaisuus esittää näkemyksensä polkumyyntiä tai tasoitustulleja koskevien tutkimusten aikana, kunhan tämä ei tarpeettomasti viivästytä tutkimusten suorittamista.

12.3 artikla

Yleisen edun huomioon ottaminen

Kumpikin osapuoli ottaa huomioon osapuolen tuotannonalan, tuojien ja niitä edustavien järjestöjen sekä käyttäjiä ja kuluttajia edustavien järjestöjen tilanteen siinä määrin kuin ne ovat toimittaneet aiheeseen liittyviä tietoja tutkintaviranomaisille sovellettavassa määräajassa. Osapuoli voi päättää olla soveltamatta polkumyynti- tai tasoitustoimenpiteitä tällaisten tietojen perusteella.

12.4 artikla

Alhaisemman tullin sääntö

Jos osapuoli ottaa käyttöön polkumyyntitullin toisen osapuolen tavaroiden tuonnissa, tällaisen tullin määrä ei saa ylittää polkumyyntimarginaalia. Polkumyyntitullin olisi mahdollisuuksien mukaan oltava kyseistä marginaalia alhaisempi, jos alhaisempi tulli riittää poistamaan osapuolen tuotannonalalle aiheutuneen vahingon.

12.5 artikla

Riitojenratkaisumenettelyn soveltamatta jättäminen

Tähän jaksoon ei sovelleta 38 lukua.

B JAKSO

Yleiset suojatoimenpiteet

12.6 artikla

Yleiset määräykset

Osapuolet vahvistavat GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan, suojalausekesopimuksen ja maataloussopimuksen 5 artiklan mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa.

12.7 artikla

Avoimuus ja lopullisten toimenpiteiden käyttöönotto

1. Sen estämättä, mitä 12.6 artiklassa määrätään, osapuolen, joka panee vireille yleisen suojatoimenpidetutkimuksen tai aikoo soveltaa yleisiä suojatoimenpiteitä, on toisen osapuolen pyynnöstä ja sillä edellytyksellä, että asiaan liittyy toisen osapuolen huomattava etu, viipymättä annettava tätä koskeva kirjallinen ilmoitus, johon sisältyvät kaikki asian kannalta olennaiset tiedot, jotka ovat johtaneet yleisen suojatoimenpidetutkimuksen vireillepanoon tai yleisten suojatoimenpiteiden soveltamiseen, mukaan lukien tarvittaessa myös tutkimuksen väliaikaiset päätelmät. Tällaisella ilmoituksella ei rajoiteta suojalausekesopimuksen 3 artiklan 2 kohdan soveltamista.

2. Ottaessaan käyttöön lopullisia yleisiä suojatoimenpiteitä kumpikin osapuoli pyrkii määräämään ne tavalla, joka vaikuttaa vähiten kahdenväliseen kauppaan, sillä edellytyksellä, että osapuolella, johon toimenpiteet vaikuttavat, on 4 kohdassa määritelty huomattava etu.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa sovellettaessa, jos osapuoli katsoo, että lopullisten yleisten suojatoimenpiteiden käyttöönottoa koskevat oikeudelliset vaatimukset täyttyvät, ja se aikoo soveltaa tällaisia toimenpiteitä, osapuoli ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle ja antaa sille mahdollisuuden kahdenvälisiin neuvotteluihin sillä edellytyksellä, että toisella osapuolella on 4 kohdassa määritelty huomattava etu. Jos tyydyttävään ratkaisuun ei ole päästy 15 päivän kuluessa siitä, kun asiasta ilmoitettiin, tuojaosapuoli voi ottaa käyttöön soveltuvat yleiset suojatoimenpiteet ongelman korjaamiseksi.

4. Tätä artiklaa sovellettaessa katsotaan, että asiaan liittyy osapuolen huomattava etu, jos se on ollut viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana yksi tuodun tavaran viidestä tärkeimmästä toimittajasta joko tuotteen absoluuttisena määränä tai sen arvona mitattuna.

12.8 artikla

Riitojenratkaisumenettelyn soveltamatta jättäminen

Tähän jaksoon ei sovelleta 38 lukua.

C JAKSO

Kahdenväliset suojatoimenpiteet

1 alajakso

Yleiset määräykset

12.9 artikla

Määritelmät

Tässä jaksossa tarkoitetaan

a) ”osapuolen tuotannonalalla” tuodun tavaran osalta osapuolen alueella toimivia samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tavaroiden tuottajia kokonaisuudessaan tai tuottajia, joiden yhteinen samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tavaroiden tuotos muodostaa pääosan kyseisten tavaroiden kokonaistuotannosta osapuolessa;

b) ”siirtymäkaudella”

   i) seitsemän vuoden ajanjaksoa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä; tai

   ii) kaikkien sellaisten tavaroiden osalta, joiden kohdalla kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltavan osapuolen liitteessä 9 olevassa luettelossa määrätään seitsemän vuoden tullien poistamisjaksosta, kyseisen tavaran tullien poistamisjaksoa lisättynä kahdella vuodella.

12.10 artikla

Kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltaminen

1. Sen estämättä, mitä B jaksossa määrätään, jos tämän sopimuksen tämän osan mukaisen tullien alennuksen tai poiston seurauksena osapuolen alueelta peräisin olevaa tavaraa tuodaan toisen osapuolen alueelle sellaisina lisääntyneinä määrinä joko absoluuttisesti mitattuna tai suhteessa osapuolen omaan tuotantoon ja sellaisissa olosuhteissa, että tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa vahinkoa osapuolen tuotannonalalle, joka tuottaa kyseisen tuotteen kanssa samankaltaisia tai sen kanssa suoraan kilpailevia tuotteita, tuojaosapuoli voi toteuttaa asianmukaiset kahdenväliset suojatoimenpiteet tässä jaksossa vahvistettujen edellytysten ja menettelyiden mukaisesti.

2. Jos 1 kohdan edellytykset täyttyvät, tuojaosapuoli voi soveltaa jompaakumpaa seuraavista kahdenvälisistä suojatoimenpiteistä:

a) asianomaiseen tavaraan sovellettavan tullin mahdollisen lisäalennuksen keskeyttäminen tämän sopimuksen tämän osan määräysten nojalla; tai

b) asianomaisen tavaran tullin korottaminen tasolle, joka ei ylitä alempaa seuraavista:

   i) tavaraan sovellettu suosituimmuustulli aikana, jona toimenpidettä sovelletaan; tai

   ii) tavaraan sovellettu suosituimmuustulli, joka on voimassa päivänä, joka välittömästi edeltää tämän sopimuksen voimaantulopäivää.

12.11 artikla

Kahdenvälisten suojatoimenpiteiden soveltamista koskevat normit

1. Mitään kahdenvälistä suojatoimenpidettä ei saa soveltaa

a) paitsi siinä määrin ja niin kauan kuin se on tarpeen osapuolen tuotannonalaan kohdistuvan vakavan vahingon tai sen uhkan estämiseksi tai korjaamiseksi;

b) enemmän kuin kahden vuoden ajan; kestoa voidaan jatkaa vielä kahdella vuodella, jos tuojaosapuolen toimivaltaiset tutkimusviranomaiset määrittävät tässä jaksossa vahvistettujen menettelyiden mukaisesti, että toimenpide on edelleen tarpeen osapuolen tuotannonalalle koituvan vakavan vahingon tai sen uhkan estämiseksi tai korjaamiseksi ja sillä edellytyksellä, että kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltamisen kokonaiskesto, mihin sisältyvät sekä alkuperäinen soveltamisjakso että sen mahdolliset jatkamiset, on enintään neljä vuotta; tai

c) 12.9 artiklan b alakohdassa määritellyn siirtymäkauden päättymisen jälkeen.

2. Kun osapuoli lopettaa kahdenvälisen suojatoimenpiteen soveltamisen, tulli on se, joka olisi ollut voimassa tavaran osalta sen liitteessä 9 olevan luettelon mukaisesti.

3. Asianomaisen tuotannonalan sopeutumisen helpottamiseksi tilanteessa, jossa kahdenvälisen suojatoimenpiteen odotettu kesto on pidempi kuin yksi vuosi, toimenpidettä soveltava osapuoli lieventää toimenpidettä asteittain säännöllisin väliajoin soveltamisjakson aikana.

12.12 artikla

Väliaikaiset kahdenväliset suojatoimenpiteet

1. Kriittisissä olosuhteissa, joissa kaikki viivytykset aiheuttaisivat vaikeasti korjattavissa olevan vahingon, osapuoli voi soveltaa väliaikaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä noudattamatta 12.21 artiklan 1 kohdan vaatimuksia edellyttäen, että alustavan määrityksen perusteella on ensin saatu selkeää näyttöä siitä, että toisen osapuolen alueelta peräisin olevien tavaroiden tuonti on lisääntynyt tämän sopimuksen tämän osan mukaisen tullien alentamisen tai poistamisen seurauksena ja että tällainen tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa vahinkoa osapuolen tuotannonalalle.

2. Väliaikaisen kahdenvälisen suojatoimenpiteen kesto saa olla enintään 200 päivää, ja tänä aikana toimenpidettä soveltava osapuoli noudattaa 2 alajaksossa vahvistettuja asiaankuuluvia menettelysääntöjä. Väliaikaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltava osapuoli maksaa viipymättä takaisin mahdolliset tullien korotukset, jos 2 alajaksossa kuvatun tutkimuksen perusteella ei todeta, että 12.10 artiklan 1 kohdan edellytykset ovat täyttyneet. Väliaikaisen kahdenvälisen suojatoimenpiteen kesto lasketaan osaksi 12.11 artiklan 1 kohdan b alakohdassa kuvattua ajanjaksoa.

3. Väliaikaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltava osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle tällaisen väliaikaisen toimenpiteen toteuttamisesta ja saattaa asian välittömästi sekakomitean tarkasteltavaksi, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

12.13 artikla

Korvaus ja myönnytysten soveltamisen keskeyttäminen

1. Kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltava osapuoli neuvottelee osapuolen kanssa, jonka tuotteisiin toimenpidettä sovelletaan, jotta voitaisiin yhdessä sopia asianmukaisesta kauppaa vapauttavasta korvauksesta sellaisina myönnytyksinä, jotka ovat kauppaan kohdistuvilta olennaisilta vaikutuksiltaan toimenpidettä vastaavia. Kahdenvälistä suojatoimenpidettä soveltava osapuoli tarjoaa mahdollisuuden tällaisiin neuvotteluihin viimeistään 30 päivän kuluttua kahdenvälisen suojatoimenpiteen käyttöönotosta.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitetuissa neuvotteluissa ei päästä sopimukseen kauppaa vapauttavasta korvauksesta 30 päivän kuluessa neuvottelujen aloittamisesta, se osapuoli, jonka tavaroihin kahdenvälistä suojatoimenpidettä sovelletaan, voi keskeyttää olennaisilta osin vastaavien myönnytysten soveltamisen toisen osapuolen kauppaan.

3. Osapuolen, jonka tavaroihin sovelletaan kahdenvälistä suojatoimenpidettä, on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle kirjallisesti vähintään 30 päivää ennen kuin se keskeyttää myönnytysten soveltamisen 2 kohdan mukaisesti.

4. Edellä olevan 1 kohdan mukaista korvausvelvollisuutta ja oikeutta keskeyttää myönnytysten soveltaminen 2 kohdan mukaisesti

a) ei saa käyttää niiden ensimmäisten 24 kuukauden aikana, joina kahdenvälinen suojatoimenpide on voimassa, sillä edellytyksellä, että kahdenvälistä suojatoimenpidettä on sovellettu tuonnin absoluuttisen kasvun seurauksena; ja

b) ne päättyvät kahdenvälisen suojatoimenpiteen päättymispäivänä.

12.14 artikla

Kahdenvälisen suojatoimenpiteen välinen aika ja suojatoimenpiteiden muu kuin rinnakkainen soveltaminen

1. Osapuoli saa soveltaa tässä jaksossa tarkoitettua kahdenvälistä suojatoimenpidettä sellaisen tavaran tuontiin, johon on aiemmin sovellettu tällaista toimenpidettä, vasta sellaisen ajanjakson jälkeen, joka on puolet siitä ajasta, jona suojatoimenpidettä sovellettiin välittömästi edeltävän jakson aikana. Kahdenvälistä suojatoimenpidettä, jota on sovellettu useammin kuin kerran samaan tavaraan, ei voida jatkaa uudella kahden vuoden jaksolla, kuten 12.11 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määrätään.

2. Osapuoli ei saa soveltaa saman tavaran osalta samaan aikaan

a) tämän sopimuksen tämän osan mukaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä tai väliaikaista kahdenvälistä suojatoimenpidettä; ja

b) GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan ja suojalausekesopimuksen mukaista suojatoimenpidettä.

12.15 artikla

Euroopan unionin syrjäisimmät alueet ([14])

1. Jos jonkin Chilen alkuperätavaran tuonti yhdelle tai useammalle Euroopan unionin syrjäisimmälle alueelle lisääntyy siinä määrin ja sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa unionin kyseisten syrjäisimpien alueiden taloudellisen tilanteen huomattavan heikentymisen, EU-osapuoli voi tarkasteltuaan vaihtoehtoisia ratkaisuja poikkeuksellisesti toteuttaa asianomaiseen alueeseen rajattuja kahdenvälisiä suojatoimenpiteitä.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa ”huomattavalla heikentymisellä” tarkoitetaan samankaltaisia tai suoraan kilpailevia tavaroita tuottavalla talouden toimialalla esiintyviä suuria vaikeuksia. Huomattavan heikentymisen toteamisen on perustuttava objektiivisiin tekijöihin, mukaan lukien seuraavat:

a) tuonnin määrän lisääntyminen absoluuttisesti tai suhteessa osapuolen tuotantoon ja muista lähteistä tulevaan tuontiin; ja

b) 1 kohdassa tarkoitetun tuonnin vaikutus asianomaisen tuotannonalan tai talouden toimialan tilanteeseen, muun muassa myyntimääriin, tuotantoon, taloudelliseen tilanteeseen ja työllisyyteen.

3. Rajoittamatta 1 kohdan soveltamista tämän artiklan nojalla mahdollisesti hyväksyttyihin suojatoimenpiteisiin sovelletaan myös muita kahdenvälisiin suojatoimenpiteisiin sovellettavia tämän jakson määräyksiä. Tämän jakson muissa säännöksissä olevia viittauksia ”vakavaan vahinkoon” pidetään ”huomattavana heikentymisenä”, kun niitä sovelletaan Euroopan unionin syrjäisimpiin alueisiin.

2 alajakso

Kahdenvälisiin suojatoimenpiteisiin sovellettavat menettelysäännöt

12.16 artikla

Sovellettava lainsäädäntö

Kahdenvälisten suojatoimenpiteiden soveltamiseksi kummankin osapuolen toimivaltaisen tutkintaviranomaisen on noudatettava tämän alajakson määräyksiä. Tapauksissa, jotka eivät kuulu tämän

alajakson soveltamisalaan, toimivaltaisen tutkintaviranomaisen on sovellettava osapuolensa lainsäädännössä vahvistettuja sääntöjä.

12.17 artikla

Suojamenettelyn aloittaminen

1. Osapuolen toimivaltainen tutkintaviranomainen voi käynnistää kahdenvälisiä suojatoimenpiteitä koskevan menettelyn, jäljempänä ”suojamenettely”, osapuolen tuotannonalan kirjallisesta hakemuksesta ([15]) tai sen puolesta tai poikkeuksellisissa olosuhteissa omasta aloitteestaan.

2. Hakemus katsotaan ”osapuolen tuotannonalan tekemäksi tai sen puolesta tehdyksi”, jos sillä on sellaisten osapuolen tuottajien tuki, joiden yhteenlaskettu tuotanto on yli 50 prosenttia sellaisten samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tavaroiden kokonaistuotannosta osapuolessa, jotka tuottanut osapuolen tuotannonalan osa joko ilmaisee tukensa hakemukselle tai vastustaa sitä. Toimivaltainen tutkintaviranomainen ei kuitenkaan pane tutkimusta vireille, jos hakemusta kannattavat osapuolen tuottajat edustavat alle 25:tä prosenttia osapuolen tuotannonalan tuottamien samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden kokonaistuotannosta osapuolessa.

3. Kun toimivaltainen tutkintaviranomainen on pannut tutkimuksen vireille, 1 kohdassa tarkoitettu kirjallinen hakemus on annettava asianosaisten osapuolten saataville, lukuun ottamatta siihen sisältyviä luottamuksellisia tietoja.

4. Kun suojamenettely pannaan vireille, toimivaltainen tutkintaviranomainen julkaisee suojamenettelyn vireillepanoilmoituksen osapuolen virallisessa lehdessä. Ilmoituksessa on yksilöitävä:

a) tarvittaessa yksikkö, joka on tehnyt kirjallisen hakemuksen;

b) tuontitavara, jota suojamenettely koskee;

c) tullialanimike ja tullinimike, joihin maahantuotu tavara luokitellaan;

d) ehdotetun sovellettavan toimenpiteen tyyppi;

e) julkinen kuuleminen 12.20 artiklan a alakohdan mukaisesti tai määräaika, jonka kuluessa asianosaiset osapuolet voivat esittää kuulemista koskevan pyynnön 12.20 artiklan b alakohdan mukaisesti;

f) paikka, jossa kirjallinen hakemus ja muut menettelyn aikana toimitetut ei-luottamukselliset asiakirjat ovat tutkittavissa; ja

g) lisätietoja antavan toimiston nimi, osoite ja puhelinnumero.

5. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti kirjallisen hakemuksen perusteella vireille pannun suojamenettelyn osalta asianomainen toimivaltainen tutkintaviranomainen ei saa julkaista 4 kohdan nojalla vaadittua ilmoitusta arvioimatta ensin huolellisesti, täyttääkö kirjallinen hakemus sen kansallisen lainsäädännön vaatimukset ja 1 ja 2 kohdan vaatimukset ja sisältyykö siihen kohtuullinen näyttö siitä, että toisesta osapuolesta peräisin olevan tavaran tuonti on lisääntynyt tämän sopimuksen tämän osan mukaisen tullin alentamisen tai poistamisen seurauksena ja että kyseinen tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa väitettyä vakavaa vahinkoa.

12.18 artikla

Tutkimus

1. Osapuoli saa soveltaa kahdenvälistä suojatoimenpidettä vasta sen jälkeen, kun sen toimivaltainen tutkintaviranomainen on suorittanut tutkimuksen suojalausekesopimuksen 3 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti; tätä varten suojalausekesopimuksen 3 artiklan 1 kohta ja 4 artiklan 2 kohdan c alakohta liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä soveltuvin osin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetussa tutkimuksessa osapuoli noudattaa suojalausekesopimuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdan vaatimuksia. Tätä varten suojalausekesopimuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohta liitetään tähän sopimukseen ja otetaan osaksi sitä soveltuvin osin.

3. Jos osapuoli antaa tämän artiklan 1 kohdan ja suojalausekesopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisen ilmoituksen siitä, että se soveltaa kahdenvälistä suojatoimenpidettä tai jatkaa sen voimassaoloa, ilmoitukseen on sisällyttävä seuraavat:

a) näyttö vakavasta vahingosta tai sen uhkasta, jonka toisesta osapuolesta peräisin olevan tavaran lisääntynyt tuonti on aiheuttanut tämän sopimuksen tämän osan mukaisen tullien alentamisen tai poistamisen seurauksena; tutkimuksen on osoitettava objektiivisen näytön pohjalta, että asianomaisen tavaran lisääntyneen tuonnin ja vakavan vahingon tai sen uhkan välillä on syy-yhteys; lisääntyneen tuonnin lisäksi on tutkittava myös muita tiedossa olevia tekijöitä sen varmistamiseksi, että kyseisten muiden tekijöiden aiheuttamaa vahinkoa tai sen uhkaa ei pidetä lisääntyneestä tuonnista johtuvana;

b) tarkka kuvaus kahdenvälisen suojatoimenpiteen kohteena olevasta alkuperätavarasta, mukaan lukien sen harmonoidun järjestelmän koodin mukainen nimike tai alanimike, johon liitteessä 9 olevat tullisitoumusluettelot perustuvat;

c) kahdenvälisen suojatoimenpiteen tarkka kuvaus;

d) kahdenvälisen suojatoimenpiteen käyttöönottopäivä, sen odotettu kesto ja tarvittaessa toimenpiteen asteittaisen vapauttamisen aikataulu 12.11 artiklan 3 kohdan mukaisesti; ja

e) jos kahdenvälistä suojatoimenpidettä jatketaan, todisteet siitä, että osapuolen asianomainen tuotannonala on parhaillaan sopeutumassa.

4. Sen osapuolen pyynnöstä, jonka tavaraan sovelletaan tämän jakson mukaista suojamenettelyä, kyseistä menettelyä toteuttava osapuoli aloittaa neuvottelut pyynnön esittäneen osapuolen kanssa 1 kohdan mukaisen ilmoituksen tai sellaisen julkisen ilmoituksen tai raportin tarkastelemiseksi, jonka toimivaltainen tutkintaviranomainen on antanut suojamenettelyyn liittyen.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen toimivaltainen tutkintaviranomainen saattaa kaikki tämän artiklan mukaiset tutkimukset päätökseen 12 kuukauden kuluessa niiden vireillepanopäivästä.

12.19 artikla

Luottamukselliset tiedot

1. Kun tähän on osoitettu olevan aihetta, toimivaltaisen tutkintaviranomaisen on kohdeltava kaikkia luonteeltaan luottamuksellisia tai luottamuksellisina toimitettuja tietoja luottamuksellisina. Tällaista tietoa ei tule edelleen luovuttaa ilman tiedon toimittaneen asianosaisen osapuolen suostumusta.

2. Luottamuksellisia tietoja toimittavia asianosaisia osapuolia voidaan pyytää antamaan niistä tiivistelmä, joka ei ole luottamuksellinen, tai jos tiedoista ei kyseisten osapuolten mukaan voida tehdä tiivistelmää, esittämään tämän syyt. Tiivistelmien on oltava riittävän yksityiskohtaisia, jotta luottamuksellisina toimitettujen tietojen olennainen sisältö voidaan kohtuullisesti ymmärtää. Jos toimivaltainen tutkintaviranomainen kuitenkin katsoo, että luottamuksellista käsittelyä koskeva pyyntö ei ole perusteltu, ja jos asianosainen osapuoli ei halua julkistaa tietoja tai sallia niiden ilmaisemista yleisessä muodossa tai tiivistelmänä, toimivaltainen tutkintaviranomainen voi jättää tällaiset tiedot huomiotta, paitsi jos kyseistä viranomaista tyydyttävällä tavalla voidaan asianmukaisista lähteistä saatujen tietojen perusteella osoittaa, että tiedot ovat oikeita.

12.20 artikla

Kuulemiset

Toimivaltainen tutkintaviranomainen järjestää suojamenettelyn kuluessa

a) julkisen kuulemisen ilmoitettuaan asiasta kohtuullisen hyvissä ajoin antaakseen kaikille asianosaisille osapuolille ja kuluttajia edustaville järjestöille mahdollisuuden saapua paikalle henkilökohtaisesti tai lähettää paikalle edustajansa esittääkseen todisteita ja tulevansa kuulluksi väitetystä vakavasta vahingosta tai sen uhasta sekä sopivista oikaisukeinoista; tai

b) kaikille asianosaisille osapuolille mahdollisuuden tulla kuulluksi, jos ne ovat toimittaneet kirjallisen pyynnön 12.17 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa menettelyn vireillepanoilmoituksessa vahvistetussa määräajassa ja jos pyynnössä osoitetaan, että tutkimuksen lopputulos todennäköisesti vaikuttaa niihin ja että on erityisiä syitä, joiden vuoksi niitä pitäisi kuulla suullisesti.

12.21 artikla

Ilmoitukset, tutkimukset sekakomiteassa ja julkaisut

1. Jos osapuoli katsoo, että jokin 12.10 artiklan 1 kohdassa tai 12.15 artiklan 1 kohdassa esitetyistä tilanteista on olemassa, sen on välittömästi saatettava asia sekakomitean tarkasteltavaksi. Sekakomitea voi antaa tarvittavia suosituksia syntyneen tilanteen korjaamiseksi. Jos sekakomitea ei ole antanut suositusta tilanteen korjaamiseksi tai muuhun tyydyttävään ratkaisuun ei ole päästy 30 päivän kuluessa siitä, kun osapuoli saattoi asian sekakomitean tarkasteltavaksi, tuojaosapuoli voi toteuttaa asianmukaisia kahdenvälisiä suojatoimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi tämän jakson mukaisesti.

2. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi tuojaosapuoli toimittaa viejäosapuolelle kaikki asiaankuuluvat tiedot, mukaan lukien todisteet lisääntyneen tuonnin aiheuttamasta vakavasta vahingosta tai sen uhkasta samankaltaisen ja suoraan kilpailevan tavaran osapuolen tuottajille, tarkka kuvaus kyseisestä tavarasta ja ehdotetusta kahdenvälisestä suojatoimenpiteestä, sen ehdotettu käyttöönottopäivä ja arvioitu kesto.

3. Osapuolen, joka ottaa käyttöön kahdenvälisen suojatoimenpiteen, on myös julkaistava tutkimustuloksensa ja perustellut päätelmänsä kaikista merkityksellisistä tosiasioista ja oikeudellisista seikoista kyseisen osapuolen virallisessa lehdessä, missä yhteydessä on myös esitettävä tuontituotteen ja toimenpiteiden käyttöönottoon 12.10 artiklan 1 kohdan tai 12.15 artiklan 1 kohdan mukaisesti johtaneen tilanteen kuvaus, tällaisen tilanteen ja lisääntyneen tuonnin välinen syy-yhteys sekä toimenpiteiden muoto, taso ja kesto.

12.22 artikla

Englanninkielisten asiakirjojen hyväksyminen suojamenettelyissä

Jotta voidaan helpottaa asiakirjojen toimittamista suojamenettelyissä, menettelystä vastaavan osapuolen toimivaltaisen tutkintaviranomaisen on hyväksyttävä asianosaisten osapuolten englanniksi toimittamat asiakirjat sillä edellytyksellä, että kyseiset osapuolet toimittavat myöhemmin, toimivaltaisen viranomaisen asettaman pidemmän määräajan kuluessa, asiakirjojen käännöksen suojamenettelyn kielelle.

13 LUKU

TERVEYS- JA KASVINSUOJELUTOIMET

13.1 artikla

Tavoitteet

Tämän luvun tavoitteina ovat seuraavat:

a) turvataan ihmisten, eläinten ja kasvien terveys osapuolten alueilla ja helpotetaan samalla eläinten, eläintuotteiden, kasvien, kasvituotteiden ja muiden terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvien tuotteiden kauppaa osapuolten välillä

   i) parantamalla terveys- ja kasvinsuojelutoimien avoimuutta sekä niitä koskevaa viestintää ja yhteistyötä osapuolten välillä;

   ii) ottamalla käyttöön mekanismeja ja menetelmiä kaupankäynnin helpottamiseksi; ja

   iii) laajentamalla terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen periaatteiden täytäntöönpanoa;

b) tehdään yhteistyötä monenvälisillä foorumeilla sekä elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja kasvinsuojelua koskevaa tieteellistä yhteistyötä;

c) tehdään yhteistyötä muissa terveys- tai kasvinsuojeluasioissa tai muilla foorumeilla.

13.2 artikla

Monenväliset velvoitteet

Osapuolet vahvistavat WTO-sopimuksen ja erityisesti sen terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen mukaiset oikeutensa ja velvollisuutensa. Kyseiset oikeudet ja velvollisuudet ovat perustana osapuolten tämän luvun mukaisille toimille.

13.3 artikla

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan

a) kaikkiin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, sellaisina kuin ne on määritelty terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteessä A, siltä osin kuin ne vaikuttavat osapuolten väliseen kauppaan;

b) yhteistyöhön terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen puitteissa tunnustetuilla monenvälisillä foorumeilla;

c) elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja kasvinsuojelua koskevaan tieteelliseen yhteistyöhön; ja

d) yhteistyöhön muissa terveys- ja kasvinsuojeluasioissa muilla foorumeilla osapuolten sopimalla tavalla.

13.4 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 13-A–13-E

a) sovelletaan terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen liitteessä A olevia määritelmiä sekä Maailman eläintautijärjestön Codex Alimentarius -säännöstön ja Roomassa 17 päivänä marraskuuta 1997 tehdyn kansainvälisen kasvinsuojeluyleissopimuksen määritelmiä; ja

b) ”suoja-alueella” tarkoitetaan tietyn säännellyn tuhoojan osalta osapuolen alueen virallisesti määriteltyä maantieteellistä osaa, jossa kyseistä tuhoojaa ei tiedetä esiintyvän, huolimatta suotuisista olosuhteista ja sen esiintymisestä kyseisen osapuolen alueen muissa osissa.

13.5 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset

1. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset ovat tässä luvussa tarkoitettujen toimenpiteiden täytäntöönpanosta vastaavia viranomaisia liitteessä 13-A esitetyn mukaisesti.

2. Osapuolet ilmoittavat 13.12 artiklan mukaisesti toisilleen kaikista merkittävistä muutoksista niiden toimivaltaisten viranomaisten rakenteessa, organisaatiossa tai toimivallan jaossa.

13.6 artikla

Eläintautien ja eläinten infektioiden sekä tuhoojien tilanteen tunnustaminen

1. Eläintautien ja eläinten infektioiden, myös zoonoosien, tilanteeseen sovelletaan seuraavaa:

a) tuojaosapuoli tunnustaa kauppaa varten viejäosapuolen tai sen alueiden eläinten terveystilanteen niin kuin viejäosapuoli on sen määrittänyt lisäyksessä 13-B-1 yksilöityjen eläintautien osalta liitteessä 13-C olevan 1 kohdan a alakohdan i alakohdan mukaisesti;

b) jos osapuoli katsoo, että sen alueella tai jollakin sen alueista on erityisasema jonkin muun tietyn eläintaudin kuin lisäyksessä 13-B-1 esitettyjen eläintautien osalta, se voi pyytää kyseisen tilanteen tunnustamista liitteessä 13-C olevassa 3 kohdassa vahvistettujen perusteiden mukaisesti; tuojaosapuoli voi pyytää elävien eläinten ja eläintuotteiden tuonnissa takeita, jotka ovat asianmukaisia kyseisen osapuolen tunnustettuun terveystilanteeseen nähden;

c) osapuolet tunnustavat keskinäisen kauppansa perustaksi muiden kuin lisäyksessä 13-B-1 esitettyjen eläintautien tai eläinten infektioiden yleisyyttä tai esiintyvyyttä tai tapauksen mukaan niihin liittyvää riskiä koskevan osapuolten alueiden tai alueiden osien tai toimialojen tai osa-alojen tilanteen, sellaisena kuin sen ovat määritelleet terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen puitteissa tunnustetut kansainväliset standardointielimet; tuojaosapuoli voi tarvittaessa pyytää elävien eläinten ja eläintuotteiden tuonnissa takeita, jotka ovat asianmukaisia kyseisen osapuolen tunnustettuun terveystilanteeseen nähden standardointielinten suositusten mukaisesti; ja

d) jollei tuojaosapuoli nimenomaisesti vastusta ja vaadi tausta- tai lisätietoja tai neuvotteluja tai tarkastusta 13.11 ja 13.14 artiklan mukaisesti, kumpikin osapuoli toteuttaa ilman aiheetonta viivytystä tarvittavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet kaupankäynnin mahdollistamiseksi tämän kohdan a, b ja c alakohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.9 ja 13.15 artiklan soveltamista.

2. Tuhoojien asemaan sovelletaan seuraavaa:

a) osapuolet tunnustavat kauppaa varten tuhoojatilanteen lisäyksessä 13-B-2 täsmennettyjen tuhoojien osalta; ja

b) jollei tuojaosapuoli nimenomaisesti vastusta ja vaadi tausta- tai lisätietoja tai neuvotteluja tai tarkastusta 13.11 ja 13.14 artiklan mukaisesti, kumpikin osapuoli toteuttaa ilman aiheetonta viivytystä tarvittavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet kaupankäynnin mahdollistamiseksi tämän kohdan a alakohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.9 ja 13.15 artiklan soveltamista.

13.7 artikla

Eläintauteja ja eläinten infektioita sekä tuhoojia koskevien alueellistamispäätösten tunnustaminen

1. Osapuolet tunnustavat alueellistamisen käsitteen, ja soveltavat sitä keskinäiseen kauppaansa.

2. Lisäyksessä 13-B-1 lueteltuja maa- ja vesieläintauteja ja lisäyksessä 13-B-2 lueteltuja tuhoojia koskevat alueellistamispäätökset tehdään liitteen 13-C mukaisesti.

3. Eläintautien osalta ja 13.14 artiklan mukaisesti viejäosapuoli, joka pyytää tuojaosapuolta tunnustamaan alueellistamispäätöksen, ilmoittaa alueellistamisen vahvistamista koskevista toimenpiteistään ja liittää niihin täydelliset selitykset ja tiedot määritystensä ja päätöstensä tueksi.

4. Jollei tuojaosapuoli nimenomaisesti vastusta alueellistamispäätöstä ja pyydä lisätietoja, neuvotteluja tai tarkastusta 13.11 ja 13.14 artiklan mukaisesti 15 työpäivän kuluessa alueellistamispäätöksen vastaanottamisesta, osapuolet katsovat, että kyseinen päätös on hyväksytty, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.

5. Tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetut neuvottelut käydään 13.14 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tuojaosapuoli arvioi lisätiedot 15 työpäivän kuluessa niiden vastaanottamisesta. Tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettu tarkastus toteutetaan 13.11 artiklan mukaisesti ja 25 työpäivän kuluessa tarkastuspyynnön vastaanottamisesta.

6. Tuhoojien osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että kasveilla, kasvituotteilla ja muilla tuotteilla käytävässä kaupassa otetaan huomioon toisen osapuolen tunnustama tuhoojatilanne. Viejäosapuolen, joka pyytää toiselta osapuolelta tunnustusta alueellistamista koskevalle päätökselleen, on ilmoitettava toiselle osapuolelle toimenpiteistään ja päätöksistään Yhdistyneiden Kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) soveltuvien kansainvälisten kasvinsuojelutoimenpidestandardien mukaisesti, mukaan lukien 4 ”Requirements for the establishment of pest free areas” (tuhoojista vapaiden alueiden vahvistamisedellytykset), 8 ”Determination of Pest Status in an area” (alueen tuhoojatilanteen määrittäminen) ja muut osapuolten asianmukaisiksi katsomat kansainväliset kasvinsuojelutoimenpidestandardit. Jollei jompikumpi osapuoli nimenomaisesti vastusta alueellistamispäätöstä ja pyydä lisätietoja, neuvotteluja tai tarkastusta 13.11 ja 13.14 artiklan mukaisesti kolmen kuukauden kuluessa alueellistamispäätöksen vastaanottamisesta, osapuolet katsovat, että kyseinen päätös on hyväksytty, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.

7. Tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetut neuvottelut käydään 13.14 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Tuojaosapuoli arvioi kaikki tällaiset lisätiedot kolmen kuukauden kuluessa tällaisten lisätietojen vastaanottamisesta. Kumpikin osapuoli toteuttaa tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitetun tarkastuksen 13.11 artiklan mukaisesti ja 12 kuukauden kuluessa tarkastuspyynnön vastaanottamisesta, ottaen huomioon asianomaisen tuhoojan ja viljelykasvin biologiset ominaisuudet.

8. Kun tämän artiklan 2–7 kohdassa vahvistetut menettelyt on saatettu päätökseen, kumpikin osapuoli toteuttaa ilman aiheetonta viivytystä lainsäädännölliset ja hallinnolliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen kaupan mahdollistamiseksi tältä pohjalta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.

13.8 artikla

Vastaavuuden tunnustaminen

1. Osapuolet voivat tunnustaa tietyllä toimialalla tai osa-alalla sovellettavan yksittäisen toimenpiteen, toimenpidejoukon tai järjestelmän vastaavuuden.

2. Vastaavuuden tunnustamiseksi osapuolet noudattavat 3 kohdassa tarkoitettua neuvottelumenettelyä. Kyseisessä menettelyssä viejäosapuoli osoittaa objektiivisesti vastaavuuden ja tuojaosapuoli arvioi kyseisen osoituksen objektiivisesti voidakseen mahdollisesti tunnustaa vastaavuuden.

3. Kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tuojaosapuoli on vastaanottanut viejäosapuolen pyynnön yhden tai useamman yhteen tai useampaan toimialaan tai osa-alaan vaikuttavan toimenpiteen vastaavuuden tunnustamisesta, osapuolet aloittavat neuvottelumenettelyn, johon sisältyvät liitteessä 13-E esitetyt vaiheet. Jos kyseessä on useampi pyyntö viejäosapuolelta, osapuolet sopivat tuojaosapuolen pyynnöstä 13.16 artiklassa tarkoitetussa alakomiteassa aikataulusta, jonka mukaisesti ne aloittavat tässä kohdassa tarkoitetun menettelyn.

4. Ellei toisin sovita, tuojaosapuoli saattaa liitteessä 13-E esitetyn mukaisesti vastaavuuden arvioinnin päätökseen viimeistään 180 päivän kuluttua siitä, kun se on vastaanottanut viejäosapuolelta kyseisen liitteeen mukaisen vastaavuutta koskevan selvityksen. Tästä poikkeuksena kausittaisten viljelykasvien tapauksessa on

perusteltua saattaa vastaavuuden arviointi päätökseen myöhemmin, jos se on tarpeen kasvinsuojelutoimenpiteiden tarkastamiseksi viljelykasvin sopivana kasvukautena.

5. Kunkin osapuolen ensisijaiset toimialat tai osa-alat, joiden osalta voidaan panna vireille tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettu neuvottelumenettely, vahvistetaan tarvittaessa tärkeysjärjestyksessä lisäyksessä 13-E-1. Jäljempänä 13.16 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto muuttaa kyseistä luetteloa, tärkeysjärjestys mukaan luettuna.

6. Tuojaosapuoli voi peruuttaa tai keskeyttää vastaavuuden tunnustamisen, jos jompikumpi osapuoli muuttaa asianomaiseen vastaavuuteen vaikuttavia toimenpiteitä, sillä edellytyksellä, että seuraavia menettelyjä noudatetaan:

a) viejäosapuoli ilmoittaa 13.13 artiklan mukaisesti tuojaosapuolelle kaikista ehdotetuista muutoksista siihen viejäosapuolen toimenpiteeseen, jonka osalta vastaavuus on tunnustettu, ja ehdotetun muutoksen todennäköisestä vaikutuksesta kyseiseen vastaavuuteen; tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle 30 työpäivän kuluessa kyseisten tietojen vastaanottamisesta, tunnustaako se edelleen vastaavuuden ehdotettujen muutosten perusteella; ja

b) tuojaosapuoli ilmoittaa 13.13 artiklan mukaisesti viejäosapuolelle kaikista ehdotetuista muutoksista siihen tuojaosapuolen toimenpiteeseen, johon vastaavuuden tunnustaminen on perustunut, ja ehdotetun muutoksen todennäköisestä vaikutuksesta kyseiseen vastaavuuden tunnustamiseen; jos tuojaosapuoli ei enää tunnusta kyseistä vastaavuutta, osapuolet voivat yhdessä määrittää edellytykset tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetun menettelyn panemiseksi uudelleen vireille ehdotettujen muutosten pohjalta.

7. Tuojaosapuoli ei voi peruuttaa tai keskeyttää vastaavuuden tunnustamista, ennen kuin jommankumman osapuolen ehdottama muutos tulee voimaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.

8. Vastaavuuden tunnustaminen tai vastaavuuden tunnustamisen peruuttaminen tai keskeyttäminen riippuu täysin tuojaosapuolesta, joka toimii omien hallinto- ja lainsäädäntöpuitteidensa mukaisesti, joihin sisältyvät kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden osalta olla FAO:n kansainvälisen kasvinsuojelutoimenpidestandardin 13 ”Guidelines for the notification of non-compliances and emergency action” (noudattamatta jättämisestä ja kiireellisistä toimista ilmoittamisen ohjeet) ja tapauksen mukaan muiden kansainvälisten kasvinsuojelustandardien mukaiset asianmukaiset tiedonannot. Tuojaosapuoli toimittaa viejäosapuolelle täydellisen selvityksen kirjallisesti ja sitä tukevat tiedot tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvista määrityksistä ja päätöksistä. Jos vastaavuutta ei tunnusteta tai vastaavuuden tunnustaminen peruutetaan tai keskeytetään, tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle edellytyksistä 3 kohdassa tarkoitetun menettelyn panemisesta uudelleen vireille.

13.9 artikla

Avoimuus ja kaupan ehdot

1. Osapuolet soveltavat yleisiä tuontiedellytyksiä. Tuojaosapuolen tuontiedellytyksiä sovelletaan koko viejäosapuolen alueeseen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.7 artiklan mukaisesti tehtyjen päätösten soveltamista. Tuojaosapuoli ilmoittaa 13.13 artiklan mukaisesti viejäosapuolelle terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevista tuontivaatimuksistaan. Kyseisiin tietoihin on tarvittaessa sisällytettävä tuojaosapuolen vaatimien virallisten todistusten tai vakuutusten mallit.

2. Ilmoittaessaan tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten muutoksista tai ehdotetuista muutoksista kumpikin osapuoli noudattaa terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 7 artiklaa ja sen liitettä B sekä terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän WTO:n komitean myöhempiä päätöksiä. Tuojaosapuoli ottaa huomioon osapuolten alueiden välisen kuljetusajan vahvistaessaan voimaantulopäivän tämän artiklan

1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten muutoksille, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13.15 artiklan soveltamista.

3. Jos tuojaosapuoli ei noudata 2 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvaatimuksia, sen on edelleen 30 päivän ajan asianomaisen muutoksen voimaantulopäivästä hyväksyttävä virallinen todistus tai vakuutus, jolla taataan ennen kyseistä muutosta sovelletut tuontiedellytykset.

4. Kun Chile myöntää markkinoille pääsyn yhdelle tai useammalle EU-osapuolen toimialalle tai osa-alalle 1 kohdassa tarkoitetuin edellytyksin, Chile hyväksyy kaikki jäsenvaltioiden myöhemmin esittämät vientipyynnöt Euroopan komission käytettävissä olevien kattavien tietojen perusteella, joita kutsutaan maaprofiiliksi, ellei Chile pyydä lisätietoja rajoitetuissa erityisolosuhteissa, ja kun se katsotaan tarpeelliseksi.

5. Osapuoli toteuttaa 90 päivän kuluessa 13.8 artiklan mukaisesta vastaavuuden tunnustamisesta kyseisen vastaavuuden tunnustamisen täytäntöönpanemiseksi tarvittavat lainsäädäntö- ja hallintotoimenpiteet osapuolten välisen kaupan mahdollistamiseksi sellaisilla toimialoilla ja osa-aloilla, joilla tuojaosapuoli tunnustaa kaikkien viejäosapuolen terveys- ja kasvinsuojelutoimien vastaavuuden. Asianomaisten terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvien eläinten, eläintuotteiden, kasvien, kasvituotteiden ja muiden tuotteiden osalta tuojaosapuolen vaatiman virallisen todistuksen tai virallisen asiakirjan malli voidaan korvata liitteessä 13-H esitetyllä todistuksella.

6. Edellä 5 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta sellaisilla toimialoilla tai osa-aloilla, joilla on tunnustettu yhden tai useamman toimenpiteen vastaavuus mutta ei kaikkien toimenpiteiden vastaavuutta, osapuolet jatkavat keskinäistä kauppaansa 1 kohdassa tarkoitettujen edellytysten mukaisesti. Viejäosapuolen pyynnöstä sovelletaan 7 kohtaa.

7. Tätä lukua sovellettaessa tuojaosapuoli ei saa edellyttää tuontilisenssejä toisen osapuolen tuotteiden tuonnissa.

8. Osapuolten väliseen kauppaan vaikuttavien yleisten tuontiedellytysten osalta osapuolet aloittavat viejäosapuolen pyynnöstä 13.14 artiklan mukaiset neuvottelut vaihtoehtoisten tai täydentävien tuontiedellytysten vahvistamiseksi tuojaosapuolelle. Osapuolet perustavat tarvittaessa kyseiset vaihtoehtoiset tai täydentävät tuontiedellytykset viejäosapuolen toimenpiteisiin, joiden vastaavuuden tuojaosapuoli on tunnustanut. Jos osapuolet sopivat vaihtoehtoisista tai täydentävistä tuontiedellytyksistä, tuojaosapuoli toteuttaa 90 päivän kuluessa niiden vahvistamisesta tarvittavat lainsäädäntö- tai hallintotoimenpiteet tuonnin sallimiseksi tällä perusteella.

9. Eläinten, eläintuotteiden, eläinperäisten tuotteiden ja eläimistä saatavien sivutuotteiden tuonnin osalta tuojaosapuoli hyväksyy viejäosapuolen alueella sijaitsevat laitokset viejäosapuolen pyynnöstä siihen liittyvine asianmukaisine takeineen ilman etukäteistarkastusta ja liitteen 13-D mukaisesti. Jollei viejäosapuoli pyydä lisätietoja, tuojaosapuoli toteuttaa 30 työpäivän kuluessa asianmukaiset takeet sisältävän hyväksymispyynnön vastaanottamisesta tarvittavat lainsäädäntö- tai hallintotoimenpiteet tuonnin sallimiseksi tällä perusteella.

10. Osapuoli hyväksyy alustavan luettelon laitoksista liitteen 13-D mukaisesti.

11. Osapuoli toimittaa osapuolen pyynnöstä täydellisen selvityksen ja tiedot tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvien määritysten ja päätösten tueksi.

13.10 artikla

Todistusten myöntämismenettelyt

1. Osapuolet noudattavat todistusten myöntämismenettelyissä liitteessä 13-H vahvistettuja periaatteita ja edellytyksiä.

2. Osapuoli myöntää 13.9 artiklan 1, 5 ja 6 kohdassa tarkoitetut todistukset tai viralliset asiakirjat liitteen 13-H mukaisesti.

3. Jäljempänä 13.16 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella, että sekakomitea tai yhteisneuvosto tekee päätöksen säännöistä, joita on noudatettava sähköisten todistusten taikka todistusten peruuttamisen tai korvaamisen yhteydessä.

13.11 artikla

Tarkastukset

1. Tämän luvun tehokasta täytäntöönpanoa varten kummallakin osapuolella on oikeus

a) tarkastaa liitteessä 13-F esitettyjen ohjeiden mukaisesti toisen osapuolen toimivaltaisten viranomaisten koko valvontaohjelma tai osa siitä; kyseisen tarkastuksen kuluista vastaa tarkastuksen suorittava osapuoli;

b) osapuolten määrittämästä päivämäärästä alkaen pyytää toiselta osapuolelta kyseisen osapuolen valvontajärjestelmää kokonaisuudessaan tai sen osaa sekä kertomus kyseisen ohjelman nojalla toteutettujen tarkastusten tuloksista; ja

c) eläinperäisiin tuotteisiin liittyvien laboratoriotestien osalta pyytää toista osapuolta osallistumaan pyynnön esittäneen osapuolen vertailulaboratorion järjestämään tiettyjä testejä koskevaan säännölliseen vertailevaan testausohjelmaan; osallistuva osapuoli vastaa kyseiseen osallistumiseen liittyvistä kustannuksista.

2. Kumpikin osapuoli voi ilmoittaa tarkastustensa tuloksista ja päätelmistä kolmansille maille ja asettaa ne julkisesti saataville.

3. Jäljempänä 13.16 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto muuttaa liitettä 13-F ottaen asianmukaisesti huomioon kansainvälisten järjestöjen tekemän asiaankuuluvan työn.

4. Tässä artiklassa tarkoitettujen tarkastusten tuloksilla voidaan edistää 13.6–13.9 ja 13.12 artiklassa tarkoitettuja osapuolen tai osapuolten toimenpiteitä.

13.12 artikla

Tuontitarkastukset ja tarkastusmaksut

1. Tuojaosapuoli noudattaa viejäosapuolen lähetyksille suorittamissaan tuontitarkastuksissa liitteessä 13-G vahvistettuja periaatteita. Kyseisten tarkastusten tuloksilla voidaan edistää 13.11 artiklassa tarkoitettua tarkastusmenettelyä.

2. Kummankin osapuolen fyysisten tuontitarkastusten suoritustiheys vahvistetaan liitteessä 13 G. Jäljempänä 13.16 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto muuttaa liittettä 13-G.

3. Osapuoli voi poiketa liitteessä 13-G vahvistetusta tarkastusten tiheydestä toimivaltansa rajoissa ja säädöstensä ja määräystensä mukaisesti 13.8 ja 13.9 artiklan mukaisesti saavutetun edistymisen taikka tarkistusten, neuvottelujen tai muiden tässä luvussa määrättyjen toimenpiteiden tuloksena.

4. Tarkastusmaksut eivät saa ylittää toimivaltaiselle viranomaiselle tuontitarkastusten suorittamisesta aiheutuvia kustannuksia, ja niiden on oltava tasapuolisia verrattuna samanlaisten kotimaisten tuotteiden tarkastuksesta perittäviin maksuihin.

5. Tuojaosapuoli ilmoittaa viejäosapuolelle kaikista muutoksista, mukaan lukien kyseisten muutosten syyt, toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat tuontitarkastuksiin ja tarkastusmaksuihin, ja merkittävistä muutoksista kyseisten tarkastusten hallinnollisessa menettelyssä.

6. Osapuolet voivat sopia 13.9 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen tuotteiden osalta fyysisten tuontitarkastusten tiheyden vastavuoroisesta vähentämisestä.

7. Alakomitea voi antaa yhteisneuvostolle suosituksia edellytyksistä, joita sovelletaan osapuolten tuontitarkastusten hyväksymiseen tietystä päivästä alkaen, jotta tarkastusten tiheyttä voidaan muuttaa tai tarkastukset voidaan korvata. Kyseiset edellytykset sisällytetään liitteeseen 13 G yhteisneuvoston päätöksellä. Kyseisestä päivästä alkaen osapuolet voivat hyväksyä toistensa tiettyjen tuotteiden tuontitarkastukset vähentääkseen niiden tiheyttä tai korvatakseen ne.

13.13 artikla

Tiedonvaihto

1. Osapuolet vaihtavat tämän luvun täytäntöönpanon kannalta merkityksellisiä tietoja järjestelmällisellä tavalla normien laatimiseksi, takeiden antamiseksi, keskinäisen luottamuksen aikaansaamiseksi ja valvottujen ohjelmien tehokkuuden osoittamiseksi. Tarvittaessa tietojenvaihtoon voi kuulua osapuolten välistä virkamiesvaihtoa.

2. Osapuolet vaihtavat tietoja myös muista asiaan liittyvistä aiheista, mukaan lukien

a) tämän luvun soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskevat merkittävät tapahtumat, mukaan lukien 13.8 ja 13.9 artiklassa määrätty tiedonvaihto;

b) 13.11 artiklassa määrättyjen tarkastusmenettelyjen tulokset;

c) 13.12 artiklassa määrättyjen tuontitarkastusten tulokset, jos eläin- ja eläintuotelähetyksiä on hylätty tai ne eivät täytä vaatimuksia;

d) tämän luvun kannalta merkitykselliset tieteelliset lausunnot, jotka esitetään jommankumman osapuolen vastuulla; ja

e) nopeat hälytykset, jotka liittyvät tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan kauppaan.

3. Osapuoli toimittaa tieteelliset asiakirjat tai tiedot asiaankuuluvalle tieteelliselle foorumille hyvissä ajoin arviointia varten sellaisten näkemysten tai väitteiden tueksi, jotka koskevat tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaa asiaa. Kyseisen arvioinnin tulokset on saatettava osapuolten saataville.

4. Kun osapuoli on antanut tässä artiklassa tarkoitetut tiedot WTO:lle terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen 7 artiklan ja sen liitteen B mukaisella ilmoituksella tai sen virallisella, julkisesti saatavilla olevalla ja maksuttomalla verkkosivustolla, katsotaan, että tässä artiklassa tarkoitetut tiedot on vaihdettu.

5. Tuhoojista, jotka aiheuttavat osapuolelle tunnetun ja välittömän vaaran, on tehtävä ilmoitus suoraan kyseiselle osapuolelle postitse tai sähköpostitse. Osapuolet noudattavat FAO:n kansainvälisessä kasvinsuojelutoimenpidestandardissa 17 ”Pest reporting” (tuhoojista ilmoittaminen) annettuja ohjeita.

6. Osapuolet vaihtavat tässä artiklassa tarkoitettuja tietoja sähköpostitse, faksilla tai postitse.

13.14 artikla

Ilmoitukset ja neuvottelut

1. Osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kahden työpäivän kuluessa kaikista vakavista tai merkittävistä riskeistä ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, mukaan lukien elintarvikevalvonnan hätätilanteet tai tilanteet, joissa on selvästi havaittu riski eläin- tai kasvituotteiden käyttämiseen liittyvistä vaarallisista vaikutuksista terveydelle, sekä erityisesti seuraavista:

a) 13.7 artiklassa tarkoitetut toimenpiteet, jotka vaikuttavat alueellistamispäätöksiin;

b) liitteessä 13-B luetellun eläintaudin tai tuhoojan esiintyminen tai kehittyminen;

c) epidemiologisesti tärkeät havainnot tai niihin liittyvät merkittävät riskit, jotka koskevat liitteeseen 13-B sisältymättömiä eläintauteja ja tuhoojia tai uusia eläintauteja tai tuhoojia; ja

d) lisätoimenpiteet, joissa mennään eläintautien tai tuhoojien torjumiseksi tai hävittämiseksi tai kansanterveyden suojelemiseksi toteutettavien asianomaisten toimenpiteiden perusvaatimuksia pidemmälle, ja kaikki ennaltaehkäisevään politiikkaan, rokotuspolitiikka mukaan luettuna, liittyvät muutokset.

2. Jos osapuoli on vakavasti huolissaan ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle aiheutuvasta riskistä, kyseinen osapuoli voi pyytää toista osapuolta neuvottelemaan tilanteesta. Neuvottelut on käytävä mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 13 työpäivän kuluessa pyynnöstä. Kyseisissä neuvotteluissa kumpikin osapuoli pyrkii toimittamaan kaikki tarvittavat tiedot, jotta voidaan välttää kaupan häiriöt ja saavuttaa molempien osapuolten kannalta hyväksyttävä ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden suojelun mukainen ratkaisu.

3. Osapuoli voi pyytää, että tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetut neuvottelut järjestetään video- tai audiokokouksena. Pyynnön esittänyt osapuoli laatii neuvottelupöytäkirjat, jotka osapuolten on hyväksyttävä. Kyseisen hyväksynnän osalta sovelletaan 13.13 artiklan 6 kohtaa.

13.15 artikla

Suojalauseke

1. Jos viejäosapuoli toteuttaa kansallisia toimenpiteitä sellaisen seikan valvomiseksi, joka todennäköisesti aiheuttaa vakavan riskin ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle, kyseinen osapuoli toteuttaa vastaavat toimenpiteet estääkseen riskin kulkeutumisen tuojaosapuolen alueelle, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

2. Tuojaosapuoli voi ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle aiheutuvan vakavan vaaran vuoksi toteuttaa ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden suojelemiseksi tarvittavia väliaikaisia toimenpiteitä. Jos osapuolten välillä kuljetetaan lähetyksiä, kun tällaisia väliaikaisia toimenpiteitä sovelletaan, tuojaosapuoli harkitsee sopivinta ja oikeasuhtaisinta ratkaisua tarpeettomien kaupan häiriöiden välttämiseksi.

3. Tässä artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä toteuttava osapuoli ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle yhden työpäivän kuluessa siitä, kun kyseiset toimenpiteet on päätetty panna täytäntöön. Osapuolen pyynnöstä ja 13.14 artiklan 2 kohdan mukaisesti osapuolet neuvottelevat tilanteesta 13 työpäivän kuluessa ilmoituksesta. Osapuolet ottavat asianmukaisesti huomioon kaikki kyseisten neuvottelujen aikana toimitetut tiedot ja pyrkivät välttämään tarpeettomia kaupan häiriöitä ottaen tarvittaessa huomioon 13.14 artiklan 2 kohdan mukaisten neuvottelujen tulokset.

13.16 artikla

Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”, koostuu terveys- ja kasvinsuojeluasioista vastaavista osapuolten edustajista.

2. Alakomitea

a) seuraa tämän luvun täytäntöönpanoa ja tarkastelee tähän lukuun liittyviä kysymyksiä sekä tutkii kaikkia sen täytäntöönpanon yhteydessä esiin tulevia kysymyksiä; ja

b) antaa yhteisneuvostolle suosituksia liitteiden muuttamiseksi 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla, erityisesti tässä luvussa määrätyissä neuvotteluissa ja menettelyissä saavutetun edistymisen perusteella.

3. Alakomitea sopii toimista, jotka on toteutettava tämän luvun tavoitteiden saavuttamiseksi. Alakomitea vahvistaa kyseisille toimille tavoitteet ja välitavoitteet. Alakomitea arvioi kyseisten toimien tuloksia.

4. Alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto tai sekakomitea perustaa tarvittaessa 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla teknisiä työryhmiä, jotka koostuvat kummankin osapuolen asiantuntijatason edustajista ja jotka tunnistavat ja käsittelevät tämän luvun soveltamisesta johtuvia teknisiä ja tieteellisiä kysymyksiä.

5. Alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto tai sekakomitea hyväksyy päätöksen kyseisen alakomitean erityisestä työjärjestyksestä terveys- ja kasvinsuojeluasioiden erityisluonteen huomioon ottaen.

13.17 artikla

Yhteistyö monenvälisillä foorumeilla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä terveys- ja kasvinsuojeluasioiden kannalta merkityksellisillä monenvälisillä foorumeilla, erityisesti terveys- ja kasvinsuojelusopimuksen puitteissa tunnustetuissa kansainvälisissä standardointiorganisaatioissa.

2. Edellä olevalla 13.16 artiklalla perustettu alakomitea on asiaankuuluva tietojenvaihto- ja yhteistyöfoorumi tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa.

13.18 artikla

Elintarviketurvallisuutta, eläinten terveyttä ja kasvinsuojelua koskeva tieteellinen yhteistyö

1. Osapuolet pyrkivät helpottamaan tieteellistä yhteistyötä tieteellisestä arvioinnista vastaavien osapuolten elinten välillä elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja kasvinsuojelun alalla.

2. Alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto tai sekakomitea perustaa 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tieteellistä yhteistyötä käsittelevän teknisen työryhmän, jäljempänä ”työryhmä”, joka koostuu kummankin osapuolen nimeämistä tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tieteellisten elinten asiantuntijatason edustajista.

3. Työryhmän perustava yhteisneuvosto tai sekakomitea määrittelee kyseisen työryhmän toimeksiannon, toimialan ja työohjelman.

4. Työryhmä voi vaihtaa tietoja muun muassa seuraavista:

a) tieteellinen ja tekninen tieto; ja

b) tiedonkeruu.

5. Työryhmän työ ei vaikuta kummankaan osapuolen kansallisten tai alueellisten elinten riippumattomuuteen.

6. Kukin osapuoli varmistaa, että kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaiset eturistiriidat eivät vaikuta 2 kohdan nojalla nimettyihin edustajiin.

13.19 artikla

Alueellinen soveltaminen EU-osapuolessa

1. Poiketen siitä, mitä 41.2 artiklassa määrätään, tätä lukua sovelletaan EU-osapuolessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/625 ([16]) liitteessä I vahvistettuihin jäsenvaltioiden alueisiin ja

kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden osalta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/2031 ([17]) 1 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että Euroopan unionin alueen erityispiirteet otetaan huomioon ja että Euroopan unioni tunnustetaan yhdeksi kokonaisuudeksi.

14 LUKU

KESTÄVIÄ ELINTARVIKEJÄRJESTELMIÄ KOSKEVA YHTEISTYÖ

14.1 artikla

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on tukea tiivistä yhteistyötä osapuolten välillä, jotta voidaan edistää siirtymää kohti osapuolten elintarvikejärjestelmien kestävyyttä. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää vahvistaa toimintalinjoja ja määritellä ohjelmia, joilla edistetään kestävien, osallistavien, terveellisten ja häiriönsietokykyisten elintarvikejärjestelmien kehittämistä, ja ne tunnustavat kaupan merkityksen kyseisen tavoitteen saavuttamisessa.

14.2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan osapuolten yhteistyöhön niiden elintarvikejärjestelmien kestävyyden parantamiseksi.

2. Tässä luvussa vahvistetaan määräykset yhteistyöstä, joka koskee kestävien elintarvikejärjestelmien tiettyjä piirteitä, mukaan lukien:

a) elintarvikeketjun kestävyys ja ruokahävikin ja -jätteen vähentäminen;

b) elintarvikeketjuun kohdistuvien elintarvikepetosten torjunta;

c) eläinten hyvinvointi;

d) mikrobilääkeresistenssin torjunta; ja

e) sellaisten lannoitteiden ja kemiallisten torjunta-aineiden käytön vähentäminen, joiden riskinarviointi on osoittanut, että ne aiheuttavat terveydelle tai ympäristölle riskejä, joita ei voida hyväksyä.

3. Tätä lukua sovelletaan myös osapuolten yhteistyöhön monenvälisillä foorumeilla.

4. Tätä lukua sovelletaan rajoittamatta elintarvikejärjestelmiin tai kestävyyteen liittyvien muiden lukujen, erityisesti 13, 16 ja 33 luvun soveltamista.

14.3 artikla

Määritelmät

1. Tässä luvussa tarkoitetaan

a) ”elintarvikeketjulla” kaikkia vaiheita alkutuotannosta myyntiin loppukuluttajalle, mukaan lukien tuotanto, jalostus, valmistus, kuljetus, tuonti, varastointi, jakelu ja myynti lopulliselle kuluttajalle;

b) ”alkutuotannolla” alkutuotteiden tuotantoa, kasvatusta tai viljelyä, mukaan lukien sadonkorjuu, lypsäminen ja kotieläintuotanto ennen teurastusta, sekä metsästystä ja kalastusta ja luonnonvaraisten tuotteiden keruuta; ja

c) ”kestävällä elintarvikejärjestelmällä” elintarvikejärjestelmää, joka tarjoaa turvallista, ravitsevaa ja riittävää ruokaa kaikille vaarantamatta taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää perustaa, jota tarvitaan elintarviketurvan ja ravinnon tuottamiseksi tuleville sukupolville; tällainen kestävä elintarvikejärjestelmä:

i) on kannattavaa (taloudellinen kestävyys);

ii) tuottaa laaja-alaisia hyötyjä yhteiskunnalle (yhteiskunnallinen kestävyys); ja

iii) on luonnonympäristöön, myös ilmastonmuutokseen, kohdistuvilta vaikutuksiltaan myönteinen tai neutraali (ympäristökestävyys).

14.4 artikla

Elintarvikeketjun kestävyys ja ruokahävikin ja -jätteen vähentäminen

1. Osapuolet tunnustavat nykyisten elintarvikejärjestelmien ja ilmastonmuutoksen välisen yhteyden. Osapuolet tekevät yhteistyötä elintarvikejärjestelmien haitallisten ympäristö- ja ilmastovaikutusten vähentämiseksi ja elintarvikejärjestelmien häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi.

2. Osapuolet tunnustavat, että ruokahävikillä ja -jätteellä on kielteinen vaikutus elintarvikejärjestelmien yhteiskunnalliseen, taloudelliseen ja ympäristöulottuvuuteen.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä muun muassa seuraavilla aloilla:

a) kestävä elintarviketuotanto, mukaan lukien maatalous, eläinten hyvinvoinnin parantaminen, luonnonmukaisen maatalouden edistäminen sekä sellaisten mikrobilääkkeiden, lannoitteiden ja kemiallisten torjunta-aineiden käytön vähentäminen, joiden riskinarviointi osoittaa, että ne aiheuttavat terveydelle tai ympäristölle riskin, jota ei voida hyväksyä;

b) elintarvikeketjun kestävyys, mukaan lukien elintarvikkeiden tuotanto, jalostusmenetelmät ja -käytännöt;

c) terveellinen ja kestävä ruokavalio, jolla pienennetään kulutuksen hiilijalanjälkeä;

d) elintarvikejärjestelmien kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, hiilinielujen lisääminen ja biologisen monimuotoisuuden köyhtymissuuntauksen kääntäminen;

e) innovointi ja teknologia, joilla edistetään ilmastonmuutokseen sopeutumista ja ilmastonmuutoksen vaikutusten sietokykyä;

f) valmiussuunnitelmien laatiminen elintarvikkeiden toimitusvarmuuden turvaamiseksi kriisiaikoina; ja

g) ruokahävikin ja -jätteen vähentäminen Agenda 2030 -toimintaohjelmassa määritellyn kestävän kehityksen tavoitteen 12 alatavoitteen 12.3 mukaisesti.

4. Tämän artiklan nojalla tehtävään yhteistyöhön voi sisältyä tietojen, asiantuntemuksen ja kokemusten vaihtoa sekä tutkimus- ja innovointiyhteistyötä.

14.5 artikla

Elintarvikeketjuun kohdistuvien petosten torjunta

1. Osapuolet tunnustavat, että petokset voivat vaikuttaa elintarvikeketjun turvallisuuteen, vaarantaa elintarvikejärjestelmien kestävyyden ja heikentää hyvää kauppatapaa, kuluttajien luottamusta ja elintarvikemarkkinoiden häiriönsietokykyä.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä havaitakseen ja välttääkseen petokset elintarvikeketjussa seuraavien avulla:

a) tietojen ja kokemusten vaihto, jotta voidaan parantaa petosten havaitsemista ja torjuntaa elintarvikeketjussa; ja

b) tarvittavan avun antaminen näytön keräämiseksi käytännöistä, jotka ovat tai näyttävät olevan niiden sääntöjen vastaisia tai jotka aiheuttavat riskin ihmisten, eläinten tai kasvien terveydelle tai ympäristölle tai jotka johtavat asiakkaita harhaan.

14.6 artikla

Eläinten hyvinvointi

1. Osapuolet tunnustavat, että eläimet ovat tuntevia olentoja ja että eläinten käyttöön elintarviketuotantojärjestelmissä liittyy vastuu niiden hyvinvoinnista. Osapuolet noudattavat tuotantoeläinten ja eläintuotteiden kaupan edellytyksiä, joiden tarkoituksena on suojella eläinten hyvinvointia.

2. Osapuolet pyrkivät pääsemään yhteisymmärrykseen Maailman eläintautijärjestön (WOAH) eläinten hyvinvointia koskevista kansainvälisistä normeista.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen ja pannakseen täytäntöön eläinten hyvinvointia koskevia normeja tiloilla, kuljetuksen aikana sekä eläinten teurastuksen ja lopettamisen yhteydessä lainsäädäntönsä mukaisesti.

4. Osapuolet vahvistavat tutkimusyhteistyötään eläinten hyvinvoinnin alalla kehittääkseen edelleen tieteeseen perustuvia, eläinten hyvinvointia koskevia vaatimuksia.

5. Jäljempänä 14.8 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi käsitellä muita eläinten hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä.

6. Osapuolet vaihtavat tietoja, asiantuntemusta ja kokemuksia eläinten hyvinvoinnin alalla.

7. Osapuolet tekevät yhteistyötä WOAH:ssa ja voivat tehdä yhteistyötä muilla kansainvälisillä foorumeilla edistääkseen eläinten hyvinvointia koskevien vaatimusten ja parhaiden käytäntöjen kehittämistä edelleen ja niiden täytäntöönpanoa.

8. Yhteisneuvosto tai sekakomitea voi 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla perustaa teknisen työryhmän tukemaan 14.8 artiklassa tarkoitettua alakomiteaa tämän artiklan täytäntöönpanossa.

14.7 artikla

Mikrobilääkeresistenssin torjunta

1. Osapuolet tunnustavat, että mikrobilääkeresistenssi on vakava uhka ihmisten ja eläinten terveydelle ja että erityisesti mikrobilääkkeiden väärinkäyttö ja liikakäyttö eläimillä edistää mikrobilääkeresistenssin yleistä kehittymistä ja muodostaa merkittävän riskin kansanterveydelle. Osapuolet tunnustavat, että uhkan luonne edellyttää valtioiden rajat ylittävää lähestymistapaa.

2. Kumpikin osapuoli lopettaa asteittain mikrobilääkkeiden käytön kasvunedistäjinä.

3. Yhteinen terveys -lähestymistavan mukaisesti kumpikin osapuoli

a) ottaa huomioon nykyiset ja tulevat ohjeet, normit, suositukset ja toimet, jotka on kehitetty asiaankuuluvissa kansainvälisissä järjestöissä, suunnitellessaan aloitteita ja kansallisia suunnitelmia, joilla pyritään edistämään mikrobilääkkeiden maltillista ja vastuullista käyttöä eläintuotannossa ja eläinlääkinnän käytännöissä;

b) edistää osapuolten yhdessä päättämissä tapauksissa mikrobilääkkeiden vastuullista ja maltillista käyttöä, mukaan lukien mikrobilääkkeiden käytön vähentäminen eläintuotannossa ja mikrobilääkkeiden käytön asteittainen lopettaminen kasvunedistäjinä eläintuotannossa; ja

c) tukee mikrobilääkeresistenssin torjuntaa koskevien kansainvälisten toimintasuunnitelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa, jos osapuolet katsovat sen aiheelliseksi.

4. Yhteisneuvosto tai sekakomitea voi 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla perustaa teknisen työryhmän tukemaan 14.8 artiklassa tarkoitettua alakomiteaa tämän artiklan täytäntöönpanossa.

14.8 artikla

Kestäviä elintarvikejärjestelmiä käsittelevä alakomitea

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu kestäviä elintarvikejärjestelmiä käsittelevä alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”, koostuu kestävistä elintarvikejärjestelmistä vastaavista osapuolten edustajista.

2. Alakomitea seuraa tämän luvun täytäntöönpanoa ja tarkastelee kaikkia sen täytäntöönpanon yhteydessä esiin tulevia kysymyksiä.

3. Alakomitea sopii toimista, jotka on toteutettava tämän luvun tavoitteiden saavuttamiseksi. Alakomitea vahvistaa kyseisille toimille tavoitteet ja välitavoitteet ja seuraa osapuolten edistymistä kestävien elintarvikejärjestelmien perustamisessa. Alakomitea arvioi joka jaksolla kyseisten toimien täytäntöönpanosta saadut tulokset.

4. Alakomitea voi suositella, että yhteisneuvosto tai sekakomitea perustaa tarvittaessa 40.3 artiklan 3 kohdan nojalla teknisiä työryhmiä, jotka koostuvat kummankin osapuolen asiantuntijatason edustajista, jotta tunnistetaan ja käsitellään tämän luvun soveltamisesta johtuvia teknisiä ja tieteellisiä kysymyksiä.

5. Alakomitea suosittelee, että sekakomitea vahvistaa säännöt, joilla lievennetään alakomitean kokousten osanottajien ja tässä luvussa tarkoitettujen teknisten työryhmien mahdollisia eturistiriitoja. Sekakomitea tekee päätöksen kyseisten sääntöjen vahvistamisesta.

14.9 artikla

Yhteistyö monenvälisillä foorumeilla

1. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä monenvälisillä foorumeilla edistääkseen maailmanlaajuista siirtymistä kestäviin elintarvikejärjestelmiin, joilla edistetään kansainvälisesti sovittujen ympäristö-, luonto- ja ilmastonsuojelutavoitteiden saavuttamista.

2. Alakomitea on tietojenvaihto- ja yhteistyöfoorumi tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa.

14.10 artikla

Täydentävät määräykset

1. Alakomitean toiminta ei vaikuta osapuolten kansallisten tai alueellisten virastojen riippumattomuuteen.

2. Tämän luvun määräykset eivät vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka koskevat luottamuksellisten tietojen suojaamista kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti. Kun osapuoli toimittaa tämän luvun nojalla toiselle osapuolelle omassa lainsäädännössään luottamuksellisesti luokiteltuja tietoja, kyseinen toinen osapuoli käsittelee kyseisiä tietoja luottamuksellisina, ellei tiedot toimittanut osapuoli toisin sovi.

3. Täysin kummankin osapuolen sääntelyoikeutta kunnioittaen minkään tässä luvussa ei saa tulkita velvoittavan osapuolta

a) muuttamaan tuontivaatimuksiaan;

b) poikkeamaan sääntelytoimenpiteiden valmistelua tai toteuttamista koskevista sisäisistä menettelyistään;

c) toteuttamaan toimia, jotka vaarantaisivat tai estäisivät sääntelytoimenpiteiden oikea-aikaisen toteuttamisen yleisten edun mukaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta; tai

d) hyväksymään tietyn sääntelyllä aikaan saatavan lopputuloksen.

15 LUKU

ENERGIA JA RAAKA-AINEET

15.1 artikla

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on edistää vuoropuhelua ja yhteistyötä energia- ja raaka-ainealoilla molempia osapuolia hyödyttävällä tavalla, edistää kestävää ja oikeudenmukaista kauppaa ja investointeja, joilla varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset kyseisillä aloilla, ja vahvistaa niihin liittyvien arvoketjujen kilpailukykyä, lisäarvo mukaan luettuna, tämän sopimuksen mukaisesti.

15.2 artikla

Periaatteet

1. Kummallakin osapuolella on täysivaltainen oikeus päättää, ovatko sen alueet ja talousvyöhykkeet käytettävissä energiatuotteiden ja raaka-aineiden etsintää, tuotantoa ja kuljetusta varten.

2. Tämän luvun mukaisesti osapuolet vahvistavat oikeutensa harjoittaa sääntelyä omilla alueillaan oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi energian ja raaka-aineiden alalla.

15.3 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 15-A ja 15-B tarkoitetaan

a) ”luvalla” lupaa, toimilupaa, käyttöoikeutta tai vastaavaa hallinnollista tai sopimusoikeudellista asiakirjaa, jolla osapuolen toimivaltainen viranomainen myöntää yhteisölle luvan harjoittaa tiettyä taloudellista toimintaa sen alueella luvassa täsmennetyin edellytyksin;

b) ”tasehallinnalla” kaikilla aikaväleillä toteutettavia kaikkia toimia ja prosesseja, joilla verkonhaltija jatkuvasti varmistaa, että sähköjärjestelmän taajuus pysyy etukäteen määritellyllä stabiilisuusalueella ja että vaaditun laadun edellyttämää reservien määrää noudatetaan;

c) ”energiatuotteilla” tavaroita, joista energiaa tuotetaan ja jotka on lueteltu vastaavan HS-koodin mukaisesti liitteessä 15-A;

d) ”hiilivedyillä” tavaroita, jotka on lueteltu vastaavan HS-koodin mukaisesti liitteessä 15-A;

e) ”raaka-aineilla” teollisuustuotteiden valmistuksessa käytettäviä aineita, mukaan lukien malmit, rikasteet, kuonat, tuhka ja kemikaalit; muokkaamattomat, käsitellyt ja jalostetut ainekset; metallijäte; romu ja romusta sulatetut harkot, jotka luetellaan liitteen 15-A vastaavassa harmonoidun järjestelmän ryhmässä;

f) ”uusiutuvalla energialla” aurinko-, tuuli-, vesi-, maalämpöenergiaa, biologisista lähteistä tai valtamerilähteistä tai muista uusiutuvista lähteistä tuotettua energiaa;

g) ”uusiutuvilla polttoaineilla” biopolttoaineita, bionesteitä, biomassapolttoaineita ja muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita, mukaan lukien uusiutuvat synteettiset polttoaineet ja uusiutuva vety;

h) ”standardeilla” 16 luvussa tarkoitettuja standardeja;

i) ”verkonhaltijalla”

i) EU-osapuolen osalta: henkilöä, joka on vastuussa sähkön jakelu- tai siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä tietyllä alueella sekä tällaisten verkkojen pitkän aikavälin toimintakyvyn varmistamisesta; ja

ii) Chilen osalta: riippumatonta elintä, joka vastaa yhteenliitettyjen sähköjärjestelmien toiminnan koordinoinnista ja joka varmistaa sähköjärjestelmän tehokkaan taloudellisen suorituskyvyn sekä turvallisuuden ja luotettavuuden ja tarjoaa avoimen pääsyn siirtoverkkoon; ja

j) ”teknisillä määräyksillä” 16 luvussa tarkoitettuja teknisiä määräyksiä.

15.4 artikla

Tuonti- ja vientimonopolit

Osapuoli ei nimeä tai pidä voimassa nimettyjä tuonti- tai vientimonopoleja. Tässä artiklassa ”tuonti- tai vientimonopolilla” tarkoitetaan yksinoikeutta tai osapuolen jollekin yhteisölle myöntämää yksinomaista lupaa tuoda energiatuotteita tai raaka-aineita toisesta osapuolesta tai viedä energiatuotteita tai raaka-aineita toiseen osapuoleen ([18]).

15.5 artikla

Viennissä sovellettavat hinnat ([19])

1. Osapuoli ei saa millään toimenpiteellä, mukaan lukien toimiluvat tai vähimmäishintaa koskevat vaatimukset, asettaa toisen osapuolen alueelle vietäville energiatuotteille tai raaka-aineille korkeampaa hintaa kuin se, mikä tällaisista tavaroista veloitetaan silloin, kun ne on tarkoitettu osapuolen markkinoille.

2. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään, Chile voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joiden tavoitteena on edistää arvonlisäystä toimittamalla raaka-aineita teollisuuden toimialoille etuuskohteluhinnoilla, jotta ne voivat kehittyä Chilessä, sillä edellytyksellä, että tällaiset toimenpiteet täyttävät liitteessä 15-B vahvistetut edellytykset.

15.6 artikla

Osapuolen säännellyt hinnat

1. Osapuolet tunnustavat kilpailukykyisten energiamarkkinoiden merkityksen, jotta voidaan tarjota laaja valikoima energiatuotteita ja lisätä kuluttajien hyvinvointia. Osapuolet tunnustavat myös, että sääntelyyn liittyvät tarpeet ja lähestymistavat voivat vaihdella eri markkinoilla.

2. Mitä tulee edellä 1 kohdassa määrättyyn, kumpikin osapuoli varmistaa säädöstensä ja määräystensä mukaisesti, että energiatuotteiden toimitukset perustuvat markkinaperiaatteisiin.

3. Osapuoli voi säännellä energiatuotteiden toimituksesta perittävää hintaa ainoastaan asettamalla julkisen palvelun velvoitteen.

4. Jos osapuoli asettaa julkisen palvelun velvoitteen, sen on varmistettava, että tällainen velvoite on selkeästi määritelty, avoin ja syrjimätön eikä ylitä sitä, mikä on tarpeen julkisen palvelun velvoitteen tavoitteiden

saavuttamiseksi.

15.7 artikla

Energiatuotteiden ja raaka-aineiden etsintää ja tuotantoa koskeva lupa

1. Jos osapuoli edellyttää lupaa energiatuotteiden ja raaka-aineiden etsintään tai tuotantoon, kyseinen osapuoli varmistaa, että tällainen lupa myönnetään julkista ja syrjimätöntä menettelyä noudattaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 20 luvun soveltamista ([20]).

2. Kyseinen osapuoli julkaisee muun muassa luvan tyypin, asiaankuuluvan alueen tai sen osan sekä luvan myöntämiselle ehdotetun päivämäärän tai määräajan siten, että hakijat, joita asia mahdollisesti koskee, voivat jättää hakemuksia.

3. Osapuoli voi poiketa tämän artiklan 2 kohdasta ja 20.3 artiklasta seuraavissa hiilivetyihin liittyvissä tapauksissa:

a) alueeseen on sovellettu aiempaa menettelyä, joka ei ole johtanut luvan myöntämiseen;

b) alue on pysyvästi käytettävissä energiatuotteiden ja raaka-aineiden etsintää tai tuotantoa varten; tai

c) myönnetystä luvasta on luovuttu ennen sen voimassaolon päättymistä.

4. Kumpikin osapuoli voi edellyttää, että yhteisö, jolle on myönnetty lupa, maksaa rahoitusosuuden tai luontoissuorituksen. Rahoitusosuus tai luontoissuoritus on vahvistettava tavalla, joka ei vaikuta tällaisen yhteisön hallintoon ja päätöksentekoprosessiin.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jos hakemus hylätään, hakijalle ilmoitetaan hylkäämisen perustelut, jotta hakija voi tarvittaessa käyttää muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevia menettelyjä. Muutoksenhaku- tai uudelleentarkastelumenettelyt on julkistettava etukäteen.

15.8 artikla

Ympäristövaikutusten arviointi

1. Osapuoli varmistaa, että ympäristövaikutukset arvioidaan ([21]) ennen luvan myöntämistä sellaiselle energiaan tai raaka-aineisiin liittyvälle hankkeelle tai toiminnalle, jolla voi olla merkittävä vaikutus väestöön, ihmisten terveyteen, biologiseen monimuotoisuuteen, maahan, maaperään, veteen, ilmaan tai ilmastoon taikka kulttuuriperintöön tai maisemaan. Kyseisessä arvioinnissa on yksilöitävä ja arvioitava tällaiset merkittävät vaikutukset.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että asiaankuuluvat tiedot ovat yleisön saatavilla osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, ja antaa yleisölle aikaa ja mahdollisuuden osallistua kyseiseen menettelyyn ja esittää siinä huomautuksia.

3. Kumpikin osapuoli julkaisee ja ottaa huomioon ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset ennen luvan myöntämistä hankkeelle tai toiminnalle.

15.9 artikla

Kolmansien osapuolten pääsy energiansiirtoinfrastruktuuriin

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueella toimivat verkonhaltijat myöntävät syrjimättömän pääsyn energiainfrastruktuuriin sähkönsiirtoa varten kaikille jommankumman osapuolen yhteisöille. Pääsy sähkönsiirtoinfrastruktuuriin on mahdollisimman pitkälle myönnettävä kohtuullisen ajan kuluessa siitä päivästä, jona kyseinen yhteisö on esittänyt infrastruktuuriin pääsyä koskevan pyynnön.

2. Kumpikin osapuoli sallii säädöstensä ja määräystensä mukaisesti jommankumman osapuolen yhteisön pääsyn sähkönsiirtoinfrastruktuuriin sähkönsiirtoa varten kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin, mukaan lukien erityyppisten sähkönlähteiden välinen syrjimättömyys, sekä kustannuksia vastaavin tariffein. Kumpikin osapuoli julkaisee sähkönsiirtoinfrastruktuuriin pääsyä ja sen käyttöä koskevat ehdot ja edellytykset.

3. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, osapuoli voi säädöksissään ja määräyksissään ottaa käyttöön tai pitää voimassa objektiivisin perustein erityisiä poikkeuksia, jotka koskevat kolmansien osapuolten pääsyä infrastruktuuriin, sillä edellytyksellä, että poikkeukset ovat tarpeen oikeutetun poliittisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tällaiset poikkeukset on julkaistava ennen niiden soveltamisen aloittamista.

4. Osapuolet tunnustavat 1, 2 ja 3 kohdassa vahvistettujen sääntöjen merkityksen myös kaasuinfrastruktuurille. Osapuolen, joka ei sovella tällaisia sääntöjä kaasuinfrastruktuuriin, on pyrittävä siihen erityisesti uusiutuvien polttoaineiden kuljetuksessa ja otettava samalla huomioon erot markkinoiden kypsyydessä ja organisoinnissa.

15.10 artikla

Uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön toimittajien pääsy infrastruktuuriin

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toisen osapuolen uusiutuvan energian toimittajat saavat pääsyn sen alueella sijaitseviin uusiutuviin energialähteisiin perustuvien sähköntuotantolaitosten sähköverkkoon ja voivat käyttää sitä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 15.7, 15.9 ja 15.11 artiklan soveltamista.

2. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi kumpikin osapuoli varmistaa säädöstensä ja määräystensä mukaisesti, että sen siirtoyritykset ja verkonhaltijat, toisen osapuolen uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön toimittajien osalta,

a) mahdollistavat uusien, uusiutuviin energialähteisiin perustuvien sähköntuotantolaitosten ja sähköverkon välisen yhteyden asettamatta syrjiviä ehtoja ja edellytyksiä;

b) mahdollistavat sähköverkon luotettavan käytön;

c) tarjoavat tasehallintapalveluja; ja

d) varmistavat, että käytössä on asianmukaiset verkkoon ja markkinoihin liittyvät operatiiviset toimenpiteet, jotta minimoidaan uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön kapasiteetin rajoittaminen.

3. Edellä olevalla 2 kohdalla ei rajoiteta kummankaan osapuolen laillista oikeutta toteuttaa alueellaan sääntelyä puolueettomin ja syrjimättömin perustein oikeutettujen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten tarve ylläpitää sähköjärjestelmän varmaa toimintaa ja vakautta.

15.11 artikla

Riippumaton elin

1. Kumpikin osapuoli pitää toiminnassa tai perustaa toiminnallisesti riippumattoman sääntelyelimen tai riippumattomia elimiä, jotka

a) vahvistavat tai hyväksyvät sähköverkkoon pääsyä ja sen käyttöä koskevat ehdot ja tariffit; ja

b) ratkaisevat kohtuullisessa määräajassa riidat, jotka koskevat sähköverkkoon pääsyn ja käytön asianmukaisia ehtoja, edellytyksiä ja tariffeja.

2. Hoitaessaan tehtäviään ja käyttäessään 1 kohdassa määrättyjä valtuuksiaan elimen tai elinten on toimittava avoimesti ja puolueettomasti sähköverkon käyttäjien, omistajien ja verkonhaltijoiden suhteen.

15.12 artikla

Standardeja koskeva yhteistyö

1. Energiatuotteiden ja raaka-aineiden kaupan tarpeettomien teknisten esteiden torjumiseksi, tunnistamiseksi ja poistamiseksi kyseisiin tavaroihin ja aineisiin sovelletaan 16 lukua.

2. Osapuolet edistävät 16.4 ja 16.6 artiklan mukaisesti tarvittaessa asiaankuuluvien sääntely- ja standardointielintensä välistä yhteistyötä esimerkiksi energiatehokkuuden, kestävän energian ja raaka-aineiden alalla, edistääkseen kauppaa, sijoituksia ja kestävää kehitystä muun muassa seuraavilla:

a) mahdollisuuksien mukaan nykyisten standardien lähentäminen tai yhdenmukaistaminen molemminpuolisen edun ja vastavuoroisuuden pohjalta ja asianomaisten sääntelyviranomaisten ja standardointielinten sopimien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti;

b) mahdollisuuksien mukaan yhteiset analyysit, menetelmät ja lähestymistavat, joilla tuettaan ja helpotetaan asiaankuuluvien testaus- ja mittausstandardien kehittämistä yhteistyössä asiaankuuluvien standardointielinten kanssa;

c) mahdollisuuksien mukaan energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa koskevien yhteisten standardien kehittäminen; ja

d) raaka-aineita, uusiutuvan energian tuotantoa ja energiatehokkuuslaitteita koskevien standardien edistäminen, mukaan lukien tuotesuunnittelu ja merkinnät, tarvittaessa nykyisten kansainvälisten yhteistyöaloitteiden avulla.

3. Tämän luvun täytäntöönpanoa varten osapuolet pyrkivät edistämään avointen standardien laatimista ja käyttöä sekä verkkojen, järjestelmien, laitteiden, sovellusten tai komponenttien yhteentoimivuutta energia- ja raaka-ainealalla.

15.13 artikla

Tutkimus, kehittäminen ja innovointi

Osapuolet tunnustavat, että tutkimus, kehittäminen ja innovointi ovat keskeisiä tekijöitä lisättäessä tehokkuutta, kestävyyttä ja kilpailukykyä energia- ja raaka-ainealoilla. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä muun muassa seuraavilla aloilla:

a) edistetään energian ja raaka-aineiden alalla ympäristöä säästävien ja kustannustehokkaiden teknologioiden, prosessien ja käytäntöjen tutkimusta, kehittämistä, innovointia ja levittämistä;

b) tuetaan arvonlisäystä osapuolten molemminpuoliseksi hyödyksi sekä lisätään energian ja raaka-aineiden tuotantokapasiteettia; ja

c) vahvistetaan valmiuksien kehittämistä tutkimus-, kehitys- ja innovointialoitteiden yhteydessä.

15.14 artikla

Energiaa ja raaka-aineita koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä energian ja raaka-aineiden alalla tavoitteenaan muun muassa:

a) sellaisten toimenpiteiden vähentäminen tai poistaminen, jotka itsessään tai yhdessä muiden toimenpiteiden kanssa voisivat vääristää kauppaa ja investointeja, mukaan lukien luonteeltaan tekniset, sääntelyyn liittyvät tai taloudelliset toimenpiteet, jotka vaikuttavat energia- tai raaka-ainealaan;

b) mahdollisuuksien mukaan keskustelu osapuolten kannoista kansainvälisillä foorumeilla, joilla käsitellään asiaankuuluvia kauppaan ja sijoituksiin liittyviä kysymyksiä, ja kansainvälisten ohjelmien edistäminen

energiatehokkuuden, uusiutuvan energian ja raaka-aineiden aloilla; ja

c) vastuullisen yritystoiminnan edistäminen osapuolten hyväksymien tai tukemien kansainvälisten normien mukaisesti, kuten OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille ja erityisesti niiden tiedettä ja teknologiaa koskeva IX luku.

2. Osapuolet tunnustavat, että on tarpeen nopeuttaa uusiutuvien ja vähähiilisten energialähteiden käyttöönottoa, lisätä energiatehokkuutta ja edistää innovointia ja varmistaa turvallisen, kestävän ja kohtuuhintaisen energian saatavuus. Osapuolet tekevät yhteistyötä kaikissa yhteistä etua koskevissa asiaankuuluvissa kysymyksissä, kuten

a) uusiutuva energia, erityisesti teknologioiden, sähköjärjestelmään liittämisen ja siihen pääsyn, varastoinnin ja joustavuuden sekä uusiutuvan vedyn koko toimitusketjun osalta;

b) energiatehokkuus, mukaan lukien sääntely, parhaat käytännöt sekä tehokkaat ja kestävät lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmät;

c) sähköön perustuva liikenne ja latausinfrastruktuurin käyttöönotto; ja

d) avoimet ja kilpailukykyiset energiamarkkinat.

3. Osapuolet tunnustavat, että ne ovat yhteisesti sitoutuneet raaka-aineiden vastuulliseen hankintaan ja kestävään tuotantoon, ja raaka-aineiden arvoketjujen yhdentymisen tukemiseen liittyvän molemminpuolisen edun. Osapuolet tekevät yhteistyötä kaikissa yhteistä etua koskevissa asiaankuuluvissa kysymyksissä, kuten

a) vastuulliset kaivostoiminnan käytännöt ja raaka-aineiden arvoketjujen kestävyys, mukaan lukien raaka-aineiden arvoketjujen merkitys YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa;

b) raaka-aineiden arvoketjut, mukaan lukien lisäarvo; ja

c) tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimia koskevan yhteisen edun mukaisen yhteistyön kannalta sellaisten merkityksellisten alojen tunnistaminen, jotka kattavat raaka-aineiden koko arvoketjun, mukaan lukien huipputeknologia, älykäs kaivostoiminta ja digitaaliset kaivokset.

4. Yhteistyötoimia kehittäessään osapuolet ottavat huomioon käytettävissä olevat resurssit. Toimia voidaan toteuttaa kasvokkain tai millä tahansa osapuolten käytettävissä olevalla teknisellä välineellä.

5. Yhteistyötoimia voidaan kehittää ja toteuttaa yhdessä kansainvälisten järjestöjen, maailmanlaajuisten foorumien ja tutkimuslaitosten kanssa osapuolten sopimuksen mukaisesti.

6. Pannessaan täytäntöön tätä artiklaa osapuolet tukevat 4.5 ja 5.2 artiklan täytäntöönpanon asianmukaista yhteensovittamista.

15.15 artikla

Energiasiirtymä ja uusiutuvat polttoaineet

1. Tämän luvun täytäntöönpanoa varten osapuolet tunnustavat, että uusiutuvilla polttoaineilla, muun muassa uusiutuvalla vedyllä, myös niiden johdannaisilla, ja uusiutuvilla synteettisillä polttoaineilla on huomattava merkitys kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä ilmastonmuutoksen torjumiseksi.

2. Osapuolet tekevät 15.12 artiklan 2 kohdan mukaisesti tarvittaessa yhteistyötä uusiutuvien polttoaineiden sertifiointijärjestelmien lähentämiseksi tai, jos mahdollista, yhdenmukaistamiseksi, esimerkiksi elinkaarenaikaisia päästöjä ja turvallisuusnormeja koskevien järjestelmien osalta.

3. Uusiutuvien polttoaineiden osalta osapuolet tekevät yhteistyötä myös, jotta ne voivat

a) tunnistaa, vähentää ja tarvittaessa poistaa toimenpiteet, jotka voivat vääristää kahdenvälistä kauppaa, mukaan lukien tekniset, sääntelyyn liittyvät ja taloudelliset toimenpiteet;

b) edistää kahdenvälistä kauppaa helpottavia aloitteita uusiutuvan vedyn tuotannon edistämiseksi; ja

c) edistää uusiutuvien polttoaineiden käyttöä ottaen huomioon niiden vaikutuksen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

4. Osapuolet edistävät tarvittaessa uusiutuvia polttoaineita koskevien kansainvälisten standardien ja sääntely-yhteistyön kehittämistä ja täytäntöönpanoa ja tekevät yhteistyötä asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla kehittääkseen asiaankuuluvia sertifiointijärjestelmiä, joissa vältetään perusteettomien kaupan esteiden syntyminen.

15.16 artikla

Pieniä ja erillisiä sähköverkkoja koskeva poikkeus

1. Tämän luvun täytäntöönpanoa varten osapuolet tunnustavat, että niiden säädöksissä ja määräyksissä voidaan säätää pieniä ja erillisiä sähköverkkoja koskevista erityisjärjestelmistä.

2. Edellä olevan 1 kohdan nojalla osapuoli voi pitää voimassa, ottaa käyttöön tai panna täytäntöön pieniä ja erillisiä sähköverkkoja koskevia 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 ja 15.11 artiklasta poikkeavia toimenpiteitä, sillä edellytyksellä, että tällaiset toimenpiteet eivät muodosta peiteltyjä rajoituksia osapuolten väliselle kaupalle tai sijoituksille.

15.17 artikla

Tavarakaupan alakomitea

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu tavarakaupan alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”, vastaa tämän luvun ja liitteiden 15-A ja 15-B täytäntöönpanosta. Tähän lukuun sovelletaan soveltuvin osin 9.18 artiklan a, c, d ja e alakohdassa vahvistettuja tehtäviä.

2. Edellä olevien 15.12, 15.13, 15.14 ja 15.15 artiklan mukaisesti alakomitea voi suositella, että osapuolet perustavat tai helpottavat muita osapuolten välisiä yhteistyökeinoja energian ja raaka-aineiden alalla.

3. Jos osapuolet yhdessä niin sopivat, alakomitea kokoontuu tämän luvun täytäntöönpanoa käsittelevissä istunnoissa. Tällaisia istuntoja valmistellessaan kumpikin osapuoli voi tarvittaessa ottaa huomioon asiaankuuluvien sidosryhmien tai asiantuntijoiden näkemykset.

4. Kumpikin osapuoli nimeää yhteyspisteen helpottamaan tämän luvun täytäntöönpanoa, muun muassa varmistamalla osapuolen edustajien asianmukaisen osallistumisen, ilmoittaa toiselle osapuolelle sen yhteystiedot ja ilmoittaa viipymättä toiselle osapuolelle kyseisten yhteystietojen muutoksista. Chilen osalta yhteyspisteenä toimii ulkoasiainministeriön kansainvälisten taloussuhteiden sihteeristön tai sen seuraajan edustaja.

16 LUKU

KAUPAN TEKNISET ESTEET

16.1 artikla

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on tehostaa ja helpottaa osapuolten välistä tavarakauppaa ehkäisemällä, tunnistamalla ja poistamalla tarpeettomia kaupan teknisiä esteitä ja edistämällä laajempaa sääntely-yhteistyötä.

16.2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan kaikkien sellaisten kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen liitteessä 1 määriteltyjen standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valmisteluun, hyväksymiseen ja soveltamiseen, jotka voivat vaikuttaa osapuolten väliseen tavarakauppaan.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tätä lukua ei sovelleta seuraaviin:

a) hankintaeritelmät, joita valtion elimet laativat tällaisten 28 luvun soveltamisalaan kuuluvien elinten tuotanto- tai kulutusvaatimuksia varten; tai

b) 13 luvun soveltamisalaan kuuluvat terveys- ja kasvinsuojelutoimet.

16.3 artikla

Tiettyjen kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen määräysten sisällyttäminen tähän sopimukseen

Kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2–9 artikla ja liitteet 1 ja 3 sisällytetään tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi soveltuvin osin.

16.4 artikla

Kansainväliset standardit

1. Liitteessä 16-A lueteltujen järjestöjen laatimia kansainvälisiä standardeja pidetään kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 ja 5 artiklassa ja liitteessä 3 tarkoitettuina asiaankuuluvina kansainvälisinä standardeina sillä edellytyksellä, että niitä laatiessaan kyseiset järjestöt ovat noudattaneet periaatteita ja menettelyjä, jotka on vahvistettu kaupan teknisiä esteitä käsittelevän WTO:n komitean päätöksessä, joka koskee kansainvälisten standardien, ohjeiden ja suositusten laatimisen periaatteita suhteessa kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 ja 5 artiklaan ja liitteeseen 3. ([22])

2. Osapuolen pyynnöstä yhteisneuvosto voi tehdä päätöksen liitteen 16-A muuttamisesta 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla.

16.5 artikla

Tekniset määräykset

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää suorittaa suunniteltujen teknisten määräysten sääntelyvaikutusten arviointi kummankin osapuolen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti.

2. Kumpikin osapuoli arvioi ehdotetun teknisen määräyksen sellaiset käytettävissä olevat sääntely- ja muut vaihtoehdot, joilla voidaan saavuttaa osapuolen oikeutetut tavoitteet, kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. Kumpikin osapuoli käyttää teknisten määräystensä perustana asiaankuuluvia kansainvälisiä standardeja, paitsi jos teknistä määräystä laativa osapuoli voi osoittaa, että tällaiset kansainväliset standardit olisivat tehoton tai epäasianmukainen keino oikeutettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

4. Jos osapuoli ei käytä kansainvälisiä standardeja perustana tekniselle määräykselle, kyseinen osapuoli nimeää toisen osapuolen pyynnöstä mahdolliset merkittävät poikkeamat asiaankuuluvasta kansainvälisestä standardista, selittää syyt, joiden vuoksi tällaiset standardit on katsottu tehottomiksi tai epäasianmukaisiksi tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi, ja antaa tieteellisen tai teknisen näytön, johon kyseinen arvio on perustunut.

5. Mitä tulee kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaiseen kumpaakin osapuolta koskevaan velvollisuuteen, kumpikin osapuoli tarkastelee uudelleen teknisiä määräyksiään omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti, jotta kyseisiä teknisiä määräyksiä voitaisiin lähentää asiaankuuluviin kansainvälisiin standardeihin. Osapuolet ottavat huomioon muun muassa kaikki uudet muutokset asiaankuuluvissa kansainvälisissä standardeissa ja sen, vallitsevatko edelleen sellaiset olosuhteet, joiden vuoksi asiaankuuluvista kansainvälisistä standardeista on poikettu.

16.6 artikla

Sääntely-yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat, että on olemassa laaja valikoima sääntely-yhteistyömekanismeja, jotka voivat auttaa poistamaan kaupan teknisiä esteitä tai välttämään niiden syntymistä.

2. Osapuoli voi ehdottaa toiselle osapuolelle toimialakohtaisia sääntely-yhteistyötoimia tämän luvun soveltamisalaan kuuluvilla aloilla. Kyseiset ehdotukset on toimitettava 16.13 artiklassa tarkoitetulle yhteyspisteelle, ja niihin on sisällytettävä seuraavat:

a) tietojenvaihto sääntelyyn liittyvistä lähestymistavoista ja käytännöistä; tai

b) aloitteet teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen lähentämiseksi edelleen asiaankuuluviin kansainvälisiin standardeihin.

Toinen osapuoli vastaa ehdotukseen kohtuullisen ajan kuluessa.

3. Edellä 16.13 artiklassa tarkoitettujen yhteyspisteiden on ilmoitettava sekakomitealle tämän artiklan nojalla toteutetuista yhteistyötoimista.

4. Osapuolet pyrkivät vaihtamaan menettelyjä ja tekemään niitä koskevaa yhteistyötä, jotta helpotetaan vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tulosten hyväksymistä ja tarpeettomia kaupan teknisiä esteitä voidaan poistaa.

5. Osapuolet edistävät teknisestä sääntelystä, standardoinnista, vaatimustenmukaisuuden arvioinnista, akkreditoinnista ja metrologiasta vastaavien organisaatioidensa välistä yhteistyötä riippumatta siitä, ovatko ne valtiollisia vai valtiosta riippumattomia, tämän luvun soveltamisalaan kuuluvien kysymysten käsittelemiseksi.

6. Minkään tässä artiklassa ei saa tulkita edellyttävän, että osapuoli

a) poikkeaa omista sääntelytoimenpiteiden valmistelua ja toteuttamista koskevista sisäisistä menettelyistään;

b) toteuttaa toimia, jotka vaarantaisivat tai estäisivät sääntelytoimenpiteiden toteuttamisen oikea-aikaisesti niiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta; tai

c) saavuttaa jonkin tietyn sääntelyllä aikaan saatavan lopputuloksen.

7. Tämän artiklan ja liitteissä 16-A–16-E olevien yhteistyötä koskevien määräysten soveltamiseksi Euroopan komissio toimii EU-osapuolen puolesta.

16.7 artikla

Muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden markkinavalvontaa, vaatimustenmukaisuutta ja turvallisuutta koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden markkinavalvontaa, vaatimustenmukaisuutta ja turvallisuutta koskevan yhteistyön merkityksen kaupan helpottamiselle ja kuluttajien ja muiden käyttäjien suojelemiselle sekä tiedonjakoon perustuvan vastavuoroisen luottamuksen rakentamisen tärkeyden.

2. Tässä artiklassa tarkoitetaan

a) ”kulutustavaroilla” tavaroita, jotka on suunnattu kuluttajille tai joita kuluttajat todennäköisesti käyttävät, lukuun ottamatta elintarvikkeita, lääkinnällisiä laitteita ja lääkkeitä; ja

b) ”markkinavalvonnalla” viranomaisten harjoittamaa toimintaa ja toteuttamia toimenpiteitä, mukaan lukien yhteistyössä talouden toimijoiden kanssa harjoitettu toiminta ja toteutetut toimet, osapuolen menettelyiden pohjalta, jotta kyseinen osapuoli voi valvoa, että tuotteet ovat sen säädöksissä ja määräyksissä vahvistettujen vaatimusten mukaisia, tai valvoa niiden turvallisuutta, taikka puuttua näihin seikkoihin.

3. Markkinavalvonnan riippumattoman ja puolueettoman toiminnan takaamiseksi kumpikin osapuoli varmistaa

a) markkinavalvontatehtävien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tehtävien erottamisen; ja

b) sen, ettei mikään etu vaikuta talouden toimijoihin kohdistuvan markkinavalvontaviranomaisten valvonnan riippumattomuuteen.

4. Osapuolet voivat tehdä yhteistyötä ja vaihtaa tietoja muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuuden ja vaatimustenmukaisuuden alalla erityisesti seuraavien osalta:

a) markkinavalvonta ja täytäntöönpanotoimet;

b) riskinarviointimenetelmät ja tuotetestaus;

c) tuotteiden koordinoitu takaisinveto tai muut vastaavat toimet;

d) tieteelliset, tekniset ja sääntelyä koskevat seikat, joilla pyritään parantamaan muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden turvallisuutta ja vaatimustenmukaisuutta;

e) terveyden ja turvallisuuden kannalta merkittävät esille tulevat kysymykset;

f) standardointiin liittyvä toiminta; ja

g) virkamiesvaihto.

5. EU-osapuoli voi toimittaa Chilelle nopeasta hälytysjärjestelmästään tai sen seuraajasta valikoituja tietoja, jotka koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/95/EY ([23]) tai sen seuraajassa tarkoitettuja kulutustavaroita, ja Chile voi toimittaa EU-osapuolelle valikoituja tietoja kulutustavaroiden turvallisuudesta sekä kulutustavaroiden osalta toteutetuista ehkäisevistä, rajoittavista ja korjaavista toimenpiteistä. Tietojenvaihto voi tapahtua seuraavissa muodoissa:

a) ei-järjestelmällinen tietojenvaihto asianmukaisesti perustelluissa erityistapauksissa, lukuun ottamatta henkilötietoja; ja

b) järjestelmällinen tietojenvaihto, joka perustuu liitteessä 16-D esitettävään yhteisneuvoston päätöksellä vahvistettuun järjestelyyn.

6. Yhteisneuvosto voi hyväksyä päätöksen, jolla vahvistetaan liitteessä 16-E esitettävä järjestely, joka koskee säännöllistä tietojenvaihtoa, myös sähköisesti, toimenpiteistä, jotka koskevat sellaisia muita tuotteita kuin elintarvikkeita, jotka eivät ole vaatimustenmukaisia ja jotka eivät kuulu tämän artiklan 5 kohdan soveltamisalaan.

7. Kumpikin osapuoli käyttää 4, 5 ja 6 kohdan nojalla saatuja tietoja yksinomaan kuluttajien, terveyden, turvallisuuden tai ympäristön suojelun tarkoituksiin.

8. Kumpikin osapuoli käsittelee 4, 5 ja 6 kohdan nojalla saatuja tietoja luottamuksellisina.

9. Edellä 5 kohdan b alakohdassa ja 6 kohdassa tarkoitetuissa järjestelyissä on täsmennettävä tuotteen määritelmä, vaihdettavien tietojen laji, vaihtoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt sekä luottamuksellisuutta ja

henkilötietojen suojaa koskevien sääntöjen soveltaminen.

10. Yhteisneuvostolla on 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla valtuudet tehdä päätöksiä liitteissä 16-D ja 16-E esitettyjen järjestelyjen vahvistamiseksi tai muuttamiseksi.

16.8 artikla

Standardit

1. Jotta standardit voitaisiin yhdenmukaistaa mahdollisimman kattavasti, kumpikin osapuoli kannustaa alueelleen sijoittautuneita standardointielimiä sekä alueellisia standardointielimiä, joiden jäseniä osapuoli tai sen alueelle sijoittautuneet standardointielimet ovat,

a) osallistumaan omien resurssiensa rajoissa asiaankuuluvien kansainvälisten standardointielinten toteuttamaan kansainvälisten standardien valmisteluun;

b) käyttämään asiaankuuluvia kansainvälisiä standardeja perustana kehittämilleen standardeille, paitsi jos tällaiset kansainväliset standardit olisivat tehoton tai epäasianmukainen keino, esimerkiksi suojelun riittämättömän tason tai oleellisten ilmastollisten tai maantieteellisten tekijöiden taikka oleellisten teknologisten ongelmien vuoksi;

c) välttämään kansainvälisten standardointielinten työn toistamista tai päällekkäisyyttä niiden tekemän työn kanssa;

d) tarkistamaan säännöllisin väliajoin kansallisia ja alueellisia standardejaan, jotka eivät perustu asianmukaisiin kansainvälisiin standardeihin, jotta niitä voidaan lähentää asiaankuuluviin kansainvälisiin standardeihin;

e) tekemään yhteistyötä toisen osapuolen asiaankuuluvien standardointielinten kanssa kansainvälisen standardointitoiminnan yhteydessä, myös kansainvälisissä standardointielimissä tai alueellisella tasolla; ja

f) edistämään kahdenvälistä yhteistyötään ja yhteistyötä toisen osapuolen standardointielinten kanssa.

2. Osapuolten olisi vaihdettava tietoja

a) standardien käytöstään teknisten määräysten tukena; ja

b) standardointiprosesseistaan sekä kansainvälisten, alueellisten tai osa-alueellisten standardien käytön laajuudesta kansallisten standardiensa perustana.

3. Jos standardeista tehdään pakollisia liittämällä ne osaksi teknisen määräyksen luonnosta tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyä tai viittaamalla niihin, sovelletaan tämän sopimuksen 16.10 artiklassa sekä kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 tai 5 artiklassa vahvistettuja avoimuusvelvollisuuksia.

16.9 artikla

Vaatimustenmukaisuuden arviointi

1. Teknisten määräysten laatimista, hyväksymistä ja soveltamista koskevia 16.5 artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin myös vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin.

2. Jos osapuoli edellyttää vaatimustenmukaisuuden arviointia erityisenä varmennuksena siitä, että tuote on teknisen määräyksen mukainen, osapuoli

a) valitsee vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt, jotka ovat oikeassa suhteessa asiaan liittyviin riskeihin;

b) katsoo säädöstensä ja määräystensä mukaisesti, että tavarantoimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksen käyttö on yksi mahdollisista tavoista osoittaa teknisen määräyksen noudattaminen; ja

c) toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä tietoja perusteista, joita on käytetty tiettyjen tuotteiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valintaan.

3. Jos osapuoli edellyttää kolmannen osapuolen suorittamaa vaatimustenmukaisuuden arviointia erityisenä varmennuksena siitä, että tuote on teknisen määräyksen mukainen, eikä osapuoli ole varannut kyseistä tehtävää 4 kohdassa täsmennetylle valtion viranomaiselle, osapuoli

a) käyttää akkreditointia ensisijaisena keinona vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymiseksi;

b) käyttää ensisijaisesti akkreditointia ja vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevia kansainvälisiä standardeja sekä kansainvälisiä sopimuksia, joihin osapuolten akkreditointielimet osallistuvat, esimerkiksi kansainvälisen laboratorioiden akkreditointiyhteistyön (International Laboratory Accreditation Cooperation, jäljempänä ”ILAC”) ja kansainvälisen akkreditointifoorumin (International Accreditation Forum, jäljempänä ”IAF”) mekanismien avulla;

c) liittyy tai, tapauksen mukaan, kannustaa vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksiaan liittymään kaikkiin voimassa oleviin kansainvälisiin sopimuksiin tai järjestelyihin, jotka koskevat vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tulosten yhdenmukaistamista tai niiden hyväksymisen helpottamista;

d) varmistaa, että jos tietylle tuotteelle tai tuoteryhmälle on nimetty useampi kuin yksi vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos, talouden toimijat voivat valita, mikä vaatimustenmukaisuuden arviointilaitos suorittaa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn;

e) varmistaa, että vaatimustenmukaisuuden arviointilaitokset ovat riippumattomia valmistajista, tuojista ja muista talouden toimijoista ja ettei akkreditointielimien ja vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten välillä ole eturistiriitoja;

f) sallii vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten käyttää alihankkijoita vaatimustenmukaisuuden arviointiin liittyvien testien tai tarkastusten suorittamiseen, mukaan lukien toisen osapuolen alueella sijaitsevat alihankkijat; minkään tässä alakohdassa ei pidä tulkita estävän osapuolta edellyttämästä, että alihankkija täyttää samat vaatimukset kuin sen kanssa sopimuksen tehneen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksen on täytettävä, jos se suorittaisi sopimukseen kuuluvat testaukset tai tarkastukset itse; ja

g) julkaisee virallisilla verkkosivustoilla luettelon laitoksista, jotka osapuoli on nimennyt suorittamaan tällaisia vaatimustenmukaisuuden arviointeja, ja asiaankuuluvat tiedot jokaisen tällaisen laitoksen nimeämisen soveltamisalasta.

4. Mikään tässä artiklassa ei estä osapuolta pyytämästä, että tiettyjä tuotteita koskevan vaatimustenmukaisuuden arvioinnin suorittavat osapuolen nimeämät valtion viranomaiset. Tällaisissa tapauksissa osapuoli

a) rajaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista perittävien maksujen määrän tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin ja selittää vaatimustenmukaisuuden arviointia hakevan pyynnöstä, miten osapuolen tällaisesta vaatimustenmukaisuuden arvioinnista määräämät maksujen määrät on rajattu tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin; ja

b) asettaa vaatimustenmukaisuuden arvioinnista perittävät maksut julkisesti saataville tai toimittaa ne pyynnöstä.

5. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa määrätään, tapauksissa, joissa EU-osapuoli hyväksyy tavarantoimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksen liitteessä 16-B luetelluilla aloilla, Chile vahvistaa säädöstensä ja määräystensä mukaisesti tehokkaan ja avoimen menettelyn sellaisten todistusten ja

testausselosteiden hyväksymiseksi, jotka ovat EU-osapuolen alueella sijaitsevien sellaisten vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten antamia, jotka akkreditoinut akkreditointielin on ILAC:n ja IAF:n vastavuoroista tunnustamista koskevien kansainvälisten järjestelyiden jäsen, vakuutukseksi siitä, että tuote on Chilen teknisten määräysten vaatimusten mukainen.

6. Tässä artiklassa ”tavarantoimittajan vaatimustenmukaisuusvakuutuksella” tarkoitetaan ensimmäisen osapuolen antamaa vakuutusta, jonka valmistaja antaa yksinomaisella vastuullaan asianmukaisen vaatimustenmukaisuuden arviointitoiminnan tulosten perusteella ja joka ei sisällä kolmannen osapuolen pakollista arviointia ja jolla varmistetaan, että tuote on sellaisen teknisen määräyksen mukainen, jossa vahvistetaan tällaiset vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt.

7. Edellä 16.14 artiklassa tarkoitettu alakomitea tarkastelee jommankumman osapuolen pyynnöstä liitteessä 16-B olevassa 1 kohdassa olevaa alojen luetteloa. Alakomitea voi suositella yhteisneuvostolle liitteen 16-B muuttamista 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla.

16.10 artikla

Avoimuus

1. Omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti ja rajoittamatta 36 luvun määräysten soveltamista kumpikin osapuoli varmistaa laatiessaan merkittäviä teknisiä määräyksiä, joilla voi olla huomattava vaikutus tavarakauppaan, että käytössä on avoimuusmenettelyjä, joilla osapuolten henkilöt voivat ilmaista mielipiteensä julkisessa kuulemismenettelyssä, lukuun ottamatta tapauksia, joissa esiintyy tai uhkaa esiintyä kiireellisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristönsuojeluun tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia.

2. Kumpikin osapuoli mahdollistaa toisen osapuolen henkilöiden osallistumisen 1 kohdassa tarkoitettuun kuulemismenettelyyn ehdoin, jotka ovat yhtä suotuisat kuin sen omille henkilöille myönnetyt ehdot, ja julkistaa kyseisen kuulemismenettelyn tulokset.

3. Sen jälkeen, kun osapuoli on ilmoittanut ehdotuksesta teknisiksi määräyksiksi ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiksi WTO:n ilmoitusten keskusrekisteriin, sen on varattava vähintään 60 päivän ajanjakso, jonka aikana toinen osapuoli voi toimittaa kirjallisia huomautuksia, lukuun ottamatta tapauksia, joissa esiintyy tai uhkaa esiintyä kiireellisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristön suojeluun tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia. Osapuoli ottaa huomioon toisen osapuolen esittämät kohtuulliset pyynnöt kyseisen huomautusten esittämiseen varatun määräajan pidentämiseksi.

4. Ilmoituksen tekevä osapuoli antaa yksityiskohtaisen ja kattavan kuvauksen ehdotettujen teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden sisällöstä WTO:n ilmoitusmallissa, jos ilmoitettua tekstiä ei ole laadittu jollakin WTO:n virallisista kielistä.

5. Jos osapuoli saa 3 kohdassa tarkoitettuja kirjallisia huomautuksia, se

a) keskustelee toisen osapuolen pyynnöstä kirjallisista huomautuksista yhdessä toimivaltaisen sääntelyviranomaisensa kanssa ajankohtana, jona kyseiset kirjalliset huomautukset voidaan ottaa huomioon; ja

b) vastaa huomautuksiin kirjallisesti viimeistään päivänä, jona se julkaisee hyväksytyn teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn.

6. Kumpikin osapuoli pyrkii julkaisemaan verkkosivustolla vastauksensa toiselta osapuolelta saamiinsa 3 kohdassa tarkoitettuihin kirjallisiin huomautuksiin viimeistään hyväksytyn teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn julkaisupäivänä.

7. Osapuoli antaa toisen osapuolen pyynnöstä tietoja sellaisen teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn tavoitteista, oikeusperustasta ja perusteista, jotka osapuoli on

hyväksynyt tai aikoo hyväksyä.

8. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen hyväksymät tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt ovat maksutta saatavilla virallisilla verkkosivustoilla tai virallisten lehtien verkkoversioissa.

9. Kumpikin osapuoli antaa tietoja teknisen määräyksen tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn hyväksymisestä ja voimaantulosta sekä hyväksytystä lopullisesta tekstistä WTO:n ilmoitusten keskusrekisteriin toimitettuun alkuperäiseen ilmoitukseen tehdyllä lisäyksellä.

10. Kumpikin osapuoli varaa kohtuullisen ajanjakson teknisten määräysten julkaisemisen ja niiden voimaantulon välille, ellei kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 12 kohdasta muuta johdu. Tässä artiklassa ”kohtuullisella ajalla” tarkoitetaan vähintään kuutta kuukautta, ellei tällainen aika tekisi oikeutettujen tavoitteiden saavuttamista tehottomaksi.

11. Osapuoli ottaa huomioon toisen osapuolen esittämän kohtuullisen pyynnön, joka on saatu ennen 3 kohdassa tarkoitetun huomautusten esittämistä varten varatun jakson päättymistä ja joka koskee teknisen määräyksen julkaisemisen ja sen voimaantulon välisen ajanjakson pidentämistä, lukuun ottamatta tapauksia, joissa viivästys tekisi oikeutettujen tavoitteiden saavuttamisen tehottomaksi.

16.11 artikla

Merkinnät

1. Osapuolet vahvistavat, että niiden teknisten määräysten, joihin sisältyy tai jotka koskevat yksinomaan merkintöjä, on oltava kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 2 kohdan periaatteiden mukaisia.

2. Ellei se ole tarpeen kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen oikeutettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, osapuoli, joka edellyttää tuotteiden pakollista merkitsemistä,

a) saa edellyttää ainoastaan sellaisia tietoja, jotka ovat merkityksellisiä tuotteen kuluttajien tai käyttäjien kannalta tai jotka osoittavat, että tuote vastaa pakollisia teknisiä vaatimuksia;

b) ei saa vaatia tuotteiden merkintöjen ennakkohyväksyntää, rekisteröintiä tai sertifiointia tai maksujen suorittamista ennakkoedellytyksenä sellaisten tuotteiden markkinoilleen saattamiselle, jotka muutoin täyttävät sen pakolliset tekniset vaatimukset;

c) myöntää yksilöllisen tunnusnumeron toisen osapuolen talouden toimijoille viipymättä ja syrjimättömästi, jos kyseinen osapuoli edellyttää, että talouden toimijat käyttävät tällaista numeroa;

d) edellyttäen, että ne eivät ole harhaanjohtavia, ristiriitaisia tai sekaannusta aiheuttavia suhteessa tavaroiden tuojaosapuolessa vaadittaviin tietoihin, sallii seuraavat:

   i) tavaroiden tuojaosapuolessa vaadittavan kielen lisäksi muilla kielillä annettavat tiedot;

   ii) kansainvälisesti hyväksytyt nimikkeistöt, kuvat, symbolit tai grafiikka; ja

   iii) tavaroiden tuojaosapuolessa vaadittavien tietojen lisäksi annettavat lisätiedot;

e) hyväksyy, että merkinnät, mukaan lukien lisämerkinnät tai merkintöihin tehtävät korjaukset, tehdään tullivarastoissa tai muilla tähän tarkoitukseen osoitetuilla alueilla tuontimaassa vaihtoehtona alkuperämaassa tehdyille merkinnöille, ellei kansanterveyteen tai turvallisuuteen liittyvistä syistä edellytetä, että hyväksytyt henkilöt tekevät tällaiset merkinnät; ja

f) pyrkii hyväksymään ei-pysyvät tai irrotettavat merkinnät tai sisällyttämään asiaankuuluvat tiedot tuotteen mukana oleviin asiakirjoihin sen sijaan, että merkinnät olisi kiinnitetty fyysisesti tuotteeseen.

16.12 artikla

Tekniset keskustelut ja neuvottelut

1. Osapuoli voi pyytää toista osapuolta toimittamaan tietoja mistä tahansa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvasta asiasta. Toinen osapuoli toimittaa tiedot kohtuullisen ajan kuluessa.

2. Jos osapuoli katsoo, että toisen osapuolen ehdotuksella tai luonnoksella tekniseksi määräykseksi tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyksi saattaa olla merkittävä kielteinen vaikutus osapuolten väliseen kauppaan, se voi pyytää teknisiä keskusteluja toimenpiteeseen liittyvistä huolenaiheistaan. Pyyntö on esitettävä kirjallisesti, ja siinä on yksilöitävä

a) toimenpide;

b) tämän luvun määräykset, joihin pyynnön esittäneen osapuolen huolenaiheet liittyvät; ja

c) pyynnön perusteet, myös kuvaus pyynnön esittäneen osapuolen huolenaiheista, jotka liittyvät toimenpiteeseen.

3. Osapuoli toimittaa tämän artiklan mukaisen pyynnön 16.13 artiklan nojalla nimettyyn toisen osapuolen yhteyspisteeseen.

4. Osapuolen pyynnöstä osapuolet kokoontuvat keskustelemaan 2 kohdassa tarkoitetussa pyynnössä esiin tuoduista huolenaiheista joko kasvokkain tai video- tai teleneuvotteluna 60 päivän kuluessa pyynnön päivämäärästä. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin pääsemään asiassa molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun mahdollisimman nopeasti.

5. Jos pyynnön esittänyt osapuoli pitää asiaa kiireellisenä, se voi pyytää toista osapuolta tapaamiseen lyhyemmässä määräajassa. Toinen osapuoli ottaa kyseisen pyynnön huomioon.

6. Selvyyden vuoksi todetaan, että tämä artikla ei vaikuta kummankaan osapuolen 38 luvun mukaisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

16.13 artikla

Yhteyspisteet

1. Kumpikin osapuoli nimeää tämän luvun nojalla tehtävää yhteistyötä ja koordinointia helpottavan yhteyspisteen ja ilmoittaa toiselle osapuolelle sen yhteystiedot. Osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle viipymättä, jos kyseiset yhteystiedot muuttuvat.

2. Yhteyspisteet tekevät yhteistyötä helpottaakseen tämän luvun täytäntöönpanoa ja osapuolten välistä yhteistyötä kaikissa kaupan teknisiin esteisiin liittyvissä asioissa. Yhteyspisteet

a) järjestävät 16.12 artiklassa tarkoitetut tekniset keskustelut ja kuulemiset;

b) käsittelevät ripeästi kumman tahansa osapuolen esiin tuomat, standardien, teknisten määräysten tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiden laatimiseen, hyväksymiseen, soveltamiseen tai täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset;

c) järjestävät osapuolen pyynnöstä keskusteluja mistä tahansa tämän luvun osalta esille tulevasta asiasta; ja

d) vaihtavat valtiosta riippumattomilla, alueellisilla ja monenvälisillä foorumeilla tietoja standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen alalla tapahtuneesta kehityksestä.

3. Yhteyspisteiden on viestittävä keskenään millä tahansa sovitulla tavalla, joka on asianmukainen niiden tehtävien hoitamiseksi.

16.14 artikla

Kaupan teknisten esteiden alakomitea

Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu kaupan teknisten esteiden alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”,

a) valvoo tämän luvun täytäntöönpanoa ja hallinnointia;

b) tehostaa standardien, teknisten määräysten ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen kehittämiseen ja parantamiseen liittyvää yhteistyötä;

c) määrittää yhteistä etua koskevat ensisijaiset alat tämän luvun nojalla tulevaisuudessa tehtävää työtä varten ja tarkastelee ehdotuksia uusiksi aloitteiksi;

d) seuraa kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen kehitystä ja keskustelee siitä; ja

e) toteuttaa kaikki muut toimenpiteet, joiden osapuolet katsovat avustavan niitä tämän luvun ja kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen täytäntöönpanossa.

17 LUKU

SIJOITUKSET

A JAKSO

Yleiset määräykset

17.1 artikla

Soveltamisala

Tätä lukua ei sovelleta osapuolen käyttöön ottamiin tai voimassa pitämiin toimenpiteisiin, jotka liittyvät 25.2 artiklassa määriteltyihin toisen osapuolen rahoituslaitoksiin, toisen osapuolen sijoittajiin tai tällaisten sijoittajien kyseisen osapuolen alueella oleviin rahoituslaitoksiin tekemiin sijoituksiin.

17.2 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 17-A, 17-B ja 17-C tarkoitetaan

a) ”julkista valtaa käytettäessä toteutetulla toiminnalla” toimintaa, mukaan lukien tarjotut palvelut, joita ei toteuteta tai tarjota kaupallisesti eikä kilpaillen yhden tai useamman talouden toimijan kanssa;

b) ”ilma-alusten korjaus- ja huoltopalveluilla” korjaus- ja huoltotoimia, jotka on tehty ilma-alukseen tai sen osaan sen ollessa poissa liikenteestä ja jotka eivät sisällä niin kutsuttua linjahuoltoa;

c) ”tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää koskevilla palveluilla” sellaisella automaattisella tietojenkäsittelyjärjestelmällä tuotettuja palveluja, joka sisältää tietoja lentoliikenteen harjoittajien aikatauluista, tarjonnasta, hinnoista ja hintasäännöistä ja jonka kautta voidaan tehdä varauksia tai toimittaa lippuja;

d) ”tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla sijoituksella” osapuolen yhden tai useamman sijoittajan toisen osapuolen alueella omistamaa tai sen määräysvallassa suoraan tai välillisesti olevaa sijoitusta, joka on tehty sovellettavan lainsäädännön mukaisesti ja joka on olemassa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä tai joka on tehty sen jälkeen;

e) ”rajat ylittävällä palveluiden tarjoamisella” palveluiden tarjoamista

i) osapuolen alueelta toisen osapuolen alueelle; tai

ii) osapuolen alueella toisen osapuolen palvelunkäyttäjälle;

f) ”taloudellisella toiminnalla” luonteeltaan teollista, kaupallista tai ammatillista toimintaa tai käsityöläistoimintaa, mukaan lukien palveluiden tarjoaminen ja lukuun ottamatta julkista valtaa käytettäessä toteutettua toimintaa;

g) ”yrityksellä” oikeushenkilöä, sivuliikettä tai edustustoimistoa, joka on perustettu sijoittautumalla;

h) ”sijoittautumisella” osapuolen sijoittajan toteuttamaa yrityksen perustamista, myös hankkimista ([24]), toisen osapuolen alueella;

i) ”vapaasti vaihdettavalla valuutalla” valuuttaa, jota voidaan vapaasti vaihtaa valuuttoihin, joilla käydään yleisesti kauppaa kansainvälisillä valuuttamarkkinoilla ja joita käytetään yleisesti kansainvälisissä liiketoimissa;

j) ”maahuolintapalveluilla” lentoasemalla palkkio- tai sopimusperusteisesti tapahtuvaa seuraavien palveluiden tarjontaa: lentoyhtiöiden edustus, hallinto ja valvonta; matkustajapalvelut; matkatavaroiden käsittely; asematasopalvelut; ateriapalvelu, pois lukien ruoan valmistaminen; lentorahdin ja -postin käsittely; ilma-aluksen polttoainehuolto, ilma-aluksen huolto ja siivous; pintakuljetus; ja lentotoiminta, miehistön hallinto ja lentosuunnittelu; maahuolintapalveluihin eivät sisälly seuraavat: omahuolinta; turvallisuus; linjahuolto; ilma-alusten korjaus ja huolto; tai lentoaseman keskitetyn infrastruktuurin, kuten jäänpoistolaitteistojen, polttoaineen jakelujärjestelmien, matkatavaran käsittelyjärjestelmien ja lentoaseman sisäisten kiinteiden liikennejärjestelmien hallinto tai käyttö;

k) ”sijoituksella” kaikenlaisia omaisuuseriä, jotka ovat sijoittajan omistuksessa tai määräysvallassa suoraan tai välillisesti ja joilla on sijoituksille tyypilliset ominaispiirteet, kuten tietty kesto, pääoman tai muiden varojen sitominen, tuotto- tai voitto-odotukset tai riskinotto; sijoitusmuotoihin voivat kuulua seuraavat:

i) yritys;

ii) osakkeet, pääomat ja muut yrityksen pääomaosakkuuden muodot;

iii) joukkovelkakirjat, obligaatiot ja muut yrityksen velkainstrumentit;

iv) futuurit, optiot ja muut johdannaistuotteet;

v) kansallisen lainsäädännön nojalla myönnetyt käyttöoikeussopimukset, lisenssit, luvat ja vastaavat oikeudet ([25]);

vi) avaimet käteen-, rakennus-, hallinnointi-, tuotanto-, käyttöoikeus- ja tulonjakosopimukset sekä muut vastaavat sopimukset, mukaan lukien sopimukset, joihin liittyy se, että sijoittajalla on omaisuutta osapuolen alueella;

vii) teollis- ja tekijänoikeudet;

viii) muu irtain tai kiinteä, aineellinen tai aineeton omaisuus sekä siihen liittyvät omistusoikeudet, kuten vuokrat, kiinnitykset, pantit ja vakuudet;

selkeyden vuoksi todetaan, että

i) sijoitettuja tuottoja pidetään sijoituksina, ja minkäänlainen muutos siinä, missä muodossa omaisuuserät sijoitetaan tai uudelleensijoitetaan, ei vaikuta siihen, että niitä pidetään sijoituksina, niin kauan kuin sijoituksen tai uudelleensijoituksen muoto pysyy sijoituksen määritelmän mukaisena;

ii) oikeudellisella tai hallinnollisella toimella annettua määräystä tai tuomiota ei katsota sijoitukseksi;

l) ”osapuolen sijoittajalla” osapuolen luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka pyrkimyksenä on yrityksen sijoittautuminen tai jonka yritys on sijoittautumassa tai on sijoittautunut h alakohdan mukaisesti;

m) ”osapuolen oikeushenkilöllä” ([26])

i) EU-osapuolen osalta:

A) Euroopan unionin tai vähintään yhden sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettua tai järjestettyä oikeushenkilöä, joka harjoittaa merkittävää liiketoimintaa ([27]) Euroopan unionin alueella; ja

B) Euroopan unionin ulkopuolelle sijoittautuneita meriliikenteen harjoittajia, jotka ovat jonkin jäsenvaltion luonnollisten henkilöiden määräysvallassa ja joiden alukset on rekisteröity johonkin jäsenvaltioon ja purjehtivat jonkin jäsenvaltion lipun alla;

ii) Chilen osalta:

A) Chilen lainsäädännön mukaisesti perustettua tai järjestettyä oikeushenkilöä, joka harjoittaa merkittävää liiketoimintaa Chilen alueella; ja

B) Chilen ulkopuolelle sijoittautuneita meriliikenteen harjoittajia, jotka ovat Chilen luonnollisten henkilöiden määräysvallassa ja joiden alukset on rekisteröity Chileen ja purjehtivat Chilen lipun alla;

n) ”toiminnalla” osapuolen sijoittajan toisen osapuolen alueella toteuttamaa yrityksen johtamista, hallintoa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä, myyntiä tai muunlaista luovuttamista;

o) ”tuotoilla” kaikkia määriä, jotka on saatu tai johdettu sijoituksesta tai uudelleensijoituksesta, muun muassa voittoja, osinkoja, pääomatuloja, rojalteja, korkoja, teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyviä suorituksia, luontoissuorituksia ja kaikkea muuta laillista tuloa;

p) ”ilmakuljetuspalveluiden myynnillä ja markkinoinnilla” asianomaisen lentoliikenteen harjoittajan mahdollisuuksia myydä ja markkinoida vapaasti ilmakuljetuspalvelujaan, mukaan lukien kaikki markkinoinnin osat, kuten markkinatutkimus, mainonta ja jakelu; kyseiset toimet eivät sisällä ilmakuljetuspalveluiden hinnoittelua tai siihen sovellettavia ehtoja;

q) ”palvelulla” kaikkien alojen kaikkia palveluja lukuun ottamatta julkista valtaa käytettäessä tarjottavia palveluja; ja

r) ”tuomioistuimella” 17.34 artiklan nojalla perustettua ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta.

17.3 artikla

Sääntelyoikeus

Osapuolet vahvistavat oikeutensa toteuttaa alueillaan sääntelyä saavuttaakseen oikeutettuja politiikkatavoitteita, kuten kansanterveyden suojelu, sosiaalipalvelut, koulutus, turvallisuus, ympäristö, ilmastonmuutos mukaan lukien, yleinen moraali, sosiaalinen suojelu tai kuluttajansuoja, yksityisyyden suoja ja tietosuoja tai kulttuurin monimuotoisuuden edistäminen ja suojeleminen.

17.4 artikla

Suhde muihin lukuihin

1. Jos tämä luku ja 25 luku ovat keskenään ristiriidassa, sovelletaan siltä osin viimeksi mainittua.

2. Osapuolen vaatimus, jonka mukaan toisen osapuolen palveluntarjoajan on annettava takaus tai jokin muu rahavakuus edellytyksenä rajat ylittävälle palveluiden tarjoamiselle sen alueella, ei itsessään tarkoita, että tätä lukua sovelletaan tällaiseen rajat ylittävään kyseisten palveluiden tarjoamiseen. Tätä lukua sovelletaan toimenpiteisiin, jotka osapuoli on ottanut käyttöön tai pitänyt voimassa ja jotka liittyvät takaukseen tai rahavakuuteen, jos tällainen takaus tai rahavakuus on tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva sijoitus.

17.5 artikla

Etujen kieltäminen

Osapuoli voi evätä toisen osapuolen sijoittajalta tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalta sijoitukselta tämän luvun mukaiset edut, jos epäävä osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen, ihmisoikeuksien suojelu mukaan luettuna, ja

a) joilla kielletään liiketoimet kyseisen sijoittajan tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen kanssa; tai

b) joita rikottaisiin tai kierrettäisiin, jos tämän luvun mukaiset edut myönnettäisiin kyseiselle sijoittajalle tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalle sijoitukselle, myös silloin kun toimenpiteillä kielletään liiketoimet sellaisen henkilön kanssa, joka omistaa niistä jommankumman tai jolla on määräysvalta niistä jompaankumpaan.

17.6 artikla

Palveluiden ja sijoitusten alakomitea

Perustetaan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla palveluiden ja sijoitusten alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”. Käsitellessään sijoituksiin liittyviä asioita alakomitea seuraa tämän luvun ja liitteiden 17-A, 17-B ja 17-C asianmukaista täytäntöönpanoa ja varmistaa sen.

B JAKSO

Sijoitusten vapauttaminen ja syrjimättömyys

17.7 artikla

Soveltamisala

1. Tätä jaksoa sovelletaan osapuolen alueellaan käyttöön ottamiin tai voimassa pitämiin toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat yrityksen sijoittautumiseen tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen toimintaan kaikissa toisen osapuolen sijoittajan taloudellisissa toimissa.

2. Tätä jaksoa ei sovelleta seuraaviin:

a) audiovisuaalisen alan palvelut;

b) kansallinen meriliikenteen kabotaasi ([28]); tai

c) kotimaiset ja kansainväliset lentoliikennepalvelut ja lentoliikenteen tukipalvelut ([29]), mukaan luettuna sekä säännöllinen että muunlainen lentoliikenne, ja suoraan liikenneoikeuksien käyttöön liittyvät palvelut, lukuun ottamatta seuraavia:

   i) ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut, joiden ajaksi ilma-alus poistetaan liikenteestä;

   ii) ilmakuljetuspalveluiden myynti ja markkinointi;

   iii) tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää koskevat palvelut; ja

iv) maahuolintapalvelut.

3. Jäljempänä olevia 17.8, 17.9, 17.11, 17.12 ja 17.13 artiklaa ei sovelleta julkisiin hankintoihin.

4. Jäljempänä olevia 17.8, 17.9, 17.11 ja 17.13 artiklaa ei sovelleta osapuolen myöntämiin tukiin, valtion tukemat lainat, takaukset ja vakuutukset mukaan lukien.

17.8 artikla

Markkinoille pääsy

Toimialoilla tai osa-aloilla, joilla on tehty markkinoille pääsyä koskevia sitoumuksia, ja kun kyseessä on toisen osapuolen sijoittajan tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen muodostavan yrityksen pääsy markkinoille sijoittautumalla tai harjoittamalla toimintaa, osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa koko alueellaan tai alueellisen jaon pohjalta toimenpidettä, jolla

a) rajoitetaan sellaisten yritysten määrää, jotka voivat harjoittaa tiettyä taloudellista toimintaa, lukumääräisten kiintiöiden, monopolien, yksinomaisten oikeuksien tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa;

b) rajoitetaan liiketoimien tai omaisuuserien kokonaisarvoa lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevan vaatimuksen muodossa;

c) rajoitetaan liiketoimien tai tuotannon kokonaismäärää määrättyinä lukumääräisinä yksikköinä kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevan vaatimuksen muodossa ([30]);

d) rajoitetaan tai edellytetään tietynlaista oikeushenkilön muotoa tai yhteisyritystä, jotta toisen osapuolen sijoittaja voi harjoittaa taloudellista toimintaa; tai

e) rajoitetaan niiden luonnollisten henkilöiden kokonaismäärää, jotka voivat toimia tietyllä toimialalla tai jotka jokin yritys voi työllistää ja jotka ovat tarpeen taloudellisen toiminnan toteuttamiseksi tai liittyvät siihen välittömästi, lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevan vaatimuksen muodossa.

17.9 artikla

Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja yrityksille, jotka muodostavat tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen, sijoittautumisen osalta kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa ([31]) omille sijoittajilleen ja niiden yrityksille.

2. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville sijoituksille toiminnan osalta kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa ([32]) omille sijoittajilleen ja niiden sijoituksille.

3. Osapuolen 1 ja 2 kohdan nojalla myöntämällä kohtelulla tarkoitetaan

a) Chilen alue- tai paikallishallinnon osalta kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen hallinnon taso myöntää samanlaisissa tilanteissa Chilen sijoittajille ja niiden sijoituksille alueellaan;

b) jäsenvaltion valtionhallinnon osalta tai jäsenvaltiossa kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen valtionhallinto myöntää samanlaisissa tilanteissa kyseisen jäsenvaltion sijoittajille ja niiden sijoituksille alueellaan ([33]).

17.10 artikla

Julkiset hankinnat

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueelle sijoittautuneille toisen osapuolen tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen muodostaville yrityksille myönnetään kaikkien toimenpiteiden, jotka liittyvät hankintayksiköiden valtion tarpeita varten suorittamiin tavaroiden ja palveluiden ostoihin, osalta vähintään yhtä edullinen kohtelun kuin sen omille yrityksille samanlaisissa tilanteissa.

2. Tässä artiklassa määrättyyn kansallisen kohtelun velvoitteeseen sovelletaan 28.3 artiklassa vahvistettuja turvallisuuteen perustuvia poikkeuksia ja yleisiä poikkeuksia.

17.11 artikla

Suosituimmuuskohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja yrityksille, jotka muodostavat tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen, sijoittautumisen yhteydessä vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin samanlaisissa tilanteissa ([34]) jonkin kolmannen maan sijoittajille ja niiden yrityksille.

2. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen sijoittajille ja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville sijoituksille toiminnan osalta vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin samanlaisissa tilanteissa ([35]) jonkin kolmannen maan sijoittajille ja niiden sijoituksille.

3. Edellä olevien 1 ja 2 kohdan ei pidä tulkita velvoittavan osapuolta myöntämään toisen osapuolen sijoittajille tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville sijoituksille sellaista kohtelua, joka on seurausta toimenpiteistä, jotka koskevat normien, mukaan lukien luonnollisen henkilön tai yrityksen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen tarvittavien toimi- ja muiden lupien tai todistusten normit tai perusteet, tai vakavaraisuusvaatimusten tunnustamista.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun kohteluun eivät sisälly muissa kansainvälisissä sijoitussopimuksissa tai kauppasopimuksissa määrätyt sijoitusriitojen ratkaisumenettelyt tai -mekanismit. Muiden kansainvälisten sijoitussopimusten tai kauppasopimusten aineelliset määräykset eivät itsessään ole 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua ”kohtelua”, eivätkä ne siten voi merkitä tämän artiklan rikkomista, lukuun ottamatta osapuolen käyttöön ottamia tai voimassa pitämiä toimenpiteitä. Osapuolen tällaisten aineellisten määräysten nojalla soveltamat toimenpiteet voivat olla tässä artiklassa tarkoitettua ”kohtelua” ja näin ollen merkitä tämän artiklan rikkomista.

17.12 artikla

Suoritevaatimukset

1. Kun on kyse toisen osapuolen tai kolmannen maan sijoittajan yrityksen sijoittautumisesta osapuolen alueelle tai siellä tapahtuvasta toisen osapuolen tai kolmannen maan sijoitukseen liittyvästä toiminnasta, osapuoli ei saa määrätä tai panna täytäntöön mitään vaatimusta tai sitoumusta tai velvollisuutta, joka koskee seuraavia:

a) tavaroiden tai palveluiden tietyn määrän tai prosenttiosuuden vienti;

b) kotimaisen sisällön tietyn tason tai prosenttiosuuden saavuttaminen;

c) sen alueella tuotettujen tavaroiden tai tarjottujen palveluiden ostaminen, käyttäminen tai etusijalle asettaminen taikka tavaroiden tai palveluiden ostaminen sen alueella olevilta luonnollisilta henkilöiltä tai yrityksiltä;

d) tuonnin määrän tai arvon suhteuttaminen jollakin tavoin viennin määrään tai arvoon tai tällaiseen yritykseen liittyvien valuuttavirtojen määrään;

e) tällaisen yrityksen tuottamien tai tarjoamien tavaroiden tai palveluiden myynnin rajoittaminen sen alueella suhteuttamalla jollakin tavalla tällainen myynti sen viennin määrään tai arvoon taikka valuuttatulojen määrään;

f) teknologian, tuotantoprosessin tai muun teollis- ja tekijänoikeuden alaisen tiedon siirto sen alueella olevalle luonnolliselle henkilölle tai yritykselle;

g) kyseisen yrityksen tuottamien tavaroiden tai tarjoamien palveluiden tarjonta yksinomaan kyseisen osapuolen alueelta tietylle alueelle tai maailmanmarkkinoille;

h) kyseisen sijoittajan tietyn alueen, joka on suurempi kuin osapuolen alue, tai maailmanmarkkinoiden päätoimipaikan sijoittaminen sen alueelle;

i) sen kansalaisten tietyn määrän tai prosenttiosuuden palkkaaminen;

j) viennin tai vientimyynnin rajoittaminen; tai

k) minkään sellaisen lisenssisopimuksen osalta, joka on olemassa vaatimuksen käyttöönottamisen tai täytäntöönpanon aikana tai jotakin sitoumusta tai velvollisuutta täytäntöön pantaessa, tai jonkin tulevan lisenssisopimuksen ([36]) osalta, jonka sijoittaja ja jokin luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö tai muu taho sen alueella vapaasti tekevät, jos vaatimus otetaan käyttöön tai pannaan täytäntöön taikka sitoumus tai velvollisuus pannaan täytäntöön tavalla, joka suoraan puuttuu kyseiseen lisenssisopimukseen osapuolen muun kuin oikeusviranomaisen käyttämän julkisen vallan kautta, seuraavien vahvistaminen:

   i) tiettyä lisenssisopimuksen mukaista tasoa alhaisempi rojaltin taso tai määrä; tai

   ii) lisenssisopimuksen voimassaolon määräpituus.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että 1 kohdan k alakohtaa ei sovelleta, kun lisenssisopimus tehdään sijoittajan ja osapuolen välillä.

3. Osapuoli ei saa yrityksen alueelleen sijoittautumisen tai siellä toiminnan yhteydessä asettaa osapuolelle tai kolmannelle maalle edun saamisen tai edun saamisen jatkumisen edellytykseksi mitään seuraavista vaatimuksista:

a) kotimaisen sisällön tietyn tason tai prosenttiosuuden saavuttaminen;

b) sen alueella tuotettujen tavaroiden tai tarjottujen palveluiden ostaminen, käyttäminen tai etusijalle asettaminen taikka tavaroiden tai palveluiden ostaminen sen alueella olevilta luonnollisilta henkilöiltä tai yrityksiltä;

c) tuonnin määrän tai arvon suhteuttaminen jollakin tavoin viennin määrään tai arvoon tai tällaiseen yritykseen liittyvien valuuttavirtojen määrään;

d) tällaisen yrityksen tuottamien tai tarjoamien tavaroiden tai palveluiden myynnin rajoittaminen sen alueella suhteuttamalla jollakin tavalla tällainen myynti sen viennin määrään tai arvoon taikka valuuttatulojen määrään; tai

e) viennin tai vientimyynnin rajoittaminen.

4. Kun kyse on osapuolen tai kolmannen maan sijoittajan yrityksen sijoittautumisesta toisen osapuolen alueelle tai toiminnan harjoittamisesta siellä, 3 kohdan ei saa tulkita estävän kyseistä toista osapuolta asettamasta edun saamisen tai edun saamisen jatkumisen edellytykseksi vaatimusta sijoittaa tuotanto, tarjota palvelu, kouluttaa tai työllistää työntekijöitä, rakentaa tai laajentaa tiettyjä tiloja tai toteuttaa tutkimus- ja kehitystoimintaa sen alueella.

5. Edellä olevan 1 kohdan f ja k alakohtaa ei sovelleta, kun

a) osapuoli sallii teollis- ja tekijänoikeuksien käytön TRIPS-sopimuksen 31 tai 31 a artiklan mukaisesti tai ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka edellyttävät sellaisten tietojen tai sellaisten teollis- ja tekijänoikeuden alaisten tietojen ilmoittamista, jotka kuuluvat TRIPS-sopimuksen 39 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan ja ovat sen kanssa sopusoinnussa; tai

b) tuomioistuin, hallinnollinen tuomioistuin tai kilpailuviranomainen määrää tai panee täytäntöön vaatimuksen tai panee täytäntöön sitoumuksen tai velvollisuuden sellaisen käytännön korjaamiseksi, jonka on oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyssä todettu rikkovan osapuolen kilpailulainsäädäntöä.

6. Edellä olevan 1 kohdan a, b ja c alakohtaa ja 3 kohdan a ja b alakohtaa ei viennin edistämisohjelmiin ja ulkomaan avustusohjelmiin osallistumisen osalta sovelleta tavaroiden tai palveluiden kelpoisuusvaatimuksiin.

7. Edellä olevan 3 kohdan a ja b alakohtaa ei sovelleta tavaran sisältöä koskeviin vaatimuksiin, jotka tuojaosapuoli on määrännyt, jotta tavaroille voidaan myöntää tullietuuskohtelu tai tullietuuskiintiö.

8. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämän artiklan ei saa tulkita edellyttävän, että osapuoli sallii tietyn palvelun tarjoamisen rajat ylittävästi, jos kyseinen osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa tällaiseen palveluiden tarjoamiseen kohdistuvia rajoituksia tai kieltoja, jotka ovat yhdenmukaisia liitteissä 17-A, 17-B tai 17-C luetellun toimialan, osa-alan tai toiminnon osalta määritettyjen varaumien, ehtojen tai rajoitusten kanssa.

9. Tällä artiklalla ei rajoiteta osapuolten WTO-sopimuksen mukaisia sitoumuksia.

17.13 artikla

Ylempi johto ja hallitukset

Osapuoli ei saa vaatia, että kyseisen osapuolen yritys, joka on tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva sijoitus, nimittää tiettyä kansalaisuutta edustavia luonnollisia henkilöitä yrityksen hallitukseen taikka johtajiksi tai muihin ylemmän johdon tehtäviin.

17.14 artikla

Poikkeavat toimenpiteet

1. Edellä olevaa 17.9, 17.11, 17.12 ja 17.13 artiklaa ei sovelleta seuraaviin:

a) voimassa oleva poikkeava toimenpide, jota pitää voimassa

   i) EU-osapuolen osalta:

      A) Euroopan unioni lisäyksen 17-A-1 mukaisesti;

      B) jäsenvaltion valtionhallinto lisäyksen 17-A-1 mukaisesti;

      C) jäsenvaltion aluehallinto lisäyksen 17-A-1 mukaisesti; tai

      D) jäsenvaltion paikallishallinto; ja

   ii) Chilen osalta:

      A) valtionhallinto lisäyksen 17-A-2 mukaisesti;

      B) aluehallinto lisäyksen 17-A-2 mukaisesti; tai

      C) paikallishallinto;

b) tämän kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen jatkaminen tai nopea uusiminen; tai

c) tämän kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen muutos siltä osin kuin se ei vähennä toimenpiteen yhdenmukaisuutta 17.9, 17.11, 17.12 tai 17.13 artiklan kanssa verrattuna välittömästi ennen muutosta vallinneeseen tilanteeseen.

2. Edellä olevia 17.9, 17.11, 17.12 ja 17.13 artiklaa ei sovelleta osapuolen toimenpiteisiin, jotka koskevat sen liitteessä 17-B olevassa luettelossa vahvistettuja toimialoja, osa-aloja tai toimintoja.

3. Osapuoli ei saa tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen ottaa käyttöön sen liitteessä 17 B esitettyjen varaumien kattamaa toimenpidettä, jossa edellytetään, että toisen osapuolen sijoittajan on kansalaisuutensa vuoksi myytävä tai muuten luovutettava tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva sijoitus, joka on olemassa kyseisen toimenpiteen voimaantulohetkellä.

4. Edellä olevaa 17.8 artiklaa ei sovelleta mihinkään osapuolen toimenpiteeseen, joka on liitteessä 17-C vahvistettujen sitoumuksien mukainen.

5. Edellä olevia 17.9 ja 17.11 artiklaa ei sovelleta mihinkään osapuolen toimenpiteeseen, joka muodostaa TRIPS-sopimuksen 3, 4 ja 5 artiklassa erityisesti määrätyn poikkeuksen tai vapautuksen kyseisen sopimuksen 3 tai 4 artiklasta.

6. Selkeyden vuoksi todetaan, että 17.9 ja 17.11 artiklan ei saa tulkita estävän osapuolta määräämästä toisen osapuolen sijoittajien sijoittautumista tai toimintaa tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia sijoituksia koskevia tietovaatimuksia, mukaan lukien tilastolliset tarkoitukset, sillä edellytyksellä, että tällaiset vaatimukset eivät ole keino kiertää kyseiselle osapuolelle kyseisten artiklojen nojalla kuuluvia velvollisuuksia.

C JAKSO

Sijoitusten suoja

17.15 artikla

Soveltamisala

Tätä jaksoa sovelletaan toimenpiteisiin, jotka osapuoli on ottanut käyttöön tai pitänyt voimassa ja jotka vaikuttavat

a) tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin sijoituksiin; ja

b) osapuolen sijoittajiin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin sijoituksiin liittyvän toiminnan osalta.

17.16 artikla

Sijoitukset ja sääntelytoimenpiteet

1. Edellä olevaa 17.3 artiklaa sovelletaan tähän jaksoon tämän artiklan mukaisesti.

2. Tätä jaksoa ei saa tulkita osapuolen sitoumukseksi olla muuttamatta lainsäädäntö- ja sääntelykehystään, myöskään tavalla, joka saattaisi vaikuttaa kielteisesti tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien sijoitusten toimintaan tai sijoittajan voitto-odotuksiin.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että pelkästään se, että osapuoli ei ole myöntänyt, uusinut tai pitänyt voimassa tukea tai avustusta tai että osapuoli on muuttanut tai pienentänyt sitä, ei merkitse tämän jakson mukaisten velvoitteiden rikkomista, vaikka siitä aiheutuisi menetyksiä tai vahinkoa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalle sijoitukselle

a) tilanteessa, jossa erityistä lainsäädännön tai sopimuksen mukaista sitoumusta kyseisen tuen tai avustuksen myöntämiseen, uusimiseen tai voimassa pitämiseen ei ole; tai

b) kyseisen tuen tai avustuksen myöntämistä, uusimista, voimassa pitämistä, muuttamista tai pienentämistä koskevien ehtojen tai edellytysten mukaisesti.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että minkään tässä jaksossa ei pidä tulkita estävän osapuolta lopettamasta tuen ([37]) myöntämistä tai pyytämästä sen takaisinmaksua, kun tällainen toimenpide tehdään jonkin sen toimivaltaisen viranomaisen ([38]) määräyksestä, tai edellyttävän, että osapuoli hyvittää tämän sijoittajalle.

17.17 artikla

Sijoittajien ja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien sijoitusten kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää alueellaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville toisen osapuolen sijoituksille ja toisen osapuolen sijoittajille niiden tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien sijoitusten osalta kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun ja täyden suojan ja turvan 2–6 kohdan mukaisesti.

2. Osapuoli rikkoo 1 kohdassa tarkoitettua kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun velvoitetta, jos toimenpide tai toimenpiteiden sarja tarkoittaa ([39])

a) oikeussuojan epäämistä rikosoikeudellisessa, siviilioikeudellisessa tai hallinnollisessa menettelyssä;

b) oikeudenmukaisen menettelyn perustavanlaatuista rikkomista oikeudellisessa tai hallinnollisessa menettelyssä;

c) ilmeistä mielivaltaisuutta;

d) kohdennettua syrjintää ilmeisen väärin perustein, kuten sukupuolen, rodun tai uskonnollisen vakaumuksen perusteella; tai

e) sijoittajien huonoa kohtelua, kuten pakottamista, painostamista ja häirintää.

3. Määrittäessään, onko tapahtunut 2 kohdassa tarkoitettu rikkomus, tuomioistuin voi ottaa huomioon sen, onko osapuoli antanut sijoittajalle erityisen ja yksiselitteisen vaikutelman, johon sijoittaja on luottanut päättäessään tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen tekemisestä tai ylläpitämisestä mutta jota osapuoli ei ole myöhemmin lunastanut.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitetulla ilmaisulla ”täysi suoja ja turva” viitataan osapuolen velvollisuuksiin, jotka liittyvät sijoittajien ja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien sijoitusten fyysiseen turvallisuuteen ([40]).

5. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämän sopimuksen jonkin muun määräyksen tai jonkin muun kansainvälisen sopimuksen rikkominen ei merkitse tämän artiklan rikkomista.

6. Se, että toimenpide on osapuolen lainsäädännön vastainen, ei itsessään merkitse tämän artiklan rikkomista. Jotta voidaan selvittää, onko toimenpide tämän artiklan vastainen, tuomioistuimen on tutkittava, onko osapuolen toiminta ristiriidassa 1–4 kohdan kanssa.

17.18 artikla

Kohtelu selkkaustilanteissa

1. Osapuolen sijoittajien, joiden tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluville sijoituksille koituu tappioita toisen osapuolen alueella sodan tai muun aseellisen selkkauksen, vallankumouksen tai muiden yhteiskunnallisten levottomuuksien taikka kansallisen hätätilan ([41]) vuoksi, on saatava kyseiseltä toiselta osapuolelta palauttamisen, korvauksen, hyvityksen tai muun ratkaisun osalta vähintään yhtä suotuisa kohtelu kuin se, jonka kyseinen toinen osapuoli myöntää omille sijoittajilleen tai minkä tahansa kolmannen maan sijoittajille.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa rajoittamatta osapuolen sijoittajien, jotka jossakin kyseisessä kohdassa tarkoitetussa tilanteessa kärsivät tappioita toisen osapuolen alueella, on saatava kyseiseltä toiselta osapuolelta ripeästi asianmukainen ja riittävä palautus tai korvaus, jos tällaiset tappiot johtuvat seuraavista:

a) toisen osapuolen asevoimat tai viranomaiset takavarikoivat sen tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen tai osan siitä; tai

b) toisen osapuolen asevoimat tai viranomaiset tuhoavat sen tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen tai osan siitä, kun tämä ei ole vallitsevassa tilanteessa pakollista.

3. Tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun korvauksen määrä määräytyy 17.19 artiklan 2 kohdan mukaisesti takavarikointi- tai tuhoamispäivän ja tosiasiallisen maksupäivän väliseltä ajalta.

17.19 artikla

Pakkolunastus ([42])

1. Osapuoli ei saa kansallistaa tai pakkolunastaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa sijoitusta suoraan tai välillisesti käyttämällä toimenpiteitä, joilla on kansallistamista tai pakkolunastusta vastaava vaikutus, jäljempänä ”pakkolunastus”, paitsi

a) yleisen edun vuoksi;

b) syrjimättömästi;

c) ripeää, asianmukaista ja riittävää korvausta vastaan; ja

d) oikeudenmukaisen menettelyn mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun korvauksen on täytettävä seuraavat edellytykset:

a) se on maksettava viipymättä;

b) se vastaa pakkolunastetun sijoituksen käypää markkina-arvoa välittömästi ennen pakkolunastusta, jäljempänä ”pakkolunastuspäivä”, tai ennen pakkolunastuksen tietoon tuloa sen mukaan, kumpi on aiempi;

c) se on kokonaisuudessaan realisoitavissa ja vapaasti siirrettävissä vapaasti vaihdettavana valuuttana; ja

d) siihen sisältyy tavanomaisen kaupallisen tason mukainen korko, jota maksetaan pakkolunastuspäivästä maksupäivään.

3. Kohteena olevalla sijoittajalla on oltava oikeus pakkolunastuksen toteuttavan osapuolen lainsäädännön mukaisesti saada kanteensa tarkastelu ja sijoituksensa arvonmääritys pikaiseen käsittelyyn kyseisen osapuolen oikeudellisessa tai muussa riippumattomassa elimessä tässä artiklassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien pakollisten lisenssien myöntämiseen eikä tällaisten oikeuksien kumoamiseen, rajoittamiseen tai luomiseen siltä osin kuin tällainen myöntäminen, kumoaminen, rajoittaminen tai luominen on TRIPS-sopimuksen mukaista. ([43])

17.20 artikla

Siirrot ([44])

1. Kumpikin osapuoli sallii kaikki siirrot, jotka liittyvät tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin sijoituksiin, vapaasti tai viivytyksettä vapaasti vaihdettavana valuuttana ja siirtopäivänä sovellettavalla markkinavaihtokurssilla. Tällaisiin siirtoihin kuuluvat

a) pääomanlisäykset;

b) voitot, osingot, myyntivoitot ja muut tuotot, saatavat sijoituksen tai sen osan myynnistä tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen tai sen osan likvidoinnista;

c) korot, rojaltimaksut, hallinnointipalkkiot ja teknisen avun maksut sekä muut maksut;

d) maksut, jotka on suoritettu toisen osapuolen sijoittajan tai sen tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen tekemän sopimuksen mukaisesti, mukaan lukien lainasopimuksen nojalla suoritetut maksut;

e) ulkomailta palvelukseen otetun ja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen yhteydessä työskentelevän henkilöstön ansiot ja muut korvaukset;

f) 17.18 ja 17.19 artiklan nojalla suoritetut maksut; ja

g) D jakson soveltamisesta koituvat maksut.

2. Osapuoli ei saa edellyttää, että sen sijoittajat siirtävät, tai rangaista sijoittajiaan, jotka eivät siirrä, tuloja, ansioita, voittoja tai muita määriä, jotka johtuvat tai jotka on saatu toisen osapuolen alueelle tehdyistä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvista sijoituksista.

17.21 artikla

Sijaantulo

Jos osapuoli tai sen nimeämä elin suorittaa kyseisen osapuolen sijoittajalle maksun, joka liittyy takaukseen, vakuutussopimukseen tai muuhun korvaukseen, johon se on sitoutunut tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen osalta, toinen osapuoli, jonka alueella tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva sijoitus on tehty, tunnustaa kaikkien tämän luvun mukaisten sellaisten oikeuksien osalta sijaantulon tai siirron, jotka tämän luvun mukaisesti olisivat tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sijoituksen osalta kuuluneet sijoittajalle, ellei sijaantuloa olisi tapahtunut, eikä sijoittaja käytä kyseisiä oikeuksia sijaantulon osalta.

17.22 artikla

Sopimuksen irtisanominen

1. Jos tämä sopimus irtisanotaan 41.13 artiklan mukaisesti, tämä jakso ja D jakso pysyvät voimassa vielä viiden vuoden ajan irtisanomispäivästä sellaisten sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen irtisanomispäivää.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaa jatketaan yhdellä viiden vuoden lisäjaksolla edellyttäen, että mikään muu osapuolten välinen sijoitussuojasopimus ei ole voimassa.

3. Tätä artiklaa ei sovelleta, jos tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen lopetetaan eikä tämä sopimus tule voimaan.

17.23 artikla

Suhde muihin sopimuksiin

1. Tämän sopimuksen tullessa voimaan liitteessä 17-F lueteltujen jäsenvaltioiden ja Chilen välisten sopimusten, mukaan lukien niistä johdetut oikeudet ja velvollisuudet, voimassaolo päättyy ja ne korvataan tämän sopimuksen tällä osalla.

2. Jos tämän luvun C ja D jaksoa sovelletaan väliaikaisesti 41.5 artiklan 2 kohdan mukaisesti, liitteessä 17-F lueteltujen sopimusten, mukaan lukien niistä johdetut oikeudet ja velvollisuudet, soveltaminen keskeytetään siitä päivästä, jona osapuolet alkavat väliaikaisesti soveltaa tämän luvun C ja D jaksoa 41.5 artiklan

mukaisesti. Jos kyseisten jaksojen väliaikainen soveltaminen lopetetaan eikä tämä sopimus tule voimaan, soveltamisen keskeytyminen lakkaa ja liitteessä 17-F luetellut sopimukset palaavat voimaan.

3. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, jonkin liitteessä 17-F luetellun sopimuksen nojalla voidaan nostaa kanne kyseisessä sopimuksessa vahvistettujen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti edellyttäen, että

a) kanne koskee kyseisen sopimuksen väitettyä rikkomista, joka tapahtui ennen päivää, jona sopimuksen soveltaminen keskeytettiin 2 kohdan nojalla, tai, jos sopimuksen soveltamista ei ole keskeytetty 2 kohdan nojalla, ennen tämän sopimuksen voimaantulopäivää; ja

b) enintään kolme vuotta on kulunut päivästä, jona sopimuksen soveltaminen keskeytettiin 2 kohdan nojalla, tai jos kyseisen sopimuksen soveltamista ei ole keskeytetty 2 kohdan nojalla, tämän sopimuksen voimaantulopäivästä siihen päivään, jona kanne nostettiin.

4. Sen estämättä, mitä 1 ja 2 kohdassa määrätään, jos tämän luvun C ja D jakson väliaikainen soveltaminen lopetetaan eikä tämä sopimus tule voimaan, voidaan tämän sopimuksen nojalla nostaa kanne tässä sopimuksessa vahvistettujen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti edellyttäen, että

a) kanne koskee tämän sopimuksen väitettyä rikkomista, joka tapahtui tämän luvun C ja D jakson väliaikaisen soveltamisen aikana; ja

b) enintään kolme vuotta on kulunut päivästä, jona väliaikainen soveltaminen lopetettiin, siihen päivään, jona kanne nostettiin.

5. Tätä artiklaa sovellettaessa ei sovelleta 41.5 artiklassa vahvistettua tämän sopimuksen voimaantuloa koskevaa määritelmää.

17.24 artikla

Vastuullinen liiketoiminta

1. Kumpikin osapuoli kannustaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien sijoitusten tekijöitä sisällyttämään sisäiseen politiikkaansa yritysten yhteiskuntavastuuta tai vastuullista liiketoimintaa koskevia kansainvälisesti tunnustettuja periaatteita ja ohjeita, kuten OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, ILO:n kolmikantainen periaatejulistus, joka koskee monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa, sekä yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n ohjaavat periaatteet, sanotun kuitenkaan rajoittamatta luvun 33 soveltamista.

2. Osapuolet vahvistavat, että sijoittajien on tärkeä noudattaa asianmukaisen huolellisuuden prosessia tunnistaakseen, estääkseen ja hillitäkseen sijoitukseensa liittyviä ympäristö- ja sosiaalisia riskejä ja vaikutuksia ja kantaakseen vastuunsa niistä.

D JAKSO

Sijoitusriitojen ratkaiseminen ja investointituomioistuinjärjestelmä

1 alajakso

Soveltamisala ja määritelmät

17.25 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä jaksoa sovelletaan jommankumman osapuolen kantajan ja toisen osapuolen välisiin riitoihin, jotka liittyvät 17.9 artiklan 2 kohdan tai 17.11 artiklan 2 kohdan taikka C jakson väitettyyn rikkomiseen, jonka väitetään aiheuttavan menetyksiä tai vahinkoa kantajalle tai sen paikallisesti sijoittautuneelle yritykselle.

2. Tätä jaksoa sovelletaan myös 17.31 mukaisiin vastakanteisiin.

3. Osapuolen velan uudelleenjärjestelyä koskeva kanne on ratkaistava liitteen 17-G mukaisesti.

4. Tässä jaksossa tarkoitetaan

a) ”kantajalla” osapuolen sijoittajaa, jolla on sijoitusriita toisen osapuolen kanssa ja joka aikoo nostaa tai on nostanut tämän jakson mukaisen kanteen joko

   i) omasta puolestaan; tai

   ii) omistamansa tai määräysvallassaan pitämänsä paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta; paikallisesti sijoittautunutta yritystä kohdellaan ICSID-yleissopimuksen 25 artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamista varten toisen sopimusvaltion kansalaisena;

b) ”riidan osapuolilla” kantajaa ja vastaajaa;

c) ”ICSID:n täydentävillä säännöillä” sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainvälisen ratkaisu- ja sovittelukeskuksen sihteeristön toteuttaman käsittelyn hallinnointia koskevia täydentäviä sääntöjä;

d) ”ICSID-yleissopimuksella” Washingtonissa 18 päivänä maaliskuuta 1965 tehtyä yleissopimusta valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta;

e) ”paikallisesti sijoittautuneella yrityksellä” osapuolen alueelle sijoittautunutta oikeushenkilöä, joka on toisen osapuolen sijoittajan omistuksessa tai määräysvallassa ([45]);

f) ”New Yorkin yleissopimuksella” New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehtyä Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimusta ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta;

g) ”riidan ulkopuolisella osapuolella” Chileä, kun vastaaja on EU-osapuoli, tai EU-osapuolta, kun vastaaja on Chile;

h) ”menettelyllä” tämän jakson mukaista menettelyä tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa, ellei toisin täsmennetä;

i) ”vastaajalla” Chileä, kun vastaaja on EU-osapuolen sijoittaja, tai Euroopan unionia tai asianomaista jäsenvaltiota 17.28 artiklan mukaisesti, kun vastaaja on chileläinen sijoittaja;

j) ”kolmannen osapuolen rahoituksella” kaikkea rahoitusta, jota henkilö, joka ei ole riidan osapuoli, tarjoaa riidan osapuolelle, rahoittaakseen osittain tai kokonaan menettelyn kustannukset riidan tuloksesta riippuvaa korvausta vastaan taikka lahjoituksena tai avustuksena ([46]);

k) ”UNCITRALin välimiesmenettelysäännöillä” YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan välimiesmenettelysääntöjä; ja

l) ”UNCITRALin avoimuussäännöillä” investoijan ja valtion välisen välimiesmenettelyn läpinäkyvyyttä koskevia UNCITRALin sääntöjä.

2 alajakso

Vaihtoehtoinen riitojenratkaisu ja neuvottelut

17.26 artikla

Sovittelu

1. Riidan osapuolet voivat milloin tahansa sopia sovittelun käyttämisestä.

2. Sovittelun käyttäminen on vapaaehtoista, eikä se rajoita riidan kummankaan osapuolen oikeudellista asemaa.

3. Sovittelumenettelyihin sovelletaan liitteessä 17-H vahvistettuja sääntöjä sekä alakomitean mahdollisesti hyväksymiä sovittelusääntöjä ([47]). Alakomitea pyrkii parhaan kykynsä mukaan varmistamaan, että sovittelusäännöt hyväksytään viimeistään, tapauksen mukaan, tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen ensimmäisenä päivänä tai tämän sopimuksen tullessa voimaan ja joka tapauksessa viimeistään kahden vuoden kuluttua tällaisesta päivästä.

4. Tämän sopimuksen tultua voimaan alakomitea laatii luettelon kuudesta nuhteettomasta henkilöstä, joilla on tunnustettua osaamista oikeuden, kaupan, teollisuuden tai rahoituksen alalta, joiden voidaan luottaa tekevän päätöksensä muista riippumattomasti ja jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan sovittelijoina.

5. Sovittelija nimitetään riidan osapuolten sopimuksella. Riidan osapuolet voivat yhdessä pyytää tuomioistuimen puheenjohtajaa nimittämään sovittelijaksi jonkun tämän artiklan mukaisesti laadittuun luetteloon sisältyvistä henkilöistä tai, jos tällaista luetteloa ei ole, osapuolten ehdottamista henkilöistä. Sovittelijoiden on noudatettava soveltuvin osin liitettä 17-I.

6. Jos riidan osapuolet sopivat sovittelun käyttämisestä, 17.27 artiklan 5 ja 8 kohdassa, 17.54 artiklan 10 kohdassa ja 17.55 artiklan 5 kohdassa vahvistetut määräajat keskeytetään siitä päivästä, jona sovittelun käyttämisestä on sovittu, siihen päivään asti, jona jompikumpi riidan osapuoli päättää sovittelun lopettamisesta ilmoittamalla siitä kirjallisesti sovittelijalle ja riidan toiselle osapuolelle. Tuomioistuin tai muutoksenhakutuomioistuin keskeyttää menettelyn, jos riidan kumpikin osapuoli sitä pyytää.

17.27 artikla

Neuvottelut ja sovintoratkaisut

1. Riidat olisi mahdollisimman pitkälle ratkaistava neuvotteluilla, hyvillä palveluksilla tai sovittelulla ja mahdollisuuksien mukaan ennen tämän artiklan mukaisen neuvottelupyynnön toimittamista. Tällaisesta ratkaisusta voidaan sopia milloin tahansa, myös 5 alajakson mukaisten menettelyjen aloittamisen jälkeen.

2. Riidan osapuolten 1 kohdan mukaisesti yhteisesti sopima ratkaisu ilmoitetaan riidan ulkopuoliselle osapuolelle 15 päivän kuluessa kyseisen yhteisesti sovitun ratkaisun tekemisestä. Riidan kumpikin osapuoli noudattaa tämän artiklan tai 17.26 artiklan mukaisesti yhteisesti sovittuja ratkaisuja ja toimii niiden mukaisesti. Alakomitea seuraa tällaisen yhteisesti sovitun ratkaisun täytäntöönpanoa, ja yhteisesti sovitun ratkaisun osapuoli raportoi säännöllisesti alakomitealle tällaisen ratkaisun täytäntöönpanosta.

3. Jos riitaa ei pystytä sopimaan tämän artiklan 1 kohdassa määrätyllä tavalla, osapuolen kantajan, joka väittää 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja määräyksiä rikotun ja haluaa nostaa kanteen, on esitettävä toiselle osapuolelle neuvottelupyyntö.

4. Pyyntöön on sisällytettävä seuraavat tiedot:

a) kantajan nimi ja osoite ja, jos tällainen pyyntö jätetään paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta, paikallisesti sijoittautuneen yrityksen nimi, osoite ja perustamispaikka;

b) sijoituksen sekä sen omistuksen ja sitä koskevan määräysvallan kuvaus;

c) 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut määräykset, joita väitetään rikotun;

d) kanteen oikeudellinen ja tosiasiallinen perusta, mukaan lukien toimenpide, jonka väitetään olevan ristiriidassa 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten kanssa;

e) haettu korvaus ja kanteen kohteena olevan vahingon arvioitu määrä; ja

f) tiedot edunsaajaomistajasta ja kantajan yhtiörakenteesta sekä todisteet siitä, että kantaja on toisen osapuolen sijoittaja ja että sijoitus on sen omistuksessa tai määräysvallassa ja, jos se toimii paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta, että kyseinen paikallisesti sijoittautunut yritys on sen omistuksessa tai määräysvallassa.

5. Jolleivät riidan osapuolet sovi pidemmästä ajanjaksosta, neuvottelut on aloitettava 60 päivän kuluessa neuvottelupyynnön esittämispäivästä.

6. Elleivät riidan osapuolet toisin sovi, neuvottelut järjestetään

a) Santiago de Chilessä, jos neuvottelut koskevat Chilen väitettyä rikkomista;

b) Brysselissä, jos neuvottelut koskevat Euroopan unionin väitettyä rikkomista; tai

c) asianomaisen jäsenvaltion pääkaupungissa, jos neuvottelut koskevat ainoastaan kyseisen jäsenvaltion väitettyä rikkomista.

7. Riidan osapuolet voivat sopia, että neuvottelut järjestetään soveltuvissa tapauksissa videoneuvotteluna tai muulla tavalla.

8. Neuvottelupyyntö on toimitettava

a) kolmen vuoden kuluttua päivästä, jona kantaja tai paikallisesti sijoittautunut yritys, mikäli kantaja toimii paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta, ensimmäisen kerran sai tai sen olisi pitänyt saada tietää toimenpiteestä, jonka väitetään olevan ristiriidassa 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten kanssa, ja niiden väitetysti aiheuttamista menetyksistä tai vahingosta; tai

b) kahden vuoden kuluessa päivästä, jona kantaja tai, jos kantaja toimii paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta, paikallisesti sijoittautunut yritys luopuu kyseisestä kanteesta tai menettelystä osapuolen lainsäädännön alaisessa osapuolen tuomioistuimessa; ja joka tapauksessa viimeistään viiden vuoden kuluttua päivästä, jona kantaja tai, jos kantaja toimii paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta, paikallisesti sijoittautunut yritys ensimmäisen kerran sai tai sen olisi pitänyt saada tietää toimenpiteestä, jonka väitetään olevan ristiriidassa 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten kanssa, ja niiden väitetysti aiheuttamista menetyksistä tai vahingosta.

9. Jos kantaja ei ole nostanut kannetta 17.30 artiklan mukaisesti 18 kuukauden kuluessa neuvottelupyynnön jättämisestä, katsotaan, että kantaja on perunut neuvottelupyyntönsä ja, tapauksen mukaan, 17.28 artiklan mukaisen ilmoituksen, jossa pyydetään vastaajan määrittämistä, eikä kantaja saa enää nostaa tämän jakson mukaista kannetta, joka koskee samaa väitettyä rikkomista. Kyseistä ajanjaksoa voidaan jatkaa neuvotteluihin osallistuvien riidan osapuolten sopimuksella.

10. Edellä 8 kohdassa vahvistetut määräajat eivät ala alusta tai keskeydy rikkomisen jatkumisen vuoksi.

11. Jos neuvottelupyyntö koskee tapausta, jossa EU-osapuolen väitetään rikkoneen tätä sopimusta, se toimitetaan Euroopan unionille. Jos 17.28 artiklan mukaisesti tunnistetun jäsenvaltion väitetään rikkoneen tätä sopimusta, neuvottelupyyntö lähetetään myös asianomaiselle jäsenvaltiolle.

3 alajakso

Kanteen nostaminen ja sen edellytykset

17.28 artikla

Vastaajan määrittämistä koskeva pyyntö

1. Jos riitaa ei voida ratkaista 90 päivän kuluessa neuvottelupyynnön toimittamisesta, neuvottelupyyntö koskee EU-osapuolen väitettyä tämän sopimuksen rikkomista ja kantaja aikoo aloittaa 17.30 artiklan mukaisen menettelyn, kantajan on toimitettava Euroopan unionille ilmoitus, jossa pyydetään vastaajan määrittämistä.

2. Ilmoituksessa on nimettävä toimenpiteet, joita koskevan menettelyn kantaja aikoo aloittaa. Jos kyseessä on jäsenvaltion toimenpide, tällainen ilmoitus toimitetaan myös asianomaiselle jäsenvaltiolle.

3. Tehtyään määrityksen EU-osapuoli ilmoittaa kantajalle mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään 60 päivän kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta, onko vastaaja Euroopan unioni vai jokin jäsenvaltio ([48]).

4. Jos kantajalle ei ole ilmoitettu määrityksestä 60 päivän kuluessa 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen toimittamisesta, vastaaja on

a) jäsenvaltio, jos 1 kohdassa tarkoitetussa ilmoituksessa yksilöidyt toimenpiteet ovat yksinomaan jäsenvaltion toimenpiteitä; tai

b) Euroopan unioni, jos 1 kohdassa tarkoitetussa ilmoituksessa yksilöidyt toimenpiteet sisältävät Euroopan unionin toimenpiteitä.

5. Jos kantaja nostaa 17.30 artiklan nojalla kanteen, tämä on tehtävä tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ilmoitetun määrityksen perusteella ja, jos tällaisen määrityksen tulosta ei ole ilmoitettu kantajalle, tämän artiklan 4 kohdan perusteella.

6. Jos 3 kohdan mukaisesti tehdyn määrityksen seurauksena vastaaja on joko Euroopan unioni tai jokin jäsenvaltio, Euroopan unioni tai asianomainen jäsenvaltio ei voi väittää, että kannetta ei pidä ottaa käsiteltäväksi tai että tuomioistuin ei ole toimivaltainen, tai muutoin väittää, että kanne tai ratkaisu on perusteeton tai se ei ole pätevä sillä perusteella, että oikea vastaaja olisi tai sen olisi pitänyt olla jäsenvaltion sijaan Euroopan unioni tai päinvastoin.

7. Tuomioistuinta ja muutoksenhakutuomioistuinta sitoo määritys, joka on tehty 3 kohdan nojalla, tai jos tällaisen määrityksen tulosta ei ole ilmoitettu kantajalle, 4 kohdan perusteella.

8. Mikään tässä sopimuksessa tai sovellettavissa riitojenratkaisusäännöissä ei estä vaihtamasta kaikkea riitaan liittyvää tietoa Euroopan unionin ja asianomaisen jäsenvaltion välillä.

17.29 artikla

Kanteen nostamista koskevat vaatimukset

1. Ennen kanteen nostamista kantaja

a) peruuttaa kaikki kansallisessa tai kansainvälisessä tuomioistuimessa käynnissä olevat kansallisen tai kansainvälisen oikeuden alaiset kanteet ja menettelyt niiden toimenpiteiden osalta, joiden väitetään rikkovan 17.25 artiklan 1 kohdan määräyksiä;

b) toimittaa kirjallisen vakuutuksen, ettei se pane vireille mitään kansallisen tai kansainvälisen oikeuden alaista kannetta tai menettelyä kansallisessa tai kansainvälisessä tuomioistuimessa niiden toimenpiteiden osalta, joiden väitetään rikkovan 17.25 artiklan 1 kohdan määräyksiä;

c) vahvistaa, että se ei pane täytäntöön mitään tämän jakson nojalla annettua päätöstä, ennen kuin tällainen päätös on 17.56 artiklan mukaisesti lopullinen eikä se pyri hakemaan muutosta, tarkastelemaan, sivuuttamaan, tekemään mitättömäksi, tarkistamaan tai käynnistämään mitään muita samanlaisia menettelyjä jossakin kansallisessa tai kansainvälisessä tuomioistuimessa tämän jakson nojalla annetun päätöksen osalta.

2. Tuomioistuin hylkää kanteen, jos kyseinen kantaja on nostanut tuomioistuimessa tai jossakin muussa kansallisessa tai kansainvälisessä tuomioistuimessa toisen kanteen, joka koskee samaa toimenpidettä, jonka väitetään olevan ristiriidassa 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten kanssa, paitsi jos kantaja peruuttaa tällaisen vireillä olevan kanteen. Tätä kohtaa ei sovelleta, jos kantaja nostaa kansallisessa tuomioistuimessa kanteen tarkoituksenaan hakea väliaikaista kieltoa tai vahvistustuomiota.

3. Tätä artiklaa sovellettaessa kantajan käsitteeseen sisältyy sijoittaja ja, jos sijoittaja toimii paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta, paikallisesti sijoittautunut yritys. Edellä olevan 1 kohdan a alakohtaa ja 2 kohtaa sovellettaessa kantajan käsitteeseen sisältyvät lisäksi,

a) jos kanteen nostaa omissa nimissään toimiva sijoittaja, kaikki henkilöt, joilla on suoraan tai välillisesti omistusosuus kantajassa tai jotka ovat sijoittajan määräysvallassa ja jotka väittävät kärsineensä saman menetyksen tai vahingon ([49]) kuin sijoittaja; tai

b) jos kanteen nostaa paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta toimiva sijoittaja, kaikki henkilöt, joilla on suoraan tai välillisesti omistusosuus kantajassa tai jotka ovat paikallisesti sijoittautuneen yrityksen määräysvallassa ja jotka väittävät kärsineensä saman menetyksen tai vahingon ([50]) kuin paikallisesti sijoittautunut yritys.

17.30 artikla

Kanteen nostaminen

1. Jos riitaa ei pystytä ratkaisemaan kuuden kuukauden kuluessa neuvottelupyynnön esittämisestä ja, soveltuvissa tapauksissa, on kulunut vähintään kolme kuukautta siitä, kun ilmoitus, jossa pyydetään vastaajan määrittämistä, on jätetty 17.28 artiklan nojalla, kantaja voi nostaa kanteen tuomioistuimessa edellyttäen, että kanne täyttää tässä artiklassa ja 17.32 artiklassa esitetyt vaatimukset.

2. Kanne voidaan nostaa tuomioistuimessa noudattaen yhtä seuraavista riitojenratkaisun sääntökokonaisuuksista:

a) ICSID-yleissopimus, edellyttäen, että sekä vastaaja että kantajan valtio ovat ICSID-yleissopimuksen sopimuspuolia;

b) ICSID:n täydentävät säännöt, edellyttäen, että joko vastaaja tai kantajan valtio on ICSID-yleissopimuksen sopimuspuoli;

c) UNCITRALin välimiesmenettelysäännöt; tai

d) mitkä tahansa muut säännöt, joista riidan osapuolet ovat sopineet kantajan pyynnöstä.

3. Sovellettaessa 2 kohdassa tarkoitettuja riitojenratkaisusääntöjä niihin sovelletaan tähän jaksoon sisältyviä sääntöjä sellaisina kuin niitä on täydennetty mahdollisilla alakomitean hyväksymillä säännöillä.

4. Kaikkien vaateiden, jotka kantaja on määritellyt tämän artiklan nojalla nostamassaan kanteessa, on perustuttava tietoihin, jotka on mainittu kantajan 17.27 artiklan 4 kohdan c ja d alakohdan nojalla esittämässä neuvottelupyynnössä.

5. Kanteita, jotka nostetaan tietystä määrästä nimettömiä kantajia koostuvan ryhmän nimissä tai jotka nostaa edustaja, joka aikoo hoitaa asiaa menettelyssä sellaisten yksilöityjen tai nimettömien kantajien edun vuoksi, jotka ovat siirtäneet edustajalle valtuudet tehdä kaikki menettelyihin liittyvät päätökset puolestaan, ei hyväksytä.

6. Selkeyden vuoksi todetaan, että kantaja ei voi nostaa tämän jakson nojalla kannetta, jos sen sijoitus on tehty vilpillisen menettelyn, salaamisen, lahjonnan tai oikeuden väärinkäytön kautta.

17.31 artikla

Vastakanteet

1. Vastaaja voi nostaa vastakanteen sillä perusteella, että kantaja ei ole noudattanut jotakin kummankin osapuolen alueella sovellettavaa kansainvälistä velvoitetta ([51]), joka liittyy kanteen tosiasialliseen perustaan. ([52])

2. Vastakanne on jätettävä viimeistään vastaajan vastaväitteen tai vastineen yhteydessä tai, jos tuomioistuin päättää viiveen olevan kyseisissä olosuhteissa perusteltu, myöhemmin menettelyn aikana.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että 17.32 artiklassa tarkoitettu kantajan suostuminen tämän jakson mukaiseen menettelyyn kattaa myös vastaajan esittämät vastakanteet.

17.32 artikla

Suostumus

1. Vastaaja suostuu kanteen nostamiseen tämän jakson nojalla.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisen suostumuksen myötä ja kun kanne on nostettu tämän jakson nojalla, seuraavissa vahvistettujen vaatimusten katsotaan täyttyneen:

a) ICSID-yleissopimuksen 25 artikla ja ICSID:n täydentävät säännöt riidan osapuolten kirjallisen suostumuksen osalta; ja

b) New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen, jäljempänä ”New Yorkin yleissopimus”, II artikla kirjallisen sopimuksen osalta.

3. Kantajan katsotaan antaneen suostumuksensa tässä jaksossa määrättyjen menettelyjen mukaisesti samana ajankohtana kuin se nostaa kanteen 17.30 artiklan nojalla.

17.33 artikla

Kolmannen osapuolen rahoitus

1. Jos riidan osapuoli on saanut tai saa kolmannen osapuolen rahoitusta tai se on järjestänyt itselleen kolmannen osapuolen rahoitusta, rahoitusta saavan riidan osapuolen on ilmoitettava riidan toiselle osapuolelle ja tuomioistuimen jaostolle tai, jos tuomioistuimen jaostoa ei ole muodostettu, tuomioistuimen puheenjohtajalle rahoittajana toimivan kolmannen osapuolen nimi ja osoite sekä tapauksen mukaan tiedot sen edunsaajaomistajasta sekä yhtiörakenteesta.

2. Riidan osapuoli tekee 1 kohdan mukaisen ilmoituksen kanteen nostamisen yhteydessä tai, jos kolmannen osapuolen rahoitus järjestetään kanteen nostamisen jälkeen, viipymättä sen jälkeen, kun rahoitusjärjestely on toteutettu tai lahjoitus tai avustus on tehty. Riidan osapuoli ilmoittaa viipymättä tuomioistuimelle ilmoitettujen tietojen mahdollisista muutoksista.

3. Tuomioistuin voi missä tahansa menettelyn vaiheessa määrätä, että rahoitusjärjestelystä ja rahoittajana toimivasta kolmannesta osapuolesta on toimitettava lisätietoja, jos se pitää tätä tarpeellisena.

4 alajakso

Investointituomioistuinjärjestelmä

17.34 artikla

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

1. Perustetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, jäljempänä ”tuomioistuin”, joka käsittelee 17.30 artiklan nojalla nostettuja kanteita.

2. Sekakomitea nimittää tämän sopimuksen tultua voimaan tuomioistuimeen yhdeksän tuomaria. Tuomareista kolme on jäsenvaltioiden kansalaisia, kolme Chilen kansalaisia ja kolme kolmansien maiden kansalaisia. Sekakomiteaa kannustetaan ottamaan tuomareita nimittäessään huomioon, että on tärkeä varmistaa monimuotoisuus ja sukupuolten tasapuolinen edustus.

3. Sekakomitea voi päättää tuomareiden määrän kasvattamisesta tai pienentämisestä kolmen monikertoina. Lisänimitykset on tehtävä 2 kohdassa määrättyjen kriteerien mukaisesti.

4. Tuomareilla on oltava oikeusvirkaan nimittämiseen vaadittava pätevyys siinä maassa, jonka kansalaisia he ovat, tai heidän on oltava tunnetusti päteviä oikeusoppineita. Heillä on oltava toteen näytettyä asiantuntemusta kansainvälisen julkisoikeuden alalla. On toivottavaa, että heillä on asiantuntemusta kansainvälisen sijoitusoikeuden, kansainvälisen kauppaoikeuden ja kansainvälisistä sijoituksista tai kansainvälisistä kauppasopimuksista johtuvien riitojen ratkaisemisen alalla.

5. Tuomarit nimitetään viiden vuoden kaudeksi. Välittömästi tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen nimitetyistä yhdeksästä tuomarista valitaan kuitenkin arvalla viisi tuomaria, nimittäin kaksi jäsenvaltion kansalaista, kaksi Chilen kansalaista ja yksi kolmannen maan kansalainen, joiden toimikausi pidennetään kahdeksaan vuoteen. Tuomareiden paikat täytetään sitä mukaa kuin ne vapautuvat. Tuomari, joka on nimitetty korvaamaan toinen tuomari, jonka toimikausi ei ole kulunut loppuun, hoitaa tehtävää edeltäjänsä kauden loppuun. Tuomari, joka toimikautensa päättyessä toimii jossakin tuomioistuimen jaostossa, voi tuomioistuimen puheenjohtajan luvalla jatkaa toimintaansa jaostossa, kunnes kyseisen jaoston menettelyt on saatu päätökseen, ja ainoastaan tätä tarkoitusta varten hänen katsotaan jatkavan toimimista tuomioistuimen tuomarina.

6. Tuomioistuimella on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka vastaavat organisaatiokysymyksistä sihteeristön avustuksella. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan kaksivuotiseksi toimikaudeksi arvalla tuomareista, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia. He toimivat vuorotteluperiaatteen mukaisesti, ja sekakomitean puheenjohtajat valitsevat heidät arvalla. Varapuheenjohtaja toimii puheenjohtajan sijaisena puheenjohtajan poissa estynyt.

7. Tuomioistuin käsittelee asioita jaostoissa, jotka koostuvat kolmesta tuomarista, joista yksi on jäsenvaltion kansalainen, yksi Chilen kansalainen ja yksi kolmannen maan kansalainen. Jaoston puheenjohtajana toimii tuomari, joka on kolmannen maan kansalainen.

8. Kun kanne on nostettu 17.30 artiklan nojalla, tuomioistuimen puheenjohtaja vahvistaa vuorotteluperiaatteen mukaisesti asiaa käsittelevän tuomioistuimen jaoston kokoonpanon varmistaen jaostojen sattumanvaraisen ja ennakoimattoman kokoonpanon ja antaen kaikille tuomareille tasavertaiset mahdollisuudet toimia.

9. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 7 kohdassa määrätään, riidan osapuolet voivat sopia, että asiaa käsittelee yksi ainoa tuomari, joka on kolmannen maan kansalainen ja jonka nimittää tuomioistuimen puheenjohtaja. Vastaajan on tarkasteltava tällaista kantajan pyyntöä myötämielisesti, erityisesti jos vaadittava korvaus tai hyvitys on suhteellisen pieni. Tällainen pyyntö olisi esitettävä samaan aikaan, kun kanne nostetaan 17.30 artiklan nojalla.

10. Tuomioistuin vahvistaa oman työjärjestyksensä osapuolia kuultuaan.

11. Tuomareiden on oltava käytettävissä kaikkina aikoina ja lyhyellä varoitusajalla, ja heidän on pysyttävä tämän sopimuksen tähän osaan liittyvien riitojenratkaisutoimien tasalla.

12. Jotta varmistetaan, että tuomarit ovat käytettävissä, heille maksetaan sekakomitean päätöksellä vahvistettava kuukausittainen varallaolomaksu. Tuomioistuimen puheenjohtajalle ja tarvittaessa varapuheenjohtajalle maksetaan jokaiselta työpäivältä tämän jakson mukaisissa tuomioistuimen puheenjohtajan tehtävissä maksu, joka vastaa 17.35 artiklan 11 kohdan nojalla määritettyä maksua.

13. Osapuolet maksavat varallaolomaksun kehitystasonsa huomioon ottaen sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainvälistä ratkaisu- ja sovittelukeskuksen, jäljempänä ”ICSID”, sihteeristön hallinnoimalle tilille. Jos yksi osapuoli ei maksa varallaolomaksuja, toinen osapuoli voi halutessaan maksaa kyseisen maksun itse. Tällaiset maksurästit ovat perittävissä asianmukaisine korkoineen. Sekakomitea tarkastelee säännöllisesti kyseisten maksujen määrää ja jakautumista ja voi suositella asiaankuuluvia mukautuksia.

14. Ellei sekakomitea tee päätöstä tämän artiklan 15 kohdan mukaisesti tuomioistuimen jaoston tuomareiden muiden maksujen ja kulujen määrä määritetään kanteen nostamispäivänä voimassa olevien ICSID-yleissopimuksen hallinnollisten ja rahoitussääntöjen 14 säännön 1 kohdan mukaisesti, ja tuomioistuin jakaa sen riidan osapuolten kesken 17.54 artiklan 5, 6 ja 7 kohdan mukaisesti.

15. Sekakomitea voi päätöksellään pysyvästi muuttaa varallaolomaksun sekä muut maksut ja kulut säännölliseksi palkaksi. Tässä tapauksessa tuomarit toimivat kokopäiväisesti ja sekakomitea vahvistaa heidän korvauksensa ja muut asiaan liittyvät järjestelykysymykset. Säännöllistä palkkaa saavat tuomarit eivät saa harjoittaa mitään ammattitoimintaa riippumatta siitä, saako siitä palkkion vai ei, ellei tuomioistuimen puheenjohtaja ole poikkeuksellisesti myöntänyt tähän poikkeusta.

16. ICSID:n sihteeristö toimii tuomioistuimen sihteeristönä ja antaa sille asianmukaista tukea. Tuomioistuin jakaa tällaisen tuen kustannukset riidan osapuolten kesken 17.54 artiklan 5, 6 ja 7 kohdan mukaisesti.

17.35 artikla

Muutoksenhakutuomioistuin

1. Perustetaan pysyvä muutoksenhakutuomioistuin käsittelemään tuomioistuimen antamista ratkaisuista tehtyjä muutoksenhakupyyntöjä.

2. Sekakomitea nimittää tämän sopimuksen tultua voimaan muutoksenhakutuomioistuimeen kuusi jäsentä. Jäsenistä kaksi on jäsenvaltion kansalaisia, kaksi Chilen kansalaisia ja kaksi kolmansien maiden kansalaisia. Sekakomiteaa kannustetaan ottamaan muutoksenhakutuomioistuimen jäseniä nimittäessään huomioon, että on tärkeä varmistaa monimuotoisuus ja sukupuolten tasapuolinen edustus.

3. Sekakomitea voi päättää muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten määrän kasvattamisesta kolmen monikertoina. Lisänimitykset on tehtävä 2 kohdassa määrättyjen kriteerien mukaisesti.

4. Muutoksenhakutuomioistuimen jäsenillä on oltava korkeimpiin oikeusvirkoihin nimittämiseen vaadittava pätevyys siinä maassa, jonka kansalaisia he ovat, tai heidän on oltava tunnetusti päteviä oikeusoppineita. Heillä on oltava toteen näytettyä asiantuntemusta kansainvälisen julkisoikeuden alalla. On toivottavaa, että heillä on asiantuntemusta kansainvälisen sijoitusoikeuden, kansainvälisen kauppaoikeuden ja kansainvälisistä sijoituksista tai kansainvälisistä kauppasopimuksista johtuvien riitojen ratkaisemisen alalla.

5. Muutoksenhakutuomioistuimen jäsenet nimitetään viiden vuoden kaudeksi. Välittömästi tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen nimitetyistä kuudesta jäsenestä valitaan kuitenkin arvalla kolme jäsentä, joiden toimikausi pidennetään kahdeksaan vuoteen. Jäsenten paikat täytetään sitä mukaa kuin ne vapautuvat. Jäsen, joka on nimitetty korvaamaan toinen jäsen, jonka toimikausi ei ole kulunut loppuun, hoitaa tehtävää edeltäjänsä kauden loppuun. Jäsen, joka toimikautensa päättyessä toimii jossakin muutoksenhakutuomioistuimen jaostossa, voi muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan luvalla jatkaa

toimintaansa jaostossa, kunnes kyseisen jaoston menettelyt on saatu päätökseen, ja ainoastaan tätä tarkoitusta varten hänen katsotaan jatkavan toimimista muutoksenhakutuomioistuimen jäsenenä.

6. Muutoksenhakutuomioistuimella on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka vastaavat organisaatiokysymyksistä sihteeristön avustuksella. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valitaan kaksivuotiseksi toimikaudeksi arvalla jäsenistä, jotka ovat kolmansien maiden kansalaisia. He toimivat vuorotteluperiaatteen mukaisesti, ja sekakomitean puheenjohtajat valitsevat heidät arvalla. Varapuheenjohtaja toimii puheenjohtajan sijaisena puheenjohtajan ollessa estyneenä.

7. Muutoksenhakutuomioistuin käsittelee asioita jaostoissa, jotka koostuvat kolmesta jäsenestä, joista yksi on jäsenvaltion kansalainen, yksi Chilen kansalainen ja yksi kolmannen maan kansalainen. Jaoston puheenjohtajana toimii jäsen, joka on kolmannen maan kansalainen.

8. Muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja vahvistaa vuorotteluperiaatteen mukaisesti kutakin muutoshakemusta käsittelevän jaoston kokoonpanon varmistaen jaostojen sattumanvaraisen ja ennakoimattoman kokoonpanon ja antaen kaikille jäsenille tasavertaiset mahdollisuudet toimia.

9. Muutoksenhakutuomioistuin vahvistaa oman työnjärjestyksensä osapuolia kuultuaan.

10. Kaikkien muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten on oltava käytettävissä kaikkina aikoina ja lyhyellä varoitusajalla, ja heidän on pysyttävä tämän sopimuksen tähän osaan liittyvien muiden riitojenratkaisutoimien tasalla.

11. Jotta varmistetaan, että muutoksenhakutuomioistuimen jäsenet ovat käytettävissä, heille maksetaan sekakomitean päätöksellä vahvistettava kuukausittainen varallaolomaksu ja maksu jokaiselta päivältä, jonka he työskentelevät jäseninä. Muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajalle ja tarvittaessa varapuheenjohtajalle maksetaan jokaiselta työpäivältä tämän jakson mukaisissa muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan tehtävissä maksu.

12. Kumpikin osapuoli maksaa muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten korvauksia kehitystasonsa huomioon ottaen ICSID:n sihteeristön hallinnoimalle tilille. Jos yksi osapuoli ei maksa varallaolomaksuja, toinen osapuoli voi halutessaan maksaa kyseisen maksun itse. Tällaiset maksurästit ovat perittävissä asianmukaisine korkoineen. Sekakomitea tarkastelee säännöllisesti kyseisten maksujen määrää ja jakautumista ja voi suositella asiaankuuluviaia mukautuksia.

13. Sekakomitea voi päätöksellään pysyvästi muuttaa varallaolomaksun sekä työpäiväkohtaiset maksut säännölliseksi palkaksi. Tässä tapauksessa muutoksenhakutuomioistuimen jäsenet toimivat kokopäiväisesti ja sekakomitea vahvistaa heidän korvauksensa ja muut asiaan liittyvät järjestelykysymykset. Säännöllistä palkkaa saavat muutoksenhakutuomioistuimen jäsenet eivät saa harjoittaa mitään ammattitoimintaa riippumatta siitä, saako siitä palkkion vai ei, ellei muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja ole poikkeuksellisesti myöntänyt tähän poikkeusta.

14. ICSID:n sihteeristö toimii muutoksenhakutuomioistuimen sihteeristönä ja antaa sille asianmukaista tukea. Muutoksenhakutuomioistuin jakaa tällaisen tuen kustannukset riidan osapuolten kesken 17.54 artiklan 5, 6 ja 7 kohdan mukaisesti.

17.36 artikla

Etiikka

1. Tuomioistuimen tuomarit ja muutoksenhakutuomioistuimen jäsenet on valittava sellaisten henkilöiden joukosta, joiden riippumattomuudesta ei ole epäilystä. Heillä ei saa olla sidoksia mihinkään valtionhallintoon ([53]). He eivät saa ottaa vastaan ohjeita miltään valtionhallinnolta tai organisaatiolta kysymyksissä, jotka liittyvät riitaan. He eivät saa osallistua minkään sellaisen riidan käsittelyyn, jossa voisi

syntyä suora tai epäsuora eturistiriita. Heidän on noudatettava liitettä 17-I. Heidän on nimittämisensä jälkeen pidättäydyttävä toimimasta neuvonantajana tai osapuolen nimittämänä asiantuntijana tai todistajana missään avoimessa tai uudessa sijoitusriidassa, joka kuuluu tämän sopimuksen tai jonkin muun sopimuksen tai kansallisen oikeusjärjestelmän piiriin.

2. Jos riidan osapuoli katsoo, että tuomioistuimen tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen ei täytä 1 kohdan vaatimuksia, se tekee ilmoituksen nimittämisen vastustamisesta tapauksen mukaan joko tuomioistuimen puheenjohtajalle tai muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajalle. Ilmoitus vastustamisesta on lähetettävä 15 päivän kuluessa päivästä, jona tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen jaoston kokoonpano on ilmoitettu riidan osapuolelle, tai 15 päivän kuluessa päivästä, jona merkitykselliset tosiseikat tulivat sen tietoon, jos niiden ei kohtuudella voida olettaa olleen tiedossa jaoston muodostamisaikana. Vastustamista koskevassa ilmoituksessa on ilmoitettava vastustamisen perusteet.

3. Jos vastustamisen kohteena oleva tuomioistuimen tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen ei ole 15 päivän kuluessa vastustamista koskevan ilmoituksen päivämäärästä päättänyt erota, tapauksen mukaan tuomioistuimen puheenjohtajan tai muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan on riidan osapuolia kuultuaan ja annettuaan tuomioistuimen tuomarille tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenelle mahdollisuuden esittää huomautuksia annettava päätös 45 päivän kuluessa vastustamista koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta ja ilmoitettava siitä välittömästi riidan osapuolille ja kyseisen jaoston muille tuomareille tai jäsenille.

4. Tapauksessa, jossa vastustetaan tuomioistuimen puheenjohtajan nimitystä jaostoon, päätöksen tekee muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja ja päinvastoin.

5. Muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajan perustellusta suosituksesta ([54]) osapuolet voivat sekakomitean päätöksellä vapauttaa tuomarin tuomioistuimesta tai jäsenen muutoksenhakutuomioistuimesta, jos hänen käytöksensä ei ole yhdenmukaista tämän artiklan 1 kohdassa vahvistettujen velvollisuuksien kanssa eikä yhteensopivaa tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenyyden jatkumisen kanssa. Jos väitetty käytös koskee muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajaa, tuomioistuimen puheenjohtajan on annettava asiasta perusteltu suositus. Tämän kohdan nojalla vapautuvien paikkojen täyttämiseen sovelletaan 17.34 artiklan 2 kohtaa ja 17.35 artiklan 2 kohtaa soveltuvin osin.

17.37 artikla

Monenväliset riitojenratkaisujärjestelmät

Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä perustaakseenn sijoituksia käsittelevän monenvälisen tuomioistuimen ja muutoksenhakujärjestelyn sijoitusriitojen ratkaisemista varten. Kun tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluviin riitoihin sovellettavasta tällaisesta monenvälisestä järjestelmästä tehty kansainvälinen sopimus tulee voimaan osapuolten välillä, tämän jakson asiaankuuluvien osien soveltaminen päättyy. Sekakomitea voi tehdä päätöksen tarvittavista siirtymäjärjestelyistä.

5 alajakso

Menettelyjen kulku

17.38 artikla

Sovellettava lainsäädäntö ja tulkintasäännöt

1. Tuomioistuin päättää, onko toimenpide, jota kantajan nostama kanne koskee, ristiriidassa jonkin 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun määräyksen kanssa.

2. Tällaista päätöstä valmistellessaan tuomioistuin soveltaa tätä sopimusta ja muita osapuolten välillä sovellettavia kansainvälisen oikeuden sääntöjä. Se tulkitsee tätä sopimusta yleisen kansainvälisen julkisoikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen, sellaisina kuin ne on määrätty valtiosopimusoikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa, mukaisesti.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että tarkastellessaan toimenpiteen yhteensopivuutta 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten kanssa tuomioistuin ottaa soveltuvin osin huomioon tosiseikkana osapuolen lainsäädännön. Näin tehdessään tuomioistuimen on seurattava kyseisen osapuolen tuomioistuimissa vallitsevaa tällaisen lainsäädännön tulkintaa, eikä mikään tuomioistuimen tällaiselle lainsäädännölle antama merkitys sido kyseisen osapuolen tuomioistuimia tai viranomaisia.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että tuomioistuimella ei ole toimivaltaa arvioida sellaisen toimenpiteen laillisuutta, jonka väitetään rikkovan 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja määräyksiä osapuolen lainsäädännön nojalla.

5. Selkeyden vuoksi todetaan, että jos osapuolen sijoittaja nostaa tämän jakson mukaisen kanteen, mukaan lukien kanteet, joissa väitetään osapuolen rikkoneen 17.17 artiklaa, sijoittajalla on todistustaakka kyseisen kanteen osalta riitaan sovellettavan kansainvälisen oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti.

6. Jos ilmenee C ([55]) tai D jakson tulkintaan liittyviä vakavia epäilyjä, yhteisneuvosto voi antaa tämän sopimuksen tulkintaa koskevia päätöksiä. Tällainen tulkinta sitoo tuomioistuinta ja muutoksenhakutuomioistuinta. Yhteisneuvosto voi päättää, että tulkinta on sitova tietystä päivästä alkaen.

17.39 artikla

Liitteiden tulkinta

1. Kun 17.27 artiklan 3 kohdan mukainen neuvottelupyyntö on esitetty, vastaaja voi pyytää kirjallisesti alakomiteaa määrittämään, kuuluuko neuvottelupyynnön aiheena oleva toimenpide liitteessä 17-A tai 17-B esitettyyn poikkeavan toimenpiteen soveltamisalaan, ja jos kuuluu, missä määrin.

2. Pyyntö on esitettävä alakomitealle mahdollisimman pian neuvottelupyynnön vastaanottamisen jälkeen. Kun pyyntö esitetään alakomitealle, 17.27 artiklan 5 kohdassa, 17.27 artiklan 8 kohdassa, 17.54 artiklan 10 kohdassa ja 17.55 artiklan 5 kohdassa tarkoitetut määräajat keskeytetään.

3. Alakomitea pyrkii vilpittömästi tekemään pyydetyn määrityksen. Tällaiset tehdyt määritykset ilmoitetaan ripeästi riidan osapuolille.

4. Jos alakomitea ei ole tehnyt määritystä kolmen kuukauden kuluessa sitä koskevan pyynnön esittämisestä, kyseisten määräaikojen keskeytys lakkaa.

17.40 artikla

Muut kanteet

Jos samasta 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen määräysten väitetystä rikkomisesta nostetaan muita kanteita tämän jakson, 38 luvun tai muun kansainvälisen sopimuksen nojalla ja on olemassa mahdollisuus päällekkäisiin korvauksiin tai jos muun kansainvälisen sopimuksen nojalla nostetulla kanteella saattaisi olla merkittävä vaikutus tämän jakson nojalla nostetun kanteen ratkaisuun, tuomioistuin ottaa tarvittaessa riidan osapuolia kuultuaan päätöksessään, määräyksessään tai ratkaisussaan huomioon 38 luvun tai muun kansainvälisen sopimuksen mukaiset menettelyt. Tätä varten se voi myös keskeyttää menettelynsä. Tämän artiklan nojalla toimiessaan tuomioistuin noudattaa 17.54 artiklan 10 kohtaa.

17.41 artikla

Toimenpiteiden kiertämisen torjuminen

Selkeyden vuoksi todetaan, että tuomioistuimen on luovuttava asian käsittelystä, jos riita syntyi tai oli kohtuullisen todennäköistä, että riita syntyi, kun kantaja sai omistukseensa tai määräysvaltaansa riidan aiheena olevan sijoituksen tai osallistui yrityksen uudelleenjärjestelyyn, edellyttäen, että tuomioistuin toteaa asian tosiasioiden pohjalta, että kantaja hankki sijoituksen omistukseensa tai määräysvaltaansa tai osallistui yrityksen uudelleenjärjestelyyn päätarkoituksenaan nostaa kanne tämän jakson nojalla. Mahdollisuus luopua asian käsittelystä tällaisessa tapauksessa ei rajoita muita lainkäyttövaraumia, joita tuomioistuimella voi olla.

17.42 artikla

Ilmeisen perusteettomat kanteet

1. Vastaaja voi esittää vastalauseen sillä perusteella, että kanne on ilmeisen perusteeton, viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun tuomioistuimen jaosto on muodostettu 17.34 artiklan 7 kohdan nojalla, ja joka tapauksessa ennen tuomioistuimen jaoston ensimmäistä istuntoa tai viimeistään 30 päivän kuluttua siitä, kun vastaaja on saanut tietoonsa vastalauseensa perusteena olevat tosiseikat.

2. Vastaajan on täsmennettävä vastalauseen peruste mahdollisimman tarkoin.

3. Tarjottuaan riidan osapuolille mahdollisuuden esittää huomautuksensa vastalauseesta tuomioistuin tekee jaoston ensimmäisessä kokouksessa tai viipymättä sen jälkeen vastaväitettä koskevan päätöksen tai väliaikaisen ratkaisun perusteluineen. Jos vastalause vastaanotetaan tuomioistuimen jaoston ensimmäisen kokouksen jälkeen, tuomioistuin tekee tällaisen päätöksen tai väliaikaisen ratkaisun mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään 120 päivän kuluttua siitä, kun vastalause esitettiin. Vastalausetta koskevaa päätöstä tehdessään tuomioistuin olettaa kantajan väittämien seikkojen olevan totta ja voi myös tarkastella mitä tahansa muita asiaan liittyviä seikkoja, jotka eivät ole riidan kohteena.

4. Tuomioistuimen päätöksellä ei rajoiteta riidan osapuolen oikeutta esittää 17.43 artiklan nojalla tai menettelyn aikana vastalause, joka koskee kanteen oikeudellisia ansioita, eikä rajoiteta tuomioistuimen toimivaltaa käsitellä muita vastalauseita esikysymyksenä.

17.43 artikla

Oikeudellisesti perusteettomat kanteet

1. Rajoittamatta tuomioistuimen toimivaltaa käsitellä muita vastalauseita esikysymyksenä tai vastaajan oikeutta esittää muita tällaisia vastalauseita minä hyvänsä sopivana ajankohtana tuomioistuimen on käsiteltävä ja tehtävä esikysymyksenä päätös kaikista vastaajan vastalauseista, joiden mukaan tämän jakson nojalla nostettu kanne tai jokin sen osa ei ole oikeudellisista syistä kanne, josta voidaan antaa kantajan eduksi ratkaisu 17.54 artiklan mukaisesti, vaikka kantajan väittämien seikkojen oletettaisiin olevan totta. Tuomioistuin voi tarkastella myös muita mitä tahansa muita asiaan liittyviä seikkoja, jotka eivät ole riidan kohteena.

2. Tämän artiklan 1 kohdan mukainen vastalause on esitettävä tuomioistuimelle mahdollisimman pian tuomioistuimen jaoston muodostamisen jälkeen ja joka tapauksessa viimeistään sinä päivänä, jonka tuomioistuin vahvistaa vastaajalle vastaväitteen tai vastineen esittämistä varten. Edellä olevan 1 kohdan mukaista vastalausetta ei voi esittää sinä aikana, kun 17.42 artiklan mukainen menettely on kesken, ellei tuomioistuin myönnä lupaa esittää vastalause tämän artiklan nojalla, kun se on ottanut asianmukaisesti huomioon tapauksen olosuhteet.

3. Otettuaan vastaan 1 kohdan mukaisen vastalauseen tuomioistuin keskeyttää kaiken asiakysymysten käsittelyn, ellei se katso vastalausetta ilmeisen perusteettomaksi, ja vahvistaa vastalauseen tarkastelulle

aikataulun, joka on yhteensopiva mahdollisten muiden esikysymysten tarkastelua varten vahvistetamansa aikataulun kanssa, sekä antaa vastalausetta koskevan päätöksen tai väliaikaisen ratkaisun perusteluineen.

17.44 artikla

Avoimuus

1. Tämän jakson mukaisiin riitoihin sovelletaan UNCITRALin avoimuussääntöjä soveltuvin osin seuraavien sääntöjen lisäksi.

2. UNCITRALin avoimuussääntöjen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun asiakirjaluetteloon on sisällytettävä seuraavat asiakirjat: tämän sopimuksen 17.26 artiklassa tarkoitettu sopimus sovittelun käyttämisestä, tämän sopimuksen 17.27 artiklassa tarkoitettu neuvottelupyyntö, tämän sopimuksen 17.28 artiklassa tarkoitettu ilmoitus, jossa pyydetään vastaajan määrittämistä, ja vastaajan määritys, tämän sopimuksen 17.36 artiklassa tarkoitettu vastustamista koskeva ilmoitus ja vastustamista koskeva päätös sekä tämän sopimuksen 17.53 artiklassa tarkoitettu yhdistämispyyntö.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että todistusaineisto voidaan asettaa julkisesti saataville UNCITRALin avoimuussääntöjen 3 artiklan mukaisesti.

4. Sen estämättä, mitä UNCITRALin avoimuussääntöjen 2 artiklassa määrätään, tapauksen mukaan EU-osapuoli tai Chile asettaa hyvissä ajoin ja ennen jaoston muodostamista julkisesti saataville tämän sopimuksen 17.27 artiklassa tarkoitetun neuvottelupyynnön, ilmoituksen, jossa pyydetään vastaajan määrittämistä, ja tämän sopimuksen 17.28 artiklassa tarkoitetun vastaajan määrityksen siten, että luottamukselliset tai suojatut tiedot ([56]) on poistettu. Tällaiset asiakirjat voidaan asettaa julkisesti saataville antamalla niistä ilmoitus UNCITRALin avoimuussäännöissä tarkoitettuun rekisteriin.

5. Jos riidan osapuoli aikoo käyttää kuulemisessa luottamuksellisiksi tai suojatuiksi määriteltyjä tietoja, sen on ilmoitettava tästä tuomioistuimelle.

6. Jos riidan osapuoli väittää tiettyjen tietojen oleva luottamuksellisia tai suojattuja, sen on selvästi merkittävä ne sellaisiksi tietoja tuomioistuimelle toimittaessaan.

7. Selkeyden vuoksi todetaan, että mikään tässä jaksossa ei edellytä, että vastaaja estää sellaisten tietojen julkistamisen, joiden paljastamista sen lainsäädäntö edellyttää.

17.45 artikla

Tilapäiset toimenpiteet

Tuomioistuin voi määrätä tilapäisiä suojatoimenpiteitä, joilla suojataan riidan osapuolen oikeudet tai varmistetaan tuomioistuimen toimivallan täysi vaikuttavuus, mukaan luettuna määräys riidan osapuolen omistuksessa tai määräysvallassa olevan todistusaineiston suojelemiseksi, tai suojataan tuomioistuimen toimivalta. Tuomioistuin ei saa määrätä omaisuutta takavarikoitavaksi tai estää soveltamasta kohtelua, jota väitetään rikkomiseksi.

17.46 artikla

Kanteesta luopuminen

Jos kantaja ei tämän jakson mukaisen kanteen nostamisen jälkeen toteuta menettelyssä mitään toimia 180 peräkkäiseen päivään sen jälkeen, kun kanne on nostettu tai riidan osapuolten mahdollisesti sopiman ajanjakson kuluessa, kantajan katsotaan peruuttaneen kanteensa ja luopuneen siitä. Vastaajan pyynnöstä ja ilmoitettuaan asiasta riidan osapuolille tuomioistuin toteaa kanteesta luopumisen määräyksessä ja antaa

kustannuksia koskevan päätöksen. Tällaisen määräyksen antamisen jälkeen tuomioistuimen toimivalta päättyy. Kantaja ei voi jälkeenpäin nostaa kannetta samasta asiasta.

17.47 artikla

Vakuudet kustannusten varalta

1. Selkeyden vuoksi todetaan, että tuomioistuin voi pyynnöstä määrätä kantajan antamaan vakuudet kaikkien kustannusten tai niiden osan varalta, jos on perusteltu syy olettaa, ettei kantaja välttämättä pysty noudattamaan mahdollista päätöstä kantajan maksettaviksi koituvista kustannuksista.

2. Jos kustannusten varalta ei anneta vakuuksia kattavasti 30 päivän kuluessa tuomioistuimen määräyksestä tai muussa tuomioistuimen asettamassa määräajassa, tuomioistuin ilmoittaa asiasta riidan osapuolille ja voi määrätä, että menettely keskeytetään tai päätetään.

3. Tuomioistuin ottaa huomioon kaikki sille toimitetut todisteet, jotka liittyvät 1 kohdassa tarkoitettuun tilanteeseen, mukaan lukien kolmannen osapuolen rahoitus.

17.48 artikla

Riidan ulkopuolinen osapuoli

1. Vastaajan on viimeistään 30 päivän kuluessa vastaanottamisesta tai viipymättä sen jälkeen, kun luottamuksellisia tai suojattuja tietoja koskeva mahdollinen riita on ratkaistu, toimitettava riidan ulkopuoliselle osapuolelle

a) 17.27 artiklassa tarkoitettu neuvottelupyyntö, 17.28 artiklassa tarkoitettu ilmoitus määrityspyynnöstä, 17.30 artiklassa tarkoitettu kanne ja kaikki muut tällaisten asiakirjojen liitteenä olevat asiakirjat;

b) riidan ulkopuolisen osapuolen pyynnöstä:

   i) riidan osapuolen tuomioistuimelle antamat lausumat, muistiot, katsaukset, pyynnöt ja muut huomautukset;

   ii) kolmansien henkilöiden tuomioistuimelle toimittamat kirjalliset lausumat;

   iii) tuomioistuimen kuulemisten pöytäkirjat tai litteroidut tekstit, jos saatavilla; ja

   iv) tuomioistuimen määräykset, ratkaisut ja päätökset; ja

c) pyynnöstä ja riidan ulkopuolisen osapuolen kustannuksella kaikki tuomioistuimelle toimitettu todistusaineisto tai osa siitä.

2. Riidan ulkopuolisella osapuolella on oikeus osallistua tämän jakson mukaisesti järjestettyyn kuulemiseen.

3. Tuomioistuimen on otettava vastaan tai se voi riidan osapuolia kuultuaan pyytää riidan ulkopuoliselta osapuolelta kirjallisia tai suullisia huomautuksia tämän sopimuksen tulkintaan liittyvistä kysymyksistä. Tuomioistuin varmistaa, että riidan osapuolet saavat kohtuullisen tilaisuuden ottaa kantaa niihin huomautuksiin, joita riidan ulkopuolinen osapuoli on esittänyt.

17.49 artikla

Kolmansien osapuolten väliintulo

1. Tuomioistuin sallii kenen tahansa henkilön, joka voi osoittaa riidan olosuhteiden vaikuttavan itseensä suoraan ja tosiasiallisesti, jäljempänä ”väliintulija”, osallistua kolmantena osapuolena. Väliintulon tarkoituksena voi olla ainoastaan jonkin riidan osapuolen oikeudellisen kannan tukeminen kokonaan tai osittain.

2. Väliintulohakemus on esitettävä 90 päivän kuluessa 17.30 artiklan nojalla nostetun kanteen julkaisemisesta. Tuomioistuin tekee hakemusta koskevan päätöksen 90 päivän kuluessa kyseisen hakemuksen esittämispäivästä tarjottuaan riidan osapuolille ensin mahdollisuuden esittää huomautuksia.

3. Jos väliintulohakemus hyväksytään, väliintulija saa jäljennökset kaikista riidan osapuolille tiedoksi annetuista menettelymääräyksistä, lukuun ottamatta mahdollisia luottamuksellisia tai suojattuja tietoja. Väliintulija voi jättää väliintulokirjelmän tuomioistuimen asettamassa määräajassa sen jälkeen, kun menettelymääräykset on toimitettu. Riidan osapuolille annetaan tilaisuus vastata väliintulokirjelmään. Väliintulijan sallitaan osallistua tämän jakson mukaisesti pidettäviin kuulemisiin ja antaa suullinen lausuma.

4. Jos ratkaisuun haetaan muutosta, väliintulijalla on oikeus olla väliintulijana muutoksenhakutuomioistuimessa. Edellä olevaa 3 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin.

5. Tämän artiklan mukainen väliintulo-oikeus ei rajoita tuomioistuimen mahdollisuuksia hyväksyä *amicus curiae* -lausumia kolmansilta henkilöiltä, joihin menettely vaikuttaa merkittävästi UNCITRALin avoimuussääntöjen 4 artiklan mukaisesti.

6. Selkeyden vuoksi todetaan, että sitä, että henkilö on kantajan velkoja, ei yksinään pidetä riittävänä osoituksena siitä, että riidan olosuhteet vaikuttavat kyseiseen henkilöön suoraan ja tosiasiallisesti.

17.50 artikla

Asiantuntijalausunnot

Tuomioistuin voi riidan osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan riidan osapuolia kuultuaan nimittää yhden tai useampia asiantuntijoita raportoimaan sille kirjallisesti mistä tahansa riidan osapuolen menettelyssä esille nostamasta ympäristöön, terveyteen, turvallisuuteen ja muihin seikkoihin liittyvästä asiakysymyksestä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muunlaisten asiantuntijoiden nimittämistä silloin, kun 17.30 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut sovellettavat säännöt sen sallivat.

17.51 artikla

Korvaus ja muu hyvitys

Tuomioistuin ei saa hyväksyä puolustuksena tai vastaavana väitteenä sitä tosiseikkaa, että kantaja tai paikallisesti sijoittautunut yritys on saanut tai saa myöhemmin korvausta tai muuta hyvitystä vakuutus- tai takaussopimuksen nojalla tämän jakson nojalla vireille pannussa riita-asiassa haetusta koko hyvityksestä tai sen osasta.

17.52 artikla

Osapuolten roolit

1. Osapuoli ei voi nostaa kansainvälistä kannetta, joka koskee 17.30 artiklan nojalla käsiteltäväksi toimitettua riitaa, ellei toinen osapuoli ole jättänyt noudattamatta tällaisessa riidassa annettua ratkaisua ja toimimatta sen mukaisesti. Tämä ei sulje pois mahdollisuutta 38 luvun mukaisiin riitojenratkaisumenettelyihin yleisesti sovellettavan toimenpiteen osalta, vaikka kyseisen toimenpiteen väitettäisiin rikkoneen tätä sopimusta tietyn sijoituksen osalta, jota koskeva riita-asia on pantu vireille 17.30 artiklan nojalla. Tämä kohta ei rajoita 17.48 artiklan soveltamista.

2. Edellä olevalla 1 kohdalla ei suljeta pois epävirallisia yhteyksiä, joiden ainoana tarkoituksena on helpottaa riidan ratkaisua.

17.53 artikla

Käsittelyn yhdistäminen

1. Jos vähintään kaksi tämän jakson nojalla nostettua erillistä kannetta koskee samaa oikeuskysymystä tai tosiseikkaa ja perustuu samoihin tapahtumiin ja olosuhteisiin, vastaaja voi toimittaa tuomioistuimen puheenjohtajalle tällaisten kanteiden tai niiden osien käsittelyn yhdistämistä koskevan pyynnön. Pyynnössä on ilmoitettava

a) yhdistettäviin kanteisiin liittyvän riidan osapuolten nimet ja osoitteet;

b) haetun yhdistämisen laajuus; ja

c) pyynnön perusteet.

2. Vastaaja toimittaa pyynnön myös kullekin niissä kanteissa mukana oleville kantajille, joiden osalta yhdistämistä haetaan.

3. Jos kaikki niihin kanteisiin, joiden yhdistämistä haetaan, liittyvien riitojen osapuolet hyväksyvät kanteiden käsittelyn yhdistämisen, kyseiset riidan osapuolet toimittavat tuomioistuimen puheenjohtajalle 1 kohdan nojalla yhteisen pyynnön. Ellei tuomioistuimen puheenjohtaja totea pyyntöä ilmeisen perusteettomaksi, se muodostaa 17.34 artiklan nojalla 30 päivän kuluessa tällaisen pyynnön vastaanottamisesta tuomioistuimen uuden jaoston, jäljempänä ”käsittelyn yhdistämisestä vastaava tuomioistuimen jaosto”, jolla on toimivalta joko kokonaisuudessaan tai osittain kaikissa niissä kanteissa tai joissakin niistä kanteista, joita kyseinen pyyntö koskee.

4. Jos tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetut riidan osapuolet eivät ole päässeet sopimukseen käsittelyn yhdistämisestä 30 päivän kuluessa siitä, kun viimeinen kantaja on vastaanottanut tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhdistämispyynnön, tuomioistuimen puheenjohtaja muodostaa 17.34 artiklan nojalla käsittelyn yhdistämisestä vastaavan tuomioistuimen jaoston. Käsittelyn yhdistämisestä vastaava tuomioistuimen jaosto käyttää toimivaltaa joko kokonaisuudessaan tai osittain kaikissa tai joissakin kanteissa, jos se riidan osapuolia kuultuaan katsoo, että 17.30 artiklan nojalla nostetuissa kanteissa on yhteinen oikeudellinen kysymys tai tosiseikka ja ne johtuvat samoista tapahtumista tai olosuhteista ja niiden yhdistäminen olisi kanteiden oikeudenmukaisen ja tehokkaan ratkaisun, ratkaisujen johdonmukaisuus mukaan lukien, kannalta edullista.

5. Jos kantajat eivät ole sopineet 30 päivän kuluessa päivästä, jona viimeinen kantaja on vastaanottanut yhdistämispyynnön, mitä 17.30 artiklan 2 kohdassa olevassa luettelossa riitojenratkaisusäännöistä sovelletaan, käsittelyn yhdistämisestä vastaava tuomioistuimen jaosto soveltaa yhdistetyssä käsittelyssä UNCITRALin välimiesmenettelysääntöjä, jollei tässä jaksossa vahvistetuista säännöistä muuta johdu.

6. Edellä olevan 17.34 artiklan nojalla muodostettujen tuomioistuimen jaostojen on luovuttava siitä kannetta tai sen osaa koskevasta toimivallasta, jonka osalta käsittelyn yhdistämisestä vastaava tuomioistuimen jaosto käyttää toimivaltaa, ja tällaisten jaostojen menettelyt keskeytetään. Käsittelyn yhdistämisestä vastaavan tuomioistuimen jaoston ratkaisu kanteiden niistä osista, joissa se on käyttänyt toimivaltaa, sitoo niitä jaostoja, jotka ovat toimivaltaisia kanteiden muissa osissa, siitä päivästä alkaen, jona ratkaisusta tulee 17.56 artiklan nojalla lopullinen.

7. Kantaja voi vetää kanteensa tai sen osan, jota käsittelyn yhdistäminen koskee, pois riitojenratkaisumenettelystä tämän artiklan nojalla, jolloin tällaista kannetta tai sen osaa ei voida nostaa uudelleen 17.30 artiklan nojalla.

8. Vastaajan pyynnöstä käsittelyn yhdistämisestä vastaava tuomioistuimen jaosto voi 3–6 kohdassa vahvistetuin perustein ja vaikutuksin päättää, käyttääkö se toimivaltaa koko 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvassa kanteessa vai sen osassa, jos kyseinen kanne on nostettu käsittelyn yhdistämismenettelyn aloittamisen jälkeen.

9. Käsittelyn yhdistämisestä vastaava tuomioistuimen jaosto voi yhden kantajan pyynnöstä toteuttaa toimenpiteitä turvatakseen kyseisen kantajan luottamuksellisten tai suojattujen tietojen luottamuksellisuuden muihin kantajiin nähden. Tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä luottamuksellisia tai suojattuja tietoja sisältävistä asiakirjoista laadittujen toimitettujen toisintojen toimittaminen muille kantajille tai järjestelyt kuulemisten pitämiseksi osittain yksityisinä.

17.54 artikla

Väliaikainen ratkaisu

1. Jos tuomioistuin katsoo, että vastaaja on rikkonut jotakin 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määräystä niin kuin kantaja väittää, tuomioistuin voi kantajan pyynnön perusteella ja riidan osapuolia kuultuaan määrätä ainoastaan

a) rahallisia korvauksia mahdollisesti sovellettavine korkoineen; ja

b) omaisuuden palauttamisen, jolloin ratkaisussa on edellytettävä, että vastaaja voi palauttamisen sijaan maksaa rahallisia korvauksia soveltuvine korkoineen, jotka määritetään 17.19 artiklan mukaisesti.

Jos kanne nostettiin paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta, tämän kohdan nojalla annetussa ratkaisussa edellytetään, että

a) mahdolliset rahalliset korvaukset korkoineen maksetaan paikallisesti sijoittautuneelle yritykselle;

b) mahdollinen omaisuuden palautus suoritetaan paikallisesti sijoittautuneelle yritykselle.

Selkeyden vuoksi todetaan, että tuomioistuin ei voi määrätä muita kuin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja korvauksia eikä määrätä kyseessä olevan toimenpiteen kumoamista, lopettamista tai muuttamista.

2. Rahalliset korvaukset eivät saa olla suurempia kuin kantajan tai, jos kantaja toimi paikallisesti sijoittautuneen yrityksen puolesta, paikallisesti sijoittautuneen yrityksen kärsimä menetys, joka on seurausta 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen asiaankuuluvien määräysten rikkomisesta, ja niistä vähennetään kaikki asianomaisen osapuolen jo maksamat aiemmat korvaukset ja hyvitykset. Tuomioistuin vahvistaa tällaiset rahalliset korvaukset riidan osapuolten toimittamien tietojen perusteella ja ottaa tarvittaessa huomioon vahinkoa kärsineen osapuolen tahallisesta tai huolimattomasta toiminnasta johtuneen myötävaikutuksen tai epäonnistumisen vahinkojen rajoittamisessa.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että jos osapuolen sijoittaja nostaa kanteen 17.30 artiklan nojalla, se voi periä takaisin ainoastaan menetykset tai vahingot, jotka sille on aiheutunut osapuolen sijoittajan ominaisuudessa.

4. Tuomioistuin ei voi määrätä rankaisevaa vahingonkorvausta.

5. Tuomioistuin määrää menettelyn kustannukset riidan hävinneen osapuolen maksettaviksi. Poikkeuksellisissa olosuhteissa tuomioistuin voi jakaa tällaiset kustannukset riidan osapuolten kesken, jos se katsoo, että jakaminen on asianmukaista tapauksen olosuhteissa.

6. Tuomioistuin voi osoittaa myös muut kohtuulliset kustannukset, mukaan lukien oikeudellisesta edustamisesta ja avusta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, riidan hävinneen osapuolen maksettaviksi, jos se hylkää kanteen ja antaa ratkaisun 17.42 artiklan tai 17.43 artiklan nojalla. Muissa tilanteissa tuomioistuin määrittää muiden kohtuullisten kustannusten, mukaan lukien oikeudellisesta edustamisesta ja avusta riidan osapuolille aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, jakautumisen ottaen huomioon menettelyn tuloksen ja muut merkitykselliset seikat, kuten riidan osapuolten toiminnan.

7. Jos vain jotkin osat kanteesta ovat olleet menestyksellisiä, kustannukset on jaettava suhteessa kanteen menestyksellisten osien määrään tai laajuuteen.

8. Muutoksenhakutuomioistuin vahvistaa ja jakaa kulut tämän artiklan mukaisesti.

9. Viimeistään vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta sekakomitea hyväksyy maksuja koskevat täydentävät säännöt määrittääkseen oikeudellisesta edustamisesta ja avusta aiheutuneiden kustannusten enimmäismäärän, joka voi koitua hävinneiden osapuolten tiettyjen ryhmien kannettavaksi, ottaen huomioon niiden taloudelliset resurssit.

10. Tuomioistuin antaa väliaikaisen ratkaisun 24 kuukauden kuluessa kanteen nostamisesta. Jos kyseistä määräaikaa ei voida noudattaa, tuomioistuin antaa tästä päätöksen, jossa riidan osapuolille ilmoitetaan tällaisen viivästyksen syyt ja arvioitu päivä, jona väliaikainen ratkaisu annetaan.

17.55 artikla

Muutoksenhakumenettely

1. Riidan kumpikin osapuoli voi hakea väliaikaiseen ratkaisuun muutosta muutoksenhakutuomioistuimelta 90 päivän kuluessa ratkaisun antamisesta. Muutoksenhaun perusteet ovat seuraavat:

a) tuomioistuin on tulkinnut tai soveltanut sovellettavaa lainsäädäntöä virheellisesti;

b) tuomioistuin on tehnyt selkeän virheen tosiseikkojen arvioinnissa, mihin sisältyy tapauksen mukaan osapuolen lainsäädännön arviointi; tai

c) ICSID-yleissopimuksen 52 artiklassa määrätyt perusteet siltä osin kuin ne eivät kuulu tämän kohdan a tai b alakohdan piiriin.

2. Muutoksenhakutuomioistuin hylkää muutoshakemuksen, jos se toteaa sen perusteettomaksi. Se voi myös hylätä muutoshakemuksen kiireellisesti, jos on selvää, että se on ilmeisen perusteeton.

3. Jos muutoksenhakutuomioistuin toteaa muutoksenhaun olevan aiheellinen, muutoksenhakutuomioistuimen päätöksellä muutetaan tai peruutetaan väliaikaisessa ratkaisussa annetut oikeudelliset ratkaisut ja päätelmät kokonaisuudessaan tai osittain. Sen päätöksessä täsmennetään tarkoin, miten se on muuttanut tai peruuttanut asianomaisia tuomioistuimen ratkaisuja ja päätelmiä.

4. Jos tuomioistuimen vahvistamat tosiseikat sen sallivat, muutoksenhakutuomioistuin soveltaa tällaisiin tosiseikkoihin omia oikeudellisia ratkaisujaan ja päätelmiään ja antaa lopullisen päätöksen. Jos tämä ei ole mahdollista, se palauttaa asian tuomioistuimen käsittelyyn.

5. Yleensä muutoksenhakumenettelyn ei pidä kestää enemmän kuin 180 päivää alkaen siitä päivästä, jona riidan osapuolen päätöksestä hakea muutosta on virallisesti ilmoitettu, siihen päivään saakka, jona muutoksenhakutuomioistuin antaa päätöksen. Jos muutoksenhakutuomioistuin katsoo, ettei se voi antaa päätöstään kyseisen 180 päivän ajanjakson kuluessa, sen on ilmoitettava riidan osapuolille kirjallisesti viivästyksen syyt sekä arvio ajasta, jonka se tarvitsee päätöksensä antamiseksi. Menettely ei saa missään tapauksessa kestää pidempään kuin 270 päivää.

6. Muutoshakemuksen tekevän riidan osapuolen on annettava vakuus muutoksenhaun kustannusten osalta.

7. Edellä olevaa 17.33, 17.44, 17.45, 17.46 ja 17.48 artiklaa ja tapauksen mukaan muita tämän jakson määräyksiä sovelletaan muutoksenhakumenettelyyn soveltuvin osin.

17.56 artikla

Lopullinen ratkaisu

1. Tämän jakson nojalla annetusta väliaikaisesta ratkaisusta tulee lopullinen, jollei riidan kumpikaan osapuoli ole hakenut muutosta väliaikaiseen ratkaisuun 17.55 artiklan nojalla.

2. Jos väliaikaiseen ratkaisuun on haettu muutosta ja muutoksenhakutuomioistuin on hylännyt muutoshakemuksen 17.55 artiklan nojalla, väliaikaisesta ratkaisusta tulee lopullinen päivänä, jona

muutoksenhakutuomioistuin hylkää muutoshakemuksen.

3. Jos väliaikaiseen ratkaisuun on haettu muutosta ja muutoksenhakutuomioistuin on antanut lopullisen päätöksen, väliaikaisesta ratkaisusta, sellaisena kuin muutoksenhakutuomioistuin on sen muuttanut tai peruuttanut, tulee lopullinen päivänä, jona muutoksenhakutuomioistuin antaa lopullisen päätöksen.

4. Jos väliaikaiseen ratkaisuun on haettu muutosta ja muutoksenhakutuomioistuin on muuttanut väliaikaisen ratkaisun oikeudellisia kantoja ja päätelmiä tai peruuttanut ne ja palauttanut asian tuomioistuimen käsittelyyn, tuomioistuin tarkistaa riidan osapuolia kuultuaan tarvittaessa väliaikaista ratkaisuaan siten, että siinä otetaan huomioon muutoksenhakutuomioistuimen kannat ja päätelmät. Muutoksenhakutuomioistuimen vahvistamat kannat sitovat tuomioistuinta. Tuomioistuin pyrkii antamaan tarkistetun ratkaisunsa 90 päivän kuluessa siitä, kun se on saanut muutoksenhakutuomioistuimen päätöksen. Tarkistetusta väliaikaisesta ratkaisusta tulee lopullinen 90 päivää sen antamisen jälkeen.

5. Lopulliseksi ratkaisuksi luetaan kaikki muutoksenhakutuomioistuimen 17.55 artiklan nojalla antamat lopulliset päätökset.

17.57 artikla

Ratkaisujen täytäntöönpano

1. Tämän jakson nojalla annettua ratkaisua ei voida panna täytäntöön ennen kuin siitä on tullut lopullinen 17.56 artiklan nojalla. Tämän jakson nojalla annetut lopulliset ratkaisut sitovat riidan osapuolia eikä niihin sovelleta muutoksenhakua, uudelleentarkastelua, sivuuttamista, mitättömäksi tekemistä, tai mitään muuta oikeussuojakeinoa ([57]).

2. Kummankin osapuolen on tunnustettava tämän jakson nojalla annettu ratkaisu ja pantava maksuvelvollisuus täytäntöön omalla alueellaan samalla tavoin kuin jos kyseessä olisi kyseisen osapuolen kansallisen tuomioistuimen lopullinen tuomio.

3. Ratkaisun täytäntöönpanoon sovelletaan voimassaolevia säädöksiä ja määräyksiä, jotka koskevat tuomioiden ja ratkaisujen täytäntöönpanoa paikassa, jossa tällaista täytäntöönpanoa haetaan.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että 41.10 artiklalla ei estetä tämän jakson nojalla annettujen ratkaisujen tunnustamista, täytäntöönpanoa ja täytäntöönpanon valvontaa.

5. New Yorkin yleissopimuksen I artiklan soveltamista varten tämän jakson nojalla annetut lopulliset ratkaisut ovat välitystuomioita, joissa kanteen katsotaan johtuvan kaupallisesta suhteesta tai liiketoimesta.

6. Selkeyden vuoksi, ja jollei tämän artiklan 1 kohdasta muuta johdu, todetaan, että jos kanne on toimitettu riitojenratkaisuun tämän sopimuksen artiklan 17.30 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla, tämän jakson mukaisesti annettu lopullinen ratkaisu katsotaan ICSID-yleissopimuksen 6 jakson mukaiseksi välitystuomioksi.

18 LUKU

RAJAT YLITTÄVÄ PALVELUKAUPPA

18.1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat toisen osapuolen palveluntarjoajien rajat ylittävään palvelukauppaan. Tällaisiin toimenpiteisiin sisältyvät toimenpiteet, jotka vaikuttavat seuraaviin:

a) palvelun tuottaminen, jakelu, markkinointi, myynti ja toimittaminen;

b) palvelun ostaminen tai käyttö tai palvelusta maksaminen;

c) palvelun tarjoamisen yhteydessä sellaisiin palveluihin pääsy ja niiden käyttö, joita osapuolet edellyttävät tarjottavan yleisesti, mukaan lukien jakelu-, siirto- ja televerkot; ja

d) takauksen tai muun rahavakuuden antaminen edellytyksenä palvelun tarjoamiselle.

2. Tätä lukua ei sovelleta seuraaviin:

a) 25.2 artiklassa määritellyt rahoituspalvelut;

b) audiovisuaalisen alan palvelut;

c) kansallinen meriliikenteen kabotaasi ([58]);

d) kotimaiset ja kansainväliset lentoliikennepalvelut ja lentoliikenteen tukipalvelut ([59]), mukaan luettuna sekä säännöllinen että muunlainen lentoliikenne, ja suoraan liikenneoikeuksien käyttöön liittyvät palvelut, lukuun ottamatta seuraavia:

   i) ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut, joiden ajaksi ilma-alus poistetaan liikenteestä;

   ii) ilmakuljetuspalveluiden myynti ja markkinointi;

   iii) tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää koskevat palvelut; ja

   iv) maahuolintapalvelut;

e) julkiset hankinnat; ja

f) osapuolen tai valtion omistaman yrityksen myöntämät tuet tai avustukset, valtion tukemat lainat, takaukset ja vakuutukset mukaan lukien.

18.2 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 17-A, 17-B ja 17-C tarkoitetaan

a) ”ilma-alusten korjaus- ja huoltopalveluilla” korjaus- ja huoltotoimia, jotka on tehty ilma-alukseen tai sen osaan sen ollessa poissa liikenteestä ja jotka eivät sisällä niin kutsuttua linjahuoltoa;

b) ”tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää koskevilla palveluilla” sellaisella automaattisella tietojenkäsittelyjärjestelmällä tuotettuja palveluja, joka sisältää tietoja lentoliikenteen harjoittajien aikatauluista, tarjonnasta, hinnoista ja hintasäännöistä ja jonka kautta voidaan tehdä varauksia tai toimittaa lippuja;

c) ”rajat ylittävällä palvelukaupalla” tai ”rajat ylittävällä palveluiden tarjoamisella” palveluiden tarjoamista

   i) osapuolen alueelta toisen osapuolen alueelle; tai

   ii) osapuolen alueella toisen osapuolen palvelunkäyttäjälle;

d) ”yrityksellä” oikeushenkilöä, sivuliikettä tai edustustoimistoa, joka on perustettu sijoittautumalla;

e) ”maahuolintapalveluilla” lentoasemalla palkkio- tai sopimusperusteisesti tapahtuvaa seuraavien palveluiden tarjontaa: lentoyhtiöiden edustus, hallinto ja valvonta; matkustajapalvelut; matkatavaroiden käsittely; asematasopalvelut; ateriapalvelu, pois lukien ruoan valmistaminen; lentorahdin ja -postin käsittely; ilma-aluksen polttoainehuolto; ilma-aluksen huolto ja siivous; pintakuljetus; ja lentotoiminta, miehistön hallinto ja lentosuunnittelu; maahuolintapalveluihin eivät sisälly seuraavat: omahuolinta;

turvallisuus; linjahuolto; ilma-alusten korjaus ja huolto; tai lentoaseman keskitetyn infrastruktuurin, kuten jäänpoistolaitteistojen, polttoaineen jakelujärjestelmien, matkatavaran käsittelyjärjestelmien ja lentoaseman sisäisten kiinteiden liikennejärjestelmien hallinto tai käyttö;

f) ”osapuolen oikeushenkilöllä” ([60])

i) EU-osapuolen osalta:

A) Euroopan unionin tai vähintään yhden sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettua tai järjestettyä oikeushenkilöä, joka harjoittaa merkittävää liiketoimintaa ([61]) Euroopan unionin alueella; ja

B) Euroopan unionin ulkopuolelle sijoittautuneita meriliikenteen harjoittajia, jotka ovat jonkin jäsenvaltion luonnollisten henkilöiden määräysvallassa ja joiden alukset on rekisteröity johonkin jäsenvaltioon ja purjehtivat jonkin jäsenvaltion lipun alla;

ii) Chilen osalta:

A) Chilen lainsäädännön mukaisesti perustettua tai järjestettyä oikeushenkilöä, joka harjoittaa merkittävää liiketoimintaa Chilen alueella; ja

B) Chilen ulkopuolelle sijoittautuneita meriliikenteen harjoittajia, jotka ovat Chilen luonnollisten henkilöiden määräysvallassa ja joiden alukset on rekisteröity Chileen ja purjehtivat Chilen lipun alla;

g) ”ilmakuljetuspalveluiden myynnillä ja markkinoinnilla” asianomaisen lentoliikenteen harjoittajan mahdollisuuksia myydä ja markkinoida vapaasti ilmakuljetuspalvelujaan, mukaan lukien kaikki markkinoinnin osat, kuten markkinatutkimus, mainonta ja jakelu; nämä toimet eivät sisällä ilmakuljetuspalveluiden hinnoittelua tai siihen sovellettavia ehtoja;

h) ”palvelulla” kaikkien alojen kaikkia palveluja lukuun ottamatta julkista valtaa käytettäessä tarjottavia palveluja;

i) ”julkista valtaa käytettäessä tarjottavalla palvelulla” kaikkia palveluja, joita ei tarjota kaupallisesti eikä kilpailtaessa yhden tai useamman palveluntarjoajan kanssa; ja

j) ”osapuolen palveluntarjoajalla” osapuolen luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka aikoo tarjota tai tarjoaa palvelua.

18.3 artikla

Sääntelyoikeus

Osapuolet vahvistavat oikeutensa toteuttaa alueillaan sääntelyä saavuttaakseen oikeutettuja politiikkatavoitteita, jotka liittyvät muun muassa kansanterveyden suojeluun, sosiaalipalveluihin, koulutukseen, turvallisuuteen, ympäristöön, ilmastonmuutos mukaan lukien, yleiseen moraaliin, sosiaaliseen suojeluun tai kuluttajansuojaan, yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan tai kulttuurin monimuotoisuuden edistämiseen ja suojelemiseen.

18.4 artikla

Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille yhtä edullisen kohtelun kuin se kohtelu, jonka osapuoli samanlaisissa tilanteissa myöntää omille palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.

2. Osapuolen 1 kohdan nojalla myöntämällä kohtelulla tarkoitetaan

a) Chilen alue- tai paikallishallinnon osalta kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen hallinnon taso myöntää samanlaisissa tilanteissa omille palveluilleen ja palveluntarjoajilleen;

b) jäsenvaltion valtionhallinnon osalta tai jäsenvaltiossa kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen valtionhallinto myöntää samanlaisissa tilanteissa omille palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.

3. Osapuoli voi täyttää 1 kohdassa vahvistetun vaatimuksen myöntämällä toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille joko muodollisesti samanlaisen tai muodollisesti erilaisen kohtelun kuin se myöntää omille palveluilleen ja palveluntarjoajilleen.

4. Muodollisesti samanlaisen tai erilaisen kohtelun katsotaan olevan vähemmän edullinen, jos se muuttaa kilpailuedellytyksiä osapuolen palveluiden tai palveluntarjoajien eduksi verrattuna toisen osapuolen palveluntarjoajiin.

5. Mitään tässä artiklassa ei saa tulkita siten, että se velvoittaisi osapuolta korvaamaan luontaisia kilpailuhaittoja, jotka johtuvat asianomaisten palveluiden tai palveluntarjoajien ulkomaalaisuudesta.

18.5 artikla

Suosituimmuuskohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille yhtä edullisen kohtelun kuin se, jonka osapuoli myöntää samanlaisissa tilanteissa kolmannen maan palveluille ja palveluntarjoajille.

2. Edellä olevan 1 kohdan ei pidä tulkita velvoittavan osapuolta myöntämään toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille sellaista kohtelua, joka on seurausta toimenpiteistä, joka on seurausta toimenpiteistä, jotka koskevat normien, mukaan lukien luonnollisen henkilön tai yrityksen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen tarvittavien toimi- ja muiden lupien tai todistusten normit tai perusteet, tai vakavaraisuusvaatimusten tunnustamista.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että 1 kohdassa tarkoitettuun kohteluun eivät sisälly muissa kansainvälisissä sopimuksissa tai kauppasopimuksissa määrätyt riitojenratkaisumenettelyt tai -mekanismit. Muiden kansainvälisten sopimusten tai kauppasopimusten aineelliset määräykset eivät itsessään ole 1 kohdassa tarkoitettua kohtelua, eivätkä ne siten voi merkitä tämän artiklan rikkomista, lukuun ottamatta osapuolen käyttöön ottamia tai voimassa pitämiä toimenpiteitä. Osapuolen tällaisten aineellisten määräysten nojalla soveltamat toimenpiteet voivat olla tässä artiklassa tarkoitettua kohtelua ja näin ollen merkitä tämän artiklan rikkomista.

18.6 artikla

Paikallinen läsnäolo

Osapuoli ei saa vaatia toisen osapuolen palveluntarjoajan sijoittautumista, yrityksen ylläpitämistä tai asumista alueellaan ehtona rajat ylittävälle palveluiden tarjoamiselle.

18.7 artikla

Markkinoille pääsy

Toimialoilla tai osa-aloilla, joilla on tehty markkinoille pääsyä koskevia sitoumuksia, osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa koko alueellaan tai alueellisen jaon pohjalta toimenpidettä, jolla

a) rajoitetaan

i) palveluntarjoajien määrää lukumääräisten kiintiöiden, monopolien, yksinomaisten palveluntarjoajien tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa;

ii) palveluliiketoimien tai varojen kokonaisarvoa lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa;

iii) palveluliiketoimien tai palvelutuotannon kokonaismäärää määrättyinä lukumääräisinä yksikköinä kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa; ([62]) tai

iv) niiden luonnollisten henkilöiden kokonaismäärää, jotka voivat työskennellä tietyllä palvelualalla tai jotka jokin palveluntarjoaja voi työllistää ja jotka ovat tarpeen tietyn palvelun tarjoamiseksi tai liittyvät siihen välittömästi, lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten muodossa; tai

b) rajoitetaan tai edellytetään tietynlaista oikeushenkilön muotoa tai yhteisyritystä, jonka kautta palveluntarjoaja voi tarjota palvelun.

18.8 artikla

Poikkeavat toimenpiteet

1. Edellä olevaa 18.4, 18.5 ja 18.6 artiklaa ei sovelleta seuraaviin:

a) voimassa oleva poikkeava toimenpide, jota pitää voimassa

i) EU-osapuolen osalta:

A) Euroopan unioni lisäyksen 17-A-1 mukaisesti;

B) jäsenvaltion valtionhallinto lisäyksen 17-A-1 mukaisesti;

C) jäsenvaltion aluehallinto lisäyksen 17-A-1 mukaisesti; tai

D) jäsenvaltion paikallishallinto; ja

ii) Chilen osalta:

A) valtionhallinto lisäyksen 17-A-2 mukaisesti;

B) aluehallinto lisäyksen 17-A-2 mukaisesti; tai

C) paikallishallinto;

b) tämän kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen jatkaminen tai nopea uusiminen; tai

c) tämän kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen muutos siltä osin kuin muutos ei vähennä toimenpiteen yhdenmukaisuutta 18.4, 18.5 ja 18.6 artiklan kanssa verrattuna välittömästi ennen muutosta vallinneeseen tilanteeseen.

2. Edellä olevaa 18.4, 18.5 ja18.6 artiklaa ei sovelleta osapuolen toimenpiteisiin, jotka koskevat liitteessä 17-B olevassa luettelossa vahvistettuja toimialoja, osa-aloja tai toimintoja.

3. Edellä olevaa 18.7 artiklaa ei sovelleta osapuolen toimenpiteisiin, jotka koskevat liitteessä 17-C vahvistettuja sitoumuksen kohteena olevia toimialoja, osa-aloja tai toimintoja.

18.9 artikla

Etujen kieltäminen

Osapuoli voi evätä tämän luvun mukaiset edut toisen osapuolen palveluntarjoajalta, jos epäävä osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden

ylläpitämiseen, ihmisoikeuksien suojelu mukaan luettuna, ja

a) joilla kielletään liiketoimet kyseisen palveluntarjoajan tai sellaisen henkilön kanssa, joka omistaa kyseisen palveluntarjoajan tai jolla on määräysvalta kyseiseen palveluntarjoajaan; tai

b) joita rikottaisiin tai kierrettäisiin, jos tämän luvun mukaiset edut myönnettäisiin kyseiselle palveluntarjoajalle.

18.10 artikla

Palveluiden ja sijoitusten alakomitea

Perustetaan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla palveluiden ja sijoitusten alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”. Käsitellessään palveluihin liittyviä asioita alakomitea seuraa tämän luvun, 19, 20, 21, 22, 23, 24 ja 26 luvun sekä liitteiden 17-A–17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A ja 21-B asianmukaista täytäntöönpanoa ja varmistaa sen.

19 LUKU

LUONNOLLISTEN HENKILÖIDEN TILAPÄINEN OLESKELU LIIKETOIMINTAA VARTEN

19.1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat taloudellisen toiminnan harjoittamiseen liittyvään toisen osapuolen sellaisten luonnollisten henkilöiden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun sen alueella, jotka ovat sijoittautumisen vuoksi matkustavia liikematkustajia, sijoittajia, yrityksen sisäisesti siirrettyjä työntekijöitä, lyhytaikaisia liikematkustajia, sopimusperusteisia palveluntarjoajia tai itsenäisiä ammatinharjoittajia.

2. Tätä lukua ei sovelleta 18.1 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdissa tarkoitettuihin aloihin.

3. Tätä lukua ei sovelleta osapuolen toimenpiteisiin, jotka koskevat sen työmarkkinoille pyrkiviä toisen osapuolen luonnollisia henkilöitä tai kansalaisuutta taikka pysyvää oleskelua tai työpaikkaa.

4. Mikään tässä sopimuksessa ei estä osapuolia soveltamasta toimenpiteitä, joilla säännellään toisen osapuolen luonnollisten henkilöiden pääsyä niiden alueelle tai heidän väliaikaista oleskeluaan niiden alueella, mukaan lukien toimenpiteet, joita tarvitaan osapuolten rajojen koskemattomuuden suojelemiseksi ja jotta varmistettaisiin luonnollisten henkilöiden asianmukainen liikkuminen niiden rajojen yli, sillä edellytyksellä, että kyseisiä toimenpiteitä ei sovelleta siten, että ne mitätöisivät ne edut, joita toinen osapuoli saa tämän sopimuksen tämän osan nojalla, tai heikentäisivät kyseisiä etuja.

5. Sen, että osapuoli edellyttää toisen osapuolen henkilöiltä viisumin hankkimista, ei yksinään tulkita mitätöivän niitä etuja, joita toinen osapuoli saa tämän sopimuksen tämän osan nojalla, tai heikentävän niitä.

6. Niiltä osin kuin tämän luvun nojalla ei vahvisteta sitoumuksia sovelletaan edelleen kaikkia osapuolen laissa vahvistettuja luonnollisten henkilöiden maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevia vaatimuksia, mukaan lukien oleskelun pituutta koskevat säädökset ja määräykset.

7. Sen estämättä, mitä tässä luvussa määrätään, kaikkia osapuolen lainsäädännössä vahvistettuja vaatimuksia, jotka koskevat työhön ja sosiaaliturvaan liittyviä toimenpiteitä, mukaan lukien vähimmäispalkkaa ja työehtosopimuksia koskevat säädökset ja määräykset, sovelletaan edelleen.

8. Tässä luvussa määrättyjä luonnollisten henkilöiden maahantuloa ja tilapäistä oleskelua liiketoimintaa varten koskevia sitoumuksia ei sovelleta tapauksiin, joissa maahantulon tai tilapäisen oleskelun tarkoituksena

tai vaikutuksena on osallistuminen tai muunlainen vaikuttaminen työriidan tai johdon riidan tai neuvottelujen tulokseen tai kyseiseen riitaan osallistuvan luonnollisen henkilön palvelukseenotto.

19.2 artikla

Määritelmät

1. Tässä luvussa ja liitteissä 19-A, 19-B ja 19-C sovelletaan 17.2 ja 18.2 artiklan määritelmiä, lukuun ottamatta 17.2 artiklan 1 kohdan l alakohdassa vahvistettua osapuolen sijoittajan määritelmää.

2. Tässä luvussa ja liitteissä 19-A, 19-B ja 19-C tarkoitetaan

a) ”yritysmyyjillä” lyhytaikaisia liikematkustajia, jotka

   i) edustavat osapuolen palveluiden tai tavaroiden tarjoajaa, kun he neuvottelevat palveluiden tai tavaroiden myynnistä tai tekevät kyseisen tarjoajan puolesta sopimuksia palveluiden tai tavaroiden myymisestä ja esimerkiksi osallistuvat kokouksiin tai konferensseihin; käyvät neuvotteluja liikekumppaneiden kanssa ja ottavat vastaan tilauksia tai neuvottelevat sopimuksia toisen osapuolen alueella sijaitsevan yrityksen kanssa;

   ii) eivät tarjoa palveluita sellaisen sopimuksen mukaisesti, joka on tehty yrityksen, jolla ei ole kaupallista läsnäoloa sen osapuolen alueella, jossa lyhytaikainen liikematkustaja oleskelee tilapäisesti, ja kyseisellä alueella olevan kuluttajan välillä; ja

   iii) eivät ole palkkioperusteisia edustajia;

b) ”sijoittautumisen vuoksi matkustavilla liikematkustajilla” luonnollisia henkilöitä, jotka työskentelevät johtotehtävissä osapuolen oikeushenkilön palveluksessa ja ovat vastuussa tällaisen oikeushenkilön yrityksen sijoittautumisesta toisen osapuolen alueelle ja jotka eivät tarjoa tai toimita palveluja taikka harjoita muuta taloudellista toimintaa kuin se, mitä sijoittautuminen edellyttää, eivätkä saa korvausta toisen osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä;

c) ”sopimusperusteisilla palveluntarjoajilla” luonnollisia henkilöitä, jotka ovat osapuolen sellaisen oikeushenkilön palveluksessa, joka ei itse ole sijoittautunut toisen osapuolen alueelle ja joka ei ole työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalveluiden toimisto eikä toimi tällaisen toimiston kautta ja joka on tehnyt vilpittömässä mielessä toisessa osapuolessa olevan lopullisen kuluttajan kanssa sopimuksen palveluiden tarjoamisesta toisessa osapuolessa, mikä edellyttää sen työntekijöiden tilapäistä läsnäoloa kyseisessä toisessa osapuolessa palveluiden tarjontaa koskevan sopimuksen ([63]) täyttämiseksi;

d) ”itsenäisillä ammatinharjoittajilla” osapuoleen itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi sijoittautuneita, jonkin palvelun tarjontaa harjoittavia luonnollisia henkilöitä, jotka eivät ole sijoittautuneet toisen osapuolen alueelle ja jotka ovat tehneet vilpittömässä mielessä sopimuksen muutoin kuin työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalveluiden toimiston kautta palveluiden tarjoamisesta toisessa osapuolessa olevalle lopulliselle kuluttajalle, mikä edellyttää heidän tilapäistä läsnäoloaan kyseisessä toisessa osapuolessa ([64]);

e) ”asentajilla ja huoltajilla” lyhytaikaisia liikematkustajia, joilla on myyjän tai vuokraajan sopimusvelvollisuuksien kannalta oleellista erityisosaamista ja jotka tarjoavat palveluja tai kouluttavat työntekijöitä tarjoamaan palveluja sellaisten kaupallisten tai teollisten koneiden tai laitteiden, tietokoneet ja niihin liittyvät palvelut mukaan lukien, takuun tai muun niiden myyntiin tai vuokraukseen liittyvän palvelusopimuksen nojalla, jotka on hankittu tai vuokrattu sen osapuolen alueen ulkopuolella sijaitsevalta yritykseltä, jonka alueelle halutaan tulla ja jonka alueella oleskella tilapäisesti, koko takuun tai palvelusopimuksen voimassaolon ajaksi;

f) ”yrityksen sisäisesti siirretyillä työntekijöillä” luonnollisia henkilöitä, jotka ovat olleet osapuolen jonkin oikeushenkilön palveluksessa tai olleet kumppaneita tällaisessa oikeushenkilössä ja jotka on tilapäisesti

siirretty kyseisen oikeushenkilön yritykseen toisen osapuolen alueelle ja jotka kuuluvat johonkin seuraavista luokista:

i) johtajat;

ii) asiantuntijat;

iii) työsuhteiset harjoittelijat;

g) ”sijoittajalla” luonnollista henkilöä, joka perustaa toisen osapuolen alueelle yrityksen, jolle kyseinen luonnollinen henkilö tai tämän palkannut oikeushenkilö on osoittanut tai on osoittamassa merkittävän määrän pääomaa, ja joka kehittää tai hallinnoi yrityksen toimintaa valvojana tai johtajana;

h) ”johtajilla” osapuolen oikeushenkilössä korkeassa asemassa työskenteleviä luonnollisia henkilöitä, jotka ensisijaisesti vastaavat yrityksen johtamisesta toisen osapuolen alueella ([65]) ja joita valvoo tai neuvoo pääasiassa yrityksen ylin johto, hallitus tai osakkeenomistajat taikka näitä vastaavat tahot ja joiden tehtäviin kuuluvat vähintäänkin seuraavat:

i) yrityksen, sen osaston tai alaosaston johtaminen;

ii) muun valvonta-, asiantuntija- tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työn ohjaus ja valvonta; ja

iii) henkilökohtainen toimivalta palkata ja irtisanoa työntekijöitä taikka suositella palkkaamista, irtisanomista tai muita henkilöstöön liittyviä toimia;

i) ”lyhytaikaisilla liikematkustajilla” luonnollisia henkilöitä, jotka hakevat pääsyä toisen osapuolen alueelle ja tilapäistä oleskelua siellä, jotka eivät osallistu yleisölle tapahtuvaan suoraan myyntiin, jotka eivät saa korvausta toisen osapuolen alueella sijaitsevasta lähteestä ja jotka kuuluvat johonkin seuraavista ryhmistä:

i) yritysmyyjät;

ii) asentajat ja huoltajat;

j) ”asiantuntijoilla” osapuolen oikeushenkilön palveluksessa työskenteleviä luonnollisia henkilöitä, joilla on yrityksen toimialojen, tekniikoiden tai johtamisen kannalta olennaista osaamista; tällaisen osaamisen arvioinnissa otetaan huomioon paitsi yrityksen kannalta erityinen osaaminen myös se seikka, onko henkilöllä huomattava pätevyys ja riittävä ammattikokemus erityistä teknistä osaamista vaativassa työssä tai toiminnassa, mukaan lukien henkilön mahdollinen kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin; ja

k) ”työsuhteisilla harjoittelijoilla” korkeakoulututkinnon suorittaneita luonnollisia henkilöitä, jotka siirretään väliaikaisesti urakehitystä varten tai liiketoiminnan tekniikoita tai menetelmiä koskevan koulutuksen saamiseksi ([66]).

19.3 artikla

Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät, sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat ja sijoittajat

1. Jollei liitteessä 19-A vahvistetuista asiaan liittyvistä edellytyksistä ja pätevyysvaatimuksista muuta johdu,

a) kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yrityksen sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden, lyhytaikaisten liikematkustajien ja sijoittajien maahantulon ja tilapäisen oleskelun;

b) kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yrityksen sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden työskentelyn alueellaan;

c) kumpikaan osapuoli ei pidä voimassa tai ota käyttöön alueellisen jaon pohjalta tai koko alueellaan lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellisten tarveharkintojen vaatimuksen muodossa olevia rajoituksia niiden luonnollisten henkilöiden yhteismäärälle, joille tietyllä toimialalla sallitaan maahantulo sijoittautumisen vuoksi matkustavina liikematkustajina tai sijoittajina tai jotka voidaan työllistää yrityksen sisäisesti siirrettyinä työntekijöinä; ja

d) kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen yrityksen sisäisesti siirretyille työntekijöille, sijoittautumisen vuoksi matkustaville liikematkustajille ja sijoittajille heidän väliaikaisen oleskelunsa osalta alueellaan kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa omille luonnollisille henkilöilleen.

2. Oleskelun sallittu kesto on

a) Chilen osalta enintään kaksi vuotta, ja oleskelua voidaan jatkaa edellyttämättä pysyvän oleskeluluvan hakemista, jos oleskelun perusteet pysyvät voimassa; ja

b) EU-osapuolen osalta enintään kolme vuotta, kun on kyse johtajista tai asiantuntijoista; enintään yksi vuosi, kun on kyse työsuhteisista harjoittelijoista tai sijoittajista; ja enintään 90 päivää minkä tahansa kuuden kuukauden jakson aikana, kun on kyse sijoittautumisen vuoksi matkustavista liikematkustajista.

19.4 artikla

Lyhytaikaiset liikematkustajat

1. Jollei 17.7 artiklan 2 kohdassa esitetyistä soveltamisalaa koskevista poikkeuksista ja liitteessä 19-A vahvistetuista asiaan liittyvistä edellytyksistä ja pätevyysvaatimuksista muuta johdu, osapuoli sallii lyhytaikaisten liikematkustajien maahantulon ja tilapäisen oleskelun edellyttämättä työlupaa, taloudellista tarveharkintaa tai muita vastaavia ennakkohyväksyntämenettelyjä.

2. Jos osapuolen lyhytaikainen liikematkustaja tarjoaa palvelua kuluttajalle toisen osapuolen alueella, jossa hän oleskelee tilapäisesti, kyseinen osapuoli myöntää hänelle kyseisen palvelun tarjoamisen suhteen yhtä edullisen kohtelun kuin se, jonka se samanlaisissa tilanteissa myöntää omille palveluntarjoajilleen.

3. Sallitun oleskelun kesto on enintään 90 päivää minkä tahansa 12 kuukauden jakson aikana.

19.5 artikla

Sopimusperusteiset palveluntarjoajat ja itsenäiset ammatinharjoittajat

1. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien maahantulon ja tilapäisen oleskelun alueellaan liitteessä 19-B vahvistettujen toimialojen, osa-alojen ja toimintojen osalta ja siinä esitettyjen asiaan liittyvien edellytysten ja pätevyysvaatimusten mukaisesti edellyttäen, että

a) luonnolliset henkilöt tarjoavat palveluja sellaisen oikeushenkilön työntekijöinä, joka on saanut palvelusopimuksen enintään 12 kuukauden ajaksi;

b) toisen osapuolen alueelle tulevat luonnolliset henkilöt ovat olleet a alakohdassa tarkoitetun oikeushenkilön palveluksessa vähintään yhden vuoden ajan välittömästi ennen kuin toisen osapuolen alueelle tuloa koskeva hakemus on esitetty, ja heillä on sinä päivänä, jona toisen osapuolen alueelle tuloa koskeva hakemus esitetään, täysi-ikäisenä hankittu vähintään kolmen vuoden ammatillinen kokemus toimialalta, jota sopimus koskee;

c) toisen osapuolen alueelle saapuvilla luonnollisilla henkilöillä on

i) korkeakoulututkinto tai vastaavan osaamistason ([67]) osoittava pätevyys; ja

ii) ammatillinen pätevyys, jos sitä edellytetään toiminnan harjoittamiseksi sen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti, jossa palvelua tarjotaan;

d) luonnollinen henkilö ei saa palveluiden tarjoamisesta toisen osapuolen alueella muuta korvausta kuin sen, jonka kyseisen luonnollisen henkilön palvelukseensa ottava oikeushenkilö maksaa; ja

e) tämän artiklan nojalla myönnetty pääsy koskee ainoastaan sopimuksen kohteena olevaa palvelutoimintaa eikä luo oikeutta käyttää sen osapuolen ammattinimikettä, jonka alueella palvelu tarjotaan.

2. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen itsenäisten ammatinharjoittajien maahantulon ja tilapäisen oleskelun alueellaan liitteessä 19-B vahvistettujen toimialojen, osa-alojen ja toimintojen osalta ja siinä esitettyjen asiaan liittyvien edellytysten ja pätevyysvaatimusten mukaisesti edellyttäen, että

a) sopimus on tehty enintään 12 kuukaudeksi;

b) luonnollisilla henkilöillä on maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevan hakemuksen jättämispäivänä vähintään kuuden vuoden ammattikokemus toimialalta, jota sopimus koskee;

c) toisen osapuolen alueelle saapuvilla luonnollisilla henkilöillä on

i) korkeakoulututkinto tai vastaavan osaamistason ([68]) osoittava pätevyys; ja

ii) ammatillinen pätevyys, jos sellaista edellytetään toiminnan harjoittamiseksi sen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti, jossa palvelua tarjotaan;

d) tämän artiklan nojalla myönnetty pääsy koskee ainoastaan sopimuksen kohteena olevaa palvelutoimintaa; se ei luo oikeutta käyttää sen osapuolen ammattinimikettä, jonka alueella palvelu tarjotaan.

3. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien tai itsenäisten ammatinharjoittajien, joille sallitaan maahantulo ja väliaikainen oleskelu, yhteismäärän rajoituksia määrällisten kiintiöiden tai taloudellisen tarveharkinnan vaatimuksen muodossa.

4. Osapuoli myöntää toisen osapuolen sopimusperusteisille palveluntarjoajille ja itsenäisille ammatinharjoittajille niiden sen alueella tarjoamien palveluiden suhteen yhtä edullisen kohtelun kuin se kohtelu, jonka osapuoli samanlaisissa tilanteissa myöntää omille palveluntarjoajilleen.

5. Oleskelun sallittu kesto on

a) EU-osapuolen osalta yhteenlaskettuna kuusi kuukautta millä tahansa 12 kuukauden ajanjaksolla tai sopimuksen kesto sen mukaan, kumpi näistä on lyhyempi; ja

b) Chilen osalta enintään yksi vuosi, mitä voidaan jatkaa lisäjaksoina, jos oleskelun perusteet pysyvät ennallaan.

19.6 artikla

Poikkeavat toimenpiteet

Siltä osin kuin asianomainen toimenpide vaikuttaa luonnollisten henkilöiden maahantuloon tai tilapäiseen oleskeluun liiketoimintaa varten, 19.3 artiklan 1 kohdan c ja d alakohtaa ja 19.5 artiklan 3 ja 4 kohtaa ei sovelleta seuraaviin:

a) osapuolen voimassa oleva poikkeava toimenpide seuraavilla tasoilla:

i) EU-osapuolen osalta:

A) Euroopan unioni lisäyksessä esitetyn 17-A-1 mukaisesti;

B) jäsenvaltion valtionhallinto lisäyksessä esitetyn 17-A-1 mukaisesti;

C) jäsenvaltion aluehallinto lisäyksessä esitetyn 17-A-1 mukaisesti; tai

D) muu kuin C alakohdassa tarkoitettu paikallishallinto; ja

ii) Chilen osalta:

A) valtionhallinto lisäyksessä esitetyn 17-A-2 mukaisesti;

B) aluehallinto lisäyksessä esitetyn 17-A-2 mukaisesti; tai

C) paikallishallinto;

b) tämän kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen jatkaminen tai nopea uusiminen;

c) tämän artiklan a ja b alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen muutos siltä osin kuin se ei vähennä toimenpiteen yhdenmukaisuutta 19.3 artiklan 1 kohdan c ja d alakohdan ja 19.5 artiklan 3 ja 4 kohdan kanssa verrattuna välittömästi ennen muutosta vallinneeseen tilanteeseen; tai

d) mikä tahansa osapuolen toimenpide, joka on yhdenmukainen liitteessä 17-B määritellyn edellytyksen tai pätevyysvaatimuksen kanssa.

19.7 artikla

Avoimuus

1. Osapuoli asettaa julkisesti saataville 19.1 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot, jotka liittyvät toisen osapuolen luonnollisten henkilöiden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin on soveltuvin osin sisällytettävä seuraavat:

a) viisumien, lupien tai muiden vastaavien maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevien lupa-asiakirjojen luokat;

b) vaadittavat asiakirjat ja täytettävät edellytykset;

c) hakemuksen jättämistapa ja hakemuksen jättämispaikkavaihtoehdot, kuten konsulaatit tai sähköinen hakemus;

d) hakemuksesta perittävät maksut ja hakemuksen käsittelyn suuntaa-antava aikataulu;

e) oleskelun enimmäiskesto kunkin tämän kohdan a alakohdassa viitatun luvan osalta;

f) voimassaolon jatkamis- tai uusimismahdollisuuden ehdot;

g) mukana matkustavia huollettavia koskevat säännöt;

h) tarjolla olevat oikaisu- tai muutoksenhakumenettelyt; ja

i) asiaa koskevat yleisesti sovellettavat lait, jotka liittyvät luonnollisten henkilöiden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun.

3. Mitä tulee tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin, osapuoli pyrkii ilmoittamaan viipymättä toiselle osapuolelle mahdollisten uusien vaatimusten tai menettelyiden käyttöönotosta tai muutoksista vaatimuksiin tai menettelyihin, jotka vaikuttavat maahantuloa ja väliaikaista oleskelua ja tarvittaessa työlupaa ensiksi mainitussa osapuolessa koskevan hakemuksen hyväksymiseen.

19.8 artikla

Riitojenratkaisumenettelyn soveltamatta jättäminen

Jäljempänä olevaa 38 lukua ei sovelleta maahantulon ja tilapäisen oleskelun epäämisen tapauksessa, paitsi jos kyseessä on toistuva toimintatapa.

20 LUKU

KOTIMAINEN SÄÄNTELY

20.1 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tätä lukua sovelletaan sellaisiin toimilupavaatimuksia ja -menettelyjä, pätevyysvaatimuksia ja -menettelyjä sekä teknisiä standardeja ([69]) koskeviin osapuolten toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat

a) rajat ylittävään palveluiden tarjontaan;

b) yrityksen sijoittautumisen tai tämän sopimuksen toimialaan kuuluvan sijoituksen toiminnan kautta tapahtuvaan palvelun tarjoamiseen tai jonkin muun taloudellisen toiminnan harjoittamiseen; tai

c) 19.1 artiklassa vahvistettuihin tiettyihin luonnollisten henkilöiden luokkiin kuuluvien osapuolen henkilöiden tilapäisen oleskelun kautta tapahtuvaan palvelun tarjoamiseen toisen osapuolen alueella.

2. Tätä lukua sovelletaan ainoastaan toimialoihin, joilla osapuoli on tehnyt 17, 18 ja 19 luvun nojalla erityissitoumuksia ja ainoastaan siinä laajuudessa, jossa kyseisiä erityisiä sitoumuksia sovelletaan.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, tätä lukua ei sovelleta toimilupavaatimuksiin ja -menettelyihin, pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin eikä teknisiin standardeihin, jotka liittyvät

a) peruskemikaalien ja muiden kemiallisten tuotteiden valmistukseen;

b) kumituotteiden valmistukseen;

c) muovituotteiden valmistukseen;

d) sähkömoottoreiden, generaattoreiden ja muuntajien valmistukseen;

e) akkujen, galvaanisten parien ja paristojen valmistukseen; ja

f) metallijätteen ja -romun ja muun kuin metallijätteen ja -romun kierrätykseen.

4. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tätä lukua ei sovelleta osapuolen toimenpiteisiin siltä osin kuin ne ovat 17.5 artiklassa, 17.6 artiklassa, 17.11 artiklan 1 ja 2 kohdassa, 18.4, 18.6 ja 18.7 artiklassa, 18.8 artiklan 1 ja 2 kohdassa, 19.3 artiklan 1 kohdassa, 19.4 artiklan 2 kohdassa, 19.5 artiklan 1 kohdassa ja 19.6 artiklassa luetellun mukaisia rajoituksia.

5. Tässä luvussa tarkoitetaan

a) ”luvalla” minkä tahansa 1 kohdan a, b ja c alakohdassa tarkoitetun toiminnan suorittamista koskevaa lupaa, joka on seurausta menettelystä, jota hakijan on noudatettava toimilupavaatimusten, pätevyysvaatimusten tai teknisten standardien noudattamisen osoittamiseksi;

b) ”toimivaltaisella viranomaisella” sellaista keskus-, alue- tai paikallistason julkishallintoa tai viranomaista tai julkishallinnon ulkopuolista elintä, joka käyttää keskus-, alue- tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten sille siirtämiä valtuuksia ja jolla on toimivalta tehdä päätöksiä palvelun tarjoamiseen myönnettävästä luvasta, myös yrityksen sijoittautumisen osalta, tai luvasta harjoittaa jotakin muuta taloudellista toimintaa;

c) ”toimilupamenettelyillä” hallinnollisia sääntöjä tai menettelysääntöjä, joita lupaa, mukaan lukien luvan muutos tai uusiminen, hakevan luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on noudatettava voidakseen

osoittaa täyttävänsä lupavaatimukset;

d) ”toimilupavaatimuksilla” sisällöllisiä vaatimuksia, jotka eivät ole pätevyysvaatimuksia ja jotka luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on täytettävä voidakseen saada luvan tai voidakseen muuttaa lupaa tai uusia sen;

e) ”pätevyysmenettelyillä” hallinnollisia sääntöjä tai menettelysääntöjä, joita luonnollisen henkilön on noudatettava voidakseen osoittaa olevansa niiden pätevyysvaatimusten mukainen, joita luvan saaminen edellyttää; ja

f) ”pätevyysvaatimuksilla” sisällöllisiä vaatimuksia, jotka liittyvät luonnollisen henkilön pätevyyteen tarjota jokin palvelu ja jotka luonnollisen henkilön on täytettävä voidakseen saada luvan tai voidakseen muuttaa lupaa tai uusia sen.

6. Tämän luvun soveltamiseksi sovelletaan myös 17.2 ja 18.2 artiklassa vahvistettuja määritelmiä.

20.2 artikla

Toimilupia ja pätevyyttä koskevat edellytykset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimilupavaatimuksiin ja -menettelyihin sekä pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin liittyvät toimenpiteet perustuvat kriteereihin, joilla estetään toimivaltaisia viranomaisia käyttämästä arviointivaltuuksiaan mielivaltaisella tavalla ([70]).

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen kriteerien on oltava

a) selkeitä;

b) objektiivisia ja läpinäkyviä; ja

c) yleisesti ja asianomaisten henkilöiden saatavilla etukäteen.

3. Kumpikin osapuoli kannustaa toimivaltaisia viranomaisiaan hyväksymään teknisiä standardeja, jotka on laadittu avointen ja läpinäkyvien menettelyiden mukaisesti, ja rohkaisee kaikkia teknisten standardien laatimiseen nimettyjä elimiä, asiaankuuluvat kansainväliset järjestöt ([71]) mukaan lukien, käyttämään avoimia ja läpinäkyviä menettelyjä.

4. Lupa on myönnettävä heti, kun asianmukaisen tarkastelun perusteella on todettu, että luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät, edellyttäen että lupia on saatavilla.

5. Jos tiettyyn toimintaan saatavilla olevien toimilupien määrää on rajoitettu vähäisistä luonnonvaroista tai teknisistä valmiuksista johtuvista syistä, kummankin osapuolen on sovellettava mahdollisten ehdokkaiden valintaan menettelyä, jolla varmistetaan tasapuolisuus ja läpinäkyvyys, myös erityisesti tiedottamalla menettelyn aloittamisesta, toteuttamisesta ja päättämisestä asianmukaisesti.

6. Jollei 5 kohdasta muuta johdu, osapuoli voi valintamenettelyn sääntöjä laatiessaan ottaa huomioon oikeutetut politiikkatavoitteet, mukaan lukien terveyteen, turvallisuuteen, ympäristönsuojeluun ja kulttuuriperinnön säilyttämiseen liittyvät näkökohdat.

20.3 artikla

Toimilupa- ja pätevyysmenettelyt

1. Toimilupa- ja pätevyysmenettelyjen on oltava selkeitä, ennalta julkisesti ilmoitettuja eivätkä ne itsessään saa rajoittaa palvelun tarjoamista tai muun taloudellisen toiminnan harjoittamista. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että tällaiset menettelyt ja muodollisuudet ovat mahdollisimman yksinkertaisia eivätkä tarpeettomasti mutkista tai viivytä palvelun tarjoamista tai muun taloudellisen toiminnan harjoittamista.

2. Jos lupa vaaditaan, kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä tai asettaa muuten yleisesti saataville tiedot, joita hakija tarvitsee tällaisen luvan hankkimiseen, ylläpitoon, muuttamiseen ja uusimiseen liittyvien vaatimusten ja menettelyiden noudattamiseksi. Tällaisiin tietoihin kuuluvat ainakin seuraavat, mikäli ne ovat olemassa:

a) vaatimukset ja menettelyt;

b) asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten yhteystiedot;

c) maksut;

d) tekniset standardit;

e) hakemuksia koskevien päätösten muutoksenhaku- tai uudelleentarkastelumenettelyt;

f) toimilupien tai pätevyyksien ehtojen ja edellytysten noudattamisen seuranta- ja valvontamenettelyt;

g) yleisön osallistumismahdollisuudet esimerkiksi kuulemisten tai kommenttien kautta; ja

h) suuntaa-antavat aikataulut hakemuksen käsittelylle.

3. Hakijalta mahdollisesti perittävän lupamaksun ([72]) on oltava kohtuullinen ja läpinäkyvä, eikä se saa itsessään rajoittaa asiaankuuluvan palvelun tarjoamista tai kyseisen taloudellisen toiminnan harjoittamista.

4. Kummankin osapuolen on varmistettava, että toimivaltaisten viranomaisten lupa-asioissa käyttämät menettelyt ja tekemät päätökset ovat kaikkiin hakijoihin nähden puolueettomia. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätöksensä riippumattomasti, eikä se saa olla vastuussa toiminnastaan sille palvelun tarjoavalle tai taloudellista toimintaa harjoittavalle henkilölle, jolta lupaa edellytetään.

5. Jos hakemuksille on määräaika, hakijalle on annettava kohtuullisesti aikaa hakemuksen jättämistä varten. Toimivaltaisen viranomaisen olisi mahdollisuuksien mukaan hyväksyttävä sähköiset hakemukset samojen aitoutta koskevien vaatimusten mukaisesti kuin paperikopiona toimitettavat hakemukset.

6. Kun hakemus on jätetty, toimivaltaisen viranomaisen on aloitettava sen käsittely ilman aiheetonta viivytystä. Kumpikin osapuoli pyrkii vahvistamaan hakemusten käsittelyä varten suuntaa-antavan aikataulun ja varmistaa hakijan pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä, että toimivaltainen viranomainen toimittaa tiedon hakemuksen tilasta. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hakemuksen käsittely, myös lopullisen päätöksen tekeminen, saatetaan loppuun kohtuullisessa ajassa täydellisen hakemuksen toimittamisen jälkeen.

7. Toimivaltaisen viranomaisen on kohtuullisessa ajassa epätäydelliseksi katsomansa hakemuksen vastaanottamisesta ilmoitettava tästä hakijalle ja siinä määrin kuin se on mahdollista nimettävä hakemuksen täydentämiseen vaadittavat lisätiedot ja tarjottava hakijalle mahdollisuus korjata hakemuksessa olevat puutteet.

8. Toimivaltaisen viranomaisen on hyväksyttävä alkuperäisten asiakirjojen sijasta jäljennökset, jotka on todistettu oikeaksi osapuolen lainsäädännön mukaisesti, paitsi jos toimivaltainen viranomainen vaatii alkuperäisiä asiakirjoja lupamenettelyn luotettavuuden suojelemiseksi.

9. Jos toimivaltainen viranomainen hylkää hakemuksen, hakijalle on ilmoitettava asiasta kirjallisesti ja ilman aiheetonta viivytystä joko hakijan omasta pyynnöstä tai toimivaltaisen viranomaisen aloitteesta. Hakijalle on periaatteessa ilmoitettava myös hakemuksen hylkäämistä koskevan päätöksen syyt sekä määräaika, jonka kuluessa kyseiseen päätökseen voi hakea muutosta. Hakijalle on annettava kohtuullisen ajan kuluessa mahdollisuus toimittaa uusi hakemus.

10. Kummankin osapuolen on varmistettava, että myönnetty lupa tulee voimaan ilman aiheetonta viivytystä siinä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

11. Jos lupaa varten vaaditaan kokeita, toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että tällaisia kokeita järjestetään kohtuullisen lyhyin väliajoin ja annettava hakijoille kohtuullisesti aikaa pyytää mahdollisuutta

suorittaa koe.

20.4 artikla

Uudelleentarkastelu

Jos GATS-sopimuksen VI artiklan 4 kohtaan liittyvien neuvottelujen tulokset tulevat voimaan, osapuolet tarkastelevat tällaisia tuloksia yhdessä. Jos yhteisen tarkastelun yhteydessä todetaan, että tällaisten tulosten sisällyttäminen tämän sopimuksen tähän osaan parantaisi siihen sisältyviä määräyksiä, osapuolet päättävät yhdessä, sisällytetäänkö tällaiset tulokset tämän sopimuksen tähän osaan.

20.5 artikla

Yleisesti sovellettavien toimenpiteiden hallinnointi

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikkia yleisesti sovellettavia palvelukauppaan vaikuttavia toimenpiteitä hallinnoidaan kohtuutta, objektiivisuutta ja puolueettomuutta noudattaen.

20.6 artikla

Hallinnollisia päätöksiä koskeva muutoksenhaku

Kumpikin osapuoli pitää yllä tai perustaa oikeudellisia, välitys- tai hallinnollisia tuomioistuimia tai menettelyitä, jotka mahdollistavat vahinkoa kärsineen sijoittajan tai palveluntarjoajan pyynnöstä asian nopean käsittelyn ja tarvittaessa asianmukaiset oikaisukeinot hallinnollisissa päätöksissä, jotka koskevat sijoittautumista, rajat ylittävää palveluiden tarjontaa tai luonnollisten henkilöiden tilapäistä oleskelua liiketoimintaa varten. Siinä tapauksessa, että tällaiset menettelytavat eivät ole riippumattomia elimestä, jolle on uskottu asianomaisen hallinnollisen päätöksen tekeminen, kummankin osapuolen on taattava, että menettelytavat turvaavat asian objektiivisen ja puolueettoman uudelleentarkastelun.

21 LUKU

AMMATTIPÄTEVYYDEN VASTAVUOROINEN TUNNUSTAMINEN

21.1 artikla

Ammattipätevyyden vastavuoroinen tunnustaminen

1. Tämän luvun määräykset eivät estä osapuolta vaatimasta, että luonnollisilla henkilöillä on sellainen tarvittava pätevyys ja ammattikokemus, jota edellytetään asianomaisen toimialan osalta sillä alueella, jolla toiminta toteutetaan.

2. Kumpikin osapuoli kannustaa asianomaisen toimialan kannalta merkityksellisiä oman alueensa ammatillisia elimiä tai viranomaisia laatimaan ja antamaan ammattipätevyyden vastavuoroista tunnustamista koskevia yhteisiä suosituksia 18.10 artiklassa tarkoitetulle palveluiden ja sijoitusten alakomitealle. Tällaisten yhteisten suositusten tukena on oltava näyttöön perustuva arvio

a) aiotun ammattipätevyyksien tunnustamista koskevan järjestelyn, jäljempänä ”vastavuoroista tunnustamista koskeva järjestely”, taloudellisesta arvosta; ja

b) osapuolten järjestelmien yhteensopivuudesta eli siitä, missä määrin kummankin osapuolen lupien ja toimilupien myöntämiseen, toimintaan ja todistuksiin soveltamat vaatimukset sopivat yhteen.

3. Yhteisen suosituksen saatuaan palveluiden ja sijoitusten alakomitea tarkastelee kohtuullisessa ajassa sen yhdenmukaisuutta tämän sopimuksen tämän osan kanssa. Tällaisen tarkastelun jälkeen kyseinen alakomitea

voi laatia päätöksen vastavuoroista tunnustamista koskevasta järjestelystä liitteessä 21-B esitettyjen vastavuoroista tunnustamista koskevien järjestelyjen ([73]) vahvistamiseksi tai muuttamiseksi ja suositella, että yhteisneuvosto hyväksyy kyseisen päätöksen 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla.

4. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa järjestelyssä asetetaan ehdot sellaisten EU-osapuolessa hankittujen ammattipätevyyksien ja Chilessä hankittujen ammattipätevyyksien tunnustamiselle, jotka liittyvät 17, 18, 19 tai 26 luvun soveltamisalaan kuuluvaan toimintaan.

5. Liitteessä 21-A esitetyt suuntaviivat ammattipätevyyksien tunnustamista koskevia järjestelyjä varten on otettava huomioon tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja yhteisiä suosituksia laadittaessa ja kun yhteisneuvosto harkitsee järjestelyn hyväksymistä tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

22 LUKU

JAKELUPALVELUT

22.1 artikla

Soveltamisala ja määritelmät

1. Tässä luvussa esitetään kaikkia jakelupalveluita koskevan sääntelykehyksen periaatteet.

2. Tässä luvussa tarkoitetaan

a) ”jakelupalveluilla” posti-, kuriiri- tai pikapalveluja, joihin kuuluvat postilähetysten kerääminen, lajittelu, kuljetus ja jakelu;

b) ”pikalähetyspalveluilla” postilähetysten nopeutettua ja luotettavaa keräämistä, lajittelua, kuljetusta ja jakelua, ja niihin voi kuulua lisäarvoa tuovia elementtejä, kuten nouto lähtöpisteestä, henkilökohtainen toimitus vastaanottajalle, jäljittäminen, mahdollisuus muuttaa määräpaikkaa ja vastaanottajaa kuljetuksen aikana tai vastaanottovahvistus;

c) ”pikapostipalveluilla” kansainvälisiä pikalähetyspalveluita Express Mail Service Cooperativen kautta, joka on Maailman postiliiton alaisuudessa toimiva nimettyjen postitoiminnan harjoittajien vapaaehtoinen yhdistys;

d) ”toimiluvalla” toimivaltaisen sääntelyviranomaisen yksittäiselle jakelupalveluiden tarjoajalle myöntämää lupaa, jossa vahvistetaan erityisesti jakelupalvelualaa koskevat menettelyt, velvoitteet ja vaatimukset;

e) ”postilähetyksellä” minkä tahansa tyyppisen yksityisen tai julkisen jakelupalveluiden tarjoajan kuljetettavaksi annettavaa, enintään 31,5 kg:n painoista valmista lähetystä, joka on osoitettu jollekin vastaanottajalle ja joka voi olla esimerkiksi kirje, paketti, sanomalehti tai luettelo;

f) ”postimonopolilla” yksinoikeutta tarjota tiettyjä jakelupalveluita osapuolen alueella kyseisen osapuolen lainsäädännön nojalla; ja

g) ”yleispalvelulla” tietynlaatuisten jakelupalveluiden pysyvää tarjontaa kaikille käyttäjille kohtuullisin hinnoin osapuolen koko alueella.

22.2 artikla

Yleispalvelu

1. Kummallakin osapuolella on oikeus määritellä, minkälaisen yleispalveluvelvoitteen se haluaa pitää voimassa. Yleispalveluvelvoitetta voimassa pitävä osapuoli hallinnoi sitä läpinäkyvästi, syrjimättömästi ja puolueettomalla tavalla kaikkien niiden jakelupalveluiden tarjoajien osalta, joita velvoite koskee.

2. Jos osapuoli vaatii, että saapuvia pikapostipalveluita on tarjottava yleispalveluna, se ei sovella kyseisiin palveluihin muihin kansainvälisiin pikalähetyspalveluihin verrattuna suotuisampaa kohtelua.

22.3 artikla

Markkinoita vääristävien käytäntöjen ehkäiseminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleispalveluvelvoitteen tai postimonopolin piiriin kuuluvien jakelupalveluiden tarjoajat eivät toimi markkinoilla vääristävällä tavalla esimerkiksi

a) käyttämällä yleispalveluvelvoitteen alaisen palvelun tarjonnasta tai postimonopolista saatavia tuloja pikalähetyspalvelun tai jonkin yleispalveluvelvoitteen piiriin kuulumattoman jakelupalvelun tarjonnan ristiintukemiseen; tai

b) erottelemalla asiakkaita perusteettomasti esimerkiksi yritysasiakkaisiin tai lähetyspalveluiden suurkuluttajiin tai yhteisrahtilähetysten kokoajiin soveltamalla eri hintoja tai muita ehtoja ja edellytyksiä niille tarjottuun palveluun, joka kuuluu yleispalveluvelvoitteen tai postimonopolin piiriin.

22.4 artikla

Toimiluvat

1. Jos osapuoli vaatii toimiluvan jakelupalveluiden tarjontaa varten, sen on asetettava julkisesti saataville

a) kaikki toimilupavaatimukset sekä aika, joka yleensä tarvitaan toimilupahakemusta koskevan päätöksen tekemiseen; ja

b) toimilupien ehdot ja edellytykset.

2. Toimiluvan menettelyjen, velvoitteiden ja vaatimusten on oltava läpinäkyviä ja syrjimättömiä ja perustuttava objektiivisiin kriteereihin.

3. Jos toimivaltainen sääntelyviranomainen hylkää toimilupahakemuksen, sen on ilmoitettava hakijalle kirjallisesti luvan epäämisen syyt. Kumpikin osapuoli vahvistaa tai pitää voimassa muutoksenhakumenettelyn, joka tapahtuu toimilupahakemusmenettelyn osapuolista riippumattoman elimen kautta. Kyseinen elin voi olla tuomioistuin.

22.5 artikla

Sääntelyviranomaisten riippumattomuus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, ettei yksikään jakelupalveluiden sääntelystä vastaava viranomainen ole vastuussa toiminnastaan millekään jakelupalveluiden tarjoajalle ja että sääntelyviranomaisen tekemät päätökset ja hyväksymät menettelyt ovat tasapuolisia, syrjimättömiä ja läpinäkyviä kaikkien sen alueella toimivien markkinaosapuolien kannalta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että jakelupalveluiden sääntelystä vastaava viranomainen suorittaa tehtävänsä oikea-aikaisesti ja että sillä on riittävät taloudelliset resurssit ja henkilöresurssit.

23 LUKU

TELEPALVELUT

23.1 artikla

Soveltamisala

1. Tässä luvussa esitetään sääntelykehyksen periaatteet, jotka koskevat 17 ja 18 luvun nojalla vapautettua televerkkojen ja -palveluiden tarjoamista.

2. Tätä lukua ei sovelleta televerkkojen ja -palveluiden avulla siirrettyä sisältöä tarjoaviin tai tällaista sisältöä toimituksellisessa valvonnassaan pitäviin palveluihin.

23.2 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan

a) ”liitännäistoiminnoilla” palveluja, fyysisiä infrastruktuureja ja muita televerkkoon tai -palveluun liittyviä toimintoja, jotka mahdollistavat palveluiden tarjoamisen tai tukevat sitä kyseisen verkon tai palvelun kautta tai joilla on mahdollisuus toimia näin ja joihin voi sisältyä rakennuksia, rakennusten sisääntuloja, rakennusten kaapelointeja, antenneja, torneja ja muita tukirakenteita, kaapelikanavia, tyhjiä putkia, mastoja, kaapelikaivoja ja jakokaappeja;

b) ”välttämättömillä laitteilla” yleisen televerkon ja -palvelun laitteita,

   i) jotka tarjoaa ainoastaan tai pääasiassa yksi tarjoaja tai rajallinen määrä tarjoajia; ja

   ii) joiden korvaaminen palvelun tarjoamista varten ei ole taloudellisesti tai teknisesti mahdollista;

c) ”yhteenliittämisellä” saman televerkkojen tai -palveluiden tarjoajan tai eri tarjoajien käyttämien yleisten televerkkojen linkittämistä, jotta yhden tarjoajan käyttäjät voivat olla yhteydessä saman tai toisen tarjoajan käyttäjiin tai käyttää jonkin muun tarjoajan palveluja, riippumatta siitä, tarjoavatko kyseisiä palveluja yhteenliittämiseen osallistuvat palveluntarjoajat vai muu palveluntarjoaja, jolla on pääsy verkkoon;

d) ”internetyhteyspalveluilla” yleisiä telepalveluita, jotka tarjoavat yhteyden internetiin osapuolen alueella ja sitä kautta käytännöllisesti katsoen kaikkiin internetin päätepisteisiin riippumatta käytetystä verkkoteknologiasta ja päätelaitteesta;

e) ”vuokrajohdoilla” kahden tai useamman nimetyn pisteen välisiä telepalveluja tai -toiminteita, virtuaaliset mukaan lukien, joilla varataan kapasiteettia tietyn käyttäjän käyttöön tai saataville;

f) ”suurella palveluntarjoajalla” televerkkojen tai -palveluiden tarjoajaa, joka kykenee vaikuttamaan merkittävästi hintaa ja tarjontaa koskeviin osallistumisehtoihin asiaankuuluvilla televerkkojen tai -palveluiden markkinoilla, koska se hallitsee välttämättömiä laitteita tai koska se voi käyttää markkina-asemaansa kyseisillä markkinoilla;

g) ”verkkoelementeillä” toiminteita tai laitteita, joita käytetään yleisen telepalvelun tarjoamiseen, mukaan lukien kyseisten toiminteiden tai laitteiden avulla tarjottavat ominaisuudet, toiminnot ja valmiudet;

h) ”numeron siirrettävyydellä”

   i) EU-osapuolen osalta sitä, että tilaaja voi halutessaan säilyttää puhelinnumeronsa, kun hän vaihtaa samantasoisten yleisten telepalveluiden tarjoajaa, kiinteän linjan tapauksessa samassa sijaintipaikassa, ja ilman palvelun laatuun, luotettavuuteen tai käyttömukavuuteen kohdistuvaa haittaa; ja

   ii) Chilen osalta loppukäyttäjälle tämän pyynnöstä tarjottavaa mahdollisuutta säilyttää puhelinnumeronsa, kun hän vaihtaa yleisten telepalveluiden tarjoajaa, ilman palvelun laatuun, luotettavuuteen tai käyttömukavuuteen kohdistuvaa haittaa;

i) ”yleisellä televerkolla” televerkkoa, jota käytetään ainoastaan tai pääasiallisesti yleisten telepalveluiden tarjoamiseen verkon liityntäpisteiden välillä;

j) ”yleisellä telepalvelulla” mitä tahansa yleisesti tarjottavaa telepalvelua;

k) ”tilaajalla” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on osapuolena yleisten telepalveluiden tarjoajan kanssa tehdyssä sopimuksessa, joka koskee tällaisten palveluiden tarjoamista;

l) ”televiestinnällä” signaalien lähettämistä ja vastaanottamista mitä tahansa elektromagneettista tapaa käyttäen;

m) ”televerkolla” siirtojärjestelmiä sekä soveltuvin osin kytkentä- tai reitityslaitteistoa ja muita resursseja, muut kuin aktiiviset verkkoelementit mukaan luettuina, joilla voidaan siirtää ja vastaanottaa signaaleja johtojen välityksellä, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella tavalla;

n) ”televiestinnän sääntelyviranomaisella” elintä tai elimiä, joiden hoidettavaksi osapuoli on antanut tämän luvun soveltamisalaan kuuluvien televerkkojen ja -palveluiden sääntelyn ([74]);

o) ”telepalvelulla” palvelua, joka koostuu kokonaan tai osittain signaalien, radio- ja televisiosignaalit mukaan lukien, lähettämisestä ja vastaanottamisesta televerkoissa, mukaan lukien radio- ja televisiotoiminnassa käytetyt verkot;

p) ”yleispalvelulla” tietynlaatuista vähimmäispalvelukokonaisuutta, joka on tarjottava kaikille käyttäjille osapuolen alueella maantieteellisestä sijainnista riippumatta ja kohtuullisin hinnoin; ja

q) ”käyttäjällä” mitä tahansa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää yleistä televerkkoa tai -palvelua.

23.3 artikla

Televiestinnän sääntelyviranomainen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen televiestinnän sääntelyviranomainen on oikeudellisesti erillinen ja toiminnallisesti riippumaton kaikista televerkkojen, -palveluiden tai televiestintälaitteiden tarjoajista ja että sen televiestinnän sääntelyviranomaisen tekemät päätökset ja käyttämät menettelyt ovat tasapuolisia kaikkien markkinaosapuolien kannalta.

2. Jos osapuolella on omistusosuuksia tai määräysvaltaa televerkkojen, -palveluiden tai -laitteiden tarjoajassa, sen on varmistettava, että televiestinnän sääntelytoiminta ja omistajuuteen tai määräysvaltaan liittyvä toiminta erotetaan rakenteellisesti tehokkaasti toisistaan.

3. Jotta televiestinnän sääntelyviranomaisten riippumattomuus ja puolueettomuus voidaan varmistaa, kummankin osapuolen on huolehdittava siitä, ettei sen televiestinnän sääntelyviranomaisella ole taloudellisia etuja televerkkojen, -palveluiden tai -laitteiden tarjoajiin nähden eikä se osallistu niiden toimintaan tai johtamiseen.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, etteivät televerkkojen, -palveluiden tai televiestintälaitteiden tarjoajat pääse vaikuttamaan televiestinnän sääntelyviranomaisen päätöksentekoon ja menettelyihin.

5. Kumpikin osapuoli antaa televiestinnän sääntelyviranomaiselleen sääntely- ja valvontavaltuudet sekä riittävät taloudelliset ja henkilöstöresurssit, jotta se voi hoitaa sille tässä luvussa asetettujen velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi annetut tehtävät. Tällaisia valtuuksia on käytettävä avoimesti ja oikea-aikaisesti. Kyseiset tehtävät on julkistettava helposti saatavilla olevassa ja selkeässä muodossa, erityisesti kun tehtävät on osoitettu useammalle kuin yhdelle elimelle.

6. Kumpikin osapuoli antaa sääntelyviranomaiselleen valtuudet varmistaa, että televerkkojen tai -palveluiden tarjoajat toimittavat niille pyynnöstä viipymättä kaikki tiedot, myös rahoitustiedot, joita televiestinnän sääntelyviranomainen tarvitsee voidakseen toteuttaa tämän luvun mukaiset tehtävänsä. Toimitettuja tietoja käsitellään salassapitovelvollisuuden mukaisesti.

7. Kumpikin osapuoli varmistaa, että televerkkojen tai -palveluiden käyttäjällä tai tarjoajalla, johon televiestinnän sääntelyviranomaisen tekemä päätös vaikuttaa, on oikeus hakea päätökseen muutosta muutoksenhakuelimeltä, joka on riippumaton televiestinnän sääntelyviranomaisesta ja muista tahoista, joihin päätös vaikuttaa. Televiestinnän sääntelyviranomaisen päätös on voimassa, kunnes muutoksenhakumenettelyssä on annettu ratkaisu, jollei kyseisen viranomaisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti määrätä tilapäisiä toimenpiteitä.

23.4 artikla

Televerkkojen tai -palveluiden tarjoamista koskeva lupa

1. Jos osapuoli edellyttää lupaa televerkkojen tai -palveluiden tarjoamista varten, se määrittää kohtuullisen ajan, jonka televiestinnän sääntelyviranomainen tavallisesti tarvitsee lupapyyntöä koskevan päätöksen tekemiseen, ilmoittaa kyseisen ajan avoimesti hakijalle ja pyrkii tekemään pyyntöä koskevan päätöksen ilmoitetun ajan kuluessa ([75]).

2. Luvan myöntämisperusteiden ja sovellettavien menettelyjen on oltava mahdollisimman yksinkertaisia, objektiivisia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia. Luvalle asetettujen tai siihen liittyvien velvoitteiden ja ehtojen on oltava syrjimättömiä, läpinäkyviä ja oikeasuhteisia, ja niiden on liityttävä tarjottaviin palveluihin.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hakija saa kirjallisesti tiedon luvan hylkäämisen tai peruuttamisen tai kyseistä tarjoajaa koskevien ehtojen asettamisen syystä. Tapauksissa, joissa lupa hylätään tai peruutetaan tai ehtoja asetetaan, hakijan on voitava hakea muutosta muutoksenhakuelimeltä.

4. Tarjoajille mahdollisesti määrättävien hallinnollisten maksujen on oltava objektiivisia, läpinäkyviä, syrjimättömiä ja oikeassa suhteessa tässä luvussa vahvistettujen velvollisuuksien hoitamisesta, valvonnasta ja täytäntöönpanosta kohtuullisesti aiheutuneisiin hallinnollisiin kustannuksiin ([76]).

23.5 artikla

Yhteenliittäminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueella yleisten televerkkojen tai -palveluiden tarjoajalla on oikeus ja, jos toinen yleisten televerkkojen tai -palveluiden tarjoaja sen alueella sitä pyytää, velvollisuus neuvotella yhteenliittämisestä sen alueella tapahtuvaa yleisten televerkkojen tai -palveluiden tarjoamista varten, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 23.9 artiklan soveltamista.

23.6 artikla

Pääsy ja käyttö

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikille toisen osapuolen palveluntarjoajille annetaan pääsy yleisiin televerkkoihin tai -palveluihin sekä näiden käyttömahdollisuus kohtuullisin ja syrjimättömin ([77]) ehdoin ja edellytyksin muun muassa 2–5 kohdan mukaisesti.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikilla toisen osapuolen palveluntarjoajilla on pääsy kaikkiin ensiksi mainitun osapuolen rajojen sisällä tai rajojen yli tarjottaviin yleisiin telepalveluihin, mukaan lukien yksityiset vuokrajohdot, sekä niiden käyttömahdollisuus, ja tätä varten ne varmistavat, ellei 5 kohdasta muuta johdu, että tällaisille palveluntarjoajille annetaan lupa

a) hankkia tai vuokrata ja kiinnittää päätelaite tai muu laite, joka liitetään verkkoon ja joka on välttämätön niiden palveluiden tarjoamiseksi;

b) kytkeä yksityisiä vuokrajohtoja tai omistusjohtoja yleisiin televerkkoihin tai toisen telepalveluiden tarjoajan vuokrajohtoihin tai omistusjohtoihin; ja

c) käyttää valintansa mukaisia muita kuin telepalveluiden yleisen saatavuuden kannalta välttämättömiä käyttöprotokollia palvelun tarjonnassa.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toisen osapuolen palveluntarjoajat voivat käyttää yleisiä televerkkoja tai -palveluja ensin mainitun osapuolen rajojen sisällä ja rajojen yli tiedonsiirtoa varten, mukaan lukien tällaisten palveluntarjoajien yrityksen sisäinen viestintä, ja saadakseen pääsyn kumman tahansa osapuolen alueella tietokannoissa pidettäviin tai muulla tavalla koneellisesti luettavassa muodossa säilytettyihin tietoihin.

4. Sen estämättä, mitä 3 kohdassa määrätään, osapuoli voi ottaa käyttöön toimenpiteitä, jotka ovat välttämättömiä viestinnän turvallisuuden ja luottamuksellisuuden takaamiseksi sillä edellytyksellä, ettei tällaisia toimenpiteitä sovelleta siten, että ne muodostaisivat palvelukaupassa keinon mielivaltaisuudelle tai epäoikeutetulle syrjinnälle tai peitetylle kaupan rajoittamiselle.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että pääsylle yleisiin televerkkoihin tai -palveluihin ja näiden käyttömahdollisuudelle niiden alueella ei aseteta muita ehtoja kuin ne, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan

a) turvata yleisten televerkkojen tai -palveluiden tarjoajien julkisen palvelun velvoitteet ja erityisesti niiden mahdollisuudet pitää palvelujaan yleisesti saatavilla; tai

b) suojata yleisten televerkkojen tai -palveluiden teknistä eheyttä.

23.7 artikla

Televiestintäriitojen ratkaiseminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että mikäli televerkkojen tai -palveluiden tarjoajien välillä ilmenee riita, joka liittyy tästä luvusta johtuviin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, televiestinnän sääntelyviranomainen tekee kumman tahansa riidan osapuolen pyynnöstä kohtuullisen ajan kuluessa sitovan päätöksen riidan ratkaisemiseksi.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että televiestinnän sääntelyviranomaisen antama päätös asetetaan yleisön saataville kyseisen osapuolen säädöksiin ja määräyksiin sisältyviä liikesalaisuutta koskevia vaatimuksia noudattaen. Televiestinnän sääntelyviranomaisen on toimitettava riidan osapuolille kattava ilmoitus syistä, joihin päätös perustuu. Riidan osapuolilla on oikeus hakea kyseiseen päätökseen muutosta 23.3 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu menettely ei estä kumpaakaan riidan osapuolta saattamasta asiaa oikeusviranomaisen käsiteltäväksi osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti.

23.8 artikla

Kilpailun suojaaminen suurilta palveluntarjoajilta

Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa asianmukaisia toimenpiteitä, joilla estetään televerkkojen tai -palveluiden tarjoajia, jotka joko yksin tai yhdessä ovat suuria palveluntarjoajia, ottamasta käyttöön muun muassa seuraavanlaisia kilpailunvastaisia käytäntöjä tai jatkamasta sellaisten soveltamista:

a) kilpailua rajoittavien ristikkäistukien käyttö;

b) kilpailijoilta saatujen tietojen käyttö kilpailua rajoittavasti; ja

c) se, ettei muiden palveluntarjoajien käyttöön anneta ripeästi teknisiä tietoja välttämättömistä laitteista eikä kaupallisesti merkityksellisiä tietoja, joita ne tarvitsevat voidakseen tarjota palveluja.

23.9 artikla

Yhteenliittäminen suurten palveluntarjoajien kanssa

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että suuret yleisten televerkkojen tai -palveluiden tarjoajat tarjoavat yhteenliittämismahdollisuuden kaikissa verkon teknisesti mahdollisissa kohdissa. Suurten palveluntarjoajien on tarjottava tällainen yhteenliittämismahdollisuus

a) syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin, mukaan luettuina hinnat, tekniset standardit, eritelmät, laatu ja ylläpito, ja laatuvaatimuksin, jotka ovat yhtä korkeatasoiset kuin ne, joita sovelletaan tällaisen suuren palveluntarjoajan omiin vastaaviin palveluihin tai sen tytäryhtiöiden tai muiden sidosyritysten vastaaviin palveluihin;

b) oikea-aikaisesti ja soveltaen ehtoja ja edellytyksiä, mukaan luettuina hinnat, tekniset standardit, eritelmät, laatu ja ylläpito, jotka ovat läpinäkyviä, taloudelliseen toteutettavuuteen nähden kohtuullisia ja riittävän eriteltyjä, jotta palveluntarjoajan ei tarvitse maksaa sellaisista verkkoelementeistä tai toiminteista, joita se ei tarvitse palvelun tarjoamiseen; ja

c) käyttäjien enemmistölle tarjottujen verkon liityntäpisteiden lisäksi pyynnöstä myös muissa pisteissä sellaista maksua vastaan, joka perustuu tarvittavien lisätoimintojen rakentamiskustannuksiin.

2. Kumpikin osapuoli asettaa julkisesti saataville menettelyt, joita sovelletaan yhteenliittämiseen suurten palveluntarjoajien kanssa.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että suuret palveluntarjoajat asettavat julkisesti saataville tapauksen mukaan joko yhteenliittämissopimuksensa tai yhteenliittämistarjoustensa mallin.

23.10 artikla

Suurten palveluntarjoajien olennaisten laitteistojen antaminen saataville

Kumpikin osapuoli antaa televiestinnän sääntelyviranomaiselleen valtuudet edellyttää, että sen alueella olevat suuret palveluntarjoajat antavat olennaiset laitteistonsa televerkkojen tai -palveluiden tarjoajien saataville kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin televerkkojen tai -palveluiden tarjoamista varten, paitsi silloin, kun tämä ei ole välttämätöntä tehokkaan kilpailun saavuttamiseksi televiestinnän sääntelyviranomaisen keräämien tietojen ja suorittaman markkina-arvion perusteella. Suuren palveluntarjoajan olennaiset laitteistot voivat sisältää verkkoelementtejä, vuokrajohtopalveluja ja niiden liitännäistoimintoja.

23.11 artikla

Rajalliset resurssit

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että rajalliset resurssit, mukaan lukien radiotaajuudet, numerot ja reititysoikeudet, jaetaan ja niiden käyttöoikeudet myönnetään kohtuullisessa ajassa avoimella, objektiivisella, läpinäkyvällä, syrjimättömällä ja oikeasuhteisella tavalla ja ottaen huomioon yleisenhyödylliset tavoitteet. Käyttöoikeuksiin liittyvien menettelyjen, ehtojen ja velvoitteiden on perustuttava objektiivisiin, läpinäkyviin, syrjimättömiin ja oikeasuhteisiin kriteereihin.

2. Kumpikin osapuoli julkaisee tiedot jaettujen taajuusalueiden kulloisesta käytöstä, mutta yksityiskohtaisia tietoja julkishallinnon erityisiin käyttötarkoituksiin osoitetuista radiotaajuuksista ei edellytetä.

3. Taajuuksien jakamiseen ja osoittamiseen sekä taajuuksien hallintaan liittyvät osapuolen toimenpiteet eivät sinänsä ole ristiriidassa 17.8 ja 18.7 artiklan kanssa. Näin ollen kumpikin osapuoli säilyttää oikeutensa ottaa käyttöön ja soveltaa taajuuksien hallintatoimia, jotka voivat rajoittaa telepalveluiden tarjoajien määrää,

edellyttäen, että näin tehdessään osapuoli noudattaa tämän sopimuksen tätä osaa. Tähän sisältyy mahdollisuus jakaa taajuusalueita ottaen huomioon nykyiset ja tulevat tarpeet sekä taajuuksien saatavuus.

23.12 artikla

Numeron siirrettävyys

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleisten telepalveluiden tarjoajat mahdollistavat sen alueella numeron siirrettävyyden oikea-aikaisesti ja kohtuullisin ehdoin ja edellytyksin.

23.13 artikla

Yleispalvelu

1. Kummallakin osapuolella on oikeus määritellä, millaiset yleispalveluvelvoitteet se haluaa pitää voimassa ja päättää niiden soveltamisalasta ja täytäntöönpanosta.

2. Yleispalveluvelvoitteita ei sinänsä katsota kilpailun vastaisiksi, jos niitä hallinnoidaan oikeasuhteisella, läpinäkyvällä, objektiivisella ja syrjimättömällä tavalla. Tällaisia yleispalveluvelvoitteita on hallinnoitava kilpailun kannalta neutraalilla tavalla, eikä niistä saa aiheutua suurempaa rasitetta kuin mitä osapuolen määrittämä yleispalvelu edellyttää.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleispalvelun tarjoajien nimeämismenettelyt ovat avoimia kaikille yleisten televerkkojen tai -palveluiden tarjoajille, ja nimeää yleispalvelun tarjoajat tehokkaalla, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä tavalla.

4. Jos osapuoli päättää rahoittaa palveluntarjoajan suorittamaa yleispalvelun tarjontaa, sen on varmistettava, että tällainen rahoitus ei ylitä yleispalveluvelvoitteesta johtuvia nettokustannuksia.

23.14 artikla

Tietojen luottamuksellisuus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että televerkkojen tai -palveluiden tarjoajat, jotka saavat luottamuksellisia tietoja toiselta televerkkojen tai -palveluiden tarjoajalta 23.5, 23.6, 23.9 ja 23.10 artiklan mukaisia järjestelyjä koskevien neuvottelujen myötä, käyttävät kyseisiä tietoja ainoastaan niihin tarkoituksiin, joihin ne on annettu, ja huolehtivat aina tällaisten tietojen luottamuksellisuudesta.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa yleisten televerkkojen tai -palveluiden käytön aikana tapahtuneen televiestinnän ja siihen liittyvien liikennetietojen luottamuksellisuuden sillä edellytyksellä, ettei tätä varten hyväksyttyjä toimenpiteitä sovelleta siten, että ne muodostaisivat palvelukaupassa keinon mielivaltaiselle tai perusteettomalle syrjinnälle tai peitetylle palvelukaupan rajoittamiselle.

23.15 artikla

Ulkomainen osakkeenomistus

Kun on kyse kaupallisen läsnäolon kautta tapahtuvasta televerkkojen tai -palveluiden tarjoamisesta, lukuun ottamatta yleisradiotoimintaa, osapuoli ei aseta yhteisyritysvaatimuksia tai rajoita ulkomaisen pääoman määrää ulkomaisen osakkeenomistuksen enimmäisprosenttirajana tai ulkomaisen sijoituksen yksittäisenä tai yhteenlaskettuna arvona.

23.16 artikla

Avoin ja syrjimätön pääsy internetiin

1. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että internetyhteyspalveluiden tarjoajat antavat kyseisten palveluiden käyttäjille pääsyn haluamiinsa tietoihin, sisältöihin ja palveluihin ja mahdollisuuden levittää niitä.

2. Edellä olevalla 1 kohdalla ei rajoiteta osapuolen säädöksiä ja määräyksiä, jotka liittyvät kyseisessä kohdassa tarkoitettujen tietojen, sisältöjen tai palveluiden laillisuuteen.

3. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, internetyhteyspalveluiden tarjoajat voivat toteuttaa osapuolen säädösten ja määräysten mukaisia syrjimättömiä ([78]), kohtuullisia, läpinäkyviä ja oikeasuhteisia verkonhallintatoimenpiteitä.

4. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että internetyhteyspalveluiden tarjoajat antavat kyseisten palveluiden käyttäjille mahdollisuuden käyttää valitsemiaan laitteita edellyttäen, että tällaiset laitteet eivät haittaa muiden laitteiden, verkon tai verkon kautta tarjottavien palveluiden turvallisuutta.

23.17 artikla

Kansainvälinen verkkovierailu

1. Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä edistääkseen kansainvälisten verkkovierailupalveluiden läpinäkyvää ja kohtuullista hinnoittelua siten, että voidaan osaltaan tukea osapuolten välisen kaupan kasvua ja parantaa kuluttajien hyvinvointia.

2. Kumpikin osapuoli voi päättää toteuttaa toimia tehostaakseen läpinäkyvyyttä ja kilpailua kansainvälisten verkkovierailupalveluiden hintojen ja verkkovierailupalveluiden teknisten vaihtoehtojen osalta, esimerkiksi

a) varmistamalla, että tiedot vähittäishinnoista ovat helposti yleisön saatavilla; ja

b) minimoimalla verkkovierailupalveluiden teknisten vaihtoehtojen käyttämistä rajoittavat esteet, jolloin toisen osapuolen alueelta osapuolen alueella vierailevat käyttäjät voivat saada pääsyn telepalveluihin valitsemaansa laitetta käyttäen.

24 LUKU

KANSAINVÄLISET MERILIIKENNEPALVELUT

24.1 artikla

Soveltamisala, määritelmät ja periaatteet

1. Tässä luvussa vahvistetaan periaatteet, jotka koskevat 17, 18 ja 19 luvun nojalla vapautettuja kansainvälisiä meriliikennepalveluita.

2. Tässä luvussa ja 17, 18 ja 19 luvussa sekä liitteissä 17-A, 17-B ja 17-C tarkoitetaan

a) ”konttiasema- ja varastopalveluilla” konttien säilyttämistä joko satama-alueilla tai sisämaassa niiden pakkaamiseksi, purkamiseksi ja niiden korjaamiseksi sekä niiden saattamiseksi liikennekelpoisiksi;

b) ”tulliselvityspalveluilla” tai ”tullitoimipaikan asiamiespalveluilla” toimia, jotka koostuvat rahdin tuontiin, vientiin tai kauttakuljetukseen liittyvien tullimuodollisuuksien täyttämisestä toisen osapuolen puolesta riippumatta siitä, onko tämä palvelu kyseisen palveluntarjoajan päätoimi vai sen päätoimialaa täydentävä muu toimintamuoto;

c) ”ovelta ovelle -kuljetuksella” tai ”multimodaalisella kuljetuksella” rahdin kuljettamista ainoastaan yhdellä kuljetusasiakirjalla käyttäen useampaa kuin yhtä kuljetusmuotoa ja siten, että kuljetukseen sisältyy

kansainvälinen meriosuus;

d) ”syöttöliikennepalveluilla” meritse tapahtuvaa rahtiliikennettä osapuolen alueella sijaitsevien satamien välillä ennen kansainvälistä kuljetusosuutta tai sen jälkeen, erityisesti konttikuljetuksissa, matkalla kyseisen osapuolen alueen ulkopuoliseen määräpaikkaan;

e) ”huolintapalveluilla” laivauksen järjestämistä ja seurantaa laivaajan puolesta hankkimalla kuljetus- ja tarvittavat oheispalvelut, laatimalla asiakirjat ja toimittamalla liiketoimintatiedot;

f) ”kansainvälisellä rahdilla” osapuolen sataman tai toisen osapuolen tai kolmannen maan sataman taikka jäsenvaltion sataman ja jonkin muun jäsenvaltion sataman välistä rahtia;

g) ”kansainvälisillä meriliikennepalveluilla” matkustajien tai rahdin kuljettamista merialuksilla osapuolen sataman ja toisen osapuolen tai kolmannen maan sataman välillä sekä suoraa sopimusta muiden liikennepalveluiden tarjoajien kanssa ovelta ovelle -kuljetuksen tai multimodaalisen kuljetuksen tarjoamiseksi yhdellä kuljetusasiakirjalla mutta ei tällaisten muiden liikennepalveluiden tarjoamisoikeutta;

h) ”varustamon edustajan palveluilla” yhden tai useamman linjavarustamon tai laivayhtiön kaupallisten etujen edustamista tietyllä maantieteellisellä alueella seuraavissa tarkoituksissa:

   i) meriliikenteen ja siihen liittyvien palveluiden markkinointiin ja myyntiin liittyvät toimet hinnoittelusta laskutukseen sekä konossementtien laatiminen yhtiöiden puolesta, tarvittavien oheispalveluiden ostaminen ja jälleenmyynti, asiakirjojen laatiminen ja liiketoimintatietojen toimittaminen; tai

   ii) aluksen satamassakäynnin järjestäminen tai rahdin haltuunotto tarvittaessa varustamon puolesta;

i) ”meriliikenteen liitännäispalveluilla” meriliikenteen lastinkäsittelypalveluita, tulliselvityspalveluita, konttiasema- ja varastopalveluita, varustamon edustajan palveluita ja meriliikenteen huolintapalveluita; ja

j) ”meriliikenteen lastinkäsittelypalveluilla” ahtausyritysten, myös terminaalien operaattoreiden, harjoittamaa toimintaa, mutta siihen ei sisälly satamatyöläisten välitön toiminta, jos kyseinen työvoima on järjestetty ahtausyrityksistä tai terminaalien operaattoriyrityksistä riippumattomasti; tähän sisältyvät seuraavien vaiheiden järjestely ja valvonta:

   i) lastin lastaaminen alukseen tai purkaminen aluksesta;

   ii) lastin kiinnittäminen tai irrottaminen; ja

   iii) lastin vastaanottaminen tai toimittaminen ja säilyttäminen ennen laivausta tai purkamisen jälkeen.

3. Ottaen huomioon kansainvälisten meriliikennepalveluiden nykyisen vapauttamisen asteen osapuolten välillä sovelletaan seuraavia periaatteita:

a) osapuolet soveltavat tosiasiallisesti periaatetta, jonka mukaan kansainvälisille meriliikennemarkkinoille ja meriliikenteeseen on rajoittamaton pääsy kaupallisin ehdoin ja syrjimättömästi; ja

b) kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen lipun alla purjehtiville tai toisen osapuolen palveluntarjoajien liikennöimille aluksille yhtä edullisen kohtelun kuin omille aluksilleen muun muassa satamiin pääsyn, satamien infrastruktuurin ja palveluiden ja meriliikenteen liitännäispalveluiden käytön ja niistä johtuvien maksujen ja palkkioiden, tullipalveluiden ja laituripaikkojen sekä lastausta ja purkamista varten osoitettavien tilojen ja välineiden osalta.

4. Soveltaessaan 3 kohdassa tarkoitettuja periaatteita osapuolet

a) eivät ota käyttöön tulevissa, kolmansien maiden kanssa meriliikennepalveluista tehtävissä sopimuksissa lastinjakojärjestelyjä, kuivan ja nestemäisen irtolastin kuljetukset ja linjaliikenne mukaan luettuina, ja lopettavat kohtuullisen ajan kuluessa tällaiset lastinjakojärjestelyt, jos niitä on aiemmissa sopimuksissa; ja

b) poistavat tämän sopimuksen voimaan tullessa kaikki yksipuoliset toimenpiteet taikka hallinnolliset, tekniset tai muut esteet, jotka voisivat rajoittaa peitellysti kansainvälisten meriliikennepalveluiden vapaata tarjoamista tai vaikuttaa niihin syrjivästi, ja pidättäytyvät ottamasta sellaisia käyttöön.

5. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalveluiden tarjoajien sijoittautua alueelleen ja toimia siellä liitteessä 17-A, 17-B tai 17-C vahvistetussa sitä koskevassa erityissitoumusten luettelossa määrätyin edellytyksin.

6. Kumpikin osapuoli antaa toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalveluiden tarjoajien saataville kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin ja edellytyksin seuraavat satamapalvelut: luotsaaminen, hinaus ja vetoapu, muonitus, polttoaineen ja veden toimitus, jätehuolto ja painolastin hävittäminen, satamakapteenipalvelut, navigointilaitteet, alusten käytön kannalta tärkeät maissa sijaitsevat käyttöpalvelut, kuten viestintä-, vesi-, sähkö- ja muut vastaavat palvelut, korjausvälineet hätätapauksia varten, ankkurointi ja ankkuripaikka- ja kiinnittämispalvelut.

7. Kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalveluiden tarjoajien siirtää omistamiaan tai vuokraamiaan tyhjiä kontteja, joita ei kuljeteta lastina maksua vastaan, Chilen satamien välillä tai jäsenvaltion satamien välillä.

25 LUKU

RAHOITUSPALVELUT

25.1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan toimenpiteeseen, jonka osapuoli on ottanut käyttöön tai pitänyt voimassa ja joka koskee

a) toisen osapuolen rahoituslaitoksia;

b) toisen osapuolen sijoittajia ja tällaisten sijoittajien sijoituksia osapuolen alueella olevissa rahoituslaitoksissa; tai

c) rajat ylittävää rahoituspalveluiden kauppaa.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että 17 lukua sovelletaan toimenpiteeseen, joka

a) koskee osapuolen sijoittajaa ja tällaisen sijoittajan sijoitusta rahoituspalveluiden tarjoajassa, joka ei ole rahoituslaitos; ja

b) on muu kuin rahoituspalveluiden tarjontaan liittyvä toimenpide ja joka koskee osapuolen sijoittajaa tai tällaisen sijoittajan sijoitusta rahoituslaitoksessa toisen osapuolen alueella.

3. Tämän luvun soveltamisalaan kuuluviin toimenpiteisiin sovelletaan 17 ja 18 luvun määräyksiä ainoastaan siltä osin kuin kyseiset säännökset sisällytetään tähän lukuun ja otetaan sen osaksi.

4. Edellä oleva 17.5, 17.16–17.23 ja 18.9 artikla sisällytetään tähän lukuun ja otetaan osaksi sitä.

5. Edellä olevan 17 luvun D jakso sisällytetään tähän lukuun ja otetaan osaksi sitä ainoastaan niissä kanteissa, joiden mukaan osapuoli on rikkonut 17.16, 17.17, 17.18, 17.19, 17.20 tai 17.21 artiklaa, 25.3 artiklan 2 kohtaa tai 25.5 artiklan 2 kohtaa.

6. Tätä lukua ei sovelleta toimenpiteisiin, jotka osapuoli on ottanut käyttöön tai pitänyt voimassa ja jotka koskevat

a) raha- tai valuuttakurssipolitiikkaan liittyvää keskuspankin tai rahaviranomaisen tai muun julkisen elimen toimintaa;

b) toimintaa tai palveluita, jotka kuuluvat osana julkiseen eläkejärjestelmään tai lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään; tai

c) toimintaa tai palveluita, jotka toteutetaan osapuolen puolesta, osapuolen takaamana tai sen rahavaroja käyttäen, sen julkiset elimet mukaan luettuina.

7. Sen estämättä, mitä 6 kohdassa määrätään, tätä lukua sovelletaan siinä määrin kuin osapuoli sallii rahoituslaitostensa toteuttaa 6 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitettua toimintaa tai palveluita kilpailussa julkisen elimen tai rahoituslaitoksen kanssa.

8. Jäljempänä olevia 25.3 ja 25.5–25.9 artiklaa ei sovelleta julkisiin hankintoihin.

9. Jäljempänä olevia 25.3 ja 25.5–25.8 artiklaa ei sovelleta osapuolen myöntämiin tukiin, valtion tukemat lainat, takaukset ja vakuutukset mukaan lukien.

25.2 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteessä 25 tarkoitetaan

a) ”osapuolen rajat ylittävien rahoituspalveluiden tarjoajalla” osapuolen henkilöä, joka toimii rahoituspalveluiden alalla osapuolen alueella ja pyrkii tarjoamaan tai tarjoaa rahoituspalvelua tällaisen palvelun rajat ylittävän tarjonnan muodossa;

b) ”rajat ylittävällä rahoituspalveluiden tarjoamisella” tai ”rajat ylittävällä rahoituspalveluiden kaupalla” rahoituspalvelun tarjontaa

   i) osapuolen alueelta toisen osapuolen alueelle; tai

   ii) osapuolen alueella kyseisen osapuolen henkilön toimesta toisen osapuolen palvelunkäyttäjälle;

c) ”rahoituslaitoksella” yhden tai useamman rahoituspalvelun tarjoajaa, jota säännellään tai valvotaan kyseisten palveluiden tarjonnan osalta rahoituslaitoksena sen osapuolen lainsäädännön nojalla, jonka alueella se sijaitsee, mukaan luettuna osapuolen alueella sijaitseva sellaisen rahoituspalveluiden tarjoajan sivuliike, jonka päätoimipaikka sijaitsee toisen osapuolen alueella;

d) ”rahoituspalveluilla” rahoitusluonteista palvelua, mukaan lukien vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut sekä pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuksia). Rahoituspalveluihin kuuluvat seuraavat toiminnot:

   i) vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut:

      A) ensivakuutus (mukaan luettuna rinnakkaisvakuutus):

         1) henkivakuutus; ja

         2) vahinkovakuutus;

      B) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;

      C) vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta; ja

      D) vakuutusten liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskinarviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut; ja

   ii) pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuksia):

A) talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanotto yleisöltä;

B) kaiken tyyppinen luotonanto, mukaan lukien kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoimien rahoitus;

C) rahoitusleasing;

D) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut, mukaan lukien luotto- ja maksukortit, matkasekit ja pankkivekselit;

E) takaukset ja sitoumukset;

F) kaupankäynti omaan tai asiakkaitten lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla välineillä:

1) rahamarkkinavälineet (mukaan lukien sekit, vekselit ja talletustodistukset);

2) ulkomaanvaluutta;

3) johdannaistuotteet, mukaan lukien futuurit ja optiot;

4) valuuttakursseihin ja korkoihin liittyvät välineet, mukaan lukien sellaiset tuotteet kuin swap-sopimukset ja korkotermiinit;

5) siirrettävissä olevat arvopaperit; tai

6) muut siirtokelpoiset rahoitusvälineet ja rahoitusvarat, mukaan lukien jalometalliharkot;

G) osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä, julkisesti tai yksityisesti, ja tällaisiin liikkeeseenlaskuun liittyvien palveluiden tarjoaminen;

H) välitystoiminta rahamarkkinoilla;

I) omaisuuden hoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot, eläkerahastojen hoito sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;

J) rahoitusvaroihin kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin siirtokelpoisiin välineisiin liittyvät maksu- ja selvityspalvelut;

K) rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja

L) neuvonta, välitys ja muut liitännäisrahoituspalvelut A–K alakohdassa lueteltujen toimintamuotojen osalta, mukaan lukien luottotiedot ja luottotietoanalyysit, sijoituksiin ja arvopaperisalkkuihin liittyvä tutkimus ja neuvonta, yritysostoihin sekä yritysten uudelleenjärjestelyyn ja strategiaan liittyvä neuvonta;

e) ”osapuolen rahoituspalveluiden tarjoajalla” osapuolen luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka haluaa tarjota tai tarjoaa rahoituspalveluja, lukuun ottamatta julkisia elimiä;

f) ”sijoituksella” 17.2 artiklan k alakohdassa määriteltyä ”sijoitusta”, lukuun ottamatta sitä, että tämän luvun ja liitteen 25 soveltamista varten ”lainojen” ja ”velkainstrumenttien” osalta

i) sijoituksen määritelmä kattaa rahoituslaitokselle myönnetyn lainan tai sen liikkeeseen laskeman velkainstrumentin vain, jos sitä käsitellään lakisääteisenä pääomana siinä osapuolessa, jonka alueella rahoituslaitos sijaitsee; ja

ii) sijoituksen määritelmä ei kata rahoituslaitoksen myöntämää lainaa tai omistamaa velkainstrumenttia, lukuun ottamatta i alakohdassa tarkoitettua rahoituslaitokselle myönnettyä lainaa tai rahoituslaitoksen

velkainstrumenttia;

selkeyden vuoksi todetaan, että rajat ylittävän rahoituspalveluiden tarjoajan myöntämä laina tai omistama velkainstrumentti, lukuun ottamatta lainaa rahoituslaitokselle tai sen liikkeeseen laskemaa velkainstrumenttia, on 17 luvun soveltamista varten sijoitus, jos tällainen laina tai velkainstrumentti täyttää perusteet, jotka vahvistetaan 17.2 artiklan k alakohdassa olevassa ”sijoituksen” määritelmässä;

g) ”osapuolen sijoittajalla” osapuolen luonnollista tai oikeushenkilöä, joka pyrkii tekemään, tekee tai on tehnyt sijoituksen toisen osapuolen alueella sijaitsevaan rahoituslaitokseen;

h) ”osapuolen oikeushenkilöllä”

i) EU-osapuolen osalta: Euroopan unionin tai vähintään yhden sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettua tai järjestettyä oikeushenkilöä, joka harjoittaa merkittävää liiketoimintaa ([79]) Euroopan unionin alueella; ja

ii) Chilen osalta: Chilen lainsäädännön mukaisesti perustettua tai järjestettyä oikeushenkilöä, joka harjoittaa merkittävää liiketoimintaa Chilen alueella;

i) ”uudella rahoituspalvelulla” rahoitusluonteista palvelua, jota mikään rahoituspalveluiden tarjoaja ei tarjoa osapuolen alueella mutta jota tarjotaan toisen osapuolen alueella, mukaan lukien palvelut, jotka liittyvät olemassa oleviin ja uusiin tuotteisiin tai tuotteen toimitustapaan;

j) ”julkisella elimellä”

i) osapuolen julkisia viranomaisia, keskuspankkia tai rahaviranomaista taikka osapuolen omistuksessa tai määräysvallassa olevaa laitosta, jos sen pääasiallisena tehtävänä on hoitaa julkisia tehtäviä tai suorittaa julkishallintoon kuuluvia toimintoja, ei kuitenkaan laitosta, joka pääasiallisesti tarjoaa rahoituspalveluja kaupallisin ehdoin; tai

ii) kyseisten tehtävien hoidon osalta yksityistä elintä, joka hoitaa tehtäviä, joita yleensä hoitaa keskuspankki tai rahaviranomainen; ja

k) ”itsesääntelyorganisaatiolla” valtiosta riippumatonta elintä, mukaan lukien arvopaperi- tai futuuripörssiä tai arvopaperi- tai futuurimarkkinoita, selvitystoimistoa tai muuta organisaatiota tai yhdistystä, joka käyttää omaa tai sille tapauksen mukaan valtion-, alue- tai paikallishallinnolta taikka viranomaisilta siirrettyä sääntely- tai valvontavaltaa rahoituspalveluiden tarjoajiin tai rahoituslaitoksiin nähden.

25.3 artikla

Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajille ja yrityksille, jotka muodostavat rahoituslaitoksessa olevan sijoituksen, sijoittautumisen osalta kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa ([80]) omille rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajilleen ja niiden yrityksille, jotka ovat rahoituslaitoksia.

2. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajille ja niiden rahoituslaitoksissa oleville sijoituksille toiminnan osalta kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa ([81]) omille rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajilleen ja niiden rahoituslaitoksissa oleville sijoituksille.

3. Osapuolen 1 ja 2 kohdan nojalla myöntämällä kohtelulla tarkoitetaan

a) Chilen alue- tai paikallishallinnon osalta kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen hallinnon taso myöntää samanlaisissa tilanteissa Chilen rahoituslaitoksiin sijoittaneille

sijoittajille ja niiden sijoituksille alueellaan sijaitsevissa rahoituslaitoksissa;

b) jäsenvaltion valtionhallinnon osalta tai jäsenvaltiossa kohtelua, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, jonka kyseinen valtionhallinto myöntää samanlaisissa tilanteissa kyseisen jäsenvaltion rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajille ja niiden sijoituksille alueellaan sijaitsevissa rahoituslaitoksissa ([82]).

25.4 artikla

Julkiset hankinnat

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen alueelle sijoittautuneille toisen osapuolen rahoituslaitoksille myönnetään kaikkien toimenpiteiden, jotka liittyvät hankintayksiköiden valtion tarpeita varten suorittamiin tavaroiden ja palveluiden ostoihin, osalta kohtelu, joka on vähintään yhtä edullinen kuin edullisin kohtelu, joka myönnetään samanlaisissa tilanteissa sen omille rahoituslaitoksille.

2. Tässä artiklassa määrättyyn kansallisen kohtelun soveltamisvelvoitteeseen sovelletaan 28.3 artiklassa vahvistettuja turvallisuuteen perustuvia poikkeuksia ja yleisiä poikkeuksia.

25.5 artikla

Suosituimmuuskohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajille ja niiden yrityksille, jotka muodostavat rahoituslaitoksessa olevan sijoituksen, sijoittautumisen osalta kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa ([83]) kolmansien maiden rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajille ja niiden yrityksille, jotka ovat rahoituslaitoksia.

2. Kumpikin osapuoli myöntää toisen osapuolen rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajille ja niiden sijoituksille toiminnan osalta kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, jonka se myöntää samanlaisissa tilanteissa ([84]) kolmansien maiden rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajille ja niiden rahoituslaitoksissa oleville sijoituksille.

3. Edellä olevan 1 ja 2 kohdan ei pidä tulkita velvoittavan osapuolta myöntämään toisen osapuolen rahoituslaitoksiin sijoittaneille sijoittajille tai niiden rahoituslaitoksissa oleville sijoituksille sellaista kohtelua, joka on seurausta toimenpiteistä, jotka koskevat normien, mukaan lukien luonnollisen henkilön tai yrityksen taloudellisen toiminnan harjoittamiseen tarvittavien toimi- ja muiden lupien tai todistusten normit tai perusteet, tai vakavaraisuusvaatimusten tunnustamista.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuun kohteluun eivät sisälly muissa kansainvälisissä sijoitussopimuksissa tai kauppasopimuksissa määrätyt sijoitusriitojen ratkaisumenettelyt ja -mekanismit. Muiden kansainvälisten sijoitussopimusten tai kauppasopimusten aineelliset määräykset eivät itsessään ole 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua kohtelua, eivätkä ne siten voi merkitä tämän artiklan rikkomista, lukuun ottamatta osapuolen käyttöön ottamia tai voimassa pitämiä toimenpiteitä. Osapuolen tällaisten aineellisten määräysten nojalla soveltamat toimenpiteet voivat olla tässä artiklassa tarkoitettua kohtelua ja näin ollen merkitä tämän artiklan rikkomista.

25.6 artikla

Markkinoille pääsy

1. Toimialoilla tai osa-aloilla, jotka luetellaan lisäyksen 25-1 ja 25-2 B jaksossa ja joilla on tehty markkinoille pääsyä koskevia sitoumuksia, ja kun kyseessä on toisen osapuolen sijoittajien pääsy markkinoille

rahoituslaitosten sijoittautumisen tai rahoituslaitosten toiminnan harjoittamisen kautta, osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa koko alueellaan tai alueellisen jaon pohjalta toimenpidettä, jolla

a) rajoitetaan rahoituslaitosten määrää lukumääräisten kiintiöiden, monopolien, yksinomaisten palveluntarjoajien tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten kautta;

b) rajoitetaan rahoituspalveluiden liiketoimien tai varojen kokonaisarvoa lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten kautta;

c) rajoitetaan rahoituspalveluiden liiketoimien tai rahoituspalvelutuotannon kokonaismäärää määrättyinä lukumääräisinä yksikköinä kiintiöiden tai tarveharkintaa koskevien vaatimusten kautta;

d) rajoitetaan niiden luonnollisten henkilöiden kokonaismäärää, jotka voivat toimia tietyllä rahoituspalveluiden toimialalla tai jotka jokin rahoituslaitos voi työllistää ja jotka ovat tarpeen tietyn rahoituspalvelun tarjoamiseksi tai liittyvät siihen välittömästi, lukumääräisten kiintiöiden tai taloudellista tarveharkintaa koskevien vaatimusten kautta; tai

e) rajoitetaan tai edellytetään tietynlaista oikeushenkilön muotoa tai yhteisyritystä, jonka kautta rahoituslaitos voi tarjota palvelun.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä artikla ei estä osapuolta edellyttämästä, että rahoituslaitos tarjoaa tietyt rahoituspalvelut erillisten oikeushenkilöiden kautta, jos rahoituslaitoksen tarjoamaa rahoituspalveluvalikoimaa ei voida kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti tarjota yhden ainoan oikeushenkilön kautta.

25.7 artikla

Rajat ylittävä rahoituspalveluiden tarjonta

1. Edellä oleva 18.4, 18.5, 18.6 ja 18.7 artikla sisällytetään tähän lukuun ja otetaan sen osaksi, ja niitä sovelletaan toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat lisäyksessä 25-1 ja 25-2 olevassa A jaksossa vahvistettuihin rahoituspalveluja tarjoaviin toisen osapuolen rajat ylittävien rahoituspalveluiden tarjoajiin.

2. Osapuoli sallii alueellaan olevien henkilöiden ja luonnollisten henkilöiden heidän sijainnistaan riippumatta ostaa rahoituspalveluja toisen osapuolen alueella sijaitsevalta kyseisen toisen osapuolen rajat ylittävien rahoituspalveluiden tarjoajalta. Tämä velvoite ei edellytä, että osapuoli sallii kyseisten tarjoajien harjoittaa liiketoimintaa tai hankkia asiakkaita alueellaan. Osapuoli voi määritellä käsitteet ”harjoittaa liiketoimintaa” ja ”hankkia asiakkaita” tämän velvoitteen soveltamista varten, edellyttäen, että ne eivät ole ristiriidassa tämän artiklan 1 kohdan kanssa.

3. Osapuoli voi vaatia toisen osapuolen rajat ylittävien rahoituspalveluiden tarjoajien ja rahoitusvälineiden rekisteröintiä tai hyväksymistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta rahoituspalveluiden rajat ylittävään kauppaan liittyvien muiden, toiminnan vakauden ja luotettavuuden turvaamiseen tarkoitettujen sääntelykeinojen käyttöä.

25.8 artikla

Ylempi johto ja hallitukset

Osapuoli ei saa vaatia, että toisen osapuolen rahoituslaitos, joka on sijoittautunut sen alueelle, nimittää tiettyä kansalaisuutta edustavia luonnollisia henkilöitä yrityksen hallitukseen taikka ylemmän johdon tehtäviin, kuten johtajiksi.

25.9 artikla

Suoritevaatimukset

1. Kun on kyse osapuolen tai kolmannen maan rahoituslaitoksen sijoittautumisesta toisen osapuolen alueelle tai toiminnasta siellä, kyseinen toinen osapuoli ei saa määrätä tai panna täytäntöön mitään vaatimusta tai sitoumusta tai velvollisuutta, joka koskee seuraavia:

a) tavaroiden tai palveluiden tietyn määrän tai prosenttiosuuden vienti;

b) kotimaisen sisällön tietyn tason tai prosenttiosuuden saavuttaminen;

c) sen alueella tuotettujen tavaroiden tai tarjottujen palveluiden ostaminen, käyttäminen tai etusijalle asettaminen taikka tavaroiden tai palveluiden ostaminen sen alueella olevilta luonnollisilta henkilöiltä tai yrityksiltä;

d) tuonnin määrän tai arvon suhteuttaminen jollakin tavoin viennin määrään tai arvoon tai tällaiseen rahoituslaitokseen liittyvien valuuttavirtojen määrään;

e) tällaisen rahoituslaitoksen tuottamien tai tarjoamien tavaroiden tai palveluiden myynnin rajoittaminen sen alueella suhteuttamalla jollakin tavalla tällainen myynti sen viennin määrään tai arvoon taikka valuuttatulojen määrään;

f) teknologian, tuotantoprosessin tai muun teollis- ja tekijänoikeuden alaisen tiedon siirto sen alueella olevalle luonnolliselle henkilölle tai yritykselle;

g) kyseisen rahoituslaitoksen tuottamien tavaroiden tai tarjoamien palveluiden tarjonta yksinomaan kyseisen osapuolen alueelta tietylle alueelle tai maailmanmarkkinoille;

h) kyseisen rahoituslaitoksen tietyn alueen, joka on suurempi kuin osapuolen alue, tai maailmanmarkkinoiden päätoimipaikan sijoittaminen sen alueelle;

i) sen kansalaisten tietyn määrän tai prosenttiosuuden palkkaaminen; tai

j) viennin tai vientimyynnin rajoittaminen.

2. Osapuoli ei saa rahoituslaitoksen sijoittautumisen tai toiminnan yhteydessä alueellaan asettaa osapuolelle tai kolmannelle maalle edun saamisen tai edun saamisen jatkumisen edellytykseksi mitään seuraavista vaatimuksista:

a) kotimaisen sisällön tietyn tason tai prosenttiosuuden saavuttaminen;

b) sen alueella tuotettujen tavaroiden tai tarjottujen palveluiden ostaminen, käyttäminen tai etusijalle asettaminen taikka tavaroiden tai palveluiden ostaminen sen alueella olevilta luonnollisilta henkilöiltä tai yrityksiltä;

c) tuonnin määrän tai arvon suhteuttaminen jollakin tavoin viennin määrään tai arvoon tai tällaiseen rahoituslaitokseen liittyvien valuuttavirtojen määrään;

d) tällaisen rahoituslaitoksen tuottamien tai tarjoamien tavaroiden tai palveluiden myynnin rajoittaminen sen alueella suhteuttamalla jollakin tavalla tällainen myynti sen viennin määrään tai arvoon taikka valuuttatulojen määrään; tai

e) viennin tai vientimyynnin rajoittaminen.

3. Kun kyse on osapuolen tai kolmannen maan sijoittajan rahoituslaitoksen sijoittautumisesta toisen osapuolen alueelle tai toiminnan harjoittamisesta siellä, 2 kohdan ei saa tulkita estävän kyseistä toista osapuolta asettamasta edun saamisen tai edun saamisen jatkumisen edellytykseksi vaatimusta sijoittaa tuotanto, tarjota palvelu, kouluttaa tai työllistää työntekijöitä, rakentaa tai laajentaa tiettyjä tiloja tai toteuttaa tutkimus- ja kehitystoimintaa sen alueella.

4. Edellä olevaa 1 kohdan f alakohtaa ei sovelleta, jos

a) osapuoli sallii teollis- ja tekijänoikeuksien käytön TRIPS-sopimuksen 31 tai 31 a artiklan mukaisesti tai ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka edellyttävät sellaisten tietojen tai sellaisten teollis- ja tekijänoikeuden alaisten tietojen ilmoittamista, jotka kuuluvat TRIPS-sopimuksen 39 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan ja ovat sen kanssa sopusoinnussa; tai

b) tuomioistuin, hallinnollinen tuomioistuin tai kilpailuviranomainen määrää vaatimuksen tai panee täytäntöön sitoumuksen tai velvollisuuden sellaisen käytännön korjaamiseksi, jonka on oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyssä todettu rikkovan osapuolen kilpailulainsäädäntöä.

5. Edellä olevan 1 kohdan a, b ja c alakohtaa ja 2 kohdan a ja b alakohtaa ei viennin edistämisohjelmiin ja ulkomaan avustusohjelmiin osallistumisen osalta sovelleta tavaroiden tai palveluiden kelpoisuusvaatimuksiin.

6. Edellä olevan 2 kohdan a ja b alakohtaa ei sovelleta tavaran sisältöä koskeviin vaatimuksiin, jotka tuojaosapuoli on määrännyt, jotta tavaroille voidaan myöntää tullietuuskohtelu tai tullietuuskiintiö.

7. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämän artiklan ei saa tulkita edellyttävän, että osapuoli sallii tietyn palvelun tarjoamisen rajat ylittävästi, jos kyseinen osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa tällaiseen palveluiden tarjoamiseen kohdistuvia rajoituksia tai kieltoja, jotka ovat yhdenmukaisia liitteessä 25 luetellun toimialan, osa-alan tai toiminnon osalta määritettyjen varaumien, ehtojen tai rajoitusten kanssa.

8. Tällä artiklalla ei rajoiteta osapuolten WTO-sopimuksen mukaisia sitoumuksia.

25.10 artikla

Poikkeavat toimenpiteet

1. Edellä olevaa 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ja 25.9 artiklaa ei sovelleta seuraaviin:

a) voimassa oleva poikkeava toimenpide, jota pitää voimassa

   i) EU-osapuolen osalta:

      A) Euroopan unioni lisäyksessä 25-1 olevan C jakson mukaisesti;

      B) jäsenvaltion valtionhallinto lisäyksessä 25-1 olevan C jakson mukaisesti;

      C) jäsenvaltion aluehallinto lisäyksessä 25-1 olevan C jakson mukaisesti; tai

      D) jäsenvaltion paikallishallinto; ja

   ii) Chilen osalta:

      A) valtionhallinto lisäyksessä 25-2 olevan C jakson mukaisesti;

      B) aluehallinto lisäyksessä 25-2 olevan C jakson mukaisesti; tai

      C) paikallishallinto;

b) tämän kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen jatkaminen tai nopea uusiminen; tai

c) tämän kohdan a alakohdassa tarkoitetun poikkeavan toimenpiteen muutos siltä osin kuin muutos ei vähennä toimenpiteen yhdenmukaisuutta 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 tai 25.9 artiklan kanssa verrattuna välittömästi ennen muutosta vallinneeseen tilanteeseen.

2. Edellä olevaa 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ja 25.9 artiklaa ei sovelleta osapuolen toimenpiteisiin, jotka koskevat kyseisen osapuolen osalta lisäyksessä 25-1 tai 25-2 olevassa D jaksossa vahvistettuja toimialoja, osa-aloja tai toimintoja.

3. Osapuoli ei saa tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen ottaa käyttöön lisäyksessä 25-1 tai 25-2 olevan D jakson soveltamisalaan kuuluvaa toimenpidettä, jossa edellytetään, että toisen osapuolen sijoittajan

on kansalaisuutensa vuoksi myytävä tai muuten luovutettava rahoituslaitos, joka on olemassa toimenpiteen voimaantulohetkellä.

4. Edellä olevaa 25.6 artiklaa ei sovelleta osapuolen toimenpiteisiin, jotka koskevat kyseisen osapuolen osalta lisäyksessä 25-1 tai 25-2 olevassa B jaksossa vahvistettuja toimialoja, osa-aloja tai toimintoja.

5. Jos osapuoli on vahvistanut liitteessä 17-A tai 17-B vahvistanut varauman 17.9, 17.11, 17.12, 17.13, 18.4 tai 18.5 artiklaan, kyseinen varauma koskee tapauksen mukaan myös 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 tai 25.9 artiklaa siltä osin kuin varaumassa esitetty toimenpide, toimiala, osa-ala tai toiminto kuuluu tämän luvun soveltamisalaan.

25.11 artikla

Vakauden ja luotettavuuden turvaamista koskeva poikkeus

1. Mikään tässä sopimuksessa ei estä osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä toiminnan vakauteen liittyvistä syistä esimerkiksi

a) suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutuksenottajia tai henkilöitä, joiden omaisuudenhoidosta vastaa rahoituspalveluiden tarjoaja; tai

b) turvatakseen osapuolen rahoitusjärjestelmän luotettavuuden ja vakauden.

2. Jos tällaiset toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen tämän osan määräysten mukaisia, niitä ei saa käyttää keinoina välttää osapuolelle tämän sopimuksen tämän osan mukaisesti kuuluvia sitoumuksia tai velvollisuuksia.

25.12 artikla

Tietojen käsittely

Tämän sopimuksen tämän osan määräyksiä ei saa tulkita siten, että osapuolella olisi velvollisuus paljastaa yksittäisten asiakkaiden liiketoimiin ja tileihin liittyviä tietoja tai julkisten yksiköiden hallussa olevia luottamuksellisia tai yksityisiä tietoja.

25.13 artikla

Kansallinen sääntely ja avoimuus

1. Tämän sopimuksen 20 lukua, pois lukien 20.1 artiklan 5 kohdan c–f alakohdat, ja 36 lukua ei sovelleta tämän luvun soveltamisalaan kuuluviin osapuolen toimenpiteisiin.

2. Siinä määrin kuin se on käytännössä mahdollista ja osapuolen lainsäädännön kanssa yhdenmukaisella tavalla, kumpikin osapuoli

a) julkaisee etukäteen

   i) ehdotuksensa yleisesti sovellettaviksi säädöksiksi ja määräyksiksi, jotka liittyvät tämän luvun soveltamisalaan; tai

   ii) asiakirjat, joissa annetaan riittävät tiedot tällaisista mahdollisista uusista säädöksistä ja määräyksistä, jotta asianomaiset henkilöt ja toinen osapuoli voivat arvioida, voivatko ne vaikuttaa merkittävästi heidän etuihinsa ja miten;

b) antaa asianomaisille henkilöille ja toiselle osapuolelle kohtuullisen mahdollisuuden esittää näkemyksiä a alakohdan mukaisesti julkaistuista ehdotuksista säädöksiksi ja määräyksiksi ja asiakirjoista;

c) ottaa huomioon b alakohdan mukaisesti esitetyt näkemykset; ja

d) antaa riittävän pitkän määräajan a alakohdan i alakohdan mukaisesti julkaistavien säädösten ja määräysten julkaisupäivän ja sen päivän välillä, jona rahoituspalveluiden tarjoajien on noudatettava niitä.

3. Tätä artiklaa sovelletaan osapuolen toimenpiteisiin, jotka liittyvät toimilupavaatimuksiin ja -menettelyihin sekä pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin, ja sitä sovelletaan ainoastaan toimialoihin, joilla osapuoli on tehnyt tämän luvun mukaisia erityissitoumuksia, ja ainoastaan siinä laajuudessa, jossa kyseisiä erityissitoumuksia sovelletaan.

4. Jos osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa rahoituspalvelun tarjoamista koskeviin lupiin liittyviä toimenpiteitä, se varmistaa, että

a) kyseiset toimenpiteet perustuvat objektiivisiin ja läpinäkyviin kriteereihin ([85]);

b) lupamenettelyt ovat puolueettomia ja riittäviä, jotta hakijat voivat osoittaa, täyttävätkö ne mahdolliset vaatimukset; ja

c) lupamenettelyt eivät itsessään perusteettomasti estä vaatimusten täyttämistä.

5. Jos osapuoli edellyttää lupaa ([86]) rahoituspalvelun tarjoamista varten, se julkaisee viipymättä tai asettaa muuten yleisesti saataville tiedot, joita hakija tarvitsee tällaisen luvan hankkimiseen, ylläpitoon, muuttamiseen ja uusimiseen liittyvien vaatimusten ja menettelyiden noudattamiseksi. Tällaisten tietojen on sisällettävä muun muassa seuraavat tiedot, jos ne ovat saatavilla:

a) tällaisen luvan saamista, ylläpitoa, muuttamista ja uusimista koskevat vaatimukset ja menettelyt;

b) asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten yhteystiedot;

c) hakemuksia koskevien päätösten muutoksenhaku- tai uudelleentarkastelumenettelyt;

d) toimilupien ja pätevyyksien ehtojen ja edellytysten noudattamisen seuranta- tai valvontamenettelyt; ja

e) yleisön osallistumismahdollisuudet esimerkiksi kuulemisten tai kommenttien kautta.

6. Jos osapuoli edellyttää lupaa rahoituspalvelun tarjoamista varten, kyseisen osapuolen toimivaltaiset viranomaiset

a) sallivat siinä määrin kuin se on käytännössä mahdollista hakemuksen jättämisen mihin aikaan vuodesta tahansa ([87]);

b) jättävät hakijalle kohtuullisesti aikaa hakemuksen tekemiseen, jos hakemuksille on asetettu tietty määräaika;

c) aloittavat hakemuksen käsittelyn ilman aiheetonta viivytystä;

d) pyrkivät hyväksymään sähköiset hakemukset samojen aitoutta koskevien vaatimusten mukaisesti kuin paperikopiona toimitettavat hakemukset; ja

e) hyväksyvät alkuperäisten asiakirjojen sijasta jäljennökset, jotka on todistettu oikeaksi osapuolen lainsäädännön mukaisesti, paitsi jos alkuperäisten asiakirjojen toimittamista edellytetään lupamenettelyn luotettavuuden suojaamiseksi.

7. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että lupamenettelyt ja muodollisuudet ovat mahdollisimman yksinkertaisia eivätkä tarpeettomasti mutkista tai viivytä rahoituspalvelun tarjoamista.

8. Kumpikin osapuoli pyrkii vahvistamaan hakemusten käsittelyä varten suuntaa-antavan aikataulun ja toimittaa hakijan pyynnöstä ilman aiheetonta viivytystä tiedon hakemuksen tilasta.

9. Jos toimivaltainen viranomainen katsoo hakemuksen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti puutteelliseksi käsittelyä varten, se toimii kohtuullisen ajan kuluessa ja siinä määrin kuin se on käytännössä

mahdollista seuraavalla tavalla:

a) se ilmoittaa hakijalle, että hakemus on puutteellinen;

b) se ilmoittaa hakijan pyynnöstä ne lisätiedot, joita tarvitaan hakemuksen täydentämiseksi tai antaa muuten ohjeita siitä, miksi hakemusta pidetään puutteellisena; ja

c) se antaa hakijalle mahdollisuuden ([88]) toimittaa hakemuksen täydentämiseen tarvittavat lisätiedot.

10. Jos mikään 9 kohdan a, b tai c alakohdassa tarkoitetuista toimista ei ole käytännössä mahdollinen ja hakemus hylätään puutteellisena, toimivaltaiset viranomaiset varmistavat joka tapauksessa, että ne tiedottavat hakijalle asiasta kohtuullisen ajan kuluessa.

11. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset antavat hakijoille perimiään lupamaksuja ([89]) koskevan maksutaulukon tai tietoa siitä, miten maksujen määrät määräytyvät, eivätkä käytä maksuja keinona välttää osapuolelle kuuluvia sitoumuksia tai velvollisuuksia.

12. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä päätöksensä riippumattomasti, eikä se saa olla vastuussa toiminnastaan sellaista palvelua tarjoavalle henkilölle, josta edellytetään toimilupaa tai muuta lupaa.

13. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hakemuksen käsittely, myös lopullisen päätöksen tekeminen, saatetaan loppuun kohtuullisessa ajassa täydellisen hakemuksen toimittamisen jälkeen ja että hakijalle tiedotetaan hakemusta koskevasta päätöksestä mahdollisuuksien mukaan kirjallisesti.

14. Jos toimivaltainen viranomainen hylkää hakemuksen, hakijalle on ilmoitettava asiasta kirjallisesti ja viipymättä joko hakijan omasta pyynnöstä tai toimivaltaisen viranomaisen aloitteesta. Jos se on käytännössä mahdollista, hakijalle on ilmoitettava myös hakemuksen hylkäämispäätöksen syyt sekä määräaika, jonka kuluessa kyseiseen päätökseen voi hakea muutosta. Hakijalle olisi annettava kohtuullisen ajan kuluessa mahdollisuus toimittaa uusi hakemus.

15. Jos lupaa varten vaaditaan kokeita, toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että tällaisia kokeita järjestetään kohtuullisen lyhyin väliajoin ja annettava hakijoille kohtuullisesti aikaa pyytää mahdollisuutta suorittaa koe.

16. Kummankin osapuolen on varmistettava, että myönnetty lupa tulee ilman aiheetonta viivytystä voimaan siinä vahvistettujen ehtojen ja edellytysten mukaisesti.

25.14 artikla

Osapuolen alueella uudet rahoituspalvelut

1. Osapuoli sallii toisen osapuolen rahoituslaitoksen, joka ei ole sivuliike, tarjota sellaisia uusia rahoituspalveluja, joita ensin mainittu osapuoli sallisi omien rahoituslaitostensa tarjota oman lainsäädäntönsä mukaisesti samanlaisissa tilanteissa, sillä edellytyksellä, että uudet rahoituspalvelut eivät edellytä uusia säädöksiä tai määräyksiä tai voimassa olevien säädösten tai määräysten muuttamista.

2. Osapuoli voi määrätä sen institutionaalisen ja oikeudellisen muodon, jonka kautta uutta rahoituspalvelua voidaan tarjota, ja se voi edellyttää, että palvelun tarjoamiseen hankitaan lupa. Jos lupa vaaditaan, päätös siitä on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa ja lupa voidaan evätä vain toiminnan vakauteen liittyvistä syistä.

3. Tällä artiklalla ei estetä sitä, että osapuolen rahoituslaitos voi hakemuksella pyytää toista osapuolta harkitsemaan luvan myöntämistä sellaiselle rahoituspalvelulle, jota ei tarjota kummankaan osapuolen alueella. Tällaiseen hakemukseen sovelletaan hakemuksen vastaanottavan osapuolen lainsäädäntöä, eikä siihen sovelleta tämän artiklan mukaisia velvoitteita.

25.15 artikla

Itsesääntelyelimet

Jos osapuoli edellyttää toisen osapuolen rahoituslaitoksen tai rajat ylittävien rahoituspalveluiden tarjoajan liittymistä, osallistumista tai pääsyä johonkin itsesääntelyelimeen, jotta ne voisivat tarjota rahoituspalveluja sen alueella tai alueelle, ensiksi mainittu osapuoli varmistaa, että tällainen itsesääntelyelin noudattaa 17.9, 17.11, 18.4 ja 18.5 artiklassa vahvistettuja velvoitteita.

25.16 artikla

Maksu- ja selvitysjärjestelmät

Niillä ehdoilla ja edellytyksillä, joilla myönnetään kansallinen kohtelu, kumpikin osapuoli sallii alueelleen sijoittautuneiden toisen osapuolen rahoituslaitoksille pääsyn julkisten elinten ylläpitämiin maksu- ja selvitysjärjestelmiin sekä sellaisiin virallisiin rahoitus- ja jälleenrahoitusmahdollisuuksiin, jotka ovat käytettävissä tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä. Tällä artiklalla ei anneta pääsyä osapuolen viimesijaisen lainaajan rahoitusmahdollisuuksiin (”lender of last resort”).

25.17 artikla

Rahoituspalveluiden alakomitea

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu rahoituspalveluiden alakomitea jäljempänä ”alakomitea”, koostuu rahoituspalveluista vastaavista osapuolten edustajista.

2. Alakomitea

a) valvoo tämän luvun täytäntöönpanoa;

b) tarkastelee osapuolen sen käsiteltäväksi saattamia rahoituspalveluihin liittyviä kysymyksiä;

c) käy rahoituspalvelualan sääntelyä koskevaa vuoropuhelua, jotta voidaan parantaa osapuolten sääntelyjärjestelmien molemminpuolista tuntemusta ja tehdä yhteistyötä kansainvälisten standardien laadinnassa; ja

d) osallistuu riidanratkaisumenettelyihin 25.20 artiklan mukaisesti.

25.18 artikla

Tekniset keskustelut ja neuvottelut

1. Osapuoli voi pyytää teknisiä keskusteluja ja neuvotteluja toisen osapuolen kanssa kaikista tämän sopimuksen tämän osan piirissä esiin nousevista kysymyksistä, jotka vaikuttavat rahoituspalveluihin. Toinen osapuoli tarkastelee pyyntöä myötämielisesti. Osapuolet tiedottavat keskustelujensa ja neuvottelujensa tuloksista alakomitealle.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kyseisissä teknisissä keskusteluissa ja neuvotteluissa sen mukana olevaan valtuuskuntaan kuuluu virkamiehiä, joilla on asiaan liittyvää asiantuntemusta rahoituspalveluista.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että minkään tässä artiklassa ei saa tulkita edellyttävän, että osapuoli

a) poikkeaa asiaankuuluvista säädöksistään ja määräyksistään, jotka koskevat tietojen jakamista rahoitusalan sääntelyviranomaisten kesken, tai jonkin osapuolten rahoitusviranomaisten välisen sopimuksen tai järjestelyn vaatimuksista; tai

b) vaatii sääntelyviranomaisia toteuttamaan toimia, jotka vaikuttaisivat erityisiin sääntely-, valvonta-, hallinto- tai täytäntöönpanokysymyksiin.

4. Tämän artiklan määräysten ei saa tulkita estävän osapuolta ottamasta yhteyttä toisen osapuolen toimivaltaiseen sääntelyviranomaiseen saadakseen tietoja, joita se tarvitsee voidakseen valvoa toisen osapuolen alueella sijaitsevaa rahoituslaitosta tai toisen osapuolen rajat ylittävien rahoituspalveluiden tarjoajaa.

5. Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä artikla ei vaikuta kummankaan osapuolen 38 luvun mukaisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

25.19 artikla

Riitojenratkaisu

1. Tämän luvun määräysten soveltamista tai tulkintaa koskevien riitojen ratkaisuun sovelletaan 38 lukua, liitteet 38-A ja 38-B mukaan luettuina, sellaisena kuin se on muutettuna tällä artiklalla.

2. Sen lisäksi, mitä 38.9 artiklassa määrätään, paneelin jäsenillä on oltava asiantuntemusta tai kokemusta rahoituspalveluita koskevasta lainsäädännöstä tai rahoituspalvelutoiminnasta, johon voi sisältyä rahoituslaitosten sääntely, jolleivät osapuolet toisin sovi.

3. Alakomitea suosittelee, että sekakomitea laatii luettelon vähintään 15 henkilöstä, jotka täyttävät 2 kohdassa tarkoitetut vaatimukset ja ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan paneelin jäseninä. Sekakomitea laatii tällaisen luettelon viimeistään yhden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta. Luettelo koostuu kolmesta alaluettelosta:

a) yksi alaluettelo EU-osapuolen ehdotusten perusteella valituista henkilöistä;

b) yksi alaluettelo Chilen ehdotusten perusteella valituista henkilöistä; ja

c) yksi alaluettelo henkilöistä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja jotka toimivat paneelin puheenjohtajana.

4. Kussakin alaluettelossa on oltava vähintään viisi henkilöä. Sekakomitean on varmistettava, että luettelossa on aina kyseinen vähimmäismäärä henkilöitä.

5. Tätä lukua sovellettaessa 3 kohdassa tarkoitettu luettelo, kun se on laadittu, korvaa 38.8 artiklan 1 kohdan nojalla laaditun luettelon.

25.20 artikla

Rahoituspalveluihin liittyvien sijoitusriitojen ratkaiseminen

1. Tämän sopimuksen 17 luvun D jaksoa, sellaisena kuin se on muutettuna tällä artiklalla, sovelletaan

a) sijoitusriitoihin, jotka koskevat sellaisia osapuolen käyttöön ottamia tai voimassa pitämiä toimenpiteitä, jotka liittyvät sellaisiin sijoittajiin ja heidän rahoituslaitoksissa oleviin sijoituksiinsa, joihin sovelletaan tämän sopimuksen tätä osaa, ja joissa sijoittaja väittää, että osapuoli on rikkonut 25.3 artiklan 2 kohtaa, 25.5 artiklan 2 kohtaa taikka 17.17, 17.18, 17.19 tai 17.20 artiklaa; tai

b) sijoitusriitoihin, jotka on pantu vireille 17 luvun nojalla ja joissa on vedottu 25.11 artiklaan.

2. Kun kyseessä on tämän artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen sijoitusriita tai kun vastaaja vetoaa 25.11 artiklaan tämän artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla 60 päivän kuluessa siitä, kun kanne on nostettu tuomioistuimessa 17.30 artiklan mukaisesti, asiaa käsittelevä tuomioistuimen jaosto voi nimittää riidan osapuolia kuultuaan ja 17.50 artiklan nojalla yhden tai useamman asiantuntijan 25.19 artiklan nojalla vahvistetusta luettelosta raportoimaan sille kaikista riidan osapuolien menettelyssä esiin tuomista rahoituspalveluasioita koskevista tosiseikoista.

3. On tärkeää, että osapuolella on oikeus ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä toiminnan vakauteen liittyvistä syistä, joten silloin kun tällaiset toimenpiteet kuuluvat 25.11 artiklan soveltamisalaan, kyseinen artikla katsotaan hyväksyttäväksi puolustukseksi kannetta vastaan, joka perustuu muihin tämän sopimuksen tämän osan määräyksiin, mukaan lukien 17.17 artikla. Kun 17.27 artiklan mukainen neuvottelupyyntö on esitetty, vastaaja voi saattaa sen alakomitean käsiteltäväksi kirjallisesti ja pyytää sitä määrittämään, onko kyseisen neuvottelupyynnön aiheena oleva toimenpide 25.11 artiklan nojalla perusteltu ja jos on, missä määrin. Tällainen pyyntö on esitettävä mahdollisimman pian neuvottelupyynnön vastaanottamisen jälkeen. Kun tällainen pyyntö esitetään, 17.27, 17.28 ja 17.30 artiklassa tarkoitetut määräajat keskeytetään.

4. Kun 3 kohdan mukainen pyyntö on esitetty, alakomitea pyrkii vilpittömästi tekemään määrityksen. Tällaiset tehdyt määritykset ilmoitetaan viipymättä riidan osapuolille.

5. Jos alakomitea määrittää toimenpiteen olevan 25.11 artiklan nojalla perusteltu, siitä ei voi nostaa tuomioistuimessa kannetta 17.30 artiklan nojalla.

6. Jos alakomitea ei ole tehnyt määritystä kolmen kuukauden kuluessa tämän artiklan 3 kohdan mukaisen pyynnön esittämisestä, kyseisessä kohdassa tarkoitettu määräaikojen keskeytys lakkaa.

7. Se, että vastaaja ei esitä tämän artiklan 3 kohdan mukaista pyyntöä, ei vaikuta vastaajan oikeuteen vedota 25.11 artiklaan puolustuksena menettelyn myöhemmässä vaiheessa. Tuomioistuin ei saa tehdä mitään kielteistä päätelmää siitä, että alakomitea ei ole sopinut määrityksestä.

26 LUKU
SÄHKÖINEN KAUPANKÄYNTI

A JAKSO
Yleiset määräykset

26.1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan sähköisin välinein käytävään kauppaan.

2. Tätä lukua ei sovelleta audiovisuaalisen alan palveluihin.

26.2 artikla

Määritelmät

1. Tässä luvussa sovelletaan 17.2 ja 18.2 artiklan määritelmiä.

2. Tässä luvussa tarkoitetaan

a) ”kuluttajalla” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jos siitä säädetään osapuolen säädöksissä ja määräyksissä, joka käyttää tai pyytää saada käyttää yleistä telepalvelua muuhun kuin elinkeinoonsa, liiketoimintaansa tai ammattiinsa liittyvissä tarkoituksissa;

b) ”suoramarkkinointiviestinnällä” mitä tahansa kaupallisen mainonnan muotoa, jossa luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö lähettää markkinointiviestejä suoraan loppukäyttäjälle yleisen telepalvelun kautta, ja se kattaa vähintään sähköpostin ja teksti- ja multimediaviestit;

c) ”sähköisellä todentamisella” prosessia, jonka avulla voidaan varmistaa

   i) luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön sähköinen tunnistaminen; tai

ii) sähköisessä muodossa olevan tiedon alkuperä ja koskemattomuus;

d) ”sähköisellä leimalla” sähköisessä muodossa olevaa, oikeushenkilön käyttämää tietoa, joka on liitetty tai joka loogisesti liittyy muuhun sähköisessä muodossa olevaan tietoon kyseisen muun tiedon alkuperän ja eheyden varmistamiseksi;

e) ”sähköisellä allekirjoituksella” sähköisessä muodossa olevaa tietoa, joka on liitetty tai loogisesti yhdistetty muuhun sähköisessä muodossa olevaan tietoon ja joka täyttää seuraavat vaatimukset:

i) luonnollinen henkilö käyttää sitä siihen liittyvän sähköisessä muodossa olevan tiedon hyväksymiseen; ja

ii) se on liitetty kohteenaan olevaan sähköisessä muodossa olevaan tietoon siten, että sähköisessä muodossa olevan tiedon mahdollinen myöhempi muuttaminen voidaan havaita;

f) ”sähköisellä luottamuspalvelulla” sähköistä palvelua, joka koostuu sähköisten allekirjoitusten, sähköisten leimojen, sähköisten aikaleimojen, sähköisesti rekisteröityjen jakelupalveluiden, verkkosivustojen todentamisen ja kyseisiin palveluihin liittyvien varmenteiden luomisesta, tarkastamisesta ja validoinnista;

g) ”loppukäyttäjällä” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää tai pyytää saada käyttää yleistä telepalvelua joko kuluttajana tai, jos siitä säädetään osapuolen säädöksissä ja määräyksissä, elinkeinoonsa, liiketoimintaansa tai ammattiinsa liittyvissä tarkoituksissa;

h) ”henkilötiedoilla” 8.3 artiklan r alakohdassa määriteltyjä henkilötietoja; ja

i) ”yleisellä telepalvelulla” 23.2 artiklan j alakohdassa määriteltyä yleistä telepalvelua.

26.3 artikla

Sääntelyoikeus

Osapuolet vahvistavat oikeutensa toteuttaa alueillaan sääntelyä saavuttaakseen oikeutettuja politiikkatavoitteita, jotka liittyvät muun muassa kansanterveyden suojeluun, sosiaalipalveluihin, koulutukseen, turvallisuuteen, ympäristöön, ilmastonmuutos mukaan lukien, yleiseen moraaliin, sosiaaliseen suojeluun tai kuluttajansuojaan, yksityisyyden suojaan ja tietosuojaan tai kulttuurin monimuotoisuuden edistämiseen ja suojelemiseen.

26.4 artikla

Poikkeukset

Mikään tässä luvussa ei estä osapuolia ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä 25.11, 39.1 ja 39.2 artiklan mukaisesti niissä esitettyjen yleisen edun mukaisten syiden perusteella.

B JAKSO

Tietovirrat ja henkilötietojen suoja

26.5 artikla

Rajat ylittävät tietovirrat

Osapuolet sitoutuvat varmistamaan rajat ylittävät tietovirrat helpottaakseen sähköistä kaupankäyntiä. Tämän vuoksi osapuoli ei saa rajoittaa rajat ylittäviä tietovirtoja osapuolten välillä

a) edellyttämällä kyseisen osapuolen alueella sijaitsevien laskentakeskusten tai verkkoelementtien käyttöä käsittelyyn, myöskään määräämällä käyttämään kyseisen osapuolen alueella sertifioituja tai hyväksyttyjä

laskentakeskuksia tai verkkoelementtejä;

b) vaatimalla tietojen säilyttämistä kyseisen osapuolen alueella tallentamista tai käsittelyä varten;

c) kieltämällä tallentamisen tai käsittelyn toisen osapuolen alueella; tai

d) asettamalla tiedon rajat ylittävän siirtämisen ehdoksi laskentakeskusten tai verkkoelementtien käytön kyseisen osapuolen alueella tai tietojen säilyttämisen kyseisen osapuolen alueella.

26.6 artikla

Henkilötietojen ja yksityisyyden suoja

1. Kumpikin osapuoli tunnustaa, että henkilötietojen ja yksityisyyden suoja on perusoikeus ja että tätä koskevat korkeatasoiset normit lisäävät luottamusta digitaalitalouteen ja edistävät kaupan kehitystä.

2. Kumpikin osapuoli voi ottaa käyttöön ja pitää voimassa toimenpiteitä, jotka se katsoo asianmukaisiksi henkilötietojen ja yksityisyyden suojan varmistamiseksi, myös hyväksymällä ja soveltamalla henkilötietojen rajat ylittävää siirtoa koskevia sääntöjä. Sopimuksen tämän osan määräykset eivät vaikuta osapuolten toimenpiteillä vahvistettuun henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan.

C JAKSO

Erityiset määräykset

26.7 artikla

Sähköisiä siirtoja koskevat tullit

Osapuoli ei saa määrätä tulleja kyseisen osapuolen henkilön ja toisen osapuolen henkilön välisille sähköisille siirroille.

26.8 artikla

Ei ennakkolupaa

1. Osapuoli ei saa vaatia ennakkolupaa pelkästään sen perusteella, että palvelua tarjotaan verkossa ([90]), eikä asettaa tai pitää voimassa mitään muuta vaikutukseltaan vastaavaa vaatimusta.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta telepalveluihin, lähetyspalveluihin, rahapelipalveluihin, oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin tai notaarien tai vastaavien ammatinharjoittajien palveluihin sikäli kun niillä on suora ja nimenomainen yhteys julkisen vallan käyttämiseen.

26.9 artikla

Sopimusten tekeminen sähköisessä muodossa

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen säädökset ja määräykset mahdollistavat sopimusten tekemisen sähköisessä muodossa ja että sen sopimusmenettelyjä koskevat oikeudelliset vaatimukset eivät estä sähköisessä muodossa tehtyjen sopimusten käyttöä eivätkä johda siihen, että tällaisilla sopimuksilla ei olisi oikeusvaikutusta ja ne olisivat pätemättömiä sillä perusteella, että ne on tehty sähköisessä muodossa.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta

a) lähetyspalveluihin, rahapelipalveluihin eikä oikeudellista edustusta koskeviin palveluihin;

b) notaarien tai vastaavien ammatinharjoittajien palveluihin, joilla on suora ja nimenomainen yhteys julkisen vallan käyttämiseen; ja

c) sopimuksiin, joilla luodaan tai siirretään oikeuksia kiinteään omaisuuteen, sopimuksiin, jotka lain mukaan edellyttävät tuomioistuimen, viranomaisten tai julkista valtaa käyttävien ammatinharjoittajien myötävaikutusta, henkilöiden muutoin kuin elinkeino-, liike- tai ammattitoiminnassa myöntämiin vakuuksiin ja takauksiin eikä perhe- tai perintöoikeuden alaisiin sopimuksiin.

26.10 artikla

Sähköiset luottamuspalvelut ja sähköinen todentaminen

1. Osapuoli ei saa kieltää sähköisen luottamuspalvelun tai sähköisen todentamisen oikeusvaikutuksia taia hyväksyttävyyttä todisteena oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä pelkästään sillä perusteella, että ne toteutetaan sähköisesti.

2. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla

a) kielletään sähköisen liiketoimen osapuolia yhdessä määrittämästä asianmukaisia sähköisen todentamisen menetelmiä liiketoimeaan varten; tai

b) evätään sähköisen liiketoimen osapuolilta mahdollisuus todistaa oikeus- tai hallintoviranomaisille, että niiden sähköinen liiketoimi täyttää kaikki sähköisiin luottamuspalveluihin tai sähköiseen todentamiseen liittyvät oikeudelliset vaatimukset.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, osapuoli voi vaatia tiettyyn ryhmään kuuluvien sähköisten liiketoimien osalta, että sähköisen todentamisen menetelmä tai sähköinen luottamuspalvelu

a) on sen lainsäädännön mukaisesti akkreditoidun viranomaisen varmentama; tai

b) täyttää tietyt suorituskykyvaatimukset, joiden on oltava objektiivisia, avoimia ja syrjimättömiä ja liityttävä ainoastaan asianomaisten sähköisten liiketoimien ryhmän erityispiirteisiin.

26.11 artikla

Kuluttajien luottamus verkossa

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää lisätä kuluttajien luottamusta sähköiseen kaupankäyntiin. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä varmistaakseen sähköiseen kaupankäyntiin osallistuvien kuluttajien tehokkaan suojan, mukaan lukien toimenpiteet, joilla

a) kielletään petolliset tai vilpilliset kaupalliset menettelyt;

b) vaaditaan tavaroiden toimittajia ja palveluiden tarjoajia toimimaan vilpittömässä mielessä ja noudattamaan rehellistä kauppatapaa, mukaan lukien sen kieltäminen, että kuluttajia veloitetaan ei-toivotuista tavaroista ja palveluista;

c) vaaditaan tavaroiden toimittajia tai palveluiden tarjoajia antamaan kuluttajille selkeät ja perusteelliset tiedot niiden identiteetistä ja yhteystiedoista ([91]) samoin kuin kyseessä olevista tavaroista tai palveluista, kyseessä olevasta liiketapahtumasta ja sovellettavista kuluttajan oikeuksista; ja

d) annetaan kuluttajille mahdollisuus muutoksenhakuun oikeuksiensa vaatimiseksi, mukaan lukien oikeus oikeussuojakeinoihin, jos maksettuja tavaroita tai palveluja ei ole toimitettu tai tarjottu sopimuksen mukaisesti.

2. Osapuolet tunnustavat, että niiden kuluttajansuojavirastojen tai muiden asiaankuuluvien elinten on tärkeää tehdä yhteistyötä sähköiseen kaupankäyntiin liittyvissä toimissa, jotta voidaan lisätä kuluttajien luottamusta.

26.12 artikla

Ei-toivottu suoramarkkinointiviestintä

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että loppukäyttäjiä suojellaan tehokkaasti ei-toivotulta suoramarkkinointiviestinnältä.

2. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa ei-toivottua suoramarkkinointiviestintää koskevia toimenpiteitä, joissa

a) ei-toivotun suoramarkkinointiviestinnän tarjoajat velvoitetaan varmistamaan, että vastaanottajat pystyvät estämään kyseisten viestien saamisen; tai

b) edellytetään sen säädösten ja määräysten mukaisesti vastaanottajien antamaa hyväksyntää suoramarkkinointiviestinnän vastaanottamista varten.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että suoramarkkinointiviestintä on selkeästi sellaiseksi tunnistettavissa, siinä ilmaistaan selvästi, kenen puolesta viestit on tehty, ja niihin sisältyy tarvittavat tiedot, joiden perusteella loppukäyttäjät pystyvät maksutta pyytämään viestinnän lopettamista milloin tahansa.

26.13 artikla

Lähdekoodin pakollisen siirron tai saannin kielto

1. Osapuoli ei vaadi toisen osapuolen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön omistaman ohjelmiston lähdekoodin siirtoa tai sen saantia. Tätä kohtaa ei sovelleta, kun toisen osapuolen henkilö siirtää lähdekoodin vapaaehtoisesti tai tarjoaa kaupallisin perustein pääsyn siihen esimerkiksi julkisten hankintojen tai vapaasti neuvotellun sopimuksen yhteydessä. Mikään tässä kohdassa ei estä osapuolen henkilöä asettamasta ohjelmistojaan saataville maksutta ja avoimen lähdekoodin lisenssillä.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että 25.11, 39.1 ja 39.2 artiklaa voidaan soveltaa osapuolen toimenpiteisiin, jotka on otettu käyttöön tai pidetty voimassa todentamismenettelyn yhteydessä.

3. Mikään tässä artiklassa ei vaikuta

a) tuomioistuimen, hallinnollisen tuomioistuimen tai kilpailuviranomaisen vaatimuksiin kilpailulainsäädännön rikkomisen korjaamiseksi;

b) teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamiseen ja noudattamiseen; tai

c) osapuolen oikeuteen toteuttaa toimenpiteitä 28.3 artiklan mukaisesti.

26.14 artikla

Yhteistyö sähköistä kaupankäyntiä koskevissa sääntelykysymyksissä

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä vaihtamalla sähköistä kaupankäyntiä koskevien sääntelykysymyksien osalta tietoja lainsäädännöstään ja sen soveltamisesta, muun muassa liittyen seuraaviin:

a) yhteentoimivien rajat ylittävien sähköisten luottamus- ja todentamispalveluiden tunnustaminen ja helpottaminen;

b) suoramarkkinointiviestinnän kohtelu;

c) kuluttajien suojelu verkossa; ja

d) muut sähköisen kaupankäynnin kehittämisen kannalta merkitykselliset sääntelykysymykset

2. Osapuolet pitävät yllä 1 kohdassa tarkoitettuun tiedonvaihtoon perustuvaa vuoropuhelua.

3. Tätä artiklaa ei sovelleta osapuolen sääntöihin ja toimenpiteisiin, jotka koskevat henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa, mukaan lukien henkilötietojen rajat ylittävät siirrot.

26.15 artikla

Uudelleentarkastelu

Edellä 18.10 artiklassa tarkoitettu palveluiden ja sijoitusten alakomitea tarkastelee kumman tahansa osapuolen pyynnöstä tämän luvun täytäntöönpanoa, erityisesti jos uusien liiketoimintamallien tai teknologioiden vaikutuksesta tapahtuu merkityksellisiä muutoksia, jotka vaikuttavat sähköiseen kaupankäyntiin. Palveluiden ja sijoitusten alakomitea raportoi havainnoistaan sekakomitealle, ja voi tehdä sille tarvittaessa suosituksia.

27 LUKU
PÄÄOMANLIIKKEET, MAKSUT JA SIIRROT SEKÄ TILAPÄISET SUOJATOIMENPITEET

27.1 artikla

Tavoite ja soveltamisala

Tämän luvun tavoitteena on mahdollistaa tämän sopimuksen tämän osan nojalla vapautettuihin liiketoimiin liittyvä pääoman ja maksujen vapaa liikkuvuus. ([92])

27.2 artikla

Vaihtotase

Kumpikin osapuoli sallii vapaasti vaihdettavassa valuutassa ja Bretton Woodsissa, New Hampshiressä 22 päivänä heinäkuuta 1944 tehdyn Kansainvälistä valuuttarahastoa koskevan sopimuksen mukaisesti kaikki vaihtotaseeseen liittyvät maksut ja siirrot, jotka kuuluvat tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen tämän osan muiden määräysten soveltamista.

27.3 artikla

Pääomanliikkeet

Kumpikin osapuoli sallii maksutaseen pääoma- ja rahoitustasetta koskevien suoritusten osalta pääomien vapaan liikkuvuuden sijoitusten ja muiden liiketoimien vapauttamiseksi 17, 18 ja 25 luvussa määrätyn mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen tämän osan muiden määräysten soveltamista.

27.4 artikla

Pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevien säädösten ja määräysten soveltaminen

1. Edellä olevien 17.20, 27.2 ja 27.3 artiklan ei saa tulkita estävän osapuolta soveltamasta säädöksiään ja määräyksiään, jotka koskevat

a) konkurssia, maksukyvyttömyyttä tai velkojien oikeuksien suojelua;

b) arvopapereiden, futuurien, johdannaisten tai muiden rahoitusvälineiden liikkeeseenlaskua, niillä käytävää kauppaa tai niiden välittämistä;

c) pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevia rahoitustietoja tai kirjanpitoa, kun se on tarpeen lain täytäntöönpanon valvonnan tai rahoitusalan sääntelyviranomaisten avustamiseksi;

d) rikoksia tai harhaanjohtavia tai vilpillisiä toimintatapoja;

e) sen varmistamista, että oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä annettuja määräyksiä tai päätöksiä noudatetaan; tai

f) sosiaaliturvaa, julkisia eläkejärjestelmiä tai pakollisia säästöohjelmia.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja säädöksiä ja määräyksiä on sovellettava tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla, eikä niitä saa soveltaa tavalla, joka merkitsisi pääomanliikkeiden, maksujen tai siirtojen peiteltyä rajoittamista.

27.5 artikla

Tilapäiset suojatoimenpiteet

Poikkeuksellisissa olosuhteissa, joissa ilmenee vakavia ongelmia Euroopan unionin talous- ja rahaliiton toiminnalle tai näiden uhka on olemassa, EU-osapuoli voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevia suojatoimenpiteitä enintään kuuden kuukauden ajan. Kyseiset toimenpiteet on rajattava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä.

27.6 artikla

Maksutaseeseen ja ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien ilmetessä sovellettavat rajoitukset

1. Jos osapuolella on vakavia maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyviä vaikeuksia tai sellaisten uhka on olemassa, se voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa pääomanliikkeitä, maksuja tai siirtoja koskevia rajoittavia toimenpiteitä. ([93])

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on täytettävä seuraavat edellytykset:

a) niiden on oltava soveltuvin osin Kansainvälistä valuuttarahastoa koskevan sopimuksen mukaisia;

b) ne eivät saa mennä pidemmälle kuin on tarpeen tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tilanteen käsittelemiseksi;

c) niiden on oltava väliaikaisia, ja ne on poistettava vähitellen tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tilanteen parantuessa;

d) niissä on vältettävä tarpeettoman vahingon aiheuttamista toisen osapuolen kaupallisille, taloudellisille ja rahoitukseen liittyville eduille; ja

e) niiden on oltava syrjimättömiä verrattuna kolmansiin maihin samanlaisissa tilanteissa.

3. Tavarakaupan osalta kumpikin osapuoli voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa rajoittavia toimenpiteitä suojatakseen ulkoista rahoitusasemaansa tai maksutasettaan. Tällaisten toimenpiteiden on oltava GATT 1994 -sopimuksen sekä tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 maksutasetta koskevista määräyksistä tehdyn sopimuksen mukaisia.

4. Palvelukaupan osalta kumpikin osapuoli voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa rajoittavia toimenpiteitä suojatakseen ulkoista rahoitusasemaansa tai maksutasettaan. Tällaisten toimenpiteiden on oltava GATS-sopimuksen XII artiklan mukaisia.

5. Osapuolen, joka ottaa käyttöön tai pitää voimassa 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä, on viipymättä ilmoitettava niistä toiselle osapuolelle.

6. Jos rajoittavia toimenpiteitä otetaan käyttöön tai pidetään voimassa tämän artiklan nojalla, osapuolten on viipymättä neuvoteltava palveluiden ja sijoitusten alakomiteassa, ellei tällaisia neuvotteluja käydä muilla foorumeilla, joiden jäseniä molemmat osapuolet ovat. Neuvotteluissa käsitellään kyseisiin toimenpiteisiin

johtaneita, maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyviä vaikeuksia ottaen huomioon muun muassa seuraavat tekijät:

a) vaikeuksien luonne ja laajuus;

b) talouden ja kaupan ulkoinen ympäristö; ja

c) mahdollisesti käytettävissä olevat vaihtoehtoiset korjaavat toimenpiteet.

7. Edellä olevan 6 kohdan mukaisissa neuvotteluissa käsitellään sitä, ovatko mahdolliset rajoittavat toimenpiteet 1 ja 2 kohdan mukaisia. Kyseisten neuvottelujen perustana on käytettävä Kansainvälisen valuuttarahaston esittämiä saatavilla olevia asiaan liittyviä tilastotuloksia tai muita tosiseikkoja, ja niiden päätelmissä on otettava huomioon Kansainvälisen valuuttarahaston arvio asianomaisen osapuolen maksutaseesta ja ulkoisesta rahoitusasemasta.

28 LUKU

JULKISET HANKINNAT

28.1 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 28-A ja 28-B tarkoitetaan

a) ”kaupallisilla tavaroilla tai palveluilla” sellaisia tavaroita tai palveluja, joita yleensä myydään tai tarjotaan myytäviksi kaupallisilla markkinoilla julkishallinnon ulkopuolisille ostajille julkishallinnon ulkopuolisiin tarkoituksiin ja joita tavanomaisesti ostavat tällaiset asiakkaat;

b) ”rakennusalan palvelulla” palvelua, jonka kohteena on jokin YK:n yhteisen tavaraluokituksen (CPC-luokitus) alajaksossa 51 tarkoitettu ja millä tahansa tavalla suoritettava maa- ja vesirakentamiseen tai rakennusten rakentamiseen liittyvä työsuorite;

c) ”sähköisellä huutokaupalla” iteraatioprosessia, jossa toimittajat käyttävät sähköisiä välineitä uusien hintojen tai tarjouksen määrällisesti esitettävien, arviointiperusteisiin liittyvien muiden tekijöiden kuin hinnan tai molempien esittämiseen, minkä perusteella tarjoukset asetetaan järjestykseen tai niiden järjestystä muutetaan;

d) ilmaisuilla ”kirjallisesti” tai ”kirjallisena/kirjallisina” mitä tahansa sanallista ilmaisua tai numeroilmaisua, joka voidaan lukea, toistaa ja tuoda julki myöhemmin; se voi sisältää sähköisesti lähetettyjä ja tallennettuja tietoja;

e) ”suljetulla tarjouspyyntömenettelyllä” hankintamenettelyä, jossa hankintayksikkö ottaa yhteyttä valitsemaansa toimittajaan tai valitsemiinsa toimittajiin;

f) ”toimenpiteellä” mitä tahansa lakia, määräystä, menettelyä, hallinnollista ohjetta tai käytäntöä tai hankintayksikön toimintaa, joka liittyy tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan hankintaan;

g) ”kestoluettelolla” luetteloa toimittajista, jotka hankintayksikön mukaan täyttävät kyseiseen luetteloon sisällyttämistä koskevat edellytykset, ja jota hankintayksikkö aikoo käyttää useammin kuin kerran;

h) ”aiottua hankintaa koskevalla ilmoituksella” ilmoitusta, jonka hankintayksikkö julkaisee ja jossa kiinnostuneita toimittajia pyydetään jättämään osallistumishakemus tai tarjous tai molemmat;

i) ”vastikkeilla” kaikkia ehtoja tai sitoumuksia, joilla pyritään edistämään paikallista kehitystä tai parannetaan osapuolen maksutasetta esimerkiksi kotimaisuusasteen, teknologian lisensioinnin, sijoitusten, vastakauppojen tai muun vastaavanlaisen toimen tai vaatimuksen avulla;

j) ”avoimella tarjouspyyntömenettelyllä” hankintamenettelyä, jossa kaikki kiinnostuneet toimittajat voivat jättää tarjouksen;

k) ”hankintayksiköllä” yksikköä, joka kuuluu liitteessä 28-A tai 28-B olevan A, B tai C jakson soveltamisalaan;

l) ”edellytykset täyttävällä toimittajalla” toimittajaa, joka hankintayksikön mukaan täyttää osallistumisedellytykset;

m) ”valikoivalla tarjouspyyntömenettelyllä” hankintamenettelyä, jossa hankintayksikkö pyytää ainoastaan edellytykset täyttäviä toimittajia jättämään tarjouksen;

n) ”palveluilla” palveluita, mukaan lukien rakennusalan palvelut, ellei toisin täsmennetä;

o) ”standardilla” virallisen elimen hyväksymää asiakirjaa, joka sisältää yleistä ja toistuvaa käyttöä varten tavaroita tai palveluja tai niihin liittyviä prosesseja ja tuotantomenetelmiä koskevia sääntöjä tai ohjeita tai niiden ominaisuuksien kuvauksen, joiden noudattaminen ei ole pakollista; siihen voi myös sisältyä tai se voi yksinomaan käsitellä termistöön, tunnuksiin, pakkaukseen tai merkintöihin liittyviä vaatimuksia, jotka koskevat tavaraa, palvelua tai prosessia taikka tuotantomenetelmää;

p) ”toimittajalla” henkilöä tai henkilöryhmää, joka tarjoaa tai voisi tarjota tavaroita tai palveluja; ja

q) ”teknisellä eritelmällä” tarjouspyyntömenettelyn vaatimusta, jossa

   i) esitetään seuraavien ominaisuudet:

      A) hankittavat tavarat, mukaan lukien laatu, käyttöominaisuudet, turvallisuus ja mitat tai prosessit ja menetelmät niiden valmistamiseksi; tai

      B) hankittavat palvelut, mukaan lukien laatu, käyttöominaisuudet ja turvallisuus tai prosessit tai menetelmät niiden tarjoamiseksi; tai

   ii) käsitellään termeihin, tunnuksiin, pakkaukseen tai merkintöihin liittyviä vaatimuksia, jotka koskevat tavaraa tai palvelua.

28.2 artikla

Soveltamisala ja kattavuus

1. Tätä lukua sovelletaan kaikkiin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin julkisiin hankintoihin riippumatta siitä, tehdäänkö ne täysin tai osittain sähköisin keinoin.

2. Tässä luvussa ”tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvalla hankinnalla” tarkoitetaan hankintaa julkishallinnon tarkoituksiin, kun

a) kyseessä on tavaran, palvelun tai niiden yhdistelmän hankinta

   i) sellaisena kuin se on täsmennetty liitteessä 28-A tai 28-B; ja

   ii) eikä kyseistä tavaraa, palvelua tai niiden yhdistelmää hankita kaupalliseen myyntiin tai jälleenmyyntiin tai käytettäväksi tavaran tuotannossa tai palvelun tarjoamisessa myyntiin tai jälleenmyyntiin;

b) hankinta tapahtuu sopimusperusteisesti esimerkiksi ostamalla, leasingmenettelyllä, vuokraamalla tai osamaksulla osto-optioin tai ilman niitä;

c) tämän artiklan 6–8 kohdan mukaisesti arvioitu hankinnan arvo on vähintään liitteessä 28-A tai 28-B vahvistetun soveltuvan kynnysarvon suuruinen sillä hetkellä, kun ilmoitus julkaistaan 28.6 artiklan mukaisesti;

d) kyseessä on hankintayksikön suorittama hankinta; ja

e) hankintaa ei ole muutoin jätetty soveltamisalan ulkopuolelle tämän artiklan 3 kohdan tai liitteen 28-A tai 28-B nojalla.

3. Ellei liitteessä 28-A tai 28-B toisin määrätä, tätä lukua ei sovelleta seuraaviin:

a) maan, rakennusten tai muun kiinteän omaisuuden tai niitä koskevien oikeuksien hankinta tai vuokraus;

b) muut kuin sopimusoikeudelliset sopimukset tai osapuolen antama mikä tahansa tuki, mukaan lukien yhteistyösopimukset, avustukset, lainat, tuet, pääomanlisäykset, takuut ja verokannustimet;

c) finanssihallinto- tai talletuspalveluiden, säänneltyjen rahoituslaitosten selvitys- ja hallintopalveluiden tai julkisen velan, myös lainojen, valtionobligaatioiden, velkasitoumusten ja muiden arvopapereiden, myyntiin, lunastukseen ja jakeluun liittyvien palveluiden hankinta tai ostaminen;

d) julkiset työsopimukset;

e) hankinnat, jotka tehdään

   i) kansainvälisen avun, kehitysapu mukaan lukien, antamista varten;

   ii) jonkin sellaiseen kansainväliseen sopimukseen kuuluvan menettelyn tai edellytyksen mukaisesti, joka liittyy joukkojen sijoittamiseen tai hankkeeseen, joka hankkeen allekirjoittaneiden valtioiden on tarkoitus toteuttaa yhdessä; tai

   iii) jonkin kansainväliseen järjestöön liittyvän menettelyn tai edellytyksen mukaisesti tai kansainvälisillä avustuksilla, lainoilla tai muulla tuella rahoitettuna, jos sovellettava menettely tai edellytys olisi ristiriidassa tämän luvun kanssa; tai

f) rahoituspalvelut.

4. Tätä lukua sovelletaan kaikkiin liitteen 28-A tai 28-B soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin; kyseisissä liitteissä vahvistetaan kummankin osapuolen sitoumukset seuraavasti:

a) liitteessä 28-A ja 28-B olevassa A jaksossa keskushallinnon yksiköt, joiden hankinnat kuuluvat tämän luvun soveltamisalaan;

b) liitteessä 28-A ja 28-B olevassa B jaksossa keskushallintoa alemman tason yksiköt, joiden hankinnat kuuluvat tämän luvun soveltamisalaan;

c) liitteessä 28-A ja 28-B olevassa C jaksossa kaikki muut yksiköt, joiden hankinnat kuuluvat tämän luvun soveltamisalaan;

d) liitteessä 28-A ja 28-B olevassa D jaksossa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvat tavarat;

e) liitteessä 28-A ja 28-B olevassa E jaksossa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvat muut palvelut kuin rakennuspalvelut;

f) liitteessä 28-A ja 28-B olevassa F jaksossa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvat rakennuspalvelut;

g) liitteessä 28-A ja 28-B olevassa G jaksossa tämän luvun soveltamisalaan kuuluvat käyttöoikeusurakat;

h) liitteessä 28-A tai 28-B olevassa H jaksossa mahdolliset yleiset huomautukset;

i) liitteessä 28-A tai 28-B olevassa I jaksossa tiedotuskanavat, joiden avulla osapuoli julkaisee hankintailmoituksensa, jälki-ilmoituksensa ja muut julkisten hankintojen järjestelmäänsä liittyvät tiedot tämän luvun mukaisesti;

j) liitteessä 28-B olevassa J jaksossa kynnysarvoissa käytettävä muuntokurssi.

5. Jos hankintayksikkö tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan yhteydessä pyytää henkilöitä, jotka eivät kuulu liitteen 28-A tai 28-B soveltamisalan piiriin, tekemään hankinnan tiettyjen vaatimusten mukaisesti, tällaisiin vaatimuksiin sovelletaan 28.4 artiklaa soveltuvin osin.

6. Arvioidessaan hankinnan arvoa sen varmistamiseksi, onko kyseessä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva hankinta, hankintayksikkö

a) ei saa jakaa hankintaa erillisiin hankintoihin eikä valita tai käyttää tiettyä arvonmääritysmenetelmää hankinnan jättämiseksi kokonaan tai osittain tämän luvun soveltamisalan ulkopuolelle; ja

b) sisällyttää, riippumatta siitä, onko hankinta myönnetty yhdelle tai usealle toimittajalle, hankinnan arvioidun enimmäiskokonaismäärän hankinnan koko keston ajalta ottaen huomioon kaikenlaiset hyvitykset, kuten seuraavat:

   i) palkkiot, maksut, provisiot ja korot; ja

   ii) jos hankintaan on mahdollista sisällyttää optioita, tällaisten optioiden kokonaisarvo.

7. Jos yksi hankintakokonaisuus johtaa useamman kuin yhden sopimuksen tekemiseen tai sopimuksen osittamiseen, jäljempänä ”jaksotetut sopimukset”, kokonaisarvon arvioidun enimmäismäärän laskentaperusteena on

a) viimeisten 12 kuukauden aikana tai hankintayksikön edellisen verovuoden aikana tehtyjen saman tavara- tai palvelulajin jaksotettujen sopimusten arvo oikaistuna, jos mahdollista, seuraavien 12 kuukauden aikana tehtävien tavara- tai palveluhankintojen laatua tai arvoa koskevien ennakoitujen muutosten huomioon ottamiseksi; tai

b) alkuperäisen sopimuksen tekemistä seuraavien 12 kuukauden aikana tai hankintayksikön verovuoden aikana tehtävien saman tavara- tai palvelulajin jaksotettujen sopimusten arvioitu arvo.

8. Jos kyseessä on tavaroiden tai palveluiden hankkiminen leasingmenettelyllä, vuokraamalla tai osamaksulla tai jos hankinnan kokonaishintaa ei määritellä, arvonmääritysperusteena

a) on määräaikaisten

   i) enintään 12 kuukauden pituisten sopimusten osalta kestonaikainen kokonaisarvon arvioitu enimmäismäärä;

   ii) yli 12 kuukauden pituisten sopimusten osalta kokonaisarvon arvioitu enimmäismäärä, johon sisältyy mahdollinen arvioitu jäännösarvo;

b) on määräämättömäksi ajaksi tehtyjen sopimusten kuukautta kohti erääntyvien maksuerien arvioitu arvo 48-kertaisena;

c) sovelletaan b alakohtaa, kun on epävarmaa, onko sopimus määräaikainen.

28.3 artikla

Turvallisuus ja yleiset poikkeukset

1. Minkään tämän luvun määräyksen ei voida tulkita estävän osapuolta toteuttamasta toimea tai pitämästä salassa tietoa, joita se pitää keskeisten turvallisuusetujensa suojelemisen kannalta välttämättöminä ja jotka liittyvät aseiden, ampuma- tai sotatarvikkeiden hankkimiseen taikka kansallisen turvallisuuden tai puolustuksen kannalta välttämättömiin hankintoihin.

2. Edellyttäen, ettei tällaisia toimenpiteitä sovelleta tavalla, joka merkitsisi mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää osapuolten kesken samanlaisten olosuhteiden vallitessa tai kansainvälisen kaupan peiteltyä

rajoittamista, minkään tämän luvun määräyksen ei voida tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämästä voimassa toimenpiteitä, jotka

a) ovat tarpeen julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden suojelemiseksi;

b) ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;

c) ovat tarpeen teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemiseksi; tai

d) liittyvät vammaisten henkilöiden, hyväntekeväisyysjärjestöjen tai vankityövoiman valmistamiin tavaroihin tai näiden tarjoamiin palveluihin.

3. Osapuolet ymmärtävät, että 2 kohdan b alakohta kattaa ympäristötoimenpiteet, jotka ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi.

28.4 artikla

Yleiset periaatteet

1. Kumpikin osapuoli ja sen hankintayksiköt myöntävät kaikkien tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia hankintoja koskevien toimenpiteiden osalta välittömästi ja ehdoitta toisen osapuolen tavaroille ja palveluille sekä kumman tahansa osapuolen tavaroita ja palveluja tarjoaville toisen osapuolen toimittajille vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin osapuoli ja sen hankintayksiköt myöntävät omille tavaroilleen, palveluilleen ja toimittajilleen.

2. Osapuoli ja sen hankintayksiköt eivät saa minkään tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa hankintaa koskevan toimenpiteen osalta

a) kohdella alueelleen sijoittautunutta toimittajaa epäedullisemmin kuin toista alueelle sijoittautunutta toimittajaa sen ulkomaisten sidosten tai ulkomaisen omistuksen osuuden perusteella; tai

b) kohdella alueelleen sijoittautunutta toimittajaa syrjivästi sillä perusteella, että kyseisen toimittajan tiettyä hankintaa varten tarjoamat tavarat tai palvelut ovat toisen osapuolen tavaroita tai palveluja.

3. Osapuolet varmistavat, että kaikki tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa hankintaa koskeva viestintä ja tiedonvaihto, mukaan lukien hankintatietojen, -ilmoitusten ja tarjouspyyntöasiakirjojen julkaiseminen, sekä tarjousten vastaanottaminen tapahtuu sähköisesti. Kun tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva hankinta toteutetaan sähköisiä välineitä käyttäen, hankintayksikkö

a) varmistaa, että hankinta toteutetaan käyttäen yleisesti saatavilla olevia ja muiden yleisesti saatavilla olevien tietoteknisten järjestelmien ja ohjelmistojen kanssa yhteentoimivia tietoteknisiä järjestelmiä ja ohjelmistoja, tietojen todentamiseen ja salaamiseen käytettävät järjestelmät ja ohjelmistot mukaan luettuina;

b) ottaa käyttöön ja ylläpitää mekanismeja, joilla varmistetaan osallistumishakemusten ja tarjousten koskemattomuus, ja muun muassa vahvistetaan niiden saapumisaika sekä estetään asiaton pääsy niihin; ja

c) käyttää sähköisiä tiedotus- ja viestintävälineitä hankintailmoitusten ja hankintamenettelyyn liittyvien tarjouspyyntöasiakirjojen julkaisemiseksi ja, siinä määrin kuin se on käytännössä mahdollista, tarjousten jättämisessä.

4. Hankintayksikön on toteutettava tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluva hankinta avoimella ja puolueettomalla tavalla siten, että

a) noudatetaan tätä lukua ja käytetään esimerkiksi avointa, valikoivaa tai suljettua tarjouspyyntömenettelyä; ja

b) estetään eturistiriidat ja korruptoituneet käytännöt asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti.

5. Tämän luvun soveltamisalaan kuuluvien julkisten hankintojen yhteydessä osapuoli ei saa soveltaa toisesta osapuolesta tuotaviin tavaroihin alkuperäsääntöjä, jotka eroavat niistä alkuperäsäännöistä, joita kyseinen osapuoli soveltaa tavanomaisessa kaupankäynnissä samanlaisten tavaroiden tuontiin.

6. Tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan osalta osapuoli ja sen hankintayksiköt eivät saa tavoitella, ottaa huomioon, määrätä tai panna täytäntöön mitään vastiketta missään hankintamenettelyn vaiheessa.

7. Edellä olevaa 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta tuonnin yhteydessä kannettaviin tai tuontiin liittyviin tulleihin ja maksuihin, tällaisten tullien ja maksujen kantamismenettelyyn, ja muihin tuontisäännöksiin ja -muodollisuuksiin tai palveluiden kauppaa koskeviin toimenpiteisiin lukuun ottamatta tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia hankintoja koskevia toimenpiteitä.

8. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sillä on käytössään asianmukaiset toimenpiteet korruptioon puuttumiseksi ja sen ehkäisemiseksi julkisissa hankinnoissaan. Tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä menettelyjä, joilla estetään osapuolen julkisiin hankintoihin osallistuminen joko toistaiseksi tai määräajaksi sellaisilta toimittajilta, joiden osapuolen oikeusviranomaiset ovat lainvoimaisella päätöksellä todenneet osallistuneen kyseisen osapuolen alueella julkisten hankintojen yhteydessä lahjontaan, petoksiin tai muihin laittomiin toimiin. Kumpikin osapuoli varmistaa myös, että sillä on käytössä toimintaperiaatteet ja menettelyt, joilla eliminoidaan mahdollisuuksien mukaan hankintoihin osallistuvien tai niihin vaikuttavien henkilöiden mahdolliset eturistiriidat tai hallitaan niitä.

28.5 artikla

Hankintajärjestelmästä tiedottaminen

1. Kumpikin osapuoli

a) julkaisee viipymättä kaikki tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia hankintoja koskevat säädökset, määräykset, oikeudelliset päätökset, yleisesti sovellettavaksi tarkoitetut hallinnolliset päätökset, sopimusten vakioehdot, joista säädetään laissa tai asetuksessa ja jotka on otettu viitteeksi ilmoituksiin ja tarjouspyyntöasiakirjoihin, ja menettelyt sekä kaikkien näiden mahdolliset muutokset asiaankuuluvassa kansallisella tasolla virallisesti nimetyssä sähköisessä julkaisussa tai paperijulkaisussa, jota levitetään laajasti ja joka on helposti yleisön saatavilla; ja

b) antaa näistä pyydettäessä selvityksen toiselle osapuolelle.

2. Liitteessä 28-A jai 28-B olevassa I jaksossa on luettelo seuraavista:

a) sähköiset julkaisut tai paperijulkaisut, joissa asianomainen osapuoli julkaisee 1 kohdassa määrätyt tiedot;

b) sähköiset julkaisut tai paperijulkaisut, joissa asianomainen osapuoli julkaisee 28.6 artiklassa, 28.8 artiklan 9 kohdassa ja 28.17 artiklan 2 kohdassa edellytetyt ilmoitukset; ja

c) sen verkkosivuston osoitteen tai osoitteet, jossa asianomainen osapuoli julkaisee

   i) julkisia hankintoja koskevat tilastonsa 28.17 artiklan 4 kohdan nojalla; tai

   ii) myönnettyjä sopimuksia koskevat ilmoituksensa 28.17 artiklan 5 kohdan nojalla.

3. Kumpikin osapuoli ilmoittaa viipymättä 28.21 artiklassa tarkoitetulle alakomitealle kaikista liitteessä 28-A ja 28-B olevassa I jaksossa lueteltuihin osapuolen tietoihin tehtävistä muutoksista.

28.6 artikla

Ilmoitukset

1. Hankintayksikkö julkaisee kunkin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan osalta aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen, paitsi jos kyse on 28.14 artiklassa vahvistetuista olosuhteista.

2. Ellei tässä luvussa muuta määrätä, kunkin aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen on sisällettävä seuraavat tiedot:

a) hankintayksikön nimi ja osoite ja muut tiedot, joita tarvitaan yhteyden ottamiseen hankintayksikköön ja kaikkien asiaankuuluvien hankinta-asiakirjojen hankkimiseen, mukaan lukien mahdolliset hintatiedot ja maksuehdot;

b) hankinnan kuvaus, joka sisältää muun muassa hankittavien tavaroiden tai palveluiden luonteen ja määrän tai arvioidun määrän;

c) jaksotettujen sopimusten osalta arvio tulevia aiottuja hankintoja koskevien ilmoitusten julkaisuajankohdasta, jos mahdollista;

d) mahdollisten vaihtoehtojen kuvaus;

e) aikataulu tavaroiden tai palveluiden toimittamiselle tai sopimuksen kesto;

f) käytettävä hankintamenetelmä ja tieto siitä, liittyykö menetelmään neuvotteluja tai sähköinen huutokauppa;

g) tarvittaessa hankintaan osallistumista koskevien hakemusten toimitusosoite ja viimeinen jättöpäivä;

h) tarjousten toimitusosoite ja viimeinen jättöpäivä;

i) kieli tai kielet, jolla tai joilla tarjoukset tai osallistumishakemukset voidaan jättää, jos ne voidaan jättää kielellä, joka ei ole hankintayksikön osapuolen virallinen kieli;

j) luettelo ja lyhyt kuvaus kaikista toimittajiin sovellettavista osallistumisedellytyksistä, mukaan lukien toimittajilta edellytettäviä tiettyjä asiakirjoja tai todistuksia koskevat vaatimukset, ellei tällaisia vaatimuksia ole ilmoitettu tarjouspyyntöasiakirjoissa, jotka on saatettu kaikkien kiinnostuneiden toimittajien saataville samanaikaisesti aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen kanssa;

k) toimittajien valintaperusteet ja niiden toimittajien määrä, jotka voivat jättää tarjouksen, jos hankintayksikkö aikoo 28.8 artiklan 5 kohdan mukaisesti pyytää toimittajia jättämään tarjouksen; ja

l) osoitus siitä, että hankinta kuuluu tämän luvun soveltamisalaan.

3. Hankintayksikkö julkaisee jokaisesta aiotusta hankinnasta helposti saatavilla olevan ilmoituksen tiivistelmän jollakin WTO:n virallisista kielistä ([94]) samanaikaisesti kun se julkaisee aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen. Ilmoituksen tiivistelmän on sisällettävä ainakin seuraavat tiedot:

a) hankinnan kohde;

b) tarjousten viimeinen jättöpäivä tai, tapauksen mukaan, hankintaan osallistumista tai kestoluetteloon sisällyttämistä koskevan hakemuksen viimeinen jättöpäivä; ja

c) osoite, josta hankinta-asiakirjoja voi pyytää.

4. Hankintayksiköitä kannustetaan julkaisemaan mahdollisimman aikaisin kunakin verovuonna ilmoitus suunniteltuista hankinnoista, jäljempänä ”suunniteltua hankintaa koskeva ilmoitus”. Suunniteltua hankintaa koskevassa ilmoituksessa olisi mainittava hankinnan kohde ja aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen suunniteltu julkaisupäivä.

5. Liitteessä 28-A tai 28-B olevan B tai C jakson soveltamisalaan kuuluva hankintayksikkö voi käyttää suunniteltua hankintaa koskevaa ilmoitusta ilmoituksena aiotusta hankinnasta, jos suunniteltua hankintaa koskeva ilmoitus sisältää kaikki yksikön saatavilla olevat tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetut tiedot ja jos

siinä pyydetään kiinnostuneita toimittajia ilmoittamaan hankintayksikölle kiinnostuksensa kyseistä hankintaa kohtaan.

6. Aiottua hankintaa koskevien ilmoitusten, ilmoitusten tiivistelmien ja suunniteltua hankintaa koskevien ilmoitusten on oltava suoraan saatavilla sähköisesti ja maksutta internetissä olevan keskitetyn palvelupisteen kautta. Ilmoitukset voidaan myös julkaista soveltuvassa paperijulkaisussa, jota levitetään laajasti, ja ilmoitusten on oltava helposti yleisön saatavilla ainakin ilmoituksessa ilmoitetun ajanjakson päättymiseen saakka.

Käytettävät paperi- ja sähköiset julkaisut luetellaan kummankin osapuolen osalta liitteessä 28-A ja 28-B olevassa I jaksossa.

7. Riippumatta 6 kohdassa vahvistetuista vaatimuksista, jotka koskevat aiottuja hankintoja koskevien ilmoitusten, ilmoitusten tiivistelmien ja suunniteltua hankintaa koskevien ilmoitusten saatavuutta sähköisesti ja maksutta keskitetyn palvelupisteen kautta, Chile perustaa sähköisen palvelusivuston, jota käytetään tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kolmen vuoden siirtymäkauden ajan, kunnes keskitetty palvelupiste on kaikilta osin toiminnassa, joka toimii väliaikaisena vaihtoehtona keskitetylle palvelupisteelle ja jonka olisi oltava käytettävissä maksutta ja sisällettävä linkit alustoille tai verkkosivustoille, joilla ilmoitukset julkaistaan. Palvelusivuston on sisällettävä linkit enintään seuraaville neljälle verkkosivustolle:

a) *Mercado público*;

b) *Ministerio de Obras Públicas*;

c) *Dirección General de Concesiones*; ja

d) *Diario Oficial*.

8. Osapuolet toteuttavat tämän artiklan 7 kohdan noudattamista koskevan uudelleentarkastelun säännöllisin väliajoin, mukaan lukien keskustelu 28.21 artiklassa tarkoitetun alakomitean kanssa, erityisesti keskitetyn palvelupisteen käyttöönoton tilanteen osalta.

28.7 artikla

Osallistumisedellytykset

1. Hankintayksikkö rajaa hankintaan osallistumisen edellytykset niihin, jotka ovat välttämättömiä sen varmistamiseksi, että toimittajalla on lainsäädännölliset ja rahoituksselliset valmiudet sekä kaupalliset ja tekniset kyvyt toteuttaa asianomainen hankinta.

2. Vahvistaessaan osallistumisedellytykset hankintayksikkö

a) ei saa asettaa toimittajan hankintaan osallistumisen edellytykseksi sitä, että tietyn osapuolen hankintayksikkö on aiemmin myöntänyt kyseiselle toimittajalle yhden tai useamman sopimuksen;

b) voi edellyttää asianmukaista aiempaa kokemusta, jos se on oleellista hankinnan vaatimusten täyttämiseksi. ja

c) ei saa asettaa hankinnan edellytykseksi osapuolen alueella hankittua aikaisempaa kokemusta.

3. Arvioidessaan sitä, täyttääkö toimittaja osallistumisedellytykset, hankintayksikkö

a) arvioi toimittajan taloudellisia valmiuksia sekä kaupallisia ja teknisiä kykyjä tämän liiketoiminnan perusteella sekä hankintayksikön osapuolen alueella että sen ulkopuolella; ja

b) perustaa arvionsa edellytyksiin, jotka se on etukäteen maininnut ilmoituksissa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa.

4. Jos on olemassa asiaa tukevia todisteita ja edellyttäen, ettei tätä kohtaa sovelleta tavalla, joka tarkoittaisi mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää osapuolten välillä, osapuoli ja sen hankintayksiköt voivat hylätä toimittajan muun muassa seuraavin perustein:

a) konkurssi;

b) väärät ilmoitukset;

c) aiemmasta sopimuksesta tai aiemmista sopimuksista johtuvien oleellisten vaatimusten tai velvoitteiden täyttämisen merkittävä tai jatkuva laiminlyönti;

d) vakavista rikoksista tai muista vakavista rikkomuksista saadut lopulliset tuomiot;

e) vakava ammatillinen laiminlyönti tai toiminta tai toiminnan puute, joka vaikuttaa haitallisesti toimittajan kaupalliseen luotettavuuteen; tai

f) verojen maksun laiminlyönti.

28.8 artikla

Toimittajien kelpoisuuden vahvistaminen

1. Osapuoli ja sen hankintayksiköt voivat pitää yllä toimittajien rekisteröintijärjestelmää, johon kiinnostuneita toimittajia pyydetään rekisteröitymään ja antamaan tiettyjä tietoja. Tässä tapauksessa osapuoli varmistaa, että kiinnostuneet toimittajat saavat rekisteröintijärjestelmää koskevat tiedot sähköisesti ja että ne voivat pyytää rekisteröintiä milloin tahansa. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava kiinnostuneille toimittajille kohtuullisen ajan kuluessa pyynnön hyväksymistä tai hylkäämistä koskevasta päätöksestä. Jos pyyntö hylätään, päätös on perusteltava asianmukaisesti.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että

a) sen hankintayksiköt pyrkivät yhtenäistämään kelpuuttamismenettelyjään; ja

b) sen hankintayksiköt pyrkivät yhtenäistämään rekisteröintijärjestelmiään, jos ne ylläpitävät kyseisiä järjestelmiä.

3. Osapuoli ja sen hankintayksiköt eivät saa ottaa käyttöön tai soveltaa mitään rekisteröintijärjestelmää tai kelpuuttamismenettelyä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti aiheutetaan tarpeettomia esteitä toisen osapuolen toimittajien osallistumiselle sen hankintaan.

4. Jos hankintayksikkö aikoo järjestää valikoivan tarjouspyyntömenettelyn, sen on

a) sisällytettävä aiottua hankintaa koskevaan ilmoitukseen ainakin 28.6 artiklan 2 kohdan a, b, f, g, j, k ja l alakohdassa esitetyt tiedot ja pyydettävä toimittajia lähettämään osallistumishakemus; ja

b) annettava tarjouskilpailun alkuun mennessä ainakin 28.6 artiklan 2 kohdan c, d, e, h ja i alakohdassa mainitut tiedot edellytykset täyttäville toimittajille, joille se antaa ilmoituksen 28.12 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla.

5. Hankintayksikkö sallii kaikkien edellytykset täyttävien toimittajien osallistua tiettyyn hankintaan, jollei hankintayksikkö ilmoita aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa rajoituksista niiden toimittajien määrään, jotka saavat jättää tarjouksen, ja perusteita tai oikeutus rajoitetun toimittajamäärän valitsemiselle. Tarjouspyyntö on osoitettava sellaiselle määrälle toimittajia, joka on tarpeen kilpailun varmistamiseksi.

6. Jos tarjouspyyntöasiakirjat eivät ole julkisesti saatavilla 4 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen julkaisupäivästä alkaen, hankintayksikön on varmistettava, että kyseiset asiakirjat saatetaan samanaikaisesti kaikkien 5 kohdan mukaisesti valittujen edellytykset täyttävien toimittajien saataville.

7. Hankintayksikkö voi ylläpitää toimittajien kestoluetteloa sillä edellytyksellä, että ilmoitus, jolla kiinnostuneita toimittajia pyydetään hakemaan sisällyttämistä luetteloon,

a) julkaistaan vuosittain; ja

b) on jatkuvasti saatavilla liitteessä 28-A ja 28-B olevassa I jaksossa luetellussa asianmukaisessa julkaisussa, mikäli se julkaistaan sähköisesti.

8. Edellä 7 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen on sisällytettävä seuraavat:

a) kuvaus tavaroista tai palveluista tai niiden luokista, joita varten luetteloa voidaan käyttää;

b) osallistumisedellytykset, jotka toimittajien on täytettävä tullakseen sisällytetyiksi luetteloon, sekä menetelmät, joilla hankintayksikkö varmentaa, että toimittaja täyttää edellytykset;

c) hankintayksikön nimi ja osoite ja muut tiedot, joita tarvitaan yhteydenottoon hankintayksikköön ja kaikkien luetteloon liittyvien merkityksellisten asiakirjojen hankkimiseen;

d) luettelon voimassaoloaika ja sen voimassaolon uudistamis- tai päättämistapa tai, jos voimassaoloaikaa ei mainita, ilmoitus siitä, miten luettelon käytön päättämisestä ilmoitetaan; ja

e) osoitus siitä, että luetteloa voidaan käyttää tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan hankintaan.

9. Jos kestoluettelo on voimassa enintään kolme vuotta, hankintayksikkö voi 7 kohdan määräyksistä poiketen julkaista 7 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen ainoastaan kerran luettelon voimassaoloajan alkaessa sillä edellytyksellä, että

a) ilmoituksessa ilmoitetaan voimassaoloaika ja ettei muita ilmoituksia julkaista; ja

b) ilmoitus julkaistaan sähköisesti ja se on saatavilla jatkuvasti sen voimassaolon ajan.

10. Hankintayksikön on annettava toimittajien milloin tahansa hakea sisällyttämistä kestoluetteloon, ja sen on sisällytettävä luetteloon kaikki edellytykset täyttävät toimittajat kohtuullisen lyhyessä ajassa.

11. Jos toimittaja, joka ei sisälly kestoluetteloon, jättää kestoluetteloon perustuvaa hankintaa koskevan osallistumishakemuksen ja kaikki vaadittavat asiakirjat 28.12 artiklan 2 kohdassa vahvistettujen määräaikojen puitteissa, hankintayksikön on käsiteltävä hakemus. Hankintayksikkö ei saa hylätä toimittajaa hankintaa koskevasta käsittelystä sillä perusteella, että yksiköllä ei ole riittävästi aikaa käsitellä hakemusta, jollei ole kyse poikkeustapauksesta, jossa yksikkö ei hankinnan monitahoisuuden vuoksi kykene käsittelemään hakemusta tarjousten jättämiselle asetetussa määräajassa.

12. Liitteessä 28-A tai 28-B olevan B tai C jakson soveltamisalaan kuuluva hankintayksikkö voi käyttää aiottua hankintaa koskevana ilmoituksena ilmoitusta, jossa toimittajia pyydetään hakemaan kestoluetteloon sisällyttämistä, edellyttäen, että

a) ilmoitus julkaistaan tämän artiklan 7 kohdan mukaisesti ja se sisältää tämän artiklan 8 kohdassa vaaditut tiedot, kaikki saatavilla olevat 28.6 artiklan 2 kohdassa vaaditut tiedot sekä maininnan siitä, että kyseinen ilmoitus on aiottua hankintaa koskeva ilmoitus tai että ainoastaan kestoluettelossa olevat toimittajat saavat tulevaisuudessa kestoluettelon piiriin kuuluvaa hankintaa koskevia ilmoituksia; ja

b) yksikkö toimittaa viipymättä riittävästi tietoja toimittajille, jotka ovat ilmaisseet yksikölle kiinnostuksensa tiettyä hankintaa kohtaan, jotta nämä voivat arvioida, ovatko ne kiinnostuneita hankinnasta, mukaan lukien kaikki tällaiset saatavilla olevat lisätiedot, joita edellytetään 28.6 artiklan 2 kohdassa.

13. Liitteessä 28-A tai 28-B olevan B tai C jakson soveltamisalaan kuuluvat hankintayksiköt voivat antaa toimittajan, joka on hakenut sisällyttämistä kestoluetteloon tämän artiklan 10 kohdan mukaisesti, tehdä tarjouksen tietyssä hankinnassa, jos hankintayksiköllä on riittävästi aikaa tutkia, täyttääkö toimittaja osallistumisedellytykset.

14. Hankintayksikön on viipymättä ilmoitettava hankintaan osallistumista koskevan hakemuksen tai toimittajien kestoluetteloon sisällyttämistä koskevan hakemuksen lähettäneelle toimittajalle hankintayksikön tällaisesta hakemuksesta tekemästä päätöksestä.

15. Jos hankintayksikkö hylkää toimittajan esittämän hankintaan osallistumista koskevan hakemuksen tai kestoluetteloon sisällyttämistä koskevan hakemuksen, ei katso toimittajan enää täyttävän osallistumisedellytyksiä tai poistaa toimittajan kestoluettelosta, sen on viipymättä ilmoitettava asiasta toimittajalle ja toimitettava tälle pyynnöstä viipymättä kirjallinen selvitys päätöksensä perusteluista.

28.9 artikla

Tekniset eritelmät

1. Hankintayksikkö ei saa laatia, ottaa käyttöön tai soveltaa teknisiä eritelmiä tai määrätä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, joiden tarkoituksena tai seurauksena on tarpeettomien esteiden aiheuttaminen kansainväliselle kaupalle.

2. Hankittavien tavaroiden tai palveluiden teknisistä eritelmistä määrätessään hankintayksikön on tarvittaessa

a) laadittava tekniset eritelmät tietoina käyttöominaisuuksista ja toimintavaatimuksista eikä niinkään mallina tai kuvailevina ominaisuuksina; ja

b) käytettävä teknisten eritelmien perustana kansainvälisiä standardeja, jos niitä on; tai perustana on käytettävä kansallisia teknisiä määräyksiä, tunnustettuja kansallisia standardeja tai rakennusmääräyksiä, jos tällaisia kansainvälisiä standardeja ei ole.

3. Jos teknisissä eritelmissä käytetään mallia tai kuvailevia ominaisuuksia, hankintayksikön olisi tarvittaessa mainittava, että se ottaa huomioon vastaavia tavaroita tai palveluja koskevat tarjoukset, jotka todistettavasti täyttävät hankintavaatimukset, sisällyttämällä esimerkiksi maininnan ”tai vastaava” tarjouspyyntöasiakirjoihin.

4. Hankintayksikkö ei saa määrätä teknisistä eritelmistä, joissa edellytetään tiettyä tavaramerkkiä tai toiminimeä, patenttia, tekijänoikeutta, mallia, tyyppiä, tiettyä alkuperää, valmistajaa tai toimittajaa taikka viitataan niihin, paitsi jos hankintavaatimuksia ei voida muulla tavoin kuvata riittävän tarkasti tai selvästi ja edellyttäen, että tällaisissa tapauksissa hankintayksikkö sisällyttää tarjouspyyntöasiakirjoihin esimerkiksi maininnan ”tai vastaava”.

5. Hankintayksikkö ei saa pyytää eikä ottaa vastaan kilpailua rajoittavalla tavalla vaikuttavaa neuvontaa, jota voidaan käyttää tietyssä hankinnassa käytettävien eritelmien valmistelussa tai hyväksynnässä, sellaiselta henkilöltä, jolla voi olla kaupallista mielenkiintoa hankintaa kohtaan.

6. Selvyyden vuoksi todetaan, että osapuoli, sen hankintayksiköt mukaan lukien, saavat tämän artiklan mukaisesti laatia, ottaa käyttöön tai soveltaa teknisiä eritelmiä luonnonvarojen säilyttämisen tai ympäristönsuojelun edistämiseksi.

28.10 artikla

Tarjouspyyntöasiakirjat

1. Hankintayksikkö asettaa toimittajien saataville tarjouspyyntöasiakirjat, joissa ilmoitetaan kaikki tiedot, jotka toimittajat tarvitsevat asianmukaisten tarjousten laatimista ja jättämistä varten. Tällaisten asiakirjojen on sisällettävä täydellinen kuvaus seuraavista seikoista, jollei niitä ole esitetty jo aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa:

a) hankinta, mukaan lukien hankittavien tavaroiden tai palveluiden luonne ja määrä tai, jos määrä ei ole tiedossa, arvioitu määrä ja kaikki vaatimukset, mukaan lukien tekniset eritelmät, vaatimustenmukaisuuden

arviointitodistus, suunnitelmat, piirustukset tai ohjeaineistot;

b) kaikki toimittajien osallistumisedellytykset, mukaan lukien luettelo osallistumisedellytyksiin liittyvistä tiedoista ja asiakirjoista, jotka toimittajien on esitettävä;

c) kaikki arviointiperusteet, joita yksikkö soveltaa hankintasopimusta tehdessään, ja, ellei hinta ole ainoa arviointiperuste, kyseisten arviointiperusteiden suhteellinen painoarvo;

d) todentamiseen ja salaamiseen liittyvät vaatimukset tai tietojen sähköiseen toimittamiseen liittyvät muut vaatimukset, jos hankintayksikkö toteuttaa hankinnan sähköisesti;

e) huutokaupan säännöt, mukaan lukien tarjousten arviointiperusteisiin liittyvien tekijöiden yksilöinti, jos hankintayksikkö järjestää sähköisen huutokaupan;

f) tarjousten avaamistilaisuuden päivämäärä, kellonaika ja paikka sekä tarvittaessa tiedot henkilöistä, joilla on oikeus olla läsnä, jos tarjoukset avataan julkisesti;

g) kaikki muut ehdot, mukaan lukien maksuehdot ja rajoitukset, jotka koskevat tarjousten esittämistapaa kuten sitä, onko ne esitettävä paperilla vai sähköisesti; ja

h) tavaroiden toimittamiselle tai palveluiden tarjoamiselle mahdollisesti asetetut määräajat.

2. Asettaessaan määräaikoja hankittavien tavaroiden toimittamiselle tai palveluiden tarjoamiselle hankintayksikkö ottaa huomioon muun muassa hankinnan monitahoisuuden, odotettavissa olevan alihankinnan osuuden sekä realistisen ajan, jonka tuotanto, varastosta otto ja tavaroiden kuljetus lähtöpaikasta taikka palvelun toimittaminen vaatii.

3. Aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa vahvistettuihin arviointiperusteisiin voivat sisältyä muiden muassa hinta ja muita kustannustekijöitä, laatu, tekniset ansiot, ympäristöominaisuudet ja toimitusehdot.

4. Hankintayksikön on viipymättä

a) asetettava tarjouspyyntöasiakirjat saataville, jotta kiinnostuneilla toimittajilla on riittävästi aikaa asianmukaisten tarjousten jättämistä varten;

b) toimitettava pyynnöstä tarjouspyyntöasiakirjat kaikille kiinnostuneille toimittajille; ja

c) vastattava kaikkien kiinnostuneiden tai hankintaan osallistuvien toimittajien kaikkiin kohtuullisiin asiaankuuluvia tietoja koskeviin pyyntöihin osapuolen lainsäädännössä määritetyn ajan kuluessa sillä edellytyksellä, ettei kyseinen toimittaja saa tällaisten tietojen avulla etua muihin toimittajiin nähden.

5. Jos hankintayksikkö muuttaa aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa tai hankintaan osallistuville toimittajille annetuissa tarjouspyyntöasiakirjoissa vahvistettuja perusteita tai vaatimuksia tai muuttaa ilmoitusta tai tarjouspyyntöasiakirjoja taikka julkaisee ne uudelleen, sen on toimitettava kirjallisesti kaikki tällaiset muutokset tai muutettu tai uudelleen julkaistu ilmoitus tai tarjouspyyntöasiakirjat

a) kaikille toimittajille, jotka ovat osallisina menettelyssä ajankohtana, jona tietoja muutetaan tai julkaistaan uudelleen, jos nämä ovat yksikön tiedossa, ja muissa tapauksissa samalla tavalla kuin alkuperäiset tiedot; ja ja

b) hankinnan luonteen ja monitahoisuuden kannalta riittävän aikaisin, jotta toimittajille jää aikaa tarvittaessa muuttaa tarjouksiaan ja toimittaa muutetut tarjoukset.

28.11 artikla

Ympäristönäkökohdat ja sosiaaliset näkökohdat

1. Osapuoli voi sallia hankintayksiköidensä ottaa ympäristönäkökohdat ja sosiaaliset näkökohdat huomioon kaikissa hankintamenettelyn vaiheissa edellyttäen, että tällaiset näkökohdat ovat syrjimättömiä, eivät riko 28.4 artiklan 6 kohdassa määrättyä vastikekieltoa ja liittyvät kyseisen sopimuksen kohteeseen.

2. Selkeyden vuoksi todetaan, että ympäristönäkökohtia ja sosiaalisia näkökohtia ei saa valmistella, valita tai ottaa huomioon tavalla, joka tarkoittaisi mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää osapuolten välillä tai peitettyä osapuolten välisen kaupan rajoittamista.

28.12 artikla

Määräajat

1. Hankintayksikkö antaa omien kohtuullisten tarpeidensa mukaisesti toimittajille riittävästi aikaa laatia ja toimittaa osallistumishakemukset ja asianmukaiset tarjoukset ottaen huomioon muun muassa

a) hankinnan luonteen ja monitahoisuuden;

b) odotettavissa olevan alihankinnan laajuuden; ja

c) jos sähköisiä välineitä ei käytetä, ajan, joka vaaditaan tarjousten toimittamiseen muilla kuin sähköisillä välineillä ulkomailla sijaitsevista ja kotimaisista yhteyspisteistä.

Tällaisten määräaikojen, mukaan lukien niiden mahdolliset pidennykset, on oltava samat kaikille hankinnasta kiinnostuneille tai hankintaan osallistuville toimittajille.

2. Valikoivaa tarjouspyyntömenettelyä käyttävä hankintayksikkö vahvistaa osallistumishakemusten viimeisen jättöpäivän siten, että se on periaatteessa vähintään 25 päivää aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisemispäivästä. Jos hankintayksikön asianmukaisesti osoittama tilanteen kiireellisyys tekee tällaisen määräajan noudattamisen mahdottomaksi, määräaika voidaan lyhentää vähintään 10 päivään.

3. Jollei 4, 5, 7 ja 8 kohdan määräyksistä muuta johdu, hankintayksikön on vahvistettava tarjousten viimeinen jättöpäivä siten, että se on vähintään 40 päivää siitä, kun

a) aiottua hankintaa koskeva ilmoitus on julkaistu, kun kyseessä on avoin tarjouspyyntömenettely; tai

b) hankintayksikkö ilmoittaa toimittajille, että niitä pyydetään jättämään tarjous, kun kyseessä on valikoiva tarjouspyyntömenettely, riippumatta siitä, käyttääkö hankintayksikkö kestoluetteloa.

4. Hankintayksikkö voi lyhentää tarjousten jättämiselle 3 kohdan mukaisesti vahvistetun määräajan vähintään 10 päivään, jos

a) hankintayksikkö on julkaissut suunniteltua hankintaa koskevan ilmoituksen 28.6 artiklan 4 kohdan mukaisesti vähintään 40 päivää ja enintään 12 kuukautta ennen aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisemista ja suunniteltua hankintaa koskeva ilmoitus sisältää seuraavat:

   i) hankinnan kuvaus;

   ii) arvioitu päivämäärä, jolloin tarjoukset tai osallistumishakemukset on viimeistään jätettävä;

   iii) maininta siitä, että kiinnostuneiden toimittajien on ilmaistava hankintayksikölle kiinnostuksensa hankintaan;

   iv) osoite, josta hankinta-asiakirjoja voi pyytää; ja

   v) kaikki saatavilla olevat tiedot, joita 28.6 artiklan 2 kohdassa edellytetään aiottua hankintaa koskevalta ilmoitukselta;

b) hankintayksikkö ilmoittaa jaksotettujen sopimusten osalta aiottua hankintaa koskevassa ensimmäisessä ilmoituksessa, että seuraavissa ilmoituksissa esitetään tämän kohdan mukaiset määräajat tarjousten

jättämiselle; tai

c) hankintayksikön asianmukaisesti osoittama tilanteen kiireellisyys tekee tarjousten jättämiselle 3 kohdan mukaisesti asetetun määräajan noudattamisen mahdottomaksi.

5. Hankintayksikkö voi lyhentää tarjousten jättämiselle 3 kohdan mukaisesti vahvistettua määräaikaa viidellä päivällä kaikissa seuraavissa tilanteissa:

a) aiottua hankintaa koskeva ilmoitus julkaistaan sähköisesti;

b) kaikki tarjouspyyntöasiakirjat ovat saatavilla sähköisesti aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisupäivästä alkaen; ja

c) hankintayksikkö hyväksyy tarjousten esittämisen sähköisesti.

6. Edellä olevan 5 kohdan soveltaminen yhdessä 4 kohdan kanssa ei saa johtaa siihen, että 3 kohdan mukaisesti tarjousten jättämiselle asetettuja määräaikoja lyhennetään alle 10 päivään aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisupäivästä.

7. Jos hankintayksikkö ostaa kaupallisia tavaroita tai palveluja tai niiden yhdistelmän, se voi lyhentää 3 kohdan mukaisesti vahvistetun tarjousten jättämiselle asetetun määräajan vähintään 13 päivään sillä edellytyksellä, että se julkaisee samaan aikaan sähköisesti sekä aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen että tarjouspyyntöasiakirjat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita tämän artiklan määräyksiä. Jos hankintayksikkö hyväksyy kaupallisia tavaroita tai palveluja koskevien tarjousten esittämisen sähköisesti, se voi lisäksi lyhentää 3 kohdan mukaisesti asetetun määräajan vähintään 10 päivään.

8. Jos liitteessä 28-A tai 28-B olevan B tai C jakson soveltamisalaan kuuluva hankintayksikkö on valinnut kaikki edellytykset täyttävät toimittajat tai rajoitetun määrän niistä, hankintayksikkö ja valitut toimittajat voivat sopia keskenään määräajasta tarjousten jättämiselle. Jos sopimusta ei ole, määräaika on vähintään 10 päivää.

28.13 artikla

Neuvottelut

1. Osapuoli voi edellyttää, että sen hankintayksiköt käyvät toimittajien kanssa neuvotteluja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan yhteydessä, jos

a) hankintayksikkö on ilmaissut aikomuksensa käydä neuvotteluja 28.6 artiklan 2 kohdan nojalla vaaditussa aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa; tai

b) tarjousten arvioinnissa ilmenee, ettei yksikään tarjouksista ole aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa esitetyillä arviointiperusteilla selvästi kokonaistaloudellisesti edullisin.

2. Hankintayksikkö

a) varmistaa, että neuvotteluihin osallistuvien toimittajien mahdollinen poissulkeminen tehdään aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjen arviointiperusteiden mukaisesti; ja

b) ilmoittaa neuvottelujen päätyttyä yleisen määräajan, johon mennessä jäljelle jääneiden toimittajien on jätettävä uusi tai tarkistettu tarjous.

28.14 artikla

Suljettu tarjouspyyntömenettely

1. Edellyttäen, että hankintayksikkö ei käytä tätä määräystä toimittajien välisen kilpailun välttämiseksi tai tavalla, jolla syrjitään toisen osapuolen toimittajia tai suojellaan kotimaisia toimittajia, hankintayksikkö voi käyttää suljettua tarjouspyyntömenettelyä ja olla soveltamatta 28.6, 28.7, 28.8 ja 28.10 artiklaa ja 28.12, 28.13, 28.15 ja 28.16 artiklaa seuraavin edellytyksin:

a) jos

   i) yhtään tarjousta ei ole jätetty tai yksikään toimittaja ei ole pyytänyt osallistumista;

   ii) yksikään jätetyistä tarjouksista ei täytä tarjouspyyntöasiakirjojen olennaisia vaatimuksia;

   iii) yksikään toimittaja ei ole täyttänyt osallistumisedellytyksiä; tai

   iv) toimivaltainen viranomainen on todennut jätetyt tarjoukset vilpillisiksi eikä tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjä vaatimuksia ole muutettu oleellisesti;

b) jos ainoastaan tietty toimittaja voi toimittaa tavarat tai palvelut ja varteenotettavia vaihtoehtoisia tai korvaavia tavaroita tai palveluja ei ole mistä tahansa seuraavasta syystä:

   i) vaatimuksena on taideteos;

   ii) kyse on patenttien, tekijänoikeuksien tai muiden yksinoikeuksien tarjoamasta suojasta; tai

   iii) kilpailua ei ole teknisistä syistä;

c) jos kyseessä on tavaroiden tai palveluiden alkuperäisen toimittajan suorittama, alkuperäiseen hankintaan sisältymättömien lisätoimitusten hankinta, kun toimittajan vaihtaminen tällaisten lisätavaroiden tai -palveluiden osalta

   i) ei ole mahdollista taloudellisista tai teknisistä syistä, joita ovat muun muassa vaatimus korvattavuudesta tai yhteentoimivuudesta sellaisten olemassa olevien laitteiden, ohjelmistojen, palveluiden tai laitteistojen kanssa, jotka on hankittu osana alkuperäistä hankintaa; ja

   ii) aiheuttaisi merkittävää haittaa tai kustannusten olennaista päällekkäisyyttä hankintayksikölle;

d) jos ja siltä osin kuin se on ehdottoman välttämätöntä hankintayksikön ennalta arvaamattomien syiden aiheuttaman äärimmäisen kiireen vuoksi, tavaroita tai palveluita ei ole voitu hankkia tarpeeksi ajoissa avointa tai valikoivaa tarjouspyyntömenettelyä noudattaen;

e) jos tavarat hankitaan perushyödykemarkkinoilta;

f) jos hankintayksikkö hankkii prototyypin tai uuden tavaran tai palvelun, joka on kehitetty sen pyynnöstä tietyn tutkimus- tai koetoimintaa, selvitystyötä tai alkuperäiskehittelyä koskevan sopimuksen osana ja sitä varten; uuden tavaran tai palvelun alkuperäiskehittelyyn voi kuulua rajoitettua tuotantoa tai tarjontaa kenttäkokeiden tulosten saamiseksi ja sen osoittamiseksi, että tavara tai palvelu soveltuu sarjatuotantoon tai -tarjontaan hyväksyttävien laatustandardien mukaisesti, mutta siihen ei kuulu sarjatuotanto tai -tarjonta kaupallisen kannattavuuden saavuttamiseksi tai tutkimus- ja kehittelykulujen kattamiseksi;

g) jos kyse on hankinnasta poikkeuksellisen edullisissa olosuhteissa, jotka liittyvät vain erittäin lyhytaikaisesti ilmenevään epätavalliseen tilanteeseen, kuten selvitystilaan, konkurssipesän hallintoon tai konkurssiin, mutta ei tavanomaisesta hankinnasta vakituisilta toimittajilta; tai

h) jos sopimus tehdään suunnittelukilpailun voittajan kanssa sillä edellytyksellä, että

   i) kilpailu on järjestetty tämän luvun periaatteita noudattaen, erityisesti aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen julkaisemisen osalta; ja

   ii) riippumaton tuomaristo arvioi osallistujat suunnittelusopimuksen tekemiseksi voittajan kanssa.

2. Hankintayksikkö laatii kirjallisen kertomuksen jokaisesta 1 kohdan nojalla tehdystä sopimuksesta. Kertomus sisältää hankintayksikön nimen, hankittujen tavaroiden tai palveluiden arvon ja laadun sekä selvityksen 1 kohdassa määrätyistä olosuhteista ja edellytyksistä, jotka oikeuttavat suljetun tarjouspyyntömenettelyn käytön.

28.15 artikla

Sähköiset huutokaupat

Jos hankintayksikkö aikoo toteuttaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan sähköistä huutokauppaa käyttäen, sen on toimitettava jokaiselle osallistujalle ennen sähköisen huutokaupan aloittamista

a) tiedot automaattisesta arviointimenettelystä, joka perustuu tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyihin arviointiperusteisiin ja jota käytetään huutokaupassa tarjousten automaattisessa järjestykseen asettamisessa tai niiden järjestyksen muuttamisessa, ja siihen kuuluvista matemaattisista kaavoista;

b) osallistujan tarjouksen alustavan arvioinnin tulokset, jos sopimus myönnetään edullisimman tarjouksen perusteella; ja

c) kaikki muut huutokaupan toteuttamisen kannalta merkitykselliset tiedot.

28.16 artikla

Tarjousten käsittely ja sopimusten myöntäminen

1. Hankintayksikön on otettava kaikki tarjoukset vastaan, avattava ne ja käsiteltävä niitä sellaisia menettelyjä noudattaen, joilla taataan hankintaprosessin oikeudenmukaisuus ja puolueettomuus sekä tarjousten luottamuksellisuus.

2. Hankintayksikkö ei saa rangaista toimittajaa, jonka tarjous vastaanotetaan tarjousten vastaanottamiselle vahvistetun määräajan jälkeen, jos viive johtuu pelkästään hankintayksikön käsittelyvirheestä.

3. Jos hankintayksikkö antaa toimittajalle mahdollisuuden korjata tahattomat muotovirheet tarjousten avaamisen ja sopimuksen myöntämisen välisenä aikana, sen on annettava sama mahdollisuus kaikille tarjousmenettelyyn osallistuville toimittajille.

4. Jotta tarjous voidaan ottaa huomioon sopimusta myönnettäessä, se on jätettävä kirjallisesti ja sen on tarjouksia avattaessa oltava ilmoitusten ja tarjouspyyntöasiakirjojen oleellisten vaatimusten mukainen ja osallistumisedellytykset täyttävän toimittajan jättämä.

5. Jollei hankintayksikkö päätä, että sopimuksen myöntäminen ei ole yleisen edun mukaista, sen on myönnettävä sopimus sellaiselle toimittajalle, jonka se on todennut kykenevän täyttämään sopimuksen ehdot ja jonka tarjous on ainoastaan ilmoituksissa ja tarjouspyyntöasiakirjoissa esitettyjen arviointiperusteiden perusteella

a) kokonaistaloudellisesti edullisin; tai

b) hinnaltaan alhaisin, jos hinta on yksinomainen arviointiperuste.

6. Jos hankintayksikkö saa tarjouksen, jonka hinta on epätavallisen alhainen muiden tarjousten hintaan verrattuna, se voi varmistaa toimittajalta, että toimittaja täyttää osallistumisehdot ja pystyy täyttämään sopimusehdot.

7. Hankintayksikkö ei saa käyttää mahdollisia vaihtoehtoja, peruuttaa hankintaa tai muuttaa myönnettyjä sopimuksia kiertääkseen tämän luvun mukaisia velvollisuuksiaan.

8. Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan säätämään yleisesti noudatettavasta odotusajasta sopimuksen myöntämisen ja tekemisen välillä, jotta hylätyillä tarjoajilla on riittävästi aikaa tarkastella sopimuksen myöntämistä koskevaa päätöstä ja riitauttaa se.

28.17 artikla

Hankintatietojen avoimuus

1. Hankintayksikön on viipymättä ilmoitettava menettelyyn osallistuville toimittajille sopimuksen myöntämistä koskevista päätöksistään ja toimittajan pyynnöstä kirjallisesti. Jollei 28.18 artiklan 2 ja 3 kohdasta muuta johdu, hankintayksikön on pyynnöstä toimitettava menettelyn hävinneelle toimittajalle selvitys syistä, joiden vuoksi yksikkö ei valinnut sen tarjousta, ja esitettävä valitun toimittajan tarjouksen suhteelliset edut.

2. Hankintayksikön on viimeistään 72 päivän kuluttua jokaisen tämän luvun soveltamisalaan kuuluvan sopimuksen myöntämisestä julkaistava ilmoitus liitteissä 28-A ja 28-B olevassa I jaksossa luetellussa asianmukaisessa paperijulkaisussa tai sähköisessä julkaisussa. Jos hankintayksikkö julkaisee ilmoituksen ainoastaan sähköisessä julkaisussa, tietojen on oltava helposti saatavilla kohtuullisen ajan. Ilmoituksen on sisällettävä ainakin seuraavat tiedot:

a) hankittavien tavaroiden tai palveluiden kuvaus;

b) hankintayksikön nimi ja osoite;

c) valitun toimittajan nimi ja osoite;

d) valitun tarjouksen arvo tai hankintasopimuksen myöntämisessä huomioon otettujen tarjousten korkein ja alin arvo;

e) myöntämispäätöksen tekopäivä; ja

f) käytetty hankintamenetelmä ja, jos on käytetty 28.14 artiklan mukaista suljettua tarjouspyyntömenettelyä, kuvaus sen käyttöön oikeuttaneista olosuhteista.

3. Jokainen hankintayksikkö säilyttää vähintään kolmen vuoden ajan sopimuksen myöntämispäivästä lähtien

a) tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin liittyviä tarjouspyyntömenettelyjä ja sopimusten tekemistä koskevat asiakirjat ja kertomukset, mukaan lukien 28.14 artiklassa vaaditut kertomukset; ja

b) tiedot, joilla varmistetaan tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan sähköisesti toteutetun hankinnan asianmukainen jäljitettävyys.

4. Toisen osapuolen pyynnöstä ja ottaen huomioon 28.21 artiklassa tarkoitetussa alakomiteassa käytävät keskustelut kumpikin osapuoli asettaa toisen osapuolen saataville tilastotiedot tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvista tavaroiden, palveluiden ja rakennuspalveluiden hankinnoista, mukaan lukien mahdollisimman kattavat tilastotiedot käyttöoikeusurakoista. Osapuolet tekevät 28.23 artiklan mukaisesti yhteistyötä ollakseen paremmin selvillä toistensa julkisia hankintoja koskevista tilastotiedoista.

5. Jos osapuoli edellyttää tämän artiklan 2 kohdan nojalla sähköisesti julkaistavia ilmoituksia myönnetyistä sopimuksista ja jos tällaiset ilmoitukset ovat julkisesti saatavilla yhden tietokannan kautta ja muodossa, joka mahdollistaa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien hankintasopimusten analysoinnin, osapuoli voi 28.21 artiklassa tarkoitetulle alakomitealle toimitettavien raporttien sijaan toimittaa linkin verkkosivustolleen sekä tällaisten tilastojen saantiin ja käyttämiseen tarvittavat ohjeet.

28.18 artikla

Tietojen luovuttaminen

1. Osapuoli toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä viipymättä kaikki tiedot, joita tarvitaan sen arvioimiseksi, onko hankinta toteutettu oikeudenmukaisesti, puolueettomasti ja tämän luvun mukaisesti, mukaan lukien tiedot valitun tarjouksen erityispiirteistä ja sen suhteellisista eduista. Jos tietojen antaminen vaarantaisi kilpailun tulevien tarjouspyyntömenettelyjen yhteydessä, tiedot vastaanottava osapuoli ei saa luovuttaa niitä millekään toimittajalle muuten kuin neuvoteltuaan asiasta tiedot antaneen osapuolen kanssa ja saatuaan tämän suostumuksen.

2. Sen estämättä, mitä muualla tässä luvussa määrätään, osapuoli, mukaan lukien sen hankintayksiköt, ei saa antaa millekään toimittajalle tietoja, jotka vaarantaisivat tietyn toimittajan oikeutetut kaupalliset edut tai toimittajien välisen reilun kilpailun, paitsi siinä määrin kuin lainsäädännössä edellytetään tai tiedot luovuttaneen toimittajan kirjallisella luvalla.

3. Tämän luvun määräyksiä ei voida tulkita siten, että osapuolen, sen hankintayksiköt, viranomaiset ja muutoksenhakuelimet mukaan lukien, edellytettäisiin luovuttavan luottamuksellisia tietoja, jos luovuttaminen

a) haittaisi lainvalvontaa;

b) saattaisi vaarantaa toimittajien välisen tasapuolisen kilpailun;

c) vaarantaisi tiettyjen henkilöiden perustellut kaupalliset edut, teollis- ja tekijänoikeuksien suoja mukaan lukien; tai

d) olisi muutoin yleisen edun vastaista.

28.19 artikla

Kotimaiset muutoksenhakumenettelyt

1. Kumpikin osapuoli tarjoaa nopean, tehokkaan, avoimen ja syrjimättömän hallinnollisen tai oikeudellisen muutoksenhakumenettelyn, jonka avulla toimittaja, jolla on tai on ollut tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan hankintaan liittyvä etu, voi valittaa

a) tämän luvun rikkomisesta; tai

b) tämän luvun täytäntöönpanoa koskevien osapuolen toimenpiteiden laiminlyönnistä, jos toimittajalla ei ole oikeutta valittaa suoraan tämän luvun rikkomisesta osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

Kaikkia valituksia koskevat menettelysäännöt on esitettävä kirjallisesti ja ne on asetettava yleisesti saataville.

2. Jos toimittaja on tehnyt valituksen sellaisen tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan hankinnan yhteydessä, johon liittyvä etu hänellä on tai on ollut, 1 kohdassa tarkoitetusta rikkomisesta tai laiminlyönnistä, hankinnan toteuttavan hankintayksikön osapuoli kannustaa yksikköä ja toimittajaa ratkaisemaan asian neuvottelemalla. Hankintayksikön on käsiteltävä tällainen valitus puolueettomasti ja oikea-aikaisesti tavalla, joka ei vaikuta toimittajan osallistumiseen meneillään oleviin tai tuleviin hankintoihin tai oikeuteen pyytää hallinnollisen tai oikeudellisen muutoksenhakumenettelyn mukaisia korjaavia toimenpiteitä.

3. Kullekin toimittajalle on annettava riittävästi aikaa, kuitenkin vähintään 10 päivää, valituksen valmistelua ja jättämistä varten siitä ajankohdasta lukien, jolloin valituksen peruste tuli toimittajan tietoon tai sen voidaan kohtuudella olettaa tulleen tämän tietoon.

4. Kumpikin osapuoli perustaa tai nimeää vähintään yhden puolueettoman hallinto- tai oikeusviranomaisen, joka on riippumaton sen hankintayksiköistä ja ottaa vastaan ja tutkii valitukset, joita toimittajat tekevät tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien hankintojen yhteydessä.

5. Jos muu elin kuin 4 kohdassa tarkoitettu viranomainen tutkii valituksen ensin, osapuoli varmistaa, että toimittajalla on oikeus valittaa alkuperäisestä päätöksestä puolueettomalle hallinto- tai oikeusviranomaiselle, joka on riippumaton siitä hankintayksiköstä, jonka hankintaa valitus koskee.

6. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sellaisen muutoksenhakuelimen, joka ei ole tuomioistuin, ratkaisujen on oltava oikeudellisen tarkastuksen alaisia tai että muutoksenhakuelimen menettelytapoihin kuuluu se, että

a) hankintayksikkö vastaa valitukseen kirjallisesti ja luovuttaa muutoksenhakuelimelle kaikki asiaankuuluvat asiakirjat;

b) menettelyn osapuolilla, jäljempänä ”osapuolet”, on oikeus tulla kuulluksi ennen kuin muutoksenhakuelin tekee valituksesta päätöksen;

c) menettelyn osapuolilla on oikeus edustajaan ja avustajaan;

d) kaikki käsittelyt ovat menettelyn osapuolille avoimia;

e) menettelyn osapuolilla on oikeus pyytää, että käsittelyt järjestetään julkisesti ja että todistajia voidaan esittää; ja

f) muutoksenhakuelin antaa päätökset tai suositukset oikea-aikaisesti kirjallisina ja liittää niihin selostuksen niiden perusteluista.

7. Kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa menettelyjä, joilla mahdollistetaan

a) pikaiset väliaikaiset toimenpiteet, jotta toimittaja voi säilyttää mahdollisuutensa osallistua hankintaan; tällaiset väliaikaiset toimenpiteet voivat johtaa hankintamenettelyn keskeyttämiseen; menettelyissä voidaan sallia se, että asianomaisten etujen, myös yleisen edun, kannalta merkittävät kielteiset seuraukset voidaan ottaa huomioon päätettäessä tällaisten toimenpiteiden toteuttamisesta; jos asiassa ei ryhdytä toimenpiteisiin, perustelut tähän on ilmoitettava kirjallisesti; ja

b) korjaavat toimenpiteet tai korvaukset kärsitystä menetyksestä tai vahingosta, jos muutoksenhakuelin on todennut 1 kohdassa tarkoitetun rikkomisen tai laiminlyönnin tapahtuneen; korvaus voi olla rajoitettu tarjouksen valmisteluun liittyviin kustannuksiin tai valitukseen liittyviin kustannuksiin taikka molempiin.

28.20 artikla

Soveltamisalan muutokset ja oikaisut

1. EU-osapuoli voi muuttaa tai oikaista liitettä 28-A, ja Chile voi muuttaa tai oikaista liitettä 28 B.

2. Jos osapuoli aikoo muuttaa sitä koskevaa 1 kohdassa tarkoitettua liitettä, se

a) ilmoittaa tästä toiselle osapuolelle kirjallisesti; ja

b) sisällyttää ilmoitukseen ehdotuksen toista osapuolta koskevista asianmukaisista korvaavista mukautuksista, jotta soveltamisalan taso vastaisi muutosta edeltänyttä tilannetta.

3. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 2 kohdan b alakohdassa määrätään, osapuolen ei tarvitse tarjota korvaavia mukautuksia, jos muutos koskee yksikköä, jota koskevasta määräys- tai vaikutusvallastaan osapuoli on tosiasiallisesti luopunut. Liitteessä 28-A tai 28-B olevassa A, B tai C jaksossa olevaan luetteloon sisältyvien hankintayksiköiden tekemien hankintojen osalta valtion määräys- tai vaikutusvallan katsotaan tosiasiallisesti poistuneen, jos yksikköön kohdistuu suoraa kilpailua markkinoilla, joille pääsyä ei ole rajoitettu.

4. Jos osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle 2 kohdan nojalla aikomuksestaan muuttaa omaa liitettään, toisen osapuolen on vastustettava muutosta kirjallisesti, jos se kiistää sen, että

a) 2 kohdan b alakohdan nojalla ehdotettu korvaava mukautus on riittävä, jotta säilytetään yhteisesti sovittua soveltamisalaa vastaava taso; tai

b) muutos koskee yksikköä, jonka osalta osapuolen määräys- tai vaikutusvalta on tosiasiallisesti poistunut 3 kohdan mukaisesti.

Toisen osapuolen on ilmaistava tämän kohdan mukainen kirjallinen vastustuksensa 45 päivän kuluessa tämän artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta. Jos kyseinen osapuoli ei esitä kirjallisia vastalauseita kyseisen määräajan kuluessa, sen katsotaan hyväksyneen mukautuksen tai muutoksen, myös sovellettaessa 38 lukua.

5. Osapuolet pitävät seuraavia liitteeseen 28-A tai 28-B tehtyjä muutoksia luonteeltaan puhtaasti muodollisina oikaisuina sillä edellytyksellä, että ne eivät vaikuta tässä luvussa määrättyyn yhteisesti sovittuun soveltamisalaan:

a) yksikön nimen muutos;

b) kahden tai useamman liitteessä 28-A tai 28-B olevassa A, B tai C jaksossa luetellun yksikön sulautuminen;

c) liitteessä 28-A tai 28-B olevassa A, B tai C jaksossa luetellun yksikön jakautuminen kahdeksi tai useammaksi yksiköksi, jotka lisätään samassa liitteen 28-A tai 28-B jaksossa lueteltuihin yksiköihin.

6. Jos osapuoli ehdottaa liitteen 28-A tai 28-B oikaisua, kyseinen osapuoli ilmoittaa tästä toiselle osapuolelle kahden vuoden välein tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen.

7. Osapuoli voi 45 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta ilmoittaa kirjallisesti toiselle osapuolelle vastustavansa ehdotettua oikaisua. Jos osapuoli toimittaa tällaisen vastalauseen, sen on perusteltava, miksi se katsoo, että ehdotettu oikaisu ei ole 5 kohdan määräysten mukainen muutos, ja kuvattava ehdotetun oikaisun vaikutusta tässä luvussa määrättyyn yhteisesti sovittuun soveltamisalaan. Jos tällaista vastalausetta ei ole toimitettu 45 päivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, osapuolen katsotaan hyväksyneen oikaisun.

8. Jos toinen osapuoli esittää ehdotettua muutosta tai oikaisua koskevan vastalauseen 45 päivän kuluessa, osapuolet pyrkivät ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen ratkaisemaan asian neuvottelemalla. Jos osapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen 60 päivän kuluessa vastalauseen vastaanottamisesta, osapuoli, joka haluaa muuttaa tai oikaista sitä koskevaa liitettä, voi turvautua tämän sopimuksen tämän osan mukaiseen riitojenratkaisumenettelyyn. Ehdotettu muutos tai oikaisu tulee voimaan vasta, kun molemmat osapuolet ovat sopineet asiasta tai 38 luvussa määrätyssä menettelyssä saadun lopullisen päätöksen perusteella.

9. Vaikka tämän artiklan 8 kohdan mukaisissa neuvotteluissa ei päästäisi yhteisymmärrykseen, osapuolilla on velvollisuus käydä 38 luvun mukaiset neuvottelut.

28.21 artikla

Julkisten hankintojen alakomitea

Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu julkisten hankintojen alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”, kokoontuu osapuolen pyynnöstä käsittelemään tämän luvun täytäntöönpanoon ja toimintaan liittyviä kysymyksiä, joita ovat muun muassa seuraavat:

a) julkisiin hankintoihin liittyvät kysymykset, jotka osapuoli on antanut sen käsiteltäväksi;

b) 28.23 artiklassa määrättyjen osapuolten toteuttamien yhteistyötoimien seuranta;

c) tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin hankintamenettelyihin osallistumisen helpottaminen pienten ja keskisuurten yritysten osalta 28.22 artiklassa määrätyllä tavalla; ja

d) keskustelu 28.6 artiklan 7 kohdan mukaisen keskitetyn palvelupisteen käyttöönoton tilanteesta.

28.22 artikla

Pienten ja keskisuurten yritysten osallistumisen helpottaminen

1. Osapuolet tunnustavat, että pienet ja keskisuuret yritykset, jäljempänä ”pk-yritykset”, voivat edistää merkittävästi talouskasvua ja työllisyyttä ja että on tärkeää helpottaa pk-yritysten osallistumista julkisiin hankintoihin.

2. Osapuolet tunnustavat, että sähköisillä hankinnoilla on suuri merkitys, kun hankintoihin osallistumista pyritään helpottamaan pk-yritysten osalta, sillä ne auttavat varmistamaan menettelyjen läpinäkyvyyden.

3. Lisäksi osapuolet tunnustavat, että kummankin osapuolen toimittajien ja etenkin pk-yritysten on tärkeä muodostaa yhteenliittymiä, mukaan lukien osallistuminen tarjouskilpailumenettelyihin yhdessä.

4. Osapuolet voivat

a) tiedottaa toimenpiteistä, joilla ne pyrkivät edistämään tai helpottamaan pk-yritysten osallistumista julkisiin hankintoihin tai kannustamaan pk-yrityksiä osallistumaan niihin;

b) valmistella yhteistyössä mekanismeja, joilla pk-yrityksille kerrotaan tavoista osallistua tämän luvun soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin.

5. Helpottaakseen pk-yritysten osallistumista tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin kumpikin osapuoli, siinä määrin kuin se on mahdollista,

a) esittää pk-yrityksen määritelmän sähköisessä portaalissa;

b) pyrkii asettamaan kaikki tarjouspyyntöasiakirjat saataville maksutta;

c) toteuttaa muita toimenpiteitä, joiden tarkoitus on helpottaa pk-yritysten osallistumista tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin julkisiin hankintoihin, kunhan ne eivät ole toisen osapuolen yritysten kannalta syrjiviä.

28.23 artikla

Yhteistyö

1. Osapuolet pyrkivät parhaalla mahdollisella tavalla kehittämään yhteistyötoimia, joilla voidaan parantaa osapuolten julkisten hankintojen järjestelmien molemminpuolista tuntemusta ja helpottaa kummankin osapuolen markkinoille pääsyä ja jotka voivat koskea esimerkiksi seuraavia osa-alueita:

a) tietojen ja kokemusten vaihto esimerkiksi sääntelykehyksistä, parhaista toimintatavoista ja tilastoista;

b) tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluviin hankintoihin osallistumisen helpottaminen toimittajien, erityisesti pk-yritysten, kannalta;

c) sähköisten välineiden käytön kehittäminen ja laajentaminen julkisten hankintojen järjestelmissä;

d) osaamisen kehittäminen valtion viranomaisten ja hankintayksiköiden henkilökunnan välillä vastavuoroisen oppimisen edistämisen kautta tämän luvun määräysten noudattamiseksi.

2. Osapuolet ilmoittavat tällaisista toimista 28.21 artiklassa tarkoitetulle alakomitealle.

28.24 artikla

Lisäneuvottelut

Edellä 28.21 artiklassa tarkoitettu julkisten hankintojen alakomitea tarkastelee tämän luvun toimintaa uudelleen ja voi ehdottaa viimeistään neljän vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta, että sekakomitea suosittelisi osapuolille lisäneuvottelujen järjestämistä markkinoille pääsyn helpottamiseksi entisestään.

29 LUKU

VALTION OMISTAMAT YRITYKSET, YRITYKSET, JOILLE ON MYÖNNETTY ERITYISOIKEUKSIA TAI ERIOIKEUKSIA, JA NIMETYT MONOPOLIT

29.1 artikla

Soveltamisala

1. Osapuolet vahvistavat oikeutensa ja velvollisuutensa, jotka perustuvat GATT 1994 -sopimuksen XVII artiklan 1–3 kohtaan, GATT 1994 -sopimuksen XVII artiklan tulkinnasta tehtyyn sopimukseen sekä GATS-sopimuksen VIII artiklan 1, 2 ja 5 kohtaan.

2. Tätä lukua sovelletaan kaupallista toimintaa harjoittaviin valtion omistamiin yrityksiin, yrityksiin, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimettyihin monopoleihin, jäljempänä ”yhteisö”. Jos yhteisö harjoittaa sekä kaupallista että epäkaupallista toimintaa ([95]), vain kaupallinen toiminta kuuluu tämän luvun soveltamisalaan.

3. Tätä lukua sovelletaan valtion omistamiin yrityksiin, yrityksiin, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimettyihin monopoleihin kaikilla hallintotasoilla.

4. Tätä lukua ei sovelleta osapuolen toteuttamiin hankintoihin, jotka koskevat tavaran tai palvelun ostamista valtion tarpeisiin mutta ei kaupalliseen jälleenmyyntiin tai tavaroiden tai palvelujen tarjontaan kaupallista myyntiä varten, riippumatta siitä, onko kyseinen hankinta 21.2 artiklassa määritelty ”sopimuksen soveltamisalaan kuuluva hankinta”..

5. Tätä lukua ei sovelleta palveluihin, jotka tarjotaan käyttämällä julkista valtaa.

6. Tätä lukua ei sovelleta valtion omistamiin yrityksiin, yrityksiin, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, eikä nimettyihin monopoleihin tapauksissa, joissa jonakin kolmesta edellisestä peräkkäisestä vuodesta kyseisen yhteisön kaupallisesta toiminnasta saama vuositulo oli vähemmän kuin 100 miljoonaa erityistä nosto-oikeutta. ([96])

7. Jäljempänä olevaa 29.4 artiklaa ei sovelleta palvelualoihin, jotka eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan.

8. Jäljempänä olevaa 29.4 artiklaa ei sovelleta siltä osin kuin valtion omistama yritys, yritys, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimetty monopoli toteuttaa tavaroiden tai palvelujen ostoja ja myyntiä seuraavien nojalla:

a) kaikki osapuolen liitteessä 17-A olevassa luettelossa esitetyn mukaiset voimassa olevat poikkeavat toimenpiteet, jotka osapuoli pitää voimassa tai uusii tai joita se jatkaa tai muuttaa 17.14, 18.8 tai 25.10 artiklan mukaisesti; tai

b) kaikki osapuolen liitteessä 17-B olevassa luettelossa esitetyn mukaiset voimassa olevat poikkeavat toimenpiteet, jotka osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa 17.14, 18.8 tai 25.10 artiklan mukaisesti toimialojen, osa-alojen tai toimintojen osalta.

29.2 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteessä 29 tarkoitetaan:

a) ”kaupallisella toiminnalla” toimintaa, jota yritys harjoittaa tavoitellen voittoa ja jonka tuloksena on sellaisen tavaran tuotanto tai sellaisen palvelun tarjoaminen, jota myydään asianomaisilla markkinoilla

yrityksen määrittäminä määrinä ja sen määrittämillä hinnoilla, ([97])

b) ”kaupallisilla näkökohdilla” hinta-, laatu-, saatavuus-, markkinoitavuus- ja kuljetusnäkökohtia sekä muita oston tai myynnin ehtoja tai muita tekijöitä, jotka markkinatalouden periaatteiden mukaisesti asianomaisella liiketoiminta- tai toimialalla toimiva yksityisessä omistuksessa oleva yritys ottaa tavanomaisesti huomioon kaupallisissa päätöksissään;

c) ”nimeämisellä” monopolin perustamista tai sallimista tai monopolin alan laajentamista uuteen tavaraan tai palveluun;

d) ”nimetyllä monopolilla” yhteisöä, myös yhteisöryhmää tai valtion virastoa, joka on nimetty osapuolen alueen asianomaisilla markkinoilla jonkin tavaran tai palvelun ainoaksi tarjoajaksi tai ostajaksi, mutta tällaiseksi yksiköksi ei katsota yksikköä, jolle on myönnetty yksinomainen teollis- tai tekijänoikeus, pelkästään tällaisen oikeuden myöntämisen perusteella;

e) ”yrityksellä, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia” ([98]) julkista tai yksityistä yritystä, jolle osapuoli on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti myöntänyt erityisoikeuksia tai erioikeuksia; osapuoli myöntää erityisoikeuksia tai erioikeuksia, kun se nimeää tietyt yritykset jonkin tavaran tai palvelun toimittajaksi tai rajaa tällaisten yritysten lukumäärän kahteen taikka useampaan, ottaen huomioon alakohtaisen erityissääntelyn, jonka nojalla oikeus tai etuoikeus on myönnetty, ilman, että asiassa sovellettaisiin objektiivisuuteen, oikeasuhteisuuteen ja syrjimättömyyteen perustuvia kriteereitä, ja tavalla, joka vaikuttaa olennaisesti muiden yritysten mahdollisuuteen tarjota samaa tavaraa tai palvelua samalla maantieteellisellä alueella olennaisilta osiltaan vastaavilla ehdoilla;

f) ”julkista valtaa käytettäessä tarjottavilla palveluilla” palveluja, joita tarjotaan käytettäessä julkista valtaa, siten kuin se on määritelty GATS-sopimuksen I artiklan 3 kohdan c alakohdassa ja, tapauksen mukaan, GATS-sopimuksen rahoituspalveluliitteessä; ja

g) ”valtion omistamalla yrityksellä” yritystä, joka on osapuolen omistuksessa tai määräysvallassa ([99]).

29.3 artikla

Yleiset määräykset

Rajoittamatta tässä luvussa esitettyjä osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia mikään tässä luvussa ei estä osapuolta perustamasta tai ylläpitämästä valtion omistamia yrityksiä, nimeämästä tai ylläpitämästä monopoleja tai myöntämästä yrityksille erityisoikeuksia tai erioikeuksia.

29.4 artikla

Syrjimätön kohtelu ja kaupalliset näkökohdat

1. Osapuoli varmistaa, että kaikki sen valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimetyt monopolit menettelevät kaupallisessa toiminnassaan seuraavasti:

a) ne toimivat tavaran tai palvelun ostossa tai myynnissä kaupallisten näkökohtien mukaisesti, paitsi silloin, kun ne täyttävät niille annetulle julkisen palvelun tehtävälle asetettuja ehtoja, jotka eivät ole ristiriidassa tämän kohdan b tai c alakohdan kanssa;

b) ostaessaan tavaran tai palvelun

   i) ne myöntävät toisen osapuolen yrityksen tarjoamalle tavaralle tai palvelulle yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät asianomaisen osapuolen yritysten tarjoamalle vastaavalle tavaralle tai vastaavalle palvelulle; ja

ii) ne myöntävät sellaisen yrityksen tarjoamalle tavaralle tai palvelulle, joka katsotaan 17.2 artiklan 1 kohdan d alakohdassa määritellyksi tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaksi investoinniksi kyseisen osapuolen alueella, yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät vastaavalle tavaralle tai vastaavalle palvelulle, jota yritykset tarjoavat kyseisen osapuolen alueella asianomaisilla markkinoilla ja joka katsotaan kyseisen osapuolen sijoittajien investoinniksi; ja

c) myydessään tavaran tai palvelun

i) ne myöntävät toisen osapuolen yritykselle yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät asianomaisen osapuolen yrityksille; ja

ii) ne myöntävät yritykselle, joka katsotaan 17.2 artiklan 1 kohdan d alakohdassa määritellyksi tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaksi investoinniksi kyseisen osapuolen alueella, yhtä edullisen kohtelun kuin ne myöntävät kyseisen osapuolen alueella asianomaisilla markkinoilla yrityksille, jotka katsotaan kyseisen osapuolen sijoittajien investoinniksi;

2. Edellä olevalla 1 kohdalla ei estetä valtion omistamia yrityksiä, yrityksiä, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyjä monopoleja

a) ostamasta tai tarjoamasta tavaroita tai palveluita eri ehdoilla, hintaan liittyvät ehdot mukaan luettuina, sillä edellytyksellä, että tällaiset poikkeavat ehdot määritetään kaupallisten näkökohtien mukaisesti; tai

b) kieltäytymästä tavaroiden tai palveluiden ostosta tai tarjoamisesta, sillä edellytyksellä, että tällaisessa kieltäytymisessä noudatetaan kaupallisia näkökohtia.

29.5 artikla

Sääntelykehys

1. Osapuolet hyödyntävät mahdollisimman hyvin soveltuvia kansainvälisiä standardeja, tapauksen mukaan muun muassa valtion omistamien yritysten omistajaohjauksesta annettuja OECD:n suuntaviivoja.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen perustama tai ylläpitämä sääntelyelin tai muu sääntelyvaltaa käyttävä elin

a) on riippumaton kaikista sen sääntelyn alaan kuuluvista yrityksistä eikä vastaa toiminnastaan niille, jotta voidaan varmistaa sääntelytehtävän tehokkuus; ja

b) toimii vastaavissa olosuhteissa puolueettomasti ([100]) suhteessa kaikkiin sen sääntelyn alaan kuuluviin yrityksiin, mukaan lukien valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, ja nimetyt monopolit. ([101])

3. Kumpikin osapuoli soveltaa valtion omistamaan yritykseen, yritykseen, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyyn monopoliin säädöksiään ja määräyksiään johdonmukaisella ja syrjimättömällä tavalla.

29.6 artikla

Avoimuus

1. Osapuoli, jolla on syytä uskoa, että toisen osapuolen valtion omistaman yrityksen, yrityksen, jolle on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimetyn monopolin kaupallinen toiminta vaikuttaa kielteisesti sen tämän luvun mukaisiin etuihin, jäljempänä ”pyynnön esittävä osapuoli”, voi pyytää toiselta osapuolelta, jäljempänä ”pyynnön vastaanottava osapuoli”, kyseisen yhteisön kaupallisesta toiminnasta kirjallisia tietoja, jotka liittyvät tämän luvun täytäntöönpanoon.

2. Pyynnön esittävä osapuoli sisällyttää 1 kohdan mukaiseen pyyntöön selvityksen siitä, miten kyseinen osapuoli katsoo, että yhteisön toiminta voi vaikuttaa kyseisen osapuolen tämän luvun mukaisiin etuihin, ja täsmennettävä, mitä 3 kohdassa luetelluista tiedoista se pyytää.

3. Pyynnön vastaanottanut osapuoli toimittaa 1 ja 2 kohdan mukaisesti seuraavat tiedot:

a) yhteisön omistusrakenne ja äänioikeusjärjestelmä, joiden osalta ilmoitetaan osakkeiden sellainen prosenttiosuus, jonka osapuoli, sen valtion omistamat yritykset, yritykset, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimetyt monopolit yhteensä omistavat ja niiden hallussa oleva yhteenlaskettu osuus äänioikeuksista yhteisössä;

b) kuvaus mahdollisista erityisosakkeista tai erityisistä ääni- tai muista oikeuksista, jotka osapuolen, sen valtion omistamien yritysten, yritysten, joille on myönnetty erityisoikeuksia tai erioikeuksia, tai nimettyjen monopolien hallussa on, jos tällaiset oikeudet eroavat niistä oikeuksista, jotka liittyvät yhteisön tavallisiin osakkeisiin;

c) kuvaus yhteisön organisaatiorakenteesta ja sen hallituksen tai vastaavan elimen kokoonpanosta;

d) kuvaus siitä, mitkä valtion yksiköt tai julkiset elimet sääntelevät tai valvovat yhteisöä, kuvaus kyseisten valtion yksiköiden tai julkisten elinten sille asettamista raportointivaatimuksista, sekä kyseisten valtion yksiköiden tai muiden julkisten elinten oikeudet ja käytännöt, jotka koskevat ylimmän johdon ja sen hallituksen tai muun vastaavan hallintoelimen jäsenten nimittämistä, erottamista tai palkkausta;

e) yhteisön vuositulot ja kokonaisvarat viimeisimmältä kolmen vuoden jaksolta, jolta tiedot ovat saatavilla;

f) mahdolliset poikkeukset, erioikeudet ja niihin liittyvät toimenpiteet, joista yhteisö hyötyy pyynnön vastaanottavan osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti; ja

g) yhteisöä koskevat mahdolliset lisätiedot, jotka ovat yleisesti saatavilla, myös vuositilinpäätökset ja kolmansien osapuolten suorittamat tilintarkastukset.

4. Edellä olevien 1, 2 ja 3 kohdan määräyksillä ei velvoiteta osapuolta julkistamaan luottamuksellisia tietoja, joiden julkistaminen olisi ristiriidassa sen säädösten ja määräysten kanssa, estäisi lainvalvontaa tai olisi muutoin vastoin yleistä etua tai vaarantaisi tiettyjen yritysten oikeutetut kaupalliset edut.

5. Jos pyydettyjä tietoja ei ole pyynnön vastaanottaneen osapuolen saatavilla, kyseinen osapuoli ilmoittaa pyynnön esittäneelle osapuolelle kirjallisesti syyt tähän.

29.7 artikla

Osapuolikohtainen liite

1. Edellä olevaa 29.4 artiklaa ei sovelleta valtion omistamien yritysten tai nimettyjen monopolien poikkeavaan toimintaan, jonka osapuoli luettelee liitteessä 29 olevassa luettelossaan osapuolen luetteloa koskevien ehtojen mukaisesti.

2. Kumman tahansa osapuolen pyynnöstä yhteisneuvosto voi tehdä päätöksen liitteen 29 muuttamisesta 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla, ja se harkitsee joka tapauksessa liitteen 29 muuttamista viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

30 LUKU

KILPAILUPOLITIIKKA

30.1 artikla

Periaatteet

Osapuolet toteavat, että vapaa ja vääristymätön kilpailu on tärkeää kaupassa ja investoinneissa. Osapuolet tunnustavat, että kilpailunvastaiset toimintatavat voivat vääristää markkinoiden asianmukaista toimintaa ja vaarantaa kaupan vapauttamisesta saatavat edut.

30.2 artikla

Sääntelykehys

1. Kumpikin osapuoli pitää voimassa tai antaa lainsäädäntöä, jota sovelletaan talouden kaikilla toimialoilla ([102]) ja jolla puututaan tehokkaasti seuraaviin menettelytapoihin:

a) yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien tekemät päätökset ja yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena tai seurauksena on kilpailun estäminen, rajoittaminen tai vääristäminen;

b) yhden tai usean yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö; ja

c) yrityssulautumat, jotka olennaisesti estävät tehokasta kilpailua erityisesti määräävän aseman syntymisen tai vahvistumisen seurauksena.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että kaikkiin yksityisiin tai julkisiin yrityksiin sovelletaan 1 kohdassa tarkoitettua kilpailulainsäädäntöä.

3. Kummankaan osapuolen kilpailulainsäädännön soveltaminen ei saa oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estää asianomaisia yrityksiä suorittamasta mitään niille määrättyä yleisen edun mukaista erityistehtävää. Osapuolen kilpailulainsäädäntöä koskevat poikkeukset olisi rajattava yleisen edun mukaisiin tehtäviin, ja ne olisi rajoitettava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä halutun yleisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi, ja niiden olisi oltava läpinäkyviä.

30.3 artikla

Täytäntöönpano

1. Kummallakin osapuolella on oltava toiminnallisesti riippumaton viranomainen, joka vastaa 30.2 artiklassa tarkoitetun kilpailulainsäädännön täysimääräisestä soveltamisesta ja tehokkaasta täytäntöönpanosta ja jolla on tehtäviensä edellyttämät asianmukaiset valtuudet ja resurssit.

2. Kumpikin osapuoli soveltaa kilpailulainsäädäntöään avoimesti ja syrjimättömästi ja noudattaa oikeudenmukaisen menettelyn ja asianomaisten yritysten puolustautumisoikeuksien periaatteita yritysten kansallisuudesta tai omistuksesta riippumatta.

30.4 artikla

Yhteistyö

1. Osapuolet tunnustavat, että on niiden yhteisen edun mukaista edistää yhteistyötä niiden kilpailupolitiikkaan ja sen täytäntöönpanoon liittyvissä kysymyksissä.

2. Tällaisen yhteistyön helpottamiseksi osapuolten kilpailuviranomaiset voivat vaihtaa tietoja, ellei niiden säädöksissä ja määräyksissä vahvistetuista luottamuksellisuutta koskevista säännöistä muuta johdu.

3. Osapuolten kilpailuviranomaisten on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan ja tarvittaessa koordinoimaan täytäntöönpanotoimiaan samoissa tai toisiinsa liittyvissä menettelyissä tai tapauksissa.

30.5 artikla

Neuvottelut

1. Osapuolten keskinäisen yhteisymmärryksen edistämiseksi tai tämän luvun tulkintaan tai soveltamiseen liittyvien erityiskysymysten käsittelemiseksi osapuolet aloittavat kumman tahansa osapuolen pyynnöstä viipymättä neuvottelut mistä tahansa tämän luvun tulkintaa tai soveltamista koskevasta asiasta. ([103]) Neuvotteluja pyytävä osapuoli ilmoittaa tarvittaessa, miten asia vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan tai sijoituksiin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen helpottamiseksi kumpikin osapuoli pyrkii toimittamaan toiselle osapuolelle asiaa koskevat ei-luottamukselliset tiedot.

30.6 artikla

Riitojenratkaisumenettelyn soveltamatta jättäminen

Tähän lukuun ei sovelleta 38 lukua.

31 LUKU

TUET

31.1 artikla

Periaatteet

Osapuolet tunnustavat, että tukia voidaan myöntää, jos ne ovat välttämättömiä yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Osapuolet kuitenkin tunnustavat, että tietyt tuet voivat vääristää markkinoiden asianmukaista toimintaa ja vaarantaa kaupan vapauttamisesta ja kilpailusta saatavat edut. Tämän vuoksi osapuoli ei periaatteessa saa myöntää tukia, jos ne vaikuttavat tai todennäköisesti vaikuttavat kielteisesti osapuolten väliseen kauppaan tai kilpailuun.

31.2 artikla

Määritelmä ja soveltamisala

1. Tässä luvussa ”tuella” tarkoitetaan toimenpidettä, joka täyttää tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 1.1 artiklan edellytykset, riippumatta siitä, onko tuki myönnetty tavaroita valmistavalle vai palveluita tarjoavalle yritykselle ([104]).

2. Tätä lukua sovelletaan tukiin, jotka ovat erityisiä tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 2 artiklan mukaisesti.

3. Tätä lukua sovelletaan kaikille yrityksille, yksityiset ja julkiset yritykset mukaan luettuina, myönnettäviin tukiin.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että yleistä taloudellista etua koskevia palveluita tuottaville yrityksille myönnettäviin tukiin sovelletaan tämän luvun sääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä kyseisiä yrityksiä hoitamasta niille annettuja erityisiä tehtäviä. Annettujen tehtävien on oltava avoimia, eikä tässä luvussa vahvistettujen sääntöjen soveltamisen rajoittaminen tai siitä poikkeaminen saa ylittää sitä, mikä on ehdottoman välttämätöntä annettujen tehtävien suorittamiseksi.

5. Jäljempänä olevaa 31.5 artiklaa ei sovelleta maataloussopimuksen liitteeseen 1 sisältyvien tuotteiden kauppaan liittyviin tukiin.

6. Jäljempänä olevia 31.5 ja 31.6 artiklaa ei sovelleta audiovisuaalialaan.

7. Jäljempänä olevia 31.5 ja 31.6 artiklaa ei sovelleta tukiin, jotka myönnetään alkuperäiskansojen ja niiden yhteisöjen taloudellisen kehityksen tukemiseksi ([105]). Tällaisten tukien on oltava kohdennettuja, oikeasuhteisia ja avoimia.

8. Jäljempänä olevia 31.5 ja 31.6 artiklaa ei sovelleta tukiin, jotka myönnetään luonnonkatastrofien tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korjaamiseen.

9. Jäljempänä olevaa 31.5 artiklaa ei sovelleta tukiin, jotka myönnetään väliaikaisesti vastauksena taloudellisen hätätilaan ([106]). Tällaisten tukien on oltava oikeasuhteisia ja kohdennettuja kyseisen taloudellisen hätätilan korjaamiseksi.

10. Yhteisneuvosto voi 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla tehdä päätöksen tämän artiklan 1 kohdassa olevan ”tuen” määritelmän muuttamisesta siltä osin kuin se liittyy palveluja tarjoaviin yrityksiin, jotta voidaan ottaa huomioon WTO:ssa tai siihen liittyvillä monenvälisillä foorumeilla asiasta käytävien tulevien neuvottelujen tulokset.

31.3 artikla

Suhde WTO-sopimukseen

Tätä lukua sovelletaan rajoittamatta kummankin osapuolen GATS-sopimuksen XV artiklan, GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan, tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen ja maataloussopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

31.4 artikla

Avoimuus

1. Kumpikin osapuoli asettaa seuraavat tiedot saataville sen alueella myönnetystä tai voimassa pidetystä tuesta:

a) tuen oikeusperusta ja tarkoitus;

b) tuen muoto;

c) tuen tai siihen osoitettujen määrärahojen määrä; ja

d) jos mahdollista, tuen saajan nimi.

2. Osapuoli täyttää tämän artiklan 1 kohdassa asetetut vaatimukset seuraavasti:

a) tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 25 artiklan mukainen ilmoitus sillä edellytyksellä, että ilmoitus sisältää kaikki tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot ja se annetaan vähintään joka toinen vuosi;

b) maataloussopimuksen 18 artiklan mukainen ilmoitus; tai

c) osapuoli julkistaa tiedot itse tai ne julkistetaan sen puolesta yleisesti saatavilla olevalla verkkosivustolla viimeistään tuen myöntämis- tai voimassapitovuotta seuraavan kalenterivuoden 31 päivänä joulukuuta.

31.5 artikla

Neuvottelut

1. Jos osapuoli katsoo, että toisen osapuolen myöntämällä tuella on tai voi olla kielteisiä vaikutuksia sen kauppaan liittyviin etuihin tai kilpailuun, kyseinen osapuoli, jäljempänä ”pyynnön esittänyt osapuoli”, voi

ilmaista huolensa kirjallisesti toiselle osapuolelle, jäljempänä ”vastauksen antava osapuoli”, ja pyytää asiasta neuvotteluja. Tällaiseen pyyntöön on sisällytettävä selvitys siitä, miten tuella on tai voisi olla kielteinen vaikutus pyynnön esittäneen osapuolen kauppaan liittyviin etuihin tai kilpailuun.

2. Edellä olevan 1 kohdan soveltamiseksi pyynnön esittänyt osapuoli voi pyytää vastauksen antavalta osapuolelta seuraavia tukea koskevia tietoja:

a) tuen oikeusperusta ja politiikkatavoite tai tarkoitus;

b) tuen muoto;

c) tuen päivämäärät ja kesto ja muut siihen liittyvät aikarajat,

d) tukikelpoisuusvaatimukset;

e) tukea varten budjetoitu kokonaismäärä tai vuotuinen määrä;

f) jos mahdollista, tuen saajan nimi; ja

g) muut tiedot, joiden perusteella voidaan arvioida tuen kielteistä vaikutusta.

3. Vastauksen antava osapuoli toimittaa 2 kohdan mukaisesti pyydetyt tiedot kirjallisesti viimeistään 60 päivän kuluttua pyynnön vastaanottopäivästä.

4. Jos vastauksen antava osapuoli ei toimita kokonaan tai osittain 2 ja 3 kohdan nojalla pyydettyjä tietoja, vastauksen antava osapuoli perustelee syyt tähän kirjallisesti.

5. Jos pyynnön esittänyt osapuoli saatuaan pyydetyt tiedot ja neuvottelujen jälkeen katsoo, että asianomaisella tuella on tai saattaa olla merkittävä kielteinen vaikutus sen kauppaan liittyviin etuihin tai kilpailuun, vastauksen antava osapuoli pyrkii parhaansa mukaan poistamaan kyseisen vaikutuksen tai minimoimaan sen.

31.6 artikla

Ehdolliset tuet

1. Myöntäessään seuraavia tukia kumpikin osapuoli soveltaa seuraavia ehtoja:

a) sellaisten tukien tapauksessa, jossa valtio on suorasti tai välillisesti vastuussa tiettyjen yritysten velkojen tai vastuiden takaamisesta, velkojen tai vastuiden kattaminen on rajoitettu koskemaan tiettyä kyseisten velkojen tai vastuiden määrää tai valtion vastuun kesto on rajattu; ja

b) maksukyvyttömille tai vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettävien tukien, kuten lainat ja takaukset, käteisavustukset, pääomanlisäykset, omaisuuserien tarjoaminen alle markkinahinnan ja verovapautukset, joiden kesto on yli vuoden pituinen, tapauksessa on laadittu uskottava rakenneuudistussuunnitelma, joka perustuu realistisiin oletuksiin, jotta voidaan varmistaa maksukyvyttömien tai vaikeuksissa olevien yritysten pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palautuminen kohtuullisessa ajassa, ja yritys, lukuun ottamatta pieniä ja keskisuuria yrityksiä, osallistuu itse rakenneuudistuksen kustannuksiin.

2. Edellä olevan 1 kohdan b alakohtaa ei sovelleta tukiin, jotka ovat yritykselle myönnettävää väliaikaista maksuvalmiustukea lainatakauksina tai lainoina, jotka on määrältään rajattu ainoastaan siihen, mikä on vaikeuksissa olevan yrityksen toiminnassa pitämiseksi tarpeen, ajanjaksolla, joka on tarpeen rakenneuudistus- tai lopettamissuunnitelman laatimiseksi.

3. Tätä artiklaa sovelletaan ainoastaan tukiin, jotka vaikuttavat tai todennäköisesti vaikuttavat kielteisesti toisen osapuolen kauppaan ja kilpailuun.

4. Tätä artiklaa ei sovelleta tukiin,

a) jotka myönnetään sen varmistamiseksi, että yritys poistuu hallitusti markkinoilta; tai

b) joiden kokonaismäärä tai -budjetti on yritystä kohti alle 170 000 erityistä nosto-oikeutta kolmen peräkkäisen vuoden aikana.

31.7 artikla

Tukien käyttö

Kumpikin osapuoli varmistaa, että yritykset käyttävät tuet yksinomaan siihen selkeästi määriteltyyn toimintapoliittiseen tarkoitukseen, johon ne myönnettiin ([107]).

31.8 artikla

Riitojenratkaisumenettelyn soveltamatta jättäminen

Edellä olevaan 31.5 artiklan 5 kohtaan ei sovelleta 38 lukua.

31.9 artikla

Luottamuksellisuus

1. Vaihtaessaan tietoja tämän luvun nojalla osapuolten on otettava huomioon salassapitovelvollisuutta ja liikesalaisuuksia koskevan lainsäädäntönsä asettamat rajoitukset sekä varmistettava liikesalaisuuksien ja muiden luottamuksellisten tietojen suoja.

2. Jos osapuoli toimittaa tietoja tämän luvun mukaisesti, vastaanottava osapuoli säilyttää kyseisten tietojen luottamuksellisuuden.

32 LUKU

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUDET

A JAKSO

Yleiset määräykset

32.1 artikla

Tavoitteet

1. Tämän luvun tavoitteina on

a) helpottaa innovatiivisten ja luovien tavaroiden ja palvelujen tuotantoa ja kaupallistamista osapuolten välillä kestävyyden ja osallistavuuden lisäämiseksi osapuolten taloudessa;

b) helpottaa ja säännellä osapuolten välistä kauppaa sekä vähentää tällaisen kaupan vääristymiä ja esteitä; ja

c) saavuttaa riittävä ja tehokas teollis- ja tekijänoikeuksien suojan taso ja täytäntöönpano.

2. TRIPS-sopimuksen 7 artiklassa vahvistettuja tavoitteita sovelletaan tähän lukuun soveltuvin osin.

32.2 artikla

Soveltamisala

1. Kumpikin osapuoli noudattaa sen teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisia sitoumuksiaan, joiden osapuoli se on, TRIPS-sopimus mukaan luettuna.

2. Tällä luvulla täydennetään ja täsmennetään osapuolten TRIPS-sopimuksen ja muiden teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

3. Tämän luvun määräyksillä ei estetä osapuolta soveltamasta lainsäädäntöään, jolla otetaan käyttöön tiukempia teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa ja täytäntöönpanoa koskevia vaatimuksia, jos ne ovat tämän luvun määräysten mukaisia. Kumpikin osapuoli voi vapaasti päättää asianmukaisesta menetelmästä tämän luvun täytäntöön panemiseksi omassa oikeusjärjestelmässään ja -käytännöissään.

32.3 artikla

Periaatteet

1. TRIPS-sopimuksen 8 artiklassa vahvistettuja periaatteita sovelletaan tähän lukuun soveltuvin osin.

2. Osapuolet ottavat huomioon sisäisten järjestelmiensä taustalla olevat yleisen edun mukaiset tavoitteet ja tunnustavat, että on tarpeen tehdä seuraavat toimet teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmiensä kautta, noudattaen samalla avoimuuden periaatteita ja ottaen huomioon asiaankuuluvien sidosryhmien, mukaan lukien oikeudenhaltijoiden, käyttäjien ja suuren yleisön edut:

a) edistää innovointia ja luovuutta; ja

b) helpottaa tiedon, osaamisen, teknologian, kulttuurin ja taiteiden levittämistä.

32.4 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 32-A, 32-B ja 32-C tarkoitetaan

a) ”Bernin yleissopimuksella” Bernissä 9 päivänä syyskuuta 1886 tehtyä Bernin yleissopimusta kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä syyskuuta 1979;

b) ”teollis- ja tekijänoikeuksilla” kaikentyyppisiä teollis- ja tekijänoikeuksia, joihin sovelletaan tämän luvun B jakson 1–7 alajaksoa tai TRIPS-sopimuksen II osan 1–7 jaksoa; teollis- ja tekijänoikeuksien suoja sisältää myös Pariisin yleissopimuksen 10 a artiklassa tarkoitetun suojan vilpillistä kilpailua vastaan;

c) ”Pariisin yleissopimuksella” 20 päivänä maaliskuuta 1883 tehtyä teollisoikeuden suojelemista koskevaa Pariisin yleissopimusta, sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna Tukholmassa 14 päivänä heinäkuuta 1967 ja muutettuna 28 päivänä syyskuuta 1979;

d) ”Rooman yleissopimuksella” Roomassa 26 päivänä lokakuuta 1961 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyritysten suojaamisesta; ja

e) ”WIPO:lla” Maailman henkisen omaisuuden järjestöä.

32.5 artikla

Kansallinen kohtelu

1. Kumpikin osapuoli myöntää kaikkien tämän luvun piiriin kuuluvien teollis- ja tekijänoikeusluokkien osalta toisen osapuolen kansalaisille vähintään yhtä suotuisan kohtelun kuin se, jonka se myöntää omille kansalaisilleen teollis- ja tekijänoikeuksien suojelun ([108]) osalta, ellei poikkeuksista, joista on jo määrätty Pariisin yleissopimuksessa, Bernin yleissopimuksessa, Rooman yleissopimuksessa tai Washingtonissa 26 päivänä toukokuuta 1989 tehdyssä sopimuksessa integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta

ja Genevessä 20 päivänä joulukuuta 1996 tehdystä WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksesta, jäljempänä ”WPPT”, muuta johdu. Esittävien taitelijoiden, äänitteiden tuottajien ja yleisradio-organisaatioiden osalta kyseinen velvollisuus koskee vain tässä luvussa myönnettyjä oikeuksia.

2. Osapuoli voi hyödyntää 1 kohdan nojalla sallittavia sen oikeudellisia ja hallinnollisia menettelyjä koskevia poikkeuksia ja muun muassa velvoittaa toisen osapuolen kansalaisen ilmoittamaan prosessiosoitteen sen alueella tai nimittämään edustajan sen alueella sillä edellytyksellä, että

a) tällainen poikkeus on tarpeen asianomaisen osapuolen sellaisten säädösten tai määräysten noudattamisen turvaamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän luvun kanssa; ja

b) tällaista poikkeusta ei sovelleta tavalla, joka merkitsisi peiteltyä kaupan rajoittamista.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa ei sovelleta WIPO:n alaisuudessa tehdyissä tekijänoikeuksien suojan hankintaa tai voimassapitoa koskevissa monenvälisissä sopimuksissa määrättyihin menettelyihin.

32.6 artikla

Teollis- ja tekijänoikeudet ja kansanterveys

1. Osapuolet tunnustavat 14 päivänä marraskuuta 2001 WTO:n ministerikokouksessa Dohassa TRIPS-sopimuksesta ja kansanterveydestä annetun julistuksen, jäljempänä ”Dohan julistus”, merkityksen. Tämän luvun mukaisia oikeuksia ja velvoitteita tulkittaessa ja täytäntöön pantaessa osapuolet varmistavat, että Dohan julistusta noudatetaan.

2. Kumpikin osapuoli panee täytäntöön TRIPS-sopimuksen 31 a artiklan sekä sen liitteen ja liitteen lisäyksen, jotka tulivat voimaan 23 päivänä tammikuuta 2017.

32.7 artikla

Sammuminen

Mikään tämän sopimuksen tässä osassa ei estä osapuolta määrittämästä, sovelletaanko teollis- ja tekijänoikeuksien sammumista sen oikeusjärjestelmän nojalla tai millä edellytyksillä sitä sovelletaan.

B JAKSO

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat normit

1 alajakso

Tekijänoikeus ja lähioikeudet

32.8 artikla

Kansainväliset sopimukset

1. Kumpikin osapuoli vahvistaa sitoutuneensa seuraaviin sopimuksiin ja noudattaa niitä:

a) Bernin yleissopimus;

b) Rooman yleissopimus;

c) Genevessä 20 päivänä joulukuuta 1996 tehty WIPO:n tekijänoikeussopimus;

d) WPPT; ja

e) Marrakeshissa 27 päivänä kesäkuuta 2013 tehty Marrakeshin sopimus julkaistujen teosten saatavuuden helpottamisesta sokeiden, heikkonäköisten tai muulla tavoin lukemisesteisten hyväksi.

2. Kumpikin osapuoli pyrkii kaikin kohtuullisin keinoin ratifioimaan Pekingissä 24 päivänä kesäkuuta 2012 hyväksytyn audiovisuaalisia esityksiä koskevan Pekingin sopimuksen tai liittymään siihen.

32.9 artikla

Tekijät

Kumpikin osapuoli antaa tekijöille yksinoikeuden sallia tai kieltää

a) teostensa toisintamisen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;

b) teostensa alkuperäiskappaleen tai sen kopioiden levityksen yleisölle myymällä tai millä tahansa muulla tavalla;

c) teostensa välittämisen yleisölle langallisesti tai langattomasti, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataville siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana; ja

d) teostensa alkuperäiskappaleiden tai kopioiden kaupallisen vuokrauksen yleisölle tietokoneohjelmien tai elokuvateosten osalta.

32.10 artikla

Esittävät taiteilijat

Kumpikin osapuoli antaa esittäville taiteilijoille yksinoikeuden sallia tai kieltää

a) esitystensä tallenteet ([109]);

b) esitystensä tallentamisen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;

c) esitystensä tallenteiden saattamisen yleisön saataville joko myymällä tai muulla tavalla;

d) esitystensä tallenteiden saattamisen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada esitysten tallenteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana; ja

e) esitystensä yleisradioinnin langattomasti ja niiden välittämisen yleisölle, paitsi jos esitys jo sinänsä on yleisradioitu esitys tai on peräisin tallenteelta.

32.11 artikla

Äänitteiden tuottajat

Kumpikin osapuoli antaa äänitteiden tuottajille yksinoikeuden sallia tai kieltää

a) äänitteidensä toisintamisen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä menetelmällä ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain;

b) äänitteidensä, mukaan lukien niiden kopiot, saattaminen yleisön saataville myymällä tai siirtämällä omistusoikeus muulla tavalla;

c) äänitteidensä saattamisen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada äänitteet käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan

aikana; ja

d) äänitteidensä kaupallisen vuokrauksen yleisölle.

32.12 artikla

Yleisradio-organisaatiot

Kumpikin osapuoli myöntää yleisradio-organisaatioille yksinoikeuden sallia tai kieltää

a) langattomasti yleisradioitujen lähetystensä tallentamisen;

b) langattomasti yleisradioitujen lähetystensä jäljentämisen suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa, kokonaan tai osittain; ja

c) lähetystensä uudelleen tapahtuvan yleisradioinnin langattomasti sekä lähetystensä välittämisen yleisölle ([110]), jos tämä välittäminen tapahtuu paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy pääsymaksua vastaan.

32.13 artikla

Kaupallisessa tarkoituksessa julkaistujen äänitteiden yleisradiointi ja välittäminen yleisölle ([111])

1. Kumpikin osapuoli säätää oikeudesta, jolla voidaan varmistaa, että käyttäjä maksaa esittäville taiteilijoille ja äänitteiden tuottajille kohtuullisen kertakorvauksen, jos kaupallisessa tarkoituksessa julkaistua äänitettä tai sen kopiota käytetään yleisradiointiin tai välittämiseen yleisölle ([112]).

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että 1 kohdassa tarkoitettu kohtuullinen kertakorvaus jaetaan asiaankuuluvien esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien kesken. Kumpikin osapuoli voi antaa lainsäädäntöä, jossa määritellään esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien välisen sopimuksen puuttuessa ne ehdot, joiden mukaan esittävät taiteilijat ja äänitteiden tuottajat jakavat tällaisen kohtuullisen kertakorvauksen.

32.14 artikla

Suoja-aika

1. Teoksen tekijän oikeudet ovat voimassa tekijän koko elinajan ja vähintään 70 vuotta tämän kuolemasta, riippumatta päivästä, jona teos on laillisesti saatettu yleisön saataville. ([113])

2. Jos tekijänoikeus kuuluu yhteisesti teoksen tekijäkumppaneille, 1 kohdassa määrätty suojan voimassaoloaika lasketaan viimeisenä elossa olleen tekijän kuolemasta.

3. Nimettömänä tai salanimellä julkaistujen teosten suojan voimassaoloaika on vähintään 70 vuotta teoksen saattamisesta laillisesti yleisön saataville. Jos tekijän käyttämä salanimi ei kuitenkaan jätä epäilystä tämän henkilöllisyydestä tai jos tekijä ilmaisee henkilöllisyytensä tässä kohdassa tarkoitettuna aikana, on sovellettava 1 kohdassa määrättyä suojan voimassaoloaikaa.

4. Elokuvateosten tai audiovisuaalisten teosten suoja-aika päättyy aikaisintaan 70 vuoden kuluttua viimeisenä elossa olleen tekijän kuolemasta. Osapuolten säädöksissä ja määräyksissä määritellään henkilöt, joita on pidettävä elokuvateoksen tai audiovisuaalisen teoksen tekijöinä.

5. Yleisradio-organisaatioiden oikeudet lakkaavat 50 vuoden kuluttua lähetyksen ensimmäisestä yleisradiointipäivästä.

6. Esittävien taiteilijoiden oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua esityksen tallentamispäivästä, kuitenkin niin, että

a) jos esityksen tallenne julkaistaan laillisesti tai, jos osapuoli niin säätää, välitetään laillisesti yleisölle tässä kohdassa tarkoitetun 50 vuoden kuluessa, suojan voimassaoloaika lasketaan ensimmäisestä tällaisesta julkaisemisesta tai, jos osapuoli niin säätää, ensimmäisestä tällaisesta yleisölle välittämispäivästä, jos osapuoli tarjoaa kummankin mahdollisuuden, suoja-aika lasketaan siitä tapahtumasta, joka on aikaisempi; ja

b) jos esityksen tallentava äänite julkaistaan laillisesti tai, jos osapuoli niin säätää, välitetään laillisesti yleisölle tässä kohdassa tarkoitetun 50 vuoden kuluessa, suojan voimassaoloaika päättyy aikaisintaan 70 vuoden kuluttua ensimmäisestä tällaisesta julkaisemisesta tai, jos osapuoli niin säätää, ensimmäisestä tällaisesta yleisölle välittämispäivästä, jos osapuoli tarjoaa kummankin mahdollisuuden, suoja-aika lasketaan siitä tapahtumasta, joka on aikaisempi.

7. Äänitteiden tuottajien oikeudet lakkaavat aikaisintaan 50 vuoden kuluttua tallennuksesta. Jos äänite julkaistaan laillisesti tai, jos osapuoli niin säätää, välitetään laillisesti yleisölle kyseisen ajanjakson kuluessa, tällaiset oikeudet lakkaavat kuitenkin aikaisintaan 70 vuoden kuluttua ensimmäisestä tällaisesta julkaisemisesta tai, jos osapuoli niin säätää, ensimmäisestä tällaisesta yleisölle välittämispäivästä. Osapuolet voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa tehokkaita toimenpiteitä varmistaakseen, että suoja-ajan ensimmäisten 50 vuoden jälkeisellä 20 vuoden ajanjaksolla saatu voitto jaetaan tasapuolisesti esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien kesken.

32.15 artikla

Oikeus jälleenmyyntikorvaukseen

1. Kumpikin osapuoli säätää, että alkuperäisen kuvataideteoksen tekijällä on luovuttamaton oikeus, josta ei voida luopua edes etukäteen, saada rojalti teoksen sellaisesta jälleenmyynnistä saadusta hinnasta, joka tapahtuu sen jälkeen, kun tekijä on luovuttanut teoksensa ensimmäisen kerran ([114]).

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta jälleenmyyntikorvaukseen sovelletaan kaikkeen jälleenmyyntiin, johon osallistuu taidekaupan ammattilaisia, kuten huutokauppakamareita, taidegallerioita sekä taidekauppiaita yleensä myyjinä, ostajina tai välittäjinä.

3. Kumpikin osapuoli voi säätää, että 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta jälleenmyyntikorvaukseen ei sovelleta jälleenmyyntiin, jossa myyjä on hankkinut teoksen suoraan tekijältä vähemmän kuin kolme vuotta ennen kyseistä jälleenmyyntiä ja joissa jälleenmyyntihinta ei ylitä tiettyä vähimmäismäärää.

32.16 artikla

Oikeuksien kollektiivinen hallinnointi

1. Osapuolet pyrkivät lisäämään yhteistyötä yhteisvalvontajärjestöjensä välillä edistääkseen teosten ja muun suojatun aineiston saatavuutta osapuolten alueilla sekä tällaisten teosten tai muun suojatun aineiston käytöstä saatavien tekijänoikeustulojen siirtoa yhteisvalvontajärjestöjensä välillä.

2. Osapuolet lisäävät yhteisvalvontajärjestöjensä avoimuutta etenkin niiden keräämien tekijänoikeustulojen, niiden keräämiinsä tekijänoikeustuloihin soveltamien vähennysten, kerättyjen tekijänoikeustulojen käytön, levityspolitiikan ja niiden kokoelmien osalta.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että osapuolen alueelle sijoittautunutta yhteisvalvontajärjestöä, joka edustaa toiseen osapuoleen sijoittautunutta toista yhteisvalvontajärjestöä edustussopimuksen nojalla, kannustetaan maksamaan tarkasti, säännöllisesti ja huolellisesti rahamäärät, jotka se on velkaa edustamalleen yhteisvalvontajärjestölle, ja antamaan edustamalleen yhteisvalvontajärjestölle tiedot sen puolesta kerättyjen tekijänoikeustulojen määristä sekä kyseisistä tekijänoikeustuloista tehdyistä vähennyksistä.

32.17 artikla

Rajoitukset ja poikkeukset

Kumpikin osapuoli säätää 32.9–32.13 artiklassa määrättyjen oikeuksien rajoituksista tai poikkeuksista vain tietyissä erikoistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teosten tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijoiden oikeutettuja etuja.

32.18 artikla

Teknisten toimenpiteiden suojaaminen

1. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaisten tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä, jota asianomainen henkilö suorittaa tietäen tai niin, että hänellä olisi riittävät perusteet tietää pyrkivänsä kyseiseen tavoitteeseen.

2. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta, jolla torjutaan sellaista laitteiden, tuotteiden tai komponenttien valmistamista, maahantuontia, jakelua, myyntiä, vuokrausta, myytäväksi tai vuokrattavaksi ilmoittelua taikka kaupallisiin tarkoituksiin omistamista tai sellaisten palvelujen tarjoamista,

a) joita markkinoidaan, mainostetaan tai pidetään kaupan tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämiseksi;

b) joiden tarkoituksella tai käytöllä on tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen lisäksi vain vähäistä muuta kaupallista merkitystä; tai

c) jotka on pääasiallisesti suunniteltu, tuotettu, mukautettu tai toteutettu tai joita käytetään siten, että tarkoituksena on mahdollistaa tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertäminen tai helpottaa sitä.

3. Tässä alajaksossa ”teknisellä toimenpiteellä” tarkoitetaan tekniikkaa, laitetta tai komponenttia, joka on suunniteltu normaalissa käyttötarkoituksessa estämään tai rajoittamaan teoksiin tai muuhun aineistoon ([115]) kohdistuvia tekoja, joihin ei ole saatu lupaa tekijänoikeuden tai lähioikeuksien haltijalta osapuolen lainsäädännössä tarkoitetulla tavalla. Teknisiä toimenpiteitä pidetään ”tehokkaina”, jos oikeudenhaltijat valvovat suojatun teoksen tai muun aineiston käyttöä jonkin sellaisen pääsynvalvonta- tai suojauskeinon avulla, jolla tavoiteltu suoja saavutetaan ja joita ovat esimerkiksi teoksen tai muun aineiston salaus tai muunlainen muuttaminen taikka kopioinnin valvontajärjestelmä.

4. Jos oikeudenhaltijat eivät toteuta vapaaehtoisia toimenpiteitä, kumpikin osapuoli voi sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään oikeudellisesta suojasta, tarvittaessa toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että riittävä oikeudellinen suoja, jolla torjutaan tämän artiklan mukaisesti määrättyjen tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämistä, ei estä 32.17 artiklan mukaisista poikkeuksista tai rajoituksista hyötyviä hyödyntämästä tällaisia poikkeuksia tai rajoituksia.

32.19 artikla

Oikeuksien hallinnointitietoja koskevat velvollisuudet

1. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä oikeudellisesta suojasta sellaista henkilöä vastaan, joka tietoisesti suorittaa luvatta jonkin seuraavista teoista, jos tällainen henkilö tietää tai hänen voidaan kohtuudella olettaa tietävän, että näin tehdessään hän aiheuttaa, mahdollistaa tai salaa jonkin kyseisen osapuolen lainsäädännössä säädetyn tekijänoikeuden tai lähioikeuksien loukkaamisen tai helpottaa sitä:

a) oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen poistaminen tai muuttaminen; ja

b) tämän alajakson nojalla suojattujen teosten tai muun aineiston levittäminen, maahantuonti levitystä varten, yleisradiointi, yleisölle välittäminen tai yleisön saataville saattaminen niin, että sähköiset oikeuksien

hallinnointitiedot on poistettu tai niitä on muutettu luvatta.

2. Tässä artiklassa ”oikeuksien hallinnointitiedoilla” tarkoitetaan kaikkia oikeudenhaltijoiden toimittamia tietoja, joilla tunnistetaan tässä artiklassa tarkoitettu teos tai muu aineisto, tekijä tai muu oikeudenhaltija, tai tietoja teoksen tai muun aineiston käyttöehdoista ja -edellytyksistä sekä numeroita tai koodeja, jotka tarkoittavat tällaista tietoa.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa sovelletaan, jos jotkin kyseisessä kohdassa tarkoitetuista tiedoista on liitetty tässä artiklassa tarkoitetun teoksen tai muun aineiston kappaleeseen tai ilmenee kyseistä teosta tai aineistoa yleisölle välitettäessä.

2 alajakso

Tavaramerkit

32.20 artikla

Kansainväliset sopimukset

Kumpikin osapuoli

a) noudattaa Madridissa 27 päivänä kesäkuuta 1989 hyväksyttyä tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Madridin sopimukseen liittyvää pöytäkirjaa, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 12 päivänä marraskuuta 2007;

b) noudattaa Genevessä 27 päivänä lokakuuta 1994 tehtyä tavaramerkkilakisopimusta ja 15 päivänä kesäkuuta 1957 tehtyä Nizzan sopimusta, joka koskee tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröimistä varten, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä syyskuuta 1979; ja

c) pyrkii kaikin kohtuullisin keinoin liittymään Singaporessa 27 päivänä maaliskuuta 2006 tehtyyn Singaporen sopimukseen tavaramerkkilaista.

32.21 artikla

Tavaramerkillä myönnetyt oikeudet

Kumpikin osapuoli säätää, että rekisteröidyn tavaramerkin haltijalla on yksinoikeus estää kolmansia osapuolia, joilla ei ole haltijan suostumusta, käyttämästä elinkeinotoiminnassa samoja tai samankaltaisia merkkejä kuin ne, joiden osalta tavaramerkki on rekisteröity, jos tällainen käyttö johtaisi sekaannusvaaraan. Sekaannus oletetaan todennäköiseksi, jos samoja merkkejä käytetään samoista tavaroista tai palveluista.

32.22 artikla

Rekisteröintimenettely

1. Kumpikin osapuoli säätää tavaramerkkien rekisteröintijärjestelmästä, jossa jokainen asiaankuuluvan tavaramerkkien hallintoelimen lopullinen kielteinen päätös, myös rekisteröinnin osittainen hylkääminen, perustellaan ja ilmoitetaan asianomaiselle osapuolelle kirjallisesti.

2. Kumpikin osapuoli säätää kolmansien osapuolten mahdollisuudesta vastustaa tavaramerkkihakemuksia tai tarvittaessa tavaramerkkien rekisteröintejä sen lainsäädännön nojalla. Tällaisten väitemenettelyjen on oltava kontradiktorisia.

3. Kumpikin osapuoli säätää yleisesti saatavilla olevasta sähköisestä tavaramerkkihakemuksien ja tavaramerkkien rekisteröintien tietokannasta.

32.23 artikla

Tunnetut tavaramerkit

Pariisin yleissopimuksen 6 a artiklassa ja TRIPS-sopimuksen 16 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun tunnettujen tavaramerkkien suojelun täytäntöön panemiseksi osapuolet vahvistavat teollis- ja tekijäinoikeuksien suojelua käsittelevän Pariisin liiton konferenssin ja WIPO:n yleiskokouksen tunnettujen tavaramerkkien suojelua koskevan yhteisen suosituksen, joka annettiin kolmannessakymmenennessäneljännessä WIPO:n jäsenvaltioiden konferenssien kokoussarjassa 20–29 päivänä syyskuuta 1999, tärkeän merkityksen.

32.24 artikla

Poikkeukset tavaramerkillä myönnettyihin oikeuksiin

1. Kumpikin osapuoli

a) säätää kuvailevien ilmaisujen oikeudenmukaisesta käytöstä rajoitettuna poikkeuksena tavaramerkillä myönnettyihin oikeuksiin; ja

b) voi säätää muista rajoitetuista poikkeuksista.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan sillä edellytyksellä, että poikkeuksissa otetaan huomioon tavaramerkkien haltijoiden ja kolmansien osapuolten oikeutetut edut.

3. Tavaramerkki ei oikeuta haltijaa kieltämään kolmatta osapuolta käyttämästä elinkeinotoiminnassa

a) omaa nimeään tai osoitettaan;

b) tavaroiden tai palvelujen lajia, laatua, määrää, käyttötarkoitusta, arvoa tai maantieteellistä alkuperää, tavaroiden valmistusajankohtaa tai palvelujen suoritusajankohtaa taikka muita tavaroiden tai palvelujen ominaisuuksia osoittavia merkintöjä; tai

c) tavaramerkkiä, jos sen käyttäminen on tarpeen tavaran tai palvelun, erityisesti lisätarvikkeiden tai varaosien, käyttötarkoituksen osoittamiseksi.

4. Edellä olevaa 3 kohtaa sovelletaan, jos kolmas osapuoli käyttää tavaramerkkiä hyvää liiketapaa noudattaen ([116]).

5. Osapuoli voi säätää, että tavaramerkki ei oikeuta haltijaa kieltämään kolmatta osapuolta käyttämästä elinkeinotoiminnassa paikallisesti vaikuttavaa aikaisempaa oikeutta, jos oikeus on tunnustettu kyseisen osapuolen lainsäädännössä ja sitä käytetään vain alueella, jolla se on tunnustettu.

32.25 artikla

Menettämisperusteet

1. Kumpikin osapuoli säätää, että tavaramerkki on julistettava menetetyksi, jollei sitä viiden vuoden yhtäjaksoisen määräajan kuluessa ole otettu asianomaisella alueella tosiasialliseen käyttöön tavaroissa tai palveluissa, joita varten se on rekisteröity, eikä hyväksyttävää syytä merkin käyttämättä jättämiseen ole. Osapuoli voi kuitenkin säätää, että tavaramerkin haltijan oikeuksia tavaramerkkiin ei saa vaatia menetettäviksi, jos tavaramerkkiä on ryhdytty tosiasiallisesti käyttämään tai alettu uudestaan käyttää viiden vuoden vähimmäisajan päättymisen jälkeen mutta ennen menettämisvaatimuksen tekemistä. Käytön aloittamista tai uudelleen aloittamista menettämisvaatimuksen tekemistä edeltäneen, aikaisintaan viiden vuoden yhtäjaksoisen käyttämättä jättämisen määräajan päättyessä alkaneen kolmen kuukauden määräajan kuluessa ei kuitenkaan oteta huomioon, jos käytön aloittamista tai uudelleen aloittamista koskeviin valmisteluihin ryhdyttiin vasta haltijan saatua tiedon siitä, että menettämisvaatimus voidaan tehdä.

2. Tavaramerkki voidaan julistaa menetetyksi myös, jos tavaramerkin haltijan toiminnan tai toimimatta jättämisen vuoksi tavaramerkistä on sen rekisteröinnin jälkeen tullut elinkeinotoiminnassa sellaisesta tavarasta tai palvelusta yleisesti käytetty nimitys, jota varten se on rekisteröity ([117]).

32.26 artikla

Vilpillisessä mielessä tehdyt hakemukset

Tavaramerkki on oltava mahdollista julistaa mitättömäksi, jos hakija on tavaramerkin rekisteröintihakemuksen tehdessään toiminut vilpillisessä mielessä. Kumpikin osapuoli voi myös säätää, ettei tällaista tavaramerkkiä rekisteröidä.

3 alajakso

Mallit ([118])

32.27 artikla

Kansainväliset sopimukset

Kumpikin osapuoli pyrkii kaikin kohtuullisin keinoin liittymään 2 päivänä heinäkuuta 1999 Genevessä hyväksyttyyn teollismallien kansainvälistä rekisteröintiä koskevaan Haagin sopimukseen liittyvään Geneven asiakirjaan.

32.28 artikla

Rekisteröityjen mallien suoja ([119])

1. Kumpikin osapuoli säätää sellaisten itsenäisesti luotujen mallien suojasta, jotka ovat uusia tai omaperäisiä ([120]). Kyseinen suoja on tarjottava rekisteröinnillä, ja sillä on myönnettävä mallin haltijalle yksinoikeudet tämän artiklan määräysten mukaisesti.

2. Rekisteröidyn mallin haltijalla on oltava oikeus estää kolmansia osapuolia ilman mallin haltijan suostumusta ainakaan valmistamasta, myymästä, tuomasta maahan ja viemästä maasta esineitä, jotka sisältävät tai muodostavat suojatun mallin, kun sellaisiin toimiin ryhdytään kaupallisessa tarkoituksessa, toimet haittaavat kohtuuttomasti mallin tavanomaista hyödyntämistä tai ne eivät ole hyvän kauppatavan mukaisia.

3. Sellaista mallia, jota sovelletaan tai joka sisältyy moniosaisen tuotteen osana olevaan tuotteeseen, pidetään uutena tai omaperäisenä vain,

a) jos osa, sen jälkeen, kun se on sisällytetty moniosaiseen tuotteeseen, pysyy näkyvissä moniosaisen tuotteen tavanomaisen käytön aikana; ja

b) siltä osin kuin edellä a alakohdassa tarkoitetun osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät uutuuden tai omaperäisyyden vaatimukset.

4. Edellä olevan 3 kohdan a alakohdassa ”tavanomaisella käytöllä” tarkoitetaan loppukäyttäjän toteuttamaa käyttöä, pois luettuina kunnossapito-, huolto- tai korjaustyöt.

32.29 artikla

Suoja-ajan pituus

Saatavilla olevan suojan keston on oltava vähintään 15 vuotta hakemuksen jättämispäivästä.

32.30 artikla

Poikkeukset ja rajoitukset

1. Kumpikin osapuoli voi säätää rajoitetuista poikkeuksista mallien suojaan edellyttäen, että poikkeukset eivät ole kohtuuttomasti ristiriidassa suojattujen mallien tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti vahingoita suojatun mallin haltijan oikeutettuja etuja, kun otetaan huomioon kolmansien osapuolien oikeutetut edut.

2. Mallisuoja ei ulotu malleihin, jotka määräytyvät olennaisesti teknisten tai toiminnallisten seikkojen perusteella.

3. Mallioikeutta ei myönnetä tuotteen ulkoasun niille piirteille, jotka on välttämättä toisinnettava tarkalleen saman muotoisina ja kokoisina, jotta tuote, johon malli sisältyy tai johon sitä sovelletaan, voitaisiin mekaanisesti liittää toiseen tuotteeseen tai asentaa siihen, sen ympärille tai sitä vasten siten, että kumpikin tuote voi toimia sen tarkoitetulla tavalla.

4. Edellä olevasta 3 kohdasta poiketen malli voi antaa suojan mallille, joka sallii keskenään vaihdettavissa olevien tuotteiden monenlaisen kokoamisen tai liittämisen moduulijärjestelmäksi.

32.31 artikla

Suhde tekijänoikeuteen

Malli suojataan myös osapuolen tekijänoikeuslain nojalla siitä päivästä lähtien, jona malli on luotu tai saatettu johonkin muotoon. Kumpikin osapuoli määrää näin myönnettävän suojan laajuuden ja edellytykset sekä vaadittavan omaperäisyyden.

4 alajakso

Maantieteelliset merkinnät

32.32 artikla

Määritelmä ja soveltamisala

1. ”Maantieteellisillä merkinnöillä” tarkoitetaan tämän sopimuksen tässä osassa merkintöjä, jotka osoittavat tavaran olevan peräisin osapuolen alueelta tai tietyltä seudulta taikka paikkakunnalta sen alueella, ja tavaran tunnettu laatu, maine tai muu ominaisuus liittyy olennaisella tavalla sen maantieteelliseen alkuperään.

2. Tätä alajaksoa sovelletaan maantieteellisiin merkintöihin, joilla yksilöidään liitteessä 32-C luetellut tuotteet.

3. Osapuolet sopivat, että tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen ne harkitsevat tämän alajakson soveltamisalaan kuuluvien maantieteellisten merkintöjen soveltamisalan laajentamista maantieteellisten merkintöjen muihin tuotetyyppeihin, jotka eivät kuulu 2 kohdan soveltamisalaan, ja erityisesti käsiteollisuustuotteisiin, ottaen huomioon osapuolten lainsäädännön kehityksen.

4. Osapuoli suojaa toisen osapuolen maantieteelliset merkinnät tämän alajakson mukaisesti edellyttäen, että kyseiset maantieteelliset merkinnät on suojattu sellaisina alkuperämaassa.

32.33 artikla

Luettelossa mainitut maantieteelliset merkinnät

Kun kumpikin osapuoli on tarkastellut sekä liitteessä 32-A tarkoitettua toisen osapuolen lainsäädäntöä että liitteessä 32-C lueteltuja toisen osapuolen maantieteellisiä merkintöjä ja toteuttanut asianmukaiset julkistamistoimenpiteet oman lainsäädäntönsä ja käytäntöjensä mukaisesti, kumpikin osapuoli suojaa liitteessä 32-C luetellut toisen osapuolen maantieteelliset merkinnät tässä alajaksossa vahvistetun suojan tason mukaisesti.

32.34 artikla

Maantieteellisten merkintöjen luettelon muuttaminen

1. Osapuolet sopivat mahdollisuudesta muuttaa liitteessä 32-C olevaa maantieteellisten merkintöjen luetteloa 32.40 artiklan 1 kohdan nojalla. Osapuoli voi lisätä liitteessä 32-C olevaan maantieteellisten merkintöjensä luetteloon enintään 45 maantieteellistä merkintää kolmen vuoden välein tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Osapuolet lisäävät uusia maantieteellisiä merkintöjä vastustamismenettelyn päätyttyä liitteessä 32-B esitettyjen perusteiden mukaisesti ja tarkasteltuaan maantieteellisiä merkintöjä kumpaakin osapuolta tyydyttävällä tavalla.

2. Jos liitteessä 32-C olevan maantieteellisten merkintöjen luettelon muutos on vähäinen ja liittyy luetellun maantieteellisen merkinnän kirjoitusasuun tai viittaukseen kyseisen maantieteellisen alueen nimeen, sovelletaan 32.40 artiklan 4 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

3. Edellä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu maantieteellisen merkinnän lisäys tai muutos on tehtävä osapuolten yhteisellä suostumuksella.

32.35 artikla

Maantieteellisten merkintöjen suojan laajuus

1. Liitteessä 32-C luetellut ja 32.34 artiklan nojalla kyseiseen liitteeseen lisättävät maantieteelliset merkinnät ovat suojattuja seuraavilta:

a) maantieteellisen merkinnän kaupallinen käyttö tuotteessa, joka on saman tyyppinen tuote

   i) eikä ole peräisin siitä alkuperäpaikasta, joka liitteessä 32-C on täsmennetty kyseiselle maantieteelliselle merkinnälle; tai

   ii) on peräisin kyseisen maantieteellisen merkinnän liitteessä 32-C täsmennetystä alkuperäpaikasta mutta ei ole tuotettu tai valmistettu suojatun nimityksen tuote-eritelmän mukaisesti, vaikka nimeen liittyisi esimerkiksi ilmaisu ”laji”, ”tyyppi”, ”tyylinen”, ”jäljitelmä”, ”makuinen” tai muu vastaava ilmaisu;

b) mikä tahansa tapa merkitä tai esittää tuote, joka osoittaa tai antaa ymmärtää, että kyseessä oleva tuote on peräisin muulta maantieteelliseltä alueelta kuin sen tosiasiallisesta alkuperäpaikasta, tavalla, joka saattaa johtaa yleisöä harhaan tuotteen maantieteellisen alkuperän osalta;

c) mikä tahansa käyttö, joka on Pariisin yleissopimuksen 10 a artiklassa tarkoitettua vilpillistä kilpailua, mukaan lukien maantieteellisen merkinnän maineen hyödyntäminen tai väärä tai harhaanjohtava merkintä tuotteen alkuperäpaikasta tai muusta alkuperästä, luonteesta tai olennaisista ominaisuuksista sisä- tai ulkopakkauksessa, mainonnassa tai itse tavaroihin liittyvissä asiakirjoissa, sekä kaikki käytännöt, jotka ovat omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän suhteen.

2. Suojatuista maantieteellisistä merkinnöistä ei saa tulla osapuolten alueilla yleisnimiä.

3. Tässä alajaksossa ei velvoiteta suojaamaan maantieteellisiä merkintöjä, joita ei suojata niiden alkuperäalueella tai jotka lakkaavat olemasta siellä suojattuja.

4. Osapuoli ei sulje pois mahdollisuutta, että alkuperäalueen toimivaltaiset viranomaiset voivat peruuttaa maantieteellisen merkinnän suojan tai tunnustamisen sillä perusteella, että suojattu tai tunnustettu nimitys ei enää täytä niitä edellytyksiä, joilla suoja tai tunnustaminen alun perin myönnettiin sen alkuperäalueella.

5. Osapuolet ilmoittavat toisilleen, jos maantieteellinen merkintä ei ole enää suojattu sen alkuperäalueella. Tällainen ilmoitus tehdään 32.40 artiklassa määrättyjen menettelyjen mukaisesti.

6. Tämä alajakso ei rajoita kenenkään oikeutta käyttää kaupallisiin tarkoituksiin omaa tai edeltäjänsä nimeä paitsi, jos tällaista nimeä käytetään yleisön johtamiseksi harhaan.

7. Tässä alajaksossa määrättyä suojaa sovelletaan liitteessä 32-C lueteltujen maantieteellisten merkintöjen käännöksiin, jos tällaisen käännöksen käyttö saattaa johtaa yleisöä harhaan.

8. Jos maantieteellisen merkinnän käännös on identtinen yleisten tai kuvaavien ilmaisujen kanssa, substantiivit ja adjektiivit mukana luettuina, tai sellaisten ilmaisujen kanssa, jotka ovat tavanomaisesti yleiskielessä käytettyjä yleisnimityksiä jollekin tuotteelle osapuolen alueella, tai jos maantieteellisen merkinnän käännös sisältää tällaisen ilmaisun tai jos maantieteellinen merkintä ei ole identtinen mutta siihen sisältyy tällainen ilmaisu, tämän alajakson määräyksillä ei rajoiteta minkään henkilön oikeutta käyttää kyseistä ilmaisua kyseisen tuotteen yhteydessä.

9. Tässä alajaksossa määrättyä suojaa ei sovelleta lisäyksessä 32-C-1 luetellun, maantieteellisenä merkintänä suojatun moniosaisen ilmaisun yksittäiseen osaan, jos tällainen yksittäinen osa ([121]) on tavanomaisesti yleiskielessä käytetty yleisnimitys merkintään liittyvälle tuotteelle.

10. Tämän alajakson määräyksillä ei minkään tuotteen osalta estetä kasvilajikkeen tai eläinrodun nimen käyttöä osapuolen alueella. ([122])

11. Sellaisten uusien maantieteellisten merkintöjen osalta, jotka osapuoli aikoo lisätä 32.34 artiklan mukaisesti, mikään ei edellytä, että osapuoli suojaa maantieteellisen merkinnän, joka on identtinen sellaisen ilmaisun kanssa, jota käytetään tavanomaisesti yleiskielessä siihen liittyvän tuotteen yleisnimityksenä kyseisen osapuolen alueella. ([123])

32.36 artikla

Maantieteellisten merkintöjen käyttöoikeus

1. Tämän alajakson mukaisesti suojattua maantieteellisenä merkintänä suojattua nimeä saa käyttää kuka tahansa toimija, joka pitää kaupan vastaavan eritelmän mukaista tuotetta.

2. Tämän alajakson mukaisesti maantieteellisenä merkintänä suojattuun nimeen ei sovelleta minkäänlaista käyttäjien rekisteröintiä tai lisämaksuja.

32.37 artikla

Tavaramerkkien ja maantieteellisten merkintöjen välinen suhde

1. Osapuolet kieltäytyvät rekisteröimästä tavaramerkkiä, jonka käyttö olisi 32.35 artiklan vastaista ja joka koskee samantyyppistä tuotetta kuin maantieteellinen merkintä, edellyttäen, että tällaisen tavaramerkin rekisteröintihakemus tehdään sen päivän jälkeen, jona maantieteellisen merkinnän suojaa koskeva hakemus on tehty asianomaisen osapuolen alueella.

2. Edellä olevan 1 kohdan vastaisesti rekisteröidyt tavaramerkit mitätöidään viran puolesta tai osapuolen, jonka etua asia koskee, esittämästä pyynnöstä osapuolten lainsäädännön ja käytännön mukaisesti.

3. Edellä 32.33 artiklassa tarkoitettujen maantieteellisten merkintöjen osalta 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu suojaa koskevan hakemuksen jättämispäivä on 1 päivä marraskuuta 2022.

4. Edellä olevan 32.34 artiklan mukaisesti liitteeseen 32-C lisättävien maantieteellisten merkintöjen osalta suojaa koskevan hakemuksen jättöpäivä on päivä, jona hakemus maantieteellisen merkinnän suojaamiseksi toimitetaan toiselle osapuolelle sillä edellytyksellä, että 32.34 artiklassa tarkoitettu suojattujen maantieteellisten merkintöjen luettelon muuttaminen on saatettu onnistuneesti päätökseen.

5. Osapuolet suojaavat maantieteelliset merkinnät myös silloin, kun aiempi tavaramerkki on olemassa. Aiemmin vilpittömässä mielessä rekisteröity tavaramerkki voidaan uusia ja siihen voidaan tehdä muutoksia, jotka edellyttävät uuden tavaramerkkihakemukden jättämistä, sillä edellytyksellä, että kyseiset muutokset eivät heikennä maantieteellisten merkintöjen suojaa ja että osapuolten lainsäädännön nojalla ei ole perusteita tavaramerkin mitätöinnille.

6. Tämän artiklan 5 kohdan soveltamiseksi ”aiemmalla tavaramerkillä” tarkoitetaan tavaramerkkiä, jonka käyttö rikkoo 32.35 artiklaa ja josta on tehty rekisteröintihakemus tai joka on rekisteröity tai, jos osapuolen lainsäädännössä säädetään tästä mahdollisuudesta, jota koskeva oikeus on saatu osapuolen alueella vilpittömässä mielessä tapahtuneella käytöllä ennen päivää, jona toinen osapuoli on jättänyt maantieteellisen merkinnän suojaa koskevan hakemuksen tämän sopimuksen tämän osan mukaisesti.

32.38 artikla

Suojan täytäntöönpanon valvonta

Kumpikin osapuoli panee 32.35, 32.36 ja 32.37 artiklassa määrätyn suojan täytäntöön hallinnollisin toimin osapuolen, jonka etua asia koskee, esittämästä pyynnöstä. Kumpikin osapuoli säätää lainsäädännössään ja käytännössään täydentävistä hallinnollisista ja oikeudellisista toimista, jotta suojattujen maantieteellisten merkintöjen laiton käyttö voidaan estää tai lopettaa.

32.39 artikla

Yleiset säännöt

1. Osapuolta ei vaadita suojaamaan nimeä maantieteellisenä merkintänä tämän alajakson mukaisesti, jos kyseinen nimi on ristiriidassa kasvilajikkeen tai eläinrodun nimen kanssa ja saattaisi sen vuoksi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen todellisen alkuperän osalta.

2. Jos osapuolten maantieteelliset merkinnät ovat homonyymisiä, toinen osapuoli antaa suojan kullekin toisen osapuolen maantieteelliselle merkinnälle sillä edellytyksellä, että käytännössä on riittävä ero nimitysten käyttöehtojen ja esitystavan välillä, jotta kuluttajaa ei johdeta harhaan.

3. Jos osapuoli kolmannen maan kanssa käytävissä kahdenvälisissä neuvotteluissa ehdottaa kyseisen kolmannen maan sellaisen maantieteellisen merkinnän suojaamista, joka on homonyyminen toisen osapuolen maantieteellisen merkinnän kanssa, sen on ilmoitettava tästä toiselle osapuolelle ja annettava sille mahdollisuus tehdä huomautuksia, ennen kuin kyseinen maantieteellinen merkintä suojataan.

4. Liitteessä 32-C lueteltuja maantieteellisiä merkintöjä vastaavien tuotteiden tuonnissa, viennissä ja kaupan pitämisessä on noudatettava sen osapuolen alueella sovellettavia säädöksiä ja määräyksiä, jonka alueella tuotteet saatetaan markkinoille.

5. Kaikkia suojattujen maantieteellisten merkintöjen tuote-eritelmiä koskevia kysymyksiä käsitellään 32.40 artiklassa tarkoitetussa alakomiteassa.

6. Tämän alajakson mukaisesti suojatut maantieteelliset merkinnät voi peruuttaa ainoastaan se osapuoli, josta tuote on peräisin. Osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle, jos liitteessä 32-C lueteltu maantieteellinen merkintä ei ole enää suojattu sen alueella. Tällaisen ilmoituksen jälkeen liitettä 32 C muutetaan 32.40 artiklan 3 kohdan nojalla.

7. Sen osapuolen viranomaiset, jonka alueelta tuote on peräisin, hyväksyvät tässä alajaksossa tarkoitetun tuote-eritelmän ja sen muutokset.

32.40 artikla

Alakomitea, yhteistyö ja avoimuus

1. Tämän alajakson soveltamiseksi 32.66 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella yhteisneuvostolle, että se muuttaa 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla

a) liitettä 32-A, siltä osin kuin on kyse viittauksista osapuolissa sovellettavaan lainsäädäntöön;

b) liitettä 32-B vastustamismenettelyllä sisällytettävien perusteiden osalta; ja

c) liitettä 32-C maantieteellisten merkintöjen osalta.

2. Tämän alajakson soveltamiseksi 32.66 artiklassa tarkoitettu alakomitea vastaa seuraavia aiheita koskevien tietojen vaihdosta:

a) maantieteellisiä merkintöjä koskevan lainsäädännön ja toimintapolitikan kehitys;

b) maantieteelliset merkinnät niiden suojan arvioimiseksi tämän alajakson mukaisesti; ja

c) kaikki muut yhteistä etua koskevat kysymykset maantieteellisten merkintöjen alalla.

3. Edellä 32.39 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen jälkeen alakomitea suosittaa, että yhteisneuvosto muuttaa liitettä 32-C tämän artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti, jotta tämän sopimuksen tämän osan mukainen suoja voidaan lopettaa.

4. Jos kyseessä on pieni muutos, joka liittyy luetellun maantieteellisen merkinnän kirjoitusasuun tai viittaukseen sen maantieteellisen alueen nimeen, johon maantieteellinen merkintä liittyy, osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle alakomiteassa tällaisesta muutoksesta ja antaa siitä selityksen. Alakomitea suosittelee, että yhteisneuvosto muuttaa liitettä 32-C tällaisen pienen muutoksen osalta 8.5 artiklan 6 kohdan a alakohdan nojalla.

5. Osapuolet pitävät suoraan tai alakomitean välityksellä yhteyttä kaikissa tämän alajakson täytäntöönpanoon ja toimintaan liittyvissä asioissa. Osapuoli voi erityisesti pyytää toiselta osapuolelta tietoja tuote-eritelmistä ja niiden muutoksista sekä hallinnollisen täytäntöönpanon yhteyspisteistä.

6. Osapuolet voivat asettaa julkisesti saataville tämän sopimuksen nojalla suojattuja toisen osapuolen maantieteellisiä merkintöjä koskevat tuote-eritelmät tai niiden yhteenvedon sekä hallinnollisen täytäntöönpanon yhteyspisteet.

32.41 artikla

Muu suoja

1. Tämän alajakson soveltaminen ei rajoita WTO-sopimuksen tai minkään muun sellaisen teollis- ja tekijänoikeuslainsäädäntöä koskevan monenvälisen sopimuksen, jonka osapuolia EU-osapuoli ja Chile ovat, mukaisia osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia.

2. Tällä alajaksolla ei estetä osapuolia käyttämästä oikeuttaan hakea maantieteellisen merkinnän tunnustamista ja suojaa tätä koskevan osapuolten lainsäädännön mukaisesti.

5 alajakso

Patentit

32.42 artikla

Kansainväliset sopimukset

Kumpikin osapuoli ([124]) noudattaa Washingtonissa 19 päivänä kesäkuuta 1970 tehtyä patenttiyhteistyösopimusta, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä syyskuuta 1979 ja viimeksi muutettuna 3 päivänä lokakuuta 2001.

32.43 artikla

Lisäsuoja tapauksissa, joissa lääkkeiden myyntilupa viivästyy

1. Osapuolet tunnustavat, että niiden alueella patentilla suojatuilta lääkkeiltä voidaan edellyttää myyntilupaa tai terveyslupamenettelyä ennen niiden saattamista markkinoille.

2. Kumpikin osapuoli säätää riittävästä ja tehokkaasta järjestelmästä, jolla tarjottavalla suojan lisäajalla korvataan patentinomistajalle tosiasiallisen patenttisuojan supistuminen, jos ensimmäisen myyntiluvan tai terveysluvan myöntäminen sen omalla alueella on viivästynyt kohtuuttomasti ([125]). Lisäsuojan kesto saa olla enintään viisi vuotta.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa määrätään, osapuoli voi omien säädöstensä ja määräystensä mukaisesti säätää lisäsuojasta patentin suojaamalle tuotteelle, johon on sovellettu myyntilupa- tai terveyslupamenettelyä, korvatakseen patentin haltijalle patentin antaman todellisen suojan lyhentymisen. Tällaisen lisäsuojan kesto saa olla enintään viisi vuotta ([126]).

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että pannessaan täytäntöön tämän artiklan mukaisia velvollisuuksiaan kumpikin osapuoli voi säätää ehdoista ja rajoituksista sillä edellytyksellä, että osapuoli jatkaa tämän artiklan soveltamista.

5. Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan käsittelemään lääkkeiden myyntilupaa tai terveyslupaa koskevat hakemukset tehokkaasti ja oikea-aikaisesti, jotta vältetään kohtuuttomat tai tarpeettomat viivästykset. Kohtuuttomien viivästysten välttämiseksi osapuoli voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa menettelyjä, joilla nopeutetaan myyntilupaa tai terveyslupaa koskevien hakemusten käsittelyä.

6 alajakso

Julkistamattoman tiedon suoja

32.44 artikla

Liikesalaisuuksien suojan laajuus

1. Täyttäessään velvollisuuttaan noudattaa TRIPS-sopimusta, erityisesti 39 artiklan 1 ja 2 kohtaa, kumpikin osapuoli säätää asianmukaisista siviilioikeudellisista menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, joilla liikesalaisuuden haltija voi estää liikesalaisuutensa hankinnan, käytön tai ilmaisemisen tai saada oikeussuojan tällaista hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista vastaan tilanteissa, joissa on toimittu vastoin rehellisiä kaupallisia käytäntöjä.

2. Tässä alajaksossa tarkoitetaan

a) ”liikesalaisuudella” tietoa,

   i) joka on salaista siinä mielessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä sellaisten henkilöiden yleisessä tiedossa tai helposti saatavissa, jotka yleensä käsittelevät tällaista tietoa;

ii) jolla on kaupallista arvoa, koska se on salaista; ja

iii) jonka osalta sitä laillisesti määräysvallassaan pitävä henkilö on ryhtynyt olosuhteisiin nähden kohtuullisiksi katsottaviin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salaisena;

b) ”liikesalaisuuden haltijalla” luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää laillista määräysvaltaa liikesalaisuuteen nähden.

3. Tässä alajaksossa ainakin seuraavat toimintatavat katsotaan rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisiksi:

a) liikesalaisuuden hankinta ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta aina, kun se tapahtuu seuraavin keinoin: luvaton pääsy sellaisiin liikesalaisuuden haltijan laillisessa määräysvallassa oleviin asiakirjoihin, esineisiin, materiaaleihin, aineisiin tai sähköisiin tiedostoihin, jotka sisältävät liikesalaisuuden tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa, taikka niiden anastus tai kopioiminen;

b) liikesalaisuuden käyttö tai ilmaiseminen aina, kun sen ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta suorittaa henkilö, joka täyttää jonkin seuraavista edellytyksistä:

i) henkilö on hankkinut liikesalaisuuden a alakohdassa tarkoitetulla tavalla;

ii) kyseinen henkilö rikkoo luottamuksellisuutta koskevaa sopimusta tai muuta velvollisuutta olla ilmaisematta liikesalaisuutta; tai

iii) kyseinen henkilö rikkoo sopimusvelvoitetta tai muuta velvoitetta, joka koskee liikesalaisuuden käytön rajoittamista;

c) liikesalaisuuden hankinta, käyttö tai ilmaiseminen aina, kun henkilö hankinnan, käytön tai ilmaisemisen aikana tiesi tai hänen olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt tietää, että liikesalaisuus oli saatu suoraan tai välillisesti toiselta henkilöltä, joka käytti liikesalaisuutta laittomasti tai oli ilmaissut sen laittomasti b alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

4. Tämän alajakson määräyksiä ei saa tulkita siten, että osapuoli olisi velvoitettu pitämään seuraavia toimintatapoja rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisina:

a) henkilö itsenäisesti keksii tai luo asiaan kuuluvat tiedot;

b) tuotteen käänteismallinnus, jonka on tehnyt tuotteen laillisesti hallussaan pitävä henkilö, jota ei koske oikeudellisesti pätevä velvoite rajoittaa asiaan kuuluvien tietojen hankintaa;

c) tietojen hankinta, käyttö tai julkistaminen, kun sitä edellytetään tai se sallitaan kyseisen osapuolen lainsäädännössä; tai

d) työntekijöiden sellaisen kokemuksen ja sellaisten taitojen käyttö, jotka he ovat rehellisesti hankkineet osana tavanomaista työskentelyä.

5. Tämän alajakson määräyksiä ei saa tulkita siten, että ne rajoittaisivat sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, ei myöskään tiedotusvälineiden vapautta, sellaisena kuin sitä suojellaan kummassakin osapuolessa.

32.45 artikla

Liikesalaisuuksia koskevat siviilioikeudelliset menettelyt ja oikeussuojakeinot

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että henkilöt, jotka osallistuvat 32.44 artiklassa tarkoitettuihin siviilioikeudellisiin menettelyihin tai joilla on oikeus tutustua kyseisiin oikeudellisiin menettelyihin liittyviin asiakirjoihin, eivät saa käyttää tai ilmaista liikesalaisuuksia tai väitettyjä liikesalaisuuksia, jotka toimivaltaiset oikeusviranomaiset ovat asiaan osallisen asianmukaisesti perustellun pyynnön nojalla katsoneet luottamuksellisiksi ja joista kyseiset henkilöt ovat saaneet tiedon tällaisen osallistumisen tai asiakirjoihin tutustumisen seurauksena.

2. Kumpikin osapuoli säätää, että 32.44 artiklassa tarkoitetuissa siviilioikeudellisissa menettelyissä kyseisen osapuolen oikeusviranomaisilla on valtuudet ainakin

a) määrätä osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti väliaikaisia toimia estääkseen rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaista liikesalaisuuksien hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista;

b) antaa kieltomääräyksen estääkseen rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaista liikesalaisuuksien hankintaa, käyttöä tai ilmaisemista;

c) määrätä henkilö, jotka tiesi tai jonka olisi pitänyt tietää hankkineensa liikesalaisuuden, käyttäneensä sitä tai ilmaisseensa sen rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaisesti, maksamaan liikesalaisuuden haltijalle vahingonkorvauksen, joka vastaa liikesalaisuuden tällaisen hankinnan, käytön tai ilmaisemisen johdosta koitunutta todellista vahinkoa;

d) määrätä erityisiä toimenpiteitä väitettyyn rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastaiseen hankintaan, käyttöön tai ilmaisemiseen liittyvän siviilioikeudellisen menettelyn aikana esille tuodun liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämiseksi; tällaisiin erityisiin toimenpiteisiin voi asianomaisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti sisältyä mahdollisuus

   i) rajoittaa kokonaan tai osittain oikeutta tutustua tiettyihin asiakirjoihin;

   ii) rajoittaa pääsyä suulliseen käsittelyyn ja näiden käsittelyjen pöytäkirjoihin tai litteroituihin teksteihin;

   iii) asettaa saataville oikeudellisista päätöksistä julkinen toisinto, josta on poistettu kaikki liikesalaisuuksia sisältävät kohdat tai jossa tällaisia kohtia on muutettu;

e) määrätä seuraamuksia oikeudellisiin menettelyihin osallistuville osapuolille tai muille henkilöille, jotka eivät noudata tai kieltäytyvät noudattamasta liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden suojaa koskevia toimivaltaisten oikeusviranomaisten määräyksiä.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen oikeusviranomaisten ei tarvitse soveltaa 32.44 artiklassa tarkoitettuja oikeudellisia menettelyjä ja oikeussuojakeinoja, kun rehellisten kaupallisten käytäntöjen vastainen toiminta tapahtuu sen lainsäädännön mukaisesti väärinkäytöksen, tuomittavan toiminnan tai laittoman toiminnan paljastamiseksi tai kyseisen osapuolen lainsäädännössä tunnustetun oikeutetun edun suojaamiseksi.

32.46 artikla

Lääkkeisiin liittyvien julkistamattomien tietojen suoja

1. Jos osapuoli edellyttää julkistamattomia testituloksia tai muita tietoja myyntiluvan tai terveysluvan myöntämiseksi lääkkeille, joissa käytetään uusia kemiallisia yhdisteitä, joita ei ole aiemmin hyväksytty, jotta se voisi määrittää, onko kyseisen tuotteen käyttö on turvallista ja tehokasta, kyseinen osapuoli suojaa tällaiset tiedot kolmansille osapuolille paljastumiselta, jos tällaisten tietojen aikaansaaminen on edellyttänyt huomattavaa ponnistusta, paitsi milloin se on tarpeen pakottavan yleisen edun vuoksi, tai ellei toimenpiteitä ole toteutettu sen varmistamiseksi, että tieto on suojassa epärehelliseltä kaupalliselta käytännöltä.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että vähintään viiteen vuoteen siitä päivästä, jona ensimmäinen myyntilupa tai terveyslupa on myönnetty asianomaisessa osapuolessa, lääkettä, joka on hyväksytty myyntilupaa tai terveyslupaa koskevassa hakemuksessa esitettyjen prekliinisten ja kliinisten tutkimusten tulosten perusteella, ei saa saattaa markkinoille ilman ensimmäisen myyntiluvan tai terveysluvan haltijan nimenomaista suostumusta.

3. Kumpikin osapuoli voi rajoituksetta panna täytäntöön lääkkeitä koskevia lyhennettyjä lupamenettelyitä biologista samanarvoisuutta ja biologista hyväksikäytettävyyttä koskevien tutkimusten pohjalta.

4. Pannessaan täytäntöön tämän artiklan mukaisia velvollisuuksiaan kumpikin osapuoli voi säätää ehdoista ja rajoituksista sillä edellytyksellä, että osapuoli jatkaa tämän artiklan soveltamista.

32.47 artikla

Maatalouskemikaaleihin liittyvien tietojen suoja

1. Jos osapuoli vaatii uutta kemiallista yhdistettä käyttävän maatalouskemikaalin myyntiluvan edellytyksenä kyseisen tuotteen turvallisuutta ja tehoa koskevien testien tai tutkimusraporttien toimittamista, kyseinen osapuoli ei saa vähintään kymmeneen vuoteen maatalouskemikaalin ensimmäisen myyntiluvan myöntämispäivästä myöntää lupaa toiselle maatalouskemikaalille kyseisten testien tai tutkimusraporttien perusteella ilman nämä tiedot aiemmin toimittaneen henkilön suostumusta.

2. Osapuoli voi rajoittaa tämän artiklan mukaisen suojan koskemaan testejä tai tutkimusraportteja, jotka täyttävät seuraavat edellytykset:

a) ne ovat välttämättömiä sellaisen luvan myöntämisen tai muuttamisen kannalta, jolla mahdollistetaan maatalouskemikaalin käyttö muihin viljelykasveihin; ja

b) ne on todistettu hyvän laboratoriokäytännön tai hyvän koekäytännön periaatteiden mukaisiksi.

3. Kumpikin osapuoli voi vahvistaa sääntöjä, joilla vältetään selkärankaisilla eläimillä tehtävät päällekkäiset testit.

4. Kumpikin osapuoli voi säätää ehdoista ja rajoituksista pannessaan täytäntöön tämän artiklan mukaisia velvollisuuksiaan sillä edellytyksellä, että osapuoli jatkaa tämän artiklan soveltamista.

7 alajakso

Kasvilajikkeet

32.48 artikla

Kasvinjalostajanoikeuksien suojaaminen

Osapuolet suojaavat kasvinjalostajanoikeuksia 2 joulukuuta 1961 uusien kasvilajikkeiden suojaamisesta tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen mukaisesti, sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna Genevessä 19 päivänä maaliskuuta 1991, jäljempänä ”UPOV-yleissopimus”, ottaen huomioon myös UPOV-yleissopimuksen 15 artiklassa tarkoitetut jalostajanoikeuksia koskevat poikkeukset, ja tekevät yhteistyötä edistääkseen kyseisiä oikeuksia ja pannakseen ne täytäntöön.

C JAKSO

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

1 alajakso

Siviilioikeudellinen ja hallinnollinen täytäntöönpano

32.49 artikla

Yleiset velvollisuudet

1. Kumpikin osapuoli vahvistaa TRIPS-sopimuksen mukaiset sitoumuksensa ja varmistaa teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanon lainsäädäntönsä ja käytäntönsä mukaisesti. Osapuolet säätävät tässä

alajaksossa määrätyistä toimenpiteistä, menettelyistä ja muutoksenhakukeinoista.

2. Tätä jaksoa ei sovelleta B jakson 6 alajaksossa tarkoitettuihin oikeuksiin.

3. Osapuoli säätää toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, joiden on oltava oikeudenmukaisia ja tasapuolisia, jotka eivät saa olla liian monimutkaisia tai kalliita eivätkä sisältää kohtuuttomia määräaikoja tai johtaa aiheettomiin viivytyksiin.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen on myös oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, ja niitä on sovellettava siten, että vältetään luomasta esteitä lailliselle kaupankäynnille ja luodaan takeet niiden väärinkäytön estämiseksi.

5. Mikään tässä jaksossa ei velvoita kumpaakaan osapuolta

a) ottamaan käyttöön yleisestä lainsäädännön täytäntöönpanosta erillistä oikeudellista järjestelyä teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoa varten; tai

b) jakamaan resursseja yleisen lainsäädännön täytäntöönpanon ja teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanon välillä.

32.50 artikla

Henkilöt, joilla on oikeus hakea toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen täytäntöönpanoa

Kumpikin osapuoli tunnustaa seuraavien henkilöiden oikeuden pyytää tässä jaksossa ja TRIPS-sopimuksen III osassa tarkoitettujen toimenpiteiden, menettelyjen ja oikeussuojakeinojen soveltamista:

a) teollis- ja tekijänoikeuksien haltijat kunkin osapuolen lainsäädännön mukaisesti;

b) kaikki muut henkilöt, joilla on oikeus käyttää kyseisiä oikeuksia, erityisesti käyttöluvan haltijat, siinä määrin kuin kunkin osapuolen lainsäädäntö sen sallii ja tällaisen lainsäädännön mukaisesti;

c) teollis- ja tekijänoikeuksia kollektiivisesti hallinnoivat elimet, joilla on säännönmukaisesti tunnustettu oikeus edustaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoita, siinä määrin kuin kunkin osapuolen lainsäädäntö sen sallii ja tällaisen lainsäädännön mukaisesti,

d) elimet ([127]), joilla on säännönmukaisesti tunnustettu oikeus edustaa teollis- ja tekijänoikeuksien haltijoita, siinä määrin kuin kunkin osapuolen lainsäädäntö sen sallii ja tällaisen lainsäädännön mukaisesti.

32.51 artikla

Todistusaineisto

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat jo ennen asiaa käsittelevän oikeudenkäynnin alkamista sen osapuolen hakemuksesta, joka on esittänyt kohtuullisesti saatavissa olevaa todistusaineistoa tukeakseen väitteitään teollis- tai tekijänoikeutensa loukkaamisesta tai tällaisen loukkaamisen uhasta, määrätä nopeita ja tehokkaita väliaikaisia toimenpiteitä väitettyyn loukkaamiseen liittyvän merkityksellisen todistusaineiston suojaamiseksi sillä edellytyksellä, että luottamukselliset tiedot suojataan kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti. Määrätessään väliaikaisia toimenpiteitä oikeusviranomaisten on otettava huomioon väitetyn oikeudenloukkaajan oikeutetut edut.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut väliaikaiset toimenpiteet voivat sisältää riidanalaisten tavaroiden yksityiskohtaisen kuvaamisen ja mahdollisen näytteiden oton, tai riidanalaisten tavaroiden ja soveltuvissa tapauksissa tällaisten tavaroiden valmistuksessa tai jakelussa pääosin käytettyjen materiaalien ja välineiden sekä tavaroihin liittyvien asiakirjojen haltuun ottamisen.

3. Jos teollis- ja tekijänoikeuksien loukkaus on toteutettu kaupallisessa laajuudessa, kumpikin osapuoli toteuttaa tarpeelliset toimenpiteet, jotta toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat osapuolen hakemuksesta antaa tarvittaessa määräyksen esittää pankki-, rahoitus- tai kaupallisia asiakirjoja, jotka ovat vastapuolen hallussa, sillä edellytyksellä, että luottamukselliset tiedot suojataan.

32.52 artikla

Tiedonsaantioikeus

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkausta koskevassa siviilioikeudellisessa menettelyssä kantajan perustellusta ja oikeasuhteisesta pyynnöstä määrätä teollis- tai tekijänoikeuksia loukanneen tai kenen tahansa muun henkilön antamaan tietoja sellaisten tavaroiden tai palvelujen alkuperästä ja jakeluverkosta, jotka loukkaavat teollis- tai tekijänoikeutta.

2. Edellä 1 kohdassa ”kuka tahansa henkilö” tarkoittaa henkilöä,

a) jonka on vähintään todettu pitävän hallussaan riidanalaisia tavaroita kaupallisessa laajuudessa;

b) joka on vähintään tavattu käyttämästä riidanalaisia palveluja kaupallisessa laajuudessa;

c) jonka on vähintään todettu tarjoavan riidanalaisessa toiminnassa käytettäviä palveluja kaupallisessa laajuudessa; tai

d) jonka tässä kohdassa tarkoitettu henkilö on vähintään osoittanut osallistuneen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden tuottamiseen, valmistukseen tai jakeluun tai teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien palvelujen tarjoamiseen.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin tietoihin voivat tapauksen mukaan sisältyä seuraavat:

a) tuotteen tai palvelujen tuottajien, valmistajien, jakelijoiden, toimittajien ja muiden aikaisempien haltijoiden sekä aiottujen tukku- ja vähittäiskauppiaiden nimet ja osoitteet; ja

b) tuotettujen, valmistettujen, toimitettujen, vastaanotettujen tai tilattujen tavaroiden määrä sekä kyseisistä tavaroista tai palveluista saatu hinta.

4. Tätä artiklaa sovelletaan rajoittamatta osapuolen sellaisten säädösten soveltamista, jotka

a) antavat oikeudenhaltijalle oikeudet saada laajempia tietoja;

b) koskevat tämän artiklan nojalla ilmoitettujen tietojen käyttöä siviilioikeudellisessa menettelyssä;

c) koskevat vastuuta tiedonsaantioikeuden väärinkäytöstä;

d) antavat mahdollisuuden kieltäytyä sellaisten tietojen antamisesta, jotka pakottaisivat 1 kohdassa tarkoitetun henkilön myöntämään oman tai lähisukulaisensa osallistumisen teollis- tai tekijänoikeuden loukkaukseen; tai

e) koskevat tietolähteiden luottamuksellisuuden suojaa tai henkilötietojen käsittelyä.

32.53 artikla

Väliaikaiset ja turvaamistoimenpiteet

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen oikeusviranomaiset voivat kantajan pyynnöstä määrätä väitettyä oikeudenloukkaajaa koskevan väliaikaisen kiellon, jonka tarkoituksena on estää teollis- tai tekijänoikeuden välittömät loukkaukset, tai kieltää väliaikaisesti tai, jos sen lainsäädäntö sen mahdollistaa, tarvittaessa uhkasakon uhalla, kyseisen oikeuden väitetyn loukkaamisen jatkaminen tai asettaa tällaisen jatkamisen ehdoksi oikeudenhaltijalle kuuluvan korvauksen takaamiseen tarkoitetut vakuudet. Väliaikainen kielto voidaan

tarvittaessa määrätä samoin edellytyksin kolmannelle osapuolelle ([128]), jonka osalta asianomainen oikeusviranomainen on toimivaltainen ja jonka palveluja käytetään teollis- tai tekijänoikeuden loukkaamiseen.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen oikeusviranomaiset voivat kantajan pyynnöstä määrätä takavarikoitaviksi tai luovutettaviksi ([129]) sellaiset tavarat, joiden epäillään loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, jotta voidaan estää niiden saattaminen jakelukanavien piiriin tai levittäminen jakelukanavia pitkin.

3. Väitetyn kaupallisessa laajuudessa tehdyn loukkauksen osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat, jos kantaja osoittaa olosuhteet, jotka todennäköisesti uhkaavat vahingonkorvauksen maksamista, määrätä väitetyn loukkaajan irtainta ja kiinteää omaisuutta asetettavaksi hukkaamiskieltoon, mukaan lukien tämän pankkitilien ja muiden varojen jäädyttäminen. Tätä sovellettaessa toimivaltaiset viranomaiset voivat määrätä esitettäviksi pankki-, rahoitus- tai kaupallisia asiakirjoja tai asianmukaisen pääsyn asiaankuuluviin tietoihin.

32.54 artikla

Oikeussuojakeinot

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaisilla on valtuudet kantajan pyynnöstä ja oikeudenhaltijalle loukkauksen johdosta kuuluvia vahingonkorvauksia rajoittamatta, määrätä sellaiset tavarat, joiden ne ovat todenneet loukkaavan teollis- tai tekijänoikeutta, hävitettäväksi tai vähintään poistettavaksi lopullisesti jakelukanavista ilman minkäänlaista korvausta. Oikeusviranomaiset voivat tarvittaessa määrätä hävitettäväksi myös kyseisten tavaroiden luomisessa tai valmistuksessa pääasiassa käytetyt materiaalit ja välineet.

2. Kummankin osapuolen oikeusviranomaisilla on oltava valtuudet määrätä, että kyseiset toimenpiteet toteutetaan oikeudenloukkaajan kustannuksella, jollei tämän esteeksi vedota erityisiin syihin.

3. Korjaavia toimenpiteitä koskevaa pyyntöä harkittaessa on otettava huomioon oikeasuhteisuus loukkauksen vakavuuden ja määrättyjen toimenpiteiden välillä sekä kolmansien osapuolien edut.

32.55 artikla

Kieltotuomiot

Kumpikin osapuoli varmistaa, että kun teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen toteava oikeudellinen päätös on tehty, oikeusviranomaiset voivat antaa oikeudenloukkaajaa vastaan ja tarvittaessa sellaista kolmatta osapuolta ([130]) vastaan, joka kuuluu asianomaisen oikeusviranomaisen lainkäyttövaltaan ja jonka palveluja on käytetty teollis- tai tekijänoikeuden loukkaamiseen, kieltotuomion, jonka tarkoituksena on kieltää loukkauksen jatkaminen.

32.56 artikla

Vaihtoehtoiset toimenpiteet

Kumpikin osapuoli voi säätää, että oikeusviranomaiset voivat soveltuvissa tapauksissa määrätä sen henkilön pyynnöstä, johon 32.54 tai 32.55 artiklassa määrätyt toimenpiteet voivat kohdistua, että vahingon kärsineelle osapuolelle maksetaan 32.54 tai 32.55 artiklassa määrättyjen toimenpiteiden soveltamisen sijasta rahallinen hyvitys, jos kyseinen henkilö on toiminut ilman tuottamusta ja laiminlyöntiä, jos kyseisten toimenpiteiden täytäntöönpano aiheuttaisi kyseiselle henkilölle kohtuutonta vahinkoa ja jos vahingon kärsineelle osapuolelle maksettavaa rahallista hyvitystä voidaan kohtuudella pitää tyydyttävänä.

32.57 artikla

Vahingonkorvaukset

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset määräävät vahingonkärsijän hakemuksesta oikeudenloukkaajan, joka tiesi tai jolla oli riittävät perusteet tietää ryhtyneensä loukkaavaan tekoon, maksamaan oikeudenhaltijalle riittävän vahingonkorvauksen, jolla korvataan oikeudenhaltijalle loukkauksesta koitunut vahinko.

2. Määrittäessään 1 kohdan mukaista vahingonkorvausta kummankin osapuolen oikeusviranomaisilla on oltava toimivalta ottaa huomioon muun muassa oikeudenhaltijan esittämä oikeutettu arvon määrä, johon voi sisältyä saamatta jäänyt voitto, niiden tavaroiden tai palvelujen markkinahintainen arvo, joita loukkaus koskee, tai ohjevähittäishinta ([131]). Ainakin kun kyse on tekijänoikeuden tai lähioikeuksien loukkauksesta tai tavaramerkkiväärennöksestä, kumpikin osapuoli säätää siviilioikeudellisissa menettelyissä oikeusviranomaisten oikeudesta määrätä oikeudenloukkaaja maksamaan oikeudenhaltijalle se osa oikeudenloukkaajan voitoista, joka on osoitettavissa loukkaamisesta syntyneeksi, joko vahingonkorvauksen vaihtoehtona tai sen lisäksi taikka sen osana.

3. Vaihtoehtona 2 kohdan määräykselle kumpikin osapuoli voi säätää, että sen oikeusviranomaisilla on valtuudet soveltuvissa tapauksissa määrittää vahingot kiinteänä määränä esimerkiksi vähintään niiden rojaltien tai maksujen määrän perusteella, jotka oikeudenloukkaaja olisi joutunut suorittamaan, jos se olisi pyytänyt lupaa käyttää kyseistä teollis- ja tekijänoikeutta.

4. Tämän artiklan määräykset eivät estä osapuolta säätämästä, että jos oikeudenloukkaaja ei tietoisesti ryhtynyt loukkaavaan tekoon tai ryhtyi loukkaavaan tekoon ilman, että hänellä oli riittävät perusteet tietää ryhtyvänsä siihen, osapuolen oikeusviranomaiset voivat määrätä vahinkoa kärsineen osapuolen eduksi voittojen takaisin perinnän tai maksettavaksi vahingonkorvauksen, joka voi olla ennalta määrätty.

32.58 artikla

Oikeudenkäyntikulut

Kumpikin osapuoli säätää siitä, että sen oikeusviranomaisilla on tilanteen mukaan teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoa koskevan siviilioikeudellisen menettelyn päätteeksi toimivalta määrätä, että hävinnyt osapuoli maksaa voittaneen osapuolen oikeudenkäynti- ja muut kulut kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

32.59 artikla

Tuomioistuimen päätösten julkaiseminen

Kumpikin osapuoli varmistaa, että oikeusviranomaiset voivat teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksen johdosta nostetun kanteen yhteydessä kantajan pyynnöstä ja loukkaajan kustannuksella määrätä toteutettaviksi soveltuvia toimenpiteitä päätöstä koskevien tietojen levittämiseksi, mukaan lukien päätöksen julkistaminen ja sen julkaiseminen kokonaan tai osittain.

32.60 artikla

Tekijänoikeusolettama

Osapuolet tunnustavat, että tässä jaksossa määrättyjä toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinoja sovellettaessa,

a) jotta kirjallisen tai taiteellisen teoksen tekijää voidaan pitää sellaisena ja hänellä on näin ollen oikeus nostaa loukkauskanne, riittää, jollei toisin osoiteta, että tekijän nimi on tavanmukaisella tavalla ilmoitettu teoksessa; ja

b) edellä olevaa a alakohtaa sovelletaan soveltuvin osin lähioikeuksien haltijoihin heidän suojatun aineistonsa osalta.

32.61 artikla

Hallinnolliset menettelyt

Siinä laajuudessa kuin siviilioikeudellisia seuraamuksia voidaan määrätä pääasiaa koskevassa hallinnollisessa menettelyssä, tällaisissa menettelyissä noudatettavien periaatteiden on vastattava olennaisesti tämän alajakson asiaa koskevissa määräyksissä esitettyjä periaatteita.

2 alajakso

Rajavalvonta

32.62 artikla

Toimenpiteet rajalla

1. Tullivalvonnassa olevien tavaroiden osalta kumpikin osapuoli ottaa käyttöön tai pitää voimassa menettelyjä, joiden nojalla oikeudenhaltija voi jättää hakemuksia, joilla toimivaltaisia viranomaisia pyydetään keskeyttämään epäilyksenalaisten tavaroiden luovutus tai ottamaan ne haltuun. Tätä jaksoa sovellettaessa ”epäilyksenalaisilla tavaroilla” tarkoitetaan tavaroita, joiden epäillään loukkaavan tavaramerkkejä, tekijänoikeutta ja lähioikeuksia, maantieteellisiä merkintöjä, patentteja, hyödyllisyysmalleja, teollismalleja ja integroitujen piirien piirimalleja.

2. Kummallakin osapuolella on oltava käytössä sähköisiä järjestelmiä, joilla toimivaltaiset viranomaiset hallinnoivat hyväksyttyjä tai kirjattuja hakemuksia.

3. Kumpikin osapuoli varmistaa, etteivät sen toimivaltaiset viranomaiset peri maksua kattaakseen hakemuksen käsittelystä tai kirjaamisesta aiheutuneita hallinnollisia kuluja.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen toimivaltaiset viranomaiset päättävät hakemuksen hyväksymisestä tai kirjaamisesta kohtuullisen ajan kuluessa.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hyväksytty tai kirjattu hakemus voi koskea useita lähetyksiä.

6. Tullivalvonnassa olevien tavaroiden osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tulliviranomaiset voivat omasta aloitteestaan keskeyttää tekijänoikeuden tai tavaramerkin loukkauksen osalta epäilyksenalaisten tavaroiden luovutuksen tai ottaa tällaiset tavarat haltuun.

7. Tulliviranomaisten on käytettävä riskianalyysiä tunnistaakseen epäilyksenalaiset tavarat. Kumpikin osapuoli panee tämän kohdan täytäntöön lainsäädäntönsä mukaisesti.

8. Kummallakin osapuolella voi olla käytössä menettelyjä, joilla sallitaan epäilyksenalaisten tavaroiden hävittäminen ilman, että loukkaukset on todettava muodollisesti etukäteen hallinnollisessa menettelyssä tai oikeudenkäynnissä, jos asianomaiset henkilöt tähän suostuvat tai eivät vastusta tällaista hävittämistä. Jos tällaisia tavaroita ei hävitetä, kumpikin osapuoli varmistaa, että poikkeuksellisia olosuhteita lukuun ottamatta tällaiset tavarat poistetaan kaupallisesta jakelukanavasta siten, ettei oikeudenhaltijalle aiheudu vahinkoa.

9. Kummallakin osapuolella voi olla käytössään menettelyjä, joilla sallitaan postitse tai pikakuriiritoimituksena lähetettyjen ja väärennetyllä tavaramerkillä varustettujen tai laittomasti valmistettujen tavaroiden nopea hävittäminen.

10. Osapuoli voi päättää olla soveltamatta tätä artiklaa sellaisten tavaroiden tuontiin, jotka saatetaan markkinoille kolmannessa maassa oikeudenhaltijan toimesta tai suostumuksella. Osapuoli voi myös päättää, että tätä artiklaa ei sovelleta luonteeltaan ei-kaupallisiin, matkustajien henkilökohtaisiin matkatavaroihin sisältyviin tavaroihin.

11. Osapuolten tulliviranomaiset käyvät säännöllistä vuoropuhelua ja edistävät yhteistyötä asiaankuuluvien sidosryhmien ja muiden teollis- ja tekijänoikeuden täytäntöönpanoon osallistuvien viranomaisten kanssa.

12. Osapuolet tekevät yhteistyötä epäilyksenalaisten tavaroiden kansainvälistä kauppaa koskevissa asioissa. Osapuolet jakavat mahdollisuuksien mukaan toisilleen tietoa erityisesti toista osapuolta koskevasta epäilyksenalaisten tavaroiden kaupasta.

13. Muita yhteistyön muotoja rajoittamatta teollis- tai tekijänoikeuslainsäädännön rikkomuksiin sovelletaan tämän sopimuksen pöytäkirjaa keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa, jonka täytäntöönpanon toimivaltainen viranomainen on tämän artiklan mukaan osapuolen tulliviranomainen.

32.63 artikla

Johdonmukaisuus GATT- ja TRIPS-sopimusten kanssa

Kun osapuolen tulliviranomaiset toteuttavat rajatoimenpiteitä teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöön panemiseksi, riippumatta siitä, kuuluvatko ne tämän alajakson soveltamisalaan, kumpikin osapuoli varmistaa yhdenmukaisuuden GATT 1994- ja TRIPS-sopimusten ja erityisesti GATT 1994 -sopimuksen V artiklan ja TRIPS-sopimuksen 41 artiklan ja III osan 4 jakson mukaisten velvollisuuksiensa kanssa.

D JAKSO
LOPPUMÄÄRÄYKSET

32.64 artikla

Yhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä tukeakseen tämän luvun mukaisten sitoumusten ja velvollisuuksien täytäntöönpanoa.

2. Yhteistyön aloihin teollis- ja tekijänoikeuksien suojaan ja täytäntöönpanoon kuuluvissa asioissa voi kuulua seuraavia toimintoja:

a) tietojen vaihto teollis- ja tekijänoikeuksia sekä suojelu- ja täytäntöönpanosääntöjä koskevasta oikeudellisesta kehyksestä;

b) osapuolten välinen kokemusten vaihto lainsäädäntötyön etenemisestä;

c) osapuolten välinen teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanosta saatujen kokemusten ja tietojen vaihto;

d) osapuolten välinen tulliviranomaisten, poliisin sekä hallinto- ja oikeusviranomaisten keskushallinnon ja sitä alemmalla tasolla toteuttamasta täytäntöönpanosta saatujen kokemusten vaihto;

e) koordinointi väärennettyjen tavaroiden viennin estämiseksi, myös kolmansien maiden kanssa;

f) tekninen tuki, valmiuksien kehittäminen sekä henkilövaihto ja henkilöstön kouluttaminen;

g) teollis- ja tekijänoikeuksien suojaaminen ja puolustaminen ja siihen liittyvän tiedon levittäminen muun muassa liike-elämän piireissä ja kansalaisille;

h) kuluttajien ja oikeudenhaltijoiden yleinen tietoisuus sekä institutionaalisen yhteistyön tehostaminen erityisesti teollis- ja tekijänoikeusvirastojen välillä;

i) suurelle yleisölle suunnattu teollis- ja tekijänoikeuspolitiikkaa koskeva aktiivinen tiedotus ja koulutus:

j) julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö, johon osallistuvat pk-yritykset, myös pk-yrityksiin keskittyvissä tapahtumissa tai kokoontumisissa, teollis- ja tekijänoikeuksien suojelun ja täytäntöönpanon valvonnan sekä niiden loukkausten vähentämisen alalla; ja

k) tehokkaiden strategioiden laatiminen kohderyhmien tunnistamiseksi ja tiedotusohjelmien luominen kuluttajien ja tiedotusvälineiden tietoisuuden parantamiseksi teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksien vaikutuksista, mukaan lukien terveys- ja turvallisuusriskit ja yhteydet järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

3. Kumpikin osapuoli voi julkistaa tuote-eritelmät tai kyseisten eritelmien tiivistelmän sekä B jakson 4 alajakson nojalla suojattujen toisen osapuolen maantieteellisten merkintöjen valvonnan tai hallinnoinnin kannalta merkitykselliset yhteyspisteet.

4. Osapuolet ovat yhteydessä suoraan tai 32.66 artiklassa tarkoitetun alakomitean välityksellä kaikissa tämän luvun täytäntöönpanoon ja soveltamiseen liittyvissä asioissa.

32.65 artikla

Vapaaehtoiset sidosryhmäaloitteet

Kumpikin osapuoli pyrkii parhaansa mukaan tukemaan teollis- ja tekijänoikeusloukkauksia vähentäviä vapaaehtoisia sidosryhmäaloitteita, myös verkossa ja muualla toimivilla markkinapaikoilla, keskittyen konkreettisiin ongelmiin ja etsien toteutettavissa olevia, tasapuolisia, oikeasuhteisia ja kaikille asianomaisille reiluja käytännön ratkaisuja esimerkiksi seuraavasti:

a) kumpikin osapuoli pyrkii kutsumaan alueensa sidosryhmät koolle yhteisymmärryksessä tukeakseen vapaaehtoisia aloitteita ratkaisujen löytämiseksi sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemista ja täytäntöönpanoa koskevien erimielisyyksien ratkaisemiseksi ja rikkomusten vähentämiseksi;

b) kumpikin osapuoli pyrkii vaihtamaan tietoja toisen osapuolen kanssa vapaaehtoisten sidosryhmäaloitteiden tukemiseksi alueellaan tehdyistä toimista; ja

c) osapuolet pyrkivät edistämään avointa vuoropuhelua ja yhteistyötä osapuolten sidosryhmien välillä sekä rohkaisemaan osapuolten sidosryhmiä etsimään ratkaisuja ja ratkaisemaan yhdessä teollis- ja tekijänoikeuksien suojelemista ja täytäntöönpanoa koskevia erimielisyyksiä ja vähentämään niiden rikkomista.

32.66 artikla

Teollis- ja tekijänoikeuksien alakomitea

Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustetun teollis- ja tekijänoikeuksien alakomitean, jäljempänä ”alakomitea”, tehtävänä on seurata tämän luvun ja liitteiden 32-A, 32-B ja 32-C asianmukaista täytäntöönpanoa ja toimintaa ja varmistaa ne. Alakomitea suorittaa myös sille tässä luvussa, mukaan lukien 32.40 artikla, osoitettuja erityistehtäviä.

33 LUKU

KAUPPA JA KESTÄVÄ KEHITYS

A JAKSO

Yhteiset määräykset

33.1 artikla

Tavoitteet

1. Osapuolet palauttavat mieleen Rio de Janeirossa 3–14 päivänä kesäkuuta 1992 pidetyssä YK:n ympäristö- ja kehityskonferenssissa hyväksytyn ympäristöä ja kehitystä koskevan Agenda 21 -toimintaohjelman, vuonna 2002 pidetyn kestävän kehityksen huippukokouksen Johannesburgin täytäntöönpanosuunnitelman, Kansainvälisen työjärjestön (ILO) julistuksen sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta, jonka kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi Genevessä 10 päivänä kesäkuuta 2008 pidetyssä 97. istunnossaan, jäljempänä ”ILO:n julistus sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta”, vuonna 2012 pidetyn YK:n kestävän kehityksen konferenssin päätösasiakirjan ”The Future We Want” sekä toimintaohjelman Agenda 2030 ja sen kestävän kehityksen tavoitteet.

2. Osapuolet tunnustavat, että kestävään kehitykseen sisältyy taloudellinen ja sosiaalinen kehitys ja ympäristönsuojelu, jotka kaikki ovat toisistaan riippuvaisia ja toisiaan vahvistavia ja joiden tavoitteena on nykyisten tulevien sukupolvien hyvinvointi.

3. Edellä esitetyn perusteella tämän luvun tavoitteena on parantaa osapuolten välisiä kauppa- ja sijoitussuhteita siten, että edistetään kestävää kehitystä, erityisesti sen työtä ([132]) ja ympäristöä koskevaa ulottuvuutta, jolla on merkitystä kaupan ja sijoitusten kannalta.

4. Tämä luku ilmentää yhteisiin arvoihin ja etuihin perustuvaa yhteistyön toimintatapaa.

33.2 artikla

Oikeus sääntelyyn ja suojan tasot

1. Osapuolet tunnustavat kummankin osapuolen oikeuden määritellä kestävää kehitystä koskevat toimintapolitiikkansa ja painopisteensä, erityisesti oikeuden vahvistaa oman työ- ja ympäristönsuojelun tasonsa ja omat työtä ja ympäristöä koskevat painopisteensä, sekä hyväksyä tai muuttaa vastaavasti työtä ja ympäristöä koskevaa lainsäädäntöään ja toimintapolitiikkojaan.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen suojelun tason, lainsäädännön ja toimintapolitiikkojen on oltava yhdenmukaisia sen kanssa, että kumpikin osapuoli on sitoutunut tässä luvussa tarkoitettuihin monenvälisiin ympäristösopimuksiin ja monenvälisiin työelämää koskeviin normeihin ja sopimuksiin, joiden osapuolena se on.

3. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että sen työ- ja ympäristölainsäädännössä ja toimintapolitiikassa säädetään ympäristönsuojelun ja työsuojelun korkeasta tasosta ja tuetaan sitä, ja kumpikin osapuoli pyrkii edelleen parantamaan omien säädöstensä, määräystensä ja toimintapolitiikkansa mukaista ympäristönsuojelun ja työsuojelun tasoa.

4. Osapuoli ei saa heikentää tai alentaa ympäristöä ja työelämää koskevien säädöstensä ja määräystensä mukaista suojelun tasoa kaupan tai sijoitusten edistämiseksi.

5. Osapuoli ei saa kaupan tai sijoitusten edistämiseksi luopua tai muutoin poiketa ympäristöä ja työtä koskevista säädöksistään ja määräyksistään taikka tarjoutua luopumaan tai muutoin poikkeamaan niistä tavalla, joka heikentää tai alentaa kyseisillä säädöksillä ja määräyksillä taattua suojelun tasoa.

6. Osapuoli ei saa löydä laimin ympäristöä ja työelämää koskevien säädöstensä ja määräystensä tehokasta täytäntöönpanoa toimimalla tai olemalla toimimatta jatkuvasti tai toistuvasti tavalla, jolla edistetään kauppaa tai sijoituksia.

7. Kumpikin osapuoli säilyttää oikeuden käyttää kohtuullista harkintavaltaa ja tehdä vilpittömässä mielessä päätöksiä täytäntöönpanoresurssien jakamisesta ympäristöä ja työelämää koskevien säädöstensä ja

määräystensä täytäntöönpanon painopisteiden mukaisesti.

8. Osapuoli ei saa ottaa käyttöön tai soveltaa ympäristöä ja työtä koskevia säädöksiään ja määräyksiään tai muita toimenpiteitään tavalla, joka merkitsisi kaupan tai sijoitusten peiteltyä rajoittamista.

33.3 artikla

Kauppa ja vastuullinen liiketoiminta sekä toimitusketjujen hallinta

1. Osapuolet toteavat, että toimitusketjujen vastuullinen hallinta vastuullisia liiketoimintakäytäntöjä tai yritysten yhteiskuntavastuukäytäntöjä noudattamalla on tärkeää, ja tiedostavat kaupan merkityksen kyseiseen tavoitteeseen pyrittäessä.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti kumpikin osapuoli

a) edistää vastuullista liiketoimintaa tai yritysten yhteiskuntavastuuta kannustamalla yrityksiä ottamaan käyttöön asiaankuuluvia käytäntöjä, jotka ovat kansainvälisesti tunnustettujen periaatteiden, normien ja ohjeiden mukaisia, mukaan lukien asianmukaista huolellisuutta (”due diligence”) koskevat alakohtaiset ohjeet, jotka kyseinen osapuoli on hyväksynyt tai joita se tukee; ja

b) tukee sellaisten asiaankuuluvien kansainvälisten välineiden levittämistä ja käyttöä, jotka kyseinen osapuoli on hyväksynyt tai joita se tukee, kuten OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, Genevessä marraskuussa 1977 hyväksytty monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa koskeva ILO:n kolmikantainen periaatejulistus, jäljempänä ”ILO:n kolmikantainen periaatejulistus monikansallisista yrityksistä ja sosiaalipolitiikasta”, ja YK:n Global Compact -aloite sekä yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat YK:n periaatteet, jotka ihmisoikeusneuvosto hyväksyi 16 päivänä kesäkuuta 2011 antamassaan päätöslauselmassa 17/4.

3. Osapuolet toteavat, että yritysten yhteiskuntavastuuta tai vastuullista liiketoimintaa koskevat kansainväliset toimialakohtaiset ohjeet ovat hyödyllisiä, ja edistävät tähän liittyvää yhteistyötä. Osapuolet toteuttavat myös toimenpiteitä, joilla edistetään OECD:n asianmukaista huolellisuutta koskevien ohjeiden (Due Diligence Guidelines) noudattamista.

4. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää edistää sellaisten tavaroiden kauppaa, jotka osaltaan parantavat sosiaalisia olosuhteita ja ympäristön kannalta järkeviä käytäntöjä, kuten resurssitehokkaaseen ja vähähiiliseen talouteen myötävaikuttavat ympäristöhyödykkeet ja -palvelut, tuotteet, joiden tuotanto ei liity metsäkatoon, ja tavarat, joihin sovelletaan vapaaehtoisia kestävyyden varmistavia ohjelmia ja järjestelyitä.

5. Osapuolet vaihtavat tietoja ja parhaita käytäntöjä ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä kahdenvälisesti, alueellisesti ja kansainvälisillä foorumeilla tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

33.4 artikla

Tieteellinen ja tekninen tieto

1. Suunnitellessaan tai ottaessaan käyttöön ympäristönsuojelua tai työoloja koskevia toimenpiteitä, jotka saattavat vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan tai sijoituksiin, kumpikin osapuoli ottaa huomioon käytettävissä olevan tieteellisen ja teknisen näytön, ensisijaisesti tunnustetuista teknisistä ja tieteellisistä elimistä saatavilla olevan näytön, sekä asiaa koskevat kansainväliset normit, suuntaviivat tai suositukset, jos niitä on saatavilla.

2. Jos tieteellinen näyttö tai tiedot ovat riittämättömiä tai epäselviä ja osapuolen alueella esiintyy ympäristön vakavan pilaantumiseen tai työterveyteen ja -turvallisuuteen kohdistuva riski, osapuoli voi toteuttaa toimenpiteitä ennalta varautumisen periaatteen pohjalta. Tällaisia toimenpiteitä on tarkasteltava uudelleen, jos uutta tai täydentävää tieteellistä tietoa tulee saataville.

3. Jos 2 kohdan mukaisesti hyväksytty toimenpide vaikuttaa osapuolten väliseen kauppaan tai sijoituksiin, osapuoli voi pyytää toimenpiteen käyttöön ottanutta osapuolta toimittamaan tietoja, joista käy ilmi, että toimenpide on sen oman suojatason mukainen, ja se voi pyytää neuvotteluja asiasta kaupan ja kestävän kehityksen alakomiteassa.

4. Tällaisia toimenpiteitä ei saa soveltaa tavalla, joka merkitsisi mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää tai kaupan tai sijoitusten peiteltyä rajoittamista.

33.5 artikla

Avoimuus ja hyvät sääntelykäytännöt

Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää soveltaa 35 ja 36 luvun mukaisia avoimuutta ja hyviä sääntelykäytäntöjä koskevia sääntöjä ja erityisesti sääntöjä, jotka tarjoavat henkilöille, joiden etua asia koskee, mahdollisuuden esittää näkemyksiään seuraavista:

a) toimenpiteet, joiden tarkoituksena on suojella ympäristöä ja työoloja ja jotka voivat vaikuttaa kauppaan tai investointeihin; ja

b) kauppaa tai sijoituksia koskevat toimenpiteet, jotka voivat vaikuttaa ympäristönsuojeluun tai työoloihin.

33.6 artikla

Yleinen tietoisuus, tiedottaminen, osallistuminen ja menettelylliset takeet

1. Kumpikin osapuoli edistää yleistä tietoisuutta työelämää ja ympäristöä koskevista säädöksistään ja määräyksistään muun muassa varmistamalla, että sen työelämää ja ympäristöä koskevat säädökset ja määräykset sekä sen täytäntöönpano- ja noudattamismenettelyt ovat julkisesti saatavilla.

2. Kumpikin osapuoli pyrkii vastaamaan kaikkien henkilöiden esittämiin tietopyyntöihin, jotka koskevat tämän luvun täytäntöönpanoa osapuolessa.

3. Kumpikin osapuoli käyttää 40.5, 40.6 ja 40.7 artiklassa tarkoitettuja keinoja kerätäkseen näkemyksiä tämän luvun täytäntöönpanoon liittyvistä kysymyksistä.

4. Kumpikin osapuoli huolehtii siitä, että tämän luvun täytäntöönpanoon liittyviä asioita koskevat huomautukset ja lausunnot, jotka saadaan kyseisen osapuolen jonkin henkilön antamina kirjallisina lausumina, otetaan vastaan ja asianmukaisesti huomioon osapuolen sisäisten menettelyjen mukaisesti. Osapuoli vastaa tällaisiin huomautuksiin kirjallisesti ja oikea-aikaisesti. Se voi ilmoittaa tällaisista huomautuksista ja lausunnoista 40.6 artiklan nojalla perustetulle sisäiselle neuvoa-antavalle ryhmälleen ja 33.19 artiklan 6 kohdan nojalla nimetylle toisen osapuolen yhteyspisteelle.

5. Kumpikin osapuoli varmistaa lainsäädäntönsä mukaisesti, että sellaisten henkilöiden, joiden etua tietyn asian on oikeudellisesti tunnustettu koskevan ja jotka katsovat, että niiden oikeuksia on rikottu, saatavilla on hallinnollisia ja oikeudellisia menettelyitä, joilla voidaan tehokkaasti toimia osapuolen ympäristö- tai työlainsäädännön rikkomisia vastaan, mukaan lukien tällaisen lainsäädännön rikkomisiin sovellettavat asianmukaiset oikeussuojakeinot.

6. Kumpikin osapuoli varmistaa lainsäädäntönsä mukaisesti, että 5 kohdassa tarkoitetut menettelyt täyttävät asianmukaisia menettelyjä koskevat vaatimukset, eivät ole kohtuuttoman kalliita ja että niihin ei sisälly kohtuuttomia määräaikoja tai perusteettomia viivästyksiä, niissä tarjotaan mahdollisuus määrätä tarvittaessa kieltomääräyksiä ja ne ovat oikeudenmukaisia, tasapuolisia ja avoimia.

33.7 artikla

Yhteistyötoimet

1. Osapuolet tunnustavat yhteistyötoimien merkityksen ympäristö- ja työvoimapolitiikan kauppaan liittyvissä kysymyksissä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja tämän luvun täytäntöön panemiseksi.

2. Yhteistyötoimia voidaan suunnitella ja toteuttaa yhdessä kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen kanssa sekä tarvittaessa kolmansien maiden, yritysten, työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen, koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden sekä muiden valtiosta riippumattomien järjestöjen kanssa.

3. Yhteistyötoimia toteutetaan kysymyksissä ja aiheissa, joista osapuolet ovat sopineet yhteistä etua koskevien kysymysten käsittelemiseksi.

4. Osapuolet voivat tehdä yhteistyötä tässä luvussa määrätyissä kysymyksissä sekä muun muassa seuraavissa kysymyksissä:

a) kaupan ja kestävän kehityksen työ- ja ympäristönäkökohdat kansainvälisillä foorumeilla, erityisesti WTO:ssa, YK:n kestävän kehityksen korkean tason poliittisella foorumilla, YK:n ympäristöohjelmassa, jäljempänä ”UNEP”, ILO:ssa ja monenvälisissä ympäristösopimuksissa;

b) työ- ja ympäristölainsäädännön ja -normien vaikutus kauppaan ja investointeihin;

c) kauppa- ja sijoituslainsäädännön vaikutus työelämään ja ympäristöön; ja

d) seuraavien kauppaan liittyvät näkökohdat:

   i) kestävää kulutusta ja tuotantoa koskevat aloitteet, mukaan lukien kiertotaloutta, vihreää kasvua ja päästöjen vähentämistä koskevat aloitteet; ja

   ii) ympäristöhyödykkeitä ja -palveluja edistävät aloitteet, myös puuttumalla niihin liittyviin tullien ulkopuolisiin kaupan esteisiin.

5. Osapuolet päättävät yhdessä yhteistyötoimien painopisteistä yhteistä etua koskevien alojen ja käytettävissä olevien resurssien pohjalta.

6. Osapuolet voivat toteuttaa toimia tässä luvussa määritellyillä yhteistyöaloilla henkilökohtaisesti tai millä tahansa osapuolten käytettävissä olevalla teknisellä keinolla.

B JAKSO

Ympäristö ja kauppa

33.8 artikla

Tavoitteet

1. Osapuolet pyrkivät edistämään toisiaan tukevaa kauppa- ja ympäristöpolitiikkaa, ympäristönsuojelun korkeaa tasoa niiden monenvälisten ympäristösopimusten mukaisesti, joiden osapuolia ne ovat, ja ympäristöä koskevien säädöstensä ja määräystensä tehokasta täytäntöönpanoa sekä parantamaan valmiuksiaan käsitellä kauppaan liittyviä ympäristökysymyksiä muun muassa yhteistyön avulla.

2. Osapuolet tunnustavat, että tehostetulla yhteistyöllä ympäristön suojelemiseksi ja säilyttämiseksi sekä luonnonvarojensa kestävällä hoidolla on etuja, jotka voivat osaltaan tukea kestävää kehitystä, vahvistaa osapuolten ympäristöhallintaa ja täydentää tämän sopimuksen tavoitteita.

3. Osapuolet tunnustavat toisiaan tukevien kauppa- ja ympäristöpolitiikan ja -käytäntöjen merkityksen ympäristönsuojelun parantamiseksi kestävää kehitystä edistettäessä.

33.9 artikla

Monenvälinen ympäristöhallinto ja ympäristösopimukset

1. Osapuolet tunnustavat YK:n UNEP-ympäristökokouksen merkityksen. Osapuolet tunnustavat monenvälisten ympäristösopimusten ratkaisevan tärkeän merkityksen maailmanlaajuisten, alueellisten ja osapuolten sisäisten ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Osapuolet tunnustavat myös, että on tarpeen parantaa kauppa- ja ympäristöpolitiikan välistä täydentävyyttä. Näin ollen kumpikin osapuoli panee tehokkaasti täytäntöön monenväliset ympäristösopimukset, mukaan lukien niiden pöytäkirjat, joiden osapuoli se on.

2. Osapuolet tunnustavat kummankin osapuolen oikeuden toteuttaa tai pitää yllä toimenpiteitä sellaisten monenvälisten ympäristösopimusten tavoitteiden edistämiseksi, joiden osapuoli se on.

3. Osapuolet käyvät vuoropuhelua ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä yhteistä etua koskevissa kauppa- ja ympäristökysymyksissä, erityisesti monenvälisten ympäristösopimusten osalta. Tähän sisältyy säännöllinen tietojenvaihto kummankin osapuolen aloitteista, jotka koskevat monenvälisten ympäristösopimusten ratifiointia, mukaan lukien niiden pöytäkirjat ja muutokset.

33.10 artikla

Kauppa ja ilmastonmuutos

1. Osapuolet tunnustavat monenvälisten ympäristösopimusten merkityksen ilmastonmuutoksen alalla ja erityisesti tarpeen saavuttaa UNFCCC:n tavoite sekä Pariisin sopimuksen tarkoitus ja tavoitteet, jotta voidaan puuttua ilmastonmuutoksen aiheuttamaan välittömään uhkaan. Näin ollen osapuolet tunnustavat kaupan merkityksen kestävän kehityksen tavoitteen saavuttamisessa ja ilmastonmuutoksen torjunnassa sekä yksittäisen ja yhteisen toiminnan merkityksen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin vastaamiseksi tällaisten vaikutusten hillitsemiseen ja niihin sopeutumiseen tähtäävillä toimilla.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti kumpikin osapuoli

a) panee tosiasiallisesti täytäntöön UNFCCC:n ja Pariisin sopimuksen, mukaan lukien sen kansallisesti määriteltyjä panoksia koskevat sitoumukset;

b) edistää kaupan myönteistä vaikutusta siirryttäessä vähän kasvihuonekaasupäästöjä tuottavaan talouteen ja kiertotalouteen sekä ilmastokestävään kehitykseen, mukaan lukien ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista koskevat toimet; ja

c) helpottaa ja edistää tämän sopimuksen muiden määräysten kanssa yhteensopivalla tavalla sellaisten tavaroiden ja palvelujen kauppaa ja niihin tehtäviä investointeja, joilla on erityistä merkitystä ilmastonmuutoksen hillitsemisen ja siihen sopeutumisen sekä kestävän uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden kannalta.

3. Osapuolet tekevät 33.7 artiklan mukaisesti tarvittaessa yhteistyötä kauppaan liittyvissä ilmastonmuutoksen näkökohdissa kahdenvälisesti, alueellisesti ja kansainvälisillä foorumeilla, mukaan lukien UNFCCC, WTO ja Montrealissa 16 päivänä syyskuuta 1987 tehty Montrealin pöytäkirja otsonikerrosta heikentävistä aineista, jäljempänä ”Montrealin pöytäkirja”. Osapuolet voivat lisäksi tarvittaessa tehdä yhteistyötä kyseisissä kysymyksissä myös Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä.

4. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti osapuolet tekevät yhteistyötä muun muassa seuraavilla aloilla:

a) Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoa koskevan tiedon ja kokemusten vaihto sekä aloitteet, joilla edistetään ilmastokestävyyttä, uusiutuvaa energiaa, vähäpäästöistä teknologiaa, energiatehokkuutta, hiilen hinnoittelua, kestävää liikennettä, kestävän ja ilmastokestävän infrastruktuurin kehittämistä, päästöjen seurantaa ja luontopohjaisia ratkaisuja; sekä mahdollisuuksien tutkiminen yhteistyön tekemiseksi esimerkiksi lyhytaikaisten ilmastotekijöiden ja hiilen sitomisen maaperään kaltaisilla aloilla; ja

b) tiedon ja kokemusten vaihto otsonikerrosta heikentävien aineiden kunnianhimoisen käytöstä poistamisen ja fluorihiilivetyjen asteittaisen poistamisen osalta Montrealin pöytäkirjan mukaisesti toimenpiteillä, joilla valvotaan niiden tuotantoa, kulutusta ja kauppaa, otetaan käyttöön ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja kyseisille otsonikerrosta heikentäville aineille ja fluorihiilivedylle, päivitetään turvallisuusnormeja ja muita asiaankuuluvia normeja ja tarvittaessa torjutaan Montrealin pöytäkirjalla säänneltyjen aineiden laitonta kauppaa.

33.11 artikla

Kauppa ja metsät

1. Osapuolet tunnustavat kestävän metsänhoidon suuren merkityksen ja kaupan roolin kyseisen tavoitteen saavuttamisessa.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti kumpikin osapuoli

a) toteuttaa toimenpiteitä torjuakseen laittomia hakkuita ja niihin liittyvää kauppaa, tarvittaessa myös yhteistyötoimilla kolmansien maiden kanssa;

b) tukee metsien säilyttämistä ja kestävää metsänhoitoa;

c) edistää kestävästi hoidetuista metsistä laillisesti saadun puutavaran ja puutuotteiden kauppaa ja kulutusta; ja

d) vaihtaa tietoja ja tekee tarvittaessa yhteistyötä toisen osapuolen kanssa kauppaan liittyvissä aloitteissa, jotka koskevat laittomien hakkuiden torjuntaa, kestävää metsänhoitoa, metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä, metsähallintaa ja metsäpeitteen suojelua, jotta voidaan maksimoida osapuolten yhteisen edun mukaisten eri alojen toimintapolitiikan vaikutus ja keskinäinen tuki.

3. Kumpikin osapuoli tunnustaa, että metsillä ja niiden kestävällä hoidolla on keskeinen rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämisessä, ja edistää aloitteita, joilla puututaan metsäkatoon, myös metsäkatoa aiheuttamattomien toimitusketjujen avulla. Lisäksi osapuolet tekevät tarvittaessa ja 33.7 artiklan mukaisesti johdonmukaisesti yhteistyötä kahdenvälisesti, alueellisesti ja asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen minimoimiseksi maailmanlaajuisesti.

33.12 artikla

Kauppa ja luonnonvarainen kasvisto ja eläimistö

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää varmistaa, että luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston kansainvälinen kauppa ei uhkaa niiden eloonjäämistä, kuten Washington D.C.:ssä 3 päivänä maaliskuuta 1973 tehdyssä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevassa yleissopimuksessa, jäljempänä ”CITES-yleissopimus”, määrätään.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti kumpikin osapuoli

a) toteuttaa tehokkaita toimenpiteitä torjuakseen luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston laitonta kauppaa, tarvittaessa myös yhteistyötoimilla kolmansien maiden kanssa; ja

b) edistää CITES-yleissopimuksen liitteissä lueteltujen lajien pitkän aikavälin suojelua ja kestävää käyttöä muun muassa tekemällä yhteistyötä asiaankuuluvissa CITES-elimissä CITES-yleissopimuksen liitteiden pitämiseksi ajan tasalla ja edistämällä sellaisten lajien sisällyttämistä kyseisiin liitteisiin, joiden katsotaan olevan vaarassa kansainvälisen kaupan vuoksi ja muiden CITES-yleissopimuksessa vahvistettujen kriteerien mukaisesti.

3. Osapuolet voivat 33.7 artiklan mukaisesti johdonmukaisesti tehdä tarvittaessa yhteistyötä tai vaihtaa tietoja kahdenvälisesti, alueellisesti ja kansainvälisillä foorumeilla yhteisen edun mukaisissa kysymyksissä, jotka liittyvät luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön laittoman kaupan torjuntaan, muun muassa lisäämällä tietoisuutta luonnonvaraisista eläimistä ja kasveista saatavien laittomien tuotteiden kysynnän vähentämiseksi ja toteuttamalla aloitteita, joilla tehostetaan tietojen jakamista ja täytäntöönpanon valvontaa koskevaa yhteistyötä.

33.13 artikla

Kauppa ja biologinen monimuotoisuus

1. Osapuolet tunnustavat biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen ja kestävän käytön merkityksen sekä kaupan merkityksen kyseisten tavoitteiden saavuttamisessa Rio de Janeirossa 5 päivänä kesäkuuta 1992 tehdyn biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ja muiden asiaankuuluvien monenvälisten ympäristösopimusten, joiden osapuolia ne ovat, ja niiden nojalla tehtyjen päätösten mukaisesti.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti kumpikin osapuoli toteuttaa toimenpiteitä biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi silloin, kun siihen kohdistuu kauppaan ja sijoituksiin liittyviä paineita, muun muassa vaihtamalla tietoja ja kokemuksia, ja toteuttamalla toimenpiteitä haitallisten vieraslajien leviämisen estämiseksi ottaen huomioon, että maalla ja vedessä elävien haitallisten vieraslajien liikkuminen rajojen yli kauppaan liittyvien väylien kautta voi vaikuttaa haitallisesti ympäristöön, taloudelliseen toimintaan ja kehitykseen sekä ihmisten terveyteen.

3. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää kunnioittaa, säilyttää ja ylläpitää alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen tietämystä ja käytäntöjä, jotka ilmentävät perinteistä elämäntapaa, joka edistää biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä ja kestävää käyttöä, ja tunnustavat kansainvälisen kaupan merkityksen tässä.

4. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää helpottaa geenivarojen saatavuutta ja edistää geenivarojen käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukaista ja tasapuolista jakoa omien sisäisten toimenpiteidensä ja kummankin osapuolen kansainvälisten velvollisuuksien mukaisesti.

5. Osapuolet tunnustavat myös julkisen osallistumisen ja kuulemisen merkityksen oman lainsäädäntönsä tai toimintapolitiikkansa mukaisesti biologisen monimuotoisuuden suojelua ja kestävää käyttöä koskevien toimenpiteiden kehittämisessä ja täytäntöönpanossa.

6. Osapuolet voivat 33.7 artiklan mukaisesti tarpeen mukaan edistää, tehdä yhteistyötä tai vaihtaa tietoja kahdenvälisesti, alueellisesti ja kansainvälisillä foorumeilla biologista monimuotoisuutta koskevien toimintalinjojen kauppaan liittyvistä näkökohdista ja yhteistä etua koskevista toimenpiteistä, kuten seuraavista:

a) aloitteet ja hyvät käytännöt, jotka koskevat biologisten luonnonvarojen kestävällä käytöllä tuotettujen ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä edistävien luonnonvaroihin perustuvien tuotteiden kauppaa;

b) biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja kestävä käyttö sekä ekosysteemien ja ekosysteemipalvelujen ja niihin liittyvien taloudellisten välineiden suojelu, ennallistaminen ja arvostaminen; ja

c) geenivarojen saanti ja niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jakaminen.

33.14 artikla

Kalastustuotteiden kauppa sekä kalavarojen ja vesiviljelyn kestävä hoito

1. Osapuolet tunnustavat meren elollisten luonnonvarojen ja meriekosysteemien säilyttämisen ja kestävän hoidon ja kaupan roolin kyseisiin tavoitteisiin pyrittäessä.

2. Kehittäessään ja toteuttaessaan säilyttämis- ja hoitotoimenpiteitä osapuolet ottavat huomioon sosiaaliset, kauppaan, kehitykseen ja ympäristöön liittyvät näkökohdat sekä pienimuotoisen kalastuksen merkityksen paikallisten kalastusyhteisöjen toimeentulolle.

3. Osapuolet tunnustavat, että laittomalla, ilmoittamattomalla ja sääntelemättömällä kalastuksella, jäljempänä ”LIS-kalastus”, ([133]) voi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia kalakantoihin, ja kalastustuotteiden kaupan kestävyyteen sekä kehitykseen ja ympäristöön, ja vahvistavat, että liikakalastukseen ja kalavarojen kestämättömään käyttöön liittyviin ongelmiin on puututtava.

4. Tämän artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti kumpikin osapuoli

a) panee täytäntöön Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn YK:n merioikeusyleissopimuksen, 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen hajallaan olevien kalakantojen sekä laajasti vaeltavien kalakantojen säilyttämistä ja hoitoa koskevien määräysten soveltamisesta New Yorkissa 4 päivänä elokuuta 1995 tehdyn sopimuksen, YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) Roomassa 24 päivänä marraskuuta 1993 kansainvälisten suojelu- ja hoitotoimenpiteiden noudattamisen edistämisestä aavalla merellä toimivien kalastusalusten osalta tehdyn sopimuksen, 31 päivänä lokakuuta 1995 annetulla päätöslauselmalla 4/95 hyväksytyn vastuullista kalastusta koskevan FAO:n säännöstön ja Roomassa 22 päivänä marraskuuta 2009 laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemiseksi, estämiseksi ja lopettamiseksi toteutettavia satamavaltion toimenpiteitä koskevan FAO:n sopimuksen periaatteet ja toimii niiden mukaisesti;

b) osallistuu FAO:n aloitteeseen kalastusaluksia, kylmäkuljetusaluksia ja huoltoaluksia koskevasta globaalista rekisteristä;

c) pyrkii käyttämään kalastuksenhoitojärjestelmää, joka perustuu parhaaseen saatavilla olevaan tieteelliseen näyttöön ja kalavarojen hoidon ja säilyttämisen kansainvälisesti tunnustettuihin parhaisiin käytäntöihin, sellaisena kuin ne ilmenevät meren elollisten luonnonvarojen kestävän käytön ja säilyttämisen varmistamiseen tähtäävien kansainvälisten välineiden tätä asiaa koskevissa määräyksissä, ([134]) joiden tarkoituksena on muun muassa

   i) torjua liikakalastusta ja ylikapasiteettia;

   ii) vähentää muiden kuin kohdelajien sivusaaliita;

   iii) edistää liikakalastettujen kantojen elpymistä kaikessa merikalastuksessa; ja

   iv) edistää kalastuksenhoitoa ekosysteemiin perustuvalla toimintatavalla, myös osapuolten välisellä yhteistyöllä;

d) tukee LIS-kalastuskäytäntöjen torjuntaa ja ehkäisee tällaisilla käytännöillä pyydetyistä lajeista peräisin olevien tuotteiden kauppaa:

   i) panemalla täytäntöön tehokkaita toimenpiteitä LIS-kalastuksen torjumiseksi;

   ii) varmistamalla seuranta-, valvonta-, tarkkailu-, vaatimustenmukaisuus- ja täytäntöönpanojärjestelmien käytön, jotta osapuoli voi

      A) ehkäistä ja estää kansainvälisten velvollisuuksien ja lainsäädäntönsä mukaisesti lippunsa alla purjehtivia aluksia ja sen luonnollisia henkilöitä harjoittamasta LIS-kalastusta; ja

      B) puuttua kalojen tai kalatuotteiden uudelleenlastaukseen merellä LIS-kalastuksen estämiseksi ja välttämiseksi;

   iii) toteuttamalla satamavaltion toimenpiteitä; ja

iv) panemalla täytäntöön toimenpiteitä, joilla estetään LIS-kalastuksen ja -kalastustuotteiden pääsy kummankin osapuolen toimitusketjuihin, ja tekemällä tätä varten yhteistyötä muun muassa helpottamalla tietojenvaihtoa;

e) osallistuu aktiivisesti sellaisten alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen työhön, joiden jäsen, tarkkailija tai yhteistyötä tekevä muu kuin sopimuspuoli se on, edistääkseen kalastuksen hyvää hallintoa ja kestävää kalastusta, esimerkiksi tukemalla tieteellistä tutkimusta ja ottamalla käyttöön parhaisiin käytettävissä oleviin tieteellisiin tietoihin perustuvia säilyttämistoimenpiteitä, vahvistamalla sääntöjen noudattamista koskevia mekanismeja, suorittamalla säännöllisiä tulosten arviointeja ja harjoittamalla alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen toteuttamien hoitotoimenpiteiden tehokasta valvontaa, seurantaa ja täytäntöönpanoa sekä tarvittaessa hyväksymällä ja panemalla täytäntöön saalisasiakirja- tai sertifiointimenettelyjä ja satamavaltion toimenpiteitä;

f) pyrkii toimimaan sellaisten alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen, joiden jäsen se ei ole, hyväksymien säilyttämis- ja hoitotoimenpiteiden mukaisesti, jotta tällaisia toimenpiteitä ei heikennetä ja jottei heikennetä sellaisten alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen tai järjestelyjen, joiden jäsen se ei ole, käyttämiä saaliiden tai kaupan kirjausmenettelyjä; ja

g) edistää kestävän ja vastuullisen vesiviljelyn kehittämistä ottaen huomioon sen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristönäkökohdat vastuullista kalastusta koskevaan FAO:n toimintaohjeeseen sisältyvien tavoitteiden ja periaatteiden täytäntöönpanon mukaisesti.

5. Osapuolet tekevät tarvittaessa ja 33.7 artiklan mukaisesti yhteistyötä kahdenvälisesti ja alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen sisällä edistääkseen kestäviä kalastuskäytäntöjä ja kestävästi hoidetusta kalastuksesta saatavien kalastustuotteiden kauppaa. Lisäksi osapuolet voivat tehdä yhteistyötä vaihtaakseen tietämystä ja hyviä käytäntöjä tämän artiklan täytäntöönpanon tukemiseksi.

C JAKSO

Työ ja kauppa

33.15 artikla

Tavoitteet

1. Osapuolet tunnustavat, että kauppa ja investoinnit tarjoavat mahdollisuuksia työpaikkojen luomiseen ja ihmisarvoiseen työhön myös nuorille sellaisilla työehdoilla ja sellaisissa työoloissa, jotka vastaavat periaatteita, jotka on vahvistettu ILO:n julistuksessa työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista, jonka kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi Genevessä 18 päivänä kesäkuuta 1998, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2022, jäljempänä ”ILO:n julistus työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista”, ja ILO:n julistuksessa sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta, joka hyväksyttiin 10 päivänä kesäkuuta 2008, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2022, jäljempänä ”ILO:n julistus sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta”.

2. Osapuolet pyrkivät varmistamaan korkeatasoisen työsuojelun niiden kansainvälisten työnormien mukaisesti, joita ne noudattavat, ja edistämään toisiaan tukevaa kauppa- ja työvoimapolitiikkaa työntekijöiden työolojen ja työelämän laadun parantamiseksi. Ne pyrkivät parantamaan inhimillisen pääoman kehittämistä ja hallintaa, jotta työllistettävyyttä, yritysten huippuosaamista ja tuottavuutta voidaan parantaa sekä työntekijöiden että yritysten eduksi. Näin ollen osapuolet pyrkivät tarjoamaan nuorille mahdollisuuksia kehittää taitoja, joita he tarvitsevat voidakseen päästä työmarkkinoille ja pysyä niillä.

3. Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä molempien etua koskevissa kauppaan liittyvissä työtä koskevissa kysymyksissä osapuolten välisten laajempien suhteiden lujittamiseksi.

33.16 artikla

Monenväliset työelämän normit ja sopimukset

1. Osapuolet vahvistavat sitoutuvansa edistämään kansainvälisen kaupan kehittämistä siten, että edistetään ihmisarvoista työtä kaikille, erityisesti naisille, nuorille ja vammaisille henkilöille, ILO:n mukaisten velvollisuuksiensa mukaisesti, mukaan lukien ILO:n julistus työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista ja ILO:n julistus sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta.

2. Osapuolet palauttavat mieleen ILO:n julistuksen sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta, ja toteavat, että työelämän perusperiaatteiden ja -oikeuksien rikkomiseen ei voida vedota eikä sitä voida muutoinkaan käyttää oikeutettuna kilpailuetuna ja että työelämän normeja ei pitäisi käyttää kaupassa protektionistisiin tarkoituksiin.

3. Kumpikin osapuoli panee tosiasiallisesti täytäntöön ILO:n yleissopimukset, jotka jäsenvaltiot ja Chile ovat ratifioineet.

4. Versailles'n sopimuksen XIII osana hyväksytyn Kansainvälisen työjärjestön perussäännön, joka allekirjoitettiin 28 päivänä kesäkuuta 1919, ja työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia koskevan ILO:n julistuksen mukaisesti kumpikin osapuoli noudattaa, edistää ja panee tosiasiallisesti täytäntöön seuraavat kansainvälisesti tunnustetut työelämän perusnormit, sellaisina kuin ne on määritelty ILO:n keskeisissä yleissopimuksissa:

a) yhdistymisvapaus ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden tehokas tunnustaminen;

b) kaikenlaisen pakkotyön poistaminen;

c) lapsityövoiman käytön tosiasiallinen poistaminen, mukaan lukien lapsityön pahimpien muotojen kieltäminen;

d) työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä esiintyvän syrjinnän poistaminen. ja

e) turvallinen ja terveellinen työympäristö.

5. Osapuolet vaihtavat säännöllisesti tietoja edistymisestään sellaisten ILO:n yleissopimusten tai pöytäkirjojen ratifioinnissa, jotka ILO on luokitellut ajan tasalla oleviksi ja joiden osapuolia ne eivät vielä ole.

6. Kumpikin osapuoli edistää ILO:n ihmisarvoista työtä koskevaa ohjelmaa, joka on esitetty ILO:n julistuksessa sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta, erityisesti seuraavien osalta:

a) ihmisarvoiset työolot kaikille, muun muassa palkkaan ja ansioihin, työaikoihin ja muihin työolosuhteisiin ja sosiaaliseen suojeluun liittyen; ja

b) työhän liittyvissä kysymyksissä käytävä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu työntekijöiden ja työnantajien ja näitä edustavien järjestöjen välillä sekä asiaan liittyvien valtion viranomaisten kanssa.

7. ILO:n mukaisten sitoumustensa mukaisesti kumpikin osapuoli

a) hyväksyy ja panee täytäntöön työterveyttä ja -turvallisuutta koskevia toimenpiteitä ja toimintalinjoja; ja

b) ylläpitää työsuojelutarkastusjärjestelmää asiaankuuluvien ILO:n työsuojelutarkastusnormien mukaisesti.

33.17 artikla

Pakkotyö tai pakollinen työ

1. Osapuolet palauttavat mieleen, että pakkotyön poistaminen on yksi Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteista, ja korostavat Genevessä 11 päivänä kesäkuuta 2014 hyväksytyn, pakollista työtä koskevan vuoden 1930 sopimuksen pöytäkirjan ratifioinnin ja tehokkaan täytäntöönpanon merkitystä.

2. Osapuolet tunnustavat, että tavoitteena on poistaa kaikki pakkotyön tai pakollisen työn muodot, myös lasten pakkotyö tai pakollinen työ.

3. Näin ollen osapuolet kartoittavat mahdollisuuksia kaikkien pakkotyön muotojen poistamiseen liittyvän yhteistyön tekemiseen sekä tietojen, kokemusten ja hyvien käytäntöjen jakamiseen.

33.18 artikla

Yhteistyö kauppaa ja työelämää koskevissa kysymyksissä

Osapuolet neuvottelevat ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä 33.7 artiklan mukaisesti kahdenvälisesti ja ILO:n puitteissa yhteistä etua koskevissa kauppaan liittyvissä työvoimakysymyksissä, joita ovat muun muassa seuraavat:

a) työpaikkojen luominen sekä tuottavan ja laadukkaan työn edistäminen, mukaan lukien toimintapolitiikka, jolla luodaan työpaikkoja synnyttävää kasvua ja edistetään kestäviä yrityksiä ja yrittäjyyttä;

b) tuki yritysten ja työn tuottavuuden parantamiselle, erityisesti pienissä ja keskisuurissa yrityksissä;

c) inhimillisen pääoman kehittäminen, työmarkkinoille pääsy ja erityisesti nuorten työllistettävyyden parantaminen muun muassa elinikäisen oppimisen ja ammatillisen koulutuksen, jatkokoulutuksen sekä taitojen kehittämisen ja parantamisen avulla, myös kehittyvillä elinkeinoelämän aloilla ja ympäristöalalla;

d) työn ja yksityiselämän tasapaino ja innovatiiviset käytännöt työntekijöiden hyvinvoinnin lisäämiseksi;

e) tietoisuuden lisääminen ILO:n ihmisarvoista työtä koskevasta ohjelmasta, mukaan lukien kaupan ja tuottavan täystyöllisyyden, työmarkkinoiden sopeuttamisen, työelämän ydinnormien, ihmisarvoisen työn globaaleissa toimitusketjuissa, sosiaaliturvan ja sosiaalisen osallisuuden, sosiaalisen vuoropuhelun ja sukupuolten välisen tasa-arvon väliset yhteydet;

f) ihmisarvoisten ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen kaupan avulla, mukaan lukien raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden työntekijöiden työturvallisuus ja -terveys;

g) työterveys ja -turvallisuus ja työsuojelutarkastukset, esimerkiksi sääntöjen noudattamista ja täytäntöönpanon valvontaa koskevien mekanismien parantaminen;

h) monisukupolvisen työvoiman haasteisiin ja mahdollisuuksiin vastaaminen muun muassa seuraavin keinoin:

   i) tasa-arvon edistäminen ja syrjinnän poistaminen työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä; ja

   ii) haavoittuvassa asemassa olevien työntekijöiden suojelu;

i) työmarkkinasuhteiden parantaminen, esimerkiksi vaihtamalla parhaita käytäntöjä vaihtoehtoiseen riidanratkaisuun ja kolmikantaneuvotteluihin;

j) ILO:n keskeisten, ensisijaisten ja muiden ajantasaisten yleissopimusten ja monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa koskevan ILO:n kolmikantaisen periaatejulistuksen sekä yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n ohjaavien periaatteiden täytäntöönpano; ja

k) työvoimatilastot.

D JAKSO

33.19 artikla

Kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea ja yhteyspisteet

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”, koostuu Chilen osalta kauppa-, työ-, ympäristö- ja sukupuolinäkökohdista vastaavien elinten virkamiehistä.

2. Alakomitea pitää erityisistuntoja ([135]), joissa käsitellään ympäristö- ja työasioita sekä kauppaan ja kestävään kehitykseen liittyviä monialaisia kysymyksiä.

3. Alakomitean tehtävänä on

a) helpottaa, seurata ja tarkastella tämän luvun täytäntöönpanoa;

b) määrittää, järjestää, valvoa ja arvioida tässä luvussa vahvistettuja yhteistyötoimia, mukaan lukien tietojen ja kokemusten vaihto yhteistä etua koskevilla aloilla;

c) antaa sekakomitealle raportteja ja suosituksia kaikista tähän lukuun liittyvistä seikoista, myös 40.5 artiklassa tarkoitettujen kansalaisyhteiskuntaa koskevien järjestelyiden kautta käsiteltävistä aiheista;

d) hoitaa 33.21 ja 33.22 artiklassa tarkoitetut tehtävät;

e) tarvittaessa koordinoida toimintaa muiden tämän sopimuksen tämän osan nojalla perustettujen alakomiteoiden kanssa, myös siltä osin kuin on kyse pyrkimyksistä sisällyttää sukupuolikysymykset, -näkökohdat ja -toimet niiden työhön 34.4 artiklan 8 kohdan mukaisesti; ja

f) hoitaa kaikki muut osapuolten sopimat toiminnot.

4. Alakomitea voi yhteisesti sovitun mukaisesti kuulla asiaankuuluvia sidosryhmiä tai asiantuntijoita tai pyytää niiltä neuvoja tämän luvun täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa.

5. Alakomitea laatii yksimielisesti kertomuksen kustakin kokouksesta ja julkaisee sen kokouksen jälkeen.

6. Kumpikin osapuoli nimeää hallintoonsa yhteyspisteen helpottamaan osapuolten välistä viestintää ja koordinointia kaikissa tämän luvun täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa. Chilen osalta erityisenä yhteyspisteenä työ-, ympäristö- ja sukupuolikysymyksissä toimii ulkoasiainministeriön kansainvälisten taloussuhteiden sihteeristön edustaja tai sen seuraaja. Kumpikin osapuoli ilmoittaa yhteyspisteensä toiselle osapuolelle viipymättä, ja toimittaa niiden yhteystiedot.

7. Yhteyspisteet

a) helpottavat säännöllistä yhteydenpitoa ja koordinointia osapuolten välillä;

b) sen estämättä, mitä 8.7 artiklan 2 kohdassa määrätään, avustavat alakomiteaa muun muassa laatimalla esityslistan ja toteuttamalla kaikki muut tarvittavat alakomitean kokousten valmistelut;

c) viestivät tarvittaessa oman kansalaisyhteiskuntansa kanssa; ja

d) työskentelevät yhdessä, myös muiden asianomaisten hallintoelintensä kanssa, kehittääkseen ja toteuttaakseen yhteistyötoimia.

33.20 artikla

Riitojen ratkaiseminen

1. Osapuolet pyrkivät vuoropuhelun, tietojenvaihdon ja yhteistyön avulla kaikin mahdollisin tavoin ratkaisemaan osapuolten väliset erimielisyydet, jotka koskevat tämän luvun tulkintaa tai soveltamista.

2. Tämän luvun tulkintaa tai soveltamista koskevassa erimielisyydessä osapuolet voivat käyttää yksinomaan 33.21 ja 33.22 artiklan mukaisesti vahvistettuja riitojenratkaisumenettelyjä.

33.21 artikla

Neuvottelut

1. Osapuoli, jäljempänä ”pyynnön esittänyt osapuoli”, voi milloin tahansa pyytää neuvotteluja toisen osapuolen, jäljempänä ”vastauksen antava osapuoli”, kanssa mistä tahansa tämän luvun tulkintaan tai soveltamiseen liittyvästä kysymyksestä toimittamalla kirjallisen pyynnön vastauksen antavan osapuolen yhteyspisteelle. Pyynnössä on esitettävä neuvottelupyynnön syyt, mukaan lukien riittävän yksityiskohtainen kuvaus kyseessä olevasta asiasta ja niistä tämän luvun määräyksistä, joita sen mielestä olisi sovellettava.

2. Ellei pyynnön esittäneen osapuolen kanssa toisin sovita, vastauksen antava osapuoli vastaa kirjallisesti viimeistään kymmenen päivän kuluttua pyynnön saamispäivästä.

3. Osapuolet aloittavat neuvottelut viimeistään 30 päivän kuluttua päivästä, jona vastauksen antava osapuoli on vastaanottanut pyynnön, elleivät osapuolet toisin sovi.

4. Neuvottelut voidaan pitää kasvokkain tai millä tahansa osapuolten käytettävissä olevalla teknisellä välineellä. Jos neuvottelut käydään kasvokkain, ne käydään vastauksen antavan osapuolen alueella, elleivät osapuolet toisin sovi.

5. Neuvotteluissa osapuolet

a) toimittavat riittävästi tietoja, jotta asia voidaan tutkia kattavasti; ja

b) käsittelevät neuvottelujen aikana vaihdettuja tietoja luottamuksellisina.

6. Osapuolet aloittavat neuvottelut kumpaakin osapuolta tyydyttävään ratkaisuun pääsemiseksi ottaen huomioon asiaan liittyvät yhteistyömahdollisuudet. Tässä luvussa tarkoitettuihin monenvälisiin sopimuksiin liittyvissä asioissa osapuolet ottavat huomioon ILO:lta tai kyseisten sopimusten nojalla perustetuilta asiaan liittyviltä elimiltä saadut tiedot. Osapuolet voivat tarvittaessa sopia, että ne pyytävät neuvoa tällaisilta järjestöiltä tai elimiltä tai muilta asiantuntijoilta tai elimiltä, joita ne pitävät sopivina avustamaan niitä neuvotteluissa.

7. Jos osapuolet eivät pysty ratkaisemaan asiaa 60 päivän kuluessa 1 kohdan mukaisen kirjallisen neuvottelupyynnön toimittamisesta, kumpikin osapuoli voi toimittamalla kirjallisen pyynnön toisen osapuolen yhteyspisteelle pyytää, että alakomitea kutsutaan koolle käsittelemään asiaa. Alakomitean on kokoonnuttava viipymättä, ja sen on pyrittävä löytämään asiaan ratkaisu.

8. Kumpikin osapuoli tai tämän artiklan 7 kohdan nojalla koolle kutsuttu alakomitea voi tarvittaessa pyytää 40.6 artiklassa tarkoitettujen sisäisten neuvoa-antavien ryhmien näkemyksiä tai muita asiantuntijalausuntoja.

9. Jos osapuolet pystyvät ratkaisemaan asian, niiden on dokumentoitava lopputulos ja tarvittaessa myös sovitut toimet ja aikataulut. Osapuolet asettavat tulokset julkisesti saataville, elleivät ne toisin sovi.

33.22 artikla

Asiantuntijapaneeli

1. Jos osapuolet eivät pysty ratkaisemaan asiaa 60 päivän kuluessa siitä, kun 33.21 artiklan 7 kohdassa tarkoitettu kirjallinen pyyntö alakomitean koolle kutsumisesta on toimitettu, tai jos tällaista pyyntöä ei esitetä, 120 päivän kuluessa 33.21 artiklan 1 kohdan mukaisen kirjallisen neuvottelupyynnön toimittamisesta, pyynnön esittänyt osapuoli voi pyytää asiantuntijapaneelin perustamista tutkimaan asiaa.

Tällainen pyyntö on esitettävä kirjallisesti vastauksen antavan osapuolen yhteyspisteelle. Pyynnössä on yksilöitävä syyt, joiden vuoksi asiantuntijapaneelin perustamista pyydetään, mukaan lukien riittävän yksityiskohtainen kuvaus kyseisestä asiasta, ja selitettävä, miten kyseinen asia rikkoo tämän luvun tiettyjä määräyksiä.

2. Ellei tässä artiklassa toisin määrätä, 38.6, 38.10 ja 38.13 artiklaa, 38.14 artiklan 1 kohtaa, 38.15 ja 38.19 artiklaa, 38.20 artiklan 2 kohtaa, ja 38.21, 38.22, 38.24, 38.32, 38.33, 38.34 ja 38.35 artiklaa sekä liitteen 38-A työjärjestystä ja liitteen 38-B käytännesääntöjä sovelletaan soveltuvin osin.

3. Alakomitea suosittelee ensimmäisessä kokouksessaan sekakomitealle, että nimetään vähintään 15 henkilöä, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan asiantuntijapaneelissa. Sekakomitea laatii tämän suosituksen perusteella viimeistään vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta luettelon tällaisista henkilöistä. Luetteloon sisältyy kolme alaluetteloa:

a) yksi alaluettelo EU-osapuolen ehdotusten perusteella valituista henkilöistä;

b) yksi alaluettelo Chilen ehdotusten perusteella valituista henkilöistä; ja

c) yksi alaluettelo henkilöistä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja jotka toimivat asiantuntijapaneelin puheenjohtajana.

4. Jokaisessa alaluettelossa on oltava vähintään viisi henkilöä. Sekakomitea varmistaa, että luettelo pidetään ajan tasalla ja että siinä on tämä henkilöiden vähimmäismäärä.

5. Edellä 3 kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä on oltava erikoisosaamista tai -asiantuntemusta työlainsäädännön tai ympäristölainsäädännön alalta, tässä luvussa käsiteltyjen aiheiden alalta tai kansainvälisten sopimusten puitteissa syntyvien riitojen ratkaisemisesta. Heidän on oltava riippumattomia ja toimittava yksilöinä, he eivät saa ottaa erimielisyyteen liittyviä ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta eikä heillä saa olla sidoksia minkään osapuolen hallitukseen ja heidän on noudatettava liitteessä 38-B esitettyjä menettelysääntöjä.

6. Kun asiantuntijapaneeli kootaan 38.6 artiklan 3, 4 ja 6 kohdassa määrättyjen menettelyjen mukaisesti, asiantuntijat valitaan tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetuista asiaankuuluvista alaluetteloista.

7. Elleivät osapuolet viiden päivän kuluessa asiantuntijapaneelin asettamisesta toisin sovi, paneelin tehtävänä on

”tarkastella Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen laajennetun puitesopimuksen 33 luvun asiaankuuluvien määräysten perusteella asiantuntijapaneelin perustamista koskevassa pyynnössä tarkoitettua asiaa ja antaa kyseisen sopimuksen 33.23 artiklan mukaisesti raportti, joka sisältää paneelin havainnot ja suositukset asian ratkaisemiseksi”.

8. Asioissa, jotka liittyvät tämän luvun soveltamisalaan kuuluviin monenvälisiin sopimuksiin, asiantuntijapaneelin olisi pyydettävä ILO:lta tai kyseisten sopimusten nojalla perustetuilta asiaankuuluvilta elimiltä tietoja, mukaan lukien kaikki saatavilla olevat ILO:n tai tällaisten elinten hyväksymät asiaankuuluvat tulkintaohjeet, päätelmät tai päätökset. Tällaiset tiedot on toimitettava kummallekin osapuolelle, jotta ne voivat esittää huomautuksensa.

9. Asiantuntijapaneelin on tulkittava tämän luvun määräyksiä yleisen kansainvälisen oikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen, myös valtiosopimusoikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa määrättyjen tulkintasääntöjen mukaisesti.

10. Asiantuntijapaneeli antaa osapuolille väliraportin ja loppuraportin, joissa esitetään tosiseikkoja koskevat havainnot, asiaankuuluvien määräysten sovellettavuus sekä sen tekemien havaintojen, päätelmien ja suositusten perustelut.

11. Asiantuntijapaneeli toimittaa osapuolille väliraportin 100 päivän kuluessa asiantuntijapaneelin asettamispäivästä. Jos asiantuntijapaneeli katsoo, että tätä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, sen puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona asiantuntijapaneeli aikoo antaa väliraporttinsa. Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta pidentää tässä kohdassa tarkoitettua määräaikaa.

12. Osapuoli voi toimittaa asiantuntijapaneelille 25 päivän kuluessa väliraportin antamisesta perustellun pyynnön tarkastella uudelleen tiettyjä väliraportin kohtia. Osapuoli voi tehdä huomautuksia toisen osapuolen pyynnöstä 15 päivän kuluessa pyynnön toimittamisesta.

13. Tarkasteltuaan pyyntöä ja huomautuksia asiantuntijapaneeli laatii loppuraportin. Jos 12 kohdassa tarkoitetussa määräajassa ei esitetä kirjallista pyyntöä tarkastella uudelleen tiettyjä väliraportin kohtia, väliraportista tulee asiantuntijapaneelin loppuraportti.

14. Asiantuntijapaneeli antaa osapuolille loppuraporttinsa 175 päivän kuluessa kyseisen paneelin asettamispäivästä. Jos asiantuntijapaneeli katsoo, että tätä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, sen puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona paneeli aikoo antaa loppuraporttinsa. Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta pidentää tässä kohdassa tarkoitettua määräaikaa.

15. Loppuraportissa on tarkasteltava osapuolten mahdollisesti esittämiä väliraporttia koskevia kirjallisia pyyntöjä, ja siinä on selkeästi käsiteltävä osapuolten mahdollisesti tekemiä huomautuksia.

16. Osapuolten on saatettava asiantuntijapaneelin loppuraportti julkisesti saataville 15 päivän kuluessa siitä, kun asiantuntijapaneeli on toimittanut sen osapuolille.

17. Jos asiantuntijapaneeli toteaa loppuraportissa, että osapuoli ei ole noudattanut tämän luvun mukaisia velvollisuuksiaan, osapuolet keskustelevat toteutettavista asianmukaisista toimenpiteistä ottaen huomioon asiantuntijapaneelin raportin ja suositukset. Vastauksen antava osapuoli ilmoittaa 40.6 artiklassa tarkoitetulle sisäiselle neuvoa-antavalle ryhmälleen ja toiselle osapuolelle toteutettavia toimia tai toimenpiteitä koskevista päätöksistään viimeistään kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun raportti on asetettu julkisesti saataville.

18. Alakomitea seuraa asiantuntijapaneelin loppuraportin ja suositusten jatkotoimia. Jäljempänä 40.6 artiklassa tarkoitetut sisäiset neuvoa-antavat ryhmät voivat esittää tätä koskevia huomautuksia alakomitealle.

33.23 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Tämän luvun tavoitteiden saavuttamisen tehostamiseksi osapuolet keskustelevat alakomitean kokouksissa tämän luvun tehokkaasta täytäntöönpanosta ottaen huomioon muun muassa kummankin osapuolen merkittävän poliittisen kehityksen ja kansainvälisten sopimusten kehityksen.

2. Tällaisten keskustelujen tulokset huomioon ottaen osapuoli voi pyytää tämän luvun uudelleentarkastelua milloin tahansa tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen. Tätä varten alakomitea voi suositella osapuolille tämän luvun asiaankuuluvien määräysten muuttamista 41.6 artiklan 1 kohdassa vahvistetun muutosmenettelyn mukaisesti.

34 LUKU

KAUPPA JA SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

34.1 artikla

Asiayhteys ja tavoitteet

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että on tärkeää sisällyttää sukupuolinäkökulma osallistavan talouskasvun edistämiseen ja että sukupuolitietoisilla toimintalinjoilla voi olla tältä osin keskeinen merkitys. Tähän sisältyy naisten osallistumista haittaavien esteiden poistaminen talouselämästä ja kansainvälisestä kaupasta, mukaan lukien miesten ja naisten yhtäläisten työmahdollisuuksien parantaminen työmarkkinoilla eri tehtävissä ja eri toimialoilla.

2. Osapuolet tunnustavat, että kansainvälinen kauppa ja investoinnit ovat talouskasvun moottoreita, ja tunnustavat myös, että naiset antavat merkittävän panoksen talouskasvuun osallistumalla taloudelliseen toimintaan, myös liiketoimintaan ja kansainväliseen kauppaan.

3. Osapuolet tunnustavat, että naisten osallistuminen kansainväliseen kauppaan voi osaltaan edistää naisten taloudellista voimaantumista ja riippumattomuutta. Lisäksi se, että taloudellisia voimavaroja ovat naisten saatavilla ja omistuksessa, edistää kestävää ja osallistavaa talouskasvua, vaurautta, kilpailukykyä ja yhteiskunnan hyvinvointia. Näin ollen osapuolet korostavat, että ne aikovat panna tämän sopimuksen tämän osan täytäntöön tavalla, joka edistää ja parantaa naisten ja miesten tasa-arvoa.

4. Osapuolet palauttavat mieleen Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 ja sen kauppaa ja sukupuolten tasa-arvoa koskevat tavoitteet, erityisesti tavoitteen 5: saavuttaa sukupuolten välinen tasa-arvo sekä vahvistaa naisten ja tyttöjen oikeuksia ja mahdollisuuksia.

5. Osapuolet vahvistavat kauppaa ja naisten taloudellista voimaantumista koskevan yhteisen julistuksen, joka annettiin WTO:n ministerikokouksessa Buenos Airesissa joulukuussa 2017.

6. Osapuolet palauttavat mieleen sitoumuksensa, jotka koskevat sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista sekä naisten ja tyttöjen voimaantumista ja demokratian periaatteiden ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamista, sellaisina kuin ne on vahvistettu ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa asiaankuuluvissa sukupuolten tasa-arvoon liittyvissä kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa, joiden osapuolia ne ovat.

7. Osapuolet vahvistavat Pekingissä 4–15 päivänä syyskuuta 1995 pidetyssä neljännessä naisten maailmankonferenssissa hyväksytyn Pekingin julistuksen ja toimintaohjelman mukaiset sitoumuksensa ja panevat erityisesti merkille tavoitteet ja määräykset, jotka koskevat naisten yhtäläisiä mahdollisuuksia saada taloudellisia voimavaroja ja työpaikkoja sekä harjoittaa kauppaa.

8. Osapuolet vahvistavat, että on tärkeää toteuttaa osallistavaa kauppapolitiikkaa, jolla edistetään miesten ja naisten yhtäläisiä oikeuksia, yhtäläistä kohtelua ja yhtäläisiä mahdollisuuksia sekä kaikenlaisen naisiin kohdistuvan syrjinnän poistamista.

9. Osapuolet korostavat yksityisen sektorin merkitystä sukupuolten tasa-arvon edistämisessä, kun yritystoiminnassa noudatetaan syrjimättömyyttä ja monimuotoisuutta koskevaa toimintatapaa osapuolten hyväksymien tai tukemien kansainvälisten suuntaviivojen ja normien mukaisesti.

10. Osapuolet pyrkivät

a) tehostamaan kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti kauppasuhteitaan, yhteistyötään ja vuoropuheluaan tavoilla, jotka edistävät naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja yhtäläistä kohtelua työntekijöinä, tuottajina, kauppiaina tai kuluttajina;

b) helpottamaan yhteistyötä ja vuoropuhelua, jotta voidaan parantaa naisten valmiuksia ja edellytyksiä hyödyntää kaupan luomia mahdollisuuksia;

c) edelleen parantamaan valmiuksiaan puuttua kauppaan liittyviin sukupuolikysymyksiin muun muassa vaihtamalla tietoja ja parhaita käytäntöjä.

34.2 artikla

Monenväliset sopimukset

1. Kumpikin osapuoli vahvistaa sitoutuneensa panemaan tehokkaasti täytäntöön velvollisuutensa, jotka johtuvat kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevasta yleissopimuksesta, jonka Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous hyväksyi 18 päivänä joulukuuta 1979, ja panee erityisesti merkille määräykset, jotka koskevat naisten syrjinnän poistamista talous- ja työelämässä.

2. Osapuolet palauttavat mieleen tämän sopimuksen tämän osan 33.16 artiklan mukaiset velvollisuutensa, jotka liittyvät sellaisiin jäsenvaltioiden ja Chilen ratifioimiin ILO:n yleissopimuksiin, jotka koskevat sukupuolten tasa-arvoa ja syrjinnän poistamista työssä ja ammateissa.

3. Kumpikin osapuoli vahvistaa sitoutuneensa panemaan tehokkaasti täytäntöön muista monenvälisistä sopimuksista, joissa se on osapuolena, johtuvat velvollisuutensa, jotka koskevat sukupuolten tasa-arvoa tai naisten oikeuksia.

34.3 artikla

Yleiset määräykset

1. Osapuolet tunnustavat kummankin osapuolen oikeuden vahvistaa miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien soveltamisala ja takeet sekä hyväksyä tai muuttaa vastaavasti asiaa koskevaa lainsäädäntöään ja politiikkaansa 34.2 artiklassa tarkoitetuista kansainvälisistä sopimuksista johtuvien sitoumustensa mukaisesti.

2. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että sen asiaa koskevassa lainsäädännössä ja toimintalinjoissa säädetään miesten ja naisten yhtäläisistä oikeuksista, kohtelusta ja mahdollisuuksista ja edistetään niitä osapuolen kansainvälisten sitoumusten mukaisesti. Kumpikin osapuoli pyrkii kehittämään tällaista lainsäädäntöä ja politiikkaa.

3. Kumpikin osapuoli pyrkii keräämään sukupuolen mukaan jaoteltuja tietoja kaupasta ja sukupuolesta, jotta voidaan ymmärtää paremmin kauppapolitiikan välineiden erilaisia vaikutuksia naisiin ja miehiin työntekijöinä, tuottajina, kauppiaina tai kuluttajina.

4. Kumpikin osapuoli edistää alueellaan yleistä tietoisuutta sukupuolten tasa-arvoa koskevasta lainsäädännöstään ja toimintalinjoistaan, mukaan lukien niiden vaikutus ja merkitys osallistavan talouskasvun ja kauppapolitiikan kannalta.

5. Kumpikin osapuoli ottaa tarvittaessa huomioon miesten ja naisten tasa-arvon tavoitteen laatiessaan, pannessaan täytäntöön ja tarkastellessaan toimenpiteitä tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvilla aloilla.

6. Kumpikin osapuoli edistää kauppaa ja investointeja tukemalla yhtäläisiä mahdollisuuksia ja naisten ja miesten osallistumista talouteen ja kansainväliseen kauppaan. Tähän sisältyvät muun muassa toimenpiteet, joilla pyritään asteittain poistamaan kaikenlainen sukupuoleen perustuva syrjintä; edistämään samapalkkaisuuden periaatetta, jotta voidaan kuroa umpeen sukupuolten välisiä palkkaeroja, ja tukemaan sitä, että naisia ei syrjitä työssä ja ammatissa, myöskään raskauden ja äitiyden vuoksi.

7. Osapuoli ei saa heikentää tai vähentää sukupuolten tasa-arvon tai naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien turvaamiseen tähtäävän lainsäädäntönsä antamaa suojaa kaupan tai sijoitusten edistämiseksi.

8. Osapuoli ei saa kaupan tai sijoitusten edistämiseksi luopua tai muutoin poiketa sukupuolten tasa-arvoa tai naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevasta lainsäädännöstään taikka tarjoutua luopumaan tai

muutoin poikkeamaan niistä tavalla, joka heikentää tai alentaa kyseisellä lainsäädännöllä taattua suojelun tasoa.

9. Osapuoli ei saa laiminlyödä sukupuolten tasa-arvon tai naisten ja miesten yhtäläisten mahdollisuuksien varmistamiseen tähtäävän lainsäädäntönsä antaman suojan tosiasiallista täytäntöönpanoa jatkuvan tai toistuvan toiminnan tai toimimatta jättämisen seurauksena tavalla, joka vaikuttaa kauppaan tai sijoituksiin.

34.4 artikla

Yhteistyötoimet

1. Osapuolet tunnustavat, että on hyödyllistä jakaa kokemuksia sukupuolten tasa-arvoa edistävien toimenpiteiden kauppaan liittyvien seikkojen suunnittelusta, täytäntöönpanosta, seurannasta ja vahvistamisesta.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisesti osapuolet toteuttavat yhteistyötoimia, joiden tarkoituksena on parantaa naisten, myös työntekijöinä ja liikealalla toimivien naisten ja naisyrittäjien, valmiuksia ja edellytyksiä hyödyntää täysimääräisesti tämän sopimuksen tämän osan tarjoamia mahdollisuuksia.

3. Yhteistyötoimia toteutetaan osapuolten sopimissa kysymyksissä ja aiheissa.

4. Yhteistyötoimia voidaan suunnitella ja toteuttaa yhdessä YK:n, WTO:n, ILO:n OECD:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen kanssa sekä tarvittaessa kolmansien maiden, yritysten, työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen, koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden sekä muiden valtiosta riippumattomien järjestöjen kanssa.

5. Yhteistyöaloja voivat olla kokemusten ja parhaiden käytäntöjen jakaminen toimintalinjoista ja ohjelmista, joilla kannustetaan naisia osallistumaan enemmän kansainväliseen kauppaan, sekä kauppaan liittyvät seikat seuraavissa kysymyksissä:

a) naisten taloudellisen osallisuuden ja koulutuksen sekä rahoituksen ja rahoitustuen saannin edistäminen;

b) naisten johtajuuden edistäminen ja naisten verkostojen kehittäminen;

c) naisten täysimääräisen talouteen osallistumisen edistäminen tukemalla naisten osallistumista, johtajuutta ja koulutusta erityisesti aloilla, joilla naiset ovat aliedustettuina, kuten luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan alalla sekä innovoinnissa ja liiketoiminnassa;

d) sukupuolten tasa-arvon edistäminen yrityksissä;

e) naisten toimiminen julkisen ja yksityisen sektorin päätöksentekijöinä;

f) julkiset ja yksityiset aloitteet, joilla edistetään naisyrittäjyyttä, mukaan lukien naisten tuominen viralliseen talouteen, naisten johtamien yritysten kilpailukyvyn parantaminen, jotta ne voivat osallistua paikallisiin, alueellisiin ja globaaleihin arvoketjuihin ja kilpailla niissä, sekä toimet, joilla edistetään naisten johtamien pienten ja keskisuurten yritysten kansainvälistymistä;

g) toimintapolitiikka ja ohjelmat, joilla parannetaan naisten digitaalisia taitoja ja verkkokaupan välineiden ja verkkokauppa-alustojen saatavuutta;

h) hoitopolitiikkojen ja ohjelmien sekä työ- ja yksityiselämän tasapainoa koskevien toimenpiteiden edistäminen sukupuolinäkökulmasta;

i) naisten kasvavan kansainväliseen kauppaan osallistumisen ja sukupuolten palkkaeron pienentämisen välisen yhteyden tutkiminen;

j) kauppapolitiikan sukupuoliperusteisen analyysin kehittäminen, mukaan lukien sen suunnittelu, täytäntöönpano ja vaikutusten seuranta;

k) sukupuolen mukaan jaoteltujen tietojen kerääminen, indikaattoreiden käyttö, seuranta- ja arviointimenetelmät sekä kauppatilastojen analysointi sukupuolinäkökulmasta;

l) sen tutkiminen, miten naisten osallistuminen kansainväliseen kauppaan kytkeytyy sellaisiin kysymyksiin kuten ihmisarvoinen työ, ammatillinen eriytyminen ja naisten työolot, mukaan lukien raskaana olevien ja äskettäin synnyttäneiden työntekijöiden työturvallisuus ja -terveys 33.18 artiklan f alakohdan mukaisesti;

m) toimintalinjat ja ohjelmat, joilla ehkäistään ja lievennetään kriisien ja hätätilanteiden naisiin ja miehiin kohdistuvia erilaisia taloudellisia vaikutuksia ja vastataan niihin; ja

n) muut osapuolten sopimat kysymykset.

6. Osapuolet päättävät yhdessä yhteistyötoimien painopisteistä yhteistä etua koskevien alojen ja käytettävissä olevien resurssien pohjalta.

7. Yhteistyö, myös 5 kohdassa tarkoitetuilla aloilla, voidaan toteuttaa henkilökohtaisesti tai mitä tahansa osapuolten käytettävissä olevaa teknistä keinoa käyttäen esimerkiksi seuraavin toimin: työpajat, seminaarit, konferenssit, yhteistyöohjelmat ja -hankkeet sekä kokemusten vaihto ja parhaiden käytäntöjen jakaminen toimintalinjoista ja menettelyistä ja asiantuntijavaihto.

8. Osapuolet kannustavat 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustetun kaupan ja kestävän kehityksen alakomitean kautta tämän sopimuksen tässä osassa perustettujen elinten pyrkimyksiä sisällyttää sukupuoleen liittyvät kysymykset, näkökohdat ja toimet työhönsä.

9. Osapuolet kannustavat tarvittaessa naisten osallistavaa osallistumista tämän artiklan nojalla toteutettavien yhteistyötoimien toteuttamiseen.

34.5 artikla

Institutionaaliset järjestelyt

1. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu kaupan ja kestävän kehityksen alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”, vastaa tämän luvun täytäntöönpanosta. Tähän lukuun sovelletaan 33.19 artiklaa soveltuvin osin ([136]).

2. Ollessaan vuorovaikutuksessa kansalaisyhteiskunnan kanssa 40.6 artiklan mukaisesti perustetuissa tai nimetyissä sisäisissä neuvoa-antavissa ryhmissä ja 40.7 artiklan nojalla järjestetyssä kansalaisyhteiskuntafoorumissa osapuolet kannustavat miesten ja naisten tasa-arvoa edistävien järjestöjen osallistumista.

34.6 artikla

Riitojen ratkaiseminen

Tähän lukuun sovelletaan 33.20, 33.21 ja 33.22 artiklaa soveltuvin osin ([137]).

34.7 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että on tärkeää seurata ja arvioida yhdessä tai erikseen osapuolten omien prosessien ja instituutioiden sekä tämän sopimuksen tämän osan nojalla perustettujen prosessien ja instituutioiden avulla tämän sopimuksen tämän osan täytäntöönpanon vaikutusta miesten ja naisten tasa-arvoon ja naisille avautuviin mahdollisuuksiin kaupan alalla.

2. Osapuolet voivat tarkastella tätä lukua uudelleen sen täytäntöönpanosta saatujen kokemusten perusteella ja tarvittaessa ehdottaa, miten sitä voidaan vahvistaa.

35 LUKU

AVOIMUUS

35.1 artikla

Tavoite

1. Osapuolet ovat tietoisia siitä, millainen vaikutus niiden sääntely-ympäristöillä voi olla niiden väliseen kauppaan ja investointitoimintaan, ja pyrkivät tästä syystä tarjoamaan talouden toimijoille, erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille, ennakoitavan sääntely-ympäristön ja tehokkaat menettelyt.

2. Osapuolet vahvistavat WTO-sopimuksen mukaiset sitoumuksensa ja rakentavat tämän luvun kyseisiin sitoumuksiin ja vahvistavat lisää avoimuutta koskevia järjestelyjä.

35.2 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan

a) ”hallinnollisella päätöksellä” päätöstä tai toimenpidettä, jolla on yksittäisessä tapauksessa juridinen vaikutus tiettyyn henkilöön, tavaraan tai palveluun, ja määritelmä kattaa myös osapuolen lainsäädännössä edellytetyn hallinnollisen päätöksen tekemättä jättämisen; ja

b) ”yleisesti sovellettavalla hallinnollisella päätöksellä” hallinnollista päätöstä tai tulkintaa, jota sovelletaan kaikkiin henkilöihin ja tosiasiallisiin tilanteisiin, jotka yleisesti kuuluvat kyseisen hallinnollisen päätöksen tai tulkinnan soveltamisalaan, ja jolla vahvistetaan toimintasääntö mutta johon eivät sisälly

   i) hallinnollisessa tai tuomioistuintyyppisessä menettelyssä annettu määritys tai päätös, jota sovelletaan toisen osapuolen tiettyyn henkilöön, tavaraan tai palveluun tietyssä tapauksessa; tai

   ii) päätös, jolla annetaan tiettyä toimea tai käytäntöä koskeva ratkaisu.

35.3 artikla

Julkaiseminen

1. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen yleisesti sovellettavat säädökset, määräykset, yleisesti sovellettavat hallinnolliset päätökset ja oikeudelliset päätökset, jotka koskevat jotain tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvaa asiaa, julkaistaan viipymättä virallisesti ilmoitetulla tavalla ja mahdollisuuksien mukaan sähköisesti, tai asetetaan muutoin saataville siten, että kuka tahansa voi tutustua niihin.

2. Kumpikin osapuoli antaa selityksen säädöstensä, määräystensä, menettelyjensä, yleisesti sovellettavien hallinnollisten päätöstensä ja oikeudellisten päätöstensä tavoitteesta ja perusteista tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

3. Kumpikin osapuoli asettaa kohtuullisen määräajan tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvia asioita koskevien säädösten ja määräysten julkaisupäivän ja voimaantulopäivän välille, paitsi jos se ei ole mahdollista asian kiireellisyyden vuoksi. Tätä kohtaa ei sovelleta yleisesti sovellettaviin hallinnollisiin päätöksiin eikä oikeudellisiin päätöksiin.

35.4 artikla

Tiedustelut ja tietojen toimittaminen

1. Kumpikin osapuoli perustaa tai ylläpitää asianmukaisia järjestelyjä vastatakseen kenen tahansa tiedusteluihin, jotka koskevat jotakin sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvaa asiaa koskevia säädöksiä tai määräyksiä.

2. Osapuolen pyynnöstä toinen osapuoli toimittaa viipymättä tietoja ja vastaa tiedusteluihin, jotka liittyvät mihin tahansa tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluviin asioihin liittyviin voimassa oleviin tai suunniteltuihin säädöksiin tai määräyksiin, ellei tämän sopimuksen tämän osan jonkin toisen luvun nojalla ole tätä varten perustettu erityistä järjestelyä.

35.5 artikla

Hallinnolliset menettelyt

1. Kumpikin osapuoli hallinnoi kaikkia tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvia asioita koskevia yleisesti sovellettavia säädöksiään, määräyksiään, menettelyjään ja hallinnollisia päätöksiään objektiivisella, puolueettomalla ja kohtuullisella tavalla.

2. Jos käynnistetään 1 kohdassa tarkoitettujen yleisesti sovellettavien säädösten, määräysten, menettelyiden tai hallinnollisten päätösten soveltamiseen liittyviä hallinnollisia menettelyitä suhteessa toisen osapuolen henkilöihin, tavaroihin tai palveluihin kumpikin osapuoli

a) pyrkii tarjoamaan menettelyn alkaessa henkilöille, joita hallinnollinen menettely välittömästi koskee, kohtuullisessa määräajassa sekä säädöstensä ja määräystensä mukaisesti selvityksen, joka sisältää menettelyn luonteen kuvauksen, selvityksen siitä oikeusviranomaisesta, jossa menettely on aloitettu, ja yleisen kuvauksen kyseisestä aiheesta; ja

b) antaa tällaisille henkilöille kohtuullisen mahdollisuuden esittää tosiasioita ja perusteluja näkemystensä tueksi ennen lopullista hallinnollista päätöstä, siinä määrin kuin aika, menettelyjen luonne ja yleinen etu sen sallivat.

35.6 artikla

Uudelleentarkastelu ja muutoksenhaku

1. Kumpikin osapuoli perustaa tai pitää yllä yleisiä tuomioistuimia, välimiesoikeuksia tai hallintotuomioistuimia tai menettelyjä, joiden tarkoituksena on tarkastella viipymättä uudelleen ja, jos aiheellista, korjata tämän sopimuksen tässä osassa käsiteltäviin seikkoihin liittyviä hallinnollisia päätöksiä.

2. Kumpikin osapuoli varmistaa, että sen tuomioistuimet, välimiesoikeudet tai hallintotuomioistuimet toteuttavat valitus- ja uudelleentarkastelumenettelyt syrjimättömästi ja puolueettomasti. Tällaisten tuomioistuinten on oltava puolueettomia ja riippumattomia hallinnollisesta toimeenpanosta vastaavasta viranomaisesta, eikä niille saa koitua etua asian lopputuloksesta.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tuomioistuinten tai menettelyjen osalta kumpikin osapuoli varmistaa, että tällaisissa tuomioistuimissa tai tällaisissa menettelyissä asianosaisille annetaan

a) kohtuullinen mahdollisuus tukea tai puolustaa omia kantojaan; ja

b) päätös, joka perustuu näyttöön ja esitettyihin asiakirjoihin tai, jos osapuolen lainsäädännössä niin edellytetään, asiaankuuluvan viranomaisen kokoamiin asiakirjoihin.

4. Kumpikin osapuoli varmistaa, että hallinnollisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen panee täytäntöön 3 kohdan b alakohdassa tarkoitetun päätöksen, johon kuitenkin voidaan hakea muutosta tai jota voidaan pyytää tarkastelemaan uudelleen osapuolen säädösten ja määräysten mukaisesti.

35.7 artikla

Suhde muihin lukuihin

Tämän luvun määräyksiä sovelletaan tämän sopimuksen tämän osan muissa luvuissa vahvistettujen erityisten sääntöjen lisäksi.

36 LUKU
HYVÄT SÄÄNTELYKÄYTÄNNÖT

36.1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä lukua sovelletaan sääntelyviranomaisten hyväksymiin tai käynnistämiin sääntelytoimenpiteisiin, jotka koskevat tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvia seikkoja.

2. Tätä lukua ei sovelleta jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisiin tai jäsenvaltioiden sääntelytoimenpiteisiin, -käytäntöihin tai -lähestymistapoihin.

36.2 artikla

Yleiset periaatteet

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää

a) soveltaa sääntelytoimenpiteiden suunnittelussa, muotoilussa, antamisessa, täytäntöönpanossa, arvioinnissa ja tarkistamisessa hyviä sääntelykäytäntöjä, jotta saavutetaan sisäiset poliittiset tavoitteet; ja

b) pitää yllä ja parantaa tämän sopimuksen tämän osan tarjoamia etuja, jotta helpotetaan tavaroiden ja palvelujen kauppaa ja lisätään sijoituksia osapuolten välillä.

2. Kumpikin osapuoli voi vapaasti määritellä tämän sopimuksen tämän osan mukaisten hyvien sääntelykäytäntöjen toteutustavat oman sääntelyjärjestelmänsä perustana olevan oikeudellisen kehyksen, käytäntöjen ja perusperiaatteiden kanssa yhteensopivasti, mukaan lukien ennalta varautumisen periaate.

3. Tämän luvun määräyksiä ei voida tulkita siten, että ne edellyttäisivät, että osapuoli

a) poikkeaa omista sääntelytoimenpiteiden valmistelua ja toteuttamista koskevista sisäisistä menettelyistään;

b) toteuttaa toimia, jotka vaarantaisivat tai estäisivät sääntelytoimenpiteiden toteuttamisen oikea-aikaisesti niiden yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta; tai

c) saavuttaa jonkin tietyn sääntelyllisen lopputuloksen.

36.3 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa tarkoitetaan

a) ”sääntelyviranomaisella”:

   i) EU-osapuolen osalta: Euroopan komissiota; ja

   ii) Chilen osalta: mikä tahansa toimeenpanovaltaa käyttävää sääntelyviranomaista; ja

b) ”sääntelytoimenpiteillä”:

   i) EU-osapuolen osalta:

A) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 288 artiklassa tarkoitettuja asetuksia ja direktiivejä; ja

B) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklassa tarkoitettuja täytäntöönpanoasetuksia ja 291 artiklassa tarkoitettuja delegoituja asetuksia; ja

ii) Chilen osalta: sääntelyviranomaisten hyväksymiä yleisesti sovellettavia lakeja ja asetuksia, joiden noudattaminen on pakollista ([138]).

36.4 artikla

Sääntelyn kehittämisen sisäinen koordinointi

Kummallakin osapuolella on oltava käytössä sisäisen koordinoinnin tai tarkastelun menettelyjä tai järjestelyjä sääntelytoimenpiteiden valmistelua, arviointia ja tarkastelua varten. Tällaisilla menettelyillä tai järjestelyillä olisi pyrittävä muun muassa

a) edistämään hyviä sääntelykäytäntöjä, tässä luvussa tarkoitetut käytännöt mukaan lukien;

b) havaitsemaan ja välttämään tarpeetonta päällekkäisyyttä ja epäjohdonmukaisia vaatimuksia osapuolen sääntelytoimenpiteissä;

c) varmistamaan, että osapuoli noudattaa kansainvälisiä kauppavelvoitteitaan; ja

d) edistämään valmisteilla olevien sääntelytoimenpiteiden vaikutusten tarkastelua, mukaan lukien vaikutukset pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

36.5 artikla

Sääntelymenettelyiden ja -järjestelyjen avoimuus

Kumpikin osapuoli asettaa omien sääntöjensä ja menettelyidensä mukaisesti julkisesti saataville kuvauksen menettelyistä ja järjestelyistä, joita sen sääntelyviranomainen käyttää sääntelytoimenpiteiden valmisteluun, arviointiin tai tarkistamiseen. Kyseisissä kuvauksissa on viitattava asiaa koskeviin ohjeisiin, sääntöihin tai menettelyihin, mukaan lukien ne, joiden avulla yleisö voi esittää huomautuksia.

36.6 artikla

Varhaisessa vaiheessa annettavat tiedot suunnitelluista sääntelytoimenpiteistä

1. Kumpikin osapuoli pyrkii julkaisemaan vuosittain omien sääntöjensä ja menettelyidensä mukaisesti tiedot suunnitelluista merkittävistä ([139]) sääntelytoimenpiteistä.

2. Kumpikin osapuoli pyrkii saattamaan oikea-aikaisesti julkisesti saataville seuraavat tiedot kustakin 1 kohdassa tarkoitetusta merkittävästä sääntelytoimenpiteestä:

a) lyhyt kuvaus toimenpiteen soveltamisalasta ja tavoitteista; ja

b) toimenpiteen arvioitu hyväksymisaika, jos se on tiedossa, sekä mahdolliset julkiset kuulemiset.

36.7 artikla

Julkiset kuulemiset

1. Valmistellessaan merkittävää sääntelytoimenpidettä osapuoli tarvittaessa omien sääntöjensä ja menettelyjensä mukaisesti

a) julkaisee sääntelytoimenpiteen luonnoksen tai kuulemismenettelyn asiakirjat, joissa annetaan riittävät tiedot valmisteilla olevasta sääntelytoimenpiteestä, jotta jokainen henkilö ([140]) voi arvioida, vaikuttaako se kyseisen henkilön etuihin merkittävästi ja millainen vaikutus on;

b) tarjoaa kaikille syrjimättömin perustein kohtuulliset mahdollisuudet esittää huomautuksia; ja

c) ottaa saadut huomautukset huomioon.

2. Kummankin osapuolen sääntelyviranomaisen on pyrittävä hyödyntämään sähköisiä viestintävälineitä ja pyrittävä pitämään yllä tähän tarkoitettua sähköistä portaalia, jolla voidaan tarjota julkisia kuulemisia koskevia tietoja ja ottaa vastaan niitä koskevia huomautuksia.

3. Kummankin osapuolen sääntelyviranomaisen on pyrittävä asettamaan julkisesti saataville tiivistelmä kuulemisten tuloksista tai mahdollisesti saaduista huomautuksista, paitsi siltä osin kuin on tarpeen luottamuksellisten tietojen tai henkilötietojen suojaamiseksi tai epäasianmukaisen sisällön kieltämiseksi.

36.8 artikla

Vaikutustenarviointi

1. Kumpikin osapuoli edistää sitä, että sen sääntelyviranomainen toteuttaa sovellettavien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti vaikutustenarvioinnin valmistelemistaan merkittävistä sääntelytoimenpiteistä.

2. Vaikutustenarviointia toteuttaessaan kummankin osapuolen sääntelyviranomaisen on edistettävä menettelyitä ja järjestelyitä, joissa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

a) sääntelytoimenpiteen tarve, myös sen ongelman merkitys ja luonne, johon sääntelytoimenpiteellä on tarkoitus puuttua;

b) toteutettavissa olevat ja tarkoituksenmukaiset sääntelyyn perustuvat ja mahdolliset muut vaihtoehdot, mukaan luettuna sääntelystä pidättäytyminen, joilla saavutettaisiin osapuolen yleisen edun mukaiset tavoitteet;

c) siltä osin kuin se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, kyseisten vaihtoehtojen mahdolliset sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristöä koskevat vaikutukset, myös kansainväliseen kauppaan sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin kohdistuvat vaikutukset; ja

d) tarvittaessa se, miten tarkastellut vaihtoehdot liittyvät asiaankuuluviin kansainvälisiin standardeihin, mukaan lukien mahdollisten eroavaisuuksien syyt.

3. Sääntelyviranomaisen toteuttaman sääntelytoimenpiteen vaikutustenarvioinnin osalta kyseisen sääntelyviranomaisen on laadittava loppuraportti, jossa esitetään sen arvioinnissa huomioon ottamat tekijät ja asiaankuuluvat havainnot. Tällainen raportti on asetettava julkisesti saataville silloin, kun asianomainen sääntelytoimenpide asetetaan julkisesti saataville.

36.9 artikla

Jälkiarviointi

Osapuolet tunnustavat, että niiden nykyisten sääntelytoimenpiteiden säännöllisellä jälkiarvioinnilla on myönteinen vaikutus tarpeettoman sääntelytaakan vähentämiseen, myös pienissä ja keskisuurissa yrityksissä, ja yleisen edun mukaisten tavoitteiden tehokkaampaan saavuttamiseen. Osapuolet pyrkivät edistämään säännöllisten jälkiarviointien käyttöä sääntelyjärjestelmissään.

36.10 artikla

Sääntelyrekisteri

Kumpikin osapuoli varmistaa, että voimassa olevat sääntelytoimenpiteet julkaistaan tähän tarkoitetussa julkisessa rekisterissä, jossa sääntelytoimenpiteet on yksilöity aiheittain ja joka on vapaasti saatavilla keskistetyltä verkkosivustolta. Verkkosivustolta olisi voitava hakea sääntelytoimenpiteitä viite- ja sanahaulla. Kumpikin osapuoli päivittää rekisteriään säännöllisin väliajoin.

36.11 artikla

Yhteistyö ja tietojenvaihto

Osapuolet voivat tehdä yhteistyötä helpottaakseen tämän luvun täytäntöönpanoa. Kyseiseen yhteistyöhön voi sisältyä kaikkien asiaankuuluvien toimien järjestäminen niiden sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön vahvistamiseksi ja tässä luvussa vahvistettuja sääntelykäytäntöjä koskeva tietojenvaihto.

36.12 artikla

Yhteyspisteet

Kumpikin osapuoli nimeää yhteyspisteen helpottamaan osapuolten välistä tietojenvaihtoa kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

36.13 artikla

Riitojenratkaisumenettelyn soveltamatta jättäminen

Tähän lukuun ei sovelleta 38 lukua.

37 LUKU
PIENET JA KESKISUURET YRITYKSET

37.1 artikla

Tavoitteet

Osapuolet tunnustavat pienten ja keskisuurten yritysten, jäljempänä ”pk-yritykset”, merkityksen osapuolten kahdenvälisissä kauppa- ja sijoitussuhteissa ja vahvistavat sitoutuneensa parantamaan pk-yritysten mahdollisuuksia hyötyä tämän sopimuksen tästä osasta.

37.2 artikla

Tiedon jakaminen

1. Kumpikin osapuoli perustaa tai pitää yllä julkisesti saatavilla olevaa pk-yrityksiä koskevaa verkkosivustoa, joka sisältää tietoja tämän sopimuksen tästä osasta, mukaan lukien seuraavat:

a) tämän sopimuksen tämän osan tiivistelmä; ja

b) pk-yrityksille tarkoitetut tiedot, joihin kuuluvat:

   i) kuvaus tämän sopimuksen tämän osan määräyksistä, jotka kumpikin osapuoli katsoo kummankin osapuolen pk-yritysten kannalta merkityksellisiksi; ja

   ii) kaikki lisätiedot, jotka kyseisen osapuolen mukaan olisivat hyödyllisiä pk-yrityksille, jotka ovat kiinnostuneita hyötymään tämän sopimuksen tämän osan tarjoamista mahdollisuuksista.

2. Kumpikin osapuoli sisällyttää 1 kohdassa tarkoitettuun verkkosivustoon seuraavat linkit:

a) tämän sopimuksen tämän osan teksti kaikkine liitteineen ja lisäyksineen, erityisesti tulliluettelot ja tuotekohtaiset alkuperäsäännöt;

b) toisen osapuolen vastaava verkkosivusto; ja

c) sen omien viranomaisten verkkosivustot, joiden se katsoo tarjoavan hyödyllisiä tietoja henkilöille, jotka ovat kiinnostuneita kaupasta tai liiketoiminnasta kyseisessä osapuolessa.

3. Kumpikin osapuoli sisällyttää 1 kohdassa tarkoitetulle verkkosivustolle linkin omien viranomaistensa verkkosivustoille, joilla on tietoja seuraavista:

a) tullimääräykset ja -menettelyt tuontia, vientiä ja kauttakuljetusta varten ja niihin liittyvät lomakkeet, asiakirjat ja muut vaaditut tiedot;

b) määräykset ja menettelyt, jotka koskevat teollis- ja tekijänoikeuksia, mukaan lukien maantieteelliset merkinnät;

c) tekniset määräykset sekä tarvittaessa pakolliset vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt ja linkit vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten luetteloihin niitä tapauksia varten, joissa kolmannen osapuolen suorittama vaatimustenmukaisuuden arviointi on pakollista 16 luvussa määrätyn mukaisesti;

d) 13 luvussa vahvistetut tuontiin ja vientiin liittyvät terveys- ja kasvinsuojelutoimet;

e) julkisia hankintoja koskevat säännöt ja tietokanta, joka sisältää julkisia hankintoja koskevat ilmoitukset, ja muut 28 luvun asiaankuuluvat määräykset;

f) yrityksen rekisteröintimenettelyt; ja

g) muut tiedot, jotka osapuoli katsoo mahdollisesti hyödyllisiksi pk-yrityksille.

4. Kumpikin osapuoli sisällyttää 1 kohdassa määrätylle verkkosivustolle linkin tietokantaan, josta voi tehdä sähköisiä hakuja harmonoidun järjestelmän koodilla ja johon sisältyvät seuraavat sen markkinoille pääsyä koskevat tiedot:

a) tullit ja kiintiöt, mukaan lukien suosituimmuustulli, tullit muille kuin suosituimmuuskohtelun piiriin kuuluville maille sekä etuustullit ja tariffikiintiöt;

b) valmisteverot;

c) verot (kuten arvonlisävero);

d) tullit tai muut maksut, mukaan lukien muut tuotekohtaiset maksut;

e) 10 luvussa vahvistetut alkuperäsäännöt;

f) tullinpalautus tai -lykkäys tai muun tyyppinen helpotus, jolla pienennetään tai palautetaan tullia tai vapautetaan tullista;

g) tavaroiden tullausarvon määritysperusteet;

h) muut tariffitoimenpiteet;

i) tuontimenettelyihin tarvittavat tiedot; ja

j) muihin kuin tariffitoimenpiteisiin tai -sääntöihin liittyvät tiedot.

5. Kumpikin osapuoli päivittää säännöllisesti tai toisen osapuolen pyynnöstä 1–4 kohdassa tarkoitetut tiedot ja linkit, joita se ylläpitää verkkosivustollaan, varmistaakseen, että ne ovat ajantasaisia ja täsmällisiä.

6. Kumpikin osapuoli varmistaa, että tässä artiklassa tarkoitetut tiedot on esitetty pk-yritysten käytön kannalta asianmukaisella tavalla. Kumpikin osapuoli pyrkii asettamaan tällaiset tiedot saataville englanniksi.

7. Osapuoli ei peri maksua pääsystä 1–4 kohdan nojalla tarjottaviin tietoihin miltään kummankaan osapuolen henkilöltä.

37.3 artikla

Pk-yritysten yhteyspisteet

1. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle pk-yritysten yhteyspisteensä, jotka suorittavat tässä artiklassa luetellut tehtävät. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle viipymättä, jos kyseisten yhteyspisteiden yhteystiedot muuttuvat.

2. Pk-yritysten yhteyspiste

a) varmistaa, että pk-yritysten tarpeet otetaan huomioon tämän sopimuksen tämän osan täytäntöönpanossa, jotta kummankin osapuolen pk-yritykset voivat hyötyä tämän sopimuksen tämän osan tarjoamista uusista mahdollisuuksista;

b) varmistaa, että 37.2 artiklassa tarkoitetut tiedot ovat ajan tasalla ja merkityksellisiä pk-yritysten kannalta; kumpi tahansa osapuoli voi pk-yritysten yhteyspisteen kautta ehdottaa lisätietoja, jotka toinen osapuoli voisi jakaa 37.2 artiklan mukaisesti;

c) tarkastelee mitä tahansa asioita, jotka ovat merkityksellisiä pk-yritysten kannalta tämän sopimuksen tämän osan täytäntöönpanon yhteydessä, mukaan lukien seuraavat:

   i) tietojen vaihto sekakomitean avustamiseksi sen tehtävissä, jotka koskevat tämän sopimuksen tämän osan pk-yrityksiin liittyvien näkökohtien seurantaa ja täytäntöönpanoa;

   ii) tämän sopimuksen tässä osassa perustettujen alakomiteoiden ja yhteyspisteiden avustaminen pk-yritysten kannalta merkityksellisten asioiden tarkastelussa;

d) raportoi toteutetuista toimistaan yhdessä tai erikseen säännöllisesti sekakomitealle, jotta se voi tarkastella tilannetta; ja

e) tarkastelee osapuolten sopimuksesta mitä tahansa muuta, pk-yrityksiä koskevaa ja tämän sopimukseen tähän osaan liittyvää seikkaa.

3. Pk-yritysten yhteyspisteet kokoontuvat tarpeen mukaan ja työskentelevät osapuolten sopimien viestintäkanavien kautta, joita voivat olla sähköposti, videoneuvottelut tai muut välineet.

4. Pk-yritysten yhteyspisteet voivat tehtäviään hoitaessaan pyrkiä tarpeen mukaan tekemään yhteistyötä asiantuntijoiden ja ulkopuolisten organisaatioiden kanssa.

37.4 artikla

Riitojenratkaisumenettelyn soveltamatta jättäminen

Tähän lukuun ei sovelleta 38 lukua.

38 LUKU

RIITOJENRATKAISU

A JAKSO

Tavoite ja soveltamisala

38.1 artikla

Tavoite

Tämän luvun tavoitteena on luoda tehokas ja toimiva järjestelmä osapuolten välisten, tämän sopimuksen tämän osan tulkintaan ja soveltamiseen liittyvien riitojen välttämiseksi ja ratkaisemiseksi, jotta päästäisiin yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

38.2 artikla

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan kaikkiin osapuolten välisiin riitoihin, jotka koskevat tämän sopimuksen tämän osan määräysten, jäljempänä ”soveltamisalaan kuuluvat määräykset”, tulkintaa ja soveltamista, jollei tämän sopimuksen tässä osassa toisin määrätä.

38.3 artikla

Määritelmät

Tässä luvussa ja liitteissä 38-A ja 38-B tarkoitetaan

a) ”valituksen esittävällä osapuolella” tai ”valituksen esittäneellä osapuolella” osapuolta, joka pyytää paneelin asettamista 38.5 artiklan nojalla;

b) ”sovittelijalla” henkilöä, joka on valittu sovittelijaksi 38.27 artiklan mukaisesti;

c) ”paneelilla” 38.6 artiklan nojalla asetettua paneelia;

d) ”paneelin jäsenellä” paneelin jäseneksi nimettyä henkilöä; ja

e) ”valituksen kohteena olevalla osapuolella” osapuolta, jonka väitetään rikkovan soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä.

B JAKSO

Neuvottelut

38.4 artikla

Neuvottelut

1. Osapuolet pyrkivät ratkaisemaan kaikki 38.2 artiklassa tarkoitetut riidat käymällä neuvotteluja vilpittömin mielin tavoitteenaan päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun.

2. Osapuoli pyytää neuvotteluja toimittamalla toiselle osapuolelle kirjallisen pyynnön, jossa nimetään kyseessä oleva toimenpide sekä soveltamisalaan kuuluvat määräykset, joita sen mielestä olisi sovellettava.

3. Osapuolen, jolle neuvottelupyyntö esitetään on vastattava pyyntöön viipymättä, kuitenkin viimeistään kymmenen päivän kuluttua neuvottelupyynnön toimittamisesta. Neuvottelut on järjestettävä 30 päivän kuluessa neuvottelupyynnön toimittamispäivästä, ja ne on järjestettävä, elleivät osapuolet muuta sovi, pyynnön kohteena olevan osapuolen alueella. Neuvottelut katsotaan saatetuiksi päätökseen 46 päivän kuluessa neuvottelupyynnön toimittamisesta, elleivät osapuolet sovi jatkavansa neuvotteluja.

4. Kiireellisiä asioita koskevat neuvottelut, mukaan lukien pilaantuvia tavaroita taikka kausitavaroita tai -palveluja koskevat neuvottelut, on pidettävä viimeistään 15 päivän kuluttua neuvottelupyynnön toimittamisesta. Neuvottelut katsotaan saatetuiksi päätökseen 23 päivän kuluessa neuvottelupyynnön toimittamisesta, elleivät osapuolet sovi jatkavansa neuvotteluja.

5. Neuvottelujen aikana kumpikin osapuoli esittää riittävät tosiasiatiedot, jotta voidaan kattavasti tarkastella tapaa, jolla kyseessä oleva toimenpide saattaa vaikuttaa sopimuksen tämän osan soveltamiseen. Kumpikin osapuoli pyrkii varmistamaan, että neuvotteluihin osallistuu sellaisia sen toimivaltaisten viranomaisten työntekijöitä, joilla on asiantuntemusta neuvotteluissa käsiteltävästä asiasta.

6. Neuvottelut ja erityisesti kaikki luottamuksellisiksi ilmoitetut tiedot ja osapuolen neuvottelujen aikana esittämät kannat ovat luottamuksellisia eivätkä vaikuta kummankaan osapuolen oikeuksiin mahdollisessa myöhemmässä menettelyssä.

7. Jos se osapuoli, jolle neuvottelupyyntö on esitetty, ei vastaa pyyntöön kymmenen päivän kuluessa sen toimittamisesta tai jos neuvotteluja ei pidetä 3 tai 4 kohdassa määrätyissä määräajoissa tai jos osapuolet sopivat, että neuvotteluja ei käydä, tai jos neuvottelut on saatettu päätökseen mutta yhteisesti sovittuun ratkaisuun ei ole päästy, osapuoli, joka on pyytänyt neuvotteluja, voi toimia 38.5 artiklan mukaisesti.

C JAKSO

Paneelimenettelyt

38.5 artikla

Paneelimenettelyiden aloittaminen

1. Jos osapuolet eivät pysty ratkaisemaan asiaa 38.4 artiklan mukaisilla neuvotteluilla, neuvotteluja pyytänyt osapuoli voi pyytää paneelin asettamista.

2. Paneelin asettamista pyydetään toimittamalla kirjallinen pyyntö toiselle osapuolelle. Valituksen esittänyt osapuoli yksilöi pyynnössään kyseessä olevan toimenpiteen, täsmentää soveltamisalaan kuuluvat määräykset, joiden se katsoo soveltuvan tapaukseen, ja selittää, miten kyseinen toimenpide rikkoo soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä, siten että valituksen oikeusperusta käy selvästi ilmi.

38.6 artikla

Paneelin asettaminen

1. Paneeli koostuu kolmesta jäsenestä.

2. Osapuolet kuulevat toisiaan sopiakseen paneelin kokoonpanosta 14 päivän kuluessa siitä, kun paneelin asettamista koskeva kirjallinen pyyntö on toimitettu valituksen kohteena olevalle osapuolelle.

3. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen paneelin kokoonpanosta tämän artiklan 2 kohdassa asetetussa määräajassa, kumpikin osapuoli nimeää 38.8 artiklan 1 kohdan mukaisesti laaditusta alaluettelosta paneelin jäsenen kymmenen päivän kuluessa tämän artiklan 2 kohdassa asetetun määräajan päättymisestä. Jos valituksen kohteena oleva osapuoli ei nimeä paneelin jäsentä alaluettelostaan kyseisen määräajan kuluessa, valituksen esittänyttä osapuolta edustava sekakomitean puheenjohtaja valitsee paneelin jäsenen arvalla viiden päivän kuluessa kyseisen määräajan päättymispäivästä kyseisen osapuolen alaluettelosta. Valituksen esittänyttä osapuolta edustava sekakomitean puheenjohtaja voi valtuuttaa toisen henkilön valitsemaan paneelin jäsenen arvalla.

4. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen paneelin puheenjohtajasta tämän artiklan 2 kohdassa asetetussa määräajassa, valituksen esittänyttä osapuolta edustava sekakomitean puheenjohtaja valitsee kymmenen päivän kuluessa kyseisen määräajan päättymisestä paneelin puheenjohtajan arvalla 38.8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti laaditusta puheenjohtajien alaluettelosta. Valituksen esittänyttä osapuolta edustava sekakomitean puheenjohtaja voi valtuuttaa toisen henkilön valitsemaan paneelin puheenjohtajan arvalla.

5. Paneeli katsotaan perustetuksi 15 päivän kuluttua päivästä, jona kolme valittua paneelin jäsentä ovat ilmoittaneet osapuolille hyväksyvänsä nimityksen liitteen 38-A mukaisesti, elleivät osapuolet toisin sovi. Kumpikin osapuoli julkaisee viipymättä paneelin asettamispäivän.

6. Jos jotain 38.8 artiklassa tarkoitetuista luetteloista ei ole laadittu tai jokin luettelo ei sisällä riittävästi nimiä silloin, kun tämän artiklan 3 tai 4 kohdassa tarkoitettu pyyntö esitetään, paneelin jäsenet on valittava arvalla niiden henkilöiden joukosta, joita toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet liitteen 38-A mukaisesti.

38.7 artikla

Foorumin valinta

1. Jos syntyy riita, jossa tietyn toimenpiteen väitetään rikkovan tämän sopimuksen mukaista velvollisuutta ja oleellisilta osin vastaavaa sellaiseen toiseen kansainväliseen sopimukseen kuuluvaa velvollisuutta, jonka osapuoli kumpikin osapuoli on, WTO-sopimus mukaan luettuna, muutosta hakeva osapuoli valitsee foorumin, jossa riita ratkaistaan.

2. Kun osapuoli on valinnut foorumin ja aloittanut tämän jakson tai jonkin toisen kansainvälisen sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt 1 kohdassa tarkoitetun erityisen toimenpiteen osalta, kyseinen osapuoli ei saa aloittaa riitojenratkaisumenettelyjä kyseisen toisen sopimuksen nojalla tai tämän jakson nojalla kyseisen erityisen toimenpiteen osalta, ellei ensin valittu foorumi ole kykenemätön tekemään ratkaisuja oikeudenkäyttöön liittyvien tai menettelyllisten syiden vuoksi.

3. Tässä artiklassa

a) osapuolen katsotaan aloittaneen tämän jakson mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se pyytää paneelin asettamista 38.5 artiklan nojalla;

b) osapuolen katsotaan aloittaneen WTO-sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt, jos se pyytää paneelin asettamista WTO-sopimuksen liitteessä 2 olevan riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen 6 artiklan nojalla; ja

c) minkä tahansa muun sopimuksen mukaiset riitojenratkaisumenettelyt katsotaan aloitetuksi kyseisen sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

4. Mikään tämän sopimuksen tässä osassa ei estä osapuolta keskeyttämästä sellaisten velvollisuuksien noudattamista, jotka WTO:n riitojenratkaisuelin on hyväksynyt tai jotka on hyväksytty sellaisen toisen kansainvälisen sopimuksen riitojenratkaisumenettelyissä, jonka osapuolia osapuolet ovat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista. Osapuolta ei voida estää keskeyttämästä tämän jakson mukaisten velvollisuuksien noudattamista vetoamalla WTO:n perustamissopimukseen tai mihinkään muuhun osapuolten väliseen kansainväliseen sopimukseen.

38.8 artikla

Luettelot paneelin jäsenistä

1. Sekakomitea laatii viimeistään vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä luettelon vähintään 15 henkilöstä, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan paneelin jäseninä. Luetteloon sisältyy kolme alaluetteloa:

a) yksi alaluettelo EU-osapuolen ehdotusten perusteella valituista henkilöistä;

b) yksi alaluettelo Chilen ehdotusten perusteella valituista henkilöistä; ja

c) yksi alaluettelo henkilöistä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja jotka toimivat paneelin puheenjohtajana.

2. Jokaisessa alaluettelossa on oltava vähintään viisi henkilöä. Sekakomitean on varmistettava, että luettelossa on aina kyseinen henkilöiden vähimmäismäärä.

3. Sekakomitea voi laatia lisäksi luetteloita henkilöistä, jotka ovat erikoistuneet tämän sopimuksen tämän osan kattamiin erityisaloihin. Tällaisia lisäluetteloja käytetään muodostettaessa paneelia 38.6 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti, jos osapuolet niin sopivat.

38.9 artikla

Paneelin jäseniä koskevat vaatimukset

1. Jokaista paneelin jäsentä koskevat seuraavat vaatimukset:

a) heillä on oltava toteen näytettyä asiantuntemusta oikeudesta, kansainvälisestä kaupasta ja muista tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvista asioista;

b) heidän on oltava riippumattomia eikä heillä saa olla sidoksia kumpaankaan osapuoleen eivätkä he saa ottaa näiltä ohjeita;

c) heidän on toimittava yksilöinä eivätkä he saa ottaa vastaan ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta riitaan liittyvissä kysymyksissä; ja

d) heidän on noudatettava liitettä 38-B.

2. Puheenjohtajan täytettävä 1 kohdassa vahvistetut vaatimukset ja lisäksi hänellä oltava kokemusta riitojenratkaisumenettelyistä.

3. Tietyn riidan kohteena olevan kysymyksen osalta osapuolet voivat sopia poikkeavansa 1 kohdan a alakohdassa luetelluista vaatimuksista.

38.10 artikla

Paneelin tehtävät

Paneelin

a) on arvioitava objektiivisesti sen käsiteltäväksi annettu asia, mihin kuuluu myös tapauksen tosiseikkojen objektiivinen arviointi sekä soveltamisalaan kuuluvien määräysten sovellettavuus ja noudattaminen;

b) on esitettävä päätöksissään ja raporteissaan tosiseikat, soveltamisalaan kuuluvien määräysten sovellettavuus sekä tekemiensä havaintojen ja päätelmien perustelut; ja

c) olisi kuultava säännöllisesti osapuolia ja tarjottava riittävät mahdollisuudet saavuttaa yhteisesti sovittu ratkaisu.

38.11 artikla

Toimeksianto

1. Elleivät osapuolet viiden päivän kuluessa paneelin asettamisesta toisin sovi, paneelin toimeksiantona on

”tarkastella osapuolten mainitsemien Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan laajennetun puitesopimuksen III osan asiaankuuluvien määräysten perusteella asiantuntijapaneelin perustamista koskevassa pyynnössä tarkoitettua asiaa, tehdä päätelmiä siitä, onko toimenpide kyseisen

sopimuksen III osan soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukainen ja antaa kyseisen sopimuksen 38.13 artiklan mukaisesti raportti”.

2. Jos osapuolet sopivat muusta kuin 1 kohdassa määrätystä toimeksiannosta, niiden on ilmoitettava paneelille sovitusta toimeksiannosta 1 kohdassa vahvistetun määräajan kuluessa.

38.12 artikla

Päätös asian kiireellisyydestä

1. Jos osapuoli sitä pyytää, paneelin on päätettävä kymmenen päivän kuluessa asettamispäivästään, katsotaanko asia kiireelliseksi.

2. Kiireellisissä tapauksissa tässä jaksossa vahvistetut määräajat puolitetaan, lukuun ottamatta 38.6 ja 38.11 artiklassa tarkoitettuja määräaikoja.

38.13 artikla

Väli- ja loppuraportti

1. Paneelin on annettava osapuolille väliraportti 90 päivän kuluessa asettamispäivästään. Jos paneeli katsoo, että kyseistä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, paneelin puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona paneeli aikoo antaa väliraporttinsa. Paneelin on joka tapauksessa annettava väliraporttinsa viimeistään 120 päivän kuluttua paneelin asettamispäivästä.

2. Kumpikin osapuoli voi toimittaa paneelille kymmenen päivän kuluessa väliraportin antamispäivästä kirjallisen pyynnön tarkastella uudelleen tiettyjä väliraportin kohtia. Osapuoli voi tehdä huomautuksia toisen osapuolen pyynnöstä kuuden päivän kuluessa kyseisen pyynnön toimittamispäivästä.

3. Jos 2 kohdan mukaista pyyntöä ei esitetä, väliraportista tulee loppuraportti.

4. Paneelin on annettava osapuolille loppuraportti 120 päivän kuluessa paneelin asettamispäivästä. Jos paneeli katsoo, että kyseisttä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, paneelin puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona paneeli aikoo antaa loppuraporttinsa. Paneelin on joka tapauksessa annettava loppuraporttinsa viimeistään 150 päivän kuluessa paneelin asettamispäivästä.

5. Loppuraportissa on tarkasteltava osapuolten mahdollisesti esittämiä väliraporttia koskevia kirjallisia pyyntöjä, ja siinä on selkeästi käsiteltävä osapuolten mahdollisia huomautuksia. Paneelin on esitettävä väli- ja loppuraportissaan seuraavat seikat:

a) kuvaileva osa, joka sisältää tiivistelmän osapuolten väitteistä ja 2 kohdassa tarkoitetuista huomautuksista;

b) paneelin päätelmät tapauksen tosiseikoista ja soveltamisalaan kuuluvien määräysten sovellettavuudesta;

c) päätelmät siitä, onko kyseinen toimenpide soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukainen; ja

d) edellä b ja c alakohdassa tarkoitettujen havaintojen perustelut.

6. Loppuraportti on lopullinen ja osapuolia sitova.

38.14 artikla

Toimenpiteet ratkaisun noudattamiseksi

1. Valituksen kohteena oleva osapuoli toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet noudattaakseen viipymättä loppuraporttia, jotta se voi toimia soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaisesti.

2. Valituksen kohteena oleva osapuoli ilmoittaa 30 päivän kuluessa loppuraportin toimittamispäivästä valituksen esittäneelle osapuolelle kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut tai aikoo toteuttaa loppuraportin noudattamiseksi.

38.15 artikla

Kohtuullinen määräaika

1. Jos ratkaisun välitön noudattaminen ei ole mahdollista, valituksen kohteena oleva osapuoli ilmoittaa 30 päivän kuluessa loppuraportin toimittamispäivästä valituksen esittäneelle osapuolelle kohtuullisen määräajan, jonka se tarvitsee voidakseen noudattaa ratkaisua. Osapuolet pyrkivät sopimaan loppuraportin noudattamiseksi tarvittavan kohtuullisen määräajan pituudesta.

2. Jos osapuolet eivät ole sopineet kohtuullisen määräajan pituudesta, valituksen esittänyt osapuoli voi aikaisintaan 20 päivän kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen toimittamispäivästä pyytää kirjallisesti, että alkuperäinen paneeli määrittää kohtuullisen määräajan pituuden. Paneeli antaa päätöksensä osapuolille 20 päivän kuluessa pyynnön toimittamispäivästä.

3. Valituksen kohteena oleva osapuoli ilmoittaa valituksen esittäneelle osapuolelle edistymisestään loppuraportin noudattamisessa vähintään kuukautta ennen kohtuullisen määräajan päättymistä.

4. Kohtuullista määräaikaa voidaan pidentää osapuolten yhteisellä sopimuksella.

38.16 artikla

Noudattamisen tarkastelu

1. Valituksen kohteena oleva osapuoli ilmoittaa valituksen esittäneelle osapuolelle kaikista loppuraportin noudattamiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä viimeistään 38.15 artiklassa tarkoitetun kohtuullisen määräajan päättymispäivänä.

2. Jos osapuolet ovat erimielisiä jonkin ratkaisun noudattamiseksi toteutetun toimenpiteen olemassaolosta tai sen yhteensopivuudesta soveltamisalaan kuuluvien määräysten kanssa, valituksen esittänyt osapuoli voi kirjallisesti pyytää alkuperäistä paneelia ratkaisemaan asian. Pyynnössä on yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide ja selitettävä, miten kyseinen toimenpide rikkoo soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä, siten että valituksen oikeusperusta käy selvästi ilmi. Paneeli antaa päätöksensä osapuolille 46 päivän kuluessa pyynnön toimittamispäivästä.

38.17 artikla

Väliaikaiset korjaavat toimenpiteet

1. Valituksen kohteena oleva osapuoli antaa valituksen esittäneen osapuolen pyynnöstä ja sen kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen tarjouksen väliaikaisesta korvauksesta, jos

a) valituksen kohteena oleva osapuoli ilmoittaa valituksen esittäneelle osapuolelle kirjallisesti, että loppuraportin noudattaminen ei ole mahdollista;

b) valituksen kohteena oleva osapuoli ei ilmoita 38.14 artiklassa tarkoitetussa määräajassa toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut tai aikoo toteuttaa noudattaakseen loppuraporttia, tai ei ilmoita toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut vaatimusten noudattamiseksi ennen 38.15 artiklassa tarkoitetun kohtuullisen määräajan päättymistä;

c) paneeli toteaa 38.16 artiklan mukaisesti, ettei raportin noudattamiseksi ole toteutettu mitään toimenpiteitä; tai

d) paneeli toteaa 38.16 artiklan mukaisesti, että vaatimusten noudattamiseksi toteutettu toimenpide ei ole soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukainen.

2. Valituksen esittänyt osapuoli voi kaikissa 1 kohdan a, b, c tai d alakohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa ilmoittaa valituksen kohteena olevalle osapuolelle kirjallisesti aikomuksestaan keskeyttää soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaisten velvollisuuksiensa noudattaminen, jos

a) valituksen esittänyt osapuoli päättää olla esittämättä 1 kohdassa tarkoitettua pyyntöä; tai

b) valituksen esittänyt osapuoli on esittänyt 1 kohdan mukaisen pyynnön, osapuolet eivät pääse sopimukseen väliaikaisesta korvauksesta 20 päivän kuluessa 38.15 artiklassa tarkoitetun kohtuullisen määräajan päättymispäivästä tai 38.16 artiklan mukaisen paneelin päätöksen toimittamispäivästä.

3. Valituksen esittänyt osapuoli voi keskeyttää velvollisuuksiensa täyttämisen kymmenen päivän kuluttua 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen toimittamispäivästä, paitsi jos valituksen kohteena oleva osapuoli on esittänyt 6 kohdan mukaisen pyynnön.

4. Velvollisuuksien noudattamisen keskeyttäminen ei saa tasoltaan ylittää rikkomisesta johtuvien mitätöivien tai heikentävien vaikutusten tasoa. Edellä 2 kohdassa tarkoitetussa ilmoituksessa on tarkennettava taso, jolla velvollisuuksien noudattaminen aiotaan keskeyttää.

5. Kun valituksen esittänyt osapuoli harkitsee, minkä velvollisuuksien noudattamisen se keskeyttää, sen olisi ensin pyrittävä keskeyttämään velvollisuuksien noudattaminen samalla alalla tai samoilla aloilla, joihin toimenpide, jonka paneeli on todennut olevan ristiriidassa soveltamisalaan kuuluvien määräysten kanssa, vaikuttaa. Velvollisuuksien noudattamisen keskeyttämistä voidaan soveltaa tämän sopimuksen tämän osan soveltamisalaan kuuluvaan alaan tai kuuluviin aloihin, joilla paneeli on todennut mitätöiviä tai heikentäviä vaikutuksia, erityisesti jos valituksen esittänyt osapuoli katsoo, että tällainen keskeyttäminen toisella alalla tai toisilla aloilla on käytännössä toteutettavissa tai tehokas kannustin noudattamiseen.

6. Jos valituksen kohteena oleva osapuoli katsoo, että sille ilmoitettu aiottu velvoitteiden keskeytyksen taso ylittää rikkomisesta johtuvat mitätöivät tai heikentävät vaikutukset, se voi ennen 3 kohdassa vahvistetun määräajan päättymistä pyytää alkuperäiseltä välimiespaneelilta kirjallisesti ratkaisua asiaan. Paneelin on toimitettava osapuolille ratkaisunsa velvollisuuksien noudattamisen keskeyttämisen tasosta 30 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä. Valituksen esittänyt osapuoli ei saa keskeyttää minkään velvollisuuden noudattamista ennen kuin paneeli on antanut päätöksensä. Velvollisuuksien noudattamisen keskeyttämisessä on noudatettava kyseistä ratkaisua.

7. Velvollisuuksien noudattamisen keskeyttäminen tai tässä artiklassa tarkoitettu korvaus ovat tilapäisiä eikä niitä sovelleta sen jälkeen, kun

a) osapuolet ovat saavuttaneet yhteisesti sovitun ratkaisun 38.32 artiklan nojalla;

b) osapuolet ovat päässeet sopimukseen siitä, että toteutetun toimenpiteen myötä valituksen kohteena olevan osapuolen toiminta on soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaista; tai

c) kaikki päätöksen noudattamiseksi toteutetut toimenpiteet, jotka paneeli on todennut soveltamisalaan kuuluvien määräysten vastaisiksi, on peruutettu tai niitä on muutettu siten, että valituksen kohteena olevan osapuolen toiminnasta on tullut kyseisten soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaista.

38.18 artikla

Väliaikaisten korjaavien toimenpiteiden jälkeen toteutettujen päätöksen noudattamista koskevien toimenpiteiden tarkastelu

1. Valituksen kohteena oleva osapuoli ilmoittaa valituksen esittäneelle osapuolelle kaikista päätöksen noudattamista koskevista toimenpiteistä, jotka on toteutettu tapauksen mukaan joko velvollisuuksien noudattamisen keskeytyksen tai väliaikaisen korvauksen soveltamisen jälkeen. Tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta valituksen esittänyt osapuoli lopettaa velvollisuuksien noudattamisen keskeytyksen 30 päivän kuluessa kyseisen ilmoituksen toimittamispäivästä. Jos asiassa on sovellettu korvausta, valituksen kohteena oleva osapuoli voi 2 kohdassa tarkoitettuja tapauksia lukuun ottamatta lopettaa tällaisen korvauksen soveltamisen 30 päivän kuluessa siitä päivästä, jona se on toimittanut ilmoituksensa päätöksen noudattamisesta.

2. Jos osapuolet eivät 30 päivän kuluessa ilmoituksen antamispäivästä pääse sopimukseen siitä, saattaako 1 kohdan mukaisesti ilmoitettu toimenpide valituksen kohteena olevan osapuolen toimimaan soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukaisesti, valituksen esittänyt osapuoli pyytää kirjallisesti alkuperäistä paneelia ratkaisemaan asian. Paneeli antaa päätöksensä osapuolille 46 päivän kuluessa pyynnön toimittamispäivästä. Jos paneeli toteaa, että toteutettu toimenpide on soveltamisalaan kuuluvien määräysten mukainen, tapauksen mukaan joko velvollisuuksien noudattamisen keskeytys tai korvausten soveltaminen on lopetettava. Valituksen esittänyt osapuoli mukauttaa tarvittaessa tasoa, jolla velvollisuuksien noudattaminen on keskeytetty, tai korvauksen tasoa paneelin päätöksen perusteella.

3. Jos valituksen kohteena oleva osapuoli katsoo, että taso, jota valituksen esittänyt osapuoli aikoo soveltaa keskeytykseen, ylittää rikkomisesta johtuvat mitätöivät tai heikentävät vaikutukset, se voi kirjallisesti pyytää alkuperäiseltä paneelilta ratkaisua asiassa.

38.19 artikla

Paneelin jäsenien vaihtaminen

Jos tämän jakson mukaisten paneelimenettelyjen aikana paneelin jäsen ei voi osallistua sen toimintaan, jäsen vetäytyy paneelista tai hänet on vaihdettava, koska hän ei täytä liitteen 38-B vaatimuksia, uusi paneelin jäsen on nimitettävä 38.6 artiklan mukaisesti. Paneelin antaman tässä jaksossa tarkoitetun raportin tai päätöksen määräaikaa on pidennettävä uuden paneelin jäsenen nimittämiseen tarvittavalla ajalla.

38.20 artikla

Työjärjestys

1. Tämän jakson mukaisiin paneelimenettelyihin sovelletaan tätä lukua ja liitettä 38-A.

2. Paneelin kuulemiset ovat julkisia ellei liitteessä 38-A toisin määrätä.

38.21 artikla

Keskeyttäminen ja lopettaminen

1. Osapuolten yhteisestä pyynnöstä paneeli keskeyttää työnsä missä vaiheessa tahansa osapuolten sopimaksi ajaksi, joka on enintään 12 peräkkäistä kuukautta.

2. Paneeli jatkaa työtään ennen keskeytysajan päättymistä osapuolten yhteisestä kirjallisesta pyynnöstä tai keskeytysajan lopussa kumman tahansa osapuolen kirjallisesta pyynnöstä. Pyynnön esittänyt osapuoli ilmoittaa asiasta toiselle osapuolelle. Jos osapuoli ei pyydä paneelin työn jatkamista keskeytysajan päättyessä, paneelin toimivaltuudet umpeutuvat ja riitojenratkaisumenettely päättyy.

3. Jos paneelin työ keskeytetään tämän artiklan nojalla, tämän jakson mukaisia asiaankuuluvia määräaikoja pidennetään yhtä pitkäksi aikaa kuin paneelin työ keskeytyy.

38.22 artikla

Oikeus tietojen saantiin

1. Osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan paneeli voi pyytää osapuolilta tietoja, joita se pitää tarpeellisina ja asianmukaisina. Osapuolten on vastattava tällaisiin paneelin tietopyyntöihin viipymättä ja kattavasti.

2. Paneeli voi osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan pyytää miltä tahansa taholta tietoja, joita se pitää tarpeellisina ja asianmukaisina. Jos paneeli katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi, sillä on tarvittaessa myös oikeus pyytää asiantuntijalausuntoa, tiedot ja tekninen neuvonta mukaan luettuina, osapuolten sopimin ehdoin ja edellytyksin.

3. Paneeli tutkii osapuolen luonnollisten henkilöiden tai osapuoleen sijoittautuneiden oikeushenkilöiden esittämät *amicus curiae* -huomautukset liitteen 38-A mukaisesti.

4. Kaikki tiedot, jotka paneeli saa tämän artiklan nojalla, on ilmoitettava osapuolille, ja osapuolet voivat esittää niistä huomautuksia.

38.23 artikla

Tulkintasäännöt

1. Paneeli tulkitsee soveltamisalaan kuuluvia määräyksiä kansainvälisen julkisoikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen mukaisesti, valtiosopimusoikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa määrätyt säännöt mukaan luettuina.

2. Paneelin on otettava huomioon WTO:n riitojenratkaisuelimen hyväksymissä WTO:n paneelien ja valituselimen raporteissa esitetyt asiaan kuuluvat tulkinnat.

3. Paneelin raportit ja päätökset eivät voi lisätä tai vähentää osapuolten sopimuksen tämän osan mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

38.24 artikla

Paneelin raportit ja päätökset

1. Asioiden käsittely paneelissa on luottamuksellista. Paneelin on kaikin keinoin pyrittävä siihen, että sen laatimat raportit ja sen tekemät päätökset ovat yksimielisiä. Jos tämä ei ole mahdollista, paneeli ratkaisee asian enemmistöpäätöksellä. Paneelin jäsenten erillisiä lausuntoja ei julkaista missään tilanteessa.

2. Kumpikin osapuoli asettaa omat lausumansa sekä paneelin ratkaisut ja päätökset yleisesti saataville, kunhan luottamukselliset tiedot suojataan.

3. Osapuolet hyväksyvät paneelin raportit ja päätökset ehdoitta. Niillä ei luoda minkäänlaisia oikeuksia tai velvollisuuksia henkilöille.

4. Paneeli ja osapuolet pitävät luottamuksellisina kaikkia osapuolen paneelille liitteen 38-A mukaisesti toimittamia tietoja.

D JAKSO

Sovittelujärjestelmä

38.25 artikla

Tavoite

1. Sovittelujärjestelmän tavoitteena on helpottaa yhteisen sovintoratkaisun löytämistä kattavan ja nopean menettelyn kautta sovittelijan avustuksella.

2. Sovittelumenettely voidaan aloittaa ainoastaan osapuolten yhteisestä sopimuksesta, jotta voidaan etsiä yhteisesti sovittuja ratkaisuja ja tarkastella sovittelijan mahdollisia neuvoja ja ehdottamia ratkaisuja.

38.26 artikla

Sovittelumenettelyn aloittaminen

1. Osapuoli, jäljempänä ”pyynnön esittävä osapuoli” tai ”pyynnön esittänyt osapuoli”, voi milloin tahansa pyytää toiselta osapuolelta, jäljempänä ”vastauksen antava osapuoli”, kirjallisesti sovittelumenettelyn aloittamista minkä tahansa vastauksen antava osapuolen toimenpiteen osalta, jonka se katsoo vaikuttavan haitallisesti osapuolten väliseen kauppaan tai investointeihin.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun pyynnön on oltava niin yksityiskohtainen, että siitä käy selvästi ilmi pyynnön esittävän osapuolen huolenaiheet, ja siinä on

a) yksilöitävä kyseessä oleva toimenpide;

b) esitettävä selvitys niistä kielteisistä vaikutuksista, joita pyynnön esittävä osapuoli katsoo toimenpiteellä olevan osapuolten väliseen tämänhetkiseen tai tulevaan kauppaan tai sijoituksiin; ja

c) selostettava, miten kyseiset vaikutukset pyynnön esittävän osapuolen mukaan liittyvät toimenpiteeseen.

3. Vastauksen antavan puolen on harkittava pyyntöä myötämielisesti ja ilmoitettava kirjallisesti pyynnön esittäneelle osapuolelle pyynnön hyväksymisestä tai hylkäämisestä kymmenen päivän kuluessa pyynnön esittämispäivästä. Muussa tapauksessa pyyntö katsotaan hylätyksi.

38.27 artikla

Sovittelijan valinta

1. Osapuolet pyrkivät sopimaan sovittelijan valinnasta 14 päivän kuluessa sovittelumenettelyn aloittamispäivästä.

2. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen sovittelijasta tämän artiklan 1 kohdassa vahvistetussa määräajassa, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää, että pyynnön esittänyttä osapuolta edustava sekakomitean puheenjohtaja valitsee sovittelijan arvalla 38.8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti laaditusta puheenjohtajien alaluettelosta viiden päivän kuluessa pyynnön esittämispäivästä. Pyynnön esittänyttä osapuolta edustava sekakomitean puheenjohtaja voi valtuuttaa toisen henkilön valitsemaan sovittelijan arvalla.

3. Jos 38.8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua puheenjohtajien alaluetteloa ei ole laadittuna silloin, kun 38.26 artiklan mukainen pyyntö tehdään, sovittelija valitaan arvalla henkilöistä, joita joko toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet kyseiseen alaluetteloon.

4. Sovittelija ei saa olla kummankaan osapuolen kansalainen eikä kummankaan osapuolen palveluksessa, elleivät osapuolet toisin sovi.

5. Sovittelijan on noudatettava liitettä 38-B.

38.28 artikla

Sovittelumenettelyä koskevat säännöt

1. Pyynnön esittänyt osapuoli toimittaa kymmenen päivän kuluessa sovittelijan nimittämisestä sovittelijalle ja vastauksen antavalle osapuolelle yksityiskohtaisen kirjallisen kuvauksen huolenaiheistaan, erityisesti niistä,

jotka liittyvät kyseessä olevan toimenpiteen soveltamiseen ja sen mahdollisiin kielteisiin vaikutuksiin kaupan tai investointien alalla. Vastauksen antava osapuoli voi esittää kyseistä kuvausta koskevat kirjalliset huomautuksensa 20 päivän kuluessa kyseisen kuvauksen toimittamispäivästä. Osapuoli voi sisällyttää kuvaukseensa tai huomautuksiinsa kaikki merkittäviksi katsomansa tiedot.

2. Sovittelija auttaa osapuolia läpinäkyvällä tavalla tekemään selkoa kyseessä olevasta toimenpiteestä ja sen mahdollisista kielteisistä vaikutuksista kauppaan tai investointeihin. Sovittelija voi erityisesti järjestää osapuolten välisiä tapaamisia, kuulla osapuolia yhdessä tai erikseen, pyytää apua asiaankuuluvilta asiantuntijoilta ja sidosryhmiltä ja kuulla niitä sekä antaa osapuolten pyytämää lisätukea. Sovittelija kuulee osapuolia ennen avun pyytämistä asiaankuuluvilta asiantuntijoilta ja sidosryhmiltä tai niiden kuulemista.

3. Sovittelija voi tarjota neuvoja ja ehdottaa ratkaisua osapuolten tarkasteltavaksi. Osapuolet voivat hyväksyä tai hylätä ehdotetun ratkaisun tai sopia muusta ratkaisusta. Sovittelija ei anna neuvoja tai huomautuksia siitä, onko kyseessä oleva toimenpide tämän sopimuksen tämän osan mukainen.

4. Menettely toteutetaan vastauksen antavan osapuolen alueella tai osapuolten yhteisestä sopimuksesta missä tahansa muualla tai millä tahansa muulla tavalla.

5. Osapuolet pyrkivät saavuttamaan yhteisesti sovitun ratkaisun 60 päivän kuluessa sovittelijan nimittämispäivästä. Ennen lopullista sopimusta osapuolet voivat harkita mahdollisia tilapäisiä ratkaisuja, erityisesti jos toimenpide koskee pilaantuvia tavaroita tai kausitavaroita tai -palveluja.

6. Sovittelija antaa kumman tahansa osapuolen pyynnöstä osapuolille tosiseikkoihin pohjautuvan raportin luonnoksen, jossa esitetään

a) tiivistelmä kiistanalaisesta toimenpiteestä;

b) noudatetut menettelyt; ja

c) tapauksen mukaan mahdolliset saavutetut yhteisesti sovitut ratkaisut, mahdolliset väliaikaiset ratkaisut mukaan luettuina.

7. Sovittelija antaa siitä päivästä alkaen, jona tosiseikkoihin pohjautuvan raportin luonnos toimitetaan, osapuolille 15 päivää aikaa esittää huomautuksiaan luonnoksesta. Osapuolilta saatuja huomautuksia tarkasteltuaan sovittelija toimittaa 15 päivän kuluessa huomautusten saamisesta osapuolille lopullisen tosiseikkoihin perustuvan raportin. Tosiseikkoihin perustuvan raportin luonnokseen tai lopulliseen tosiseikkoihin perustuvaan raporttiin ei saa sisältyä tämän sopimuksen tätä osaa koskevia tulkintoja.

8. Sovittelumenettely päättyy

a) osapuolten yhteisesti sopimaan ratkaisuun päivänä, jona siitä ilmoitetaan sovittelijalle;

b) osapuolten yhteisestä sopimuksesta missä tahansa menettelyn vaiheessa päivänä, jona kyseisestä sopimuksesta ilmoitetaan sovittelijalle;

c) sovittelijan osapuolia kuultuaan antamalla kirjallisella lausumalla siitä, että sovittelupyrkimysten jatkaminen ei enää ole hyödyllistä, päivänä, jona ilmoitus kyseisestä lausumasta annetaan osapuolille; tai

d) osapuolen kirjallisella lausumalla, jonka tämä tekee tarkasteltuaan sovittelumenettelyssä yhteisesti hyväksyttyjä sovintoratkaisuja ja sovittelijan mahdollisesti antamia neuvoja ja ehdottamia ratkaisuja, päivänä, jona ilmoitus kyseisestä lausumasta annetaan sovittelijalle ja toiselle osapuolelle.

38.29 artikla

Luottamuksellisuus

Kaikki sovittelumenettelyn vaiheet, mukaan lukien mahdolliset neuvot tai ehdotetut ratkaisut, ovat luottamuksellisia, elleivät osapuolet toisin sovi. Kumpikin osapuoli voi kuitenkin ilmoittaa julkisesti, että sovittelu on käynnissä.

38.30 artikla

Suhde muihin riitojenratkaisumenettelyihin

1. Sovittelumenettelyllä ei rajoiteta tämän sopimuksen B tai C jakson tai minkään muun sopimuksen riitojenratkaisumenettelyjen mukaisia osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia.

2. Osapuoli ei saa muiden tämän sopimuksen tai minkään muun sopimuksen mukaisten riitojenratkaisumenettelyjen yhteydessä käyttää tai esittää todisteena eikä paneeli saa ottaa huomioon

a) toisen osapuolen sovittelumenettelyn aikana esittämiä kantoja tai yksinomaan 38.28 artiklan 2 kohdan nojalla kerättyjä tietoja;

b) sitä seikkaa, että toinen osapuoli on ilmoittanut olevansa valmis hyväksymään sovittelun kohteena olevaa toimenpidettä koskevan ratkaisun; tai

c) sovittelijan antamia neuvoja tai tekemiä ehdotuksia.

3. Elleivät osapuolet toisin sovi, sovittelija ei saa toimia tämän sopimuksen tai minkään muun sopimuksen riitojenratkaisumenettelyssä paneelin jäsenenä samassa asiassa, jossa hän on ollut sovittelijana.

E JAKSO

Yhteiset määräykset

38.31 artikla

Tietopyyntö

1. Ennen kuin 38.4 tai 38.26 artiklan mukainen neuvottelu- tai sovittelupyyntö esitetään, osapuoli voi pyytää toiselta osapuolelta tietoja toimenpiteestä, jonka väitetään vaikuttavan haitallisesti osapuolten väliseen kauppaan tai sijoituksiin. Osapuolen, jolle tällainen pyyntö on esitetty, on toimitettava 20 päivän kuluessa pyynnön esittämispäivästä kirjallinen vastaus, jossa se esittää pyydettyjä tietoja koskevat huomautuksensa.

2. Jos osapuoli, jolle pyyntö on esitetty, katsoo, että se ei pysty antamaan vastausta 20 päivän kuluessa pyynnön esittämispäivästä, sen on viipymättä ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle, ilmoitettava syyt viivästykseen ja esitettävä arvio lyhimmästä määräajasta, jonka kuluessa se pystyy toimittamaan vastauksensa.

3. Osapuolen odotetaan yleensä pyytävän tietoja tämän artiklan 1 kohdan nojalla ennen 38.4 tai 38.26 artiklan mukaisen neuvottelu- tai sovittelupyynnön esittämistä.

38.32 artikla

Yhteisesti sovittu ratkaisu

1. Osapuolet voivat milloin tahansa päästä yhteisesti sovittuun ratkaisuun jossakin 38.2 artiklassa tarkoitetussa riidassa.

2. Jos yhteisesti sovittuun ratkaisuun päästään paneelimenettelyn tai sovittelumenettelyn aikana, osapuolet ilmoittavat ratkaisusta yhdessä tapauksen mukaan paneelin puheenjohtajalle tai sovittelijalle. Tällaisen ilmoituksen jälkeen paneeli- tai sovittelumenettely päätetään.

3. Kumpikin osapuoli toteuttaa tarvittavat toimenpiteet yhteisesti sovitun ratkaisun panemiseksi täytäntöön tapauksen mukaan välittömästi tai sovitussa määräajassa.

4. Täytäntöönpaneva osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti viimeistään sovitun määräajan umpeutuessa kaikista toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut yhteisesti sovitun ratkaisun täytäntöönpanemiseksi.

38.33 artikla

Määräajat

1. Kaikki tässä luvussa vahvistetut määräajat lasketaan sitä toimea seuraavasta päivästä, johon ne viittaavat.

2. Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta muuttaa mitä tahansa tässä luvussa tarkoitettua määräaikaa.

3. C jakson mukaisesti paneeli voi milloin tahansa ehdottaa osapuolille tässä luvussa tarkoitettujen määräaikojen muuttamista, ja sen on perusteltava ehdotuksensa.

38.34 artikla

Kulut

1. Kumpikin osapuoli vastaa itse paneeli- tai sovittelumenettelyyn osallistumisesta aiheutuvista kustannuksistaan.

2. Osapuolet jakavat yhdessä ja tasapuolisesti järjestelyistä aiheutuvat kustannukset, mukaan lukien paneelin jäsenten ja sovittelijan palkkio ja kulukorvaukset. Paneelin jäsenten palkkiot määritetään liitteen 38-A mukaisesti. Liitteessä 38-A vahvistettuja paneelin jäsenten palkkioita koskevia sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin sovittelijoihin.

38.35 artikla

Liitteiden muuttaminen

Yhteisneuvosto voi tehdä päätöksen liitteiden 38-A ja 38-B muuttamisesta 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla.

39 LUKU

POIKKEUKSET

39.1 artikla

Yleiset poikkeukset

1. Tämän sopimuksen 9, 11, 15, 26 ja 29 luvun ja 17 luvun B jakson ([141]) soveltamiseksi GATT 1994 -sopimuksen XX artikla, mukaan lukien sen huomautukset ja lisämääräykset, liitetään soveltuvin osin tähän sopimukseen ja otetaan sen osaksi.

2. Sillä edellytyksellä, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään eri maiden välillä samanlaisten olosuhteiden vallitessa taikka investointien vapauttamisen tai palvelukaupan peiteltyyn rajoittamiseen, tämän sopimuksen 15, 18–27 ([142]), 29 luvun tai 17 luvun B jakson ([143]) määräysten ei saa tulkita estävän kumpaakaan osapuolta ottamasta käyttöön tai soveltamasta toimenpiteitä, jotka

a) ovat tarpeen yleisen turvallisuuden ja julkisen moraalin suojelemiseksi tai yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi; ([144])

b) ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;

c) ovat tarpeen sellaisten säädösten tai määräysten noudattamisen turvaamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän sopimuksen tämän osan kanssa, mukaan lukien säädökset ja määräykset, jotka liittyvät

   i) harhaanjohtavien ja vilpillisten toimintatapojen ehkäisemiseen tai sopimusten noudattamatta jättämisen seurauksista huolehtimiseen;

   ii) yksityisyyden suojaamiseen henkilötietojen käsittelyssä ja levittämisessä sekä henkilöä koskevien tiedostojen ja tilitietojen luottamuksellisuuden turvaamiseen; tai

   iii) turvallisuuteen.

3. Selkeyden vuoksi todetaan, että osapuolet ymmärtävät, että siltä osin kuin tällaiset toimenpiteet ovat ristiriidassa tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tämän sopimuksen tämän osan lukujen määräysten kanssa

a) GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan b alakohtaan ja tämän artiklan 2 kohdan b alakohtaan sisältyvät ympäristötoimenpiteet, jotka ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;

b) GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan g alakohtaa sovelletaan toimenpiteisiin, jotka koskevat elollisten ja elottomien uusiutumattomien luonnonvarojen säilyttämistä; ja

c) monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpanemiseksi toteutetut toimenpiteet voivat kuulua GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan b tai g alakohdan tai tämän artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamisalaan.

4. Ennen kuin osapuoli soveltaa GATT 1994 -sopimuksen XX artiklan i ja j alakohdan mukaista toimenpidettä, kyseinen osapuoli antaa toiselle osapuolelle kaikki asiaankuuluvat tiedot kummankin osapuolen kannalta hyväksyttävän ratkaisun löytämiseksi. Jos hyväksyttävään ratkaisuun ei päästä 30 päivän kuluessa asiaankuuluvien tietojen toimittamisesta, toimenpiteiden käyttöönottoa suunnitteleva osapuoli voi toteuttaa suunnittelemansa toimenpiteet. Kun välitöntä toimintaa edellyttävät poikkeukselliset ja kriittiset olosuhteet estävät ennakkoon tapahtuvan tietojen toimittamisen tai tarkastelun, toimenpiteiden käyttöönottoa suunnitteleva osapuoli voi välittömästi soveltaa tilanteen vaatimia varotoimenpiteitä. Kyseinen osapuoli ilmoittaa välittömästi toiselle osapuolelle tällaisten toimenpiteiden soveltamisesta.

39.2 artikla

Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

Tämän sopimuksen tähän osaan sovelletaan 41.4 artiklaa.

39.3 artikla

Verotus

1. Tässä artiklassa tarkoitetaan

a) ”kotipaikalla” verotuksellista kotipaikkaa;

b) ”verosopimuksella” sopimusta kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tai muuta kokonaan tai pääosin verotukseen liittyvää kansainvälistä sopimusta tai järjestelyä, jonka osapuoli jokin unionin jäsenvaltio, unioni tai Chile on; ja

c) ”verotustoimenpiteellä” toimenpidettä, jolla sovelletaan Euroopan unionin, jonkin jäsenvaltion tai Chilen verolainsäädäntöä.

2. Tämän sopimuksen tätä osaa sovelletaan verotustoimenpiteisiin ainoastaan siltä osin kuin niiden soveltaminen on tarpeen tämän sopimuksen tämän osan määräysten täytäntöönpanemiseksi.

3. Tämän sopimuksen tämän osan määräykset eivät vaikuta mistään verosopimuksesta joko Euroopan unionille tai sen jäsenvaltioille taikka Chilelle johtuviin oikeuksiin ja velvoitteisiin. Jos tämän sopimuksen tämä osa ja jokin verotussopimus ovat keskenään ristiriidassa, sovelletaan siltä osin verotussopimusta. Mitä tulee Euroopan unionin tai sen jäsenvaltioiden ja Chilen väliseen verosopimukseen, tämän sopimuksen tämän osan ja kyseisen verosopimuksen mukaiset toimivaltaiset Euroopan unionin tai sen jäsenvaltioiden sekä Chilen toimivaltaiset viranomaiset määrittävät yhdessä, onko tämän sopimuksen tämän osan ja kyseisen verosopimuksen välillä ristiriita.

4. Tämän sopimuksen tämän osan mukaista suosituimmuuskohtelua koskevaa velvollisuutta ei sovelleta Euroopan unionin, sen jäsenvaltioiden tai Chilen jonkin verosopimuksen mukaisesti myöntämään etuun.

5. Edellyttäen, että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään eri maiden välillä samankaltaisten olosuhteiden vallitessa tai kaupan ja investointien peiteltyyn rajoittamiseen, tämän sopimuksen tämän osan määräysten ei pidä tulkita estävän osapuolta ottamasta käyttöön, pitämästä voimassa tai panemasta täytäntöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on turvata välittömien verojen tasapuolinen tai tehokas määrääminen tai kantaminen ja

a) tehdä ero eri tilanteessa olevien veronmaksajien välillä erityisesti näiden kotipaikan osalta tai sen paikan osalta, minne ne ovat investoineet pääomansa; tai

b) estää verosopimuksen tai kyseisen osapuolen verolainsäädännön mukaisten verojen välttäminen tai kiertäminen.

39.4 artikla

Tietojen julkistaminen

1. Tämän sopimuksen tämän osan määräysten ei pidä tulkita velvoittavan osapuolta asettamaan saataville luottamuksellisia tietoja, joiden paljastaminen haittaisi lainvalvontaa tai olisi muutoin yleisen edun vastaista tai joka vaarantaisi yksittäisen julkisen tai yksityisen yrityksen oikeutetut kaupalliset edut, paitsi jos paneeli pyytää tällaisia luottamuksellisia tietoja 38 luvun mukaisessa riitojenratkaisumenettelyssä. Tällöin paneelin on varmistettava, että luottamuksellisuus on täysin suojattu.

2. Kun osapuoli toimittaa yhteisneuvostolle, sekakomitealle, alakomiteoille tai muille tämän sopimuksen nojalla perustetuille elimille omassa lainsäädännössään luottamuksellisesti luokiteltuja tietoja, toinen osapuoli käsittelee kyseisiä tietoja luottamuksellisina, ellei tiedot toimittanut osapuoli muuta hyväksy.

39.5 artikla

WTO-poikkeusluvat

Jos jokin tämän sopimuksen tämän osan mukainen velvollisuus vastaa olennaisilta osin WTO:n perustamissopimuksen mukaista velvollisuutta, WTO:n perustamissopimuksen IX artiklan nojalla hyväksytyn poikkeusluvan mukaisesti toteutettujen toimenpiteiden katsotaan olevan tämän sopimuksen tämän osan olennaisilta osin vastaavan velvollisuuden mukaisia.

IV OSA

40 LUKU

INSTITUTIONAALINEN KEHYS

40.1 artikla

Yhteisneuvosto

1. Osapuolet perustavat yhteisneuvoston. Yhteisneuvosto seuraa tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja valvoo sen täytäntöönpanoa. Se tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyksiä.

2. Yhteisneuvosto kokoontuu vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä ja sen jälkeen joka toinen vuosi, elleivät osapuolet toisin sovi. Yhteisneuvoston kokoukset järjestetään lähikokouksina tai millä tahansa teknisellä keinolla sen työjärjestyksen mukaisesti. Lähikokoukset pidetään vuorotellen Brysselissä ja Santiagossa.

3. Yhteisneuvosto koostuu EU-osapuolen osalta ministeritason edustajista ja Chilen osalta ulkoministeristä tai hänen nimeämistään edustajista. Kun yhteisneuvosto toimii kauppakysymysten kokoonpanossa 8.5 artiklan nojalla, se koostuu osapuolten edustajista, jotka vastaavat kauppaan ja sijoituksiin liittyvistä asioista.

4. Yhteisneuvostolla on valtuudet tehdä päätöksiä tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa ja antaa suosituksia työjärjestyksensä mukaisesti. Yhteisneuvosto tekee päätöksensä ja antaa suositukset yhteisestä sopimuksesta. Päätökset ovat osapuolia sitovia, ja osapuolten on toteutettava kaikki kyseisten päätösten täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Suositukset eivät ole sitovia.

5. Yhteisneuvoston puheenjohtajina toimivat kummankin osapuolen edustajat yhdessä sen työjärjestyksen mukaisesti ja ottaen huomioon kussakin istunnossa käsiteltävät erityiskysymykset.

6. Yhteisneuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä ja sekakomitean työjärjestyksen ensimmäisessä kokouksessaan.

7. Yhteisneuvosto voi siirtää mitä tahansa tehtäviään sekakomitealle, mukaan lukien valtuudet tehdä sitovia päätöksiä ja antaa suosituksia.

8. Kun yhteisneuvosto toimii kauppakysymysten kokoonpanossa, sovelletaan tämän artiklan lisäksi 8.5 artiklaa.

40.2 artikla

Sekakomitea

1. Osapuolet perustavat sekakomitean. Sekakomitea avustaa yhteisneuvostoa sen tehtävien hoitamisessa.

2. Sekakomitea vastaa tämän sopimuksen yleisestä täytäntöönpanosta. Se, että asiaa käsitellään sekakomiteassa, ei estä asian käsittelyä myös yhteisneuvostossa.

3. Sekakomitea kokoontuu vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä ja sen jälkeen vuosittain, elleivät osapuolet toisin sovi. Sekakomitean kokoukset järjestetään lähikokouksina tai millä tahansa teknisellä keinolla sen työjärjestyksen mukaisesti. Lähikokoukset pidetään vuorotellen Brysselissä ja Santiagossa.

4. Sekakomitea koostuu osapuolten edustajista, ja sen puheenjohtajina toimivat kummankin osapuolen edustajat yhdessä sen työjärjestyksen mukaisesti ja ottaen huomioon kussakin istunnossa käsiteltävät erityiskysymykset.

5. Kun sekakomitea toimii kauppakysymysten kokoonpanossa 8.6 artiklan nojalla, se koostuu osapuolten edustajista, jotka vastaavat kauppaan ja sijoituksiin liittyvistä asioista.

6. Sekakomitealla on valtuudet tehdä päätöksiä tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa tai kun yhteistyöneuvosto on siirtänyt sille tällaisen vallan 40.1 artiklan 7 kohdan nojalla. Sekakomitealla on myös valtuudet antaa suosituksia, muun muassa silloin, kun kyseinen valta on siirretty sille 40.1 artiklan 7 kohdan nojalla. Sekakomitea tekee päätöksensä ja antaa suosituksensa yhteisestä sopimuksesta työjärjestyksensä mukaisesti. Käyttäessään siirrettyjä valtuuksia sekakomitea tekee päätöksensä ja antaa suosituksensa yhteisneuvoston työjärjestyksen mukaisesti. Päätökset ovat osapuolia sitovia, ja osapuolten on toteutettava kaikki kyseisten päätösten täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet. Suositukset eivät ole sitovia.

7. Kun sekakomitea toimii kauppakysymysten kokoonpanossa, sovelletaan tämän artiklan lisäksi 8.6 artiklaa.

40.3 artikla

Alakomiteat ja muut elimet

1. Perustetaan kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön alakomitea koordinoimaan ja valvomaan tämän sopimuksen II osassa tarkoitetuilla aloilla toteutettavien yhteistyötoimien täytäntöönpanoa.

2. Perustetaan tämän sopimuksen III osaa koskevia erityisiä alakomiteoita 8.8 artiklan nojalla.

3. Yhteisneuvosto tai sekakomitea voi tehdä päätöksen uuden alakomitean tai muun elimen perustamisesta. Yhteisneuvosto tai sekakomitea voi antaa alakomitealle tai muulle tämän kohdan nojalla perustetulle elimelle oman toimivaltansa mukaisia tehtäviä, jotta alakomitea tai muu elin voi avustaa sen tehtävien suorittamisessa ja käsitellä erityistehtäviä tai -aiheita. Yhteisneuvosto tai sekakomitea voi muuttaa mille tahansa tämän kohdan nojalla perustetulle alakomitealle tai elimelle annettuja tehtäviä tai lakkauttaa tällaisen alakomitean tai elimen.

4. Alakomiteat ja muut elimet koostuvat osapuolten edustajista, ja niiden puheenjohtajina toimivat kummankin osapuolen edustajat yhdessä.

5. Ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä tai osapuolet toisin sovi, alakomiteat kokoontuvat vuoden kuluessa perustamisestaan ja sen jälkeen jommankumman osapuolen, yhteisneuvoston tai sekakomitean pyynnöstä asianmukaisella tasolla. Alakomiteat voivat myös kokoontua omasta aloitteestaan, ellei niiden työjärjestyksestä muuta johdu. Alakomiteoiden kokoukset järjestetään lähikokouksina tai millä tahansa teknisellä keinolla niiden työjärjestyksen mukaisesti. Lähikokoukset pidetään vuorotellen Brysselissä ja Santiagossa.

6. Ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä, alakomiteat ja muut elimet raportoivat toiminnastaan sekakomitealle säännöllisesti ja sekakomitean pyynnöstä.

7. Se, että asiaa käsitellään jossakin alakomiteassa tai muussa elimessä, ei estä asian käsittelyä myös yhteisneuvostossa tai sekakomiteassa.

8. Yhteisneuvosto tai sekakomitea voi vahvistaa alakomiteoiden ja muiden elinten työjärjestyksen, jos se katsoo sen aiheelliseksi. Jos yhteisneuvosto tai sekakomitea ei vahvista tällaista työjärjestystä, sovelletaan sekakomitean työjärjestystä soveltuvin osin.

9. Alakomiteat ja muut elimet voivat antaa suosituksia oman työjärjestyksensä mukaisesti. Alakomiteat ja muut elimet antavat suosituksia yhteisestä sopimuksesta. Alakomiteoiden ja muiden elinten suositukset eivät ole sitovia.

10. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu palvelujen ja sijoitusten alakomitea voi tehdä päätöksiä 17.39 artiklan mukaisten määritysten tekemiseksi. Edellä olevan 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu rahoituspalvelujen alakomitea voi tehdä päätöksiä määritysten tekemiseksi 25.20 artiklan

mukaisesti. Kyseisten alakomiteoiden tällaiset päätökset tehdään yhteisestä sopimuksesta. Tällaiset päätökset sitovat osapuolia.

40.4 artikla

Parlamentaarinen sekavaliokunta

1. Perustetaan parlamentaarinen sekavaliokunta. Se koostuu Euroopan parlamentin jäsenistä ja Chilen kongressin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen sekavaliokunta vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarinen sekavaliokunta toimii foorumina, jossa kokoonnutaan ja vaihdetaan näkemyksiä ja edistetään tiiviimpiä suhteita. Se kokoontuu kahdesti vuodessa.

4. Parlamentaariselle sekavaliokunnalle ilmoitetaan yhteisneuvoston päätöksistä ja suosituksista.

5. Parlamentaarinen sekavaliokunta voi antaa yhteisneuvostolle suosituksia tämän sopimuksen täytäntöönpanosta.

40.5 artikla

Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen

Kumpikin osapuoli edistää kansalaisyhteiskunnan osallistumista tämän sopimuksen täytäntöönpanoon erityisesti vuorovaikutuksella 40.6 artiklassa tarkoitetun osapuolen sisäisen neuvoa-antavan ryhmän ja 40.7 artiklassa tarkoitetun kansalaisyhteiskuntafoorumin kanssa.

40.6 artikla

Sisäiset neuvoa-antavat ryhmät

1. Kumpikin osapuoli perustaa tai nimeää sisäisen neuvoa-antavan ryhmän kahden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Kussakin sisäisessä neuvoa-antavassa ryhmässä on tasapuolisesti edustettuina riippumattomia kansalaisyhteiskunnan organisaatioita, myös kansalaisjärjestöjä, ammattiliittoja sekä yritys- ja työnantajajärjestöjä. Tätä varten kumpikin osapuoli vahvistaa omat nimityssääntönsä voidakseen määrittää oman sisäisen neuvoa-antavan ryhmänsä kokoonpanon ja siten tarjota eri alojen toimijoille osallistumismahdollisuuden. Kunkin sisäisen neuvoa-antavan ryhmän jäsenet vaihdetaan säännöllisin väliajoin tämän kohdan nojalla vahvistettujen nimityssääntöjen mukaisesti.

2. Kumpikin osapuoli kokoontuu vähintään kerran vuodessa oman sisäisen neuvoa-antavan ryhmänsä kanssa keskustelemaan tämän sopimuksen täytäntöönpanosta. Kumpikin osapuoli voi tarkastella oman sisäisen neuvoa-antavan ryhmänsä esittämiä näkemyksiä tai suosituksia.

3. Lisätäkseen yleistä tietoisuutta omasta sisäisestä neuvoa-antavasta ryhmästään kumpikin osapuoli julkaisee luettelon omaan sisäiseen neuvoa-antavaan ryhmäänsä osallistuvista organisaatioista sekä ryhmän yhteystiedot.

4. Osapuolet edistävät kansallisten sisäisten neuvoa-antavien ryhmien välistä vuorovaikutusta asianmukaisin keinoin.

40.7 artikla

Kansalaisyhteiskuntafoorumi

1. Osapuolet edistävät kansalaisyhteiskuntafoorumin säännöllistä järjestämistä tämän sopimuksen täytäntöönpanoa koskevan vuoropuhelun käymiseksi.

2. Osapuolet kutsuvat kansalaisyhteiskuntafoorumin kokoukset koolle yhteisestä sopimuksesta. Kutsuessaan koolle kansalaisyhteiskuntafoorumin kokouksen kumpikin osapuoli kutsuu alueelleen sijoittautuneet riippumattomat kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, mukaan lukien 40.6 artiklassa tarkoitetun oman sisäisen neuvoa-antavan ryhmänsä jäsenet. Kumpikin osapuoli edistää tasapuolista edustusta, mahdollistaen kansalaisjärjestöjen, ammattiliittojen sekä yritys- ja työnantajajärjestöjen osallistumisen. Kukin organisaatio on vastuussa kustannuksista, jotka johtuvat sen osallistumisesta kansalaisyhteiskuntafoorumiin.

3. Yhteisneuvostoon tai sekakomiteaan osallistuvat osapuolten edustajat osallistuvat tarvittaessa kansalaisyhteiskuntafoorumin kokouksiin. Osapuolet julkaisevat yhdessä tai erikseen kaikki kansalaisyhteiskuntafoorumissa annetut viralliset lausunnot.

41 LUKU
YLEISET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

41.1 artikla
Osapuolten määritelmä

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan

a) ”osapuolella”

   i) Euroopan unionia tai sen jäsenvaltioita taikka Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita niiden toimivallan mukaisesti, jäljempänä ”EU-osapuoli”, tai

   ii) Chileä; ja

b) ”osapuolilla” EU-osapuolta ja Chileä.

41.2 artikla
Alueellinen soveltamisala

1. Tätä sopimusta sovelletaan

a) EU-osapuolten osalta alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta niissä määrätyin edellytyksin; ja

b) Chilen osalta sen suvereniteettiin kuuluvaan maa- ja merialueeseen ja ilmatilaan sekä talousvyöhykkeeseen ja mannerjalustaan, joilla se käyttää täysivaltaisia oikeuksia ja lainkäyttövaltaa kansainvälisen oikeuden ([145]) ja Chilen lainsäädännön mukaisesti ([146]).

Tämän sopimuksen viittaukset ”alueeseen” on tulkittava tämän kohdan mukaisesti, ellei tässä sopimuksessa nimenomaisesti toisin määrätä.

2. Mitä tulee määräyksiin, jotka koskevat tavaroiden tullikohtelua, mukaan lukien alkuperäsäännöt ja tällaisen kohtelun tilapäinen keskeyttäminen, tätä sopimusta sovelletaan myös niihin Euroopan unionin tullialueen alueisiin, jotka määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 ([147]) 4 artiklassa ja jotka eivät kuulu tämän artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan.

41.3 artikla
Velvollisuuksien täyttäminen

1. Osapuolet toteuttavat tästä sopimuksesta johtuvien velvollisuuksiensa täyttämiseksi tarvittavat yleiset tai erityiset toimenpiteet.

2. Jos osapuoli katsoo, että toinen osapuoli on jättänyt täyttämättä jonkin tämän sopimuksen III osan mukaisista velvollisuuksista, sovelletaan kyseisessä osassa määrättyjä erityismekanismeja.

3. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt jotakin 1.2 artiklan 2 kohdassa tai 2.2 artiklan 1 kohdassa tämän sopimuksen olennaisiksi osiksi kuvattua velvollisuutta, se voi ryhtyä aiheellisiin toimenpiteisiin. Tätä kohtaa sovellettaessa ”aiheellisiin toimenpiteisiin” voi sisältyä myös tämän sopimuksen soveltamisen keskeyttäminen joko osittain tai kokonaan.

4. Jos osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei ole täyttänyt jotakin tämän sopimuksen mukaista velvollisuutta, lukuun ottamatta niitä, jotka kuuluvat tämän artiklan 2 ja 3 kohdan soveltamisalaan, sen on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle. Osapuolet neuvottelevat asiasta yhteisneuvostossa päästäkseen molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun. Yhteisneuvosto pyrkii löytämään molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun mahdollisimman pian. Jos yhteisneuvosto ei ole päässyt kumpaakin osapuolta tyydyttävään ratkaisuun 60 päivän kuluessa ilmoituksen päivämäärästä, ilmoituksen tehnyt osapuoli voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Tätä kohtaa sovellettaessa ”aiheellisiin toimenpiteisiin” voi sisältyä sopimuksen soveltamisen keskeyttäminen ainoastaan tämän sopimuksen I, II ja IV osan osalta.

5. Tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut aiheelliset toimenpiteet on toteutettava noudattaen kaikilta osin kansainvälistä oikeutta, ja niiden on oltava oikeassa suhteessa tämän sopimuksen mukaisten velvollisuuksien noudattamatta jättämiseen. Etusijalle on asetettava toimenpiteet, jotka häiritsevät vähiten tämän sopimuksen toimintaa.

41.4 artikla

Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

1. Minkään tämän sopimuksen määräyksen ei voida tulkita

a) velvoittavan osapuolta luovuttamaan tai antamaan käyttöön tietoja, joiden ilmaisemisen se katsoo olevan vastoin keskeisiä turvallisuusetujaan; tai

b) estävän osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä, joita se pitää välttämättöminä keskeisten turvallisuusetujensa suojelemiseksi ja jotka

   i) liittyvät aseiden, ammusten tai muiden sotatarvikkeiden tuotantoon tai kauppaan tai muiden tavaroiden ja materiaalien, palveluiden ja teknologian kauppaan ja niitä koskeviin liiketoimiin, joita toteutetaan suoraan tai välillisesti puolustuslaitosten tarpeita varten;

   ii) liittyvät fissioituvaan ja fuusioituvaan ydinmateriaaliin tai materiaaleihin, joista edellä mainitut on johdettu; tai

   iii) toteutetaan sodan tai muun kansainvälisissä suhteissa ilmenevän hätätilanteen aikana; tai

c) estävän osapuolta toteuttamasta toimia täyttääkseen Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaiset velvollisuutensa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

2. Osapuoli ilmoittaa sekakomitealle mahdollisimman kattavasti kaikista 1 kohdan b ja c alakohdan nojalla toteuttamistaan toimista ja niiden lopettamisesta.

41.5 artikla

Voimaantulo ja väliaikainen soveltaminen

1. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kolmannen kuukauden ensimmäisenä päivänä, johon mennessä osapuolet ovat viimeksi ilmoittaneet toisilleen tämän sopimuksen voimaansaattamisen edellyttämien sisäisten menettelyjensä päätökseen saattamisesta.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, osapuolet voivat soveltaa tätä sopimusta väliaikaisesti kokonaan tai osittain omien sisäisten menettelyjensä mukaisesti.

3. Väliaikainen soveltaminen alkaa sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen tätä varten tarvittavien sisäisten menettelyjensä päätökseen saattamisesta, mukaan lukien Chilen vahvistus suostumuksestaan soveltaa väliaikaisesti EU-osapuolen ehdottamia tämän sopimuksen osia.

4. Kumpikin osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti aikomuksestaan lopettaa tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen. Väliaikainen soveltaminen lakkaa kyseistä ilmoitusta seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

5. Tämän sopimuksen väliaikaisen soveltamisen aikana yhteisneuvosto ja muut tällä sopimuksella perustetut elimet voivat hoitaa tehtäviään niiden määräysten osalta, joita sovelletaan väliaikaisesti. Niiden tehtävien harjoittamisen yhteydessä tehtyjen päätösten voimassaolo lakkaa siitä päivästä, jona tämän sopimuksen väliaikainen soveltaminen lopetetaan 4 kohdan mukaisesti. Tämä ei vaikuta ennen kyseistä päivämäärää asianmukaisesti täytäntöön pantujen päätösten aiempiin vaikutuksiin.

6. Jos 2 ja 3 kohdan mukaisesti jotakin tämän sopimuksen määräystä sovelletaan väliaikaisesti ennen tämän sopimuksen voimaantuloa, kyseisessä määräyksessä olevaa viittausta tämän sopimuksen voimaantulopäivään pidetään viittauksena päivään, josta alkaen sopimuspuolet sopivat soveltavansa kyseistä määräystä 3 kohdan mukaisesti.

7. Tämän artiklan mukaisesti tehdyt ilmoitukset lähetetään EU-osapuolen osalta Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön ja Chilen osalta ulkoministeriöön.

41.6 artikla

Muutokset

1. Sopimuspuolet voivat kirjallisesti sopia tämän sopimuksen muuttamisesta. Muutokset tulevat voimaan soveltuvin osin 41.5 artiklan määräysten mukaisesti.

2. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 1 kohdassa määrätään, yhteisneuvosto voi tehdä päätöksiä tämän sopimuksen muuttamisesta 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 41.9 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

41.7 artikla

Muut sopimukset

1. Assosiaatiosopimuksen, mukaan lukien sen institutionaalisessa kehyksessä tehdyt päätökset, voimassaolo lakkaa ja se korvataan tällä sopimuksella tämän sopimuksen tullessa voimaan.

2. Väliaikaisen kauppasopimuksen voimassaolo lakkaa ja se korvataan tällä sopimuksella tämän sopimuksen tullessa voimaan.

3. Kaikissa muissa osapuolten välisissä sopimuksissa ja yhteisymmärryspöytäkirjoissa olevia viittauksia assosiaatiosopimukseen, mukaan lukien sen institutionaalisessa kehyksessä tehdyt päätökset, tai väliaikaiseen kauppasopimukseen, pidetään viittauksina tähän sopimukseen.

4. Osapuolet voivat täydentää tätä sopimusta tekemällä erityissopimuksia millä tahansa tämän sopimuksen II osan kattamalla yhteistyöalalla. Tällaiset erityissopimukset ovat erottamaton osa tämän sopimuksen mukaisia kahdenvälisiä suhteita, ja niihin sovelletaan yhteistä institutionaalista kehystä.

5. Olemassa olevat kahdenväliset sopimukset, jotka koskevat tämän sopimuksen II osan soveltamisalaan kuuluvia yhteistyöaloja, katsotaan osaksi tämän sopimuksen mukaisia kahdenvälisiä suhteita ja niihin sovelletaan yhteistä institutionaalista kehystä.

6. Tämän sopimuksen III osan soveltamisalaan kuuluvien voimassa olevien sopimusten voimassaolo lakkaa tämän sopimuksen tullessa voimaan.

7. Tämän sopimuksen tullessa voimaan tämän sopimuksen 40.1 artiklalla perustetun yhteisneuvoston katsotaan hyväksyneen kaikki väliaikaisella kauppasopimuksella perustetun kauppaneuvoston antamat suositukset tai päätökset. Väliaikaisella kauppasopimuksella perustetun kauppakomitean antamat suositukset tai päätökset katsotaan tämän sopimuksen 40.2 artiklalla perustetun sekakomitean hyväksymiksi.

8. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 2 kohdassa määrätään,

a) väliaikaisen kauppasopimuksen 20.5 artiklan nojalla hyväksyttyjä väliaikaisia suojatoimenpiteitä, jotka ovat voimassa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä, sovelletaan niiden luonnolliseen päättymiseen asti;

b) väliaikaisen kauppasopimuksen 5 luvun C jakson nojalla hyväksyttyjä kahdenvälisiä suojatoimenpiteitä, jotka ovat voimassa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä, sovelletaan niiden luonnolliseen päättymiseen asti;

c) väliaikaisen kauppasopimuksen 26.22 artiklan 1 kohdan tai 31.5 artiklan nojalla jo vireille pantuja riitojenratkaisumenettelyjä jatketaan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä, kunnes ne on saatettu päätökseen; ja

d) väliaikaisen kauppasopimuksen 26.22 artiklan 1 kohdan tai 31.5 artiklan nojalla aloitetun riitojenratkaisumenettelyn sitova tulos sitoo edelleen osapuolia tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen.

9. Osapuolet eivät voi aloittaa tämän sopimuksen mukaisia riitojenratkaisumenettelyjä asioissa, joista on annettu väliaikaisen kauppasopimuksen 26 tai 31 luvun mukainen paneelin loppuraportti.

10. Väliaikaisen kauppasopimuksen nojalla jo kokonaan tai osittain päättyneet siirtymäkaudet otetaan huomioon laskettaessa tämän sopimuksen vastaavissa määräyksissä määrättyjä siirtymäkausia. Tällaiset tämän sopimuksen mukaiset siirtymäkaudet lasketaan väliaikaisen kauppasopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

11. Väliaikaisen kauppasopimuksen mukaisesti jo kokonaan tai osittain päättyneet menettelylliset määräajat otetaan huomioon laskettaessa tämän sopimuksen vastaavissa määräyksissä määrättyjä menettelyllisiä määräaikoja.

12. Assosiaatiosopimuksen liitteessä V oleva viinikauppaa koskeva sopimus, jäljempänä ”viinisopimus”, ja assosiaatiosopimuksen liitteessä VI oleva väkevien alkoholijuomien ja maustettujen juomien kauppaa koskeva sopimus, jäljempänä ”alkoholijuomia koskeva sopimus” ([148]), kaikkine lisäyksineen otetaan osaksi tätä sopimusta soveltuvin osin seuraavasti:

a) viinisopimuksessa ja alkoholijuomia koskevassa sopimuksessa olevia viittauksia assosiaatiosopimuksen IV osassa tarkoitettuun riitojenratkaisumenettelyyn sekä assosiaatiosopimuksen liitteessä XVI tarkoitettuihin menettelysääntöihin on pidettävä viittauksina tämän sopimuksen 38 luvussa määrättyyn riitojenratkaisumenettelyyn ja liitteessä 38-B määrättyihin menettelysääntöihin;

b) viinisopimuksessa ja alkoholijuomia koskevassa sopimuksessa olevia viittauksia yhteisöön on pidettävä viittauksina EU-osapuoleen;

c) viinisopimuksessa ja alkoholijuomia koskevassa sopimuksessa olevia viittauksia assosiaatiosopimuksella perustettuun assosiaatiokomiteaan on pidettävä viittauksina tämän sopimuksen 40.2 artiklalla perustettuun kauppakysymysten kokoonpanossa toimivaan sekakomiteaan;

d) viinisopimuksessa ja alkoholijuomia koskevassa sopimuksessa olevia viittauksia assosiaatiosopimuksen liitteeseen IV on pidettävä viittauksina tämän sopimuksen 13 lukuun;

e) selkeyden vuoksi todetaan, että viinisopimuksen 30 artiklalla perustettu sekakomitea ja alkoholijuomia koskevan sopimuksen 17 artiklalla perustettu sekakomitea pysyvät toiminnassa ja hoitavat edelleen viinisopimuksen 29 artiklassa ja alkoholijuomia koskevan sopimuksen 16 artiklassa niille osoitettuja tehtäviä;

f) selkeyden vuoksi todetaan, että tämän sopimuksen 41.11 artiklan 2 kohtaa sovelletaan viinisopimukseen ja alkoholijuomia koskevaan sopimukseen; ja

g) viinisopimuksen ja alkoholijuomia koskevan sopimuksen, sellaisina kuin ne on sisällytetty tähän sopimukseen, katsotaan sisältävän viinisopimuksen ja alkoholijuomia koskevan sopimuksen muutokset, sellaisina kuin ne on sisällytetty väliaikaiseen kauppasopimukseen.

13. Kaikki viinisopimusta tai alkoholijuomia koskevaa sopimusta koskevat päätökset, jotka on tehty assosiaatiosopimuksen institutionaalisessa kehyksessä ja jotka ovat voimassa tämän sopimuksen tullessa voimaan, katsotaan tämän sopimuksen 40.2 artiklalla perustetun, kauppakysymysten kokoonpanossa toimivan sekakomitean hyväksymiksi.

14. Osapuolet voivat muuttaa viinisopimuksen ja alkoholijuomia koskevan sopimuksen lisäyksiä kirjeenvaihdolla. ([149])

41.8 artikla

Liitteet, lisäykset, pöytäkirjat, huomautukset ja alaviitteet

Tämän sopimuksen liitteet, lisäykset, pöytäkirjat ja alaviitteet ovat sen erottamattomia osia.

41.9 artikla

Myöhemmät liittymiset Euroopan unioniin

1. EU-osapuoli ilmoittaa Chilelle kaikista kolmannen maan esittämistä pyynnöistä liittyä Euroopan unioniin.

2. EU-osapuoli ilmoittaa Chilelle uuden jäsenvaltion Euroopan unioniin liittymistä koskevan sopimuksen, jäljempänä ”liittymissopimus”, allekirjoituspäivän ja voimaantulopäivän.

3. Euroopan unionin uusi jäsenvaltio liittyy tähän sopimukseen yhteisneuvoston päättämien ehtojen mukaisesti. Kyseinen liittyminen tulee voimaan päivänä, jona uusi jäsenvaltio liittyy Euroopan unioniin.

4. Sen estämättä, mitä tämän artiklan 3 kohdassa määrätään, tämän sopimuksen III osaa sovelletaan uuden jäsenvaltion ja Chilen välillä päivästä, jona kyseinen uusi jäsenvaltio liittyy Euroopan unioniin.

5. Tämän artiklan 4 kohdan täytäntöönpanon helpottamiseksi sekakomitea tarkastelee 8.6 artiklan 1 kohdan f alakohdan nojalla liittymissopimuksen allekirjoituspäivästä alkaen uuden jäsenvaltion Euroopan unioniin liittymisen mahdollisia vaikutuksia tähän sopimukseen. Yhteisneuvosto tekee päätöksen tämän sopimuksen liitteisiin mahdollisesti tehtävistä muutoksista ja muista tarvittavista mukautuksista, siirtymätoimenpiteet mukaan luettuina. Yhteisneuvoston tämän kohdan nojalla tekemät päätökset tulevat voimaan päivänä, jona kyseinen uusi jäsenvaltio liittyy Euroopan unioniin.

41.10 artikla

Yksityiset oikeudet

1. Minkään tässä sopimuksessa ei pidä tulkita suoraan luovan oikeuksia tai määräävän velvollisuuksia millekään henkilöille, paitsi osapuolten välille luotavia oikeuksia tai velvollisuuksia kansainvälisen julkisoikeuden mukaisesti, eikä sallivan sitä, että tähän sopimuksen vedotaan suoraan osapuolten oikeusjärjestelmissä.

2. Osapuoli ei omassa lainsäädännössään säädä kanneoikeudesta toista osapuolta vastaan sillä perusteella, että toisen osapuolen toimenpide ei ole yhdenmukainen tämän sopimuksen kanssa.

41.11 artikla

Viittaukset lakeihin ja muihin sopimuksiin

1. Kun tässä sopimuksessa viitataan osapuolen säädöksiin ja määräyksiin, kyseisten säädösten ja määräysten katsotaan sisältävän kaikki niihin tehdyt muutokset, jollei tosin määrätä.

2. Kun tässä sopimuksessa viitataan kansainvälisiin sopimuksiin tai siihen sisällytetään niitä joko kokonaisuudessaan tai osittain, niiden katsotaan, jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, sisältävän kaikki niihin tehdyt muutokset tai niiden jatkosopimukset, jotka tulevat voimaan kummassakin osapuolessa tämän sopimuksen allekirjoituspäivästä alkaen tai sen jälkeen.

3. Jos jonkin 2 kohdassa tarkoitetun muutoksen tai jatkosopimuksen vuoksi tämän sopimuksen täytäntöönpanossa tai soveltamisessa nousee esiin jokin kysymys, osapuolet voivat toisen osapuolen pyynnöstä neuvotella keskenään, jotta voidaan löytää kumpaakin osapuolta tyydyttävä ratkaisu.

41.12 artikla

Kesto

Tämä sopimus on voimassa rajoittamattoman ajan.

41.13 artikla

Sopimuksen irtisanominen

Sen estämättä, mitä 41.12 artiklassa määrätään, osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle aikomuksestaan irtisanoa tämä sopimus. Kyseinen ilmoitus lähetetään EU-osapuolen osalta Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristöön ja Chilen osalta ulkoministeriöön. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua kyseisen ilmoituksen päivämäärästä.

41.14 artikla

Todistusvoimaiset tekstit

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

TÄMÄN VAKUUDEKSI alla mainitut asianmukaisesti tätä varten valtuutetut edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Съставено в Брюксел на тринадесети декември две хиляди двадесет и трета година.

Hecho en Bruselas, el trece de diciembre de dos mil veintitrés.

V Bruselu dne třináctého prosince dva tisíce dvacet tři.

Udfærdiget i Bruxelles den trettende december to tusind og treogtyve.

Geschehen zu Brüssel am dreizehnten Dezember zweitausenddreiundzwanzig.

Kahe tuhande kahekümne kolmanda aasta detsembrikuu kolmeteistkümnendal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα τρεις Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες είκοσι τρία.

Done at Brussels on the thirteenth day of December in the year two thousand and twenty three.

Fait à Bruxelles, le treize décembre deux mille vingt-trois.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil, an tríú lá déag de mhí na Nollag sa bhliain dhá mhíle fiche a trí.

Sastavljeno u Bruxellesu trinaestog prosinca godine dvije tisuće dvadeset treće.

Fatto a Bruxelles, addì tredici dicembre duemilaventitré.

Briselē, divi tūkstoši divdesmit trešā gada trīspadsmitajā decembrī.

Priimta du tūkstančiai dvidešimt trečių metų gruodžio tryliktą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétezer-huszonharmadik év december havának tizenharmadik napján.

Magħmul fi Brussell, fit-tlettax-il jum ta' Diċembru fis-sena elfejn u tlieta u għoxrin.

Gedaan te Brussel, dertien december tweeduizend drieëntwintig.

Sporządzono w Brukseli dnia trzynastego grudnia roku dwa tysiące dwudziestego trzeciego.

Feito em Bruxelas, em treze de dezembro de dois mil e vinte e três.

Întocmit la Bruxelles la treisprezece decembrie două mii douăzeci și trei.

V Bruseli trinásteho decembra dvetisícdvadsaťtri.

V Bruslju, trinajstega decembra dva tisoč triindvajset.

Tehty Brysselissä kolmantenatoista päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäkolme.

Som skedde i Bryssel den trettonde december år tjugohundratjugotre.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

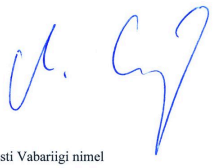
Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar ceann na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

Ghar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

За Европейския съюз
Por la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Thar ceann an Aontais Eorpaigh
Za Europsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Ghall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Por la República de Chile

([1]) Siltä osin kuin tämän artiklan soveltamisalaan kuuluvat asiat kuuluvat myös 14 luvun soveltamisalaan, tässä artiklassa tarkoitettua yhteistyötä toteutetaan kyseisen luvun mukaisesti.

([2]) Selkeyden vuoksi todetaan, että ”toimenpiteellä” tarkoitetaan myös osapuolen sellaisten toimenpiteiden toteuttamatta jättämistä, jotka ovat tarpeen tämän sopimuksen mukaisten osapuolen velvollisuuksien täyttämiseksi.

([3]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tämän sopimuksen mukaisia osapuolen velvollisuuksia sovelletaan valtion omistamaan yritykseen tai toiseen henkilöön, kun se käyttää mitä tahansa kyseisen osapuolen sille siirtämiä sääntelyyn, hallintoon tai muuhun julkiseen valtaan liittyviä valtuuksia, kuten valtuudet pakkolunastaa, myöntää toimilupia, hyväksyä liiketoimia tai määrätä kiintiöitä, palkkioita tai muita maksuja.

([4]) Selkeyden vuoksi todetaan, että jos osapuoli väittää, että yhteisö toimii iii alakohdassa tarkoitetulla tavalla, kyseisellä osapuolella on todistustaakka ja sen on ainakin esitettävä vankat aihetodisteet.

([5]) 17–27 lukua tulkittaessa ”luonnollisen henkilön” määritelmään sisältyvät myös Latvian tasavallassa pysyvästi asuvat luonnolliset henkilöt, jotka eivät ole Latvian tasavallan tai minkään muun valtion kansalaisia mutta joilla on Latvian tasavallan lainsäädännön nojalla oikeus saada kansalaisuudettoman henkilön passi (muukalaispassi).

([6]) Selkeyden vuoksi todetaan, että Chile panee kaikki kauppaneuvoston kokoonpanossa toimivan yhteisneuvoston päätökset täytäntöön *acuerdos de ejecución* -välineillä (täytäntöönpanosopimuksilla) Chilen lainsäädännön mukaisesti.

([7]) Selkeyden vuoksi todetaan, että Chile panee kaikki kauppakomitean kokoonpanossa toimivan sekakomitean päätökset täytäntöön *acuerdos de ejecución* -välineillä (täytäntöönpanosopimuksilla) Chilen lainsäädännön mukaisesti.

([8]) EU-osapuolen osalta tämän kohdan soveltamiseksi käytetään unionin tullikoodeksista 9 päivänä lokakuuta 2013 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 952/2013 (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1) säädettyä sisäistä jalostusmenettelyä.

([9]) ”Kolmas maa” määritellään 1.3 artiklan c alakohdassa.

([10])

([11]) Selkeyden vuoksi todetaan, että ”julkaisemisella” tarkoitetaan säädösten ja määräysten asettamista julkisesti saataville.

([12]) Selkeyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionista Chileen tuotavien, tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tavaroiden väliaikaiseen maahantuontiin ei sovelleta maksua, joka vahvistetaan Chilen tullimääräyksen (*Ordenanza de Aduanas*) 107 §:ssä, joka sisältyy 4 päivänä kesäkuuta 2005 annettuun valtiovarainministeriön asetukseen 30 (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*).

([13]) Selkeyden vuoksi todetaan, että Chilen osalta ATA-carnet’t on hyväksyttävä sellaisina kuin ne on vahvistettu ulkoasiainministeriön vuonna 2004 antamassa asetuksessa nro 103 (*Decreto N° 103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*), jolla väliaikaista maahantuontia koskeva yleissopimus ja sen liitteet A, B1, B2 ja B3 on hyväksytty asianmukaisesti esitetyin varauksin ja niihin tehtävin muutoksin.

([14]) Tämän sopimuksen voimaantulopäivänä Euroopan unionin syrjäisimmät alueet ovat: Guadeloupe, Ranskan Guayana, Martinique, Réunion, Mayotte, Saint-Martin, Azorit, Madeira ja Kanariansaaret. Tätä artiklaa sovelletaan myös maahan tai merentakaiseen alueeseen, jonka asema muuttuu Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen 355 artiklan 6 kohdassa määrättyä menettelyä noudattaen Eurooppa-neuvoston päätöksellä syrjäisimpiin alueisiin kuuluvaksi alueeksi kyseisen päätöksen hyväksymispäivästä alkaen. Jos tällaisen menettelyn jälkeen jokin Euroopan unionin syrjäisimpiin alueisiin kuuluva alue lakkaa olemasta syrjäisimpiin alueisiin kuuluva alue, tätä artiklaa ei enää sovelleta kyseiseen maahan tai merentakaiseen alueeseen siitä päivästä alkaen, jona Eurooppa-neuvosto tekee asiaa koskevan päätöksen. EU-osapuoli ilmoittaa Chilelle kaikista unionin syrjäisimpiä alueita koskevista muutoksista.

([15]) EU-osapuolen osalta kyseisen hakemuksen voi jättää yksi tai useampi jäsenvaltio jäsenvaltion kotimaisen tuotannonalan puolesta.

([16]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (virallista valvontaa koskeva asetus) (EUVL L 95, 7.4.2017, s. 1).

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/2031, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, kasvintuhoojien vastaisista suojatoimenpiteistä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 228/2013, (EU) N:o 652/2014 ja (EU) N:o 1143/2014 muuttamisesta sekä neuvoston direktiivien 69/464/ETY, 74/647/ETY, 93/85/ETY, 98/57/EY, 2000/29/EY, 2006/91/EY ja 2007/33/EY kumoamisesta (EUVL L 317, 23.11.2016, s. 4).

([18]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä artiklalla ei rajoiteta 17, 18 ja 29 luvun sekä liitteissä 17-A-17-C ja 29 olevien luetteloiden soveltamista eikä sitä sovelleta teollis- ja tekijänoikeuden myöntämisestä johtuvaan oikeuteen.

([19]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä artiklalla ei rajoiteta liitteen 29 soveltamista.

([20]) Selkeyden vuoksi todetaan, että jos tämä artikla sekä toisaalta 17 ja 18 luku ja liitteet 17-A, 17-B ja 17-C ovat keskenään ristiriidassa, ristiriidan osalta sovelletaan kyseisiä lukuja ja liitteitä.

([21]) Chilen osalta ”ympäristövaikutusten arvioinnilla” tarkoitetaan ympäristövaikutusten tutkimusta, sellaisena kuin se on määritelty lain 19.300 1 osaston 2 §:n i alakohdassa tai sen seuraajassa ja sellaisena kuin siitä säädetään mainitun lain 11 §:ssä.

([22]) G/TBT/9, 13.11.2000, liite 4.

([23]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY, annettu 3 päivänä joulukuuta 2001, yleisestä tuoteturvallisuudesta (EYVL L 11, 15.1.2002, s. 4).

([24]) ”Hankinnan” käsitteen katsotaan kattavan myös omistusosuuden hankinnan oikeushenkilöstä pysyvien taloudellisten yhteyksien luomiseksi tai ylläpitämiseksi.

([25]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, vastaako käyttöoikeussopimus, lisenssi, lupa tai vastaava väline ominaispiirteiltään sijoitusta, riippuu muun muassa siitä, millaiset ja kuinka laajat oikeudet oikeudenhaltijalla on kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaan.

([26]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tässä määritelmässä tarkoitettuja meriliikenteen harjoittajia pidetään osapuolen oikeushenkilöinä ainoastaan meriliikennepalveluiden tarjoamiseen liittyvän toimintansa osalta.

([27]) Euroopan yhteisön perustamissopimusta koskevan WTO:lle annetun ilmoituksensa mukaisesti (asiakirja WT/REG39/1) EU-osapuoli katsoo, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 54 artiklaan kirjattu käsite ”tosiasiallinen ja jatkuva yhteys” jonkin jäsenvaltion talouteen vastaa ”merkittävän liiketoiminnan” käsitettä.

([28]) Tämän luvun mukainen kansallinen kabotaasiliikenne käsittää matkustajien tai tavaroiden kuljettamisen jonkin Chilessä tai jäsenvaltiossa sijaitsevan sataman tai paikan ja Chilessä tai kyseisessä jäsenvaltiossa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin Chilessä tai jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta tai paikasta lähtevän ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mitä tätä aihetta koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan pitää kabotaasina.

([29]) Selkeyden vuoksi todetaan, että lentoliikennepalveluihin tai lentoliikenteen tukipalveluihin kuuluvat seuraavat palvelut: ilmakuljetus; ilma-alusta käyttäen tarjottavat palvelut, joiden ensisijaisena tarkoituksena ei ole tavaroiden tai matkustajien kuljettaminen, kuten metsäpalojen torjuminen ilmasta, lentokoulutus, yleisölennätykset, lentolevitys, maanmittaus, kartoitus, valokuvaus, laskuvarjohyppääminen, purjelentokoneen hinaus, helikopterin käyttö hakkuissa ja rakennustöissä sekä muut ilmasta tapahtuvat maatalous-, teollisuus- ja tarkastuspalvelut; ilma-alusten vuokrauspalvelut miehistöineen; ja lentoasemapalvelut.

([30]) Tämän artiklan a, b ja c alakohta ei kata toimenpiteitä, jotka otetaan käyttöön jonkin maatalous- tai kalastustuotteen tuotannon rajoittamiseksi.

([31]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, myönnetäänkö kohtelu ”samanlaisissa tilanteissa”, on arvioitava tapauskohtaisesti tosiseikkojen perusteella ja tämä riippuu tilanteen kokonaiskuvasta.

([32]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, myönnetäänkö kohtelu ”samanlaisissa tilanteissa”, on arvioitava tapauskohtaisesti tosiseikkojen perusteella ja tämä riippuu tilanteen kokonaiskuvasta.

([33]) Selkeyden vuoksi todetaan, että jäsenvaltion valtionhallinnon myöntämä tai jäsenvaltiossa myönnetty kohtelu kattaa tapauksen mukaan myös alue- ja paikallishallinnon tason.

([34]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, myönnetäänkö kohtelu ”samanlaisissa tilanteissa”, on arvioitava tapauskohtaisesti tosiseikkojen perusteella ja tämä riippuu tilanteen kokonaiskuvasta.

([35]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, myönnetäänkö kohtelu ”samanlaisissa tilanteissa”, on arvioitava tapauskohtaisesti tosiseikkojen perusteella ja tämä riippuu tilanteen kokonaiskuvasta.

([36]) Tässä alakohdassa ”lisenssisopimuksella” tarkoitetaan sopimusta, joka koskee teknologian, tuotantoprosessin tai muun teollis- ja tekijänoikeuden alaisen tiedon lisensiointia.

([37]) EU-osapuolen tapauksessa ”tukiin” sisältyvät Euroopan unionin oikeudessa määritellyt ”valtiontuet”.

([38]) EU-osapuolen tapauksessa tässä kohdassa tarkoitettujen toimien määräämisessä toimivaltaisia viranomaisia ovat Euroopan komissio tai jäsenvaltion tuomioistuin sen soveltaessa valtiontukia koskevaa Euroopan unionin oikeutta.

([39]) Selkeyden vuoksi todetaan, että määrittäessään, rikkooko jokin toimenpide tai toimenpiteiden sarja kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun velvoitetta, tuomioistuimen on otettava huomioon muun muassa seuraavat seikat:

i) a ja b alakohdan osalta se, liittyykö toimenpiteeseen tai toimenpiteiden sarjaan oikeudellista hyväksyttävyyttä loukkaavia vakavia väärinkäytöksiä; pelkästään se, että sijoittajan tekemä valitus riidanalaisesta toimenpiteestä on hylätty kansallisessa menettelyssä tai se on muutoin epäonnistunut, ei itsessään merkitse a alakohdassa tarkoitettua oikeussuojan epäämistä;

ii) c ja d alakohdan osalta se, perustuuko toimenpide tai toimenpiteiden sarja selvästi muuhun kuin perusteltuun syyhyn tai tosiseikkaan ja perustuuko se selvästi lainvastaisiin syihin, kuten ennakkoluuloihin tai puolueellisuuteen; pelkkä lainvastaisuus tai pelkkä käytännön tai menettelyn epäjohdonmukainen tai kyseenalainen soveltaminen ei itsessään merkitse c alakohdassa tarkoitettua ilmeistä mielivaltaisuutta, kun taas lain tai määräyksen täydellinen ja perusteeton kiistäminen, perusteetta toteutettu toimenpide tai toiminta, joka on kohdistettu erityisesti sijoittajaan tai tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaan sijoitukseen tarkoituksena aiheuttaa vahinkoa, merkitsee todennäköisesti c ja d alakohdassa tarkoitettua ilmeistä mielivaltaisuutta tai syrjintää;

iii) e alakohdan osalta se, onko osapuoli ylittänyt toimivaltansa ja onko väitetty pakottaminen tai häirintä ollut toistuvaa ja jatkuvaa.

([40]) Selkeyden vuoksi todetaan, että ilmaisulla ”täysi suoja ja turva” viitataan osapuolen velvollisuuteen toimia siten kuin sijoittajien ja tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien sijoitusten fyysisen turvallisuuden suojaamiseksi on tapauksen mukaan kohtuudella välttämätöntä.

([41]) Selkeyden vuoksi todetaan, että pelkästään se, että valtio julistaa kansallisen hätätilan, ei itsessään merkitse tämän määräyksen rikkomista.

([42]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä artiklaa on tulkittava liitteen 17-D mukaisesti.

([43]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tässä kohdassa tarkoitettu teollis- ja tekijänoikeuksien kumoaminen sisältää tällaisten oikeuksien peruuttamisen tai mitätöimisen ja että teollis- ja tekijänoikeuksien rajoittaminen sisältää poikkeukset tällaisiin oikeuksiin.

([44]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tähän artiklaan sovelletaan liitettä 17-E.

([45]) Oikeushenkilö on a) toisen osapuolen henkilön omistama, jos yli 50 prosenttia sen pääomasta on kyseisen osapuolen henkilön omistuksessa; b) toisen osapuolen henkilön määräysvallassa, jos tällaisella henkilöllä on valtuudet nimittää enemmistö kyseisen oikeushenkilön johtajista tai muutoin oikeudellisesti ohjata sen toimintaa.

([46]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällaista rahoitusta voidaan tarjota suoraan tai välillisesti riidan osapuolelle taikka sen sidosyritykselle tai edustajalle.

([47]) Riidan osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa liitteessä 17-H tarkoitettua määräaikaa.

([48]) Selkeyden vuoksi todetaan, että EU-osapuoli käyttää tällaisen määrityksen tekemisen perustana yksinomaan kansainvälisillä sopimuksilla, joissa Euroopan unioni on osapuolena, sijoittajan ja valtion välisten riitojen ratkaisemista varten perustetuissa välimiesoikeuksissa käsiteltäviin asioihin liittyvän korvausvastuun hallinnointia koskevista puitteista 23 päivänä heinäkuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 912/2014 soveltamista (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 121).

([49]) Selkeyden vuoksi todetaan, että samalla menetyksellä tai vahingolla tarkoitetaan menetystä tai vahinkoa, joka johtuu samasta toimenpiteestä ja jonka henkilö pyrkii saamaan takaisin samassa asemassa kuin kantaja (jos kantaja esimerkiksi nostaisi kanteen osakkeenomistajana, tämä määräys kattaisi myös asiaan liittyvän henkilön, joka pyrkisi myös saamaan menetyksen tai vahingon takaisin osakkeenomistajana).

([50]) Selkeyden vuoksi todetaan, että samalla menetyksellä tai vahingolla tarkoitetaan menetystä tai vahinkoa, joka johtuu samasta toimenpiteestä ja jonka henkilö pyrkii saamaan takaisin samassa asemassa kuin kantaja (jos kantaja esimerkiksi nostaisi kanteen osakkeenomistajana, tämä määräys kattaisi myös asiaan liittyvän henkilön, joka pyrkisi myös saamaan menetyksen tai vahingon takaisin osakkeenomistajana).

([51]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tässä kohdassa tarkoitetut velvoitteet perustuvat oikeudellisiin sitoumuksiin, jotka osapuolet ovat hyväksyneet.

([52]) Yhteisneuvosto laatii osapuolen pyynnöstä 17.38 artiklan 6 kohdan nojalla sitovia tulkintoja selventääkseen, mitä tässä kohdassa tarkoitetun kansainvälisen velvoitteen käsite kattaa.

([53]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, että henkilö saa tuloja valtionhallinnolta tai on aiemmin ollut valtionhallinnon palveluksessa tai että henkilöllä on perhesuhde valtionhallinnon virkamieheen, ei sinällään tee kyseisestä henkilöstä valintakelvotonta.

([54]) Tämä suositus ei vaikuta siihen, että sekakomitea voi pyytää muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajaa kiinnittämään huomiota tuomioistuimen tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen käytökseen tapauksissa, joissa se ei ehkä ole yhdenmukaista 1 kohdan mukaisten velvoitteiden kanssa eikä yhteensopivaa tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenyyden jatkumisen kanssa.

([55]) Edellä olevassa 17.25 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

([56]) Selkeyden vuoksi todetaan, että luottamuksellisilla tai suojatuilla tiedoilla tarkoitetaan UNCITRALin avoimuussääntöjen 7 artiklassa ja sen mukaisesti määriteltyä tietoa.

([57]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä ei estä riidan osapuolta pyytämästä tuomioistuinta tarkistamaan tai tulkitsemaan ratkaisua sovellettavien riitojenratkaisusääntöjen mukaisesti, jos tämä mahdollisuus on käytettävissä kyseisten sääntöjen nojalla.

([58]) Tämän luvun mukainen kansallinen kabotaasiliikenne käsittää matkustajien tai tavaroiden kuljettamisen jonkin Chilessä tai jäsenvaltiossa sijaitsevan sataman tai paikan ja Chilessä tai kyseisessä jäsenvaltiossa sijaitsevan toisen sataman tai paikan välillä, mukaan luettuna mannerjalusta YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti, sekä jostakin Chilessä tai jäsenvaltiossa sijaitsevasta satamasta tai paikasta lähtevän ja samaan satamaan tai paikkaan päättyvän liikenteen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sitä, mitä tätä aihetta koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti voidaan pitää kabotaasina.

([59]) Selkeyden vuoksi todetaan, että lentoliikennepalveluihin tai lentoliikenteen tukipalveluihin kuuluvat seuraavat palvelut: ilmakuljetus; ilma-alusta käyttäen tarjottavat palvelut, joiden ensisijaisena tarkoituksena ei ole tavaroiden tai matkustajien kuljettaminen, kuten metsäpalojen torjuminen ilmasta, lentokoulutus, yleisölennätykset, lentolevitys, maanmittaus, kartoitus, valokuvaus, laskuvarjohyppääminen, purjelentokoneen hinaus, helikopterin käyttö hakkuissa ja rakennustöissä sekä muut ilmasta tapahtuvat maatalous-, teollisuus- ja tarkastuspalvelut; ilma-alusten vuokrauspalvelut miehistöineen; ja lentoasemapalvelut.

([60]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tässä määritelmässä tarkoitettuja meriliikenteen harjoittajia pidetään osapuolen oikeushenkilöinä ainoastaan meriliikennepalveluiden tarjoamiseen liittyvän toiminnan osalta.

([61]) Euroopan yhteisön perustamissopimusta koskevan WTO:lle annetun ilmoituksensa mukaisesti (asiakirja WT/REG39/1) EU-osapuoli katsoo, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 54 artiklaan kirjattu käsite ”tosiasiallinen ja jatkuva yhteys” jonkin jäsenvaltion talouteen vastaa ”merkittävän liiketoiminnan” käsitettä.

([62]) Tämä alakohta ei koske sellaisia osapuolen toimenpiteitä, jotka rajoittavat palvelun tarjoamiseen tarvittavia tuotantopanoksia.

([63]) Tässä alakohdassa tarkoitetun palvelujen tarjoamista koskevan sopimuksen on oltava sen osapuolen lain vaatimusten mukainen, jossa sopimus pannaan täytäntöön.

([64]) Tässä alakohdassa tarkoitetun palvelujen tarjoamista koskevan sopimuksen on oltava sen osapuolen lain vaatimusten mukainen, jossa sopimus pannaan täytäntöön.

([65]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä määritelmä ei sulje pois johtajia, jotka eivät suoraan suorita palveluiden tosiasialliseen tarjoamiseen liittyviä tehtäviä mutta jotka suorittavat tässä määritelmässä kuvattujen työtehtäviensä yhteydessä muita tehtäviä, jotka saattavat olla välttämättömiä palveluiden tarjoamiselle.

([66]) Vastaanottavalta yritykseltä voidaan edellyttää oleskeluajan kattavan harjoitteluohjelman esittämistä ennakkohyväksyntää varten; tällaisesta ohjelmasta on käytävä ilmi, että oleskelun tarkoituksena on harjoittelu. Espanjan, Itävallan, Liettuan, Ranskan, Saksan, Tšekin ja Unkarin osalta harjoittelun tulee liittyä suoritettuun korkeakoulututkintoon.

([67]) Jos tutkintoa ei ole suoritettu tai pätevyyttä hankittu sen osapuolen alueella, jossa palvelu tarjotaan, tämä osapuoli voi arvioida, vastaako tutkinto tai pätevyys sen alueella vaadittavaa korkeakoulututkintoa.

([68]) Jos tutkintoa ei ole suoritettu tai pätevyyttä hankittu sen osapuolen alueella, jossa palvelu tarjotaan, tämä osapuoli voi arvioida, vastaako tutkinto tai pätevyys sen alueella vaadittavaa korkeakoulututkintoa.

([69]) Selkeyden vuoksi todetaan, että teknisiin standardeihin liittyvien toimenpiteiden osalta tätä lukua sovelletaan ainoastaan toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat palvelukauppaan.

([70]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällaisiin kriteereihin voi sisältyä muun maussa pätevyys ja kyky tarjota palvelua tai harjoittaa mitä tahansa muuta taloudellista toimintaa, mukaan lukien kyky toimia niin osapuolen sääntelyvaatimusten, kuten terveys- ja ympäristövaatimusten, mukaisesti. Toimivaltaiset viranomaiset voivat arvioida, millainen painoarvo kullekin kriteerille annetaan.

([71]) Ilmaisulla ”asiaankuuluvat kansainväliset järjestöt” tarkoitetaan kansainvälisiä elimiä, joihin kummankin osapuolen asiaankuuluvat elimet voivat liittyä jäseniksi.

([72]) Lupamaksuihin eivät sisälly luonnonvarojen käytöstä perittävät maksut, huutokaupasta, tarjouskilpailusta tai muusta syrjimättömästä myöntämistavasta johtuvat maksut eivätkä pakolliset suoritukset yleispalvelun tarjoamiseksi.

([73]) Selkeyden vuoksi todetaan, että vastavuoroista tunnustamista koskevat järjestelyt eivät johda ammattipätevyyksien automaattiseen tunnustamiseen vaan niissä vahvistetaan osapuolten yhteisen edun mukaisesti ehdot, joilla toimivaltaiset viranomaiset voivat tunnustaa pätevyyden.

([74]) Selkeyden vuoksi todetaan, että televiestinnän sääntelyviranomaisiksi katsotaan kaikki viranomaiset, joiden hoidettavaksi osapuoli antanut tässä luvussa vahvistettujen velvoitteiden täytäntöönpanon.

([75]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä artikla ei estä osapuolta antamasta lupaa televerkkojen tai -palveluiden tarjontaan yksinkertaisen ilmoituksen perusteella ilman televiestinnän sääntelyviranomaisen päätöksen odottamista.

([76]) Hallinnollisiin maksuihin eivät sisälly rajallisten resurssien käyttöoikeudesta maksettavat maksut eivätkä yleispalvelun tarjoamiseksi määrättävät maksuosuudet.

([77]) Tätä artiklaa sovellettaessa ”syrjimättömällä” tarkoitetaan suosituimmuuskohtelua ja kansallista kohtelua sellaisina kuin ne määritellään 17.9, 17.11, 18.4 ja 18.5 artiklassa sekä kohtelua vähintään yhtä edullisin ehdoin ja edellytyksin kuin ne, jotka myönnetään samankaltaisten yleisten televerkkojen tai -palveluiden käyttäjille samanlaisissa tilanteissa.

([78]) Ellei osapuolen säädöksissä ja määräyksissä säädetyistä poikkeuksista muuta johdu.

([79]) Euroopan yhteisön perustamissopimusta koskevan WTO:lle annetun ilmoituksensa mukaisesti (asiakirja WT/REG39/1) EU-osapuoli katsoo, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 54 artiklaan kirjattu käsite ”tosiasiallinen ja jatkuva yhteys” jonkin jäsenvaltion talouteen vastaa ”merkittävän liiketoiminnan” käsitettä.

([80]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, myönnetäänkö kohtelu ”samanlaisissa tilanteissa”, on arvioitava tapauskohtaisesti tosiseikkojen perusteella ja tämä riippuu tilanteen kokonaiskuvasta.

([81]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, myönnetäänkö kohtelu ”samanlaisissa tilanteissa”, on arvioitava tapauskohtaisesti tosiseikkojen perusteella ja tämä riippuu tilanteen kokonaiskuvasta.

([82]) Selkeyden vuoksi todetaan, että jäsenvaltion valtionhallinnon myöntämä tai jäsenvaltiossa myönnetty kohtelu kattaa tapauksen mukaan myös alue- ja paikallishallinnon tason.

([83]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, myönnetäänkö kohtelu ”samanlaisissa tilanteissa”, on arvioitava tapauskohtaisesti tosiseikkojen perusteella ja tämä riippuu tilanteen kokonaiskuvasta.

([84]) Selkeyden vuoksi todetaan, että se, myönnetäänkö kohtelu ”samanlaisissa tilanteissa”, on arvioitava tapauskohtaisesti tosiseikkojen perusteella ja tämä riippuu tilanteen kokonaiskuvasta.

([85]) Tällaisiin kriteereihin voi sisältyä muun maussa pätevyys ja kyky tarjota palvelua, mukaan lukien kyky tarjota palvelua osapuolen sääntelyvaatimusten mukaisesti. Toimivaltaiset viranomaiset voivat arvioida, millainen painoarvo kullekin kriteerille annetaan.

([86]) Tätä lukua sovellettaessa ”luvalla” tarkoitetaan rahoituspalvelun tarjoamista koskevaa lupaa, joka on seurausta menettelystä, jota hakijan on noudatettava toimilupavaatimusten ja pätevyysvaatimusten noudattamisen osoittamiseksi.

([87]) Selkeyden vuoksi todetaan, että toimivaltaisilta viranomaisilta ei edellytetä hakemusten käsittelyä virallisten työaikojen ja työpäivien ulkopuolella.

([88]) Tällainen mahdollisuus ei edellytä, että toimivaltainen viranomainen pidentää määräaikaa.

([89]) Lupamaksuihin eivät sisälly luonnonvarojen käytöstä perittävät maksut, huutokaupasta, tarjouskilpailusta tai muusta syrjimättömästä myöntämistavasta johtuvat maksut eivätkä pakolliset suoritukset yleispalvelun tarjoamiseksi.

([90]) Palvelu tarjotaan verkossa, kun se tarjotaan sähköisin keinoin ja ilman, että osallistuvat henkilöt ovat paikalla yhtä aikaa.

([91]) Välittävien palveluntarjoajien kyseessä ollessa identiteetin ja yhteystietojen on sisällettävä myös tavaran tai palvelun tosiasiallisen toimittajan tai tarjoajan identiteetti ja yhteystiedot.

([92]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tähän lukuun sovelletaan liitettä 17-E.

([93]) Selkeyden vuoksi todetaan, että vakavien maksutaseeseen tai ulkoiseen rahoitukseen liittyvien vaikeuksien tai niiden uhkan syynä voivat olla muun muassa raha- tai valuuttakurssipolitiikkaan liittyvät vakavat vaikeudet tai niiden uhka.

([94]) Selkeyden vuoksi todetaan, että WTO:n viralliset kielet ovat englanti, espanja ja ranska.

([95]) Muuhun kuin kaupalliseen toimintaan voi kuulua oikeutetun julkisen palvelun tehtävän suorittaminen tai mikä tahansa toiminta, joka liittyy suoraan kansallisen puolustuksen tai yleisen turvallisuuden varmistamiseen.

([96]) Tämän sopimuksen voimaantulopäivää seuraavien viiden ensimmäisen vuoden aikana kyseinen kynnysarvo on 200 miljoonaa erityistä nosto-oikeutta.

([97]) Selkeyden vuoksi todetaan, että ”kaupallisella toiminnalla” ei tarkoiteta toimintaa, jota harjoittaa yritys, joka toimii voittoa tavoittelemattomalta pohjalta tai joka toimii kustannusten kattamisen perusteella.

([98]) Selkeyden vuoksi todetaan, että toimiluvan myöntäminen rajoitetulle määrälle yrityksiä puolueettomien, suhteellisten ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti, kun kyseessä on niukkojen resurssien jakaminen, ei sinänsä muodosta erityisoikeutta tai erioikeutta.

([99]) Omistusta tai määräysvaltaa määriteltäessä tarkastellaan tapauskohtaisesti kaikkia asiaankuuluvia oikeudellisia ja tosiasiallisia tekijöitä.

([100]) Selvyyden vuoksi todetaan, että puolueettomuutta, jolla sääntelyelin hoitaa sääntelytehtäviään, arvioidaan vertaamalla sitä kyseisen sääntelyelimen yleiseen toimintamalliin tai menettelytapaan

([101]) Selvyyden vuoksi todetaan, että toimialoilla, joilla osapuolet ovat tämän sopimuksen muissa luvuissa sopineet noudattavansa sääntelyelimeen liittyviä erityisvelvoitteita, sovelletaan asiaa koskevia kyseisen muun luvun määräyksiä.

([102]) Selkeyden vuoksi todetaan, että Euroopan unionin kilpailusääntöjä sovelletaan maatalousalaan maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta 17 päivänä joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671).

([103]) EU-osapuolen osalta keskustelukumppanina toimii Euroopan komission kilpailun pääosasto.

([104]) Selvyyden vuoksi todetaan, että tällä artiklalla ei rajoiteta WTO:ssa tai siihen liittyvillä monenkeskisillä foorumeilla käytävien, palvelujen tukien määritelmää koskevien tulevien neuvotteluiden tulosta.

([105]) Tätä kohtaa sovellettaessa alkuperäiskansat ja niiden yhteisöt on ymmärrettävä siten kuin ne määritellään kummankin osapuolen lainsäädännössä. EU-osapuolen osalta sen lainsäädäntö kattaa sekä Euroopan unionin oikeuden että sen kunkin jäsenvaltion lainsäädännön.

([106]) ”Taloudellisella hätätilalla” tarkoitetaan taloudellista tapahtumaa, joka aiheuttaa vakavan häiriön osapuolen taloudessa. EU-osapuolen osalta ”osapuolen taloudella” tarkoitetaan Euroopan unionin tai sen yhden tai useamman sen jäsenvaltion taloutta.

([107]) Selvyyden vuoksi todetaan, että tämän velvollisuuden katsotaan täyttyvän kun osapuoli on ottanut käyttöön tätä koskevat asianmukaiset oikeudelliset kehykset ja hallinnolliset menettelyt.

([108]) Tässä kohdassa ”suojelu” käsittää seikat, jotka vaikuttavat teollis- ja tekijänoikeuksien suojan saatavuuteen, hankintaan, laajuuteen, voimassapitoon ja täytäntöönpanoon, samoin kuin seikat, jotka vaikuttavat tässä luvussa erityisesti mainittujen teollis- ja tekijänoikeuksien käyttöön. Lisäksi tässä kohdassa ”suojelu” käsittää toimenpiteet, joilla estetään tehokkaiden teknisten suojakeinojen kiertäminen, sekä oikeuksien hallinnointitietoja koskevat toimenpiteet.

([109]) Ilmaisulla ”tallenne” tarkoitetaan äänten tai niitä edustavien merkkien sisällyttämistä materiaaliseen alustaan, josta ne voidaan laitteen avulla havaita, kopioida tai tuoda julki.

([110]) Selkeyden vuoksi todetaan, että mikään tässä kohdassa ei estä osapuolta Rooman yleissopimuksen 13 artiklan d alakohdan mukaisesti määrittämästä, millä edellytyksillä tätä oikeutta voidaan käyttää.

([111]) Kumpikin osapuoli voi myöntää esittäville taiteilijoille ja äänitteiden tuottajille laajempia oikeuksia, jotka koskevat kaupallisessa tarkoituksessa julkaistujen äänitteiden yleisradiointia ja välittämistä yleisölle.

([112]) Tätä artiklaa sovellettaessa ”yleisölle välittämiseen” ei sisälly äänitteen saattaminen yleisön saataville langallisesti tai langattomasti siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada äänite käyttöönsä itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

([113]) Jos osapuoli myöntää erityisen suoja-ajan tapauksissa, joissa oikeushenkilö nimetään oikeudenhaltijaksi, suoja-aika on vähintään 70 vuotta siitä, kun teos on laillisesti saatettu yleisön saataville.

([114]) Sen estämättä, mitä tässä artiklassa määrätään, Chilen osalta rojaltien laskemiseen voidaan edelleen soveltaa 28 päivänä elokuuta 1970 annetun lain nro 17.366, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä lokakuuta 2017 annetulla lailla nro 21.045, 36 §:n 1 momenttia.

([115]) Selkeyden vuoksi todetaan, että ilmaisua ”teokset tai muu aineisto” ei sovelleta sellaisiin teoksiin tai muuhun aineistoon, joiden suoja -aika on päättynyt.

([116]) Vaihtoehtoisesti osapuoli voi asettaa tällaisen käytön edellytykseksi sen, että käyttö ei ole harhaanjohtavaa eikä aiheuta sekaannusta kohdeyleisössä.

([117]) Tavaramerkki voidaan julistaa menetetyksi myös, jos tavaramerkin rekisteröintipäivän jälkeen tavaramerkin haltija on käyttänyt tai haltijan suostumuksella on käytetty tavaramerkkiä niissä tavaroissa tai palveluissa, joita varten se on rekisteröity, siten, että se voi johtaa yleisöä harhaan erityisesti kyseisten tavaroiden tai palvelujen luonteen, laadun tai maantieteellisen alkuperän osalta.

([118]) Tässä luvussa olevat viittaukset malleihin on ymmärrettävä viittauksina rekisteröityihin teollismalleihin.

([119]) Unioni myöntää suojan myös rekisteröimättömälle mallille, jos se täyttää yhteisömallista 12 päivänä joulukuuta 2001 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 vaatimukset (EYVL L 3, 5.1.2002, s. 1).

([120]) Osapuoli voi vahvistaa lainsäädännössään, että mallilta voidaan edellyttää myös yksilöllistä luonnetta. EU-osapuoli katsoo, että mallia pidetään luonteeltaan yksilöllisenä, jos asiantuntevan käyttäjän siitä saama yleisvaikutelma eroaa yleisvaikutelmasta, jonka tällainen käyttäjä on saanut muusta yleisön saataville asetetusta mallista.

([121]) Lisäyksessä 32-C-1 esitetyn mukaisesti, joka sisältää ilmaisuja, joille ei haeta suojaa.

([122]) Liitteessä 32-C olevissa selittävissä huomautuksissa määritellään kasvilajikkeet ja eläinrodut, joiden käyttöä ei saa estää.

([123]) Määritellessään uusia lisättäviä maantieteellisiä merkintöjä ja sitä, onko jokin ilmaisu tavanomainen yleiskielessä käytetty yleisnimitys asianomaiselle tuotteelle osapuolen alueella, osapuolen viranomaisilla on valtuudet ottaa huomioon se, miten kuluttajat ymmärtävät ilmaisun kyseisen osapuolen alueella. Tällaisen kuluttajien ymmärryksen kannalta merkityksellisiä tekijöitä voivat olla muun muassa seuraavat: a) käytetäänkö ilmaisua viittaamaan kyseessä olevaan tuotetyyppiin luotettavien lähteiden, kuten sanakirjojen, sanomalehtien ja aiheeseen liittyvien verkkosivustojen, osoittamalla tavalla; tai b) miten tuotetta, johon ilmaisu viittaa, markkinoidaan ja käytetään kaupankäynnissä kyseisen osapuolen alueella.

([124]) EU-osapuolen osalta tämän artiklan mukaisen velvollisuuden täyttävät jäsenvaltiot.

([125]) Tätä artiklaa sovellettaessa kohtuuttomaan viivästykseen kuuluu yli kahden vuoden viive myyntilupaa tai terveyslupaa koskevan hakemuksen toimittamisen ja ensimmäisen hakijalle annetun vastauksen välillä. Myyntiluvan tai terveysluvan myöntämisessä tapahtuvia viivästyksiä, jotka johtuvat hakijasta tai eivät ole myyntilupahakemusta käsittelevän viranomaisen tai terveysrekisteröintiviranomaisen vaikutusvallassa, ei tarvitse ottaa huomioon tällaisen viivästyksen määrittämisessä.

([126]) Tämä enimmäisaika ei rajoita mahdollisuutta jatkaa suoja-aikaa edelleen sellaisten lääkkeiden osalta, joista on tehty pediatrisia tutkimuksia, jos niiden tulokset sisältyvät tuotetietoihin.

([127]) Chilen osalta ”elimellä” tarkoitetaan ”liittoja ja yhdistyksiä”. EU-osapuolen osalta ”elimellä” tarkoitetaan ”alan edunvalvonnasta vastaavia elimiä”.

([128]) Tätä artiklaa sovellettaessa osapuoli voi säätää, että ”kolmas osapuoli” sisältää välittäjän.

([129]) Osapuoli voi valita takavarikoinnin ja luovutuksen välillä tämän kohdan täytäntöönpanemiseksi.

([130]) Tätä artiklaa sovellettaessa osapuoli voi säätää, että ”kolmas osapuoli” sisältää välittäjän.

([131]) EU-osapuolen tapauksessa tähän sisältyisi tarvittaessa taloudellisten tekijöiden lisäksi myös muita osia, kuten oikeudenhaltijalle loukkauksesta aiheutunut aineeton vahinko.

([132]) Tässä luvussa ”työllä” tarkoitetaan ILO:n ihmisarvoista työtä koskevan ohjelman mukaisia strategisia tavoitteita, jotka on ilmaistu ILO:n julistuksessa sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta.

([133]) Ilmaisulla ”laiton, ilmoittamaton ja sääntelemätön kalastus” tarkoitetaan samaa kuin Roomassa vuonna 2001 hyväksytyn laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemistä, estämistä ja poistamista koskevan YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön kansainvälisen toimintasuunnitelman, jäljempänä ”LIS-kalastusta koskeva vuoden 2001 toimintasuunnitelma”, 3 kohdassa.

([134]) Kyseisiin välineisiin kuuluvat mahdollisesti muun muassa YK:n merioikeusyleissopimus, YK:n sopimus hajallaan olevien kalakantojen ja laajasti vaeltavien kalakantojen säilyttämistä ja hoitoa koskevien joulukuussa1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien

merioikeusyleissopimuksen määräysten täytäntöönpanosta, vastuullista kalastusta koskevan FAOn toimintaohje, FAO:n sopimus kansainvälisten suojelu- ja hoitotoimenpiteiden noudattamisen edistämisestä aavalla merellä toimivien kalastusalusten osalta, LIS-kalastusta koskeva vuoden 2001 toimintasuunnitelma sekä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemiseksi, estämiseksi ja lopettamiseksi toteutettavia satamavaltion toimenpiteitä koskeva FAO:n sopimus.

([135]) Ympäristö- ja työvoimakysymyksiä voidaan käsitellä erillisissä tai peräkkäisissä istunnoissa.

([136]) Selkeyden vuoksi todetaan, että kaikki kyseisen artiklan viittaukset 33 lukuun tai ympäristöä ja työtä koskeviin seikkoihin tai kysymyksiin on tulkittava viittauksiksi tähän lukuun tai tapauksen mukaan sukupuolta koskeviin seikkoihin ja kysymyksiin.

([137]) Selkeyden vuoksi todetaan, että kaikki kyseisten artikloiden viittaukset 33 lukuun tai ympäristöä ja työtä koskeviin seikkoihin, kysymyksiin tai lainsäädäntöön on tulkittava viittauksiksi tähän lukuun tai tapauksen mukaan sukupuolta koskeviin seikkoihin ja kysymyksiin.

([138]) Vuoden 2019 presidentin ohjeen nro 3 II.1 kohdan ja sen muutosten mukaisesti.

([139]) Kummankin osapuolen sääntelyviranomainen voi tämän luvun mukaisia velvollisuuksiaan varten määritellä, mikä muodostaa merkittävän sääntelytoimenpiteen.

([140]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tämä kohta ei estä osapuolta aloittamasta kohdennettuja kuulemisia asianomaisten henkilöiden kanssa sen säännöissä ja menettelyissä määritellyin edellytyksin.

([141]) Tätä määräystä ei sovelleta 17.10 artiklaan.

([142]) Selkeyden vuoksi todetaan, että minkään tässä artiklassa ei saa tulkita rajoittavan liitteessä 17-E vahvistettuja oikeuksia.

([143]) Tätä määräystä ei sovelleta 17.10 artiklaan.

([144]) Tässä alakohdassa vahvistettuja poikkeuksia voidaan käyttää ainoastaan, kun johonkin yhteiskunnallisesti perustavanlaatuiseen etuun kohdistuu aito ja riittävän vakava uhka.

([145]) Selkeyden vuoksi todetaan, että kansainväliseen oikeuteen sisältyy erityisesti Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehty Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleissopimus.

([146]) Selkeyden vuoksi todetaan, että jos Chilen lainsäädäntö on ristiriidassa kansainvälisen oikeuden kanssa, sovelletaan kansainvälistä oikeutta.

([147]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikoodeksista (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1).

([148]) Selkeyden vuoksi todetaan, että viinisopimuksen ja alkoholijuomia koskevan sopimuksen allekirjoituspäivä ja voimaantulopäivä ovat samat kuin assosiaatiosopimuksen allekirjoituspäivä ja voimaantulopäivä.

([149]) Selkeyden vuoksi todetaan, että Chile panee kaikki viinisopimuksen ja alkoholijuomia koskevan sopimuksen muutokset, sellaisina kuin ne on sisällytetty tähän sopimukseen, täytäntöön *acuerdos de ejecución* -välineillä (täytäntöönpanosopimuksilla) Chilen lainsäädännön mukaisesti.

LIITE 9

TULLIEN POISTOLUETTELOT

A JAKSO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1. Tässä liitteessä ilmaisulla ”vuosi 0” tarkoitetaan ajanjaksoa, joka alkaa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä ja päättyy saman kalenterivuoden 31 päivänä joulukuuta. ”Vuosi 1” alkaa tämän sopimuksen voimaantulovuotta seuraavan vuoden 1 päivänä tammikuuta, ja jokainen myöhempi tullinalennus tulee voimaan kunkin seuraavan vuoden 1 päivänä tammikuuta.
2. Tässä liitteessä ilmaisulla ”vuoden 2002 assosiaatiosopimus” tarkoitetaan Brysselissä 18 päivänä marraskuuta 2002 allekirjoitettua sopimusta Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisestä assosiaatiosta, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Brysselissä 29 päivänä kesäkuuta 2017 allekirjoitetulla kyseisen sopimuksen kolmannella lisäpöytäkirjalla.
3. Alkuperätavaroille, joita ei luetella tässä liitteessä vahvistetussa osapuolen luettelossa, myönnetään edelleen kyseiseen osapuoleen tuonnissa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa sovittu tullittomuus. Euroopan unioniin tuotavien Chilen alkuperätavaroiden osalta tämä koskee harmonoidun järjestelmän

(sellaisena kuin se on muutettuna 1 päivänä tammikuuta 2017) 5, 6, 9, 14, 25–28, 30, 31, 32, 34, 36, 37 ja 39–97 ryhmään tai nimikkeisiin 2901–2904, 2906–2942, 3301, 3303–3307, 3501, 3503, 3504, 3506, 3507, 3801–3808, 3810–3823, 3825 ja 3826 luokiteltuja tavaroita. Chileen tuotavien Euroopan unionin alkuperätavaroiden osalta tämä koskee harmonoidun järjestelmän (sellaisena kuin se on muutettuna 1 päivänä tammikuuta 2017) 1, 2, 5–9, 13, 14, 18, 20, 22 ja 24–97 luokiteltuja tavaroita.

4. Tässä liitteessä kummankin osapuolen luettelossa vahvistettujen toisen osapuolen alkuperätavaroiden osalta sovelletaan seuraavia vaiheluokkia 9.5 artiklan mukaiseen tullien alentamiseen tai poistamiseen:

   a) ne alkuperätavarat, joiden vaiheluokaksi on merkitty ”0” osapuolen tullien poistoluettelossa, ovat vapaat tulleista tämän sopimuksen voimaantulopäivänä;

   b) niiden alkuperätavaroiden tullit, joiden vaiheluokaksi on merkitty ”3” osapuolen tullien poistoluettelossa, poistetaan neljässä vuotuisessa tasasuuressa erässä tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen, ja kyseiset tavarat ovat vapaat tulleista vuoden 3 tammikuun 1 päivästä;

   c) niiden alkuperätavaroiden tullit, joiden vaiheluokaksi on merkitty ”5” osapuolen tullien poistoluettelossa, poistetaan kuudessa vuotuisessa tasasuuressa erässä tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen, ja kyseiset tavarat ovat vapaat tulleista vuoden 5 tammikuun 1 päivästä;

   d) niiden alkuperätavaroiden tullit, joiden vaiheluokaksi on merkitty ”7” osapuolen tullien poistoluettelossa, poistetaan kahdeksassa vuotuisessa tasasuuressa erässä tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen, ja kyseiset tavarat ovat vapaat tulleista vuoden 7 tammikuun 1 päivästä;

   e) niiden alkuperätavaroiden tullit, joiden vaiheluokaksi on merkitty ”7*” lisäyksessä 9-2 olevassa Chilen tullien poistoluettelossa, poistetaan kolmessa vuotuisessa tasasuuressa erässä vuoden 5 tammikuun 1 päivästä alkaen, ja kyseiset tavarat ovat vapaat tulleista vuoden 7 tammikuun 1 päivästä;

   f) niiden alkuperätavaroiden tullien arvotulliosuus, joiden vaiheluokaksi on merkitty ”0+EP” lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa, poistetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivänä; tullin poistamista sovelletaan yksinomaan arvotulliin; alkuperätavaroista kannettava paljoustulli, joka otetaan käyttöön tilanteessa, jossa tuontihinta laskee tulohinnan alapuolelle, pidetään voimassa;

   g) niiden alkuperätavaroiden tulleja, joiden vaiheluokaksi on merkitty ”E” osapuolen tullien poistoluettelossa, ei poisteta.

5. Perustaso nimikkeen välivaiheen tullin määrittämiseksi on 1 päivänä tammikuuta 2018 sovellettu suosituimmuustulli tai vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa vahvistettu etuustulli sen mukaan, kumpi on alhaisempi.

6. Kun tulli poistetaan 9.5 artiklan nojalla, välivaiheen tullit pyöristetään alaspäin vähintään lähimpään prosenttiyksikön kymmenykseen tai, jos tulli ilmaistaan rahayksikkönä, vähintään lähimpään osapuolen virallisen valuutan sadasosaan.

7. Jos tullinimikkeen kohdalla on maininta ”TRQ” osapuolen tullien poistoluettelossa, vaiheluokkaa sovelletaan B jaksossa täsmennetyn tariffikiintiön ulkopuolella tuotuihin tavaroihin.

8. Tämä liite perustuu harmonoituun järjestelmään, sellaisena kuin se on muutettuna 1 päivänä tammikuuta 2017.

B JAKSO

TARIFFIKIINTIÖT

Jotta tässä liitteessä vahvistettuja tariffikiintiöitä (TRQ) voidaan hallinnoida vuonna 0, osapuolet määrittävät kyseisen tariffikiintiön määrän diskonttaamalla suhteutetun määrän, joka vastaa 1 päivän tammikuuta ja tämän sopimuksen voimaantulopäivän välistä ajanjaksoa. ([1])

Osapuoli, joka avaa tässä liitteessä tarkoitettuja tariffikiintiöitä toiselle osapuolelle, hallinnoi kyseisiä tariffikiintiöitä avoimesti, puolueettomasti ja syrjimättömästi lainsäädäntönsä mukaisesti. Tariffikiintiöt avaava osapuoli asettaa julkisesti saataville oikea-aikaisesti ja jatkuvasti kaikki kiintiöiden hallinnointia koskevat merkitykselliset tiedot, mukaan lukien käytettävissä olevat määrät ja kelpoisuusvaatimukset.

Chile hallinnoi tässä liitteessä vahvistettuja tariffikiintiöitä tulli-ilmoitusten hyväksymispäivän mukaisessa järjestyksessä.

EU-osapuoli hallinnoi tässä liitteessä vahvistettuja tariffikiintiöitä tulli-ilmoitusten hyväksymispäivän mukaisessa järjestyksessä tai lainsäädäntönsä mukaisesti toimivan tuonti- tai vientitodistusten järjestelmän pohjalta.

1 ALAJAKSO

CHILEN TARIFFIKIINTIÖT

1. Juuston tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-2 olevassa Chilen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-Cheese” varustettuihin, tämän kohdan c alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat seuraaviin vuotuisiin kokonaismääriin asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([2])

Vuosi	Vuotuinen kokonaismäärä (tonnia)
0	2 850
1	2 925
2	3 000
3	3 075
4	3 150
5	3 225
6	3 300

b) Jos tämä sopimus tulee voimaan vuonna 2024 tai myöhemmin, a alakohdassa esitettyjä vuotuisia kokonaismääriä korotetaan 75 tonnilla kunakin 1 päivän tammikuuta 2021 ja sen vuoden 1 päivän tammikuuta, jona tämä sopimus tulee voimaan, välillä kuluvana täytenä kalenterivuotena. ([3])

c) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 0406 10 10 , 0406 10 20 , 0406 10 30 , 0406 10 90 , 0406 20 00 , 0406 30 00 , 0406 40 00 , 0406 90 10 , 0406 90 20 , 0406 90 30 , 0406 90 40 ja 0406 90 90 .

d) Tämä tariffikiintiö poistetaan asteittain sen jälkeen, kun tullit on poistettu lisäyksessä 9-2 olevan Chilen tullien poistoluettelon mukaisesti.

2. Kalastustuotteiden tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-2 olevassa Chilen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-Fish” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 5 000

tonnin vuotuiseen kokonaismäärään (tuotteen paino) asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen vuosina 0–2. ([4])

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 0302 54 11 , 0302 54 12 , 0302 54 13 , 0302 54 14 , 0302 54 15 , 0302 54 16 , 0302 54 19 ja 0302 59 19 .

c) Tämä tariffikiintiö poistetaan asteittain sen jälkeen, kun tullit on poistettu lisäyksessä 9-2 olevan Chilen tullien poistoluettelon mukaisesti.

2 ALAJAKSO

EU-OSAPUOLEN TARIFFIKIINTIÖT

1. Naudanlihan tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-BF” varustettuihin, tämän kohdan c alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 4 800 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään (tuotteen paino) asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([5])

b) Jos tämä sopimus tulee voimaan vuonna 2022 tai myöhemmin, a alakohdassa esitettyä vuotuista kokonaismäärää korotetaan 100 tonnilla kunakin 1 päivän tammikuuta 2021 ja sen vuoden 1 päivän tammikuuta, jona tämä sopimus tulee voimaan, välillä kuluvana täytenä kalenterivuotena. ([6])

c) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 0201 10 00 , 0201 20 20 , 0201 20 30 , 0201 20 50 , 0201 20 90 , 0201 30 00 , 0202 10 00 , 0202 20 10 , 0202 20 30 , 0202 20 50 , 0202 20 90 , 0202 30 10 , 0202 30 50 , 0202 30 90 , 0206 10 95 , 0206 29 91 , 0210 20 10 , 0210 20 90 , 0210 99 51 , 1602 50 10 ja 1602 90 61 .

2. Sianlihan tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-PK” varustettuihin, tämän kohdan c alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 19 800 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään (tuotteen paino) asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([7])

b) Jos tämä sopimus tulee voimaan vuonna 2022 tai myöhemmin, a alakohdassa esitettyä vuotuista kokonaismäärää korotetaan 350 tonnilla kunakin 1 päivän tammikuuta 2021 ja sen vuoden 1 päivän tammikuuta, jona tämä sopimus tulee voimaan, välillä kuluvana täytenä kalenterivuotena. ([8])

c) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 0203 11 10 , 0203 12 11 , 0203 12 19 , 0203 19 11 , 0203 19 13 , 0203 19 15 , 0203 19 55 , 0203 19 59 , 0203 21 10 , 0203 22 11 , 0203 22 19 , 0203 29 11 , 0203 29 13 , 0203 29 15 , 0203 29 55 , 0203 29 59 , 1601 00 91 , 1601 00 99 , 1602 41 10 , 1602 42 10 , 1602 49 11 , 1602 49 13 , 1602 49 15 , 1602 49 19 , 1602 49 30 , 1602 49 50 ja 1602 90 51 .

3. Lampaanlihan tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-SP” varustettuun, tämän kohdan c alakohdassa lueteltuun tullinimikkeeseen kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 9 600 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään (tuotteen paino) asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([9])

b) Jos tämä sopimus tulee voimaan vuonna 2022 tai myöhemmin, a alakohdassa esitettyä vuotuista kokonaismäärää korotetaan 200 tonnilla kunakin 1 päivän tammikuuta 2021 ja sen vuoden 1 päivän tammikuuta, jona tämä sopimus tulee voimaan, välillä kuluvana täytenä kalenterivuotena. ([10])

c) Tätä kohtaa sovelletaan tullinimikkeeseen 0204 luokiteltuihin alkuperätavaroihin.

4. Siipikarjanlihan tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-PY” varustettuihin, tämän kohdan c alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat seuraaviin vuotuisiin kokonaismääriin asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([11])

Vuosi	Vuotuinen kokonaismäärä (tonnia, tuotteen paino)
0–2	29 300
3 ja kukin seuraava vuosi	38 300

b) Jos tämä sopimus tulee voimaan vuonna 2022 tai myöhemmin, a alakohdassa esitettyjä vuotuisia kokonaismääriä korotetaan 725 tonnilla kunakin 1 päivän tammikuuta 2021 ja sen vuoden 1 päivän tammikuuta, jona tämä sopimus tulee voimaan, välillä kuluvana täytenä kalenterivuotena. ([12])

c) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 0207 11 10 , 0207 11 30 , 0207 11 90 , 0207 12 10 , 0207 12 90 , 0207 13 10 , 0207 13 20 , 0207 13 30 , 0207 13 40 , 0207 13 50 , 0207 13 60 , 0207 13 70 , 0207 13 99 , 0207 14 10 , 0207 14 20 , 0207 14 30 , 0207 14 40 , 0207 14 50 , 0207 14 60 , 0207 14 70 , 0207 14 99 , 0207 24 10 , 0207 24 90 , 0207 25 10 , 0207 25 90 , 0207 26 10 , 0207 26 20 , 0207 26 30 , 0207 26 40 , 0207 26 50 , 0207 26 60 , 0207 26 70 , 0207 26 80 , 0207 26 99 , 0207 27 10 , 0207 27 20 , 0207 27 30 , 0207 27 40 , 0207 27 50 , 0207 27 60 , 0207 27 70 , 0207 27 80 , 0207 27 99 , 0207 41 20 , 0207 41 30 , 0207 41 80 , 0207 42 30 , 0207 42 80 , 0207 44 10 , 0207 44 21 , 0207 44 31 , 0207 44 41 , 0207 44 51 , 0207 44 61 , 0207 44 71 , 0207 44 81 , 0207 44 99 , 0207 45 10 , 0207 45 21 , 0207 45 31 , 0207 45 41 , 0207 45 51 , 0207 45 61 , 0207 45 71 , 0207 45 81 , 0207 45 99 , 0207 51 10 , 0207 51 90 , 0207 52 10 , 0207 52 90 , 0207 54 10 , 0207 54 21 , 0207 54 31 , 0207 54 41 , 0207 54 51 , 0207 54 61 , 0207 54 71 , 0207 54 81 , 0207 54 99 , 0207 55 10 , 0207 55 21 , 0207 55 31 , 0207 55 41 , 0207 55 51 , 0207 55 61 , 0207 55 71 , 0207 55 81 , 0207 55 99 , 0207 60 05 , 0207 60 10 , 0207 60 21 , 0207 60 31 , 0207 60 41 , 0207 60 51 , 0207 60 61 , 0207 60 81 , 0207 60 99 , 1602 32 11 ja 1602 39 21 .

5. Kalan tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-Fish” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 250 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([13])

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 1604 14 21 , 1604 14 26 , 1604 14 28 , 1604 14 31 , 1604 14 36 , 1604 14 38 , 1604 14 41 , 1604 14 46 , 1604 14 48 , 1604 19 31 , 1604 19 39 ja 1604 20 70 .

6. Munien ja munatuotteiden tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-EG” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 500 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään (kuorellisten munien ekvivalenttina) asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 0407 11 00 , 0407 19 11 , 0407 19 19 , 0407 21 00 , 0407 29 10 , 0407 90 10 , 0408 11 80 , 0408 19 81 , 0408 19 89 , 0408 91 80 , 0408 99 80 , 3502 11 90 ja 3502 19 90 .

7. Valkosipulin tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-GC” varustettuun, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuun tullinimikkeeseen kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 2 000 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([14])

b) Tätä kohtaa sovelletaan tullinimikkeeseen 0703 20 00 luokiteltuihin alkuperätavaroihin.

8. Tärkkelyksen ja tärkkelysjohdannaisten tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-SH” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 300 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 1108 11 00 , 1108 12 00 , 1108 13 00 , 1108 14 00 , 1108 19 10 , 1108 19 90 , 1109 00 00 , 2905 43 00 , 2905 44 11 , 2905 44 19 , 2905 44 91 , 2905 44 99 , 3505 10 10 , 3505 10 90 , 3824 60 11 , 3824 60 19 , 3824 60 91 ja 3824 60 99 .

9. Oliiviöljyn tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-OL” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 11 000 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 1509 10 10 , 1509 10 20 , 1509 10 80 , 1509 90 00 , 1510 00 10 ja 1510 00 90 .

10. Korkean sokeripitoisuuden tuotteiden tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-SR” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 1 000 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 1702 30 10 , 1702 30 50 , 1702 30 90 , 1702 40 10 , 1702 40 90 , 1702 50 00 , 1702 60 10 , 1702 60 80 , 1702 60 95 , 1702 90 30 , 1704 90 99 , 1806 10 30 , 1806 10 90 , 1806 20 95 , 1901 90 95 , 1901 90 99 , 2006 00 31 , 2006 00 38 , 2007 91 10 , 2101 12 98 , 2101 20 98 , ex 2106 90 98 ja 3302 10 29 .

Vuosina 0–6 tätä kohtaa sovelletaan myös seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 1702 90 50 , 1702 90 71 , 1702 90 75 , 1702 90 79 , 1702 90 80 , 1702 90 95 , 2106 90 30 , 2106 90 55 ja 2106 90 59 .

11. Jalostettujen viljatuotteiden tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-PC” varustettuun, tämän kohdan c alakohdassa lueteltuun tullinimikkeeseen kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat seuraaviin vuotuisiin kokonaismääriin asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([15])

Vuosi	Vuotuinen kokonaismäärä (tonnia)
0	1 900
1	1 950
2	2 000

b) Jos tämä sopimus tulee voimaan vuonna 2022 tai myöhemmin, a alakohdassa esitettyä vuotuista kokonaismäärää korotetaan 50 tonnilla kunakin 1 päivän tammikuuta 2021 ja sen vuoden 1 päivän tammikuuta, jona tämä sopimus tulee voimaan, välillä kuluvana täytenä kalenterivuotena. ([16])

c) Tätä kohtaa sovelletaan tullinimikkeeseen 1104 luokiteltuihin alkuperätavaroihin.

d) Tämä tariffikiintiö poistetaan asteittain sen jälkeen, kun tullit on poistettu lisäyksessä 9-1 olevan EU-osapuolen tullien poistoluettelon mukaisesti.

12. Sokerivalmisteiden tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-SRa” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat seuraaviin vuotuisiin kokonaismääriin asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([17])

Vuosi	Vuotuinen kokonaismäärä (tonnia)
0–2	400

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 1704 10 10 , 1704 10 90 , 1704 90 10 , 1704 90 30 , 1704 90 51 , 1704 90 55 , 1704 90 61 , 1704 90 65 , 1704 90 71 , 1704 90 75 ja 1704 90 81 .

c) Tämä tariffikiintiö poistetaan asteittain sen jälkeen, kun tullit on poistettu lisäyksessä 9-1 olevan EU-osapuolen tullien poistoluettelon mukaisesti.

13. Suklaan tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-SRb” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat seuraaviin vuotuisiin kokonaismääriin asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen. ([18])

Vuosi	Vuotuinen kokonaismäärä (tonnia)
0–2	400

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 1806 20 10 , 1806 20 30 , 1806 20 50 , 1806 20 70 , 1806 20 80 , 1806 31 00 , 1806 32 10 , 1806 32 90 , 1806 90 11 , 1806 90 19 , 1806 90 31 , 1806 90 39 , 1806 90 50 , 1806 90 60 , 1806 90 70 ja 1806 90 90 .

c) Tämä tariffikiintiö poistetaan asteittain sen jälkeen, kun tullit on poistettu lisäyksessä 9-1 olevan EU-osapuolen tullien poistoluettelon mukaisesti.

14. Makeiden keksien ja pikkuleipien sekä vohvelien tariffikiintiö

a) EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-BS” varustettuihin, b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat seuraaviin vuotuisiin kokonaismääriin asti tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen. ([19])

Vuosi	Vuotuinen kokonaismäärä (tonnia)

0–2	500

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 1905 31 11 , 1905 31 19 , 1905 31 30 , 1905 31 91 , 1905 31 99 , 1905 32 05 , 1905 32 11 , 1905 32 19 , 1905 32 91 , 1905 32 99 ja 1905 90 45 .

c) Tämä tariffikiintiö poistetaan asteittain sen jälkeen, kun tullit on poistettu lisäyksessä 9-1 olevan EU-osapuolen tullien poistoluettelon mukaisesti.

15. Valmistettujen sienten tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-MS” varustettuihin, tämän kohdan c alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat seuraaviin vuotuisiin kokonaismääriin asti tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen. ([20])

Vuosi	Vuotuinen kokonaismäärä (tonnia)
0	950
1	975
2	1 000
3	1 025
4	1 050
5	1 075
6	1 100

b) Jos tämä sopimus tulee voimaan vuonna 2022 tai myöhemmin, a alakohdassa esitettyä vuotuista kokonaismäärää korotetaan 25 tonnilla kunakin 1 päivän tammikuuta 2021 ja sen vuoden 1 päivän tammikuuta, jona tämä sopimus tulee voimaan, välillä kuluvana täytenä kalenterivuotena. ([21])

c) Tätä kohtaa sovelletaan tullinimikkeisin 2003 10 20 ja 2003 10 30 luokiteltuihin alkuperätavaroihin.

d) Tämä tariffikiintiö poistetaan asteittain sen jälkeen, kun tullit on poistettu lisäyksessä 9-1 olevan EU-osapuolen tullien poistoluettelon mukaisesti.

16. Sokerimaissin tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-SC” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 800 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 2001 90 30 , 2004 90 10 ja 2005 80 00 .

17. Omenamehun tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-AJ” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 2 000 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 2009 79 11 ja 2009 79 91 .

18. Hedelmävalmisteiden tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-FP” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 10 000 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 2007 10 10 , 2007 91 30 , 2007 99 20 , ex 2007 99 31 , ex 2007 99 33 , ex 2007 99 39 , 2008 30 19 ja 2008 40 19 .

19. Etanolin tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-EL” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 2 000 tonnin vuotuiseen kokonaismäärään asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 2207 10 00 ja 2207 20 00 .

20. Rommin tariffikiintiö

a) Lisäyksessä 9-1 olevassa EU-osapuolen tullien poistoluettelossa maininnalla ”TRQ-RM” varustettuihin, tämän kohdan b alakohdassa lueteltuihin tullinimikkeisiin kuuluvat alkuperätavarat ovat tulleista vapaat 500 hehtolitran vuotuiseen kokonaismäärään (puhtaan alkoholin ekvivalenttina ilmaistuna) asti tämän sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen.

b) Tätä kohtaa sovelletaan seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltuihin alkuperätavaroihin: 2208 40 11 , 2208 40 39 , 2208 40 51 ja 2208 40 99 .

21. Kohdassa 6 esitetyn tariffikiintiön osalta on käytettävä seuraavia muuntokertoimia tuotteen painon muuntamiseksi kuorellisten munien ekvivalentiksi:

Tullinimike	**Tullinimikkeen kuvaus (vain havainnollistamistarkoituksessa)**	**Muuntokerroin**
0407 11 00	Kanan hedelmöittyneet munat haudottamista varten	100 %
0407 19 11	Kalkkunan tai hanhen hedelmöittyneet munat haudottamista varten	100 %
0407 19 19	Siipikarjan hedelmöittyneet munat haudottamista varten (ei kuitenkaan kalkkunan-, hanhen- ja kananmunat)	100 %
0407 21 00	Tuoreet kananmunat, kuorelliset (ei kuitenkaan hedelmöittyneet munat haudottamista varten)	100 %
0407 29 10	Tuoreet siipikarjan munat, kuorelliset (ei kuitenkaan kananmunat eivätkä hedelmöittyneet munat haudottamista varten)	100 %
0407 90 10	Siipikarjan munat, kuorelliset, säilötyt tai keitetyt	100 %
0408 11 80	Munankeltuaiset, kuivatut, ihmisravinnoksi soveltuvat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät	246 %
0408 19 81	Munankeltuaiset, nestemäiset, ihmisravinnoksi soveltuvat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät	116 %
0408 19 89	Munankeltuaiset, jäädytetyt tai muulla tavalla säilötyt, ihmisravinnoksi soveltuvat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät (eivät kuitenkaan kuivatut ja nestemäiset)	116 %

0408 91 80	Kuivatut linnunmunat, kuorettomat, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät, ihmisravinnoksi soveltuvat (ei kuitenkaan munankeltuaiset)	452 %
0408 99 80	Kuorettomat linnunmunat, tuoreet, höyryssä tai vedessä keitetyt, muotoillut, jäädytetyt tai muulla tavalla säilötyt, myös lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävät, ihmisravinnoksi soveltuvat (eivät kuitenkaan kuivatut eivätkä munankeltuaiset)	116 %
3502 11 90	Muna-albumiini (ovalbumiini), kuivattu (esim. levyinä, suomuina, hiutaleina tai jauheena), ihmisravinnoksi soveltuva	856 %
3502 19 90	Muna-albumiini (ovalbumiini), ihmisravinnoksi soveltuva (ei kuitenkaan kuivattu, esim. levyinä, suomuina, hiutaleina tai jauheena)	116 %

([1]) Selkeyden vuoksi todetaan, että vuonna 0 saatavilla oleva määrä lasketaan kertomalla vuotta 0 vastaava myönnetty määrä (joka esitetään tässä liitteessä) murto-osalla, jonka osoittaja on vuoden 0 jäljellä olevien päivien lukumäärä ja jonka nimittäjä on sen kalenterivuoden, johon vuosi 0 osuu, päivien kokonaismäärä (tapauksen mukaan 365 tai 366).

([2]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä II olevan 1 jakson 1 kohdassa vahvistetut 1 500 tonnia (alkuperäinen määrä).

([3]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä määräyksellä on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa vahvistettu vuotuisten määrien korotus tämän sopimuksen voimaantulopäivään asti.

([4]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä II olevan 1 jakson 3 kohdan b alakohdassa vahvistetut 5 000 tonnia (alkuperäinen määrä).

([5]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 1 kohdan a alakohdassa vahvistetut 1 000 tonnia (alkuperäinen määrä). Vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 1 kohdassa vahvistettu alkuperäisen määrän vuotuinen 10 prosentin korotus poistetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.

([6]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä määräyksellä on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa vahvistettu vuotuisten määrien korotus tämän sopimuksen voimaantulopäivään asti.

([7]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 1 kohdan b ja e alakohdassa vahvistetut 3 500 tonnia (alkuperäinen määrä) ja 1 000 tonnia, jotka lisättiin Kroatian liityttyä Euroopan unioniin. Vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 1 kohdassa vahvistettu alkuperäisen määrän vuotuinen 10 prosentin korotus poistetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.

([8]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä määräyksellä on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa vahvistettu vuotuisten määrien korotus tämän sopimuksen voimaantulopäivään asti.

([9]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 1 kohdan c alakohdassa vahvistetut 2 000 tonnia (alkuperäinen määrä). Vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 1 kohdassa vahvistettu alkuperäisen määrän vuotuinen 10 prosentin korotus poistetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.

([10]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä määräyksellä on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa vahvistettu vuotuisten määrien korotus tämän sopimuksen voimaantulopäivään asti.

([11]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 1 kohdan d alakohdassa vahvistetut 7 250 tonnia (alkuperäinen määrä). Vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 1 kohdassa vahvistettu alkuperäisen määrän vuotuinen 10 prosentin korotus poistetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.

([12]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä määräyksellä on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa vahvistettu vuotuisten määrien korotus tämän sopimuksen voimaantulopäivään asti.

([13]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 5 kohdassa vahvistetut 150 tonnia.

([14]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 2 kohdan b alakohdassa vahvistetut 500 tonnia (alkuperäinen määrä) ja 30 tonnia (joka lisättiin Tšekin, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liityttyä Euroopan unioniin). Vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevassa 2 kohdassa vahvistettu alkuperäisen määrän vuotuinen 5 prosentin korotus poistetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivänä.

([15]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 2 kohdan c alakohdassa vahvistetut 1 000 tonnia (alkuperäinen määrä).

([16]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä määräyksellä on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa vahvistettu vuotuisten määrien korotus tämän sopimuksen voimaantulopäivään asti.

([17]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 3 kohdan a alakohdassa vahvistetut 400 tonnia.

([18]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 3 kohdan b alakohdassa vahvistetut 400 tonnia.

([19]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 3 kohdan c alakohdassa vahvistetut 500 tonnia.

([20]) Tämä tariffikiintiö korvaa vuoden 2002 assosiaatiosopimuksen liitteessä I olevan 1 jakson 2 kohdan d alakohdassa vahvistetut 500 tonnia (alkuperäinen määrä).

([21]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tällä määräyksellä on tarkoitus ottaa huomioon vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa vahvistettu vuotuisten määrien korotus tämän sopimuksen voimaantulopäivään asti.

Lisäys 9-1

EU-OSAPUOLEN TULLILUETTELO

Huomautus 1: Tässä luettelossa olevia tuotteita määrittävät CN-koodit komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2020/1577 ([1]) säädetyn mukaisesti.

Huomautus 2: EU-osapuoleen tuotaville Chilen alkuperätavaroille, jotka luokitellaan tullinimikkeeseen, jonka kohdalla on tähän huomautukseen viittaava maininta, myönnetään edelleen vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa sovittu tullittomuus.

Huomautus 3: Tulohintajärjestelmä vahvistetaan täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2020/1577 liitteessä I olevan yhdistetyn nimikkeistön liitteessä 2.

Tullinimike (CN 2021)	**Tavaran kuvaus (ks. huomautus 1)**	**Perustaso**	**Vaiheluokka**	**Huomautukset**
0101 21 00	-- puhdasrotuiset siitoseläimet	0	0	Huomautus 2
0101 29 10	--- teuraseläimet	0	0	Huomautus 2
0101 29 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0101 30 00	- aasit	0	0	Huomautus 2
0101 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
0102 21 10	--- hiehot (naaraspuoliset nautaeläimet, jotka eivät ole koskaan poikineet)	0	0	Huomautus 2
0102 21 30	--- lehmät	0	0	Huomautus 2
0102 21 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0102 29 05	--- *Bibos*- tai *Poephagus*-alasuvun eläimet	0	0	Huomautus 2
0102 29 10	---- paino enintään 80 kg	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 29 21	----- teuraseläimet	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 29 29	----- muut	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 29 41	----- teuraseläimet	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 29 49	----- muut	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 29 51	------ teuraseläimet	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	

0102 29 59	------ muut	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 29 61	------ teuraseläimet	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 29 69	------ muut	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 29 91	------ teuraseläimet	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 29 99	------ muut	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 31 00	-- puhdasrotuiset siitoseläimet	0	0	Huomautus 2
0102 39 10	--- kotieläinlajit	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 39 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0102 90 20	-- puhdasrotuiset siitoseläimet	0	0	Huomautus 2
0102 90 91	--- kotieläinlajit	10,2 + 93,1 EUR/100 kg	7	
0102 90 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
0103 10 00	- puhdasrotuiset siitoseläimet	0	0	Huomautus 2
0103 91 10	--- kotieläinlajit	41,2 EUR/100 kg	7	
0103 91 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0103 92 11	---- emakot, jotka ovat porsineet vähintään kerran, paino vähintään 160 kg	35,1 EUR/100 kg	7	
0103 92 19	---- muut	41,2 EUR/100 kg	7	
0103 92 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0104 10 10	-- puhdasrotuiset siitoseläimet	0	0	Huomautus 2
0104 10 30	--- karitsat (enintään vuoden ikäiset)	80,5 EUR/100 kg	7	
0104 10 80	--- muut	80,5 EUR/100 kg	7	
0104 20 10	-- puhdasrotuiset siitoseläimet	0	0	Huomautus 2
0104 20 90	-- muut	80,5 EUR/100 kg	7	
0105 11 11	---- munijarotuiset	52 EUR/1 000 p/st	7	
0105 11 19	---- muut	52 EUR/1 000 p/st	7	
0105 11 91	---- munijarotuiset	52 EUR/1 000 p/st	7	
0105 11 99	---- muut	52 EUR/1 000 p/st	7	
0105 12 00	-- kalkkunat	152 EUR/1 000 p/st	7	
0105 13 00	-- ankat	52 EUR/1 000 p/st	7	
0105 14 00	-- hanhet	152 EUR/1 000 p/st	7	
0105 15 00	-- helmikanat	52 EUR/1 000 p/st	7	
0105 94 00	-- kanat	20,9 EUR/100 kg	7	
0105 99 10	--- ankat	32,3 EUR/100 kg	7	
0105 99 20	--- hanhet	31,6 EUR/100 kg	7	

0105 99 30	--- kalkkunat	23,8 EUR/100 kg	7	
0105 99 50	--- helmikanat	34,5 EUR/100 kg	7	
0106 11 00	-- kädelliset	0	0	Huomautus 2
0106 12 00	-- valaat, delfiinit ja pyöriäiset (Cetacea-lahkon nisäkkäät); manaatit ja merilehmät eli dugongit (Sirenia-lahkon nisäkkäät); hylkeet, merileijonat ja mursut (Pinnipedia-alalahkon nisäkkäät)	0	0	Huomautus 2
0106 13 00	-- kamelit ja muut kamelieläimet (Camelidae)	0	0	Huomautus 2
0106 14 10	--- kesyt kanit	0	0	Huomautus 2
0106 14 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0106 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0106 20 00	- matelijat (myös käärmeet ja kilpikonnat)	0	0	Huomautus 2
0106 31 00	-- petolinnut	0	0	Huomautus 2
0106 32 00	-- papukaijalinnut (myös papukaijat, undulaatit, arat ja kakadut)	0	0	Huomautus 2
0106 33 00	-- strutsit; emut (*Dromaius novaehollandiae*)	0	0	Huomautus 2
0106 39 10	--- kyyhkyt	0	0	Huomautus 2
0106 39 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
0106 41 00	-- mehiläiset	0	0	Huomautus 2
0106 49 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0106 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
0201 10 00	- ruhot ja puoliruhot	12,8 + 176,8 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0201 20 20	-- saman ruhon neljännekset	12,8 + 176,8 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0201 20 30	-- erottamattomat tai erotetut etuneljännekset	12,8 + 141,4 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0201 20 50	-- erottamattomat tai erotetut takaneljännekset	12,8 + 212,2 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0201 20 90	-- muut	12,8 + 265,2 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0201 30 00	- luuton liha	12,8 + 303,4 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0202 10 00	- ruhot ja puoliruhot	12,8 + 176,8 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0202 20 10	-- saman ruhon neljännekset	12,8 + 176,8 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0202 20 30	-- erottamattomat tai erotetut etuneljännekset	12,8 + 141,4 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0202 20 50	-- erottamattomat tai erotetut takaneljännekset	12,8 + 221,1 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0202 20 90	-- muut	12,8 + 265,3 EUR/100 kg	E	TRQ-BF

0202 30 10	-- etuneljännekset, kokonaisina tai leikattuina enintään viideksi palaksi, kunkin neljänneksen ollessa omana kokonaisuutena; saman ruhon neljännekset, kahtena kokonaisuutena, joista toinen sisältää etuneljänneksen kokonaisena tai leikattuna enintään viideksi palaksi ja toinen takaneljänneksen, ilman sisäfilettä, yhtenä palana	12,8 + 221,1 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0202 30 50	-- leikatut palat, joita kutsutaan nimillä ”etuneljänneksen selkäosa” (crop), ”niska ja etuselkä sekä lapa” (chuck and blade) ja ”rinta” (brisket)	12,8 + 221,1 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0202 30 90	-- muut	12,8 + 304,1 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0203 11 10	--- kesyä sikaa	53,6 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 11 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0203 12 11	---- kinkku ja sen palat	77,8 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 12 19	---- lapa ja sen palat	60,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 12 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0203 19 11	---- etuosa ja sen palat	60,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 19 13	---- selkä ja sen palat, luulliset	86,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 19 15	---- kylki ja kuve (lihaskudosta sisältävä silava) sekä niiden palat	46,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 19 55	----- luuttomat	86,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 19 59	----- muut	86,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 19 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0203 21 10	--- kesyä sikaa	53,6 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 21 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0203 22 11	---- kinkku ja sen palat	77,8 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 22 19	---- lapa ja sen palat	60,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 22 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0203 29 11	---- etuosa ja sen palat	60,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 29 13	---- selkä ja sen palat, luulliset	86,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 29 15	---- kylki ja kuve (lihaskudosta sisältävä silava) sekä niiden palat	46,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 29 55	----- luuttomat	86,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 29 59	----- muut	86,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
0203 29 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0204 10 00	- karitsanruhot ja puoliruhot, tuoreet tai jäähdytetyt	12,8 + 171,3 EUR/100 kg	E	TRQ-SP

0204 21 00	-- ruhot ja puoliruhot	12,8 + 171,3 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 22 10	--- lyhyet etuneljännekset	12,8 + 119,9 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 22 30	--- kyljysrivi ja/tai satula	12,8 + 188,5 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 22 50	--- paistit	12,8 + 222,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 22 90	--- muut	12,8 + 222,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 23 00	-- luuton liha	12,8 + 311,8 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 30 00	- karitsanruhot ja puoliruhot, jäädytetyt	12,8 + 128,8 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 41 00	-- ruhot ja puoliruhot	12,8 + 128,8 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 42 10	--- lyhyet etuneljännekset	12,8 + 90,2 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 42 30	--- kyljysrivi ja/tai satula	12,8 + 141,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 42 50	--- paistit	12,8 + 167,5 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 42 90	--- muut	12,8 + 167,5 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 43 10	--- karitsaa	12,8 + 234,5 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 43 90	--- muuta	12,8 + 234,5 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 11	--- ruhot ja puoliruhot	12,8 + 171,3 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 13	--- lyhyet etuneljännekset	12,8 + 119,9 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 15	--- kyljysrivi ja/tai satula	12,8 + 188,5 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 19	--- paistit	12,8 + 222,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 31	---- luulliset palat	12,8 + 222,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 39	---- luuttomat palat	12,8 + 311,8 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 51	--- ruhot ja puoliruhot	12,8 + 128,8 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 53	--- lyhyet etuneljännekset	12,8 + 90,2 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 55	--- kyljysrivi ja/tai satula	12,8 + 141,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 59	--- paistit	12,8 + 167,5 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 71	---- luulliset palat	12,8 + 167,5 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0204 50 79	---- luuttomat palat	12,8 + 234,5 EUR/100 kg	E	TRQ-SP
0205 00 20	- tuore tai jäähdytetty	0	0	Huomautus 2
0205 00 80	- jäädytetty	0	0	Huomautus 2
0206 10 10	-- farmaseuttisten tuotteiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0206 10 95	--- pallealiha ja kuveliha	12,8 + 303,4 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0206 10 98	--- muut	0	0	Huomautus 2
0206 21 00	-- kieli	0	0	Huomautus 2
0206 22 00	-- maksa	0	0	Huomautus 2
0206 29 10	--- farmaseuttisten tuotteiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0206 29 91	---- pallealiha ja kuveliha	12,8 + 304,1 EUR/100 kg	E	TRQ-BF

0206 29 99	---- muut	0	0	Huomautus 2
0206 30 00	- sikaa, tuoreet tai jäähdytetyt	0	0	Huomautus 2
0206 41 00	-- maksa	0	0	Huomautus 2
0206 49 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0206 80 10	-- farmaseuttisten tuotteiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0206 80 91	--- hevosta, aasia, muulia tai muuliaasia	0	0	Huomautus 2
0206 80 99	--- lammasta tai vuohta	0	0	Huomautus 2
0206 90 10	-- farmaseuttisten tuotteiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0206 90 91	--- hevosta, aasia, muulia tai muuliaasia	0	0	Huomautus 2
0206 90 99	--- lammasta tai vuohta	0	0	Huomautus 2
0207 11 10	--- kynittynä ja suolistettuna, päineen ja koipineen (ns. 83-prosenttista kanaa)	26,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 11 30	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiran kanssa (ns. 70-prosenttista kanaa)	29,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 11 90	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia ja ilman kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa (ns. 65-prosenttista kanaa), tai muussa muodossa	32,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 12 10	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiran kanssa (ns. 70-prosenttista kanaa)	29,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 12 90	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia ja ilman kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa (ns. 65-prosenttista kanaa), tai muussa muodossa	32,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 13 10	---- luuttomat	102,4 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 13 20	----- puolikkaat ja neljännekset	35,8 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 13 30	----- kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä	26,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 13 40	----- selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 13 50	----- rinta ja sen palat	60,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 13 60	----- koipi-reisipalat ja niiden palat	46,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 13 70	----- muut	100,8 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 13 91	---- maksa	0	0	Huomautus 2
0207 13 99	---- muut	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY

0207 14 10	---- luuttomat	102,4 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 14 20	----- puolikkaat ja neljännekset	35,8 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 14 30	----- kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä	26,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 14 40	----- selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 14 50	----- rinta ja sen palat	60,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 14 60	----- koipi-reisipalat ja niiden palat	46,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 14 70	----- muut	100,8 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 14 91	---- maksa	0	0	Huomautus 2
0207 14 99	---- muut	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 24 10	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiran kanssa (ns. 80-prosenttista kalkkunaa)	34 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 24 90	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia ja ilman kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa (ns. 73-prosenttista kalkkunaa), tai muussa muodossa	37,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 25 10	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiran kanssa (ns. 80-prosenttista kalkkunaa)	34 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 25 90	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia ja ilman kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa (ns. 73-prosenttista kalkkunaa), tai muussa muodossa	37,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 26 10	---- luuttomat	85,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 26 20	----- puolikkaat ja neljännekset	41 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 26 30	----- kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä	26,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 26 40	----- selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 26 50	----- rinta ja sen palat	67,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 26 60	------ koivet ja niiden palat	25,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 26 70	------ muut	46 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 26 80	----- muut	83 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 26 91	---- maksa	0	0	Huomautus 2
0207 26 99	---- muut	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 27 10	---- luuttomat	85,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 27 20	----- puolikkaat ja neljännekset	41 EUR/100 kg	E	TRQ-PY

0207 27 30	----- kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä	26,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 27 40	----- selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 27 50	----- rinta ja sen palat	67,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 27 60	------ koivet ja niiden palat	25,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 27 70	------ muut	46 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 27 80	----- muut	83 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 27 91	---- maksa	0	0	Huomautus 2
0207 27 99	---- muut	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 41 20	--- kynittynä, veret laskettuna, puhdistamattomana tai suolistettuna, päineen ja koipineen (ns. 85-prosenttista ankkaa)	38 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 41 30	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiran kanssa (ns. 70-prosenttista ankkaa)	46,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 41 80	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia ja ilman kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa (ns. 63-prosenttista ankkaa), tai muussa muodossa	51,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 42 30	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, mutta kaulan, sydämen, maksan ja kivipiiran kanssa (ns. 70-prosenttista ankkaa)	46,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 42 80	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia ja ilman kaulaa, sydäntä, maksaa ja kivipiiraa (ns. 63-prosenttista ankkaa), tai muussa muodossa	51,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 43 00	-- rasvainen maksa (”foie gras”), tuore tai jäähdytetty	0	0	Huomautus 2
0207 44 10	---- luuttomat	128,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 44 21	----- puolikkaat ja neljännekset	56,4 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 44 31	----- kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä	26,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 44 41	----- selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 44 51	----- rinta ja sen palat	115,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 44 61	----- koipi-reisipalat ja niiden palat	46,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 44 71	----- puhdistettua ankkaa	66 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 44 81	----- muut	123,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY

0207 44 91	---- maksa, muu kuin rasvainen maksa (”foie gras”)	0	0	Huomautus 2
0207 44 99	---- muut	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 45 10	---- luuttomat	128,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 45 21	----- puolikkaat ja neljännekset	56,4 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 45 31	----- kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä	26,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 45 41	----- selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 45 51	----- rinta ja sen palat	115,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 45 61	----- koipi-reisipalat ja niiden palat	46,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 45 71	----- puhdistettua ankkaa	66 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 45 81	----- muut	123,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 45 93	----- rasvainen maksa (”foie gras”)	0	0	Huomautus 2
0207 45 95	----- muu	0	0	Huomautus 2
0207 45 99	---- muut	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 51 10	--- kynittynä, veret laskettuna, puhdistamattomana, päineen ja koipineen (ns. 82-prosenttista hanhea)	45,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 51 90	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, sydämen ja kivipiiran kanssa tai ilman (ns. 75-prosenttista hanhea), tai muussa muodossa	48,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 52 10	--- kynittynä, veret laskettuna, puhdistamattomana, päineen ja koipineen (ns. 82-prosenttista hanhea)	45,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 52 90	--- kynittynä ja puhdistettuna, ilman päätä ja koipia, sydämen ja kivipiiran kanssa tai ilman (ns. 75-prosenttista hanhea), tai muussa muodossa	48,1 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 53 00	-- rasvainen maksa (”foie gras”), tuore tai jäähdytetty	0	0	Huomautus 2
0207 54 10	---- luuttomat	110,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 54 21	----- puolikkaat ja neljännekset	52,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 54 31	----- kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä	26,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 54 41	----- selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 54 51	----- rinta ja sen palat	86,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 54 61	----- koipi-reisipalat ja niiden palat	69,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 54 71	----- puhdistettua hanhea	66 EUR/100 kg	E	TRQ-PY

0207 54 81	----- muut	123,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 54 91	---- maksa, muu kuin rasvainen maksa (”foie gras”)	0	0	Huomautus 2
0207 54 99	---- muu	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 55 10	---- luuttomat	110,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 55 21	----- puolikkaat ja neljännekset	52,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 55 31	----- kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä	26,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 55 41	----- selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 55 51	----- rinta ja sen palat	86,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 55 61	----- koipi-reisipalat ja niiden palat	69,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 55 71	----- puhdistettua hanhea	66 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 55 81	----- muut	123,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 55 93	----- rasvainen maksa (”foie gras”)	0	0	Huomautus 2
0207 55 95	----- muu	0	0	Huomautus 2
0207 55 99	---- muut	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 60 05	-- paloittelematon, tuoreet, jäähdytetyt tai jäädytetyt	49,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 60 10	---- luuttomat	128,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 60 21	----- puolikkaat ja neljännekset	54,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 60 31	----- kokonaiset siivet, myös ilman siivenkärkiä	26,9 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 60 41	----- selkä, kaula, selkä ja kaula yhdessä, pyrstöt ja siivenkärjet	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 60 51	----- rinta ja sen palat	115,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 60 61	----- koipi-reisipalat ja niiden palat	46,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 60 81	----- muut	123,2 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0207 60 91	---- maksa	0	0	Huomautus 2
0207 60 99	---- muut	18,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PY
0208 10 10	-- kesyä kania	0	0	Huomautus 2
0208 10 90	-- muuta	0	0	Huomautus 2
0208 30 00	- kädellistä nisäkästä	0	0	Huomautus 2
0208 40 10	-- valaanlihaa	0	0	Huomautus 2
0208 40 20	-- hylkeenlihaa	0	0	Huomautus 2
0208 40 80	-- muuta	0	0	Huomautus 2
0208 50 00	- matelijaa (myös käärmettä ja kilpikonnaa)	0	0	Huomautus 2

0208 60 00	- kamelia ja muuta kamelieläintä (Camelidae)	0	0	Huomautus 2
0208 90 10	-- kesyä kyyhkyä	0	0	Huomautus 2
0208 90 30	-- riistaa, muuta kuin kania tai jänistä	0	0	Huomautus 2
0208 90 60	-- poroa	0	0	Huomautus 2
0208 90 70	-- sammakonreidet	0	0	Huomautus 2
0208 90 98	-- muuta	0	0	Huomautus 2
0209 10 11	--- tuore, jäähdytetty, jäädytetty, suolattu tai suolavedessä	21,4 EUR/100 kg	7	
0209 10 19	--- kuivattu tai savustettu	23,6 EUR/100 kg	7	
0209 10 90	-- sianrasva, muu kuin alanimikkeeseen 0209 10 11 tai 0209 10 19 kuuluva	12,9 EUR/100 kg	7	
0209 90 00	- muut	41,5 EUR/100 kg	7	
0210 11 11	----- kinkku ja sen palat	77,8 EUR/100 kg	7	
0210 11 19	----- lapa ja sen palat	60,1 EUR/100 kg	7	
0210 11 31	----- kinkku ja sen palat	151,2 EUR/100 kg	7	
0210 11 39	----- lapa ja sen palat	119 EUR/100 kg	7	
0210 11 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0210 12 11	---- suolattu tai suolavedessä	46,7 EUR/100 kg	7	
0210 12 19	---- kuivattu tai savustettu	77,8 EUR/100 kg	7	
0210 12 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0210 19 10	----- pekonipuolikas ja kinkuton pekonipuolikas	68,7 EUR/100 kg	7	
0210 19 20	----- etuosaton pekonipuolikas ja keskiosa	75,1 EUR/100 kg	7	
0210 19 30	----- etuosa ja sen palat	60,1 EUR/100 kg	7	
0210 19 40	----- selkä ja sen palat	86,9 EUR/100 kg	7	
0210 19 50	----- muut	86,9 EUR/100 kg	7	
0210 19 60	----- etuosa ja sen palat	119 EUR/100 kg	7	
0210 19 70	----- selkä ja sen palat	149,6 EUR/100 kg	7	
0210 19 81	------ luuttomat	151,2 EUR/100 kg	7	
0210 19 89	------ muut	151,2 EUR/100 kg	7	
0210 19 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0210 20 10	-- luullinen	15,4 + 265,2 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0210 20 90	-- luuton	15,4 + 303,4 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0210 91 00	-- kädellistä nisäkästä	0	0	Huomautus 2

0210 92 10	--- valasta, delfiiniä ja pyöriäistä (Cetacea-lahkon nisäkästä); manaattia ja merilehmää eli dugongia (Sirenia-lahkon nisäkästä)	0	0	Huomautus 2
0210 92 91	---- liha	0	0	Huomautus 2
0210 92 92	---- muut eläimenosat	0	0	Huomautus 2
0210 92 99	---- lihasta tai muista eläimenosista valmistettu syötävä jauho ja jauhe	15,4 + 303,4 EUR/100 kg	7	
0210 93 00	-- matelijaa (myös käärmettä ja kilpikonnaa)	0	0	Huomautus 2
0210 99 10	---- hevosenliha, suolattu, suolavedessä tai kuivattu	0	0	Huomautus 2
0210 99 21	----- luullinen	222,7 EUR/100 kg	7	
0210 99 29	----- luuton	311,8 EUR/100 kg	7	
0210 99 31	---- poronliha	0	0	Huomautus 2
0210 99 39	---- muu	0	0	Huomautus 2
0210 99 41	----- maksa	64,9 EUR/100 kg	7	
0210 99 49	----- muut	47,2 EUR/100 kg	7	
0210 99 51	----- pallealiha ja kuveliha	15,4 + 303,4 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
0210 99 59	----- muut	0	0	Huomautus 2
0210 99 71	------ hanhen tai ankan rasvainen maksa (”foie gras”), suolattu tai suolavedessä	0	0	Huomautus 2
0210 99 79	------ muu	0	0	Huomautus 2
0210 99 85	----- muut	0	0	Huomautus 2
0210 99 90	--- lihasta tai muista eläimenosista valmistettu syötävä jauho ja jauhe	15,4 + 303,4 EUR/100 kg	7	
0301 11 00	-- makean veden kalat	0	0	Huomautus 2
0301 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0301 91 10	--- *Oncorhynchus apache*- ja *Oncorhynchus chrysogaster* -lajin kalat	0	0	Huomautus 2
0301 91 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0301 92 10	--- pituus alle 12 cm	0	0	Huomautus 2
0301 92 30	--- pituus vähintään 12 cm mutta alle 20 cm	0	0	Huomautus 2
0301 92 90	--- pituus vähintään 20 cm	0	0	Huomautus 2
0301 93 00	-- karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*,	0	0	Huomautus 2

	Leptobarbus hoeveni, *Megalobrama* spp.)			
0301 94 10	--- *Thunnus thynnus* -lajin tonnikala	0	0	Huomautus 2
0301 94 90	--- *Thunnus orientalis* -lajin tonnikala	0	0	Huomautus 2
0301 95 00	-- eteläntonnikala (*Thunnus maccoyii*)	0	0	Huomautus 2
0301 99 11	---- tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus nerka*, *Oncorhynchus gorbuscha*, *Oncorhynchus keta*, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*, *Oncorhynchus masou* ja *Oncorhynchus rhodurus*), merilohi (*Salmo salar*) ja tonavanjokilohi (*Hucho hucho*)	0	0	Huomautus 2
0301 99 17	---- muut	0	0	Huomautus 2
0301 99 85	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 11 10	--- *Oncorhynchus apache*- ja *Oncorhynchus chrysogaster* -lajin kalat	0	0	Huomautus 2
0302 11 20	--- kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), peratut kalat, päineen ja kiduksineen, kappalepaino suurempi kuin 1,2 kg, tai peratut kalat, päättömät, ilman kiduksia, kappalepaino suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
0302 11 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 13 00	-- tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus nerka*, *Oncorhynchus gorbuscha*, *Oncorhynchus keta*, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*, *Oncorhynchus masou* ja *Oncorhynchus rhodurus*)	0	0	Huomautus 2
0302 14 00	-- merilohi (*Salmo salar*) ja tonavanjokilohi (*Hucho hucho*)	0	0	Huomautus 2
0302 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0302 21 10	--- grönlanninpallas (*Reinhardtius hippoglossoides*)	0	0	Huomautus 2
0302 21 30	--- ruijanpallas (*Hippoglossus hippoglossus*)	0	0	Huomautus 2
0302 21 90	--- tyynenmerenpallas (*Hippoglossus stenolepis*)	0	0	Huomautus 2
0302 22 00	-- punakampela (*Pleuronectes platessa*)	0	0	Huomautus 2
0302 23 00	-- kielikampelat eli merianturat (*Solea* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 24 00	-- piikkikampelat (*Psetta maxima*)	0	0	Huomautus 2
0302 29 10	--- lasikampelat (*Lepidorhombus* spp.)	0	0	Huomautus 2

0302 29 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 31 10	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 31 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
0302 32 10	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 32 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
0302 33 10	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 33 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
0302 34 10	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 34 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
0302 35 11	---- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 35 19	---- muu	0	0	Huomautus 2
0302 35 91	---- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 35 99	---- muu	0	0	Huomautus 2
0302 36 10	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 36 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
0302 39 20	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 39 80	--- muu	0	0	Huomautus 2
0302 41 00	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0	0	Huomautus 2
0302 42 00	-- sardellit (*Engraulis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 43 10	--- *Sardina pilchardus* -lajin sardiinit	0	0	Huomautus 2
0302 43 30	--- *Sardinops*-suvun sardiinit; *Sardinella* spp.	0	0	Huomautus 2
0302 43 90	--- kilohaili (*Sprattus sprattus*)	0	0	Huomautus 2
0302 44 00	-- makrillit (*Scomber scombrus*, *Scomber australasicus*, *Scomber*	0	0	Huomautus 2

	japonicus)			
0302 45 10	--- piikkimakrilli (*Trachurus trachurus*)	0	0	Huomautus 2
0302 45 30	--- chilenpiikkimakrilli (*Trachurus murphyi*)	0	0	Huomautus 2
0302 45 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 46 00	-- oka-ahven (*Rachycentron canadum*)	0	0	Huomautus 2
0302 47 00	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0	0	Huomautus 2
0302 49 11	---- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 49 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
0302 49 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 51 10	--- *Gadus morhua* -lajin turska	0	0	Huomautus 2
0302 51 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 52 00	-- kolja (*Melanogrammus aeglefinus*)	0	0	Huomautus 2
0302 53 00	-- seiti (*Pollachius virens*)	0	0	Huomautus 2
0302 54 11	---- kapinkummeliturska (*Merluccius capensis*) ja syvänmerenkummeliturska (syvänmerenkapinkummeliturska) (*Merluccius paradoxus*)	11,5	0	
0302 54 15	---- etelänkummeliturska (*Merluccius australis*)	11,5	0	
0302 54 19	---- muut	11,5	0	
0302 54 90	--- *Urophycis*-suvun suomuturskat	11,5	0	
0302 55 00	-- alaskanseiti (*Theragra chalcogramma*)	0	0	Huomautus 2
0302 56 00	-- mustakitaturskat (*Micromesistius poutassou, Micromesistius australis*)	0	0	Huomautus 2
0302 59 10	--- jäämerenseiti (*Boreogadus saida*)	0	0	Huomautus 2
0302 59 20	--- valkoturska (*Merlangius merlangus*)	0	0	Huomautus 2
0302 59 30	--- lyyraturska (*Pollachius pollachius*)	0	0	Huomautus 2
0302 59 40	--- molvat (*Molva* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 59 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 71 00	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 72 00	-- merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 73 00	-- karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*,	0	0	Huomautus 2

	Leptobarbus hoeveni, *Megalobrama* spp.)			
0302 74 00	-- ankeriaat (*Anguilla* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 79 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0302 81 15	--- piikkihait (*Squalus acanthias*) ja punahait (*Scyliorhinus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 81 30	--- sillihai (*Lamna nasus*)	0	0	Huomautus 2
0302 81 40	--- sinihai (*Prionace glauca*)	0	0	Huomautus 2
0302 81 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 82 00	-- rauskut (Rajidae)	0	0	Huomautus 2
0302 83 00	-- antarktiset ahvenet (*Dissostichus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 84 10	--- meribassi (*Dicentrarchus labrax*)	0	0	Huomautus 2
0302 84 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 85 10	--- hammasahven (*Dentex dentex*) ja pagellit (*Pagellus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 85 30	--- kultaotsa-ahven (*Sparus aurata*)	0	0	Huomautus 2
0302 85 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0302 89 10	--- makean veden kalat	0	0	Huomautus 2
0302 89 21	----- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0302 89 29	----- muu	0	0	Huomautus 2
0302 89 31	----- *Sebastes marinus* -lajin punasimppu (puna-ahven)	0	0	Huomautus 2
0302 89 39	----- muut	0	0	Huomautus 2
0302 89 40	---- merilahnat (*Brama* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 89 50	---- merikrotit (*Lophius* spp.)	0	0	Huomautus 2
0302 89 60	---- *Genypterus blacodes* -lajin kalat (partanilkkalaji)	0	0	Huomautus 2
0302 89 90	---- muut	0	0	Huomautus 2
0302 91 00	-- maksa, mäti ja maiti	0	0	Huomautus 2
0302 92 00	-- hain evät	0	0	Huomautus 2
0302 99 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0303 11 00	-- punalohi (intiaanilohi) (*Oncorhynchus nerka*)	0	0	Huomautus 2
0303 12 00	-- muut tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus gorbuscha*, *Oncorhynchus keta*, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*,	0	0	Huomautus 2

	Oncorhynchus masou ja *Oncorhynchus rhodurus*)			
0303 13 00	-- merilohi (*Salmo salar*) ja tonavanjokilohi (*Hucho hucho*)	0	0	Huomautus 2
0303 14 10	--- *Oncorhynchus apache*- ja *Oncorhynchus chrysogaster* -lajin kalat	0	0	Huomautus 2
0303 14 20	--- kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), peratut kalat, päineen ja kiduksineen, kappalepaino suurempi kuin 1,2 kg, tai peratut kalat, päättömät, ilman kiduksia, kappalepaino suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
0303 14 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0303 23 00	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 24 00	-- merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 25 00	-- karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 26 00	-- ankeriaat (*Anguilla* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 29 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0303 31 10	--- grönlanninpallas (*Reinhardtius hippoglossoides*)	0	0	Huomautus 2
0303 31 30	--- ruijanpallas (*Hippoglossus hippoglossus*)	0	0	Huomautus 2
0303 31 90	--- tyynenmerenpallas (*Hippoglossus stenolepis*)	0	0	Huomautus 2
0303 32 00	-- punakampela (*Pleuronectes platessa*)	0	0	Huomautus 2
0303 33 00	-- kielikampelat eli merianturat (*Solea* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 34 00	-- piikkikampelat (*Psetta maxima*)	0	0	Huomautus 2
0303 39 10	--- kampela (*Platichthys flesus*)	0	0	Huomautus 2
0303 39 30	--- *Rhombosolea*-suvun kalat	0	0	Huomautus 2
0303 39 50	--- *Pelotreis flavilatus*- ja *Peltorhamphus novaezelandiae* -lajien kalat	0	0	Huomautus 2
0303 39 85	--- muut	0	0	Huomautus 2

0303 41 10	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0303 41 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
0303 42 20	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0303 42 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
0303 43 10	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0303 43 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
0303 44 10	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0303 44 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 45 12	---- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0303 45 18	---- muut	0	0	Huomautus 2
0303 45 91	---- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0303 45 99	---- muut	0	0	Huomautus 2
0303 46 10	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0303 46 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 49 20	--- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0303 49 85	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 51 00	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0	0	Huomautus 2
0303 53 10	--- *Sardina pilchardus* -lajin sardiini	0	0	Huomautus 2
0303 53 30	--- *Sardinops*-suvun sardiinit; *Sardinella* spp.	0	0	Huomautus 2
0303 53 90	--- kilohaili (*Sprattus sprattus*)	0	0	Huomautus 2
0303 54 10	--- *Scomber scombrus* ja *Scomber japonicus* -lajin makrillit	0	0	Huomautus 2
0303 54 90	--- *Scomber australasicus* -lajin makrilli	0	0	Huomautus 2
0303 55 10	--- piikkimakrilli (*Trachurus trachurus*)	0	0	Huomautus 2

0303 55 30	--- chilenpiikkimakrilli (*Trachurus murphyi*)	0	0	Huomautus 2
0303 55 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 56 00	-- oka-ahven (*Rachycentron canadum*)	0	0	Huomautus 2
0303 57 00	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0	0	Huomautus 2
0303 59 10	--- sardellit (*Engraulis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 59 21	---- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
0303 59 29	---- muut	0	0	Huomautus 2
0303 59 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 63 10	--- *Gadus morhua* -lajin turska	0	0	Huomautus 2
0303 63 30	--- *Gadus ogac* -lajin turska	0	0	Huomautus 2
0303 63 90	--- *Gadus macrocephalus* -lajin turska	0	0	Huomautus 2
0303 64 00	-- kolja (*Melanogrammus aeglefinus*)	0	0	Huomautus 2
0303 65 00	-- seiti (*Pollachius virens*)	0	0	Huomautus 2
0303 66 11	---- kapinkummeliturska (*Merluccius capensis*) ja syvänmerenkummelisturska (syvänmerenkapinkummelisturska) (*Merluccius paradoxus*)	0	0	Huomautus 2
0303 66 12	---- argentiinankummelisturska (*Merluccius hubbsi*)	0	0	Huomautus 2
0303 66 13	---- etelänkummelisturska (*Merluccius australis*)	0	0	Huomautus 2
0303 66 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
0303 66 90	--- *Urophycis*-suvun suomuturskat	0	0	Huomautus 2
0303 67 00	-- alaskanseiti (*Theragra chalcogramma*)	0	0	Huomautus 2
0303 68 10	--- mustakitaturska (*Micromesistius poutassou*)	0	0	Huomautus 2
0303 68 90	--- etelän mustakitaturska (*Micromesistius australis*)	0	0	Huomautus 2
0303 69 10	--- jäämerenseiti (*Boreogadus saida*)	0	0	Huomautus 2
0303 69 30	--- valkoturska (*Merlangius merlangus*)	0	0	Huomautus 2
0303 69 50	--- lyyraturska (*Pollachius pollachius*)	0	0	Huomautus 2
0303 69 70	--- hoki (*Macruronus novaezelandiae*)	0	0	Huomautus 2
0303 69 80	--- molvat (*Molva* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 69 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 81 15	--- piikkihait (*Squalus acanthias*) ja punahait (*Scyliorhinus* spp.)	0	0	Huomautus 2

0303 81 30	--- sillihai (*Lamna nasus*)	0	0	Huomautus 2
0303 81 40	--- sinihai (*Prionace glauca*)	0	0	Huomautus 2
0303 81 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 82 00	-- rauskut (*Rajidae*)	0	0	Huomautus 2
0303 83 00	-- antarktiset ahvenet (*Dissostichus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 84 10	--- meribassit (*Dicentrarchus labrax*)	0	0	Huomautus 2
0303 84 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 89 10	--- makean veden kalat	0	0	Huomautus 2
0303 89 21	----- nimikkeeseen 1604 kuuluvien tuotteiden teolliseen valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0303 89 29	----- muut	0	0	Huomautus 2
0303 89 31	----- *Sebastes marinus* -lajin punasimppu (puna-ahven)	0	0	Huomautus 2
0303 89 39	----- muut	0	0	Huomautus 2
0303 89 40	---- *Orcynopsis unicolor* -lajin kala (juovaton sarda)	0	0	Huomautus 2
0303 89 50	---- hammasahven (*Dentex dentex*) ja pagellit (*Pagellus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 89 55	---- kultaotsa-ahven (*Sparus aurata*)	0	0	Huomautus 2
0303 89 60	---- merilahnat (*Brama* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 89 65	---- merikrotit (*Lophius* spp.)	0	0	Huomautus 2
0303 89 70	---- *Genypterus blacodes* -lajin kalat (partanilkkalaji)	0	0	Huomautus 2
0303 89 90	---- muut	0	0	Huomautus 2
0303 91 10	--- mäti ja maiti, deoksiribonukleiinihapon tai protamiinisulfaatin valmistukseen	0	0	Huomautus 2
0303 91 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0303 92 00	-- hain evät	0	0	Huomautus 2
0303 99 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0304 31 00	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 32 00	-- merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 33 00	-- niilinahven (*Lates niloticus*)	0	0	Huomautus 2
0304 39 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0304 41 00	-- tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus nerka*, *Oncorhynchus gorbuscha*, *Oncorhynchus keta*, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*,	0	0	Huomautus 2

	Oncorhynchus masou ja *Oncorhynchus rhodurus*), merilohi (*Salmo salar*) ja tonavanjokilohi (*Hucho hucho*)			
0304 42 10	--- kirjolohta (*Oncorhynchus mykiss*), kappalepaino suurempi kuin 400 g	0	0	Huomautus 2
0304 42 50	--- *Oncorhynchus apache*- ja *Oncorhynchus chrysogaster* -lajin kalaa	0	0	Huomautus 2
0304 42 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0304 43 00	-- kampelakalat (Pleuronectidae, Bothidae, Cynoglossidae, Soleidae, Scophthalmidae ja Citharidae)	0	0	Huomautus 2
0304 44 10	--- turskaa (*Gadus morhua*, *Gadus ogac*, *Gadus macrocephalus*) ja jäämerenseitiä (*Boreogadus saida*)	0	0	Huomautus 2
0304 44 30	--- seitiä (*Pollachius virens*)	0	0	Huomautus 2
0304 44 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0304 45 00	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0	0	Huomautus 2
0304 46 00	-- antarktiset ahvenet (*Dissostichus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 47 10	--- piikkihait (*Squalus acanthias*) ja punahait (*Scyliorhinus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 47 20	--- sillihai (*Lamna nasus*)	0	0	Huomautus 2
0304 47 30	--- sinihai (*Prionace glauca*)	0	0	Huomautus 2
0304 47 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0304 48 00	-- rauskut (Rajidae)	0	0	Huomautus 2
0304 49 10	--- makean veden kalaa	0	0	Huomautus 2
0304 49 50	---- punasimppua (puna-ahventa) (*Sebastes* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 49 90	---- muut	0	0	Huomautus 2
0304 51 00	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 52 00	-- lohikalat	0	0	Huomautus 2
0304 53 00	-- Bregmacerotidae-, Euclichthyidae-, Gadidae-, Macrouridae-, Melanonidae-,	0	0	Huomautus 2

	Merlucciidae-, Moridae- ja Muraenolepididae-heimoon kuuluvat kalat			
0304 54 00	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0	0	Huomautus 2
0304 55 00	-- antarktiset ahvenet (*Dissostichus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 56 10	--- piikkihait (*Squalus acanthias*) ja punahait (*Scyliorhinus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 56 20	--- sillihai (*Lamna nasus*)	0	0	Huomautus 2
0304 56 30	--- sinihai (*Prionace glauca*)	0	0	Huomautus 2
0304 56 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0304 57 00	-- rauskut (Rajidae)	0	0	Huomautus 2
0304 59 10	--- makean veden kalaa	0	0	Huomautus 2
0304 59 50	---- ns. perhosfileet, silliä tai silakkaa	0	0	Huomautus 2
0304 59 90	---- muut	0	0	Huomautus 2
0304 61 00	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 62 00	-- merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 63 00	-- niilinahven (*Lates niloticus*)	0	0	Huomautus 2
0304 69 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0304 71 10	--- *Gadus macrocephalus* -lajin turskaa	0	0	Huomautus 2
0304 71 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0304 72 00	-- kolja (*Melanogrammus aeglefinus*)	0	0	Huomautus 2
0304 73 00	-- seiti (*Pollachius virens*)	0	0	Huomautus 2
0304 74 11	---- kapinkummeliturska (*Merluccius capensis*) ja syvänmerenkummelitursk a (syvänmerenkapinkummelitursk a) (*Merluccius paradoxus*)	0	0	Huomautus 2
0304 74 15	---- argentiinankummelitursk a (*Merluccius hubbsi*)	0	0	Huomautus 2
0304 74 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
0304 74 90	--- *Urophycis*-suvun suomuturskat	0	0	Huomautus 2
0304 75 00	-- alaskanseiti (*Theragra chalcogramma*)	0	0	Huomautus 2
0304 79 10	--- jäämerenseiti (*Boreogadus saida*)	0	0	Huomautus 2
0304 79 30	--- valkoturska (*Merlangius merlangus*)	0	0	Huomautus 2
0304 79 50	--- hoki (*Macruronus novaezelandiae*)	0	0	Huomautus 2
0304 79 80	--- molvat (*Molva* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 79 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0304 81 00	-- tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus nerka*, *Oncorhynchus gorbuscha*,	0	0	Huomautus 2

	Oncorhynchus keta, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*, *Oncorhynchus masou* ja *Oncorhynchus rhodurus*), merilohi (*Salmo salar*) ja tonavanjokilohi (*Hucho hucho*)			
0304 82 10	--- kirjolohta (*Oncorhynchus mykiss*), kappalepaino suurempi kuin 400 g	0	0	Huomautus 2
0304 82 50	--- *Oncorhynchus apache*- ja *Oncorhynchus chrysogaster* -lajin kalaa	0	0	Huomautus 2
0304 82 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0304 83 10	--- punakampelaa (*Pleuronectes platessa*)	0	0	Huomautus 2
0304 83 30	--- kampelaa (*Platichthys flesus*)	0	0	Huomautus 2
0304 83 50	--- lasikampelaa (*Lepidorhombus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 83 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
0304 84 00	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0	0	Huomautus 2
0304 85 00	-- antarktiset ahvenet (*Dissostichus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 86 00	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0	0	Huomautus 2
0304 87 00	-- tonnikalat (*Thunnus* spp.) ja boniitti (*Euthynnus* (*Katsuwonus*) *pelamis*)	0	0	Huomautus 2
0304 88 11	---- piikkihait (*Squalus acanthias*) ja punahait (*Scyliorhinus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 88 15	---- sillihai (*Lamna nasus*)	0	0	Huomautus 2
0304 88 18	---- sinihai (*Prionace glauca*)	0	0	Huomautus 2
0304 88 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
0304 88 90	--- rauskut (Rajidae)	0	0	Huomautus 2
0304 89 10	--- makean veden kalat	0	0	Huomautus 2
0304 89 21	----- *Sebastes marinus* -lajin punasimppu (puna-ahvenet)	0	0	Huomautus 2
0304 89 29	----- muut	0	0	Huomautus 2
0304 89 30	---- *Euthynnus*-suvun kalat, muut kuin alanimikkeessä 0304 87 00 mainittu boniitti (*Euthynnus* (*Katsuwonus*) *pelamis*)	0	0	Huomautus 2
0304 89 41	----- *Scomber australasicus* -lajin makrilli	0	0	Huomautus 2
0304 89 49	----- muut	0	0	Huomautus 2
0304 89 60	---- merikrotti (*Lophius* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 89 90	---- muut	0	0	Huomautus 2
0304 91 00	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0	0	Huomautus 2

0304 92 00	-- antarktiset ahvenet (*Dissostichus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 93 10	--- surimi	0	0	Huomautus 2
0304 93 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0304 94 10	--- surimi	0	0	Huomautus 2
0304 94 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0304 95 10	--- surimi	0	0	Huomautus 2
0304 95 21	----- *Gadus macrocephalus* -lajin turska	0	0	Huomautus 2
0304 95 25	----- *Gadus morhua* -lajin turska	0	0	Huomautus 2
0304 95 29	----- muut	0	0	Huomautus 2
0304 95 30	---- kolja (*Melanogrammus aeglefinus*)	0	0	Huomautus 2
0304 95 40	---- seiti (*Pollachius virens*)	0	0	Huomautus 2
0304 95 50	---- *Merluccius*-suvun kummelituriskat	0	0	Huomautus 2
0304 95 60	---- mustakitaturska (*Micromesistius poutassou*)	0	0	Huomautus 2
0304 95 90	---- muut	0	0	Huomautus 2
0304 96 10	--- piikkihait (*Squalus acanthias*) ja punahait (*Scyliorhinus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 96 20	--- sillihai (*Lamna nasus*)	0	0	Huomautus 2
0304 96 30	--- sinihai (*Prionace glauca*)	0	0	Huomautus 2
0304 96 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0304 97 00	-- rauskut (Rajidae)	0	0	Huomautus 2
0304 99 10	--- surimi	0	0	Huomautus 2
0304 99 21	---- makean veden kalat	0	0	Huomautus 2
0304 99 23	----- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0	0	Huomautus 2
0304 99 29	----- punasimppu (puna-ahven) (*Sebastes* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 99 55	----- lasikampela (*Lepidorhombus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 99 61	----- merilahna (*Brama* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 99 65	----- merikrotti (*Lophius* spp.)	0	0	Huomautus 2
0304 99 99	----- muut	0	0	Huomautus 2
0305 10 00	- ihmisravinnoksi soveltuvat kalasta valmistetut jauhot, jauheet ja pelletit	0	0	Huomautus 2
0305 20 00	- kalan maksa, mäti ja maiti, kuivatut, savustetut, suolatut tai suolavedessä	0	0	Huomautus 2
0305 31 00	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon*	0	0	Huomautus 2

	idellus, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)			
0305 32 11	---- *Gadus macrocephalus* -lajin turskaa	0	0	Huomautus 2
0305 32 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
0305 32 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0305 39 10	--- tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus nerka*, *Oncorhynchus gorbuscha*, *Oncorhynchus keta*, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*, *Oncorhynchus masou* ja *Oncorhynchus rhodurus*), merilohi (*Salmo salar*) tai tonavanjokilohi (*Hucho hucho*), suolattuina tai suolavedessä	11,5	0	
0305 39 50	--- grönlanninpallas (*Reinhardtius hippoglossoides*), suolattuna tai suolavedessä	0	0	Huomautus 2
0305 39 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0305 41 00	-- tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus nerka*, *Oncorhynchus gorbuscha*, *Oncorhynchus keta*, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*, *Oncorhynchus masou* ja *Oncorhynchus rhodurus*), merilohi (*Salmo salar*) ja tonavanjokilohi (*Hucho hucho*)	9,5	0	
0305 42 00	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0	0	Huomautus 2
0305 43 00	-- taimenet (*Salmo trutta*, *Oncorhynchus gilae*), kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), punakurkkulohi (*Oncorhynchus clarki*), kultalohi (*Oncorhynchus aguabonita*), *Oncorhynchus apache* ja *Oncorhynchus chrysogaster*	0	0	Huomautus 2
0305 44 10	--- ankerias (*Anguilla* spp.)	0	0	Huomautus 2
0305 44 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
0305 49 10	--- grönlanninpallas (*Reinhardtius hippoglossoides*)	0	0	Huomautus 2
0305 49 20	--- ruijanpallas (*Hippoglossus hippoglossus*)	0	0	Huomautus 2
0305 49 30	--- makrilli (*Scomber scombrus*, *Scomber australasicus*, *Scomber*	0	0	Huomautus 2

	japonicus)			
0305 49 80	--- muu	0	0	Huomautus 2
0305 51 10	--- kuivattu, suolaamaton	0	0	Huomautus 2
0305 51 90	--- kuivattu, suolattu	0	0	Huomautus 2
0305 52 00	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)	0	0	Huomautus 2
0305 53 10	--- jäämerenseiti (*Boreogadus saida*)	0	0	Huomautus 2
0305 53 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0305 54 30	--- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0	0	Huomautus 2
0305 54 50	--- sardellit (*Engraulis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0305 54 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0305 59 70	--- ruijanpallas (*Hippoglossus hippoglossus*)	0	0	Huomautus 2
0305 59 85	--- muut	0	0	Huomautus 2
0305 61 00	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0	0	Huomautus 2
0305 62 00	-- turska (*Gadus morhua*, *Gadus ogac*, *Gadus macrocephalus*)	0	0	Huomautus 2
0305 63 00	-- sardelli (*Engraulis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0305 64 00	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)	0	0	Huomautus 2
0305 69 10	--- jäämerenseiti (*Boreogadus saida*)	0	0	Huomautus 2
0305 69 30	--- ruijanpallas (*Hippoglossus hippoglossus*)	0	0	Huomautus 2

0305 69 50	--- tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus nerka*, *Oncorhynchus gorbuscha*, *Oncorhynchus keta*, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*, *Oncorhynchus masou* ja *Oncorhynchus rhodurus*), merilohi (*Salmo salar*) ja tonavanjokilohi (*Hucho hucho*)	0	0	Huomautus 2
0305 69 80	--- muu	0	0	Huomautus 2
0305 71 00	-- hain evät	0	0	Huomautus 2
0305 72 00	-- kalan päät, pyrstöt ja uimarakot	0	0	Huomautus 2
0305 79 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0306 11 10	--- langustin pyrstöt	0	0	Huomautus 2
0306 11 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 12 10	--- kokonaiset	0	0	Huomautus 2
0306 12 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 14 10	--- *Paralithodes camchaticus*- ja *Callinectes sapidus* -lajin sekä *Chionoecetes*-suvun lajien taskuravut	0	0	Huomautus 2
0306 14 30	--- isotaskuravut (*Cancer pagurus*)	0	0	Huomautus 2
0306 14 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 15 00	-- keisarihummerit (*Nephrops norvegicus*)	0	0	Huomautus 2
0306 16 91	--- *Crangon crangon* -lajin katkaravut	0	0	Huomautus 2
0306 16 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 17 91	--- *Parapenaeus longirostris* -lajiin kuuluvat	0	0	Huomautus 2
0306 17 92	--- *Penaeus*-sukuun kuuluvat	0	0	Huomautus 2
0306 17 93	--- *Pandalidae*-heimon katkaravut, eivät kuitenkaan *Pandalus*-sukuun kuuluvat	0	0	Huomautus 2
0306 17 94	--- *Crangon*-sukuun kuuluvat katkaravut, eivät kuitenkaan *Crangon crangon* -lajin katkaravut	0	0	Huomautus 2
0306 17 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 19 10	--- makean veden ravut	0	0	Huomautus 2
0306 19 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 31 00	-- langustit (*Palinurus* spp., *Panulirus* spp., *Jasus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0306 32 10	--- elävät	0	0	Huomautus 2
0306 32 91	---- kokonaiset	0	0	Huomautus 2
0306 32 99	---- muut	0	0	Huomautus 2

0306 33 10	--- isotaskuravut (*Cancer pagurus*)	0	0	Huomautus 2
0306 33 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 34 00	-- keisarihummerit (*Nephrops norvegicus*)	0	0	Huomautus 2
0306 35 10	---- tuoreet tai jäähdytetyt	0	0	Huomautus 2
0306 35 50	---- muut	0	0	Huomautus 2
0306 35 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 36 10	--- Pandalidae-heimon katkaravut, eivät kuitenkaan *Pandalus*-sukuun kuuluvat	0	0	Huomautus 2
0306 36 50	--- *Crangon*-sukuun kuuluvat katkaravut, eivät kuitenkaan *Crangon crangon* -lajin katkaravut	0	0	Huomautus 2
0306 36 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 39 10	--- makean veden ravut	0	0	Huomautus 2
0306 39 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 91 00	-- langustit (*Palinurus* spp., *Panulirus* spp., *Jasus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0306 92 10	--- kokonaiset	0	0	Huomautus 2
0306 92 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 93 10	--- isotaskuravut (*Cancer pagurus*)	0	0	Huomautus 2
0306 93 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0306 94 00	-- keisarihummerit (*Nephrops norvegicus*)	0	0	Huomautus 2
0306 95 11	----- höyryssä tai vedessä keitetyt	0	0	Huomautus 2
0306 95 19	----- muut	0	0	Huomautus 2
0306 95 20	---- *Pandalus* spp.	0	0	Huomautus 2
0306 95 30	---- Pandalidae-heimon katkaravut, eivät kuitenkaan *Pandalus*-sukuun kuuluvat	0	0	Huomautus 2
0306 95 40	---- *Crangon*-sukuun kuuluvat katkaravut, eivät kuitenkaan *Crangon crangon* -lajin katkaravut	0	0	Huomautus 2
0306 95 90	---- muut	0	0	Huomautus 2
0306 99 10	--- makean veden ravut	0	0	Huomautus 2
0306 99 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0307 11 10	--- litteät osterit (*Ostrea*-suvun lajit), elävät, kappalepaino kuorineen enintään 40 g	0	0	Huomautus 2
0307 11 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0307 12 00	-- jäädytetyt	0	0	Huomautus 2
0307 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2

0307 21 00	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt	0	0	Huomautus 2
0307 22 10	--- isokampasimpukat (*Pecten maximus*)	0	0	Huomautus 2
0307 22 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0307 29 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0307 31 10	--- *Mytilus* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 31 90	--- *Perna* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 32 10	--- *Mytilus* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 32 90	--- *Perna* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 39 20	--- *Mytilus* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 39 80	--- *Perna* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 42 10	--- seepiat (*Sepia officinalis*, *Rossia macrosoma* ja *Sepiola* spp.)	0	0	Huomautus 2
0307 42 20	--- *Loligo* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 42 30	--- kalmarit (*Ommastrephes* spp., *Nototodarus* spp. ja *Sepioteuthis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0307 42 40	--- euroopanliitokalmari (*Todarodes sagittatus*)	0	0	Huomautus 2
0307 42 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0307 43 21	----- mustekalat (*Sepiola rondeleti*)	0	0	Huomautus 2
0307 43 25	----- muut	0	0	Huomautus 2
0307 43 29	---- *Sepia officinalis*, *Rossia macrosoma*	0	0	Huomautus 2
0307 43 31	---- *Loligo vulgaris*	0	0	Huomautus 2
0307 43 33	---- *Loligo pealei*	0	0	Huomautus 2
0307 43 35	---- *Loligo gahi*	0	0	Huomautus 2
0307 43 38	---- muut	0	0	Huomautus 2
0307 43 91	--- *Ommastrephes* spp., eivät kuitenkaan *Ommastrephes sagittatus, Nototodarus* spp., *Sepioteuthis* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 43 92	--- *Illex* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 43 95	--- euroopanliitokalmarit (*Todarodes sagittatus*) (*Ommastrephes sagittatus*)	0	0	Huomautus 2
0307 43 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
0307 49 20	--- seepiat (*Sepia officinalis*, *Rossia macrosoma* ja *Sepiola* spp.)	0	0	Huomautus 2
0307 49 40	--- *Loligo* spp.	0	0	Huomautus 2
0307 49 50	--- *Ommastrephes* spp., eivät kuitenkaan *Ommastrephes sagittatus, Nototodarus* spp., *Sepioteuthis* spp.	0	0	Huomautus 2

0307 49 60	--- euroopanliitokalmarit (*Todarodes sagittatus*) (*Ommastrephes sagittatus*)	0	0	Huomautus 2
0307 49 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
0307 51 00	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt	0	0	Huomautus 2
0307 52 00	-- jäädytetyt	0	0	Huomautus 2
0307 59 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0307 60 00	- etanat, ei kuitenkaan rantakotilot	0	0	Huomautus 2
0307 71 00	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt	0	0	Huomautus 2
0307 72 10	--- venussimpukat tai muut Veneridae-heimoon kuuluvat lajit	0	0	Huomautus 2
0307 72 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0307 79 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0307 81 00	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt merikorvat (*Haliotis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0307 82 00	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt siipikotilot (*Strombus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0307 83 00	-- jäädytetyt merikorvat (*Haliotis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0307 84 00	-- jäädytetyt siipikotilot (*Strombus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0307 87 00	-- muut merikorvat (*Haliotis* spp.)	0	0	Huomautus 2
0307 88 00	-- muut siipikotilot (*Strombus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0307 91 00	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt	0	0	Huomautus 2
0307 92 00	-- jäädytetyt	0	0	Huomautus 2
0307 99 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0308 11 00	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt	0	0	Huomautus 2
0308 12 00	-- jäädytetyt	0	0	Huomautus 2
0308 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0308 21 00	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt	0	0	Huomautus 2
0308 22 00	-- jäädytetyt	0	0	Huomautus 2
0308 29 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0308 30 50	-- jäädytetyt	0	0	Huomautus 2
0308 30 80	-- muut	0	0	Huomautus 2
0308 90 10	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt	0	0	Huomautus 2
0308 90 50	-- jäädytetyt	0	0	Huomautus 2
0308 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0401 10 10	-- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö enintään 2 litraa	13,8 EUR/100 kg	0	
0401 10 90	-- muu	12,9 EUR/100 kg	0	

0401 20 11	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö enintään 2 litraa	18,8 EUR/100 kg	0	
0401 20 19	--- muu	17,9 EUR/100 kg	0	
0401 20 91	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö enintään 2 litraa	22,7 EUR/100 kg	0	
0401 20 99	--- muu	21,8 EUR/100 kg	0	
0401 40 10	-- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö enintään 2 litraa	57,5 EUR/100 kg	0	
0401 40 90	-- muu	56,6 EUR/100 kg	0	
0401 50 11	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö enintään 2 litraa	57,5 EUR/100 kg	0	
0401 50 19	--- muu	56,6 EUR/100 kg	0	
0401 50 31	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö enintään 2 litraa	110 EUR/100 kg	0	
0401 50 39	--- muu	109,1 EUR/100 kg	0	
0401 50 91	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettosisältö enintään 2 litraa	183,7 EUR/100 kg	0	
0401 50 99	--- muu	182,8 EUR/100 kg	0	
0402 10 11	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	125,4 EUR/100 kg	0	
0402 10 19	--- muu	118,8 EUR/100 kg	0	
0402 10 91	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	1,19 EUR/kg/maitoainesosaa + 27,5 EUR/100 kg	0	
0402 10 99	--- muu	1,19 EUR/kg/maitoainesosaa + 21 EUR/100 kg	0	
0402 21 11	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	135,7 EUR/100 kg	0	
0402 21 18	---- muu	130,4 EUR/100 kg	0	
0402 21 91	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	167,2 EUR/100 kg	0	
0402 21 99	---- muu	161,9 EUR/100 kg	0	
0402 29 11	---- erikoismaito pikkulapsille, enintään nettopainoltaan 500 g:n ilmanpitävissä astioissa, rasvapitoisuus suurempi kuin 10 painoprosenttia	1,31 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0402 29 15	----- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	1,31 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	

0402 29 19	----- muu	1,31 EUR/kg/maitoainesosaa + 16,8 EUR/100 kg	0	
0402 29 91	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	1,62 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0402 29 99	---- muu	1,62 EUR/kg/maitoainesosaa + 16,8 EUR/100 kg	0	
0402 91 10	--- rasvapitoisuus enintään 8 painoprosenttia	34,7 EUR/100 kg	0	
0402 91 30	--- rasvapitoisuus suurempi kuin 8 painoprosenttia mutta enintään 10 painoprosenttia	43,4 EUR/100 kg	0	
0402 91 51	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	110 EUR/100 kg	0	
0402 91 59	---- muu	109,1 EUR/100 kg	0	
0402 91 91	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	183,7 EUR/100 kg	0	
0402 91 99	---- muu	182,8 EUR/100 kg	0	
0402 99 10	--- rasvapitoisuus enintään 9,5 painoprosenttia	57,2 EUR/100 kg	0	
0402 99 31	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	1,08 EUR/kg/maitoainesosaa + 19,4 EUR/100 kg	0	
0402 99 39	---- muu	1,08 EUR/kg/maitoainesosaa + 18,5 EUR/100 kg	0	
0402 99 91	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2,5 kg	1,81 EUR/kg/maitoainesosaa + 19,4 EUR/100 kg	0	
0402 99 99	---- muu	1,81 EUR/kg/maitoainesosaa + 18,5 EUR/100 kg	0	
0403 10 11	---- enintään 3 painoprosenttia	20,5 EUR/100 kg	0	
0403 10 13	---- suurempi kuin 3 painoprosenttia mutta enintään 6 painoprosenttia	24,4 EUR/100 kg	0	
0403 10 19	---- suurempi kuin 6 painoprosenttia	59,2 EUR/100 kg	0	
0403 10 31	---- enintään 3 painoprosenttia	0,17 EUR/kg/maitoainesosaa + 21,1 EUR/100 kg	0	

0403 10 33	---- suurempi kuin 3 painoprosenttia mutta enintään 6 painoprosenttia	0,2 EUR/kg/maitoainesosaa + 21,1 EUR/100 kg	0	
0403 10 39	---- suurempi kuin 6 painoprosenttia	0,54 EUR/kg/maitoainesosaa + 21,1 EUR/100 kg	0	
0403 10 51	---- enintään 1,5 painoprosenttia	0 + 95 EUR/100 kg	0	
0403 10 53	---- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	0 + 130,4 EUR/100 kg	0	
0403 10 59	---- suurempi kuin 27 painoprosenttia	0 + 168,8 EUR/100 kg	0	
0403 10 91	---- enintään 3 painoprosenttia	0 + 12,4 EUR/100 kg	0	
0403 10 93	---- suurempi kuin 3 painoprosenttia mutta enintään 6 painoprosenttia	0 + 17,1 EUR/100 kg	0	
0403 10 99	---- suurempi kuin 6 painoprosenttia	0 + 26,6 EUR/100 kg	0	
0403 90 11	----- enintään 1,5 painoprosenttia	100,4 EUR/100 kg	0	
0403 90 13	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	135,7 EUR/100 kg	0	
0403 90 19	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	167,2 EUR/100 kg	0	
0403 90 31	----- enintään 1,5 painoprosenttia	0,95 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0403 90 33	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	1,31 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0403 90 39	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	1,62 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0403 90 51	----- enintään 3 painoprosenttia	20,5 EUR/100 kg	0	
0403 90 53	----- suurempi kuin 3 painoprosenttia mutta enintään 6 painoprosenttia	24,4 EUR/100 kg	0	
0403 90 59	----- suurempi kuin 6 painoprosenttia	59,2 EUR/100 kg	0	
0403 90 61	----- enintään 3 painoprosenttia	0,17 EUR/kg/maitoainesosaa + 21,1 EUR/100 kg	0	
0403 90 63	----- suurempi kuin 3 painoprosenttia mutta enintään 6 painoprosenttia	0,2 EUR/kg/maitoainesosaa + 21,1 EUR/100 kg	0	
0403 90 69	----- suurempi kuin 6 painoprosenttia	0,54 EUR/kg/maitoainesosaa + 21,1 EUR/100 kg	0	
0403 90 71	---- enintään 1,5 painoprosenttia	0 + 95 EUR/100 kg	0	

0403 90 73	---- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	0 + 130,4 EUR/100 kg	0	
0403 90 79	---- suurempi kuin 27 painoprosenttia	0 + 168,8 EUR/100 kg	0	
0403 90 91	---- enintään 3 painoprosenttia	0 + 12,4 EUR/100 kg	0	
0403 90 93	---- suurempi kuin 3 painoprosenttia mutta enintään 6 painoprosenttia	0 + 17,1 EUR/100 kg	0	
0403 90 99	---- suurempi kuin 6 painoprosenttia	0 + 26,6 EUR/100 kg	0	
0404 10 02	----- enintään 1,5 painoprosenttia	7 EUR/100 kg	0	
0404 10 04	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	135,7 EUR/100 kg	0	
0404 10 06	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	167,2 EUR/100 kg	0	
0404 10 12	----- enintään 1,5 painoprosenttia	100,4 EUR/100 kg	0	
0404 10 14	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	135,7 EUR/100 kg	0	
0404 10 16	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	167,2 EUR/100 kg	0	
0404 10 26	----- enintään 1,5 painoprosenttia	0,07 EUR/kg/maitoainesosaa + 16,8 EUR/100 kg	0	
0404 10 28	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	1,31 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 10 32	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	1,62 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 10 34	----- enintään 1,5 painoprosenttia	0,95 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 10 36	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	1,31 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 10 38	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	1,62 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 10 48	----- enintään 1,5 painoprosenttia	0,07 EUR/kg/maidon kuiva-ainetta	0	
0404 10 52	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	135,7 EUR/100 kg	0	
0404 10 54	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	167,2 EUR/100 kg	0	

0404 10 56	----- enintään 1,5 painoprosenttia	100,4 EUR/100 kg	0	
0404 10 58	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	135,7 EUR/100 kg	0	
0404 10 62	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	167,2 EUR/100 kg	0	
0404 10 72	----- enintään 1,5 painoprosenttia	0,07 EUR/kg/maidon kuiva-ainetta + 16,8 EUR/100 kg	0	
0404 10 74	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	1,31 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 10 76	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	1,62 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 10 78	----- enintään 1,5 painoprosenttia	0,95 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 10 82	----- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	1,31 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 10 84	----- suurempi kuin 27 painoprosenttia	1,62 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 90 21	--- enintään 1,5 painoprosenttia	100,4 EUR/100 kg	0	
0404 90 23	--- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	135,7 EUR/100 kg	0	
0404 90 29	--- suurempi kuin 27 painoprosenttia	167,2 EUR/100 kg	0	
0404 90 81	--- enintään 1,5 painoprosenttia	0,95 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 90 83	--- suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 27 painoprosenttia	1,31 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0404 90 89	--- suurempi kuin 27 painoprosenttia	1,62 EUR/kg/maitoainesosaa + 22 EUR/100 kg	0	
0405 10 11	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	189,6 EUR/100 kg	0	
0405 10 19	---- muut	189,6 EUR/100 kg	0	
0405 10 30	--- uudelleen yhdistetty (recombined) voi	189,6 EUR/100 kg	0	
0405 10 50	--- heravoi	189,6 EUR/100 kg	0	
0405 10 90	-- muut	231,3 EUR/100 kg	0	

0405 20 10	-- rasvapitoisuus vähintään 39 mutta pienempi kuin 60 painoprosenttia	0 + EA	0	
0405 20 30	-- rasvapitoisuus vähintään 60 mutta enintään 75 painoprosenttia	0 + EA	0	
0405 20 90	-- rasvapitoisuus suurempi kuin 75 mutta pienempi kuin 80 painoprosenttia	189,6 EUR/100 kg	0	
0405 90 10	-- rasvapitoisuus vähintään 99,3 painoprosenttia ja vesipitoisuus enintään 0,5 painoprosenttia	231,3 EUR/100 kg	0	
0405 90 90	-- muut	231,3 EUR/100 kg	0	
0406 10 30	--- Mozzarella, myös nesteessä	185,2 EUR/100 kg	0	
0406 10 50	--- muu	185,2 EUR/100 kg	0	
0406 10 80	-- muu	221,2 EUR/100 kg	0	
0406 20 00	- juustoraaste ja juustojauhe, juustolaadusta riippumatta	188,2 EUR/100 kg	0	
0406 30 10	-- valmistettu yksinomaan Emmental-, Gruyère- ja Appenzell-juustoista ja voi sisältää lisättyä vihreää alppijuustoa (Schabziger); vähittäismyyntipakkauksissa, rasvapitoisuus enintään 56 prosenttia kuiva-aineen painosta	144,9 EUR/100 kg	0	
0406 30 31	---- enintään 48 prosenttia	139,1 EUR/100 kg	0	
0406 30 39	---- suurempi kuin 48 prosenttia	144,9 EUR/100 kg	0	
0406 30 90	--- rasvapitoisuus suurempi kuin 36 painoprosenttia	215 EUR/100 kg	0	
0406 40 10	-- Roquefort	140,9 EUR/100 kg	0	
0406 40 50	-- Gorgonzola	140,9 EUR/100 kg	0	
0406 40 90	-- muut	140,9 EUR/100 kg	0	
0406 90 01	-- jalostettavaksi tarkoitettu	167,1 EUR/100 kg	0	
0406 90 13	--- Emmental	171,7 EUR/100 kg	0	
0406 90 15	--- Gruyère, Sbrinz	171,7 EUR/100 kg	0	
0406 90 17	--- Bergkäse, Appenzell	171,7 EUR/100 kg	0	
0406 90 18	--- Fromage Fribourgeois, Vacherin Mont d’Or ja Tête de Moine	171,7 EUR/100 kg	0	
0406 90 21	--- Cheddar	167,1 EUR/100 kg	0	
0406 90 23	--- Edam	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 25	--- Tilsit	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 29	--- Kashkaval	151 EUR/100 kg	0	

0406 90 32	--- Feta	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 35	--- Kefalo-Tyri	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 37	--- Finlandia	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 39	--- Jarlsberg	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 50	---- juusto, joka on valmistettu lampaan- tai puhvelinmaidosta, suolavettä sisältävissä astioissa tai lampaan- tai vuohennahkaisissa leileissä	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 61	------- Grana Padano, Parmigiano Reggiano	188,2 EUR/100 kg	0	
0406 90 63	------- Fiore Sardo, Pecorino	188,2 EUR/100 kg	0	
0406 90 69	------- muu	188,2 EUR/100 kg	0	
0406 90 73	------- Provolone	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 74	------- Maasdam	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 75	------- Asiago, Caciocavallo, Montasio, Ragusano	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 76	------- Danbo, Fontal, Fontina, Fynbo, Havarti, Maribo, Samsø	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 78	------- Gouda	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 79	------- Esrom, Italico, Kernhem, Saint-Nectaire, Saint-Paulin, Taleggio	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 81	------- Cantal, Cheshire, Wensleydale, Lancashire, Double Gloucester, Blarney, Colby, Monterey	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 82	------- Camembert	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 84	------- Brie	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 85	------- Kefalograviera, Kasseri	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 86	-------- suurempi kuin 47 painoprosenttia mutta enintään 52 painoprosenttia	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 89	-------- suurempi kuin 52 painoprosenttia mutta enintään 62 painoprosenttia	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 92	-------- suurempi kuin 62 painoprosenttia mutta enintään 72 painoprosenttia	151 EUR/100 kg	0	
0406 90 93	------ suurempi kuin 72 painoprosenttia	185,2 EUR/100 kg	0	
0406 90 99	----- muu	221,2 EUR/100 kg	0	
0407 11 00	-- kananmunat	35 EUR/1 000 p/st	E	TRQ-EG
0407 19 11	---- kalkkunan- tai hanhenmunat	105 EUR/1 000 p/st	E	TRQ-EG
0407 19 19	---- muut	35 EUR/1 000 p/st	E	TRQ-EG
0407 19 90	--- muut	0	0	Huomautus 2

0407 21 00	-- kananmunat	30,4 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
0407 29 10	--- muut siipikarjan munat kuin kananmunat	30,4 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
0407 29 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0407 90 10	-- siipikarjan munat	30,4 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
0407 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0408 11 20	--- ihmisravinnoksi soveltumaton	0	0	Huomautus 2
0408 11 80	--- muu	142,3 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
0408 19 20	--- ihmisravinnoksi soveltumaton	0	0	Huomautus 2
0408 19 81	---- nestemäinen	62 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
0408 19 89	---- muu, myös jäädytetty	66,3 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
0408 91 20	--- ihmisravinnoksi soveltumattomat	0	0	Huomautus 2
0408 91 80	--- muut	137,4 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
0408 99 20	--- ihmisravinnoksi soveltumattomat	0	0	Huomautus 2
0408 99 80	--- muut	35,3 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
0409 00 00	Luonnonhunaja	0	0	Huomautus 2
0410 00 00	Eläinperäiset syötävät tuotteet, muualle kuulumattomat	0	0	Huomautus 2
0701 10 00	- siemenperunat	0	0	Huomautus 2
0701 90 10	-- tärkkelyksen valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0701 90 50	--- uudet perunat, tullattaessa 1.1.–30.6.	0	0	Huomautus 2
0701 90 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0702 00 00	Tuoreet tai jäähdytetyt tomaatit	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0703 10 11	--- istukassipulit	0	0	Huomautus 2
0703 10 19	--- muut	0	0	Huomautus 2
0703 10 90	-- salottisipuli	0	0	Huomautus 2
0703 20 00	- valkosipuli	0 + 120 EUR/100 kg	E	TRQ-GC
0703 90 00	- purjosipuli ja muut *Allium*-sukuiset kasvikset	0	0	Huomautus 2
0704 10 00	- kukkakaali ja parsakaalit:	—	—	
	-- tullattaessa 15.4.–30.11.	10,1	0	
	-- muut	6,1	0	
0704 20 00	- ruusukaali	0	0	Huomautus 2
0704 90 10	-- valko- ja punakaali	8,5	0	
0704 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0705 11 00	-- keräsalaatti:	—	—	

	--- tullattaessa 1.4.–30.11.	8,5	0	
	--- muut	6,9	0	
0705 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0705 21 00	-- salaattisikuri eli suppusikuri (*Cichorium intybus* var. *foliosum*)	0	0	Huomautus 2
0705 29 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0706 10 00	- porkkanat ja nauriit	0	0	Huomautus 2
0706 90 10	-- mukulasellerit	0	0	Huomautus 2
0706 90 30	-- piparjuuret (*Cochlearia armoracia*)	0	0	Huomautus 2
0706 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0707 00 05	- kurkut (ei kuitenkaan pikkukurkut)	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0707 00 90	- pikkukurkut	0	0	Huomautus 2
0708 10 00	- herneet (*Pisum sativum*)	0	0	Huomautus 2
0708 20 00	- pavut (*Vigna* spp. ja *Phaseolus* spp.):	—	—	
	-- tullattaessa 1.7.–30.9.	10,1	0	
	-- muut	6,9	0	
0708 90 00	- muut palkokasvit	0	0	Huomautus 2
0709 20 00	- parsa	0	0	Huomautus 2
0709 30 00	- munakoisot	0	0	Huomautus 2
0709 40 00	- ruoti- eli lehtiselleri	0	0	Huomautus 2
0709 51 00	-- *Agaricus*-sukuiset sienet	0	0	Huomautus 2
0709 59 10	--- kantarellit	0	0	Huomautus 2
0709 59 30	--- tatit	0	0	Huomautus 2
0709 59 50	--- multasienet (tryffelit)	0	0	Huomautus 2
0709 59 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0709 60 10	-- makeat ja miedot paprikat	0	0	Huomautus 2
0709 60 91	--- *Capsicum*-sukuiset hedelmät, kapsasiinin tai *Capsicumin* alkoholipitoisten oleoresiinien valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0709 60 95	--- haihtuvien öljyjen ja resinoidien teolliseen valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0709 60 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
0709 70 00	- pinaatti, uudenseelanninpinaatti ja tarhamaltsa	0	0	Huomautus 2
0709 91 00	-- latva-artisokat	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3

0709 92 10	--- muuhun käyttöön kuin öljyn valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0709 92 90	--- muut	13,1 EUR/100 kg	7	
0709 93 10	--- kesäkurpitsat	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0709 93 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0709 99 10	--- salaattikasvit, muut kuin salaatit (*Lactuca sativa*) sekä sikurit ja endiivit (*Cichorium* spp.)	0	0	Huomautus 2
0709 99 20	--- lehtijuurikkaat (mangoldit) ja kardonit	0	0	Huomautus 2
0709 99 40	--- kaprikset	0	0	Huomautus 2
0709 99 50	--- fenkoli	0	0	Huomautus 2
0709 99 60	--- sokerimaissi	9,4 EUR/100 kg	5	
0709 99 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0710 10 00	- perunat	0	0	Huomautus 2
0710 21 00	-- herneet (*Pisum sativum*)	0	0	Huomautus 2
0710 22 00	-- pavut (*Vigna* spp. ja *Phaseolus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0710 29 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0710 30 00	- pinaatti, uudenseelanninpinaatti ja tarhamaltsa	0	0	Huomautus 2
0710 40 00	- sokerimaissi	1,6 + 9,4 EUR/ 100 kg/net eda	3	
0710 80 10	-- oliivit	0	0	Huomautus 2
0710 80 51	--- makeat ja miedot paprikat	0	0	Huomautus 2
0710 80 59	--- muut	0	0	Huomautus 2
0710 80 61	--- *Agaricus* spp.	0	0	Huomautus 2
0710 80 69	--- muut	0	0	Huomautus 2
0710 80 70	-- tomaatit	0	0	Huomautus 2
0710 80 80	-- latva-artisokat	0	0	Huomautus 2
0710 80 85	-- parsat	0	0	Huomautus 2
0710 80 95	-- muut	0	0	Huomautus 2
0710 90 00	- kasvissekoitukset	0	0	Huomautus 2
0711 20 10	-- muuhun käyttöön kuin öljyn valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0711 20 90	-- muut	13,1 EUR/100 kg	7	
0711 40 00	- kurkut	0	0	Huomautus 2
0711 51 00	-- *Agaricus*-sukuiset sienet	6,1 + 191 EUR/ 100 kg/net eda	7	

0711 59 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0711 90 10	--- *Capsicum*- tai *Pimenta*-sukuiset hedelmät, ei kuitenkaan makeat ja miedot paprikat	0	0	Huomautus 2
0711 90 30	--- sokerimaissi	1,6 + 9,4 EUR/ 100 kg/net eda	3	
0711 90 50	--- kepasipulit	0	0	Huomautus 2
0711 90 70	--- kaprikset	0	0	Huomautus 2
0711 90 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
0711 90 90	-- kasvissekoitukset	0	0	Huomautus 2
0712 20 00	- kepasipulit	0	0	Huomautus 2
0712 31 00	-- *Agaricus*-sukuiset sienet	0	0	Huomautus 2
0712 32 00	-- puunkorvat (*Auricularia* spp.)	0	0	Huomautus 2
0712 33 00	-- poimuhytykät (*Tremella* spp.)	0	0	Huomautus 2
0712 39 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0712 90 05	-- perunat, myös paloitellut tai viipaloidut, mutta ei enempää valmistetut	0	0	Huomautus 2
0712 90 11	--- hybridit, kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0712 90 19	--- muut	9,4 EUR/100 kg	5	
0712 90 30	-- tomaatit	0	0	Huomautus 2
0712 90 50	-- porkkanat	0	0	Huomautus 2
0712 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0713 10 10	-- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0713 10 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0713 20 00	- kahviherneet (garbanzot)	0	0	Huomautus 2
0713 31 00	-- *Vigna mungo* (L.) Hepper- tai *Vigna radiata* (L.) Wilczek -lajin pavut	0	0	Huomautus 2
0713 32 00	-- adsukipavut (*Phaseolus* tai *Vigna angularis*)	0	0	Huomautus 2
0713 33 10	--- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
0713 33 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0713 34 00	-- maapavut (*Vigna subterranea* tai *Voandzeia subterranea*)	0	0	Huomautus 2
0713 35 00	-- lehmänpapu (*Vigna unguiculata*)	0	0	Huomautus 2
0713 39 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0713 40 00	- linssit eli kylvövirvilät	0	0	Huomautus 2
0713 50 00	- härkäpavut (*Vicia faba* var. *major*, *Vicia faba* var. *equina* ja *Vicia faba* var.	0	0	Huomautus 2

	minor)			
0713 60 00	- kyyhkynherne (*Cajanus cajan*)	0	0	Huomautus 2
0713 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
0714 10 00	- maniokkijuuret (kassava)	9,5 EUR/100 kg	5	
0714 20 10	-- tuoreina, kokonaisina, ihmisravinnoksi tarkoitettuina	0	0	Huomautus 2
0714 20 90	-- muut	4,4 EUR/100 kg	0	
0714 30 00	- jamssit (*Dioscorea* spp.)	9,5 EUR/100 kg	5	
0714 40 00	- taarot (*Colocasia* spp.)	9,5 EUR/100 kg	5	
0714 50 00	- kaakaotaarot (*Xanthosoma* spp.)	9,5 EUR/100 kg	5	
0714 90 20	-- arrow- ja salepjuuret sekä niiden kaltaiset runsaasti tärkkelystä sisältävät juuret ja mukulat	9,5 EUR/100 kg	5	
0714 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0801 11 00	-- kuivatut kookospähkinänsydämet	0	0	Huomautus 2
0801 12 00	-- sisimmässä kuoressa	0	0	Huomautus 2
0801 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0801 21 00	-- kuorelliset	0	0	Huomautus 2
0801 22 00	-- kuorettomat	0	0	Huomautus 2
0801 31 00	-- kuorelliset	0	0	Huomautus 2
0801 32 00	-- kuorettomat	0	0	Huomautus 2
0802 11 10	--- karvaat	0	0	Huomautus 2
0802 11 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0802 12 10	--- karvaat	0	0	Huomautus 2
0802 12 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0802 21 00	-- kuorelliset	0	0	Huomautus 2
0802 22 00	-- kuorettomat	0	0	Huomautus 2
0802 31 00	-- kuorelliset	0	0	Huomautus 2
0802 32 00	-- kuorettomat	0	0	Huomautus 2
0802 41 00	-- kuorelliset	0	0	Huomautus 2
0802 42 00	-- kuorettomat	0	0	Huomautus 2
0802 51 00	-- kuorelliset	0	0	Huomautus 2
0802 52 00	-- kuorettomat	0	0	Huomautus 2
0802 61 00	-- kuorelliset	0	0	Huomautus 2
0802 62 00	-- kuorettomat	0	0	Huomautus 2
0802 70 00	- koolapähkinät (colapähkinät)	0	0	Huomautus 2
0802 80 00	- areca- ali betelpähkinät	0	0	Huomautus 2

0802 90 10	-- pekaanipähkinät	0	0	Huomautus 2
0802 90 50	-- *Pinus*-sukuun kuuluvien kasvien siemenet (*Pinus* spp.)	0	0	Huomautus 2
0802 90 85	-- muut	0	0	Huomautus 2
0803 10 10	-- tuoreet	0	0	Huomautus 2
0803 10 90	-- kuivatut	0	0	Huomautus 2
0803 90 10	-- tuoreet	117 EUR/1 000 kg	E	
0803 90 90	-- kuivatut	0	0	Huomautus 2
0804 10 00	- taatelit	0	0	Huomautus 2
0804 20 10	-- tuoreet	0	0	Huomautus 2
0804 20 90	-- kuivatut	0	0	Huomautus 2
0804 30 00	- ananakset	0	0	Huomautus 2
0804 40 00	- avokadot	0	0	Huomautus 2
0804 50 00	- guavat, mangot ja mangostanit	0	0	Huomautus 2
0805 10 22	--- Navel-appelsiinit:	—	—	
	---- tullattaessa 1.6.–30.11.	0	0	Huomautus 2
	---- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0805 10 24	--- Blancas-appelsiinit:	—	—	
	---- tullattaessa 1.6.–30.11.	0	0	Huomautus 2
	---- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0805 10 28	--- muut:	—	—	
	---- tullattaessa 1.6.–30.11.	0	0	Huomautus 2
	---- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0805 10 80	-- muut	0	0	Huomautus 2
0805 21 10	--- satsumat:	—	—	
	---- tullattaessa 1.3.–31.10.	0	0	Huomautus 2
	---- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0805 21 90	--- muut:	—	—	
	---- tullattaessa 1.3.–31.10.	0	0	Huomautus 2
	---- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0805 22 00	-- klementiinit:	—	—	
	--- tullattaessa 1.3.–31.10.	0	0	Huomautus 2

	--- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0805 29 00	-- muut:	—	—	
	--- tullattaessa 1.3.–31.10.	0	0	Huomautus 2
	--- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0805 40 00	- greipit ja pomelot	0	0	Huomautus 2
0805 50 10	-- sitruunat (*Citrus limon*, *Citrus limonum*)	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0805 50 90	-- limetit (*Citrus aurantifolia*, *Citrus latifolia*)	0	0	Huomautus 2
0805 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
0806 10 10	-- syötäviksi tarkoitetut viinirypäleet:	—	—	
	--- tullattaessa 21.7.–20.11.	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
	--- muut	0	0	Huomautus 2
0806 10 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0806 20 10	-- korintit	0	0	Huomautus 2
0806 20 30	-- sultanarusinat	0	0	Huomautus 2
0806 20 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0807 11 00	-- vesimelonit	0	0	Huomautus 2
0807 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
0807 20 00	- papaijat	0	0	Huomautus 2
0808 10 10	-- omenasiiderin tai omenamehun valmistukseen tarkoitetut, irtotavarana, tullattaessa 16.9.–15.12.	0	0	Huomautus 2
0808 10 80	-- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0808 30 10	-- päärynäsiiderin tai päärynämehun valmistukseen tarkoitetut, irtotavarana, tullattaessa 1.8.–31.12.	0	0	Huomautus 2
0808 30 90	-- muut:	—	—	
	--- tullattaessa 1.5.–30.6.	0	0	Huomautus 2
	--- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
0808 40 00	- kvittenit	0	0	Huomautus 2
0809 10 00	- aprikoosit:	—	—	
	-- tullattaessa 1.6.–31.7.	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3

	-- muut	0	0	Huomautus 2
0809 21 00	-- hapankirsikat (*Prunus cerasus*):	—	—	
	--- tullattaessa 21.5.–10.8.	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
	--- muut	0	0	Huomautus 2
0809 29 00	-- muut:	—	—	
	--- tullattaessa 21.5.–10.8.	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
	--- muut	0	0	Huomautus 2
0809 30 10	-- nektariinit:	—	—	
	--- tullattaessa 11.6.–30.9.	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
	--- muut	0	0	Huomautus 2
0809 30 90	-- muut:	—	—	
	--- tullattaessa 11.6.–30.9.	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
	--- muut	0	0	Huomautus 2
0809 40 05	-- luumut:	—	—	
	--- tullattaessa 11.6.–30.9.	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
	--- muut	0	0	Huomautus 2
0809 40 90	-- oratuomenmarjat	0	0	Huomautus 2
0810 10 00	- mansikat	0	0	Huomautus 2
0810 20 10	-- vadelmat	0	0	Huomautus 2
0810 20 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0810 30 10	-- mustaherukat	0	0	Huomautus 2
0810 30 30	-- punaherukat	0	0	Huomautus 2
0810 30 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0810 40 10	-- puolukat (*Vaccinium vitis-idaea* -lajin hedelmät)	0	0	Huomautus 2
0810 40 30	-- mustikat (*Vaccinium myrtillus* -lajin hedelmät)	0	0	Huomautus 2
0810 40 50	-- pensaskarpalot ja pensasmustikat (*Vaccinium macrocarpon*- ja *Vaccinium corymbosum* -lajin hedelmät)	0	0	Huomautus 2
0810 40 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0810 50 00	- kiivit	0	0	Huomautus 2
0810 60 00	- durianit	0	0	Huomautus 2

0810 70 00	- kakit	0	0	Huomautus 2
0810 90 20	-- tamarindit, cashew-omenat, jakkipuun hedelmät, litsit, sapotillat, passiohedelmät, karambolat ja pitahaijat	0	0	Huomautus 2
0810 90 75	-- muut	0	0	Huomautus 2
0811 10 11	--- sokeripitoisuus suurempi kuin 13 painoprosenttia	20,8 + 8,4 EUR/100 kg	5	
0811 10 19	--- muut	0	0	Huomautus 2
0811 10 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
0811 20 11	--- sokeripitoisuus suurempi kuin 13 painoprosenttia	17,3 + 8,4 EUR/100 kg	5	
0811 20 19	--- muut	0	0	Huomautus 2
0811 20 31	--- vadelmat	0	0	Huomautus 2
0811 20 39	--- mustaherukat	0	0	Huomautus 2
0811 20 51	--- punaherukat	0	0	Huomautus 2
0811 20 59	--- karhunvatukat ja mulperinmarjat	0	0	Huomautus 2
0811 20 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
0811 90 11	---- trooppiset hedelmät ja trooppiset pähkinät	9,5 + 5,3 EUR/100 kg	0	
0811 90 19	---- muut	17,3 + 8,4 EUR/100 kg	5	
0811 90 31	---- trooppiset hedelmät ja trooppiset pähkinät	0	0	Huomautus 2
0811 90 39	---- muut	0	0	Huomautus 2
0811 90 50	--- mustikat (*Vaccinium myrtillus* -lajin hedelmät)	0	0	Huomautus 2
0811 90 70	--- *Vaccinium myrtilloides*- ja *Vaccinium angustifolium* -lajin hedelmät	0	0	Huomautus 2
0811 90 75	---- hapankirsikat (*Prunus cerasus*)	0	0	Huomautus 2
0811 90 80	---- muut	0	0	Huomautus 2
0811 90 85	--- trooppiset hedelmät ja trooppiset pähkinät	0	0	Huomautus 2
0811 90 95	--- muut	0	0	Huomautus 2
0812 10 00	- kirsikat	0	0	Huomautus 2
0812 90 25	-- aprikoosit; appelsiinit	0	0	Huomautus 2
0812 90 30	-- papaijat	0	0	Huomautus 2
0812 90 40	-- mustikat (*Vaccinium myrtillus* -lajin hedelmät)	0	0	Huomautus 2
0812 90 70	-- guavat, mangot, mangostanit, tamarindit, cashew-omenat, litsit, jakkipuun hedelmät, sapotillat,	0	0	Huomautus 2

	passiohedelmät, karambolat, pitahaijat ja trooppiset pähkinät			
0812 90 98	-- muut	0	0	Huomautus 2
0813 10 00	- aprikoosit	0	0	Huomautus 2
0813 20 00	- luumut	0	0	Huomautus 2
0813 30 00	- omenat	0	0	Huomautus 2
0813 40 10	-- persikat, myös nektariinit	0	0	Huomautus 2
0813 40 30	-- päärynät	0	0	Huomautus 2
0813 40 50	-- papaijat	0	0	Huomautus 2
0813 40 65	-- tamarindit, cashew-omenat, jakkipuun hedelmät, litsit, sapotillat, passiohedelmät, karambolat ja pitahaijat	0	0	Huomautus 2
0813 40 95	-- muut	0	0	Huomautus 2
0813 50 12	---- papaijoista, tamarindeistä, cashew-omenoista, litseistä, jakkipuun hedelmistä, sapotilloista, passiohedelmistä, karamboloista ja pitahaijoista	0	0	Huomautus 2
0813 50 15	---- muut	0	0	Huomautus 2
0813 50 19	--- luumuja sisältävät	0	0	Huomautus 2
0813 50 31	--- trooppisia pähkinöitä sisältävät	0	0	Huomautus 2
0813 50 39	--- muut	0	0	Huomautus 2
0813 50 91	--- luumuja tai viikunoita sisältämättömät	0	0	Huomautus 2
0813 50 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
0814 00 00	Sitrushedelmien ja melonin (myös vesimelonin) kuoret, tuoreet, jäädytetyt, kuivatut tai väliaikaisesti suolavedessä, rikkihapoke- tai muussa säilöntäliuoksessa säilöttyinä	0	0	Huomautus 2
1001 11 00	-- siemenvilja	148 EUR/1 000 kg	7	
1001 19 00	-- muut	148 EUR/1 000 kg	7	
1001 91 10	--- spelttivehnä	0	0	Huomautus 2
1001 91 20	--- tavallinen vehnä sekä vehnän ja rukiin sekavilja	95 EUR/1 000 kg	7	
1001 91 90	--- muu	95 EUR/1 000 kg	7	
1001 99 00	-- muut	95 EUR/1 000 kg	7	
1002 10 00	- siemenvilja	93 EUR/1 000 kg	7	
1002 90 00	- muut	93 EUR/1 000 kg	7	
1003 10 00	- siemenvilja	93 EUR/1 000 kg	7	

1003 90 00	- muu	93 EUR/1 000 kg	7	
1004 10 00	- siemenvilja	89 EUR/1 000 kg	7	
1004 90 00	- muut	89 EUR/1 000 kg	7	
1005 10 13	--- kolminkertaiset hybridit	0	0	Huomautus 2
1005 10 15	--- yksinkertaiset hybridit	0	0	Huomautus 2
1005 10 18	--- muut	0	0	Huomautus 2
1005 10 90	-- muu	94 EUR/1 000 kg	7	
1005 90 00	- muu	94 EUR/1 000 kg	7	
1006 10 10	-- siemenvilja	0	0	Huomautus 2
1006 10 30	--- lyhytjyväinen	211 EUR/1 000 kg	E	
1006 10 50	--- keskipitkäjyväinen	211 EUR/1 000 kg	E	
1006 10 71	---- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku suurempi kuin 2 mutta pienempi kuin 3	211 EUR/1 000 kg	E	
1006 10 79	---- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku vähintään 3	211 EUR/1 000 kg	E	
1006 20 11	--- lyhytjyväinen	65 EUR/1 000 kg	E	
1006 20 13	--- keskipitkäjyväinen	65 EUR/1 000 kg	E	
1006 20 15	---- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku suurempi kuin 2 mutta pienempi kuin 3	65 EUR/1 000 kg	E	
1006 20 17	---- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku vähintään 3	65 EUR/1 000 kg	E	
1006 20 92	--- lyhytjyväinen	65 EUR/1 000 kg	E	
1006 20 94	--- keskipitkäjyväinen	65 EUR/1 000 kg	E	
1006 20 96	---- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku suurempi kuin 2 mutta pienempi kuin 3	65 EUR/1 000 kg	E	
1006 20 98	---- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku vähintään 3	65 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 21	---- lyhytjyväinen	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 23	---- keskipitkäjyväinen	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 25	----- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku suurempi kuin 2 mutta pienempi kuin 3	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 27	----- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku vähintään 3	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 42	---- lyhytjyväinen	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 44	---- keskipitkäjyväinen	175 EUR/1 000 kg	E	

1006 30 46	----- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku suurempi kuin 2 mutta pienempi kuin 3	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 48	----- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku vähintään 3	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 61	---- lyhytjyväinen	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 63	---- keskipitkäjyväinen	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 65	----- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku suurempi kuin 2 mutta pienempi kuin 3	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 67	----- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku vähintään 3	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 92	---- lyhytjyväinen	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 94	---- keskipitkäjyväinen	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 96	----- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku suurempi kuin 2 mutta pienempi kuin 3	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 30 98	----- jyvän pituuden ja leveyden välinen suhdeluku vähintään 3	175 EUR/1 000 kg	E	
1006 40 00	- rikkoutuneet riisinjyvät	65 EUR/1 000 kg	E	
1007 10 10	-- hybridit, kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1007 10 90	-- muu	94 EUR/1 000 kg	7	
1007 90 00	- muut	94 EUR/1 000 kg	7	
1008 10 00	- tattari	37 EUR/1 000 kg	7	
1008 21 00	-- siemenvilja	56 EUR/1 000 kg	7	
1008 29 00	-- muut	56 EUR/1 000 kg	7	
1008 30 00	- kanariansiemenet	0	0	Huomautus 2
1008 40 00	- fonio (*Digitaria* spp.)	37 EUR/1 000 kg	7	
1008 50 00	- kvinoa (*Chenopodium quinoa*)	25,9 EUR/1 000 kg	3	
1008 60 00	- ruisvehnä	93 EUR/1 000 kg	7	
1008 90 00	- muu vilja	37 EUR/1 000 kg	7	
1101 00 11	-- makaroni- eli durumvehnää	172 EUR/1 000 kg	7	
1101 00 15	-- tavallista vehnää ja spelttivehnää	172 EUR/1 000 kg	7	
1101 00 90	- vehnän ja rukiin sekajauhot	172 EUR/1 000 kg	7	
1102 20 10	-- rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia	173 EUR/1 000 kg	7	
1102 20 90	-- muu	98 EUR/1 000 kg	7	
1102 90 10	-- ohrajauho	171 EUR/1 000 kg	7	

1102 90 30	-- kaurajauho	164 EUR/1 000 kg	7	
1102 90 50	-- riisijauho	138 EUR/1 000 kg	7	
1102 90 70	-- ruisjauho	168 EUR/1 000 kg	7	
1102 90 90	-- muu	98 EUR/1 000 kg	7	
1103 11 10	--- makaroni- eli durumvehnää	267 EUR/1 000 kg	7	
1103 11 90	--- tavallista vehnää tai spelttivehnää	186 EUR/1 000 kg	7	
1103 13 10	--- rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia	173 EUR/1 000 kg	7	
1103 13 90	--- muu	98 EUR/1 000 kg	7	
1103 19 20	--- ruista tai ohraa	171 EUR/1 000 kg	7	
1103 19 40	--- kauraa	164 EUR/1 000 kg	7	
1103 19 50	--- riisiä	138 EUR/1 000 kg	7	
1103 19 90	--- muuta viljaa	98 EUR/1 000 kg	7	
1103 20 25	-- ruista tai ohraa	171 EUR/1 000 kg	7	
1103 20 30	-- kauraa	164 EUR/1 000 kg	7	
1103 20 40	-- maissia	173 EUR/1 000 kg	7	
1103 20 50	-- riisiä	138 EUR/1 000 kg	7	
1103 20 60	-- vehnää	175 EUR/1 000 kg	7	
1103 20 90	-- muuta viljaa	98 EUR/1 000 kg	7	
1104 12 10	--- valssatut	93 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 12 90	--- hiutaleiksi valmistetut	182 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 19 10	--- vehnää	175 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 19 30	--- ruista	171 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 19 50	--- maissia	173 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 19 61	---- valssatut	97 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 19 69	---- hiutaleiksi valmistetut	189 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 19 91	---- riisihiutaleet	234 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 19 99	---- muut	173 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 22 40	--- kuoritut, myös leikatut tai karkeasti rouhitut	162 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 22 50	--- pyöristetyt	145 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 22 95	--- muut	93 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 23 40	--- kuoritut, myös leikatut tai karkeasti rouhitut; pyöristetyt	152 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 23 98	--- muut	98 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC

1104 29 04	---- kuoritut, myös leikatut tai karkeasti rouhitut	150 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 05	---- pyöristetyt	236 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 08	---- muut	97 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 17	---- kuoritut, myös leikatut tai karkeasti rouhitut	129 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 30	---- pyöristetyt	154 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 51	----- vehnää	99 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 55	----- ruista	97 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 59	----- muuta viljaa	98 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 81	----- vehnää	99 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 85	----- ruista	97 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 29 89	----- muuta viljaa	98 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 30 10	-- vehnää	76 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1104 30 90	-- muuta viljaa	75 EUR/1 000 kg	3	TRQ-PC
1105 10 00	- jauhot ja jauhe	0	0	Huomautus 2
1105 20 00	- hiutaleet, jyväset ja pelletit	0	0	Huomautus 2
1106 10 00	- nimikkeen 0713 kuivatusta palkoviljasta valmistetut	0	0	Huomautus 2
1106 20 10	-- denaturoidut	95 EUR/1 000 kg	5	
1106 20 90	-- muut	166 EUR/1 000 kg	5	
1106 30 10	-- banaaneista valmistetut	0	0	Huomautus 2
1106 30 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1107 10 11	--- jauhona	177 EUR/1 000 kg	5	
1107 10 19	--- muussa muodossa	134 EUR/1 000 kg	5	
1107 10 91	--- jauhona	173 EUR/1 000 kg	5	
1107 10 99	--- muussa muodossa	131 EUR/1 000 kg	5	
1107 20 00	- paahdetut	152 EUR/1 000 kg	5	
1108 11 00	-- vehnätärkkelys	224 EUR/1 000 kg	E	TRQ-SH
1108 12 00	-- maissitärkkelys	166 EUR/1 000 kg	E	TRQ-SH
1108 13 00	-- perunatärkkelys	166 EUR/1 000 kg	E	TRQ-SH
1108 14 00	-- maniokkitärkkelys (kassavatärkkelys)	166 EUR/1 000 kg	E	TRQ-SH
1108 19 10	--- riisitärkkelys	216 EUR/1 000 kg	E	TRQ-SH
1108 19 90	--- muu	166 EUR/1 000 kg	E	TRQ-SH
1108 20 00	- inuliini	0	0	Huomautus 2
1109 00 00	Vehnägluteeni, myös kuivattu	512 EUR/1 000 kg	E	TRQ-SH
1201 10 00	- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2

1201 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
1202 30 00	- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1202 41 00	-- kuorelliset	0	0	Huomautus 2
1202 42 00	-- kuoritut, myös murskatut	0	0	Huomautus 2
1203 00 00	Kopra	0	0	Huomautus 2
1204 00 10	- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1204 00 90	- muut	0	0	Huomautus 2
1205 10 10	-- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1205 10 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1205 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
1206 00 10	- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1206 00 91	-- kuoritut; harmaa- ja valkearaidallisissa kuorissa	0	0	Huomautus 2
1206 00 99	-- muut	0	0	Huomautus 2
1207 10 00	- palmunpähkinät ja -ytimet	0	0	Huomautus 2
1207 21 00	-- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1207 29 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
1207 30 00	- risiininsiemenet	0	0	Huomautus 2
1207 40 10	-- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1207 40 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1207 50 10	-- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1207 50 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1207 60 00	- saflorin (*Carthamus tinctorius*) siemenet	0	0	Huomautus 2
1207 70 00	- meloninsiemenet	0	0	Huomautus 2
1207 91 10	--- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1207 91 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1207 99 20	--- kylvämiseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1207 99 91	---- hampunsiemenet	0	0	Huomautus 2
1207 99 96	---- muut	0	0	Huomautus 2
1208 10 00	- soijapavuista valmistetut	0	0	Huomautus 2
1208 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
1209 10 00	- sokerijuurikkaansiemenet	0	0	Huomautus 2
1209 21 00	-- sini- eli rehumailasen (alfalfa) siemenet	0	0	Huomautus 2
1209 22 10	--- puna-apila (*Trifolium pratense* L.)	0	0	Huomautus 2
1209 22 80	--- muut	0	0	Huomautus 2

1209 23 11	--- nurminadan (*Festuca pratensis* Huds.) siemenet	0	0	Huomautus 2
1209 23 15	--- punanadan (*Festuca rubra* L.) siemenet	0	0	Huomautus 2
1209 23 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
1209 24 00	-- niittynurmikan (*Poa pratensis* L.) siemenet	0	0	Huomautus 2
1209 25 10	--- italianraiheinä (myös westerwoldinraiheinä) (*Lolium multiflorum* Lam.)	0	0	Huomautus 2
1209 25 90	--- englanninraiheinä (*Lolium perenne* L.)	0	0	Huomautus 2
1209 29 45	--- timoteinsiemenet; virnansiemenet; nurmikan siemenet (*Poa palustris* L., *Poa trivialis* L.); koiranheinän (*Dactylis glomerata* L.) siemenet; röllin (*Agrostis*-suvun lajit) siemenet	0	0	Huomautus 2
1209 29 50	--- lupiininsiemenet	0	0	Huomautus 2
1209 29 60	--- rehujuurikkaansiemenet (*Beta vulgaris* var. *alba*)	0	0	Huomautus 2
1209 29 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
1209 30 00	- pääasiallisesti kukkiensa vuoksi viljeltyjen ruohomaisten kasvien siemenet	0	0	Huomautus 2
1209 91 30	--- punajuurensiemenet (*Beta vulgaris* var. *conditiva*)	0	0	Huomautus 2
1209 91 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
1209 99 10	--- metsäpuiden siemenet	0	0	Huomautus 2
1209 99 91	---- pääasiallisesti kukkiensa vuoksi viljeltyjen kasvien (muut kuin alanimikkeeseen 1209 30 kuuluvat) siemenet	0	0	Huomautus 2
1209 99 99	---- muut	0	0	Huomautus 2
1210 10 00	- murskaamattomat, jauhamattomat ja pelleteiksi valmistamattomat humalantähkät	0	0	Huomautus 2
1210 20 10	-- murskatut, jauhetut tai pelleteiksi valmistetut, runsaasti lupuliinia sisältävät; lupuliini	0	0	Huomautus 2
1210 20 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1211 20 00	- ginsengjuuri	0	0	Huomautus 2
1211 30 00	- kokapensaan lehdet	0	0	Huomautus 2
1211 40 00	- unikko, lukuun ottamatta siemeniä	0	0	Huomautus 2

1211 50 00	- efedrat	0	0	Huomautus 2
1211 90 30	-- tonkapavut	0	0	Huomautus 2
1211 90 86	-- muut	0	0	Huomautus 2
1212 21 00	-- ihmisravinnoksi soveltuvat	0	0	Huomautus 2
1212 29 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
1212 91 20	--- kuivattu, myös jauhettu	23 EUR/100 kg	5	
1212 91 80	--- muut	6,7 EUR/100 kg	5	
1212 92 00	-- johanneksenleipä	0	0	Huomautus 2
1212 93 00	-- sokeriruoko	4,6 EUR/100 kg	5	
1212 94 00	-- juurisikurit	0	0	Huomautus 2
1212 99 41	---- kuorimattomat, murskaamattomat tai jauhamattomat	0	0	Huomautus 2
1212 99 49	---- muut	0	0	Huomautus 2
1212 99 95	--- muut	0	0	Huomautus 2
1213 00 00	Valmistamattomat oljet ja akanat, myös silputut, jauhetut, puristetut tai pelleteiksi valmistetut	0	0	Huomautus 2
1214 10 00	- sini- eli rehumailasjauho (alfalfajauho) ja -pelletit	0	0	Huomautus 2
1214 90 10	-- rehujuurikkaat, lantut ja muut rehujuuret	0	0	Huomautus 2
1214 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1301 20 00	- arabikumi	0	0	Huomautus 2
1301 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
1302 11 00	-- oopiumi	0	0	Huomautus 2
1302 12 00	-- lakritsista saadut	0	0	Huomautus 2
1302 13 00	-- humalasta saadut	0	0	Huomautus 2
1302 14 00	-- efedrasta saadut	0	0	Huomautus 2
1302 19 05	--- vaniljasta saatu oleohartsi	0	0	Huomautus 2
1302 19 70	--- muut	0	0	Huomautus 2
1302 20 10	-- kuivassa muodossa	9,6	0	
1302 20 90	-- muut	5,6	0	
1302 31 00	-- agar-agar	0	0	Huomautus 2
1302 32 10	--- johanneksenleipäpuun paloista tai palkojen siemenistä saadut	0	0	Huomautus 2
1302 32 90	--- guar-siemenistä saadut	0	0	Huomautus 2
1302 39 00	-- muut	0	0	Huomautus 2

1501 10 10	-- muuhun teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1501 10 90	-- muut	17,2 EUR/100 kg	7	
1501 20 10	-- muuhun teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1501 20 90	-- muut	17,2 EUR/100 kg	7	
1501 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
1502 10 10	-- muuhun teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1502 10 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1502 90 10	-- muuhun teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1502 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1503 00 11	-- teolliseen käyttöön tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1503 00 19	-- muut	0	0	Huomautus 2
1503 00 30	- taliöljy, muuhun teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1503 00 90	- muut	0	0	Huomautus 2
1504 10 10	-- A-vitamiinipitoisuus enintään 2 500 ky/g	0	0	Huomautus 2
1504 10 91	--- pallasta	0	0	Huomautus 2
1504 10 99	--- muuta	0	0	Huomautus 2
1504 20 10	-- jähmeät jakeet	0	0	Huomautus 2
1504 20 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1504 30 10	-- jähmeät jakeet	0	0	Huomautus 2
1504 30 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1505 00 10	- villarasva, raaka	0	0	Huomautus 2
1505 00 90	- muut	0	0	Huomautus 2
1506 00 00	Muut eläinrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat	0	0	Huomautus 2
1507 10 10	-- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1507 10 90	-- muu	0	0	Huomautus 2

1507 90 10	-- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1507 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1508 10 10	-- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1508 10 90	-- muu	0	0	Huomautus 2
1508 90 10	-- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1508 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1509 10 10	-- oliiviöljylamppuöljy (lampante olive oil)	122,6 EUR/100 kg	E	TRQ-OL
1509 10 20	-- ekstra-neitsytoliiviöljy	124,5 EUR/100 kg	E	TRQ-OL
1509 10 80	-- muut	124,5 EUR/100 kg	E	TRQ-OL
1509 90 00	- muut	134,6 EUR/100 kg	E	TRQ-OL
1510 00 10	- raa’at öljyt	110,2 EUR/100 kg	E	TRQ-OL
1510 00 90	- muut	160,3 EUR/100 kg	E	TRQ-OL
1511 10 10	-- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1511 10 90	-- muu	0	0	Huomautus 2
1511 90 11	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1511 90 19	--- muut	0	0	Huomautus 2
1511 90 91	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1511 90 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
1512 11 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1512 11 91	---- auringonkukkaöljy	0	0	Huomautus 2
1512 11 99	---- safloriöljy	0	0	Huomautus 2
1512 19 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1512 19 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1512 21 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2

1512 21 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
1512 29 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1512 29 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1513 11 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1513 11 91	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1513 11 99	---- muu	0	0	Huomautus 2
1513 19 11	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1513 19 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
1513 19 30	---- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1513 19 91	----- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1513 19 99	----- muut	0	0	Huomautus 2
1513 21 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1513 21 30	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1513 21 90	---- muut	0	0	Huomautus 2
1513 29 11	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1513 29 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
1513 29 30	---- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1513 29 50	----- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1513 29 90	----- muut	0	0	Huomautus 2
1514 11 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1514 11 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1514 19 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2

1514 19 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1514 91 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1514 91 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1514 99 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1514 99 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1515 11 00	-- raaka öljy	0	0	Huomautus 2
1515 19 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1515 19 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1515 21 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1515 21 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
1515 29 10	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1515 29 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1515 30 10	-- synteettisten tekstiilikuitujen tai muovien valmistukseen käytettävän amino-undekaanihapon valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1515 30 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1515 50 11	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1515 50 19	--- muu	0	0	Huomautus 2
1515 50 91	--- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1515 50 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
1515 90 11	-- kiinanpuuöljy (tung-öljy); jojoba- ja oiticicaöljy; myrttivaha ja japaninvaha; niiden jakeet	0	0	Huomautus 2
1515 90 21	---- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1515 90 29	---- muut	0	0	Huomautus 2

1515 90 31	---- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1515 90 39	---- muut	0	0	Huomautus 2
1515 90 40	---- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1515 90 51	----- jähmeät, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1515 90 59	----- jähmeät, muut; juoksevat	0	0	Huomautus 2
1515 90 60	---- muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
1515 90 91	----- jähmeät, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1515 90 99	----- jähmeät, muut; juoksevat	0	0	Huomautus 2
1516 10 10	-- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1516 10 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1516 20 10	-- hydrattu risiiniöljy (opaalivaha)	0	0	Huomautus 2
1516 20 91	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1516 20 95	---- rapsi-, rypsi-, pellava-, auringonkukka-, illipe-, karite-, makore-, touloucouna- tai babassuöljy, muuhun tekniseen tai teolliseen käyttöön kuin elintarvikkeiden valmistukseen tarkoitettu	0	0	Huomautus 2
1516 20 96	----- maapähkinä-, puuvillansiemen-, soija- ja auringonkukkaöljy; muut öljyt, joissa on vapaita rasvahappoja vähemmän kuin 50 painoprosenttia ja lukuun ottamatta palmunydin-, illipe-, kookos-, rapsi-, rypsi- tai kopaivaöljyä	0	0	Huomautus 2
1516 20 98	----- muut	0	0	Huomautus 2
1517 10 10	-- jossa on enemmän kuin 10 painoprosenttia, mutta enintään 15 painoprosenttia maitorasvaa	0 + 28,4 EUR/100 kg	0	
1517 10 90	-- muu	0	0	Huomautus 2
1517 90 10	-- joissa on enemmän kuin 10 painoprosenttia, mutta enintään 15 painoprosenttia maitorasvaa	0 + 28,4 EUR/100 kg	0	
1517 90 91	--- rasvaisten kasviöljyjen seokset, juoksevat	0	0	Huomautus 2

1517 90 93	--- muotinirrotusvalmisteina käytettävät syötävät seokset ja valmisteet	0	0	Huomautus 2
1517 90 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
1518 00 10	- linoksiini	0	0	Huomautus 2
1518 00 31	-- raa'at	0	0	Huomautus 2
1518 00 39	-- muut	0	0	Huomautus 2
1518 00 91	-- eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, keitetyt, hapetetut, dehydratoidut, rikitetyt, puhalletut, tyhjössä tai inertissä kaasussa kuumentamalla polymeroidut tai muutoin kemiallisesti muunnetut, muut kuin nimikkeen 1516 eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet	0	0	Huomautus 2
1518 00 95	--- syötäväksi kelpaamattomat seokset ja valmisteet, jotka on valmistettu eläinrasvoista ja -öljyistä tai eläin- ja kasvirasvoista tai -öljyistä tai niiden jakeista	0	0	Huomautus 2
1518 00 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
1520 00 00	Raaka glyseroli; glyserolivesi ja -lipeä	0	0	Huomautus 2
1521 10 00	- kasvivahat	0	0	Huomautus 2
1521 90 10	-- spermaseetti, myös puhdistettu tai värjätty	0	0	Huomautus 2
1521 90 91	--- raa'at	0	0	Huomautus 2
1521 90 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
1522 00 10	- degras	0	0	Huomautus 2
1522 00 31	--- neutralointimassa (soap-stock)	29,9 EUR/100 kg	5	
1522 00 39	--- muut	47,8 EUR/100 kg	5	
1522 00 91	--- öljyjen pohjasakat; neutralointimassa (soap-stock)	0	0	Huomautus 2
1522 00 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
1601 00 10	- maksasta valmistetut	0	0	Huomautus 2
1601 00 91	-- makkarat, kuivatut tai levitteiksi valmistetut, kypsentämättömät	149,4 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1601 00 99	-- muut	100,5 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 10 00	- homogenoidut valmisteet	0	0	Huomautus 2
1602 20 10	-- hanhen- tai ankanmaksasta valmistetut	0	0	Huomautus 2
1602 20 90	-- muut	0	0	Huomautus 2

1602 31 11	---- joissa on yksinomaan kypsentämätöntä kalkkunanlihaa	0	0	Huomautus 2
1602 31 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
1602 31 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
1602 32 11	---- kypsentämättömät	2 765 EUR/1 000 kg	E	TRQ-PY
1602 32 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
1602 32 30	--- joissa on vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 57 painoprosenttia siipikarjan lihaa tai muita osia	0	0	Huomautus 2
1602 32 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1602 39 21	---- kypsentämättömät	2 765 EUR/1 000 kg	E	TRQ-PY
1602 39 29	---- muut	0	0	Huomautus 2
1602 39 85	--- muut	0	0	Huomautus 2
1602 41 10	--- kesyä sikaa	156,8 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 41 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
1602 42 10	--- kesyä sikaa	129,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 42 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
1602 49 11	----- selkä ilman niskaa ja sen palat, myös selästä ja kinkusta tehdyt sekavalmisteet	156,8 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 49 13	----- niska ja sen palat, myös niskasta ja lavasta tehdyt sekavalmisteet	129,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 49 15	----- muut sekavalmisteet, joissa on kinkkua, lapaa, selkää tai niskaa taikka niiden paloja	129,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 49 19	----- muut	85,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 49 30	---- joissa on vähintään 40 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 80 painoprosenttia lihaa tai muita eläimenosia (mukaan lukien ihra ja rasva lajista tai alkuperästä riippumatta)	75 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 49 50	---- joissa on vähemmän kuin 40 painoprosenttia lihaa tai muita eläimenosia (mukaan lukien ihra ja rasva lajista tai alkuperästä riippumatta)	54,3 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 49 90	--- muuta	0	0	Huomautus 2
1602 50 10	-- kypsentämättömät; kypsennetystä lihasta tai kypsennetyistä muista eläimenosista sekä kypsentämättömästä lihasta tai kypsentämättömistä muista eläimenosista tehdyt sekavalmisteet	303,4 EUR/100 kg	E	TRQ-BF

1602 50 31	--- säilykeliha (corned beef) ilmanpitävissä pakkauksissa	0	0	Huomautus 2
1602 50 95	--- muut	0	0	Huomautus 2
1602 90 10	-- eläimenverestä tehdyt valmisteet	0	0	Huomautus 2
1602 90 31	--- riistasta tai kanista valmistetut	0	0	Huomautus 2
1602 90 51	---- joissa on kesyn sian lihaa tai kesyä sikaa olevia muita eläimenosia	85,7 EUR/100 kg	E	TRQ-PK
1602 90 61	------ kypsentämättömät; kypsennetystä lihasta tai kypsennetyistä muista eläimenosista sekä kypsentämättömästä lihasta tai kypsentämättömistä muista eläimenosista tehdyt sekavalmisteet	303,4 EUR/100 kg	E	TRQ-BF
1602 90 69	------ muut	0	0	Huomautus 2
1602 90 91	------ lampaasta valmistetut	0	0	Huomautus 2
1602 90 95	------ vuohesta valmistetut	0	0	Huomautus 2
1602 90 99	------ muut	0	0	Huomautus 2
1603 00 10	- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
1603 00 80	- muut	0	0	Huomautus 2
1604 11 00	-- tyynenmerenlohet, merilohi ja tonavanjokilohi	0	0	Huomautus 2
1604 12 10	--- fileet, raa’at, ainoastaan taikinalla tai korppujauhoilla päällystetyt, myös öljyssä esikypsennetyt, jäädytetyt	0	0	Huomautus 2
1604 12 91	---- ilmanpitävissä pakkauksissa	0	0	Huomautus 2
1604 12 99	---- muut	0	0	Huomautus 2
1604 13 11	---- oliiviöljyssä	0	0	Huomautus 2
1604 13 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
1604 13 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1604 14 21	----- kasviöljyssä	20,5	E	TRQ-Fish
1604 14 26	------ fileet (ns. ”loins”)	20,5	E	TRQ-Fish
1604 14 28	------ muut	20,5	E	TRQ-Fish
1604 14 31	----- kasviöljyssä	20,5	E	TRQ-Fish
1604 14 36	------ fileet (ns. ”loins”)	20,5	E	TRQ-Fish
1604 14 38	------ muut	20,5	E	TRQ-Fish
1604 14 41	----- kasviöljyssä	20,5	E	TRQ-Fish
1604 14 46	------ fileet (ns. ”loins”)	20,5	E	TRQ-Fish
1604 14 48	------ muut	20,5	E	TRQ-Fish
1604 14 90	--- sardat (*Sarda* spp.)	0	0	Huomautus 2

1604 15 11	---- fileet	0	0	Huomautus 2
1604 15 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
1604 15 90	--- *Scomber australasicus* -lajin makrilli	0	0	Huomautus 2
1604 16 00	-- sardelli (aito anjovis)	0	0	Huomautus 2
1604 17 00	-- ankeriaat	0	0	Huomautus 2
1604 18 00	-- hain evät	0	0	Huomautus 2
1604 19 10	--- lohikalat, muut kuin tyynenmerenlohet, merilohi ja tonavanjokilohi	0	0	Huomautus 2
1604 19 31	---- fileet (ns. ”loins”)	20,5	E	TRQ-Fish
1604 19 39	---- muut	20,5	E	TRQ-Fish
1604 19 50	--- *Orcynopsis unicolor* -lajin kala (juovaton *sarda*)	0	0	Huomautus 2
1604 19 91	---- fileet, raa’at, ainoastaan taikinalla tai korppujauhoilla päällystetyt, myös öljyssä esikypsennetyt, jäädytetyt	0	0	Huomautus 2
1604 19 92	----- turskat (*Gadus morhua*, *Gadus ogac*, *Gadus macrocephalus*)	0	0	Huomautus 2
1604 19 93	----- seiti (*Pollachius virens*)	0	0	Huomautus 2
1604 19 94	----- kummeliturskat (*Merluccius* spp.) ja suomuturskat (*Urophycis* spp.)	0	0	Huomautus 2
1604 19 95	----- alaskanseiti (*Theragra chalcogramma*) ja lyyraturskat (*Pollachius pollachius*)	0	0	Huomautus 2
1604 19 97	----- muut	0	0	Huomautus 2
1604 20 05	-- surimivalmisteet	0	0	Huomautus 2
1604 20 10	--- tyynenmerenlohesta, merilohesta tai tonavanjokilohesta	0	0	Huomautus 2
1604 20 30	--- muusta lohikalasta kuin tyynenmerenlohesta, merilohesta tai tonavanjokilohesta	0	0	Huomautus 2
1604 20 40	--- sardellista (aito anjovis)	0	0	Huomautus 2
1604 20 50	--- sardiinista, sardasta, *Scomber scombrus*- ja *Scomber japonicus* -lajin makrillista, *Orcynopsis unicolor* -lajin kalasta (juovaton *sarda*)	0	0	Huomautus 2
1604 20 70	--- tonnikalasta, boniitista tai muusta *Euthynnus*-suvun kalasta	20,5	E	TRQ-Fish
1604 20 90	--- muusta kalasta	0	0	Huomautus 2
1604 31 00	-- kaviaari	0	0	Huomautus 2
1604 32 00	-- kaviaarinkorvikkeet	0	0	Huomautus 2

1605 10 00	- taskuravut	0	0	Huomautus 2
1605 21 10	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 2 kg	0	0	Huomautus 2
1605 21 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1605 29 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
1605 30 10	-- hummerin liha, keitetty, hummerivoin tai -pastan, pateiden, keittojen tai kastikkeiden valmistukseen	0	0	Huomautus 2
1605 30 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1605 40 00	- muut äyriäiset	0	0	Huomautus 2
1605 51 00	-- osterit	0	0	Huomautus 2
1605 52 00	-- kampasimpukat, myös kuningatarkampasimpukat	0	0	Huomautus 2
1605 53 10	--- ilmanpitävissä pakkauksissa	0	0	Huomautus 2
1605 53 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
1605 54 00	-- seepiat ja kalmarit	0	0	Huomautus 2
1605 55 00	-- meritursaat	0	0	Huomautus 2
1605 56 00	-- venussimpukat, sydänsimpukat ja arkkisimpukat	0	0	Huomautus 2
1605 57 00	-- merikorvat	0	0	Huomautus 2
1605 58 00	-- etanat, ei kuitenkaan rantakotilot	0	0	Huomautus 2
1605 59 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
1605 61 00	-- merimakkarat	0	0	Huomautus 2
1605 62 00	-- merisiilit	0	0	Huomautus 2
1605 63 00	-- meduusat	0	0	Huomautus 2
1605 69 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
1701 12 10	--- puhdistettavaksi tarkoitettu	33,9 EUR/100 kg std qual	E	
1701 12 90	--- muu	41,9 EUR/100 kg	E	
1701 13 10	--- puhdistettavaksi tarkoitettu	33,9 EUR/100 kg std qual	E	
1701 13 90	--- muu	41,9 EUR/100 kg	E	
1701 14 10	--- puhdistettavaksi tarkoitettu	33,9 EUR/100 kg std qual	E	
1701 14 90	--- muu	41,9 EUR/100 kg	E	
1701 91 00	-- lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä	41,9 EUR/100 kg	E	
1701 99 10	--- valkoinen sokeri	41,9 EUR/100 kg	E	
1701 99 90	--- muu	41,9 EUR/100 kg	E	
1702 11 00	-- laktoosipitoisuus vedettömänä laktoosina ilmaistuna vähintään 99 prosenttia kuiva-aineen painosta	14 EUR/100 kg	7	

1702 19 00	-- muut	14 EUR/100 kg	7	
1702 20 10	-- jähmeä vaahterasokeri, lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä	0,4 EUR/ 100 kg/net/% sakkar.	7	
1702 20 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
1702 30 10	-- isoglukoosi	50,7 EUR/ 100 kg/net mas	E	TRQ-SR
1702 30 50	--- valkoisena kiteisenä jauheena, myös yhteenpuristettuna	26,8 EUR/100 kg	E	TRQ-SR
1702 30 90	--- muut	20 EUR/100 kg	E	TRQ-SR
1702 40 10	-- isoglukoosi	50,7 EUR/ 100 kg/net mas	E	TRQ-SR
1702 40 90	-- muu	20 EUR/100 kg	E	TRQ-SR
1702 50 00	- kemiallisesti puhdas fruktoosi	12,5 + 50,7 EUR/ 100 kg/net mas	E	TRQ-SR
1702 60 10	-- isoglukoosi	50,7 EUR/ 100 kg/net mas	E	TRQ-SR
1702 60 80	-- inuliinisiirappi	0,4 EUR/ 100 kg/net/% sakkar.	E	TRQ-SR
1702 60 95	-- muut	0,4 EUR/ 100 kg/net/% sakkar.	E	TRQ-SR
1702 90 10	-- kemiallisesti puhdas maltoosi	8,9	5	
1702 90 30	-- isoglukoosi	50,7 EUR/ 100 kg/net mas	E	TRQ-SR
1702 90 50	-- maltodekstriini ja maltodekstriinisiirappi	20 EUR/100 kg	7	TRQ-SR
1702 90 71	--- jossa on sakkaroosia vähintään 50 prosenttia kuivapainosta	0,4 EUR/ 100 kg/net/% sakkar.	7	TRQ-SR
1702 90 75	---- jauheena, myös yhteenpuristettuna	27,7 EUR/100 kg	7	TRQ-SR
1702 90 79	---- muut	19,2 EUR/100 kg	7	TRQ-SR
1702 90 80	-- inuliinisiirappi	0,4 EUR/ 100 kg/net/% sakkar.	7	TRQ-SR
1702 90 95	-- muut	0,4 EUR/ 100 kg/net/% sakkar.	7	TRQ-SR
1703 10 00	- ruokosokerimelassi	0,35 EUR/100 kg	7	
1703 90 00	- muu	0,35 EUR/100 kg	7	
1704 10 10	-- jossa on vähemmän kuin 60 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna)	0 + 27,1 EUR/100 kg MAX 17,9	3	TRQ-SRa
1704 10 90	-- jossa on vähintään 60 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna)	0 + 30,9 EUR/100 kg MAX 18,2	3	TRQ-SRa
1704 90 10	-- lakritsiuute, jossa on sakkaroosia enemmän kuin 10 painoprosenttia mutta ei muita lisättyjä aineita	4,6	3	TRQ-SRa

1704 90 30	-- valkoinen suklaa	0 + 45,1 EUR/100 kg MAX 18,9 + 16,5 EUR/100 kg	3	TRQ-SRa
1704 90 51	--- pastat ja massat, myös marsipaani, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino vähintään 1 kg	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRa
1704 90 55	--- kurkkupastillit ja yskänkaramellit	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRa
1704 90 61	--- valmisteet, joissa on erillinen kova sokerikuorrutuskerros	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRa
1704 90 65	---- viini- ja hedelmäkumit, geleemakeiset sekä hedelmäpastat, jotka ovat sokerimakeisina	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRa
1704 90 71	---- keitetyt makeiset, myös täytetyt	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRa
1704 90 75	---- toffeet ja niiden kaltaiset makeiset	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRa
1704 90 81	----- tabletit, jotka on valmistettu puristamalla	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRa
1704 90 99	----- muut	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	E	TRQ-SR
1801 00 00	Kaakaopavut, kokonaiset tai rouhitut, raa'at tai paahdetut	0	0	Huomautus 2
1802 00 00	Kaakaonkuoret ja -kalvot sekä muut kaakaojätteet	0	0	Huomautus 2
1803 10 00	- josta rasvaa ei ole poistettu	0	0	Huomautus 2
1803 20 00	- josta rasva on joko kokonaan tai osittain poistettu	0	0	Huomautus 2
1804 00 00	Kaakaovoi, -rasva ja -öljy	0	0	Huomautus 2
1805 00 00	Kaakaojauhe, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältämätön	0	0	Huomautus 2
1806 10 15	-- jossa ei ole lainkaan sakkaroosia tai jossa on vähemmän kuin 5 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna) tai isoglukoosia sakkaroosina ilmaistuna	0	0	Huomautus 2
1806 10 20	-- jossa on vähintään 5 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 65 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna) tai isoglukoosia sakkaroosina ilmaistuna	0 + 25,2 EUR/100 kg	5	
1806 10 30	-- jossa on vähintään 65 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 80 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna) tai isoglukoosia sakkaroosina ilmaistuna	0 + 31,4 EUR/100 kg	E	TRQ-SR

1806 10 90	-- jossa on vähintään 80 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna) tai isoglukoosia sakkaroosina ilmaistuna	0 + 41,9 EUR/100 kg	E	TRQ-SR
1806 20 10	-- joissa on vähintään 31 painoprosenttia kaakaovoita tai jotka sisältävät kaakaovoita ja maitorasvaa yhteensä vähintään 31 painoprosenttia	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 20 30	-- joissa on kaakaovoita ja maitorasvaa yhteensä vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 31 painoprosenttia	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 20 50	--- joissa on vähintään 18 painoprosenttia kaakaovoita	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 20 70	--- ”chocolate milk crumb”	0 + EA	3	TRQ-SRb
1806 20 80	--- suklaakuorrutteet	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 20 95	--- muut	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	E	TRQ-SR
1806 31 00	-- täytetyt	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 32 10	--- lisättyä viljaa, hedelmää tai pähkinää sisältävät	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 32 90	--- muut	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 90 11	---- alkoholia sisältävät	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 90 19	---- muut	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 90 31	---- täytetyt	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 90 39	---- täyttämättömät	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 90 50	-- sokerivalmisteet ja niiden korvikkeet, jotka perustuvat muihin makeutusaineisiin kuin sokeriin, kaakaota sisältävät	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 90 60	-- kaakaota sisältävät levitteet	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 90 70	-- kaakaota sisältävät valmisteet juomien valmistukseen	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1806 90 90	-- muut	0 + EA MAX 18,7 +ADSZ	3	TRQ-SRb
1901 10 00	- imeväisille ja pienille lapsille soveltuvat valmisteet vähittäismyyntipakkauksissa	0 + EA	3	
1901 20 00	- seokset ja taikinat, nimikkeen 1905 leipomatuotteiden valmistukseen tarkoitetut	0 + EA	3	
1901 90 11	--- kuivauutteen määrä vähintään 90 painoprosenttia	0 + 18 EUR/100 kg	3	
1901 90 19	--- muu	0 + 14,7 EUR/100 kg	3	

1901 90 91	--- jotka eivät sisällä maitorasvoja, sakkaroosia, isoglukoosia, glukoosia tai tärkkelystä tai jotka sisältävät vähemmän kuin 1,5 painoprosenttia maitorasvaa, vähemmän kuin 5 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri) tai isoglukoosia, vähemmän kuin 5 painoprosenttia glukoosia tai tärkkelystä, eivät kuitenkaan nimikkeiden 0401–0404 tuotteista jauheeksi valmistettuja elintarvikkeita	0	0	Huomautus 2
1901 90 95	--- elintarvikevalmisteet, jauheena, kuoritun maidon ja/tai heran sekä kasvirasvojen/-öljyjen seoksesta koostuvat, rasvojen/öljyjen pitoisuus enintään 30 painoprosenttia	0 + EA	E	TRQ-SR
1901 90 99	--- muut	0 + EA	E	TRQ-SR
1902 11 00	-- munaa sisältävät	0 + 24,6 EUR/100 kg	3	
1902 19 10	--- jotka eivät sisällä tavallisia vehnäjauhoja	0 + 24,6 EUR/100 kg	3	
1902 19 90	--- muut	0 + 21,1 EUR/100 kg	3	
1902 20 10	-- joissa on enemmän kuin 20 painoprosenttia kalaa, äyriäisiä, nilviäisiä tai muita vedessä eläviä selkärangattomia	0	0	Huomautus 2
1902 20 30	-- joissa on enemmän kuin 20 painoprosenttia makkaraa ja sen kaltaisia tuotteita, lihaa ja muita eläimenosia (mukaan lukien rasva lajista tai alkuperästä riippumatta)	38 EUR/100 kg	3	
1902 20 91	--- kypsennetyt	0 + 6,1 EUR/100 kg	3	
1902 20 99	--- muut	0 + 17,1 EUR/100 kg	3	
1902 30 10	-- kuivatut	0 + 24,6 EUR/100 kg	3	
1902 30 90	-- muut	0 + 9,7 EUR/100 kg	3	
1902 40 10	-- valmistamaton	0	0	Huomautus 2
1902 40 90	-- muu	0	0	Huomautus 2
1903 00 00	Tapioka ja tärkkelyksestä valmistetut tapiokankorvikkeet, hiutaleina, jyvinä, helmisuurimoina, seulomisjääminä tai niiden kaltaisessa muodossa	0 + 15,1 EUR/100 kg	3	
1904 10 10	-- maissista tehdyt	0 + 20 EUR/100 kg	3	
1904 10 30	-- riisistä tehdyt	0 + 46 EUR/100 kg	3	

1904 10 90	-- muut	0 + 33,6 EUR/100 kg	3	
1904 20 10	-- myslin kaltaiset valmisteet, jotka perustuvat paahtamattomiin viljahiutaleisiin	0 + EA	3	
1904 20 91	--- maissista tehdyt	0 + 20 EUR/100 kg	3	
1904 20 95	--- riisistä tehdyt	0 + 46 EUR/100 kg	3	
1904 20 99	--- muut	0 + 33,6 EUR/100 kg	3	
1904 30 00	- bulgurvehnä	0 + 25,7 EUR/100 kg	3	
1904 90 10	-- riisistä tehdyt	0 + 46 EUR/100 kg	3	
1904 90 80	-- muut	0 + 25,7 EUR/100 kg	3	
1905 10 00	- näkkileipä	0 + 13 EUR/100 kg	3	
1905 20 10	-- joissa on vähemmän kuin 30 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna)	0 + 18,3 EUR/100 kg	3	
1905 20 30	-- joissa on vähintään 30 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 50 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna)	0 + 24,6 EUR/100 kg	3	
1905 20 90	-- joissa on vähintään 50 painoprosenttia sakkaroosia (mukaan lukien inverttisokeri sakkaroosina ilmaistuna)	0 + 31,4 EUR/100 kg	3	
1905 31 11	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 85 g	0 + EA MAX 24,2 +ADSZ	3	TRQ-BS
1905 31 19	---- muut	0 + EA MAX 24,2 +ADSZ	3	TRQ-BS
1905 31 30	---- joissa on maitorasvaa vähintään 8 painoprosenttia	0 + EA MAX 24,2 +ADSZ	3	TRQ-BS
1905 31 91	----- täytekeksit	0 + EA MAX 24,2 +ADSZ	3	TRQ-BS
1905 31 99	----- muut	0 + EA MAX 24,2 +ADSZ	3	TRQ-BS
1905 32 05	--- joissa on vettä enemmän kuin 10 painoprosenttia	0 + EA MAX 20,7 +ADFM	3	TRQ-BS
1905 32 11	----- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 85 g	0 + EA MAX 24,2 +ADSZ	3	TRQ-BS
1905 32 19	----- muut	0 + EA MAX 24,2 +ADSZ	3	TRQ-BS
1905 32 91	----- suolatut, myös täytetyt	0 + EA MAX 20,7 +ADFM	3	TRQ-BS
1905 32 99	----- muut	0 + EA MAX 24,2 +ADSZ	3	TRQ-BS
1905 40 10	-- korput	0 + EA	3	
1905 40 90	-- muut	0 + EA	3	
1905 90 10	-- happamaton leipä (matzos)	0 + 15,9 EUR/100 kg	3	

1905 90 20	-- ehtoollisleipä, tyhjät oblaattikapselit, jollaiset soveltuvat farmaseuttiseen käyttöön, sinettiöylätit, riisipaperi ja niiden kaltaiset tuotteet	0 + 60,5 EUR/100 kg	3	
1905 90 30	--- ruokaleipä, jossa ei ole lisättyä hunajaa, munaa, juustoa tai hedelmää ja jossa on sokeria enintään 5 prosenttia ja/tai rasvaa enintään 5 prosenttia kuivapainosta	0 + EA	3	
1905 90 45	--- keksit ja pikkuleivät (biscuits)	0 + EA MAX 20,7 +ADFM	3	TRQ-BS
1905 90 55	--- puristetut tai paisutetut tuotteet, maustetut tai suolatut	0 + EA MAX 20,7 +ADFM	3	
1905 90 70	---- vähintään 5 painoprosenttia sakkaroosia, inverttisokeria tai isoglukoosia sisältävät	0 + EA MAX 24,2 +ADSZ	3	
1905 90 80	---- muut	0 + EA MAX 20,7 +ADFM	3	
2001 10 00	- kurkut	0	0	Huomautus 2
2001 90 10	-- mango-chutney	0	0	Huomautus 2
2001 90 20	-- *Capsicum*-sukuiset hedelmät, muut kuin makeat ja miedot paprikat	0	0	Huomautus 2
2001 90 30	-- sokerimaissi (*Zea mays* var. *saccharata*)	1,6 + 9,4 EUR/ 100 kg/net eda	E	TRQ-SC
2001 90 40	-- jamssit, bataatit ja niiden kaltaiset syötävät kasvinosat, joissa on vähintään 5 painoprosenttia tärkkelystä	0 + 3,8 EUR/ 100 kg/net eda	5	
2001 90 50	-- sienet	0	0	Huomautus 2
2001 90 65	-- oliivit	0	0	Huomautus 2
2001 90 70	-- makeat ja miedot paprikat	0	0	Huomautus 2
2001 90 92	-- trooppiset hedelmät ja trooppiset pähkinät; palmunsydämet	0	0	Huomautus 2
2001 90 97	-- muut	0	0	Huomautus 2
2002 10 10	-- kuoritut	0	0	Huomautus 2
2002 10 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
2002 90 11	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
2002 90 19	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
2002 90 31	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
2002 90 39	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2

2002 90 91	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
2002 90 99	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
2003 10 20	-- väliaikaisesti säilötyt, täysin kypsennetyt	14,9 + 191 EUR/ 100 kg/net eda	7	TRQ-MS
2003 10 30	-- muut	14,9 + 222 EUR/ 100 kg/net eda	7	TRQ-MS
2003 90 10	-- multasienet (tryffelit)	0	0	Huomautus 2
2003 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
2004 10 10	-- kypsennetyt, mutta muuten valmistamattomat	0	0	Huomautus 2
2004 10 91	--- hienoina tai karkeina jauhoina taikka hiutaleina	0 + EA	5	
2004 10 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
2004 90 10	-- sokerimaissi (*Zea mays* var. *saccharata*)	1,6 + 9,4 EUR/ 100 kg/net eda	E	TRQ-SC
2004 90 30	-- hapankaali, kaprikset ja oliivit	0	0	Huomautus 2
2004 90 50	-- herneet (*Pisum sativum*) ja vihreät pavut	0	0	Huomautus 2
2004 90 91	--- kepasipulit, kypsennetyt, mutta muuten valmistamattomat	0	0	Huomautus 2
2004 90 98	--- muut	0	0	Huomautus 2
2005 10 00	- homogenoidut kasvikset	0	0	Huomautus 2
2005 20 10	-- hienoina tai karkeina jauhoina taikka hiutaleina	0 + EA	5	
2005 20 20	--- ohuina viipaleina, rasvassa kiehautetut, myös suolatut tai maustetut, ilmanpitävissä pakkauksissa, siinä tilassa välittömään kulutukseen soveltuvat	0	0	Huomautus 2
2005 20 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
2005 40 00	- herneet (*Pisum sativum*)	0	0	Huomautus 2
2005 51 00	-- silvityt pavut	0	0	Huomautus 2
2005 59 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
2005 60 00	- parsa	0	0	Huomautus 2
2005 70 00	- oliivit	0	0	Huomautus 2
2005 80 00	- sokerimaissi (*Zea mays* var. *saccharata*)	5,1 + 9,4 EUR/ 100 kg/net eda	E	TRQ-SC
2005 91 00	-- bambunidut	0	0	Huomautus 2

2005 99 10	--- *Capsicum*-sukuiset hedelmät, muut kuin makeat ja miedot paprikat	0	0	Huomautus 2
2005 99 20	--- kaprikset	0	0	Huomautus 2
2005 99 30	--- latva-artisokat	0	0	Huomautus 2
2005 99 50	--- kasvissekoitukset	0	0	Huomautus 2
2005 99 60	--- hapankaali	0	0	Huomautus 2
2005 99 80	--- muut	0	0	Huomautus 2
2006 00 10	- inkivääri	0	0	Huomautus 2
2006 00 31	--- kirsikat	16,5 + 23,9 EUR/100 kg	E	TRQ-SR
2006 00 35	--- trooppiset hedelmät ja trooppiset pähkinät	9 + 15 EUR/100 kg	5	
2006 00 38	--- muut	16,5 + 23,9 EUR/100 kg	E	TRQ-SR
2006 00 91	--- trooppiset hedelmät ja trooppiset pähkinät	0	0	Huomautus 2
2006 00 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
2007 10 10	-- sokeripitoisuus suurempi kuin 13 painoprosenttia	20,4 + 4,2 EUR/100 kg	E	TRQ-FP
2007 10 91	--- trooppisista hedelmistä valmistetut	0	0	Huomautus 2
2007 10 99	--- muut	0	0	Huomautus 2
2007 91 10	--- sokeripitoisuus suurempi kuin 30 painoprosenttia	16,5 + 23 EUR/100 kg	E	TRQ-SR
2007 91 30	--- sokeripitoisuus suurempi kuin 13 painoprosenttia mutta enintään 30 painoprosenttia	16,5 + 4,2 EUR/100 kg	E	TRQ-FP
2007 91 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
2007 99 10	---- luumusose ja -pasta, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino suurempi kuin 100 kg, teolliseen valmistukseen tarkoitetut	0	0	Huomautus 2
2007 99 20	---- kastanjasose ja -pasta	20,5 + 19,7 EUR/100 kg	E	TRQ-FP
2007 99 31	----- kirsikoista valmistetut:	—	—	
ex 2007 99 31	------ pusertamalla ja sen jälkeen tyhjiössä kiehumispisteeseen nostamalla saadut hedelmäsoseet, joiden rakennetta ja kemiallista koostumusta ei ole muutettu kuumakäsittelyllä	0	0	Huomautus 2
ex 2007 99 31	------ muut	20,5 + 23 EUR/100 kg	E	TRQ-FP
2007 99 33	----- mansikoista valmistetut:	—	—	
ex 2007 99 33	------ pusertamalla ja sen jälkeen tyhjiössä kiehumispisteeseen nostamalla saadut hedelmäsoseet, joiden rakennetta	0	0	Huomautus 2

	ja kemiallista koostumusta ei ole muutettu kuumakäsittelyllä			
ex 2007 99 33	------ muut	20,5 + 23 EUR/100 kg	E	TRQ-FP
2007 99 35	----- vadelmista valmistetut:	—	—	
ex 2007 99 35	------ pusertamalla ja sen jälkeen tyhjiössä kiehumispisteeseen nostamalla saadut hedelmäsoseet, joiden rakennetta ja kemiallista koostumusta ei ole muutettu kuumakäsittelyllä	0	0	Huomautus 2
ex 2007 99 35	------ muut	20,5 + 23 EUR/100 kg	5	
2007 99 39	----- muut:	—	—	
ex 2007 99 39	------ viikuna-, pistaasipähkinä- ja hasselpähkinäpasta	20,5 + 23 EUR/100 kg	E	TRQ-FP
ex 2007 99 39	------ pusertamalla ja sen jälkeen tyhjiössä kiehumispisteeseen nostamalla saadut hedelmäsoseet, joiden rakennetta ja kemiallista koostumusta ei ole muutettu kuumakäsittelyllä	0	0	Huomautus 2
ex 2007 99 39	------ muut	20,5 + 23 EUR/100 kg	E	TRQ-FP
2007 99 50	--- sokeripitoisuus suurempi kuin 13 painoprosenttia, mutta enintään 30 painoprosenttia:	—	—	
ex 2007 99 50	---- kastanjasose ja -pasta, viikuna-, pistaasipähkinä- ja hasselpähkinäpasta	20,5 + 4,2 EUR/100 kg	5	
ex 2007 99 50	---- pusertamalla ja sen jälkeen tyhjiössä kiehumispisteeseen nostamalla saadut hedelmäsoseet, joiden rakennetta ja kemiallista koostumusta ei ole muutettu kuumakäsittelyllä	0	0	Huomautus 2
ex 2007 99 50	---- muut	20,5 + 4,2 EUR/100 kg	5	
2007 99 93	---- trooppisista hedelmistä ja trooppisista pähkinöistä valmistetut	0	0	Huomautus 2
2007 99 97	---- muu	0	0	Huomautus 2
2008 11 10	--- maapähkinävoi	4,4	5	
2008 11 91	---- suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
2008 11 96	----- paahdetut	0	0	Huomautus 2
2008 11 98	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 19 12	---- trooppiset pähkinät; sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä	0	0	Huomautus 2
2008 19 13	----- paahdetut mantelit ja pistaasipähkinät	0	0	Huomautus 2

2008 19 19	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 19 92	---- trooppiset pähkinät; sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä	0	0	Huomautus 2
2008 19 93	------ mantelit ja pistaasipähkinät	0	0	Huomautus 2
2008 19 95	------ muut	0	0	Huomautus 2
2008 19 99	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 20 11	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 17 painoprosenttia	22,1 + 2,5 EUR/100 kg	5	
2008 20 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 20 31	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 19 painoprosenttia	22,1 + 2,5 EUR/100 kg	5	
2008 20 39	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 20 51	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 17 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2008 20 59	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 20 71	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 19 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2008 20 79	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 20 90	--- lisättyä sokeria sisältämättömät	0	0	Huomautus 2
2008 30 11	---- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 30 19	---- muut	22,1 + 4,2 EUR/100 kg	E	TRQ-FP
2008 30 31	---- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 30 39	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 30 51	---- greipit ja pomelot lohkoina	0	0	Huomautus 2
2008 30 55	---- mandariinit (myös tangeriinit ja satsumat); klementiinit, wilkingit ja muut niiden kaltaiset sitrushedelmähybridit	0	0	Huomautus 2
2008 30 59	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 30 71	---- greipit ja pomelot lohkoina	0	0	Huomautus 2
2008 30 75	---- mandariinit (myös tangeriinit ja satsumat); klementiinit, wilkingit ja muut niiden kaltaiset sitrushedelmähybridit	0	0	Huomautus 2
2008 30 79	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 30 90	--- lisättyä sokeria sisältämättömät	0	0	Huomautus 2
2008 40 11	----- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2

2008 40 19	----- muut	25,6 + 4,2 EUR/100 kg	E	TRQ-FP
2008 40 21	----- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 40 29	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 40 31	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 15 painoprosenttia	25,6 + 4,2 EUR/100 kg	3	
2008 40 39	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 40 51	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 13 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2008 40 59	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 40 71	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 15 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2008 40 79	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 40 90	--- lisättyä sokeria sisältämättömät	0	0	Huomautus 2
2008 50 11	----- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 50 19	----- muut	22,1 + 4,2 EUR/100 kg	3	
2008 50 31	----- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 50 39	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 50 51	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 15 painoprosenttia	22,1 + 4,2 EUR/100 kg	3	
2008 50 59	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 50 61	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 13 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2008 50 69	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 50 71	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 15 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2008 50 79	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 50 92	---- vähintään 5 kg	0	0	Huomautus 2
2008 50 98	---- pienempi kuin 5 kg	0	0	Huomautus 2
2008 60 11	---- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 60 19	---- muut	22,1 + 4,2 EUR/100 kg	0	
2008 60 31	---- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 60 39	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 60 50	---- suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
2008 60 60	---- enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2

2008 60 70	---- vähintään 4,5 kg	0	0	Huomautus 2
2008 60 90	---- pienempi kuin 4,5 kg	0	0	Huomautus 2
2008 70 11	----- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 70 19	----- muut	25,6 + 4,2 EUR/100 kg	3	
2008 70 31	----- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 70 39	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 70 51	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 15 painoprosenttia	25,6 + 4,2 EUR/100 kg	3	
2008 70 59	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 70 61	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 13 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2008 70 69	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 70 71	---- sokeripitoisuus suurempi kuin 15 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2008 70 79	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 70 92	---- vähintään 5 kg	0	0	Huomautus 2
2008 70 98	---- pienempi kuin 5 kg	0	0	Huomautus 2
2008 80 11	---- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 80 19	---- muut	22,1 + 4,2 EUR/100 kg	5	
2008 80 31	---- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 80 39	---- muut	0	0	Huomautus 2
2008 80 50	--- lisättyä sokeria sisältävät, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
2008 80 70	--- lisättyä sokeria sisältävät, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
2008 80 90	--- lisättyä sokeria sisältämättömät	0	0	Huomautus 2
2008 91 00	-- palmunsydämet	0	0	Huomautus 2
2008 93 11	----- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 93 19	----- muut	22,1 + 4,2 EUR/100 kg	0	
2008 93 21	----- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 93 29	----- muut	0	0	Huomautus 2

2008 93 91	---- lisättyä sokeria sisältävät, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
2008 93 93	---- lisättyä sokeria sisältävät, tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
2008 93 99	---- lisättyä sokeria sisältämättömät	0	0	Huomautus 2
2008 97 03	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino suurempi kuin 1 kg	0	0	Huomautus 2
2008 97 05	---- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0	0	Huomautus 2
2008 97 12	------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)	0	0	Huomautus 2
2008 97 14	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 97 16	------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)	12,5 + 2,6 EUR/100 kg	0	
2008 97 18	------- muut	22,1 + 4,2 EUR/100 kg	0	
2008 97 32	------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)	0	0	Huomautus 2
2008 97 34	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 97 36	------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)	0	0	Huomautus 2
2008 97 38	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 97 51	------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)	0	0	Huomautus 2
2008 97 59	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 97 72	-------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2

	trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)			
2008 97 74	-------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 97 76	-------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)	0	0	Huomautus 2
2008 97 78	-------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 97 92	------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)	0	0	Huomautus 2
2008 97 93	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 97 94	------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)	0	0	Huomautus 2
2008 97 96	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 97 97	------- trooppisista hedelmistä valmistetut (myös sekoitukset, jotka sisältävät vähintään 50 painoprosenttia trooppisia pähkinöitä ja trooppisia hedelmiä)	0	0	Huomautus 2
2008 97 98	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 99 11	----- todellinen alkoholipitoisuus enintään 11,85 % mas	0	0	Huomautus 2
2008 99 19	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 99 21	----- sokeripitoisuus suurempi kuin 13 painoprosenttia	22,1 + 3,8 EUR/100 kg	0	
2008 99 23	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 99 24	------- trooppiset hedelmät	0	0	Huomautus 2
2008 99 28	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 99 31	------- trooppiset hedelmät	12,5 + 2,6 EUR/100 kg	0	
2008 99 34	------- muut	22,1 + 4,2 EUR/100 kg	0	
2008 99 36	------- trooppiset hedelmät	0	0	Huomautus 2
2008 99 37	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 99 38	------- trooppiset hedelmät	0	0	Huomautus 2
2008 99 40	------- muut	0	0	Huomautus 2
2008 99 41	----- inkivääri	0	0	Huomautus 2

2008 99 43	----- viinirypäleet	0	0	Huomautus 2
2008 99 45	----- luumut	0	0	Huomautus 2
2008 99 48	----- trooppiset hedelmät	0	0	Huomautus 2
2008 99 49	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 99 51	----- inkivääri	0	0	Huomautus 2
2008 99 63	----- trooppiset hedelmät	0	0	Huomautus 2
2008 99 67	----- muut	0	0	Huomautus 2
2008 99 72	------ vähintään 5 kg	0	0	Huomautus 2
2008 99 78	------ pienempi kuin 5 kg	0	0	Huomautus 2
2008 99 85	----- maissi, muu kuin sokerimaissi (*Zea mays* var. *saccharata*)	0 + 9,4 EUR/ 100 kg/net eda	3	
2008 99 91	----- jamssit, bataatit ja niiden kaltaiset syötävät kasvinosat, joissa on vähintään 5 painoprosenttia tärkkelystä	0 + 3,8 EUR/ 100 kg/net eda	0	
2008 99 99	----- muut	0	0	Huomautus 2
2009 11 11	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	7	
2009 11 19	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 11 91	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto, lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia sisältävä	11,7 + 20,6 EUR/100 kg	7	
2009 11 99	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 12 00	-- jäädyttämätön, Brix-arvo enintään 20	0	0	Huomautus 2
2009 19 11	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	7	
2009 19 19	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 19 91	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto, lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia sisältävä	11,7 + 20,6 EUR/100 kg	7	
2009 19 98	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 21 00	-- Brix-arvo enintään 20	0	0	Huomautus 2
2009 29 11	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	7	
2009 29 19	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 29 91	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto, lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia sisältävä	8,5 + 20,6 EUR/100 kg	7	
2009 29 99	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 31 11	---- lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 31 19	---- jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 31 51	----- lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 31 59	----- jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2

2009 31 91	----- lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 31 99	----- jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 39 11	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	7	
2009 39 19	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 39 31	----- lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 39 39	----- jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 39 51	------ jossa on lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia	10,9 + 20,6 EUR/100 kg	7	
2009 39 55	------ jossa on lisättyä sokeria enintään 30 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2009 39 59	------ jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 39 91	------ jossa on lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia	10,9 + 20,6 EUR/100 kg	7	
2009 39 95	------ jossa on lisättyä sokeria enintään 30 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2009 39 99	------ jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 41 92	--- lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 41 99	--- jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 49 11	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 49 19	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 49 30	---- arvo suurempi kuin 30 EUR/100 kg netto, lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 49 91	----- jossa on lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia	11,7 + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 49 93	----- jossa on lisättyä sokeria enintään 30 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2009 49 99	----- jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 50 10	-- jossa on lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 50 90	-- muu	0	0	Huomautus 2
2009 61 10	--- arvo suurempi kuin 18 EUR/100 kg netto	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
2009 61 90	--- arvo enintään 18 EUR/100 kg netto	18,9 + 27 EUR/hl	7	
2009 69 11	---- arvo enintään 22 EUR/100 kg netto	36,5 + 121 EUR/hl + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 69 19	---- muu	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
2009 69 51	----- tiivistetty	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
2009 69 59	----- muu	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3

2009 69 71	------ tiivistetty	18,9 + 131 EUR/hl + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 69 79	------ muu	18,9 + 27 EUR/hl + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 69 90	----- muu	18,9 + 27 EUR/hl	5	
2009 71 20	--- lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 71 99	--- jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 79 11	---- arvo enintään 22 EUR/100 kg netto	26,5 + 18,4 EUR/100 kg	E	TRQ-AJ
2009 79 19	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 79 30	---- arvo suurempi kuin 18 EUR/100 kg netto, lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 79 91	----- jossa on lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia	14,5 + 19,3 EUR/100 kg	E	TRQ-AJ
2009 79 98	----- muu	0	0	Huomautus 2
2009 81 11	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	0	
2009 81 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
2009 81 31	---- arvo suurempi kuin 30 EUR/100 kg netto, lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 81 51	----- jossa on lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia	13,3 + 20,6 EUR/100 kg	0	
2009 81 59	----- jossa on lisättyä sokeria enintään 30 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2009 81 95	------ pensaskarpalomehu (*Vaccinium macrocarpon* -lajin hedelmistä valmistettu mehu)	0	0	Huomautus 2
2009 81 99	------ muut	0	0	Huomautus 2
2009 89 11	----- arvo enintään 22 EUR/100 kg netto	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 89 19	----- muu	0	0	Huomautus 2
2009 89 34	------ trooppisista hedelmistä valmistettu	17,5 + 12,9 EUR/100 kg	0	
2009 89 35	------ muu	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	0	
2009 89 36	------ trooppisista hedelmistä valmistettu	0	0	Huomautus 2
2009 89 38	------ muu	0	0	Huomautus 2
2009 89 50	----- arvo suurempi kuin 18 EUR/100 kg netto, lisättyä sokeria sisältävä	0	0	Huomautus 2
2009 89 61	------ jossa on lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia	15,7 + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 89 63	------ jossa on lisättyä sokeria enintään 30 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2009 89 69	------ jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2

2009 89 71	------ kirsikkamehu	0	0	Huomautus 2
2009 89 73	------ trooppisista hedelmistä valmistettu	0	0	Huomautus 2
2009 89 79	------ muu	0	0	Huomautus 2
2009 89 85	------- trooppisista hedelmistä valmistettu	7 + 12,9 EUR/100 kg	0	
2009 89 86	------- muu	13,3 + 20,6 EUR/100 kg	0	
2009 89 88	------- trooppisista hedelmistä valmistettu	0	0	Huomautus 2
2009 89 89	------- muu	0	0	Huomautus 2
2009 89 96	------- kirsikkamehu	0	0	Huomautus 2
2009 89 97	------- trooppisista hedelmistä valmistettu	0	0	Huomautus 2
2009 89 99	------- muu	0	0	Huomautus 2
2009 90 11	---- arvo enintään 22 EUR/100 kg netto	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 90 19	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 90 21	---- arvo enintään 30 EUR/100 kg netto	30,1 + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 90 29	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 90 31	---- arvo enintään 18 EUR/100 kg netto, lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia sisältävä	16,5 + 20,6 EUR/100 kg	5	
2009 90 39	---- muu	0	0	Huomautus 2
2009 90 41	------ jossa on lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 90 49	------ muu	0	0	Huomautus 2
2009 90 51	------ jossa on lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 90 59	------ muu	0	0	Huomautus 2
2009 90 71	------ jossa on lisättyä sokeria enemmän kuin 30 painoprosenttia	11,7 + 20,6 EUR/100 kg	0	
2009 90 73	------ jossa on lisättyä sokeria enintään 30 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2009 90 79	------ jossa ei ole lisättyä sokeria	0	0	Huomautus 2
2009 90 92	------- trooppisista hedelmistä valmistettu	7 + 12,9 EUR/100 kg	0	
2009 90 94	------- muu	13,3 + 20,6 EUR/100 kg	0	
2009 90 95	------- trooppisista hedelmistä valmistettu	0	0	Huomautus 2
2009 90 96	------- muu	0	0	Huomautus 2
2009 90 97	------- trooppisista hedelmistä valmistettu	0	0	Huomautus 2
2009 90 98	------- muu	0	0	Huomautus 2

2101 11 00	-- uutteet, esanssit ja tiivisteet	0	0	Huomautus 2
2101 12 92	--- kahviuutteisiin, -esansseihin tai -tiivisteisiin perustuvat valmisteet	0	0	Huomautus 2
2101 12 98	--- muut	0 + EA	E	TRQ-SR
2101 20 20	-- uutteet, esanssit ja tiivisteet	0	0	Huomautus 2
2101 20 92	--- tee tai mateuutteisiin, -esansseihin tai -tiivisteisiin perustuvat valmisteet	0	0	Huomautus 2
2101 20 98	--- muut	0 + EA	E	TRQ-SR
2101 30 11	--- paahdettu juurisikuri	0	0	Huomautus 2
2101 30 19	--- muut	0 + 12,7 EUR/100 kg	5	
2101 30 91	--- paahdetusta juurisikurista saadut	0	0	Huomautus 2
2101 30 99	--- muut	0 + 22,7 EUR/100 kg	5	
2102 10 10	-- valikoitu kantahiiva (hiivaviljelmät)	7,4	5	
2102 10 31	--- kuivattu	8,5	5	
2102 10 39	--- muu	4,2	5	
2102 10 90	-- muu	5,1	5	
2102 20 11	--- tabletteina, kuutioina tai niiden kaltaisessa muodossa taikka nettopainoltaan enintään 1 kg:n tuotetta lähinnä olevissa pakkauksissa	2,4	5	
2102 20 19	--- muu	0	0	Huomautus 2
2102 20 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
2102 30 00	- valmistetut leivinjauheet	0	0	Huomautus 2
2103 10 00	- soijakastike	0	0	Huomautus 2
2103 20 00	- tomaattiketsuppi ja muut tomaattikastikkeet	0	0	Huomautus 2
2103 30 10	-- sinappijauho	0	0	Huomautus 2
2103 30 90	-- valmistettu sinappi	0	0	Huomautus 2
2103 90 10	-- nestemäinen mango-chutney	0	0	Huomautus 2
2103 90 30	-- aromaattiset katkerot, alkoholipitoisuus 44,2 –49,2 tilavuusprosenttia, katkeroa, mausteita ja erilaisia aineksia 1,5 –6 painoprosenttia sekä sokeria 4–10 painoprosenttia sisältävät, enintään 0,5 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2103 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
2104 10 00	- keitot ja liemet sekä valmisteet niitä varten	0	0	Huomautus 2

2104 20 00	- homogenoidut sekoitetut elintarvikevalmisteet	0	0	Huomautus 2
2105 00 10	- joissa ei ole lainkaan maitorasvaa tai joissa sitä on vähemmän kuin 3 painoprosenttia	0 + 20,2 EUR/100 kg MAX 19,4 + 9,4 EUR/100 kg	3	
2105 00 91	-- vähintään 3 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 7 painoprosenttia	0 + 38,5 EUR/100 kg MAX 18,1 + 7 EUR/100 kg	3	
2105 00 99	-- vähintään 7 painoprosenttia	0 + 54 EUR/100 kg MAX 17,8 + 6,9 EUR/100 kg	3	
2106 10 20	-- joissa ei ole lainkaan maitorasvaa, sakkaroosia, isoglukoosia, glukoosia tai tärkkelystä, taikka joissa on vähemmän kuin 1,5 painoprosenttia maitorasvaa, vähemmän kuin 5 painoprosenttia sakkaroosia tai isoglukoosia, vähemmän kuin 5 painoprosenttia glukoosia tai tärkkelystä	0	0	Huomautus 2
2106 10 80	-- muut	0 + EA	3	
2106 90 20	-- alkoholipitoiset valmisteet (seokset), jollaisia käytetään juomien valmistukseen, muut kuin hyvänhajuisiin aineisiin perustuvat	12,1	3	
2106 90 30	--- isoglukoosisiirappi	42,7 EUR/100 kg/net mas	7	TRQ-SR
2106 90 51	---- laktoosisiirappi	14 EUR/100 kg	0	
2106 90 55	---- glukoosi- ja maltodekstriinisiirappi	20 EUR/100 kg	7	TRQ-SR
2106 90 59	---- muut	0,4 EUR/ 100 kg/net/% sakkar.	7	TRQ-SR
2106 90 92	--- joissa ei ole lainkaan maitorasvaa, sakkaroosia, isoglukoosia, glukoosia tai tärkkelystä, taikka joissa on vähemmän kuin 1,5 painoprosenttia maitorasvaa, vähemmän kuin 5 painoprosenttia sakkaroosia tai isoglukoosia, vähemmän kuin 5 painoprosenttia glukoosia tai tärkkelystä	8,9	3	
2106 90 98	--- muut:	—	—	
ex 2106 90 98	---- joissa on vähemmän kuin 70 painoprosenttia sakkaroosia/isoglukoosia	5,5 + EA	3	
ex 2106 90 98	---- muut	5,5 + EA	E	TRQ-SR
2201 10 11	--- hiilihapoton	0	0	Huomautus 2
2201 10 19	--- muu	0	0	Huomautus 2

2201 10 90	-- muu	0	0	Huomautus 2
2201 90 00	- muu	0	0	Huomautus 2
2202 10 00	- vesi, myös kivennäisvesi ja hiilihapotettu vesi, lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä tai maustettu	3	0	
2202 91 00	-- alkoholiton olut	3	0	
2202 99 11	---- soijapohjaiset juomat, joiden proteiinipitoisuus on vähintään 2,8 painoprosenttia	3	0	
2202 99 15	---- soijapohjaiset juomat, joiden proteiinipitoisuus on vähemmän kuin 2,8 painoprosenttia; 8 ryhmän pähkinöihin, 10 ryhmän viljoihin tai 12 ryhmän siemeniin pohjautuvat juomat	3	0	
2202 99 19	---- muut	3	0	
2202 99 91	---- vähemmän kuin 0,2 painoprosenttia	0 + 13,7 EUR/100 kg	0	
2202 99 95	---- vähintään 0,2 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 2 painoprosenttia	0 + 12,1 EUR/100 kg	0	
2202 99 99	---- vähintään 2 painoprosenttia	0 + 21,2 EUR/100 kg	0	
2203 00 01	-- pulloissa	0	0	Huomautus 2
2203 00 09	-- muut	0	0	Huomautus 2
2203 00 10	- enemmän kuin 10 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2204 10 11	--- samppanja	32 EUR/hl	0	
2204 10 13	--- Cava	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 10 15	--- Prosecco	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 10 91	--- Asti spumante	32 EUR/hl	0	
2204 10 93	--- muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 10 94	-- viinit, joilla suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 10 96	-- muut rypälelajikeviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 10 98	-- muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 21 06	---- viinit, joilla suojattu alkuperänimitys (SAN)	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 21 07	---- viinit, joilla suojattu maantieteellinen merkintä (SMM)	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 21 08	---- muut rypälelajikeviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2

2204 21 09	---- muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 21 11	-------- Alsace	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 12	-------- Bordeaux	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 13	-------- Bourgogne	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 17	-------- Val de Loire	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 18	-------- Mosel	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 19	-------- Pfalz	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 22	-------- Rheinhessen	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 23	-------- Tokaj	15,8 EUR/hl	0	
2204 21 24	-------- Lazio	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 26	-------- Toscana	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 27	-------- Trentino, Alto Adige ja Friuli	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 28	-------- Veneto	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 31	-------- Sicilia	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 32	-------- Vinho Verde	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 34	-------- Penedés	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 36	-------- Rioja	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 37	-------- Valencia	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 38	-------- muut	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 42	-------- Bordeaux	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 43	-------- Bourgogne	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 44	-------- Beaujolais	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 46	-------- Vallée du Rhône	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 47	-------- Languedoc-Roussillon	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 48	-------- Val de Loire	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 61	-------- Sicilia	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 62	-------- Piemonte	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 66	-------- Toscana	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 67	-------- Trentino ja Alto Adige	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 68	-------- Veneto	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 69	-------- Dão, Bairrada ja Douro	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 71	-------- Navarra	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 74	-------- Penedés	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 76	-------- Rioja	15,4 EUR/hl	0	

2204 21 77	-------- Valdepeñas	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 78	-------- muut	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 79	------- valkoviinit	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 80	------- muut	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 81	------- valkoviinit	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 82	------- muut	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 83	------- valkoviinit	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 84	------- muut	15,4 EUR/hl	0	
2204 21 85	------- madeiraviini ja Setubalista peräisin oleva muskatelliviini	15,8 EUR/hl	0	
2204 21 86	------- Sherry	15,8 EUR/hl	0	
2204 21 87	------- Marsala	20,9 EUR/hl	0	
2204 21 88	------- Samos ja Muscat de Lemnos	20,9 EUR/hl	0	
2204 21 89	------- portviini	15,8 EUR/hl	0	
2204 21 90	------- muut	20,9 EUR/hl	0	
2204 21 91	------ muut	20,9 EUR/hl	0	
2204 21 93	------ valkoviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 21 94	------ muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 21 95	------ valkoviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 21 96	------ muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 21 97	------ valkoviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 21 98	------ muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 22 10	--- viinit (muut kuin alanimikkeessä 2204 10 mainitut), jotka ovat pulloissa, jotka on suljettu sienenmuotoisella korkilla, joka on tuettu sitein tai kiinnikkein; viini muissa astioissa, joissa hiilidioksidin aikaansaama ylipaine nesteessä on vähintään 1 baari, mutta pienempi kuin 3 baaria 20 °C:ssa mitattuna	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 22 22	------- Bordeaux	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 23	------- Bourgogne	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 24	------- Beaujolais	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 26	------- Vallée du Rhône	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 27	------- Languedoc-Roussillon	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 28	------- Val de Loire	12,1 EUR/hl	0	

2204 22 32	------- Piemonte	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 33	------- Tokaj	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 38	-------- valkoviinit	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 78	-------- muut	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 79	------- valkoviinit	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 80	------- muut	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 81	------- valkoviinit	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 82	------- muut	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 83	------- valkoviinit	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 84	------- muut	12,1 EUR/hl	0	
2204 22 85	------- madeiraviini ja Setubalista peräisin oleva muskatelliviini	13,1 EUR/hl	0	
2204 22 86	------- Sherry	13,1 EUR/hl	0	
2204 22 88	------- Samos ja Muscat de Lemnos	20,9 EUR/hl	0	
2204 22 90	------- muut	20,9 EUR/hl	0	
2204 22 91	------ muut	20,9 EUR/hl	0	
2204 22 93	------ valkoviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 22 94	------ muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 22 95	------ valkoviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 22 96	------ muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 22 97	------ valkoviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 22 98	------ muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 29 10	--- viinit (muut kuin alanimikkeessä 2204 10 mainitut), jotka ovat pulloissa, jotka on suljettu sienenmuotoisella korkilla, joka on tuettu sitein tai kiinnikkein; viini muissa astioissa, joissa hiilidioksidin aikaansaama ylipaine nesteessä on vähintään 1 baari, mutta pienempi kuin 3 baaria 20 °C:ssa mitattuna	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 29 22	------- Bordeaux	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 23	------- Bourgogne	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 24	------- Beaujolais	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 26	------- Vallée du Rhône	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 27	------- Languedoc-Roussillon	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 28	------- Val de Loire	12,1 EUR/hl	0	

2204 29 32	------- Piemonte	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 38	-------- valkoviinit	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 78	-------- muut	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 79	------- valkoviinit	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 80	------- muut	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 81	------- valkoviinit	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 82	------- muut	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 83	------- valkoviinit	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 84	------- muut	12,1 EUR/hl	0	
2204 29 85	------- madeiraviini ja Setubalista peräisin oleva muskatelliviini	13,1 EUR/hl	0	
2204 29 86	------- Sherry	13,1 EUR/hl	0	
2204 29 88	------- Samos ja Muscat de Lemnos	20,9 EUR/hl	0	
2204 29 90	------- muut	20,9 EUR/hl	0	
2204 29 91	------ muut	20,9 EUR/hl	0	
2204 29 93	------ valkoviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 29 94	------ muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 29 95	------ valkoviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 29 96	------ muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 29 97	------ valkoviinit	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 29 98	------ muut	0 EUR/hl	0	Huomautus 2
2204 30 10	-- käymistilassa tai jonka käyminen on pysäytetty muuten kuin alkoholia lisäämällä	0	0	Huomautus 2
2204 30 92	---- tiivistetty	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
2204 30 94	---- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
2204 30 96	---- tiivistetty	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
2204 30 98	---- muut	0 % + tulohintajärjestelmän paljoustulliosuus	0+EP	Huomautus 3
2205 10 10	-- todellinen alkoholipitoisuus enintään 18 tilavuusprosenttia	7,6 EUR/hl	5	
2205 10 90	-- todellinen alkoholipitoisuus suurempi kuin 18 tilavuusprosenttia	0 EUR/% vol/hl + 4,4 EUR/hl	5	
2205 90 10	-- todellinen alkoholipitoisuus enintään 18 tilavuusprosenttia	6,3 EUR/hl	5	

2205 90 90	-- todellinen alkoholipitoisuus suurempi kuin 18 tilavuusprosenttia	0 EUR/% vol/hl	0	Huomautus 2
2206 00 10	- piquette (puristejäännöksestä valmistettu viini)	0 EUR/% vol/hl	0	Huomautus 2
2206 00 31	--- siideri ja päärynäviini	13,4 EUR/hl	3	
2206 00 39	--- muut	13,4 EUR/hl	3	
2206 00 51	---- siideri ja päärynäviini	5,3 EUR/hl	3	
2206 00 59	---- muut	5,3 EUR/hl	3	
2206 00 81	---- siideri ja päärynäviini	4 EUR/hl	3	
2206 00 89	---- muut	4 EUR/hl	3	
2207 10 00	- denaturoimaton etyylialkoholi (etanoli), alkoholipitoisuus vähintään 80 tilavuusprosenttia	19,2 EUR/hl	E	TRQ-EL
2207 20 00	- denaturoitu etyylialkoholi (etanoli) ja muu denaturoitu väkiviina, väkevyydestä riippumatta	10,2 EUR/hl	E	TRQ-EL
2208 20 12	---- konjakki	0	0	Huomautus 2
2208 20 14	---- armanjakki	0	0	Huomautus 2
2208 20 16	----- brandy de Jerez	0	0	Huomautus 2
2208 20 18	----- muut	0	0	Huomautus 2
2208 20 19	---- muut	0	0	Huomautus 2
2208 20 26	---- grappa	0	0	Huomautus 2
2208 20 28	---- muut	0	0	Huomautus 2
2208 20 62	---- konjakki	0	0	Huomautus 2
2208 20 66	---- brandy tai Weinbrand	0	0	Huomautus 2
2208 20 69	---- muut	0	0	Huomautus 2
2208 20 86	---- grappa	0	0	Huomautus 2
2208 20 88	---- muut	0	0	Huomautus 2
2208 30 11	--- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 30 19	--- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 30 30	--- ”single malt” -viski	0	0	Huomautus 2
2208 30 41	---- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 30 49	---- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 30 61	---- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 30 69	---- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2

2208 30 71	---- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 30 79	---- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 30 82	--- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 30 88	--- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 40 11	--- rommi, jossa on muita haihtuvia aineita kuin etyyli- ja metyylialkoholia vähintään 225 grammaa hehtolitrassa puhdasta alkoholia (sallittu poikkeama 10 prosenttia)	0,6 EUR/% vol/hl + 3,2 EUR/hl	E	TRQ-RM
2208 40 31	---- arvo suurempi kuin 7,9 euroa litralta puhdasta alkoholia	0	0	
2208 40 39	---- muu	0,6 EUR/% vol/hl + 3,2 EUR/hl	E	TRQ-RM
2208 40 51	--- rommi, jossa on muita haihtuvia aineita kuin etyyli- ja metyylialkoholia vähintään 225 grammaa hehtolitrassa puhdasta alkoholia (sallittu poikkeama 10 prosenttia)	0,6 EUR/% vol/hl	E	TRQ-RM
2208 40 91	---- arvo suurempi kuin 2 euroa litralta puhdasta alkoholia	0	0	
2208 40 99	---- muu	0,6 EUR/% vol/hl	E	TRQ-RM
2208 50 11	--- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 50 19	--- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 50 91	--- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 50 99	--- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 60 11	--- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 60 19	--- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 60 91	--- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 60 99	--- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 70 10	-- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 70 90	-- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 90 11	--- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 90 19	--- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 90 33	--- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2

2208 90 38	--- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0	0	Huomautus 2
2208 90 41	---- ouzo	0	0	Huomautus 2
2208 90 45	------- calvados	0	0	Huomautus 2
2208 90 48	------- muut	0	0	Huomautus 2
2208 90 54	------- tequila	0	0	Huomautus 2
2208 90 56	------- muut	0	0	Huomautus 2
2208 90 69	----- muut alkoholipitoiset juomat	0	0	Huomautus 2
2208 90 71	----- hedelmistä tislatut	0	0	Huomautus 2
2208 90 75	----- tequila	0	0	Huomautus 2
2208 90 77	----- muut	0	0	Huomautus 2
2208 90 78	---- muut alkoholipitoiset juomat	0	0	Huomautus 2
2208 90 91	--- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	0,7 EUR/% vol/hl + 4,4 EUR/hl	5	
2208 90 99	--- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	0,7 EUR/% vol/hl	5	
2209 00 11	-- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	4,4 EUR/hl	3	
2209 00 19	-- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	3,3 EUR/hl	3	
2209 00 91	-- enintään 2 litraa vetävissä astioissa	3,5 EUR/hl	3	
2209 00 99	-- enemmän kuin 2 litraa vetävissä astioissa	2,6 EUR/hl	3	
2301 10 00	- lihasta tai muista eläimenosista valmistetut jauhot, jauheet ja pelletit; eläinrasvan sulatusjätteet	0	0	Huomautus 2
2301 20 00	- kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista valmistetut jauhot, jauheet ja pelletit	0	0	Huomautus 2
2302 10 10	-- tärkkelyspitoisuus enintään 35 painoprosenttia	44 EUR/1 000 kg	7	
2302 10 90	-- muut	89 EUR/1 000 kg	7	
2302 30 10	-- joiden tärkkelyspitoisuus on enintään 28 painoprosenttia ja joista se osuus, joka läpäisee seulan, jonka silmäkoko on 0,2 mm, on enintään 10 painoprosenttia, tai jos enemmän kuin 10 painoprosenttia läpäisee seulan, niin tämän osuuden tuhkapitoisuus on vähintään 1,5 prosenttia kuiva-aineen painosta	44 EUR/1 000 kg	7	
2302 30 90	-- muut	89 EUR/1 000 kg	7	

2302 40 02	--- tärkkelyspitoisuus enintään 35 painoprosenttia	44 EUR/1 000 kg	7	
2302 40 08	--- muut	89 EUR/1 000 kg	7	
2302 40 10	--- joiden tärkkelyspitoisuus on enintään 28 painoprosenttia ja joista se osuus, joka läpäisee seulan, jonka silmäkoko on 0,2 mm, on enintään 10 painoprosenttia, tai jos enemmän kuin 10 painoprosenttia läpäisee seulan, niin tämän osuuden tuhkapitoisuus on vähintään 1,5 prosenttia kuiva-aineen painosta	44 EUR/1 000 kg	7	
2302 40 90	--- muut	89 EUR/1 000 kg	7	
2302 50 00	- palkoviljasta peräisin olevat	0	0	Huomautus 2
2303 10 11	--- suurempi kuin 40 painoprosenttia	320 EUR/1 000 kg	7	
2303 10 19	--- enintään 40 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2303 10 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
2303 20 10	-- sokerijuurikasjätemassa	0	0	Huomautus 2
2303 20 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
2303 30 00	- rankki ja muut panimo- ja polttimojätteet	0	0	Huomautus 2
2304 00 00	Öljykakut ja muut soijaöljyn erottamisessa syntyneet kiinteät jätetuotteet, myös jauhetut tai pelleteiksi valmistetut	0	0	Huomautus 2
2305 00 00	Öljykakut ja muut maapähkinäöljyn erottamisessa syntyneet kiinteät jätetuotteet, myös jauhetut tai pelleteiksi valmistetut	0	0	Huomautus 2
2306 10 00	- puuvillansiemenistä	0	0	Huomautus 2
2306 20 00	- pellavansiemenistä	0	0	Huomautus 2
2306 30 00	- auringonkukansiemenistä	0	0	Huomautus 2
2306 41 00	-- niukasti erukahappoa sisältävistä rapsin- ja rypsinsiemenistä	0	0	Huomautus 2
2306 49 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
2306 50 00	- kookospähkinöistä tai koprasta	0	0	Huomautus 2
2306 60 00	- palmunpähkinöistä tai -ytimistä	0	0	Huomautus 2
2306 90 05	-- maissinalkioista	0	0	Huomautus 2
2306 90 11	---- joissa on enintään 3 painoprosenttia oliiviöljyä	0	0	Huomautus 2
2306 90 19	---- joissa on enemmän kuin 3 painoprosenttia oliiviöljyä	48 EUR/1 000 kg	7	

2306 90 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
2307 00 11	-- kokonaisalkoholipitoisuus enintään 7,9 % mas ja kuiva-ainepitoisuus vähintään 25 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2307 00 19	-- muu	0 EUR/kg/tot/alc	0	Huomautus 2
2307 00 90	- raaka viinikivi	0	0	Huomautus 2
2308 00 11	-- kokonaisalkoholipitoisuus enintään 4,3 % mas ja kuiva-ainepitoisuus vähintään 40 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2308 00 19	-- muu	0 EUR/kg/tot/alc	0	Huomautus 2
2308 00 40	- tammenterhot ja hevoskastanjat; hedelmien (muiden kuin rypäleiden) puristejäännös	0	0	Huomautus 2
2308 00 90	- muut	0	0	Huomautus 2
2309 10 11	----- jossa ei ole lainkaan maitotuotteita tai jossa niitä on vähemmän kuin 10 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2309 10 13	----- jossa on maitotuotteita vähintään 10 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 50 painoprosenttia	498 EUR/1 000 kg	7	
2309 10 15	----- jossa on maitotuotteita vähintään 50 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 75 painoprosenttia	730 EUR/1 000 kg	7	
2309 10 19	----- jossa on maitotuotteita vähintään 75 painoprosenttia	948 EUR/1 000 kg	7	
2309 10 31	----- jossa ei ole lainkaan maitotuotteita tai jossa niitä on vähemmän kuin 10 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2309 10 33	----- jossa on maitotuotteita vähintään 10 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 50 painoprosenttia	530 EUR/1 000 kg	7	
2309 10 39	----- joissa on maitotuotteita vähintään 50 painoprosenttia	888 EUR/1 000 kg	7	
2309 10 51	----- jossa ei ole lainkaan maitotuotteita tai jossa niitä on vähemmän kuin 10 painoprosenttia	102 EUR/1 000 kg	7	
2309 10 53	----- jossa on maitotuotteita vähintään 10 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 50 painoprosenttia	577 EUR/1 000 kg	7	
2309 10 59	----- joissa on maitotuotteita vähintään 50 painoprosenttia	730 EUR/1 000 kg	7	
2309 10 70	--- jossa ei ole tärkkelystä, glukoosia, glukoosisiirappia, maltodekstriiniä tai	948 EUR/1 000 kg	7	

	maltodekstriinisiirappia mutta jossa on maitotuotteita			
2309 10 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
2309 90 10	-- kala- tai merinisäkäsliimavesi	0	0	Huomautus 2
2309 90 20	-- tämän ryhmän 5 lisähuomautuksessa tarkoitetut tuotteet	0	0	Huomautus 2
2309 90 31	------ joissa ei ole lainkaan maitotuotteita tai joissa niitä on vähemmän kuin 10 painoprosenttia	23 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 33	------ joissa on maitotuotteita vähintään 10 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 50 painoprosenttia	498 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 35	------ joissa on maitotuotteita vähintään 50 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 75 painoprosenttia	730 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 39	------ joissa on maitotuotteita vähintään 75 painoprosenttia	948 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 41	------ joissa ei ole lainkaan maitotuotteita tai joissa niitä on vähemmän kuin 10 painoprosenttia	55 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 43	------ joissa on maitotuotteita vähintään 10 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 50 painoprosenttia	530 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 49	------ joissa on maitotuotteita vähintään 50 painoprosenttia	888 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 51	------ joissa ei ole lainkaan maitotuotteita tai joissa niitä on vähemmän kuin 10 painoprosenttia	102 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 53	------ joissa on maitotuotteita vähintään 10 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 50 painoprosenttia	577 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 59	------ joissa on maitotuotteita vähintään 50 painoprosenttia	730 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 70	---- joissa ei ole lainkaan tärkkelystä, glukoosia, glukoosisiirappia, maltodekstriiniä tai maltodekstriinisiirappia mutta joissa on maitotuotteita	948 EUR/1 000 kg	7	
2309 90 91	---- lisättyä melassia sisältävä sokerijuurikasjätemassa	0	0	Huomautus 2
2309 90 96	---- muut	0	0	Huomautus 2
2401 10 35	-- ”light air-cured” -tupakka:	—	—	
ex 2401 10 35	--- ”light air-cured” burley (myös burleyhybridit)	14,9 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	

ex 2401 10 35	--- ”light air-cured” maryland	6,4 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	
ex 2401 10 35	--- muut	3,9 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 10 60	-- ”sun-cured” itämainen tupakka	7,7 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 10 70	-- ”dark air-cured” -tupakka	7,7 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 10 85	-- ”flue-cured”-tupakka:	—	—	
ex 2401 10 85	--- ”flue-cured” virginia	14,9 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	
ex 2401 10 85	--- muut	3,9 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 10 95	-- muut:	—	—	
	--- ”fire-cured”-tupakka:	—	—	
ex 2401 10 95	---- kentucky	14,9 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	
ex 2401 10 95	---- muut	6,4 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	
ex 2401 10 95	--- muu tupakka	3,9 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 20 35	-- ”light air-cured” -tupakka:	—	—	
ex 2401 20 35	--- ”light air-cured” burley (myös burleyhybridit)	14,9 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	
ex 2401 20 35	--- ”light air-cured” maryland	6,4 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	
ex 2401 20 35	--- muut	3,9 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 20 60	-- ”sun-cured” itämainen tupakka	7,7 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 20 70	-- ”dark air-cured” -tupakka	7,7 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 20 85	-- ”flue-cured”-tupakka:	—	—	
ex 2401 20 85	--- ”flue-cured” virginia	14,9 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	
ex 2401 20 85	--- muut	3,9 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 20 95	-- muut:	—	—	
	--- ”fire-cured”-tupakka:	—	—	
ex 2401 20 95	---- kentucky	14,9 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	

ex 2401 20 95	---- muut	6,4 MAX 24 EUR/100 kg/net	3	
ex 2401 20 95	--- muu tupakka	3,9 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2401 30 00	- tupakanjätteet	3,9 MAX 56 EUR/100 kg/net	3	
2402 10 00	- tupakkaa sisältävät sikarit ja pikkusikarit	0	0	Huomautus 2
2402 20 10	-- mausteneilikkaa sisältävät	0	0	Huomautus 2
2402 20 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
2402 90 00	- muut	0	0	Huomautus 2
2403 11 00	-- tämän ryhmän 1 alanimikehuomautuksessa tarkoitetut vesipiipputupakka	0	0	Huomautus 2
2403 19 10	--- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 500 g	0	0	Huomautus 2
2403 19 90	--- muu	0	0	Huomautus 2
2403 91 00	-- ”homogenoitu” tai ”rekonstruoitu” tupakka	0	0	Huomautus 2
2403 99 10	--- purutupakka ja nuuska (nenään nuuskattava)	0	0	Huomautus 2
2403 99 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
2905 11 00	-- metanoli (metyylialkoholi)	0	0	Huomautus 2
2905 12 00	-- 1-propanoli (propyylialkoholi) ja 2-propanoli (isopropyylialkoholi)	0	0	Huomautus 2
2905 13 00	-- 1-butanoli (*n*-butyylialkoholi)	0	0	Huomautus 2
2905 14 10	--- 2-metyyli-2-propanoli (*tert*-butyylialkoholi)	0	0	Huomautus 2
2905 14 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
2905 16 20	--- oktan-2-oli	0	0	Huomautus 2
2905 16 85	--- muut	0	0	Huomautus 2
2905 17 00	-- 1-dodekanoli (lauryylialkoholi), 1-heksadekanoli (setyylialkoholi) ja 1-oktadekanoli (stearyylialkoholi)	0	0	Huomautus 2
2905 19 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
2905 22 00	-- asykliset terpeenialkoholit	0	0	Huomautus 2
2905 29 10	--- allyylialkoholi	0	0	Huomautus 2
2905 29 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
2905 31 00	-- eteeniglykoli (etaanidioli)	0	0	Huomautus 2
2905 32 00	-- propeeniglykoli (propaani-1,2-dioli)	0	0	Huomautus 2

2905 39 20	--- butaani-1,3-dioli	0	0	Huomautus 2
2905 39 26	---- butaani-1,4-dioli tai tetrametyyliglykoli(1,4-butaanidioli), jonka biopohjainen hiilipitoisuus on 100 painoprosenttia	0	0	Huomautus 2
2905 39 28	---- muut	0	0	Huomautus 2
2905 39 30	--- 2,4,7,9-tetrametyylidek-5-yyni-4,7-dioli	0	0	Huomautus 2
2905 39 95	--- muut	0	0	Huomautus 2
2905 41 00	-- 2-etyyli-2-(hydroksimetyyli)propaani-1,3-dioli (trimetylolipropaani)	0	0	Huomautus 2
2905 42 00	-- pentaerytritoli	0	0	Huomautus 2
2905 43 00	-- mannitoli	9,6 + 125,8 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
2905 44 11	---- jossa on enintään 2 painoprosenttia D-mannitolia D-glusitolipitoisuudesta laskettuna	7,7 + 16,1 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
2905 44 19	---- muut	9 + 37,8 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
2905 44 91	---- joissa on enintään 2 painoprosenttia D-mannitolia D-glusitolipitoisuudesta laskettuna	7,7 + 23 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
2905 44 99	---- muut	9 + 53,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
2905 45 00	-- glyseroli	0	0	Huomautus 2
2905 49 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
2905 51 00	-- etklorvinoli (INN)	0	0	Huomautus 2
2905 59 91	--- 2,2-bis(bromimetyyli)propaanidioli	0	0	Huomautus 2
2905 59 98	--- muut	0	0	Huomautus 2
3302 10 10	---- todellinen alkoholipitoisuus suurempi kuin 0,5 tilavuusprosenttia	0	0	Huomautus 2
3302 10 21	----- joissa ei ole lainkaan maitorasvaa, sakkaroosia, isoglukoosia, glukoosia tai tärkkelystä, taikka joissa on vähemmän kuin 1,5 painoprosenttia maitorasvaa, vähemmän kuin 5 painoprosenttia sakkaroosia tai isoglukoosia, vähemmän kuin 5 painoprosenttia glukoosia tai tärkkelystä	0	0	Huomautus 2
3302 10 29	----- muut	0 + EA	E	TRQ-SR
3302 10 40	--- muut	0	0	Huomautus 2
3302 10 90	-- jollaisia käytetään elintarviketeollisuudessa	0	0	Huomautus 2

3302 90 10	-- alkoholiliuokset	0	0	Huomautus 2
3302 90 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
3502 11 10	--- ihmisravinnoksi soveltumaton tai soveltumattomaksi tehtävä	0	0	Huomautus 2
3502 11 90	--- muu	123,5 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
3502 19 10	--- ihmisravinnoksi soveltumattomat tai soveltumattomaksi tehtävät	0	0	Huomautus 2
3502 19 90	--- muu	16,7 EUR/100 kg	E	TRQ-EG
3502 20 10	-- ihmisravinnoksi soveltumaton tai soveltumattomaksi tehtävä	0	0	Huomautus 2
3502 20 91	--- kuivattu (esim, levyinä, suomuina, hiutaleina tai jauheena)	123,5 EUR/100 kg	7	
3502 20 99	--- muu	16,7 EUR/100 kg	7	
3502 90 20	--- ihmisravinnoksi soveltumattomat tai soveltumattomaksi tehtävät	0	0	Huomautus 2
3502 90 70	--- muut	0	0	Huomautus 2
3502 90 90	-- albuminaatit ja muut albumiinijohdannaiset	0	0	Huomautus 2
3505 10 10	-- dekstriini	9 + 17,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
3505 10 50	--- tärkkelys, esteröity tai eetteröity	0	0	Huomautus 2
3505 10 90	--- muu	9 + 17,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
3505 20 10	-- joissa on vähemmän kuin 25 painoprosenttia tärkkelystä tai dekstriiniä tai muuta modifioitua tärkkelystä	8,3 + 4,5 EUR/100 kg MAX 11,5	5	
3505 20 30	-- joissa on vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 55 painoprosenttia tärkkelystä tai dekstriiniä tai muuta modifioitua tärkkelystä	8,3 + 8,9 EUR/100 kg MAX 11,5	5	
3505 20 50	-- joissa on vähintään 55 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 80 painoprosenttia tärkkelystä tai dekstriiniä tai muuta modifioitua tärkkelystä	8,3 + 14,2 EUR/100 kg MAX 11,5	5	
3505 20 90	-- joissa on vähintään 80 painoprosenttia tärkkelystä tai dekstriiniä tai muuta modifioitua tärkkelystä	8,3 + 17,7 EUR/100 kg MAX 11,5	5	
3809 10 10	-- joissa on vähemmän kuin 55 painoprosenttia tärkkelyspitoisia aineita	8,3 + 8,9 EUR/100 kg MAX 12,8	5	
3809 10 30	-- joissa on vähintään 55 painoprosenttia mutta vähemmän kuin	8,3 + 12,4 EUR/100 kg MAX 12,8	5	

	70 painoprosenttia tärkkelyspitoisia aineita			
3809 10 50	-- joissa on vähintään 70 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 83 painoprosenttia tärkkelyspitoisia aineita	8,3 + 15,1 EUR/100 kg MAX 12,8	5	
3809 10 90	-- joissa on vähintään 83 painoprosenttia tärkkelyspitoisia aineita	8,3 + 17,7 EUR/100 kg MAX 12,8	5	
3809 91 00	-- jollaisia käytetään tekstiili- tai sen kaltaisessa teollisuudessa	0	0	Huomautus 2
3809 92 00	-- jollaisia käytetään paperi- tai sen kaltaisessa teollisuudessa	0	0	Huomautus 2
3809 93 00	-- jollaisia käytetään nahka- tai sen kaltaisessa teollisuudessa	0	0	Huomautus 2
3824 10 00	- valmistetut sitomisaineet valumuotteja ja -sydämiä varten	0	0	Huomautus 2
3824 30 00	- sintraamattomat metallikarbidit sekoitettuina keskenään tai metallisten sideaineiden kanssa	0	0	Huomautus 2
3824 40 00	- valmistetut lisäaineet sementtiä, laastia tai betonia varten	0	0	Huomautus 2
3824 50 10	-- valuvalmis betoni	0	0	Huomautus 2
3824 50 90	-- muut	0	0	Huomautus 2
3824 60 11	--- jossa on enintään 2 painoprosenttia D-mannitolia D-glusitolipitoisuudesta laskettuna	7,7 + 16,1 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
3824 60 19	--- muu	9 + 37,8 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
3824 60 91	--- jossa on enintään 2 painoprosenttia D-mannitolia D-glusitolipitoisuudesta laskettuna	7,7 + 23 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
3824 60 99	--- muut	9 + 53,7 EUR/100 kg	E	TRQ-SH
3824 71 00	-- joissa on täysin halogenoitua kloorifluorihiilivetyä (CFC) ja mahdollisesti myös osittain halogenoitua kloorifluorihiilivetyä (HCFC), perfluorihiilivetyä (PFC) tai fluorihiilivetyä (HFC)	0	0	Huomautus 2
3824 72 00	-- joissa on bromiklooridifluorimetaania, bromitrifluorimetaania tai dibromitetrafluorietaania	0	0	Huomautus 2
3824 73 00	-- joissa on bromifluorihiilivetyä (HBFC)	0	0	Huomautus 2
3824 74 00	-- joissa on osittain halogenoitua kloorifluorihiilivetyä (HCFC) ja	0	0	Huomautus 2

	mahdollisesti myös perfluorihiilivetyä (PFC) tai fluorihiilivetyä (HFC), mutta ei täysin halogenoitua kloorifluorihiilivetyä (CFC)			
3824 75 00	-- joissa on hiilitetrakloridia	0	0	Huomautus 2
3824 76 00	-- joissa on 1,1,1-trikloorietaania (metyylikloroformia)	0	0	Huomautus 2
3824 77 00	-- joissa on bromimetaania (metyylibromidia) tai bromikloorimetaania	0	0	Huomautus 2
3824 78 10	--- joissa on ainoastaan 1,1,1-trifluorietaania ja pentafluorietaania	0	0	Huomautus 2
3824 78 20	--- joissa on ainoastaan 1,1,1-trifluorietaania, pentafluorietaania ja 1,1,1,2-tetrafluorietaania	0	0	Huomautus 2
3824 78 30	--- joissa on ainoastaan difuorimetaania ja pentafluorietaania	0	0	Huomautus 2
3824 78 40	--- joissa on ainoastaan difuorimetaania, pentafluorietaania ja 1,1,1,2-tetrafluorietaania	0	0	Huomautus 2
3824 78 80	--- joissa on tyydyttymätöntä fluorihiilivetyä	0	0	Huomautus 2
3824 78 90	--- muut	0	0	Huomautus 2
3824 79 00	-- muut	0	0	Huomautus 2
3824 81 00	-- joissa on oksiraania (eteenioksidia)	0	0	Huomautus 2
3824 82 00	-- joissa on polykloorattuja bifenyylejä (PCB), polykloorattuja terfenyylejä (PCT) tai polybromattuja bifenyylejä (PBB)	0	0	Huomautus 2
3824 83 00	-- joissa on tris(2,3-dibromipropyyli)fosfaattia	0	0	Huomautus 2
3824 84 00	-- joissa on aldriinia (ISO), kamfeklooria (ISO) (toksafeeniä), klordaania (ISO), klooridekonia (ISO), DDT (ISO) (klofenotaania (INN), 1,1,1-trikloori-2,2-bis(*p*-kloorifenyyli)etaania), dieldriiniä (ISO, INN), endosulfaania (ISO), endriiniä (ISO), heptaklooria (ISO) tai mireksiä (ISO)	0	0	Huomautus 2
3824 85 00	-- joissa on 1,2,3,4,5,6-heksakloorisykloheksaania (HCH (ISO)), myös lindaania (ISO, INN)	0	0	Huomautus 2
3824 86 00	-- joissa on pentaklooribentseeniä (ISO) tai heksaklooribentseeniä (ISO)	0	0	Huomautus 2

3824 87 00	-- joissa on perfluorioktaanisulfonihappoa, sen suoloja, perfluorioktaanisulfonamideja tai perfluorioktaanisulfonyylifluoridia	0	0	Huomautus 2
3824 88 00	-- joissa on tetra-, penta-, heksa-, hepta- tai oktabromidifenyylieettereitä	0	0	Huomautus 2
3824 91 00	-- Seokset ja valmisteet, joissa on pääasiassa (5-etyyli-2-metyyli-2-oksido-1,3,2-dioksafosfinaani-5-yyli)metyylimetyylimetyylifosfonaattia ja bis[(5-etyyli-2-metyyli-2-oksido-1,3,2-dioksafosfinaani-5-yyli)metyyli]metyylifosfonaattia	0	0	Huomautus 2
3824 99 10	--- maaöljysulfonaatit, ei kuitenkaan alkalimetallien, ammoniumin tai etanoliamiinien maaöljysulfonaatit; bitumisista kivennäisistä saatujen öljyjen tiofeenisulfonihapot ja niiden suolat	0	0	Huomautus 2
3824 99 15	--- ioninvaihtimet	0	0	Huomautus 2
3824 99 20	--- kaasua imevät aineet tyhjöputkia varten	0	0	Huomautus 2
3824 99 25	--- pyroligniitit (esim. kalsiumin); raaka kalsiumtartraatti, raaka kalsiumsitraatti	0	0	Huomautus 2
3824 99 30	--- nafteenihapot, niiden veteen liukenemattomat suolat ja niiden esterit	0	0	Huomautus 2
3824 99 45	---- kattilakiven estoaineet ja sen kaltaiset yhdisteet	0	0	Huomautus 2
3824 99 50	---- galvanoimisvalmisteet	0	0	Huomautus 2
3824 99 55	---- glyserolin mono-, di-, tri- ja rasvahappoestereiden seokset (rasvojen emulgaattorit)	0	0	Huomautus 2
3824 99 56	----- alanimikkeen 2939 79 10 tuotteita sisältävät	0	0	Huomautus 2
3824 99 57	----- muut	0	0	Huomautus 2
3824 99 58	---- nikotiinilaastarit (ihon läpi tapahtuva annostelu), avuksi tupakoinnin lopettamiseen	0	0	Huomautus 2
3824 99 61	----- *Streptomyces tenebrariusin* käymisestä saatavien antibioottien valmistuksen välituote, myös kuivattu, nimikkeeseen 3004 kuuluvien, ihmisten hoitoon tarkoitettujen lääkkeiden valmistukseen	0	0	Huomautus 2

3824 99 62	----- monensiinisuolojen valmistuksen välituote	0	0	Huomautus 2
3824 99 64	----- muut	0	0	Huomautus 2
3824 99 65	---- aputuotteet valimoita varten (muut kuin alanimikkeeseen 3824 10 00 kuuluvat)	0	0	Huomautus 2
3824 99 70	---- rakennusteollisuudessa palon- ja vesisuojauksessa käytettävät valmisteet sekä muut vastaavat suojaavat valmisteet	0	0	Huomautus 2
3824 99 75	----- litiumniobaattilevyt, joihin ei ole lisätty epäpuhtausatomeja (undoped)	0	0	Huomautus 2
3824 99 80	----- dimeroiduista rasvahapoista johdettujen amiinien seos, jonka keskimääräinen molekyylipaino on vähintään 520 mutta enintään 550	0	0	Huomautus 2
3824 99 85	----- 3-(1-etyyli-1-metyylipropyyli)iso-oksatsol-5-yyliamiini tolueeniliuoksena	0	0	Huomautus 2
3824 99 86	----- seokset, jotka koostuvat pääasiassa dimetyylimetyylifosfonaatista, oksiraanista ja difosforipentaoksidista	0	0	Huomautus 2
3824 99 92	------ nestemäinen 20 °C:ssa	0	0	Huomautus 2
3824 99 93	------ muut	0	0	Huomautus 2
3824 99 96	----- muut	0	0	Huomautus 2

([1]) Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2020/1577, annettu 21 päivänä syyskuuta 2020, tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitteen I muuttamisesta (EUVL L 361, 30.10.2020, s. 1).

Lisäys 9-2

CHILEN TULLILUETTELO

Huomautus 1: Tässä luettelossa olevia tuotteita määrittävät koodit, jotka esitetään valtiovarainministeriön 1 päivänä joulukuuta 2016 antamassa asetuksessa nro 514, sellaisena kuin se on muutettuna vuonna 2017 annetulla asetuksella nro 334, vuonna 2018 annetulla asetuksella nro 175 ja vuonna 2019 annetulla asetuksella nro 458.

Huomautus 2: Chileen tuotaville EU-osapuolen alkuperätavaroille, jotka luokitellaan tullinimikkeeseen, jonka kohdalla on tähän huomautukseen viittaava maininta, myönnetään edelleen vuoden 2002 assosiaatiosopimuksessa sovittu tullittomuus.

Huomautus 3: Hintaluokkajärjestelmä, jäljempänä ”PBS”, perustetaan lain 18.525 ([1]) 12 §:llä. Chile voi pitää voimassa lain 18.525 12 §:llä tai sitä seuraavassa järjestelmässä perustetun hintaluokkajärjestelmänsä seuraaviin tullinimikkeisiin luokiteltujen tavaroiden osalta: 1701.1200, 1701.1300, 1701.1400, 1701.9100, 1701.9910, 1701.9920 ja 1701.9990; edellyttäen, että sitä sovelletaan Chilelle WTO-sopimuksen nojalla kuuluvien oikeuksien ja velvoitteiden mukaisesti sekä siten, ettei siitä koidu edullisempaa kohtelua mistään kolmannesta maasta tuotaville tuotteille, mukaan lukien maat, joiden kanssa Chile on tehnyt GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan nojalla ilmoitetun sopimuksen tai joiden kanssa se tekee tällaisen sopimuksen vastaisuudessa.

HS-nimike 2021	Tavaran kuvaus (ks. huomautus 1)	Perustaso	Vaiheluokka	Huomautukset
0301.1100	-- makean veden	0 %		Huomautus 2
0301.1900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0301.9100	-- taimenet (*Salmo trutta*, *Oncorhynchus gilae*), kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), punakurkkulohi (*Oncorhynchus clarki*), kultalohi (*Oncorhynchus aguabonita*), *Oncorhynchus apache* ja *Oncorhynchus chrysogaster*	0 %		Huomautus 2
0301.9200	-- ankeriaat (*Anguilla* spp.)	0 %		Huomautus 2
0301.9300	-- karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.)	0 %		Huomautus 2
0301.9400	-- *Thunnus thynnus*- ja *Thunnus orientalis* -lajin tonnikala	0 %		Huomautus 2
0301.9500	-- eteläntonnikala (*Thunnus maccoyii*)	0 %		Huomautus 2
0301.9900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0302.1110	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.1120	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.1130	--- medaljongit (siivut, ”pihvit”)*	0 %		Huomautus 2
0302.1190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.1310	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.1320	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.1330	---- medaljongit (viipaleet, ”pihvit”)*	0 %		Huomautus 2
0302.1340	--- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0302.1390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.1410	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.1420	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.1430	---- medaljongit (viipaleet, ”pihvit”)*	0 %		Huomautus 2
0302.1440	--- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0302.1490	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.1900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0302.2100	-- pallakset (*Reinhardtius hippoglossoides*, *Hippoglossus hippoglossus*, *Hippoglossus stenolepis*)	0 %		Huomautus 2
0302.2200	-- punakampela (*Pleuronectes platessa*)	0 %		Huomautus 2
0302.2300	-- kielikampelat eli merianturat (*Solea* spp.)	0 %		Huomautus 2

0302.2400	-- piikkikampelat (*Psetta maxima*)	0 %		Huomautus 2
0302.2921	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.2922	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.2929	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.2990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.3110	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.3120	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.3190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.3200	-- keltaevätonnikala (*Thunnus albacares*)	0 %		Huomautus 2
0302.3300	-- boniitti	0 %		Huomautus 2
0302.3400	-- isosilmätonnikala (*Thunnus obesus*)	0 %		Huomautus 2
0302.3500	-- *Thunnus thynnus*- ja *Thunnus orientalis* -lajin tonnikala	0 %		Huomautus 2
0302.3600	-- eteläntonnikala (*Thunnus maccoyii*)	0 %		Huomautus 2
0302.3900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0302.4100	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0 %		Huomautus 2
0302.4200	-- sardellit (*Engraulis* spp.)	0 %		Huomautus 2
0302.4311	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.4312	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.4319	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.4390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.4400	-- makrillit (*Scomber scombrus*, *Scomber australasicus*, *Scomber japonicus*)	0 %		Huomautus 2
0302.4511	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.4512	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.4519	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.4590	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.4600	-- oka-ahven (*Rachycentron canadum*)	0 %		Huomautus 2
0302.4710	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.4720	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.4730	--- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0302.4790	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.4900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0302.5100	-- turskat (*Gadus morhua*, *Gadus ogac*, *Gadus macrocephalus*)	0 %		Huomautus 2

0302.5200	-- kolja (*Melanogrammus aeglefinus*)	0 %		Huomautus 2
0302.5300	-- seiti (*Pollachius virens*)	0 %		Huomautus 2
0302.5411	---- perunkummeli (*Merluccius gayi gayi*), kokonaiset	6 %	3	TRQ-Fish
0302.5412	---- perunkummeli (*Merluccius gayi gayi*), peratut ja päättömät	6 %	3	TRQ-Fish
0302.5413	---- etelänkummeliturska (*Merluccius australis*), kokonaiset	6 %	3	TRQ-Fish
0302.5414	---- etelänkummeliturska (*Merluccius australis*), peratut ja päättömät	6 %	3	TRQ-Fish
0302.5415	---- perunkummeli (*Merluccius gayi gayi*), peratut, päättömät ja ilman pyrstöä	6 %	3	TRQ-Fish
0302.5416	---- etelänkummeliturska (*Merluccius australis*), peratut, päättömät ja ilman pyrstöä	6 %	3	TRQ-Fish
0302.5419	---- muut	6 %	3	TRQ-Fish
0302.5490	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.5500	-- alaskanseiti (*Theragra chalcogramma*)	0 %		Huomautus 2
0302.5611	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.5612	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.5613	---- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0302.5619	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.5690	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.5911	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.5912	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.5919	---- muut	6 %	3	TRQ-Fish
0302.5990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.7100	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.)	0 %		Huomautus 2
0302.7200	-- merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0302.7300	-- karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.)	0 %		Huomautus 2
0302.7400	-- ankeriaat (*Anguilla* spp.)	0 %		Huomautus 2
0302.7900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8111	---- valkopilkkahait (*Carcharhinus longimanus*)	0 %		Huomautus 2
0302.8112	---- sinihai (*Prionace glauca*)	0 %		Huomautus 2
0302.8113	---- sysihai (*Carcharhinus Galapagensis*)	0 %		Huomautus 2

0302.8114	---- *Mustelus mento* -hailaji	0 %		Huomautus 2
0302.8119	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8121	---- kidushai (*Hexanchus griseus*)	0 %		Huomautus 2
0302.8122	---- lattahai (*Deania calcea*)	0 %		Huomautus 2
0302.8123	---- piikkihai (*Squalus acanthias*)	0 %		Huomautus 2
0302.8124	---- saharauskut (*Pristidae*)	0 %		Huomautus 2
0302.8129	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8131	---- valashai (*Rhincodon typus*)	0 %		Huomautus 2
0302.8132	---- jättiläishai (*Cetorhinus maximus*)	0 %		Huomautus 2
0302.8139	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8141	---- kettuhai (*Alopias vulpinus*)	0 %		Huomautus 2
0302.8142	---- valkohai (*Carcharodon carcharias*)	0 %		Huomautus 2
0302.8143	---- makrillihai (*Isurus oxyrinchus*)	0 %		Huomautus 2
0302.8144	---- sillihai (*Lamna nasus*)	0 %		Huomautus 2
0302.8149	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8151	---- kampavasarahai (*Sphyrna lewini*)	0 %		Huomautus 2
0302.8152	---- isovasarahai (*Sphyrna mokarran*)	0 %		Huomautus 2
0302.8153	---- vasarahai (*Sphyrna zygaena*)	0 %		Huomautus 2
0302.8159	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8210	--- rausku (*Zearaja chilensis* (ex *Dipturus chilensis*))	0 %		Huomautus 2
0302.8290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8311	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.8312	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.8313	---- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0302.8319	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8400	-- meribassi (*Dicentrarchus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0302.8500	-- hammasahvenet (*Sparidae*)	0 %		Huomautus 2
0302.8910	--- *Cilus gilberti* -lajin rummuttaja	0 %		Huomautus 2
0302.8921	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.8922	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.8929	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8931	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2

0302.8932	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.8939	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8941	---- rusopartanilkka (*Genypterus blacodes*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.8942	---- rusopartanilkka (*Genypterus blacodes*), peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.8943	---- muut partanilkat (*Genypterus chilensis*) (*Genypterus maculatus*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.8944	---- muut partanilkat (*Genypterus chilensis*) (*Genypterus maculatus*), peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.8945	---- rusopartanilkka (*Genypterus blacodes*), peratut, päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0302.8946	---- *Seriolella*-suvun meduusakalalajit (*Seriolella violacea*) (*Seriolella caerulea*) (*Seriolella punctata*), peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.8947	---- *Seriolella*-suvun meduusakalalajit (*Seriolella violacea*) (*Seriolella caerulea*) (*Seriolella punctata*), peratut, päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0302.8949	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.8991	---- valkosampi (*Acipenser transmontanus*) ja siperiansampi (*Acipenser baerii*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0302.8992	---- valkosampi (*Acipenser transmontanus*) ja siperiansampi (*Acipenser baerii*), peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0302.8999	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.9100	-- maksa, mäti ja maiti	0 %		Huomautus 2
0302.9211	---- valkopilkkahaista (*Carcharhinus longimanus*)	0 %		Huomautus 2
0302.9212	---- sinihaista (*Prionace glauca*)	0 %		Huomautus 2
0302.9213	---- sysihaista (*Carcharhinus Galapagensis*)	0 %		Huomautus 2
0302.9214	---- kampavasarahaista (*Sphyrna lewini*)	0 %		Huomautus 2
0302.9215	---- isovasarahaista (*Sphyrna mokarran*)	0 %		Huomautus 2
0302.9216	---- vasarahaista (*Sphyrna zygaena*)	0 %		Huomautus 2
0302.9217	---- *Mustelus mento* -hailajista	0 %		Huomautus 2
0302.9219	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.9221	---- kidushaista (*Hexanchus griseus*)	0 %		Huomautus 2
0302.9222	---- lattahaista (*Deania calcea*)	0 %		Huomautus 2
0302.9223	---- piikkihaista (*Squalus acanthias*)	0 %		Huomautus 2
0302.9224	---- saharauskuista (*Pristidae*)	0 %		Huomautus 2
0302.9229	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.9231	---- valashaista (*Rhincodon typus*)	0 %		Huomautus 2

0302.9232	---- jättiläishaista (*Cetorhinus maximus*)	0 %		Huomautus 2
0302.9239	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.9241	---- kettuhaista (*Alopias vulpinus*)	0 %		Huomautus 2
0302.9242	---- valkohaista (*Carcharodon carcharias*)	0 %		Huomautus 2
0302.9243	---- makrillihaista (*Isurus oxyrinchus*)	0 %		Huomautus 2
0302.9244	---- sillihaista (*Lamna nasus*)	0 %		Huomautus 2
0302.9249	---- muut	0 %		Huomautus 2
0302.9290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0302.9910	--- Rajidae-heimon paholaisrauskujen evät	0 %		Huomautus 2
0302.9920	--- Mobulidae -heimon paholaisrauskujen evät	0 %		Huomautus 2
0302.9990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.1110	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.1120	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.1130	--- medaljongit (viipaleet, ”pihvit”)*	0 %		Huomautus 2
0303.1140	--- vatsapalat (harami, harasu)*	0 %		Huomautus 2
0303.1150	--- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.1190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.1210	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.1220	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.1230	--- medaljongit (viipaleet, ”pihvit”)*	0 %		Huomautus 2
0303.1240	--- vatsapalat (harami, harasu)*	0 %		Huomautus 2
0303.1250	--- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.1290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.1310	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.1320	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.1330	--- medaljongit (viipaleet, ”pihvit”)*	0 %		Huomautus 2
0303.1340	--- vatsapalat (harami, harasu)*	0 %		Huomautus 2
0303.1350	--- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.1390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.1410	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.1420	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.1430	--- medaljongit (viipaleet, ”pihvit”)*	0 %		Huomautus 2
0303.1440	--- vatsapalat (harami, harasu)*	0 %		Huomautus 2
0303.1490	--- muut	0 %		Huomautus 2

0303.1900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0303.2300	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.)	0 %		Huomautus 2
0303.2400	-- merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0303.2500	-- karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.)	0 %		Huomautus 2
0303.2600	-- ankeriaat (*Anguilla* spp.)	0 %		Huomautus 2
0303.2900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0303.3100	-- pallakset (*Reinhardtius hippoglossoides*, *Hippoglossus hippoglossus*, *Hippoglossus stenolepis*)	0 %		Huomautus 2
0303.3200	-- punakampela (*Pleuronectes platessa*)	0 %		Huomautus 2
0303.3300	-- kielikampelat eli merianturat (*Solea* spp.)	0 %		Huomautus 2
0303.3400	-- piikkikampelat (*Psetta maxima*)	0 %		Huomautus 2
0303.3921	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.3922	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.3929	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.3990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.4110	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.4120	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.4190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.4200	-- keltaevätonnikala (*Thunnus albacares*)	0 %		Huomautus 2
0303.4300	-- boniitti	0 %		Huomautus 2
0303.4400	-- isosilmätonnikala (*Thunnus obesus*)	0 %		Huomautus 2
0303.4500	-- *Thunnus thynnus*- ja *Thunnus orientalis* -lajin tonnikala	0 %		Huomautus 2
0303.4600	-- eteläntonnikala (*Thunnus maccoyii*)	0 %		Huomautus 2
0303.4900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0303.5100	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0 %		Huomautus 2
0303.5311	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.5312	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.5319	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.5390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.5411	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.5419	---- muut	0 %		Huomautus 2

0303.5490	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.5511	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.5512	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.5513	---- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.5519	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.5590	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.5600	-- oka-ahven (*Rachycentron canadum*)	0 %		Huomautus 2
0303.5710	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.5720	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.5790	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.5900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0303.6300	-- turskat (*Gadus morhua*, *Gadus ogac*, *Gadus macrocephalus*)	0 %		Huomautus 2
0303.6400	-- kolja (*Melanogrammus aeglefinus*)	0 %		Huomautus 2
0303.6500	-- seiti (*Pollachius virens*)	0 %		Huomautus 2
0303.6611	---- perunkummeli* (*Merluccious gayi gayi*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.6612	---- perunkummeli* (*Merluccius gayi gayi*), peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.6613	---- etelänkummeliturska (*Merluccius australis*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.6614	---- etelänkummeliturska (*Merluccius australis*), peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.6615	---- perunkummeli* (*Merluccius gayi gayi*), peratut, päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.6616	---- etelänkummeliturska (*Merluccius australis*), peratut, päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.6619	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.6690	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.6700	-- alaskanseiti (*Theragra chalcogramma*)	0 %		Huomautus 2
0303.6811	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.6812	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.6813	---- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.6819	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.6890	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.6910	--- kummeliturska tai patagonianhoki (*Macrunus magellanicus*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.6921	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2

0303.6922	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.6929	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.6990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8111	---- valkopilkkahait (*Carcharhinus longimanus*)	0 %		Huomautus 2
0303.8112	---- sinihai (*Prionace glauca*)	0 %		Huomautus 2
0303.8113	---- sysihai (*Carcharhinus Galapagensis*)	0 %		Huomautus 2
0303.8114	---- kampavasarahai (*Sphyrna lewini*)	0 %		Huomautus 2
0303.8115	---- isovasarahai (*Sphyrna mokarran*)	0 %		Huomautus 2
0303.8116	---- vasarahai (*Sphyrna zygaena*)	0 %		Huomautus 2
0303.8117	---- *Mustelus mento* -hailaji	0 %		Huomautus 2
0303.8119	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8121	---- kidushai (*Hexanchus griseus*)	0 %		Huomautus 2
0303.8122	---- lattahai (*Deania calcea*)	0 %		Huomautus 2
0303.8123	---- piikkihai (*Squalus acanthias*)	0 %		Huomautus 2
0303.8124	---- saharauskut (*Pristidae*)	0 %		Huomautus 2
0303.8129	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8131	---- valashai (*Rhincodon typus*)	0 %		Huomautus 2
0303.8132	---- jättiläishai (*Cetorhinus maximus*)	0 %		Huomautus 2
0303.8139	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8141	---- kettuhai (*Alopias vulpinus*)	0 %		Huomautus 2
0303.8142	---- valkohai (*Carcharodon carcharias*)	0 %		Huomautus 2
0303.8143	---- makrillihai (*Isurus oxyrinchus*)	0 %		Huomautus 2
0303.8144	---- sillihai (*Lamna nasus*)	0 %		Huomautus 2
0303.8149	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8210	--- rausku (*Zearaja chilensis* (ex *Dipturus chilensis*))	0 %		Huomautus 2
0303.8290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8311	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8312	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.8313	---- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.8319	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8400	-- meribassi (*Dicentrarchus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0303.8910	--- *Cilus gilberti* -lajin rummuttaja	0 %		Huomautus 2

0303.8921	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8922	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.8929	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8931	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8932	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.8939	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8941	---- rusopartanilkka (*Genypterus blacodes*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8942	---- rusopartanilkka (*Genypterus blacodes*), peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.8943	---- partanilkat (*Genypterus chilensis*) (*Genypterus maculatus*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8944	---- partanilkat (*Genypterus chilensis*) (*Genypterus maculatus*), peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.8945	---- rusopartanilkka (*Genypterus blacodes*), peratut, päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.8949	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8951	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8952	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.8953	---- peratut ja päättömät ja ilman pyrstöä	0 %		Huomautus 2
0303.8959	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8971	---- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8972	---- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.8979	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.8991	---- hohtolimapää (*Beryx splendens*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8992	---- keltaroussi (*Hoplostethus atlanticus*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8994	---- *Epigonus crassicaudus* -lajin ahvenkala, peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0303.8995	---- makrillijääkala (*Champsocephalus gunnari*), kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0303.8996	---- dolfiini (*Coryphaena hippurus*)	0 %		Huomautus 2
0303.8998	---- *Odontesthes regia* -lajin hopeakylki	0 %		Huomautus 2
0303.8999	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.9110	--- tyynenmerenlohesta, merilohesta tai tonavanjokilohesta	0 %		Huomautus 2
0303.9120	--- taimenesta	0 %		Huomautus 2
0303.9130	--- kummeliturskasta (*Merluccius* spp.)	0 %		Huomautus 2
0303.9190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.9211	---- valkopilkkahaista (*Carcharhinus longimanus*)	0 %		Huomautus 2

0303.9212	---- sinihaista (*Prionace glauca*)	0 %		Huomautus 2
0303.9213	---- sysihaista (*Carcharhinus Galapagensis*)	0 %		Huomautus 2
0303.9214	--- kampavasarahaista (*Sphyrna lewini*)	0 %		Huomautus 2
0303.9215	---- isovasarahaista (*Sphyrna mokarran*)	0 %		Huomautus 2
0303.9216	---- vasarahaista (*Sphyrna zygaena*)	0 %		Huomautus 2
0303.9217	---- *Mustelus mento* -hailajista	0 %		Huomautus 2
0303.9219	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.9221	---- kidushaista (*Hexanchus griseus*)	0 %		Huomautus 2
0303.9222	---- lattahaista (*Deania calcea*)	0 %		Huomautus 2
0303.9223	---- piikkihaista (*Squalus acanthias*)	0 %		Huomautus 2
0303.9224	---- saharauskuista (*Pristidae*)	0 %		Huomautus 2
0303.9229	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.9231	---- valashaista (*Rhincodon typus*)	0 %		Huomautus 2
0303.9232	---- jättiläishaista (*Cetorhinus maximus*)	0 %		Huomautus 2
0303.9239	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.9241	---- kettuhaista (*Alopias vulpinus*)	0 %		Huomautus 2
0303.9242	---- valkohaista (*Carcharodon carcharias*)	0 %		Huomautus 2
0303.9243	---- makrillihaista (*Isurus oxyrinchus*)	0 %		Huomautus 2
0303.9244	---- sillihaista (*Lamna nasus*)	0 %		Huomautus 2
0303.9249	---- muut	0 %		Huomautus 2
0303.9290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0303.9910	--- Rajidae-heimon rauskujen evät	0 %		Huomautus 2
0303.9920	--- Mobulidae-heimon paholaisrauskujen evät	0 %		Huomautus 2
0303.9990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.3100	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.)	0 %		Huomautus 2
0304.3200	-- merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0304.3300	-- niilinahven (*Lates niloticus*)	0 %		Huomautus 2
0304.3900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0304.4110	--- tyynenmerenlohi	0 %		Huomautus 2
0304.4120	--- merilohi ja tonavanjokilohi	0 %		Huomautus 2
0304.4200	-- taimenet (*Salmo trutta*, *Oncorhynchus gilae*), kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), punakurkkulohi (*Oncorhynchus clarki*), kultalohi (*Oncorhynchus aguabonita*), *Oncorhynchus apache* ja *Oncorhynchus chrysogaster*	0 %		Huomautus 2

0304.4300	-- kampelakalat (*Pleuronectidae*, *Bothidae*, *Cynoglossidae*, *Soleidae*, *Scophthalmidae* ja *Citharidae*)	0 %		Huomautus 2
0304.4410	--- perunkummeli* (*Merluccius gayi gayi*)	0 %		Huomautus 2
0304.4420	--- etelänkummeliturska (*Merluccius australis*)	0 %		Huomautus 2
0304.4430	--- kummeliturska tai patagonianhoki (*Macrunus magellanicus*)	0 %		Huomautus 2
0304.4440	--- sinituska (*Micromesistius australis*)	0 %		Huomautus 2
0304.4490	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.4500	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0 %		Huomautus 2
0304.4610	--- hammaskala (*Dissostichus eleginoides*)	0 %		Huomautus 2
0304.4690	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.4711	---- valkopilkkahai (*Carcharhinus longimanus*)	0 %		Huomautus 2
0304.4712	---- sinihai (*Prionace glauca*)	0 %		Huomautus 2
0304.4713	---- sysihai (*Carcharhinus Galapagensis*)	0 %		Huomautus 2
0304.4714	---- kampavasarahai (*Sphyrna lewini*)	0 %		Huomautus 2
0304.4715	---- isovasarahai (*Sphyrna mokarran*)	0 %		Huomautus 2
0304.4716	---- vasarahai (*Sphyrna zygaena*)	0 %		Huomautus 2
0304.4717	---- *Mustelus mento* -hailaji	0 %		Huomautus 2
0304.4719	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.4721	---- kidushai (*Hexanchus griseus*)	0 %		Huomautus 2
0304.4722	---- lattahai (*Deania calcea*)	0 %		Huomautus 2
0304.4723	---- piikkihai (*Squalus acanthias*)	0 %		Huomautus 2
0304.4724	---- saharauskut (*Pristidae*)	0 %		Huomautus 2
0304.4729	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.4731	---- valashai (*Rhincodon typus*)	0 %		Huomautus 2
0304.4732	---- jättiläishai (*Cetorhinus maximus*)	0 %		Huomautus 2
0304.4739	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.4741	---- kettuhai (*Alopias vulpinus*)	0 %		Huomautus 2
0304.4742	---- valkohai (*Carcharodon carcharias*)	0 %		Huomautus 2
0304.4743	---- makrillihai (*Isurus oxyrinchus*)	0 %		Huomautus 2
0304.4744	---- sillihai (*Lamna nasus*)	0 %		Huomautus 2
0304.4749	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.4790	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.4810	--- rausku (*Zearaja chilensis* (ex *Dipturus chilensis*))	0 %		Huomautus 2

0304.4890	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.4920	--- teräshylkyahven (*Polyprion oxygeneios*)	0 %		Huomautus 2
0304.4970	--- tyynenmerensardiini (*Sardinops sagax*)	0 %		Huomautus 2
0304.4980	--- chilensilli (*Clupea bentincki*)	0 %		Huomautus 2
0304.4991	---- perunpiikkimakrilli (*Trachurus murphyi*)	0 %		Huomautus 2
0304.4992	--- *Scomber japonicus peruanus* -lajin makrilli	0 %		Huomautus 2
0304.4993	---- hohtolimapää (*Beryx splendens*)	0 %		Huomautus 2
0304.4999	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.5100	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)	0 %		Huomautus 2
0304.5200	-- lohikalat	0 %		Huomautus 2
0304.5300	-- *Bregmacerotidae-*, *Euclichthyidae-*, *Gadidae-*, *Macrouridae-*, *Melanonidae-*, *Merlucciidae-*, *Moridae-* ja *Muraenolepididae*-heimoon kuuluvat kalat	0 %		Huomautus 2
0304.5400	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0 %		Huomautus 2
0304.5500	-- antarktiset ahvenet (*Dissostichus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0304.5611	---- valkopilkkahai (*Carcharhinus longimanus*)	0 %		Huomautus 2
0304.5612	---- sinihai (*Prionace glauca*)	0 %		Huomautus 2
0304.5613	---- sysihai (*Carcharhinus Galapagensis*)	0 %		Huomautus 2
0304.5614	---- kampavasarahai (*Sphyrna lewini*)	0 %		Huomautus 2
0304.5615	---- isovasarahai (*Sphyrna mokarran*)	0 %		Huomautus 2
0304.5616	---- vasarahai (*Sphyrna zygaena*)	0 %		Huomautus 2
0304.5617	---- *Mustelus mento* -hailaji	0 %		Huomautus 2
0304.5619	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.5621	---- kidushai (*Hexanchus griseus*)	0 %		Huomautus 2
0304.5622	---- lattahai (*Deania calcea*)	0 %		Huomautus 2
0304.5623	---- piikkihai (*Squalus acanthias*)	0 %		Huomautus 2
0304.5624	---- saharauskut (*Pristidae*)	0 %		Huomautus 2
0304.5629	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.5631	---- valashai (*Rhincodon typus*)	0 %		Huomautus 2
0304.5632	---- jättiläishai (*Cetorhinus maximus*)	0 %		Huomautus 2

0304.5639	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.5641	---- kettuhai (*Alopias vulpinus*)	0 %		Huomautus 2
0304.5642	---- valkohai (*Carcharodon carcharias*)	0 %		Huomautus 2
0304.5643	---- makrillihai (*Isurus oxyrinchus*)	0 %		Huomautus 2
0304.5644	---- sillihai (*Lamna nasus*)	0 %		Huomautus 2
0304.5649	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.5690	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.5710	--- rausku (*Zearaja chilensis* (ex *Dipturus chilensis*))	0 %		Huomautus 2
0304.5790	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.5900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0304.6100	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.)	0 %		Huomautus 2
0304.6200	-- merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0304.6300	-- niilinahven (*Lates niloticus*)	0 %		Huomautus 2
0304.6900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0304.7100	-- turskat (*Gadus morhua*, *Gadus ogac*, *Gadus macrocephalus*)	0 %		Huomautus 2
0304.7200	-- kolja (*Melanogrammus aeglefinus*)	0 %		Huomautus 2
0304.7300	-- seiti (*Pollachius virens*)	0 %		Huomautus 2
0304.7411	--- perunkummeli* (*Merluccius gayi gayi*)	0 %		Huomautus 2
0304.7412	--- etelänkummelituska (*Merluccius australis*)	0 %		Huomautus 2
0304.7419	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.7490	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.7500	-- alaskanseiti (*Theragra chalcogramma*)	0 %		Huomautus 2
0304.7910	--- kummelituska tai patagonianhoki (*Macrunus magellanicus*)	0 %		Huomautus 2
0304.7920	--- sinituska (*Micromesistius australis*)	0 %		Huomautus 2
0304.7990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.8110	--- tyynenmerenlohi	0 %		Huomautus 2
0304.8120	--- merilohi ja tonavanjokilohi	0 %		Huomautus 2
0304.8200	-- taimenet (*Salmo trutta*, *Oncorhynchus gilae*), kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), punakurkkulohi (*Oncorhynchus clarki*), kultalohi (*Oncorhynchus aguabonita*), *Oncorhynchus apache* ja *Oncorhynchus chrysogaster*	0 %		Huomautus 2
0304.8300	-- kampelakalat (*Pleuronectidae*, *Bothidae*, *Cynoglossidae*, *Soleidae*, *Scophthalmidae* ja *Citharidae*)	0 %		Huomautus 2

0304.8400	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0 %		Huomautus 2
0304.8510	--- hammaskala (*Dissostichus eleginoides*)	0 %		Huomautus 2
0304.8590	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.8600	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0 %		Huomautus 2
0304.8700	-- tonnikalat (*Thunnus* spp.) ja boniitti (*Euthynnus* (*Katsuwonus*) *pelamis*)	0 %		Huomautus 2
0304.8811	---- valkopilkkahai (*Carcharhinus longimanus*)	0 %		Huomautus 2
0304.8812	---- sinihai (*Prionace glauca*)	0 %		Huomautus 2
0304.8813	---- sysihai (*Carcharhinus Galapagensis*)	0 %		Huomautus 2
0304.8814	---- kampavasarahai (*Sphyrna lewini*)	0 %		Huomautus 2
0304.8815	---- isovasarahai (*Sphyrna mokarran*)	0 %		Huomautus 2
0304.8816	---- vasarahai (*Sphyrna zygaena*)	0 %		Huomautus 2
0304.8817	---- *Mustelus mento* -hailaji	0 %		Huomautus 2
0304.8819	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.8821	---- kidushai (*Hexanchus griseus*)	0 %		Huomautus 2
0304.8822	---- lattahai (*Deania calcea*)	0 %		Huomautus 2
0304.8823	---- piikkihai (*Squalus acanthias*)	0 %		Huomautus 2
0304.8824	---- saharauskut (Pristidae)	0 %		Huomautus 2
0304.8829	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.8831	---- valashai (*Rhincodon typus*)	0 %		Huomautus 2
0304.8832	---- jättiläishai (*Cetorhinus maximus*)	0 %		Huomautus 2
0304.8839	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.8841	---- kettuhai (*Alopias vulpinus*)	0 %		Huomautus 2
0304.8842	---- valkohai (*Carcharodon carcharias*)	0 %		Huomautus 2
0304.8843	---- makrillihai (*Isurus oxyrinchus*)	0 %		Huomautus 2
0304.8844	---- sillihai (*Lamna nasus*)	0 %		Huomautus 2
0304.8849	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.8851	--- rausku (*Zearaja chilensis* (ex *Dipturus chilensis*))	0 %		Huomautus 2
0304.8859	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.8890	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.8920	--- teräshylkyahven (*Polyprion oxygeneios*)	0 %		Huomautus 2
0304.8930	--- partanilkat (*Genypterus chilensis*) (*Genypterus blacodes*) (*Genypterus maculatus*)	0 %		Huomautus 2
0304.8940	--- hohtolimapää (*Beryx splendens*)	0 %		Huomautus 2

0304.8950	--- *Epigonus crassicaudus* -lajin ahvenkala	0 %		Huomautus 2
0304.8960	--- dolfiini (*Coryphaena hippurus*)	0 %		Huomautus 2
0304.8971	---- tyynenmerensardiini (*Sardinops sagax*)	0 %		Huomautus 2
0304.8972	---- chilensilli (*Clupea bentincki*)	0 %		Huomautus 2
0304.8973	---- perunpiikkimakrilli (*Trachurus murphyi*)	0 %		Huomautus 2
0304.8974	---- *Scomber japonicus peruanus* -lajin makrilli	0 %		Huomautus 2
0304.8979	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.8990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9100	-- miekkakala (*Xiphias gladius*)	0 %		Huomautus 2
0304.9211	---- palat	0 %		Huomautus 2
0304.9212	--- *Barbus*-suvun kalojen posket (cocochas)	0 %		Huomautus 2
0304.9219	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9300	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)	0 %		Huomautus 2
0304.9400	-- alaskanseiti (*Theragra chalcogramma*)	0 %		Huomautus 2
0304.9511	---- perunkummelisurimi (*Merluccius gayi gayi*)	0 %		Huomautus 2
0304.9512	---- palat	0 %		Huomautus 2
0304.9513	---- posket (cocochas)	0 %		Huomautus 2
0304.9514	---- muu perunkummelin (*Merluccius gayi gayi*) liha	0 %		Huomautus 2
0304.9515	---- muu etelänkummelituskan (*Merluccius australis*) liha	0 %		Huomautus 2
0304.9519	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9591	---- muu kummelituskan tai patagonianhokin (*Macrunus magellanicus*) liha	0 %		Huomautus 2
0304.9599	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9611	---- valkopilkkahai (*Carcharhinus longimanus*)	0 %		Huomautus 2
0304.9612	---- sinihai (*Prionace glauca*)	0 %		Huomautus 2
0304.9613	---- sysihai (*Carcharhinus Galapagensis*)	0 %		Huomautus 2
0304.9614	---- kampavasarahai (*Sphyrna lewini*)	0 %		Huomautus 2
0304.9615	---- isovasarahai (*Sphyrna mokarran*)	0 %		Huomautus 2
0304.9616	---- vasarahai (*Sphyrna zygaena*)	0 %		Huomautus 2

0304.9617	---- *Mustelus mento* -hailaji	0 %		Huomautus 2
0304.9619	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9621	---- kidushai (*Hexanchus griseus*)	0 %		Huomautus 2
0304.9622	---- lattahai (*Deania calcea*)	0 %		Huomautus 2
0304.9623	---- piikkihai (*Squalus acanthias*)	0 %		Huomautus 2
0304.9624	---- saharauskut (*Pristidae*)	0 %		Huomautus 2
0304.9629	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9631	---- valashai (*Rhincodon typus*)	0 %		Huomautus 2
0304.9632	---- jättiläishai (*Cetorhinus maximus*)	0 %		Huomautus 2
0304.9639	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9641	---- kettuhai (*Alopias vulpinus*)	0 %		Huomautus 2
0304.9642	---- valkohai (*Carcharodon carcharias*)	0 %		Huomautus 2
0304.9643	---- makrillihai (*Isurus oxyrinchus*)	0 %		Huomautus 2
0304.9644	---- sillihai (*Lamna nasus*)	0 %		Huomautus 2
0304.9649	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9690	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9710	--- rausku (*Zearaja chilensis* (ex *Dipturus chilensis*))	0 %		Huomautus 2
0304.9790	--- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9921	---- palat	0 %		Huomautus 2
0304.9922	---- *Barbus*-suvun kalojen posket (cocochas)	0 %		Huomautus 2
0304.9929	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9941	---- tyynenmerenlohen palat	0 %		Huomautus 2
0304.9942	---- muu tyynenmerenlohen liha	0 %		Huomautus 2
0304.9943	---- merilohen ja tonavanjokilohen palat	0 %		Huomautus 2
0304.9944	---- muu merilohen ja tonavanjokilohen liha	0 %		Huomautus 2
0304.9951	---- palat	0 %		Huomautus 2
0304.9959	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9961	---- tyynenmerensardiini (*Sardinops sagax*)	0 %		Huomautus 2
0304.9962	---- chilensilli (*Clupea bentincki*)	0 %		Huomautus 2
0304.9963	---- perunpiikkimakrilli (*Trackurus murphyi*) surimi	0 %		Huomautus 2
0304.9964	---- muu perunpiikkimakrillin (*Trackurus murphyi*) liha	0 %		Huomautus 2
0304.9969	---- muut	0 %		Huomautus 2
0304.9971	---- palat	0 %		Huomautus 2
0304.9979	---- muut	0 %		Huomautus 2

0304.9992	---- muu sinisurskan (*Micromesistius australis*) liha	0 %		Huomautus 2
0304.9993	---- muu limapäiden liha	0 %		Huomautus 2
0304.9999	---- muut	0 %		Huomautus 2
0305.1000	- ihmisravinnoksi soveltuvat kalasta valmistetut jauhot, jauheet ja pelletit	0 %		Huomautus 2
0305.2010	-- tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus nerka*, *Oncorhynchus gorbuscha*, *Oncorhynchus keta*, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*, *Oncorhynchus masou* ja *Oncorhynchus rhodurus*), merilohi (*Salmo salar*) ja tonavanjokilohi (*Hucho hucho*)	0 %		Huomautus 2
0305.2020	-- taimenet (*Salmo trutta*, *Oncorhynchus gilae*), kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), punakurkkulohi (*Oncorhynchus clarki*), kultalohi (*Oncorhynchus aguabonita*), *Oncorhynchus apache* ja *Oncorhynchus chrysogaster*	0 %		Huomautus 2
0305.2090	-- muut	0 %		Huomautus 2
0305.3100	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)	0 %		Huomautus 2
0305.3200	-- Bregmacerotidae-, Euclichthyidae-, Gadidae-, Macrouridae-, Melanonidae-, Merlucciidae-, Moridae- ja Muraenolepididae-heimoon kuuluvat kalat	0 %		Huomautus 2
0305.3910	-- tyynenmerenlohet (*Oncorhynchus nerka*, *Oncorhynchus gorbuscha*, *Oncorhynchus keta*, *Oncorhynchus tschawytscha*, *Oncorhynchus kisutch*, *Oncorhynchus masou* ja *Oncorhynchus rhodurus*), merilohi (*Salmo salar*) ja tonavanjokilohi (*Hucho hucho*)	6 %	0	
0305.3920	--- taimenet (*Salmo trutta*, *Oncorhynchus gilae*), kirjolohi (*Oncorhynchus mykiss*), punakurkkulohi (*Oncorhynchus clarki*), kultalohi (*Oncorhynchus aguabonita*), *Oncorhynchus apache* ja *Oncorhynchus chrysogaster*	0 %		Huomautus 2
0305.3930	---- perunpiikkimakrilli (*Trachurus murphyi*)	0 %		Huomautus 2
0305.3940	--- perunsardelli (*Engraulis ringens*)	0 %		Huomautus 2
0305.3950	--- hammaskala (*Dissostichus eleginoides*)	0 %		Huomautus 2
0305.3960	--- teräshylkyahven (*Polyprion oxygeneios*)	0 %		Huomautus 2
0305.3990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0305.4110	--- tyynenmerenlohi, kokonaiset	6 %	0	
0305.4120	--- tyynenmerenlohi, peratut ja päättömät	6 %	0	
0305.4130	--- tyynenmerenlohi, fileet	6 %	0	

0305.4140	--- merilohi ja tonavanjokilohi, kokonaiset	6 %	0	
0305.4150	--- merilohi ja tonavanjokilohi, peratut ja päättömät	6 %	0	
0305.4160	--- merilohi ja tonavanjokilohi, fileet	6 %	0	
0305.4170	--- tyynenmerenlohi, peratut, päättömät ja ilman pyrstöä	6 %	0	
0305.4180	--- merilohi ja tonavanjokilohi, peratut, päättömät ja ilman pyrstöä	6 %	0	
0305.4190	--- muut	6 %	0	
0305.4200	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0 %		Huomautus 2
0305.4310	--- kokonaiset	0 %		Huomautus 2
0305.4320	--- peratut ja päättömät	0 %		Huomautus 2
0305.4330	--- fileet	0 %		Huomautus 2
0305.4390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0305.4400	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)	0 %		Huomautus 2
0305.4900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0305.5100	-- turskat (*Gadus morhua*, *Gadus ogac*, *Gadus macrocephalus*)	0 %		Huomautus 2
0305.5200	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)	0 %		Huomautus 2
0305.5300	-- Bregmacerotidae-, Euclichthyidae-, Gadidae-, Macrouridae-, Melanonidae-, Merlucciidae-, Moridae- ja Muraenolepididae-heimoon kuuluvat kalat, ei kuitenkaan turska (*Gadus morhua*, *Gadus ogac*, *Gadus macrocephalus*)	0 %		Huomautus 2
0305.5400	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*), sardellit (*Engraulis* spp.), sardiinit (*Sardina pilchardus*, *Sardinops* spp.), *Sardinella* spp., kilohaili (*Sprattus sprattus*), makrillit (*Scomber scombrus*, *Scomber australasicus*, *Scomber japonicus*), *Rastrelliger*-suvun makrillit, *Scomberomorus*-suvun makrillit, perunpiikkimakrilli ja piikkimakrilli (*Trachurus* spp.), *Caranx*-suvun piikkimakrillit, oka-ahven (*Rachycentron canadum*), hopeavoikalat (*Pampus* spp.), saira (*Cololabis*	0 %		Huomautus 2

	saira), *Decapterus*-suvun makrillit, villakuore (*Mallotus villosus*), miekkakala (*Xiphias gladius*), kiilaboniitti (*Euthynnus affinis*), boniitit ja sardat (*Sarda* spp.), marliinit ja purjekalat (*Istiophoridae*-heimo)			
0305.5920	--- tyynenmerenlohen palat	0 %		Huomautus 2
0305.5930	--- merilohen palat	0 %		Huomautus 2
0305.5940	--- tonavanjokilohen palat	0 %		Huomautus 2
0305.5950	--- taimenen palat	0 %		Huomautus 2
0305.5990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0305.6100	-- silli ja silakka (*Clupea harengus*, *Clupea pallasii*)	0 %		Huomautus 2
0305.6200	-- turska (*Gadus morhua*, *Gadus ogac*, *Gadus macrocephalus*)	0 %		Huomautus 2
0305.6300	-- sardelli (*Engraulis* spp.)	0 %		Huomautus 2
0305.6400	-- tilapiat (*Oreochromis* spp.), merikissat (*Pangasius* spp., *Silurus* spp., *Clarias* spp., *Ictalurus* spp.), karpit (*Cyprinus* spp., *Carassius* spp., *Ctenopharyngodon idellus*, *Hypophthalmichthys* spp., *Cirrhinus* spp., *Mylopharyngodon piceus*, *Catla catla*, *Labeo* spp., *Osteochilus hasselti*, *Leptobarbus hoeveni*, *Megalobrama* spp.), ankeriaat (*Anguilla* spp.), niilinahven (*Lates niloticus*) ja käärmeenpääkalat (*Channa* spp.)	0 %		Huomautus 2
0305.6911	---- fileet, suolatut	0 %		Huomautus 2
0305.6912	---- fileet, suolavedessä	0 %		Huomautus 2
0305.6913	---- medaljongit (viipaleet, ”pihvit”), suolatut	0 %		Huomautus 2
0305.6914	----medaljongit (viipaleet, ”pihvit”), suolavedessä	0 %		Huomautus 2
0305.6915	---- muut osat tai palat, suolatut	0 %		Huomautus 2
0305.6916	---- muut osat tai palat, suolavedessä	0 %		Huomautus 2
0305.6919	---- muut	0 %		Huomautus 2
0305.6921	---- fileet, suolatut	0 %		Huomautus 2
0305.6922	---- fileet, suolavedessä	0 %		Huomautus 2
0305.6923	---- medaljongit (viipaleet, ”pihvit”), suolatut	0 %		Huomautus 2
0305.6924	---- medaljongit (viipaleet, ”pihvit”), suolavedessä	0 %		Huomautus 2
0305.6925	---- muut osat tai palat, suolatut	0 %		Huomautus 2
0305.6926	---- muut osat tai palat, suolavedessä	0 %		Huomautus 2
0305.6929	---- muut	0 %		Huomautus 2
0305.6990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0305.7111	---- valkopilkkahaista (*Carcharhinus longimanus*)	0 %		Huomautus 2
0305.7112	---- sinihaista (*Prionace glauca*)	0 %		Huomautus 2

0305.7113	---- sysihaista (*Carcharhinus Galapagensis*)	0 %		Huomautus 2
0305.7114	---- kampavasarahaista (*Sphyrna lewini*)	0 %		Huomautus 2
0305.7115	---- isovasarahaista (*Sphyrna mokarran*)	0 %		Huomautus 2
0305.7116	---- vasarahaista (*Sphyrna zygaena*)	0 %		Huomautus 2
0305.7117	---- *Mustelus mento* -hailajista	0 %		Huomautus 2
0305.7119	---- muut	0 %		Huomautus 2
0305.7121	---- kidushaista (*Hexanchus griseus*)	0 %		Huomautus 2
0305.7122	---- lattahaista (*Deania calcea*)	0 %		Huomautus 2
0305.7123	---- piikkihaista (*Squalus acanthias*)	0 %		Huomautus 2
0305.7124	---- saharauskuista (*Pristidae*)	0 %		Huomautus 2
0305.7129	---- muut	0 %		Huomautus 2
0305.7131	---- valashaista (*Rhincodon typus*)	0 %		Huomautus 2
0305.7132	---- jättiläishaista (*Cetorhinus maximus*)	0 %		Huomautus 2
0305.7139	---- muut	0 %		Huomautus 2
0305.7141	---- kettuhaista (*Alopias vulpinus*)	0 %		Huomautus 2
0305.7142	---- valkohaista (*Carcharodon carcharias*)	0 %		Huomautus 2
0305.7143	---- makrillihaista (*Isurus oxyrinchus*)	0 %		Huomautus 2
0305.7144	---- sillihaista (*Lamna nasus*)	0 %		Huomautus 2
0305.7149	---- muut	0 %		Huomautus 2
0305.7190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0305.7200	-- kalan pää, pyrstöt ja uimarakot	6 %	0	
0305.7910	--- Rajidae-heimon rauskujen evät	0 %		Huomautus 2
0305.7920	--- Mobulidae-heimon paholaisrauskujen evät	0 %		Huomautus 2
0305.7990	--- muut	6 %	0	
0306.1110	--- *Panulirus pascuensis* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.1120	--- *Jasus frontalis* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.1130	--- *Projasus bahamondei* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.1190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0306.1200	-- hummerit (*Homarus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0306.1410	--- taskuravut (*Cancer porteri*, *Metacarcinus edwardsii* (ex *Cancer edwarsii*), *Homalaspis plana*, *Taliepus dentatus*, *Romaleon setosus*, *Cancer plebejus*, *Ovalipes trimaculatus*)	0 %		Huomautus 2
0306.1421	---- kivirapu (*Lithodes santolla* (ex *antarcticus*))	0 %		Huomautus 2
0306.1422	---- *Lithodes* -suvun taskuravut	0 %		Huomautus 2

0306.1423	---- *Paralomis granulosa* -lajin taskuravut	0 %		Huomautus 2
0306.1424	---- *Paralomis* -suvun taskuravut	0 %		Huomautus 2
0306.1429	---- muut	0 %		Huomautus 2
0306.1490	--- muut	0 %		Huomautus 2
0306.1500	-- keisarihummerit (*Nephrops norvegicus*)	0 %		Huomautus 2
0306.1600	-- kylmän veden katkaravut (*Pandalus* spp., *Crangon crangon*)	0 %		Huomautus 2
0306.1711	---- *Heterocarpus reedi* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
0306.1712	---- *Penaeus vannamei* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
0306.1713	---- *Cryphiops caementarius* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
0306.1719	---- muut	0 %		Huomautus 2
0306.1721	---- *Cervimunida johni* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.1722	---- *Pleurocondes monodon* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.1729	---- muut	0 %		Huomautus 2
0306.1791	---- *Haliporoides diomedeae* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
0306.1799	---- muut	0 %		Huomautus 2
0306.1930	--- äyriäisten kuorista valmistetut jauhot, jauheet ja ”pelletit”	0 %		Huomautus 2
0306.1990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0306.3110	--- *Panulirus pascuensis* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.3120	--- *Jasus frontalis* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.3130	--- *Projasus bahamondei* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.3190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0306.3200	-- hummerit (*Homarus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0306.3310	--- taskuravut (*Cancer porteri*, *Metacarcinus edwardsii* (ex *Cancer edwarsii*), *Homalaspis plana*, *Taliepus dentatus*, *Romaleon setosus*, *Cancer plebejus*, *Ovalipes trimaculatus*)	0 %		Huomautus 2
0306.3321	---- kivirapu (*Lithodes santolla* (ex *antarcticus*))	0 %		Huomautus 2
0306.3322	---- *Lithodes* -suvun taskuravut	0 %		Huomautus 2
0306.3323	---- *Paralomis granulosa* -lajin taskuravut	0 %		Huomautus 2
0306.3324	---- *Paralomis* -suvun taskuravut	0 %		Huomautus 2
0306.3329	---- muut	0 %		Huomautus 2
0306.3390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0306.3400	-- keisarihummerit (*Nephrops norvegicus*)	0 %		Huomautus 2
0306.3510	--- katkaravut	0 %		Huomautus 2

0306.3520	--- hummerit	0 %		Huomautus 2
0306.3590	--- muut	0 %		Huomautus 2
0306.3611	---- *Heterocarpus reedi* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
0306.3612	---- *Penaeus vannamei* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
0306.3613	---- *Cryphiops caementarius* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
0306.3619	---- muut	0 %		Huomautus 2
0306.3621	---- *Cervimunida johni* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.3622	---- *Pleurocondes monodon* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
0306.3629	---- muut	0 %		Huomautus 2
0306.3691	---- *Haliporoides diomedeae* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
0306.3699	---- muut	0 %		Huomautus 2
0306.3930	--- äyriäisistä valmistetut jauhot, jauheet ja pelletit	0 %		Huomautus 2
0306.3990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0306.9100	-- langustit (*Palinurus* spp., *Panulirus* spp., *Jasus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0306.9200	-- hummerit (*Homarus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0306.9300	-- taskuravut	0 %		Huomautus 2
0306.9400	-- keisarihummerit (*Nephrops norvegicus*)	0 %		Huomautus 2
0306.9500	-- katkaravut	0 %		Huomautus 2
0306.9900	-- muut, myös ihmisravinnoksi soveltuvat äyriäisistä valmistetut jauhot, jauheet ja pelletit	0 %		Huomautus 2
0307.1110	--- chilenosterit (*Ostrea chilensis*)	0 %		Huomautus 2
0307.1120	--- tyynenmerenosterit (*Crassostrea gigas*)	0 %		Huomautus 2
0307.1190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.1210	--- chilenosterit (*Ostrea chilensis*)	0 %		Huomautus 2
0307.1220	--- tyynenmerenosterit (*Crassostrea gigas*)	0 %		Huomautus 2
0307.1290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.1900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0307.2110	--- *Argopecten purpuratus* -lajin kampasimpukat	0 %		Huomautus 2
0307.2120	--- *Chlamys patagónica* -lajin kampasimpukat	0 %		Huomautus 2
0307.2190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.2210	--- *Argopecten purpuratus* -lajin kampasimpukat	0 %		Huomautus 2
0307.2220	--- *Chlamys patagónica* -lajin kampasimpukat	0 %		Huomautus 2
0307.2290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.2910	--- *Argopecten purpuratus* -lajin kampasimpukat	0 %		Huomautus 2

0307.2920	--- *Chlamys patagónica* -lajin kampasimpukat	0 %		Huomautus 2
0307.2990	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.3100	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt	0 %		Huomautus 2
0307.3200	-- jäädytetyt	0 %		Huomautus 2
0307.3900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0307.4210	--- seepiat (*Sepia officinalis* ja *Rossia macrosoma*) ja kalmarit (*Sepiola* spp.)	0 %		Huomautus 2
0307.4220	--- kalmarit (*Ommastrephes* spp. *Loligo* spp. *Nototodarus* spp., *Sepioteithis* spp.)	0 %		Huomautus 2
0307.4290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.4310	--- kalmarit (*Ommastrephes* spp.)	0 %		Huomautus 2
0307.4320	--- seepian siivet tai *Dosidicus gigas* -lajin kalmarit, fileet	0 %		Huomautus 2
0307.4330	--- seepian siivet tai *Dosidicus gigas* -lajin kalmarit	0 %		Huomautus 2
0307.4340	--- seepian tai *Dosidicus gigas* -lajin kalmarin putkimaiset palat	0 %		Huomautus 2
0307.4390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.4900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0307.5110	--- meritursaat (*Octopus mimus*)	0 %		Huomautus 2
0307.5120	--- *Enteroctopus megalocyathus* -lajin meritursaat	0 %		Huomautus 2
0307.5190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.5210	--- meritursaat (*Octopus mimus*)	0 %		Huomautus 2
0307.5220	--- *Enteroctopus megalocyathus* -lajin meritursaat	0 %		Huomautus 2
0307.5290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.5900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0307.6000	- etanat, ei kuitenkaan rantakotilot	0 %		Huomautus 2
0307.7110	--- simpukat ja venussimpukat (*Protothaca thaca*) (*Ameghinomya antiqua*)	0 %		Huomautus 2
0307.7120	--- *Ensis macha* -lajin simpukat	0 %		Huomautus 2
0307.7190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.7211	---- *Protothaca thaca*, *Ameghinomya antiqua*	0 %		Huomautus 2
0307.7212	---- *Tawera gayi* -lajin venussimpukat	0 %		Huomautus 2
0307.7213	---- *Mesodesma donacium* -lajin simpukat	0 %		Huomautus 2
0307.7214	---- *Semele solida* -lajin simpukat	0 %		Huomautus 2
0307.7215	---- *Ensis macha* -lajin simpukat	0 %		Huomautus 2
0307.7216	---- *Tagelus dombeii* -lajin simpukat	0 %		Huomautus 2

0307.7219	---- muut	0 %		Huomautus 2
0307.7290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.7900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0307.8110	--- *Haliotis discus hannai* -lajin merikorvat	0 %		Huomautus 2
0307.8190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.8200	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt siipikotilot (*Strombus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0307.8310	--- Kalifornian punamerikorvat (*Haliotis rufescens*)	0 %		Huomautus 2
0307.8320	--- *Haliotis discus hannai* -lajin merikorvat	0 %		Huomautus 2
0307.8390	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.8400	-- jäädytetyt siipikotilot (*Strombus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0307.8700	-- muut merikorvat (*Haliotis* spp.)	0 %		Huomautus 2
0307.8800	-- muut siipikotilot (*Strombus* spp.)	0 %		Huomautus 2
0307.9130	--- *Concholepas concholepas* -lajin merikorvat	0 %		Huomautus 2
0307.9190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.9210	--- *Concholepas concholepas* -lajin merikorvat	0 %		Huomautus 2
0307.9221	---- *Zidona dufresnei* -lajin kotilot	0 %		Huomautus 2
0307.9222	---- *Trophon gervesianus* -lajin kotilot	0 %		Huomautus 2
0307.9223	---- *Argobuccinum*-suvun kotilot	0 %		Huomautus 2
0307.9224	---- *Thais chocolata* -lajin kotilot	0 %		Huomautus 2
0307.9229	---- muut	0 %		Huomautus 2
0307.9230	--- *Fissurella*-suvun maljakotilot	0 %		Huomautus 2
0307.9290	--- muut	0 %		Huomautus 2
0307.9900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0308.1100	-- elävät, tuoreet tai jäähdytetyt	0 %		Huomautus 2
0308.1200	-- jäädytetyt	0 %		Huomautus 2
0308.1900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0308.2110	--- merisiilen (*Loxechinus albus*) sukurauhaset	0 %		Huomautus 2
0308.2190	--- muut	0 %		Huomautus 2
0308.2210	--- merisiilen (*Loxechinus albus*) sukurauhaset	0 %		Huomautus 2
0308.2290	---- muut	0 %		Huomautus 2
0308.2900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0308.3000	- meduusat (*Rhopilema* spp.)	0 %		Huomautus 2
0308.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
0401.1000	- rasvapitoisuus enintään 1 painoprosentti	6 %	7	

0401.2000	- rasvapitoisuus suurempi kuin 1 painoprosentti mutta enintään 6 painoprosenttia	6 %	7	
0401.4000	- rasvapitoisuus suurempi kuin 6 painoprosenttia mutta enintään 10 painoprosenttia	6 %	7	
0401.5010	-- rasvapitoisuus suurempi kuin 10 painoprosenttia mutta enintään 12 painoprosenttia	6 %	7	
0401.5020	-- rasvapitoisuus 12 painoprosenttia:	6 %	7	
0401.5030	-- rasvapitoisuus suurempi kuin 12 painoprosenttia mutta enintään 26 painoprosenttia	6 %	7	
0401.5040	- rasvapitoisuus 26 painoprosenttia	6 %	7	
0401.5090	-- muut	6 %	7	
0402.1000	- jauheena, rakeina tai muussa kiinteässä muodossa, rasvapitoisuus enintään 1,5 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2111	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 6 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2112	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 6 painoprosenttia mutta enintään 12 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2113	---- rasvapitoisuus 12 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2114	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 12 painoprosenttia mutta enintään 18 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2115	---- rasvapitoisuus 18 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2116	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 18 painoprosenttia mutta enintään 24 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2117	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 24 painoprosenttia mutta enintään 26 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2118	---- rasvapitoisuus vähintään 26 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2120	--- kerma	6 %	7	
0402.2911	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 1,5 painoprosenttia mutta enintään 6 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2912	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 6 painoprosenttia mutta enintään 12 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2913	---- rasvapitoisuus 12 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2914	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 12 painoprosenttia mutta enintään 18 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2915	---- rasvapitoisuus 18 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2916	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 18 painoprosenttia mutta enintään 24 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2917	---- rasvapitoisuus suurempi kuin 24 painoprosenttia mutta enintään 26 painoprosenttia	6 %	7	
0402.2918	---- rasvapitoisuus vähintään 26 painoprosenttia	6 %	7	

0402.2920	--- kerma	6 %	7	
0402.9110	--- maito, nestemäisessä tai puolikiinteässä muodossa	6 %	7	
0402.9120	--- kerma	6 %	7	
0402.9910	--- maitotiiviste	6 %	7	
0402.9990	--- muu	6 %	7	
0403.1010	-- lisättyä hedelmää sisältävä	6 %	7	
0403.1020	-- lisättyä viljaa sisältävä	6 %	7	
0403.1090	-- muu	6 %	7	
0403.9000	- muu	6 %	7	
0404.1000	- hera ja modifioitu hera, myös tiivistetty tai lisättyä sokeria tai muuta makeutusainetta sisältävä	6 %	7	
0404.9000	- muu	6 %	7	
0405.1000	- voi	6 %	7	
0405.2000	- maidosta valmistetut levitteet	6 %	7	
0405.9000	- muut	6 %	7	
0406.1010	-- tuorejuusto (kypsyttämätön)	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.1020	-- kermajuusto	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.1030	-- Mozzarella	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.1090	-- muut	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.2000	- juustoraaste ja juustojauhe, juustolaadusta riippumatta	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.3000	- sulatejuusto, ei kuitenkaan raaste eikä jauhe	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.4000	- sinihomejuusto ja muut juustot, joissa on *Penicillium roqueforti* -homeitiöillä tuotettuja juovia	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.9010	-- Gouda ja goudatyyppinen juusto	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.9020	-- Cheddar ja cheddartyyppinen juusto	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.9030	-- Edam ja edamtyyppinen juusto	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.9040	-- Parmesaani ja parmesaanityyppinen juusto	6 %	7*	TRQ-Cheese
0406.9090	-- muu	6 %	7*	TRQ-Cheese
0407.1100	-- kananmunat	0 %		Huomautus 2
0407.1900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0407.2100	-- kananmunat	0 %		Huomautus 2
0407.2900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0407.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
0408.1100	-- kuivattu	0 %		Huomautus 2
0408.1900	-- muu	0 %		Huomautus 2

0408.9100	-- kuivatut	0 %		Huomautus 2
0408.9900	-- muut	0 %		Huomautus 2
0409.0010	- luonnonmukaisesti tuotettu	0 %		Huomautus 2
0409.0090	- muut	0 %		Huomautus 2
0410.0011	-- luonnonmukaisesti tuotetut	0 %		Huomautus 2
0410.0019	-- muut	0 %		Huomautus 2
0410.0021	-- luonnonmukaisesti tuotetut	0 %		Huomautus 2
0410.0029	-- muut	0 %		Huomautus 2
0410.0031	-- luonnonmukaisesti tuotetut	0 %		Huomautus 2
0410.0039	-- muut	0 %		Huomautus 2
0410.0090	- muut	0 %		Huomautus 2
1001.1100	-- siemenvilja	0 %		Huomautus 2
1001.1900	-- muut	0 %		Huomautus 2
1001.9100	-- siemenvilja	6 % + PBS	0	
1001.9911	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9912	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9913	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 18 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 25 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9919	---- muut	6 % + PBS	0	
1001.9921	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9922	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9923	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 18 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 25 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9929	---- muut	6 % + PBS	0	
1001.9931	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9932	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9933	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 18 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 25 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9939	---- muut	6 % + PBS	0	
1001.9941	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9942	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9943	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 18 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 25 painoprosenttia	6 % + PBS	0	

1001.9949	---- muut	6 % + PBS	0	
1001.9951	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9952	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9953	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 18 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 25 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9959	---- muut	6 % + PBS	0	
1001.9961	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9962	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9963	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 18 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 25 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9969	---- muut	6 % + PBS	0	
1001.9971	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9972	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9973	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 18 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 25 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9979	---- muut	6 % + PBS	0	
1001.9991	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9992	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 25 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 30 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9993	---- märkägluteenipitoisuus vähintään 18 painoprosenttia mutta vähemmän kuin 25 painoprosenttia	6 % + PBS	0	
1001.9999	---- muut	6 % + PBS	0	
1002.1000	- siemenvilja	0 %		Huomautus 2
1002.9010	-- ravinnoksi	0 %		Huomautus 2
1002.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1003.1000	- siemenvilja	0 %		Huomautus 2
1003.9010	-- ravinnoksi	0 %		Huomautus 2
1003.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1004.1000	- siemenvilja	0 %		Huomautus 2
1004.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
1005.1010	-- hybridimaissi	0 %		Huomautus 2
1005.1090	-- muu	0 %		Huomautus 2
1005.9010	-- tutkimukseen ja testaukseen	0 %		Huomautus 2
1005.9020	-- ravinnoksi	0 %		Huomautus 2

1005.9090	-- muu	0 %		Huomautus 2
1006.1010	-- siemenvilja	0 %		Huomautus 2
1006.1090	-- muu	0 %		Huomautus 2
1006.2000	- esikuorittu riisi (cargo- eli ruskeariisi)	0 %		Huomautus 2
1006.3010	-- jossa on enintään 5 painoprosenttia rikkoutuneita jyviä	0 %		Huomautus 2
1006.3020	-- jossa on enemmän kuin 5 painoprosenttia mutta enintään 15 painoprosenttia rikkoutuneita jyviä	0 %		Huomautus 2
1006.3090	-- muu	0 %		Huomautus 2
1006.4000	- rikkoutuneet riisinjyvät	0 %		Huomautus 2
1007.1000	- siemenvilja	0 %		Huomautus 2
1007.9010	-- ravinnoksi	0 %		Huomautus 2
1007.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1008.1000	- tattari	0 %		Huomautus 2
1008.2100	-- siemenvilja	0 %		Huomautus 2
1008.2900	-- muut	0 %		Huomautus 2
1008.3000	- kanariansiemenet	0 %		Huomautus 2
1008.4000	- fonio (*Digitaria* spp.)	0 %		Huomautus 2
1008.5010	-- luonnonmukaisesti kasvatettu	0 %		Huomautus 2
1008.5090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1008.6000	- ruisvehnä	0 %		Huomautus 2
1008.9000	- muu vilja	0 %		Huomautus 2
1101.0000	hienot vehnäjauhot sekä vehnän ja rukiin sekajauhot	6 % + PBS	0	
1102.2000	- maissijauho	0 %		Huomautus 2
1102.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
1103.1100	-- vehnää	6 %	3	
1103.1300	-- maissia	0 %		Huomautus 2
1103.1900	-- muuta viljaa	0 %		Huomautus 2
1103.2000	- viljapelletit	6 %	0	
1104.1200	-- kauraa	0 %		Huomautus 2
1104.1900	-- muuta viljaa	0 %		Huomautus 2
1104.2210	--- kuoritut	0 %		Huomautus 2
1104.2290	--- muut	0 %		Huomautus 2
1104.2300	-- maissia	0 %		Huomautus 2
1104.2900	-- muuta viljaa	0 %		Huomautus 2

1104.3000	- viljanjyvien alkiot, kokonaiset, valssatut, hiutaleiksi valmistetut tai jauhetut	0 %		Huomautus 2
1105.1000	- jauhot ja jauhe	0 %		Huomautus 2
1105.2000	- hiutaleet, jyväset ja pelletit	0 %		Huomautus 2
1106.1000	- nimikkeen 07.13 kuivatusta palkoviljasta valmistetut	0 %		Huomautus 2
1106.2000	- nimikkeen 07.14 saagosta, juurista tai mukuloista valmistetut	0 %		Huomautus 2
1106.3000	- 8 ryhmän tuotteista valmistetut	0 %		Huomautus 2
1107.1000	- paahtamattomat	0 %		Huomautus 2
1107.2000	- paahdetut	0 %		Huomautus 2
1108.1100	-- vehnätärkkelys	0 %		Huomautus 2
1108.1200	-- maissitärkkelys	0 %		Huomautus 2
1108.1300	-- perunatärkkelys	0 %		Huomautus 2
1108.1400	-- maniokkitärkkelys (kassavatärkkelys)	0 %		Huomautus 2
1108.1900	-- muu tärkkelys	0 %		Huomautus 2
1108.2000	- inuliini	0 %		Huomautus 2
1109.0000	vehnägluteeni, myös kuivattu	0 %		Huomautus 2
1201.1000	- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1201.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
1202.3000	- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1202.4100	-- kuorelliset	0 %		Huomautus 2
1202.4200	-- kuoritut, myös murskatut	0 %		Huomautus 2
1203.0000	Kopra	0 %		Huomautus 2
1204.0010	- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1204.0090	- muut	0 %		Huomautus 2
1205.1010	-- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1205.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1205.9010	-- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1205.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1206.0010	- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1206.0090	- muut	0 %		Huomautus 2
1207.1000	- palmunpähkinät ja -ytimet	0 %		Huomautus 2
1207.2100	-- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1207.2900	-- muut	0 %		Huomautus 2

1207.3010	-- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1207.3090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1207.4010	-- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1207.4090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1207.5010	-- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1207.5090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1207.6010	-- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1207.6090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1207.7010	-- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1207.7090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1207.9110	--- kylvämiseen tarkoitetut	0 %		Huomautus 2
1207.9190	--- muut	0 %		Huomautus 2
1207.9900	-- muut	0 %		Huomautus 2
1208.1000	- soijapavuista valmistetut	0 %		Huomautus 2
1208.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
1209.1000	- sokerijuurikkaansiemenet	0 %		Huomautus 2
1209.2100	-- sini- eli rehumailasen (alfalfa) siemenet	0 %		Huomautus 2
1209.2210	--- puna-apila (*Trifolium pratense*)	0 %		Huomautus 2
1209.2220	--- veriapila (*Trifolium incarnatum* L.)	0 %		Huomautus 2
1209.2230	--- valkoapila (*Trifolium repens* L.)	0 %		Huomautus 2
1209.2290	--- muut	0 %		Huomautus 2
1209.2300	-- nadansiemenet	0 %		Huomautus 2
1209.2400	-- niittynurmikan (*Poa pratensis* L.) siemenet	0 %		Huomautus 2
1209.2500	-- raiheinän (*Lolium multiflorum* Lam., *Lolium perenne* L.) siemenet	0 %		Huomautus 2
1209.2910	-- lupiini (*Lupinus* spp.)	0 %		Huomautus 2
1209.2920	--- koiranheinä (*Dactylis glomerata*)	0 %		Huomautus 2
1209.2930	--- mesikkä (*Melilotus* spp.)	0 %		Huomautus 2
1209.2940	--- virna (*Vicia* spp.)	0 %		Huomautus 2
1209.2990	--- muut	0 %		Huomautus 2
1209.3010	-- hibiskus (*Hibiscus esculentus*)	0 %		Huomautus 2
1209.3090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9111	---- lehtimangoldi (*Beta vulgaris* var. *Cicla*)	0 %		Huomautus 2
1209.9112	---- punajuuri (*Beta vulgaris* var. *Conditiva*)	0 %		Huomautus 2

1209.9113	---- pinaatti (*Spinacea oleracea*)	0 %		Huomautus 2
1209.9119	---- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9121	---- juurisikuri (*Cichorium intybus sativa*)	0 %		Huomautus 2
1209.9122	---- artisokka (*Cynara scolymus*)	0 %		Huomautus 2
1209.9123	---- sikuri (*Cichorium intybus* L.)	0 %		Huomautus 2
1209.9124	---- salaatti (*Lactuca sativa*)	0 %		Huomautus 2
1209.9125	---- salaattisikuri (*Cicchorium intybus foliosum*)	0 %		Huomautus 2
1209.9129	---- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9131	---- parsakaali (*Brassica oleracea* var. *italica*)	0 %		Huomautus 2
1209.9132	---- kukkakaali (*Brassica oleracea* var. *botrytis*)	0 %		Huomautus 2
1209.9133	---- kyssäkaali (*Brassica oleracea gongyloides*)	0 %		Huomautus 2
1209.9134	---- retiisi (*Raphanus sativus*)	0 %		Huomautus 2
1209.9135	---- keräkaali (*Brassica oleracea* var. *capitata*)	0 %		Huomautus 2
1209.9136	---- sinappikaali (*Eruca sativa*)	0 %		Huomautus 2
1209.9139	---- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9141	---- *Cucurbita ficifolia* -lajin kurpitsa	0 %		Huomautus 2
1209.9142	---- zucchini (kesäkurpitsa) (*Cucurbita pepo* var. *medullosa*)	0 %		Huomautus 2
1209.9144	---- kurkku (*Cucumis sativus*)	0 %		Huomautus 2
1209.9145	---- vesimeloni (*Citrullus lanatus*)	0 %		Huomautus 2
1209.9146	---- muut kurpitsat ja zucchinit (*Cucurbita* spp.)	0 %		Huomautus 2
1209.9149	---- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9151	---- valkosipuli (*Allium sativum*)	0 %		Huomautus 2
1209.9152	---- pillisipuli (*Allium fistulossum*)	0 %		Huomautus 2
1209.9153	---- kepasipuli (*Allium cepa*)	0 %		Huomautus 2
1209.9154	---- parsa (*Asparagus officinalis*)	0 %		Huomautus 2
1209.9155	---- purjo (*Allium porrum*)	0 %		Huomautus 2
1209.9159	---- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9161	---- chilipaprika (*Capsicum frutescens*)	0 %		Huomautus 2
1209.9162	---- munakoiso (*Solanum melongena*)	0 %		Huomautus 2
1209.9163	---- maustepaprika (*Capsicum annuum*)	0 %		Huomautus 2
1209.9164	---- tupakka (*Nicotiana tabacum* L.)	0 %		Huomautus 2
1209.9165	---- tomaatti (*Lycopersicum esculentum*)	0 %		Huomautus 2
1209.9169	---- muut	0 %		Huomautus 2

1209.9171	---- selleri (*Apium graveolens*)	0 %		Huomautus 2
1209.9172	---- fenkoli (*Foeniculum vulgare*)	0 %		Huomautus 2
1209.9173	---- persilja (*Petroselinum crispum*)	0 %		Huomautus 2
1209.9174	---- porkkana (*Daucus carota*)	0 %		Huomautus 2
1209.9179	---- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9181	---- basilika (*Ocimum basilicum*)	0 %		Huomautus 2
1209.9182	---- rosmariini (*Rosmarinus officinalis*)	0 %		Huomautus 2
1209.9189	---- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9190	--- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9911	---- Pinjansiemenet (*Pinus* spp.)	0 %		Huomautus 2
1209.9919	---- muut	0 %		Huomautus 2
1209.9990	--- muut	0 %		Huomautus 2
1210.1000	- murskaamattomat, jauhamattomat ja pelleteiksi valmistamattomat humalantähkät	0 %		Huomautus 2
1210.2000	- murskatut, jauhetut tai pelleteiksi valmistetut humalantähkät; lupuliini	0 %		Huomautus 2
1211.2000	- ginsengjuuri	0 %		Huomautus 2
1211.3000	- kokapensaan lehdet	0 %		Huomautus 2
1211.4000	- unikko, lukuun ottamatta siemeniä	0 %		Huomautus 2
1211.5000	- efedrat	0 %		Huomautus 2
1211.9011	--- luonnonmukaisesti kasvatetun boldopuun lehdet	0 %		Huomautus 2
1211.9019	--- muut	0 %		Huomautus 2
1211.9020	-- oregano	0 %		Huomautus 2
1211.9030	-- torajyvä (*Claviceps purpurea*)	0 %		Huomautus 2
1211.9040	-- stevian (*Stevia rebaudiana*) lehdet	0 %		Huomautus 2
1211.9050	-- mäkikuisma (*Hypericum perforatum*)	0 %		Huomautus 2
1211.9061	--- luonnonmukaisesti kasvatetut	0 %		Huomautus 2
1211.9069	--- muu	0 %		Huomautus 2
1211.9071	--- siemenet ja tyhjät siemenet	0 %		Huomautus 2
1211.9072	--- akanat	0 %		Huomautus 2
1211.9079	--- muut	0 %		Huomautus 2
1211.9081	--- siemenet ja tyhjät siemenet	0 %		Huomautus 2
1211.9082	--- akanat	0 %		Huomautus 2
1211.9083	--- kukat ja lehdet	0 %		Huomautus 2

1211.9089	--- muut	0 %		Huomautus 2
1211.9092	--- luonnonmukaisesti kasvatetun maquipuun lehdet	0 %		Huomautus 2
1211.9093	--- muut maquipuun lehdet	0 %		Huomautus 2
1211.9094	--- muut luonnonmukaisesti kasvatetut	0 %		Huomautus 2
1211.9099	--- muut	0 %		Huomautus 2
1212.2110	--- punalevät	0 %		Huomautus 2
1212.2120	--- *Gracilaria*-suvun merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2130	--- *Lessonia*-suvun merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2140	--- *Iridaea*-suvun merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2150	--- merisalaatti (*Gigartina* spp.)	0 %		Huomautus 2
1212.2160	--- *Macrocystis*-suvun merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2170	--- *Durvillaea Antarctica* -lajin merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2190	--- muut	0 %		Huomautus 2
1212.2910	--- punalevät	0 %		Huomautus 2
1212.2920	--- *Gracilaria*-suvun merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2930	--- *Lessonia*-suvun merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2940	--- *Iridaea*-suvun merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2950	--- merisalaatti (*Gigartina* spp.)	0 %		Huomautus 2
1212.2960	--- *Macrocystis*-suvun merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2970	--- *Durvillaea Antarctica* -lajin merilevä	0 %		Huomautus 2
1212.2990	--- muut	0 %		Huomautus 2
1212.9100	-- sokerijuurikas	6 %	0	
1212.9200	-- johanneksenleipä	0 %		Huomautus 2
1212.9300	-- sokeriruoko	6 %	0	
1212.9400	-- juurisikurit	6 %	0	
1212.9900	- muut			
ex 1212.9900	-- johanneksenleivän siemenet ja aprikoosin, persikan tai luumun kivet ja sydämet	0 %		Huomautus 2
ex 1212.9900	-- muut	6 %	0	
1213.0000	valmistamattomat oljet ja akanat, myös silputut, jauhetut, puristetut tai pelleteiksi valmistetut	0 %		Huomautus 2
1214.1000	- sini- eli rehumailasjauho (alfalfajauho) ja -pelletit	0 %		Huomautus 2
1214.9010	-- lupiinit (*Lupinus* spp.)	0 %		Huomautus 2
1214.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2

1501.1000	- sianihra (laardi)	0 %		Huomautus 2
1501.2000	- muu sianrasva	0 %		Huomautus 2
1501.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
1502.1010	-- sekoitetut (mukaan lukien ”premier jus”)	0 %		Huomautus 2
1502.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1502.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
1503.0000	Laardistearіini, laardiöljy, oleostearіini, oleomargariini ja taliöljy, emulgoimattomat, sekoittamattomat tai muutoin valmistamattomat	0 %		Huomautus 2
1504.1000	- kalanmaksaöljyt ja niiden jakeet	0 %		Huomautus 2
1504.2010	-- kalaöljy, raaka	0 %		Huomautus 2
1504.2020	-- kalaöljy, puhdistettu tai puoliksi puhdistettu	0 %		Huomautus 2
1504.2090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1504.3000	- merinisäkäsrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet	0 %		Huomautus 2
1505.0000	Villarasva ja siitä saadut rasva-aineet (myös lanoliini)	0 %		Huomautus 2
1506.0000	Muut eläinrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat	0 %		Huomautus 2
1507.1000	- raaka öljy, myös sellainen, josta kasvilima on poistettu	6 %	3	
1507.9010	-- irtotavarana	6 %	7	
1507.9090	-- muut	6 %	7	
1508.1000	- raaka öljy	6 %	0	
1508.9000	- muut	6 %	0	
1509.1011	--- enintään 5 litraa vetävissä astioissa	0 %		Huomautus 2
1509.1019	--- muut:	0 %		Huomautus 2
1509.1091	--- enintään 5 litraa vetävissä astioissa	0 %		Huomautus 2
1509.1099	--- muut	0 %		Huomautus 2
1509.9010	-- luonnonmukaisesti kasvatetut	0 %		Huomautus 2
1509.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1510.0000	Muut yksinomaan oliiveista saadut öljyt ja niiden jakeet, myös puhdistetut, mutta kemiallisesti muuntamattomat, myös näiden öljyjen tai jakeiden ja nimikkeen 15.09 öljyjen tai jakeiden sekoitukset	0 %		Huomautus 2
1511.1000	- raaka öljy	6 %	0	
1511.9000	- muut	6 %	7	
1512.1110	--- auringonkukkaöljy ja sen jakeet	0 %		Huomautus 2
1512.1120	--- safloriöljy ja sen jakeet	0 %		Huomautus 2

1512.1911	---- irtotavarana	0 %		Huomautus 2
1512.1919	---- muut	0 %		Huomautus 2
1512.1920	--- safloriöljy ja sen jakeet	0 %		Huomautus 2
1512.2100	-- raaka öljy, myös sellainen, josta gossypoli on poistettu	6 %	0	
1512.2900	-- muut	6 %	3	
1513.1100	-- raaka öljy	6 %	0	
1513.1900	-- muut	6 %	0	
1513.2100	-- raaka öljy	6 %	0	
1513.2900	-- muut	6 %	3	
1514.1100	-- raaka öljy	6 %	7	
1514.1900	-- muut	6 %	3	
1514.9100	-- raaka öljy	6 %	3	
1514.9900	-- muut	6 %	3	
1515.1100	-- raaka öljy	0 %		Huomautus 2
1515.1900	-- muut	0 %		Huomautus 2
1515.2100	-- raaka öljy	0 %		Huomautus 2
1515.2900	-- muut	0 %		Huomautus 2
1515.3000	- risiiniöljy ja sen jakeet	0 %		Huomautus 2
1515.5000	- seesamiöljy ja sen jakeet	6 %	0	
1515.9011	--- luonnonmukaisesti kasvatettua ruusunmarjaa	6 %	3	
1515.9019	--- muut	6 %	3	
1515.9021	--- luonnonmukaisesti kasvatettuja avokadoja	0 %		Huomautus 2
1515.9029	--- muita avokadoja	0 %		Huomautus 2
1515.9031	--- luonnonmukaisesti kasvatetut	0 %		Huomautus 2
1515.9039	--- muut	0 %		Huomautus 2
1515.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1516.1011	--- kalaöljyt	0 %		Huomautus 2
1516.1012	--- merinisäkäsöljyt	0 %		Huomautus 2
1516.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1516.2000	- kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet	0 %		Huomautus 2
1517.1010	-- tuotetta lähinnä olevan pakkauksen nettopaino enintään 1 kg	0 %		Huomautus 2
1517.1090	-- muu	0 %		Huomautus 2
1517.9010	-- kasviöljyjen seokset, raa’at	6 %	7	

1517.9020	-- kasviöljyjen seokset, puhdistetut	6 %	7	
1517.9090	-- muut	6 %	7	
1518.0000	Eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, keitetyt, hapetetut, dehydratoidut, rikitetyt, puhalletut, tyhjössä tai inertissä kaasussa kuumentamalla polymeroidut tai muutoin kemiallisesti muunnetut, muut kuin nimikkeen 15.16 eläin- ja kasvirasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet; muualle kuulumattomat syötäväksi kelpaamattomat seokset ja valmisteet, jotka on valmistettu eläin- tai kasvirasvoista tai -öljyistä tai tämän ryhmän eri rasvojen ja öljyjen jakeista	0 %		Huomautus 2
1520.0000	Raaka glyseroli; glyserolivesi ja -lipeä	0 %		Huomautus 2
1521.1000	- kasvivahat	0 %		Huomautus 2
1521.9011	--- luonnonmukaisesti kasvatetut	0 %		Huomautus 2
1521.9019	--- muut	0 %		Huomautus 2
1521.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1522.0000	Degras; rasva-aineiden tai eläin- ja kasvivahojen käsittelyssä syntyneet jätteet	0 %		Huomautus 2
1601.0000	Makkarat ja niiden kaltaiset tuotteet, jotka on valmistettu lihasta, muista eläimenosista tai verestä; näihin tuotteisiin perustuvat elintarvikevalmisteet	0 %		Huomautus 2
1602.1000	- homogenoidut valmisteet	0 %		Huomautus 2
1602.2000	- eläimenmaksasta valmistetut	0 %		Huomautus 2
1602.3110	--- valmistetut tai maustetut palat	0 %		Huomautus 2
1602.3120	--- pateet ja levitteet	0 %		Huomautus 2
1602.3130	--- kinkku	0 %		Huomautus 2
1602.3190	--- muut	0 %		Huomautus 2
1602.3210	--- valmistetut tai maustetut palat	0 %		Huomautus 2
1602.3220	--- pateet ja levitteet	0 %		Huomautus 2
1602.3230	--- luuttomat koipipalat (pulpa)	0 %		Huomautus 2
1602.3290	--- muut	0 %		Huomautus 2
1602.3900	-- muut	0 %		Huomautus 2
1602.4100	-- kinkku ja sen palat	0 %		Huomautus 2
1602.4200	-- lapa ja sen palat	0 %		Huomautus 2
1602.4900	-- muut, myös sekavalmisteet	0 %		Huomautus 2
1602.5000	- naudasta valmistetut	0 %		Huomautus 2
1602.9010	-- metsäkauriista valmistetut	0 %		Huomautus 2
1602.9020	-- villisiasta valmistetut	0 %		Huomautus 2

1602.9030	-- peurasta valmistetut	0 %		Huomautus 2
1602.9040	-- kanista valmistetut	0 %		Huomautus 2
1602.9050	-- fasaanista valmistetut	0 %		Huomautus 2
1602.9060	-- hanhesta valmistetut	0 %		Huomautus 2
1602.9070	-- peltopyystä valmistetut	0 %		Huomautus 2
1602.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1603.0000	Lihasta, kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä tai muista vedessä elävistä selkärangattomista saadut uutteet ja mehut	0 %		Huomautus 2
1604.1110	--- savustetut	0 %		Huomautus 2
1604.1190	--- muut	0 %		Huomautus 2
1604.1200	-- silli ja silakka	0 %		Huomautus 2
1604.1311	---- suolavedessä	0 %		Huomautus 2
1604.1312	---- tomaattikastikkeessa	0 %		Huomautus 2
1604.1319	---- muut	0 %		Huomautus 2
1604.1390	--- muut	0 %		Huomautus 2
1604.1410	--- tonnikalat	6 %	0	
1604.1420	--- boniitti	6 %	0	
1604.1430	--- sardat	0 %		Huomautus 2
1604.1500	-- makrillit	0 %		Huomautus 2
1604.1610	--- öljyssä	0 %		Huomautus 2
1604.1690	--- muut	0 %		Huomautus 2
1604.1700	-- ankeriaat			
ex 1604.1700	--- fileet (ns. ”loins”)	6 %	0	
ex 1604.1700	--- muut	0 %		Huomautus 2
1604.1800	-- hain evät			
ex 1604.1800	--- fileet (ns. ”loins”)	6 %	0	
ex 1604.1800	--- muut	0 %		Huomautus 2
1604.1911	---- suolavedessä	0 %		Huomautus 2
1604.1912	---- tomaattikastikkeessa	0 %		Huomautus 2
1604.1913	---- öljyssä	0 %		Huomautus 2
1604.1919	---- muut	0 %		Huomautus 2
1604.1920	--- kapinpartanilkka	0 %		Huomautus 2

1604.1930	--- taimen	0 %		Huomautus 2
1604.1940	--- kummelitursk a	0 %		Huomautus 2
1604.1990	--- muut			
ex 1604.1990	---- fileet (ns. ”loins”)	6 %	0	
ex 1604.1990	---- *Euthynnus*-suvun kalat	6 %	0	
ex 1604.1990	---- muut	0 %		Huomautus 2
1604.2010	-- tonnikalasta	6 %	0	
1604.2020	-- sardasta	0 %		Huomautus 2
1604.2030	-- tyynenmerenlohesta, merilohesta tai tonavanjokilohesta	0 %		Huomautus 2
1604.2040	-- sardiinista ja piikkimakrillista	0 %		Huomautus 2
1604.2050	-- makrillista	0 %		Huomautus 2
1604.2060	-- sardellista (aito anjovis)	0 %		Huomautus 2
1604.2070	-- kummelitursk asta	0 %		Huomautus 2
1604.2090	-- muut			
ex 1604.2090	--- fileet (ns. ”loins”)	6 %	0	
ex 1604.2090	--- boniitista tai muusta *Euthynnus*-suvun kalasta	6 %	0	
ex 1604.2090	--- muut	0 %		Huomautus 2
1604.3100	-- kaviaari	0 %		Huomautus 2
1604.3200	-- kaviaarinkorvikkeet	0 %		Huomautus 2
1605.1011	--- ilmanpitävissä pakkauksissa	0 %		Huomautus 2
1605.1012	--- jäädytetyt	0 %		Huomautus 2
1605.1019	--- muut	0 %		Huomautus 2
1605.1021	--- *Lithodes*-suvun taskuravut, ilmanpitävissä pakkauksissa	0 %		Huomautus 2
1605.1022	--- kivirapu (*Lithodes santolla*), ilmanpitävissä pakkauksissa	0 %		Huomautus 2
1605.1023	--- *Paralomis granulosa* -lajin taskuravut, ilmanpitävissä pakkauksissa	0 %		Huomautus 2
1605.1024	--- *Paralomis*-suvun taskuravut, ilmanpitävissä pakkauksissa	0 %		Huomautus 2
1605.1025	--- *Lithodes*-suvun taskuravut, jäädytetyt	0 %		Huomautus 2
1605.1026	--- kivirapu (*Lithodes santolla*), jäädytetyt	0 %		Huomautus 2

1605.1027	--- *Paralomis granulosa* -lajin taskuravut, jäädytetyt	0 %		Huomautus 2
1605.1028	--- *Paralomis*-suvun taskuravut, jäädytetyt	0 %		Huomautus 2
1605.1029	--- muut	0 %		Huomautus 2
1605.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2111	---- *Heterocarpus reedi* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2112	---- *Penaeus vannamei* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2113	---- *Cryphiops caementarius* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2119	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2121	---- *Heterocarpus reedi* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2122	---- *Penaeus vannamei* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2123	---- *Cryphiops caementarius* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2129	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2131	---- *Cervimunida johni* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
1605.2132	---- *Pleurocondes monodon* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
1605.2139	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2141	---- *Cervimunida johni* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
1605.2142	---- *Pleurocondes monodon* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
1605.2149	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2151	---- *Haliporoides diomedeae* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2159	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2161	---- *Haliporoides diomedeae* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2169	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2911	---- *Heterocarpus reedi* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2912	---- *Penaeus vannamei* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2913	---- *Cryphiops caementarius* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2919	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2921	---- *Cervimunida johni* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
1605.2922	---- *Pleurocondes monodon* -lajin langustit	0 %		Huomautus 2
1605.2929	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2931	---- *Haliporoides diomedeae* -lajin katkaravut	0 %		Huomautus 2
1605.2939	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.2990	--- muut	0 %		Huomautus 2
1605.3000	- hummerit	0 %		Huomautus 2
1605.4000	- muut äyriäiset	0 %		Huomautus 2

1605.5100	-- osterit	0 %		Huomautus 2
1605.5210	--- kampasimpukat (*Argopecten purpuratus*), (*Chlamys patagonica*)	0 %		Huomautus 2
1605.5290	--- muut	0 %		Huomautus 2
1605.5300	-- sinisimpukat	0 %		Huomautus 2
1605.5410	--- *Dosidicus gigas* -lajin kalmarit	0 %		Huomautus 2
1605.5490	--- muut	0 %		Huomautus 2
1605.5500	-- meritursaat	0 %		Huomautus 2
1605.5611	---- *Protothaca thaca*, *Ameghinomya antiqua*	0 %		Huomautus 2
1605.5612	---- *Tawera gayi* -lajin venussimpukat	0 %		Huomautus 2
1605.5619	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.5690	--- muut	0 %		Huomautus 2
1605.5710	--- *Haliotis discus hannai* -lajin merikorvat	0 %		Huomautus 2
1605.5790	--- muut	0 %		Huomautus 2
1605.5800	-- etanat, ei kuitenkaan rantakotilot	0 %		Huomautus 2
1605.5910	--- *Mesodesma donacium*- ja *Solen macha* -lajien simpukat	0 %		Huomautus 2
1605.5920	--- *Concholepas concholepas* -lajin merikorvat	0 %		Huomautus 2
1605.5931	---- *Zidona dufresnei* -lajin kotilot	0 %		Huomautus 2
1605.5932	---- *Trophon geversianus* -lajin kotilot	0 %		Huomautus 2
1605.5933	---- *Argobuccinum*-suvun kotilot	0 %		Huomautus 2
1605.5934	---- *Thais chocolata* -lajin kotilot	0 %		Huomautus 2
1605.5939	---- muut	0 %		Huomautus 2
1605.5940	--- *Fissurella*-suvun maljakotilot	0 %		Huomautus 2
1605.5950	--- *Tagelus dombeii* -lajin simpukat	0 %		Huomautus 2
1605.5960	--- *Ensis macha* -lajin simpukat	0 %		Huomautus 2
1605.5970	--- *Gari solida* -lajin simpukat	0 %		Huomautus 2
1605.5990	--- muut	0 %		Huomautus 2
1605.6100	-- merimakkarat	0 %		Huomautus 2
1605.6200	-- merisiilit	0 %		Huomautus 2
1605.6300	-- meduusat	0 %		Huomautus 2
1605.6900	-- muut	0 %		Huomautus 2
1701.1200	-- juurikassokeri	6 % + PBS	E	
1701.1300	-- tämän ryhmän 2 alanimikehuomautuksessa tarkoitettu ruokosokeri	6 % + PBS	E	

1701.1400	-- muu ruokosokeri	6 % + PBS	E	
1701.9100	-- lisättyä maku- tai väriainetta sisältävä	6 % + PBS	E	
1701.9910	--- ruokosokeri, puhdistettu	6 % + PBS	E	
1701.9920	--- juurikassokeri, puhdistettu	6 % + PBS	E	
1701.9990	--- muut	6 % + PBS	E	
1702.1100	-- laktoosipitoisuus vedettömänä laktoosina ilmaistuna vähintään 99 prosenttia kuiva-aineen painosta	6 %	7	
1702.1900	-- muut	6 %	7	
1702.2000	- vaahterasokeri ja vaahterasiirappi	6 %	7	
1702.3000	- glukoosi ja glukoosisiirappi, joissa ei ole lainkaan fruktoosia tai joissa sitä on vähemmän kuin 20 prosenttia kuivapainosta	6 %	7	
1702.4000	- glukoosi ja glukoosisiirappi, joissa on fruktoosia vähintään 20 prosenttia mutta vähemmän kuin 50 prosenttia kuivapainosta, ei kuitenkaan inverttisokeri	6 %	7	
1702.5000	- kemiallisesti puhdas fruktoosi	6 %	7	
1702.6010	-- päärynästä	6 %	7	
1702.6020	-- omenasta	6 %	7	
1702.6090	-- muusta	6 %	7	
1702.9010	-- karamelliväri	6 %	7	
1702.9020	-- hunajankorvikkeet, myös sekoitettuna luonnonhunajaan	6 %	7	
1702.9090	-- muut	6 %	7	
1703.1000	- ruokosokerimelassi	6 %	7	
1703.9000	- muu	6 %	7	
1704.1010	-- sokerilla kuorrutettu	0 %		Huomautus 2
1704.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1704.9020	-- makeiset (bonbons)	0 %		Huomautus 2
1704.9030	-- makeiset (caramels)	0 %		Huomautus 2
1704.9050	-- makeiset (sweets)	0 %		Huomautus 2
1704.9060	-- sokerikumimakeiset	0 %		Huomautus 2
1704.9070	-- nougat	0 %		Huomautus 2
1704.9080	sokerivalmisteet, jotka on tehty kokonaan tai osittain dulce de lechestä	0 %		Huomautus 2
1704.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1901.1010	-- joissa on kiinteitä maitotuotteita enemmän kuin 10 painoprosenttia	0 %		Huomautus 2

1901.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1901.2010	-- joissa on maitorasvaa enemmän kuin 25 painoprosenttia, ei vähittäismyyntimuodossa	6 %	3	
1901.2090	--muut	6 %	3	
1901.9011	--- karamelliväri	0 %		Huomautus 2
1901.9019	--- muu	0 %		Huomautus 2
1901.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1902.1100	-- munaa sisältävät	0 %		Huomautus 2
1902.1910	--- spagetti	0 %		Huomautus 2
1902.1920	--- makaronivalmisteet keittoja varten	0 %		Huomautus 2
1902.1990	--- muut	0 %		Huomautus 2
1902.2010	-- lihalla täytetyt makaronivalmisteet	0 %		Huomautus 2
1902.2090	-- muut	0 %		Huomautus 2
1902.3000	- muut makaronivalmisteet	0 %		Huomautus 2
1902.4000	- couscous	0 %		Huomautus 2
1903.0000	Tapioka ja tärkkelyksestä valmistetut tapiokankorvikkeet, hiutaleina, jyvinä, helmisuurimoina, seulomisjääminä tai niiden kaltaisessa muodossa	0 %		Huomautus 2
1904.1000	- viljasta tai viljatuotteista paisuttamalla tai paahtamalla tehdyt elintarvikevalmisteet	0 %		Huomautus 2
1904.2000	- paahtamattomista viljahiutaleista tai paahtamattomien viljahiutaleiden ja paahdettujen viljahiutaleiden tai paisutetun viljan sekoituksesta saadut elintarvikevalmisteet	0 %		Huomautus 2
1904.3000	- bulgurvehnä	0 %		Huomautus 2
1904.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
1905.1000	- näkkileipä	0 %		Huomautus 2
1905.2000	- maustekakut	0 %		Huomautus 2
1905.3100	-- makeat keksit ja pikkuleivät (sweet biscuits)	0 %		Huomautus 2
1905.3200	-- vohvelit ja vohvelikeksit	0 %		Huomautus 2
1905.4000	- korput, paahdettu leipä ja niiden kaltaiset paahdetut tuotteet	0 %		Huomautus 2
1905.9010	-- alfajores-täytekeksit	0 %		Huomautus 2
1905.9020	-- bizcocho-leivonnaiset	0 %		Huomautus 2
1905.9030	-- voileipäkeksit	0 %		Huomautus 2
1905.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2101.1111	---- valmistettu luonnonmukaisesti tuotetuista kahvipavuista	0 %		Huomautus 2

2101.1119	---- muut	0 %		Huomautus 2
2101.1191	---- valmistettu luonnonmukaisesti tuotetuista kahvipavuista	0 %		Huomautus 2
2101.1199	---- muut	0 %		Huomautus 2
2101.1200	-- uutteisiin, esansseihin tai tiivisteisiin perustuvat valmisteet tai kahviin perustuvat valmisteet	0 %		Huomautus 2
2101.2010	-- teeuutteet, -esanssit ja -tiivisteet sekä näihin uutteisiin, esansseihin ja tiivisteisiin taikka teehen perustuvat valmisteet	0 %		Huomautus 2
2101.2090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2101.3000	- paahdettu juurisikuri ja muut paahdetut kahvinkorvikkeet sekä niiden uutteet, esanssit ja tiivisteet	0 %		Huomautus 2
2102.1000	- elävä eli aktiivinen hiiva	0 %		Huomautus 2
2102.2000	- kuollut eli inaktiivinen hiiva; muut kuolleet yksisoluiset mikro-organismit	0 %		Huomautus 2
2102.3000	- valmistetut leivinjauheet	0 %		Huomautus 2
2103.1000	- soijakastike	0 %		Huomautus 2
2103.2010	-- tomaattiketsuppi	0 %		Huomautus 2
2103.2090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2103.3000	- sinappijauho ja valmistettu sinappi	0 %		Huomautus 2
2103.9010	-- maustamisvalmisteita olevat sekoitukset	0 %		Huomautus 2
2103.9020	-- majoneesi	0 %		Huomautus 2
2103.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2104.1010	-- kermamaiset keitot ja valmisteet niitä varten	0 %		Huomautus 2
2104.1020	-- keitot ja valmisteet niitä varten	0 %		Huomautus 2
2104.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2104.2010	-- pikkulasten ruoaksi tarkoitetut valmisteet	0 %		Huomautus 2
2104.2090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2105.0010	- vesipohjaiset	0 %		Huomautus 2
2105.0020	- maito- tai kermapohjaiset	0 %		Huomautus 2
2105.0090	- muut	0 %		Huomautus 2
2106.1010	-- proteiinitiivisteet	0 %		Huomautus 2
2106.1020	-- teksturoidut proteiiniaineet	0 %		Huomautus 2
2106.9010	-- jauheet, joita käytetään vanukkaiden, kermamaisten keittojen, hyytelöiden ja vastaavien valmistukseen	6 %	3	
2106.9020	-- alkoholittomat valmisteet (seokset), jollaisia käytetään juomien valmistukseen	6 %	3	

2106.9090	-- muut	6 %	3	
2301.1010	-- siipikarjasta valmistetut jauhot	0 %		Huomautus 2
2301.1020	-- märehtijöistä valmistetut jauhot	0 %		Huomautus 2
2301.1030	-- sianlihasta valmistetut jauhot	0 %		Huomautus 2
2301.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2301.2011	--- joiden proteiinipitoisuus on enintään 66 painoprosenttia (tavallinen)	0 %		Huomautus 2
2301.2012	--- joiden proteiinipitoisuus on enemmän kuin 66 painoprosenttia mutta enintään 68 painoprosenttia (priima)	0 %		Huomautus 2
2301.2013	--- joiden proteiinipitoisuus on vähintään 68 painoprosenttia (superpriima)	0 %		Huomautus 2
2301.2021	--- langusteista tai katkaravuista valmistetut	0 %		Huomautus 2
2301.2022	--- äyriäisten kuorista valmistetut	0 %		Huomautus 2
2301.2029	--- muut	0 %		Huomautus 2
2301.2090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2302.1010	-- leseet	0 %		Huomautus 2
2302.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2302.3000	- vehnää	6 %	3	
2302.4000	- muuta viljaa			
ex 2302.4000	-- riisiä	0 %		Huomautus 2
ex 2302.4000	-- muut	6 %	0	
2302.5000	- palkoviljasta peräisin olevat	0 %		Huomautus 2
2303.1000	- tärkkelyksenvalmistuksen jätetuotteet ja niiden kaltaiset jäteaineet	0 %		Huomautus 2
2303.2010	-- sokerijuurikasbagassi	6 %	0	
2303.2090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2303.3000	- rankki ja muut panimo- ja polttimojätteet	0 %		Huomautus 2
2304.0010	- öljykakut	0 %		Huomautus 2
2304.0020	- öljykakkujauho	0 %		Huomautus 2
2304.0030	- pelletit	0 %		Huomautus 2
2304.0090	- muut	0 %		Huomautus 2
2305.0000	Öljykakut ja muut maapähkinäöljyn erottamisessa syntyneet kiinteät jätetuotteet, myös jauhetut tai pelleteiksi valmistetut	0 %		Huomautus 2
2306.1000	- puuvillansiemenistä	0 %		Huomautus 2

2306.2000	- pellavansiemenistä	0 %		Huomautus 2
2306.3010	-- öljykakut	0 %		Huomautus 2
2306.3020	-- öljykakkujauho	0 %		Huomautus 2
2306.3030	-- pelletit	0 %		Huomautus 2
2306.3090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2306.4100	-- niukasti erukahappoa sisältävistä rapsin- ja rypsinsiemenistä	0 %		Huomautus 2
2306.4900	-- muut	0 %		Huomautus 2
2306.5000	- kookospähkinöistä tai koprasta	0 %		Huomautus 2
2306.6000	- palmunpähkinöistä tai -ytimistä	0 %		Huomautus 2
2306.9000	- muut	0 %		Huomautus 2
2307.0000	Viinisakka; raaka viinikivi	0 %		Huomautus 2
2308.0000	Muualle kuulumattomat kasviaineet ja kasviperäiset jätteet sekä kasviperäiset jätetuotteet ja sivutuotteet, jollaisia käytetään eläinten ruokintaan, myös pelleteiksi valmistetut	0 %		Huomautus 2
2309.1011	--- maidonkorvikkeet koirille tai kissoille	0 %		Huomautus 2
2309.1019	--- muut	0 %		Huomautus 2
2309.1021	--- maidonkorvikkeet koirille tai kissoille	0 %		Huomautus 2
2309.1029	--- muut	0 %		Huomautus 2
2309.1090	-- muut	0 %		Huomautus 2
2309.9030	-- juottorehu vasikoiden, lampaiden, vuohien tai hevosten ruokintaan	0 %		Huomautus 2
2309.9040	-- eläinten ruokintaan käytettävät valmisteet, jotka koostuvat lähinnä levistä, kuivatuista levistä ja levien sivutuotteista	0 %		Huomautus 2
2309.9050	-- rehuseokset, joissa on vähintään 20 prosenttia eläinperäistä ainetta	0 %		Huomautus 2
2309.9060	-- maissia sisältävät valmisteet	0 %		Huomautus 2
2309.9070	-- vehnää sisältävät valmisteet	0 %		Huomautus 2
2309.9080	-- maissia ja vehnää sisältävät valmisteet	0 %		Huomautus 2
2309.9090	-- muut	0 %		Huomautus 2

([1]) *Ley 18.525, de 1986, del Ministerio de Hacienda, que establece Normas sobre Importación de Mercancías al país* (valtiovarainministeriön laki 18.525, 1986, tavaroiden maahantuontia koskevista säännöistä).

LIITE 10-A

TUOTEKOHTAISTEN ALKUPERÄSÄÄNTÖJEN ALKUHUOMAUTUKSET

Huomautus 1

Yleiset periaatteet

1. Tässä liitteessä vahvistetaan yleiset säännöt liitteen 10-B sovellettaville vaatimuksille, joista määrätään 10.2 artiklan 1 kohdan c alakohdassa.
2. Tätä liitettä ja liitettä 10-B sovellettaessa tuotteen katsotaan olevan 10.2 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti alkuperätuote, jos tariffiluokituksen muuttumista, tuotantoprosessia tai ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa koskevat vaatimukset tai muut tässä liitteessä tai liitteessä 10-B eritellyt vaatimukset täyttyvät.
3. Tuotekohtaisessa alkuperäsäännössä olevalla viittauksella painoon tarkoitetaan nettopainoa, joka on aineksen tai tuotteen paino ilman pakkauksen painoa.
4. Tämä liite ja liite 10-B perustuvat harmonoituun järjestelmään, sellaisena kuin se on muutettuna 1 päivänä tammikuuta 2022.

Huomautus 2

Liitteen 10-B rakenne

1. Jaksoja tai ryhmiä koskevat huomautukset on tarvittaessa luettava yhdessä kyseistä asiaan liittyvää jaksoa, ryhmää, nimikettä tai alanimikettä koskevan tuotekohtaisen alkuperäsäännön kanssa.
2. Kutakin liitteessä 10-B olevassa 2 sarakkeessa esitettyä tuotekohtaista alkuperäsääntöä sovelletaan vastaavaan kyseisessä liitteessä olevassa 1 sarakkeessa yksilöityyn tuotteeseen.
3. Jos tuotteeseen sovelletaan vaihtoehtoisia tuotekohtaisia alkuperäsääntöjä, tuotteen katsotaan olevan alkuperätuote, jos se täyttää jonkin vaihtoehdoista. Jos tuotteeseen sovelletaan tuotekohtaista alkuperäsääntöä, joka sisältää useita vaatimuksia, tuotteen katsotaan olevan alkuperätuote ainoastaan, jos se täyttää kaikki vaatimukset.
4. Tässä liitteessä ja liitteessä 10-B:
   a) ”jaksolla” tarkoitetaan harmonoidun järjestelmän jaksoa;
   b) ”ryhmällä” tarkoitetaan harmonoidun järjestelmän tariffiluokituksen kahta ensimmäistä numeroa;
   c) ”nimikkeellä” tarkoitetaan harmonoidun järjestelmän tariffiluokituksen neljää ensimmäistä numeroa;
   d) ”alanimikkeellä” tarkoitetaan harmonoidun järjestelmän tariffiluokituksen kuutta ensimmäistä numeroa.
5. Tuotekohtaisissa alkuperäsäännöissä käytetään seuraavia lyhenteitä ([1]):
   a) ”CC:llä” tarkoitetaan tuotantoa mihin tahansa ryhmään kuuluvasta ei-alkuperäaineksesta, lukuun ottamatta kyseisen tuotteen ryhmää, tai muutosta ryhmään, nimikkeeseen tai alanimikkeeseen jostain muusta ryhmästä; tämä tarkoittaa sitä, että kaikkien tuotteen tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten tariffiluokitus on muutettava harmonoidun järjestelmän 2-numerotasolla (eli muutos toiseen ryhmään);
   b) ”CTH:lla” tarkoitetaan tuotantoa mihin tahansa nimikkeeseen kuuluvasta ei-alkuperäaineksesta, lukuun ottamatta kyseisen tuotteen nimikettä, tai muutosta ryhmään, nimikkeeseen tai alanimikkeeseen jostain muusta nimikkeestä; tämä tarkoittaa sitä, että kaikkien tuotteen tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten tariffiluokitus on muutettava harmonoidun järjestelmän 4-numerotasolla (eli muutos toiseen nimikkeeseen);
   c) ”CTSH:lla” tarkoitetaan tuotantoa mihin tahansa alanimikkeeseen kuuluvasta ei-alkuperäaineksesta, lukuun ottamatta kyseisen tuotteen alanimikettä, tai muutosta ryhmään, nimikkeeseen tai alanimikkeeseen jostain muusta alanimikkeestä; tämä tarkoittaa sitä, että

kaikkien tuotteen tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten tariffiluokitus on muutettava harmonoidun järjestelmän 6-numerotasolla (eli muutos toiseen alanimikkeeseen); ja

d) ”tuotannolla minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista” tarkoitetaan, että valmistus tai käsittely ei-alkuperäaineksista on ollut riittävä.

Huomautus 3

Liitteen 10-B soveltaminen

1. Alkuperäaseman saaneita, aineksena toiseen tuotteeseen käytettäviä tuotteita koskevaa 10.2 artiklan 2 kohtaa sovelletaan riippumatta siitä, onko kyseinen asema saatu samassa tehtaassa siinä osapuolessa, jossa kyseisiä tuotteita käytetään.
2. Jos tuotekohtaisessa alkuperäsäännössä määrätään, että tiettyä ei-alkuperäainesta ei saa käyttää tai että tietyn ei-alkuperäaineksen arvo tai paino ei saa ylittää tiettyä kynnysarvoa, kyseisiä vaatimuksia ei sovelleta muualle harmonoituun järjestelmään luokiteltuihin ei-alkuperäaineksiin.
3. Jos tuotekohtaisessa alkuperäsäännössä määrätään, että tuote on tuotettava tietystä aineksesta, tämä sääntö ei estä käyttämästä muita aineksia, jotka eivät luonteensa vuoksi voi täyttää tätä vaatimusta.

Huomautus 4

Ei-alkuperäainesten enimmäisarvon laskeminen

1. Tässä liitteessä ja liitteessä 10-B:

a) ”tullausarvolla” tarkoitetaan WTO-sopimuksen liitteessä 1A olevan, GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta tehdyn sopimuksen mukaisesti määritettyä arvoa;

b) ”EXW:llä” tarkoitetaan sille valmistajalle, jonka yrityksessä viimeinen valmistus tai käsittely on suoritettu, tuotteesta maksettua noudettuna-hintaa, johon sisältyvät kaikkien valmistuksessa käytettyjen ainesten arvo ja kaikki muut sen tuottamiseen liittyvät kustannukset ja josta on vähennetty mahdolliset sisäiset verot, jotka palautetaan tai voidaan palauttaa valmista tuotetta vietäessä;

c) ”MaxNOM:lla” tarkoitetaan ei-alkuperäainesten enimmäisarvoa ilmaistuna prosentteina; ja

d) ”VNM:llä” tarkoitetaan tuotteen valmistukseen käytettyjen ei-alkuperäainesten arvoa, joka on niiden tullausarvo tuontihetkellä ja johon sisältyvät kuljetus, vakuutus tarvittaessa, pakkaus- ja kaikki muut kustannukset, jotka aiheutuivat ainesten kuljettamisesta sen osapuolen tuontisatamaan, jossa tuotteen tuottaja sijaitsee; jos kyseistä tullausarvoa ei tiedetä eikä voida todeta, käytetään ensimmäistä todettavissa olevaa ei-alkuperäaineksista jommassakummassa osapuolessa maksettua hintaa; tuotteen tuotannossa käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo voidaan laskea painotetun keskimääräisen arvon laskemiseen käytettävän kaavan tai muun varaston arvostusmenetelmän perusteella osapuolen alueella yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti.

Jos tosiasiallisesti maksettu hinta ei vastaa kaikkia tuotteen valmistukseen liittyviä kustannuksia, jotka tosiasiallisesti aiheutuivat Euroopan unionissa tai Chilessä, noudettuna-hinnalla tarkoitetaan kaikkien kyseisten kustannusten summaa, josta on vähennetty mahdolliset sisäiset verot, jotka palautetaan tai voidaan palauttaa valmista tuotetta vietäessä.

2. MaxNOM:n laskemisessa käytetään seuraavia kaavoja:

$$\text{MaxNOM}(\%) = \frac{\text{VNM}}{\text{EXW}} \times 100$$

Huomautus 5

Liitteessä 10-B olevissa V–VII jaksossa tarkoitettujen prosessien määritelmät

Liitteessä 10-B olevissa V–VII jaksossa:

a) ”bioteknologisella käsittelyllä” tarkoitetaan

   i) mikro-organismien, bakteerien, virusten, myös faagien, tai ihmisten, eläinten tai kasvien solujen biologista tai bioteknologista viljelyä, mukaan lukien soluviljely, hybridisaatiota tai geneettistä muuntamista; tai

   ii) solujen tai solujenvälisten rakenteiden, kuten eristettyjen geenien, geenifragmenttien ja plasmidien, tuotantoa, eristämistä tai puhdistamista taikka fermentointia;

b) ”hiukkaskoon muutoksella” tarkoitetaan tuotteen hiukkaskoon tarkoituksellista ja valvottua muuttamista muulla tavoin kuin ainoastaan murskaamalla tai puristamalla siten, että tuloksena saadaan tuote, jonka hiukkaskoko, hiukkaskokojakauma tai pinta-ala on määritelty ja jolla on merkitystä tuloksena olevan tuotteen kannalta ja jolla on erilaiset fysikaaliset tai kemialliset ominaisuudet kuin tuotantopanoksina käytetyillä aineksilla;

c) ”kemiallisella reaktiolla” tarkoitetaan sellaista prosessia, mukaan lukien biokemiallinen prosessi, jossa syntyy uusi molekyyli siten, että atomienväliset sidokset katkeavat ja muodostuu uusia atomienvälisiä sidoksia tai atomien avaruusjärjestys molekyylissä muuttuu, lukuun ottamatta seuraavia, joita ei pidetä tämän määritelmän mukaisina kemiallisina reaktioina:

   i) veteen tai muihin liuottimiin liuottaminen;

   ii) liuottimien, myös liuotinveden, poistaminen; tai

   iii) kideveden lisääminen tai poistaminen;

d) ”tislauksella” tarkoitetaan

   i) tislausta normaalipaineessa: erotteluprosessi, jossa maaöljyt muunnetaan tislauskolonnissa jakeiksi kiehumispisteen mukaan, ja höyry tiivistyy tämän jälkeen erilaisiksi nestemäisiksi jakeiksi; maaöljyn tislauksesta saatuihin tuotteisiin voivat sisältyä nestekaasu, teollisuusbensiini, bensiini, petroli, diesel- tai lämmitysöljy, kevyt kaasuöljy ja voiteluöljy; tai

   ii) tyhjötislausta: tislaus ilmanpainetta alhaisemmassa paineessa mutta ei niin alhaisessa, että se luokiteltaisiin molekyylitislaukseksi; tyhjötislausta käytetään tislaamaan korkeassa lämpötilassa kiehuvia ja lämpöherkkiä aineksia, kuten tuottamaan maaöljyjen raskaista tisleistä kevyistä raskaisiin vaihtelevia tyhjiökaasuöljyjä ja jäännöstä;

e) ”isomeerien erottamisella” tarkoitetaan isomeerin eristämistä tai erottamista isomeerien seoksesta;

f) ”sekoittamisella” tarkoitetaan ainesten tarkoituksellista ja mittasuhteiden osalta kontrolloitua sekoittamista, mukaan lukien dispergointi, ei kuitenkaan laimentimen lisäämistä, ainoastaan ennalta määritettyjen eritelmien mukaisesti siten, että saadaan tuote, jonka fysikaaliset tai kemialliset ominaisuudet ovat merkitykselliset tuotteen tarkoituksen tai käytön kannalta ja eroavat tuotantopanoksina käytettyjen ainesten ominaisuuksista;

g) ”standardiaineksen tuottamisella”, mukaan lukien standardiliuokset, tarkoitetaan sellaisen valmisteen tuottamista, joka soveltuu analyysi-, kalibrointi- tai viitekäyttöön ja jonka täsmälliset puhtausasteet tai määräsuhteet valmistaja on todentanut;

h) ”puhdistuksella” tarkoitetaan prosessia, jossa vähintään 80 prosenttia olemassa olevista epäpuhtauksista poistuu tai jossa epäpuhtaudet vähenevät tai poistuvat ja jonka tuloksena saadaan yhteen tai useampaan

seuraavista käyttötarkoituksista soveltuva tuote:

i) lääkeaine taikka lääkkeenkaltainen, kosmeettinen, eläinlääketieteellinen tai elintarvikelaatuinen aine;

ii) analyyttiseen käyttöön taikka taudinmääritys- tai laboratoriokäyttöön tarkoitettu kemiallinen tuote tai reagenssi;

iii) mikroelektroniikassa käytettävät osat tai komponentit;

iv) erityinen optinen käyttötarkoitus;

v) myrkytön käyttö terveys- ja turvallisuustarkoituksiin;

vi) biotekninen käyttö;

vii) erotusprosessissa käytettävä kantaja-aine; tai

viii) laadultaan ydintekniseen käyttöön sopiva käyttötarkoitus.

Huomautus 6

Liitteessä 10-B olevassa XI jaksossa käytettyjen termien määritelmät

Liitteessä 10-B olevassa XI jaksossa:

a) ”katkotuilla tekokuiduilla” tarkoitetaan nimikkeiden 55.01–55.07 synteetti- tai muuntokuitufilamenttitouvia, katkokuituja ja niiden jätteitä;

b) ”luonnonkuiduilla” tarkoitetaan muita kuituja kuin synteetti- ja muuntokuituja; niiden käyttö rajoittuu kehruuta edeltävillä valmistusasteilla oleviin kuituihin ja siihen kuuluvat myös jätteet ja, jollei toisin mainita, kuidut, jotka on karstattu, kammattu tai muulla tavoin valmistettu, mutta joita ei ole kehrätty; ”luonnonkuituihin” kuuluvat nimikkeen 05.11 jouhi, nimikkeiden 50.02 ja 50.03 silkki, nimikkeiden 51.01–51.05 villakuidut ja hieno ja karkea eläimenkarva, nimikkeiden 52.01–52.03 puuvillakuidut ja nimikkeiden 53.01–53.05 muut kasvitekstiilikuidut;

c) ”painamisella” tarkoitetaan tekniikkaa, jolla tekstiilialustalle annetaan rasteri-, rulla-, digitaalista tai muuta siirtotekniikkaa käyttäen pysyvä objektiivisesti arvioitu funktio, kuten väri, kuvio tai tekninen suorituskyky; ja

d) ”painamisella (itsenäisenä käsittelynä)” tarkoitetaan tekniikkaa, jolla tekstiilialustalle annetaan rasteri-, rulla-, digitaalista tai muuta siirtotekniikkaa käyttäen pysyvä objektiivisesti arvioitu funktio, kuten väri, kuvio tai tekninen suorituskyky, ja sille tehdään vähintään kaksi valmistelu- tai viimeistelytoimenpidettä, kuten pesu, valkaisu, merserointi, lämpökiinnitys, nukitus, kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, kestoviimeistely, dekatointi, kyllästäminen, parsinta ja noppaus, poltto, ilmakuivaus, venytys, jauhaminen, höyrykutistus, märkädekatointi, edellyttäen että kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.

Huomautus 7

Kahta tai useampaa perustekstiiliainetta sisältäviin tuotteisiin sovellettavat toleranssit

1. Tätä huomautusta sovellettaessa perustekstiiliaineet ovat seuraavat:

   a) silkki;

   b) villa;

   c) karkea eläimenkarva;

   d) hieno eläimenkarva;

e) jouhet;

f) puuvilla;

g) paperinvalmistusaineet ja paperi;

h) pellava;

i) hamppu;

j) juutti ja muut niinitekstiilikuidut;

k) sisali ja muut *Agave*-sukuisista kasveista saadut tekstiilikuidut;

l) kookoskuidut, manilla, rami ja muut kasvitekstiilikuidut;

m) synteettikuidut;

n) muuntokuidut;

o) sähköä johtavat filamentit;

p) polypropeenista valmistetut synteettikatkokuidut;

q) polyesteristä valmistetut synteettikatkokuidut;

r) polyamidista valmistetut synteettikatkokuidut;

s) polyakryylinitriilistä valmistetut synteettikatkokuidut;

t) polyimidistä valmistetut synteettikatkokuidut;

u) polytetrafluorietyleenistä valmistetut synteettikatkokuidut;

v) poly(fenyleenisulfidista) valmistetut synteettikatkokuidut;

w) poly(vinyylikloridista) valmistetut synteettikatkokuidut;

x) muut synteettikatkokuidut;

y) viskoosista valmistetut muuntokatkokuidut;

z) muut muuntokatkokuidut;

aa) segmentoitu polyuretaania oleva lanka, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä, myös kierrepäällystetty;

bb) segmentoitu polyuretaania oleva lanka, jossa on joustavia polyesterisegmenttejä, myös kierrepäällystetty;

cc) nimikkeen 56.05 tuotteet (metalloitu lanka), joissa on kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin joko värittömällä tai värillisellä liimalla kiinnitetystä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydämestä;

dd) muut nimikkeen 56.05 tuotteet;

ee) lasikuidut; ja

ff) metallikuidut.

2. Kun liitteessä 10-B on viittaus tähän huomautukseen, sen 2 sarakkeessa esitettyjä vaatimuksia ei sen vuoksi sovelleta toleranssina tuotteen valmistuksessa käytettyihin ei-alkuperätuotteita oleviin perustekstiiliaineisiin, edellyttäen että

a) tuote sisältää kahta tai useampaa perustekstiiliainetta; ja

b) ei-alkuperätuotteita olevien perustekstiiliaineiden paino yhteensä on enintään 10 prosenttia kaikkien käytettyjen perustekstiiliaineiden kokonaispainosta; esimerkiksi:

nimikkeen 51.07 villalankaa ja nimikkeen 55.09 synteettikatkokuitulankaa ja muita aineksia kuin perustekstiiliainetta sisältävän nimikkeen 51.12 villakankaan osalta voidaan käyttää ei-alkuperätuotetta olevaa villalankaa, joka ei täytä liitteessä 10-B olevaa vaatimusta, tai ei-alkuperätuotetta olevaa synteettilankaa, joka ei täytä liitteessä 10-B olevaa vaatimusta, tai näiden kahden lankatyypin sekoitusta, jos niiden yhteispaino on enintään 10 prosenttia koko perustekstiiliaineen painosta.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdan b alakohdassa määrätään, sellaisten tuotteiden osalta, joissa on segmentoitua polyuretaania olevaa, myös kierrepäällystettyä lankaa, jossa on joustavia polyeetterisegmenttejä, toleranssi on enintään 20 prosenttia. Muiden ei-alkuperätuotteita olevien perustekstiiliaineiden osuus saa kuitenkin olla enintään 10 prosenttia.

4. Sen estämättä, mitä 2 kohdan b alakohdassa määrätään, sellaisten tuotteiden osalta, joissa on kaistaleita, jotka koostuvat enintään 5 mm leveästä kahden muovikelmun väliin joko värittömällä tai värillisellä liimalla kiinnitetystä, alumiinifoliota tai muovikelmua, myös alumiinijauheella peitettyä, olevasta sydämestä, toleranssi on enintään 30 prosenttia. Muiden ei-alkuperätuotteita olevien perustekstiiliaineiden osuus saa kuitenkin olla enintään 10 prosenttia.

Huomautus 8

Tiettyihin tekstiilituotteisiin sovellettavat muut toleranssit

1. Kun liitteessä 10-B on viittaus tähän huomautukseen, voidaan käyttää ei-alkuperätuotteita olevia tekstiiliaineita, vuoria ja välivuoria lukuun ottamatta, jotka eivät täytä sovitettua tekstiilituotetta koskevaa sen sarakkeen 2 vaatimusta, edellyttäen että ne luokitellaan eri nimikkeeseen kuin tuote ja että niiden arvo on enintään 8 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.

2. Ei-alkuperäaineksia, joita ei luokitella harmonoidun järjestelmän 50–63 ryhmään, voidaan käyttää rajoituksetta harmonoidun järjestelmän 61–63 ryhmään luokiteltavien tekstiilituotteiden valmistuksessa riippumatta siitä, sisältävätkö ne tekstiiliainetta

   Esimerkiksi, jos liitteessä 10-B olevassa vaatimuksessa määrätään, että tietyn tekstiilitavaran, esimerkiksi housujen, valmistuksessa on käytettävä lankaa, tämä ei estä nappien kaltaisten ei-alkuperätuotteita olevien metallitavaroiden käyttöä, koska metallitavaroita ei luokitella harmonoidun järjestelmän 50–63 ryhmään; samoista syistä se ei estä ei-alkuperätuotteita olevien vetoketjujen käyttöä, vaikka vetoketjut tavallisesti sisältävät tekstiiliä.

3. Kun liitteessä 10-B olevassa vaatimuksessa määrätään ei-alkuperäainesten enimmäisarvo, niiden ei-alkuperäainesten arvo, joita ei luokitella harmonoidun järjestelmän 50–63 ryhmään, on otettava huomioon ei-alkuperäainesten arvon laskennassa.

Huomautus 9

Maataloustuotteet

1. Osapuolen alueella kasvatettuja tai siellä korjattuja harmonoidun järjestelmän 6, 7, 8, 9, 10 ja 12 ryhmän ja nimikkeen 24.01 maataloustuotteita on kohdeltava kyseisen osapuolen alueen alkuperätuotteina, vaikka ne olisi kasvatettu toisesta maasta tuoduista siemenistä, sipuleista, juurakoista, pistokkaista, varttamisoksista, versoista, nupuista tai kasvien muista elävistä osista.

2. Sen estämättä, mitä 10.5 artiklassa määrätään, harmonoidun järjestelmän alanimikkeisiin 1602.31, 1602.32, 1602.41 ja 1602.50 luokiteltujen tuotteiden osalta 10.5 artiklan 1 kohdan a alakohdassa

vahvistettu arvo saa olla enintään 15 prosenttia tuotteen noudettuna-hinnasta.

([1]) Selvennyksenä todetaan, että jos tariffiluokituksen muutos edellyttää tietyistä ryhmistä, nimikkeistä tai alanimikkeistä tapahtuvan muutoksen kohdalla poikkeusta, mitään kyseisiin ryhmiin, nimikkeisiin tai alanimikkeisiin kuuluvia ei-alkuperäaineksia ei saa käyttää erikseen tai yhdessä.

LIITE 10-B

TUOTEKOHTAISET ALKUPERÄSÄÄNNÖT

Sarake 1 **Harmonoidun järjestelmän luokitus (2022), mukaan luettuna yksityiskohtainen kuvaus**	**Sarake 2** **Tuotekohtaiset alkuperäsäännöt**
I JAKSO	ELÄVÄT ELÄIMET; ELÄINTUOTTEET
1 ryhmä	Elävät eläimet
01.01-01.06	Kaikki 1 ryhmän eläimet ovat kokonaan tuotettuja.
2 ryhmä	Liha ja muut syötävät eläimenosat
02.01-02.10	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 1 ja 2 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
3 ryhmä	Kalat sekä äyriäiset, nilviäiset ja muut vedessä elävät selkärangattomat
03.01-03.09	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 3 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
4 ryhmä	Maito ja meijerituotteet; linnunmunat; luonnonhunaja; muualle kuulumattomat eläinperäiset syötävät tuotteet
04.01-04.10	Valmistus, jossa: —kaikki käytetyt 4 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; —ja nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta.
5 ryhmä	Muualle kuulumattomat eläinperäiset tuotteet
05.01-05.11	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
II JAKSO	KASVITUOTTEET
6 ryhmä	Elävät puut ja muut elävät kasvit; sipulit, juuret ja niiden kaltaiset tuotteet; leikkokukat ja leikkovihreä
06.01-06.04	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 6 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
7 ryhmä	Kasvikset sekä tietyt syötävät kasvit, juuret ja mukulat
07.01-07.14	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 7 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
8 ryhmä	Syötävät hedelmät ja pähkinät; sitrushedelmien ja melonin kuoret

08.01-08.14	Valmistus, jossa: —kaikki käytetyt 8 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; ja —käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta.
9 ryhmä	Kahvi, tee, mate ja mausteet
09.01-09.10	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
10 ryhmä	Vilja
10.01-10.08	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 10 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
11 ryhmä	Myllyteollisuustuotteet; maltaat; tärkkelys; inuliini; vehnägluteeni
11.01-11.09	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 10 ja 11 ryhmän, nimikkeiden 07.01, 07.14 ja 23.02–23.03 sekä alanimikkeen 0710.10 ei-alkuperäainekset ovat kokonaan tuotettuja.
12 ryhmä	Öljysiemenet ja -hedelmät; erinäiset siemenet ja hedelmät; teollisuus- ja lääkekasvit; oljet ja kasvirehu
1201.10-1207.91	CTH.
1207.99	
- Chia-kasvin siemenet	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
- muut	CTH.
12.08-12.14	CTH.
13 ryhmä	Kumilakat; kumit, hartsit ja muut kasvimehut ja -uutteet
1301.20-1302.39	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista, jolloin: —käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta.
14 ryhmä	Kasviperäiset punonta- ja palmikointiaineet; muualle kuulumattomat kasvituotteet
14.01-14.04	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
III JAKSO	ELÄIN-, KASVI- JA MIKROBIRASVAT JA -ÖLJYT SEKÄ NIIDEN PILKKOUTUMISTUOTTEET; VALMISTETUT RAVINTORASVAT; ELÄIN- JA KASVIVAHAT
15 ryhmä	Eläin-, kasvi- ja mikrobirasvat ja -öljyt sekä niiden pilkkoutumistuotteet; valmistetut ravintorasvat; eläin- ja kasvivahat
15.01-15.04	CTH.

15.05-15.06	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
15.07-15.08	CTSH.
15.09-15.10	Valmistus, jossa kaikki käytetyt kasviainekset ovat kokonaan tuotettuja.
15.11-15.15	CTSH.
15.16-15.17	CTH.
15.18	CTSH.
15.20	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
15.21-15.22	CTSH.
IV JAKSO	ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTTEET; JUOMAT, ETYYLIALKOHOLI (ETANOLI) JA ETIKKA; TUPAKKA JA VALMISTETUT TUPAKANKORVIKKEET; TUOTTEET, MYÖS NIKOTIINIA SISÄLTÄVÄT, JOTKA ON TARKOITUS HENGITTÄÄ SISÄÄN ILMAN POLTTAMISTA; MUUT NIKOTIINIA SISÄLTÄVÄT TUOTTEET, JOTKA ON TARKOITETTU IHMISTEN NIKOTIININSAANTIIN
16 ryhmä	Lihasta, kalasta, äyriäisistä, nilviäisistä, muista vedessä elävistä selkärangattomista tai hyönteisistä valmistetut tuotteet
16.01-16.05	Tuotanto, jossa kaikki käytetyt 1, 2, 3 ja 16 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
17 ryhmä	Sokeri ja sokerivalmisteet
17.01	CTH.
17.02	CTH, edellyttäen että käytettyjen nimikkeiden 11.01–11.08, 17.01 ja 17.03 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta.
17.03	CTH.
17.04	CTH, edellyttäen että käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta.
18 ryhmä	Kaakao ja kaakaovalmisteet
18.01-18.05	CTH.
18.06	CTH, edellyttäen että käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta.
19 ryhmä	Viljasta, jauhoista, tärkkelyksestä tai maidosta valmistetut tuotteet; leipomatuotteet
19.01-19.05	CTH, edellyttäen että — käytettyjen 2, 3 ja 16 ryhmän ei-alkuperäainesten paino on enintään 20 prosenttia tuotteen painosta; — käytettyjen nimikkeiden 10.06 ja 11.01–11.08 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 %

	tuotteen painosta; —käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta; ja —käytettyjen 4 ryhmän ei-alkuperäainesten paino on enintään 20 % tuotteen painosta.
20 ryhmä	Kasviksista, hedelmistä, pähkinöistä tai muista kasvinosista valmistetut tuotteet
20.01	CTH.
20.02-20.03	Valmistus, jossa kaikki käytetyt 7 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
20.04-20.07	CTH, edellyttäen että käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta.
2008.11-2008.93	CTH, edellyttäen että käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta.
2008.97	CTH, edellyttäen että käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 % tuotteen painosta. alanimikkeen 2008.20 ei-alkuperätuotteita olevia ananasvalmisteita voidaan kuitenkin käyttää.
2008.99-2009.90	CTH, edellyttäen että käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 40 prosenttia tuotteen painosta.
21 ryhmä	Erinäiset elintarvikevalmisteet
21.01-21.02	CTH, edellyttäen että —käytettyjen 4 ryhmän ei-alkuperäainesten paino on enintään 20 % tuotteen painosta; ja —käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta.
2103.10 2103.20 2103.90	CTH; ei-alkuperätuotteita olevaa sinappijauhoa tai valmistettua sinappia voidaan kuitenkin käyttää.
2103.30	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
21.04-21.06	CTH, edellyttäen että —käytettyjen 4 ryhmän ei-alkuperäainesten paino on enintään 20 % tuotteen painosta; ja —käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta.
22 ryhmä	Juomat, etyylialkoholi (etanoli) ja etikka

22.01-22.06	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 22.07 ja 22.08, edellyttäen että —kaikki käytetyt alanimikkeiden 0806.10, 2009.61 ja 2009.69 ainekset ovat kokonaan tuotettuja; —käytettyjen 4 ryhmän ei-alkuperäainesten paino on enintään 20 % tuotteen painosta; ja —käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta.
22.07	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 22.07 ja 22.08, edellyttäen että kaikki 10 ryhmän ja alanimikkeiden 0806.10, 2009.61 ja 2009.69 ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
22.08-22.09	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 22.07 ja 22.08, edellyttäen että kaikki alanimikkeiden 0806.10, 2009.61 ja 2009.69 ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
23 ryhmä	Elintarviketeollisuuden jätetuotteet ja jätteet; valmistettu rehu
23.01	CTH.
23.02-2303.10	CTH, edellyttäen että käytettyjen 10 ryhmän ei-alkuperäainesten paino on enintään 20 % tuotteen painosta.
2303.20-23.08	CTH.
23.09	CTH, edellyttäen että —kaikki käytetyt 2 ja 3 ryhmän ainekset ovat kokonaan tuotettuja; —käytettyjen 4 ryhmän ei-alkuperäainesten paino on enintään 20 % tuotteen painosta; —käytettyjen 10 ja 11 ryhmän ja nimikkeiden 23.02 ja 23.03 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta; ja —käytettyjen nimikkeiden 17.01 ja 17.02 ei-alkuperäainesten yhteispaino on enintään 20 % tuotteen painosta.
24 ryhmä	Tupakka ja valmistetut tupakankorvikkeet; tuotteet, myös nikotiinia sisältävät, jotka on tarkoitus hengittää sisään ilman polttamista; muut nikotiinia sisältävät tuotteet, jotka on tarkoitettu ihmisten nikotiininsaantiin
24.01	Valmistus, jossa kaikki nimikkeen 24.01 ainekset ovat kokonaan tuotettuja.
2402.10	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista, edellyttäen että käytettyjen nimikkeen 24.01 ei-alkuperäainesten paino on enintään 40 % käytettyjen 24 ryhmän ainesten painosta.
2402.20	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista, paitsi tuotteen oman nimikkeen ja alanimikkeen 2403.19 piippu- ja savuketupakan aineksista, jolloin vähintään

	10 prosenttia kaikista käytetyistä nimikkeen 24.01 aineksista on kokonaan tuotettuja.
2402.90	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista, edellyttäen että käytettyjen nimikkeen 24.01 ei-alkuperäainesten paino on enintään 40 % käytettyjen 24 ryhmän ainesten painosta.
2403.11-2404.19	CTH, jossa vähintään 10 prosenttia kaikkien käytettyjen nimikkeen 24.01 ainesten painosta on kokonaan tuotettuja.
2404.91-2404.99	CTH.
V JAKSO	KIVENNÄISTUOTTEET Jaksohuomautus: Tämän jakson prosesseja koskevien horisontaalisten sääntöjen määritelmät, ks. liitteessä 10-A oleva huomautus 5.
25 ryhmä	Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti
25.01-25.30	CTH; tai MaxNOM 70 % (EXW).
26 ryhmä	Malmit, kuona ja tuhka
26.01-26.21	CTH.
27 ryhmä	Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat
27.01-27.09	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
27.10	CTH, ei kuitenkaan alanimikkeiden 3824.99 ja 3826.00 biodieselistä; tai tislaus tai kemiallinen reaktio suoritettu, edellyttäen että käytetty nimikkeen 27.10 ja alanimikkeiden 3824.99 ja 3826.00 biodiesel (mukaan lukien vetykäsitelty kasviöljy) on saatu esteröinnillä, transesteröinnillä tai vetykäsittelyllä.
27.11-27.15	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
VI JAKSO	KEMIANTEOLLISUUDEN JA SIIHEN LIITTYVÄN TEOLLISUUDEN TUOTTEET Jaksohuomautus: Tämän jakson prosesseja koskevien horisontaalisten sääntöjen määritelmät, ks. liitteessä 10-A oleva huomautus 5.
28 ryhmä	Epäorgaaniset kemikaalit; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet
28.01-28.53	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).

29 ryhmä	Orgaaniset kemialliset yhdisteet
2901.10-2905.42	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
2905.43-2905.44	CTH, ei kuitenkaan alanimikkeestä 3824.60; tai MaxNOM 40 % (EXW).
2905.45	CTSH; samaan alanimikkeeseen kuin tuote kuuluvia aineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 % tuotteen EXW-hinnasta; tai MaxNOM 50 % (EXW).
2905.49-2942	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
30 ryhmä	Farmaseuttiset tuotteet
30.01-30.06	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
31 ryhmä	Lannoitteet
31.01-31.04	CTH, samaan alanimikkeeseen kuin tuote kuuluvia ei-alkuperäaineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai MaxNOM 40 % (EXW).
31.05	
- Natriumnitraatti - Kalsiumsyanamidi - Kaliumsulfaatti - Kaliummagnesiumsulfaatti	CTH, samaan alanimikkeeseen kuin tuote kuuluvia ei-alkuperäaineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai MaxNOM 40 % (EXW).
Muut	CTH, mutta samaan alanimikkeeseen kuin tuote kuuluvia ei-alkuperäaineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta ja

	jos käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai MaxNOM 40 % (EXW).
32 ryhmä	Parkitus- tai väriuutteet; tanniinit ja niiden johdannaiset; värit, pigmentit ja muut väriaineet; maalit ja lakat; maalit ja lakat; kitti sekä muut täyte- ja tiivistystahnat; musteet
32.01-3215.90	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
33 ryhmä	Haihtuvat öljyt ja resinoidit; hajuste-, kosmeettiset tai toalettivalmisteet
3301.12-3301.90	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3302.10	CTH, mutta alanimikkeen 3302.10 ei-alkuperäaineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 20 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3302.90	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
33.03	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
33.04-33.07	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
34 ryhmä	Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus-, hankaus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat, ”hammasvahat” ja kipsiin perustuvat hammaslääkinnässä käytettävät valmisteet
34.01-34.07	CTSH;

	kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
35 ryhmä	Valkuaisaineet; modifioidut tärkkelykset; liimat ja liisterit; entsyymit
35.01	CTH.
3502.11-3502.19	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 04.07 ja 04.08.
3502.20-3504.00	CTH.
35.05	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 11.08.
35.06-35.07	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
36 ryhmä	Räjähdysaineet; pyrotekniset tuotteet; tulitikut; pyroforiset seokset; helposti syttyvät aineet
36.01-36.06	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
37 ryhmä	Valokuvaus- ja elokuvausvalmisteet
37.01-37.07	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
38 ryhmä	Erinäiset kemialliset tuotteet
38.01-38.08	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3809.10	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 11.08 ja 35.05.
3809.91-3822.90	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos,

	isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
38.23	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3824.10-3824.50	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
3824.60	CTH, ei kuitenkaan alanimikkeistä 2905.43 ja 2905.44.
3824.81-3825	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
38.26	Valmistus, jossa biodiesel on saatu transesteröinnillä, esteröinnillä tai vetykäsittelyllä.
38.27	CTSH; Kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiainesten tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
VII JAKSO	MUOVIT JA MUOVITAVARAT; KUMI JA KUMITAVARAT Jaksohuomautus: Tämän jakson prosesseja koskevien horisontaalisten sääntöjen määritelmät, ks. liitteessä 10-A oleva huomautus 5.
39 ryhmä	Muovit ja muovitavarat
39.01-39.15	CTSH; kemiallinen reaktio, puhdistus, sekoittaminen, standardiaineksen tuottaminen, hiukkaskoon muutos, isomeerien erottaminen tai bioteknologinen käsittely suoritettu; tai MaxNOM 50 % (EXW).
39.16-39.26	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
40 ryhmä	Kumi ja kumitavarat
40.01-40.11	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).

4012.11-4012.19	CTSH; tai käytettyjen renkaiden uudelleen pinnoittaminen.
4012.20-4017.00	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
VIII JAKSO	RAAKAVUODAT JA -NAHAT, MUOKATTU NAHKA, TURKISNAHAT JA NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; SATULA- JA VALJASTEOKSET; MATKATARVIKKEET, KÄSILAUKUT JA NIIDEN KALTAISET SÄILYTYSESINEET; SUOLESTA VALMISTETUT TAVARAT
41 ryhmä	Raakavuodat ja -nahat (muut kuin turkisnahat) sekä muokattu nahka
41.01-4104.19	CTH.
4104.41-4104.49	CTSH, ei kuitenkaan alanimikkeistä 4104.41–4104.49.
4105.10	CTH.
4105.30	CTSH.
4106.21	CTH.
4106.22	CTSH.
4106.31	CTH.
4106.32-4106.40	CTSH.
4106.91	CTH.
4106.92	CTSH.
41.07-41.13	CTH; ei kuitenkaan alanimikkeistä 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 ja 4106.92; alanimikkeiden 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 tai 4106.92 ei-alkuperäaineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niille tehdään jälkiparkitus.
4114.10	CTH
4114.20	CTH; ei kuitenkaan alanimikkeistä 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 ja 4106.92 eikä nimikkeestä 4107; alanimikkeiden 4104.41, 4104.49, 4105.30, 4106.22, 4106.32 ja 4106.92 sekä nimikkeen 4107 ei-alkuperäaineksia voidaan kuitenkin käyttää, jos niille tehdään jälkiparkitus.
41.15	CTH
42 ryhmä	Nahkatavarat; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaukut ja niiden kaltaiset säilytysesineet; suolesta valmistetut tavarat (muut kuin silkkitoukan gut)
42.01-42.06	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
43 ryhmä	Turkisnahat ja tekoturkikset; niistä valmistetut tavarat
43.01-4302.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).

4302.30	CTSH.
43.03-43.04	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
IX JAKSO	PUU JA PUUSTA VALMISTETUT TAVARAT; PUUHIILI; KORKKI JA KORKKITAVARAT; OLJESTA, ESPARTOSTA TAI MUISTA PUNONTA- TAI PALMIKOINTIAINEISTA VALMISTETUT TAVARAT; KORI- JA PUNONTATEOKSET
44 ryhmä	Puu ja puusta valmistetut tavarat; puuhiili
44.01-44.21	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
45 ryhmä	Korkki ja korkkitavarat
45.01-45.04	CTH.
46 ryhmä	Oljesta, espartosta tai muista punonta- tai palmikointiaineista valmistetut tavarat; kori- ja punontateokset
46.01-46.02	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
X JAKSO	PUUSTA TAI MUUSTA KUITUISESTA SELLULOOSA-AINEESTA VALMISTETTU MASSA; KERÄYSPAPERI, -KARTONKI JA -PAHVI (-JÄTE); PAPERI, KARTONKI JA PAHVI SEKÄ NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT
47 ryhmä	Puusta tai muusta kuituisesta selluloosa-aineesta valmistettu massa; keräyspaperi, -kartonki ja -pahvi (-jäte)
47.01-47.07	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
48 ryhmä	Paperi, kartonki ja pahvi; paperimassa-, paperi-, kartonki- ja pahvitavarat
48.01-48.23	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
49 ryhmä	Kirjat, sanomalehdet, kuvat ja muut painotuotteet; käsikirjoitukset, konekirjoitukset ja työpiirustukset
49.01-49.11	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
XI JAKSO	TEKSTIILIAINEET JA TEKSTIILITAVARAT Jaksohuomautus: Tämän jakson prosesseja koskevien horisontaalisten sääntöjen määritelmät, ks. liitteessä 10-A olevat huomautukset 6, 7 ja 8.
50 ryhmä	Silkki
50.01-50.02	CTH.
50.03	
- Karstattu tai kammattu:	Silkkijätteiden karstaus tai kampaus.
- Muut:	CTH.

50.04-50.05	Luonnonkuitujen kehruu; Jatkuvan tekokuitufilamentin suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; Jatkuvan tekokuitufilamentin suulakepuristus yhdessä kiertämisen kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
50.06	
Silkkilanka ja silkkijätteistä kehrätty lanka:	Luonnonkuitujen kehruu; Jatkuvan tekokuitufilamentin suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; Jatkuvan tekokuitufilamentin suulakepuristus yhdessä kiertämisen kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
- Silkkitoukan gut:	CTH.
50.07	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kiertäminen tai mikä tahansa mekaaninen käsittely yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
51 ryhmä	Villa sekä hieno ja karkea eläimenkarva; jouhilanka ja jouhesta kudotut kankaat
51.01-51.05	CTH.
51.06-51.10	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
51.11-51.13	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
52 ryhmä	Puuvilla
52.01-52.03	CTH.

52.04-52.07	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
52.08-52.12	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kiertäminen tai mikä tahansa mekaaninen käsittely yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
53 ryhmä	Muut kasvitekstiilikuidut; paperilanka ja kudotut paperilankakankaat
53.01-53.05	CTH.
53.06-53.08	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
53.09-53.11	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
54 ryhmä	Tekokuitufilamentit; kaistaleet ja niiden kaltaiset tavarat tekstiilitekokuituaineesta
54.01-54.06	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
54.07-54.08	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa;

	Kiertäminen tai mikä tahansa mekaaninen käsittely yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
55 ryhmä	Katkotut tekokuidut
55.01-55.07	Tekokuitujen suulakepuristus.
55.08-55.11	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
55.12-55.16	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kiertäminen tai mikä tahansa mekaaninen käsittely yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
56 ryhmä	Vanu, huopa ja kuitukangas; erikoislangat; side- ja purjelanka, nuora ja köysi sekä niistä valmistetut tavarat
56.01	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; Vanutus; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; tai Liittäminen, päällystäminen, nukkaaminen, kerrostaminen tai metalloiminen yhdessä vähintään kahden muun tärkeän valmistelu- tai viimeistelytoimenpiteen kanssa (kuten kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, lämpökiinnitys, kestoviimeistely), edellyttäen että käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 % tuotteen noudettuna-hinnasta.
56.02	
- Neulahuopa:	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kankaan valmistamisen kanssa; kuitenkin: —nimikkeen 54.02 ei-alkuperätuotetta olevaa polypropeenifilamenttia; —nimikkeen 55.03 tai 55.06 ei-alkuperätuotteita olevia polypropeenikuituja; tai —nimikkeen 55.01 ei-alkuperätuotetta olevaa polypropeenifilamenttitouvia,

	joissa jokainen yksittäinen filamentti tai kuitu on alle 9 desitexiä, voidaan käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai Pelkkä kuitukankaan valmistaminen, kun kyseessä on luonnonkuiduista tehty huopa.
- Muut:	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kankaan valmistamisen kanssa; tai Pelkkä kuitukankaan valmistaminen, kun kyseessä on muu luonnonkuiduista tehty huopa.
5603.11-5603.14	Valmistus —suunnatuista tai satunnaisesti järjestäytyneistä filamenteista; tai —luonnollisista tai ihmisen tuottamista aineista tai polymeereistä; jota seuraa molemmissa tapauksissa liittäminen kuitukankaaseen.
5603.91-5603.94	Valmistus —suunnatuista tai satunnaisesti suuntautuneista katkokuiduista; tai —luonnollisista tai ihmisen tuottamista silvotuista langoista; jota seuraa molemmissa tapauksissa liittäminen kuitukankaaseen.
5604.10	Valmistus yksinkertaisesta tai kerratusta tekstiilillä päällystämättömästä kumilangasta.
5604.90	Luonnonkuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
56.05	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; tai Kiertäminen yhdessä minkä tahansa mekaanisen käsittelyn kanssa.
56.06	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa; Kiertäminen yhdessä kierrepäällystämisen kanssa; Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu; tai Nukkaaminen yhdessä värjäämisen kanssa.
56.07-56.09	Luonnonkuitujen kehruu; tai Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kehruun kanssa.
57 ryhmä	Matot ja muut lattianpäällysteet tekstiiliainetta Ryhmähuomautus: Ei-alkuperätuotetta olevaa juuttikangasta voidaan käyttää pohjana tämän ryhmän tuotteissa.

57.01-57.05	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Valmistus kookoskuitu- tai sisallangasta tai juuttilangasta taikka klassisesta renkaasta kehrätystä viskoosilangasta; Tuftaus yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä neulaamisen kaltaisten kuitukangastekniikoiden kanssa; tai Tekokuitufilamenttilangan tuftaus tai kutominen yhdessä päällystämisen tai kerrostamisen kanssa.
58 ryhmä	Kudotut erikoiskankaat; tuftatut tekstiilikankaat; pitsit; kuvakudokset; koristepunokset; koruompelukset
58.01-58.04	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; Tuftaus yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
58.05	CTH.
58.06-58.09	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; Tuftaus yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
58.10	Koruompelukset, joissa minkä tahansa nimikkeen käytettyjen ei-alkuperäainesten, lukuun ottamatta kyseisen tuotteen nimikettä, arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
58.11	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen tai tuftauksen kanssa;

	Kutominen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; Tuftaus yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
59 ryhmä	Kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut tekstiilikankaat; tekstiilitavarat, jollaiset soveltuvat teolliseen käyttöön
59.01	Kutominen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; tai Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa.
59.02	
- joissa on enintään 90 painoprosenttia tekstiiliainetta:	Kutominen.
- Muut:	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa.
59.03	Kutominen yhdessä kyllästämisen tai päällystämisen tai peittämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
59.04	Kalenterointi yhdessä värjäyksen, pinnoituksen, kerrostamisen tai metallisoimisen kanssa. Ei-alkuperätuotetta olevaa juuttikangasta voidaan käyttää pohjana; tai Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa. Ei-alkuperätuotetta olevaa juuttikangasta voidaan käyttää pohjana.
59.05	
- Kumilla, muovilla tai muilla aineilla kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut:	Kutominen, neulominen tai kuitukankaan valmistaminen yhdessä kyllästämisen tai päällystämisen tai peittämisen tai kerrostamisen tai metalloimisen kanssa.
- Muut:	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen, neulominen tai kuitukankaan valmistaminen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; Kutominen yhdessä painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
59.06	
- Neulokset:	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa;

	Neulominen tai virkkaaminen yhdessä kumilla käsittelemisen kanssa; tai Kumilla käsitteleminen yhdessä vähintään kahden muun tärkeän valmistelu- tai viimeistelytoimenpiteen kanssa (kuten kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, lämpökiinnitys, kestoviimeistely), edellyttäen että käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 % tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut synteettikuitufilamenttilangasta valmistetut kankaat, joissa on enemmän kuin 90 painoprosenttia tekstiiliainetta:	Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa.
- Muut:	Kutominen, neulominen tai kuitukankaan valmistaminen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kumilla käsittelemisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä kutomisen, neulomisen tai kuitukangasprosessin kanssa; tai Kumilla käsitteleminen yhdessä vähintään kahden muun tärkeän valmistelu- tai viimeistelytoimenpiteen kanssa (kuten kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, lämpökiinnitys, kestoviimeistely), edellyttäen että käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 % tuotteen EXW-hinnasta.
59.07	Kutominen, neulominen tai kuitukankaan valmistaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen tai päällystämisen tai kyllästämisen tai peittämisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; tai Painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
59.08	
- Kyllästetyt hehkusukat:	Valmistus pyöröneulotusta tai virkatusta hehkusukkakankaasta.
- Muut:	CTH.
59.09-59.11	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen kanssa; Tekokuitujen suulakepuristus yhdessä kutomisen kanssa; Kutominen yhdessä värjäämisen tai päällystämisen tai kerrostamisen kanssa; tai Päällystäminen, nukkaaminen, kerrostaminen tai metalloiminen yhdessä vähintään kahden muun tärkeän valmistelu- tai viimeistelytoimenpiteen kanssa (kuten kalanterointi, kutistumisen estävä käsittely, lämpökiinnitys, kestoviimeistely), edellyttäen että käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 50 % tuotteen EXW-hinnasta.
60 ryhmä	Neulokset
60.01-60.06	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa;

	Neulominen tai virkkaaminen yhdessä värjäämisen tai nukkaamisen tai päällystämisen tai kerrostamisen tai painamisen kanssa; Nukkaaminen yhdessä värjäämisen tai painamisen kanssa; Langan värjääminen yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; tai Kiertäminen tai teksturointi yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa, edellyttäen että käytettyjen kiertämättömien tai teksturoimattomien ei-alkuperätuotteita olevien lankojen arvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
61 ryhmä	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, neulosta
61.01-61.17	
- Kahdesta tai useammasta määrämuotoon leikatusta tai suoraan määrämuotoon neulotusta neuloskappaleesta yhteen ompelemalla tai muuten yhdistämällä valmistetut:	Neulominen tai virkkaaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
- Muut:	Luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; Tekokuitufilamenttilangan suulakepuristus yhdessä neulomisen tai virkkaamisen kanssa; tai Neulominen ja sovittaminen yhtenä käsittelynä.
62 ryhmä	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, muuta kuin neulosta
62.01	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.02	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.03	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.04	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on

	enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.05	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.06	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.07-62.08	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.09	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.10	
- Tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Päällystäminen tai kerrostaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa, edellyttäen että käytettyjen päällystämättömien tai kerrostamattomien ei-alkuperätuotteita olevien kankaiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).

62.11	
- Naisten ja tyttöjen vaatteet, koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.12	
- Kahdesta tai useammasta määrämuotoon leikatusta tai suoraan määrämuotoon neulotusta neuloskappaleesta yhteen ompelemalla tai muuten yhdistämällä neulotut:	Neulominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.13-62.14	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.15	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.16	
- Tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Päällystäminen tai kerrostaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa, edellyttäen että käytettyjen päällystämättömien tai kerrostamattomien ei-alkuperätuotteita olevien kankaiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai

	Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
62.17	
- Koruommellut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; Valmistus koruompelemattomasta kankaasta, edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta; tai Sovittaminen (mukaan lukien leikkaaminen), jota edeltää painaminen (itsenäisenä käsittelynä).
- Tulensuojavarusteet, aluminoidulla polyesterikalvolla päällystettyä kangasta:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Päällystäminen tai kerrostaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa, edellyttäen että käytettyjen päällystämättömien tai kerrostamattomien ei-alkuperätuotteita olevien kankaiden arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Välivuorit kauluksia ja kalvosimia varten, määrämuotoon leikatut:	CTH, edellyttäen että kaikkien käytettyjen ei-alkuperäainesten arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
63 ryhmä	Muut sovitetut tekstiilitavarat; sarjat; käytetyt vaatteet ja muut käytetyt tekstiilitavarat; lumput
63.01-63.04	
- Huopaa, kuitukangasta:	Kuitukankaan valmistaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
- Muut: -- Koruommellut:	Kutominen tai neulominen tai virkkaaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa; tai Valmistus koruompelemattomasta kankaasta (muu kuin neulottu tai virkattu), edellyttäen että käytetyn koruompelemattoman ei-alkuperäkankaan arvo on enintään 40 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
-- Muut:	Kutominen tai neulominen tai virkkaaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
63.05	Tekokuitujen suulakepuristus tai luonnon- tai katkottujen tekokuitujen kehruu yhdessä kutomisen tai neulomisen ja sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
63.06	
- Kuitukangasta:	Kuitukankaan valmistaminen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
- Muut:	Kutominen yhdessä sovittamisen (mukaan lukien leikkaaminen) kanssa.
63.07	MaxNOM 40 % (EXW).

63.08	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavaran on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana; ei-alkuperätuotteita voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.
63.09-63.10	CTH.
XII JAKSO	JALKINEET, PÄÄHINEET, SATEENVARJOT JA PÄIVÄNVARJOT, KÄVELYKEPIT, ISTUINKEPIT, RUOSKAT, RATSUPIISKAT JA NIIDEN OSAT; VALMISTETUT HÖYHENET JA NIISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; TEKOKUKAT; HIUKSISTA VALMISTETUT TAVARAT
64 ryhmä	Jalkineet, nilkkaimet ja niiden kaltaiset tavarat; niiden osat
64.01-64.05	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista, ei kuitenkaan nimikkeen 64.06 kokoonpannuista päällisistä, jotka on kiinnitetty sisäpohjiin tai muihin pohjan osiin.
64.06	CTH.
65 ryhmä	Päähineet ja niiden osat
65.01-65.07	CTH.
66 ryhmä	Sateenvarjot, päivänvarjot, kävelykepit, istuinkepit, ruoskat, ratsupiiskat sekä niiden osat
66.01-66.03	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
67 ryhmä	Valmistetut höyhenet ja untuvat sekä höyhenistä tai untuvista valmistetut tavarat; tekokukat; hiuksista valmistetut tavarat
67.01-67.04	CTH.
XIII JAKSO	KIVESTÄ, KIPSISTÄ, SEMENTISTÄ, ASBESTISTA, KIILTEESTÄ TAI NIIDEN KALTAISESTA AINEESTA VALMISTETUT TAVARAT; KERAAMISET TUOTTEET; LASI JA LASITAVARAT
68 ryhmä	Kivestä, kipsistä, sementistä, asbestista, kiilteestä tai niiden kaltaisesta aineesta valmistetut tavarat
68.01-68.15	CTH; tai MaxNOM 70 % (EXW).
69 ryhmä	Keraamiset tuotteet
69.01-69.14	CTH.
70 ryhmä	Lasi ja lasitavarat
70.01-70.09	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
70.10	CTH.
70.11	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).

70.13	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 70,10
70.14-70.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
XIV JAKSO	LUONNONHELMET JA VILJELLYT HELMET, JALO- JA PUOLIJALOKIVET, JALOMETALLIT, JALOMETALLILLA PLETEROIDUT METALLIT JA NÄISTÄ VALMISTETUT TAVARAT; EPÄAIDOT KORUT; METALLIRAHAT
71 ryhmä	Luonnonhelmet tai viljellyt helmet, jalo- tai puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit ja näistä valmistetut tavarat; epäaidot korut; metallirahat
71.01-71.05	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
71.06	
- Muokkaamattomat:	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 71.06, 71.08 ja 71.10; Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperätuotteita olevien jalometallien elektrolyyttinen, terminen tai kemiallinen erottaminen; tai Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperätuotteita olevien jalometallien sulattaminen tai seostaminen toistensa tai epäjalojen metallien kanssa tai puhdistus.
- Puolivalmisteina tai jauheena:	Valmistus ei-alkuperätuotteita olevista muokkaamattomista jalometalleista.
71.07	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
71.08	
- Muokkaamattomat:	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 71.06, 71.08 ja 71.10; Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperätuotteita olevien jalometallien elektrolyyttinen, terminen tai kemiallinen erottaminen; tai Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperätuotteita olevien jalometallien sulattaminen tai seostaminen toistensa tai epäjalojen metallien kanssa tai puhdistus.
- Puolivalmisteina tai jauheena:	Valmistus ei-alkuperätuotteita olevista muokkaamattomista jalometalleista.
71.09	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
71.10	
- Muokkaamattomat:	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 71.06, 71.08 ja 71.10; Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperätuotteita olevien jalometallien elektrolyyttinen, terminen tai kemiallinen erottaminen; tai Nimikkeiden 71.06, 71.08 tai 71.10 ei-alkuperätuotteita olevien jalometallien sulattaminen tai seostaminen toistensa tai epäjalojen metallien kanssa tai puhdistus.
- Puolivalmisteina tai jauheena:	Valmistus ei-alkuperätuotteita olevista muokkaamattomista jalometalleista.

71.11	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
71.12-71.18	CTH.
XV JAKSO	EPÄJALOT METALLIT JA EPÄJALOSTA METALLISTA VALMISTETUT TAVARAT
72 ryhmä	Rauta ja teräs
72.01-72.06	CTH.
72.07	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 72.06.
72.08-72.17	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 72.08–72.17.
72.18	CTH.
72.19-72.23	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 72.19–72.23.
72.24	CTH.
72.25-72.29	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 72.25–72.29.
73 ryhmä	Rauta- ja terästavarat
7301.10	CC, ei kuitenkaan nimikkeistä 72.08–72.17.
7301.20	CTH.
73.02	CC, ei kuitenkaan nimikkeistä 72.08–72.17.
73.03	CTH
73.04-73.06	Valmistus nimikkeiden 72.06, 72.07, 72.08, 72.09, 72.10, 72.11, 72.12, 72.18, 72.19, 72.20 tai 72.24 ei-alkuperäaineksista.
73.07	
- Putkien liitos- ja muut osat, ruostumatonta terästä:	CTH, ei kuitenkaan ei-alkuperätuotetta olevista taotuista teelmistä; ei-alkuperätuotteita olevia taottuja teelmiä voidaan kuitenkin käyttää, jos niiden yhteisarvo on enintään 50 prosenttia tuotteen EXW-hinnasta.
- Muut:	CTH.
73.08	CTH, ei kuitenkaan alanimikkeestä 7301.20.
7309.00-7315.19	CTH.
7315.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
7315.81-7326.90	CTH.
74 ryhmä	Kupari ja kuparitavarat
74.01-74.02	CTH.
74.03	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
74.04-74.07	CTH.
74.08	CTH ja MaxNOM 50 % (EXW).
74.09-74.19	CTH.
75 ryhmä	Nikkeli ja nikkelitavarat

75.01	CTH.
75.02	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
75.03-75.08	CTH.
76 ryhmä	Alumiini ja alumiinitavarat
76.01	CTH ja MaxNOM 50 % (EXW); tai Valmistus seostamattomasta alumiinista tai alumiinijätteistä ja -romusta termisen tai elektrolyyttisen käsittelyn avulla.
76.02-76.03	CTH.
7604.10-7607.19	CTH ja MaxNOM 50 % (EXW).
7607.20	MaxNOM 50 % (EXW).
7608.10-7616.99	CTH ja MaxNOM 50 % (EXW).
78 ryhmä	Lyijy ja lyijytavarat
7801.10	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
7801.91-7806.00	CTH.
79 ryhmä	Sinkki ja sinkkitavarat
79.01-79.07	CTH.
80 ryhmä	Tina ja tinatavarat
80.01-80.07	CTH.
81 ryhmä	Muut epäjalot metallit; kermetit; niistä valmistetut tavarat
81.01-81.13	Valmistus minkä tahansa nimikkeen ei-alkuperäaineksista.
82 ryhmä	Työkalut ja -välineet sekä veitset, lusikat ja haarukat, epäjaloa metallia; niiden epäjaloa metallia olevat osat
8201.10-8205.70	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
8205.90	CTH; nimikkeen 82.05 ei-alkuperätuotteita olevia työkaluja voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.
82.06	CTH, ei kuitenkaan nimikkeistä 82.02–82.05; nimikkeiden 82.02–82.05 ei-alkuperätuotteita olevia työkaluja voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.
82.07-82.15	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
83 ryhmä	Erinäiset epäjalosta metallista valmistetut tavarat
83.01-83.11	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
XVI JAKSO	KONEET JA MEKAANISET LAITTEET; SÄHKÖLAITTEET; NIIDEN OSAT; ÄÄNEN TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET, TELEVISIOKUVAN TAI -ÄÄNEN

	TALLENNUS- TAI TOISTOLAITTEET SEKÄ TÄLLAISTEN TAVAROIDEN OSAT JA TARVIKKEET
84 ryhmä	Ydinreaktorit, höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat
84.01-84.06	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.07-84.08	MaxNOM 50 % (EXW).
84.09-84.24	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.25-84.30	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 84.31; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.31-84.43	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.44-84.47	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 84.48; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.48-84.55	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.56-84.65	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 84.66; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.66-84.68	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.70-84.72	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 84.73; tai MaxNOM 50 % (EXW).
84.73-84.87	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85 ryhmä	Sähkökoneet ja -laitteet sekä niiden osat; äänen tallennus- tai toistolaitteet, televisiokuvan tai -äänen tallennus- tai toistolaitteet sekä tällaisten tavaroiden osat ja tarvikkeet
85.01-85.02	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 85.03; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.03-85.18	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.19-85.21	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 85.22; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.22-85.24	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.25-85.28	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 85.29; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.29-85.34	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).

85.35-85.37	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 85.38; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.38-85.43	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
85.44-85.49	MaxNOM 50 % (EXW).
XVII JAKSO	KULKUNEUVOT, ILMA-ALUKSET JA ALUKSET SEKÄ NIIHIN RINNASTETTAVAT KULJETUSVARUSTEET
86 ryhmä	Rautatieveturit, raitiomoottorivaunut ja muu liikkuva kalusto sekä niiden osat; rautatie- tai raitiotieradan varusteet ja kiinteät laitteet sekä niiden osat; kaikenlaiset mekaaniset (myös sähkömekaaniset) liikennemerkinantolaitteet
86.01-86.09	CTH, ei kuitenkaan nimikkeestä 86.07; tai MaxNOM 50 % (EXW).
87 ryhmä	Kuljetusvälineet ja kulkuneuvot, muut kuin rautatien tai raitiotien liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat ja tarvikkeet
87.01-87.07	MaxNOM 45 % (EXW).
87.08-87.11	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
87.12	MaxNOM 45 % (EXW).
87.13-87.16	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
88 ryhmä	Ilma-alukset, avaruusalukset sekä niiden osat
88.01-88.07	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
89 ryhmä	Alukset ja uivat rakenteet
89.01-89.08	CC; tai MaxNOM 40 % (EXW).
XVIII JAKSO	OPTISET, VALOKUVAUS-, ELOKUVA-, MITTAUS-, TARKISTUS-, TARKKUUS-, LÄÄKETIETEELLISET TAI KIRURGISET KOJEET JA LAITTEET; KELLOT; SOITTIMET;
90 ryhmä	Optiset, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus-, tarkkuus-, lääketieteelliset tai kirurgiset kojeet ja laitteet; niiden osat ja tarvikkeet
9001.10-9001.40	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
9001.50	CTH; tai Valmistus, jossa suoritetaan jokin seuraavista toimista: —puolivalmiin linssin pintakäsittely valmiiksi silmälasin linssiksi, jolla on optinen korjaava voimakkuus ja joka

	on tarkoitettu istutettavaksi silmälaseihin; tai —linssin päällystäminen asianmukaisilla käsittelyillä näön parantamiseksi ja käyttäjän suojelun varmistamiseksi; tai MaxNOM 50 % (EXW).
9001.90-9033.00	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
91 ryhmä	Kellot ja niiden osat
91.01-91.14	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
92 ryhmä	Soittimet; niiden osat ja tarvikkeet
92.01-92.09	MaxNOM 50 % (EXW).
XIX JAKSO	ASEET JA AMPUMATARVIKKEET; NIIDEN OSAT JA TARVIKKEET
93 ryhmä	Aseet ja ampumatarvikkeet; niiden osat ja tarvikkeet
93.01-93.07	MaxNOM 50 % (EXW).
XX JAKSO	ERINÄISET TAVARAT
94 ryhmä	Huonekalut; vuoteiden joustinpohjat ja vuodevarusteet, kuten patjat ja tyynyt, sekä niiden kaltaiset pehmustetut sisustustavarat; valaisimet ja valaistusvarusteet, muualle kuulumattomat; valokilvet ja niiden kaltaiset tavarat; tehdasvalmisteiset rakennukset
94.01-94.06	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
95 ryhmä	Lelut, pelit ja urheiluvälineet; niiden osat ja tarvikkeet
95.03-95.08	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
96 ryhmä	Erinäiset tavarat
96.01-96.04	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
96.05	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavaran on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana; ei-alkuperätuotteita voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.
96.06-9608.40	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
9608.50	Jokaisen sarjaan kuuluvan tavaran on täytettävä se sääntö, jota siihen sovellettaisiin erillisenä sarjaan kuulumattomana tavarana; ei-alkuperätuotteita voi kuitenkin sisältyä sarjaan, jos niiden yhteisarvo on enintään 15 prosenttia sarjan EXW-hinnasta.

9608.60-96.20	CTH; tai MaxNOM 50 % (EXW).
XXI JAKSO	TAIDETEOKSET, KOKOELMAESINEET JA ANTIIKKIESINEET
97 ryhmä	Taideteokset, kokoelmaesineet ja antiikkiesineet
97.01-97.06	CTH

LIITE 10-C

ALKUPERÄVAKUUTUS

Alkuperävakuutus, jonka teksti vahvistetaan jäljempänä, on laadittava asiaa koskevien alaviitteiden mukaisesti. Alaviitteitä ei tarvitse sisällyttää vakuutukseen.

Bulgariankielinen toisinto

(Период: от ___ до ___([1]))

Износителят на продуктите, обхванати от този документ (износител № …([2])) декларира, че освен където ясно е отбелязано друго, тези продукти са с …([3]) преференциален произход.

…

(Място и дата([4]))

…

(Наименование и подпис на износителя([5]))

Kroatiankielinen toisinto

(Razdoblje: od _____ do _____([1]))

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (referentni broj izvoznika: .....([2])) izjavljuje da su, osim ako je drukčije izričito navedeno, ovi proizvodi .....([3]) preferencijalnog podrijetla.

…

(Mjesto i datum([4]))

…

(Ime i potpis izvoznika([5]))

Tšekinkielinen toisinto

(Období: od_____ do_____([1]))

Vývozce výrobků uvedených v tomto dokumentu (referenční číslo vývozce …([2])) prohlašuje, že kromě zřetelně označených, mají tyto výrobky preferenční původ v …([3]).

…

(Místo a datum([4]))

…

(Jméno vývozce a podpis([5]))

Tanskankielinen toisinto

(Periode: fra den _____ til den _____([1]))

Eksportøren af varer, der er omfattet af nærværende dokument, (eksportørreferencenr. …([2])) erklærer, at varerne, medmindre andet tydeligt er angivet, har præferenceoprindelse i …([3]).

…

(Sted og dato([4]))

…

(Eksportørens navn og underskrift([5]))

Hollanninkielinen toisinto

(Periode: van_____ tot _____([1]))

De exporteur van de goederen waarop dit document van toepassing is (referentienr. exporteur …([2])) verklaart dat, behoudens uitdrukkelijke andersluidende vermelding, deze goederen van preferentiële … oorsprong zijn([3]).

…

(Plaats en datum([4]))

…

(Naam en handtekening van de exporteur([5]))

Englanninkielinen toisinto

(Period: from_____ to _____([1]))

The exporter of the products covered by this document (Exporter reference No …([2])) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of … preferential origin([3]).

…

(Place and date([4]))

…

(Name and signature of the exporter([5]))

Vironkielinen toisinto

(Ajavahemik: _____ kuni _____([1]))

Käesoleva dokumendiga hõlmatud toodete eksportija (eksportija viitenumber …([2])) deklareerib, et need tooted on …([3]) sooduspäritoluga, välja arvatud juhul kui on selgelt näidatud teisiti.

…

(Koht ja kuupäev([4]))

…

(Eksportija nimi ja allkiri([5]))

Suomenkielinen toisinto

(_____ ja_____ välinen aika([1]))

Tässä asiakirjassa mainittujen tuotteiden viejä (viejän viitenumero …([2])) ilmoittaa, että nämä tuotteet ovat, ellei toisin ole selvästi merkitty, etuuskohteluun oikeutettuja … alkuperätuotteita([3]).

…

(Paikka ja päiväys([4]))

…

(Viejän nimi ja allekirjoitus([5]))

Ranskankielinen toisinto

(Période: du_____ au _____([1]))

L'exportateur des produits couverts par le présent document (n° de référence exportateur …([2])) déclare que, sauf indication claire du contraire, ces produits ont l'origine préférentielle …([3]).

…

(Lieu et date([4]))

…

(Nom et signature de l'exportateur([5]))

Saksankielinen toisinto

(Zeitraum: von_____ bis _____([1]))

Der Ausführer (Referenznummer des Ausführers . …([2])) der Waren, auf die sich dieses Handelspapier bezieht, erklärt, dass diese Waren, soweit nichts anderes angegeben, präferenzbegünstigte Ursprungswaren …([3]) sind.

…

(Ort und Datum([4]))

…

(Name und Unterschrift des Ausführers([5]))

Kreikankielinen toisinto

(Περίοδος: από_____ έως_____([1]))

Ο εξαγωγέας των προϊόντων που καλύπτονται από το παρόν έγγραφο (αριθ. αναφοράς εξαγωγέα. …([2])) δηλώνει ότι, εκτός εάν δηλώνεται σαφώς άλλως, τα προϊόντα αυτά είναι προτιμησιακής καταγωγής …([3]).

…

(Τόπος και ημερομηνία([4]))

…

(Όνοματεπώνυμο και υπογραφή του εξαγωγέα([5]))

Unkarinkielinen toisinto

(Időszak: _____ -tól/től _____ -ig ([1]))

A jelen okmányban szereplő áruk exportőre (az exportőr azonosító száma …([2])) kijelentem, hogy eltérő jelzés hiányában az áruk kedvezményes … származásúak([3]).

…

(Hely és dátum([4]))

…

(Az exportőr neve és aláírása([5]))

Iirinkielinen toisinto

(Tréimhse: (ó_____ go _____ [(1)])

Onnmhaireoir na dtáirgí a chumhdaítear leis an doiciméad seo (uimhir thagartha an Onnmhaireora … ([2])) dearbhaítear leis seo, seachas sa chás ina sonraítear a mhalairt go soiléir, gur táirgí de thionscnamh … ([3]) tionscnamh fabhrach.

…

(Áit agus dáta([4]))

…

(Ainm agus síniú an onnmhaireora([5]))

Italiankielinen toisinto

(Periodo: dal_____ al _____([1]))

L'esportatore delle merci contemplate nel presente documento (numero di riferimento dell'esportatore …([2])) dichiara che, salvo indicazione contraria, le merci sono di origine preferenziale …([3]).

…

(Luogo e data([4]))

…

(Nome e firma dell'esportatore([5]))

Latviankielinen toisinto

(Laikposms: no_____ līdz _____([1]))

Eksportētājs produktiem, kuri ietverti šajā dokumentā (eksportētāja atsauces numurs …([2])), deklarē, ka, iznemot tur, kur ir citādi skaidri noteikts, šiem produktiem ir priekšrocību izcelsme no …([3]).

…

(Vieta un datums([4]))

…

(Eksportētāja vārds, uzvārds / nosaukums un paraksts([5]))

Liettuankielinen toisinto

(Laikotarpis: nuo_____ iki _____([1]))

Šiame dokumente išvardintų prekių eksportuotojas (Eksportuotojo registracijos Nr …([2])) deklaruoja, kad, jeigu kitaip nenurodyta, tai yra …([3]) preferencinės kilmės prekės.

…

(Vieta ir data([4]))

…

(Eksportuotojo vardas, pavardė (pavadinimas) ir parašas([5]))

Maltankielinen toisinto

(Perjodu: minn_____ sa _____([1]))

L-esportatur tal-prodotti koperti b'dan id-dokument (Numru ta' Referenza tal-Esportatur …([2])) jiddikjara li, ħlief fejn indikat b'mod ċar li mhux hekk, dawn il-prodotti huma ta' origini preferenzjali …([3]).

…

(Il-post u d-data([4]))

…

(Isem u firma tal-esportatur([5]))

Puolankielinen toisinto

(Okres: od_____ do _____([1]))

Eksporter produktów objętych tym dokumentem (nr referencyjny eksportera …([2])) deklaruje, że z wyjątkiem gdzie jest to wyraźnie określone, produkty te mają …([3]) preferencyjne pochodzenie.

…

(Miejsce i data([4]))

…

(Nazwa i podpis eksportera([5]))

Portugalinkielinen toisinto

(Período: de _____ a _____([1]))

O abaixo assinado, exportador dos produtos cobertos pelo presente documento (referência do exportador n.º … ([2])) declara que, salvo expressamente indicado em contrário, estes produtos são de origem preferencial …([3]).

…

(Local e data([4]))

…

(Nome e assinatura do exportador([5]))

Romaniankielinen toisinto

(Perioada: de la _____ până la _____([1]))

Exportatorul produselor ce fac obiectul acestui document (numărul de referință al exportatorului …([2])) declară că, exceptând cazul în care în mod expres este indicat altfel, aceste produse sunt de origine preferenţială …([3]).

…

[Locul și data([4])]

…

[Denumirea și semnătura exportatorului([5])]

Slovakinkielinen toisinto

(Obdobie: od_____ do _____([1]))

Vývozca výrobkov uvedených v tomto dokumente (referenčné číslo vývozcu …([2])) vyhlasuje, že okrem zreteľne označených, majú tieto výrobky preferenčný pôvod v …([3]).

…

(Miesto a dátum([4]))

…

(Názov/meno vývozcu a podpis([5]))

Sloveeninkielinen toisinto

(Obdobje: od_____ do _____([1]))

Izvoznik blaga, zajetega s tem dokumentom, (referenčna št. izvoznika …([2])) izjavlja, da, razen če ni drugače jasno navedeno, ima to blago preferencialn …([3]) poreklo.

…

(Kraj in datum([4]))

…

(Ime in podpis izvoznika([5]))

Espanjankielinen toisinto

(Período: de_____ a _____([1]))

El exportador de los productos incluidos en el presente documento (número de referencia del exportador …([2])) declara que, salvo clara indicación en sentido contrario, estos productos gozan de un origen preferencial …([3]).

…

(Lugar y fecha([4]))

…

(Nombre y firma del exportador([5]))

Ruotsinkielinen toisinto

(Period: från_____ till _____([1]))

Exportören av de varor som omfattas av detta dokument (exportörens referensnummer . …([2])) försäkrar att dessa varor, om inte annat tydligt markerats, har förmånsberättigande ursprung i …([3]).

…

(Ort och datum([4]))

…

(Exportörens namn och underskrift([5]))

([1]) Jos alkuperävakuutus täytetään useille samanlaisten alkuperätuotteiden lähetyksille tämän sopimuksen 10.17 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaisesti, on mainittava ajanjakso, jona alkuperävakuutusta sovelletaan. Kyseinen ajanjakso ei saa olla pidempi kuin 12 kuukautta. Tuotteen kaiken tuonnin on tapahduttava mainitun ajanjakson puitteissa. Jos ajanjaksoa ei sovelleta, kohta voidaan jättää tyhjäksi.

([2]) Mainitaan viitenumero, jolla viejä tunnistetaan. EU-osapuolen viejän osalta kyseessä on Euroopan unionin säädösten ja määräysten mukaisesti osoitettu tunnus. Chilen viejän osalta kyseessä on Chilen säädösten ja määräysten mukaisesti osoitettu tunnus. Jos viejälle ei ole osoitettu tunnusta, kohta voidaan jättää tyhjäksi.

([3]) Ilmoitetaan tuotteen alkuperä: Chile tai Euroopan unioni (EU). Jos alkuperävakuutus liittyy kokonaan tai osittain tämän sopimuksen 10.29 artiklassa tarkoitettuihin Ceutan ja Melillan alkuperätuotteisiin, viejän on selvästi osoitettava ne tunnuksella ”CM” asiakirjassa, johon vakuutus laaditaan.

([4]) Paikka ja päiväys voidaan jättää pois, jos tiedot sisältyvät itse asiakirjaan.

([5]) Tapauksissa, joissa ei vaadita viejän allekirjoitusta, vapautus allekirjoituksesta merkitsee myös vapautusta allekirjoittajan nimen merkitsemisestä.

LIITE 10-D

YHTEISET JULISTUKSET

YHTEINEN JULISTUS ANDORRAN RUHTINASKUNNASTA

1. Chile hyväksyy Andorran ruhtinaskunnan alkuperätuotteet, jotka kuuluvat harmonoidun järjestelmän 25–97 ryhmään, Euroopan unionin alkuperätuotteiksi tämän sopimuksen III osan mukaisesti.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan edellyttäen, että Luxemburgissa 28 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyllä Euroopan talousyhteisön ja Andorran ruhtinaskunnan välillä kirjeenvaihtona tehdyllä sopimuksella perustetun tulliunionin mukaisesti Andorran ruhtinaskunta soveltaa Chilen alkuperätuotteisiin samaa tullietuuskohtelua kuin EU-osapuoli soveltaa tällaisiin tuotteisiin.
3. Tämän yhteisen julistuksen 1 kohdassa tarkoitettua tuotteiden alkuperäaseman määrittämistä varten sovelletaan soveltuvin osin 10 lukua.

YHTEINEN JULISTUS SAN MARINON TASAVALLASTA

1. Chile hyväksyy San Marinon tasavallan alkuperätuotteet Euroopan unionin alkuperätuotteiksi tämän sopimuksen III osan mukaisesti.
2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan edellyttäen, että Brysselissä 16 päivänä joulukuuta 1991 tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä San Marinon tasavallan yhteistyötä ja tulliliittoa koskevan sopimuksen mukaisesti San Marinon tasavalta soveltaa Chilen alkuperätuotteisiin samaa tullietuuskohtelua kuin EU-osapuoli soveltaa tällaisiin tuotteisiin.
3. Tämän yhteisen julistuksen 1 kohdassa tarkoitettua tuotteiden alkuperäaseman määrittämistä varten sovelletaan soveltuvin osin 10 lukua.

LIITE 10-E

SELITTÄVÄT HUOMAUTUKSET

1. Sovellettaessa 10.17 artiklaa osapuolten on noudatettava seuraavia suuntaviivoja:

a) jos kauppalasku tai muu kaupallinen asiakirja sisältää sekä alkuperätuotteita että ei-alkuperätuotteita, tuotteet olisi yksilöitävä sellaisiksi kyseisissä asiakirjoissa, ja ei-alkuperätuotteet olisi yksilöitävä selkeästi erikseen. Ei-alkuperätuotteiden erikseen yksilöimiseksi ei ole sovittu tiettyä tapaa. Se voidaan kuitenkin tehdä esimerkiksi seuraavasti:

   i) kaupallisessa asiakirjassa ilmoitetaan kunkin tavaran jälkeen suluissa, onko tavara alkuperätuote vai ei;

   ii) kauppalaskussa käytetään kahta otsikkoa, alkuperätuotteet ja ei-alkuperätuotteet, ja tuotteet luetellaan niitä vastaavan otsikon alla; tai

   iii) kullekin tuotteelle annetaan numero, ja ilmoitetaan, mitkä numerot liittyvät alkuperätuotteisiin ja mitkä ei-alkuperätuotteisiin;

b) kauppalaskun tai muun kaupallisen asiakirjan kääntöpuolelle laadittu alkuperävakuutus voidaan hyväksyä;

c) alkuperävakuutus voidaan laatia kauppalaskuun tai muuhun kaupallisen asiakirjaan, myös asiakirjan valokopioon, kirjoittamalla koneella tai käsin, painamalla tai leimaamalla; asiakirjassa olisi oltava viejän ja vastaanottajan nimi ja täydellinen osoite sekä yksityiskohtainen kuvaus tuotteista, jotta ne voidaan tunnistaa, ja alkuperävakuutuksen laatimispäivä, jos se on eri kuin kauppalaskun tai muun kaupallisen asiakirjan päivämäärä; tariffiluokitus olisi mieluiten ilmoitettava kauppalaskussa tai muussa kaupallisessa asiakirjassa vähintään harmonoidun järjestelmän nimiketasolla (nelinumeroinen koodi); tarvittaessa olisi ilmoitettava myös kaikkien alkuperätuotteiden bruttomassa (kg) tai muu mittayksikkö, kuten tapauksen mukaan litra tai m^3;

d) alkuperävakuutus voidaan laatia erilliselle paperiarkille joka voi olla mutta jonka ei tarvitse olla virallinen kirjepaperi; jos vakuutus laaditaan erilliselle paperiarkille, kyseinen paperiarkki on liitettävä osaksi kauppalaskua tai muuta kaupallista asiakirjaa viittaamalla laskussa tai muussa kaupallisessa asiakirjassa kyseiseen paperiarkkiin;

e) jos kauppalaskussa tai muussa kaupallisessa asiakirjassa on useita sivuja, sivut olisi numeroitava ja sivujen kokonaismäärä mainittava; erilliselle paperiarkille laaditussa alkuperävakuutuksessa voidaan viitata kyseiseen kauppalaskuun tai muuhun kaupalliseen asiakirjaan;

f) alkuperävakuutus voidaan laatia etikettiin, joka on pysyvästi kiinnitetty kauppalaskuun tai muuhun kaupalliseen asiakirjaan, edellyttäen että ei ole epäilystäkään siitä, että viejä on kiinnittänyt etiketin;

g) selkeyden vuoksi todetaan, että vaikka alkuperävakuutuksen laatii viejä ja viejä vastaa siitä, että siinä annetaan riittävän yksityiskohtaiset tiedot alkuperätuotteen tunnistamiseksi, kauppalaskun tai muun kaupallisen asiakirjan laatijan henkilöllisyyttä tai sijoittautumispaikkaa koskevia vaatimuksia ei ole, kunhan kyseinen asiakirja mahdollistaa viejän selkeän tunnistamisen;

h) jos viejä ei pysty laatimaan alkuperävakuutusta kauppalaskuun tai muuhun kaupalliseen asiakirjaan, voidaan käyttää kolmannen maan kauppalaskua tai muuta kaupallista asiakirjaa, esimerkiksi silloin, kun alkuperätuotteiden lähetys jaetaan osiin kolmannessa maassa 10.14 artiklan edellytysten mukaisesti;

i) muu kaupallinen asiakirja voi olla esimerkiksi liitteenä oleva lähetysluettelo, proforma-lasku tai pakkausluettelo.

2. Sovellettaessa 10.18 artiklaa osapuolet eivät voi hylätä tullietuuskohtelua koskevaa pyyntöä sellaisten alkuperävakuutuksen ja tullitoimipaikalle toimitettujen asiakirjojen välisten erojen tai alkuperävakuutuksessa olevien vähäisten virheiden perusteella, jotka eivät anna aihetta epäillä tuontiasiakirjoihin sisältyvien tietojen

oikeellisuutta ja jotka eivät vaikuta tuotteiden alkuperäasemaan; tällaisia eroja tai vähäisiä virheitä voivat olla esimerkiksi:

a) tuotteen kuvauksessa, viejän tai vastaanottajan nimessä tai osoitteessa taikka kaupallisen asiakirjan numerossa olevat kirjoitusvirheet;

b) viejää tai vastaanottajaa koskevissa lisätiedoissa, kuten puhelinnumerossa, postinumerossa tai sähköpostiosoitteessa, olevat virheet;

c) virheellinen viittaus tariffiluokitukseen, paitsi jos se vaikuttaa tuotteen alkuperäasemaan tai tullietuuskohteluun.

3. Tullietuuskohtelua koskeva pyyntö voidaan kuitenkin hylätä seuraavien alkuperävakuutuksessa olevien virheiden perusteella:

a) virheellinen viejän viitenumero; ja

b) tuotteen tai tariffiluokituksen epätarkka kuvaus, joka vaikuttaa sen alkuperäasemaan tai tullietuuskohteluun.

LIITE 13-A

TOIMIVALTAISET VIRANOMAISET

1. EU-osapuolessa toimivaltaisia viranomaisia terveys- ja kasvinsuojeluasioiden valvonnassa ovat jäsenvaltioiden asiaankuuluvat viranomaiset ja Euroopan komissio yhdessä. Tältä osin sovelletaan seuraavaa:

a) Chileen suuntautuvassa viennissä jäsenvaltioiden asiaankuuluvat viranomaiset ovat vastuussa tuotanto-olosuhteiden ja -vaatimusten valvonnasta, mukaan lukien lakisääteiset tarkastukset, ja terveystodistuksista, mukaan lukien eläinten hyvinvointi, joilla todistetaan sovittujen standardien ja vaatimusten noudattaminen;

b) Chilestä tulevassa tuonnissa jäsenvaltioiden asiaankuuluvat viranomaiset ovat vastuussa sen valvomisesta, että tuonti on EU-osapuolen tuontiehtojen mukaista; ja

c) Euroopan komissio on vastuussa yleisestä koordinoinnista, tarkastuksista, tarkastusjärjestelmien auditoinneista ja tarvittavista lainsäädäntötoimista, joilla varmistetaan standardien ja vaatimusten yhdenmukainen soveltaminen Euroopan unionin sisämarkkinoilla.

2. Chilen maatalousministeriön *Servicio Agricola y Ganadero* vastaa toimivaltaisena viranomaisena kaikkien sellaisten vaatimusten hallinnoinnista, jotka liittyvät seuraaviin:

a) terveys- ja kasvinsuojelutoimet, joita sovelletaan terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvien maaeläinten ja niistä peräisin olevien tuotteiden, kasvien, kasvituotteiden ja muiden tuotteiden tuontiin ja vientiin;

b) terveys- ja kasvinsuojelutoimet, jotka on hyväksytty vähentämään riskiä maaeläintautien ja kasvintuhoojien kulkeutumisesta Chileen ja niiden hävittämisen tai leviämisen valvomiseksi; ja

c) terveyttä ja kasvinsuojelua koskevien vientitodistusten antaminen maaeläinperäisille ja kasvituotteille.

3. Chilen terveysministeriö vastaa toimivaltaisena viranomaisena kaikkien sekä kotimaassa tuotettujen että maahantuotujen ihmisille tarkoitettujen elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnasta ja vientiin tarkoitettujen jalostettujen elintarvikkeiden, pois lukien vesieläimistä saadut tuotteet, turvallisuustodistuksista.

4. Chilen talousministeriön *Servicio Nacional de Pesca y Acuicultura* vastaa toimivaltaisena viranomaisena vientiin tarkoitettujen vesieläimistä saatujen elintarvikkeiden turvallisuuden valvonnasta ja vastaavien virallisten todistusten antamisesta. Se on vastuussa myös vesieläinten terveyden suojelusta, vientiin tarkoitettujen vesieläinten terveystodistuksista sekä vesieläinten, syöttien ja vesiviljelyssä käytetyn rehun tuontivalvonnasta.

LIITE 13-B

LUETTELO ILMOITETTAVISTA ELÄINTAUDEISTA JA KASVINTUHOOJISTA, JOIDEN OSALTA VOIDAAN MÄÄRITTÄÄ ALUEELLINEN TAUTIVAPAUS

Lisäys 13-B-1

ILMOITETTAVAT MAA- JA VESIELÄINTAUDIT, JOIDEN OSALTA OSAPUOLEN TILANNE ON TUNNUSTETTU JA JOIDEN OSALTA VOIDAAN TEHDÄ ALUEELLISTAMISPÄÄTÖKSIÄ

Kaikki eläintaudit, jotka on lueteltu Maailman eläintautijärjestön (WOAH) luettelon viimeisimmässä versiossa, myös kansainvälisessä maa- ja vesieläinten terveyttä koskevassa säännöstössä.

Lisäys 13-B-2

ILMOITETTAVAT KASVINTUHOOJAT, JOIDEN OSALTA OSAPUOLEN TILANNE ON TUNNUSTETTU JA JOIDEN OSALTA VOIDAAN TEHDÄ ALUEELLISTAMISPÄÄTÖKSIÄ

1. EU-osapuoli:

a) kasvintuhoojat, joiden ei tiedetä esiintyvän missään Euroopan unionin osassa ja jotka ovat merkityksellisiä koko EU-osapuolen tai sen osan kannalta, sellaisena kuin ne luetellaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/2072 ([1]) liitteessä II olevassa A osassa;

b) kasvintuhoojat, joiden tiedetään esiintyvän Euroopan unionissa ja jotka ovat merkityksellisiä koko EU-osapuolen kannalta, sellaisena kuin ne luetellaan täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/2072 liitteessä II olevassa B osassa; ja

c) kasvintuhoojat, joiden tiedetään esiintyvän Euroopan unionissa ja joiden osalta on vahvistettu kasvintuhoojasta vapaat alueet tai suoja-alueet, sellaisena kuin ne luetellaan täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/2072 liitteessä III.

2. Chile:

a) kasvintuhoojat, joiden ei tiedetä esiintyvän missään Chilen osassa, sellaisena kuin ne luetellaan *Servicio Agrícola y Ganaderon* päätöksen nro 3080/2003 20 §:ssä; ([2])

b) kasvintuhoojat, joiden tiedetään esiintyvän Chilessä ja jotka ovat virallisessa valvonnassa, sellaisena kuin ne luetellaan *Servicio Agrícola y Ganaderon* päätöksen nro 3080/2003 21 §:ssä; ja

c) kasvintuhoojat, joiden tiedetään esiintyvän Chilessä, jotka ovat virallisessa valvonnassa ja joiden osalta on vahvistettu tuhoojasta vapaat alueet, sellaisena kuin ne luetellaan *Servicio Agrícola y Ganaderon* päätöksen nro 3080/2003 6 ja 7 §:ssä.

([1]) Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/2072, annettu 28 päivänä marraskuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/2031 täytäntöönpanon yhdenmukaisten edellytysten vahvistamisesta kasvintuhoojien vastaisten suojatoimenpiteiden

osalta, komission asetuksen (EY) N:o 690/2008 kumoamisesta ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2018/2019 muuttamisesta (EUVL L 319, 10.12.2019, s. 1).

([2]) *Resolución Nº 3080 Exenta del Servicio Agrícola y Ganadero, que establece criterios de regionalización en relación a las plagas cuarentenarias para el territorio de Chile* (*Diario Oficial 7 de noviembre de 2003*) (*Servicio Agrícola y Ganadero*n päätös nro 3080, karanteenituhoojien alueellistamista koskevista kriteereistä Chilen alueella (Virallinen lehti, 7. marraskuuta 2003).

LIITE 13-C

ALUE- JA VYÖHYKEJAKO

1. Tilanteen tunnustamista ja alueellistamista koskevien päätösten perusta maa- ja vesieläinten tautien osalta:

a) eläintaudit:

   i) osapuolen tai sen alueen tilanteen tunnustamisen perusta eläintautien osalta on WOAHin eläinten terveyttä koskevan kansainvälisen säännöstön luku ”Maan tai vyöhykkeen taudista/tartunnasta vapaan tilanteen ja epidemiologisten seurantajärjestelmien tunnustaminen”; ja

   ii) alueellistamista koskevien päätösten tunnustamisen perusta eläintautien osalta on WOAHin eläinten terveyttä koskevan kansainvälisen säännöstön luku ”Alue- ja vyöhykejako”; ja

b) vesieläinten taudit: alueellistamista koskevien päätösten tunnustamisen perusta vesiviljelyeläinten tautien osalta on WOAHin vesieläinten terveyttä koskeva kansainvälinen säännöstö.

2. Tietyistä kasvintuhoojista vapaan alueen vahvistamisen edellytyksissä on 13.7 artiklan 2 kohdan mukaisesti noudatettava seuraavia:

a) FAO:n kansainvälinen kasvinsuojelutoimenpidestandardi nro 4 ”Kasvintuhoojista vapaiden alueiden vahvistamisedellytykset” ja FAO:n kansainvälisen kasvinsuojelutoimenpidestandardin nro 5 ”Kasvinsuojelualan sanasto” asiaa koskevat määritelmät; tai

b) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/2031 ([1]) 32 artikla.

3. Osapuolen alueen tai alueen osan erityistilanteen tunnustamisen edellytykset tiettyjen eläintautien osalta:

a) jos tuojaosapuoli katsoo, että sen alue tai alueen osa on vapaa muusta kuin WOAHin luettelon viimeisimmässä versiossa luetellusta eläintaudista, sen on esitettävä viejäosapuolelle asianmukaiset todistusasiakirjat, joista käyvät ilmi erityisesti seuraavat edellytykset:

   i) taudin luonne ja sen esiintymisen tausta osapuolen alueella;

   ii) serologisiin, mikrobiologisiin, patologisiin tai epidemiologisiin tutkimuksiin perustuvat valvontakokeiden tulokset ja se, että taudista on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille;

   iii) ajanjakso, jonka aikana valvontaa harjoitettiin;

   iv) tarvittaessa ajanjakso, jonka aikana rokottaminen tautia vastaan on ollut kiellettyä, ja maantieteellinen alue, jolla kielto on ollut voimassa; ja

   v) järjestelyt sen todentamiseksi, että tautia ei esiinny;

b) jos tuojaosapuoli vaatii yleisiä tai erityisiä lisätakeita 13.6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla, kyseiset takeet eivät saa ylittää takeita, joita tuojaosapuoli soveltaa; ja

c) osapuolen on ilmoitettava toiselle osapuolelle kaikista tämän kohdan a alakohdassa täsmennettyjen edellytysten muutoksista, jotka liittyvät tautiin; mahdollisia tuojaosapuolen tämän kohdan b alakohdan mukaisesti käyttöön ottamia lisätakeita on kyseisen ilmoituksen jälkeen muutettava tai ne on peruutettava.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/2031, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, kasvintuhoojien vastaisista suojatoimenpiteistä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 228/2013, (EU) N:o 652/2014 ja (EU) N:o 1143/2014 muuttamisesta sekä neuvoston direktiivien 69/464/ETY, 74/647/ETY, 93/85/ETY, 98/57/EY, 2000/29/EY, 2006/91/EY ja 2007/33/EY kumoamisesta (EUVL L 317, 23.11.2016, s. 4).

LIITE 13-D

ELÄINTEN, ELÄINTUOTTEIDEN, ELÄINPERÄISTEN TUOTTEIDEN JA ELÄIMISTÄ SAATUJEN SIVUTUOTTEIDEN TUONTIIN LIITTYVIEN LAITOSTEN HYVÄKSYMISEDELLYTYKSET JA -MENETTELY

1. Tuojaosapuoli voi vaatia viejäosapuolen eläinten, eläintuotteiden, eläinperäisten tuotteiden ja eläimistä saatujen sivutuotteiden tuontiin liittyvien laitosten hyväksymistä.

2. Tuojaosapuolen on hyväksyttävä viejäosapuolen laitokset viejäosapuolen antamien asianmukaisten takeiden perusteella ilman, että tuojaosapuoli tarkastaa yksittäiset laitokset ennakolta.

3. Tuojaosapuolen on sovellettava hyväksymismenettelyä eläimiin, eläintuotteisiin, eläinperäisiin tuotteisiin ja eläimistä saatuihin sivutuotteisiin liittyvien laitosten kaikkiin luokkiin.

4. Tuojaosapuolen on laadittava luettelot hyväksytyistä laitoksista ja asetettava ne julkisesti saataville. Sen on muutettava tai täydennettävä kyseisiä luetteloita saatujen uusien hakemusten ja takeiden huomioon ottamiseksi.

5. Hyväksyntään sovelletaan seuraavia edellytyksiä ja menettelyä:

a) tuojaosapuoli on antanut luvan kyseisen eläintuotteen tuontiin viejäosapuolesta, ja asianomaisia tuotteita koskevat asiaankuuluvat tuontiedellytykset ja todistusvaatimukset on vahvistettu;

b) viejäosapuolen toimivaltainen viranomainen on antanut tuojaosapuolelle riittävät takeet siitä, että sen yhdessä tai useammassa luettelossa mainitut laitokset täyttävät tuojaosapuolen asiaankuuluvat terveysvaatimukset, ja virallisesti hyväksynyt laitokset, jotka mainitaan tuojaosapuoleen tapahtuvaa vientiä koskevissa luetteloissa;

c) viejäosapuolen toimivaltaisella viranomaisella on valtuudet keskeyttää tuojaosapuoleen sellaisesta laitoksesta suuntautuva vientitoiminta, josta kyseinen viranomainen on antanut takeet, jos kyseisiä takeita ei noudateta; ja

d) tuojaosapuolen 13.11 artiklan mukaisesti suorittama tarkastus voi olla osa hyväksyntämenettelyä ja se voi koskea seuraavia:

   i) laitoksen hyväksymisestä vastaavan toimivaltaisen viranomaisen rakenne ja organisaatio sekä kyseisen toimivaltaisen viranomaisen valtuudet ja takeet, jotka se voi antaa tuojaosapuolen sääntöjen täytäntöönpanon osalta;

   ii) paikalla tehtävä tarkastus edustavalle määrälle viejäosapuolen toimittamassa luettelossa tai toimittamissa luetteloissa mainituista laitoksista; tai

   iii) EU-osapuolessa yksittäisiä jäsenvaltioita.

6. Tuojaosapuoli voi muuttaa voimassa olevaa laitosten luetteloa 5 kohdan d alakohdassa tarkoitetun tarkastuksen tulosten perusteella.

LIITE 13-E

VASTAAVUUDEN MÄÄRITTÄMISMENETTELY

1. Vastaavuuden määrittämisessä sovelletaan seuraavia periaatteita:

a) osapuolet voivat määrittää vastaavuuden yksittäiselle toimenpiteelle tai toimenpiteiden joukolle tai järjestelmille, jotka liittyvät eläimiin, eläintuotteisiin, kasveihin, kasvituotteisiin ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluviin muihin tuotteisiin;

b) vastaavuuden määrittäminen ei saa olla syy häiritä eläinten, eläintuotteiden, kasvien, kasvituotteiden ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvien muiden tuotteiden kauppaa tai keskeyttää se;

c) toimenpiteiden vastaavuuden määrittäminen on viejäosapuolen ja tuojaosapuolen välinen interaktiivinen prosessi, joka muodostuu siitä, että viejäosapuoli osoittaa objektiivisesti yksittäisten toimenpiteiden vastaavuuden ja tuojaosapuoli arvioi kyseisen osoittamisen objektiivisesti, ja jonka tavoitteena on se, että tuojaosapuoli mahdollisesti tunnustaa vastaavuuden; ja

d) viejäosapuolen asiaankuuluvien toimenpiteiden vastaavuuden lopullinen tunnustaminen on yksinomaan tuojaosapuolen päätettävissä.

2. Vastaavuuden määrittämismenettelyn aloittamiseen sovelletaan seuraavia ennakkoehtoja:

a) viejäosapuoli ei saa käynnistää vastaavuuden määrittämismenettelyä, jos tuojaosapuoli ei ole sallinut niiden eläinten, eläintuotteiden, kasvien, kasvituotteiden ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvien muiden tuotteiden tuontia, joiden osalta vastaavuutta haetaan; hyväksyntä riippuu terveys- tai kasvintuhoojatilanteesta, säädöksistä ja määräyksistä sekä eläimiä, eläintuotteita, kasveja, kasvituotteita ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvia muita tuotteita koskevien tarkastusten ja valvontajärjestelmän tehokkuudesta viejäosapuolessa; menettelyssä on otettava huomioon asianomaiseen toimialaan sovellettavat säädökset ja määräykset sekä viejäosapuolen toimivaltaisen viranomaisen rakenne, sen komentoketju ja toimivaltuudet, sen operatiiviset menettelyt ja resurssit ja toimivaltaisten viranomaisten suorituskyky tarkastusten ja valvontajärjestelmien osalta, mukaan lukien eläimiä, eläintuotteita, kasveja, kasvituotteita ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvia muita tuotteita koskevan valvonnan taso sekä tuojaosapuolelle vaaratilanteissa annettavien tietojen säännöllisyys ja nopeus; vastaavuuden määrittämismenettelyä voidaan tukea dokumentoinnilla, tarkastuksilla ja aiemmalla osoitetulla kokemuksella;

b) osapuolten on käynnistettävä vastaavuuden määrittämismenettely lisäyksessä 13-E-1 vahvistettujen ensisijaisten toimialojen mukaisesti; ja

c) viejäosapuoli voi käynnistää menettelyn vain, jos viejäosapuoleen ei sovelleta tuojaosapuolen käyttöön ottamia suojatoimenpiteitä asianomaisten eläinten, eläintuotteiden, kasvien, kasvituotteiden ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvien muiden tuotteiden osalta.

3. Vastaavuuden määrittämismenettelyyn sovelletaan seuraavaa:

a) viejäosapuolen on toimitettava tuojaosapuolelle pyyntö, joka koskee eläimiä, eläintuotteita, kasveja, kasvituotteita ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvia muita tuotteita koskevan yksittäisen toimenpiteen, toimenpiteiden joukon tai järjestelmien vastaavuuden tunnustamista;

b) viejäosapuolen pyynnössä on:

   i) selitettävä niiden eläinten, eläintuotteiden, kasvien, kasvituotteiden ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluvien muiden tuotteiden kaupan merkitys, joiden osalta vastaavuuden tunnustamista pyydetään;

ii) yksilöitävä tuojaosapuolen eläimiin, eläintuotteisiin, kasveihin, kasvituotteisiin ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluviin muihin tuotteisiin sovellettavista tuontiedellytyksistä kaikki ne toimenpiteet, joita viejäosapuoli voi noudattaa; ja

iii) yksilöitävä tuojaosapuolen eläimiin, eläintuotteisiin, kasveihin, kasvituotteisiin ja terveys- ja kasvinsuojelutoimien piiriin kuuluviin muihin tuotteisiin sovellettavista tuontiedellytyksistä kaikki ne toimenpiteet, joiden osalta viejäosapuoli pyytää vastaavuuden tunnustamista;

c) viejäosapuolen on 4 kohdan mukaisesti objektiivisesti osoitettava tuojaosapuolelle, että sen yksilöimä toimenpide on kyseisen hyödykkeen tuontiedellytysten mukainen;

d) tuojaosapuolen on 4 kohdan mukaisesti objektiivisesti arvioitava viejäosapuolen osoittama vastaavuus;

e) tuojaosapuolen on määritettävä, onko vastaavuus saavutettu; ja

f) tuojaosapuolen on annettava määrityksestään ja viejäosapuolen pyyntöä koskevasta päätöksestään viejäosapuolelle kattava selvitys ja esitettävä asiaa tukevaa näyttöä.

4. Viejäosapuolen esittämään vastaavuuden osoittamiseen ja tuojaosapuolen suorittamaan kyseisen osoittamisen arviointiin sovelletaan seuraavaa:

a) viejäosapuolen on objektiivisesti osoitettava vastaavuus 3 kohdan b alakohdan ii alakohdan mukaisesti yksilöidyn tuojaosapuolen toimenpiteen osalta; tarvittaessa vastaavuus on osoitettava objektiivisesti kaikkien suunnitelmien tai ohjelmien osalta, esimerkiksi jäämiä koskevan suunnitelman osalta, joita tuojaosapuoli edellyttää tuonnin sallimiseksi; ja

b) osapuolten on mahdollisuuksien mukaan perustettava objektiivinen osoittaminen ja arviointi seuraaviin:

i) kansainvälisesti tunnustetut standardit;

ii) asianmukaiseen tieteelliseen näyttöön perustuvat standardit;

iii) riskinarviointi;

iv) osoitettu asianmukainen aikaisempi kokemus;

v) toimenpiteiden oikeudellinen asema tai hallinnollisen aseman taso; tai

vi) täytäntöönpanon ja soveltamisen valvonnan tason on perustuttava erityisesti seuraaviin:

A) seuranta- ja valvontaohjelmien tulokset;

B) viejäosapuolen tekemän tarkastuksen tulokset;

C) tunnustettuja analyysimenetelmiä käyttäen tehtyjen analyysien tulokset;

D) tuojaosapuolen suorittamien tarkastusten ja tuontitarkastusten tulokset;

E) viejäosapuolen toimivaltaisten viranomaisten toiminta; ja

F) aiempi kokemus.

5. Jos tuojaosapuoli määrittää vastaavuuden osoittamisen arvioinnin jälkeen, että vastaavuutta ei ole saavutettu, sen on annettava viejäosapuolelle selitys.

Lisäys 13-E-1

ENSISIJAISET TOIMIALAT JA OSA-ALAT, JOIDEN OSALTA VASTAAVUUS VOIDAAN TUNNUSTAA

Sopimuksen 13.16 artiklassa tarkoitettu alakomitea voi suositella, että sekakomitea muuttaa tätä lisäystä 13.8 artiklan 5 kohdan nojalla.

LIITE 13-F

OHJEET TARKASTUSTEN TOTEUTTAMISEKSI

1. Tässä liitteessä:

a) ”tarkastettavalla” tarkoitetaan tarkastuksen kohteena olevaa osapuolta; ja

b) ”tarkastajalla” tarkoitetaan tarkastuksen suorittavaa osapuolta.

2. Tarkastuksiin sovelletaan seuraavia yleisiä periaatteita:

a) osapuoli voi suorittaa tarkastukset auditointien tai paikalla tehtävien tarkastusten pohjalta;

b) tarkastukset on toteutettava tarkastajan ja tarkastettavan välisenä yhteistyönä tämän liitteen mukaisesti;

c) tarkastajan on suunniteltava tarkastukset siten, että niillä tarkastetaan tarkastettavan suorittaman valvonnan tehokkuus eikä niinkään hylätä yksittäisiä eläimiä, eläinryhmiä tai elintarvikelaitosten lähetyksiä taikka yksittäisiä kasvi- tai kasvituote-eriä;

d) jos tarkastuksessa tulee esiin vakava ihmisten, eläinten tai kasvien terveyteen liittyvä riski, tarkastettavan on ryhdyttävä välittömiin korjaaviin toimiin;

e) tarkastukseen voi kuulua asiaankuuluvien säännösten ja täytäntöönpanomenetelmän tutkiminen, tulosten arviointi, vaatimustenmukaisuuden tason tarkastelu ja myöhemmät korjaavat toimet;

f) osapuolten on perustettava tarkastusten tiheys suoritukseen; alhaisen suoritustason on johdettava suurempaan tarkastustiheyteen; tarkastettavan on korjattava epätyydyttävä suoritustaso tarkastajaa tyydyttäväksi; ja

g) osapuolen on suoritettava tarkastukset ja annettava niihin perustuvat päätökset avoimesti ja johdonmukaisesti.

3. Tarkastajan on laadittava suunnitelma, joka on mielellään tunnustetun kansainvälisen standardin mukainen ja sisältää seuraavat osatekijät:

a) tarkastuksen kohde ja laajuus;

b) tarkastuspäivä ja -paikka sekä aikataulu loppuraportin laatimiseen saakka;

c) kieli tai kielet, joilla tarkastus suoritetaan ja raportti laaditaan;

d) tarkastajan tai tarkastajien henkilöllisyys, mukaan lukien tiiminvetäjä, jos tehdään tiimityötä; erikoisjärjestelmien ja -ohjelmien tarkastaminen saattaa edellyttää tarkastajilta erityistä ammattiosaamista;

e) tarvittaessa aikataulu, johon on merkitty kokoukset viranomaisten kanssa ja vierailut laitoksiin tai niiden tiloihin; tarkastajan ei tarvitse täsmentää etukäteen käyntikohteena olevaa laitosta tai tiloja;

f) tarkastajan on noudatettava liikesalaisuutta, jollei tiedonvälityksen vapautta koskevista säännöksistä muuta johdu, ja vältettävä eturistiriitoja; ja

g) tarkastajan on noudatettava työterveyttä ja -turvallisuutta koskevia sääntöjä ja otettava huomioon toimijoiden oikeudet; tarkastajan on annettava tarkastettavan edustajille mahdollisuus tarkastella suunnitelmaa etukäteen.

4. Seuraavia periaatteita sovelletaan tarkastettavan toteuttamiin toimiin tarkastuksen helpottamiseksi:

a) tarkastettavan on toimittava täydessä yhteistyössä tarkastajan kanssa ja nimettävä kyseisestä yhteistyöstä vastaava henkilöstö; yhteistyöhön voi kuulua muun muassa seuraavien helpottaminen:

   i) tutustuminen kaikkiin asiaankuuluviin säännöksiin ja standardeihin, vaatimustenmukaisuusohjelmiin ja asianmukaisiin asiakirjoihin ja dokumentaatioon;

   ii) tutustuminen auditointi- ja tarkastuskertomuksiin;

   iii) tutustuminen korjaavia toimia ja seuraamuksia koskevaan dokumentaatioon; ja

   iv) pääsy laitoksiin; ja

b) tarkastettavan on laadittava asiakirjoin vahvistettu ohjelma sen osoittamiseksi tarkastajalle, että vaatimuksia on noudatettu johdonmukaisella ja yhtenäisellä tavalla.

5. Tarkastuksiin sovelletaan seuraavia menettelyjä ja periaatteita:

a) osapuolten edustajien on pidettävä avauskokous, jossa tarkastaja tarkastaa tarkastussuunnitelman ja varmistaa, että tarkastusten suorittamiseksi on käytettävissä riittävät resurssit, asiakirjat ja muut tarvittavat välineet;

b) asiakirjojen tarkastelu voi koostua seuraavien tarkastelusta:

   i) a alakohdassa tarkoitetut asiakirjat ja dokumentointi;

   ii) tarkastettavan rakenne ja valtuudet;

   iii) tämän sopimuksen voimaantulon tai edellisen tarkastuksen jälkeen tarkastus- ja todistusjärjestelmiin tehdyt merkitykselliset muutokset;

   iv) eläimiä, eläintuotteita, kasveja ja kasvituotteita koskevien tarkastus- ja todistusjärjestelmien täytäntöönpano; ja

   v) asiaankuuluvat tarkastus- ja todistusasiakirjat ja dokumentaatio;

c) paikalla tehtäviin tarkastuksiin sovelletaan seuraavia periaatteita:

   i) paikalla tehtävien tarkastusten sisällyttämistä koskeva päätös tehdään riskiarvioinnin perusteella ottaen huomioon erilaiset tekijät, kuten kyseiset eläimet, eläintuotteet, kasvit ja kasvituotteet, miten toimiala tai viejämaa on aiemmin noudattanut vaatimuksia, tuotantomäärä ja tuonti- tai vientituotanto, infrastruktuurin muutokset ja kansalliset tarkastus- ja todistusjärjestelmät; ja

   ii) paikalla tehtäviin tarkastuksiin voi sisältyä tarkastuskäyntejä tuotanto- ja valmistuslaitoksiin, elintarvikkeiden käsittely- tai varastointialueille ja valvontalaboratorioihin sen tarkistamiseksi, pitävätkö a alakohdassa tarkoitetuissa asiakirjoissa annetut tiedot paikkansa; ja

d) jos tehdään seurantatarkastus puutteellisuuksien korjaamisen tarkastamiseksi, voi riittää, että tarkastetaan ainoastaan ne kohdat, joiden on todettu edellyttävän korjaamista.

6. Osapuolten on yhdenmukaistettava tarkastusten tuloksia ja päätelmiä koskevat raportointilomakkeet mahdollisimman pitkälle, jotta tarkastukset olisivat mahdollisimman yhdenmukaisia, avoimia ja tehokkaita. Valmisteluasiakirjoihin voi sisältyä luettelo tarkastettavista asioista, joita ovat esimerkiksi:

a) lainsäädäntö;

b) tarkastus- ja todistuspalvelujen rakenne ja toimet;

c) laitoksia koskevat tiedot ja toimintamenetelmät, terveyttä koskevat tilastot, näytteenottosuunnitelmat ja tulokset;

d) määräysten noudattamista koskevat toimet ja menettelyt;

e) ilmoitus- ja valitusmenettelyt; ja

f) koulutusohjelmat.

7. Osapuolten edustajien, mukaan lukien tarvittaessa kansallisista tarkastus- ja todistusohjelmista vastaavat virkamiehet, on pidettävä päätöskokous. Kyseisessä kokouksessa tarkastajan on esitettävä tarkastuksen päätelmät selkeästi ja tiiviisti siten, että tarkastettava ymmärtää tarkastuksen päätelmät. Tarkastettavan on laadittava toimintasuunnitelma mahdollisten todettujen puutteiden korjaamiseksi mielellään toteutusaikatauluineen.

8. Tarkastusraportin luonnos on toimitettava 20 työpäivän kuluessa tarkastettavalle, jolla on 25 työpäivää aikaa kommentoida sitä. Tarkastettavan huomautukset on liitettävä ja tarvittaessa sisällytettävä loppuraporttiin. Jos tarkastuksessa on kuitenkin todettu merkittävä ihmisten, eläinten tai kasvien terveyteen liittyvä riski, tarkastettavalle on ilmoitettava asiasta mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa 10 työpäivän kuluessa tarkastuksen päättymisestä.

LIITE 13-G

TUONTITARKASTUKSET JA TARKASTUSMAKSUT

1. Tuontitarkastuksiin sovelletaan seuraavia periaatteita:

a) tuontitarkastukset muodostuvat asiakirjatarkastuksista, tunnistustarkastuksista ja fyysisistä tarkastuksista;

b) eläinten ja eläintuotteiden osalta fyysiset tarkastukset ja niiden tiheys perustuvat niiden tuontiin liittyviin riskeihin;

c) toteuttaessaan kasvien terveyttä koskevia tarkastuksia tuojaosapuolen on varmistettava, että kasvit, kasvituotteet ja muut tavarat sekä niiden pakkaukset tarkastetaan yksityiskohtaisesti ja virallisesti joko kokonaisuudessaan tai edustavien näytteiden avulla ja että tarvittaessa myös tavaraa kuljettavat ajoneuvot tarkastetaan yksityiskohtaisesti ja virallisesti, jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan varmistaa, että ne eivät ole kasvintuhoojien saastuttamia; ja

d) jos tarkastuksissa ilmenee, että asiaankuuluvia standardeja tai vaatimuksia ei ole noudatettu, tuojaosapuolen on toteutettava virallisia toimenpiteitä, jotka ovat oikeassa suhteessa yksilöityyn riskiin nähden; aina kun se on mahdollista, tuojalle tai tämän edustajalle annetaan mahdollisuus tutustua lähetykseen ja toimittaa asiaa koskevia tietoja tuojaosapuolen auttamiseksi lähetystä koskevan lopullisen päätöksen tekemisessä; tällaisen päätöksen on oltava oikeassa suhteessa kyseessä olevaan riskiin.

2. Fyysisiin tarkastuksiin sovelletaan seuraavaa tiheystasoa:

a) eläimet ja eläintuotteet:

i) EU-osapuoleen suuntautuva tuonti:

Rajatarkastuksen tyyppi	Tiheystaso
1. Asiakirjatarkastukset	100 %
2. Tunnistustarkastukset	100 %
3. Fyysiset tarkastukset	
Elävät eläimet	100 %

Ryhmän I tuotteet — Tuore liha, muut eläimenosat mukaan lukien, ja tuotteet, jotka ovat peräisin nauta-, lammas-, vuohi-, sika- ja hevoseläimistä, sellaisena kuin ne määritellään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 853/2004 ([1]) — Kalastustuotteet ilmatiiviisti suljetuissa astioissa, joiden tarkoituksena on pitää tuotteiden lämpötila vakaana ympäristön lämpötilasta huolimatta, tuore ja jäädytetty kala sekä kuivatut ja/tai suolatut kalastustuotteet — Kokonaiset munat — Sianihra (laardi) ja renderoidut rasvat — Luonnonsuolet — Siitosmunat	20 %
Ryhmän II tuotteet — Siipikarjanliha ja siitä tehdyt tuotteet — Kaninliha, (luonnonvaraisen tai tarhatun) riistan liha ja niistä saatavat tuotteet — Ihmisravinnoksi tarkoitetut maito ja maitotuotteet — Munatuotteet — Ihmisravinnoksi tarkoitettu jalostettu eläinvalkuainen — Muut kalastustuotteet kuin 20 prosentin kohdalla mainitut tuotteet — Simpukat — Hunaja	50 %
Ryhmän III tuotteet — Siemenneste — Alkiot — Lanta — Maito ja maitotuotteet (muut kuin ihmisravinnoksi tarkoitetut) — Gelatiini — Sammakonreidet ja etanat — Luut ja luutuotteet — Vuodat ja nahat — Harjakset, villa, karvat ja höyhenet — Sarvet ja sarvituotteet, kaviot, sorkat ja niistä valmistetut tuotteet — Mehiläistuotteet — Metsästystrofeet — Jalostettu lemmikkieläinten ruoka	Vähintään 1 %, enintään 10 %

— Lemmikkieläinten ruoan valmistukseen käytettävät raaka-aineet — Farmaseuttiseen tai tekniseen käyttöön tarkoitetut raaka-aineet, veri, verituotteet, rauhaset ja elimet — Heinä ja oljet — Patogeenit — Jalostettu (pakattu) eläinvalkuainen	
Muuksi kuin ihmisravinnoksi tarkoitettu jalostettu eläinvalkuainen (irtotavarana)	100 % ensimmäisten kuuden lähetyksen osalta (komission asetus (EU) N:o 142/2011 ([2])), sen jälkeen 20 %

ii) Chileen suuntautuva tuonti:

Rajatarkastuksen tyyppi	**Tiheystaso**
1. Asiakirjatarkastukset	100 %
2. Tunnistustarkastukset	100 %
3. Fyysiset tarkastukset	
4. Elävät eläimet	100 %
Ryhmän 1 tuotteet — Tuore naudanliha	50 %
(Seuraavat 10 lähetystä, jos fyysisessä tarkastuksessa tehty löydöksiä)	100 %
Ryhmän 2 tuotteet — Siipikarjan, lampaiden, vuohien, sikojen, hevoseläinten ja luonnonvaraisten eläinten tuore liha — Matelijoiden ja sammakkoeläinten liha — Lihajalosteet (naudanliha, sianliha, siipikarjan liha) — Maito ja maitotuotteet — Hunaja — Kokonaiset munat — Suolet — Muut eläimenosat — Jänteet, rustot, naudan palleapilarit — Siemenneste ja alkiot — Höyhenjauho, kuorijauho, liha- ja luujauho — Öljyt ja syötit — Verituotteet — Lihauute, rauhasuute	20 %
(Seuraavat 10 lähetystä, jos fyysisessä tarkastuksessa tehty löydöksiä)	50 %

Ryhmän 3 tuotteet — Kengurunliha — Matelijoiden liha — Lihasäilykkeet ja säilötyt lihavalmisteet — Merilintujen guano — Höyhenet, karvat, harjakset ja harjakarvat — Kollageeni, gelatiini — In vitro -käyttöön tarkoitettu veri, seerumi, plasma — Valmisateriat — Sappi ja kasvualustat — Mehiläisvaha — Eri lajien nahka — Mehiläiskuningatarhyytelö ja mehiläiskittivaha — Lihauute — Villa, ei kuitenkaan käsitelty villa — Pekoni, rasvat, syötävä siannahka — In vitro -käyttöön tarkoitettu eläimen veri, seerumi ja plasma — Jänteet ja rustot — Eläinrasva (pekoni, syötävä nahka) — Kuivattu liha — Metsästystrofeet ja täytetyt eläimet — Parkitut, puoliparkitut, wet blue ja peitatut nahat — Käsitelty, värjätty ja jalostettu villa — Ravitsemuksellisesti tasapainoinen lemmikkieläinten ruoka	Vähintään 1 % Enintään 10 %
(Seuraavat 10 lähetystä, jos fyysisessä tarkastuksessa tehty löydöksiä)	20 %

b) kasvit ja kasvituotteet:

i) komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/2072 ([3]) liitteessä XI lueteltujen kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden EU-osapuoleen suuntautuva tuonti:

Rajatarkastuksen tyyppi	Tiheystaso
1. Asiakirjatarkastukset	100 %
2. Tunnistustarkastukset	100 %
3. Fyysiset tarkastukset	Kasvit, kasvituotteet ja muut tavarat ja niiden pakkaukset on tarkastettava yksityiskohtaisesti ja virallisesti joko kokonaisuudessaan tai edustavista näytteistä; tarvittaessa myös niitä kuljettavat ajoneuvot tarkastetaan yksityiskohtaisesti ja virallisesti, jotta voidaan mahdollisuuksien

	mukaan varmistaa, että ne eivät ole kasvintuhoojien saastuttamia.

ii) Chileen suuntautuva tuonti:

A) asiakirjatarkastukset koskevat kaikkien lähetykseen liittyvien asiakirjojen tarkastamista sen varmistamiseksi, että ne täyttävät kasvinterveystodistuksia koskevat vaatimukset;

B) fyysiset tarkastukset:

B.1) fyysiset tarkastukset koskevat lähetysten tarkastamista valmistus- tai jalostusasteen määrittämiseksi, esimerkiksi sen todentamiseksi, onko tuote jäädytetty, kuivattu tai paahdettu;

B.2) kasvien terveystarkastus on kasvien, kasvituotteiden ja muiden säänneltyjen tavaroiden virallinen silmämääräinen tarkastus sen määrittämiseksi, esiintyykö kasvintuhoojia ja onko kasvinsuojelumääräyksiä noudatettu;

C) vastaanotto koskee kansainvälisiä kuljetusvälineitä kasvinterveystilanteen määrittämiseksi.

Rajatarkastuksen tyyppi	**Tiheystaso**
1.Asiakirjatarkastukset	100 %
2.Tunnistustarkastukset	100 %
3.Fyysiset tarkastukset: —fyysinen tarkastus —kasvien terveystarkastus	Kasvit, kasvituotteet ja muut säännellyt tavarat ja niiden pakkaukset on tarkastettava yksityiskohtaisesti ja virallisesti joko kokonaisuudessaan tai edustavista näytteistä; tarvittaessa myös niitä kuljettavat ajoneuvot tarkastetaan yksityiskohtaisesti ja virallisesti, jotta voidaan mahdollisuuksien mukaan varmistaa, että ne eivät ole kasvintuhoojien saastuttamia.
Kasvit, kasvituotteet ja muut säännellyt tavarat, jotka muodostavat kasvinterveysriskin	Rajatarkastuksen tyyppi
Siemenet, kasvit ja kasvien osat, jotka on tarkoitettu lisäykseen, lisääntymiseen tai istutukseen	Asiakirjatarkastukset Tunnistustarkastukset Kasvien terveystarkastus
Organismit ja mikro-organismit, joita käytetään biologisessa torjunnassa, pölyttäjinä, tiettyjen aineiden tuotannossa tai tutkimuksissa	Asiakirjatarkastukset Tunnistustarkastukset Kasvien terveystarkastus
Kasvituotteet	
Kasviaines, johon kohdistuu yksi tai useampi valmistus- tai jalostustoimi, jolla muutetaan alkuperäisiä ominaisuuksia ja jonka tuloksena kasvintuhooja ei voi vaikuttaa suoraan ainekseen, mutta joka voi toimia kantajana tai kärsiä kasvintuhoojatartunnasta varastointiolosuhteiden vuoksi	Asiakirjatarkastukset Tunnistustarkastukset Fyysinen tarkastus

Kasviaines, johon kasvintuhoojat voivat vaikuttaa tai joka voi tarjota niille suojapaikan, vaikka aines on ollut valmistustoimen kohteena	Asiakirjatarkastukset Tunnistustarkastukset Kasvien terveystarkastus
Nautittavaksi tarkoitetut tuoreet kasvituotteet, suoraan käyttöön tai jalostamisen jälkeen, joihin kasvintuhoojat voivat vaikuttaa tai jotka voi tarjota niille suojapaikan	Asiakirjatarkastukset Tunnistustarkastukset Kasvien terveystarkastus
Muut säännellyt tavarat, jotka muodostavat kasvinterveysriskin	
Kasvualustat	Asiakirjatarkastukset Tunnistustarkastukset Kasvien terveystarkastus
Biolannoitteet	Asiakirjatarkastukset Tunnistustarkastukset Kasvien terveystarkastus
Kuljetusvälineet	Tarkastus vastaanottohetkellä
Puiset pakkausmateriaalit	Kasvien terveystarkastus
Kontit	Kasvien terveystarkastus
Käytetyt koneet ja ajoneuvot, joita on käytetty maa- ja metsätalouden tarkoituksiin	Asiakirjatarkastukset Tunnistustarkastukset Kasvien terveystarkastus

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä (EUVL L 139, 30.4.2004, s. 55).

([2]) Komission asetus (EU) N:o 142/2011, annettu 25 päivänä helmikuuta 2011, muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 täytäntöönpanosta sekä neuvoston direktiivin 97/78/EY täytäntöönpanosta tiettyjen näytteiden ja tuotteiden osalta, jotka vapautetaan kyseisen direktiivin mukaisista eläinlääkärintarkastuksista rajatarkastusasemilla (EUVL L 54, 26.2.2011, s. 1).

([3]) Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/2072, annettu 28 päivänä marraskuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/2031 täytäntöönpanon yhdenmukaisten edellytysten vahvistamisesta kasvintuhoojien vastaisten suojatoimenpiteiden osalta, komission asetuksen (EY) N:o 690/2008 kumoamisesta ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2018/2019 muuttamisesta (EUVL L 319, 10.12.2019, s. 1).

LIITE 13-H

TERVEYSTODISTUKSET

1. Terveystodistuksiin sovelletaan seuraavia periaatteita:

a) kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden terveystodistusten osalta toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/2031 ([1]) 100 ja 101 artiklaa sekä FAO:n kansainvälisessä kasvinsuojelutoimenpidestandardissa nro 7 (”Vientitodistusjärjestelmä”) ja FAO:n kansainvälisessä kasvinsuojelutoimenpidestandardissa nro 12 (”Kasvinsuojelutodistuksia koskevat suuntaviivat”) vahvistettuja periaatteita; ja

b) eläimiä ja eläintuotteita koskeviin terveystodistuksiin sovelletaan seuraavia periaatteita:

i) osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että todistuksia myöntävillä virkamiehillä on riittävä eläinlääkintälainsäädännön tuntemus niiden eläinten tai eläintuotteiden osalta, joista todistus annetaan, ja että he ovat yleisesti ottaen perillä todistusten laatimisessa ja antamisessa noudatettavista säännöistä ja tarvittaessa sellaisten tutkimusten, testien ja tarkastusten luonteesta ja laajuudesta, joita on toteutettava ennen todistuksen antamista;

ii) todistuksia myöntävät virkamiehet eivät saa todistaa tietoja, joihin he eivät ole perehtyneet tai joita he eivät voi varmistaa;

iii) todistuksia myöntävät virkamiehet eivät saa allekirjoittaa tyhjiä tai epätäydellisiä todistuksia tai sellaisia eläimiä tai eläintuotteita koskevia todistuksia, joita he eivät ole tarkastaneet tai jotka eivät ole enää heidän valvonnassaan; jos todistus allekirjoitetaan toisen todistuksen tai asiakirjan perusteella, todistuksia myöntävällä virkamiehellä on oltava kyseinen todistus tai asiakirja hallussaan ennen allekirjoittamista;

iv) todistuksia myöntävä virkamies voi todistaa tietoja, jotka:

A) on todennut oikeiksi b alakohdan i, ii ja iii alakohdan perusteella toinen henkilö, jolla on siihen toimivaltaisen viranomaisen valtuutus ja joka toimii kyseisen viranomaisen valvonnassa, edellyttäen että todistusviranomainen voi todentaa todistettavien tietojen paikkansapitävyyden; tai

B) on saatu valvontaohjelmien yhteydessä eläinlääkintälainsäädännön mukaisista virallisesti tunnustetuista laadunvarmistusjärjestelmistä tai epidemiologisista valvontajärjestelmistä;

v) osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava tarvittavat toimet todistusten luotettavuuden varmistamiseksi; niiden on erityisesti varmistettava, että niiden nimeämät todistuksia myöntävät virkamiehet ovat:

A) asemassa, joka takaa heidän puolueettomuutensa ja sen, että he eivät saa minkäänlaista suoraa kaupallista hyötyä niistä eläimistä tai tuotteista, joista he antavat todistuksia, tai niistä tiloista tai laitoksista, joista eläimet tai tuotteet ovat peräisin; ja

B) täysin tietoisia jokaisen allekirjoittamansa todistuksen sisällön merkityksestä;

vi) todistukset laaditaan tavalla, millä varmistetaan todistuksen ja lähetyksen välinen yhteys, ja todistus on laadittava vähintään yhdellä todistuksia myöntävän virkamiehen osaamalla kielellä ja vähintään yhdellä tuojaosapuolen virallisista kielistä 3 kohdan mukaisesti;

vii) toimivaltaisten viranomaisten on voitava osoittaa todistuksen ja sen antaneen todistuksia myöntävän virkamiehen välinen yhteys ja varmistettava, että kaikista annetuista todistuksista on saatavissa jäljennös kyseisen viranomaisen määräämän ajanjakson ajan;

viii) kummankin osapuolen on otettava käyttöön ja toteutettava tarpeelliset tarkastukset ja valvontatoimet virheellisten tai harhaanjohtavien todistusten antamisen estämiseksi ja eläinlääkintälainsäädännön mukaisiin tarkoituksiin annetuilta näyttävien todistusten laittoman laatimisen tai käytön estämiseksi; ja

ix) toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava tarpeelliset tutkimukset tai tarkastukset sekä tarkoituksenmukaiset toimenpiteet kaikkien niiden tietoon saatetun väärien tai harhaanjohtavien todistusten laatimisen rankaisemiseksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisuutta ryhtyä asiassa oikeustoimiin ja määrätä rangaistuksia; tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä todistuksia myöntävien virkamiesten väliaikainen pidättäminen tehtävistään tutkimuksen ajaksi, erityisesti jos:

A) tarkastuksissa todetaan, että todistuksia myöntävä virkamies on tietoisesti antanut vilpillisen todistuksen, toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan toteutettava kaikki

tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, ettei asianomainen virkamies voi uusia tekoaan; ja

B) tarkastuksissa todetaan, että yksityishenkilö tai yritys on käyttänyt vilpillisellä tavalla tai muuttanut virallista todistusta, toimivaltaisen viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan toteutettava kaikki tarpeelliset toimet sen varmistamiseksi, ettei kyseinen yksityishenkilö tai yritys voi uusia tekoaan; tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä se, että asianomaiselle henkilölle tai yritykselle kieltäydytään antamasta virallista todistusta.

2. Sopimuksen 13.9 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun todistuksen osalta terveystodistuksessa olevan terveyttä koskevan vakuutuksen on kuvattava asianomaisen tuotteen vastaavuusasemaa. Terveyttä koskevasta vakuutuksesta on käytävä ilmi, että viejäosapuoli on noudattanut sellaisia tuotantonormeja, jotka tuojaosapuoli on tunnustanut vastaaviksi.

3. Terveystodistuksen laatimiseen sovelletaan seuraavia virallisia kieliä koskevia vaatimuksia:

a) EU-osapuoleen suuntautuva tuonti:

i) kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden osalta terveystodistus on laadittava vähintään yhdellä Euroopan unionin virallisista kielistä ja mieluiten yhdellä määräjäsenvaltion virallisista kielistä;

ii) eläinten ja eläintuotteiden osalta terveystodistus on laadittava vähintään yhdellä määräjäsenvaltion virallisista kielistä ja yhdellä sen jäsenvaltion virallisista kielistä, jossa 13.12 artiklassa tarkoitetut tuontitarkastukset tehdään; ja

b) Chileen suuntautuvassa tuonnissa terveystodistukset on laadittava espanjaksi tai muulla kielellä, jolloin on toimitettava espanjankielinen käännös.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/2031, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, kasvintuhoojien vastaisista suojatoimenpiteistä, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 228/2013, (EU) N:o 652/2014 ja (EU) N:o 1143/2014 muuttamisesta sekä neuvoston direktiivien 69/464/ETY, 74/647/ETY, 93/85/ETY, 98/57/EY, 2000/29/EY, 2006/91/EY ja 2007/33/EY kumoamisesta (EUVL L 317, 23.11.2016, s. 4).

LIITE 15-A

ENERGIATUOTTEIDEN, RAAKA-AINEIDEN JA HIILIVETYJEN LUETTELOT

1. Luettelo energiatuotteista HS-koodeittain:

a) kiinteät polttoaineet (HS-koodit 27.01, 27.02 ja 27.04);

b) raakaöljy (HS-koodi 27.09);

c) öljytuotteet (HS-koodit 27.10 ja 27.13–27.15);

d) maakaasu, mukaan lukien nesteytetty maakaasu ja nestekaasu (HS-koodi 27.11); ja

e) sähköenergia (HS-koodi 27.16).

2. Luettelo raaka-aineista HS-ryhmittäin:

Ryhmä	Nimike
25	Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti
26	Malmit, kuona ja tuhka
27	Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat
28	Epäorgaaniset kemikaalit; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet

29	Orgaaniset kemialliset yhdisteet
71	Luonnonhelmet ja viljellyt helmet, jalo- ja puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit ja niistä valmistetut tavarat – ei kuitenkaan luonnonhelmistä tai viljellyistä helmistä, jalo- tai puolijalokivistä
72	Rauta ja teräs
74	Kupari ja kuparitavarat
75	Nikkeli ja nikkelitavarat
76	Alumiini ja alumiinitavarat
78	Lyijy ja lyijytavarat
79	Sinkki ja sinkkitavarat
80	Tina ja tinatavarat
81	Muut epäjalot metallit; kermetit; niistä valmistetut tavarat

3. Luettelo hiilivedyistä HS-koodeittain:

a) raakaöljy (HS-koodi 27.09); ja

b) maakaasu (HS-koodi 27.11).

LIITE 15-B

15.5 ARTIKLAN 2 KOHDASSA TARKOITETUT VIENTIHINNOITTELUEHDOT

1. Chilen 15.5 artiklan 2 kohdan nojalla käyttöön ottaman tai voimassa pitämän toimenpiteen on täytettävä kaikki seuraavat edellytykset:

a) se ei saa johtaa vientirajoitukseen EU-osapuoleen suuntautuvassa viennissä 9.11 artiklan mukaisesti;

b) se ei saa vaikuttaa kielteisesti EU-osapuolen kykyyn hankkia raaka-aineita Chilestä;

c) jos raaka-ainetta toimitetaan etuushinnalla minkä tahansa kolmannen maan mille tahansa talouden toimijoille, sama etuushinta on myönnettävä välittömästi ja ehdoitta EU-osapuolen talouden toimijoille vastaavissa tilanteissa; ja

d) se ei saa johtaa etuushintaan, joka on alhaisempi kuin saman tavaran alhaisin toteutunut vientihinta edeltävien 12 kuukauden aikana.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu toimenpide ja sen täytäntöönpanotapa on asetettava julkisesti saataville Chilen säädösten ja määräysten mukaisesti ja EU-osapuolen pyynnöstä Chilen on annettava EU-osapuolelle yksityiskohtaiset ja luotettavat tiedot tuotteen määritelmästä ja tuotantomäärästä, jota toimenpide koskee, ja siitä, onko kotimarkkinamyyntiä tapahtunut etuushinnoilla, sekä toimenpiteestä aiheutuneesta kotimarkkinahinnasta.

LIITE 16-A

OSAPUOLTEN TUNNUSTAMAT KANSAINVÄLISET STANDARDOINTIJÄRJESTÖT

1. Bureau International des Poids et Mesures (BIPM);

2. Codex Alimentarius -komissio;

3. Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö (ICAO);

4. Ihmisten käyttöön tarkoitettujen lääkkeiden rekisteröintiä koskevia vaatimuksia käsittelevä kansainvälinen harmonisointineuvosto (ICH);

5. Sähköalan kansainvälinen standardisointijärjestö (IEC);

6. Kansainvälinen työjärjestö (ILO);

7. Kansainvälinen merenkulkujärjestö (IMO);

8. Kansainvälinen oliivineuvosto (COI);

9. Kansainvälinen viinijärjestö (OIV);

10. Kansainvälinen standardisoimisjärjestö (ISO);

11. Lakisääteisen mittaustoiminnan kansainvälinen järjestö (OIML);

12. Kansainvälinen televiestintäliitto (ITU);

13. Yhdistyneiden kansakuntien kemikaalien maailmanlaajuisesti yhdenmukaistettua luokitus- ja merkintäjärjestelmää käsittelevä asiantuntijoiden alakomitea (UN/SCEGHS);

14. Maailman postiliitto (UPU);

15. Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomission puitteissa toimiva ajoneuvoja koskevien sääntöjen yhdenmukaistamista käsittelevä maailmanfoorumi (WP.29); ja

16. Maailman eläintautijärjestö (WOAH).

LIITE 16-B

VAATIMUSTENMUKAISUUDEN ARVIOINTI – ALAT JA ERITYISPIIRTEET

1. Luettelo aloista ([1]):

a) 2 kohdassa määritellyt sähkö- ja elektroniikkalaitteiden turvallisuusnäkökohdat;

b) 2 kohdassa määritellyt koneiden turvallisuusnäkökohdat;

c) 2 kohdassa määritelty laitteiden sähkömagneettinen yhteensopivuus;

d) energiatehokkuus, mukaan lukien ekologista suunnittelua koskevat vaatimukset;

e) tiettyjen vaarallisten aineiden käytön rajoittaminen sähkö- ja elektroniikkalaitteissa; ja

f) saniteettilaitteet.

2. Tässä liitteessä:

a) ”laitteiden sähkömagneettisella yhteensopivuudella” tarkoitetaan sähkömagneettista yhteensopivuutta (häiriöt ja häiriönsieto), joka koskee laitteita, jotka tarvitsevat sähkövirtaa tai sähkömagneettisia kenttiä toimiakseen asianmukaisesti, sekä laitteita, joita käytetään tällaisen sähkövirran tuottamiseen, siirtämiseen ja mittaamiseen, lukuun ottamatta seuraavia:

   i) räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävät laitteet;

ii) radiologisiin tai lääketieteellisiin tarkoituksiin käytettävät laitteet;

iii) tavara- ja henkilöhissien sähköiset osat;

iv) radioamatöörien käyttämät radiolaitteet;

v) mittauslaitteet;

vi) muut kuin itsetoimivat vaa'at;

vii) laitteet, joiden vaikutus sähkömagneettiseen yhteensopivuuteen on vain vähäistä; ja

viii) ammattilaisten käyttöön tarkoitetut erikoisvalmisteiset arviointivälineistöt, joita käytetään ainoastaan tutkimus- ja kehitysyksiköissä tällaista tarkoitusta varten;

b) ”energiatehokkuudella” tarkoitetaan sellaisen tuotteen suoritteen, palvelun, tavaran tai energian tuotoksen ja energiapanoksen välistä suhdetta, jolla on käyttönsä aikana vaikutusta energiankulutukseen ottaen huomioon resurssien tehokas kohdentaminen;

c) ”sähkö- ja elektroniikkalaitteiden turvallisuusnäkökohdilla” tarkoitetaan turvallisuusnäkökohtia, jotka koskevat sellaisia laitteita, muita kuin koneita, jotka tarvitsevat sähkövirtaa toimiakseen asianmukaisesti, sekä laitteita, joita käytetään tällaisen sähkövirran tuottamiseen, siirtämiseen ja mittaamiseen ja jotka on suunniteltu käytettäväksi 50–1 000 V:n vaihtovirralla ja 75–1 500 V:n tasavirralla, sekä laitteita, jotka tarkoituksellisesti lähettävät tai vastaanottavat sähkömagneettisia aaltoja, joiden taajuus on alhaisempi kuin 3 000 GHz, radioviestintää tai radiopaikannusta varten, lukuun ottamatta seuraavia:

i) räjähdysvaarallisissa tiloissa käytettävät laitteet;

ii) radiologisiin tai lääketieteellisiin tarkoituksiin käytettävät laitteet;

iii) tavara- ja henkilöhissien sähköiset osat;

iv) radioamatöörien käyttämät radiolaitteet;

v) sähkömittarit;

vi) kotitalouskäyttöön tarkoitetut pistotulpat ja -rasiat;

vii) sähköpaimenet;

viii) lelut;

ix) ammattilaisten käyttöön tarkoitetut erikoisvalmisteiset arviointivälineistöt, joita käytetään ainoastaan tutkimus- ja kehitysyksiköissä tällaista tarkoitusta varten; tai

x) rakennuksiin tai maa- ja vesirakennuskohteisiin pysyvästi asennetut rakennustuotteet, joiden tehokkuus vaikuttaa rakennuksen tai yhdyskuntarakentamisen tehokkuuteen, kuten kaapelit, palohälyttimet tai sähköovet;

d) ”koneiden turvallisuusnäkökohdilla” tarkoitetaan turvallisuusnäkökohtia, jotka koskevat vähintään yhdestä liikkuvasta osasta koostuvaa kokoonpanoa, jonka voimanlähteenä on yhtä tai useampaa energianlähdettä, kuten esimerkiksi lämpö-, sähkö-, pneumaattinen, hydraulinen tai mekaaninen energia, hyödyntävä käyttövoimajärjestelmä ja joka on järjestetty ja ohjattu toimimaan yhtenä kokonaisuutena, lukuun ottamatta kummankin osapuolen määrittelemiä suuririskisiä koneita;

e) ”saniteettilaitteilla” tarkoitetaan käymälöitä, porealtaita, keittiöaltaita, urinaaleja, kylpyammeita, suihkualtaita, bideitä, pesualtaita.

3. Tämän sopimuksen 16.9 artiklan 7 kohdan nojalla sekakomitea voi muuttaa tämän liitteen 1 kohdassa olevaa alojen luetteloa.

4. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, osapuoli voi ottaa käyttöön tässä liitteessä määritellyillä aloilla tämän liitteen soveltumisalaan kuuluviin tuotteisiin sovellettavia pakollista kolmannen osapuolen suorittamaa testausta tai sertifiointia koskevia vaatimuksia seuraavin edellytyksin:

a) tällaisten vaatimusten käyttöönotto on perusteltua ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojeluun liittyvistä pakottavista syistä;

b) kyseisten tuotteiden suorituskykyä koskevat perustellut tekniset tai tieteelliset tiedot tukevat tällaisten vaatimusten käyttöönottoa;

c) tällaiset vaatimukset eivät rajoita kauppaa enemmän kuin on tarpeen osapuolen oikeutettujen tarkoituksien täyttämiseksi ottaen huomioon riskit, jotka niiden täyttämättä jättäminen aiheuttaisi; ja

d) osapuoli ei olisi voinut kohtuudella ennakoida tarvetta ottaa käyttöön tällaisia vaatimuksia tämän sopimuksen voimaantulohetkellä.

Osapuolen on ennen tällaisten vaatimusten käyttöönottoa ilmoitettava tästä toiselle osapuolelle ja neuvottelujen jälkeen otettava toisen osapuolen huomautukset huomioon mahdollisimman suuressa määrin tällaisia vaatimuksia laatiessaan.

([1]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä liitettä ei sovelleta kokonaisiin ilma-aluksiin, aluksiin, rautateihin, ajoneuvoihin eikä meriliikenteessä, rautatieliikenteessä, ilmailussa ja ajoneuvoissa käytettäviin erikoislaitteisiin.

LIITE 16-C

MOOTTORIAJONEUVOT JA NIIDEN VARUSTEET JA OSAT

1. Tässä liitteessä:

a) ”vuoden 1958 sopimuksella” tarkoitetaan Genevessä 20 päivänä maaliskuuta 1958 tehtyä sopimusta pyörillä varustettuihin ajoneuvoihin ja niihin asennettaviin tai niissä käytettäviin varusteisiin ja osiin sovellettavien yhdenmukaistettujen teknisten sääntöjen hyväksymisestä sekä näiden sääntöjen mukaisesti myönnettyjen hyväksyntöjen vastavuoroista tunnustamista koskevista ehdoista;

b) ”HS 2017:llä” tarkoitetaan Maailman tullijärjestön harmonoidun järjestelmän vuoden 2017 laitosta;

c) ”UNECE:llä” tarkoitetaan Yhdistyneiden kansakuntien Euroopan talouskomissiota; ja

d) ”E-säännöillä” tarkoitetaan vuoden 1958 sopimuksen mukaisesti hyväksyttyjä sääntöjä.

2. Tässä liitteessä käytetyillä termeillä tarkoitetaan samaa kuin vuoden 1958 sopimuksessa tai kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen liitteessä 1.

3. Tätä liitettä sovelletaan osapuolten väliseen kauppaan, joka koskee kaikkia ajoneuvojen rakennetta koskevan UNECE:n konsolidoidun päätöslauselman (R.E.3) ([1]) 1.2 kohdassa määriteltyjä moottoriajoneuvoja ja niiden varusteita ja osia, jotka kuuluvat muiden muassa HS 2017:n ryhmiin 40, 84, 85, 87, 90 ja 94, jäljempänä ”soveltamisalaan kuuluvat tuotteet”.

4. Soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden osalta tämän liitteen tavoitteena on

a) poistaa ja estää tullien ulkopuoliset kahdenvälisen kaupan esteet;

b) helpottaa uusien moottoriajoneuvojen hyväksyntää muun muassa vuoden 1958 sopimuksessa vahvistettujen hyväksymisjärjestelmien perusteella;

c) luoda kilpailuun perustuvat markkinaolosuhteet, jotka pohjautuvat avoimuuden, syrjimättömyyden ja läpinäkyvyyden periaatteisiin; ja

d) turvata ihmisten terveyden, turvallisuuden ja ympäristön suojelu ja tunnustaa osapuolten oikeus määritellä haluamansa suojelun taso ja sääntelytavat.

5. Osapuolet tunnustavat, että E-säännöt ovat tämän liitteen soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskevia asiaankuuluvia kansainvälisiä standardeja.

6. Tuojaosapuoli hyväksyy markkinoilleen uudet moottoriajoneuvot ja uusien moottoriajoneuvojen varusteet ja osat, jos valmistaja on tuojaosapuolen sovellettavien säädösten ja määräysten mukaisesti todistanut, että ajoneuvo tai sen varusteet tai osat ovat tuojaosapuolessa sovellettavien vastaavien turvallisuusstandardien tai teknisten määräysten mukaisia ([2]).

7. Osapuolet tunnustavat, että Chile on sisällyttänyt teknisiin määräyksiinsä tietyt EU-osapuolen tekniset määräykset ja tietyt E-säännöt ja hyväksynyt vastaavat testausselosteet ja tyyppihyväksyntätodistukset.

8. Chile hyväksyy EU-osapuolen ja UNECE:n tyyppihyväksyntätodistukset, jotka on annettu EU-osapuolen teknisten määräysten ja E-sääntöjen nojalla ja joissa todistetaan soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden vastaavuus Chilen teknisten määräysten kanssa, ilman lisätestaus- tai merkintävaatimuksia sen todentamiseksi tai todistamiseksi, että tuotteet ovat kyseisten EU-osapuolen tai UNECE:n tyyppihyväksyntätodistusten vaatimusten mukaisia, ellei tästä aiheudu riskiä ihmisten terveydelle, turvallisuudelle tai ympäristölle Chilen teknisten määräysten nojalla.

9. Chile voi muuttaa teknisiä määräyksiään, jos se katsoo, että EU-osapuolen tekniset määräykset tai E-säännöt eivät enää vastaa sen haluamaa suojelun tasoa tai aiheuttavat riskin ihmisten terveydelle, turvallisuudelle tai ympäristölle. Ennen tällaisten muutosten tekemistä Chilen on ilmoitettava asiasta EU-osapuolelle 16.13 artiklan nojalla nimettyjen yhteyspisteiden kautta ja pyynnöstä toimitettava tiedot kyseisten muutosten perusteista.

10. Tuojaosapuolen toimivaltaiset viranomaiset voivat tarkastaa, että soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ovat kaikkien tuojaosapuolen asiaankuuluvien teknisten määräysten mukaisia. Tarkastukset tehdään pistokokein markkinoilla ja tuojaosapuolen teknisten määräysten mukaisesti.

11. Tuojaosapuoli voi vaatia toimittajaa vetämään tuotteen markkinoiltaan, jos tuote ei ole kyseisten teknisten määräysten mukainen.

12. Osapuolten on pidättäydyttävä mitätöimästä tai heikentämästä toiselle osapuolelle tämän liitteen mukaisesti koituvia etuja nimenomaan soveltamisalaan kuuluvia tuotteita koskevilla sääntelytoimenpiteillä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta osapuolten oikeutta toteuttaa liikenneturvallisuuden, ympäristön tai kansanterveyden suojelun ja vilpillisten toimintatapojen estämisen edellyttämiä toimenpiteitä haluamansa suojelun tason mukaisesti.

13. Tuojaosapuolen on pyrittävä sallimaan sellaisten tuotteiden tuonti ja kauppa, jotka sisältävät uutta teknologiaa tai uuden ominaisuuden, jota tuojaosapuoli ei vielä sääntele, paitsi jos sillä on tieteellisten tai teknisten tietojen perusteella perusteltu syy epäillä, että kyseinen uusi teknologia tai uusi ominaisuus vaarantaa ihmisten terveyden, turvallisuuden tai ympäristön. Jos tuojaosapuoli päättää kieltää markkinoilleen saattamisen, sen on ilmoitettava kyseisestä päätöksestä toiselle osapuolelle mahdollisimman pian.

14. Osapuolten on tehtävä yhteistyötä ja vaihdettava tietoja kaikista tämän liitteen täytäntöönpanon kannalta merkityksellisistä kysymyksistä kaupan teknisiä esteitä käsittelevässä alakomiteassa.

([1]) ECE/TRANS/WP.29/78/Rev.6, 11. heinäkuuta 2017.

([2]) Selkeyden vuoksi todetaan, että minkään tässä kohdassa ei saa tulkita estävän osapuolta hyväksymästä markkinoilleen uusia moottoriajoneuvoja tai uusia moottoriajoneuvojen varusteita ja osia, jotka on sertifioitu kolmannen maan turvallisuus- ja päästöstandardien mukaisesti, tai vaatimasta todistusta sellaisten voimassa olevien moottoriajoneuvojen turvallisuus- ja päästöstandardien noudattamisesta, jotka osapuoli pitää voimassa tämän sopimuksen voimaantulopäivänä, jollei 7 kohdasta muuta johdu.

LIITE 16-D

16.7 ARTIKLAN 5 KOHDAN b ALAKOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY, JOKA KOSKEE JÄRJESTELMÄLLISTÄ KULUTUSTAVAROIDEN TURVALLISUUDESTA JA NIIHIN LIITTYVISTÄ EHKÄISEVISTÄ, RAJOITTAVISTA JA KORJAAVISTA TOIMENPITEISTÄ

Sekakomitea voi muuttaa tätä liitettä 16.7 artiklan 10 kohdan nojalla.

LIITE 16-E

16.7 ARTIKLAN 6 KOHDASSA TARKOITETTU JÄRJESTELY, JOKA KOSKEE MUIDEN VAATIMUSTENVASTAISTEN TUOTTEIDEN KUIN ELINTARVIKKEIDEN OSALTA TOTEUTETTUJA JA 16.7 ARTIKLAN 5 KOHDAN SOVELTAMISALAAN KUULUMATTOMIA TOIMENPITEITÄ KOSKEVAA SÄÄNNÖLLISTÄ TIETOJENVAIHTOA

Sekakomitea voi muuttaa tätä liitettä 16.7 artiklan 10 kohdan nojalla.

LIITE 17-A

VOIMASSA OLEVIA TOIMENPITEITÄ KOSKEVAT VARAUMAT

Ylähuomautukset

1. Lisäyksissä 17-A-1 ja 17-A-2 olevissa osapuolten luetteloissa esitetään 17.14 ja 18.8 artiklan mukaiset osapuolten tekemät varaumat, jotka koskevat voimassa olevia toimenpiteitä, jotka eivät ole seuraavien velvoitteiden mukaisia:
   a) 18.6 artikla;
   b) 17.9 tai 18.4 artikla;
   c) 17.11 artikla;
   d) 17.13 artikla; tai
   e) 17.12 artikla.
2. Osapuolen varaumat eivät rajoita osapuolten GATS-sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.
3. Jokainen varauma sisältää seuraavat osat:
   a) ”toimialalla” tarkoitetaan yleistä toimialaa, jolla varauma tehdään;
   b) ”osa-alalla” tarkoitetaan tiettyä toimialaa, jolla varauma tehdään;
   c) ”toimialaluokalla” tarkoitetaan tapauksen mukaan varauman kattamaa, CPC- tai ISIC Rev. 3.1 -luokituksen mukaista toimintaa tai kyseisessä varaumassa nimenomaisesti muutoin kuvattua toimintaa;

d) ”varauman tyypissä” yksilöidään tämän liitteen 1 kohdassa tarkoitettu velvoite, jonka osalta varauma tehdään;

e) ”hallintotasolla” tarkoitetaan sitä toimenpidettä hallinnoivaa hallintotasoa, jonka osalta varauma tehdään;

f) ”toimenpiteissä” yksilöidään lait tai muut toimenpiteet, joiden osalta varauma tehdään, siten kuin toimenpide on tarvittaessa esitetty ”kuvauksessa”; osassa ”toimenpiteet” mainittu ”toimenpide”

i) tarkoittaa toimenpidettä sellaisena kuin se on muutettuna, jatkettuna tai uusittuna tämän sopimuksen voimaantulopäivänä;

ii) sisältää mahdolliset siihen perustuvat toimenpiteet, jotka on hyväksytty tai jotka pidetään voimassa kyseisen toimenpiteen nojalla ja sen mukaisesti; ja

iii) sisältää EU-osapuolen luettelon osalta kaikki lait tai muut toimenpiteet, joilla direktiivi pannaan täytäntöön jäsenvaltion tasolla; ja

g) ”kuvauksessa” esitetään sen voimassa olevan toimenpiteen vaatimustenvastaiset osat, joiden osalta varauma tehdään.

4. Selkeyden vuoksi todetaan, että jos osapuoli ottaa käyttöön uuden toimenpiteen eri hallintotasolla kuin sillä, jolla varauma alun perin tehtiin, ja kyseinen uusi toimenpide tosiasiallisesti korvaa sillä alueella, jolla sitä sovelletaan, toimenpiteitä koskevassa osassa mainitun alkuperäisen toimenpiteen vaatimustenvastaisen osan, uuden toimenpiteen katsotaan olevan 17.14 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tai 18.8 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu alkuperäisen toimenpiteen muutos.

5. Varauman tulkinnassa otetaan huomioon varauman kaikki osat. Varaumaa tulkitaan niissä luvuissa tai jaksoissa määrättyjen asiaankuuluvien velvoitteiden mukaisesti, joiden osalta varauma tehdään. Osa ”toimenpiteet” on etusijalla kaikkiin muihin osiin nähden.

6. Osapuolten luetteloissa ”ISIC Rev. 3.1” tarkoittaa kaikkia toimialoja koskevaa kansainvälistä toimialaluokitusstandardia sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (Statistical Papers, Series M, No 4, ISIC Rev. 3.1, 2002).

7. Osapuolten luetteloissa paikallisen läsnäolon vaatimusta osapuolen alueella koskeva varauma tehdään 18.6 artiklan eikä 18.4 artiklan nojalla tai liitteen 17-C osalta 18.7 artiklan nojalla. Tällaista vaatimusta ei tehdä varaumana myöskään 17.9 artiklan osalta.

8. EU-osapuolen tasolla tehtyä varaumaa sovelletaan Euroopan unionin toimenpiteeseen, jäsenvaltion toimenpiteeseen keskustasolla tai valtion toimenpiteeseen jäsenvaltiossa, paitsi jos varaumassa suljetaan pois jokin jäsenvaltio. Jäsenvaltion tekemää varaumaa sovelletaan valtion toimenpiteeseen keskus-, alue- tai paikallistasolla kyseisessä jäsenvaltiossa. Belgian varaumia sovellettaessa hallinnon keskustaso kattaa liittovaltion hallinnon sekä alueiden ja kuntien hallinnot, koska niillä kaikilla on yhtäläinen lainsäädäntövalta. EU-osapuolen varaumia sovellettaessa hallinnon aluetasolla tarkoitetaan Suomessa Ahvenanmaata. Chilen tasolla tehtyä varaumaa sovelletaan keskus- tai paikallishallinnon toimenpiteeseen.

9. Osapuolten luetteloihin ei sisälly pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin, teknisiin standardeihin eikä lupavaatimuksiin ja -menettelyihin liittyviä toimenpiteitä, elleivät ne ole 17.9, 18.4 tai 18.6 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiin toimenpiteisiin voi kuulua etenkin toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteiden täyttäminen, tunnustettua pätevyyttä koskeva edellytys säännellyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen, mukaan lukien kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys, tiettyä ammattia koskevan jäsenyysvaatimuksen, kuten ammattialajärjestön jäsenyyden, täyttäminen, edellytys paikallisesta edustajasta tai paikallisesta osoitteesta, tai muut syrjimättömät vaatimukset, joiden mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla alueilla. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan joka tapauksessa, vaikka niitä ei mainittaisi tässä liitteessä.

10. Selvyyden vuoksi todetaan, että EU-osapuolen osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että Chilen luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä sama kohtelu kuin jäsenvaltiossa Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta tai mitä tahansa sen nojalla hyväksyttyä toimenpidettä sovellettaessa, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, myönnetään seuraaville:

a) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai

b) toisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionissa.

11. Osapuolen sijoittajien perustamille oikeushenkilöille, jotka on perustettu toisen osapuolen (EU-osapuolen tapauksessa myös jonkin jäsenvaltion) oikeuden mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä toisessa osapuolessa, myönnetty kohtelu ei rajoita niiden 17 luvun mukaisten edellytysten tai velvollisuuksien soveltamista, joita tällaisille oikeushenkilöille on mahdollisesti asetettu kyseiseen toiseen osapuoleen perustamisen yhteydessä ja joiden soveltamista jatketaan.

12. Osapuolten luetteloita sovelletaan ainoastaan osapuolten alueeseen 41.2 artiklan mukaisesti, ja niillä on merkitystä ainoastaan EU-osapuolen ja Chilen välisissä kauppasuhteissa. Ne eivät vaikuta Euroopan unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

13. EU-osapuolen luettelossa käytetään seuraavia lyhenteitä:

EU Euroopan unioni, mukaan lukien sen kaikki jäsenvaltiot

AT Itävalta

BE Belgia

BG Bulgaria

CY Kypros

CZ Tšekki

DE Saksa

DK Tanska

EE Viro

EL Kreikka

ES Espanja

FI Suomi

FR Ranska

HR Kroatia

HU Unkari

IE Irlanti

IT Italia

LT Liettua

LU Luxemburg

LV Latvia

MT Malta

NL Alankomaat

PL Puola

PT Portugali

RO Romania

SE Ruotsi

SI Slovenia

SK Slovakia

ETA Euroopan talousalue

Lisäys 17-A-1

EU-OSAPUOLEN LUETTELO

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Varauma nro 2 – Asiantuntijapalvelut (lukuun ottamatta terveydenhuollon ammatteja)

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut (terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti)

Varauma nro 4 – Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Varauma nro 5 – Kiinteistöpalvelut

Varauma nro 6 – Yrityspalvelut

Varauma nro 7 – Rakennusalan palvelut

Varauma nro 8 – Jakelupalvelut

Varauma nro 9 – Koulutuspalvelut

Varauma nro 10 – Ympäristöpalvelut

Varauma nro 11 – Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut

Varauma nro 12 – Matkailu ja siihen liittyvät palvelut

Varauma nro 13 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Varauma nro 14 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Varauma nro 15 – Energiaan liittyvä toiminta

Varauma nro 16 – Maatalous, kalastus ja valmistus

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Toimiala:	Kaikki toimialat
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Suoritevaatimukset
	Ylempi johto ja hallitukset

Luku/jakso: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Hallintotaso: EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Sijoittautumismuoto

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

EU: Sellaisille oikeushenkilöille, jotka on perustettu Euroopan unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionissa, Chilen sijoittajien Euroopan unioniin perustamat oikeushenkilöt mukaan lukien, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla myönnetty kohtelu ei koske Euroopan unionin ulkopuolella perustettuja oikeushenkilöitä eikä tällaisten oikeushenkilöiden sivuliikkeitä tai edustustoja, Chilen oikeushenkilöiden sivuliikkeet ja edustustot mukaan lukien.

Vähemmän edullinen kohtelu voidaan myöntää oikeushenkilöille, jotka on perustettu Euroopan unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joilla on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka Euroopan unionissa, jollei voida osoittaa, että niillä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys jonkin jäsenvaltion talouteen.

Toimenpiteet:

EU: Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

Tätä varaumaa sovelletaan ainoastaan terveys-, sosiaali- ja koulutuspalveluihin:

EU (koskee myös hallinnon aluetasoa): Myydessään tai luovuttaessaan terveydenhuolto-, sosiaali- tai koulutuspalveluja (CPC 93 ja 92) tarjoavan, olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisen vallan yhteisön pääomaosuuksia tai varoja jäsenvaltio voi estää tällaisten pääomaosuuksien tai varojen omistuksen ja/tai asettaa rajoituksia omistukselle tai tällaisten pääomaosuuksien tai varojen omistajien määräysvallalle näin muotoutuneissa yrityksissä Chilen sijoittajien tai niiden yritysten osalta. Jäsenvaltio voi tällaisen myynnin tai muun luovutuksen osalta ottaa käyttöön tai pitää voimassa ylemmän johdon tai hallitusten jäsenten kansalaisuutta koskevan minkä tahansa toimenpiteen.

Tätä varaumaa sovellettaessa

i) toimenpide, joka pidetään voimassa tai otetaan käyttöön tämän sopimuksen voimaantulopäivän jälkeen ja jolla myynnin tai muun luovutuksen yhteydessä estetään pääomaosuuksien tai varojen omistusoikeus tai asetetaan sille rajoituksia taikka asetetaan tässä varaumassa kuvattu kansalaisuutta koskeva vaatimus, on voimassa oleva toimenpide; ja

ii) ”valtionyrityksellä” tarkoitetaan yritystä, jonka jokin jäsenvaltio omistaa tai jossa sillä on omistusoikeuksien kautta määräysvalta ja joka kattaa sellaisen tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen perustetun yrityksen, jonka tarkoituksena on yksinomaan olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisen vallan yhteisön pääomaosuuksien tai varojen myynti tai luovutus.

Toimenpiteet:

EU: Kuten edellä kuvaus-osassa on selostettu.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

AT: Sivuliikkeen toimintaa varten Euroopan talousalueen ulkopuolisten (ETAan kuulumattomien) yritysten on nimitettävä vähintään yksi sivuliikkeen edustuksesta vastaava henkilö, joka asuu Itävallassa.

Itävallan kauppalain (Gewerbeordnung) noudattamisesta vastaavalla johtohenkilöstöllä (toimitusjohtajat, luonnolliset henkilöt) on oltava kotipaikka Itävallassa.

BG: Ulkomaiset oikeushenkilöt, joita ei ole perustettu jonkin jäsenvaltion tai ETAn jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, voivat harjoittaa liiketoimintaa ja toteuttaa toimia, jos ne ovat sijoittautuneet Bulgarian tasavaltaan kaupparekisteriin merkityn yhtiön muodossa. Sivuliikkeiden perustaminen edellyttää lupaa.

Ulkomaisten yritysten edustustot on rekisteröitävä Bulgarian kauppa- ja teollisuuskamariin, ja ne eivät saa harjoittaa liiketoimintaa vaan niillä on oikeus ainoastaan markkinoida omistajaansa ja toimia edustajana tai asiamiehenä.

EE: Jos yksityisen osakeyhtiön, julkisen osakeyhtiön tai sivuliikkeen hallituksen jäsenistä vähintään puolella ei ole asuinpaikkaa Virossa, toisessa ETAn jäsenvaltiossa tai Sveitsin valaliitossa, tällaisen yksityisen osakeyhtiön, julkisen osakeyhtiön tai ulkomaisen yrityksen on nimitettävä yhteyshenkilö, jonka Virossa sijaitsevaan osoitteeseen yrityksen oikeudenkäyntiasiakirjat ja yritykselle (tai ulkomaisen yrityksen sivuliikkeelle) tarkoitetut tahdonilmaisut voidaan toimittaa.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

FI: Vähintään yhdellä avoimen yhtiön osakkaista tai kommandiittiyhtiön vastuussa olevista yhtiömiehistä on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa tai, jos yhtiömies on oikeushenkilö, kotipaikka (ei sivuliikkeitä) ETA-valtiossa. Rekisteriviranomainen voi myöntää poikkeuksia.

Yksityisyrittäjänä toimiminen edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa.

Jos ETA:n ulkopuolisesta maasta oleva ulkomainen organisaatio aikoo harjoittaa liiketoimintaa tai kauppaa perustamalla sivuliikkeen Suomeen, perustaminen edellyttää elinkeinolupaa.

Vähintään yhdellä hallituksen varsinaisella jäsenellä ja yhdellä varajäsenellä sekä toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa. Rekisteriviranomainen voi myöntää yrityskohtaisia poikkeuksia.

SE: Ulkomaisen yrityksen, joka ei ole rekisteröitynyt oikeushenkilöksi Ruotsissa tai joka harjoittaa toimintaansa kaupallisen asiamiehen välityksellä, on harjoitettava kaupallista toimintaansa sellaisen Ruotsiin rekisteröidyn sivuliikkeen välityksellä, jolla on itsenäinen johto ja erillinen kirjanpito. Sivuliikkeen toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan, jos sellainen nimitetään, on asuttava ETA-valtiossa. Taloudellista toimintaa Ruotsissa harjoittavan luonnollisen henkilön, joka ei asu ETA-valtiossa, on nimettävä Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta vastaava maassa asuva edustaja ja ilmoitettava tämä rekisteriin. Ruotsissa tapahtuvasta toiminnasta on pidettävä erillistä kirjanpitoa. Toimivaltainen viranomainen voi yksittäistapauksissa myöntää poikkeuksia sivuliike- ja asumispaikkavaatimuksesta. ETA:n ulkopuolella sijaitsevien yritysten tai sen ulkopuolella asuvien luonnollisten henkilöiden alle vuoden kestävät rakennushankkeet vapautetaan vaatimuksista perustaa sivuliike tai nimetä maassa asuva edustaja.

Rajoitetun vastuun yhtiöiden ja taloudellisten yhteenliittymien hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä vähintään puolen, toimitusjohtajan ja varatoimitusjohtajan sekä vähintään yhden henkilön, jolla on oikeus allekirjoittaa yhtiön puolesta, jos sellainen on, on asuttava Euroopan talousalueella. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tästä vaatimuksesta. Jos yksikään yrityksen tai yhteisön edustajista ei asu Ruotsissa, hallituksen on nimettävä Ruotsissa asuva henkilö, jolla on oikeus ottaa vastaan oikeudellisia asiakirjoja yrityksen tai yhteisön puolesta, ja ilmoitettava tämä henkilö rekisteriin.

Kaikkien muun tyyppisten oikeushenkilöiden perustamiseen sovelletaan vastaavia ehtoja.

SK: Ulkomaisen luonnollisen henkilön, jonka nimi on tarkoitus rekisteröidä asianomaiseen rekisteriin (kaupparekisteri, yritysrekisteri tai muu ammattirekisteri) yrittäjän puolesta toimimaan valtuutettuna henkilönä, on esitettävä Slovakian oleskelulupa.

Toimenpiteet:

AT: Aktiengesetz, BGBL. Nr. 98/1965, 254 § (2),

GmbH-Gesetz, RGBL. Nr. 58/1906, 107 § (2), ja Gewerbeordnung, BGBL. Nr. 194/1994, § 39 (2a).

BG: Kauppalaki, 17a § ja

Laki sijoitusten edistämisestä, 24 § .

EE: Äriseadustik (kauppalaki) 631 § (1, 2 ja 4).

FI: Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (122/1919) 1 § ,

Osuuskuntalaki (1488/2001),

Osakeyhtiölaki (624/2006) ja

Laki luottolaitostoiminnasta (121/2007).

SE: Lag om utländska filialer m.m. (laki ulkomaisista sivuliikkeistä) (1992:160),

Aktiebolagslagen (osakeyhtiölaki) (2005:551),

Laki taloudellisista yhteenliittymistä (2018:672) ja Laki eurooppalaisista taloudellisista etuyhtymistä (1994:1927).

SK: Kauppalaki nro 513/1991, 21 § , Laki nro 455/1991 kaupan alan toimiluvista ja

Laki nro 404/2011 ulkomaalaisten oleskelusta, 22 ja 32 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Suoritevaatimukset

BG: Bulgariaan sijoittautuneet yritykset voivat palkata kolmansien maiden kansalaisia ainoastaan sellaisiin tehtäviin, joihin ei vaadita Bulgarian kansalaisuutta. Bulgariaan sijoittautuneen yrityksen palveluksessa olevien kolmansien maiden kansalaisten kokonaismäärä viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana saa olla enintään 20 prosenttia (pienten ja keskisuurten yritysten osalta 35 prosenttia) niiden palveluksessa olevien Bulgarian, muiden jäsenvaltioiden, ETA-sopimuksen osapuolina olevien valtioiden tai Sveitsin valaliiton kansalaisten keskimääräisestä lukumäärästä. Työnantajan on myös osoitettava, että tällaisiin tehtäviin ei ole soveltuvia työntekijöitä, jotka ovat Bulgarian, EU:n, ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisia, suorittamalla työmarkkinatesti ennen kolmannen maan kansalaisen palvelukseen ottamista.

Yhdessä yrityksessä työskentelevien kolmansien maiden kansalaisten määrää ei rajoiteta, kun kyseessä ovat korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä tai kausityötä tekevät tai lähetetyt työntekijät tai yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät, tutkijat ja opiskelijat. Näihin ryhmiin kuuluvien kolmansien maiden kansalaisten palvelukseen ottaminen ei edellytä työmarkkinatestiä.

Toimenpiteet:

BG: Laki työvoiman muuttoliikkeestä ja liikkuvuudesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

PL: Edustuston toiminta saa käsittää ainoastaan sen edustaman ulkomaisen emoyrityksen mainonnan ja myynninedistämisen. Euroopan unionin ulkopuoliset sijoittajat ja niiden yritykset voivat harjoittaa taloudellista toimintaa kaikilla toimialoilla, lakiasiainpalveluja lukuun ottamatta, ainoastaan kommandiittiyhtiön, kommandiittiosakeyhtiön, rajavastuuyhtiön tai osakeyhtiön muodossa, kun taas

kotimaiset sijoittajat ja yritykset voivat toimia myös ei-kaupallisena yhtiönä (avoin yhtiö tai rajattoman vastuun yhtiö).

Toimenpiteet:

PL: Laki Puolan tasavallan alueella taloudellista toimintaa harjoittavia ulkomaisia yrittäjiä ja muita ulkomaisia henkilöitä koskevista säännöistä, annettu 6 päivänä maaliskuuta 2018.

b) Kiinteistöjen hankinta

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

AT (koskee hallinnon aluetasoa): Euroopan unionin ulkopuoliset luonnolliset henkilöt ja yritykset tarvitsevat kiinteistöjen hankintaan, ostamiseen, vuokraamiseen ja leasingvuokraamiseen toimivaltaisten alueellisten viranomaisten (Länder) luvan. Lupa myönnetään ainoastaan, jos hankinnan katsotaan olevan yleisen (erityisesti taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurillisen) edun mukaista.

CY: Kyproslaiset ja kyproslaista syntyperää olevat henkilöt sekä jonkin jäsenvaltion kansalaiset voivat hankkia kiinteistöjä Kyproksesta ilman rajoituksia. Ulkomaalaiset eivät voi hankkia, kuolemantapauksia (mortis causa) lukuun ottamatta, kiinteää omaisuutta ilman ministerineuvoston lupaa. Jos ulkomaalaisten suorittama kiinteän omaisuuden hankinta ylittää sen, mikä on tarpeen rakennuksen tai ammattikäyttöön tarkoitetun tilan pystyttämiseksi, tai se on suurempi kuin kaksi donumia (2 676 m^2), ministerineuvoston lupa edellyttää ministerineuvoston antamassa ja edustajainhuoneen hyväksymässä määräyksessä asetettujen ehtojen, rajoitusten, edellytysten ja kriteerien täyttymistä. Ulkomaalaiseksi katsotaan kaikki henkilöt, jotka eivät ole Kyproksen tasavallan kansalaisia, mukaan luettuina ulkomaisessa määräysvallassa olevat yritykset. Käsitteellä ei tarkoiteta kyproslaista syntyperää olevia ulkomaalaisia eikä Kyproksen tasavallan kansalaisten ei-kyproslaisia puolisoita.

CZ: Valtion omistuksessa olevaan maatalousmaahan sovelletaan erityissääntöjä. Valtion omistamaa maatalousmaata voivat hankkia ainoastaan Tšekin kansalaiset, toisen jäsenvaltion kansalaiset tai ETA-sopimuksen osapuolia olevien valtioiden tai Sveitsin valaliiton kansalaiset. Oikeushenkilöt voivat ostaa valtion omistamaa maatalousmaata valtiolta vain, jos ne ovat Tšekissä toimivia maatalousyrittäjiä tai jos niillä on vastaava asema toisessa jäsenvaltiossa tai ETA-sopimuksen osapuolena olevassa valtiossa tai Sveitsin valaliitossa.

DK: Luonnollisten henkilöiden, jotka eivät asu Tanskassa ja jotka eivät ole aikaisemmin asuneet Tanskassa yhteensä viiden vuoden ajan, on kiinteistöjen hankintaa koskevan Tanskan lain mukaisesti hankittava oikeusministeriön lupa kiinteän omaisuuden omistusoikeuden hankintaan Tanskassa. Tämä koskee myös oikeushenkilöitä, joita ei ole rekisteröity Tanskassa. Luonnollisten henkilöiden osalta kiinteän omaisuuden hankinta sallitaan, jos hakija aikoo käyttää kiinteää omaisuutta pääasiallisena asuntonaan.

Kun kyse on oikeushenkilöistä, joita ei ole rekisteröity Tanskassa, kiinteän omaisuuden hankinta sallitaan yleensä, jos hankinta on ostajan liiketoiminnan edellytys. Lupaa vaaditaan myös, jos hakija aikoo käyttää kiinteää omaisuutta toissijaisena asuntona. Lupa myönnetään vain, jos hakijalla katsotaan olevan kokonaisvaltaisen ja konkreettisen arvioinnin perusteella erityisen vahvat siteet Tanskaan.

Kiinteän omaisuuden hankinnasta annetun lain mukainen lupa myönnetään ainoastaan tietyn kiinteän omaisuuden hankintaan. Luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tekemästä maatalousmaan hankinnasta säädetään lisäksi maatalouskiinteistöjä koskevassa Tanskan laissa, jossa asetetaan maatalouskiinteistöjen hankintaa koskevia rajoituksia kaikille - niin tanskalaisille kuin ulkomaalaisille - henkilöille. Näin ollen kaikkien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden, jotka haluavat hankkia maatalouskiinteistöjä, on täytettävä tämän lain vaatimukset. Tämä tarkoittaa yleensä sitä, että

maatalouskiinteistöön sovelletaan rajoitettua asuinpaikkavaatimusta. Asuinpaikkavaatimus ei ole henkilökohtainen. Oikeushenkilöiden on edustettava jotakin lain 20 ja 21 §:ssä lueteltua muotoa ja niiden on oltava rekisteröityjä unionissa (tai ETA-alueella).

EE: OECD:n jäsenvaltiosta peräisin olevalla oikeushenkilöllä on oikeus ostaa kiinteistö, joka käsittää:

i) alle kymmenen hehtaaria maatalousmaata, metsämaata tai maatalous- ja metsämaata yhteensä, ilman rajoituksia;

ii) kymmenen hehtaaria tai enemmän maatalousmaata, jos oikeushenkilö on kiinteistön hankintaa koskevan liiketoimen toteuttamista välittömästi edeltävien kolmen vuoden aikana harjoittanut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen liitteessä I lueteltujen maataloustuotteiden tuotantoa, kalastustuotteet ja puuvilla pois lukien, jäljempänä ”maataloustuotteet”;

iii) kymmenen hehtaaria tai enemmän metsämaata, jos oikeushenkilö on kiinteistön hankintaa koskevan liiketoimen toteuttamista välittömästi edeltävien kolmen vuoden aikana harjoittanut metsälaissa tarkoitettua metsänhoitoa, jäljempänä ”metsänhoito”, tai maataloustuotteiden tuotantoa;

iv) alle kymmenen hehtaaria maatalousmaata ja alle kymmenen hehtaaria metsämaata, mutta kymmenen hehtaaria tai enemmän maatalous- ja metsämaata yhteensä, jos oikeushenkilö on kiinteistön hankintaa koskevan liiketoimen toteuttamista välittömästi edeltävien kolmen vuoden aikana harjoittanut maataloustuotteiden tuotantoa tai metsänhoitoa.

Jos oikeushenkilö ei täytä ii, iii ja iv alakohdassa asetettuja vaatimuksia, oikeushenkilö voi hankkia kiinteistön, joka käsittää kymmenen hehtaaria tai enemmän maatalousmaata, metsämaata tai maatalous- ja metsämaata yhteensä ainoastaan sen paikkakunnan paikallishallinnon neuvoston luvalla, josta kiinteistö on tarkoitus hankkia.

Muiden kuin ETA-valtioiden kansalaisiin sovelletaan tietyillä maantieteellisillä alueilla kiinteistön hankintaa koskevia rajoituksia.

EL: Kiinteistön hankinta tai vuokraaminen raja-alueilla on kielletty luonnollisilta henkilöiltä ja oikeushenkilöiltä, joiden kansalaisuus- tai asuinvaltio on jäsenvaltioiden ja Euroopan vapaakauppaliiton ulkopuolella. Kielto voidaan poistaa päätöksellä, jonka asianomaisen paikallishallinnon komitea (tai Kreikan yksityistämisrahaston omistukseen kuuluvien kiinteistöjen osalta puolustusministeri) tekee vapaan harkintansa mukaan.

HR: Ulkomaiset yritykset voivat hankkia kiinteistöjä palvelujen tarjoamista varten ainoastaan, jos ne ovat sijoittautuneet Kroatiaan ja yhtiöityneet siellä oikeushenkilönä. Sivuliikkeiden tarjoamien palvelujen toteuttamiseen tarvittavien kiinteistöjen hankkiminen edellyttää oikeusministeriön lupaa. Ulkomaalaiset eivät voi hankkia maatalousmaata.

MT: Muut kuin jonkin jäsenvaltion kansalaiset eivät voi hankkia kiinteää omaisuutta kaupallisiin tarkoituksiin. Sellaisten yritysten, joiden pääomasta vähintään 25 prosenttia on Euroopan unionin ulkopuolisten toimijoiden omistuksessa, on hankittava toimivaltaisen viranomaisen (rahoitusasioista vastaava ministeri) lupa kiinteän omaisuuden hankkimiseen kaupallisiin tarkoituksiin. Toimivaltainen viranomainen päättää, onko ehdotetusta hankinnasta nettohyötyä Maltan taloudelle.

PL: Ulkomaalaiset tarvitsevat luvan kiinteistöjen suoraan ja epäsuoraan hankintaan. Lupa myönnetään sisäasioissa toimivaltaisen ministerin hallinnollisella päätöksellä ja puolustusministerin suostumuksella ja maatalouskiinteistöjen osalta myös maatalous- ja maaseudun kehityksen ministerin suostumuksella.

Toimenpiteet:

AT: Burgenländisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 25/2007;

Burgenländisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2004;

NÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. 6800;

OÖ- Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 88/1994;

Salzburger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 9/2002;

Steiermärkisches Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 134/1993;

Tiroler Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 61/1996;

Voralberger Grundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 42/2004; ja

Wiener Ausländergrundverkehrsgesetz, LGBL. Nr. 11/1998.

CY: Laki kiinteän omaisuuden hankinnasta (ulkomaalaiset) (109 luku), sellaisena kuin se on muutettuna.

CZ: Laki nro 503/2012, Kok., valtion maavirastosta, sellaisena kuin se on muutettuna.

DK: Tanskan laki kiinteän omaisuuden hankinnasta (konsolidointilaki nro 265, annettu 21 päivänä maaliskuuta 2014, kiinteän omaisuuden hankinnasta);

Täytäntöönpanomääräys kiinteistöjen hankinnasta (täytäntöönpanomääräys nro 764, annettu 18 päivänä syyskuuta 1995); ja

Maatilalaki (konsolidointilaki nro 27, annettu 4 päivänä tammikuuta 2017).

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (laki kiinteän omaisuuden hankkimisen rajoituksista), 2 luvun 4 § , 3 luvun 10 § , 2017.

EL: Laki 1892/1990, sellaisena kuin se on muutettuna, yhdessä, kun kyseessä on hakemus, puolustusministeriön ja yleisen järjestyksen ministeriön päätöksen 110/3/330340/Σ.120/7-4-14 kanssa.

HR: Laki omistusoikeudesta ja muista aineellisista oikeuksista (OG 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 143/12 ja 152/14), 354–358.b §; Laki maatalousmaasta (OG 20/18, 115/18, 98/19), 2 §; Laki yleisestä hallintomenettelystä.

MT: Immovable Property (Acquisition by Non-Residents) Act (laki kiinteästä omaisuudesta (ulkomaalaisten tekemät hankinnat), 246 luku; ja Toissijaisten asuntojen hankkimista Maltassa koskeva Maltan liittymisasiakirjan pöytäkirja N:o 6.

PL: Laki ulkomaalaisten kiinteistöhankinnoista, annettu 24 päivänä maaliskuuta 1920 (Puolan virallinen lehti 2016, kohta 1061, sellaisena kuin se on muutettuna).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

HU: Ulkomaalaiset tarvitsevat kiinteistön hankintaan luvan asianomaiselta hallintoviranomaiselta, joka vastaa siitä maantieteellisestä alueesta, jolla kiinteistö sijaitsee.

Toimenpiteet:

HU: Hallituksen asetus nro 251/2014 (X. 2.) ulkomaiden kansalaisten muun kuin maa- ja metsätalouden tarkoituksiin käytettävien kiinteistöjen hankinnoista; ja Laki LXXVIII/1993, 1/A § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

LV: Chilen kansalaiset saavat hankkia kaupunkien maa-alueita Latviassa tai muussa jäsenvaltiossa rekisteröityjen oikeushenkilöiden kautta:

i) jos yli 50 prosenttia yhtiöiden osakepääomasta on jäsenvaltioiden kansalaisten, Latvian valtion tai kuntien omistuksessa yhdessä tai erikseen;

ii) jos yli 50 prosenttia yhtiöiden osakepääomasta on sellaisen kolmannen maan luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden omistuksessa, jonka kanssa Latvialla on sijoitusten edistämistä ja molemminpuolista suojelua koskeva kahdenvälinen sopimus, jonka Latvian parlamentti on hyväksynyt ennen 31 päivää joulukuuta 1996;

iii) jos yli 50 prosenttia yhtiöiden osakepääomasta on sellaisen kolmannen maan luonnollisten henkilöiden tai yhtiöiden omistuksessa, jonka kanssa Latvia on tehnyt sijoitusten edistämistä ja molemminpuolista suojelua koskevan kahdenvälisen sopimuksen 31 päivän joulukuuta 1996 jälkeen, jos kyseisessä sopimuksessa on määritelty Latvian luonnollisten henkilöiden ja yhtiöiden oikeudet kyseisessä kolmannessa maassa tapahtuvan maan hankinnan osalta;

iv) jos yli 50 prosenttia yhtiöiden osakepääomasta on i–iii alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden yhteisomistuksessa; tai

v) jos yhtiöt ovat julkisia osakeyhtiöitä, joiden osakkeet noteerataan pörssissä.

Latvia sallii Chilen kansalaisten ja chileläisten yritysten ostaa kaupunkikiinteistöjä Latviassa samoin ehdoin kuin Latvian kansalaisten siinä laajuudessa kuin Chile sallii Latvian kansalaisten ja latvialaisten yritysten ostaa kaupunkikiinteistöjä Chilen alueella.

Toimenpiteet:

LV: Laki Latvian tasavallan kaupunkien maauudistuksesta, 20 ja 21 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

DE: Kiinteistöjen hankintaan saatetaan soveltaa tiettyjä vastavuoroisuutta koskevia ehtoja.

ES: Ulkomaiset sijoitukset toimintoihin, jotka liittyvät suoraan sellaisten valtioiden diplomaattisten edustustojen kiinteistösijoituksiin, jotka eivät ole jäsenvaltioita, edellyttävät Espanjan ministerineuvoston hallinnollista lupaa, jollei sovelleta vastavuoroista vapauttamista koskevaa sopimusta.

RO: Ulkomaalaiset ja kansalaisuudettomat henkilöt sekä ulkomaiset oikeushenkilöt (muut kuin jonkin ETAn jäsenvaltion kansalaiset ja oikeushenkilöt) voivat hankkia omistusoikeuden maahan kansainvälisten sopimusten määräysten mukaisesti vastavuoroisuuteen perustuen. Ulkomaalaiset ja kansalaisuudettomat henkilöt sekä ulkomaiset oikeushenkilöt eivät saa hankkia omistusoikeutta maahan suotuisammin ehdoin kuin ne ehdot, joita sovelletaan Euroopan unionin luonnollisiin tai oikeushenkilöihin.

Toimenpiteet:

DE: Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (EGBGB; Siviilioikeuden säännöstön johdantolaki).

ES: Kuninkaan asetus 664/1999, annettu 23 päivänä huhtikuuta 1999, ulkomaisista sijoituksista.

RO: Laki nro 17/2014 tietyistä kaupungin ulkopuolella sijaitsevan maatalousmaan myyntiä ja ostoa sääntelevistä toimenpiteistä; ja

Laki nro 268/2001 sellaisten yritysten yksityistämisestä, jotka omistavat maatalousmaata valtion julkisessa omistuksessa ja yksityisessä hallinnassa, sekä valtion tilaviraston perustamisesta, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna.

Varauma nro 2 – Asiantuntijapalvelut (lukuun ottamatta terveydenhuollon ammatteja)

Toimiala – osa-ala: Asiantuntijapalvelut – Lakiasiainpalvelut; patenttiasiamies, teollisoikeusasiamies, teollis- ja tekijänoikeusasiamies; laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut;

	tilintarkastuspalvelut, veroneuvontapalvelut; arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut, tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut
Toimialaluokka:	CPC 861, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674 ja 879 osittain
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku/jakso:	Sijoitusten vapauttaminen, Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Lakiasiainpalvelut (CPC 861 osittain) ([1])

Selvyyden vuoksi todetaan, että ylähuomautusten ja erityisesti niiden 9 kohdan mukaisesti asianajajaliittoon rekisteröitymistä koskeviin vaatimuksiin voi sisältyä vaatimus, jonka mukaan hakijalla on oltava vastaanottavassa maassa oikeustieteen tutkinto tai vastaava tai että hakija on suorittanut jonkin koulutuksen toimiluvan saaneen juristin valvonnassa taikka että hakijalla on toimipaikka tai postiosoite asianajajaliiton lainkäyttöalueella, jotta hän voi hakea kyseisen asianajajaliiton jäsenyyttä. Jotkin jäsenvaltiot voivat vaatia, että luonnollisilla henkilöillä, joilla on asianajotoimistossa/yrityksessä tietty asema, tai osakkeenomistajilla on oltava oikeus harjoittaa juristin ammattia vastaanottavan lainkäyttöalueen lain osalta.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön oikeudellisena edustajana Euroopan unionin teollisoikeuksien virastossa (EUIPO) voivat toimia ainoastaan sellaiset oikeusalan ammattilaiset, joilla on oikeus harjoittaa ammattiaan jossakin ETAn jäsenvaltiossa ja ammatillinen kotipaikka ETA-valtiossa, siltä osin kuin heillä on kyseisessä jäsenvaltiossa oikeus toimia edustajana tavaramerkkejä tai teollisoikeuksia koskevissa asioissa, sekä edustajat, jotka mainitaan EUIPOn hyväksyttyjen edustajien luettelossa (CPC 861 osittain).

AT: Sisäiseen (Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo). Ainoastaan ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisia olevat asianajajat voivat tarjota lakiasiainpalveluja kaupallisen läsnäolon kautta. Kansainvälistä julkioikeutta ja kotivaltion oikeutta koskevien lakiasiainpalvelujen tarjoaminen on sallittua ainoastaan rajat ylittävällä tasolla. Ulkomaalaisten asianajajien (joilla on oltava täysi pätevyys kotimaassaan) pääomaosakkuus ja osuus minkä tahansa asianajotoimiston liiketuloksesta saa olla enintään 25 prosenttia; loppuosan on oltava täysin pätevöityneiden ETA-valtion ja Sveitsin juristien hallussa, ja vain viimeksi mainitut voivat käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa asianajotoimiston päätöksenteossa.

BE: (koskee myös suosituimmuuskohtelua) Asianajajaliiton täysjäsenyys ja Belgian sisäistä oikeutta, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, koskevien lakiasiainpalvelujen tarjoaminen edellyttävät asuinpaikkaa Belgiassa. Ulkomaalaista juristia koskeva asuinpaikkavaatimus asianajajaliiton täysjäsenyyden saamiseksi on vähintään kuusi vuotta rekisteröintihakemuksen päivämäärästä, tietyin edellytyksin kolme vuotta. Vaatimuksena on Belgian ulkoasiainministerin antama todistus kansallisen oikeuden tai kansainvälisen yleissopimuksen sallimasta vastavuoroisuudesta (vastavuoroisuusehto).

Ulkomaiset juristit voivat toimia lainopillisina konsultteina. Juristit, jotka ovat ulkomaisen (EU:n ulkopuolisen) asianajajaliiton jäseniä ja jotka haluavat sijoittautua Belgiaan mutta jotka eivät täytä täysin pätevien juristien luetteloon, EU:n luetteloon tai juristiharjoittelijoiden luetteloon merkitsemisen edellytyksiä, voivat pyytää rekisteröitymistä ns. B-luetteloon. Tällainen ”B-luettelo” on ainoastaan Brysselin asianajajaliitossa. B-luettelossa oleva juristi voi antaa neuvontaa. Edustaminen ”Cour de Cassation” -oikeusistuimessa edellyttää, että edustajan nimi on kirjattu hyväksyttyjen edustajien listalle.

BG (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Varattu jäsenvaltion, ETA-sopimuksen osapuolena olevan toisen valtion tai Sveitsin valaliiton kansalaisille, joille on myönnetty lupa harjoittaa juristin ammattia jonkin edellä mainitun maan lainsäädännön mukaisesti. Ulkomaalainen (edellä mainittuja lukuun ottamatta), jolla on lupa harjoittaa juristin ammattia oman maansa lainsäädännön mukaisesti, voi toimia Bulgarian tasavallan oikeusviranomaisissa oman maansa kansalaisen puolustusasianajajana tai -asiamiehenä erityistapauksessa yhdessä bulgarialaisen juristin kanssa, jos tästä on sovittu Bulgarian ja asianomaisen vieraan valtion välisessä sopimuksessa, tai esittää korkeimmalle asianajajaneuvostolle asiaa koskevan alustavan pyynnön, jos vastavuoroisuusedellytys täyttyy. Oikeusministeri nimeää korkeimman asianajajaneuvoston puheenjohtajan pyynnöstä maat, joiden osalta on olemassa tällainen vastavuoroisuussuhde. Voidakseen tarjota oikeudellista sovittelua ulkomaalaisella on oltava lupa pitkäaikaiseen tai pysyvään oleskeluun Bulgarian tasavallassa, minkä lisäksi edellytetään, että hänet on merkitty oikeusministerin ylläpitämään yhtenäiseen sovittelijarekisteriin.

CY: Edellytyksenä on ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuus ja asuinpaikka (kaupallinen läsnäolo). Ainoastaan asianajajaliiton jäseneksi merkityt asianajajat voivat olla lakitoimiston osakkaita, osakkeenomistajia tai hallituksen jäseniä Kyproksessa.

CZ: Edellytyksenä on asianajajaliiton täysjäsenyys. Sisäiseen (Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta. Kaikkein lakiasiainpalvelujen tarjoamista varten edellytetään asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo).

DE: Asianajajaliiton jäsenyys voidaan myöntää vain juristeille, joilla on ETA-valtiossa tai Sveitsissä suoritettu tutkinto. Heillä on tällöin oikeus tarjota Saksan sisäistä oikeutta koskevia lakiasiainpalveluja. Asianajajaliiton täysjäsenyyden saaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa. Toimivaltainen asianajajaliitto voi myöntää poikkeuksia. Ulkomaisten juristien (joilla on muualla kuin ETA-valtiossa tai Sveitsissä hankittu pätevyys) voidaan soveltaa rajoituksia, jotka koskevat osakkeenomistusta lakiasiaintoimistossa, joka tarjoaa sisäiseen oikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluja. Ulkomaiset juristit voivat tarjota ulkomaiseen tai kansainväliseen julkisoikeuteen perustuvia lakiasiainpalveluja osoittamalla asiantuntemuksensa; lakiasiainpalvelujen tarjoaminen Saksassa edellyttää rekisteröintiä.

DK: Lakiasiainpalvelujen tarjoaminen ”advokat”-nimikkeellä (asianajaja) tai millä tahansa muulla vastaavalla nimikkeellä sekä edustaminen tuomioistuimissa on varattu asianajajille, joilla on tanskalainen toimilupa. EU- ja ETA-valtioiden sekä Sveitsin juristit voivat harjoittaa ammattiaan lähtömaansa nimikkeellä.

Asianajotoimiston osakkaita voivat olla ainoastaan juristit, jotka toimivat aktiivisesti juristeina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä, sekä muut kyseisen yrityksen tai muun Tanskassa rekisteröidyn asianajotoimiston työntekijät. Yrityksen muut työntekijät voivat omistaa yhteensä alle 10 prosenttia osakkeista ja äänioikeuksista, minkä lisäksi osakkuus edellyttää, että he läpäisevät tutkinnon, joka koskee juristin ammatin harjoittamisen kannalta erityisen tärkeitä sääntöjä.

Hallituksen jäseniä voivat olla ainoastaan juristit, jotka toimivat aktiivisesti juristeina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä, sekä muut osakkeenomistajat ja työntekijöiden edustajat. Hallituksen jäsenten enemmistön on oltava juristeja, jotka toimivat aktiivisesti juristeina kyseisessä

yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä. Asianajotoimiston johtajana voivat toimia ainoastaan juristit, jotka toimivat aktiivisesti juristeina kyseisessä yrityksessä tai sen emo- tai tytäryrityksessä, sekä muut osakkeenomistajat, jotka ovat läpäisseet edellä mainitun tutkinnon.

EE: Kun kyseessä ovat sisäiseen (Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvät lakiasiainpalvelut sekä osallistuminen rikosoikeudellisiin menettelyihin ja edustaminen korkeimmassa oikeudessa, edellytetään asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo) Virossa.

EL: Sisäiseen (Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo).

ES: Sisäiseen oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta. Toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää kansalaisuutta koskevia poikkeuksia. Kaikkien lakiasiainpalvelujen tarjoaminen edellyttää työosoitetta.

FI: Ammattinimikkeen ”asianajaja” (tai ruotsiksi ”advokat”) käyttö edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa tai Sveitsissä ja asianajajaliiton jäsenyyttä. Lakiasiainpalveluja, mukaan luettuna Suomen sisäinen oikeus, voi tarjota myös asianajajaliittoon kuulumaton henkilö.

FR: Lakiasiainpalvelujen tarjoaminen sisäistä oikeutta koskevissa asioissa, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä, jonka edellytyksenä on asuinpaikka ETA-valtiossa tai sijoittautuminen ETA-valtioon. Edustamiseen ”Cour de Cassation”- ja ”Conseil d'Etat” -oikeusistuimissa sovelletaan kiintiöitä, ja ne on varattu Ranskan ja EU:n kansalaisille. Chilen asianajajaliiton jäsen voi rekisteröityä ulkomaiseksi oikeudelliseksi neuvonantajaksi Ranskassa tarjotakseen väliaikaisesti tai pysyvästi tiettyjä Chilen oikeuteen tai kansainväliseen julkisoikeuteen liittyviä lakiasiainpalveluita. Pysyvää harjoittamista varten vaaditaan työosoitetta Ranskan asianajajaliiton lainkäyttöalueella tai rekisteröitymistä tai sijoittautumista ETA-valtiossa.

HR: Sisäiseen (Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuutta. Kansainväliseen julkisoikeuteen liittyvissä menettelyissä osapuolia voi edustaa välimiestuomioistuimissa ja väliaikaisissa tuomioistuimissa ulkomainen juristi, joka on kotimaansa asianajajaliiton jäsen. Asianajotoimiston voi perustaa ainoastaan juristi, jolla on kroatialainen ammattinimike (chileläiset yritykset voivat perustaa sivuliikkeen, joka ei saa palkata kroatialaisia juristeja).

HU: Asianajajaliiton täysjäsenyyteen ja sisäiseen lainsäädäntöön liittyvien lakiasiainpalvelujen harjoittamiseen, kuten edustamiseen tuomioistuimissa, edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo). Ulkomaiset juristit voivat antaa sisäistä oikeutta ja kansainvälistä oikeutta koskevaa oikeudellista neuvontaa yhteistyössä unkarilaisen asianajajan tai asianajotoimiston kanssa. Unkarilaisen asianajajan (ügyvéd) tai asianajotoimiston (ügyvédi iroda) kanssa on tehtävä yhteistyösopimus. Ulkomainen lainopillinen neuvonantaja ei voi olla unkarilaisen asianajotoimiston jäsen. Ulkomainen juristi ei ole valtuutettu valmistelemaan asiakirjoja tai toimimaan asiakkaan oikeudellisena edustajana välimiehen, sovittelijan tai sovittelijan johdolla käsiteltävissä riita-asioissa.

LT (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Sisäiseen (Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo).

Ulkomaiset juristit voivat toimia juristeina tuomioistuimessa ainoastaan kansainvälisten sopimusten mukaisesti, mukaan lukien erityismääräykset edustuksesta tuomioistuimissa.

LU (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Sisäiseen oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo).

Asianajajaliiton neuvosto voi poiketa ulkomaan kansalaista koskevasta kansalaisuusvaatimuksesta vastavuoroisuuden perusteella.

LV (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Sisäisen oikeuden harjoittamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta. Ulkomaiset juristit voivat toimia juristeina tuomioistuimessa ainoastaan vastavuoroista oikeusapua koskevien kahdenvälisten sopimusten mukaisesti.

Euroopan unionin tai ulkomaisten juristien osalta on olemassa erityisvaatimuksia. Esimerkiksi osallistuminen rikosoikeudenkäynteihin on sallittua ainoastaan yhteistyössä Latvian valantehneiden asianajajien liittoon kuuluvan juristin kanssa.

MT: Sisäiseen oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo).

NL: Ainoastaan Alankomaiden rekisteriin merkityt, paikallisen toimiluvan saaneet juristit voivat käyttää nimikettä ”asianajaja”. Nimikkeen ”asianajaja” käyttämisen sijaan (ei-rekisteröityjen) ulkomaisten juristien on mainittava kotimaansa ammattialajärjestö Alankomaissa tapahtuvaa toimintaansa varten.

PT (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Portugalin sisäisen oikeuden harjoittaminen edellyttää asuinpaikkaa (kaupallista läsnäoloa) Portugalissa. Edustaminen tuomioistuimissa edellyttää asianajajaliiton täysjäsenyyttä. Ulkomaalaiset, joilla on Portugalin jonkin oikeustieteellisen tiedekunnan myöntämä tutkintotodistus, voivat rekisteröityä Portugalin asianajajaliittoon (Ordem dos Advogados) samoin ehdoin kuin Portugalin kansalaiset, jos heidän maassaan myönnetään vastavuoroinen kohtelu Portugalin kansalaisille.

Muut ulkomaalaiset, joilla on oikeustieteen korkeakoulututkinto, jonka jokin Portugalin oikeustieteellinen tiedekunta on tunnustanut, voivat rekisteröityä asianajajaliiton jäseniksi edellyttäen, että he suorittavat vaaditun koulutuksen ja läpäisevät lopullisen arviointi- ja hyväksymistutkinnon. Vain sellaiset asianajotoimistot, joiden osakepääoma on yksinomaan Portugalin asianajajaliittoon hyväksyttyjen juristien omistuksessa, voivat harjoittaa toimintaa Portugalissa.

Oikeudellista neuvontaa millä tahansa ulkomaisen oikeuden ja kansainvälisen julkisoikeuden oikeudenalalla saavat antaa tunnustetut juristit, oikeustieteen maisterit ja tohtorit (vaikka he eivät olisi asianajajia tai yliopiston professoreita), edellyttäen että heillä on ammatillinen kotipaikka (”domiciliação”) Portugalissa, he läpäisevät pääsykokeen ja rekisteröityvät asianajajaliittoon.

RO: Ulkomainen juristi ei saa esittää kirjallisia tai suullisia päätelmiä tuomioistuimessa tai muissa lainkäyttöelimissä, kansainvälisiä välimiesmenettelyjä lukuun ottamatta.

SE (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Asianajajaliiton jäsenyys ja nimikkeen ”advokat” käyttö edellyttävät asuinpaikkaa ETA-valtiossa tai Sveitsissä. Ruotsin asianajajaliiton hallitus voi myöntää poikkeuksia. Asianajajaliiton jäsenyys ei ole edellytys Ruotsin sisäisen oikeuden harjoittamiselle. Ruotsin asianajajaliiton jäsenen voi palkata vain asianajajaliiton jäsen tai yritys, joka harjoittaa asianajajaliiton jäsenen liiketoimintaa. Asianajajaliiton jäsenen voi kuitenkin palkata ulkomainen asianajotoimintaa harjoittava yritys, jos kyseisellä yrityksellä on kotipaikka Euroopan unionin jäsenvaltiossa, ETA-valtiossa tai Sveitsin valaliitossa. Ruotsin asianajajaliiton jäsen voi olla myös Euroopan unionin ulkopuolisen

asianajotoimiston palveluksessa, jollei Ruotsin asianajajaliiton hallituksen vahvistamasta poikkeuksesta muuta johdu.

Yrityksen tai henkilöyhtiön muodossa toimintaansa harjoittavilla Ruotsin asianajajaliiton jäsenillä ei saa olla muita tehtäviä, eivätkä he saa harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin asianajajan ammattia. Yhteistyö muiden asianajoyritysten kanssa on sallittua, mutta yhteistyö ulkomaisten yritysten kanssa edellyttää Ruotsin asianajajaliiton hallituksen lupaa. Vain asianajajaliiton jäsen voi suoraan tai epäsuoraan taikka yrityksen kautta toimia juristina, omistaa yrityksen osakkeita tai olla yhtiökumppani. Vain asianajajaliiton jäsen voi olla yrityksen tai henkilöyhtiön hallituksen jäsen tai varajäsen tai toimitusjohtaja taikka valtuutettu allekirjoittaja tai sihteeri.

SI (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Asiakkaiden edustaminen tuomioistuimessa maksua vastaan edellyttää kaupallista läsnäoloa Slovenian tasavallassa. Ulkomainen juristi, jolla on oikeus harjoittaa juristin ammattia ulkomailla, voi tarjota lakiasiainpalveluja tai harjoittaa juristin ammattia asianajajalain 34a §:n mukaisesti, kunhan tosiasiallisen vastavuoroisuuden edellytys täyttyy.

Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakiasiain rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö). Asianajotoimiston toiminta on rajoitettu lainopillisten palvelujen harjoittamiseen. Vain juristit voivat olla asianajotoimiston osakkaita.

SK (koskee myös suosituimmuuskohtelua:) Sisäiseen oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoaminen, mukaan lukien edustaminen tuomioistuimissa, edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta ja asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo) Slovakian tasavallassa. EU:n ulkopuolisten maiden juristien osalta edellytetään tosiasiallista vastavuoroisuutta.

Toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1001 ([2]) 120 artikla;

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 ([3]), annettu 12 päivänä joulukuuta 2001, 78 artikla.

AT: Rechtsanwaltsordnung (asianajajalaki) – RAO, RGBl. nro 96/1868, 1 ja 21c § .; Rechtsanwaltsgesetz - EIRAG, BGBl. Nr. 27/2000, sellaisena kuin se on muutettuna; § 41 EIRAG.

BE: Belgian oikeudenkäyntilaki (428–508 §); Kuninkaan asetus, annettu 24 päivänä elokuuta 1970.

BG: Asianajajalaki; Sovittelulaki; ja Laki notaareista ja notaaritoiminnasta.

CY: Asianajajalaki (2 luku), sellaisena kuin se on muutettuna.

CZ: Laki nro 85/1996 Kok., Laki lainopillisista ammateista.

DE: Bundesrechtsanwaltsordnung (BRAO; liittovaltion asianajajalaki);

Gesetz über die Tätigkeit europäischer Rechtsanwälte in Deutschland (EuRAG); ja 10 § Rechtsdienstleistungsgesetz (RDG).

DK: Retsplejeloven (Oikeudenkäymislaki) 12 ja 13 luku (konsolidoitu laki No. 1284, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018).

EE: Advokatuuriseadus (asianajajaliittolaki); Tsiviilkohtumenetluse seadustik (siviiliprosessilaki); Halduskohtumenetluse seadus (hallintotuomioistuinprosessilaki); Kriminaalmenetluse seadustik (rikosprosessilaki); ja Väärteomenetluse seadustik (rikkomusprosessilaki).

EL: Uusi asianajajalaki nro 4194/2013.

ES: Estatuto General de la Abogacía Española, aprobado por Real Decreto 658/2001, 13.1a § .

FI: Laki asianajajista 496/1958, 1 ja 3 §; ja Oikeudenkäymiskaari (4/1734).

FR: Loi 71-1130 du 31 décembre 1971, Loi 90- 1259 du 31 décembre 1990 ja Ordonnance du 10 septembre 1817 modifiée.

HR: Laki lainopillisista ammateista (OG 9/94, 117/08, 75/09, 18/11).

HU: Laki LXXVIII/2017 asianajajan ammatin harjoittamisesta.

LT: Liettuan tasavallan laki nro IX-2066 asianajajaliitosta, annettu 18 päivänä maaliskuuta 2004, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 12 päivänä joulukuuta 2017 annetulla lailla nro XIII-571.

LU: Loi du 16 décembre 2011 modifiant la loi du 10 août 1991 sur la profession d'avocat.

LV: Rikosprosessilaki 79 § , ja Latvian tasavallan asianajajalaki 4 § .

MT: Code of Organisation and Civil Procedure (laki riita-asioiden oikeudenkäyntijärjestyksestä), 12 luku.

NL: Advocatenwet (asianajajalaki).

PT: Laki 145/2015, 9 set., alterada p/ Lei 23/2020, 6 jul. (art.º 194 substituído p/ art.º 201.º; e art.º 203.º substituído p/ art.º 213.º);

Portugalin asianajajaliiton perussääntö (Estatuto da Ordem dos Advogados) ja asetus 229/2004, 5 ja 7–9 §; Asetus 88/2003, 77 ja 102 §; Toimistoasianajajaliiton säännöstö (Estatuto da Câmara dos Solicitadores), sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 49/2004 ja lain 154/2015 14 §:llä; lailla 14/2006 ja asetuksella N:o 226/2008, sellaisena kuin se on muutettuna 26 päivänä kesäkuuta 2013 annetulla lailla 41/2013;

Laki 78/2001, 31 §:n 4 kohta, Alterada p/ Lei 54/2013, 31 jul.; Perhe- ja työasioiden sovittelua koskeva määräys (Ordinance 282/2010), alterada p/ Portaria 283/2018, 19 out; Rikossovittelulaki 21/2007, 12 §; Laki 22/2013, 26 fev., alterada p/ Lei 17/2017, 16 maio, alterada pelo Decreto-Lei 52/2019, 17 abril.

RO: Asianajajalaki, Sovittelulaki ja Laki notaareista ja notaaritoiminnasta.

SE: Rättegångsbalken (Ruotsin oikeudenkäymiskaari) (1942:740) ja Ruotsin asianajajaliiton käytännesäännöt, hyväksytty 29 päivänä elokuuta 2008.

SI: Zakon o odvetništvu (Neuradno prečiščeno besedilo-ZOdv-NPB8 Državnega Zbora RS z dne 7 junij 2019 (asianajajalaki), Slovenian parlamentin laatima epävirallinen konsolidoitu teksti, 7 päivänä kesäkuuta 2019).

SK: Asianajolaki 586/2003, 2 ja 12 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

PL: Ulkomaiset juristit voivat sijoittautua ainoastaan rekisteröidyn henkilöyhtiön, kommandiittiyhtiön tai kommandiittiosakeyhtiön muodossa.

Toimenpiteet:

PL: Laki ulkomaisten asianajajien tarjoamasta oikeusavusta Puolan tasavallassa, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2002, 19 §; Veroneuvontalaki.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

IE, IT: Sisäiseen (Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden) oikeuteen liittyvien lakiasiainpalvelujen tarjoamisen, mukaan luettuna edustaminen tuomioistuimissa, osalta edellytetään asuinpaikkaa (kaupallinen läsnäolo) Italiassa.

Toimenpiteet:

IE: Solicitors Acts 1954–2011 (asianajajalait vuosilta 1954–2011).

IT: Kuninkaan asetus 1578/1933, 17 § , Laki lainopillisista ammateista.

b) Patenttiasiamiehet, teollisoikeusasiamiehet, teollis- ja tekijänoikeusasiamiehet (CPC 879 osittain, 861 ja 8613)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

AT: Patenttiasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta; ja asuinpaikkaa siellä edellytetään.

BG ja CY: Patenttiasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta. Kyproksen osalta edellytetään asuinpaikkaa.

DE: Asianajajaliiton jäsenyys voidaan myöntää vain patenttiasiamiehille, joilla on ETA-valtiossa tai Sveitsissä suoritettu tutkinto. Heillä on tällöin oikeus tarjota Saksan sisäistä oikeutta koskevia patenttiasiamiespalveluja. Asianajajaliiton täysjäsenyyden saaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa. Asianajajaliitto voi myöntää poikkeuksia. Ulkomaiset patenttilakimiehet voivat tarjota ulkomaiseen oikeuteen perustuvia lakiasiainpalveluja osoittamalla asiantuntemuksensa. Lakiasiainpalvelujen tarjoaminen Saksassa edellyttää rekisteröintiä. Ulkomaiset (muualla kuin ETA-valtiossa tai Sveitsissä suoritettu tutkinto) patenttiasiamiehet eivät saa perustaa yritystä yhdessä kansallisten patenttiasiamiesten kanssa.

Ulkomaiset (muut kuin ETA-valtion ja Sveitsin) patenttiasiamiehet voivat toteuttaa kaupallisen läsnäolonsa ainoastaan yhtiömuodossa Patentanwalts-GmbH tai Patentanwalt-AG hankkimalla vähemmistöosuuden.

EE: Patenttiasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää Viron tai EU:n kansalaisuutta ja pysyvää asuinpaikkaa.

ES ja PT: Teollisoikeusasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta.

FR: Teollisoikeusasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää sijoittautumista tai asuinpaikkaa ETA-valtiossa. Luonnollisilta henkilöiltä edellytetään ETA-valtion kansalaisuutta. Asiakkaan edustaminen kansallisessa teollisoikeuksien virastossa edellyttää sijoittautumista ETA-valtioon. Yli puolen osakkeista ja äänioikeuksista on oltava ETA:n kansalaisia olevien ammattihenkilöiden omistuksessa. Asianajotoimistot voivat tarjota teollisoikeusasiamiehen palveluja (ks. lakiasiainpalveluja koskeva varauma).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

LV: Patenttiasiamiehiltä edellytetään EU:n kansalaisuutta.

Toimenpide:

LV: Laki teollisoikeuden instituutioista ja menettelyistä, luku XVIII (119-136 §).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

FI ja HU: Patenttiasiamiehen toiminnan harjoittaminen edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa.

SI: Rekisteröityjen oikeuksien (patentit, tavaramerkit ja mallisuoja) haltijalla tai hakijalla on oltava asuinpaikka Sloveniassa. Vaihtoehtoisesti vaaditaan Sloveniassa rekisteröity patenttiasiamies tai tavaramerkki- ja malliasiamies, jonka päätarkoituksena on suorittaa esimerkiksi menettelyihin ja ilmoituksiin liittyviä palveluja.

Toimenpiteet:

AT: Patenttiasiamieslaki, BGBl. 214/1967, sellaisena kuin se on muutettuna, 2 ja 16 a § .

BG: Patenteista ja käyttömallien rekisteröinnistä annetun lain 8 b luku.

CY: Asianajajalaki (2 luku), sellaisena kuin se on muutettuna.

DE: Patentanwaltsordnung (PAO), Gesetz über die Tätigkeit europäischer Patentanwälte in Deutschland (EuPAG) ja § 10 Rechtsdienstleistungsgesetz (RDG).

EE: Patendivoliniku seadus (patenttiasiamieslaki) 2 § , 14 § .

ES: Ley 11/1986, de 20 de marzo, de Patentes de Invención y Modelos de utilidad, 155–157 § .

FI: Tavaramerkkilaki (7/1964),

Laki auktorisoiduista teollisoikeusasiamiehistä (22/2014) ja

Laki kasvinjalostajanoikeudesta (1279/2009) ja Mallioikeuslaki (221/1971).

FR: Code de la propriété intellectuelle.

HU: Laki XXXII patenttiasiamiehistä vuodelta 1995.

PT: Asetus 15/95, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 17/2010, määräyksen (portaria) 1200/2010 5 §:llä ja määräyksellä (portaria) 239/2013; ja Laki 9/2009.

SI: Zakon o industrijski lastnini (Laki teollisoikeuksista), Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 100/13 ja 23/20 (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 51/06 – virallinen konsolidoitu teksti ja 100/13 ja 23/20).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IE: Sijoittautuminen edellyttää, että vähintään yksi yrityksen johtajista, osakkaista, päälliköistä tai työntekijöistä rekisteröidään Irlannissa patenttiasiamieheksi tai teollis- ja tekijänoikeusasiamieheksi. Rajat ylittävä toiminta edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta, kaupallista läsnäoloa ja päätoimipaikkaa ETA-valtiossa sekä ETA-valtion lainsäädännön mukaista pätevyyttä.

Toimenpiteet:

IE: Trade Marks Act 1996 (tavaramerkkilaki vuodelta 1996), sellaisena kuin se on muutettuna, 85 ja 86 §;

Trade Marks Rules 1996 (tavaramerkkisäännöt vuodelta 1996), säännöt 51, 51A ja 51B, sellaisena kuin se on muutettuna; Patent Act 1992 (patenttilaki vuodelta 1992), sellaisena kuin se on muutettuna, 106 ja 107 § ja Register of Patent Agent Rules S.I. 580 of 2015 (patenttiasiamiessäännöt S.I 580 vuodelta 2015).

c) Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 8621 muut kuin tilintarkastuspalvelut, 86213, 86219 ja 86220)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

AT: Kotimaansa lainsäädännön nojalla pätevöityneiden ulkomaisten tilinpitäjien ja kirjanpitäjien pääomaosuus ja äänioikeus itävaltalaisessa yrityksessä ei saa ylittää 25:tä prosenttia. Palveluntarjoajalla on oltava toimisto tai toimipaikka ETA-valtiossa (CPC 862).

FR: Edellytetään sijoittautumista tai asuinpaikkaa.

IT: Asuinpaikka tai yrityksen kotipaikka on edellytys ammattirekisteriin merkitsemiselle, mikä on puolestaan vaatimuksena laskentatoimen palvelujen ja kirjanpitopalvelujen tarjoamiselle (CPC 86213, 86219 ja 86220).

PT: (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Asuinpaikka tai yrityksen kotipaikka on edellytys sertifioitujen tilintarkastajien ammattirekisteriin (Ordem dos Contabilistas Certificados) merkitsemiselle,

mikä on puolestaan vaatimuksena kirjanpitopalvelujen tarjoamiselle, edellyttäen että Portugalin kansalaisiin sovelletaan vastavuoroista kohtelua.

Toimenpiteet:

AT: Wirtschaftstreuhandberufsgesetz (laki tilintarkastajista ja tilintarkastajan ammatista, BGBl. I Nr. 58/1999), 12, 65, 67 ja 68 (1) 4 §; ja

Bilanzbuchhaltungsgesetz (BibuG), BGBL. I Nr. 191/2013, 7, 11 ja 28 § .

FR: Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945.

IT: Asetus 139/2005; ja Laki 248/2006.

PT: Asetus nro 452/99, sellaisena kuin se on muutettuna 7 päivänä syyskuuta annetulla lailla nro 139/2015.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

SI: Laskentatoimen palvelujen ja kirjanpitopalvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista Euroopan unioniin (CPC 86213, 86219 ja 86220).

Toimenpiteet:

SI: Laki palveluista sisämarkkinoilla (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 21/10).

d) Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211 ja 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EU: Lakisääteisten tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää hyväksyntää jäsenvaltion toimivaltaiselta viranomaiselta, joka voi tunnustaa Chilen tai minkä tahansa muun kolmannen maan kansalaisen pätevyyden vastaavuuden vastavuoroisuuden perusteella (CPC 8621).

Toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU ([4]); ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/43/EY ([5]).

Toimenpiteet:

BG: Laki riippumattomasta tilintarkastuksesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

AT: Kotimaansa lainsäädännön nojalla pätevöityneiden ulkomaisten tilintarkastajien pääomaosuus ja äänioikeus itävaltalaisessa yrityksessä ei saa ylittää 25:tä prosenttia. Palveluntarjoajalla on oltava toimisto tai toimipaikka ETA-valtiossa.

Toimenpiteet:

AT: Wirtschaftstreuhandberufsgesetz (laki tilintarkastajista ja tilintarkastajan ammatista, BGBl. I Nr. 58/1999), 12, 65, 67 ja 68 (1) 4 § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

DK: Lakisääteisiä tilintarkastuksia koskevien palvelujen tarjoaminen edellyttää hyväksymistä tilintarkastajana Tanskassa. Hyväksyntä edellyttää asuinpaikkaa jossakin ETAn jäsenvaltiossa. Tilintarkastajien hyväksyttyjen tilintarkastusyhteisöjen ja muiden kuin perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla annetun neuvoston direktiivin 2006/43/EY täytäntöönpanosta annetun

asetuksen mukaisesti hyväksyttyjen tilintarkastusyhteisöjen osalta äänioikeus ei saa ylittää 10:tä prosenttia äänioikeudesta.

FR (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Lakisääteiset tilintarkastukset: edellytetään sijoittautumista tai asuinpaikkaa. Chilen kansalaiset voivat tarjota lakisääteisiä tilintarkastuspalveluja Ranskassa vastavuoroisuuden perusteella.

PL: Tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista Euroopan unioniin.

Toimenpiteet:

DK: Revisorloven (Tanskan laki hyväksytyistä tilintarkastajista ja tilintarkastusyhteisöistä), laki nro 1287, annettu 20 päivänä marraskuuta 2018.

FR: Code de commerce.

PL: Laki lakisääteisistä tilintarkastajista, tilintarkastusyhteisöistä ja julkisesta valvonnasta, annettu 11 päivänä toukokuuta 2017, Puolan virallinen lehti nro vuodelta 2017, kohta 1089.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Toimilupa myönnetään taloudellisen tarveharkinnan perusteella. Pääasiallinen arviointiperuste: osa-alan työllisyystilanne. Luonnollisten henkilöiden väliset ammatilliset kumppanuudet (henkilöyhtiöt) sallitaan.

SK: Vain yritykset, joiden pääomaosuudesta ja äänioikeudesta vähintään 60 prosenttia on varattu Slovakian tai jonkin jäsenvaltion kansalaisille, voivat saada luvan tehdä tilintarkastuksia Slovakiassa.

Toimenpiteet:

CY: Laki tilintarkastajista vuodelta 2017 (laki 53(I)/2017).

SK: Laki nro 423/2015 lakisääteisestä tilintarkastuksesta.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

DE: Kolmansien maiden tilintarkastajat, jotka on rekisteröity WPO:n 134 §:n mukaisesti, voivat tehdä sellaisten Euroopan unionin ulkopuolella päätoimipaikkaa pitävien yritysten vuotuisten tilinpäätösten lakisääteiset tarkastukset tai konsolidoidut tilinpäätökset, joiden siirtokelpoiset arvopaperit ovat kaupankäynnin kohteena säännellyillä markkinoilla.

Toimenpiteet:

DE: Handelsgesetzbuch (HGB; Kauppalaki);

Gesetz über eine Berufsordnung der Wirtschaftsprüfer (Wirtschaftsprüferordnung - WPO; Laki tilintarkastajista).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

ES: Lakisääteisen tilintarkastajan on oltava jäsenvaltion kansalainen. Tätä varaumaa ei sovelleta Espanjan säännellyillä markkinoilla listattujen Euroopan unionin ulkopuolisten maiden yritysten tilintarkastuksiin.

Toimenpiteet:

ES: Ley 22/2015, de 20 de julio, de Auditoría de Cuentas (uusi Tilintarkastuslaki 22/2015 tilintarkastuspalveluista).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

SI: Vaatimuksena on kaupallinen läsnäolo. Kolmannen maan tilintarkastusyhteisö voi olla osakkeenomistaja slovenialaisessa tilintarkastusyrityksessä tai muodostaa henkilöyhtiön tällaisen yrityksen kanssa, jos sen kolmannen maan lainsäädännön mukaan, jossa tilintarkastusyhteisö on perustettu, slovenialaiset tilintarkastusyritykset voivat olla osakkeenomistajia kyseisen maan tilintarkastusyhteisössä tai muodostaa henkilöyhtiön tällaisen yhteisön kanssa (vastavuoroisuusvaatimus).

Toimenpiteet:

SI: Tilintarkastuslaki (ZRev-2), Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 65/2008 (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna nrolla 84/18); ja Yhtiölaki (ZGD-1), Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 42/2006 (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna nrolla 22/19 – ZPosS).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

EE: Tilintarkastusyhteisön osakkeiden edustamista äänistä enemmistön on oltava valantehneillä tilintarkastajilla, jotka ovat ETAn jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen valvonnassa ja jotka ovat hankkineet pätevyytensä ETAn jäsenvaltiossa, tai tilintarkastusyhteisöillä. Tilintarkastusyhteisöä lain nojalla edustavista henkilöistä vähintään kolmen neljäsosan on täytynyt hankkia pätevyytensä jossakin ETAn jäsenvaltiossa.

Toimenpiteet:

EE: Laki tilintarkastajien toiminnasta (Audiitortegevuse seadus) 76–77 § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BE: Vaatimuksena on Belgiaan sijoittautuminen. Ammatinharjoittamisen ja siihen liittyvien asiakirjojen ja kirjeenvaihdon säilyttämisen on tapahduttava Belgiassa, ja sijoittautuneella yrityksellä on oltava vähintään yksi hallinto- tai johtohenkilö, joka on hyväksytty toimimaan tilintarkastajana.

FI: Vähintään yhdellä suomalaisen osakeyhtiön ja sellaisten yhtiöiden, joilla on velvollisuus suorittaa tilintarkastus, tilintarkastajalla on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa. Tilintarkastajan on oltava paikallisesti hyväksytty tilintarkastaja tai paikallisesti hyväksytty tilintarkastusyhteisö.

HR: Tilintarkastuspalveluja voivat tarjota ainoastaan Kroatiaan sijoittautuneet oikeushenkilöt tai Kroatiassa asuvat luonnolliset henkilöt.

IT: Luonnollisten henkilöiden suorittamien tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa Italiassa.

LT: Tilintarkastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista ETA-valtioon.

SE: Ainoastaan Ruotsissa hyväksytyt tilintarkastajat ja Ruotsissa rekisteröidyt tilintarkastusyritykset voivat tarjota lakisääteisiä tilintarkastuksia koskevia palveluja. Asuinpaikkaa ETA-valtiossa edellytetään. Nimikkeitä ”hyväksytty tilintarkastaja” ja ”valtuutettu tilintarkastaja” saavat käyttää ainoastaan tilintarkastajat, joille on annettu hyväksyntä tai valtuutus Ruotsissa. Sellaisten taloudellisten yhteenliittymien ja tiettyjen muiden yritysten tilintarkastajilla, jotka eivät ole hyväksyttyjä tai valtuutettuja kirjanpitäjiä, on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa, jollei hallitus tai hallituksen nimeämä viranomainen muuta salli erityistapauksissa.

Toimenpiteet:

BE: Laki yritystilintarkastajien instituutin perustamisesta ja yritystilintarkastajien ammatin julkisen valvonnan järjestämisestä, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1953, yhteensovitettu 30 päivänä huhtikuuta 2007. (Laki tilintarkastajista).

FI: Tilintarkastuslaki (459/2007) ja alakohtaiset lait, joissa edellytetään paikallisesti toimiluvan saaneiden tilintarkastajien käyttöä.

HR: Tilintarkastuslaki (OG 146/05, 139/08, 144/12), 3 § .

IT: Asetus 58/1998, 155, 158 ja 161 § ,

Tasavallan presidentin asetus 99/1998; ja Asetus 39/2010, 2 § .

LT: Tilintarkastuslaki nro VIII - 1227, annettu 15 päivänä kesäkuuta 1999 (uusi toisinto nro X1676, annettu 3 päivänä heinäkuuta 2008).

SE: Revisorslagen (tilintarkastajalaki) (2001:883);

Revisionslag (tilintarkastuslaki) (1999:1079);

Aktiebolagslagen (osakeyhtiölaki) (2005:551);

Lag om ekonomiska föreningar (laki taloudellisista yhteenliittymistä) (2018:672); ja

muut säädökset, joilla säännellään hyväksyttyjen tilintarkastajien toimintaa.

e) Veroneuvontapalvelut (CPC 863, ei sisällä verokysymyksiin liittyviä lainopillista neuvontaa ja edustusta, jotka sisältyvät kohtaan ”lakiasiainpalvelut”)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

AT: Kotimaansa lainsäädännön nojalla pätevöityneiden ulkomaisten veroneuvojien pääomaosuus ja äänioikeus itävaltalaisessa yrityksessä ei saa ylittää 25:tä prosenttia. Palveluntarjoajalla on oltava toimisto tai toimipaikka ETA-valtiossa.

Toimenpiteet:

AT: Wirtschaftstreuhandberufsgesetz (laki tilintarkastajista ja tilintarkastajan ammatista, BGBl. I Nr. 58/1999), 12, 65, 67 ja 68 (1) 4 § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

FR: Edellytetään sijoittautumista tai asuinpaikkaa.

Toimenpiteet:

FR: Ordonnance 45-2138 du 19 septembre 1945.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Veroneuvojilta edellytetään jäsenvaltion kansalaisuutta.

Toimenpiteet:

BG: Kirjanpitolaki;

Laki riippumattomasta tilintarkastuksesta; Luonnollisten henkilöiden tuloverolaki; ja Yritysten tuloverolaki.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

HU: Veroneuvontapalvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa, kun niitä tarjoaa Unkarin alueella oleskeleva luonnollinen henkilö.

IT: Edellytetään asuinpaikkaa Italiassa.

Toimenpiteet:

HU: Laki verotussäännöistä XCII/2003; ja

Valtiovarainministeriön asetus nro 26/2008 veroneuvontapalvelujen toimiluvista ja rekisteröinnistä.

IT: Asetus 139/2005 ja Laki 248/2006.

f) Arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut, tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Luonnollisten henkilöiden tarjoamat arkkitehtuuri-, kaupunkisuunnittelu- ja insinööripalvelut edellyttävät asuinpaikkaa ETA-valtiossa tai Sveitsin valaliitossa. Kansallisesti tai alueellisesti merkittävissä arkkitehtihankkeissa ja teknisissä hankkeissa ulkomaisten sijoittajien on toimittava yhteistyössä paikallisten sijoittajien kanssa tai niiden alihankkijoina (CPC 8671, 8672 ja 8673).

Toimenpiteet:

BG: Aluesuunnittelulaki;

Laki rakennusalan ammattikamarista; ja

Laki hankekehittämisestä ja hankesuunnittelusta vastaavien arkkitehtien ja insinöörien ammattikamarista.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

HR: Kroatiassa valtuutetun luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on validoitava kaikki ulkomaisen arkkitehdin, insinöörin tai kaupunkisuunnitteluarkkitehdin laatimat suunnitelmat tai hankkeet sen tarkastamiseksi, että ne ovat Kroatian lainsäädännön mukaisia (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

Toimenpiteet:

HR: Laki fyysisestä suunnittelusta ja rakennustoiminnasta (OG 118/18, 110/19);

Fyysistä suunnittelua koskeva laki (OG 153/13, 39/19).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY: Arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelujen, teknisten palvelujen ja teknisten kokonaispalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

Toimenpiteet:

CY: Laki 41/1962, sellaisena kuin se on muutettuna; Laki 224/1990, sellaisena kuin se on muutettuna; Laki 29(I)/2001 sellaisena kuin se on muutettuna.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Asuinpaikka ETA-valtiossa vaaditaan.

HU: Seuraavien palvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa ETA-valtiossa, kun niitä tarjoaa Unkarin alueella oleskeleva luonnollinen henkilö: arkkitehtipalvelut, tekniset palvelut (sovelletaan ainoastaan korkeakoulututkinnon suorittaneisiin harjoittelijoihin), tekniset kokonaispalvelut ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

IT: Asuinpaikka tai yrityksen kotipaikka/osoite Italiassa on edellytys ammattirekisteriin merkitsemiselle, mikä on puolestaan vaatimuksena arkkitehtipalvelujen ja teknisten palvelujen tarjoamiselle (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

SK: Asuinpaikka ETA-valtiossa on edellytys ammattikamariin merkitsemiselle, mikä on vaatimuksena arkkitehtipalvelujen ja teknisten palvelujen tarjoamiselle (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674).

Toimenpiteet:

CZ: Laki talonrakennusalalla toimivien valtuutettujen arkkitehtien sekä valtuutettujen insinöörien ja teknikkojen ammatin harjoittamisesta nro 360/1992 Kok.

HU: Laki arkkitehtien ja insinöörien ammattikamareista LVIII/1996.

IT: Kuninkaan asetus 2537/1925 arkkitehdin ja insinöörin ammatin sääntelystä, Laki 1395/1923; ja

Tasavallan presidentin asetus (D.P.R.) 328/2001.

SK: Arkkitehti- ja insinöörilaki 138/1992, 3, 15, 15a, 17a ja 18a § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BE: Arkkitehtipalvelujen tarjoaminen sisältää töiden toteuttamisen valvonnan (CPC 8671 ja 8674). Vastaanottavassa maassa toimiluvan saaneiden ulkomaisten arkkitehtien, jotka haluavat harjoittaa ammattiaan satunnaisesti Belgiassa, on saatava ennakkolupa sen maantieteellisen alueen arkkitehtiliiton neuvostolta, jossa he aikovat harjoittaa toimintaansa.

Toimenpiteet:

BE: Laki arkkitehdin ammattinimikkeen suojaamisesta, annettu 20 päivänä helmikuuta 1939; Laki, annettu 26 päivänä kesäkuuta 1963, jonka nojalla on 16 päivänä joulukuuta 1983 annettu Arkkitehtiliiton kansallisen neuvoston laatimat etiikkaa koskevat määräykset (hyväksytty 18 päivänä huhtikuuta 1985 annetun kuninkaan päätöksen 1 §:llä, Belgian virallinen lehti, 8 päivä toukokuuta 1985).

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut - terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten valmisteiden vähittäismyynti

Toimiala – osa-ala:	Ammatilliset palvelut – lääkäripalvelut (psykologit) ja hammashoitopalvelut; kätilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti- sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut; eläinlääkintäpalvelut; farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäiskauppa sekä muut farmaseuttien tarjoamat palvelut
Toimialaluokka:	CPC 9312, 93191, 932 ja 63211
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku/jakso:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

a) Lääkäri- ja hammashoitopalvelut, kätilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti- sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 9312 ja 93191)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

IT: Psykologien palvelujen tarjoaminen edellyttää Euroopan unionin kansalaisuutta, ulkomaisten ammatinharjoittajien voidaan sallia harjoittaa ammattiaan vastavuoroisuuden perusteella (CPC 9312 osittain).

Toimenpiteet:

IT: Laki psykologin ammatista 56/1989.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY: Lääkäri- ja hammashoitopalvelujen, kätilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti- ja avustavan hoitohenkilöstön palvelujen (mukaan lukien psykologit) tarjoamiseen sovelletaan Kyproksen kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

Toimenpiteet:

CY: Laki lääkäreiden rekisteröinnistä (250 luku), sellaisena kuin se on muutettuna;

Laki hammaslääkäreiden rekisteröinnistä (249 luku), sellaisena kuin se on muutettuna;

Laki 75(I)/2013 – jalkahoitajat;

Laki 33(I)/2008, sellaisena kuin se on muutettuna – sairaalafyysikot;

Laki 34(I)/2006, sellaisena kuin se on muutettuna – toimintaterapeutit;

Laki 9(I)/1996, sellaisena kuin se on muutettuna – hammasteknikot;

Laki 68(I)/1995 sellaisena kuin se on muutettuna – psykologit;

Laki 16(I)/1992 sellaisena kuin se on muutettuna – optikot;

Laki 23(I)/2011, sellaisena kuin se on muutettuna – radiologit ja radioterapeutit;

Laki 31(I)/1996, sellaisena kuin se on muutettuna – ravitsemusterapeutit ja ravitsemusasiantuntijat;

Laki 140/1989, sellaisena kuin se on muutettuna – fysioterapeutit; ja

Laki 214/1988, sellaisena kuin se on muutettuna – sairaanhoitajat.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

DE: Lääkäreiden (mukaan luettuina psykologit, psykoterapeutit ja hammaslääkärit) on rekisteröidyttävä alueelliseen lakisääteisen sairausvakuutuksen lääkäri- tai hammaslääkärirekisteriin (kassenärztliche/kassenzahnärztliche Vereinigungen), jos he haluavat hoitaa lakisääteisten sairaskassojen vakuuttamia potilaita.

Kätilöpalvelujen osalta markkinoille pääsy on rajoitettu luonnollisiin henkilöihin. Lääkäri- ja hammashoitopalvelujen osalta on mahdollista luonnollisille henkilöille, toimiluvan saaneille sairaanhoitokeskuksille ja valtuutetuille elimille. Sijoittautumista koskevia vaatimuksia saatetaan soveltaa.

Toimenpiteet:

DE: Bundesärzteordnung (BÄO; lääkäreitä koskeva liittovaltion määräys);

Gesetz über die Ausübung der Zahnheilkunde (ZHG);

Gesetz über den Beruf der Psychotherapeutin und des Psychotherapeuten (PsychThG; laki psykoterapiapalvelujen tarjoamisesta);

Gesetz über die berufsmäßige Ausübung der Heilkunde ohne Bestallung (Heilpraktikergesetz);

Gesetz über das Studium und den Beruf von Hebammen (HebG); Bundes-Apothekerordnung; aluetasolla voi olla olemassa kätilöitä koskevaa lisälainsäädäntöä.

Gesetz über die Pflegeberufe (PflBG);

Sozialgesetzbuch Fünftes Buch (SGB V; sosiaaliturvalain V osa) – Lakisääteinen sairausvakuutus.

Aluetaso:

Heilberufekammergesetz des Landes Baden-Württemberg;

Gesetz über die Berufsausübung, die Berufsvertretungen und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten (Heilberufe-Kammergesetz – HKaG) in Bayern;

Berliner Heilberufekammergesetz (BlnHKG);

Hamburgisches Kammergesetz für die Heilberufe (HmbKGH); Gesetz über die Berufsgerichtsbarkeit der Heilberufe; Hamburgisches Gesetz über die Ausübung des Berufs der Hebamme und des Entbindungspflegers (Hamburgisches Hebammengesetz);

Heilberufsgesetz Brandenburg (HeilBerG);

Bremisches Gesetz über die Berufsvertretung, die Berufsausübung, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Psychotherapeuten, Tierärzte und Apotheker (Heilberufsgesetz - HeilBerG);

Niedersächsisches Kammergesetz für die Heilberufe (Heilkammergesetz – HKG);

Niedersächsisches Gesetz über die Ausübung des Hebammenberufs (NHebG) Heilberufsgesetz Mecklenburg-Vorpommern (Heilberufsgesetz M-V – HeilBerG);

Heilberufsgesetz (HeilBG NRW);

Heilberufsgesetz (HeilBG Rheinland-Pfalz);

Gesetz über die öffentliche Berufsvertretung, die Berufspflichten, die Weiterbildung und die Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte/ Ärztinnen, Zahnärzte/ Zahnärztinnen, psychologischen Psychotherapeuten/ Psychotherapeutinnen und Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten/psychotherapeutinnen, Tierärzte/Tierärztinnen und Apotheker/Apothekerinnen im Saarland (Saarländisches Heilberufekammergesetz – SHKG);

Gesetz über Berufsausübung, Berufsvertretungen und Berufsgerichtsbarkeit der Ärzte, Zahnärzte, Tierärzte, Apotheker sowie der Psychologischen Psychotherapeuten und der Kinder- und Jugendlichenpsychotherapeuten im Freistaat Sachsen (Sächsisches Heilberufekammergesetz – SächsHKaG) ja Thüringer Heilberufegesetz.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

FR: Unionin sijoittajille sallitaan muitakin oikeudellisia muotoja, mutta ulkomaiset sijoittajat voivat toimia ainoastaan seuraavissa yhtiömuodoissa: ”société d'exercice libéral” (SEL) ja ”société civile professionnelle” (SCP). Lääketieteellisten, hammaslääketieteellisten ja kätilöpalvelujen tarjoaminen edellyttää Ranskan kansalaisuutta. Ulkomaalaisten pääsy on kuitenkin mahdollista vuosittain vahvistettavien kiintiöiden rajoissa. Lääkäri-, hammaslääkäri- ja kätilöpalvelujen sekä sairaanhoitajapalvelujen osalta SEL à forme anonyme, à responsabilité limitée par actions simplifiée ou en commandite par actions SCP, société coopérative (vain riippumattomille yleis- ja erikoislääkäreille) tai société interprofessionnelle de soins ambulatoires (SISA) -yhtiön kautta ainoastaan monialaisille hoitolaitoksille.

Toimenpiteet:

FR: Loi 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, Loi nº2011-940 du 10 août 2011 modifiant certaines dispositions de la loi nº2009-879 dite HPST, Loi nº47-1775 portant statut de la coopération; ja Code de la santé publique.

b) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

AT: Ainoastaan ETAn jäsenvaltion kansalaiset voivat tarjota eläinlääkintäpalveluja. Kansalaisvaatimuksesta poiketaan muun kuin ETAn jäsenvaltion kansalaisten tapauksessa, jos unioni on tehnyt kyseisen valtion kanssa sopimuksen, jossa määrätään kansallisesta kohtelusta eläinlääkintäpalveluja koskevien sijoitusten ja eläinlääkintäpalveluja koskevan rajat ylittävän kaupan osalta.

ES: Ammattijärjestön jäsenyys on edellytyksenä ammatin harjoittamiselle, ja lisäksi edellytetään Euroopan unionin kansalaisuutta, josta voidaan joustaa kahdenvälisen ammatteja koskevan sopimuksen perusteella.

FR: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta, mutta kansalaisuusvaatimuksesta voidaan poiketa vastavuoroisuuden periaatetta noudattaen. Eläinlääkintäpalveluja tarjoavien yritysten oikeudellinen muoto on rajoitettu yhtiömuotoihin, jotka ovat SCP (Société civile professionnelle) ja SEL (Société d'exercice libéral). Sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia syrjimättömiä vaatimuksia, mutta lupa voidaan tietyin edellytyksin myöntää myös muille oikeudellisille yhtiömuodoille, joista säädetään Ranskan kansallisessa lainsäädännössä tai toisen ETAn jäsenvaltion lainsäädännössä ja joilla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka kyseisessä valtiossa.

Toimenpiteet:

AT: Tierärztegesetz (eläinlääkärilaki), BGBl. Nr. 16/1975, § 3 (2) (3).

ES: Real Decreto 126/2013, de 22 de febrero, por el que se aprueban los Estatutos Generales de la Organización Colegial Veterinaria Española; 62 ja 64 § .

FR: Code rural et de la pêche maritime.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

EL: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen edellyttää ETA-valtion tai Sveitsin kansalaisuutta.

HR: Ainoastaan oikeushenkilöt ja luonnolliset henkilöt, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioon eläinlääkintätoimintaa varten, voivat tarjota rajat ylittäviä eläinlääkintäpalveluja Kroatian tasavallassa. Ainoastaan unionin kansalaiset voivat perustaa eläinlääkärin vastaanoton Kroatian tasavallassa.

HU: ETA-valtion kansalaisuus on edellytys Unkarin eläinlääkärikamarin jäsenyydelle, joka on puolestaan vaatimuksena eläinlääkintäpalvelujen tarjoamiselle.

Toimenpiteet:

CY: Laki 169/1990, sellaisena kuin se on muutettuna.

EL: Presidentin asetus 38/2010, ministeriön päätös 165261/IA/2010 (Kreikan virallinen lehti 2157/B).

HR: Eläinlääkärilaki (OG 83/13, 148/13, 115/18), 3 § (67), 105 ja 121 § .

HU: Laki CXXVII/2012 Unkarin eläinlääkärikamarista ja eläinlääkäripalvelujen tarjoamisen ehdoista.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen edellyttää fyysistä läsnäoloa alueella.

IT ja PT: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa.

PL: Eläinlääkärin ammatin harjoittaminen edellyttää fyysistä oleskelua Puolan alueella. Euroopan unionin ulkopuolisten maiden kansalaisten on läpäistävä Puolan eläinlääkärikamarien järjestämä puolankielinen koe.

SI: Ainoastaan oikeushenkilöt ja luonnolliset henkilöt, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioon eläinlääkintätoimintaa varten, voivat tarjota rajat ylittäviä eläinlääkintäpalveluja Slovenian tasavallassa.

SK: Asuinpaikka ETA-valtiossa on edellytys ammattikamariin merkitsemiselle, mikä on puolestaan vaatimuksena ammatin harjoittamiselle.

Toimenpiteet:

CZ: Laki nro 166/1999 Kok. (Eläinlääkärilaki), 58–63 § sekä 39 §; ja

Laki nro 381/1991 Kok. (Tšekin eläinlääkärikamarista), 4 § .

IT: Asetus C.P.S. 233/1946, 7–9 §; ja

Tasavallan presidentin asetus (DPR) 221/1950, 7 § .

PL: Laki eläinlääkärin ammatista ja eläinlääkärikamareista, annettu 21 päivänä joulukuuta 1990.

PT: Asetus 368/91 (eläinlääkärien ammattialajärjestön säännöstö) alterado p/ Lei 125/2015, 3 set.

SI: Pravilnik o priznavanju poklicnih kvalifikacij veterinarjev (eläinlääkäreiden ammattipätevyyden tunnustamista koskevat säännöt), Uradni list RS, št. (virallinen lehti N:o) 71/2008, 7/2011, 59/2014 in 21/2016, Laki palveluista sisämarkkinoilla, Slovenian tasavallan virallinen lehti N:o 21/2010.

SK: Laki yksityisistä eläinlääkäreistä ja eläinlääkärikamarista 442/2004, 2 § .

c) Farmaseuttisten valmisteiden, lääkinnällisten tuotteiden ja ortopediatuotteiden vähittäismyynti sekä farmaseuttien tarjoamat muut palvelut (CPC 63211)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

AT: Farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETAn jäsenvaltion tai Sveitsin valaliiton kansalaisuutta. Apteekin vuokraoikeuden haltijoiden ja apteekin toiminnasta vastaavien henkilöiden on oltava ETAn jäsenvaltion tai Sveitsin valaliiton kansalaisia.

Toimenpiteet:

AT: Apothekengesetz (apteekkilaki), RGBl. Nr. 5/1907, sellaisena kuin se on muutettuna, 3, 4 ja 12 §; Arzneimittelgesetz (lääkelaki), BGBl. Nr. 185/1983, sellaisena kuin se on muutettuna, 57, 59 ja 59a §; ja Medizinproduktegesetz (laki lääkinnällisistä tuotteista), BGBl. Nr. 657/1996, sellaisena kuin se on muutettuna, 99 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

DE: Ainoastaan luonnolliset henkilöt (proviisorit) voivat hoitaa apteekkia. Muiden maiden kansalaiset tai henkilöt, jotka eivät ole suorittaneet farmasia-alan tutkintoa Saksassa, voivat saada luvan ainoastaan sellaisen apteekin ostamiseen, joka on jo ollut toiminnassa edellisten kolmen vuoden aikana.

FR: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-maan tai Sveitsin kansalaisuutta.

Ulkomaalaisille proviisoreille voidaan myöntää sijoittautumislupa vuotuisten kiintiöiden puitteissa. Apteekin perustaminen on luvanvaraista, ja kaupallinen läsnäolo, mukaan luettuna farmaseuttisten valmisteiden etämyynti yleisölle tietoyhteiskunnan palvelujen kautta, on toteutettava jossakin kansallisessa lainsäädännössä syrjimättömästi sallituista oikeudellisista muodoista: société d'exercice libéral (SEL) anonyme, par actions simplifiée, à responsabilité limitée unipersonnelle tai pluripersonnelle,

en commandite par actions, société en noms collectifs (SNC) tai société à responsabilité limitée (SARL) unipersonnelle tai pluripersonnelle.

Toimenpiteet:

DE: Gesetz über das Apothekenwesen (ApoG; Saksan apteekkilaki); Bundes-Apothekerordnung;

Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (AMG);

Gesetz über Medizinprodukte (MPG);

Verordnung zur Regelung der Abgabe von Medizinprodukten (MPAV).

FR: Code de la santé publique; ja

Loi 90-1258 du 31 décembre 1990 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, ja Loi 2015-990 du 6 août 2015.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

EL: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuutta.

HU: Apteekkitoiminnan harjoittaminen edellyttää ETA-valtion kansalaisuutta.

LV: Voidakseen alkaa harjoittaa itsenäisesti apteekkitoimintaa ulkomaisen proviisorin tai proviisorin assistentin, joka on saanut koulutuksensa muualla kuin jäsenvaltiossa tai ETAn jäsenvaltiossa, on työskenneltävä vähintään yksi vuosi apteekissa proviisorin valvonnassa ETAn jäsenvaltiossa.

Toimenpiteet:

EL: Laki 5607/1932, sellaisena kuin se on muutettuna laeilla 1963/1991 ja 3918/2011.

HU: Laki XCVIII/2006 luotettavaa ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista lääkkeiden ja lääkinnällisten apuvälineiden toimitusta ja lääkkeiden jakelua koskevista yleisistä määräyksistä.

LV: Lääkelaki 38 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

IT: Ammatin harjoittaminen on sallittua vain rekisteriin merkityille luonnollisille henkilöille ja sellaisen henkilöyhtiön muodossa toimiville oikeushenkilöille, jonka kukin osakas on merkitty apteekkareiden ammattirekisteriin. Merkitseminen apteekkareiden ammattirekisteriin edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta tai asuinpaikkaa sekä ammatinharjoittamista Italiassa. Tarvittavan pätevyyden omaavat ulkomaalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin, jos he ovat sellaisen maan kansalaisia, jolla on Italian kanssa erityinen sopimus, jossa ammatin harjoittaminen sallitaan vastavuoroisuuden perusteella (D. Lgsl. CPS 233/1946, 7–9 § ja D.P.R. 221/1950, 3 ja 7 kohta). Uusille tai vapaille apteekeille annetaan toimilupa julkisen kilpailun perusteella. Ainoastaan apteekkareiden rekisteriin (”albo”) merkityt jonkin jäsenvaltion kansalaiset voivat osallistua julkiseen kilpailuun.

Toimenpiteet:

IT: Laki 362/1991, 1, 4, 7 ja 9 § ,

Asetus C.P.S. 233/1946, 7–9 § ja

Tasavallan presidentin asetus (D.P.R. 221/1950, 3 ja 7 kohta).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan farmaseuttisten valmisteiden, lääkinnällisten tuotteiden ja ortopediatuotteiden sekä farmaseuttien tarjoamien muiden palvelujen tarjoamiseen (CPC 63211).

Toimenpiteet:

CY: Laki farmaseuttisista valmisteista ja myrkyistä (254 luku), sellaisena kuin se on muutettuna.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Apteekkareilta edellytetään pysyvää asuinpaikkaa.

Toimenpiteet:

BG: Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskeva laki, 146, 161, 195, 222, 228 § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

DE, SK: Asuinpaikkavaatimusta sovelletaan apteekkarin toimiluvan saamiseen tai apteekin perustamiseen farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden yleisölle tapahtuvaa vähittäismyyntiä varten.

Toimenpiteet:

DE: Gesetz über das Apothekenwesen (ApoG; Saksan apteekkilaki);

Gesetz über den Verkehr mit Arzneimitteln (AMG);

Gesetz über Medizinprodukte (MPG);

Verordnung zur Regelung der Abgabe von Medizinprodukten (MPAV).

SK: Laki 362/2011 lääkkeistä ja lääkinnällisistä laitteista 6 § ja

Laki 578/2004 terveydenhuollon palveluntarjoajista, työntekijöistä ja ammattialajärjestöistä.

Varauma nro 4 – Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Toimiala – osa-ala:	Tutkimus- ja kehittämispalvelut (T&K)
Toimialaluokka:	CPC 851 ja 853
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

EU: Julkisin varoin rahoitettavia tutkimus- ja kehittämispalveluja (T&K-palvelut), jotka saavat Euroopan unionin rahoitusta Euroopan unionin tasolla, koskevia yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan unionin jäsenvaltioiden kansalaisille ja sellaisille unionin oikeushenkilöille, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionissa (CPC 851 ja 853).

Julkisin varoin rahoitettavia T&K-palveluja, jotka saavat jäsenvaltion rahoitusta, koskevia yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan asianomaisen jäsenvaltion kansalaisille ja sellaisille asianomaisen jäsenvaltion oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa (CPC 851 ja 853).

Tämä varauma ei rajoita tämän sopimuksen soveltamista eikä tämän sopimuksen 18.1 artiklan 2 kohdan e ja f alakohdassa tarkoitettujen osapuolen hankintojen tai tukien poissulkemista.

Toimenpiteet:

EU: Kaikki tämänhetkiset ja tulevat Euroopan unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmat, mukaan lukien Horisontti 2020 -puiteohjelmaan osallistumista koskevat säännöt ja yhteisiä teknologia-aloitteita

koskevat asetukset ja Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (EIT) sekä tämänhetkiset ja tulevat kansalliset, alueelliset ja paikalliset tutkimusohjelmat.

Varauma nro 5 – Kiinteistöpalvelut

Toimiala – osa-ala:	Kiinteistöpalvelut
Toimialaluokka:	CPC 821 ja 822
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY: Kiinteistöalan palvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimusta.

Toimenpiteet:

CY: Kiinteistönvälittäjälaki 71(1)/2010, sellaisena kuin se on muutettuna.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Luonnollisilla henkilöillä on oltava asuinpaikka Tšekissä ja oikeushenkilöiden on oltava sijoittautunut Tšekkiin voidakseen saada toimiluvan kiinteistöalan palvelujen tarjoamista varten.

HR: Kiinteistöalan palvelujen tarjoaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa ETA-valtiossa.

PT: Luonnollisilta henkilöiltä edellytetään asuinpaikkaa ETA-valtiossa. Oikeushenkilöiltä edellytetään yrityksen perustamista ETA-valtioon.

Toimenpiteet:

CZ: Laki kaupan alan toimiluvista.

HR: Kiinteistönvälityslaki (OG 107/07 ja 144/12) 2 § .

PT: Asetus 211/2004 (3 ja 25 §), sellaisena kuin se on muutettuna ja uudelleenjulkaistuna asetuksella 69/2011.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

DK: Tanskan alueella toimivan luonnollisen henkilön tarjotessa kiinteistöalan palveluja vain hyväksytty kiinteistönvälittäjä, joka on Tanskan liiketoimintaviranomaisen ylläpitämään kiinteistönvälittäjärekisteriin merkitty luonnollinen henkilö, voi käyttää nimikettä ”kiinteistönvälittäjä”. Laissa edellytetään, että hakijalla on asuinpaikka Tanskassa, Euroopan unionissa, ETAssa tai Sveitsin valaliitossa.

Kiinteistöjen myyntiä koskevaa lakia sovelletaan ainoastaan tarjottaessa kiinteistöalan palveluja kuluttajille. Kiinteistöjen myyntiä koskevaa lakia ei sovelleta kiinteistöjen vuokraukseen (CPC 822).

Toimenpiteet:

DK: Lov om formidling af fast ejendom m.v. lov. nr. 526 af 28.05.2014 (laki kiinteistöjen myynnistä).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

SI: Slovenia sallii Chilen kansalaisten ja chileläisten yritysten tarjota kiinteistönvälityspalveluja samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Chile sallii Slovenian kansalaisten ja slovenialaisten yritysten tarjota kiinteistönvälityspalveluja, kun seuraavat ehdot täyttyvät: oikeus toimia kiinteistönvälittäjänä lähtömaassa, asianmukaisten asiakirjojen toimittaminen siitä, että henkilö ei ole saanut tuomiota rikosasioissa, sekä merkitseminen kiinteistönvälittäjärekisteriin Slovenian toimivaltaisessa ministeriössä.

Toimenpiteet:

SI: Laki kiinteistönvälitystoimistoista.

Varauma nro 6 – Yrityspalvelut

Toimiala – osa-ala:	Liike-elämän palvelut – Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa; liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut; tekniset testaus- ja analysointipalvelut; tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut; maatalouteen liittyvät palvelut; turvallisuuspalvelut; työnvälityspalvelut; käännös- ja tulkkauspalvelut sekä muut liike-elämän palvelut
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 37, CPC 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain, 831, 85990 osittain, 86602, 8675, 8676, 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209, 87901, 87902, 87909, 88 ja 893 osittain
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman kuljettajaa tai käyttäjää (CPC 83103 ja 831)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

SE: Ruotsin lipun alla purjehtiminen edellyttää, että määräävä ruotsalaisvaikutus toiminnassa osoitetaan, jos alukseen liittyy ulkomaalaisomistukseen kytkeytyviä etuja. Määräävällä ruotsalaisvaikutuksella tarkoitetaan sitä, että aluksen operointi tapahtuu Ruotsista ja että yli puolet aluksesta on ruotsalaisomistuksessa tai toisen ETA-maan henkilön omistuksessa. Muille ulkomaisille aluksille voidaan myöntää poikkeus tähän sääntöön, jos ruotsalainen oikeushenkilö tekee niistä vuokra- tai leasingvuokrasopimuksen ilman miehistöä (CPC 83103).

Toimenpiteet:

SE: Sjölagen (merilaki) (1994:1009), 1 luvun 1 § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

SE: Sellaisten vuokraus- ja leasingpalvelujen tarjoajien, joissa autoja tai tiettyjä maastoajoneuvoja (terrängmotorfordon) vuokrataan tai leasingvuokrataan ilman kuljettajaa alle vuoden pituiseksi ajaksi, on nimettävä henkilö, joka on vastuussa muun muassa siitä, että toiminta toteutetaan sovellettavien sääntöjen ja määräysten mukaisesti ja että tieliikenneturvallisuussääntöjä noudatetaan. Vastuuhenkilön on asuttava ETA-alueella (CPC 831).

Toimenpiteet:

SE: Lag (1998: 492 om biluthyrning (laki autovuokrauksesta).

b) Vuokraus- tai leasingpalvelut ja muut ilmailuun liittyvät liike-elämän palvelut (CPC 83104)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EU: Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajan käyttämien ilma-alusten vuokraukseen tai leasingvuokraukseen ilman miehistöä (dry lease) sovelletaan ilma-alusten rekisteröintivaatimuksia. Dry lease -sopimukseen, jonka osapuolena on Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittaja, on sovellettava Euroopan unionin tai kansallisen lentoturvallisuuslainsäädännön vaatimuksia, kuten etukäteishyväksyntää ja muita edellytyksiä, joita sovelletaan kolmannessa maassa rekisteröidyn ilma-aluksen käyttöön. Rekisteröitävän ilma-aluksen voidaan edellyttää olevan joko tietyt kansalaisuusvaatimukset täyttävien luonnollisten henkilöiden tai tietyt osakkuutta ja määräysvaltaa koskevat vaatimukset täyttävien yritysten omistuksessa (CPC 83104).

Jos unionin ulkopuolella toimivat tietokonepohjaisten paikanvarausjärjestelmien (TPJ) tarjoajat eivät myönnä Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille vastaavaa (eli syrjimätöntä) kohtelua kuin Euroopan unionin TPJ-tarjoajat tarjoavat kolmannen maan lentoliikenteen harjoittajille Euroopan unionissa tai jos Euroopan unionin ulkopuolella toimivat lentoliikenteen harjoittajat eivät myönnä Euroopan unionin TPJ-palvelujen tarjoajille vastaavaa kohtelua kuin Euroopan unionissa toimivat lentoliikenteen harjoittajat myöntävät kolmannen maan TPJ-palvelujen tarjoajille, voidaan toteuttaa toimenpiteitä, jotta Euroopan unionissa toimivat TPJ-palvelujen tarjoajat myöntävät vastaavan syrjivän kohtelun Euroopan unionin ulkopuolella toimiville lentoliikenteen harjoittajille tai Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajat Euroopan unionin ulkopuolella toimiville TPJ-palvelujen tarjoajille.

Toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1008/2008 ([6]); ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 80/2009 ([7]).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BE: Sellaisten luonnollisten henkilöiden omistuksessa olevat yksityiset (siviili-)ilma-alukset, jotka eivät ole ETAn jäsenvaltion kansalaisia, voidaan rekisteröidä ainoastaan, jos kyseisten luonnollisten henkilöiden koti- tai asuinpaikka on ollut Belgiassa keskeytyksettä vähintään yhden vuoden. Sellaisten ulkomaalaisten oikeushenkilöiden omistuksessa olevat yksityiset (siviili-)ilma-alukset, joita ei ole muodostettu ETAn jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, voidaan rekisteröidä ainoastaan, jos kyseisillä oikeushenkilöillä on ollut päätoimipaikka, liiketoimipaikka tai toimisto Belgiassa keskeytyksettä vähintään yhden vuoden (CPC 83104).

Toimenpiteet:

BE: Arrêté Royal du 15 mars 1954 réglementant la navigation aérienne.

c) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut – välimies- ja sovittelupalvelut (CPC 86602)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG: Sovittelupalvelujen tarjoaminen edellyttää pysyvää tai pitkäaikaista oleskelua Bulgarian tasavallassa muilta kuin ETAn jäsenvaltioiden tai Sveitsin valaliiton kansalaisilta.

HU: Sovittelupalvelujen (välimies- ja sovittelupalvelut) harjoittaminen edellyttää oikeusjärjestelmästä vastaavan ministerin lupaa, joka annetaan merkitsemällä rekisteriin ja joka voidaan myöntää ainoastaan

luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille, joilla on asuinpaikka Unkarissa tai jotka ovat sijoittautuneet sinne.

Toimenpiteet:

BG: Sovittelulaki 8 § .

HU: Sovittelulaki LV/2002.

d) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Kemistien ja biologien palvelujen tarjoaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta.

FR: Biologin ammatit on varattu luonnollisille henkilöille, joiden on oltava ETA-valtion kansalaisia.

Toimenpiteet:

CY: Vuonna 1988 annettu kemistien rekisteröimistä koskeva laki 157/1988, sellaisena kuin se on muutettuna.

FR: Code de la Santé Publique.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Teknisten testaus- ja analyysipalvelujen tarjoaminen edellyttää Bulgarian kauppalain mukaista sijoittautumista ja rekisteröitymistä kaupparekisteriin.

Maantieajoneuvojen teknisen kunnon osoittamiseksi tarvittavien määräaikaistarkastusten suorittamiseksi henkilön on oltava rekisteröity Bulgarian kauppalain tai voittoa tavoittelemattomia oikeudellisia henkilöitä koskevan lain mukaisesti tai henkilön on oltava rekisteröity muussa ETAn jäsenvaltiossa.

Ilman ja veden koostumuksen ja puhtauden testausta ja analysointia voivat suorittaa ainoastaan Bulgarian ympäristö- ja vesiministeriö tai sen virastot yhteistyössä Bulgarian tiedeakatemian kanssa.

Toimenpiteet:

BG: Laki tuotteiden teknisistä vaatimuksista,

Mittauslaki,

Laki puhtaasta ulkoilmasta ja

Vesilaki ja Määräys N-32 määräaikaistarkastuksista maantieajoneuvojen teknisen kunnon osoittamiseksi.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IT: Biologeilta, kemisteiltä, agronomeilta ja ”periti agrari” -ammatin harjoittajilta edellytetään ammattirekisteriin merkitsemistä. Kolmannen maan kansalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin vastavuoroisuuden perusteella.

Toimenpiteet:

IT: Biologit ja kemistit: Laki biologin ammatista 396/1967; ja Kuninkaan asetus 842/1928 kemistin ammatista.

e) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IT: Geologirekisteriin merkitseminen, joka on vaatimuksena maanmittarin ja geologin ammatin harjoittamiselle sekä etsintäpalvelujen ja kaivosten toimintaan liittyvien palvelujen jne. tarjoamiselle, edellyttää asuinpaikkaa tai yrityksen kotipaikkaa Italiassa. Lisäksi edellytetään jäsenvaltion kansalaisuutta, mutta ulkomaalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin vastavuoroisuuden perusteella.

Toimenpiteet:

IT: Geologit: Laki 112/1963, 2 ja 5 § , D.P.R. 1403/1965, 1 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG: Kiinteistörekistereihin, maanmittaukseen ja kartografiaan liittyviä tehtäviä suorittavilta luonnollisilta henkilöiltä edellytetään ETAn jäsenvaltion tai Sveitsin valaliiton kansalaisuutta ja asuinpaikkaa jossakin näistä valtioista. Oikeushenkilöiltä edellytetään ETA-valtion tai Sveitsin valaliiton lainsäädännön mukaista rekisteröitymistä kaupparekisteriin.

Toimenpiteet:

BG: Maa- ja kiinteistörekisterilaki ja Maanmittaus- ja kartografialaki.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Asianomaisten palvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

Toimenpiteet:

CY: Laki 224/1990, sellaisena kuin se on muutettuna.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

FR: Etsintä- ja koekaivauspalvelujen tarjoaminen edellyttää sijoittautumista. Vaatimuksesta voidaan poiketa tieteellisten tutkijoiden osalta tutkimusministerin päätöksellä ja ulkoministerin suostumuksella.

Toimenpiteet:

FR: Loi 46-942 du 7 mai 1946 ja décret n°71-360 du 6 mai 1971.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

HR: Geologiset, geodeettiset ja kaivostoimintaan liittyvät konsultointiperuspalvelut sekä niihin liittyvät ympäristönsuojelua koskevat konsultointipalvelut voidaan toteuttaa Kroatian alueella vain yhdessä kroatialaisten oikeushenkilöiden kanssa tai niiden kautta.

Toimenpiteet:

HR: Määräys vaatimuksista, jotka koskevat oikeushenkilöille annettavaa lupaa toteuttaa ammatillisia ympäristönsuojelutoimia (OG No. 57/10) 32–35 § .

f) Maatalouteen liittyvät palvelut (CPC 88 osittain)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IT: Biologeilta, kemisteiltä, agronomeilta ja ”periti agrari” -ammatin harjoittajilta edellytetään ammattirekisteriin merkitsemistä. Kolmannen maan kansalaiset voivat ilmoittautua rekisteriin vastavuoroisuuden perusteella.

Toimenpiteet:

IT: Biologit ja kemistit: Laki biologin ammatista 396/1967; ja Kuninkaan asetus 842/1928 kemistin ammatista.

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Suosituimmuuskohtelu:

PT: Biologin, kemistin ja agronomin ammatit on varattu luonnollisille henkilöille. Kolmansien maiden kansalaisiin sovelletaan vastavuoroisuusjärjestelmää insinöörien ja koneinsinöörien osalta (ja kansalaisuutta ei edellytetä). Biologien osalta ei edellytetä kansalaisuutta eikä vastavuoroisuutta.

Toimenpiteet:

PT: Asetus 119/92 alterado p/ Lei 123/2015, 2 set. (Ordem Engenheiros);

Laki 47/2011 alterado p/ Lei 157/2015, 17 set. (Ordem dos Engenheiros Técnicos); ja

Asetus 183/98 alterado p/ Lei 159/2015, 18 set. (Ordem dos Biólogos).

g) Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, 87303, 87304, 87305 ja 87309)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

IT: Turvallisuus- ja vartiointipalvelujen tarjoamiseen ja arvoesineiden kuljettamiseen tarvittavan luvan saaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta ja asuinpaikkaa jäsenvaltiossa.

PT: Ulkomainen palveluntarjoaja ei saa tarjota rajat ylittäviä turvallisuus- ja vartiointipalveluja.

Erikoistunutta henkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus.

Toimenpiteet:

IT: Laki yleisestä turvallisuudesta (TULPS) 773/1931, 133–141 §; ja kuninkaan asetus 635/1940, 257 § .

PT: Laki 34/2013 alterada p/ Lei 46/2019, 16 maio; ja Asetus 273/2013 alterada p/ Portaria 106/2015, 13 abril.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

DK: Turvallisuuspalvelujen tarjoamiseen tarvittavaa lupaa hakeviin luonnollisiin henkilöihin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta.

Asuinpaikkavaatimusta sovelletaan myös turvallisuuspalvelujen tarjoamiseen tarvittavaa lupaa hakevien oikeushenkilöiden johtajiin ja johtokunnan jäsenten enemmistöön. Johtajien ja johtokunnan jäsenten asuinpaikkavaatimusta ei kuitenkaan edellytetä siltä osin kuin noudatetaan kansainvälisten sopimusten tai oikeusministeriön antamia määräyksiä.

Toimenpiteet:

DK: Lovbekendtgørelse 2016-01-11 nr. 112 om vagtvirksomhed.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

EE: Vartiointipalvelujen tarjoaminen edellyttää asuinpaikkaa.

Toimenpiteet:

EE: Turvaseadus (turvallisuuslaki), 21 ja 22 § .

h) Työnvälityspalvelut (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206 ja 87209)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu (koskee hallinnon aluetasoa):

BE: Kaikilla Belgian alueilla yrityksen, jonka päätoimipaikka on ETA:n ulkopuolella, on osoitettava, että se tarjoaa työnvälityspalveluja alkuperämaassaan. Vallonian alueella työnvälityspalvelujen tarjoaminen edellyttää tiettyä oikeushenkilötyyppiä (régulièrement constituée sous la forme d'une personne morale ayant une forme commerciale, soit au sens du droit belge, soit en vertu du droit d'un Etat membre ou régie par celui-ci, quelle que soit sa forme juridique). Yrityksen, jonka päätoimipaikka on ETA:n ulkopuolella, on osoitettava, että se täyttää asetuksen ehdot (esimerkiksi oikeushenkilötyyppiä koskevat vaatimukset). Saksankielisessä yhteisössä yrityksen, jonka päätoimipaikka on ETA:n ulkopuolella, on täytettävä mainitussa asetuksessa asetetut hyväksyntäperusteet (CPC 87202).

Toimenpiteet:

BE: Flanderi: Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling, 8 §:n 3 momentti.

Vallonia: Décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (asetus työvoimanvälitystoimistojen rekisteröinnistä tai hyväksymisestä, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2009), 7 §; ja Arrêté du Gouvernement wallon du 10 décembre 2009 portant exécution du décret du 3 avril 2009 relatif à l'enregistrement ou à l'agrément des agences de placement (Vallonian hallituksen päätös työvoimanvälitystoimistojen rekisteröinnistä tai hyväksymisestä 3 päivänä huhtikuuta 2009 annetun asetuksen täytäntöönpanosta, annettu 10 päivänä joulukuuta 2009), 4 § .

Saksankielinen yhteisö: Dekret über die Zulassung der Leiharbeitsvermittler und die Überwachung der privaten Arbeitsvermittler / Décret du 11 mai 2009 relatif à l'agrément des agences de travail intérimaire et à la surveillance des agences de placement privées, 6 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

DE: Tilapäisen työvoiman välitystä koskevan toimiluvan saaminen edellyttää ETAn jäsenvaltion kansalaisuutta tai kaupallista läsnäoloa Euroopan unionissa (tilapäisen työvoiman välitystä koskevan lain (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz) 3 §:n 3–5 momentin nojalla). Liitovaltion työ- ja sosiaaliministeriö voi antaa määräyksen, joka koskee ETA:n ulkopuolisten työntekijöiden rekrytoimista ja palkkaamista tiettyihin ammatteihin, esimerkiksi terveydenhuollon ammatteihin sekä hoito- ja hoiva-ammatteihin. Toimilupa tai sen jatkaminen evätään, jos sellaisten laitosten, laitosten osien tai täydentävien laitosten, jotka eivät sijaitse ETA-alueella, on tarkoitus tuottaa väliaikaista työvoimaa tilapäisen työvoiman välitystä koskevan lain (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz) 3 §:n 2 momentin nojalla.

ES: Ennen toiminnan aloittamista työnvälitystoimistojen on toimitettava valaehtoinen vakuutus, jossa todistetaan voimassa olevan lainsäädännön vaatimusten täyttyminen (CPC 87201 ja 87202).

Toimenpiteet:

DE: Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung (AÜG),

Sozialgesetzbuch Drittes Buch (SGB III; sosiaaliturvalain III osa) – Työllisyyden edistäminen;

Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern (BeschV; Ulkomaisen työvoiman työllistämistä koskeva asetus).

ES: Real Decreto-ley 8/2014, de 4 de julio, de aprobación de medidas urgentes para el crecimiento, la competitividad y la eficiencia (tramitado como Ley 18/2014, de 15 de octubre).

i) Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

BG: Virallista käännöstoimintaa harjoittavilla ulkomaisilla luonnollisilla henkilöillä on oltava pitkäaikainen, pidennetty tai pysyvä oleskelulupa Bulgarian tasavallassa.

Toimenpiteet:

BG: Määräys asiakirjojen laillistamisesta, vahvistamisesta ja kääntämisestä.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Virallisten käännösten ja todistuspalvelujen tarjoaminen edellyttää rekisteröitymistä auktorisoitujen kääntäjien rekisteröintineuvoston auktorisoitujen kääntäjien rekisteriin. Sovelletaan kansalaisuusvaatimusta.

HR: Auktorisoitujen kääntäjien on oltava ETA-valtion kansalaisia.

Toimenpiteet:

CY: Laki virallisten kääntäjien palvelujen rekisteröinnistä ja sääntelystä 2019 (45(I)/2019), sellaisena kuin se on muutettuna.

HR: Asetus vakituisista tuomioistuintulkeista (virallinen lehti 88/2008), 2 § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

FI: Auktorisoidulla kääntäjällä on oltava asuinpaikka ETA-valtiossa.

Toimenpiteet:

FI: Laki auktorisoiduista kääntäjistä 1231/2007, 2 §:n 1 mom.

j) Muut yrityspalvelut (CPC 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain, 87901, 87902, 88493, 893 osittain, 85990 osittain ja 87909 sekä ISIC 37)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

SE: Panttilainaamojen osalta sijoittautuminen on pakollista (CPC 87909 osittain).

Toimenpiteet:

SE: Panttilainaamolaki (1995:1000).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

PT: Perintä- ja luottotietopalvelujen tarjoaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta (CPC 87901 ja 87902).

Toimenpiteet:

PT: Laki 49/2004.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Huutokauppapalvelut edellyttävät toimilupaa. Toimiluvan saaminen (vapaaehtoisten julkisten huutokauppojen tarjoamista varten) edellyttää yritykseltä yhtiöitymistä Tšekissä ja luonnolliselta henkilöltä oleskelulupaa; lisäksi yrityksen ja luonnollisen henkilön on oltava merkitty Tšekin kaupparekisteriin (CPC 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain ja 85990 osittain).

Toimenpiteet:

CZ: Laki nro 455/1991 Kok.,

Laki kaupan alan toimiluvista ja

Laki nro 26/2000 Kok., julkisista huutokaupoista.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Ainoastaan hyväksytty pakkausalan yritys voi tarjota pakkausten kierrättämiseen ja hyödyntämiseen liittyviä palveluja, ja sen on oltava muodostettu oikeushenkilönä (CPC 88493 ja ISIC 37).

Toimenpiteet:

CZ: Laki 477/2001 Kok. (pakkauslaki) 16 § .

Varauma nro 7 – Rakennusalan palvelut

Toimiala – osa-ala:	Rakennuspalvelut ja niihin liittyvät tekniset palvelut
Toimialaluokka:	CPC 51
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

CY: Kansalaisuusvaatimus.

Toimenpide:

CY: Rakennus- ja teknisten töiden urakoitsijoiden rekisteröintiä ja valvontaa koskeva laki vuodelta 2001 (29 (I)/2001), 15 ja 52 § .

Varauma nro 8 – Jakelupalvelut

Toimiala – osa-ala:	Jakelupalvelut – yleiset, tupakan jakelupalvelut
Toimialaluokka:	CPC 3546, 621 osittain, 6222, 631 ja 632 osittain
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Jakelupalvelut (CPC 3546, 631, 632 (ei kuitenkaan 63211), 63297, 62276 ja 621 osittain)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan lääke-edustajien ja -esittelijöiden tarjoamiin jakelupalveluihin (CPC 62117).

Toimenpiteet:

CY: Laki 74(I) 2020, sellaisena kuin se on muutettuna.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

LT: Pyroteknisten tavaroiden jakelu edellyttää lupaa. Luvan voivat saada ainoastaan Euroopan unionin oikeushenkilöt (CPC 3546).

Toimenpiteet:

LT: Siviilikäyttöön tarkoitettujen pyroteknisten aineiden valvontaa koskeva laki (23. maaliskuuta 2004, nro IX-2074.

b) Tupakan jakelu (CPC 6222 osittain, 62228, 6310 osittain ja 63108)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

ES: Sijoittautumiseen sovelletaan jäsenvaltion kansalaisuutta koskevaa vaatimusta. Ainoastaan luonnolliset henkilöt voivat toimia tupakkakauppiaana. Kukin tupakkakauppias voi saada ainoastaan yhden toimiluvan (CPC 63108).

FR: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan tupakkakaupan pitäjiin (buraliste) (CPC 6222 osittain ja 6310 osittain).

Toimenpiteet:

ES: Laki 14/2013, 27. syyskuuta 2014.

FR: Code général des impôts.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

AT: Luvan myöntämisessä etusijalle asetetaan ETAn jäsenvaltioiden kansalaiset (CPC 63108).

Toimenpiteet:

AT: Tupakkamonopolilaki 1996, 5 ja 27 § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

IT: Tupakan jakelu ja myynti edellyttää toimilupaa. Lupa myönnetään julkisessa menettelyssä. Luvan myöntämiseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: väestö ja olemassa olevien myyntipisteiden maantieteellinen tiheys (CPC 6222 osittain ja 6310 osittain).

Toimenpiteet:

IT: Asetus 184/2003

Laki 165/1962

Laki 3/2003

Laki 1293/1957

Laki 907/1942 ja

Tasavallan presidentin asetus (D.P.R.) 1074/1958.

Varauma nro 9 – Koulutuspalvelut

Toimiala – osa-ala:	Koulutuspalvelut (yksityisesti rahoitetut)
Toimialaluokka:	CPC 921, 922, 923 ja 924
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

CY: Yksityisesti rahoitetun koulun omistajien ja enemmistöosakkaiden on oltava jäsenvaltion kansalaisia. Chilen kansalaiset voivat saada (opetus)ministeriltä luvan määrätyn muodon ja edellytysten mukaisesti.

Toimenpiteet:

CY: Yksityiskouluja koskeva laki vuodelta 2019 (N. 147(I)/2019), sellaisena kuin se on muutettuna, Korkeakoululaki vuodelta 1996 (nro 67(I)/1996), sellaisena kuin se on muutettuna, ja yksityisiä yliopistoja koskeva laki (perustaminen, toiminta ja valvonta) vuodelta 2005 (nro 109(I)/2005), sellaisena kuin se on muutettuna.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG: Ainoastaan hyväksytyt bulgarialaiset yritykset (vaatimuksena kaupallinen läsnäolo) voivat tarjota yksityisesti rahoitettuja perus- ja keskiasteen koulutuspalveluja. Ulkomaalaisomisteisia bulgarialaisia lastentarhoja ja kouluja voidaan perustaa tai niitä voidaan muuttaa sellaisten bulgarialaisten ja ulkomaisten järjestöjen, yhtiöiden tai yritysten taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden pyynnöstä, jotka on rekisteröity asianmukaisesti Bulgariassa, koulutus- ja tiedeministerin aloitteesta annettavalla ministerineuvoston päätöksellä. Ulkomaalaisomistuksessa olevia lastentarhoja ja kouluja voidaan perustaa tai niitä voidaan muuttaa ulkomaisten oikeushenkilöiden pyynnöstä kansainvälisten sopimusten ja yleissopimusten sekä edellä mainittujen säännösten mukaisesti. Ulkomaiset korkeakoulut eivät voi perustaa tytäryrityksiä Bulgarian alueelle. Ulkomaiset korkea-asteen oppilaitokset voivat avata tiedekuntia, osastoja, instituutteja ja oppilaitoksia Bulgariassa ainoastaan bulgarialaisten korkean asteen koulujen organisaation yhteyteen ja yhteistyössä niiden kanssa (CPC 921 ja 922).

Toimenpiteet:

BG: Esi- ja kouluopetusta koskeva laki ja

Laki korkea-asteen koulutuksesta, lisäsäännösten 4 kohta.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

SI: Vain slovenialaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat perustaa yksityisesti rahoitettuja perusasteen oppilaitoksia. Palveluntarjoajan on perustettava sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike (CPC 921).

Toimenpiteet:

SI: Laki koulutuksen järjestämisestä ja rahoituksesta (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 12/1996) ja sen tarkistukset, 40 § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ ja SK: Yksityisesti rahoitetun korkeakoulun toimintaa koskevan valtion hyväksynnän hakeminen edellyttää sijoittautumista jäsenvaltioon. Tätä varausta ei sovelleta keskiasteen koulutuksen jälkeisiin teknisiin ja ammatillisiin koulutuspalveluihin (CPC 92310).

Toimenpiteet:

CZ: Laki nro 111/1998, Kok. (laki korkea-asteen koulutuksesta), 39 § , ja

Laki nro 561/2004 Kok. esiasteen, perusasteen, keskiasteen, korkea-asteen ja muusta koulutuksesta (koulutuslaki).

SK: Laki nro 131 yliopistoista, annettu 21 päivänä helmikuuta 2002.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

EL: Yksityisesti rahoitettujen perus- ja keskiasteen oppilaitosten omistajien, hallituksen jäsenten enemmistön ja opettajien on oltava jäsenvaltion kansalaisia (CPC 921 ja 922). Yliopistotason koulutusta saavat tarjota ainoastaan laitokset, jotka ovat täysin itsehallinnollisia julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä. Laissa 3696/2008 sallitaan kuitenkin, että Euroopan unionin toimijat (luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt) voivat perustaa yksityisiä korkea-asteen oppilaitoksia, joiden myöntämiä todistuksia ei tunnusteta yliopistotutkintotodistuksia vastaaviksi todistuksiksi (CPC 923).

Toimenpiteet:

EL: Lait 682/1977, 284/1968 ja 2545/1940, presidentin asetus 211/1994, sellaisena kuin se on muutettuna presidentin asetuksella 394/1997, Helleenien tasavallan perustuslaki, 16 §:n 5 mom., ja laki 3549/2007.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FR: Yksityisesti rahoitetussa oppilaitoksessa opettaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta (CPC 921, 922 ja 923). Chilen kansalaiset voivat kuitenkin saada asianomaisilta toimivaltaisilta viranomaisilta luvan opettaa perus-, keski- tai korkea-asteen oppilaitoksissa. Chilen kansalaiset voivat myös saada asianomaisilta toimivaltaisilta viranomaisilta luvan perustaa ja pitää yllä perus-, keski- tai korkea-asteen oppilaitoksia. Tällaiset luvat myönnetään harkinnanvaraisesti.

Toimenpiteet:

FR: Code de l'éducation.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

MT: Palveluntarjoajat, jotka haluavat tarjota yksityisesti rahoitettuja korkeakoulutuspalveluja tai aikuiskoulutuspalveluja, tarvitsevat koulutus- ja työllisyysministeriön toimiluvan. Päätös toimiluvan myöntämisestä voi olla harkinnanvarainen (CPC 923 ja 924).

Toimenpiteet:

MT: Oikeudellinen huomautus 296/2012.

Varauma nro 10 – Ympäristöpalvelut

Toimiala – osa-ala:	Ympäristöpalvelut – käytettyjen paristojen ja akkujen, vanhojen autojen sekä sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely ja kierrätys; ilman laadun ja ilmaston suojelu (poistokaasujen puhdistuspalvelut)
Toimialaluokka:	CPC 9402 osittain ja 9404
Varauman tyyppi:	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

SE: Vain Ruotsiin sijoittautuneille yhteisöille tai yhteisöille, joiden päätoimipaikka on Ruotsissa, voidaan antaa hyväksyntä pako- ja poistokaasupäästöjen valvontapalvelujen tarjoamiseen (CPC 9404).

SK: Käytettyjen paristojen ja akkujen, jäteöljyjen, vanhojen autojen ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely ja kierrätys edellyttävät yrityksen perustamista ETA-alueelle (asuinpaikkavaatimus) (CPC 9402

osittain).

Toimenpiteet:

SE: Ajoneuvolaki (2002:574).

SK: Jätelaki 79/2015.

Varauma nro 11 – Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut

Toimiala – osa-ala:	Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut
Toimialaluokka:	CPC 931 ja 933
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

FR: Sairaala- ja sairaankuljetuspalvelujen, hoitolaitosten palvelujen (muiden kuin sairaalapalvelujen) ja sosiaalipalvelujen osalta tarvitaan lupa johtotehtävissä toimimiseen. Lupamenettelyssä otetaan huomioon paikallisten johtajien saatavuus.

Toimenpiteet:

FR: Loi n° 90-1258 relative à l'exercice sous forme de société des professions libérales, Loi n°2011-940 du 10 août 2011 modifiant certaines dispositions de la Loi n°2009-879 dite HPST, Loi n°47-1775 portant statut de la coopération; ja Code de la santé publique.

Varauma nro 12 – Matkailu ja siihen liittyvät palvelut

Toimiala – osa-ala:	Matkailu ja matkailuun liittyvät palvelut – hotellit, ravintolat ja ravitsemispalvelut; matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut (matkanjohtajien palvelut mukaan luettuina); matkailijoiden opastuspalvelut
Toimialaluokka:	CPC 641, 642, 643, 7471 ja 7472
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Sijoittautuessaan Bulgarian alueelle matkanjärjestäjien ja matkatoimistojen palveluja voi tarjota ETA-valtioon sijoittautunut henkilö, jos tämä henkilö esittää jäljennöksen asiakirjasta, jolla todistetaan oikeus harjoittaa mainittua toimintaa, sekä rahoituslaitoksen tai vakuutuksenantajan laatiman todistuksen tai muun asiakirjan, joka sisältää tiedot voimassa olevasta vakuutuksesta, joka kattaa kyseisen henkilön vastuun vahingoista, joita saattaa aiheutua ammatillisten velvollisuuksien tuottamuksellisen täyttämättä jättämisen

tuloksena. Ulkomaisten johtajien määrä ei saa ylittää Bulgarian kansalaisuutta olevien johtajien määrää, jos julkisen (valtiollisen tai kunnallisen) pääoman osuus bulgarialaisessa yrityksessä on enemmän kuin 50 prosenttia. Matkailijoiden opastuspalvelujen tarjoajilta edellytetään ETA-valtion kansalaisuutta (CPC 641, 642, 643, 7471 ja 7472).

Toimenpiteet:

BG: Matkailulaki 61, 113 ja 146 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY: Matkailualan yrityksen ja matkatoimiston perustamista ja toimintaa koskeva toimilupa myönnetään vain Euroopan unionin luonnollisille henkilöille ja oikeushenkilöille. Sama koskee olemassa olevan yrityksen tai toimiston toimiluvan uusimista. Muuhun jäsenvaltioon sijoittautuneita yrityksiä lukuun ottamatta ulkomaiset yritykset eivät voi tarjota Kyproksen tasavallassa järjestelmällisesti ja pysyvästi edellä mainitun lain 3 §:ssä tarkoitettuja toimintoja, jollei niitä edusta paikallinen yritys. Matkailijoiden opastuspalvelujen ja matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelujen tarjoaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta (CPC 7471 ja 7472).

Toimenpiteet:

CY: Matkailua, matkatoimistoja ja matkaoppaita koskeva laki 1995 (laki 41(I)/1995, sellaisena kuin sen on muutettuna).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EL: Kolmansien maiden kansalaisten on saatava Kreikan matkailuministeriön jonkin matkailuopaskoulun myöntämä tutkintotodistus, jotta heillä olisi oikeus harjoittaa ammattia. Poikkeuksellisesti kolmansien maiden kansalaisille voidaan edellä mainituista säännöksistä poiketen tiettyjen tarkasti määriteltyjen edellytysten täyttyessä myöntää oikeus harjoittaa ammattia väliaikaisesti (enintään vuoden ajan), jos kyseiselle kielelle ei vahvistetusti ei ole tarjolla matkailuopasta.

Toimenpiteet:

EL: Presidentin asetus 38/2010, ministeriön päätös 165261/IA/2010 (Kreikan virallinen lehti 2157/B), laki 4403/2016, 50 § , ja laki 4582/2018, 47 § (Kreikan virallinen lehti 208/A).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

ES (koskee myös hallinnon aluetasoa): Matkailijoiden opastuspalvelujen tarjoaminen edellyttää jäsenvaltion kansalaisuutta (CPC 7472).

HR: Kotitalouksissa ja maaseutumatkailussa tarjottavissa majoitus- ja ravitsemispalveluissa edellytetään ETA-valtion kansalaisuutta (CPC 641, 642, 643, 7471 ja 7472).

Toimenpiteet:

ES: Andalusia: Decreto 8/2015, de 20 de enero, Regulador de guías de turismo de Andalucía;

Aragonia: Decreto 21/2015, de 24 de febrero, Reglamento de Guías de turismo de Aragón;

Cantabria: Decreto 51/2001, de 24 de julio, Article 4, por el que se modifica el Decreto 32/1997, de 25 de abril, por el que se aprueba el reglamento para el ejercicio de actividades turístico-informativas privadas;

Kastilia ja León: Decreto 25/2000, de 10 de febrero, por el que se modifica el Decreto 101/1995, de 25 de mayo, por el que se regula la profesión de guía de turismo de la Comunidad Autónoma de Castilla y León;

Kastilia-La Mancha: Decreto 86/2006, de 17 de julio, de Ordenación de las Profesiones Turísticas;

Katalonia: Decreto Legislativo 3/2010, de 5 de octubre, para la adecuación de normas con rango de ley a la Directiva 2006/123/CE, del Parlamento y del Consejo, de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior, 88 §;

Madridin itsehallintoalue: Decreto 84/2006, de 26 de octubre del Consejo de Gobierno, por el que se modifica el Decreto 47/1996, de 28 de marzo;

Valencian itsehallintoalue: Decreto 90/2010, de 21 de mayo, del Consell, por el que se modifica el reglamento regulador de la profesión de guía de turismo en el ámbito territorial de la Comunitat Valenciana, aprobado por el Decreto 62/1996, de 25 de marzo, del Consell;

Extremadura: Decreto 37/2015, de 17 de marzo;

Galicia: Decreto 42/2001, de 1 de febrero, de Refundición en materia de agencias de viajes, guias de turismo y turismo activo;

Baleaarit: Decreto 136/2000, de 22 de septiembre, por el cual se modifica el Decreto 112/1996, de 21 de junio, por el que se regula la habilitación de guía turístico en las Islas Baleares;

Kanariansaaret: Decreto 13/2010, de 11 de febrero, por el que se regula el acceso y ejercicio de la profesión de guía de turismo en la Comunidad Autónoma de Canarias, 5 §;

La Rioja: Decreto 14/2001, de 4 de marzo, Reglamento de desarrollo de la Ley de Turismo de La Rioja;

Navarra: Decreto Foral 288/2004, de 23 de agosto; Reglamento para actividad de empresas de turismo activo y cultural de Navarra;

Asturia: Decreto 59/2007, de 24 de mayo, por el que se aprueba el Reglamento regulador de la profesión de Guía de Turismo en el Principado de Asturias; ja

Murcia: Decreto n.º 37/2011, de 8 de abril, por el que se modifican diversos decretos en materia de turismo para su adaptación a la ley 11/1997, de 12 de diciembre, de turismo de la Región de Murcia tras su modificación por la ley 12/2009, de 11 de diciembre, por la que se modifican diversas leyes para su adaptación a la directiva 2006/123/CE, del Parlamento Europeo y del Consejo de 12 de diciembre de 2006, relativa a los servicios en el mercado interior.

HR: Laki hotelli- ja ravintola-alasta (OG 138/06, 152/08, 43/09, 88/10 ja 50/12) ja laki matkailupalvelujen tarjoamisesta (OG nro 68/07 ja 88/10).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

HU: Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelujen sekä matkailijoiden opastuspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen edellyttää Unkarin elinkeinolupaviraston myöntämää toimilupaa. Toimilupa voidaan myöntää yksinomaan ETA-valtioiden kansalaisille ja oikeushenkilöille, joiden kotipaikka on ETA-alueella (CPC 7471 ja 7472).

IT (koskee myös hallinnon aluetasoa): Euroopan unionin ulkopuolisista maista tulevien matkaoppaiden on saatava alueelta erityinen toimilupa ammattimaisena matkaoppaana toimimiseen. Jäsenvaltioista tulevat matkaoppaat voivat toimia vapaasti ilman tällaista lupaa. Toimilupa myönnetään matkaoppaille, jotka voivat osoittaa tarvittavan pätevyyden ja tietämyksen (CPC 7472).

Toimenpiteet:

HU: Kauppalaki CLXIV, 2005, ja hallituksen asetus nro 213/1996 (XII.23.) matkojen järjestämisestä ja matkatoimistojen toiminnasta.

IT: Laki 135/2001, 7.5 ja 6 § ja laki 40/2007 (DL 7/2007).

Varauma nro 13 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimiala – osa-ala: Virkistyspalvelut; muut urheiluun liittyvät palvelut

Toimialaluokka: CPC 962 ja CPC 96419 osittain

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Luku: Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelukauppa

Hallintotaso: EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Uutiset ja uutistoimistot (CPC 962)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

CY: Ainoastaan Kyproksen tai EU:n kansalaiset tai Kyproksen tai EU:n kansalaisten hallinnoimat oikeushenkilöt voivat perustaa ja hallinnoida uutistoimistoja tai niiden alatoimistoja Kyproksessa.

Toimenpiteet:

CY: Lehdistölaki (N.145/89), sellaisena kuin se on muutettuna.

b) Muut urheiluun liittyvät palvelut (CPC 96419)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

AT (koskee hallinnon aluetasoa): Hiihtokoulujen toiminnasta ja vuoristo-oppaiden palveluista säädetään osavaltioiden (Bundesländer) lainsäädännössä. Näiden palvelujen tarjoaminen saattaa edellyttää ETAn jäsenvaltion kansalaisuutta. Yritysten saatetaan edellyttää nimittävän toimitusjohtajan, joka on ETAn jäsenvaltion kansalainen.

Toimenpiteet:

AT: Kärntner Schischulgesetz, LGBL. Nr. 53/97;

Kärntner Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 25/98;

NÖ- Sportgesetz, LGBL. Nr. 5710,

OÖ- Sportgesetz, LGBl. Nr. 93/1997,

Salzburger Schischul- und Snowboardschulgesetz, LGBL. Nr. 83/89,

Salzburger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 76/81,

Steiermärkisches Schischulgesetz, LGBL. Nr. 58/97;

Steiermärkisches Berg- und Schiführergesetz, LGBL. Nr. 53/76;

Tiroler Schischulgesetz, LGBL. Nr. 15/95;

Tiroler Bergsportführergesetz, LGBL. Nr. 7/98;

Vorarlberger Schischulgesetz, LGBL. Nr. 55/02, 4 § . 2 mom. a kohta;

Vorarlberger Bergführergesetz, LGBL. Nr. 54/02; ja

Wien: Gesetz über die Unterweisung in Wintersportarten, LGBL. Nr. 37/02.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

CY: Kansalaisuusvaatimusta sovelletaan tanssikoulun perustamiseen ja sitä edellytetään liikunnanohjaajilta.

Toimenpiteet:

CY: Laki 65(I)/1997 sellaisena kuin se on muutettuna; ja

laki 17(I) /1995 sellaisena kuin se on muutettuna.

Varauma nro 14 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Toimiala – osa-ala:	Liikennepalvelut – kalastus ja vesiliikennepalvelut – kaikki muu kaupallinen toiminta, joka suoritetaan aluksella; vesiliikennepalvelut ja vesiliikenteen liitännäispalvelut; rautatieliikennepalvelut ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut; maantieliikennepalvelut ja maantieliikenteen liitännäispalvelut; ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 0501 ja 0502 sekä CPC 5133, 5223, 711, 712, 721, 741, 742, 743, 744, 745, 748, 749, 7461, 7469, 83103, 86751, 86754, 8730 ja 882
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Meriliikennepalvelut ja meriliikenteen liitännäispalvelut. Kaikki muu kaupallinen toiminta, joka suoritetaan aluksella (ISIC Rev. 3.1 0501 ja 0502 sekä CPC 5133, 5223, 721, 742 osittain, 745, 74540, 74520, 74590 ja 882)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset: Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Vesirakennustekniikkaan ja vedenalaisiin rakennustöihin, kivennäisten ja muiden epäorgaanisten luonnonvarojen etsintään ja louhintaan, luotsaukseen, polttoainetäydennyksiin, jätteiden, veden ja öljyn sekoitusten ja muun vastaavan vastaanottamiseen liittyvä kuljettaminen ja muu toiminta, joka suoritetaan aluksilla sisäisillä aluevesillä ja Bulgarian aluemerellä, on sallittua vain Bulgarian tai muun jäsenvaltion lipun alla purjehtiville aluksille.

Tukipalveluihin sovelletaan kansalaisuusvaatimusta. Aluksen päällikön ja konemestarin on oltava ETAn jäsenvaltion tai Sveitsin valaliiton kansalaisia (ISIC Rev. 3.1 0501 ja 0502 sekä CPC 5133, 5223, 721, 74520, 74540, 74590 ja 882).

Toimenpiteet:

BG: Kauppamerenkulkua koskeva säännöstö, Bulgarian tasavallan laki merialueista, sisävesiväylistä ja satamista, Määräys bulgarialaisia liikenteenharjoittajia koskevista ehdoista ja valintajärjestyksestä kansainvälisten yleissopimusten mukaisessa henkilö- ja tavaraliikenteessä; ja Määräys 3 miehittämättömien alusten huoltamisesta.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

DK: Luotsauspalvelujen tarjoajat voivat tarjota luotsauspalveluja Tanskassa vain, jos niiden kotipaikka on ETA-alueella ja ne ovat Tanskan viranomaisten rekisteröimiä ja hyväksymiä Tanskan luotsauslain mukaisesti (CPC 74520).

Toimenpiteet:

DK: Tanskan luotsauslaki, 18 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

DE (koskee myös hallinnon aluetasoa): Aluksen, joka ei kuulu jäsenvaltion kansalaiselle, käyttäminen Saksan liittovaltion vesiväylillä muihin kuin kuljetuspalveluihin ja kuljetuksen liitännäispalveluihin edellyttää erityistä lupaa. Euroopan unionin ulkopuolisille aluksille voidaan myöntää poikkeus ainoastaan, jos Euroopan unionin aluksia ei ole saatavissa tai jos niitä on saatavissa epäedullisin ehdoin taikka vastavuoroisuuteen perustuen. Poikkeuksia Chilen lipun alla purjehtiville aluksille voidaan myöntää vastavuoroisuuden perusteella (KüSchVO, 2 §:n 3 mom.). Kaikkia luotsauslain soveltamisalaan kuuluvia toimintoja säännellään, ja hyväksyntä voidaan myöntää ainoastaan ETA-valtioiden tai Sveitsin valaliiton kansalaisille. Luotsauspalvelujen tarjoaminen ja toiminta on rajoitettu viranomaisiin tai niiden nimeämiin yrityksiin.

Alusten vuokrauksen tai leasingvuokrauksen (käyttäjien kanssa tai ilman) ja muiden kuin merialusten ilman käyttäjiä tapahtuvan vuokrauksen tai leasingvuokrauksen osalta voidaan rajoittaa sellaisten sopimusten tekemistä, jotka koskevat tavarakuljetuksia ulkomaan lipun alla purjehtivilla aluksilla tai tällaisten alusten vuokrausta, riippuen Saksan tai muun jäsenvaltion lipun alla purjehtivien alusten saatavuudesta.

Paikallisten ja ulkomaalaisten välisiä liiketoimia talousalueen sisällä voidaan rajoittaa (vesiliikenne, vesiliikenteen tukipalvelut, alusten vuokraus, ilman käyttäjiä olevien alusten leasingpalvelut (CPC 721, 745, 83103, 86751, 86754 ja 8730)), jos ne liittyvät

i) sellaisten sisävesialusten vuokraamiseen, joita ei ole rekisteröity talousalueelle;

ii) tavarakuljetuksiin tällaisilla sisävesialuksilla;

iii) tällaisilla sisävesialuksilla suoritettaviin hinauspalveluihin.

Toimenpiteet:

DE: Gesetz über das Flaggenrecht der Seeschiffe und die Flaggenführung der Binnenschiffe (Flaggenrechtsgesetz; lippusuojalaki);

Verordnung über die Küstenschifffahrt (KüSchV);

Gesetz über die Aufgaben des Bundes auf dem Gebiet der Binnenschiffahrt (Binnenschiffahrtsaufgabengesetz – BinSchAufgG);

Verordnung über Befähigungszeugnisse in der Binnenschiffahrt (Binnenschifferpatentverordnung – BinSchPatentV);

Gesetz über das Seelotswesen (Seelotsgesetz – SeeLG);

Gesetz über die Aufgaben des Bundes auf dem Gebiet der Seeschiffahrt (Seeaufgabengesetz – SeeAufgG); ja

Verordnung zur Eigensicherung von Seeschiffen zur Abwehr äußerer Gefahren (See-Eigensicherungsverordnung – SeeEigensichV).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FI: Suomen meriväylillä tarjottavat meriliikenteen tukipalvelut varataan Suomen, muun Euroopan unionin jäsenvaltion tai Norjan lipun alla purjehtiville aluksille (CPC 745).

Toimenpiteet:

FI: Merilaki (674/1994) ja

Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (122/1919) 4 § .

b) Rautatieliikenne ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut (CPC 711 ja 743)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG: Ainoastaan jonkin jäsenvaltion kansalaiset voivat tarjota rautatieliikennepalveluja tai rautatieliikenteen tukipalveluja Bulgariassa. Talouden toimijoiksi rekisteröidyille rautatieliikenteen harjoittajille henkilö- ja tavaraliikenteen harjoittamista koskevan toimiluvan myöntää liikenneministeriö (CPC 711 ja 743).

Toimenpiteet:

BG: Toimenpiteet: BG: 37, 48.

c) Maantieliikenne ja maantieliikenteen liitännäispalvelut (CPC 712, 7121, 7122, 71222 ja 7123)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

AT (koskee myös suosituimmuuskohtelua): Henkilö- ja tavaraliikenteen osalta yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan sellaisille ETA-sopimuspuolten kansalaisille ja Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Itävallassa. Toimiluvat myönnetään syrjimättömin ehdoin vastavuoroisuuteen perustuen (CPC 712).

Toimenpiteet:

AT: Güterbeförderungsgesetz (tavaraliikennelaki), BGBl. Nr. 593/1995; 5 §;

Gelegenheitsverkehrsgesetz (laki satunnaisesta liikenteestä), BGBl. Nr. 112/1996; 6 §; ja

Kraftfahrliniengesetz (linja-autoliikennelaki), BGBl. I Nr. 203/1999, sellaisena kuin se on muutettuna, 7 ja 8 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EL: Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajat: maanteiden tavaraliikenteen tarjoaminen edellyttää kreikkalaista toimilupaa. Toimiluvat myönnetään syrjimättömin ehdoin vastavuoroisuuteen perustuen (CPC 7123).

Toimenpiteet:

EL: Maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien toimiluvat: Kreikan laki 3887/2010 (Kreikan virallinen lehti A' 174), sellaisena kuin se on muutettuna lain 4038/2012 5 §:llä (Kreikan virallinen lehti A' 14).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Edellytyksenä on yhtiön perustaminen Tšekkiin.

Toimenpiteet:

CZ: Laki nro 111/1994; Kok. maantieliikenne.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

SE: Maantieliikenteen harjoittaminen edellyttää ruotsalaista toimilupaa. Taksiluvan saaminen edellyttää, että yritys on nimennyt luonnollisen henkilön toimimaan liikenteestä vastaavana henkilönä (käytännössä asuinpaikkavaatimus – ks. Ruotsin sijoittautumismuotoja koskeva varauma).

Muun maantieliikenteen harjoittamiseksi saatavaan toimilupaan vaaditaan, että yritys on sijoittautunut Euroopan unioniin, sillä on yksikkö Ruotsissa ja se on nimennyt liikenteestä vastaavaksi henkilöksi henkilön, joka asuu Euroopan unionin alueella.

Toimenpiteet:

SE: Yrkestrafiklag (2012:210) (ammattiliikennelaki);

Yrkestrafikförordning (2012:237) (ammattiliikenneasetus);

Taxitrafiklag (2012:211) (taksiliikennelaki); ja

Taxitrafikförordning (2012:238) (taksiliikenneasetus).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

SK: Taksilupa ja lupa taksin lähetyspalvelujen harjoittamiseen voidaan myöntää henkilölle, jolla on asuin- tai sijoittautumispaikka Slovakian tasavallassa tai jossakin muussa ETA-valtiossa.

Toimenpiteet:

SK: Maantieliikennelaki nro 56/2012 Kok.

d) Ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

EU: Maahuolintapalvelujen osalta voidaan edellyttää sijoittautumista Euroopan unionin alueelle. Vastavuoroisuutta edellytetään.

Toimenpiteet:

EU: Neuvoston direktiivi 96/67/EY ([8]), annettu 15 päivänä lokakuuta 1996.

BE (koskee myös hallinnon aluetasoa): Maahuolintapalvelujen tarjoaminen edellyttää vastavuoroisuutta.

Toimenpiteet:

BE: Arrêté Royal du 6 novembre 2010 réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale à l'aéroport de Bruxelles-National, 18 §;

Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toegang tot de grondafhandelingsmarkt op de Vlaamse regionale luchthavens, 14 §; ja

Arrêté du Gouvernement wallon réglementant l'accès au marché de l'assistance en escale aux aéroports relevant de la Région wallonne, 14 § .

e) Kaikkien liikennemuotojen tukipalvelut (CPC 748 osittain)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

EU (koskee myös hallinnon aluetasoa): Tulliselvityspalveluja voivat tarjota vain Euroopan unionin alueella asuvat henkilöt tai Euroopan unioniin sijoittautuneet oikeushenkilöt.

Toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013 ([9]).

f) Yhdistettyjen liikennepalvelujen tarjoaminen

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

EU (koskee myös hallinnon aluetasoa): pois lukien FI: Vain EU:n jäsenvaltioon perustetut kuljetusyritykset, jotka täyttävät ammattiin ja EU:n jäsenvaltioiden välisille tavarankuljetusmarkkinoille pääsyn edellytykset, voivat EU:n jäsenvaltioiden välisen yhdistetyn kuljetuksen yhteydessä toteuttaa maantiekuljetuksen alku- tai loppuosuudet, jotka muodostavat erottamattoman osan yhdistettyä kuljetusta ja joihin saattaa sisältyä rajan ylittäminen. Sovelletaan kaikkiin kuljetusmuotoihin vaikuttavia rajoituksia.

Voidaan toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että yhdistettyihin kuljetuksiin käytettävien maantieajoneuvojen ajoneuvoveroja alennetaan tai että ne palautetaan.

Toimenpiteet:

EU: Neuvoston direktiivi 1992/106/ETY ([10]).

Varauma nro 15 – Kaivostoiminta ja energiaan liittyvä toiminta

Toimiala – osa-ala:	Energiatuotantoon liittyvä kaivostoiminta ja louhinta; metallimalmien louhinta ja muu kaivostoiminta; energiaan liittyvä toiminta: sähkön, kaasun, höyryn ja kuuman veden tuotanto, siirto ja jakelu omaan lukuun; polttoaineiden putkijohtokuljetukset; putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelut; ja energian jakeluun liittyvät palvelut
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14 ja 40 sekä CPC 5115, 63297, 713, 742 osittain, 8675, 883 ja 887
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Kaivostoiminta ja louhinta (ISIC Rev. 3.1 10, 11 ja 12 sekä CPC 5115, 7131, 8675, 883)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

BG: Bulgarian tasavallan alueella, mannerjalustassa ja Mustanmeren talousvyöhykkeellä maanalaisten luonnonvarojen etsimiseksi ja tutkimiseksi toteutettavat toimet edellyttävät lupaa, kun taas louhintaa ja hyödyntämistä koskevat toimet edellyttävät maanalaisia luonnonvaroja koskevan lain mukaisesti myönnettyä toimilupaa.

Veroetuuskohteluun oikeuttaville lainkäyttöalueille (offshore-alueet) rekisteröidyt yritykset tai niihin suoraan tai epäsuorasti yhteydessä olevat yritykset eivät saa osallistua avoimiin menettelyihin, joissa myönnetään lupia tai toimilupia luonnonvarojen etsimisen, tutkimiseen tai louhintaan, mukaan lukien uraani- ja toriummalmit, eivätkä ne saa toimia jo myönnetyn luvan tai toimiluvan perusteella, koska tällaiset toimet on kielletty, mukaan lukien mahdollisuus tällaisen tutkinnan tuloksena löydetyn esiintymän maantieteellisen tai taloudellisen hyödyntämisen rekisteröintiin.

Uraanimalmin louhinta on lopetettu ministerineuvoston 20 päivänä elokuuta 1992 antamalla asetuksella nro 163.

Toriummalmin etsintään ja louhintaan sovelletaan yleisiä lupa- ja toimilupajärjestelyjä. Toriummalmin etsintä- ja louhintalupia koskevat päätökset annetaan syrjimättömästi ja tapauskohtaisesti.

Bulgarian tasavallan kansalliskokouksen 18 päivänä tammikuuta 2012 antaman päätöksen (vahvistettu 14 päivänä kesäkuuta 2012) mukaan hydraulisen murtamisen menetelmän eli frakkauksen käyttäminen öljyn ja kaasun etsimiseen, tutkimiseen tai hyödyntämiseen on kiellettyä parlamentin päätöksellä.

Liuskekaasun etsiminen ja hyödyntäminen on kiellettyä (ISIC 10, 11, 12, 13 ja 14).

Toimenpiteet:

BG: Laki maanalaisista luonnonvaroista,

Toimilupalaki,

Laki yksityistämisestä ja yksityistämisen jälkeisestä valvonnasta,

Laki ydinenergian turvallisesta käytöstä, Bulgarian tasavallan kansalliskokouksen 18 päivänä tammikuuta 2012 antama päätös; Laki talous- ja rahoitussuhteista veroetuuskohteluun oikeuttaville lainkäyttöalueille rekisteröityjen yritysten, niiden määräysvallassa olevien henkilöiden ja niiden todellisten omistajien ja edunsaajien kanssa; ja Laki maanalaisista luonnonvaroista.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

CY: Ministerineuvosto voi kieltäytyä myöntämästä toimilupaa hiilivetyjen etsinnän, hyödyntämisen ja jalostuksen alalla yhteisölle, joka on Chilen tai Chilen kansalaisten tosiasiallisessa määräysvallassa. Mikään yhteisö ei saa ilman ministerineuvoston ennakkolupaa päätyä Chilen tai Chilen kansalaisen suoraan tai epäsuoraan määräysvaltaan sen jälkeen, kun sille on myönnetty toimilupa. Ministerineuvosto voi kieltäytyä myöntämästä lupaa sellaiselle yhteisölle, joka on tosiasiallisesti Chilen tai Chilen kansalaisen määräysvallassa, jos Chile ei myönnä Kyproksen tasavallan tai jäsenvaltioiden yhteisöille hiilivetyjen etsintään, tutkimiseen ja hyödyntämiseen pääsyn ja niiden harjoittamisen osalta vastaavaa kohtelua kuin Kyproksen tasavalta tai jäsenvaltiot myöntävät Chilen yhteisöille (ISIC Rev 3.1 1110).

Toimenpiteet:

CY: Laki hiilivetyjen etsinnästä, louhinnasta ja hyödyntämisestä vuodelta 2007 (laki 4(I)/2007), sellaisena kuin se on muutettuna.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

SK: Kaivos- ja geologinen toiminta edellyttää yhtiön perustamista ETA-valtiossa (ei sivuliikkeitä). Luonnonvarojen suojelusta ja hyödyntämisestä annetun Slovakian lain 44/1988 soveltamisalaan kuuluvia kaivos- ja etsintätoimia säännellään syrjimättömällä tavalla muun muassa sellaisten julkisten toimenpiteiden avulla, joilla pyritään varmistamaan luonnonvarojen ja ympäristön säilyminen ja suojelu, kuten tiettyjen kaivosteknologioiden salliminen tai kieltäminen. Selvyyden vuoksi todetaan, että tällaisiin toimenpiteisiin kuuluvat syanidiliuotuksen käytön kieltäminen mineraalien käsittelyssä tai jalostuksessa, vaatimus erityisluvasta, kun kyseessä on öljyn ja kaasun etsinnässä, tutkimisessa ja hyödyntämisessä käytettävä frakkaus, sekä edellytys paikallisella kansanäänestyksellä annetusta ennakkohyväksynnästä ydinalan ja radioaktiivisten mineraalivarojen tapauksessa. Tämä ei lisää voimassa olevan toimenpiteen poikkeavia näkökohtia, joiden osalta varauma tehdään. (ISIC 10, 1112, 13 ja 14 sekä CPC 5115, 7131, 8675 ja 883).

Toimenpiteet:

SK: Laki kaivostoiminnasta, räjähteistä ja valtion kaivannaistoiminnan hallinnosta 51/1988 ja Laki geologisesta toiminnasta 569/2007, Laki luonnonvarojen suojelusta ja hyödyntämisestä 44/1988.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

FI: Mineraalivarojen etsintään ja hyödyntämiseen sovelletaan lupavaatimuksia, ja ydinaineiden louhinnan osalta luvan myöntää valtioneuvosto. Kaivosaluelunastusluvan myöntää valtioneuvosto. Lupa voidaan myöntää ETA-valtiossa asuvalle luonnolliselle henkilölle tai ETA-valtioon sijoittautuneelle oikeushenkilölle (ISIC Rev. 3.1 120 sekä CPC 5115, 883 ja 8675).

IE: Irlannissa toimivien etsintä- ja kaivosyhtiöiden on oltava siellä kaupallisesti läsnä. Mineraalien etsimisen edellytyksenä on, että työtä suoritettaessa yritykset (irlantilaiset tai ulkomaiset) käyttävät asiamiehen tai Irlannissa asuvan etsinnästä vastaavan päällikön palveluja. Kaivostoiminnan osalta vaaditaan, että kaivostoimintaa koskeva valtion vuokrasopimus tai toimilupa on Irlannissa perustetulla yrityksellä. Tällaisen yrityksen omistamissuhteille ei ole asetettu rajoituksia (ISIC Rev. 3.1 10, 13 ja 14 sekä CPC 883).

LT: Kaikki Liettuan maanalaiset mineraalivarat (energia-, metalli-, teollisuus- ja rakennusmineraalit) ovat valtion yksinomaisessa omistuksessa. Lupa geologiseen tutkimukseen tai mineraalivarojen hyödyntämiseen voidaan myöntää vain luonnolliselle henkilölle, joka asuu EU:ssa tai ETA-valtiossa tai oikeushenkilölle, joka on sijoittautunut EU:hun tai ETA-valtioon.

Toimenpiteet:

FI: Kaivoslaki 621/2011; ja

Ydinenergialaki (990/1987).

IE: Minerals Development Acts 1940–2017 (lait mineraalien hyödyntämisestä vuosilta 1940–2017); ja Suunnittelulait ja Ympäristöasetukset.

LT: Liettuan tasavallan perustuslaki, 1992, viimeisin muutos nro XIII-2004, 21 päivänä maaliskuuta 2019, Maanpinnan alla tapahtuvaa toimintaa koskeva laki nro I-1034 vuodelta 1995, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro IX-243, 10 päivänä huhtikuuta 2001, viimeisin muutos nro XII-2308, 14 päivänä huhtikuuta 2016.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

SI: Mineraalivarojen etsintä ja hyödyntäminen, mukaan luettuina säännellyt kaivostoiminnan palvelut, edellyttävät sijoittautumista ETA-valtioon, Sveitsin valaliittoon tai OECD:n jäsenvaltioon taikka kyseisten valtioiden ja maiden kansalaisuutta (ISIC Rev. 3.1 10, ISIC Rev. 3.1 11, ISIC Rev. 3.1 12, ISIC Rev. 3.1 13 ja ISIC Rev. 3.1 14 sekä CPC 883 ja 8675).

Toimenpiteet:

SI: Kaivoslaki 2014.

b) Sähkön, kaasun, höyryn ja kuuman veden tuotanto, siirto ja jakelu omaan lukuun; polttoaineiden putkijohtokuljetukset; putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelut; energian jakelupalvelut (ISIC Rev. 3.1 40 ja 401 sekä CPC 63297, 713, 742 osittain, 74220 ja 887)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

AT: Lupa kaasun kuljetukseen myönnetään ainoastaan ETAn jäsenvaltioiden kansalaisille, joilla on kotipaikka ETA-valtiossa. Yritysten ja henkilöyhtiöiden toimipaikan on oltava ETA-valtiossa. Verkon haltijoiden on nimitettävä toimitusjohtaja ja verkon toiminnan teknisestä valvonnasta vastaava tekninen johtaja, joiden on molempien oltava ETAn jäsenvaltion kansalaisia. Toimilupa tasevastaavan harjoittamaa toimintaa varten myönnetään ainoastaan Itävallan kansalaisille tai toisen EU:n jäsenvaltion tai ETA-valtion kansalaisille.

Toimivaltainen viranomainen voi poiketa kansalaisuus- ja kotipaikkavaatimuksesta, jos verkon toiminnan katsotaan olevan yleisen edun mukaista.

Muun kuin kaasun ja veden kuljetukseen sovelletaan seuraavaa:

i) lupa myönnetään ainoastaan sellaisille luonnollisille henkilöille, jotka ovat ETA-valtion kansalaisia ja joilla on kotipaikka Itävallassa; ja

ii) yritysten ja henkilöyhtiöiden toimipaikan on oltava Itävallassa. Sovelletaan taloudellista tarveharkintaa tai tehdään etuja koskeva testi. Rajatylittävät putkijohdot eivät saa vaarantaa Itävallan turvallisuusetuja ja sen asemaa puolueettomana maana. Yritysten ja henkilöyhtiöiden on nimitettävä toimitusjohtaja, jonka on oltava ETAn jäsenvaltion kansalainen. Toimivaltainen viranomainen voi poiketa kansalaisuus- ja toimipaikkavaatimuksesta, jos putkijohdon toiminnan katsotaan olevan kansallisen taloudellisen edun mukaista (CPC 713).

Toimenpiteet:

AT: Rohrleitungsgesetz (putkijohtokuljetuksia koskeva laki), BGBl. Nr. 411/1975, sellaisena kuin se on muutettuna, 5 ja 15§;

Gaswirtschaftsgesetz 2011 (laki kaasuyhtiöistä), BGBl. I Nr. 107/2011, sellaisena kuin se on muutettuna, 43, 44, 90 ja 93 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

AT (koskee vain hallinnon aluetasoa): Lupa sähkön siirtoon ja jakeluun myönnetään ainoastaan ETAn jäsenvaltioiden kansalaisille, joilla on kotipaikka ETAn jäsenvaltiossa. Jos operaattori nimittää toimitusjohtajan tai vuokraajan, kotipaikkavaatimuksesta luovutaan.

Oikeushenkilöiden (yritysten) ja henkilöyhtiöiden toimipaikan on oltava ETA-valtiossa. Niiden on nimitettävä toimitusjohtaja tai vuokraaja, joiden on molempien oltava ETA-valtion kansalaisia, joilla on kotipaikka ETAn jäsenvaltiossa.

Toimivaltainen viranomainen voi olla soveltamatta kotipaikkaa ja kansalaisuutta koskevia vaatimuksia, jos verkon toiminnan katsotaan olevan yleisen edun mukaista (ISIC Rev. 3.1 40 ja CPC 887).

Toimenpiteet:

AT: Burgenländisches Elektrizitätswesengesetz 2006, LGBI. Nr. 59/2006, sellaisena kuin se on muutettuna;

Niederösterreichisches Elektrizitätswesengesetz, LGBI. Nr. 7800/2005, sellaisena kuin se on muutettuna;

Oberösterreichisches Elektrizitätswirtschafts- und – organisationsgesetz 2006), LGBl. Nr. 1/2006, sellaisena kuin se on muutettuna;

Salzburger Landeselektrizitätsgesetz 1999 (LEG), LGBI. Nr. 75/1999, sellaisena kuin se on muutettuna;

Tiroler Elektrizitätsgesetz 2012 – TEG 2012, LGBl. Nr. 134/2011, sellaisena kuin se on muutettuna;

Vorarlberger Elektrizitätswirtschaftsgesetz, LGBl. Nr. 59/2003, sellaisena kuin se on muutettuna;

Wiener Elektrizitätswirtschaftsgesetz 2005 – WElWG 2005, LGBl. Nr. 46/2005, sellaisena kuin se on muutettuna;

Steiermärkisches Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz (ElWOG), LGBl. Nr. 70/2005, sellaisena kuin se on muutettuna;

Kärntner Elektrizitätswirtschafts- und Organisationsgesetz (ElWOG), LGBl. Nr. 24/2006, sellaisena kuin se on muutettuna.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

CZ: Sähkön tuotanto, siirto, jakelu ja kauppa ja muut sähkömarkkinatoimijoiden toiminnot sekä kaasun tuotanto, siirto, jakelu, varastointi ja kauppa sekä lämmön tuotanto ja jakelu edellyttävät lupaa. Tällainen lupa voidaan myöntää ainoastaan luonnolliselle henkilölle, jolla on oleskelulupa, tai Euroopan unionin alueelle sijoittautuneelle oikeushenkilölle (ISIC Rev. 3.1 40 sekä CPC 7131, 63297, 742 ja 887).

LT: Sähkön siirtoa, jakelua, toimitusta yleisölle ja sähkön kaupan järjestämistä koskevia lupia voidaan myöntää ainoastaan Liettuaan sijoittautuneille oikeushenkilöille tai Liettuaan sijoittautuneille ulkomaisten oikeushenkilöiden sivuliikkeille tai muille Liettuaan sijoittautuneille muiden jäsenvaltioiden organisaatioille. Lupia sähkön tuottamiseen, sähköntuotantokapasiteetin kehittämiseen ja suoran linjan rakentamiseen voidaan myöntää henkilöille, joilla on asuinpaikka Liettuassa, tai Liettuaan sijoittautuneille oikeushenkilöille tai Liettuaan sijoittautuneille muiden jäsenvaltioiden oikeushenkilöiden sivuliikkeille tai muille Liettuaan sijoittautuneille muiden jäsenvaltioiden organisaatioille. Tätä varaumaa ei sovelleta vastikkeellisiin tai sopimusperusteisiin sähkön siirtoa ja jakelua koskeviin konsultointipalveluihin (ISIC Rev. 3.1 401 ja CPC 887).

Polttoaineiden tapauksessa sijoittautuminen on pakollista. Polttoaineiden siirtoa, jakelua ja varastointia sekä maakaasun nesteyttämistä koskeva lupa voidaan myöntää ainoastaan Liettuaan sijoittautuneille oikeushenkilöille tai Liettuaan sijoittautuneille muiden jäsenvaltioiden oikeushenkilöiden tai muiden organisaatioiden sivuliikkeille (tytäryrityksille).

Tätä varaumaa ei sovelleta vastikkeellisiin tai sopimusperusteisiin polttoaineiden siirtoa ja jakelua koskeviin konsultointipalveluihin (CPC 713 ja 887).

PL: Energialain mukaan seuraaviin toimintoihin tarvitaan lupa:

i) polttoaineiden tai energian tuotanto, lukuun ottamatta seuraavia: kiinteiden tai kaasumaisten polttoaineiden tuotanto; sähkön tuotanto sähkölähteistä, joiden kokonaiskapasiteetti on enintään 50 MW ja jotka eivät ole uusiutuvia energialähteitä; sähkön ja lämmön yhteistuotanto lähteistä, joiden kokonaiskapasiteetti on enintään 5 MW ja jotka eivät ole uusiutuvia energialähteitä; lämmön tuotanto lähteistä, joiden kokonaiskapasiteetti on enintään 5 MW;

ii) kaasumaisten polttoaineiden varastointi varastointilaitoksiin, maakaasun nesteyttäminen ja nesteytetyn kaasun uudelleen kaasuunnuttaminen nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksissa sekä nestemäisten polttoaineiden varastointi, lukuun ottamatta seuraavia: nestemäisen kaasun paikallinen varastointi laitoksiin, joiden kapasiteetti on pienempi kuin 1 MJ/s, ja nestemäisten polttoaineiden varastointi vähittäiskaupassa;

iii) polttoaineiden tai energian siirto ja jakelu, lukuun ottamatta seuraavia: kaasumaisten polttoaineiden jakelu verkoissa, joiden kapasiteetti on vähemmän kuin 1 MJ/s, ja lämmön siirto tai jakelu, jos asiakkaiden tilaama kokonaiskapasiteetti ei ylitä 5:ttä MW;

iv) polttoaineiden tai energian kauppa, lukuun ottamatta seuraavia: kiinteiden polttoaineiden kauppa; sähkön kauppa käyttämällä laitoksia, joiden jännite on alhaisempi kuin 1 kV ja jotka asiakas omistaa; kaasumaisten polttoaineiden kauppa, jos vuotuisen liikevaihdon arvo ei ylitä 100 000:ta euroa; nestemäisen kaasun kauppa, jos vuotuisen liikevaihdon arvo ei ylitä 10 000:ta euroa; ja kaasumaisten polttoaineiden ja sähkön kauppa, joka tapahtuu tavarapörsseissä sellaisten meklariyritysten välityksellä, jotka välittävät hyödykkeitä 26 päivänä lokakuuta 2000 annetun hyödykepörssilain perusteella, sekä lämmön kauppa, jos asiakkaiden tilaama kokonaiskapasiteetti ei ylitä 5:ttä MW.

Liikevaihtoa koskevia rajoituksia ei sovelleta kaasumaisten polttoaineiden eikä nestemäisen kaasun tukkukaupan palveluihin eikä pullotetun kaasun vähittäiskaupan palveluihin.

Toimivaltainen viranomainen voi myöntää luvan vain sellaiselle hakijalle, jonka liiketoiminnan rekisteröity kotipaikka tai asuinpaikka on ETAn jäsenvaltiossa tai Sveitsin valaliitossa (ISIC Rev. 3.1 040 sekä CPC 63297, 74220 ja 887).

Toimenpiteet:

CZ: Laki nro 458/2000 Kok. liiketoimintaedellytyksistä ja julkishallinnosta energia-aloilla (energialaki).

LT: Liettuan tasavallan maakaasulaki nro VIII-1973, annettu 10 päivänä lokakuuta 2000, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro XI-1564, 1 päivänä elokuuta 2011, viimeisin muutos nro XIII-3140, 25 päivänä kesäkuuta 2020; Sähköä koskeva Liettuan tasavallan laki nro VIII-1881, annettu 20 päivänä heinäkuuta 2000, sellaisena kuin se on muutettuna 7 päivänä helmikuuta 2012 annetulla lailla, viimeisin muutos nro XIII-3336, 20 päivänä lokakuuta 2020; Laki nro XIII-306 välttämättömistä toimenpiteistä kolmansien maiden muiden kuin turvallisten ydinvoimalaitosten aiheuttamilta uhkilta suojautumiseksi, annettu 20 päivänä huhtikuuta 2017, viimeisin muutos nro XIII-2705, 19 päivänä joulukuuta 2019; Liettuan tasavallan uusiutuvia energialähteitä koskeva laki nro XI-1375, annettu 12 päivänä toukokuuta 2011.

PL: Energialaki, annettu 10 päivänä huhtikuuta 1997, 32 ja 33 § .

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

SI: Sähkön ja maakaasun tuotanto, kauppa, toimitukset loppukäyttäjille sekä sähkön ja maakaasun siirto ja jakelu edellyttävät sijoittautumista Euroopan unioniin (ISIC Rev. 3.1 4010 ja 4020 sekä CPC 7131 ja 887).

Toimenpiteet:

SI: Energetski zakon 2014 (energialaki), Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 17/2014; kaivoslaki 2014.

Varauma nro 16 – Maatalous, kalastus ja valmistus

Toimiala – osa-ala:	Maatalous, riistatalous, metsätalous; kotieläintalous ja porotalous, kalastus ja vesiviljely; julkaiseminen, painaminen ja tallenteiden jäljentäminen
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, 1531, 050, 0501, 0502, 221, 222, 323 ja 324 sekä CPC 881, 882 ja 88442
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Suoritevaatimukset
	Ylempi johto ja hallitukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen; Rajat ylittävä palvelukauppa
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

a) Maatalous, riistatalous ja metsätalous (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015 ja 1531 sekä CPC 881)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

IE: Ulkomailla asuvat tarvitsevat luvan myllytoimintaa varten (ISIC Rev. 3.1 1531).

Toimenpiteet:

IE: Agriculture Produce (Cereals) Act, 1933 (maataloustuotantolaki (vilja) vuodelta 1933).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

FI: Ainoastaan poronhoitoalueella asuvat ETAn jäsenvaltion kansalaiset voivat omistaa poroja ja harjoittaa porotaloutta. Yksinoikeuksia voidaan myöntää.

FR: Maatalousosuuskunnan jäsenyys tai sen johtajana toimiminen edellyttää ennakkolupaa (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014 ja 015).

SE: Ainoastaan saamelaiset voivat olla paliskunnan osakkaita ja harjoittaa poronhoitoa.

Toimenpiteet:

FI: Poronhoitolaki (848/1990) 1 luvun 4 § , ja Suomen liittymissopimuksen pöytäkirja N:o 3.

FR: Code rural et de la pêche maritime.

SE: Poronhoitolaki (1971:437) 1 § .

b) Kalastus ja vesiviljely (ISIC Rev. 3.1 050, 0501 ja 0502 sekä CPC 882)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

FR: Ranskan lipun alla purjehtivalle ranskalaiselle alukselle voidaan myöntää kalastuslupa, tai sen voidaan sallia kalastavan kansallisten kiintiöiden perusteella ainoastaan, jos sillä on tosiasiallinen taloudellinen yhteys Ranskan alueeseen ja aluksen toimintaa ohjataan ja valvotaan Ranskan alueella sijaitsevasta pysyvästä toimipaikasta (ISIC Rev. 3.1 050 ja CPC 882).

Toimenpiteet:

FR: Code rural et de la pêche maritime.

c) Valmistus – Julkaiseminen, painaminen ja tallenteiden jäljentäminen (ISIC Rev. 3.1 221, 222, 323 ja 324 sekä CPC 88442)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa: Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

LV: Ainoastaan Latviassa muodostetut oikeushenkilöt ja latvialaiset luonnolliset henkilöt voivat perustaa ja kustantaa joukkotiedotusvälineitä. Sivuliikkeitä ei sallita (CPC 88442).

Toimenpiteet:

LV: Laki lehdistöstä ja muista joukkotiedotusvälineistä, 8 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo, Suosituimmuuskohtelu:

DE: Kaikkien julkisesti levitettävien tai painettavien sanomalehtien, aikakauslehtien ja -julkaisujen on ilmoitettava selkeästi ”vastaava päätoimittaja” (luonnollisen henkilön täydellinen nimi ja osoite). Vastaavan päätoimittajan saatetaan edellyttää asuvan pysyvästi Saksassa, Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai ETA-valtiossa. Aluehallinnon toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia (ISIC Rev. 3.1 22).

Toimenpiteet:

DE:

Aluetaso:

Gesetz über die Presse Baden-Württemberg (LPG BW);

Bayerisches Pressegesetz (BayPrG);

Berliner Pressegesetz (BlnPrG);

Brandenburgisches Landespressegesetz (BbgPG);

Gesetz über die Presse Bremen (BrPrG);

Hamburgisches Pressegesetz;

Hessisches Pressegesetz (HPresseG);

Landespressegesetz für das Land Mecklenburg-Vorpommern (LPrG M-V);

Niedersächsisches Pressegesetz (NPresseG);

Pressegesetz für das Land Nordrhein-Westfalen (Landespressegesetz NRW);

Landesmediengesetz (LMG) Rheinland-Pfalz;

Saarländisches Mediengesetz (SMG);

Sächsisches Gesetz über die Presse (SächsPresseG);

Pressegesetz für das Land Sachsen-Anhalt (Landespressegesetz);

Gesetz über die Presse Schleswig-Holstein (PressG SH);

Thüringer Pressegesetz (TPG).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

IT: Italia sallii Chilen kansalaisten ja chileläisten yritysten harjoittaa näitä toimintoja samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Chile sallii Italian kansalaisten ja italialaisten yritysten harjoittaa näitä toimintoja. Italia sallii chileläisten sijoittajien omistaa enemmän kuin 49 prosenttia italialaisen kustannusyhtiön pääomasta ja äänioikeuksista samoin ehdoin ja siinä määrin kuin Chile sallii italialaisten sijoittajien omistaa enemmän kuin 49 prosenttia chileläisen kustannusyhtiön pääomasta ja äänioikeuksista (ISIC Rev. 3.1 221 ja 222).

Toimenpiteet:

IT: Laki 416/1981, 1 § (ja myöhemmät muutokset).

Sijoitusten vapauttaminen – Ylempi johto ja hallitukset:

PL: Sanoma- ja aikakauslehtien päätoimittajaan sovelletaan kansalaisuusvaatimusta (ISIC Rev. 3.1 221 ja 222).

Toimenpiteet:

PL: Lehdistölaki, annettu 26 päivänä tammikuuta 1984, Puolan virallinen lehti nro 5, kohta 24, sekä myöhemmät muutokset.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

SE: Luonnollisten henkilöiden, jotka omistavat Ruotsissa painettavia ja julkaistavia aikakauslehtiä, on asuttava Ruotsissa tai oltava ETAn jäsenvaltion kansalaisia. Jos tällaisten aikakauslehtien omistajat ovat oikeushenkilöitä, niiden on oltava sijoittautuneita ETA-alueelle. Ruotsissa painettavilla ja julkaistavilla

aikakauslehdillä sekä teknisillä tallenteilla on oltava vastaava päätoimittaja, jolla on oltava kotipaikka Ruotsissa (ISIC Rev. 3.1 22 ja CPC 88442).

Toimenpiteet:

SE: Lehdistönvapauslaki (1949:105),

Sananvapausperustuslaki (1991: 1469) ja

Laki lehdistönvapauslakia ja sananvapausperustuslakia koskevista määräyksistä (1991: 1559).

([1]) Tätä varaumaa sovellettaessa:

a) ”sisäisellä lainsäädännöllä” tarkoitetaan tietyn jäsenvaltion ja Euroopan unionin lainsäädäntöä;

b) ”kansainvälisellä julkisoikeudella” tarkoitetaan kansainvälistä julkisoikeutta, Euroopan unionin oikeutta lukuun ottamatta ja mukaan lukien kansainvälisillä sopimuksilla ja yleissopimuksilla vahvistettu oikeus sekä kansainvälinen tapaoikeus;

c) ”oikeudellisilla neuvonnalla” tarkoitetaan muun muassa neuvonnan antamista asiakkaille ja neuvottelua asiakkaiden kanssa asioissa, mukaan lukien liiketoimet, suhteet ja riidat, joihin liittyy lain soveltamista tai tulkintaa; osallistumista asiakkaiden kanssa tai näiden puolesta neuvotteluihin ja muihin toimiin kolmansien osapuolten kanssa tällaisissa asioissa; sekä kokonaan tai osittain lakiin perustuvien asiakirjojen laatimista ja kaikenlaisten asiakirjojen tarkastamista laissa säädettyjä tarkoituksia varten ja sen vaatimusten mukaisesti;

d) ”oikeudellisella edustuksella” tarkoitetaan muun muassa hallintovirastoille, tuomioistuimille tai muille asianmukaisesti asetetuille virallisille lainkäyttöelimille toimitettavien asiakirjojen laatimista; ja esiintymistä hallintovirastoissa, tuomioistuimissa ja muissa asianmukaisesti asetetuissa lainkäyttöelimissä käytävissä menettelyissä;

e) ”oikeudellisilla välimies-, välitys- ja sovittelupalveluilla” tarkoitetaan välimiehelle, välittäjälle tai sovittelijalle esitettävien asiakirjojen valmistelua ja valmistautumista ja esiintymistä välimiehen, välittäjän tai sovittelijan johdolla käsiteltävissä riita-asioissa, jotka edellyttävät lain soveltamista ja tulkintaa; se ei kata välimies-, välitys- ja sovittelupalveluja sellaisissa riita-asioissa, joihin ei liity lain soveltamista ja tulkintaa ja jotka kuuluvat liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyviin palveluihin; se ei myöskään sisällä välimiehenä, välittäjänä tai sovittelijana toimimista; alaryhmänä kansainvälisillä välimies-, välitys- tai sovittelupalveluilla tarkoitetaan samoja palveluja silloin, kun riidassa on osapuolia kahdesta tai useammasta maasta.

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1001, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, Euroopan unionin tavaramerkistä (EUVL L 154, 16.6.2017, s. 1).

([3]) Neuvoston asetus (EY) N:o 6/2002, annettu 12 päivänä joulukuuta 2001, yhteisömallista (EYVL L 3, 5.1.2002, s. 1).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietyntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta (EUVL L 182, 29.6.2013, s. 19).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/43/EY, annettu 17 päivänä toukokuuta 2006, tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten lakisääteisestä tilintarkastuksesta, direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 84/253/ETY kumoamisesta (EUVL L 157, 9.6.2006, s. 87).

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1008/2008, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä (EUVL L 293, 31.10.2008, s. 3).

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 80/2009, annettu 14 päivänä tammikuuta 2009, tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä koskevista käytännesäännöistä ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2299/89 kumoamisesta (EUVL L 35, 4.2.2009, s. 47).

([8]) Neuvoston direktiivi 96/67/EY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1996, pääsystä maahuolinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla (EYVL L 272, 25.10.1996, s. 36).

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 952/2013, annettu 9 päivänä lokakuuta 2013, unionin tullikoodeksista (EUVL L 269, 10.10.2013, s. 1).

([10]) Neuvoston direktiivi 92/106/ETY, annettu 7 päivänä joulukuuta 1992, tietynlaisia jäsenvaltioiden välisiä tavaroiden yhdistettyjä kuljetuksia koskevista yhteisistä säännöistä (EYVL L 368, 17.12.1992, s. 38).

Lisäys 17-A-2

CHILEN LUETTELO

1. ”Kuvauksessa” esitetään sen toimenpiteen ei-sitova yleinen kuvaus, jonka osalta merkintä tehdään.

2. Tämän sopimuksen 17.14 ja 18.8 artiklan mukaisesti sopimuksen III osan artikloja, jotka on yksilöity merkinnän osassa ”Asianomaiset velvoitteet”, ei sovelleta lain, määräyksen tai muun toimenpiteen vaatimustenvastaisiin osiin, jotka on yksilöity kyseisen merkinnän osassa ”Toimenpiteet”.

Toimiala:	Kaikki
Osa-ala:	
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoittaminen)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Asetus 1.939, Virallinen lehti, 10. marraskuuta 1977, Valtion omaisuuden hankintaa, hallinnointia ja luovuttamista koskevat säännöt, I osasto (Decreto Ley 1.939, Diario Oficial, noviembre 10, 1977, Normas sobre adquisición, administración y disposición de bienes del Estado, Título I) Ulkoasiainministeriön laintasoinen asetus (D.F.L.) 4, Virallinen lehti, 10. marraskuuta 1967 (Decreto con Fuerza de Ley (D.F.L.) 4 del Ministerio de Relaciones Exteriores, Diario Oficial, noviembre 10, 1967)
Kuvaus:	Sijoittaminen Chile voi luovuttaa valtion maan omistuksen tai sitä koskevat muut oikeudet ainoastaan chileläisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille, paitsi jos sovelletaan sovellettavia lakisääteisiä poikkeuksia, kuten asetusta 1.939 (Decreto Ley 1.939). Tässä yhteydessä ”valtion maalla” tarkoitetaan valtion omistamaa maata 10 kilometriin saakka rajasta ja viiteen kilometriin saakka rantaviivasta mitattuna korkeanveden rajasta. Kiinteää omaisuutta, joka sijaitsee ulkoasiainministeriön vuoden 1967 laintasoisessa asetuksessa D.F.L. 4 (D.F.L. 4 del Ministerio de Relaciones Exteriores, 1967) rajavyöhykealueeksi julistetulla alueella, eivät saa ostaa omaisuutena eivätkä missään muussakaan muodossa 1) luonnolliset henkilöt, jotka ovat naapurimaan kansalaisia, 2) oikeushenkilöt, joiden päätoimipaikka on naapurimaassa, 3) oikeushenkilöt, joiden pääomasta vähintään 40 prosenttia on sellaisten luonnollisten henkilöiden omistuksessa, jotka ovat naapurimaan kansalaisia, tai 4) oikeushenkilöt, jotka ovat tällaisten luonnollisten henkilöiden tosiasiallisessa määräysvallassa. Riippumatta siitä, mitä edellä määrätään, tätä rajoitusta ei saa soveltaa, jos kansalliseen etuun perustuvassa asetuksessa (Decreto Supremo) myönnetään poikkeus.
Toimiala:	Kaikki

Osa-ala:	
Asianomaiset velvoitteet:	Suoritevaatimukset (sijoittaminen)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Työ- ja sosiaaliministeriön laintasoinen asetus (D.F.L.) 1, Virallinen lehti, 24. tammikuuta 1994, Työlaki, johdanto-osa, I osa, III luku (D.F.L. 1 del Ministerio del Trabajo y Previsión Social, Diario Oficial, enero 24, 1994, Código del Trabajo, Título Preliminar, Libro I, Capítulo III)
Kuvaus:	Sijoittaminen Saman työnantajan palveluksessa työskentelevistä työntekijöistä vähintään 85 prosentin on oltava chileläisiä luonnollisia henkilöitä tai ulkomaalaisia, jotka ovat asuneet enemmän kuin viisi vuotta Chilessä. Tätä sääntöä sovelletaan työnantajiin, joilla on työsopimussuhteessa (*contrato de trabajo* ([1])) enemmän kuin 25 työntekijää. Määräystä ei sovelleta teknisiin asiantuntijoihin, sellaisena kuin työvoimayksikkö (Dirección del Trabajo) on ne määritellyt. Työntekijäksi katsotaan luonnollinen henkilö, joka tarjoaa aineettomia tai aineellisia palveluja alisteisessa tai riippuvuussuhteessa työsopimuksen mukaisesti.
Toimiala:	Viestintä
Osa-ala:	
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa) Suosituimmuuskohtelu (sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa) Suoritevaatimukset (sijoittaminen) Ylempi johto ja hallitukset (sijoittaminen) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Laki 18.838, Virallinen lehti, 30. syyskuuta 1989, Kansallinen televisioneuvosto, I, II ja III osasto (Ley 18.838, Diario Oficial, septiembre 30, 1989, Consejo Nacional de Televisión, Títulos I, II y III) Laki 18.168, Virallinen lehti, 2. lokakuuta 1982, Yleinen viestintälaki, I, II ja III osasto (Ley 18.168, Diario Oficial, octubre 2, 1982, Ley General de Telecomunicaciones, Títulos I, II y III) Laki 19.733, Virallinen lehti, 4. kesäkuuta 2001, Mielipiteen, tiedottamisen ja journalismin harjoittamisen vapautta koskeva laki, I ja III osasto (Ley 19.733, Diario Oficial, junio 4, 2001, Ley sobre las Libertades de Opinión e Información y Ejercicio del Periodismo, Títulos I y III)
Kuvaus:	Sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa Sosiaalisen viestintävälineen (esimerkiksi väline, joka lähettää säännöllisesti ääntä, tekstiä tai kuvia, tai kansallinen uutistoimisto) omistajalla on luonnollisen henkilön tapauksessa oltava kotipaikka Chilessä ja oikeushenkilön tapauksessa sen on oltava

perustettu siten, että sillä on Chilessä kotipaikka tai edustusto, joka on valtuutettu toimimaan Chilen alueella.

Ainoastaan Chilen kansalaiset voivat toimia tällaisen oikeushenkilön toimitusjohtajana, hallinnoijana tai oikeudellisena edustajana.

Henkilön, jolla on toimilupa tarjota a) yleisiä telepalveluja, b) välillisiä telepalveluja, joita tarjotaan telepalveluille tätä tarkoitusta varten perustettujen laitosten ja verkostojen kautta, ja c) ääniradiolähetyksiä, on oltava oikeushenkilö, joka on perustettu Chilessä ja jolla on kotipaikka Chilessä.

Ainoastaan Chilen kansalaiset voivat toimia tällaisen oikeushenkilön toimitusjohtajana, johtajana, hallinnoijana tai oikeudellisena edustajana.

Julkisen yleisradiotoiminnan hallituksessa voi olla ulkomaalaisia, jos he eivät ole enemmistönä.

Sosiaalisen viestintävälineen oikeudellisessa vastuussa olevan johtajan ja hänen sijaisensa on oltava chileläinen, jonka koti- ja asuinpaikka on Chilessä, paitsi jos sosiaalinen viestintäväline käyttää muuta kieltä kuin espanjaa.

Sellaisten oikeushenkilöiden, joiden pääomasta yli 10 prosenttia on ulkomaalaisten hallussa, pyytämä julkisia yleisradiolähetyksiä koskeva toimilupa on myönnettävä ainoastaan, jos etukäteen toimitetaan näyttö siitä, että kyseisille hakijoille Chilessä myönnettäviä oikeuksia ja velvollisuuksia vastaavat oikeudet ja velvollisuudet myönnetään Chilen kansalaisille niiden alkuperämaassa.

Kansallinen televisioneuvosto (Consejo Nacional de Televisión) voi vaatia yleisesti, että julkisten (avoimien) televisiokanavien kautta lähetettyjen ohjelmien sisällöstä 40 prosenttia on tuotettu Chilessä.

Toimiala: Energia

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoittaminen)

Suoritevaatimukset (sijoittaminen)

Hallintotaso: Keskushallinto

Toimenpiteet: Chilen tasavallan poliittinen perustuslaki, III luku (Constitución Política de la República de Chile, Capítulo III)

Laki 18.097, Virallinen lehti, 21. tammikuuta 1982, Kaivostoimilupia koskeva perustuslakia täydentävä laki, I, II ja III osasto (Ley 18.097, Diario Oficial, enero 21, 1982, Orgánica Constitucional sobre Concesiones Mineras, Títulos I, II y III)

Laki 18.248, Virallinen lehti, 14. lokakuuta 1983, Kaivoslaki, I ja II osasto (Ley 18.248, Diario Oficial, octubre 14, 1983, Código de Minería, Títulos I y II)

Laki 16.319, Virallinen lehti, 23. lokakuuta 1965, Laki Chilen ydinenergiakomission perustamisesta, I, II ja III osasto (Ley 16.319, Diario Oficial, octubre 23, 1965, Crea la Comisión Chilena de Energía Nuclear, Títulos I, II y III)

Kuvaus: Sijoittaminen

Nestemäisten tai kaasumaisten hiilivetyjen, minkä tahansa kansallisen lainkäyttövallan alaisten merenalueiden esiintymien ja minkä tahansa kokonaan tai osittain kansallisen

turvallisuuden kannalta tärkeillä louhinta-alueilla, jotka luokitellaan yksinomaan laissa, olevien esiintymien etsintä, hyödyntäminen ja käsittely (*beneficio*) voivat edellyttää hallinnollisia lupia tai erityisiä toimenpidesopimuksia sellaisten vaatimusten ja ehtojen mukaisesti, jotka määritellään kussakin tapauksessa asetuksella. Selvyyden vuoksi todetaan, että käsitteeseen käsittely (*beneficio*) ei sisälly tässä kohdassa mainittujen energiamateriaalien varastointi, kuljetus tai jalostus.

Ydinenergian tuotantoa rauhanomaisiin tarkoituksiin voi harjoittaa vain Chilen ydinenergiakomissio (Comisión Chilena de Energía Nuclear) tai kyseinen komissio yhdessä kolmansien osapuolten kanssa tämän myöntämän luvan nojalla. Jos kyseinen komissio myöntää tällaisen luvan, se voi määrittää luvan ehdot.

Toimiala: Louhinta

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoittaminen)

Suoritevaatimukset (sijoittaminen)

Hallintotaso: Keskushallinto

Toimenpiteet: Chilen tasavallan poliittinen perustuslaki, III luku (Constitución Política de la República de Chile, Capítulo III)

Laki 18.097, Virallinen lehti, 21. tammikuuta 1982, Kaivostoimilupia koskeva perustuslakia täydentävä laki, I, II ja III osasto (Ley 18.097, Diario Oficial, enero 21, 1982, Orgánica Constitucional sobre Concesiones Mineras, Títulos I, II y III)

Laki 18.248, Virallinen lehti, 14. lokakuuta 1983, Kaivoslaki, I ja III osasto (Ley 18.248, Diario Oficial, octubre 14, 1983, Código de Minería, Títulos I y III)

Laki 16.319, Virallinen lehti, 23. lokakuuta 1965, Laki Chilen ydinenergiakomission perustamisesta, I, II ja III osasto (Ley 16.319, Diario Oficial, octubre 23, 1965, Crea la Comisión Chilena de Energía Nuclear, Títulos I, II y III)

Kuvaus: Sijoittaminen

Litiumin, minkä tahansa kansallisen lainkäyttövallan alaisten merenalueiden esiintymien ja minkä tahansa kokonaan tai osittain kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeillä louhinta-alueilla, jotka luokitellaan yksinomaan laissa, olevien esiintymien etsintä, hyödyntäminen ja käsittely (*beneficio*) voivat edellyttää hallinnollisia lupia tai erityisiä toimenpidesopimuksia sellaisten vaatimusten ja ehtojen mukaisesti, jotka määritellään kussakin tapauksessa asetuksella.

Chilellä on mineraalituotteiden osalta oikeus ensimmäiseen markkinahintaiseen tarjoukseen ja ehtojen määrittämiseen, jos ne sisältävät merkittäviä määriä toriumia ja uraania.

Selkeyden vuoksi todetaan, että Chile voi vaatia tuottajia erottamaan louhintatuotteista seuraavien osuudet:

a) nestemäiset tai kaasumaiset hiilivedyt;

b) litium;

c) mitkä tahansa kansallisen lainkäyttövallan alaiset merialueiden esiintymät; ja

d) tällaisissa louhintatuotteissa suurina määrinä esiintyvät mitkä tahansa kokonaan tai osittain kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeillä louhinta-alueilla, jotka luokitellaan yksinomaan laissa, sijaitsevat esiintymät, jotka voidaan erottaa taloudellisesti ja teknisesti valtiolle toimitettavaksi tai valtion puolesta myytäväksi. Tällöin ”erottamisella taloudellisesti ja teknisesti” tarkoitetaan, että kustannukset, jotka aiheutuvat a, b ja c alakohdassa tarkoitettujen neljän aineen talteen ottamisesta luotettavalla teknisellä prosessilla ja niiden kaupallistamisesta ja toimittamisesta, ovat alhaisemmat kuin niiden kaupallinen arvo.

Selkeyden vuoksi todetaan, että menettelyt hallinnollisten lupien myöntämiseksi ja toimenpidesopimusten tekemiseksi, jos niitä sovelletaan, eivät sinänsä tarkoita ulkomaisten sijoittajien syrjivää kohtelua. Jos Chile kuitenkin päättää hyödyntää jotain edellä manituista louhintaresursseista kilpailutusmenettelyllä, jossa sijoittajille myönnetään toimilupa tai niiden kanssa tehdään erityinen toimenpidesopimus, päätös perustuu ainoastaan kilpailutetun, avoimen ja syrjimättömän tarjouskilpailumenettelyn ehtoihin.

Jos sopimuksen tai toimiluvan ehdoista ei muuta johdu, sopimuksella tai toimiluvalla kokonaan tai osittain tehty oikeuksien siirto tai luovuttaminen ei ole riippuvainen oikeuksien hankkijan kansalaisuudesta.

Kun on kyse louhituista luonnossa esiintyvistä ydinmateriaaleista ja litiumista ja niiden rikasteista, johdannaisista tai yhdisteistä, vain Chilen ydinenergiakomissio (Comisión Chilena de Energía Nuclear) tai sen myöntämän luvan nojalla toimivat osapuolet voivat toteuttaa oikeustoimia tai olla oikeustoimen osapuoli.

Toimiala:	Kalastus
Osa-ala:	Vesiviljely
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoittaminen)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Asetus 430, vuoden 1989 lain 18.892 konsolidoitu, yhteensovitettu ja systemaattisesti järjestetty teksti ja sen muutokset, Kalastus- ja vesiviljelyalan yleislaki, Virallinen lehti, 21. tammikuuta 1992, I ja VI osasto (Decreto 430 fija el texto refundido, coordinado y sistematizado de la ley Nº 18.892, de 1989 y sus modificaciones, Ley General de Pesca y Acuicultura Ley 18.892, Diario Oficial, enero 21, 1992, Títulos I y VI)
Kuvaus:	Sijoittaminen Vain chileläiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka on perustettu Chilen lainsäädännön mukaisesti, sekä ulkomaalaiset, jotka asuvat maassa pysyvästi, voivat saada luvan tai toimiluvan vesiviljelyn harjoittamiseen.
Toimiala:	Kalastus ja siihen liittyvä toiminta
Osa-ala:	
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa) Suosituimmuuskohtelu (sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa) Ylempi johto ja hallitukset (sijoittaminen)

Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)

Hallintotaso: Keskushallinto

Toimenpiteet: Asetus 430, vuoden 1989 lain 18.892 konsolidoitu, yhteensovitettu ja systemaattisesti järjestetty teksti ja sen muutokset, Kalastus- ja vesiviljelyalan yleislaki, Virallinen lehti, 21. tammikuuta 1992, I, III, IV ja IX osasto (Decreto 430 fija el texto refundido, coordinado y sistematizado de la ley N° 18.892, de 1989 y sus modificaciones, Ley General de Pesca y Acuicultura, diario oficial, enero 21, 1992, Títulos I, III, IV y IX)

Asetus 2.222, Virallinen lehti, 31. toukokuuta 1978, Merenkulkulaki, I ja II osasto (Decreto Ley 2.222, Diario Oficial, mayo 31, 1978, Ley de Navegación, Títulos I y II)

Kuvaus: Sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa

Vain chileläiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka on perustettu Chilen lainsäädännön mukaisesti, sekä ulkomaalaiset henkilöt, jotka asuvat maassa pysyvästi, voivat saada luvan pyytää hydrobiologisia lajeja.

Vain chileläisillä aluksilla on lupa kalastaa Chilen sisävesillä, aluevesillä ja talousvyöhykkeellä. ”Chileläiset alukset” määritellään merenkulkulaissa (Ley de Navegación). Teollisen pyyntikalastuksen harjoittaminen edellyttää aluksen rekisteröimistä Chilessä ennakolta.

Vain chileläiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt voivat rekisteröidä aluksen Chilessä. Oikeushenkilön on oltava perustettu Chilessä ja sen ensisijaisen kotipaikan ja tosiasiallisen toimipaikan on oltava Chilessä. Toimitusjohtajan, johtajan ja valtaosan päälliköistä ja hallinnoijista on oltava chileläisiä luonnollisia henkilöitä. Lisäksi chileläisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden hallussa on oltava yli 50 prosenttia sen osakepääomasta. Tällöin oikeushenkilön, jolla on omistusosuus toisesta aluksen omistavasta oikeushenkilöstä, on täytettävä kaikki edellä mainitut vaatimukset.

Osuuskunta (*comunidad*) voi rekisteröidä aluksen, jos 1) valtaosa yhteisomistajista on chileläisiä, joiden koti- ja asuinpaikka on Chilessä, 2) hallinnoijat ovat chileläisiä luonnollisia henkilöitä ja 3) valtaosa osuuskuntaan (*comunidad*) liittyvistä äänioikeuksista kuuluu chileläisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille. Tällöin oikeushenkilön, jolla on omistusosuus aluksen omistavasta osuuskunnasta (*comunidad*), on oltava kaikkien edellä mainittujen vaatimusten mukainen.

Ennen 30 päivää kesäkuuta 1991 Chilessä rekisteröidyn kalastusaluksen omistajaan (luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö) ei sovelleta edellä mainittua kansalaisuutta koskevaa vaatimusta.

Tapauksissa, joissa toinen valtio on myöntänyt chileläisille aluksille vastavuoroisen luvan, meriviranomaisten nimenomaisesti valtuuttamat kalastusalukset voidaan laissa suotujen valtuuksien mukaisesti vapauttaa edellä mainituista vaatimuksista samanlaisin ehdoin kuin kyseinen valtio noudattaa chileläisten alusten kohdalla.

Pienimuotoisen kalastustoiminnan (*pesca artesanal*) harjoittaminen edellyttää rekisteröintiä pienimuotoisen kalastuksen rekisteriin (Registro de Pesca Artesanal). Pienimuotoisen kalastustoiminnan (*pesca artesanal*) rekisteröintiin myönnetään lupa ainoastaan chileläisille luonnollisille henkilöille sekä ulkomaisille luonnollisille henkilöille, jotka asuvat maassa pysyvästi, tai edellä mainittujen henkilöiden muodostamille chileläisille oikeushenkilöille.

Toimiala:	Erikoistuneet palvelut
Osa-ala:	Tulliasioitsijat (agentes de aduana) ja tulliasiamiehet (despachadores de aduana)
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Valtiovarainministeriön laintasoinen asetus (D.F.L.) 30, Virallinen lehti, 13. huhtikuuta 1983, IV osa (D.F.L. 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, abril 13, 1983, Libro IV) Valtiovarainministeriön laintasoinen asetus (D.F.L.) 2, 1998 (D.F.L. 2 del Ministerio de Hacienda, 1998)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Vain chileläiset luonnolliset henkilöt, joilla on asuinpaikka Chilessä, voivat toimia tulliasiamiehinä (*despachadores de aduana*) tai tulliasioitsijoina (*agentes de aduana*) Chilen alueella.
Toimiala:	Tutkinta- ja turvallisuuspalvelut
Osa-ala:	Vartiointipalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Sisäministeriön asetus 1.773, Virallinen lehti, 14. marraskuuta 1994 (Decreto 1.773 del Ministerio del Interior, Diario Oficial, noviembre 14, 1994)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Vain Chilen kansalaiset ja Chilessä pysyvästi asuvat voivat tarjota yksityisten vartijoiden palveluja.
Toimiala:	Yrityspalvelut
Osa-ala:	Tutkimuspalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Puolustusministeriön asetus 711, Virallinen lehti, 15. lokakuuta 1975 (Decreto Supremo 711 del Ministerio de Defensa Nacional, Diario Oficial, octubre 15, 1975)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Ulkomaisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden, jotka aikovat tehdä tutkimusta Chilen 200 mailin merialueella, on toimitettava asiaa koskeva pyyntö kuusi kuukautta etukäteen Chilen armeijan hydrografiselle laitokselle (Instituto Hidrográfico de la Armada de Chile) ja noudatettava vastaavassa säädöksessä vahvistettuja vaatimuksia. Chileläisten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden on toimitettava asiaa koskeva pyyntö kolme kuukautta etukäteen Chilen armeijan hydrografiselle

	laitokselle (Instituto Hidrográfico de la Armada de Chile) ja noudatettava vastaavassa säädöksessä vahvistettuja vaatimuksia.
Toimiala:	Yrityspalvelut
Osa-ala:	Tutkimuspalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Talous-, kehitys- ja jälleenrakennusministeriön laintasoinen asetus (D.F.L.) 11, Virallinen lehti, 5. joulukuuta 1968 (D.F.L. 11 del Ministerio de Economía, Fomento y Reconstrucción, Diario Oficial, diciembre 5, 1968) Ulkoasiainministeriön asetus 559, Virallinen lehti, 24. tammikuuta 1968 (Decreto 559 del Ministerio de Relaciones Exteriores, Diario Oficial, enero 24, 1968) Ulkoasiainministeriön laintasoinen asetus (D.F.L.) 83, Virallinen lehti, 27. maaliskuuta 1979 (D.F.L. 83 del Ministerio de Relaciones Exteriores, Diario Oficial, marzo 27, 1979) Ulkoasiainministeriön asetus 1166, Virallinen lehti, 20. heinäkuuta 1999 (Decreto Supremo 1166 del Ministerio de Relaciones Exteriores, Diario Oficial, julio 20, 1999)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Ulkomaisia oikeushenkilöitä edustavien luonnollisten henkilöiden ja ulkomailla asuvien luonnollisten henkilöiden, jotka aikovat tehdä tieteellisiä tai teknisiä tutkimuksia tai harjoittaa vuorikiipeilyä Chilen rajaan ulottuvilla alueilla, on haettava asianmukaista lupaa kyseisten luonnollisten henkilöiden kotimaassa sijaitsevasta Chilen konsulaatista. Chilen konsuli lähettää hakemuksen suoraan valtion rajoista vastaavaan kansalliseen virastoon (Dirección Nacional de Fronteras y Límites del Estado). Virasto voi määrätä, että yksi tai useampi chileläinen luonnollinen henkilö, joka työskentelee asiaan liittyvällä alalla, osallistuvat tutkimusmatkaan voidakseen tutustua tutkimuksiin. Valtion rajoista vastaavan kansallisen viraston operatiivinen osasto (Departamento de Operaciones de la Dirección Nacional de Fronteras y Límites del Estado) tekee päätöksen sellaisen maantieteellisen tai tieteellisen tutkimuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä, jonka ulkomainen oikeushenkilö tai luonnollinen henkilö aikoo toteuttaa Chilessä. Valtion rajoista vastaava kansallinen virasto (Dirección Nacional de Fronteras y Límites del Estado) hyväksyy kaikki tieteelliset ja tekniset tutkimukset sekä vuorikiipeilyn, joita ulkomailla toimivat ulkomaiset oikeushenkilöt tai ulkomailla asuvat luonnolliset henkilöt aikovat tehdä Chilen rajaan ulottuvilla alueilla, ja valvovat niitä.
Toimiala:	Yrityspalvelut
Osa-ala:	Yhteiskuntatieteiden tutkimus
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Laki 17.288, Virallinen lehti, 4. helmikuuta 1970, V osasto (Ley 17.288, Diario Oficial, febrero 4, 1970, Título V)

	Opetusministeriön asetus 484, Virallinen lehti, 2. huhtikuuta 1991 (Decreto Supremo 484 del Ministerio de Educación, Diario Oficial, abril 2, 1991)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Ulkomaisten oikeushenkilöiden ja luonnollisten henkilöiden, jotka aikovat tehdä antropologisia, arkeologisia tai paleontologisia kaivauksia, tutkimuksia tai kokeita tai kerätä antropologista, arkeologista tai paleontologista materiaalia, on haettava lupaa kansalliselta muistomerkkien neuvostolta (Consejo de Monumentos Nacionales). Luvan saamiseksi tutkimuksesta vastaavan henkilön on tultava luotettavasta tiedelaitoksesta ja tehtävä yhteistyötä valtion omistaman chileläisen tiedelaitoksen tai chileläisen yliopiston kanssa. Tällainen lupa voidaan myöntää 1) chileläisille tutkijoille, joilla on asianmukainen tiedetausta arkeologian, antropologian tai paleontologian alalla ja tarvittaessa asianmukaiset todisteet siitä ja jotka ovat käynnistäneet tutkimushankkeen, jolla on asianmukainen institutionaalinen rahoitus ja 2) ulkomaisille tutkijoille edellyttäen, että he tulevat luotettavasta tiedelaitoksesta ja tekevät yhteistyötä valtion omistaman chileläisen tiedelaitoksen tai chileläisen yliopiston kanssa. Kansallisen muistomerkkien neuvoston (Consejo de Monumentos Nacionales) hyväksymillä museojohtajilla ja -kuraattoreilla, ammattimaisilla arkeologeilla, antropologeilla tai paleontologeilla, tapauksen mukaan, sekä Chilen arkeologiyhdistyksen (Sociedad Chilena de Arqueología) jäsenillä on valtuudet tehdä kulttuuriperintöön liittyvää suojelutyötä. Suojelutyöhön sisältyy arkeologisten, antropologisten tai paleontologisten artefaktien tai erittäin uhanalaisten lajien kiireellinen säilyttäminen.
Toimiala:	Yrityspalvelut
Osa-ala:	Painaminen, julkaiseminen ja niihin liittyvä toiminta
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoittaminen) Suosituimmuuskohtelu (sijoittaminen) Ylempi johto ja hallitukset (sijoittaminen)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Laki 19.733, Virallinen lehti, 4. kesäkuuta 2001, Mielipiteen, tiedottamisen ja journalismin harjoittamisen vapautta koskeva laki, I ja III osasto (Ley 19.733, Diario Oficial, junio 4, 2001, Ley sobre las Libertades de Opinión e Información y Ejercicio del Periodismo, Títulos I y III)
Kuvaus:	Sijoittaminen Sosiaalisen viestintävälineen (esimerkiksi sanomalehti, aikakauslehti tai säännöllisesti julkaistava artikkeli, jonka julkaisuosoite on Chilessä, tai kansallinen uutistoimisto) omistajalla on luonnollisen henkilön tapauksessa oltava kotipaikka Chilessä ja oikeushenkilön tapauksessa sen on oltava perustettu siten, että sillä on Chilessä kotipaikka tai edustusto, joka on valtuutettu toimimaan Chilen alueella. Ainoastaan Chilen kansalaiset voivat toimia edellä kuvatun oikeushenkilön toimitusjohtajana, hallinnoijana tai oikeudellisena edustajana. Oikeudellisessa vastuussa olevan johtajan ja hänen sijaisensa on oltava Chilen kansalainen, jonka koti- ja asuinpaikka on Chilessä. Chilen kansalaisuutta ei vaadita, jos

	sosiaalinen viestintäväline käyttää muuta kieltä kuin espanjaa.
Toimiala:	Ammatilliset palvelut
Osa-ala:	Laskentatoimen, tilintarkastus-, kirjanpito- ja veroneuvontapalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Laki 18.046, Virallinen lehti, 22. lokakuuta 1981, Yhtiölaki, V osasto (Ley 18.046, Diario Oficial, octubre 22, 1981, Ley de Sociedades Anónimas, Título V) Valtiovarainministeriön asetus 702, Virallinen lehti, 6. heinäkuuta 2012, Yhtiölaki (Decreto Supremo 702 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, julio 6, 2012, Reglamento de Sociedades Anónimas) Asetus 1.097, Virallinen lehti, 25. heinäkuuta 1975, I, II, III ja IV osasto (Decreto Ley 1.097, Diario Oficial, julio 25, 1975, Títulos I, II, III y IV) Asetus 3.538, Virallinen lehti, 23. joulukuuta 1980, I, II, III ja IV osasto (Decreto Ley 3.538, Diario Oficial, diciembre 23, 1980, Títulos I, II, III y IV) Pankkien ja rahoituslaitosten valvontalaitoksen yleiskirje 2.714, 6. lokakuuta 1992, ja yleiskirje 1, 17. tammikuuta 1989, päivitetyn kokoelman 19 luku, Ulkopuolisia tilintarkastajia koskevat vaatimukset (Circular 2.714, octubre 6, 1992; Circular 1, enero 17, 1989; Capítulo 19 de la Recopilación Actualizada de Normas de la Superintendencia de Bancos e Instituciones Financieras sobre Auditores Externos) Arvopaperien ja vakuutusten valvontalaitoksen yleiskirje 327, 29. kesäkuuta 1983, ja yleiskirje 350, 21. lokakuuta 1983 (Circular 327, junio 29, 1983 y Circular 350, octubre 21, 1983, de la Superintendencia de Valores y Seguros)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Rahoituslaitosten ulkopuoliset tilintarkastajat on rekisteröitävä rahoitusmarkkinakomission (Comisión para el Mercado Financiero) ylläpitämään ulkopuolisten tilintarkastajien rekisteriin. Kyseiseen rekisteriin voidaan kirjata ainoastaan chileläiset oikeushenkilöt, jotka ovat laillisesti perustettuja henkilöyhtiöitä (*sociedades de personas*) tai järjestöjä (*asociaciones*), joiden päätoimiala on tilintarkastus.
Toimiala:	Ammatilliset palvelut
Osa-ala:	Lakiasiainpalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Tuomioistuimia koskeva perustuslakia täydentävä laki, XV osasto, Virallinen lehti, 9. heinäkuuta 1943 (Código Orgánico de Tribunales, Título XV, Diario Oficial, julio 9, 1943) Sisäministeriön asetus 110, Virallinen lehti, 20. maaliskuuta 1979 (Decreto 110 del Ministerio de Justicia, Diario Oficial, marzo 20, 1979)

	Laki 18.120, Virallinen lehti, 18. toukokuuta 1982 (Ley 18.120, Diario Oficial, mayo 18, 1982)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Vain sellaiset Chilen ja ulkomaiden kansalaiset, joiden asuinpaikka on Chilessä ja jotka ovat saaneet päätökseen oikeustieteen opintonsa Chilessä, voivat harjoittaa juristin (*abogados*) ammattia. Vain sellaisilla juristeilla (*abogados*), joilla on asianmukainen pätevyys harjoittaa juristin ammattia, on valtuudet esiintyä oikeudenkäyntiasiamiehenä chileläisissä tuomioistuimissa. Mitään näistä toimenpiteistä ei sovelleta ulkomaisiin oikeudellisiin neuvonantajiin, jotka harjoittavat kansainvälistä oikeutta tai toisen osapuolen oikeutta tai niihin liittyvää neuvontaa.
Toimiala:	Ammatilliset, tekniset ja erikoistuneet palvelut
Osa-ala:	Oikeudenkäytön liitännäispalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Tuomioistuimia koskeva perustuslakia täydentävä laki, XI ja XII osasto, Virallinen lehti, 9. heinäkuuta 1943 (Código Orgánico de Tribunales, Títulos XI y XII, Diario Oficial, julio 9, 1943) Kiinteistöjen hallintarekisteriä koskeva laki, I, II ja III osasto, Virallinen lehti, 24. kesäkuuta 1857 (Reglamento del Registro Conservador de Bienes Raíces, Títulos I, II y III, Diario Oficial, junio 24, 1857) Laki 18.118, Virallinen lehti, 22. toukokuuta 1982, I osasto (Ley 18.118, Diario Oficial, mayo 22, 1982, Título I) Talous-, kehitys- ja jälleenrakennusministeriön asetus 197, Virallinen lehti, 8. elokuuta 1985 (Decreto 197 del Ministerio de Economía, Fomento y Reconstrucción, Diario Oficial, agosto 8, 1985) Laki 18.175, Virallinen lehti, 28. lokakuuta 1982, III osasto (Ley 18.175, Diario Oficial, octubre 28, 1982, Título III)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Oikeusavustajien (*auxiliares de la administración de justicia*) asuinpaikan on oltava sillä paikkakunnalla tai siinä kaupungissa, jossa he tarjoavat palvelujaan tuomioistuimelle. Julkisten oikeusavustajien (*defensores públicos*), julkisten notaarien (*notarios públicos*) ja takavarikoidun omaisuuden hoitajien (*conservadores*) on oltava chileläisiä luonnollisia henkilöitä ja heidän on täytettävä samat vaatimukset kuin on asetettu tuomareille. Arkistonhoitajien (*archiveros*), julkisten oikeusavustajien (*defensores públicos*) ja sovittelijoiden (*arbitros de derecho*) on oltava juristeja (*abogados*) ja siten Chilen tai ulkomaiden kansalaisia, joiden asuinpaikka on Chilessä ja jotka ovat suorittaneet kaikki oikeustieteen opintonsa Chilessä. Toisen osapuolen juristit voivat avustaa sovittelussa,

	jos kyseessä on toisen osapuolen lainsäädäntö tai kansainvälinen oikeus ja yksityiset osapuolet sitä vaativat. Vain äänioikeutetut chileläiset luonnolliset henkilöt ja Chilessä pysyvästi asuvat äänioikeutetut ulkomaiset luonnolliset henkilöt voivat toimia kirjaajina (*receptores judiciale*) tai tuomioistuinasianajajina (*procuradores del número*). Vain chileläiset luonnolliset henkilöt ja Chilessä pysyvästi asuvat ulkomaiset luonnolliset henkilöt tai chileläiset oikeushenkilöt voivat toimia julkisena huutokaupanpitäjänä (*martilleros públicos*). Konkurssipesän hoitajilla (*síndicos de quiebra*) on oltava Chilen valtion hyväksymän yliopiston, ammattioppilaitoksen tai teknisen oppilaitoksen myöntämä ammatillinen tai tekninen pätevyys. Konkurssipesän hoitajilla on oltava vähintään kolmen vuoden kokemus kaupan, talouden tai oikeuden alalta.
Toimiala:	Liikenne
Osa-ala:	Vesiliikennepalvelut ja merenkulku
Asianomaiset velvoitteet:	Suosituimmuuskohtelu (sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Asetus 3.059, Virallinen lehti, 22. joulukuuta 1979, Kauppalaivaston edistämistä koskeva laki, I ja II osasto (Decreto Ley 3.059, Diario Oficial, 22 de diciembre de 1979, Ley de Fomento a la Marina Mercante, Títulos I y II) Asetus 237, Virallinen lehti, 25. heinäkuuta 2001, asetus 3.059, I ja II osasto (Decreto Supremo 237, Diario Oficial, julio 25, 2001, Reglamento del Decreto Ley 3.059, Títulos I y II) Kauppalaki, III osa, I, IV ja V osasto (Código de Comercio, Libro III, Títulos I, IV y V)
Kuvaus:	Sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa Syöttöliikennepalvelut on varattu kansallisille aluksille, kun rahtia liikutetaan kahden chileläisen sataman välillä. Chileen ja Chilestä pois suuntautuvaan kansainväliseen merirahtiliikenteeseen sovelletaan vastavuoroisuuden periaatetta. Siinä tapauksessa, että Chile hyväksyy vastavuoroisuuteen liittyvistä syistä rahtia koskevan varauman, jota sovelletaan kansainvälisiin rahtikuljetuksiin Chilen ja kolmannen maan välillä, varauman kohteena oleva rahti kuljetetaan Chilen lipun alla purjehtivilla aluksilla tai aluksilla, jotka katsotaan chileläisiksi aluksiksi.
Toimiala:	Liikenne
Osa-ala:	Vesiliikennepalvelut ja merenkulku
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa) Suosituimmuuskohtelu (sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa) Ylempi johto ja hallitukset (sijoittaminen) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto

Toimenpiteet:	Asetus 2.222, Virallinen lehti, 31. toukokuuta 1978, Merenkulkulaki, I, II, III, IV ja V osasto (Decreto Ley 2.222, Diario Oficial, mayo 31, 1978, Ley de Navegación, Títulos I, II, III, IV y V) Kauppalaki, III osa, I, IV ja V osasto (Código de Comercio, Libro III, Títulos I, IV y V)
Kuvaus:	Sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa Vain chileläiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt voivat rekisteröidä aluksen Chilessä. Oikeushenkilön on oltava perustettu Chilessä, sen ensisijaisen kotipaikan ja tosiasiallisen toimipaikan on oltava Chilessä. Lisäksi chileläisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden hallussa on oltava yli 50 prosenttia sen pääomasta. Tällöin oikeushenkilön, jolla on omistusosuus toisesta aluksen omistavasta oikeushenkilöstä, on oltava kaikkien edellä mainittujen vaatimusten mukainen. Toimitusjohtajan, johtajan ja valtaosan päälliköistä ja hallinnoijista on oltava chileläisiä luonnollisia henkilöitä. Osuuskunta (*comunidad*) voi rekisteröidä aluksen, jos 1) valtaosa yhteisomistajista on chileläisiä, joiden koti- ja asuinpaikka on Chilessä, 2) hallinnoijat ovat chileläisiä ja 3) valtaosa osuuskuntaan liittyvistä äänioikeuksista kuuluu chileläisille luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille. Tällöin oikeushenkilön, jolla on omistusosuus aluksen omistavasta osuuskunnasta (*comunidad*), on oltava kaikkien edellä mainittujen vaatimusten mukainen, jotta se voidaan katsoa chileläiseksi. Ulkomaisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden omistamat erikoisalukset voidaan rekisteröidä Chileen, jos mainitut henkilöt täyttävät seuraavat vaatimukset: 1) niillä on kotipaikka Chilessä; 2) niiden päätoimipaikka on Chilessä; tai 3) ne harjoittavat pysyvästi ammatillista tai kaupallista toimintaa Chilessä. Erikoisalukset ovat aluksia, joita käytetään palveluihin, operaatioihin tai erityistarkoituksiin ja joilla on erityisiä ominaisuuksia, kuten hinaajat, ruoppaajat, tiede- ja huvialukset. Tässä yhteydessä erikoisaluksella ei tarkoiteta kalastusalusta. Merenkulkuviranomainen voi myöntää paremman kohtelun vastavuoroisuusperiaatteen perusteella.
Toimiala:	Liikenne
Osa-ala:	Vesiliikennepalvelut ja merenkulku
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa) Suosituimmuuskohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Asetus 2.222, Virallinen lehti, 31. toukokuuta 1978, Merenkulkulaki, I, II, III, IV ja V osasto (Decreto Ley 2.222, Diario Oficial, 31 mayo de 1978, Ley de Navegación, Títulos I, II, III, IV y V) Asetus 153, Virallinen lehti, 11. maaliskuuta 1966, Meri-, joki- ja järvialusten henkilökunnan rekisteröintiä koskeva yleislaki (Decreto Supremo 153, Diario Oficial, 11 marzo de 1966, Aprueba el Reglamento General de Matrícula del Personal de Gente de Mar, Fluvial y Lacustre)

	Kauppalaki, III osa, I, IV ja V osasto (Código de Comercio, Libro III, Títulos I, IV y V)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Ulkomaisten alusten on käytettävä luotsi-, ankkuroimis- ja satamaluotsipalveluja, jos merenkulkuviranomaiset sitä vaativat. Chilen satamissa tehtävissä hinaus- tai muissa vastaavissa toimissa saa käyttää ainoastaan Chilen lipun alla purjehtivia hinaajia. Kapteenien on oltava Chilen kansalaisia, ja heidän on saatava siihen asianomaisen viranomaisen hyväksyntä. Chileläisten alusten päällystön jäsenten on oltava chileläisiä luonnollisia henkilöitä, ja heidän on rekisteröidyttävä päällystörekisteriin (Registro de oficiales). Chileläisten alusten miehistön jäsenten on oltava chileläisiä, heillä on oltava merenkulkuviranomaisen (Autoridad Marítima) myöntämä lupa ja heidän on rekisteröidyttävä asiaan kuuluvaan rekisteriin. Ulkomaan myöntämä ammattinimike tai lupa voidaan katsoa päteväksi päällystön tehtävien hoitamiseen chileläisellä aluksella meriviranomaisen johtajan antaman perustellun päätöksen (*resolución fundada*) mukaisesti. Alusten kapteenien (*patrón de nave*) on oltava Chilen kansalaisia. Aluksen kapteeni on luonnollinen henkilö, jolla on meriviranomaisen johtajan myöntämän vastaavan nimikkeen nojalla valtuudet harjoittaa komentoa pienillä aluksilla tai tietyillä isommilla erikoisaluksilla. Kalastusaluksen kapteenien (*patrones de pesca*), koneenkäyttäjien (*mecánicos-motoristas*), koneenhoitajien (*motoristas*), merikalastajien (*marineros pescadores*), pienimuotoista kalastusta harjoittavien kalastajien (*pescadores*), teollisuuden tai merikaupan teknisten toimihenkilöiden tai työntekijöiden ja kalastusaluksilla tai tehdasaluksilla teollisia tai yleisiä palveluja tarjoavien miehistön jäsenten on oltava Chilen kansalaisia. Myös ulkomaalaisilla, joiden kotipaikka on Chilessä, on lupa hoitaa kyseisiä tehtäviä, jos alusten liikennöitsijät (*armadores*) sitä pyytävät välttämättömyytenä tällaisen työn alkujärjestelyjen vuoksi. Jotta alus voi purjehtia Chilen lipun alla, aluksen kapteenin (*patrón de nave*), sen päällystön ja miehistön on oltava Chilen kansalaisia. Jos se on kuitenkin välttämätöntä, merialue- ja kauppalaivastovirasto (Dirección General del Territorio Marítimo y de Marina Mercante) voi antaa perustellun päätöksen (*resolución fundada*) nojalla väliaikaisen luvan palkata ulkomaista henkilöstöä, pois lukien kapteeni, jonka on aina oltava Chilen kansalainen. Vain chileläisillä luonnollisilla henkilöillä ja oikeushenkilöillä on lupa tarjota Chilessä multimodaalikuljetuspalveluja.
Toimiala:	Liikenne
Osa-ala:	Vesiliikennepalvelut ja merenkulku
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa) Ylempi johto ja hallitukset (sijoittaminen) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Kauppalaki, III osa, I, IV ja V osasto (Código de Comercio, Libro III, Títulos I, IV y V)

	Asetus 2.222, Virallinen lehti, 31. toukokuuta 1978, Merenkulkulaki, I, II ja IV osasto (Decreto Ley 2.222, Diario Oficial, mayo 31, 1978, Ley de Navegación, Títulos I, II y IV)
	Työ- ja sosiaaliministeriön asetus 90, Virallinen lehti, 21. tammikuuta 2000 (Decreto 90 del Ministerio de Trabajo y Previsión Social, Diario Oficial, enero 21, 2000)
	Työ- ja sosiaaliministeriön asetus 49, 16. heinäkuuta 1999 (Decreto 49 del Ministerio de Trabajo y Previsión Social, Diario Oficial, julio 16, 1999)
	Työlaki, I osa, II osasto, III luku, 2 kohta (Código del Trabajo, Libro I, Título II, Capítulo III, párrafo 2)
Kuvaus:	Sijoittaminen ja rajat ylittävä palvelukauppa
	Laiva-asiamiesten tai aluksen liikennöitsijöiden, omistajien tai kapteenien edustajien on oltava chileläisiä, riippumatta siitä, ovatko ne luonnollisia henkilöitä vai oikeushenkilöitä.
	Luonnollisten henkilöiden suorittamat ahtaus- ja telakkatyöt on varattu chileläisille, jotka asianomainen viranomainen on akkreditoinut asianmukaisesti suorittamaan tällaiset työt ja jotka ovat perustaneet toimiston Chileen. Jos nämä työt suorittaa oikeushenkilö, sen on oltava laillisesti perustettu Chilessä ja sen päätoimipaikan on oltava Chilessä. Toimitusjohtajan, hallinnoijien, johtajien ja päälliköiden on oltava chileläisiä. Yrityksen pääomasta yli 50 prosentin on oltava chileläisten luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden hallussa. Tällaisten yritysten on nimettävä yksi tai useampi valtuutettu edustaja, jotka voivat toimia niiden edustajina ja joiden on oltava Chilen kansalaisia.
	Myös kaikkien niiden, jotka purkavat tai jälleenlaivaavat rahdin tai ylipäätään käyttävät Chilen sisä- tai saarisatamia etenkin kalasaaliiden purkamiseen tai aluksella käsittelyyn, on oltava chileläisiä luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä.
Toimiala:	Liikenne
Osa-ala:	Maaliikenne
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)
	Suosituimmuuskohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)
	Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Liikenne- ja televiestintäministeriön asetus 212, Virallinen lehti, 21. marraskuuta 1992 (Decreto Supremo 212 del Ministerio de Transportes y Telecomunicaciones, Diario Oficial, noviembre 21, 1992)
	Liikenne- ja televiestintäministeriön asetus 163, Virallinen lehti, 4. tammikuuta 1985 (Decreto 163 del Ministerio de Transportes y Telecomunicaciones, Diario Oficial, enero 4, 1985)
	Ulkoasiainministeriön asetus 257, Virallinen lehti, 17. lokakuuta 1991 (Decreto Supremo 257 del Ministerio de Relaciones Exteriores, Diario Oficial, octubre 17, 1991)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa

	Ulkomaiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joilla on pätevyys tarjota kansainvälisiä liikennepalveluja Chilen alueella, eivät voi tarjota paikallisia liikennepalveluja tai osallistua millään tavalla kyseisiin toimintoihin Chilen alueella. Vain yrityksillä, joilla on tosiasiallinen ja ensisijainen kotipaikka Chilessä ja jotka on perustettu Chilen, Argentiinan, Bolivian, Brasilian, Perun, Uruguayn tai Paraguayn lainsäädännön mukaisesti, on lupa tarjota kansainvälisiä maaliikennepalveluja Chilen ja Argentiinan, Bolivian, Brasilian, Perun, Uruguayn tai Paraguayn välillä. Lisäksi jotta ulkomainen oikeushenkilö voi saada kansainvälistä maaliikennettä koskevan luvan, yli 50 prosenttia yrityksen pääomasta ja tosiasiallisesta määräysvallasta on oltava Chilen, Argentiinan, Bolivian, Brasilian, Perun, Uruguayn tai Paraguayn kansalaisten hallussa.
Toimiala:	Liikenne
Osa-ala:	Maaliikenne
Asianomaiset velvoitteet:	Suosituimmuuskohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)
Hallintotaso:	Keskushallinto
Toimenpiteet:	Laki 18.290, Virallinen lehti, 7. helmikuuta 1984, IV osasto (Ley 18.290, Diario Oficial, febrero 7, 1984, Título IV) Ulkoasiainministeriön asetus 485, Virallinen lehti, 7. syyskuuta 1960, Geneven tieliikennesopimus (Decreto Supremo 485 del Ministerio de Relaciones Exteriores, Diario Oficial, septiembre 7, 1960, Convención de Ginebra)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Ulkomaisilla rekisterikilvillä varustettujen moottoriajoneuvojen, jotka saapuvat Chileen väliaikaisesti, on Genevessä 19 päivänä syyskuuta 1949 tehdyn tieliikennettä koskevan yleissopimuksen, jäljempänä ”Geneven tieliikennesopimus”, määräysten nojalla voitava liikennöidä vapaasti koko Chilen alueella sopimuksessa vahvistetun ajan, edellyttäen että ne noudattavat Chilen laissa asetettuja vaatimuksia. Voimassa olevan kansainvälisen ajokortin tai vieraan valtion Geneven tieliikennesopimuksen mukaisesti antaman todistuksen haltijat voivat ajaa missä tahansa Chilen alueella. Ulkomaisilla rekisterikilvillä varustetun ajoneuvon kuljettajan, jolla on kansainvälinen ajokortti, on viranomaisten pyynnöstä esitettävä asiakirjat, jotka todistavat sekä ajoneuvon liikennekelpoisuuden että hänen omien henkilökohtaisten asiakirjojensa käytön ja voimassaolon.

([1]) Selkeyden vuoksi todetaan, että työsopimus (*contrato de trabajo*) ei ole pakollinen rajat ylittävien palvelujen tarjoamiseksi.

LIITE 17-B

TULEVIA TOIMENPITEITÄ KOSKEVAT VARAUMAT

Ylähuomautukset

1. Lisäyksissä 17-B-1 ja 17-B-2 olevissa osapuolten luetteloissa esitetään 17.14 ja 18.8 artiklan mukaisesti voimassa olevia tai rajoittavampia taikka uusia toimenpiteitä koskevat osapuolten

varaumat, jotka eivät ole seuraavien määräysten velvoitteiden mukaisia:

a) 18.6 artikla;

b) 17.9 tai 18.4 artikla;

c) 17.11 tai 18.5 artikla;

d) 17.13 artikla; tai

e) 17.12 artikla.

2. Osapuolen varaumat eivät rajoita osapuolten GATS-sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

3. Jokainen varauma sisältää seuraavat osat:

a) ”toimiala”, joka viittaa varaumassa tarkoitettuun yleiseen toimialaan;

b) ”osa-ala”, joka viittaa varaumassa tarkoitettuun täsmällisempään toimialaan;

c) ”toimialaluokka”, joka viittaa tapauksen mukaan varauman kattamaan, CPC- tai ISIC Rev. 3.1 -luokituksen mukaiseen toimintaan tai varaumassa nimenomaisesti muutoin kuvattuun toimintaan;

d) ”varauman tyyppi”, jossa yksilöidään tämän liitteen 1 kohdassa tarkoitettu velvoite, jonka osalta varauma tehdään;

e) ”kuvaus”, jossa esitetään varauman kattaman toimialan, osa-alan tai toimintojen soveltamisala; ja

f) ”voimassa olevat toimenpiteet”, joiden osalta yksilöidään selkeyden vuoksi voimassa olevat toimenpiteet, joita sovelletaan varauman kattamiin toimialaan, osa-alaan tai toimintoihin.

4. Varauman tulkinnassa otetaan huomioon varauman kaikki osat. Osa ”kuvaus” on etusijalla kaikkiin muihin osiin nähden.

5. Osapuolten luetteloissa ”ISIC Rev. 3.1” tarkoittaa kaikkia toimialoja koskevaa kansainvälistä toimialaluokitusstandardia sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt, Statistical Papers, Series M, No 4, ISIC Rev. 3.1, 2002.

6. Osapuolten luetteloissa varauma, joka koskee vaatimusta paikallisesta läsnäolosta osapuolen alueella, on tehty 18.6 artiklan osalta mutta ei 17.9 tai 18.4 artiklan osalta tai liitteessä 17-C 18.7 artiklan osalta.

7. EU-osapuolen tasolla tehtyä varaumaa sovelletaan Euroopan unionin toimenpiteeseen, jäsenvaltion toimenpiteeseen keskustasolla tai valtion toimenpiteeseen jäsenvaltiossa, paitsi jos varaumassa suljetaan pois jokin jäsenvaltio. Jäsenvaltion tekemää varaumaa sovelletaan valtion toimenpiteeseen keskus-, alue- tai paikallistasolla kyseisessä jäsenvaltiossa. Belgian varaumia sovellettaessa keskustaso kattaa liittovaltion hallinnon sekä alueiden ja kuntien hallinnot, koska niillä kaikilla on yhtäläinen lainsäädäntövalta. EU-osapuolen varauksia sovellettaessa hallinnon aluetasolla tarkoitetaan Suomessa Ahvenanmaata. Chilen tasolla tehty varauma koskee keskus- tai paikallishallinnon toimenpidettä.

8. Osapuolten luetteloihin ei sisälly sellaisia pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin, teknisiin standardeihin tai lupavaatimuksiin ja -menettelyihin liittyviä toimenpiteitä, jotka eivät ole 17.9 ja 18.4 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiin toimenpiteisiin voi kuulua etenkin toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteiden täyttäminen, tunnustettua pätevyyttä koskeva edellytys säännellyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen, mukaan lukien kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys, tiettyä ammattia koskevan jäsenyysvaatimuksen, kuten ammattialajärjestön jäsenyyden, täyttäminen, edellytys paikallisesta edustajasta tai paikallisesta osoitteesta, tai muut syrjimättömät vaatimukset, joiden mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla alueilla. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan joka tapauksessa, vaikka niitä ei mainittaisi tässä liitteessä.

9. Selvyyden vuoksi todetaan, että EU-osapuolen osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että Chilen luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu kuin jäsenvaltiossa myönnetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa kyseisen sopimuksen nojalla hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, seuraaville:

   a) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai

   b) toisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionissa.

10. Osapuolen sijoittajien perustamille oikeushenkilöille, jotka on perustettu toisen osapuolen (EU-osapuolen tapauksessa myös jonkin jäsenvaltion) oikeuden mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä toisessa osapuolessa, myönnetty kohtelu ei rajoita niiden tämän sopimuksen 17 luvun mukaisten edellytysten tai velvollisuuksien soveltamista, joita tällaisille oikeushenkilöille on mahdollisesti asetettu kyseiseen toiseen osapuoleen perustamisen yhteydessä ja joiden soveltamista jatketaan.

11. Osapuolten luetteloja sovelletaan ainoastaan osapuolten alueisiin 41.2 artiklan mukaisesti, ja niillä on merkitystä ainoastaan EU-osapuolen ja Chilen välisissä kauppasuhteissa. Ne eivät vaikuta Euroopan unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

12. Jäljempänä olevassa EU-osapuolen luettelossa käytetään seuraavia lyhenteitä:

EU Euroopan unioni ja kaikki sen jäsenvaltiot

AT Itävalta

BE Belgia

BG Bulgaria

CY Kypros

CZ Tšekki

DE Saksa

DK Tanska

EE Viro

EL Kreikka

ES Espanja

FI Suomi

FR Ranska

HR Kroatia

HU Unkari

IE Irlanti

IT Italia

LT Liettua

LU Luxemburg

LV Latvia

MT Malta

NL Alankomaat

PL Puola

PT Portugali

RO Romania

SE Ruotsi

SI Slovenia

SK Slovakia

EEA Euroopan talousalue

Lisäys 17-B-1

EU-OSAPUOLEN LUETTELO

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Varauma nro 2 – Asiantuntijapalvelut – kaikki paitsi terveydenhuoltoon liittyvät ammatit

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut – terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyynti

Varauma nro 4 – Liike-elämän palvelut – tutkimus- ja kehittämispalvelut

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut – kiinteistöalan palvelut

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut – vuokraus- tai leasingpalvelut

Varauma nro 7 – Liike-elämän palvelut – perintä- ja luottotietopalvelut

Varauma nro 8 – Liike-elämän palvelut – työnvälityspalvelut

Varauma nro 9 – Liike-elämän palvelut – turvallisuus- ja etsiväpalvelut

Varauma nro 10 – Liike-elämän palvelut – muut liike-elämän palvelut

Varauma nro 11 – Televiestintä

Varauma nro 12 – Rakennustyöt

Varauma nro 13 – Jakelupalvelut

Varauma nro 14 – Koulutuspalvelut

Varauma nro 15 – Ympäristöpalvelut

Varauma nro 16 – Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut

Varauma nro 17 – Matkailu ja siihen liittyvät palvelut

Varauma nro 18 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Varauma nro 19 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Varauma nro 20 – Maatalous, kalastus ja vesi

Varauma nro 21 – Kaivostoiminta ja energiaan liittyvä toiminta

Varauma nro 22 – Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Varauma nro 1 – Kaikki toimialat

Toimiala: Kaikki toimialat

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suoritevaatimukset (sijoitukset)

Ylempi johto ja hallitukset (sijoitukset)

Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)

Luku/jakso: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Sijoittautuminen

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FI: Ahvenanmaan kotiseutuoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeutta hankkia ja omistaa kiinteistöjä Ahvenanmaalla ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten antamaa lupaa on rajoitettu. Ahvenanmaan kotiseutuoikeutta vailla olevien luonnollisten henkilöiden ja kaikkien yritysten sijoittautumisoikeutta ja elinkeino-oikeutta ilman Ahvenanmaan toimivaltaisten viranomaisten antamaa lupaa on rajoitettu.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Ahvenanmaan maanhankintalaki (3/1975), 2 § , ja Ahvenanmaan itsehallintolaki (1144/1991), 11 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset:

FR: Raha- ja varainhoitolain L151-1 ja 153-1 et seq §:n nojalla ulkomaiset sijoitukset Ranskaan raha- ja varainhoitolain R.151-3 §:ssä tarkoitetuilla toimialoilla edellyttävät talousministerin ennakkohyväksyntää.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: Kuten edellä kuvausosassa on selostettu.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

FR: Ulkomaalaisomistusta on rajoitettu hiljattain yksityistetyissä yrityksissä Ranskan hallituksen tapauskohtaisesti määrittelemiin osuuksiin yleisölle tarjottavista osakkeista. Tietyn kaupallisen, teollisen tai käsiteollisen toiminnan käynnistäminen edellyttää erityisvaltuutusta, jos toimitusjohtajalla ei ole pysyvää oleskelulupaa.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

BG: Tiettyyn taloudelliseen toimintaan, joka liittyy valtion omaisuuden tai muun julkisen omaisuuden hyödyntämiseen tai käyttöön, edellytetään toimilupia koskevan lain nojalla myönnetty toimilupa.

Kaupallisissa yhtiöissä, joissa valtion tai kunnan pääomaosuus on suurempi kuin 50 prosenttia, transaktioiden toteuttaminen yhtiön käyttöomaisuuden käyttämiseksi sellaisen sopimuksen tekemiseen, joka koskee osakkuuden tai vuokraoikeuden hankkimista, yhteistä toimintaa, luottoa tai saamisten turvaamista taikka aiheuttaa vekseleistä syntyviä velvollisuuksia, edellyttää julkisista yrityksistä ja valvonnasta vastaavan viraston tai muun kansallisen tai alueellisen elimen lupaa sen mukaan, mikä niistä on toimivaltainen viranomainen. Tätä varaumaa ei sovelleta kaivostoimintaan ja louhintaan, joihin

sovelletaan tämän sopimuksen liitteessä 17-A olevassa EU-osapuolen luettelossa esitettyä erillistä varaumaa.

IT: Hallituksella voi olla tiettyjä erityisvaltuuksia yrityksissä, jotka toimivat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla sekä tietyissä strategisesti tärkeissä toiminnoissa energia-, liikenne- ja viestintäalalla. Tätä sovelletaan kaikkiin oikeushenkilöihin, jotka toteuttavat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeinä pidettäviä toimia, ei pelkästään yksityistettyihin yhtiöihin.

Jos puolustus tai kansallinen turvallisuus ovat vakavasti uhattuina, hallituksella on seuraavat erityisvaltuudet:

i) asettaa ehtoja osakkeiden hankinnalle;

ii) käyttää veto-oikeutta päätöksiin, jotka koskevat erityistoimenpiteitä, kuten toimintojen siirtoja, sulautumisia, hajautumisia ja muutoksia; tai

iii) hylätä osakkeiden hankkiminen, jos ostaja pyrkii saamaan sellaisen pääoman omistustason, joka todennäköisesti vaikuttaa puolustukseen tai kansalliseen turvallisuuteen.

Asianomaisen yhtiön on ilmoitettava pääministerin kansliaan kaikista päätöksistä, toimista tai transaktioista (kuten toimintojen siirrot, sulautumiset, hajautumiset ja muutokset tai lopettamiset), jotka liittyvät strategisiin varoihin energia-, liikenne- ja viestintäalalla. Erityisesti on ilmoitettava Euroopan unionin ulkopuolisten luonnollisten tai oikeushenkilöiden tekemistä hankinnoista, joiden avulla kyseinen henkilö saa määräysvallan yhtiössä.

Pääministeri voi käyttää seuraavia erityisvaltuuksia:

i) käyttää veto-oikeutta kaikkiin päätöksiin, toimiin ja transaktioihin, jotka aiheuttavat poikkeuksellista vakavan haitan uhkaa yleiselle turvallisuudelle ja verkkojen ja toimitusten toimivuudelle;

ii) asettaa erityisiä ehtoja yleisen edun turvaamiseksi; tai

iii) hylätä hankinta valtion oleellisia etuja uhkaavissa erityisissä riskitapauksissa.

Perusteet todellisen tai poikkeuksellisen uhkan arvioimiseksi sekä ehdot ja menettelyt erityisvaltuuksien käyttämiselle on vahvistettu lainsäädännössä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Laki 56/2012 erityisvaltuuksista yhtiöissä, jotka toimivat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla sekä energia-, liikenne- ja viestintäalalla; ja pääministerin asetus DPCM 253, 30.11.2012, puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeiden toimintojen määrittelystä.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset:

LT: Kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeät yritykset, alat, alueet, varat ja laitokset.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Liettuan tasavallan kansallisen turvallisuuden varmistamisen kannalta tärkeiden esineiden suojelua koskeva laki nro IX-1132, annettu 10 päivänä lokakuuta 2002 (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 17 päivänä syyskuuta 2020 annetulla lailla nro XIII-3284).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Ylempi johto ja hallitukset:

SE: Perustajia, ylempää johtoa ja hallituksia koskevia syrjiviä vaatimuksia, kun Ruotsin lainsäädäntöön sisällytetään uusia oikeusmuotoja.

b) Kiinteistöjen hankinta

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

HU: Valtion omaisuuden hankinta.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

HU: Ulkomaisten oikeushenkilöiden ja muualla asuvien luonnollisten henkilöiden mahdollisuus hankkia viljelysmaata.

Voimassa olevat toimenpiteet:

HU: Vuonna 2013 annettu laki CXXII maatalous- ja metsämaan luovuttamisesta (II luvun 6–36 § ja IV luvun 38–59 §); ja vuonna 2013 annettu laki CCXII maatalous- ja metsämaan luovuttamisesta vuonna 2013 annettuun lakiin CXXII liittyvistä siirtymätoimenpiteistä ja tietyistä säännöksistä (IV luvun 8–20 §).

LV: Chilen tai kolmannen maan kansalaisten mahdollisuus hankkia maaseutumaata.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LV: Voimassa olevat toimenpiteet: LV: Laki maan yksityistämisestä maaseutualueilla, 28, 29 ja 30 § .

SK: Ulkomaiset yritykset tai luonnolliset henkilöt eivät saa hankkia maatalous- ja metsämaata tai tiettyä muuta maata (esim. luonnonvarat, järvet, joet ja julkiset tiet) kunnan rakennetun alueen rajojen ulkopuolelta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

SK: Laki nro 44/1988 luonnonvarojen suojelusta ja hyödyntämisestä; laki nro 229/1991 maan ja muun maatalousomaisuuden omistamisen sääntelystä; Slovakian tasavallan perustuslaki 460/1992; laki nro 180/1995 eräistä maanomistusjärjestelyjä koskevista toimenpiteistä;

laki nro 202/1995 ulkomaanvaluutasta; laki nro 503/2003 maan omistusoikeuden palauttamisesta; metsälaki nro 326/2005; ja laki nro 140/2014 maatalousmaan omistusoikeudesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu; Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Ulkomaiset luonnolliset ja oikeushenkilöt eivät voi hankkia maata. Bulgarialaiset oikeushenkilöt, joiden omistuksesta osa on ulkomaista, eivät voi hankkia maatalousmaata. Ulkomaiset oikeushenkilöt ja ulkomaiset luonnolliset henkilöt, joiden pysyvä asuinpaikka on ulkomailla, voivat hankkia rakennuksia ja kiinteistöjen omistusoikeuksia (käyttöoikeus, rakennusoikeus, oikeus päällysrakenteiden pystyttämiseen ja rasitukset). Ulkomaiset luonnolliset henkilöt, joiden pysyvä asuinpaikka on ulkomailla, sekä ulkomaiset oikeushenkilöt, joissa ulkomaalaisilla on päätösten teon ja päätösten estämisen mahdollistava äänten enemmistö, voivat luvanvaraisesti hankkia kiinteistöjen omistusoikeuksia tietyillä Bulgarian ministerineuvoston nimeämillä maantieteellisillä alueilla.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Bulgarian tasavallan perustuslaki, 22 §; maatalousmaan omistusta ja käyttöä koskeva laki, 3 §; ja metsälaki, 10 § .

EE: ETA-alueen ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) ulkopuoliset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat hankkia kiinteistön, johon sisältyy maatalous- tai metsämaata, ainoastaan maaherran ja kunnanvaltuuston luvalla, ja kyseisten henkilöiden on voitava osoittaa laissa säädetyn mukaisesti, että kiinteistöä käytetään sen käyttötarkoitukseen tosiasiallisesti, kestävästi ja tarkoituksenmukaisesti.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (laki kiinteän omaisuuden hankkimisen rajoituksista), 2 ja 3 luku.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

LT: Toimenpiteet, jotka ovat maanhankinnan osalta yhdenmukaisia Euroopan unionin tekemien ja Liettuaan sovellettavien GATS-sopimuksen mukaisten sitoumusten kanssa. Maanhankintaan sovellettavat menettelyt, ehdot ja rajoitukset on vahvistettava perustuslaillisessa laissa, maata koskevassa laissa ja maatalousmaan hankintaa koskevassa laissa. Sellaiset paikallishallinnon yhteisöt (kunnat) ja OECD:n ja Pohjois-Atlantin puolustusliiton jäsenten muut kansalliset yksiköt, jotka harjoittavat Liettuassa perustuslain mukaisesti täsmennettyä taloudellista toimintaa Euroopan unionin tai muun sellaisen yhdentymisen, jossa Liettua on mukana, vaatimusten mukaisesti, saavat hankkia omistukseensa muuta kuin maatalousmaata varsinaisessa toiminnassaan tarvitsemiensa rakennusten ja muiden rakenteiden rakentamista ja käyttöä varten.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Liettuan tasavallan perustuslaki; Liettuan tasavallan perustuslaillinen laki nro I-1392 Liettuan tasavallan perustuslain 47 §:n 3 momentin täytäntöönpanemisesta, annettu 20 päivänä kesäkuuta 1996, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro IX-1381, 20 päivänä maaliskuuta 2003, viimeisin muutos nro XIII-981 12 päivänä tammikuuta 2018; maalaki nro I-446, annettu 26 päivänä huhtikuuta 1994, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro IX-1983 27 päivänä tammikuuta 2004, viimeisin muutos nro XIII-3165, 26 päivänä kesäkuuta 2020; maatalousmaan hankintaa koskeva laki nro IX-1314, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro XIII-801 1 päivänä tammikuuta 2018, viimeisin muutos nro XIII-2935, 14 päivänä toukokuuta 2020; ja metsälaki nro I-671, annettu 22 päivänä marraskuuta 1994, sellaisena kuin se on muutettuna lailla nro IX-240 10 päivänä huhtikuuta 2001, viimeisin muutos nro XIII-3115, 25 päivänä kesäkuuta 2020.

c) Tunnustaminen

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

EU: Tutkintotodistusten ja muiden ammattipätevyyden osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta annettuja Euroopan unionin direktiivejä sovelletaan ainoastaan Euroopan unionin kansalaisiin. Oikeus harjoittaa säänneltyä ammattia yhdessä jäsenvaltiossa ei merkitse oikeutta harjoittaa kyseistä ammattia toisessa jäsenvaltiossa.

d) Suosituimmuuskohtelu

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Suosituimmuuskohtelu:

EU: Erilliskohtelun myöntäminen kolmannelle maalle voimassa olevien tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitettujen kansainvälisten investointisopimusten tai muiden kauppasopimusten nojalla.

EU: Erilliskohtelun myöntäminen kolmannelle maalle sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahden- tai monenvälisen sopimuksen nojalla,

i) jolla luodaan palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinat;

ii) jolla myönnetään sijoittautumisoikeus; tai

iii) jossa edellytetään lainsäädännön lähentämistä yhdellä tai useammalla talouden alalla.

”Palvelujen ja sijoitusten sisämarkkinoilla” tarkoitetaan aluetta, jolla ei ole sisärajoja ja jolla palvelut, pääoma ja henkilöt voivat liikkua vapaasti.

”Sijoittautumisoikeudella” tarkoitetaan velvollisuutta poistaa kaikki olennaiset sijoittautumisen esteet kahden- tai monenvälisen sopimuksen sopimuspuolten väliltä kyseisen sopimuksen voimaantuloon mennessä. Sijoittautumisoikeuteen sisältyy kahden- tai monenvälisen sopimuksen osapuolten kansalaisten oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä samoin edellytyksin kuin sijoittautumismaan kansalaiset voivat kyseisen osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

”Lainsäädännön lähentämisellä” tarkoitetaan

i) kahden- tai monenvälisen sopimuksen yhden tai useamman osapuolen lainsäädännön yhdenmukaistamista kyseisen sopimuksen yhden tai useamman toisen osapuolen lainsäädännön kanssa; tai

ii) yhteisen lainsäädännön sisällyttämistä kahden- tai monenvälisen sopimuksen osapuolten lainsäädäntöihin.

Edellä tarkoitettu lainsäädännön yhdenmukaistaminen tai sisällyttäminen on voimassa ja katsotaan voimassa olevaksi vasta siitä ajankohdasta alkaen, jona lainsäädäntö on vahvistettu kahden- tai monenvälisen sopimuksen osapuolen tai osapuolten lainsäädännöissä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Sopimus Euroopan talousalueesta ([1]); vakautussopimukset; EU:n ja Sveitsin valaliiton kahdenväliset sopimukset; ja pitkälle menevät ja laaja-alaiset vapaakauppasopimukset.

EU: Sijoittautumisoikeutta koskevan erilliskohtelun myöntäminen kansalaisille tai yrityksille sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, joita on tehty jäsenvaltioiden BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT sekä minkä tahansa seuraavista maista tai ruhtinaskunnista välillä: Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikaanivaltio.

DK, FI, SE: Tanskan, Suomen ja Ruotsin toteuttamat toimenpiteet pohjoismaisen yhteistyön edistämiseksi, kuten:

i) tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoitustuki (Pohjoismainen teollisuusrahasto);

ii) kansainvälisiä hankkeita koskevien toteutettavuustutkimusten rahoitus (Pohjoismaiden projektivientirahasto, Nopef); ja

iii) ympäristöteknologiaa käyttäville yrityksille annettava rahoitustuki (Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö, NEFCO); NEFCOn tarkoituksena on edistää Pohjoismaiden ympäristön kannalta merkityksellisiä investointeja keskittyen Itä-Eurooppaan.

Tämä varauma ei rajoita tämän sopimuksen 18.1 artiklan 2 kohdan e ja f alakohdassa tarkoitettujen osapuolen hankintojen tai tukien poissulkemista.

PL: Sijoittautumista tai rajat ylittävää palvelujen tarjontaa koskevaa etuuskohtelua, johon voi sisältyä Puolassa sovellettavien varaumien luettelossa olevien tiettyjen varaumien poistamista tai muuttamista, voidaan laajentaa kauppa- ja merenkulkusopimuksilla.

PT: Luopuminen tiettyjä toimintoja ja ammatteja koskevasta kansalaisuusvaatimuksesta niiden luonnollisten henkilöiden osalta, jotka tarjoavat palveluja maihin, joissa portugali on virallinen kieli (Angola, Brasilia, Kap Verde, Guinea-Bissau, Päiväntasaajan Guinea, Mosambik, São Tomé ja Príncipe sekä Itä-Timor).

e) Aseet ja ampuma- ja sotatarvikkeet

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu,

Paikallinen läsnäolo:

EU: Aseiden ja ampuma- ja sotatarvikkeiden tuotanto, jakelu tai kauppa. Sotatarvikkeet on rajattu tuotteiksi, jotka on tarkoitettu ja tuotettu ainoastaan sotilaskäyttöön sodan tai puolustustoiminnan yhteydessä.

Varauma nro 2 – Asiantuntijapalvelut – kaikki paitsi terveydenhuoltoon liittyvät ammatit

Toimiala:	Asiantuntijapalvelut – lakiasiainpalvelut: notaarien ja haastemiesten palvelut; laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut; tilintarkastuspalvelut, veroneuvontapalvelut; arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut, tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut
Toimialaluokka:	CPC 861 osittain, CPC 87902 osittain, 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674, CPC 879 osittain
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu Suosituimmuuskohtelu Ylempi johto ja hallitukset
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) lakiasiainpalvelut;

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

EU, pois lukien SE: Julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, ” *huissiers de justice* ” ja muut ” *officiers publics et ministériels* ”) tarjoamat oikeudelliset neuvontapalvelut ja oikeudelliset asiakirja- ja todistuspalvelut sekä hallituksen virallisella säädöksellä nimitettyjen haastemiesten tarjoamat palvelut (CPC 861 osittain ja 87902 osittain).

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Suosituimmuuskohtelu:

BG: Yritysten muodostamista ja toimintaa sekä palvelujen tarjontaa koskeva täysimittainen kansallinen kohtelu voidaan laajentaa koskemaan ainoastaan sellaisissa maissa muodostettuja yrityksiä ja sellaisten maiden kansalaisia, joiden kanssa on tehty tai tehdään etuusjärjestelyjä (CPC 861 osittain).

LT: Ulkomaiden asianajajat voivat toimia asianajajina tuomioistuimessa ainoastaan kansainvälisten sopimusten mukaisesti (CPC 861 osittain), mukaan lukien erityismääräykset edustuksesta tuomioistuimissa.

b) Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211, 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Riippumattoman tilintarkastuksen suorittavat rekisteröidyt tilintarkastajat, jotka ovat sertifioitujen julkisten tilintarkastajien yhdistyksen jäseniä. Vastavuoroisuuden perusteella sertifioitujen julkisten tilintarkastajien yhdistys merkitsee rekisteriin chileläisen tai muun kolmannen maan tilintarkastusyksikön, kun tämä on todistanut että

i) kolme neljäsosaa johtoelinten jäsenistä ja yksikön puolesta tilintarkastuksen suorittavista rekisteröidyistä tilintarkastajista täyttää bulgarialaisille tilintarkastajille asetettuja vaatimuksia vastaavat vaatimukset ja on suorittanut hyväksytysti siihen tarvittavat tutkinnot;

ii) tilintarkastusyksikkö suorittaa riippumattomat tilintarkastukset riippumattomuuden ja puolueettomuuden vaatimusten mukaisesti; ja

iii) tilintarkastusyksikkö julkaisee verkkosivuillaan vuotuisen avoimuusraportin tai täyttää muita vastaavia ilmoittamiseen liittyviä velvollisuuksia, jos se tarkastaa yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Laki riippumattomasta tilintarkastuksesta.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

CZ: Ainoastaan oikeushenkilöt, joiden pääomaosuudesta ja äänioikeuksista vähintään 60 prosenttia on varattu Tšekin tai jäsenvaltion kansalaisille, voivat saada luvan tehdä tilintarkastuksia Tšekissä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Tilintarkastajia koskeva laki nro 93/2009 Kok., annettu 14 päivänä huhtikuuta 2009, sellaisena kuin se on muutettuna.

c) Arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut (CPC 8674)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

HR: Rajat ylittävä kaupunkisuunnittelupalvelujen tarjonta.

Varauma nro 3 – Asiantuntijapalvelut – terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyynti

Toimiala:	Terveydenhuollon asiantuntijapalvelut ja farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti sekä muut apteekkien tarjoamat palvelut
Toimialaluokka:	CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121 ja 932
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Suoritevaatimukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Lääkäri- ja hammashoitopalvelut; kätilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti-, psykologi- ja avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 932)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FI: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri- ja hammashoitopalvelut, kätilöjen,

fysioterapeuttien ja ensihoitajien palvelut sekä psykologien palvelut, lukuun ottamatta sairaanhoitajien palveluja (CPC 9312 ja 93191).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990).

BG: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri- ja hammashoitopalvelut, sairaanhoitajien, kätilöjen, fysioterapeuttien ja ensihoitajien palvelut sekä psykologien palvelut (CPC 9312 ja 9319 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Sairaalalaki, Sairaanhoitajien, kätilöjen ja hoitoasiantuntijoiden ammattialajärjestöä koskeva laki.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

CZ, MT: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien ammattilaisten kuten lääkäreiden ja hammaslääkäreiden, kätilöjen, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, sekä muut terveydenhuoltoon liittyvät palvelut (CPC 9312 ja 9319 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Ihmisille tarkoitettujen ihmisen kudoksien ja solujen laadun ja turvallisuuden varmistamista koskeva laki nro 296/2008 Kok. (ihmisen kudoksia ja soluja koskeva laki); farmaseuttisia valmisteita ja joidenkin niihin liittyvien lakien muuttamista koskeva laki nro 378/2007 Kok. (lääkelaki); laki nro 268/2014 Kok. lääkinnällisistä laitteista ja hallinnointipalkkiolain nro 634/2004 Kok. muuttamisesta, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna; kudoksien ja solujen luovuttamista, irrottamista ja siirtämistä sekä tiettyjen lakien muuttamista koskeva laki nro 285/2002 Kok. (elinsiirtoja koskeva laki); terveyspalveluja ja niiden tarjoamisen ehtoja koskeva laki nro 372/2011 Kok.; ja erityisiä terveyspalveluja koskeva laki nro 373/2011, Kok.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien NL ja SE: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kätilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, edellyttää asuinpaikkaa. Näitä palveluja voivat tarjota ainoastaan Euroopan unionin alueella fyysisesti läsnä olevat luonnolliset henkilöt (CPC 9312, 93191 osittain).

BE: Kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen rajatylittävä tarjoaminen, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri-, hammashoito- ja kätilöpalvelut sekä sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, psykologien ja ensihoitajien palvelut (CPC 85201 osittain, 9312, 93191 osittain).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

PT: Fysioterapeuttien, ensihoitajien ja podiatrien ammattien osalta ulkomaiset ammattilaiset voivat saada harjoittaa ammattiaan vastavuoroisuuden perusteella.

b) Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG: Eläinlääkärin vastaanoton voi perustaa luonnollinen tai oikeushenkilö.

Eläinlääkärin ammatin harjoittaminen on sallittua vain ETA-valtioiden kansalaisille ja pysyville asukkaille (pysyviltä asukkailta edellytetään fyysistä läsnäoloa).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BE, LV: Rajat ylittävä eläinlääkintäpalvelujen tarjonta.

c) Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti ja muut farmaseuttien tarjoamat palvelut (CPC 63211)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien BE, BG, EE, ES, IE ja IT: Postimyynti on sallittua vain ETA-valtioista, minkä vuoksi farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle Euroopan unionissa edellyttää sijoittautumista johonkin näistä maista.

CZ: Vähittäismyynti on sallittua vain jäsenvaltioista.

BE: Farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti on mahdollista ainoastaan Belgiaan sijoittautuneesta apteekista.

BG, EE, ES, IT ja LT: Farmaseuttisten valmisteiden rajat ylittävä vähittäismyynti.

IE ja LT: Lääkemääräystä edellyttävien farmaseuttisten valmisteiden rajat ylittävä vähittäismyynti.

PL: Lääkekaupan välittäjien on oltava rekisteröityjä, ja heillä on oltava asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka Puolan tasavallan alueella.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FI: Farmaseuttisten tuotteiden sekä lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset sekä Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

SE: Farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyynti ja farmaseuttisten tuotteiden toimittaminen yleisölle.

Voimassa olevat toimenpiteet:

AT: *Arzneimittelgesetz* (lääkelaki), BGBl. Nr. 185/1983, 57, 59, 59a §; ja

Medizinproduktegesetz (laki lääkinnällisistä tuotteista), BGBl. Nr. 657/1996, sellaisena kuin se on muutettuna, 99 §

BE: *Arrêté royal du 21 janvier 2009 portant instructions pour les pharmaciens*; ja *Arrêté royal du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé*.

CZ: Farmaseuttisia valmisteita koskeva laki nro 378/2007, Kok., sellaisena kuin se on muutettuna; ja terveyspalveluja koskeva laki nro 372/2011, Kok., sellaisena kuin se on muutettuna.

FI: Lääkelaki (395/1987).

PL: Lääkelain 73a § (Puolan virallinen lehti 2020, kohta 944, 1493).

SE: Farmaseuttisten tuotteiden kauppaa koskeva laki (2009:336); farmaseuttisten tuotteiden kauppaa koskeva asetus (2009:659); ja muut Ruotsin lääkelaitoksen antamat säännökset (ks. tarkemmin LVFS 2009:9).

Varauma nro 4 – Liike-elämän palvelut – tutkimus- ja kehittämispalvelut

Toimiala: Tutkimus- ja kehittämispalvelut

Toimialaluokka: CPC 851, 852, 853

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Luku: Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

RO: Tutkimus- ja kehittämispalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen.

Voimassa olevat toimenpiteet:

RO: Hallinnollinen määräys nro 6/2011; koulutus- ja tutkimusministerin määräys nro 3548/2006; ja hallituksen päätös nro 134/2011.

Varauma nro 5 – Liike-elämän palvelut – kiinteistöalan palvelut

Toimiala: Kiinteistöalan palvelut

Toimialaluokka: CPC 821 ja 822

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Luku: Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

CZ ja HU: Rajat ylittävä kiinteistöalan palvelujen tarjonta.

Varauma nro 6 – Liike-elämän palvelut – vuokraus- tai leasingpalvelut

Toimiala: Vuokraus- tai leasingvuokrauspalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa

Toimialaluokka: CPC 832

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Luku: Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

BE ja FR: Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden rajat ylittävät vuokraus- ja leasingpalvelut ilman käyttäjää tai kuljettajaa.

Varauma nro 7 – Liike-elämän palvelut – perintä- ja luottotietopalvelut

Toimiala: Liike-elämän palvelut – perintä- ja luottotietopalvelut

Toimialaluokka: CPC 87901 ja 87902

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Paikallinen läsnäolo

Luku: Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

EU, pois lukien ES, LV ja SE: perintä- ja luottotietopalvelujen tarjoaminen.

Varauma nro 8 – Liike-elämän palvelut – työnvälityspalvelut

Toimiala – osa-ala:	Liike-elämän palvelut – työnvälityspalvelut
Toimialaluokka:	CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206 ja 87209
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien HU ja SE: Kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön hankintapalvelut (CPC 87204, 87205, 87206 ja 87209).

BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI ja SK: Johtohenkilöiden hakupalvelut (CPC 87201).

AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV MT, PL, PT, RO, SI ja SK: Tilapäisten toimisto- ja muiden työntekijöiden työnvälityspalvelujen perustaminen (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI ja SK: Tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelut (CPC 87203).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien BE, HU ja SE: Tilapäisten toimisto- ja muiden työntekijöiden työnvälityspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen (CPC 87202).

IE: Johtohenkilöiden rajatylittävät hakupalvelut (CPC 87201).

FR, IE, IT ja NL: Toimistohenkilöstöpalvelujen rajatylittävä tarjoaminen (CPC 87203).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

DE: Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö voi antaa määräyksen, joka koskee Euroopan unionin ja ETA:n ulkopuolisten työntekijöiden rekrytoimista ja palkkaamista tiettyihin ammatteihin (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206 ja 87209).

Voimassa olevat toimenpiteet:

AT: Itävallan kauppalain (*Gewerbeordnung*) 97 ja 135 § , Itävallan virallinen lehti nro 194/1994, sellaisena kuin se on muutettuna; ja laki tilapäistä työvoimaa välittävistä yrityksistä (*Arbeitskräfteüberlassungsgesetz*/AÜG) (Itävallan virallinen lehti nro 196/1988), sellaisena kuin se on muutettuna.

BG: Laki työllisyyden edistämisestä, 26, 27, 27a ja 28 § .

CY: Yksityisiä työnvälitysyrityksiä koskeva laki nro 126(I)/2012, sellaisena kuin se on muutettuna; ja laki nro 174(I)/2012, sellaisena kuin se on muutettuna.

CZ: Työllisyyslaki (435/2004)

DE: *Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung* (AÜG); *Sozialgesetzbuch Drittes Buch* (SGB III; sosiaaliturvalain III osa) – Työllisyyden edistäminen; ja *Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern* (BeschV; ulkomaisen työvoiman työllistämistä koskeva asetus).

DK: Tammikuun 17 päivänä 2014 annetun asetuksen nro 73 8a–8f § , täsmennetty 7.3.2013 annetussa asetuksessa nro 228 (merenkulkijoiden työllistäminen); ja työlupalaki 2006, 1 §:n 2 ja 3 mom.

EL: Laki 4052/2012 (Kreikan virallinen lehti 41 A), sellaisena kuin se on muutettuna lailla 4093/2012 (Kreikan virallinen lehti 222 A)

FI: Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012).

HR: Työmarkkinalaki (OG 118/18, 32/20); työlaki (OG 93/14, 127/17, 98/19); ja ulkomaalaislaki (OG 130/11, 74/13, 67/17, 46/18, 53/20)

IE: Työlupalaki 2006, 1 §:n 2 ja 3 mom.

IT: Asetus 276/2003, 4 ja 5 § .

LT: Liettuan tasavallan työvoimalaki, hyväksytty 14 päivänä syyskuuta 2016 annetulla Liettuan tasavallan lailla nro XII-2603, viimeisin muutos nro XIII-3334, 15 päivänä lokakuuta 2020; ja Liettuan tasavallan laki nro IX-2206 ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, viimeisin muutos nro XIII-3412, 10 päivänä marraskuuta 2020.

LU: *Loi du 18 janvier 2012 portant création de l'Agence pour le développement de l'emploi* (18.1.2012 annettu laki työllisyyden kehittämiseksi perustettavasta virastosta – ADEM)

MT: Laki työllisyys- ja koulutuspalveluista (Cap 343) (23–25 §); ja työvoimatoimistoja koskevat määräykset (S.L. 343.24).

PL: Työllisyyden edistämisestä ja työmarkkinalaitoksista 20.4.2004 annettu laki, 18 § (Puolan virallinen lehti 2015, kohta 149, sellaisena kuin se on muutettuna).

PT: Syyskuun 25 päivänä annettu asetus nro 260/2009, sellaisena kuin se on muutettuna 12 päivänä helmikuuta annetulla lailla nro 5/2014; 23 päivänä elokuuta 2016 annettu laki nro 28/2016 ja 9 päivänä syyskuuta 2015 annettu laki nro 146/2015 (työvoimanvälitystoimistojen palvelujen saatavuus ja tarjoaminen).

RO: Uudelleen julkaistu laki nro 156/2000 ulkomailla työskentelevien Romanian kansalaisten suojelusta sekä lain 156/2000 soveltamista koskevien metodologisten normien hyväksymisestä annettu hallituksen päätös nro 384/2001 myöhempine muutoksineen; hallituksen asetus nro 277/2002, sellaisena kuin se on muutettuna hallituksen asetuksella nro 790/2004 ja hallituksen asetuksella nro 1122/2010; ja laki nro 53/2003 – Työvoimalaki, uudelleenjulkaistu, myöhempine muutoksineen ja täydennettynä, sekä hallituksen päätös nro 1256/2011 tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen toimintaedellytyksistä ja lupamenettelystä.

SI: Työmarkkinoiden sääntelyä koskeva laki (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 80/2010, 21/2013, 63/2013, 55/2017); ja Ulkomaalaisten työllistymistä, itsenäistä ammatinharjoittamista ja työtä koskeva laki ZZSDT (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 47/2015), ZZSDT-UPB2 (Slovenian tasavallan virallinen lehti nro 1/2018).

SK: Laki nro 5/2004 työnvälityspalveluista; ja laki nro 455/1991 kaupan alan toimiluvista.

Varauma nro 9 – Liike-elämän palvelut – turvallisuus- ja etsiväpalvelut

Toimiala – osa-ala:	Liike-elämän palvelut – turvallisuus- ja etsiväpalvelut
Toimialaluokka:	CPC 87301, 87302, 87303, 87304, 87305 ja 87309
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Suoritevaatimukset

Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG, CY, CZ, EE, LT, LV, MT, PL, RO, SI ja SK: Turvallisuuspalvelujen tarjonta.

DK, HR ja HU: Seuraavien osa-alojen palvelujen tarjoaminen: vartiointipalvelut (87305) – HR ja HU, turvallisuusjärjestelyjen konsultointipalvelut (87302) – HR, lentoasemien vartiointipalvelut (87305 osittain) – DK ja panssariautopalvelut (87304) – HU.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Vartiointi- ja turvallisuuspalveluja (87305) sekä turvallisuuspalveluihin liittyviä konsultointi- ja koulutuspalveluja (87302) tarjoavien yritysten hallitusten jäseniltä vaaditaan jäsenvaltion kansalaisuus. Turvallisuus- ja vartiointipalveluihin liittyviä konsultointipalveluja tarjoavien yritysten ylempää johtoa koskee jäsenvaltion kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimus.

FI: Lupa tarjota turvallisuuspalveluja voidaan myöntää ainoastaan ETA:n alueella asuville luonnollisille henkilöille tai ETA:n alueelle sijoittautuneille oikeushenkilöille.

ES: Rajat ylittävä turvallisuuspalvelujen tarjonta. Yksityistä turvallisuushenkilöstöä koskee kansalaisuusvaatimus.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE, FI, FR ja PT: Ulkomainen palveluntarjoaja ei saa tarjota rajat ylittäviä turvallisuuspalveluja. Kansalaisuusvaatimus koskee erikoistunutta henkilöstöä (PT) ja toimitusjohtajia ja johtajia (FR).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: Loi réglementant la sécurité privée et particulière, 2.10.2017

BG: Yksityistä turvallisuusliiketoimintaa koskeva laki

CZ: Laki kaupan alan toimiluvista

DK: Ilmailun turvaamista koskeva asetus

FI: Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (282/2002)

LT: Henkilöiden ja omaisuuden turvallisuutta koskeva laki nro IX-2327, annettu 8 päivänä heinäkuuta 2004.

LV: Vartiointipalveluja koskeva laki (6, 7 ja 14 §)

PL: Henkilöiden ja omaisuuden suojelusta 22.8.1997 annettu laki (Puolan virallinen lehti 2016, kohta 1432, sellaisena kuin se on muutettuna)

PT: Laki 34/2013 *alterada p/ Lei 46/2019, 16 maio 2019* ; ja asetus 273/2013 *alterada p/ Portaria 106/2015, 13 abril 2015* .

SI: *Zakon o zasebnem varovanju* (laki yksityisistä turvallisuuspalveluista)

b) Etsiväpalvelut (CPC 87301)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien AT ja SE: Etsiväpalvelujen tarjonta.

Varauma nro 10 – Liike-elämän palvelut – muut liike-elämän palvelut

Toimiala – osa-ala:	Liike-elämän palvelut – muut liike-elämän palvelut (käännös- ja tulkkauspalvelut, kopiointipalvelut, energian jakeluun liittyvät palvelut ja teollisuuteen liittyvät palvelut)
Toimialaluokka:	CPC 86764, 86769, 87905, 87904, 884, 8868 ja 887
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Suoritevaatimukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

HR: Virallisten asiakirjojen käännös- ja tulkkauspalvelujen tarjoaminen yli rajojen.

b) Kopiointipalvelut (CPC 87904)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

HU: Rajat ylittävä kopiointipalvelujen tarjonta.

c) Energian jakeluun liittyvät palvelut ja teollisuuteen liittyvät palvelut (CPC 884 osittain, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

HU: Energian jakeluun liittyvät palvelut ja valmistusteollisuuteen liittyvien palvelujen rajat ylittävä tarjoaminen, pois lukien näihin toimialoihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut.

d) Alusten ja rautatiekaluston sekä ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 86764 osittain, 86769, 8868)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien DE, EE ja HU: Rautatiekaluston huolto- ja korjauspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen.

EU, pois lukien CZ, EE, HU, LU ja SK: Sisävesiliikenteen alusten huolto- ja korjauspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen.

EU, pois lukien EE, HU ja LV: Merialusten huolto- ja korjauspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen.

EU, pois lukien AT, EE, HU, LV ja PL: Ilma-alusten ja niiden osien huolto- ja korjauspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen (CPC 86764 osittain, CPC 86769, CPC 8868).

EU: Laivojen lakisääteisten katsastus- ja varmennuspalvelujen rajatylittävä tarjoaminen.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 391/2009 ([2]).

e) Muut ilmailuun liittyvät liike-elämän palvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Suosituimmuuskohtelu:

EU: Kolmannelle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät seuraaviin ilmaliikenteen liitännäispalveluihin:

i) lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi;

ii) tietokonepohjaiseen paikanvarausjärjestelmään (TPJ) liittyvät palvelut;

iii) ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus; tai

iv) ilma-alusten vuokraus tai leasingvuokraus ilman miehistöä.

Varauma nro 11 – Televiestintä

Toimiala: Satelliittilähetysten välityspalvelut

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

BE: Satelliittilähetysten välityspalvelut.

Varauma nro 12 – Rakennustyöt

Toimiala: Rakennuspalvelut

Toimialaluokka: CPC 51

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

LT: Ainoastaan Liettuassa rekisteröidyillä suunnitteluyrityksillä tai sellaisilla ulkomaisilla suunnitteluyrityksillä, jotka ovat saaneet luvan hallituksen tätä tarkoitusta varten hyväksymältä laitokselta, on oikeus laatia poikkeuksellisen merkittävien rakennuskohteiden suunnitteluasiakirjat. Oikeus teknisten töiden toteuttamiseen rakentamisen pääalueilla voidaan myöntää sellaiselle muulle kuin liettualaiselle henkilölle, joka on saanut luvan Liettuan hallituksen hyväksymältä laitokselta.

Varauma nro 13 – Jakelupalvelut

Toimiala: Jakelupalvelut

Toimialaluokka: CPC 621, 62117, 62251, 62228, 62251, 62271, 8929, 62112 osittain, 62226, 62272 osittain, 62276, 631 osittain, 63108, 6329 osittain

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Suoritevaatimukset

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Farmaseuttisten tuotteiden jakelu

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Farmaseuttisten tuotteiden rajat ylittävä tukkujakelu (CPC 62251).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FI: Farmaseuttisten tuotteiden jakelu (CPC 62117, 62251 ja 8929).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskeva laki; ja lääkinnällisiä laitteita koskeva laki.

FI: Lääkelaki (395/1987).

b) Alkoholijuomien jakelu

FI: Alkoholijuomien jakelu (CPC 62112 osittain, 62226, 63107, 8929).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Alkoholilaki (1102/2017)

c) Muu jakelu (CPC 621 osittain, 62228, 62251, 62271, 62272 osittain, 62276, 63108, CPC 6329 osittain)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG: Kemiallisten tuotteiden, jalometallien ja jalokivien, lääkeaineiden ja lääkinnälliseen käyttöön tarkoitettujen tuotteiden ja esineiden, tupakan ja tupakkatuotteiden sekä alkoholijuomien tukkujakelu.

Bulgaria varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat hyödykkeiden välittäjien palveluja.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskeva laki; lääkinnällisiä laitteita koskeva laki; eläinlääkinnällisiä toimia koskeva laki; kemiallisten aseiden kieltämistä ja myrkyllisten aineiden ja niiden lähtöaineiden valvontaa koskeva laki; tupakka- ja tupakkatuotelaki; valmisteveroa ja verottomia varastoja koskeva laki; ja viinejä ja väkeviä alkoholijuomia koskeva laki.

Varauma nro 14 – Koulutuspalvelut

Toimiala: Koulutuspalvelut

Toimialaluokka: CPC 92

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Suoritevaatimukset

Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Kaikki koulutuspalvelut, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa. Kun yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoaminen sallitaan ulkomaisille palveluntarjoajille, yksityisten toimijoiden osallistuminen koulutusjärjestelmään saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi.

EU, pois lukien CZ, EE, NL, SE ja SK: Yksityisesti rahoitettujen muiden koulutuspalvelujen, joilla tarkoitetaan muita kuin alemman perusasteen, ylemmän perusasteen, keskiasteen ja korkea-asteen koulutukseksi ja aikuiskoulutukseksi luokiteltuja koulutuspalveluja, tarjoaminen (CPC 929).

CY, FI, MT ja RO: Yksityisesti rahoitettavien alemman perusasteen, ylemmän perusasteen ja aikuiskoulutuspalvelujen tarjoaminen (CPC 921, 922, 924).

AT, BG, CY, FI, MT ja RO: Yksityisesti rahoitettavien korkea-asteen koulutuspalvelujen tarjoaminen (CPC 923).

CZ ja SK: Yksityisesti rahoitettuja koulutuspalveluja tarjoavan yhteisön johtokunnan enemmistön on oltava maan kansalaisia (CPC 921, 922 ja 923 Slovakian osalta muu kuin 92310 ja 924).

SI: Vain slovenialaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat perustaa yksityisesti rahoitettuja perusasteen oppilaitoksia. Palveluntarjoajan on perustettava sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike. Yksityisesti rahoitettuja keskiasteen ja korkea-asteen koulutuspalveluja tarjoavan yhteisön hallituksen jäsenten enemmistön on oltava Slovenian kansalaisia (CPC 922 ja 923).

SE: Koulutuspalvelujen tarjoajat, joille viranomaiset ovat antaneet luvan koulutuksen tarjoamiseen. Tätä varaumaa sovelletaan yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajiin, jotka saavat valtion tukea jossakin muodossa, kuten valtion tunnustamiin koulutuspalvelujen tarjoajiin, valtion valvonnassa oleviin koulutuspalvelujen tarjoajiin sekä sellaiseen koulutukseen, joka oikeuttaa opintotukeen (CPC 92).

SK: Kaikkia muita yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajia paitsi keskiasteen jälkeisten teknisten ja ammatillisten koulutuspalvelujen tarjoajia koskee ETA-alueen asuinpaikkavaatimus. (CPC 921, 922, 923 muut kuin 92310, 924)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BG, IT ja SI: Yksityisesti rahoitettavien alemman perusasteen koulutuspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen (CPC 921).

BG ja IT: Yksityisesti rahoitettavien ylemmän perusasteen koulutuspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen (CPC 922).

AT: Yksityisesti rahoitettavien radio- tai televisiolähetyksinä toteutettavien aikuiskoulutuspalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoittaminen (CPC 924).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BG: Laki julkisesta koulutuksesta, 12 §; laki korkea-asteen koulutuksesta, lisäsäännösten 4 kohta; ja ammatillista koulutusta koskeva laki, 22 § .

FI: Perusopetuslaki (628/1998); lukiolaki (629/1998); laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998); laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998); ammattikorkeakoululaki (351/2003); ja yliopistolaki (558/2009).

IT: Kuninkaan asetus 1592/1933 (laki keskiasteen koulutuksesta); laki 243/1991 (tapauskohtainen valtion tuki yksityisille yliopistoille); CNVSU:n (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario) päätöslauselma 20/2003; ja presidentin asetus (DPR) 25/1998.

SK: Koulutuslaki 245/2008; yliopistolaki 131/2002; ja valtion kouluhallintoa ja koulujen itsehallintoa koskeva laki 596/2003.

Varauma nro 15 – Ympäristöpalvelut

Toimiala – osa-ala:	Ympäristöpalvelut – jätehuolto ja maaperän hoito
Toimialaluokka:	CPC 9401, 9402, 9403, 94060
Varauman tyyppi:	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

DE: Jätehuoltopalvelujen tarjoaminen lukuun ottamatta neuvontapalveluja, maaperän suojeluun ja saastuneen maaperän hoitoon liittyvät palvelut lukuun ottamatta neuvontapalveluja.

Varauma nro 16 – Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut

Toimiala:	Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut
Toimialaluokka:	CPC 93, 931, muu kuin 9312, 93191 osittain, 9311, 93192, 93193, 93199
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Suoritevaatimukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Terveydenhuoltopalvelut – sairaala-, sairaankuljetus- ja hoitolaitospalvelut (CPC 93, 931 muut kuin 9312, 93191 osittain, 9311, 93192, 93193, 93199)

Sijoitusten vapauttaminen – Markkinoille pääsy, Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset:

EU: Kaikki terveydenhuoltopalvelut, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa.

EU: Kaikki yksityisesti rahoitetut terveydenhuoltopalvelut, lukuun ottamatta yksityisesti rahoitettuja sairaala- ja sairaankuljetuspalveluja sekä muita hoitolaitosten palveluja kuin sairaalapalveluja.

Tämä varauma ei koske kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kätilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varaumia (CPC 931 muut kuin 9312, 93191 osittain).

AT, PL ja SI: Yksityisesti rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen tarjoaminen (CPC 93192).

BE: Yksityisesti rahoitettujen sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen perustaminen (CPC 93192 ja 93193).

BG, CY, CZ, FI, MT ja SK: Yksityisesti rahoitettujen sairaala-, sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen tarjoaminen (CPC 9311, 93192 ja 93193).

FI: Muiden terveydenhuoltopalvelujen tarjoaminen (CPC 93199).

Voimassa olevat toimenpiteet:

CZ: Terveydenhuoltopalveluja ja niiden tarjoamisen ehtoja koskeva laki nro 372/2011 Kok.

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset:

DE: Saksan sosiaaliturvajärjestelmä, jossa eri yritykset tai yksiköt voivat tarjota palveluja, joihin sisältyy kilpailullisia osia ja jotka eivät siksi ole ”julkista valtaa käytettäessä toteutettavia toimintoja”. Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen osalta suotuisamman kohtelun myöntäminen kahdenvälisen kauppasopimuksen puitteissa (CPC 93).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

DE: Yksityisesti rahoitettujen Saksan puolustusvoimien sairaaloiden omistus.

Muiden merkitykseltään keskeisten yksityisesti rahoitettujen sairaaloiden kansallistaminen (CPC 93110).

FR: Yksityisesti rahoitettujen laboratorioanalyysi- ja testauspalvelujen tarjoaminen.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FR: Yksityisesti rahoitettujen laboratoriotestaus- ja -analysointipalvelujen tarjoaminen (CPC 9311 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: *Code de la Santé Publique*.

b) Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien HU: Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen sekä sellaisten toimien tai palvelujen rajatylittävä tarjonta, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää. Tämä varauma ei koske kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien

ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kätilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varaumia (CPC 931 muu kuin 9312, 93191 osittain).

HU: Kaikkien julkista rahoitusta saavien sairaalapalvelujen, sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen rajatylittävä tarjoaminen (CPC 9311, 93192 ja 93193).

c) Sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset:

EU: Kaikkien sellaisten sosiaalipalvelujen tarjoaminen, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa, sekä toimet tai palvelut, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää.

BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT ja PT: Yksityisesti rahoitettujen muiden sosiaalipalvelujen kuin toipilas- ja lepokoteihin ja vanhainkoteihin liittyvien palvelujen tarjoaminen.

CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK, ja SI: Yksityisesti rahoitettujen sosiaalipalvelujen tarjoaminen.

DE: Saksan sosiaaliturvajärjestelmä, jossa eri yritykset tai yksiköt tarjoavat palveluja, joihin sisältyy kilpailullisia osia ja joita ei siksi ehkä voi määritellä ”julkista valtaa käytettäessä toteutettaviksi toiminnoiksi”.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011).

IE: *Health Act 2004* (39 §) ja *Health Act 1970* (sellaisena kuin se on muutettuna – 61A §).

IT: Julkista terveydenhuoltojärjestelmää koskeva laki 833/1978; asetus 502/1992 terveysalan järjestelyistä ja periaatteista; ja laki 328/2000 sosiaalipalvelujen uudistamisesta.

Varauma nro 17 – Matkailu ja siihen liittyvät palvelut

Toimiala:	Matkailijoiden opastuspalvelut, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut
Toimialaluokka:	CPC 7472
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FR: Jäsenvaltion kansalaisuusvaatimus matkailijoiden opastuspalvelujen tarjonnan osalta.

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Suosituimmuuskohtelu:

LT: Mikäli Chile sallii Liettuan kansalaisten tarjota matkailijoiden opastuspalveluja, Liettua sallii samoin ehdoin Chilen kansalaisten tarjota matkailijoiden opastuspalveluja.

Varauma nro 18 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimiala:	Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut

Toimialaluokka: CPC 962, 963, 9619, 964

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Ylempi johto ja hallitukset

Suoritevaatimukset

Paikallinen läsnäolo

Luku: Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut (CPC 963)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU, pois lukien AT ja sijoitusten vapauttamisen osalta LT: Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muiden kulttuuripalvelujen tarjonta.

AT ja LT: Palvelun perustamiselta voidaan vaatia toimilupaa.

b) Viihdepalvelut, teatteri-, musiikkiyhtye- ja sirkuspalvelut (CPC 9619, 964 muut kuin 96492)

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

EU, pois lukien AT ja SE: Viihdepalvelujen, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut, rajat ylittävä tarjoaminen.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI ja SK: Viihdepalvelujen, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut, tarjoaminen.

BG: Seuraavien viihdepalvelujen tarjoaminen: sirkus-, huvipuisto- ja muut vastaavat viihdepuistopalvelut, seuratanssi-, disko- ja tanssinopetuspalvelut sekä muut vastaavat viihdepalvelut.

EE: Muiden viihdepalvelujen tarjonta lukuun ottamatta elokuvateatteripalveluja.

LT ja LV: Kaikkien viihdepalvelujen tarjonta lukuun ottamatta elokuvateatterien käyttöpalveluja.

CY, CZ, LV, PL, RO ja SK: Urheilu- ja muiden virkistyspalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen.

c) Uutiset ja uutistoimistot (CPC 962)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu:

FR: Ulkomainen omistusosuus olemassa olevissa ranskankielisiä julkaisuja julkaisevissa kustantamoissa voi olla enintään 20 prosenttia yrityksen pääomasta tai äänivallasta. Chileläisten uutistoimistojen sijoittautumiseen sovelletaan kansallisessa sääntelyssä vahvistettuja ehtoja. Uutistoimistojen perustaminen edellyttää ulkomaisten sijoittajien osalta vastavuoroisuutta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: *Ordonnance n° 45-2646 du 2 novembre 1945 portant règlementation provisoire des agences de presse; and Loi n° 86-897 du 1 août 1986 portant réforme du régime juridique de la presse*.

d) Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut (CPC 96492)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Rahapelitoiminta, joka tapahtuu rahallista arvoa omaavin panoksin onnenpeleissä, mukaan luettuina arpajaiset, raaputusarvat, rahapelitoiminta kasinoissa, pelisaleissa ja anniskelutiloissa sekä hyväntekeväisyysjärjestöjen tai voittoa tavoittelemattomien järjestöjen harjoittama tai niiden hyväksi harjoitettu vedonlyönti-, bingo- ja rahapelitoiminta.

Varauma nro 19 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut

Toimiala:	Liikennepalvelut
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Suoritevaatimukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Meriliikenne – kaikki muu kaupallinen toiminta, joka suoritetaan alukselta

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

EU: Merialuksen tai muun kuin merialuksen miehistön kansalaisuus.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

EU, pois lukien LV ja MT: Ainoastaan EU:n luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi rekisteröidä aluksen ja liikennöidä laivastoa sijoittautumisvaltion lipun alla (koskee kaikkea kaupallista merellä tapahtuvaa toimintaa, joka suoritetaan merialukselta, mukaan lukien kalastus, vesiviljely ja kalastukseen liittyvät palvelut; kansainvälinen henkilö- ja tavaraliikenne (CPC 721) ja meriliikenteen liitännäispalvelut).

EU: Syöttöliikennepalvelut ja Euroopan unionin laivanvarustajien omassa omistuksessa olevien tai vuokrattujen konttien palauttaminen muulta kuin kaupalliselta pohjalta siltä osin kuin nämä palvelut eivät kuulu kansallista meriliikenteen kabotaasia koskevan poikkeuksen piiriin

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

SK: Ulkomaisten sijoittajien päätoimipaikan on oltava Slovakiassa, jotta ne voivat hakea lupaa palvelun tarjoamiseen (CPC 722).

b) Meriliikenteen liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Luotsaus- ja kiinnityspalvelujen tarjoaminen. Selvyyden vuoksi todetaan, että jäsenvaltiossa sovellettavista alusten rekisteröintiä koskevista edellytyksistä riippumatta Euroopan unioni varaa itselleen oikeuden vaatia, että ainoastaan jäsenvaltioiden kansallisiin alusrekistereihin merkityt alukset voivat tarjota luotsaus- ja kiinnityspalveluja (CPC 7452).

EU, pois lukien LT ja LV: Ainoastaan jäsenvaltion lipun alla purjehtivat alukset saavat tarjota hinaus- ja työntöpalveluja (CPC 7214).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

LT: Ainoastaan liettualaiset oikeushenkilöt tai jäsenvaltion oikeushenkilöt, joilla on Liettuassa sivuliike, jolla on Liettuan meriturvallisuushallinnon antama todistus, voivat tarjota luotsaus- ja kiinnityspalveluja sekä hinaus- ja työntöpalveluja (CPC 7214, 7452).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Lastinkäsittelypalveluja voivat tarjota ainoastaan akkreditoidut työntekijät, joilla on oikeus työskennellä kuninkaan asetuksessa määritellyillä satama-alueilla (CPC 741).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: *Loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire*; *Arrêté royal du 12 janvier 1973 instituant une Commission paritaire des ports et fixant sa dénomination et sa compétence*; *Arrêté royal du 4 septembre 1985 portant agrément d'une organisation d'employeur (Anvers)*; *Arrêté royal du 29 janvier 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Gand)*; *Arrêté royal du 10 juillet 1986 portant agrément d'une organisation d'employeur (Zeebrugge)*; *Arrêté royal du 1er mars 1989 portant agrément d'une organisation d'employeur (Ostende)*; ja *Arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zones portuaires tombant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire, tel que modifié*.

c) Sisävesiliikenne ja siihen liittyvät liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo, Suosituimmuuskohtelu:

EU: Henkilö- ja tavaraliikenne sisävesillä (CPC 722) ja sisävesiliikenteen liitännäispalvelut.

d) Rautatieliikennepalvelut ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Rautateiden henkilöliikenne (CPC 7111).

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Rautateiden tavaraliikenne (CPC 7112). Sovelletaan vastavuoroisuusehtoa.

LT: Rautatiekaluston huolto- ja korjauspalveluja koskee valtion monopoli (CPC 86764, 86769, 8868 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/34/EU ([3]).

e) Maantieliikenne (henkilö- ja tavaraliikenne, kansainväliset rekkaliikennepalvelut) ja maantieliikenteen liitännäispalvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

EU:

i) sijoittautumisvaatimus ja maantieliikennepalvelujen rajat ylittävän tarjoamisen rajoitus (CPC 712); ja

ii) johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneen ulkomaisen sijoittajan kabotaasiliikennepalvelujen tarjoamisen rajoittaminen toisessa jäsenvaltiossa (CPC 712)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Henkilö- ja tavaraliikenteen yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan jäsenvaltion kansalaisille ja Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa. Edellytyksenä on yhtiöittäminen (CPC 712).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FI: Tieliikennepalvelujen tarjoamiseen vaaditaan lupa, jota ei myönnetä ulkomailla rekisteröidyille ajoneuvoille (CPC 712).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

FR: Kaukoliikenteen linja-autopalvelujen tarjoaminen (CPC 712).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Maantieliikenteen tukipalveluja koskee sijoittautumisvaatimus (CPC 744).

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1071/2009 ([4]); Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1072/2009 ([5]); ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1073/2009 ([6]).

FI: Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä 693/2006; laki liikenteen palveluista 320/2017; ja ajoneuvolaki 1090/2002.

f) Avaruusliikenne ja avaruusalusten vuokraus

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suoritevaatimukset, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Avaruusliikennepalvelujen tarjonta ja avaruusalusten vuokrauspalvelujen tarjonta (CPC 733 ja 734 osittain).

g) Suosituimmuuskohtelun poikkeukset

Sijoitusten vapauttaminen – Suosituimmuuskohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Suosituimmuuskohtelu:

— Liikenne (kabotaasi) lukuun ottamatta meriliikennettä

FI: Myönnetään tietylle maalle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, joilla vapautetaan vastavuoroisuuden perusteella tietyn muun maan lipun alle rekisteröidyt alukset tai ulkomaille rekisteröidyt ajoneuvot yleisestä kiellosta tarjota kabotaasiliikennepalveluja (myös yhdistettyä liikennettä – tie- ja rautatieliikenne) Suomessa (CPC 711 osittain, CPC 712 osittain, CPC 722 osittain).

— Meriliikenteen tukipalvelut

BG: Mikäli Chile sallii bulgarialaisten palveluntarjoajien tarjota meri- ja jokisatamien lastinkäsittelypalveluja ja varastointipalveluja, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut, Bulgaria sallii samoin ehdoin chileläisten palveluntarjoajien tarjota meri- ja jokisatamien

lastinkäsittelypalveluja ja varastointipalveluja, mukaan lukien kontteihin ja konttitavaraan liittyvät palvelut (CPC 741 osittain, 742 osittain).

— Alusten vuokraus tai leasing-vuokraus

DE: Ulkomaisten alusten vuokraamiseen Saksassa asuville kuluttajille voidaan soveltaa vastavuoroisuusehtoa (CPC 7213, 7223, 83103).

— Tieliikenne ja rautatieliikenne

EU: Oikeus myöntää kolmannelle erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät Euroopan unionin tai jäsenvaltioiden sekä kolmannen maan väliseen maanteiden kansainväliseen tavaraliikenteeseen (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset) sekä matkustajaliikenteeseen (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Kyseinen kohtelu voi

i) käsittää sopimuspuolten välisen tai niiden alueen kautta tapahtuvan liikennepalvelujen tarjonnan varaamisen kussakin sopimuspuolessa rekisteröidyille ajoneuvoille tai sen rajoittamisen kyseisiin ajoneuvoihin ([7]); tai

ii) sisältää kyseisiin ajoneuvoihin sovellettavan verovapautuksen.

— Tieliikenne

BG: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla varataan kyseisenlaisten liikennepalvelujen tarjoaminen tai rajoitetaan sitä ja täsmennetään palveluntarjontaan Bulgarian alueella tai Bulgarian rajojen yli kuljettaessa sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot (CPC 7121, 7122, 7123).

CZ: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Slovakian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, 7122, 7123).

ES: Lupa kaupallisen läsnäolon perustamiseen Espanjaan voidaan evätä palveluntarjoajilta, joiden lähtömaa ei myönnä espanjalaisille palveluntarjoajille tosiasiallista markkinoille pääsyä (CPC 7123).

Voimassa olevat toimenpiteet:

Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres.

HR: Nykyisten tai tulevien kansainvälistä tieliikennettä koskevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuluvat tai etuuskohtelun mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Kroatian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, 7122, 7123).

LT: Kahdenvälisten sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joissa vahvistetaan asianomaisille osapuolille liikennepalveluja koskevat määräykset ja täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkua ja muuta liikennettä koskevat kahdenväliset luvat Liettuan alueella, sen alueelle, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvan liikenteen palveluille sekä tienkäyttöverot ja -maksut (CPC 7121, 7122, 7123).

SK: Nykyisten tai tulevien sopimusten nojalla toteutettavat toimenpiteet, joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille sopimuspuolille tai se rajoitetaan niihin sekä täsmennetään liikenteenharjoittamiseen sovellettavat ehdot, mukaan lukien kauttakulkuluvat tai etuuskohtelun

mukaiset tienkäyttöverot palveluille, jotka koskevat Slovakian alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa liikennettä (CPC 7121, 7122, 7123).

— Rautatieliikenne

BG, CZ ja SK: Nykyiset tai tulevat sopimukset, joilla säännellään liikenneoikeuksia ja liikenteenharjoittamiseen sovellettavia ehtoja sekä liikennepalvelujen tarjontaa Bulgarian, Tšekin ja Slovakian alueella ja asianomaisten maiden välillä (CPC 7111, 7112).

— Lentoliikenne – Lentoliikenteen liitännäispalvelut

EU: Kolmannelle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka liittyvät maahuolintapalveluihin.

— Tieliikenne ja rautatieliikenne

EE: Kun tietylle maalle myönnetään erilliskohtelu sellaisten voimassa olevien tai tulevien kahdenvälisten sopimusten nojalla, jotka koskevat maanteiden kansainvälistä tavaraliikennettä (mukaan lukien yhdistetyt maantie- ja rautatiekuljetukset), joilla liikennepalvelujen tarjoaminen varataan asianomaisille osapuolille tai se rajoitetaan niihin, jotka koskevat Viron alueelle, sen alueella, sen kautta tai sieltä pois suuntautuvaa kummankin osapuolen alueella rekisteröityjen ajoneuvojen liikennettä ja verovapautuksen myöntämistä näille ajoneuvoille (CPC 711 osittain, 712 osittain, 721 osittain).

— Kaikki henkilöliikenne- ja tavaraliikennepalvelut lukuun ottamatta meri- ja lentoliikennettä.

PL: Mikäli Chile sallii puolalaisten henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Chileen ja sen alueella, Puola sallii samoin ehdoin chileläisten henkilö- ja tavaraliikenteen palveluntarjoajien tarjota liikennepalveluja Puolaan ja sen alueella.

Varauma nro 20 – Maatalous, kalastus ja vesi

Toimiala:	Maatalous, riistatalous, metsätalous; kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut; veden keruu, puhdistus ja jakelu
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, CPC 8811, 8812, 8813 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut; 0501, 0502, CPC 882
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Suosituimmuuskohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Suoritevaatimukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Maatalous, riistatalous ja metsätalous

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

HR: Maatalous ja metsästys.

HU: Maataloustoiminta (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, CPC 8811, 8812, 8813 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

Voimassa olevat toimenpiteet:

HR: Laki maatalousmaasta (OG 20/18, 115/18, 98/19).

b) Kalastus, vesiviljely ja kalatalouteen liittyvät palvelut (ISIC Rev. 3.1 0501 ja 0502 sekä CPC 882)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset, Suosituimmuuskohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU:

1. Etenkin yhteisen kalastuspolitiikan ja kolmannen maan kanssa tehtyjen kalastussopimusten puitteissa pääsy jäsenvaltioiden suvereniteettiin tai oikeudenkäyttövaltaan kuuluvilla merivesillä sijaitseviin biologisiin luonnonvaroihin ja kalastuspaikkoihin sekä niiden käyttö, tai jäsenvaltion kalastusluvan mukaiset kalastusoikeudet, mukaan lukien:
   a) sääntely, joka koskee Chilen tai kolmannen maan lipun alla purjehtiville aluksille myönnettyjen kiintiöiden mukaisesti pyydettyjen saaliiden purkamista tai ainoastaan jäsenvaltion lipun alla purjehtivien alusten osalta edellyttää, että osa kokonaissaaliista puretaan Euroopan unionin satamissa;
   b) yrityksen vähimmäiskoon määrittäminen sekä pienimuotoiseen että rannikkokalastukseen tarkoitettujen alusten ylläpitämiseksi;
   c) erilliskohtelun myöntäminen voimassa olevan tai tulevan kahdenvälisen kalastusta koskevan sopimuksen nojalla; ja
   d) edellytys, jonka mukaan jäsenvaltion lipun alla purjehtivan aluksen miehistön on oltava jäsenvaltioiden kansalaisia.
2. Kalastusaluksella on oikeus purjehtia jäsenvaltion lipun alla ainoastaan, jos
   a) sen omistavat kokonaan
      i) Euroopan unionissa muodostetut yhtiöt; tai
      ii) jäsenvaltioiden kansalaiset;
   b) sen päivittäistä toimintaa ohjataan ja valvotaan Euroopan unionista käsin; ja
   c) aluksen rahtaaja, käyttäjä tai liikennöitsijä on unionissa muodostettu yhtiö tai jäsenvaltion kansalainen.
3. Kaupallinen kalastuslupa, joka oikeuttaa kalastamaan jäsenvaltion aluevesillä, voidaan myöntää ainoastaan jäsenvaltion lipun alla purjehtiville aluksille.
4. Vesiviljelylaitosten perustaminen merellä tai sisävesillä.
5. Edellä olevan 1 kohdan a, b ja c alakohtaa (muuten kuin suosituimmuuskohtelun osalta) ja d alakohtaa sekä 2 kohdan a alakohdan i alakohtaa, b ja c alakohtaa ja 3 kohtaa sovelletaan ainoastaan toimenpiteisiin, joita sovelletaan aluksiin tai yrityksiin niiden tosiasiallisten omistajien ja edunsaajien kansallisuudesta riippumatta.

Jäsenvaltion lipun alla purjehtivan kalastusaluksen miehistön kansalaisuus.

Vesiviljelylaitosten perustaminen merellä tai sisävesillä.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Meren ja jokien luonnonvarojen pyynti aluksilla Bulgarian sisäisillä merialueilla tai aluevesillä on toteutettava Bulgarian lipun alla purjehtivilla aluksilla. Ulkomainen alus ei saa harjoittaa kaupallista kalastusta talousvyöhykkeellä muutoin kuin Bulgarian ja lippuvaltion välisen sopimuksen perusteella. Talousvyöhykettä ohitettaessa ulkomaisten kalastusalusten kalastusvälineet eivät saa olla toimintatilassa.

c) Veden keruu, puhdistus ja jakelu

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Toiminta, joka koskee tiettyjä palveluja, kuten veden keruuta, puhdistusta ja jakelua kotitalouksille, teollisuudelle ja kaupallisille tai muille käyttäjille, mukaan luettuna juomaveden toimitus ja vesihuolto.

Varauma nro 21 – Kaivostoiminta ja energiaan liittyvä toiminta

Toimiala:	Energiatuotantoon liittyvä kaivostoiminta ja louhinta; metallimalmien louhinta ja muu kaivostoiminta; energiaan liittyvä toiminta: sähkön, kaasun, höyryn ja kuuman veden tuotanto, siirto ja jakelu omaan lukuun; polttoaineiden putkijohtokuljetukset; putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelut; ja energian jakeluun liittyvät palvelut
Toimialaluokka:	ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 12, 120, 1200, 13, 14, 232, 233, 2330, 40, 401, 4010, 402, 4020, 4030 osittain, CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 osittain, 887.
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Suoritevaatimukset Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Kaivostoiminta ja energiaan liittyvä toiminta – yleiset (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 40, 401, 402, 403 osittain ja 41 sekä CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742, 7422 ja 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Jos jäsenvaltio sallii sähkön ja kaasun siirtojärjestelmän tai öljyn ja kaasun putkijohtokuljetusjärjestelmän ulkomaalaisomistuksen, toimenpiteitä sellaisten Chilen yritysten osalta, jotka ovat sellaisen kolmannen maan luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden määräysvallassa, jonka osuus Euroopan unionin öljyn, maakaasun tai sähkön tuonnista on yli 5 prosenttia, koko Euroopan unionin tai yksittäisen jäsenvaltion energian toimitusvarmuuden takaamiseksi. Tätä varaumaa ei sovelleta energian jakeluun liittyvinä palveluina tarjottaviin neuvonta- ja konsultointipalveluihin.

Tätä varaumaa ei sovelleta Kroatiaan, Unkariin ja Liettuaan (Liettuan osalta ainoastaan CPC 7131) polttoaineiden putkijohtokuljetusten osalta, Latviaan energian jakeluun liittyvien palvelujen osalta eikä

Sloveniaan kaasun jakeluun liittyvien palvelujen osalta (ISIC Rev. 3.1 401 ja 402 sekä CPC 7131 ja 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

CY: Jalostettujen öljytuotteiden tuotanto siltä osin kuin sijoittaja on sellaisen kolmannen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa, jonka osuus Euroopan unionin öljyn tai maakaasun tuonnista on yli 5 prosenttia, sekä kaasun tuotanto, kaasumaisten polttoaineiden jakelu putkiverkossa omaan lukuun, sähkön tuotanto, siirto ja jakelu, polttoaineiden putkikuljetus, muut sähkön ja maakaasun jakelun liitännäispalvelut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut, sähkön tukkukauppapalvelut sekä moottoripolttoaineen, sähkön ja muun kuin pullotetun kaasun vähittäiskauppapalvelut. Sähköön liittyvien palvelujen tarjoamiseen sovelletaan kansalaisuus- ja asuinpaikkavaatimuksia. (ISIC Rev. 3.1232, 4010, 4020, CPC 613, 62271, 63297, 7131 ja 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

FI: Energian sekä höyryn ja lämminveden siirto- ja jakeluverkostot ja -järjestelmät.

FI: Monopolien tai yksinoikeuksien muodossa olevat määrälliset rajoitukset, jotka koskevat maakaasun tuontia sekä höyryn ja lämminveden tuotantoa ja jakelua. Tällä hetkellä voimassa on luonnollisia monopoleja ja yksinoikeuksia (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131 ja 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

FR: Sähkön ja kaasun siirtojärjestelmät ja öljyn ja kaasun putkijohtokuljetusjärjestelmät (CPC 7131).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Energian jakelupalvelut ja energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Energian siirtopalvelujen osalta oikeushenkilöiden muoto ja sellaisten julkisten ja yksityisten toimijoiden kohtelu, joille Belgia on myöntänyt yksinoikeudet. Vaatimuksena on sijoittautuminen Euroopan unioniin (ISIC Rev. 3.1 4010, CPC 71310).

BG: Energian jakeluun liittyvät palvelut (CPC 88).

PT: Sähkön tuotanto, siirto ja jakelu, kaasun tuotanto, polttoaineiden putkijohtokuljetukset, sähkön tukkukauppapalvelut, sähkön ja muun kuin pullotetun kaasun vähittäiskauppapalvelut sekä sähkön ja maakaasun jakeluun liittyvät palvelut. Sähkö- ja kaasualoja koskevat toimiluvat annetaan vain tietyille yhtiöille, joiden päätoimipaikka ja toimiva johto on Portugalissa (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 7131, 7422, 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut).

SK: Sähkön tuotantoon, siirtoon ja jakeluun, kaasun tuotantoon ja kaasumaisten polttoaineiden jakeluun, höyryn ja lämminveden tuotantoon ja jakeluun, polttoaineiden putkijohtokuljetuksiin, sähkön, höyryn ja lämminveden tukku- ja vähittäiskauppaan sekä energian jakeluun liittyviin palveluihin, mukaan lukien palvelut energiatehokkuuden, energiansäästön ja energiakatselmusten aloilla, tarvitaan lupa. Kaikkien mainittujen toimintojen osalta lupa voidaan myöntää ainoastaan luonnolliselle henkilölle, jolla on vakinainen asuinpaikka ETA-alueella, tai ETA-alueen oikeushenkilölle.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Metallimalmien louhintaa ja muuta kaivostoimintaa ja louhintaa lukuun ottamatta yrityksiltä, jotka ovat sellaisen kolmannen maan luonnollisten tai oikeushenkilöiden määräysvallassa, jonka osuus Euroopan unionin öljyn, maakaasun tai sähkön tuonnista on yli 5 prosenttia, voidaan kieltää määräysvalta

toiminnassa. Edellytyksenä on yhtiöittäminen (ei sivuliikkeitä) (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 4010 osittain, 4020 osittain ja 4030 osittain).

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944 ([8]); ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY ([9]).

BG: Energialaki.

CY: Sähkömarkkinoiden sääntelyä koskeva laki vuodelta 2003, sellaisena kuin se on muutettuna tai korvattuna; kaasumarkkinoiden sääntelyä koskevat lait vuodelta 2004, sellaisina kuin ne ovat muutettuina tai korvattuina; öljylaki (putkijohdot), 273 luku; öljylaki L.64(I)/1975, sellaisena kuin se on muutettuna tai korvattuna; ja öljyn ja polttoaineiden eritelmiä koskevat lait vuodelta 2003, sellaisina kuin ne ovat muutettuina tai korvattuina.

FI: Sähkömarkkinalaki (386/1995); ja maakaasumarkkinalaki (587/2017).

FR: *Code de l'énergie*.

PT: Asetus 230/2012 ja asetus 231/2012, annettu 26 päivänä lokakuuta 2012 – kaasu; asetus 215-A/2012 ja asetus 215-B/2012, annettu 8 päivänä lokakuuta 2012 – sähkö; ja asetus 31/2006, annettu 15 päivänä helmikuuta 2006 – raakaöljy/öljytuotteet.

SK: Laki nro 51/1988 kaivostoiminnasta, räjähteistä ja valtion kaivannaistoiminnan hallinnosta; laki nro 569/2007 geologisesta toiminnasta; energialaki nro 251/2012; ja lämpöenergialaki nro 657/2004.

b) Sähkö (ISIC Rev. 3.1 40, 401; CPC 62271, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FI: Sähkön tuonti. Sähkön tukku- ja vähittäiskauppa rajat ylittävän kaupan osalta.

FR: Ainoastaan Ranskan valtion, muun julkisen sektorin organisaation tai EDF:n (Electricité de France) 100-prosenttisesti omistamat yhtiöt voivat omistaa ja johtaa sähkön siirto- ja jakelujärjestelmiä.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

BG: Sähkön ja lämmön tuotanto.

LT: Muista kuin turvallisista ydinenergialähteistä peräisin olevan sähkön tukku- ja vähittäismyyntipalvelut.

PT: Sähkön siirto ja jakelu toteutetaan yksinomaisilla julkisen palvelun toimiluvilla.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Suosituimmuuskohtelu; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BE: Yksittäinen lupa kapasiteetiltaan vähintään 25 MW:n sähköntuotantoon edellyttää sijoittautumista Euroopan unioniin tai muuhun valtioon, jossa on käytössä direktiivissä (EU) 2019/944 säädettyä järjestelmää vastaava järjestelmä ja jossa yrityksellä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys talouteen.

Sähkön tuotanto Belgian offshore-alueella edellyttää toimilupaa ja yhteisyritystä Euroopan unionin oikeushenkilön kanssa tai sellaisen valtion oikeushenkilön kanssa, jossa on käytössä direktiivissä (EU) 2019/944 säädettyä järjestelmää vastaava järjestelmä, erityisesti lupaa ja valintaa koskevien ehtojen osalta.

Lisäksi oikeushenkilön keskushallinnon tai päätoimipaikan on oltava jäsenvaltiossa tai edellä mainitut vaatimukset täyttävässä maassa, jossa yrityksellä on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys talouteen.

Offshore-tuotannon Elia-siirtoverkostoon yhdistävien voimajohtojen rakentaminen edellyttää lupaa, ja yrityksen on täytettävä edellä esitetyt edellytykset, yhteisyritysvaatimusta lukuun ottamatta.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

BE: Välittäjä tarvitsee luvan sähkön toimittamiseen sellaisille Belgiaan sijoittautuneille asiakkaille, joilla on yhteys kansalliseen verkkojärjestelmään tai suoraan linjaan, jonka nimellisjännite on suurempi kuin 70 000 volttia. Tällainen lupa voidaan myöntää ainoastaan ETA-alueen luonnolliselle tai oikeushenkilölle.

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: *Arrêté Royal du 11 octobre 2000 fixant les critères et la procédure d'octroi des autorisations individuelles préalables à la construction de lignes directes*; *Arrêté Royal du 20 décembre 2000 relatif aux conditions et à la procédure d'octroi des concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer*; ja *Arrêté Royal du 12 mars 2002 relatif aux modalités de pose de câbles d'énergie électrique qui pénètrent dans la mer territoriale ou dans le territoire national ou qui sont installés ou utilisés dans le cadre de l'exploration du plateau continental, de l'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes ou de l'exploitation d'îles artificielles, d'installations ou d'ouvrages relevant de la juridiction belge*; *Arrêté royal relatif aux autorisations de fourniture d'électricité par des intermédiaires et aux règles de conduite applicables à ceux-ci*; ja *Arrêté royal du 12 juin 2001 relatif aux conditions générales de fourniture de gaz naturel et aux conditions d'octroi des autorisations de fourniture de gaz naturel*.

FI: Sähkömarkkinalaki (588/2013); ja maakaasumarkkinalaki (587/2017)

LT: Laki nro XIII-306 välttämättömistä toimenpiteistä kolmansien maiden muiden kuin turvallisten ydinvoimalaitosten aiheuttamilta uhkilta suojautumiseksi, annettu 20 päivänä huhtikuuta 2017 (viimeisin muutos nro XIII-2705, 19 päivänä joulukuuta 2019).

PT: Asetus 215-A/2012; ja asetus 215-B/2012, annettu 8 päivänä lokakuuta 2012 – sähkö.

c) Polttoaineet, kaasu, raakaöljy tai öljytuotteet (ISIC Rev. 3.1 232, 40, 402; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 osittain, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

FI: Ulkomaisten luonnollisten tai oikeushenkilöiden omistuksen tai määräysvallan estäminen nesteytetyn maakaasun (LNG) terminaaleissa (mukaan lukien LNG-terminaalin varastointiin tai uudelleen kaasuunnuttamiseen käytettävät osat) energiaturvallisuuteen liittyvistä syistä.

FR: Kansallisen energiaturvallisuuden varmistamiseksi ainoastaan Ranskan valtion, muun julkisen sektorin organisaation tai ENGIEn 100-prosenttisesti omistamat yhtiöt voivat omistaa ja johtaa kaasun siirto- ja jakelujärjestelmiä.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BE: Kaasun irtovarastointipalvelujen osalta oikeushenkilöiden muoto ja sellaisten julkisten ja yksityisten toimijoiden kohtelu, joille Belgia on myöntänyt yksinoikeudet. Kaasun irtovarastointipalvelujen tapauksessa edellytetään sijoittautumista Euroopan unioniin (CPC 742 osittain).

BG: Öljyn ja maakaasun putkijohtokuljetukset ja varastointi, mukaan lukien kauttakulkusiirto (CPC 71310, 742 osittain).

PT: Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden (maakaasu) varastointipalvelujen rajat ylittävä tarjoaminen. Maakaasun siirtoa, jakelua ja maanalaista varastointia sekä nesteytetyn maakaasun (LNG)

vastaanottamista, varastointia ja kaasutusterminaaleja koskevat toimiluvat myönnetään käyttöoikeussopimuksina julkisen tarjouskilpailun perusteella (CPC 7131, 7422).

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BE: Maakaasun ja muiden polttoaineiden putkijohtokuljetukset edellyttävät lupaa. Lupa voidaan myöntää ainoastaan jäsenvaltioon sijoittautuneelle luonnolliselle tai oikeushenkilölle (AR § 3, 14. toukokuuta 2002).

Yrityksen hakiessa lupaa edellytetään seuraavaa:

i) yrityksen on oltava muodostettu Belgian lainsäädännön, muun jäsenvaltion lainsäädännön tai sellaisen kolmannen maan lainsäädännön mukaisesti, joka on sitoutunut noudattamaan sääntelykehystä, joka vastaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/73/EY ([10]) yleisiä vaatimuksia; ja

ii) yrityksen hallinnollisen keskuspaikan, päätoimipaikan tai pääasiallisen toimipaikan on oltava jäsenvaltiossa tai sellaisessa kolmannessa maassa, joka on sitoutunut noudattamaan sääntelykehystä, joka vastaa direktiivissä 2009/73/EY vahvistettuja yleisiä vaatimuksia, edellyttäen, että kyseisen toimipaikan tai päätoimipaikan toiminnalla on tosiasiallinen ja jatkuva yhteys asianomaisen maan talouteen (CPC 7131).

BE: Yleensä kaasun toimittaminen Belgiaan sijoittautuneille asiakkaille (asiakkailla tarkoitetaan sekä jakeluyhtiöitä että asiakkaita, joiden kaasun yhteiskulutus kaikista toimituslähteistä on vähintään miljoona kuutiometriä vuodessa) edellyttää ministerin yksilöllistä lupaa paitsi jos toimittaja on jakeluyhtiö, jolla on oma jakeluverkko. Tällainen lupa voidaan myöntää ainoastaan Euroopan unionin luonnolliselle tai oikeushenkilölle.

Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

CY: Putkijohtoja pitkin kuljetettujen polttoaineiden varastointipalvelujen rajat ylittävää tarjoaminen sekä polttoöljyjen ja pullotettujen kaasujen muu vähittäiskauppa kuin postimyynti (CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742).

Voimassa olevat toimenpiteet:

BE: *Arrêté Royal du 14 mai 2002 relatif à l'autorisation de transport de produits gazeux et autres par canalisations; and Loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations*, 8.2 § .

BG: Energialaki.

CY: Sähkömarkkinoiden sääntelyä koskeva vuoden 2003 laki, laki 122(I)/2003 sellaisena kuin se on muutettuna; kaasumarkkinoiden sääntelyä koskevat vuoden 2004 lait, laki183(I)/2004 sellaisena kuin se on muutettuna; öljylaki (putkijohdot), 273 luku; öljylain 272 luku sellaisena kuin se on muutettuna; ja öljyn ja polttoaineiden eritelmiä koskevat vuoden 2003 lait, laki 148(I)/2003 sellaisena kuin se on muutettuna.

FI: maakaasumarkkinalaki (587/2017).

FR: *Code de l'énergie*.

HU: Käyttöoikeussopimuksia koskeva laki XVI, 1991.

LT: Liettuan tasavallan maakaasulaki nro VIII-1973, annettu 10 päivänä lokakuuta 2000.

PT: Asetus 230/2012 ja asetus 231/2012, annettu 26 päivänä lokakuuta 2012 – kaasu; asetus 215-A/2012 ja asetus 215-B/2012, annettu 8 päivänä lokakuuta 2012 – sähkö; ja asetus 31/2006, annettu 15 päivänä helmikuuta 2006 – raakaöljy/öljytuotteet.

d) Ydinvoima (ISIC Rev. 3.1 12, 23, 120, 1200, 233, 2330, 40, 4010 osittain, CPC 887)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

DE: Ydinmateriaalin tuotanto, jalostus tai kuljetus sekä ydinvoimaan perustuvan energian tuotanto tai jakelu.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu; Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu:

AT ja FI: Ydinmateriaalin tuotanto, jalostus, jakelu tai kuljetus sekä ydinvoimaan perustuvan energian tuotanto tai jakelu.

BE: Ydinmateriaalin tuotanto, jalostus tai kuljetus sekä ydinvoimaan perustuvan energian tuotanto tai jakelu.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset:

HU ja SE: Ydinpolttoaineen jalostus ja ydinvoimaan perustuva sähköntuotanto.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset:

BG: Halkeavan tai yhtyvän ydinmateriaalin tai niiden lähtöaineiden jalostaminen sekä niiden kauppa, ydinenergian tuotantolaitosten laitteiden ja järjestelmien kunnossapito ja korjaukset, kyseisten materiaalien ja niiden jalostuksessa syntyvän jätteen kuljetus tai ionisoivan säteilyn käyttö ja kaikki muut palvelut, jotka liittyvät ydinenergian käyttöön rauhanomaisiin tarkoituksiin (mukaan luettuina insinööri- ja konsulttipalvelut ja ohjelmistoihin liittyvät palvelut).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

FR: Ydinmateriaalin valmistuksessa, tuotannossa, jalostuksessa, käsittelyssä, jakelussa ja kuljetuksessa on noudatettava Euratom-sopimuksen asettamia velvollisuuksia.

Voimassa olevat toimenpiteet:

AT: *Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich* (ydinvoimatonta Itävaltaa koskeva perustuslaillinen laki) BGBl. I nro 149/1999.

BG: Laki ydinenergian turvallisesta käytöstä.

FI: Ydinenergialaki (990/1987).

HU: Ydinenergialaki CXVI, 1996; ja hallituksen asetus Nr. 72/2000 ydinenergiasta.

SE: Ruotsin ympäristölaki (1998:808); ja ydinteknologiatoimintoja koskeva laki (1984:3).

Varauma nro 22 – Muut muualle luokittelemattomat palvelut

Toimiala:	Muut muualle luokittelemattomat palvelut
Toimialaluokka:	CPC 9703, 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain, 85990 osittain
Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Suoritevaatimukset
	Paikallinen läsnäolo
Luku:	Sijoitusten vapauttaminen ja Rajat ylittävä palvelukauppa

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

a) Hautaus-, krematorio- ja hautaustoimistopalvelut (CPC 9703)

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

FI: Krematoriopalveluja ja hautausmaiden toiminta-/ylläpitopalveluja voivat tarjota ainoastaan valtio, kunnat, seurakunnat ja uskonnolliset yhteisöt sekä voittoa tavoittelemattomat säätiöt ja yhteisöt.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

DE: Ainoastaan julkisoikeuden mukaisesti muodostetut oikeushenkilöt voivat johtaa hautausmaata. Hautausmaiden ja hautaukseen liittyvien palvelujen perustaminen ja johtaminen.

PT: Hautaus- ja hautaustoimistopalvelujen tarjoaminen edellyttää kaupallista läsnäoloa. Hautaus- ja hautaustoimistopalveluja tarjoavien yksikköjen tekniseltä vastaavalta edellytetään ETA-maan kansalaisuutta.

SE: Krematorio- ja hautauspalvelujen osalta monopoli on Ruotsin kirkolla tai paikallisilla viranomaisilla.

CY, SI: Hautaus-, krematorio- ja hautaustoimistopalvelut

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Hautaustoimilaki (457/2003).

PT: Asetus 10/2015, 16. tammikuuta *alterado p/ Lei 15/2018, 27 março*.

SE: Begravningslag (1990:1144) (hautauslaki); begravningsförordningen (1990:1147) (hautausasetus).

b) Uudet palvelut

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, Ylempi johto ja hallitukset, Suoritevaatimukset; ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Kansallinen kohtelu, Paikallinen läsnäolo:

EU: Uusien palvelujen tarjoamisen osalta muut kuin palvelut, jotka sisältyvät CPC-luokitukseen.

([1]) EYVL L 1, 3.1.1994, s. 3.

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 391/2009, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2009, alusten tarkastamis- ja katsastamislaitoksia koskevista yhteisistä säännöistä ja standardeista (EUVL L 131, 28.5.2009, s. 11).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/34/EU, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta (EUVL L 343, 14.12.2012, s. 32).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1071/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maantieliikenteen harjoittajan ammatin harjoittamisen edellytyksiä koskevista yhteisistä säännöistä ja neuvoston direktiivin 96/26/EY kumoamisesta (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 51).

([5]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1072/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 72).

([6]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1073/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, kansainvälisen linja-autoliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 88).

([7]) Itävallan osalta suosituimmuuskohtelun poikkeuksen liikenneoikeuksia koskeva osa kattaa kaikki maat, joiden kanssa on tehty tai saatetaan tehdä kahdenvälinen tieliikennesopimus tai muita tieliikenteeseen liittyviä järjestelyjä koskeva kahdenvälinen sopimus.

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94).

([10]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 94).

Lisäys 17-B-2

CHILEN LUETTELO

Toimiala:	Kaikki
Osa-ala:	
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoitukset) Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset)
Kuvaus:	Sijoitukset Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat viiden kilometrin sisällä rantaviivasta sijaitsevan ja maataloustoimintaan käytetyn maan omistusta tai määräysvaltaa. Tällaisiin toimenpiteisiin saattaa sisältyä vaatimus, että enemmistöosuuden kustakin sellaisen chileläisen oikeushenkilön osakesarjasta, joka pyrkii saamaan tällaista maata omistukseensa tai määräysvaltaansa, on kuuluttava chileläisille henkilöille tai henkilöille, jotka oleskelevat Chilessä vähintään 183 päivää vuodessa.
Voimassa olevat toimenpiteet:	Asetus 1.939, virallinen lehti 10.11.1977, Valtion omistaman omaisuuden hankintaa, hallinnointia ja luovuttamista koskevat säännöt, I osasto (*Decreto Ley 1.939, Diario Oficial, noviembre 10, 1977, Normas sobre adquisición, administración y disposición de bienes del Estado, Título I*)
Toimiala:	Kaikki
Osa-ala:	
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoitukset) Ylempi johto ja hallitukset (sijoitukset)
Kuvaus:	Sijoitukset Siirrettäessä tai luovutettaessa olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisyhteisön osuutta osakkeista tai omaisuudesta Chile varaa oikeuden asettaa tällaista omistusosuutta koskevia kieltoja tai rajoituksia tai kieltää ulkomaisten sijoittajien tai niiden sijoitusten oikeuden käyttää määräysvaltaa näin luodussa valtionyhtiössä tai tehdyssä sijoituksessa taikka asettaa sille rajoituksia. Chile voi tällaisen siirron tai luovutuksen yhteydessä ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat ylimmän johdon tai hallituksen jäsenten kansalaisuutta. ”Valtionyrityksellä” ([1]) tarkoitetaan yritystä, jonka Chile omistaa tai jossa sillä on omistusoikeuksien kautta määräysvalta, ja sellaiseksi luetaan mikä tahansa tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen perustettu yritys, jonka tarkoituksena on yksinomaan olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisyhteisön pääomaosuuksien tai omaisuuden myynti tai luovutus.
Toimiala:	Kaikki
Osa-ala:	
Asianomaiset velvoitteet:	Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)
Kuvaus:	Sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään maille erilliskohtelu voimassa olevan tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitetun kahdenvälisen tai monenvälisen kansainvälisen sopimuksen nojalla.

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään maille erilliskohtelu voimassa olevan tai ennen tämän sopimuksen voimaantuloa allekirjoitetun kansainvälisen sopimuksen nojalla ja jotka koskevat

a) ilmailua;

b) kalataloutta; tai

c) meriasioita, meripelastus mukaan luettuna.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Toimiala: Yhteydenpito

Osa-ala: Digitaalisten televiestintäpalvelujen satelliittilähetystoiminta

Asianomaiset velvoitteet: Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)

Kuvaus: Rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat rajat ylittävää kauppaa digitaalisten televiestintäpalvelujen yksisuuntaisen satelliittilähetystoiminnan alalla.

Voimassa olevat toimenpiteet: Laki 18.168, virallinen lehti, 2.10.1982, yleinen televiestintälaki, I, II, III, V ja VI osasto (*Ley 18.168, Diario Oficial, octubre 2, 1982, Ley General de Telecomunicaciones, Títulos I, II, III, V y VI*)

Toimiala: Yhteydenpito

Osa-ala: Digitaalisten televiestintäpalvelujen satelliittilähetystoiminta

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoitukset)

Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset)

Suoritevaatimukset (sijoitukset)

Ylempi johto ja hallitukset (sijoitukset)

Kuvaus: Sijoitukset

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat toisen osapuolen sijoittajia tai niiden sijoituksia digitaalisten televiestintäpalvelujen yksisuuntaisen satelliittilähetystoiminnan alalla.

Voimassa olevat toimenpiteet: Laki 18.168, virallinen lehti, 2.10.1982, yleinen televiestintälaki, I, II, III, V ja VI osasto (*Ley 18.168, Diario Oficial, octubre 2, 1982, Ley General de Telecomunicaciones, Títulos I, II, III, V y VI*)

Toimiala: Vähemmistöjä koskevat kysymykset

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suoritevaatimukset (sijoitukset)

Ylempi johto ja hallitukset (sijoitukset)

Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)

Kuvaus: Sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään oikeuksia tai etuuksia sosiaalisesti tai taloudellisesti heikommassa asemassa oleville vähemmistöille.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Toimiala: Alkuperäiskansoja koskevat kysymykset

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suoritevaatimukset (sijoitukset)

Ylempi johto ja hallitukset (sijoitukset)

Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)

Kuvaus: Sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään oikeuksia tai etuuksia alkuperäiskansoille.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Toimiala: Koulutus

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suoritevaatimukset (sijoitukset)

Ylempi johto ja hallitukset (sijoitukset)

Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)

Kuvaus: Sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteen, joka koskee

a) sijoittajia ja toisen osapuolen sijoittajan sijoitusta koulutukseen; ja

b) luonnollisia henkilöitä, jotka tarjoavat koulutuspalveluita Chilessä.

Edellä oleva b alakohta sisältää opettajat ja tukihenkilöstön, jotka tarjoavat koulutuspalveluja esikoulussa, päiväkodissa, erityisopetuksessa, alemman ja ylemmän perusasteen tai keskiasteen koulutuksessa, ammatillisessa, teknillisessä tai yliopistokoulutuksessa, sekä kaikki muut henkilöt, jotka tarjoavat koulutukseen liittyviä

palveluja, mukaan lukien kaikenlaisten koulutuslaitosten, koulujen, lukioiden, akademioiden, koulutuskeskusten, ammatillisten ja teknillisten oppilaitosten tai yliopistojen sponsorit.

Tätä varaumaa ei sovelleta toisen osapuolen sijoittajiin ja sijoittajien sijoituksiin, joiden kohteena ovat päiväkodin, esikoulun tai alemman tai ylemmän perusopetuksen tasoiset yksityiset oppilaitokset, jotka eivät saa julkisia varoja, eikä sellaisten palvelujen tarjoamiseen, jotka liittyvät vieraan kielen opetukseen, liike-elämän ja teollisuuden koulutukseen ja jatkokoulutukseen, mihin sisältyvät teknistä tukea, neuvontaa, opetusohjelmaa ja koulutusohjelman kehittämistä koskevat konsulttipalvelut.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Toimiala: Julkisyhteisöjen rahoitus

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoitukset)

Kuvaus: Sijoitukset

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteen, joka koskee Chilen keskuspankin (*Banco Central de Chile*) tai Chilen hallituksen liikkeeseen laskemien velkakirjojen, velkasitoumusten tai muiden velkainstrumenttien hankintaa, myyntiä tai luovuttamista toisen osapuolen kansalaisten toimesta. Tämä kohta ei vaikuta Chileen sijoittautuneiden toisen osapuolen rahoituslaitosten (pankkien) oikeuksiin hankkia, myydä tai luovuttaa tällaisia instrumentteja silloin kun se on tarpeen lakisääteisen pääoman tarkoituksiin.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Toimiala: Kalatalous

Osa-ala: Kalastukseen liittyvä toiminta

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Kuvaus: Sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden valvoa ulkomaista kalastusta, mukaan lukien saaliin purkaminen, merellä jalostetun kalan ensimmäinen purkaminen ja pääsy Chilen satamiin (satamaoikeudet).

Chile varaa oikeuden hallita rantojen, rantavyöhykkeiden (*terrenos de playas*), vesiosuuksien (*porciones de agua*) ja merenpohjakaistaleiden (*fondos marinos*) käyttöä meriomaisuuden käyttöoikeuksien myöntämisessä. Selvyyden vuoksi todetaan, että termi ”meriomaisuuden käyttöoikeudet” ei kata vesiviljelyä.

Voimassa olevat toimenpiteet: Asetus 2.222, virallinen lehti 31.5.1978, merenkulkulaki, I, II, III, IV ja V osasto (*Decreto Ley 2.222, Diario Oficial, mayo 31, 1978, Ley de Navegación Títulos I, II, III, IV y V*)

D.F.L. 340, virallinen lehti 6.4.1960, meriomaisuuden käyttöoikeudet (*D.F.L. 340, Diario Oficial, abril 6, 1960, sobre Concesiones Marítimas*)

Asetus 660, virallinen lehti 28.11.1988, meriomaisuuden käyttöoikeuksia koskeva säädös (*Decreto Supremo 660, Diario Oficial, noviembre 28, 1988, Reglamento de Concesiones Marítimas*)

Talous-, kehitys- ja jälleenrakennusministeriön (kalatalouden apulaisministeriö) asetus 123, virallinen lehti 23.8.2004, satamien käytöstä (*Decreto Supremo 123 del Ministerio de Economía, Fomento y Reconstrucción, Subsecretaría de Pesca, Diario Oficial, agosto 23, 2004, Sobre Uso de Puertos*)

Toimiala: Taide- ja kulttuuriteollisuus

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Kuvaus: Sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään maille erilliskohtelu sellaisen voimassa olevan tai tulevan kahdenvälisen tai monenvälisen kansainvälisen sopimuksen nojalla, joka koskee taidetta ja kulttuuriteollisuutta, kuten audiovisuaalialan yhteistyösopimukset.

Selvyyden vuoksi todetaan, että tämän sopimuksen rajoituksia tai velvoitteita ei sovelleta kulttuuritoiminnan edistämiseen tarkoitettuihin valtion tukiohjelmiin.

Tätä kohtaa sovellettaessa ”taide ja kulttuuriteollisuus” sisältää

a) kirjat, aikakauslehdet, kausijulkaisut tai painetut tai sähköiset sanomalehdet, lukuun ottamatta edellä mainittujen painamista tai ladontaa;

b) elokuvien tai videoiden tallentaminen;

c) musiikin ääni- tai videonauhoitukset;

d) painetut nuotit tai koneluettavat nuotit;

e) kuvataiteet, taidevalokuvaus ja uusmedia;

f) esittävät taiteet mukaan lukien teatteri, tanssi ja sirkustaide; ja

g) mediapalvelut ja multimedia.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Toimiala: Viihde- ja lähetyspalvelut

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suoritevaatimukset (sijoitukset)

Kuvaus: Sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteen, joka koskee

a) konserttien ja musiikkiesitysten järjestämistä ja esittämistä Chilessä; tai

b) suurelle yleisölle tarkoitettuja radiolähetyksiä sekä radio-, televisio- ja kaapelitelevisiotoimintaa, satelliittiohjelma- ja yleisradiopalveluja.

Sen estämättä, mitä edellä määrätään, Chile kohtelee toisen osapuolen henkilöitä ja sijoittajia sekä näiden sijoituksia yhtä suotuisasti kuin kyseinen osapuoli kohtele Chilen henkilöitä ja sijoittajia ja näiden sijoituksia.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Toimiala: Sosiaalipalvelut

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa)

Suoritevaatimukset (sijoitukset)

Ylempi johto ja hallitukset (sijoitukset)

Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)

Kuvaus: Sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät lainvalvonta- ja vankeinhoitopalvelujen tarjoamiseen tai seuraaviin palveluihin siltä osin kuin on kyse yleistä etua varten käyttöön otetuista ja ylläpidettävistä sosiaalipalveluista: toimeentuloturva tai -vakuutus, sosiaaliturva tai -vakuutus, sosiaalietuudet, yleissivistävä koulutus, julkinen ammatillinen koulutus, terveydenhuolto ja lastenhoito.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Toimiala: Ympäristöpalvelut

Osa-ala:

Asianomaiset velvoitteet: Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)

Suosituimmuuskohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)

Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)

Kuvaus: Rajat ylittävä palvelukauppa

Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteen, jolla edellytetään, että ainoastaan Chilen lain mukaisesti muodostetut tai Chilen lain vaatimusten mukaisesti perustetut oikeushenkilöt saavat tarjota seuraavia palveluja: juomaveden tuotanto ja jakelu, jäteveden keruu ja jätevesihuolto sekä puhtaanapitopalvelut, kuten viemäröinti, jätehuolto ja jäteveden käsittely.

Tätä kohtaa ei sovelleta tällaisten oikeushenkilöiden konsulttipalveluihin.

Voimassa olevat toimenpiteet:

Toimiala: Rakennusalan palvelut:

Osa-ala:	
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteen, joka koskee ulkomaisten oikeushenkilöiden rakennusalan palvelujen tarjoamista. Tällaisiin toimenpiteisiin saattaa sisältyä vaatimuksia esimerkiksi asuinpaikasta, rekisteröinnistä tai muunlaisesta paikallisesta läsnäolosta.
Voimassa olevat toimenpiteet:	
Toimiala:	Liikenne
Osa-ala:	Kansainvälinen tieliikenne
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa) Suosituimmuuskohtelu (sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa) Paikallinen läsnäolo (rajat ylittävä palvelukauppa)
Kuvaus:	Sijoitukset ja rajat ylittävä palvelukauppa Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteen, joka koskee kansainvälistä maanteiden rahti- tai matkustajaliikennettä rajaseudulla. Lisäksi Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa seuraavia Chilestä ulos suuntautuvan kansainvälisen tieliikenteen rajoituksia: a) palvelun tarjoajan on oltava Chilen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö; b) palvelun tarjoajalla on oltava tosiasiallinen kotipaikka Chilessä; ja c) jos palveluntarjoaja on oikeushenkilö, sen on oltava laillisesti muodostettu Chilessä, yli 50 prosentin sen pääomasta on oltava Chilen kansalaisten omistuksessa ja sen tosiallisen määräysvallan on kuuluttava Chilen kansalaisille.
Voimassa olevat toimenpiteet:	
Toimiala:	Liikennepalvelut
Osa-ala:	Maantieliikennepalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (rajat ylittävä palvelukauppa)
Kuvaus:	Rajat ylittävä palvelukauppa Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteen, joka sallii ainoastaan Chilen luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden tarjota maanteiden matkustaja- tai tavaraliikennepalveluja Chilen alueella (kabotaasi). Yritysten on käytettävä tähän tarkoitukseen Chilessä rekisteröityjä ajoneuvoja.

([1]) Luettelo olemassa olevista Chilen valtionyhtiöistä esitetään verkkosivulla http://www.dipres.gob.cl.

LIITE 17-C

MARKKINOILLE PÄÄSYÄ KOSKEVAT SITOUMUKSET

Ylähuomautukset

1. Lisäyksissä 17-C-1 ja 17-C-2 olevissa osapuolten luetteloissa esitetään kyseisen osapuolen 17.8 tai 18.7 artiklan mukaisesti antamat markkinoille pääsyä koskevat sitoumukset sekä kyseisen osapuolen varaumat 17.14 tai 18.8 artiklassa tarkoitettujen sellaisten voimassa olevien tai rajoittavampien taikka uusien toimenpiteiden suhteen, jotka eivät ole tällaisten määräysten velvoitteiden mukaisia.
2. Tässä liitteessä ”ISIC” tarkoittaa kaikkia toimialoja koskevaa kansainvälistä toimialaluokitusstandardia sellaisena kuin Yhdistyneiden kansakuntien tilastokomissio on sen hyväksynyt (*Statistical Papers, Series M, No 4, ISIC Rev. 3.1*, 2002).
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut markkinoille pääsyä koskevat sitoumukset eivät kata 17 ja 18 luvun soveltamisalaan kuuluvilla toimialoilla tai osa-aloilla harjoitettavaa taloudellista toimintaa, jota ei mainita osapuolten luetteloissa.
4. Osapuolen luettelo ei rajoita osapuolten GATS-sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.
5. Jokainen taulukon kohta sisältää seuraavat osat:
   a) ”toimiala”, joka viittaa kohdassa tarkoitettuun yleiseen toimialaan;
   b) ”osa-ala”, joka viittaa sitoumuksen kohteena olevaan täsmällisempään alaan tai toimintoon tapauksen mukaan CPC- tai ISIC-luokituksen mukaisesti; ja
   c) ”markkinoille pääsyn rajoitukset”, joissa täsmennetään sovellettavat rajoitukset, mukaan lukien mahdollisuus säilyttää voimassa olevat toimenpiteet, jos niin täsmennetään, tai hyväksyä uusia tai rajoittavampia toimenpiteitä, jos markkinoille pääsyä koskevia sitoumuksia ei ole, jotka eivät ole 17.8 tai 18.7 artiklassa asetettujen velvoitteiden mukaisia.
6. EU-osapuolen tasolla tehtyä varaumaa sovelletaan Euroopan unionin toimenpiteeseen, jäsenvaltion toimenpiteeseen keskustasolla tai valtion toimenpiteeseen jäsenvaltiossa, paitsi jos varaumassa suljetaan pois jokin jäsenvaltio. Jäsenvaltion tekemää sitoumusta tai varaumaa sovelletaan valtion toimenpiteeseen keskus-, alue- tai paikallistasolla kyseisessä jäsenvaltiossa. Belgian varaumia sovellettaessa keskustaso kattaa liittovaltion hallinnon sekä alueiden ja kuntien hallinnot, koska niillä kaikilla on yhtäläinen lainsäädäntövalta. EU-osapuolen varauksia sovellettaessa hallinnon aluetasolla tarkoitetaan Suomessa Ahvenanmaata. Chilen tasolla tehty varauma koskee keskus- tai paikallishallinnon toimenpidettä.
7. Osapuolten luettelot sisältävät ainoastaan sellaisia markkinoille pääsyn rajoituksia, jotka eivät ole syrjiviä. Syrjivät toimenpiteet ja vaatimukset esitetään liitteissä 17-A ja 17-B.
8. Selvyyden vuoksi todetaan, että syrjimättömät toimenpiteet eivät ole tämän 17.8 tai 18.7 artiklassa tarkoitettuja markkinoille pääsyn rajoituksia sellaisten toimenpiteiden osalta,
   a) jotka edellyttävät infrastruktuurin omistuksen erottamista kyseisen infrastruktuurin kautta tarjottavien tavaroiden tai palvelujen omistuksesta tasapuolisen kilpailun turvaamiseksi esimerkiksi, energia-, liikenne- ja televiestintäalalla;
   b) joilla rajoitetaan omistuksen keskittymistä tasapuolisen kilpailun turvaamiseksi;
   c) joilla pyritään varmistamaan luonnonvarojen ja ympäristön säilyminen ja suojelu, mukaan lukien rajoitukset, jotka koskevat käyttöoikeuksien saatavuutta, määrää ja laajuutta, sekä keskeyttämisen tai kiellon määrääminen;

d) joilla rajoitetaan myönnettävien lupien määrää teknisten tai fyysisten rajoitusten, kuten televiestintätaajuuksien, vuoksi; tai

e) joissa edellytetään, että tietyllä prosenttiosuudella yrityksen osakkeenomistajista, omistajista, osakkaista tai johtajista on pätevyys harjoittaa esimerkiksi lakimiehen tai kirjanpitäjän ammattia tai että he toimivat tällaisessa ammatissa.

9. Jäljempänä oleviin varaumaluetteloihin ei sisälly sellaisia pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin, teknisiin standardeihin tai lupavaatimuksiin ja -menettelyihin liittyviä toimenpiteitä, jotka eivät ole 17.8 tai 18.7 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiin toimenpiteisiin voi kuulua etenkin toimiluvan saamista koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteiden täyttäminen, tunnustettua pätevyyttä koskeva edellytys säännellyillä aloilla, tiettyjen tutkintojen, mukaan lukien kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys, tiettyä ammattia koskevan jäsenyysvaatimuksen, kuten ammattialajärjestön jäsenyyden, täyttäminen, edellytys paikallisesta edustajasta tai paikallisesta osoitteesta, tai muut syrjimättömät vaatimukset, joiden mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla alueilla. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan joka tapauksessa, vaikka niitä ei mainittaisi tässä liitteessä.

10. Osapuolen sijoittajien perustamille oikeushenkilöille, jotka on perustettu toisen osapuolen (EU-osapuolen tapauksessa myös jonkin jäsenvaltion) oikeuden mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä toisessa osapuolessa, myönnetty kohtelu ei rajoita niiden 17 luvun mukaisten edellytysten tai velvollisuuksien soveltamista, joita tällaisille oikeushenkilöille on mahdollisesti asetettu kyseiseen toiseen osapuoleen perustamisen yhteydessä ja joiden soveltamista jatketaan.

11. Osapuolten luetteloja sovelletaan ainoastaan osapuolten alueisiin 41.2 artiklan mukaisesti, ja niillä on merkitystä ainoastaan EU-osapuolen ja Chilen välisissä kauppasuhteissa. Ne eivät vaikuta Euroopan unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

12. Jäljempänä olevassa EU-osapuolen luettelossa käytetään seuraavia lyhenteitä:

EU Euroopan unioni ja kaikki sen jäsenvaltiot

AT Itävalta

BE Belgia

BG Bulgaria

CY Kypros

CZ Tšekki

DE Saksa

DK Tanska

EE Viro

EL Kreikka

ES Espanja

FI Suomi

FR Ranska

HR Kroatia

HU Unkari

IE Irlanti

IT Italia

LT Liettua

LU Luxemburg

LV Latvia

MT Malta

NL Alankomaat

PL Puola

PT Portugali

RO Romania

SE Ruotsi

SI Slovenia

SK Slovakia

EEA Euroopan talousalue

Lisäys 17-C-1

EU-OSAPUOLEN LUETTELO

Toimiala tai osa-ala	**Markkinoille pääsyn rajoitukset**
III-EU-1 Kaikki toimialat	
a) Kaupallinen läsnäolo	
	Investointien osalta: EU: Kansallisella tai paikallisella tasolla yleishyödyllisiksi palveluiksi katsottavat palvelut voidaan varata julkisille monopoleille tai yksinoikeudet saaneille yksityisille toiminnanharjoittajille. Yleishyödyllisiä palveluja on muun muassa seuraavilla aloilla: tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämispalvelut, tekniset testaus- ja analysointipalvelut, ympäristöpalvelut, terveyspalvelut, liikennepalvelut ja eri liikennemuotojen liitännäispalvelut. Yksinoikeudet tällaisiin palveluihin annetaan usein yksityisille toimijoille, esimerkiksi viranomaisilta toimiluvan saaneille toimijoille, sisällyttämällä niihin erityisiä palveluvelvoitteita. Koska yleishyödyllisiä palveluita tarjotaan usein myös keskustasoa alemmalla tasolla, yksityiskohtainen ja tyhjentävä alakohtainen luettelointi ei ole käytännöllistä. Tätä varaumaa ei sovelleta televiestintään eikä tietokonepalveluihin ja niihin liittyviin palveluihin. HU: Sijoittautumisen muotona on oltava rajavastuuyhtiö, osakeyhtiö tai edustusto. Sijoittautuminen ensiksi sivuliikkeenä on sallittu vain rahoituspalvelujen osalta.

	IT: Ei sitoumuksia, jotka koskevat puolustuksen ja kansallisen turvallisuuden alalla toimivien yritysten suurten omistusosuuksien hankintaa. Kuljetuspalvelujen sekä televiestintä- ja energiapalvelujen alalla toimivien yritysten strategisten omaisuuserien hankinta voivat edellyttää ministeriövaliokunnan puheenjohtajan hyväksyntää. LT: Ei sitoumuksia, jotka koskevat kansallisen turvallisuuden kannalta strategisesti tärkeitä yrityksiä, toimialoja, alueita, varoja ja laitoksia.
b) Kiinteistöjen hankinta	Investointien osalta: EU, pois lukien HU: Ei ole. HU: Ei valtion omaisuuden hankintaa koskevia sitoumuksia.
c) Aseet ja ampuma- ja sotatarvikkeet	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei aseiden ja ampuma- ja sotatarvikkeiden tuotantoa, jakelua tai kauppaa koskevia sitoumuksia. Sotatarvikkeet on rajattu tuotteiksi, jotka on tarkoitettu ja tuotettu ainoastaan sotilaskäyttöön sodan tai puolustustoiminnan yhteydessä.
III-EU-2 – Asiantuntijapalvelut (kaikki ammatit lukuun ottamatta terveydenhuoltoon liittyviä ammatteja)	
a) Lakiasiainpalvelut (CPC 861 osittain), mukaan lukien patenttiasiamiespalvelut Selvyyden vuoksi todetaan, että ylähuomautusten ja erityisesti ylähuomautuksen 9 mukaisesti asianajajaliittoon rekisteröitymistä koskeviin vaatimuksiin voi sisältyä vaatimus, jonka mukaan hakijalla on oltava vastaanottavassa maassa hankittu oikeustieteen tutkinto tai vastaava tai että hakija on suorittanut jonkin koulutuksen toimiluvan saaneen asianajajan valvonnassa taikka että hakijalla on toimipaikka tai postiosoite asianajajaliiton lainkäyttöalueella, jotta hän voi hakea kyseisen asianajajaliiton jäsenyyttä. Jotkin jäsenvaltiot voivat vaatia, että luonnollisilla henkilöillä, joilla on asianajotoimistossa tai yrityksessä tietty asema, tai osakkeenomistajilla on oltava oikeus harjoittaa lakiammattia vastaanottavan lainkäyttöalueen lain osalta.	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien SE: Ei sitoumuksia, jotka koskevat julkisia tehtäviä hoitavien oikeusalan ammattilaisten (kuten notaarit, *huissiers de justice* ja muut *officiers publics et ministériels*) tarjoamia oikeudellisia neuvontapalveluja ja oikeudellisia asiakirja- ja todistuspalveluja tai hallituksen virallisella säädöksellä nimitettyjen haastemiesten tarjoamia palveluja (CPC 861 osittain, 87902 osittain). SE: Ei ole. EU: Kussakin jäsenvaltiossa sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia syrjimättömiä vaatimuksia. (Läpinäkyvyyden vuoksi jäljempänä luetellaan joitakin esimerkkejä.) BE: *Cour de cassation* -oikeusistuimessa edustamiseen muissa kuin rikosoikeudellisissa tapauksissa sovelletaan kiintiöitä. FR: Edustamiseen *Cour de Cassation* ja *Conseil d'Etat* -oikeusistuimissa sovelletaan kiintiöitä. Kaikkien asianajajaliiton täysjäseninä olevien asianajajien osalta edellytetään, että yritys on perustettu jonkin Ranskan lainsäädännössä syrjimättömästi hyväksytyn oikeudellisen muodon mukaisesti: SCP (*société civile professionnelle*), SEL (*société d'exercice libéral*), SEP (*société en participation*), SARL (*société à responsabilité limitée*), SAS (*société par actions simplifiée*), SA (*société anonyme*), SPE (*société pluriprofessionnelle d'exercice*) ja tietyin edellytyksin *association*. Ranskan tai Euroopan unionin oikeuteen liittyvissä asioissa palveluja tarjoavan lakiasiainyrityksen omistukseen ja

	äänioikeuksiin saatetaan soveltaa osakkaiden ammatilliseen toimintaan liittyviä määrällisiä rajoituksia. SI: Slovenian asianajajaliiton hyväksymien asianajajien kaupallinen läsnäolo voidaan toteuttaa ainoastaan yksityisenä elinkeinonharjoittajana taikka lakialan rajavastuuyhtiönä (henkilöyhtiö) tai rajattoman vastuun yhtiönä (henkilöyhtiö). Lakiasiainyrityksen toiminta on rajoitettu lainopillisten palvelujen harjoittamiseen. Vain asianajajat voivat olla lakiasiaintoimiston osakkaita.
b) Patenttiasiamiehet, teollisoikeusasiamiehet, teollis- ja tekijänoikeusasiamiehet (CPC 879 osittain sekä 861 ja 8613)	Investointien osalta: EU, pois lukien FR: Ei ole. FR: Palvelujen tarjoaminen edellyttää, että yrityksen oikeudellinen muoto on SCP (*société civile professionnelle*) tai SEL (*société d'exercice libéral*) tai tietyin edellytyksin mikä tahansa muu oikeudellinen muoto.
c) Laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut (CPC 8621 muut kuin tilintarkastuspalvelut, 86213, 86219, 86220)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien FR ja HU: Ei ole.
	Investointien osalta: FR: Palvelujen tarjoaminen edellyttää, että yrityksen oikeudellinen muoto on mikä tahansa muu kuin SNC (*société en nom collectif*) ja SCS (*société en commandite simple*). Erityisiä ehtoja sovelletaan, jos oikeudellinen muoto on SEL (*société d'exercice libéral*), AGC (*association de gestion et comptabilité*) tai SPE (*société pluri-professionnelle d'exercice*). (CPC 86213, 86219, 86220).
	Rajatylittävä palvelukauppa: HU: Ei rajat ylittäviä laskentatoimen palveluja ja kirjanpitopalveluja koskevia sitoumuksia.
d) Tilintarkastuspalvelut (CPC 86211, 86212, muut kuin laskentatoimen palvelut)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien DE, EE, BG, FR, HU, PL ja PT: Ei ole. EE: Sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia syrjimättömiä vaatimuksia. Investointien osalta: BG: Sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia syrjimättömiä vaatimuksia. FR: Tarjoaminen missä tahansa yhtiömuodossa, lukuun ottamatta niitä, joissa osakkaita pidetään elinkeinonharjoittajina (*commerçants*), kuten SNC (*société en nom collectif*) ja SCS (*société en commandite single*). PL: Sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia vaatimuksia.
	Rajatylittävä palvelukauppa: DE: Tilintarkastusyritykset (*Wirtschaftsprüfungsgesellschaften*) voivat toimia ainoastaan oikeudellisissa muodoissa, jotka ovat hyväksyttäviä ETA-alueella. Avoimet yhtiöt ja kaupalliset kommandiittiyhtiöt voidaan tunnustaa *Wirtschaftsprüfungsgesellschaft-*

	yrityksiksi, jos ne on merkitty kaupparekisteriin kauppaa käyviksi henkilöyhtiöiksi niiden omaisuudenhoitotoimintojen perusteella. HU ja PT: Ei rajat ylittävää tilintarkastuspalvelujen tarjontaa koskevia sitoumuksia.
e) Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863, ei sisällä verokysymyksiin liittyviä lainopillisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka sisältyvät kohtaan ”lakiasiainpalvelut”)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien DE, FR ja PL: Ei ole. DE, PL: Sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia vaatimuksia.
	Investointien osalta: FR: Palvelujen tarjoaminen edellyttää, että yrityksen oikeudellinen muoto on mikä tahansa muu kuin SNC (*société en nom collectif*) ja SCS (*société en commandite simple*). Erityisiä ehtoja sovelletaan, jos oikeudellinen muoto on SEL (*société d’exercice libéral*), AGC (*association de gestion et comptabilité*) tai SPE (*société pluri-professionnelle d’exercice*).
f) Arkkitehti- ja kaupunkisuunnittelupalvelut, tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut (CPC 8671, 8672, 8673 ja 8674)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien FR ja HR: Ei ole. Investointien osalta: FR: Arkkitehti voi sijoittautua Ranskaan arkkitehtipalvelujen tarjoamiseksi ainoastaan toimimalla syrjimättömästi jossakin seuraavista oikeudellisista muodoista: SA ja SARL (*sociétés anonymes, à responsabilité limitée*), EURL (*entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée*), SCP (*en commandite par actions*), SCOP (*société coopérative et participative*), SELARL (*société d'exercice libéral à responsabilité limitée*), SELAFA (*société d'exercice libéral à forme anonyme*), SELAS (*société d'exercice libéral*) tai SAS (*société par actions simplifiée*) tai toimimalla yksityisyrittäjänä tai osakkaana arkkitehtiyrityksessä (CPC 8671).
	Rajatylittävä palvelukauppa: HR: Ei kaupunkisuunnittelupalvelujen rajat ylittävää tarjoamista koskevia sitoumuksia.
III-EU-3 – Asiantuntijapalvelut – Terveydenhuollon ammatit ja farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyynti	
a) Lääkäri- ja hammashoitopalvelut; kätilö-, sairaanhoitaja-, fysioterapeutti-, psykologi- ja avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 85201, 9312, 9319)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien AT, BE, BG, CZ, DE, FI ja MT: Ei ole. CZ ja MT: Ei sitoumuksia, jotka koskevat minkään terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien ammattilaisten kuten lääkäreiden ja hammaslääkäreiden, kätilöjen, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, tai muita terveydenhuoltoon liittyviä palveluja (CPC 9312 ja 9319 osittain).

	FI: Ei sitoumuksia, jotka koskevat minkään terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri- ja hammashoitopalvelut, kätilöjen, fysioterapeuttien ja ensihoitajien palvelut sekä psykologien palvelut, lukuun ottamatta sairaanhoitajien palveluja (CPC 9312, 93191). BG: Ei sitoumuksia, jotka koskevat minkään terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri- ja hammashoitopalvelut, sairaanhoitajien, kätilöjen, fysioterapeuttien ja ensihoitajien palvelut sekä psykologien palvelut (CPC 9312 ja 9319 osittain).
	Investointien osalta: AT: Oikeudellista muotoa koskevia syrjimättömiä vaatimuksia saatetaan soveltaa (CPC 9312, 9319 osittain). Lääkäreiden yhteistyö julkisen terveydenhuollon avopalvelujen, nk. yhteisvastaanottojen, osalta voi tapahtua ainoastaan yhtiömuodoissa *Offene Gesellschaft* (OG) tai *Gesellschaft mit beschränkter Haftung* (GmbH). Ainoastaan lääkärit voivat olla osakkaina tällaisissa yhteisvastaanotoissa. Heillä on oltava oikeus itsenäiseen lääkärintoimen harjoittamiseen, joka on rekisteröity Itävallan lääkäreiden ammattikamarissa, ja heidän on harjoitettava aktiivisesti lääkärin ammattia. Muut luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt eivät saa toimia yhteisvastaanoton osakkaina, eivätkä ne saa ottaa osaa yhteisvastaanoton tuloista tai voitoista (CPC 9312 osittain). DE: Ammattiin rekisteröitymiselle voidaan asettaa maantieteellisiä rajoituksia, jotka koskevat sekä oman että muiden maiden kansalaisia. Näiden palvelujen tarjoamiseen vaadittavan oikeudelliseen muotoon saatetaan soveltaa syrjimättömiä rajoituksia (SGB V, 95 §). Lääkäreiden (mukaan lukien psykologit ja psykoterapeutit) osalta rekisteröintiin saatetaan soveltaa määrällisiä rajoituksia riippuen lääkäreiden maantieteellisestä jakautumisesta. Rekisteröinti on pakollinen vain julkisessa terveydenhuollossa toimiville lääkäreille.
	Rajatylittävä palvelukauppa: BE: Ei sitoumuksia, jotka koskevat minkään terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen rajatylittävää tarjoamista, riippumatta siitä, onko ne rahoitettu julkisin varoin vai yksityisesti, mukaan lukien lääkäri-, hammashoito- ja kätilöpalvelut sekä sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, psykologien ja ensihoitajien palvelut (CPC 85201 osittain, 9312, 93191 osittain).
b)Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BE, BG, DE, DK, ES, FR, IE, HU, LV, NL ja SK: Ei ole.

	DE: Telelääketiedettä voidaan tarjota ainoastaan perushoidossa, jota on edeltänyt eläinlääkärin fyysinen läsnäolo. DE, DK, ES, LV, NL ja SK: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin. IE: Eläinlääkintäpalvelujen tarjoaminen rajoitetaan luonnollisiin henkilöihin tai henkilöyhtiöihin. HU: Toimilupa myönnetään taloudellisen tarveharkinnan perusteella. Pääasialliset arviointiperusteet: toimialan työllisyystilanne.
	Investointien osalta: FR: Eläinlääkintäpalveluja tarjoavien yritysten oikeudellinen muoto on rajoitettu yhtiömuotoihin, jotka ovat SEP (*société en participation*), SCP (*société civile professionnelle*) ja SEL (*société d'exercice liberal*).
	Rajatylittävä palvelukauppa: BE, BG ja LV: Ei rajat ylittävää eläinlääkintäpalvelujen tarjontaa koskevia sitoumuksia.
c) Farmaseuttisten, lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyynti ja muut farmaseuttien tarjoamat palvelut (CPC 63211)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BG, LT: Farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Lääkkeiden postimyynti on kielletty käsikauppalääkkeitä lukuun ottamatta. EE: Farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyynti yleisölle on varattu apteekeille. Lääkkeiden postimyynti ja internetin kautta tilattujen lääkkeiden toimittaminen postitse tai pikalähetyksenä on kielletty. Sijoittautumislupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: väestön ja apteekkien määrä alueella. EL: Ainoastaan luonnolliset henkilöt, joilla on farmaseutin toimilupa, ja yritykset, joiden perustaja on toimiluvan saanut farmaseutti, saavat tarjota yleisölle farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. ES: Ainoastaan luonnolliset henkilöt, joilla on farmaseutin toimilupa, saavat tarjota yleisölle farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. Kukin farmaseutti voi saada ainoastaan yhden toimiluvan. Farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä. FI: Ei farmaseuttisten tuotteiden tai lääkinnällisten ja ortopedisten tuotteiden vähittäismyyntiä koskevia sitoumuksia. IE: Lääkkeiden postimyynti on kielletty käsikauppalääkkeitä lukuun ottamatta. IT: Ammatin harjoittaminen on sallittua ainoastaan rekisteriin merkityille luonnollisille henkilöille ja sellaisen henkilöyhtiön muodossa toimiville oikeushenkilöille, jonka

	jokainen osakas on merkitty farmaseuttien ammattirekisteriin. Sijoittautumislupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: väestön ja apteekkien määrä alueella. Ei sitoumuksia. LU: Ainoastaan luonnolliset henkilöt saavat tarjota yleisölle farmaseuttisten tuotteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. NL: Ei lääkkeiden postimyyntiä koskevia sitoumuksia. PL: Ammatin harjoittaminen on sallittua ainoastaan rekisteriin merkityille luonnollisille henkilöille ja sellaisen henkilöyhtiön muodossa toimiville oikeushenkilöille, jonka jokainen osakas on merkitty farmaseuttien ammattirekisteriin. SE: Ei farmaseuttisten tuotteiden vähittäismyyntiä ja farmaseuttisten tuotteiden toimittamista yleisölle koskevia sitoumuksia.
	Investointien osalta: EU, pois lukien EL, IE, LU, LT ja NL: Tietyn palvelun tarjoamiseen tietyllä paikallisella vyöhykkeellä tai alueella oikeutettujen toimittajien määrän syrjimätön rajoittaminen. Tästä syystä voidaan soveltaa taloudellista tarveharkintaa, jossa otetaan huomioon nykyisten palveluntarjoajien määrä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, liikenneinfrastruktuuri, asukastiheys ja maantieteellinen levinneisyys. BG: Apteekkien johtajien on oltava tutkinnon suorittaneita farmaseutteja, ja he voivat johtaa ainoastaan yhtä apteekkia, jossa he ovat itse työssä. Bulgariassa yksi henkilö voi omistaa enintään neljä apteekkia (kiintiö). DE: Ainoastaan luonnolliset henkilöt (proviisorit) voivat hoitaa apteekkia. Yhden henkilön omistamien apteekkien määrä on rajoitettu yhteen apteekkiin ja enintään kolmeen sivuapteekkiin. DK: Ainoastaan luonnolliset henkilöt, joilla on Tanskan terveys- ja lääkeviranomaisen myöntämä apteekkarin toimilupa, saavat tarjota yleisölle farmaseuttisten valmisteiden ja tiettyjen lääkinnällisten tuotteiden vähittäismyyntipalveluja. FR: Apteekin perustaminen on luvanvaraista, ja kaupallinen läsnäolo, mukaan luettuna farmaseuttisten tuotteiden etämyynti yleisölle tietoyhteiskunnan palvelujen kautta, on toteutettava jossakin kansallisessa lainsäädännössä syrjimättömästi sallituista oikeudellisista muodoista: ainoastaan *société d'exercice libéral* (SEL) *anonyme*, *par actions simplifiée*, *à responsabilité limitée unipersonnelle* or *pluripersonnelle*, *en commandite par actions*, *société en noms collectifs* (SNC) tai *société à responsabilité limitée* (SARL) *unipersonnelle* tai *pluripersonnelle*. ES, HR, HU ja PT: Sijoittautumislupa edellyttää taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: väestön ja apteekkien määrä alueella.

	MT: Apteekkiluvan myöntämiseen sovelletaan tiettyjä rajoituksia. Yhdelläkään henkilöllä ei saa olla yhtä useampaa toimilupaa missään kaupungissa tai kylässä (apteekkilupaa koskevat määräykset (LN279/07), määräys 5(1)), paitsi jos kyseisessä kaupungissa tai kylässä ei ole esitetty muita hakemuksia (apteekkilupaa koskevat määräykset (LN279/07), määräys 5(2)). PT: Kaupallisissa yhtiöissä, joissa pääoma ilmoitetaan osakkeina, omistajien nimet on oltava tiedossa. Yksikään henkilö ei saa samanaikaisesti omistaa tai hallinnoida suoraan tai välillisesti enempää kuin neljää apteekkia tai harjoittaa enemmän kuin neljän apteekin toimintaa. SI: Slovenian apteekkiverkosto koostuu julkisista kuntien omistamista apteekkilaitoksista sekä yksityisistä luvanvaraisista apteekeista, joissa enemmistöomistajan on oltava ammatiltaan farmaseutti. Lääkemääräystä edellyttävien farmaseuttisten tuotteiden postimyynti on kiellettyä. Käsikauppalääkkeiden postimyynti edellyttää valtion erikoislupaa.
III-EU-4 – Liike-elämän palvelut – tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851, 852, 853)	
	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien RO: Ei ole. Ainoastaan rajatylittävä palvelukauppa: RO: Ei tutkimus- ja kehittämispalvelujen rajat ylittävää tarjoamista koskevia sitoumuksia.
III-EU-5 – Liike-elämän palvelut – kiinteistöalan palvelut (CPC 851, 821, 822)	
	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien CZ ja HU: Ei ole. Rajatylittävä palvelukauppa: CZ ja HU: Ei kiinteistöalan palvelujen rajat ylittävää tarjoamista koskevia sitoumuksia.
III-EU-6 – Liike-elämän palvelut – vuokraus- tai leasingpalvelut	
a) Vuokraus- tai leasingpalvelut ilman kuljettajaa tai käyttäjää (CPC 831)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei sitoumuksia, jotka koskevat ilma-alusten vuokrausta tai leasingvuokrausta ilman miehistöä (*dry lease*). Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajan käyttämiin ilma-aluksiin sovelletaan ilma-alusten rekisteröintivaatimuksia. *Dry lease* -sopimukseen, jonka osapuolena on Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittaja, on sovellettava Euroopan unionin tai kansallisen lentoturvallisuuslainsäädännön vaatimuksia, kuten etukäteishyväksyntää ja muita edellytyksiä, joita sovelletaan kolmannessa maassa rekisteröidyn ilma-aluksen käyttöön (CPC 83104).

(b) Henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden vuokraus- tai leasingpalvelut ilman käyttäjää (CPC 832)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BE ja FR: Ei ole. Rajatylittävä palvelukauppa: BE ja FR: Ei sitoumuksia, jotka koskevat henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden rajat ylittäviä vuokraus- ja leasingpalveluja ilman käyttäjää.
III-EU-7 – Liike-elämän palvelut	
a) Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84) ([1])	Ei ole.
b) Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	Ei ole.
c) Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865) ja niihin liittyvät palvelut (CPC 866)	Ei ole.
d) Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien FR: Ei ole. Investointien osalta: FR: Maanmittauksessa sallitut oikeudelliset muodot ovat SEL (*anonyme*, *à responsabilité limitée* tai *en commandite par actions*), SCP (*société civile professionnelle*) sekä SA ja SARL (*sociétés anonymes*, *à responsabilité limitée*).
e) Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien FR ja PT: Ei ole. Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: FR: Biologin ammatti on varattu luonnollisille henkilöille. PT: Biologin, kemistin ja agronomin ammatit on varattu luonnollisille henkilöille.
f) Mainontapalvelut (CPC 871)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei ole.
g) Työnvälityspalvelut (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien HU ja SE: Ei sitoumuksia, jotka koskevat kotiapuhenkilöstön, myynti- tai teollisuustyöntekijöiden, sairaanhoitohenkilöstön ja muun henkilöstön hankintapalveluja. HU ja SE: Ei ole (CPC 87204, 87205, 87206, 87209) EU – johtohenkilöiden hakupalvelut (CPC 87201): Ei ole, pois lukien BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI ja SK, joissa: Ei sitoumuksia EU – tilapäisten toimisto- ja muiden työntekijöiden työnvälityspalvelujen perustaminen (CPC 87202): Ei ole, pois lukien AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI ja SK, joissa: Ei sitoumuksia EU – tilapäisen toimistohenkilöstön hankintapalvelut (CPC 87203): Ei ole, pois lukien AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI ja SK, joissa: Ei sitoumuksia DE: Työnvälityspalvelujen tarjoajien määrää koskevia rajoituksia.

	ES: Johtohenkilöiden hakupalvelujen tarjoajien ja työnvälityspalvelujen tarjoajien määrää koskevia rajoituksia (CPC 87201, 87202). FR: Näitä palveluja voi koskea valtion monopoli (CPC 87202). IT: Toimistohenkilöstön hankintapalvelujen tarjoajien määrää koskevia rajoituksia (CPC 87203).
	Rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BE, HU ja SE: Ei tilapäisten toimisto- ja muiden työntekijöiden työnvälityspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 87202). BE: Ei ole. IE: Ei johtohenkilöiden hakupalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 87201). FR, IE, IT ja NL: Ei toimistotyöntekijöiden työnvälityspalvelujen rajatylittävää tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 87203).
h) Turvallisuuspalvelut (CPC 87302, 87303, 87304, 87305 ja 87309)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BG, CY, CZ, DK, EE, ES, FI, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei ole. BG, CY, CZ, EE, ES, LT, LV, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei sitoumuksia DK, HR ja HU: Ei seuraavien osa-alojen palvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia: vartiointipalvelut (87305) – HR ja HU, turvallisuusjärjestelyjen konsultointipalvelut (87302) – HR, lentoasemien vartiointipalvelut (87305 osittain) – DK ja panssariautopalvelut (87304) – HU.
	Investointien osalta: FI: Ei turvallisuuspalvelujen tarjoamista koskevia lupia koskevia sitoumuksia.
i) Etsiväpalvelut (CPC 87301)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien AT ja SE: Ei sitoumuksia AT ja SE: Ei ole.
j) Rakennusten puhtaanapitopalvelut (CPC 874)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei ole.
k) Valokuvauspalvelut (CPC 875)	Ei ole.
l) Pakkauspalvelut (CPC 876)	Ei ole.
m) Luottotieto- ja perintäpalvelut (CPC 87901, 87902)	Rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien ES, LV ja SE: Ei perintä- ja luottotietopalveluja koskevia sitoumuksia. ES, LV ja SE: Ei ole.
n) Puhelinvastauspalvelut (CPC 87903)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei ole.

o) Kopiointipalvelut (CPC 87904)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien HU: Ei ole. Rajatylittävä palvelukauppa: HU: Ei rajat ylittävää kopiointipalvelujen tarjontaa koskevia sitoumuksia.
p) Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien HU ja PL: Ei ole. HU: Ainoastaan Unkarin käännös- ja todentamisvirastolla (OFFI) on lupa laatia virallisia käännöksiä, vahvistaa käännöksiä virallisiksi ja vahvistaa vieraskielisten virallisten asiakirjojen jäljennöksiä. PL: Ainoastaan luonnollinen henkilö voi olla auktorisoitu kääntäjä.
q) Osoiterekisterien kokoaminen ja postituspalvelut (CPC 87906)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei ole.
r) Muotoilu- ja suunnittelupalvelut (CPC 87907)	Ei ole.
s) Muut liike-elämän palvelut, muualle luokittelemattomat (CPC 87909)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien SE: Ei ole. SE: Kahden henkilön on todennettava asumisoikeusyhdistyksen taloussuunnitelma. Näiden henkilöiden on oltava ETA-valtion viranomaisten julkisesti hyväksymiä. SE: Panttilainaamot on muodostettava osakeyhtiöinä tai sivuliikkeinä.
t) Lentoliikenteeseen liittyvät liike-elämän palvelut: —myynti ja markkinointi —tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää (TPJ) koskevat palvelut	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei ole.
u) Metallituotteiden, -koneiden ja -laitteiden korjauspalvelut (CPC 886 paitsi 8868)	Ei ole.
	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien HU: Ei ole. HU: Ei sitoumuksia, jotka koskevat energian jakeluun liittyviä palveluja ja valmistusteollisuuteen liittyvien palvelujen rajatylittävää tarjoamista, pois lukien näihin toimialoihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut.
v) Alusten ja rautatiekaluston sekä ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 86764 osittain, 86769, 8868)	Ei ole.
x) Muut liike-elämän palvelut ja leimaamispalvelut (CPC 893 osittain)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien CZ, LT ja NL: Ei ole. LT: Ei sitoumuksia

	NL: Jalometallituotteiden leimaamisen yksinoikeudet on tällä hetkellä myönnetty kahdelle alankomaalaiselle julkiselle monopolille.
y) Pakkauspalvelut (CPC 88493 osittain, ISIC 37)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: CZ: Pakkausten kierrättämiseen ja hyödyntämiseen liittyviä palveluja tarjoavan yrityksen on oltava osakeyhtiö (CPC 88493 osittain, ISIC 37).
III-EU-8 – Viestintäpalvelut	
a) Posti- ja kuriiripalvelut (CPC 71235 osittain, 73210 osittain, 751 osittain)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Postilaatikkojen asettamista yleisille alueille, postimerkkien liikkeeseen laskemista ja oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä käytettäviä kirjattuja lähetyksiä koskevia palveluja voidaan rajoittaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Toimilupajärjestelmiä voidaan perustaa sellaisia palveluja varten, joihin sovelletaan tavanomaista yleispalveluvelvoitetta. Tällaisiin toimilupiin voidaan soveltaa erityisiä yleispalveluvelvoitteita tai niihin voi sisältyä velvollisuus osallistua korvausrahaston rahoitukseen.
b) Televiestintä (CPC 752, 753, 754)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BE: Ei ole. BE: Ei satelliittilähetysten välityspalveluja koskevia sitoumuksia.
III-EU-9 – Rakennusala (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei ole.
III-EU-10 – Jakelupalvelut	
a) Jakelupalvelut (CPC 3546, 631, 632 (ei kuitenkaan 63211 ja 63297), 62276, 621 osittain)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien PT: Ei ole. Investointien osalta: PT: Tiettyjen vähittäisliikkeiden ja ostoskeskusten perustamista varten on olemassa erityinen lupajärjestelmä. Tämä koskee ostoskeskuksia, joiden vuokrattavissa oleva tila on vähintään 8 000 m^2, ja vähittäisliikkeitä, joiden myyntitila on vähintään 2 000 m^2, kun ne sijaitsevat muualla kuin ostoskeskuksissa. Pääasialliset arviointiperusteet: Vaikutukset kaupallisen tarjonnan monipuolisuuteen, kuluttajille tarjottavien palvelujen arviointi, työpaikkojen laatu ja yrityksen yhteiskuntavastuu, sulautuminen kaupunkiympäristöön ja vaikutukset ekotehokkuuteen (CPC 631, 632, paitsi 63211 ja 63297).
(b) Farmaseuttisten tuotteiden jakelu (CPC 62117, 62251, 8929).	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien FI: Ei ole. FI: Ei farmaseuttisten tuotteiden jakelua koskevia sitoumuksia.
c) Alkoholijuomien jakelu (CPC 62112 osittain, 62226, 63107, 8929).	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien FI ja SE: Ei ole.

	FI: Ei sitoumuksia alkoholijuomien jakelun osalta. SE: Monopolin määrääminen väkevien alkoholijuomien, viinin ja oluen vähittäiskaupalle (alkoholitonta olutta lukuun ottamatta). Systembolaget AB:lla on tällä hetkellä tällainen valtion monopoli väkevien alkoholijuomien, viinin ja oluen vähittäiskaupassa (alkoholitonta olutta lukuun ottamatta). Alkoholijuomilla tarkoitetaan juomia, joiden alkoholipitoisuus on yli 2,25 tilavuusprosenttia. Oluen osalta alkoholipitoisuuden raja on 3,5 tilavuusprosenttia (CPC 631 osittain).
d) Tupakan jakelu (CPC 6222 osittain, 62228, 6310 osittain, 63108)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien AT, ES, FR ja IT: Ei ole. AT: Ainoastaan luonnolliset henkilöt voivat hakea tupakkakauppiaan toimilupaa (CPC 63108). ES: Ainoastaan luonnolliset henkilöt voivat toimia tupakkakauppiaana. Kukin tupakkakauppias voi saada ainoastaan yhden toimiluvan (CPC 63108). Tupakan vähittäiskauppaa koskee valtion monopoli. FR: Tupakan tukku- ja vähittäismyyntiä koskeva valtion monopoli (CPC 6222 osittain, 6310 osittain). IT: Tupakan jakelu ja myynti edellyttää toimilupaa. Lupa myönnetään julkisessa menettelyssä. Luvan myöntämiseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Tärkeimmät arviointiperusteet: väestö ja olemassa olevien myyntipisteiden maantieteellinen tiheys (CPC 6222 osittain, 6310 osittain).
III-EU-11 – Ympäristöpalvelut a) Jätevesipalvelut (CPC 9401) b) Kiinteiden tai vaarallisten jätteiden käsittely pl. vaarallisten jätteiden kuljetus rajojen yli i) Jätehuoltopalvelut (CPC 9402) ii) Puhtaanapito ja sen kaltaiset palvelut (CPC 9403) c) Ilman laadun ja ilmaston suojelu (CPC 9404)§	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien DE: Ei ole. Ainoastaan rajatylittävä palvelukauppa: DE: Ei sitoumuksia, jotka koskevat jätehuoltopalvelujen rajat ylittävää tarjoamista lukuun ottamatta neuvontapalveluja ja maaperän suojeluun ja saastuneen maaperän hoitoon liittyviä palveluja lukuun ottamatta neuvontapalveluja (CPC 9401, 9402, 9403, 94060).
d) Maaperän ja vesistön kunnostaminen ja puhdistaminen i) Saastuneen tai pilaantuneen maaperän ja veden käsittely ja kunnostaminen (CPC 9406 osittain)	
e) Melun ja tärinän torjunta (CPC 9405) f) Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojelu g) Luonnon- ja maisemansuojelua koskevat palvelut (CPC 9406 osittain) h) Muut ympäristönsuojelupalvelut (CPC 9409)	
III-EU-12 – Koulutuspalvelut (CPC 92) (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)	

	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei sellaisia koulutuspalveluja koskevia sitoumuksia, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa. Kun yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoaminen sallitaan ulkomaisille palveluntarjoajille, yksityisten toimijoiden osallistuminen koulutusjärjestelmään saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi. EU, pois lukien CZ, NL, SE ja SK: Ei sitoumuksia, jotka koskevat yksityisin varoin rahoitettavien muiden koulutuspalvelujen kuin alemman perusasteen, ylemmän perusasteen, keskiasteen ja korkea-asteen koulutukseksi tai aikuiskoulutukseksi luokiteltujen koulutuspalvelujen, tarjoamista (CPC 929). CY, FI, MT ja RO: Ei yksityisesti rahoitettavien alemman perusasteen, ylemmän perusasteen ja aikuiskoulutuspalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 921, 922, 924). AT, BG, CY, FI, MT ja RO: Ei yksityisesti rahoitettavien korkea-asteen koulutuspalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 923). SE: Ei sitoumuksia, jotka koskevat sellaisia koulutuspalvelujen tarjoajia, joille viranomaiset ovat antaneet luvan koulutuksen tarjoamiseen. Tätä varaumaa sovelletaan yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajiin, jotka saavat valtion tukea jossakin muodossa, kuten valtion tunnustamiin koulutuspalvelujen tarjoajiin, valtion valvonnassa oleviin koulutuspalvelujen tarjoajiin sekä sellaiseen koulutukseen, joka oikeuttaa opintotukeen (CPC 92). SK: Kaikki muut yksityisesti rahoitetut koulutuspalvelut paitsi keskiasteen jälkeiset tekniset ja ammatilliset koulutuspalvelut: Taloudellista tarveharkintaa voidaan soveltaa, ja paikalliset viranomaiset saattavat rajoittaa perustettavien oppilaitosten lukumäärää (CPC 921, 922, 923 muu kuin 92310, 924).
	Investointien osalta: EU, pois lukien ES ja IT: Sellaisten yksityisesti rahoitettujen yliopistojen perustamiseen, jotka antavat tunnustettuja tutkintotodistuksia tai oppiarvoja, sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Tärkeimmät arviointiperusteet: väestö ja olemassa olevien yritysten tiheys. ES: Menettelyyn kuuluu parlamentin lausunto. IT: Tarjonnan on perustuttava kolmivuotiseen ohjelmaan, ja ainoastaan italialaiset oikeushenkilöt voivat antaa valtion tunnustamia tutkintotodistuksia (CPC 923).
III-EU-13 – Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut (ainoastaan yksityisesti rahoitetut palvelut)	

a) Terveydenhuoltopalvelut – sairaala-, sairaankuljetus- ja hoitolaitospalvelut (CPC 93, 931 muut kuin 9312, 93191 osittain, 9311, 93192, 93193, 93199)	Investointien osalta: EU: Ei mitään sellaisia terveydenhuoltopalveluja koskevia sitoumuksia, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa. Ei mitään yksityisesti rahoitettuja terveydenhuoltopalveluja koskevia sitoumuksia, lukuun ottamatta yksityisesti rahoitettuja sairaala- ja sairaankuljetuspalveluja sekä muita hoitolaitosten palveluja kuin sairaalapalveluja. Yksityisten toimijoiden osallistuminen yksityisesti rahoitetun terveydenhuoltoverkoston toimintaan saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi. Taloudellista tarveharkintaa saatetaan soveltaa. Tärkeimmät arviointiperusteet: olemassa olevien laitosten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, kuljetusinfrastruktuuri, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys ja uusien työpaikkojen syntyminen. Tämä varauma ei koske kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kätilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varaumia (CPC 931 muut kuin 9312, 93191 osittain). AT, PL ja SI: Ei yksityisesti rahoitettavien sairaankuljetuspalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 93192). BE: Ei yksityisesti rahoitettujen sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen perustamista koskevia sitoumuksia (CPC 93192 ja 93193). BG, CY, CZ, FI, MT ja SK: Ei yksityisesti rahoitettujen sairaala- ja sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 9311, 93192, 93193). DE: Ei sitoumuksia, jotka koskevat Saksan sosiaaliturvajärjestelmää, jossa eri yritykset tai yksiköt voivat tarjota palveluja, joihin sisältyy kilpailullisia osia ja jotka eivät siksi ole ”julkista valtaa käytettäessä toteutettuja toimintoja” (CPC 93). DE: Ei yksityisesti rahoitettujen Saksan puolustusvoimien sairaaloiden omistusta koskevia sitoumuksia. FI: Ei muiden terveydenhuoltopalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 93199). FR: Ei yksityisesti rahoitettujen laboratorioanalyysi- ja testauspalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia. DE: (koskee myös hallinnon aluetasoa): Pelastuspalvelujen ja ”ammattitaitoisten sairaankuljetuspalvelujen” järjestämisestä ja sääntelystä vastaavat osavaltiot (Länder). Useimmat osavaltiot (Länder) siirtävät pelastuspalveluja koskevan toimivallan kunnille. Kunnat voivat antaa etusijan voittoa tavoittelemattomille toimijoille. Tämä koskee

	yhtäläisesti sekä kotimaisia että ulkomaisia palveluntarjoajia (CPC 931 ja 933). Sairaankuljetuspalvelujen tarjoaminen edellyttää suunnittelua, toimilupaa ja hyväksymistä. Etälääketieteen osalta tieto- ja viestintätekniikan palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa yhteentoimivuuden, yhteensopivuuden ja tarvittavien turvallisuusvaatimusten täyttymisen takaamiseksi. Varaumaa sovelletaan syrjimättömästi. SI: Seuraavia palveluja koskee valtion monopoli: veritoimitukset, verivalmisteet, ihmisen elinten poistaminen ja säilyttäminen siirteitä varten, sosiaalilääketieteelliset ja hygieniapalvelut, epidemiologiset sekä terveyteen ja ekologiaan liittyvät palvelut, patologis-anatomiset palvelut ja biolääketieteellisesti avustettu lisääntyminen (CPC 931). FR: Sairaala- ja sairaankuljetuspalvelut, muiden hoitolaitosten kuin sairaaloiden palvelut ja sosiaalipalvelut: Yritykset voivat toimia missä tahansa oikeudellisessa muodossa lukuun ottamatta niitä muotoja, jotka on varattu vapaille ammateille.
b) Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset	Rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien HU: Ei sitoumuksia, jotka koskevat terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen sekä sellaisten toimien tai palvelujen rajatylittävää tarjontaa, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää. Tämä varauma ei koske kaikkien terveydenhuollon asiantuntijapalvelujen tarjoamista, mukaan lukien ammattilaisten tarjoamat palvelut, kuten lääkäreiden, hammaslääkäreiden, kätilöiden, sairaanhoitajien, fysioterapeuttien, ensihoitajien ja psykologien palvelut, joihin sovelletaan muita varaumia (CPC 931 muu kuin 9312, 93191 osittain). HU: Ei sitoumuksia, jotka koskevat kaikkien julkista rahoitusta saavien sairaalapalvelujen, sairaankuljetuspalvelujen ja muiden hoitolaitosten palvelujen kuin sairaalapalvelujen rajat ylittävää tarjoamista maan alueen ulkopuolelta (CPC 9311, 93192, 93193).
c) Sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei sitoumuksia, jotka koskevat minkään sellaisten sosiaalipalvelujen tarjoamista, joille myönnetään julkista rahoitusta tai valtion tukea missä tahansa muodossa, tai toimia tai palveluja, jotka ovat osa yleistä eläkejärjestelmää tai lakisääteistä sosiaaliturvajärjestelmää. Yksityisten toimijoiden osallistuminen yksityisesti rahoitetun sosiaaliverkoston toimintaan saattaa edellyttää toimilupaa, joka myönnetään syrjimättömästi. Taloudellista tarveharkintaa saatetaan soveltaa. Tärkeimmät arviointiperusteet: olemassa olevien laitosten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, kuljetusinfrastruktuuri, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys ja uusien työpaikkojen syntyminen.

	CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK ja SI: Ei yksityisesti rahoitettujen sosiaalipalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia. BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT ja PT: Ei yksityisesti rahoitettujen muiden sosiaalipalvelujen kuin toipilas- ja lepokoteihin ja vanhainkoteihin liittyvien palvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia. DE: Ei sitoumuksia, jotka koskevat Saksan sosiaaliturvajärjestelmää, jos eri yritykset tai yksiköt tarjoavat palveluja, joihin sisältyy kilpailullisia osia ja joita ei siksi ehkä voi määritellä ”julkista valtaa käytettäessä toteutetuiksi toiminnoiksi”.
	Investointien osalta: HR: Joidenkin yksityisten sosiaalihuoltopalvelujen perustamiseen saatetaan soveltaa taloudellista tarveharkintaa tietyillä maantieteellisillä alueilla (CPC 9311, 93192, 93193 ja 933).
III-EU-14 – Matkailu ja siihen liittyvät palvelut a) Hotelli- ja ravintolapalvelut sekä ateriapalvelut (CPC 641, 642 ja 643) pl. lentoliikenteen ateriapalvelut, jotka luetaan maahuolintapalveluihin b) Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (matkaoppaiden palvelut mukaan luettuina) (CPC 7471) c) Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	Investointien osalta: EU, pois lukien BG: Ei ole. BG: Edellytyksenä on yhtiöittäminen (ei sivuliikkeitä) (CPC 7471, 7472).
III-EU-15 – Virkistys-, kulttuuri- ja urheilupalvelut (muut kuin audiovisuaalialan palvelut)	
a) Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut (CPC 963)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien AT ja investointien osalta LT: Ei kirjasto-, arkisto-, museo- ja muiden kulttuuripalvelujen tarjontaa koskevia sitoumuksia. AT ja LT: Palvelun perustamiselta voidaan vaatia toimilupaa.
b) Viihdepalvelut, teatteri-, musiikkiyhtye- ja sirkuspalvelut (CPC 9619, 964 muut kuin 96492)	Investoinnit: EU: ei ole, paitsi: CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI ja SK: Ei viihdepalvelujen, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut, tarjoamista koskevia sitoumuksia. BG: Ei seuraavien viihdepalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia: sirkus-, huvipuisto- ja muut vastaavat viihdepuistopalvelut, seuratanssi-, disko- ja tanssinopetuspalvelut sekä muut vastaavat viihdepalvelut. EE: Ei muiden viihdepalvelujen tarjontaa koskevia sitoumuksia lukuun ottamatta elokuvateatteripalveluja. LT ja LV: Ei minkään viihdepalvelujen tarjontaa koskevia sitoumuksia lukuun ottamatta elokuvateatterien käyttöpalveluja.

	Rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien AT ja SE: Ei viihdepalvelujen, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye-, sirkus- ja diskopalvelut, rajat ylittävää tarjoamista koskevia sitoumuksia. AT ja SE: Ei ole.
(c) Uutistoimistopalvelut (CPC 962)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien HU: Ei ole. HU: Ei sitoumuksia
d) Urheilu- ja muut virkistyspalvelut (CPC 964)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei ole.
e) Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut (CPC 96492)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei sitoumuksia, jotka koskevat rahapelitoimintaa, joka tapahtuu rahallista arvoa omaavin panoksin onnenpeleissä, mukaan luettuina arpajaiset, raaputusarvat, rahapelitoiminta kasinoissa, pelisaleissa ja anniskelutiloissa sekä hyväntekeväisyysjärjestöjen tai voittoa tavoittelemattomien järjestöjen harjoittama tai niiden hyväksi harjoitettu vedonlyönti-, bingo- ja rahapelitoiminta.
III-EU-16 – Liikennepalvelut ja liikenteen liitännäispalvelut	
a) Meriliikenne (i) Kansainvälinen henkilöliikenne (CPC 7211 ilman kansallista kabotaasiliikennettä) (ii) Kansainvälinen tavaraliikenne (CPC 7212 ilman kansallista kabotaasiliikennettä)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien LV ja MT: Ei sitoumuksia, jotka koskevat aluksen rekisteröimistä ja laivaston liikennöimistä sijoittautumisvaltion lipun alla (kaikki kaupallinen merellä tapahtuva toiminta, joka suoritetaan merialukselta, mukaan lukien kalastus, vesiviljely ja kalastukseen liittyvät palvelut; kansainvälinen henkilö- ja tavaraliikenne (CPC 721); ja meriliikenteen liitännäispalvelut). EU: Ei sitoumuksia, jotka koskevat syöttöliikennepalveluja ja Euroopan unionin laivanvarustajien omassa omistuksessa olevien tai vuokrattujen konttien palauttamista muulta kuin kaupalliselta pohjalta siltä osin kuin nämä palvelut eivät kuulu kansallista meriliikenteen kabotaasia koskevan poikkeuksen piiriin MT: Italian kautta kulkevaan Euroopan mantereen ja Maltan väliseen meriyhteyteen on myönnetty yksinoikeudet (CPC 7213, 7214, 742 osittain, 745, 749 osittain). LV: Ei ole.
b) Meri- ja sisävesiliikenteen liitännäispalvelut	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei luotsaus- ja kiinnityspalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 7452). EU: Ei sisävesiliikenteen liitännäispalveluja koskevia sitoumuksia. EU: Sataman hallinnointielin tai toimivaltainen viranomainen voi rajoittaa satamapalvelujen tarjoajien lukumäärää tietyn satamapalvelun osalta. EU, pois lukien LT ja LV: Ei hinaus- ja työntöpalveluja koskevia sitoumuksia (CPC 7214). LT ja LV: Ei ole.

	BG: Objektiivisesta kapasiteetista riippuen satamien palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa liikenne-, tietotekniikka- ja viestintäministerin asettaman asiantuntijakomitean päätöksellä (ISIC 0501, 0502, CPC 5133, 5223, 721, 722, 74520, 74540, 74590, 882). BG: Kansallisesti merkittävissä Bulgarian satamissa tarjottavien julkisen liikenteen tukipalvelujen osalta oikeus tukitoimintojen suorittamiseen myönnetään käyttöoikeussopimuksella. Alueellisesti merkittävissä satamissa kyseinen oikeus myönnetään sataman omistajan kanssa tehtävällä sopimuksella (CPC 74520, 74540 ja 74590). Investointien osalta: EU, pois lukien EL ja IT: Ei ole. EL: Satama-alueiden lastinkäsittelypalveluja koskee julkinen monopoli (CPC 741). IT: Meriliikenteen lastinkäsittelypalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, yritystiheys ja uusien työpaikkojen syntyminen (CPC 741).
(c)Rautatieliikennepalvelut ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei rautateiden henkilö- ja tavaraliikennettä koskevia sitoumuksia (CPC 711). LT: Transitopalvelujen yksinoikeudet myönnetään rautatiealan yrityksille, jotka ovat tai joiden osakepääoma on 100-prosenttisesti valtion omistuksessa (CPC 711). EU, pois lukien LT ja SE, rautatieliikenteen liitännäispalvelujen osalta: Ei ole. LT: Rautatiekaluston huolto- ja korjauspalveluja koskee valtion monopoli (CPC 86764, 86769, 8868 osittain). SE: Rautatiekaluston huoltoon ja korjaukseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, kun sijoittaja aikoo perustaa omia terminaali-infrastruktuureja. Tärkeimmät arviointiperusteet: tila- ja kapasiteettirajoitukset (CPC 86764, 86769, 8868 osittain).
(d)Maantieliikenne (henkilö- ja tavaraliikenne, kansainväliset rekkaliikennepalvelut) ja maantieliikenteen liitännäispalvelut	Rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei maantieliikennettä (henkilö- ja tavaraliikenne, kansainväliset rekkaliikennepalvelut) koskevia sitoumuksia. Investointien osalta: EU: Ei sitoumuksia, jotka koskevat johonkin jäsenvaltioon sijoittautuneen ulkomaisen sijoittajan kabotaasiliikennepalvelujen tarjoamista toisessa jäsenvaltiossa (CPC 712). EU: Taksipalveluihin voidaan soveltaa Euroopan unionissa taloudellista tarveharkintaa ja rajoittaa palveluntarjoajien lukumäärää. Tärkein arviointiperuste: paikallinen kysyntä

	sellaisena kuin se määritellään sovellettavassa lainsäädännössä (CPC 71221). BE: Lupien enimmäismäärä voidaan vahvistaa laissa (CPC 71221). AT, BG ja DE: Henkilö- ja tavaraliikenteen yksinoikeuksia tai lupia voidaan myöntää ainoastaan Euroopan unionin luonnollisille henkilöille ja Euroopan unionin oikeushenkilöille, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa. (CPC 712) CZ: Yhtiöittäminen Tšekissä vaaditaan (ei sivuliikkeitä). ES: Henkilöliikenteeseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa luokan CPC 7122 palvelujen osalta. Tärkein arviointiperuste: paikallinen kysyntä. Kaukoliikenteen linja-autopalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Tärkeimmät arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen. FR: Ei kaukoliikenteen linja-autopalvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 712). IE: Kaukoliikenteen linja-autopalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Tärkein arviointiperuste: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen (CPC 7121, 7122). IT: Henkilöautojen vuokrauspalveluihin kuljettajineen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Tärkeimmät arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen. Kaukoliikenteen linja-autopalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Tärkeimmät arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen. Tavaraliikennepalveluihin sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Tärkein arviointiperuste: paikallinen kysyntä (CPC 712). MT: Julkinen linja-autoliikenne: koko verkkoon sovelletaan toimilupavaatimusta, joka sisältää julkisen palvelun velvoitteita koskevan sopimuksen tiettyjen sosiaalisten sektoreiden kattamiseksi (kuten opiskelijat ja ikääntyneet) (CPC 712). MT: Taksitoimilupiin sovelletaan määrällisiä rajoituksia. *Karozzini* (hevosen vetämät vaunut): toimilupiin sovelletaan määrällisiä rajoituksia (CPC 712).

	PT: Henkilöliikennepalvelujen osalta henkilöautojen vuokrauspalveluihin kuljettajineen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Pääasialliset arviointiperusteet: olemassa olevien yritysten lukumäärä ja niihin kohdistuvat vaikutukset, asukastiheys, maantieteellinen levinneisyys, vaikutukset liikenneolosuhteisiin ja uusien työpaikkojen syntyminen (CPC 71222). SE: Maantieliikennekaluston huoltoon ja korjaukseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, kun sijoittaja aikoo perustaa omia terminaali-infrastruktuureja. Pääasialliset arviointiperusteet: tila- ja kapasiteettirajoitukset (CPC 6112, 6122, 86764, 86769 ja 8867 osittain). SE: Maantieliikenteen harjoittaminen edellyttää ruotsalaista toimilupaa. Taksiluvan saaminen edellyttää, että yritys on nimennyt luonnollisen henkilön toimimaan liikenteestä vastaavana henkilönä (käytännössä asuinpaikkavaatimus – ks. Ruotsin sijoittautumismuotoja koskeva varauma) (CPC 712). SK: Tavaraliikenteeseen sovelletaan taloudellista tarveharkintaa. Tärkein arviointiperuste: paikallinen kysyntä (CPC 712).
	Rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BG: Ei maantieliikenteen tukipalvelujen rajat ylittävää tarjoamista koskevia sitoumuksia (CPC 744). Ei ole. BG: Ei sitoumuksia
(e)Ilmaliikennepalvelujen liitännäispalvelut (CPC 7461, 7469, 83104)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Mahdollisuus maahuolintapalvelujen tarjoamiseen riippuu lentoaseman koosta. Lentoasemilla toimivien palveluntarjoajien määrää voidaan rajoittaa. Isoilla lentoasemilla määrää ei saa rajoittaa vähempään kuin kahteen tarjoajaan. Investointien osalta: PL: Mahdollisuus tarjota tietyn luokan jäähdytettyjen tai jäädytettyjen tavaroiden varastointipalveluja riippuu lentoaseman koosta. Kullakin lentokentällä toimivien palveluntarjoajien määrää saatetaan rajoittaa käytettävissä olevan tilan mukaan tai muista syistä muttei kuitenkaan vähempään kuin kahteen tarjoajaan (CPC 742 osittain).
(f)Avaruusliikenne ja avaruusalusten vuokraus	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei avaruusliikennepalveluja ja avaruusalusten vuokrausta koskevia sitoumuksia (CPC 733, 734 osittain).
III-EU-17 – Maatalous, kalastus, vesi, valmistus	
a) Maatalous, riistatalous, metsätalous sekä maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät palvelut (ISIC 01, 02, CPC 881)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien HR, HU, PT ja SE: Ei ole. HR: Ei maatalous- ja metsästystoimintaa koskevia sitoumuksia.

	HU: Ei maataloustoimintaa koskevia sitoumuksia (ISIC 011, 012, 013, 014, 015, CPC 8811, 8812, 8813 lukuun ottamatta neuvonta- ja konsultointipalveluja). PT: Biologin, kemistin ja agronomin ammatit on varattu luonnollisille henkilöille (CPC 881). SE: Ei porotaloutta koskevia sitoumuksia (ISIC 014).
b) Kalastus, vesiviljely, kalastukseen liittyvät palvelut (ISIC 05, CPC 882)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei kalastusta, vesiviljelyä ja kalatalouteen liittyviä palveluja koskevia sitoumuksia. EU: Ei vesiviljelylaitosten perustamista merellä tai sisävesillä koskevia sitoumuksia. FR: Ei sitoumuksia, jotka koskevat osallistumista kalan-, äyriäisten- ja levänviljelyyn Ranskan valtiolle kuuluvilla merialueilla. BG: Ei sitoumuksia, jotka koskevat meren ja jokien luonnonvarojen pyyntiä aluksilla Bulgarian sisäisillä merialueilla tai aluevesillä.
c) Veden keruu, puhdistus ja jakelu (ISIC 41)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei sellaista toimintaa koskevia sitoumuksia, joka koskee tiettyjä palveluja, kuten veden keruuta, puhdistusta ja jakelua kotitalouksille, teollisuudelle ja kaupallisille tai muille käyttäjille, mukaan luettuna juomaveden toimitus ja vesihuolto.
d) Valmistus (ISIC 16, 17, 18, 19, 20, 21)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU: Ei ole.
e) Julkaiseminen, painaminen ja tallenteiden jäljentäminen (ISIC 22, CPC 88442)	Ei ole.
f) Valmistus (ISIC 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37)	Ei ole.
III-EU-18 – Kaivostoiminta ja energiaan liittyvä toiminta	
a) Kaivostoiminta ja louhinta (ISIC 10, 11, 12: energiatuotantoon liittyvä kaivostoiminta, ISIC 13, 14: metallimalmien louhinta ja muu kaivostoiminta; CPC 5115, 7131, 8675, 883)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BE, FI, IT ja NL: Ei ole. IT: (koskee myös hallinnon aluetasoa etsinnän osalta): Valtion kaivoksilla sovelletaan erityisiä etsintä- ja kaivuusääntöjä. Ennen hyödyntämiseen liittyvää toimintaa tarvitaan etsintälupa (*permesso di ricerca*, asetuksen 1447/1927 4 §). Lupa on voimassa tietyn ajan, siinä määritetään tarkasti etsintäalueen rajat ja samalle alueelle voidaan myöntää useampi kuin yksi etsintälupa eri henkilöille tai yrityksille (tämän tyyppinen lupa ei välttämättä anna yksinoikeutta). Mineraalien hyödyntämiseksi vaaditaan alueellisen viranomaisen myöntämä lupa (*concessione*, 14 §) (ISIC 10, 11, 12, 13, 14, CPC 8675, 883).
	Investointien osalta:

	BE: Mineraalivarojen ja muiden elottomien luonnonvarojen etsintä ja hyödyntäminen aluevesillä ja mannermaajalustassa edellyttää lupaa. Luvanhaltijalla on oltava tiedoksianto-osoite Belgiassa (ISIC 14). FI: Ydinaineiden louhinnan osalta luvan myöntämiseen voidaan soveltaa taloudellista tarveharkintaa. Pääasiallinen arviointiperuste: taloudellinen ja sosiaalinen kokonaishyöty (ISIC Rev. 3.1 120). NL: Hiilivetyjen etsinnän ja hyödyntämisen suorittavat Alankomaissa aina yksityinen yhtiö ja talousministerin nimeämä julkinen (osake)yhtiö yhdessä. Kaivoslain 81 ja 82 §:ssä säädetään, että kyseisen nimetyn yhtiön koko osakepääoman on oltava Alankomaiden valtion suorassa tai epäsuorassa omistuksessa (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13 ja 3.1 14).
b) Energiapalvelut – yleiset (ISIC) 40, CPC 613, 7131, 7139, 742, 7422, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BE, BG, FR ja LT: Ei ole. FR: Ei sähkön ja kaasun siirtojärjestelmiä ja öljyn ja kaasun putkijohtokuljetusta koskevia sitoumuksia (CPC 7131). BE: Ei energian jakelupalveluja ja energian jakeluun liittyviä palveluja (CPC 887 muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut) koskevia sitoumuksia. BE: Ei energian siirtopalveluja koskevia sitoumuksia oikeushenkilöiden muodon ja sellaisten julkisten ja yksityisten toimijoiden kohtelun osalta, joille Belgia on myöntänyt yksinoikeudet (ISIC 4010, CPC 71310). BG: Ei energian jakeluun liittyviä palveluja koskevia sitoumuksia (CPC 88 osittain). Rajatylittävä palvelukauppa: LT: Ei polttoaineiden putkijohtokuljetuksia ja muiden tuotteiden kuin polttoaineiden putkijohtokuljetuksiin liittyviä palveluja koskevia sitoumuksia.
c) Sähkö (ISIC 40, 4010; CPC 62279, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien AT, BG, CZ, FI, FR, LT, MT, NL ja SK: Ei ole. AT, BG: Ei sähkön tuotantoa, energian jakelupalveluja ja energian jakeluun liittyviä palveluja koskevia sitoumuksia (ISIC 4010, CPC 887 lukuun ottamatta neuvonta- ja konsultointipalveluja). CZ: Sähkön ja kaasun siirtoon ja markkinatoimijalupiin sovelletaan yksinoikeuksia (ISIC 40, CPC 7131, 63297, 742, 887). FI: Ei sähkön tuontia koskevia sitoumuksia. Ei sähkön rajat ylittävää tukku- ja vähittäiskauppaa koskevia rajoituksia. Ei sähkön siirto- ja jakeluverkkoja ja -järjestelmiä koskevia sitoumuksia (ISIC 4010, CPC 62279, 887 lukuun ottamatta neuvonta- ja konsultointipalveluja). FR: Ei sähkön tuotantoa koskevia sitoumuksia (ISIC 4010).

	FR: Ei sähkön siirtoa ja jakelua koskevia sitoumuksia (ISIC 4010, CPC 887). LT: Ei sitoumuksia, jotka koskevat muista kuin turvallisista ydinenergialähteistä peräisin olevan sähkön tukku- ja vähittäismyyntipalveluja. SK: Sähkön tuotanto, siirto ja jakelu, sähkön tukku- ja vähittäiskauppa sekä energian jakeluun liittyvät palvelut, mukaan lukien energiatehokkuuteen, energian säästöön ja energiakatselmuksiin liittyvät palvelut: Taloudellista tarveharkintaa sovelletaan, ja lupa voidaan evätä ainoastaan, jos markkinat ovat kyllästetyt (ISIC 4010, CPC 62279, 887).
	Investointien osalta: MT: Yhtiöllä EneMalta plc on sähkönjakelun monopoli (ISIC 4010, CPC 887). NL: Ei sähköverkon omistusta koskevia sitoumuksia. Sähköverkon voivat omistaa ainoastaan Alankomaiden valtio (siirtojärjestelmät) ja muut viranomaiset (jakelujärjestelmät) (ISIC 4010, CPC 887).
d) Polttoaineet, kaasu, raakaöljy tai öljytuotteet (ISIC 232, 4020; CPC 62271, 63297, 713, 742, 887 (muut kuin neuvonta- ja konsultointipalvelut))	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien AT, BG, CZ, DK, FI, FR, HU, NL ja SK: Ei ole. AT: Ei kaasun ja muiden tavaroiden kuin kaasun kuljetusta koskevia sitoumuksia (CPC 713). BG: Ei öljyn ja maakaasun putkijohtokuljetuksia ja varastointia, mukaan lukien kauttakulkusiirto, koskevia rajoituksia (ISIC 4020, CPC 7131, CPC 742 osittain). CZ: Ei kaasun tuotantoa, siirtoa, jakelua, varastointia ja kauppaa koskevia sitoumuksia (ISIC 2320, 4020, CPC 7131, 63297, 742, 887). DK: Omistajan tai käyttäjän, joka aikoo perustaa putkijohdon raaka- tai jalostetun öljyn ja öljytuotteiden sekä maakaasun kuljettamista varten, on saatava paikallisviranomaisten lupa ennen rakennustöiden aloittamista. Myönnettävien lupien määrää voidaan rajoittaa (CPC 7131). FI: Ei kaasun siirto- ja jakeluverkkoja ja -järjestelmiä koskevia sitoumuksia. Monopolien tai yksinoikeuksien muodossa olevia määrällisiä rajoituksia, jotka koskevat maakaasun tuontia (ISIC 4020, CPC 887 lukuun ottamatta neuvonta- ja konsultointipalveluja). FR: Kansallisen energiaturvallisuuden varmistamiseksi ainoastaan Ranskan valtion, muun julkisen sektorin organisaation tai ENGIEn 100-prosenttisesti omistamat yhtiöt voivat omistaa ja johtaa kaasun siirto- ja jakelujärjestelmiä (ISIC 4020, CPC 887). HU: Ei putkijohtokuljetuksia koskevien palvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia. Edellyttää sijoittautumista. Palveluja voidaan tarjota valtiollisen tai paikallisen viranomaisen myöntämän käyttöoikeussopimuksen kautta.

	Näiden palvelujen tarjoamista säännellään käyttöoikeussopimuksia koskevalla lailla (CPC 7131). NL: Ei sähköverkon tai kaasuputkiverkon omistusta koskevia sitoumuksia. Ainoastaan Alankomaiden hallitus (siirtojärjestelmät) ja muut viranomaiset (jakelujärjestelmät) voivat omistaa sähköverkon ja kaasuputkiverkon (ISIC 040, CPC 71310). SK: Kaasun tuotantoon ja kaasumaisten polttoaineiden jakeluun sekä polttoaineiden putkijohtokuljetuksiin tarvitaan lupa. Taloudellista tarveharkintaa sovelletaan, ja lupa voidaan evätä ainoastaan, jos markkinat ovat kyllästetyt. (ISIC 4020, CPC 62271, 63297, 7131, 742 ja 887).
e) Ydinvoima (ISIC 12, 2330, 4010 osittain, CPC 887)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien AT, BE, BG, DE, FI, FR, HU ja SE: Ei ole. AT ja FI: Ei ydinmateriaalin tuotantoa, jalostusta, jakelua tai kuljetusta eikä ydinvoimaan perustuvan energian tuotantoa tai jakelua koskevia sitoumuksia. DE: Ei ydinmateriaalin tuotantoa, jalostusta tai kuljetusta eikä ydinvoimaan perustuvan energian tuotantoa tai jakelua koskevia sitoumuksia. BE: Ei ydinmateriaalin tuotantoa, jalostusta tai kuljetusta eikä ydinvoimaan perustuvan energian tuotantoa tai jakelua koskevia sitoumuksia.
	Investointien osalta: BG: Ei sitoumuksia, jotka koskevat halkeavan tai yhtyvän ydinmateriaalin tai niiden lähtöaineiden jalostamista ja niiden kauppaa, ydinenergian tuotantolaitosten laitteiden ja järjestelmien kunnossapitoa ja korjauksia, kyseisten materiaalien ja niiden jalostuksessa syntyvän jätteen kuljetusta tai ionisoivan säteilyn käyttöä tai mitään muita palveluja, jotka liittyvät ydinenergian käyttöön rauhanomaisiin tarkoituksiin (mukaan luettuina insinööri- ja konsulttipalvelut ja ohjelmistoihin liittyvät palvelut jne.). FR: Ei ydinmateriaalin valmistusta, tuotantoa, jalostusta, käsittelyä, jakeluaa tai kuljetusta koskevia sitoumuksia Euratom-sopimuksen asettamien velvollisuuksien osalta. HU ja SE: Ei ydinpolttoaineen jalostusta ja ydinvoimaan perustuvaa sähköntuotantoa koskevia sitoumuksia. (ISIC 2330, 4010 osittain)
f) Höyryn ja lämminveden toimitus (ISIC 4030, CPC 62271, 887)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien BG, FI ja SK: Ei ole. BG: Ei lämmöntuotantoa ja -jakelua koskevia sitoumuksia (ISIC 4030, CPC 887). SK: Höyryn ja lämminveden tuotantoon ja jakeluun, höyryn ja lämminveden tukku- ja vähittäiskauppaan sekä energian jakeluun liittyviin palveluihin tarvitaan lupa. Taloudellista tarveharkintaa sovelletaan, ja lupa voidaan evätä ainoastaan, jos markkinat ovat kyllästetyt.

	Investointien osalta: FI: Monopolien tai yksinoikeuksien muodossa olevia määrällisiä rajoituksia, jotka koskevat höyryn ja lämminveden tuotantoa ja jakelua (ISIC 40, CPC 7131). FI: Ei höyryn ja lämminveden siirto- ja jakeluverkkoja ja -järjestelmiä koskevia sitoumuksia (ISIC 4030, CPC 7131 lukuun ottamatta neuvonta- ja konsultointipalveluja).
III-EU-19 – Muut muualle luokittelemattomat palvelut	
(a) Hautaus-, krematorio- ja hautaustoimistopalvelut CPC 9703	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien CY, DE, FI, PT, SE ja SI: Ei ole. CY, DE, FI, PT, SE ja SI: Ei hautaus-, krematorio- ja hautaustoimistopalveluja koskevia sitoumuksia.
b) Muut liike-elämään liittyvät palvelut (CPC 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain, 85990 osittain)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: EU, pois lukien CZ, LT ja FI, muut liike-elämään liittyvät palvelut (CPC 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain, 85990 osittain) Ei ole. Rajatylittävä palvelukauppa: CZ: Ei huutokauppapalveluja koskevia sitoumuksia (CPC 612 osittain, 621 osittain, 625 osittain, 85990 osittain) LT: Ei sitä toimijaa koskevia sitoumuksia, jolle hallitus on antanut yksinoikeuden tarjota seuraavia palveluja: tiedonsiirto valtion suojatun tiedonsiirtoverkon kautta. FI: Ei sähköisten tunnistuspalvelujen rajat ylittävää tarjoamista koskevia sitoumuksia.
c) Uudet palvelut	EU: Ei muiden uusien palvelujen tarjoamista koskevia sitoumuksia kuin palvelut, jotka sisältyvät CPC-luokitukseen.

([1]) EU on hyväksynyt CPC 84 -luokan (tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut) soveltamisalasta tehdyn sopimuksen.

Lisäys 17-C-2

CHILEN LUETTELO

Toimiala tai osa-ala	Markkinoille pääsyn rajoitukset
Nro 1 Kaikki toimialat	
a) Valtionyhtiö	Siirrettäessä tai luovutettaessa olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisyhteisön osuutta osakkeista tai omaisuudesta Chile varaa oikeuden asettaa tällaista omistusosuutta koskevia kieltoja tai rajoituksia tai kieltää sijoittajien tai niiden sijoitusten oikeuden käyttää määräysvaltaa näin luodussa valtionyhtiössä tai tehdyssä sijoituksessa taikka asettaa sille rajoituksia. ”Valtionyhtiöllä” tarkoitetaan yritystä, jonka Chile omistaa tai jossa sillä on omistusoikeuksien kautta määräysvalta, ja sellaiseksi luetaan mikä tahansa tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen perustettu yritys, jonka tarkoituksena on yksinomaan olemassa olevan valtionyrityksen tai

	julkisyhteisön pääomaosuuksien tai omaisuuden myynti tai luovutus.
b) Yleishyödylliset palvelut	Yleishyödyllisiä palveluja on muun muassa seuraavilla aloilla: tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämispalvelut, tekniset testaus- ja analysointipalvelut, vesialan ja vedenkäsittelyn palvelut, viemäröintipalvelut, ympäristöpalvelut, terveyspalvelut, liikennepalvelut ja eri liikennemuotojen liitännäispalvelut. Yksinoikeudet tällaisiin palveluihin annetaan usein yksityisille toimijoille, esimerkiksi viranomaisilta toimiluvan saaneille toimijoille, sisällyttämällä niihin erityisiä palveluvelvoitteita. Tätä varaumaa ei sovelleta televiestintään eikä tietokonepalveluihin ja niihin liittyviin palveluihin.
c) Kiinteistöjen hankinta	Chilessä ei sitoumuksia, jotka koskevat ”valtion maan”, ”rajavyöhykkeen” ja minkä tahansa liitteessä 17-A ja 17-B tarkoitettuun maataloustoimintaan käytettävän maan hankintaa viiden kilometrin sisällä rantaviivasta. Chilen luonnolliset henkilöt ja Chilessä asuvat henkilöt sekä chileläiset oikeushenkilöt voivat hankkia maataloustoimintaan käytettävää maata tai käyttää sitä koskevaa määräysvaltaa. Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat tällaisten maiden omistamista tai niitä koskevaa määräysvaltaa.
d) Kaupallinen läsnäolo	Tätä luetteloa ei sovelleta edustustoihin.
e) Alkuperäiskansat	Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat alkuperäiskansoja.
f) Heikommassa asemassa olevat vähemmistöt	Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään oikeuksia tai etuuksia sosiaalisesti tai taloudellisesti heikommassa asemassa oleville vähemmistöille.
Nro 2 Valmistus	
Valmistus lukuun ottamatta palveluja (ISIC Rev. 3.1 15, 17, 18, 19, 20, 21, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, paitsi 16, 22, 24, 25, 29, 37)	Ei ole.
Valmistus (ISIC Rev. 3.1, pääryhmä16: Tupakkatuotteiden valmistus)	Ei sitoumuksia
Valmistus (ISIC Rev. 3.1, pääryhmä 22: julkaiseminen, painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	Ei ole lukuun ottamatta seuraavia: 222 Painaminen ja siihen liittyvät palvelut: Ei painamista ja siihen liittyviä palveluja koskevia sitoumuksia.
Valmistus (ISIC Rev. 3.1, pääryhmä 24: Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus)	Seuraavaa taloudellista toimintaa varten saatetaan edellyttää tietynlaista oikeushenkilön muotoa: 241 Peruskemikaalien valmistus 242 Muiden kemiallisten tuotteiden valmistus

Valmistus (ISIC Rev. 3.1, pääryhmä 25: Kumi- ja muovituotteiden valmistus)	Seuraavaa taloudellista toimintaa varten saatetaan edellyttää tietynlaista oikeushenkilön muotoa: 251 Kumituotteiden valmistus 252 Muovituotteiden valmistus
Valmistus (ISIC Rev. 3.1, pääryhmä 29: Koneiden ja laitteiden valmistus, muualle luokittelematon)	Ei ole lukuun ottamatta seuraavia: 2927 Aseiden ja ammusten valmistus: Ei sitoumuksia
Valmistus (ISIC Rev. 3.1, pääryhmä 31: Sähkökoneiden ja -laitteiden valmistus, muualle luokittelematon)	Seuraavaa taloudellista toimintaa varten saatetaan edellyttää tietynlaista oikeushenkilön muotoa: 311 Sähkömoottoreiden, generaattoreiden ja muuntajien valmistus 314 Akkujen, galvaanisten parien ja paristojen valmistus
Valmistus (ISIC Rev. 3.1, pääryhmä 37: Kierrätys)	Seuraavaa taloudellista toimintaa varten saatetaan edellyttää tietynlaista oikeushenkilön muotoa: 371 Metallijätteiden ja -romun kierrätys 372 Muiden jätteiden ja romun kierrätys
Nro 3 Kaivostoiminta ja louhinta	
Kaivostoiminta ja louhinta, lukuun ottamatta palveluja (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14)	Ei sitoumuksia: Pääryhmä 11 Raakaöljyn ja maakaasun tuotanto; öljyn ja kaasun tuotantoon liittyvät palvelut Pääryhmä 12 Uraani- ja toriummalmien louhinta Litiumin, nestemäisten tai kaasumaisten hiilivetyjen, kaikenlaisten kansallisen lainkäyttövallan piiriin kuuluvilla merivesillä olevien esiintymien ja kaikenlaisten esiintymien, jotka sijaitsevat kokonaan tai osittain kaivostoimintaan vaikuttavilla kansallisen turvallisuuden kannalta tärkeiksi luokitelluilla alueilla, jotka voidaan määritellä ainoastaan laissa, etsintää, hyödyntämistä ja käsittelyä (*beneficio*) varten voidaan myöntää hallinnollisia toimilupia tai tehdä erityisiä toimintasopimuksia kussakin tapauksessa *Decreto Supremo* -asetuksella erikseen määriteltävin vaatimuksin ja ehdoin. Lisäksi ainoastaan Chilen ydinenergiakomissio (*Comisión Chilena de Energía Nuclear*) tai sen valtuuttamat toimijat voivat panna täytäntöön tai tehdä oikeustoimen, joka koskee louhittuja luonnollisia atomimateriaaleja ja litiumia sekä niiden rikasteita, johdannaisia ja yhdisteitä.
Nro 4 Maatalous	
Maatalous ja metsästys, lukuun ottamatta palveluja (ISIC Rev. 3.1 A 01)	Ei ole.
Metsätalous, lukuun ottamatta palveluja (ISIC Rev. 3.1 A 02)	Ei ole. Selvyyden vuoksi todetaan, että tarvitaan metsätalouskomission (*Corporación Nacional Forestal*) hyväksymä hoitosuunnitelma.
Nro 5 Energia	
Sähkön tuotanto ja jakelu, lukuun ottamatta palveluja (ISIC Rev. 3.1 E 40, 401, 4010)	a) Ei ole, lukuun ottamatta sähkön tuotantoa, siirtoa ja jakelua kansalliseen sähköjärjestelmään (*Sistema*

	Eléctrico Nacional). Sovelletaan seuraavia rajoituksia: Ainoastaan Chilessä perustetuilla avoimilla tai suljetuilla julkisilla yhtiöillä (*sociedad anónima abierta o cerrada*) on toimilupa harjoittaa energian jakelua. Tällaisen yrityksen ainoana toimialana on oltava energian jakelu. Ainoastaan Chilessä perustetuilla avoimilla tai suljetuilla julkisilla yhtiöillä (*sociedad anónima abierta o cerrada*) on toimilupa energian siirtoon kansallisessa siirtojärjestelmässä (*Sistema Interconectado Central*). Tällaisen yrityksen ainoana toimialana on oltava energian siirto. Vesivoiman tuotanto on sallittua toimiluvalla. Ainoastaan Chilen lainsäädännön mukaisesti perustetut oikeushenkilöt voivat hakea tällaisia toimilupia ja osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin tällaisten toimilupien saamiseksi. Geotermisen energian etsintä tai hyödyntäminen edellyttää toimilupaa. Ainoastaan Chilen lainsäädännön mukaisesti perustetut oikeushenkilöt voivat hakea tällaisia toimilupia ja osallistua julkisiin tarjouskilpailuihin tällaisten toimilupien saamiseksi. Ydinenergian tuotantoa rauhanomaisiin tarkoituksiin voi harjoittaa ainoastaan Chilen ydinenergiakomissio tai sitä voidaan harjoittaa sen luvalla yhdessä kolmansien osapuolten kanssa. Jos ydinenergiakomissio katsoo aiheelliseksi myöntää tällaisen luvan, se vahvistaa myös toimintaa koskevat ehdot ja edellytykset. b) Ei sitoumuksia sellaisten sähkömarkkinoilla toimivien meklarien ja välittäjien toiminnan osalta, jotka järjestävät sähkön myynnin muiden ylläpitämien sähkönjakeluverkkojen kautta.
Nro 6 Kalatalous	
Kalatalous, kalahautomo- ja kalanviljelylaitostoiminta, lukuun ottamatta palveluja (ISIC Rev. 3.1 B 05)	Ei sitoumuksia
Nro 7 Palvelut	
Lakiasiainpalvelut (CPC 861 osittain)	Investoinnit ja rajatylittävä palvelukauppa: 1) ja 3): Ei ole, lukuun ottamatta konkurssipesän hoitajia (*síndicos de quiebra*), joilla on oltava oikeusministeriön (*Ministerio de Justicia*) lupa ja jotka voivat työskennellä vain asuinpaikassaan.

	2): Ei ole.
Laskentatoimen palvelut, tilintarkastuspalvelut ja kirjanpitopalvelut (CPC 86211)	1) ja 3): Ei ole, paitsi että rahoituslaitosten ulkopuoliset tilintarkastajat on kirjattava pankkien ja rahoituslaitosten valvonnasta vastaavien ulkopuolisten tilintarkastajien rekisteriin (*Superintendencia de Bancos e Instituciones Financieras*) ja arvopaperien ja vakuutusten valvontarekisteriin (*Superintendencia de Valores y Seguros*). Rekisteriin voidaan kirjata ainoastaan yrityksiä, jotka on laillisesti perustettu Chilessä henkilöyhtiöinä (*sociedades de personas*) tai yhdistyksinä (*asociaciones*) ja joiden pääasiallinen toimiala on tilintarkastuspalvelut. 2): Ei ole.
Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Arkkitehtipalvelut (CPC 8671)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tekniset palvelut (CPC 8672)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tekniset kokonaispalvelut (CPC 86733)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Yhdyskunta- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8674)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Kätilö-, sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tietokoneisiin liittyvät palvelut (CPC 841, 842, 843, 844 ja 845)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tieteidenväliset tutkimus- ja kehittämispalvelut, luonnontieteiden tutkimus- ja kehittämispalvelut sekä niihin liittyvät tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 851 osittain, CPC 853 osittain ja CPC 86751 osittain)	1) ja 3): Ei ole, paitsi: Kaikki tieteelliset tai tekniset tai vuoristokiipeilyyn (*andinismo*) liittyvät tutkimusmatkat, joita luonnolliset tai oikeushenkilöt, joiden kotipaikka on ulkomailla, aikovat tehdä raja-alueille edellyttävät valtionrajaosaston (*Dirección de Fronteras y Límites del Estado*) hyväksyntää ja valvontaa. Valtiorajaosasto voi määrätä, että tutkimusmatkaan osallistuu yksi tai useampi chileläinen asiaa liittyvän toiminnan edustaja. Näiden edustajien on tarkoitus osallistua kyseisiin tutkimuksiin ja saada niistä ja niiden soveltamisalasta tietoa. 2): Ei ole.
Yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 852)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Omaa tai vuokrattua omaisuutta koskevat tai palkkio- tai sopimusperusteiset kiinteistöpalvelut (CPC 821 ja 822)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Aluksiin, muihin kulkuneuvoihin ja muihin koneisiin ja laitteisiin liittyvät vuokraus- ja leasingvuokrauspalvelut ilman miehistöä / käyttäjää tai kuljettajaa (CPC 8310, ei kuitenkaan 83104)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Ilma-alusten vuokraus- ja leasingpalvelut (ilman kuljettajaa) (CPC 83104)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Mainontapalvelut (CPC 871)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	1), 2) ja 3): Ei ole.

Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 866, ei kuitenkaan 86602)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät palvelut (CPC 881)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Kaivostoimintaan liittyvät palvelut (CPC 883)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Työnvälitys- ja henkilöstönhankintapalvelut (CPC 87201, 87202, 87203)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Turvallisuus- ja etsiväpalvelut (CPC 87302, 87303, 87304 ja 87305)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Koneiden ja laitteiden huolto ja korjaus (lukuun ottamatta merialuksia, ilma-aluksia ja muita kulkuneuvoja) (CPC 633)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Rakennusten puhtaanapitopalvelut (CPC 874)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Valokuvauspalvelut (CPC 875)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Pakkauspalvelut (CPC 876)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Luottotieto- ja perintäpalvelut (CPC 87901, 87902)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Puhelinvastauspalvelut (CPC 87903)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Kopiointipalvelut (CPC 87904)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905)	1), 2) ja 3): Ei ole, paitsi että virallisia käännöksiä, käännösten virallisia todentamisia ja vieraskielisten virallisten asiakirjojen todennettuja jäljennöksiä voivat antaa ainoastaan Chilen viranomaisten rekisteröimät viralliset kääntäjät.
Osoiterekisterien kokoaminen ja postituspalvelut (CPC 87906)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Muotoilu- ja suunnittelupalvelut (CPC 87907)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Muut liike-elämän palvelut, muualle luokittelemattomat (CPC 87909)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Julkaisu- ja painopalvelut (CPC 88442)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Kokouspalvelut (CPC 87909)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Postipalvelut (CPC 7511)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Kuriiripalvelut (CPC 7512) Postilähetysten ([1]) käsittelyyn ([2]) liittyvät palvelut seuraavan osa-aloja koskevan luettelon mukaisesti sekä koti- että ulkomaan lähetyksissä: i) osoitteellisten, millä tahansa fyysisellä välineellä ([3]) tuotettujen kirjallisten viestien käsittely, mukaan luettuina —yhdistelmäpostipalvelu ja —suoramainonta;	1), 2) ja 3): Ei ole, paitsi: Sisäasiainministeriön (*Ministerio del Interior*) 4 päivänä marraskuuta 1960 antaman asetuksen (*Decreto Supremo N°5037*) ja liikenne- ja televiestintäministeriön (*Ministerio de Transporte y Telecomunicaciones*) tai sen seuraajien 30 päivänä tammikuuta 1982 antaman asetuksen (*Decreto con Fuerza de Ley N°10*) mukaan Chilen valtio voi harjoittaa *Empresa de Correos de Chilen* välityksellä monopolia postilähetysten (*objetos de correspondencia*) vastaanottamisen, kuljetuksen ja toimituksen alalla. ”Postilähetyksillä” tarkoitetaan kirjeitä, yksinkertaisia ja

ii)osoitteellisten pakettien ([4]) käsittely; iii)osoitteellisten painotuotteiden ([5]) käsittely; iv)edellä i–iii kohdassa tarkoitettujen tuotteiden käsittely kirjattuna tai vakuutettuna postina; v)edellä i–iii kohdassa tarkoitettujen tuotteiden pikalähetyspalvelut ([6]), vi)osoitteettomien tuotteiden käsittely; ja vii)muualle luokittelemattomat palvelut.	postimaksullisia postikortteja, liikeasiakirjoja, tiedotteita ja kaikentyyppistä painettua aineistoa, pistekirjoituksena painetut aineistot mukaan luettuina, kaupallisia näytteitä, enintään kilon painoisia pieniä paketteja ja erityispostipalveluja, joihin liittyy ääniviestien (*fonos postales*) tallentamista ja toimittamista.
Kansainväliset pitkän matkan televiestintäpalvelut	1), 2) ja 3): Ei ole.
Paikalliset perusteleviestintäpalvelut ja -verkot, välilliset televiestintäpalvelut, täydentävät televiestintäpalvelut ja rajoitetut televiestintäpalvelut	1), 2) ja 3): Ei ole.
Rakennuspalvelut (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 ja 518)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Komissionääripalvelut (CPC 621)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tukkukaupan palvelut (CPC 622, 61111, 6113 ja 6121)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Vähittäiskaupan palvelut (CPC 631, 61111, 6113 ja 6121)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Franchising-toiminta (CPC 8929)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Ympärisöpalvelut (CPC 940)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia lukuun ottamatta konsultointipalveluja.
Koulutuspalvelut (CPC 92).	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Terveydenhuoltopalvelut – sairaala-, sairaankuljetus- ja hoitolaitospalvelut (CPC 93, 931 muut kuin 9312, 93191 osittain, 9311, 93192, 93193, 93199)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Sosiaalipalvelut, mukaan lukien eläkevakuutukset	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Hotelli- ja ravintolapalvelut, mukaan lukien ateriapalvelut (CPC 641, 642 ja 643)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (CPC 74710)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 74720)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Viihdepalvelut, mukaan lukien teatteri-, musiikkiyhtye- ja sirkuspalvelut (CPC 9619)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Kirjasto-, arkisto-, museo- ja muut kulttuuripalvelut (CPC 963)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Viihdepalvelut, teatteri-, musiikkiyhtye- ja sirkuspalvelut (CPC 9619, 964 muu kuin 96492)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Uutistoimistopalvelut (CPC 962)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia

Urheilu- ja muut virkistyspalvelut (CPC 9641)	1), 2) ja 3): Ei ole, paitsi että ammattimaista toimintaa kehittäviltä urheilujärjestöiltä voidaan edellyttää tiettyä oikeushenkilötyyppiä. Lisäksi kansallisen kohtelun perusteella: a) ei ole sallittua osallistua useamman kuin yhden joukkueen kanssa samaan urheilukilpailun luokkaan; b) urheilualan yhtiöiden omistusosuuksista saattaa olla erityisiä säännöksiä; ja c) vähimmäispääomavaatimus saatetaan asettaa.
Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut (CPC 96492)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Muut virkistyspalvelut, muualle luokittelemattomat (CPC 96499)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Meriliikennepalvelut (CPC 721) Matkustajaliikenne (CPC 7211)	1) ja 2): Ei ole. 3):a) Rekisteröidyn yhtiön perustaminen Chilen lipun alla purjehtivan laivaston liikennöimistä varten: Ei sitoumuksia b) Muut kaupallisen läsnäolon muodot kansainvälisten meriliikenteen palvelujen tarjoamiseksi ([7]): Ei ole.
Tavaraliikenne (CPC 7212) Alusten vuokrauspalvelut miehistöineen (CPC 7223) Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868) Hinaus- ja työntöpalvelut (CPC 72140) Meriliikenteen tukipalvelut (CPC 745) Lastaus- ja purkupalvelut (CPC 741) Varastointipalvelut (CPC 742)	
Sisävesiliikenne (CPC 722)	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Rautatieliikennepalvelut ja rautatieliikenteen liitännäispalvelut;	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Tieliikennepalvelut: Tavaraliikenne (CPC 7123)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tieliikennepalvelut: Kaupalliseen käyttöön tarkoitettujen ajoneuvojen, joissa on käyttäjä tai kuljettaja, vuokrauspalvelut (CPC 71222 – Henkilöautojen, joissa on käyttäjä tai kuljettaja, vuokrauspalvelut)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tieliikennepalvelut: Maantieliikennekaluston huolto ja korjaus (CPC 6112 – Moottoriajoneuvojen huolto- ja korjauspalvelut)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tieliikennepalvelut: Tieliikenteen tukipalvelut (CPC 7441 – linja-autoasemapalvelut)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Kaikkien liikennemuotojen liitännäispalvelut: Lastinkäsittelypalvelut (CPC 741)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Kaikkien liikennemuotojen liitännäispalvelut: Varastointipalvelut (CPC 742)	1), 2) ja 3): Ei ole.

Kaikkien liikennemuotojen liitännäispalvelut: Tavaraliikenteen välityspalvelut (CPC 748)	1), 2) ja 3): Ei ole.
Putkijohtokuljetukset: polttoaineiden ja muiden tavaroiden kuljetus (CPC 7131)	1), 2) ja 3): Ei ole, paitsi että palvelun tarjoajan on oltava Chilen lainsäädännön mukaisesti perustettu oikeushenkilö ja palvelun tarjoaminen saattaa edellyttää kansalliseen kohteluun perustuvaa toimilupaa.
Ilma-alusten korjaus- ja huoltopalvelut	1): Ei sitoumuksia 2) ja 3): Ei ole.
Lentoliikennepalvelujen myynti ja markkinointi	1), 2) ja 3): Ei ole.
Tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää (TPJ) koskevat palvelut	1), 2) ja 3): Ei ole.
Maahuolintapalvelut	1), 2) ja 3): Ei ole.
Lentoliikenteen erityispalvelut	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia
Avaruusliikenne ja avaruusalusten vuokraus	1), 2) ja 3): Ei sitoumuksia

([1]) ”Postilähetyksellä” tarkoitetaan minkä tahansa kaupallisen, niin julkisen kuin yksityisenkin, toimijan käsittelemiä lähetyksiä.

([2]) ”Käsittelyllä” tarkoitetaan vastaanottoa (*admisión*), kuljetusta (*transporte*) ja toimittamista (*entrega*).

([3]) Esim. kirjeet ja postikortit.

([4]) Sisältää kirjat ja kuvastot.

([5]) Aikakausjulkaisut ja sanomalehdet.

([6]) Pikalähetyspalveluihin voi sisältyä nopean ja luotettavan toimituksen lisäksi lisäarvoelementtejä, kuten nouto lähettäjältä, henkilökohtainen toimitus vastaanottajalle, seuranta ja paikantaminen, mahdollisuus muuttaa määränpäätä ja vastaanottajaa kuljetuksen aikana sekä vastaanottovahvistus.

([7]) Ilmaisulla ”muut kaupallisen läsnäolon muodot kansainvälisten meriliikennepalvelujen tarjoamiseksi” tarkoitetaan toisen osapuolen kansainvälisten meriliikennepalvelujen toimittajien valmiuksia toteuttaa tarvittavat paikallistason toimet osittain tai täysin integroitujen liikennepalvelujen, joiden merkittävä osa meriliikenne on, toimittamiseksi asiakkailleen. Tämä sitoumus ei saa kuitenkaan rajoittaa millään tavoin palvelujen rajan yli tarjoamista koskevia hyväksyttyjä sitoumuksia.

Edellä tarkoitetun kaltaisia toimia voivat olla

a) meriliikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen markkinointi ja myynti suoraan asiakkaille tarjoamisesta laskutukseen saakka riippumatta siitä, hoitavatko tai tarjoavatko näitä palveluja itse palvelujen tarjoajat vai sellaiset palvelujen tarjoajat, joiden kanssa palvelujen myyjä on tehnyt pysyviä liikejärjestelyjä;

b) integroitujen palvelujen tarjoamisen edellyttämien kuljetuspalvelujen tai niihin liittyvien oheispalvelujen hankinta joko omaan tai asiakkaiden lukuun (ja jälleenmyynti asiakkaille); tällaisia palveluja ovat myös mitä tahansa liikennemuotoa ja etenkin sisämaan vesiväyliä, maanteitä ja rautateitä käyttäen toimitettavat kotimaan kuljetuspalvelut;

c) liikenneasiakirjojen, tulliasiakirjojen tai kuljetettavien tavaroiden alkuperää ja luonnetta osoittavien muiden asiakirjojen laatiminen;

d) liiketoimintaa koskevien tietojen toimittaminen millä tahansa välineellä, tietokoneavusteiset tietojärjestelmät ja organisaatioiden välinen tiedonsiirto mukaan luettuina (jollei tästä sopimuksesta muuta johdu);

e) minkä tahansa liiketoiminnan (myös esim. osakkuus yrityksessä) aloittaminen ja henkilöstön nimittäminen palvelukseen käyttämällä paikallista työvoimaa (tai – henkilöstön liikkuvuuden lisäämistä koskevan

horisontaalisen sitoumuksen mukaisesti – ulkomaisia työntekijöitä) jonkin alueelle sijoittautuneen varustamon kanssa;

f) aluksen satamassakäynnin järjestäminen tai rahdin haltuunotto tarvittaessa varustamon puolesta.

LIITE 17-D

PAKKOLUNASTUS

Osapuolet vahvistavat yhteisymmärryksensä seuraavista seikoista:

a) pakkolunastus 17.19 artiklan nojalla voidaan toteuttaa välittömästi tai välillisesti, ja

   i) kyseessä on välitön pakkolunastus, jos sijoitus kansallistetaan tai muulla tavalla pakkolunastetaan suoraan siirtämällä omistusoikeus virallisesti tai takavarikoimalla;

   ii) kyseessä on välillinen pakkolunastus, jos osapuolen toimenpiteellä tai joukolla toimenpiteitä on sama vaikutus kuin välittömällä pakkolunastuksella siten, että se merkittävällä tavalla estää sijoittajaa hyödyntämästä sijoituksensa perusominaisuuksia, käyttöoikeus mukaan luettuna, nauttimasta siitä ja myymästä sitä ilman, että omistusoikeus siirretään virallisesti tai takavarikoidaan;

b) sen määrittäminen, onko osapuolen toimenpiteessä tai joukossa toimenpiteitä tietyssä tilanteessa kyse välillisestä pakkolunastuksesta, edellyttää tapauskohtaista ja tosiasioihin perustuvaa selvitystä, jossa otetaan huomioon muun muassa seuraavat seikat:

   i) osapuolen toimenpiteen tai toimenpiteiden joukon taloudellinen vaikutus, vaikkakaan se, että toimenpiteellä tai joukolla toimenpiteitä on haitallinen vaikutus sijoituksen taloudelliseen arvoon, ei yksinään tarkoita, että kyseessä on välillinen pakkolunastus;

   ii) osapuolen toimenpiteen tai toimenpiteiden joukon kesto;

   iii) osapuolen toimenpiteen tai toimenpiteiden joukon luonne, mukaan lukien niiden kohde, tarkoitus ja olosuhteet;

c) selkeyden vuoksi todetaan, että osapuolen syrjimättömät toimenpiteet, jotka on suunniteltu ja joita sovelletaan oikeutettujen politiikkatavoitteiden, kuten kansanterveyden suojelu, sosiaalipalvelut, koulutus, turvallisuus, ympäristö ilmastonmuutos mukaan luettuna, julkinen moraali, sosiaalinen suojelu tai kuluttajansuoja, yksityisyyden suoja ja tietosuoja tai kulttuurisen monimuotoisuuden edistäminen ja suojelu, saavuttamiseksi, eivät ole välillisiä pakkolunastuksia, paitsi jos toimenpiteen tai toimenpiteiden joukon vaikutus on sen tarkoituksen kannalta niin vakava, että se on ilmeisen liiallinen.

LIITE 17-E

SIIRROT – CHILE ([1])

1. Sen estämättä, mitä 17.20 artiklassa määrätään, Chile varaa Chilen keskuspankille (*Banco Central de Chile*) oikeuden pitää voimassa tai ottaa käyttöön valuutan vakauden sekä koti- ja ulkomaisten maksujen normaalin toiminnan varmistamiseksi toimenpiteitä, jotka ovat seuraavien säädösten mukaisia: laki Chilen keskuspankin perustamisesta (*Ley 18.840, Ley Orgánica Constitucional del Banco Central de Chile*), vuoden 1997 lain tasoinen asetus N°3, yleinen pankkilaki (*Decreto con Fuerza de Ley N°3 de 1997, Ley General de Bancos*) ja laki N°18.045, arvopaperimarkkinalaki (*Ley de Mercado de Valores N°18.045*). Tällaisiin toimenpiteisiin kuuluu muun muassa rajoitusten asettaminen Chileen ja Chilestä tapahtuville maksuille ja siirroille (pääomanliikkeille) sekä niihin liittyville maksutapahtumille; tällainen rajoitus voi olla esimerkiksi

varantovelvoitteen määrääminen ulkomailta tai ulkomaille tapahtuville talletuksille, sijoituksille tai luotoille (*encaje*).

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, Chilen keskuspankin soveltama varantovelvoite ei voi lain nro 18840 49 §:n 2 momentin mukaan ylittää 30:a prosenttia siirretystä määrästä eikä sitä voida määrätä kahta vuotta pitemmäksi ajaksi.

([1]) Selvyyden vuoksi todetaan, että tätä liitettä sovelletaan 17.20 artiklan ja 27 luvun soveltamisalaan kuuluviin siirtoihin.

LIITE 17-F

17.23 ARTIKLASSA TARKOITETUT JÄSENVALTIOIDEN JA CHILEN VÄLISET SOPIMUKSET

1. Belgian ja Luxemburgin talousliiton ja Chilen tasavallan sopimus sijoitusten edistämisestä ja molemminpuolisesta suojaamisesta, tehty Brysselissä 15 päivänä heinäkuuta 1992.

2. Tšekin tasavallan hallituksen ja Chilen tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten molemminpuolisesta edistämisestä ja suojaamisesta, tehty Prahassa 24 päivänä huhtikuuta 1995.

3. Tanskan kuningaskunnan hallituksen ja Chilen tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten edistämisestä ja molemminpuolisesta suojaamisesta, tehty Kööpenhaminassa 28 päivänä toukokuuta 1993.

4. Chilen tasavallan ja Saksan liittotasavallan sopimus sijoitusten edistämisestä ja molemminpuolisesta suojaamisesta *(Vertrag zwischen der Bundesrepublik Deutschland und der Republik Chile über die Förderung und den gegenseitigen Schutz von Kapitalanlagen),* tehty Santiago de Chilessä 21 päivänä lokakuuta 1991.

5. Helleenien tasavallan hallituksen ja Chilen tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten edistämisestä ja molemminpuolisesta suojaamisesta, tehty Ateenassa 10 päivänä heinäkuuta 1996.

6. Espanjan kuningaskunnan ja Chilen tasavallan sopimus sijoitusten molemminpuolisesta suojaamisesta ja edistämisestä, tehty Santiago de Chilessä 2 päivänä lokakuuta 1991.

7. Ranskan tasavallan hallituksen ja Chilen tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten molemminpuolisesta edistämisestä ja suojaamisesta, tehty Pariisissa 4 päivänä heinäkuuta 1992.

8. Kroatian tasavallan hallituksen ja Chilen tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten molemminpuolisesta edistämisestä ja suojaamisesta, tehty Santiago de Chilessä 28 päivänä marraskuuta 1994.

9. Chilen tasavallan hallituksen ja Italian tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta, tehty Santiago de Chilessä 8 päivänä maaliskuuta 1993.

10. Itävallan tasavallan ja Chilen tasavallan sopimus sijoitusten edistämisestä ja molemminpuolisesta suojaamisesta, tehty Santiago de Chilessä 8 päivänä syyskuuta 1997.

11. Puolan tasavallan hallituksen ja Chilen tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten molemminpuolisesta edistämisestä ja suojaamisesta, tehty Varsovassa 5 päivänä heinäkuuta 1995.

12. Portugalin tasavallan ja Chilen tasavallan sopimus sijoitusten edistämisestä ja molemminpuolisesta suojaamisesta, tehty Lissabonissa 28 päivänä huhtikuuta 1995.

13. Romanian hallituksen ja Chilen tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten molemminpuolisesta edistämisestä ja suojaamisesta, tehty Bukarestissa 4 päivänä heinäkuuta 1995.

14. Suomen tasavallan hallituksen ja Chilen tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten edistämisestä ja molemminpuolisesta suojaamisesta, tehty Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1993.

15. Ruotsin kuningaskunnan hallituksen ja Chilen tasavallan hallituksen sopimus sijoitusten edistämisestä ja molemminpuolisesta suojaamisesta, tehty Tukholmassa 24 päivänä toukokuuta 1993.

LIITE 17-G

JULKINEN VELKA

1. Kannetta, jonka mukaan osapuolen velan uudelleenjärjestely rikkoo 17 luvun C jakson mukaisia velvollisuuksia, ei voida esittää tai, jos sellainen on jo esitetty, kanne ei voi jatkua kyseisen luvun D jakson mukaisesti, jos uudelleenjärjestely on sovittu uudelleenjärjestely esittämisen ajankohtana tai se muuttuu sovituksi uudelleenjärjestelyksi tällaisen esittämisen jälkeen.

2. Sen estämättä, mitä 17.30 artiklassa määrätään, ja jollei tämän liitteen 1 kohdasta muuta johdu, toisen osapuolen sijoittaja ei saa esittää 17 luvun D jakson mukaista kannetta, jonka mukaan osapuolen velan uudelleenjärjestely rikkoo 17.9 tai 17.11 artiklaa ([1]) tai 17 luvun C jakson mukaista velvollisuutta, ellei kantajan kirjallisen neuvottelupyynnön esittämispäivästä ole kulunut 270 päivää 17.27 artiklan mukaisesti.

3. Tässä liitteessä

a) ”sovitulla uudelleenjärjestelyllä” tarkoitetaan osapuolen velan uudelleen järjestelyä tai uudelleen sovittamista, joka on toteutettu seuraavasti: i) velkainstrumenttien mukauttaminen tai muuttaminen niiden ehtojen mukaisesti, mukaan lukien niihin sovellettava laki, tai ii) velkojen vaihto tai muu samanlainen prosessi, jossa ne, joiden hallussa on vähintään 66 prosenttia jäljellä olevan, uudelleenjärjestelyjen kohteena olevan velan koko pääomamäärästä, lukuun ottamatta kyseisen osapuolen tai sen omistamien tai määräysvallassa olevien yksiköiden velkoja, ovat suostuneet tällaiseen velkojen vaihtoon tai muuhun prosessiin;

b) ”velkainstrumenttiin sovellettavalla lailla” tarkoitetaan velkainstrumenttiin sovellettavaa lainsäädäntö- ja sääntelykehystä.

4. Selvyyden vuoksi todetaan, että ”osapuolen velka” sisältää EU-osapuolen osalta jäsenvaltion julkisen velan keskus-, alue- tai paikallistasolla.

([1]) Selvyyden vuoksi todetaan, että 17.9 tai 17.11 artiklaa ei riko pelkästään se, että osapuoli soveltaa tiettyihin sijoittaja- tai sijoitusluokkiin erilaista kohtelua erilaisen makrotaloudellisen vaikutuksen vuoksi, esimerkiksi järjestelmäriskien tai heijastusvaikutusten välttämiseksi tai velan uudelleenjärjestelykelpoisuuden perusteella.

LIITE 17-H

SIJOITTAJAN JA VALTION VÄLISIÄ RIITOJA KOSKEVA SOVITTELUJÄRJESTELMÄ

1. Menettelyn aloittaminen

a) Riitaosapuoli voi milloin tahansa pyytää sovittelumenettelyn aloittamista. Tällainen pyyntö on esitettävä toiselle riitaosapuolelle kirjallisesti. Jos pyyntö koskee väitettä, että EU-osapuolen viranomaiset ovat rikkoneet 17.25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja määräyksiä eikä vastaajaa ole määritetty 17.28 artiklan mukaisesti, tällainen pyyntö osoitetaan Euroopan unionille. Jos pyyntö hyväksytään, vastauksessa on täsmennettävä, onko sovittelumenettelyn osapuolena Euroopan unioni vai asianomainen jäsenvaltio ([1]).

b) Riitaosapuoli, jolle tällainen pyyntö on osoitettu, harkitsee pyyntöä myötämielisesti ja hyväksyy tai hylkää sen kirjallisesti 20 työpäivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

2. Sovittelumenettelyä koskevat säännöt

a) Riitaosapuolet pyrkivät saavuttamaan yhteisesti sovitun ratkaisun 90 päivän kuluessa sovittelijan nimittämisestä. Ennen lopullista ratkaisua riitaosapuolet voivat harkita mahdollisia väliaikaisia ratkaisuja.

b) Yhteisesti sovitut ratkaisut asetetaan julkisesti saataville. Yleisön saataville asetettu toisinto ei saa kuitenkaan sisältää tietoja, jotka riitaosapuoli on määritellyt luottamuksellisiksi tai suojatuiksi.

3. Suhde riitojen ratkaisuun

a) Tämän sovittelumekanismin mukaista menettelyä ei ole tarkoitus käyttää tämän sopimuksen tai minkään muun sopimuksen mukaisten riitojenratkaisumenettelyjen perustana. Tällaisissa riitojenratkaisumenettelyissä riitaosapuolen ei pidä tukeutua tai esittää näyttönä eikä lainkäyttöelimen pidä ottaa huomioon seuraavaa:

   i) riitaosapuolen sovittelumenettelyn aikana esittämiä kantoja;

   ii) sitä seikkaa, että riitaosapuoli on ilmoittanut olevansa valmis hyväksymään sovittelun kohteena olevaa toimenpidettä koskevan ratkaisun; tai

   iii) sovittelijan antamia neuvoja tai tekemiä ehdotuksia.

b) Sovittelumekanismi ei vaikuta 17 luvun D jakson ja 38 luvun mukaisiin osapuolten ja riitaosapuolten oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

c) Rajoittamatta 17.27 artiklan soveltamista kaikki sovittelumenettelyn vaiheet, mukaan lukien kaikki neuvot ja ehdotetut ratkaisut, ovat luottamuksellisia, elleivät riitaosapuolet toisin sovi. Sovittelumenettelyyn osallistuva osapuoli voi kuitenkin julkistaa sen, että sovittelu on käynnissä.

([1]) Selvyyden vuoksi todetaan, että jos pyyntö koskee väitettä, jonka mukaan määräyksiä on rikkonut Euroopan unioni, sovittelumenettelyn osapuoli on Euroopan unioni ja mahdollinen asianomainen jäsenvaltio osallistuu sovitteluun kaikilta osin. Jos pyyntö koskee väitettä, jonka mukaan määräyksiä on rikkonut ainoastaan jokin jäsenvaltio, sovittelumenettelyn osapuoli on asianomainen jäsenvaltio, ellei se pyydä Euroopan unionia osallistumaan menettelyyn.

LIITE 17-I

KÄYTÄNNESÄÄNNÖT TUOMAREILLE, MUUTOKSENHAKUTUOMIOISTUIMEN JÄSENILLE JA SOVITTELIJOILLE

1. Soveltamisala

Näitä käytännesääntöjä sovelletaan tuomareihin, muutoksenhakutuomioistuimen jäseniin ja ehdokkaisiin sekä soveltuvin osin sovittelijoihin 17 luvun D jakson mukaisesti.

2. Määritelmät

Näissä käytännesäännöissä tarkoitetaan

a) ”ehdokkaalla” luonnollista henkilöä, jonka nimittämistä tuomariksi tai muutoksenhakutuomioistuimen jäseneksi harkitaan mutta jonka nimitystä tällaiseen tehtävään ei ole vielä vahvistettu;

b) ”*ex parte* -yhteydellä” tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen yhteyttä riitaosapuoleen, sen avustajaan, sidosyhteisöön, tytäryhtiöön tai muuhun sen lähipiiriin kuuluvaan henkilöön asiassa, joka

koskee menettelyä tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa, toisen riitaosapuolen tai sen avustajan olematta läsnä tai tietämättä;

c) ”tuomarilla” luonnollista henkilöä, joka on nimitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomariksi; ja

d) ”muutoksenhakutuomioistuimen jäsenellä” luonnollista henkilöä, joka on nimitetty muutoksenhakutuomioistuimen jäseneksi.

3. Riippumattomuus ja puolueettomuus

a) Tuomareiden ja muutoksenhakutuomioistuimen jäsenten on oltava riippumattomia ja puolueettomia.

b) Edellä olevan a alakohdan mukaisiin velvoitteisiin kuuluvat seuraavat:

i) lojaalisuus riitaosapuolta tai muuta henkilöä tai yhteisöä kohtaan ei saa vaikuttaa häneen;

ii) hän ei saa ottaa ohjeita miltään hallitukselta, järjestöltä tai henkilöltä mistään asiasta, jota käsitellään tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa;

iii) mitkään aiemmat, nykyiset tai tulevat taloudelliset, liiketoimintaan liittyvät, ammatilliset tai henkilökohtaiset suhteet eivät saa vaikuttaa häneen;

iv) hän ei saa käyttää asemaansa sellaisten taloudellisten tai henkilökohtaisten etujensa edistämiseen, joita heillä voi olla riitaosapuolen tai tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa käytävän menettelyn lopputuloksen suhteen;

v) hänen on pidättäydyttävä hoitamasta mitään tehtävää tai ottamasta vastaan mitään etua, joka haittaisi hänen tehtäviensä hoitamista; ja

vi) hän ei saa ryhtyä mihinkään toimiin, jotka antavat vaikutelman riippumattomuuden tai puolueettomuuden puutteesta.

4. Eri tehtäviä koskeva rajoitus

a) Tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen ei saa hoitaa mitään poliittista tai hallinnollista tehtävää. Tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen ei saa harjoittaa muuta ammattitoimintaa, joka on ristiriidassa riippumattomuutta ja puolueettomuutta koskevan velvoitteen tai tehtävän vaatimusten kanssa. Tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen ei etenkään saa toimia avustajana tai osapuolen nimeämänä asiantuntijana tai todistajana muussa 17.36 artiklan 1 kohdan mukaisessa menettelyssä.

b) Tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen on ilmoitettava kaikista muista tehtävistä tai ammattitoiminnasta sekakomitealle ja tapauksen mukaan tuomioistuimen puheenjohtajalle tai muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajalle. Tuomioistuimen puheenjohtaja tai muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtaja ratkaisee kaikki a alakohtaa koskevat kysymykset.

c) Entinen tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen ei saa millään tavoin osallistua mihinkään kyseisen tuomarin tai jäsenen toimikauden aikana tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa vireillä olleeseen menettelyyn.

d) Entinen tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen ei saa toimia avustajana tai osapuolen nimeämänä asiantuntijana tai todistajana missään tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa vireillä olevassa menettelyssä kolmen vuoden aikana kyseisen tuomarin tai jäsenen toimikauden päättymisestä.

5. Huolellisuusvelvoite

Tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen on hoidettava kyseistä tehtäväänsä huolellisesti ja tehtävän vaatimusten mukaisesti.

6. Rehellisyys ja pätevyys

a) Tuomaria ja muutoksenhakutuomioistuimen jäsentä koskevat seuraavat vaatimukset:

i) hänen on hoidettava menettelyt pätevästi ja tiukkojen rehellisyyttä, oikeudenmukaisuutta ja asiallista käytöstä koskevien vaatimusten mukaisesti;

ii) hänellä on oltava tarvittava pätevyys ja taidot ja hänen on pyrittävä kaikin kohtuullisin keinoin ylläpitämään ja parantamaan kyseisen tehtävän hoitamiseen tarvittavia tietoja, taitoja ja ominaisuuksia; ja

iii) hän ei saa siirtää päätöksentekotehtävää toiselle.

7. *Ex parte* -yhteydet

Ex parte -yhteydet on kielletty, ellei niitä ole sallittu sovellettavissa riitojenratkaisua koskevissa säännöissä.

8. Luottamuksellisuus

a) Jollei sovellettavissa riitojenratkaisua koskevissa säännöissä toisin sallita, tuomari, muutoksenhakutuomioistuimen jäsen tai entinen tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen ei saa

i) paljastaa tai käyttää tietoja, jotka koskevat tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa vireillä olevaa menettelyä tai jotka on saatu sen yhteydessä;

ii) paljastaa mitään tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa vireillä olevassa menettelyssä valmisteltua päätösluonnosta; tai

iii) paljastaa tuomioistuimessa tai muutoksenhakutuomioistuimessa vireillä olevassa menettelyssä käytyjen neuvottelujen sisältöä.

b) Jollei sovellettavissa riitojenratkaisua koskevissa säännöissä sitä sallita, tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen ei saa kommentoida tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen menettelyssä tehtyä päätöstä, eikä entinen tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen saa kommentoida tuomioistuimen tai muutoksenhakutuomioistuimen menettelyssä tehdystä päätöksestä kolmen vuoden aikana kyseisen tuomarin tai jäsenen toimikauden päättymisestä.

c) Tässä kohdassa säädettyjä velvoitteita ei sovelleta, jos ja siltä osin kuin tuomarilla tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenellä taikka entisellä tuomarilla tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenellä on oikeudellinen velvollisuus ilmaista tiedot tuomioistuimessa tai muussa toimivaltaisessa elimessä tai jos hänen on ilmaistava tällaisia tietoja kyseisen tuomarin tai jäsenen laillisten oikeuksien suojelemiseksi tai toteuttamiseksi taikka tuomioistuimessa tai muussa toimivaltaisessa elimessä käytävän oikeudellisen menettelyn yhteydessä.

9. Ilmoittamisvelvoitteet

a) Ehdokkaan ja tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen on ilmoitettava kaikista seikoista, jotka voivat antaa aihetta epäillä kyseisen ehdokkaan, tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen riippumattomuutta tai puolueettomuutta.

b) Riippumatta siitä, edellytetäänkö sitä a alakohdassa, ehdokkaan on ilmoitettava kaikki menettelyt, joissa kyseinen ehdokas on parhaillaan tai on ollut viiden viime vuoden aikana mukana välimiehenä, avustajana,

asiantuntijana tai todistajana.

c) Riippumatta siitä, edellytetäänkö sitä a alakohdassa, tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen on annettava seuraavat tiedot sellaisen menettelyn osalta, jossa kyseinen tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen antaa ratkaisun tai hänen odotetaan antavan ratkaisun:

   i) kaikki taloudelliset, liiketoimintaan liittyvät, ammatilliset tai henkilökohtaiset suhteet viiden viime vuoden ajalta seuraavien kanssa:

      A) riitaosapuoli menettelyssä;

      B) riitaosapuolen avustaja menettelyssä;

      C) asiantuntija tai todistaja menettelyssä; tai

      D) henkilö tai yhteisö, jonka riitaosapuoli on todennut olevan läheisessä yhteydessä tai jolla on välitön tai välillinen intressi menettelyn lopputuloksen suhteen, mukaan lukien ulkopuolinen rahoittaja; ja

   ii) kaikki taloudelliset tai henkilökohtaiset intressit

      A) menettelyn lopputuloksen suhteen;

      B) muussa samaa toimenpidettä koskevassa menettelyssä;

      C) missä tahansa muussa menettelyssä, jossa on osallisena riitaosapuoli tai henkilö tai yhteisö, jonka riitaosapuoli on todennut olevan läheisessä yhteydessä.

d) Sovellettaessa a, b ja c alakohtaa ehdokkaan ja tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen on pyrittävä kaikin kohtuullisin keinoin saamaan tietoonsa kyseisissä alakohdissa tarkoitetut olosuhteet tai tiedot.

e) Ehdokkaan on tehtävä tässä kohdassa tarkoitettu ilmoitus sekakomitealle ennen kuin kyseinen ehdokas vahvistetaan tuomariksi tai muutoksenhakutuomioistuimen jäseneksi.

f) Tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen on ilmoitettava tiedot sovellettavien riitojenratkaisua koskevien sääntöjen mukaisesti heti, kun tuomari tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsen saa tietoonsa a ja c alakohdassa tarkoitetut olosuhteet ja tiedot. Tällainen ilmoitus on annettava tapauksen mukaan tuomioistuimen puheenjohtajalle tai muutoksenhakutuomioistuimen puheenjohtajalle. Tuomarilla tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenellä on jatkuva velvollisuus antaa lisää tietoja uusien tai vasta havaittujen olosuhteiden ja tietojen perusteella.

g) Ehdokkaan, tuomarin tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenen on kallistuttava tietojen antamisen puolelle, jos kyseiselle ehdokkaalle, tuomarille tai muutoksenhakutuomioistuimen jäsenelle on epäselvää, onko tiedot annettava.

h) Se, että tietoja ei ole annettu, ei sinänsä välttämättä osoita riippumattomuuden tai puolueettomuuden puutetta.

10. Käytännesääntöjen noudattaminen

Näiden käytännesääntöjen noudattamisesta säädetään 17 luvun D jakson säännöissä.

LIITE 19-A

SIJOITTAUTUMISEN VUOKSI MATKUSTAVAT LIIKEMATKUSTAJAT, YRITYKSEN SISÄISESTI SIIRRETYT TYÖNTEKIJÄT, SIJOITTAJAT JA LYHYTAIKAISET LIIKEMATKUSTAJAT

1. Tässä liitteessä lueteltu vaatimustenvastainen toimenpide voidaan pitää voimassa, uusia tai muuttaa taikka sen voimassaoloa voidaan jatkaa edellyttäen, että muutos ei vähennä tällaisen toimenpiteen vastaavuutta 19.3 ja 19.4 artiklan kanssa siihen nähden, millaisena se oli voimassa ennen muutosta.

2. Tässä liitteessä lueteltuihin olemassa oleviin vaatimustenvastaisiin toimenpiteisiin ei sovelleta 19.3 ja 19.4 artiklaa vaatimustenvastaisuuden osalta.

3. Tässä liitteessä lueteltujen poikkeavien toimenpiteiden lisäksi kumpikin osapuoli voi hyväksyä tai pitää voimassa toimenpiteen, joka koskee pätevyysvaatimuksia, pätevyysmenettelyjä, teknisiä standardeja, lupavaatimuksia tai lupamenettelyjä ja jotka eivät ole tämän 19.3 ja 19.4 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseinen toimenpide voi olla toimiluvan saamista koskeva edellytys, tunnustettua pätevyyttä koskeva edellytys säännellyillä aloilla tai tietyn tutkinnon, mukaan lukien kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys, tiettyä ammattia koskevan jäsenyysvaatimuksen, kuten ammattialajärjestön jäsenyyden, täyttäminen, tai muu syrjimätön vaatimus, jonka mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla alueilla. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan joka tapauksessa, vaikka niitä ei lueteltaisi tässä liitteessä.

4. Tämän liitteen 7 ja 8 kohdassa olevia luetteloja sovelletaan ainoastaan EU-osapuolen ja Chilen alueisiin 41.2 artiklan mukaisesti, ja niillä on merkitystä ainoastaan EU-osapuolen ja Chilen välisissä kauppasuhteissa. Kyseiset luettelot eivät vaikuta Euroopan unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

5. Selvyyden vuoksi todetaan, että kansallisen kohtelun myöntämistä koskeva EU-osapuolen velvoite ei tarkoita, että Chilen luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu kuin jäsenvaltiossa myönnetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa kyseisen sopimuksen nojalla hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, seuraaville:

a) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai

b) toisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on EU-osapuolessa.

6. Jäljempänä olevissa kohdissa käytetään seuraavia lyhenteitä:

AT Itävalta

BE Belgia

BG Bulgaria

CY Kypros

CZ Tšekki

DE Saksa

DK Tanska

EE Viro

EL Kreikka

ES Espanja

EU Euroopan unioni ja kaikki sen jäsenvaltiot

FI Suomi

FR Ranska

HR Kroatia

HU Unkari

IE Irlanti

IT Italia

LT Liettua

LU Luxemburg

LV Latvia

MT Malta

NL Alankomaat

PL Puola

PT Portugali

RO Romania

SE Ruotsi

SI Slovenia

SK Slovakia

7. EU-osapuolen poikkeavat toimenpiteet:

Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat

Kaikki toimialat	AT, CZ: Sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia SK: Sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa. CY: Oleskelun sallittu kesto: enintään 90 päivää 12 kuukauden ajanjaksolla. Sijoittautumisen vuoksi matkustavien liikematkustajien on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia

Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät

Kaikki toimialat	AT, CZ, SK: Yrityksen sisäisesti siirretyn työntekijän on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa, muuten: Ei sitoumuksia FI: Johdon on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa. HU: Luonnolliset henkilöt, jotka ovat olleet yrityksen osakkaita, eivät voi olla yrityksen sisäisesti siirrettyjä työntekijöitä. Harjoittelijat AT, CZ, DE, FR, ES, HU, LT: Harjoittelijan koulutuksen on liityttävä suoritettuun korkeakoulututkintoon.

Lyhytaikaiset liikematkustajat

Kaikki lyhytaikaiset liikematkustajat	CY, DK, HR: Työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa edellytetään tapauksissa, joissa lyhytaikainen liikematkalainen tarjoaa palvelua. LV: Sopimusperusteisten toimintojen suorittaminen tai palvelujen tarjoaminen edellyttää työlupaa. MT: Edellytetään työlupaa. Taloudellista tarveharkintaa ei sovelleta. SI: Edellytetään yhdistetty oleskelu- ja työlupa yli 14 vuorokautta kerrallaan kestävään palvelujen tarjontaan ja tiettyihin toimintoihin (tutkimus ja suunnittelu; koulutusseminaarit; ostot; liiketoimet; kääntäminen ja tulkkaus). Taloudellista tarveharkintaa ei sovelleta. SK: Palvelujen tarjoaminen Slovakian alueella edellyttää työlupaa ja taloudellista tarveharkintaa, kun toiminta jatkuu kauemmin kuin seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa.
Asentajat ja huoltajat	AT: Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa. Taloudellista tarveharkintaa koskevasta vaatimuksesta luovutaan sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, jotka kouluttavat työntekijöitä tarjoamaan palveluja ja joilla on erityisosaamista. CY: Edellytetään työlupaa, jos toiminta jatkuu kauemmin kuin seitsemän päivää kuukaudessa tai 30 päivää kalenterivuodessa. CZ: Edellytetään työlupaa, jos toiminta jatkuu kauemmin kuin seitsemän perättäistä kalenteripäivää tai 30 päivää kalenterivuodessa. ES: Edellytetään työlupaa. Asentajien, korjaajien ja huoltajien olisi oltava tavaran toimittavan tai palvelun tarjoavan oikeushenkilön tai yrityksen, joka on saman ryhmän jäsen kuin lähettävä oikeushenkilö, palveluksessa siinä ominaisuudessa vähintään maahantulolupahakemuksen jättämispäivää välittömästi edeltävien kolmen kuukauden ajan, ja heillä olisi oltava tehtävistä vähintään kolmen vuoden työkokemus, joka on soveltuvin osin hankittu täysi-ikäiseksi tulon jälkeen. FI: Toiminnosta riippuen saatetaan edellyttää oleskelulupaa. SE: Työlupaa edellytetään, paitsi: i) luonnollisilta henkilöiltä, jotka osallistuvat koulutukseen, testaamiseen, toimitusten valmisteluun tai viimeistelyyn taikka vastaavanlaisiin toimintoihin liiketoimen yhteydessä; tai ii) asentajilta ja teknisiltä neuvonantajilta koneiden kiireellisen asentamisen tai korjaamisen yhteydessä, kun toiminta jatkuu enintään kahden kuukauden ajan. Taloudellista tarveharkintaa ei edellytetä.

Sijoittajat

Kaikki toimialat:	AT: Taloudellinen tarveharkinta. CY: Enintään 90 päivää kuuden kuukauden ajanjaksolla. CZ, SK: Edellytetään työlupaa sekä taloudellista tarveharkintaa, jos sijoittaja on yrityksen palveluksessa. DK: Enintään 90 päivää kuuden kuukauden ajanjaksolla. Yrityksen perustaminen Tanskaan itsenäisenä elinkeinonharjoittajana edellyttää sijoittajalta työlupaa. FI: Sijoittajan on oltava muun yrityksen kuin voittoa tavoittelemattoman yhteisön palveluksessa keskijohdossa tai ylimmässä johdossa. HU: Oleskelun enimmäiskesto 90 päivää, jos sijoittaja ei ole Unkarissa yrityksen palveluksessa. Jos sijoittaja on Unkarissa yrityksen palveluksessa, edellytetään taloudellista tarveharkintaa.

	IT: Jos sijoittaja ei ole yrityksen palveluksessa, edellytetään taloudellista tarveharkintaa. LT, NL, PL: Sijoittajien luokkaa ei tunnusteta sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, jotka edustavat sijoittajaa. LV: Ennen sijoituksen tekemistä oleskelun enimmäiskesto on 90 päivää kuuden kuukauden ajanjaksolla. Sijoituksen tekemisen jälkeen kestoa voidaan pidentää yhteen vuoteen riippuen kansallisen lainsäädännön perusteista, kuten alasta sekä tehdyn sijoituksen suuruudesta. SE: Jos sijoittajan katsotaan olevan työntekijä, edellytetään työlupaa.

8. Chilen poikkeavat toimenpiteet:

Sijoittautumisen vuoksi matkustavat liikematkustajat

Kaikki toimialat	Ei ole.

Yrityksen sisäisesti siirretyt työntekijät

Kaikki toimialat	Ei ole.

Lyhytaikaiset liikematkustajat

Kaikki toimialat	Ei ole.

Sijoittajat

Kaikki toimialat	Ei ole.

Toiminta, jota EU-osapuolen lyhytaikaiset liikematkustajat saavat harjoittaa edellyttäen, että heidän päätoimipaikkansa, tosiasiallinen palkan- tai palkkionmaksupaikkansa ja voittojen pääasiallinen kertymispaikka sijaitsevat Chilen ulkopuolella, ovat seuraavat:

a) osallistuminen kokouksiin tai konferensseihin taikka neuvotteluihin liikekumppaneiden kanssa;

b) tilausten vastaanottaminen Chilessä sijaitsevalta yritykseltä tai sopimusten neuvotteleminen sellaisen kanssa, mutta ei tavaroiden myynti tai palvelujen tarjoaminen suurelle yleisölle;

c) liikeneuvottelujen käyminen yrityksen tai sijoituksen aloittamisesta, laajentamisesta tai lopettamisesta Chilessä; tai

d) laitteiden tai koneiden asentaminen, korjaaminen tai huoltaminen, palvelujen suorittaminen tai työntekijöiden kouluttaminen palvelujen suorittamiseksi tällaisten laitteiden tai koneiden myyntiin tai vuokraukseen liittyvän takuu- tai muun palvelusopimuksen nojalla takuu- tai palvelusopimuksen voimassaoloaikana.

LIITE 19-B

SOPIMUSPERUSTEISET PALVELUNTARJOAJAT JA ITSENÄISET AMMATINHARJOITTAJAT

1. Kukin osapuoli sallii toisen osapuolen sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja riippumattomien ammatinharjoittajien palveluntarjonnan alueellaan luonnollisten henkilöiden läsnäolon kautta 19.5 artiklan mukaisesti tässä liitteessä lueteltujen toimialojen osalta ja niitä koskevin rajoituksin.

2. Jäljempänä 11 ja 12 kohdassa olevissa luetteloissa on seuraavat osat:

   a) ensimmäisessä sarakkeessa ilmoitetaan toimiala tai osa-ala, jonka osalta sopimusperusteisten palveluntarjoajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien luokka vapautetaan; ja

   b) toisessa sarakkeessa esitetään sovellettavat rajoitukset.

3. Tässä liitteessä lueteltujen varaumien lisäksi kukin osapuoli voi hyväksyä tai pitää voimassa toimenpiteen, joka koskee pätevyysvaatimuksia, pätevyysmenettelyjä, teknisiä standardeja, lupavaatimuksia tai lupamenettelyjä ja joka ei ole 19.5 artiklassa tarkoitettu rajoitus. Kyseinen toimenpide voi olla toimiluvan saamista koskeva edellytys, tunnustettua pätevyyttä koskeva edellytys säännellyillä aloilla tai tietyn tutkinnon, mukaan lukien kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys, tiettyä ammattia koskevan jäsenyysvaatimuksen, kuten ammattialajärjestön jäsenyyden, täyttäminen, tai muu syrjimätön vaatimus, jonka mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla alueilla. Tällaisia toimenpiteitä sovelletaan joka tapauksessa, vaikka niitä ei lueteltaisi tässä liitteessä.

4. Osapuolet eivät tee sopimusperusteisia palveluntarjoajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia koskevia sitoumuksia sellaisen taloudellisen toiminnan osalta, jota ei luetella tässä liitteessä.

5. Toimialoilla, joilla sovelletaan taloudellista tarveharkintaa, pääasiallisena arviointiperusteena on

   a) Chilen osalta alan markkinatilanne Chilessä;

   b) EU-osapuolen osalta alan markkinatilanne siinä jäsenvaltiossa tai sillä alueella, jossa tai jolla palvelua on tarkoitus tarjota, mukaan lukien niiden palveluntarjoajien lukumäärä ja niihin palveluntarjoajiin kohdistuvat vaikutukset, jotka jo tarjoavat palvelua arvioinnin tekohetkellä.

6. Tämän liitteen 11 ja 12 kohdassa olevia luetteloja sovelletaan ainoastaan EU-osapuolen ja Chilen alueisiin 41.2 artiklan mukaisesti, ja niillä on merkitystä ainoastaan EU-osapuolen ja Chilen välisissä kauppasuhteissa. Kyseiset luettelot eivät vaikuta Euroopan unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

7. Selvyyden vuoksi todetaan, että kansallisen kohtelun myöntämistä koskeva EU-osapuolen velvoite ei tarkoita, että Chilen luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu kuin jäsenvaltiossa myönnetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa kyseisen sopimuksen nojalla hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, seuraaville:

   a) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai

   b) toisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on EU-osapuolessa.

8. Jäljempänä olevissa luetteloissa käytetään seuraavia lyhenteitä:

   AT Itävalta

   BE Belgia

   BG Bulgaria

   CY Kypros

   CZ Tšekki

   DE Saksa

   DK Tanska

   EE Viro

   EL Kreikka

   ES Espanja

   EU Euroopan unioni ja kaikki sen jäsenvaltiot

   FI Suomi

FR Ranska

HR Kroatia

HU Unkari

IE Irlanti

IT Italia

LT Liettua

LU Luxemburg

LV Latvia

MT Malta

NL Alankomaat

PL Puola

PT Portugali

RO Romania

SE Ruotsi

SI Slovenia

SK Slovakia

CSS Sopimusperusteiset palveluntarjoajat

IP Itsenäiset ammatinharjoittajat

Sopimusperusteiset palveluntarjoajat

9. Osapuolet tekevät 19.5 artiklan mukaisesti sitoumuksia, joihin sovelletaan tämän liitteen 11 ja 12 kohdan varaumaluetteloa ja jotka koskevat sopimusperusteisia palveluntarjoajia seuraavilla toimialoilla ja osa-aloilla:

a) kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen lakia koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut;

b) laskentatoimen palvelut ja kirjanpitopalvelut;

c) verotukseen liittyvät neuvontapalvelut;

d) arkkitehti-, kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut;

e) tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut;

f) lääkäri- ja hammashoitopalvelut;

g) eläinlääkäripalvelut;

h) kätilöpalvelut;

i) sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut;

j) tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut;

k) tutkimus- ja kehittämispalvelut;

l) mainontapalvelut;

m) markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelut;

n) liikkeenjohdon konsultointipalvelut;

o) liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut;

p) tekniset testaus- ja analysointipalvelut;

q) tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut;

r) kaivostoiminta;

s) alusten huolto ja korjaus;

t) rautatiekaluston huolto ja korjaus;

u) moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja maantiekaluston huolto ja korjaus;

v) ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus;

w) metallituotteiden, koneiden (ei toimisto-), laitteiden (ei kuljetus- ja toimisto-) sekä henkilökohtaisten ja kotitaloustarvikkeiden huolto ja korjaus;

x) käännös- ja tulkkauspalvelut;

y) televiestintäpalvelut;

z) posti- ja kuriiripalvelut;

aa) rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut;

bb) rakennusalueen tutkimustyöt;

cc) korkea-asteen koulutuspalvelut

dd) maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät palvelut;

ee) ympäristöpalvelut;

ff) vakuutustoiminta ja siihen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;

gg) muut rahoituspalveluihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;

hh) muut liitteessä 25 luetellut rahoituspalvelut – ainoastaan Chilen osalta;

ii) liikenteeseen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;

jj) matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut;

kk) matkailijoiden opastuspalvelut;

ll) tuotantoon liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut.

Itsenäiset ammatinharjoittajat

10. Osapuolet tekevät 19.5 artiklan mukaisesti sitoumuksia, joihin sovelletaan tämän liitteen 11 ja 12 kohdan varaumaluetteloa ja jotka koskevat itsenäisiä ammatinharjoittajia seuraavilla toimialoilla ja osa-aloilla:

a) kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen lakia koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut;

b) arkkitehti-, kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut;

c) tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut;

d) tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut;

e) tutkimus- ja kehittämispalvelut;

f) markkinatutkimus- ja mielipidetutkimuspalvelut;

g) liikkeenjohdon konsultointipalvelut;

h) liikkeenjohdon konsultointiin liittyvät palvelut;

i) kaivostoiminta;

j) käännös- ja tulkkauspalvelut;

k) televiestintäpalvelut;

l) posti- ja kuriiripalvelut;

m) korkea-asteen koulutuspalvelut;

n) vakuutustoimintaan liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;

o) muut rahoituspalveluihin liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;

p) muut liitteessä 25 luetellut rahoituspalvelut – ainoastaan Chilen osalta;

q) liikenteeseen liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut;

r) tuotantoon liittyvät neuvonta- ja konsultointipalvelut.

11. EU-osapuolen varaumat:

Toimiala tai osa-ala	**Varaumien kuvaus**
Kaikki toimialat	CSS: EU: Palvelusopimuksen piiriin kuuluvien henkilöiden määrä ei saa olla suurempi kuin on tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi sen osapuolen, jossa palvelua tarjotaan, mahdollisten lakien ja määräysten mukaisesti.
Kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen lakia koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut (CPC 861 osittain)	CSS: AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE: Ei ole. BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE: Ei ole. BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 86212 muut kuin tilintarkastuspalvelut, 86213, 86219 ja 86220)	CSS: AT, BE, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. BG, CZ, CY, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU: Ei sitoumuksia
Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) ([1])	CSS:

	AT, BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Ei ole. BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. PT: Ei sitoumuksia IP: EU: Ei sitoumuksia
Arkkitehti-, kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja 8674)	CSS: BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei ole, paitsi: Luonnollisten henkilöiden on osoitettava, että heillä on erityisosaamista tarjottavan palvelun osalta. BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. IP: CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei ole, paitsi: Luonnollisten henkilöiden on osoitettava, että heillä on erityisosaamista tarjottavan palvelun osalta. BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta.
Tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja 8673)	CSS: BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei ole, paitsi: Luonnollisten henkilöiden on osoitettava, että heillä on tarjottavaan palveluun tarvittavaa osaamista. BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. IP: CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole.

	FI: Ei ole, paitsi: Luonnollisten henkilöiden on osoitettava, että heillä on tarjottavaan palveluun tarvittavaa osaamista. BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. AT: Ainoastaan suunnittelupalvelut, joissa: Taloudellinen tarveharkinta.
Lääkäripalvelut (ml. psykologit) ja hammashoitopalvelut (CPC 9312 ja 85201 osittain)	CSS: SE: Ei ole. CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Taloudellinen tarveharkinta. FR: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi psykologien osalta, joissa: Ei sitoumuksia AT: Ei sitoumuksia, paitsi psykologien ja hammaslääkäripalvelujen osalta, joissa: Taloudellinen tarveharkinta. BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK: Ei sitoumuksia IP: EU: Ei sitoumuksia
Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	CSS: SE: Ei ole. CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Taloudellinen tarveharkinta. AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK: Ei sitoumuksia IP: EU: Ei sitoumuksia
Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)	CSS: IE, SE: Ei ole. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Taloudellinen tarveharkinta. BE, BG, FI, HR, HU, SK: Ei sitoumuksia IP: EU: Ei sitoumuksia
Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)	CSS: IE, SE: Ei ole. AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: Taloudellinen tarveharkinta. BE, BG, FI, HR, HU, SK: Ei sitoumuksia IP: EU: Ei sitoumuksia
Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei ole, paitsi: Luonnollisten henkilöiden on osoitettava, että heillä on erityisosaamista tarjottavan

	palvelun osalta. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. IP: DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. FI: Ei ole, paitsi: Luonnollisten henkilöiden on osoitettava, että heillä on erityisosaamista tarjottavan palvelun osalta. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Ei sitoumuksia
Tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851, 852 lukuun ottamatta psykologien palveluja ([2]) ja 853)	CSS: EU paitsi NL, SE: Vaatimuksena on vastaanottosopimus hyväksytyn tutkimuslaitoksen kanssa. ([3]) EU paitsi CZ, DK, SK: Ei ole. CZ, DK, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU paitsi NL, SE: Vaatimuksena on vastaanottosopimus hyväksytyn tutkimuslaitoksen kanssa. ([4]) EU paitsi BE, CZ, DK, IT, SK: Ei ole. BE, CZ, DK, IT, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Mainontapalvelut (CPC 871)	CSS: BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	CSS: BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK: Taloudellinen tarveharkinta. PT: Ei mitään, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, joissa: Ei sitoumuksia HU, LT: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, joissa: Ei sitoumuksia IP: DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE: Ei ole.

	AT, BE, BG, CZ, CY, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK: Taloudellinen tarveharkinta. PT: Ei mitään, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, joissa: Ei sitoumuksia HU, LT: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi julkisten mielipidetutkimuspalvelujen (CPC 86402) osalta, joissa: Ei sitoumuksia
Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. IP: CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut (CPC 866)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. HU: Taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta välimies- ja sovittelupalveluja (CPC 86602), joissa: Ei sitoumuksia IP: CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HU: Taloudellinen tarveharkinta lukuun ottamatta välimies- ja sovittelupalveluja (CPC 86602), joissa: Ei sitoumuksia
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää

	enintään kolme kuukautta. IP: EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	CSS: BE, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Ei ole. AT, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DE: Ei mitään, paitsi julkisesti tehtäväänsä nimitettyjen maanmittausinsinöörien osalta, jolloin: Ei sitoumuksia FR: Ei mitään, paitsi omistusoikeuksien määrittämiseen ja maaoikeuteen liittyvien maaperätutkimusten osalta, joissa: Ei sitoumuksia BG: Ei sitoumuksia IP: EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Kaivostoiminta (CPC 883, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ,CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. IP: DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL.

	NL: Ei ole.
Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja tieliikenteen kuljetusvälineiden huolto ja korjaus (CPC 6112, 6122, 8867 osittain ja 8868 osittain)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Metallituotteiden, (muiden kuin toimisto)koneiden ja (muiden kuin kuljetus- ja toimisto)laitteiden sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus ([5]) (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 ja 8866)	CSS: BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. FI: Ei sitoumuksia, paitsi myynnin- tai vuokrauksenjälkeisten sopimusten yhteydessä; henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus (CPC 633): Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905, lukuun ottamatta virallista tai varmennettua toimintaa)	CSS: BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HR: Ei sitoumuksia
Televiestintäpalvelut (CPC 7544, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.

	DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. IP: DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Posti- ja kuriiripalvelut (CPC 751, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. IP: DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.
Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 ja 518) BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 ja 517)	CSS: EU: Ei sitoumuksia, paitsi BE, CZ, DK, ES, NL ja SE. BE, DK, ES, NL, SE: Ei ole. CZ: Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU: Ei sitoumuksia, paitsi NL. NL: Ei ole.
Rakennusalueen tutkimustyöt (CPC 5111)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. IP: EU: Ei sitoumuksia
Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)	CSS: EU paitsi LU, SE: Ei sitoumuksia Ei sitoumuksia. LU: Ei sitoumuksia, paitsi yliopistojen opettajien osalta, joissa: Ei ole. SE: Ei mitään, paitsi sellaisten julkisesti ja yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, jotka saavat valtiontukea jossakin muodossa, joissa: Ei sitoumuksia IP:

	EU paitsi SE: Ei sitoumuksia SE: Ei mitään, paitsi sellaisten julkisesti ja yksityisesti rahoitettujen koulutuspalvelujen tarjoajien osalta, jotka saavat valtiontukea jossakin muodossa, joissa: Ei sitoumuksia
Maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät palvelut (CPC 881, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	CSS: EU paitsi BE, DE, DK, ES, FI, HR ja SE: Ei sitoumuksia BE, DE, ES, HR, SE: Ei ole. DK: Taloudellinen tarveharkinta. FI: Ei sitoumuksia, paitsi metsätalouteen liittyvien neuvonta- ja konsultointipalvelujen osalta, joissa: Ei ole. IP: EU: Ei sitoumuksia
Ympäristöpalvelut (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 94060 osittain, 9405, 9406 osittain ja 9409)	CSS: BE, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. IP: EU: Ei sitoumuksia
Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ,CY, FI, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. HU: Ei sitoumuksia IP: DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HU: Ei sitoumuksia
Muut rahoituspalvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	CSS: BE, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. HU: Ei sitoumuksia IP:

	DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. HU: Ei sitoumuksia
Liikenne (CPC 71, 72, 73 ja 74, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	CSS: DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. BE: Ei sitoumuksia IP: CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. PL: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi lentoliikenteen osalta, joissa: Ei ole. BE: Ei sitoumuksia
Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (mukaan lukien matkaoppaiden palvelut ([6])) (CPC 7471)	CSS: AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Ei ole. BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta. DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. BE, IE: Ei sitoumuksia, paitsi ryhmänjohtajien osalta, joissa: Ei ole. IP: EU: Ei sitoumuksia
Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	CSS: NL, PT, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, RO, SK, SI: Taloudellinen tarveharkinta. ES, HR, LT, PL: Ei sitoumuksia IP: EU: Ei sitoumuksia
Tuotanto (CPC 884 ja 885, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	CSS: BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.

	DK: Taloudellinen tarveharkinta, paitsi jos sopimusperusteisen palveluntarjoajan oleskelu kestää enintään kolme kuukautta. IP: DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Ei ole. AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: Taloudellinen tarveharkinta.

12. Chilen varaumat:

Toimiala tai osa-ala	Varaumien kuvaus
Kansainvälistä julkisoikeutta ja oman lainkäyttöalueen lakia koskevat oikeudelliset neuvontapalvelut (CPC 861 osittain)	Ei ole.
Laskentatoimen palvelut ja kirjanpidon palvelut (CPC 86212 muut kuin tilintarkastuspalvelut, 86213, 86219 ja 86220)	Ei ole.
Verotukseen liittyvät neuvontapalvelut (CPC 863) ([7])	Ei ole.
Arkkitehti-, kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut (CPC 8671 ja 8674)	Ei ole.
Tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut (CPC 8672 ja 8673)	Ei ole.
Lääkäripalvelut (ml. psykologit) ja hammashoitopalvelut (CPC 9312 ja 85201 osittain)	Ei ole.
Eläinlääkintäpalvelut (CPC 932)	Ei ole.
Kätilöpalvelut (CPC 93191 osittain)	Ei ole.
Sairaanhoitaja- ja fysioterapeuttipalvelut sekä avustavan hoitohenkilöstön palvelut (CPC 93191 osittain)	Ei ole.
Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut (CPC 84)	Ei ole.
Tutkimus- ja kehittämispalvelut (CPC 851, 852 lukuun ottamatta psykologien palveluja ([8]) ja 853)	Ei ole.
Mainontapalvelut (CPC 871)	Ei ole.
Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut (CPC 864)	Ei ole.
Liikkeenjohdon konsultointipalvelut (CPC 865)	Ei ole.
Liikkeenjohdon konsultointipalveluihin liittyvät palvelut (CPC 866)	Ei ole.
Tekniset testaus- ja analysointipalvelut (CPC 8676)	Ei ole.
Tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut (CPC 8675)	Ei ole.
Kaivostoiminta (CPC 883, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Ei ole.
Alusten huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Ei ole.
Rautatiekaluston huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Ei ole.
Moottoriajoneuvojen, moottoripyörien, moottorikelkkojen ja tieliikenteen kuljetusvälineiden huolto ja korjaus (CPC 6112, 6122, 8867 osittain ja 8868 osittain)	Ei ole.
Ilma-alusten ja niiden osien huolto ja korjaus (CPC 8868 osittain)	Ei ole.

Metallituotteiden, (muiden kuin toimisto)koneiden ja (muiden kuin kuljetus- ja toimisto)laitteiden sekä henkilökohtaisten esineiden ja kotitaloustavaroiden huolto ja korjaus ([9]) (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 ja 8866)	Ei ole.
Käännös- ja tulkkauspalvelut (CPC 87905, lukuun ottamatta virallista tai varmennettua toimintaa)	Ei ole.
Televiestintäpalvelut (CPC 7544, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Ei ole.
Posti- ja kuriiripalvelut (CPC 751, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Ei ole.
Rakentaminen ja siihen liittyvät tekniset palvelut (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517 ja 518) BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 ja 517)	Ei ole.
Rakennusalueen tutkimustyöt (CPC 5111)	Ei ole.
Korkea-asteen koulutuspalvelut (CPC 923)	Ei ole.
Maatalouteen, metsästykseen ja metsätalouteen liittyvät palvelut (CPC 881, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Ei ole.
Ympäristöpalvelut (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 94060 osittain, 9405, 9406 osittain ja 9409)	Ei ole.
Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Ei ole.
Muut rahoituspalvelut (ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Ei ole.
Muut rahoituspalvelut (lueteltu lisäyksessä 25–2 olevassa B jaksossa)	Ei ole.
Liikenne (CPC 71, 72, 73 ja 74, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Ei ole.
Matkatoimistopalvelut ja matkanjärjestäjien palvelut (matkaoppaiden palvelut mukaan luettuina ([10])) (CPC 7471)	Ei ole.
Matkailijoiden opastuspalvelut (CPC 7472)	Ei ole.
Tuotanto (CPC 884 ja 885, ainoastaan neuvonta- ja konsultointipalvelut)	Ei ole.

([1]) Eivät sisällä verotukseen liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka kuuluvat kansainvälistä julkisoikeutta ja oman oikeudenkäyttöalueen lakia koskeviin oikeudellisiin neuvontapalveluihin.

([2]) Osittain CPC 85201, joka kuuluu lääkäri- ja hammashoitopalveluihin.

([3]) Kaikissa jäsenvaltioissa Tanskaa lukuun ottamatta tutkimuslaitoksen hyväksynnän ja vastanottosopimuksen on täytettävä tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilasvaihto-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä 11 päivänä toukokuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/801 (EUVL L 132 21.5.2016, s. 21) nojalla vahvistetut vaatimukset.

([4]) Kaikissa jäsenvaltioissa Tanskaa lukuun ottamatta tutkimuslaitoksen hyväksynnän ja vastanottosopimuksen on täytettävä direktiivin (EU) 2016/801 nojalla vahvistetut vaatimukset.

([5]) Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet (CPC 845), korjaus- ja huoltopalvelut kuuluvat tietokonepalveluihin.

([6]) Palveluntarjoajat, joiden tehtävänä on saattaa vähintään 10 hengen matkailijaryhmää toimimatta kohteissa oppaina.

([7]) Eivät sisällä verotukseen liittyviä oikeudellisia neuvonta- ja edustuspalveluja, jotka kuuluvat kansainvälistä julkisoikeutta ja oman oikeudenkäyttöalueen lakia koskeviin oikeudellisiin neuvontapalveluihin.

([8]) Osittain CPC 85201, joka kuuluu lääkäri- ja hammashoitopalveluihin.

([9]) Toimistokoneiden ja -laitteiden, ml. tietokoneet (CPC 845), korjaus- ja huoltopalvelut kuuluvat tietokonepalveluihin.

([10]) Palveluntarjoajat, joiden tehtävänä on saattaa vähintään 10 hengen matkailijaryhmää toimimatta kohteissa oppaina.

LIITE 19-C

LUONNOLLISTEN HENKILÖIDEN LIIKKUMINEN LIIKETOIMINTAA VARTEN

Maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun liittyvät menettelylliset sitoumukset

1. Osapuolten olisi varmistettava, että maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevien hakemusten käsittely osapuolten tämän sopimuksen III osassa tekemien sitoumusten mukaisesti tapahtuu hyviä hallinnollisia käytäntöjä noudattaen. Tätä varten

   a) kumpikin osapuoli varmistaa, että toimivaltaisten viranomaisten veloittamat maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevien hakemusten käsittelymaksut eivät tarpeettomasti haittaa ja viivästytä tämän sopimuksen III osan mukaista palvelujen kauppaa;

   b) toimivaltaisten viranomaisten harkinnan mukaan lyhytaikaisten liikematkustajien maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevien hakemusten yhteydessä edellytettävien asiakirjojen olisi oltava oikeassa suhteessa siihen tarkoitukseen nähden, mihin niitä käytetään;

   c) maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevat täydelliset lupahakemukset käsitellään mahdollisimman nopeasti;

   d) osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on pyrittävä antamaan hakijan kohtuullisesta pyynnöstä tietoa maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevan hakemuksen tilasta ilman aiheetonta viivytystä;

   e) jos osapuolen toimivaltaiset viranomaiset pyytävät hakijalta lisätietoja maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevan hakemuksen käsittelemiseksi, niiden on pyrittävä ilmoittamaan tästä hakijalle ilman aiheetonta viivytystä;

   f) kummankin osapuolen toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat hakijalle maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevan hakemuksen lopputuloksesta viipymättä päätöksen tekemisen jälkeen;

   g) jos maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskeva hakemus hyväksytään, osapuolten toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat hakijalle oleskelun kestosta ja muista asiaankuuluvista ehdoista ja edellytyksistä;

   h) jos maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskeva hakemus evätään, osapuolen toimivaltaiset viranomaiset asettavat pyynnöstä tai omasta aloitteestaan hakijan saataville tiedot kaikista käytettävissä olevista muutoksenhaku- ja valitusmenettelyistä;

   i) kumpikin osapuoli pyrkii hyväksymään ja käsittelemään hakemukset sähköisessä muodossa.

2. Yrityksen sisäisesti siirrettyihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä sovelletaan lisäksi seuraavia menettelyllisiä sitoumuksia ([1]):

   a) osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä päätös yrityksen sisäisesti siirretyn työntekijän maahantuloa ja tilapäistä oleskelua koskevasta hakemuksesta tai luvan uusimisesta ja ilmoitettava päätöksestä hakijalle kansallisen lainsäädännön mukaisella ilmoitusmenettelyllä mahdollisimman pian mutta viimeistään 90 päivän kuluessa siitä päivästä, jona täydellinen hakemus jätettiin;

   b) jos yrityksen sisäisesti siirretyn työntekijän maahantuloa tai tilapäistä oleskelua koskevan hakemuksen tai sen uusimisen tueksi toimitetut tiedot tai asiakirjat ovat puutteellisia, osapuolen toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava hakijalle kohtuullisen ajan kuluessa tarvittavat lisätiedot ja asetettava kohtuullinen määräaika niiden toimittamiselle; edellä a alakohdassa tarkoitetun määräajan kuluminen keskeytyy, kunnes toimivaltaiset viranomaiset ovat saaneet vaaditut lisätiedot;

c) EU-osapuoli myöntää EU-osapuoleen tulevan, yrityksen sisäisesti siirretyn Chilen luonnollisen henkilön perheenjäsenille saman oikeuden maahantuloon ja tilapäiseen oleskeluun, joka yrityksen sisäisesti siirrettyjen työntekijöiden perheenjäsenille myönnetään yrityksen sisäisiä siirtoja koskevan direktiivin 19 artiklan nojalla;

d) Chile myöntää sellaisten EU-osapuolen luonnollisten henkilöiden perheenjäsenille, jotka ovat sijoittautumisen vuoksi matkustavia liikematkustajia, sijoittajia, yrityksen sisäisesti siirrettyjä työntekijöitä, sopimusperusteisia palveluntarjoajia tai itsenäisiä ammatinharjoittajia, huollettavan perheenjäsenen viisumin, jonka nojalla tällaiset perheenjäsenet eivät voi harjoittaa ansiotoimintaa Chilessä; huollettavalle perheenjäsenelle voidaan kuitenkin antaa lupa ansiotoimintaan Chilessä tämän sopimuksen III osan tai yleisten maahanmuuttosääntöjen nojalla erillisestä henkilökohtaisesta viisumihakemuksesta muuna kuin huollettavana perheenjäsenenä; tällainen hakemus voidaan tehdä ja käsitellä Chilessä.

Palauttamista ja takaisinottoa koskeva yhteistyö

3. Osapuolet katsovat, että 1 ja 2 kohdan määräysten mukaisesti seuraava luonnollisten henkilöiden liikkuvuuden helpottuminen edellyttää täysimääräistä palauttamista ja takaisinottoa koskevaa yhteistyötä sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä toisen osapuolen alueelle tulon, siellä oleskelun tai asumisen edellytyksiä.
4. Edellä olevan 3 kohdan soveltamiseksi osapuoli voi keskeyttää 1 ja 2 kohdan määräysten soveltamisen, jos se arvioi, että toinen osapuoli ei noudata kansainvälisen oikeuden mukaista velvoitettaan ottaa kansalaisensa takaisin ehdoitta. Osapuolet vahvistavat yhteisymmärryksensä siitä, että 38 luvun mukainen tarkastelu ei koske tällaista arviota.

([1]) Jäsenvaltioihin, joihin ei sovelleta kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä 15 päivänä toukokuuta 2014 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2014/66/EU (EUVL L 157, 27.5.2014, s. 1) (yrityksen sisäisiä siirtoja koskeva direktiivi), ei sovelleta a, b ja c alakohtaa.

LIITE 21-A

SUUNTAVIIVAT AMMATTIPÄTEVYYKSIEN TUNNUSTAMISTA KOSKEVIA JÄRJESTELYJÄ VARTEN

A JAKSO

YLEISET MÄÄRÄYKSET

1. Tässä liitteessä esitetään suuntaviivat ammattipätevyyden tunnustamisen edellytyksiä koskevia järjestelyjä varten, jäljempänä ”järjestelyt”, jotka vahvistetaan 21.1 artiklassa.
2. Kyseisen artiklan nojalla nämä suuntaviivat on otettava huomioon, kun osapuolten ammattialajärjestöt tai viranomaiset laativat yhteisiä suosituksia, jäljempänä ”yhteiset suositukset”.
3. Nämä suuntaviivat eivät ole sitovia eivätkä tyhjentäviä eivätkä ne muuta tämän sopimuksen III osasta johtuvia osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia tai vaikuta niihin. Niissä esitetään järjestelyjen tyypillinen sisältö ja annetaan yleisiä ohjeita järjestelyjen taloudellisesta arvosta ja osapuolten ammattipätevyysjärjestelmien yhteensopivuudesta.
4. Jotkin näiden suuntaviivojen osat eivät välttämättä ole merkityksellisiä kaikissa tapauksissa, joten ammattialajärjestöt ja viranomaiset voivat vapaasti sisällyttää yhteisiin suosituksiinsa mitä tahansa muita osia, joita ne pitävät asianomaisen ammatin ja ammattitoiminnan kannalta olennaisina tämän sopimuksen III osan mukaisesti.

5. Nämä suuntaviivat olisi otettava huomioon, kun yhteisneuvostossa päätetään järjestelyjen laatimisesta ja hyväksymisestä. Suuntaviivat eivät vaikuta yhteisneuvoston suorittamaan tarkistukseen, joka koskee yhteisten suositusten yhdenmukaisuutta tämän sopimuksen III osan kanssa, tai yhteisneuvoston harkintavaltaan ottaa huomioon merkityksellisinä pitämänsä osat, yhteisiin suosituksiin sisältyvät osat mukaan lukien.

B JAKSO

JÄRJESTELYN MUOTO JA SISÄLTÖ

6. Tässä jaksossa esitetään järjestelyn tyypillinen sisältö, josta osa ei kuulu yhteisiä suosituksia laativien ammattialajärjestöjen tai viranomaisten toimivaltaan. Kyseinen sisältö on kuitenkin hyödyllistä tietoa, joka on otettava huomioon laadittaessa yhteisiä suosituksia, jotta ne soveltuvat paremmin järjestelyn mahdolliseen soveltamisalaan.
7. Yhteisissä suosituksissa ei pitäisi käsitellä sellaisia järjestelyihin liittyviä seikkoja, joista määrätään erikseen tämän sopimuksen III osassa, esimerkiksi järjestelyn maantieteellinen soveltamisala, sen yhteisvaikutus suunniteltujen poikkeavien toimenpiteiden kanssa, riidanratkaisujärjestelmä, muutoksenhakumekanismit, järjestelyn uudelleentarkastelua ja seurantaa koskevat mekanismit.
8. Järjestelyssä voidaan määrittää erilaisia mekanismeja ammattipätevyyden tunnustamiseksi osapuolen alueella. Se voi myös rajoittua järjestelyjen soveltamisalan, menettelymääräysten, tunnustamisen vaikutusten ja lisävaatimusten sekä hallinnollisten järjestelyjen vahvistamiseen.
9. Yhteisneuvoston hyväksymässä järjestelyssä olisi otettava huomioon harkintavalta, joka on tarkoitus jättää tunnustamisesta päättäville toimivaltaisille viranomaisille.

Järjestelyn soveltamisala

10. Järjestelyssä olisi vahvistettava
    a) asianomaiset säännellyt ammatit, asiaankuuluvat ammattinimikkeet ja toiminnot tai toimintojen ryhmät, jotka molempien osapuolten osalta kuuluvat säänneltyjen ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalaan, jäljempänä ”ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisala”; ja
    b) se, kattaako järjestely ammattipätevyyksien tunnustamisen ammattitoimintaan pääsyä varten määräajaksi vai toistaiseksi.

Tunnustamisen edellytykset

11. Järjestelyssä voidaan eritellä erityisesti seuraavat:
    a) ammattipätevyydet, joita tunnustaminen järjestelyn nojalla edellyttää, esimerkiksi näyttö virallisesta tutkinnosta tai ammatillisesta kokemuksesta tai muu näyttö pätevyydestä;
    b) tunnustamisesta vastaavien viranomaisten harkintavalta, kun ne arvioivat asianomaisten ammattipätevyyksien tunnustamista koskevia hakemuksia; ja
    c) menettelyt, joita sovelletaan ammattipätevyyksien väliseen vaihteluun ja aukkoihin, ja keinot erojen poistamiseksi, mukaan lukien mahdollisuus määrätä korvaavia toimenpiteitä tai muita asiaankuuluvia ehtoja ja rajoituksia.

Menettelyä koskevat määräykset

12. Järjestelyssä voidaan vahvistaa seuraavat:

a) vaaditut asiakirjat ja muoto, jossa ne on esitettävä, esimerkiksi sähköisesti tai muulla tavoin, tai onko niiden tueksi esitettävä käännökset tai aitoustodistukset;

b) tunnustamisprosessin vaiheet ja menettelyt, mukaan lukien ne, jotka liittyvät mahdollisiin korvaaviin toimenpiteisiin, sekä vastaavat velvoitteet ja määräajat; ja

c) tunnustamisprosessin ja -vaatimusten kannalta merkityksellisten tietojen saatavuus.

Tunnustamisen vaikutukset ja lisävaatimukset

13. Järjestelyssä voidaan vahvistaa tunnustamisen vaikutukset, tarvittaessa myös suhteessa eri toimitusmuotoihin.

14. Järjestelyssä voidaan kuvata mahdollisia lisävaatimuksia, joita säännellyn ammatin tosiasiallinen harjoittaminen vastaanottavan osapuolen alueella edellyttää. Tällaisia vaatimuksia voivat olla:

a) rekisteröinti paikallisviranomaisissa;

b) soveltuva kielitaito;

c) hyvän maineen osoittaminen;

d) liikenimen tai yrityksen toiminimen käyttöä koskevien vastaanottavan osapuolen vaatimusten noudattaminen;

e) eettisiä sääntöjä, riippumattomuutta ja ammattimaista käyttäytymistä koskevien vastaanottavan osapuolen vaatimusten noudattaminen;

f) ammatillisen vastuuvakuutuksen hankkimista koskevat vaatimukset;

g) kurinpitoseuraamuksia, taloudellista vastuuta ja ammatillista vastuuta koskevat säännöt; ja

h) täydennyskoulutusta koskevat vaatimukset.

Järjestelyn hallinnointi

15. Järjestelyssä olisi vahvistettava edellytykset sen tarkistamista tai peruuttamista varten sekä mahdollisen tarkistamisen tai peruuttamisen vaikutukset. Lisäksi voidaan harkita, olisiko järjestelyssä määrättävä mahdollisen aiemmin myönnetyn tunnustamisen vaikutuksista.

C JAKSO

SUUNNITELLUN JÄRJESTELYN TALOUDELLINEN ARVO

16. Tämän sopimuksen 21.1 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla yhteisten suositusten tueksi on esitettävä näyttöön perustuva arvio suunnitellun järjestelyn taloudellisesta arvosta. Tällainen arvio voi olla arviointi taloudellisesta hyödystä, jota järjestelyn odotetaan tuovan molempien osapuolten talouksille, ja se voi hyödyttää yhteisneuvostoa järjestelyn laatimisessa ja hyväksymisessä.

17. Hyödyllisiä seikkoja 16 kohdassa tarkoitetussa arvioinnissa olisivat esimerkiksi vallitseva markkinoiden avoimuuden taso, toimialan tarpeet, markkinatrendit ja -kehityssuuntaukset, asiakkaiden odotukset ja vaatimukset sekä liiketoimintamahdollisuudet.

18. Arvioinnin ei tarvitse olla täydellinen ja yksityiskohtainen taloudellinen analyysi, mutta siinä olisi selitettävä, miksi järjestelyn hyväksyminen olisi ammattialan edun mukaista ja mitä hyötyä sen odotetaan tuovan osapuolille.

D JAKSO

OSAPUOLTEN AMMATTIPÄTEVYYSJÄRJESTELMIEN YHTEENSOPIVUUS

19. Tämän sopimuksen 21.1 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla yhteisten suositusten tueksi on esitettävä näyttöön perustuva arvio osapuolten ammattipätevyysjärjestelmien yhteensopivuudesta. Yhteisneuvosto voi hyödyntää tällaista arviota järjestelyn laatimisessa ja hyväksymisessä.

20. Seuraava prosessi on tarkoitettu ohjeeksi ammattialajärjestöille ja viranomaisille niiden arvioidessa osapuolten ammattipätevyyksien ja toimintojen yhteensopivuutta, jotta ammattipätevyyksien tunnustamista voitaisiin yksinkertaistaa ja helpottaa.

Ensimmäinen vaihe: Selvitetään ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisala ja ammattipätevyydet, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella

21. Selvitys ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalasta ja ammattipätevyyksistä, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella, on laadittava kaikkien merkityksellisten tietojen perusteella.

22. Selvityksessä olisi yksilöitävä seuraavat seikat:

a) toiminnot tai toimintojen ryhmät, jotka kuuluvat tietyn säännellyn ammatin harjoittamisoikeuksien soveltamisalaan kummankin osapuolen alueella; ja

b) ammattipätevyydet, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella ja jotka voivat sisältää mitä tahansa seuraavista:

i) vaadittu vähimmäiskoulutus, esimerkiksi pääsyvaatimukset, koulutustaso, opintojen kesto ja sisältö;

ii) vaadittu vähimmäistyökokemus, esimerkiksi ennen rekisteröintiä tai toimiluvan tai vastaavan myöntämistä suoritettavan käytännön harjoittelun tai valvotun ammatillisen harjoittelun suorittamispaikka, kesto ja ehdot;

iii) suoritetut tutkinnot, erityisesti ammattipätevyyteen liittyvät tutkinnot; ja

iv) sellaisen toimiluvan tai vastaavan hankkiminen, jossa vahvistetaan esimerkiksi, että ammatin harjoittamiseen tarvittavat ammattipätevyyttä koskevat vaatimukset täyttyvät.

Toinen vaihe: Selvitetään erot, joita esiintyy ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalassa ja ammattipätevyyksissä, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella

23. Selvityksessä eroista, joita esiintyy ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalassa ja ammattipätevyyksissä, jotka tietyn säännellyn ammatin harjoittamiseksi vaaditaan kummankin osapuolen alueella, olisi yksilöitävä erityisesti merkittävät erot.

24. Ammattien harjoittamisoikeuksien soveltamisalassa olevien erojen voidaan katsoa olevan merkittäviä, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) yksi tai useampi toiminto, joka kuuluu säännellyn ammatin piiriin vastaanottavan osapuolen alueella, ei kuulu vastaavan ammatin piiriin toisen osapuolen alueella;

b) kyseiset toiminnot edellyttävät vastaanottavan osapuolen alueella tiettyä koulutusta; ja

c) tällaisia toimintoja koskeva koulutus kattaa vastaanottavan osapuolen alueella merkittävästi erilaisia seikkoja kuin hakijan ammattipätevyys.

25. Säännellyn ammatin harjoittamiseen vaadituissa ammattipätevyyksissä olevia eroja voidaan pitää merkittävinä, jos osapuolten vaatimukset poikkeavat toisistaan säännellyn ammatin harjoittamiseen vaaditun koulutuksen tason, keston tai sisällön osalta.

Kolmas vaihe: Tunnustamismekanismit

26. Ammattipätevyyden tunnustaminen voi tapahtua olosuhteiden mukaan erilaisten mekanismien mukaisesti. Osapuolen sisällä voi olla erilaisia mekanismeja.

27. Jos tietyn säännellyn ammatin harjoittamisoikeuksien soveltamisalassa ja sen harjoittamiseksi vaadituissa ammattipätevyyksissä ei ole merkittäviä eroja, järjestelyssä voidaan määrätä yksinkertaisemmasta ja kevyemmästä tunnustamisprosessista kuin siinä tapauksessa, että näissä on merkittäviä eroja.

28. Jos merkittäviä eroja on, järjestelyssä voidaan määrätä korvaavista vaatimuksista, jotka ovat riittäviä tällaisen eron korjaamiseksi.

29. Jos merkittävien erojen vähentämiseen käytetään korvaavia vaatimuksia, niiden olisi oltava kyseisiin eroihin nähden oikeasuhteisia. Mikä tahansa ammatillinen käytännön kokemus tai virallisesti vahvistettu koulutus voidaan ottaa huomioon arvioitaessa tarvittavien korvaavien vaatimusten laajuutta.

30. Riippumatta siitä, ovatko erot merkittäviä, järjestelyssä voidaan ottaa huomioon harkintavalta, joka on tarkoitus jättää tunnustamista koskevia hakemuksia käsitteleville toimivaltaisille viranomaisille.

31. Korvaavat vaatimukset voivat olla muodoltaan erilaisia, esimerkiksi:

a) säännellyn ammatin harjoittaminen vastaanottavan osapuolen alueella valvotusti tietyn ajan, sekä mahdollinen täydennyskoulutus, pätevän henkilön vastuulla ja säännellyn arvioinnin perusteella;

b) vastaanottavan osapuolen toimivaltaisten viranomaisten laatima tai hyväksymä testi, jonka avulla arvioidaan hakijan kykyä harjoittaa säänneltyä ammattia kyseisen osapuolen alueella; tai

c) ammatin harjoittamisoikeuksien soveltamisalan väliaikainen rajoittaminen.

32. Järjestelyssä voidaan mahdollisesti antaa hakijoille mahdollisuus valita erilaisten korvaavien vaatimusten välillä, jos näin voitaisiin vähentää hakijoille aiheutuvaa hallinnollista rasitusta ja kyseiset vaatimukset ovat tasoltaan vastaavia.

LIITE 21-B

AMMATTIPÄTEVYYDEN VASTAVUOROINEN TUNNUSTAMINEN

Yhteisneuvosto voi 21.1 artiklan 3 kohdan ja 8.5 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla tehdä päätöksen tässä liitteessä vahvistettujen vastavuoroista tunnustamista koskevien järjestelyjen määrittelemiseksi tai muuttamiseksi.

LIITE 25

RAHOITUSPALVELUT

Ylähuomautukset

1. Lisäyksissä 25-1 ja 25-2 olevissa osapuolten luetteloissa esitetään 25.10 artiklan nojalla seuraavat seikat:

a) A jaksossa esitetään ne toimialat, osa-alat tai toiminnot, joihin sovelletaan 25.7 artiklan velvoitteita;

b) B jaksossa vahvistetaan ne osa-alat tai toiminnot, joiden osalta kyseinen osapuoli tekee 25.6 artiklan mukaisia sitoumuksia;

c) C jaksossa esitetään ne toimialat, osa-alat tai toiminnot, joiden osalta kyseinen osapuoli pitää voimassa sellaisen voimassa olevan toimenpiteen, johon ei sovelleta joitakin tai kaikkia seuraavien artiklojen velvoitteista:

i) 25.3 artikla;

ii) 25.5 artikla;

iii) 25.7 artikla;

iv) 25.8 artikla; ja

v) 25.9 artikla;

d) D jaksossa esitetään ne toimialat, osa-alat tai toiminnot, joiden osalta kyseinen osapuoli voi pitää voimassa tai ottaa käyttöön uusia tai rajoittavampia toimenpiteitä, jotka eivät ole joidenkin tai kaikkien tämän kohdan a–c alakohdassa tarkoitettujen velvoitteiden mukaisia.

2. Kaikissa jaksoissa EU-osapuolen osalta kyseiset osa-alat tai toiminnot määritellään 25.2 artiklassa vahvistettujen määritelmien mukaisesti. B jaksossa luokitellaan sitoumukset Chilen osalta CPC:n mukaisesti.

3. Varauma, joka koskee 25 lukuun 25.7 artiklalla sisällytettyjä artikloissa säädettyjä velvoitteita, on luetteloitu kyseisten artiklojen otsikkoon ja niihin sisältyvään velvoitteeseen viittaamalla.

4. B jakso sisältää ainoastaan syrjimättömiä markkinoille pääsyä koskevia rajoituksia. C ja D jaksossa luetellaan syrjiviä rajoituksia.

5. Selvyyden vuoksi todetaan, että osapuolen varaumat eivät rajoita osapuolten GATS-sopimuksen mukaisia oikeuksia ja velvollisuuksia.

6. C ja D jaksossa jokainen varauma sisältää seuraavat osat:

a) ”osa-ala”, joka viittaa varaumassa tarkoitettuun täsmällisempään toimialaan;

b) ”varauman tyyppi” tai ”asianomainen velvoite”, jossa yksilöidään 1 kohdassa tarkoitettu velvoite, jonka osalta varauma tehdään;

c) ”hallintotaso”, joka viittaa sitä toimenpidettä hallinnoivaan hallintotasoon, jonka osalta varauma tehdään;

d) C jaksossa ”toimenpiteet”, joilla tarkoitetaan lakeja tai muita toimenpiteitä, joiden osalta varauma tehdään, siten kuin toimenpide on tarvittaessa esitetty osassa ”kuvaus”. Osassa ”toimenpiteet” mainittu ”toimenpide”

i) tarkoittaa toimenpidettä sellaisena kuin se on muutettuna, jatkettuna tai uusittuna tämän sopimuksen voimaantulopäivänä;

ii) sisältää mahdolliset siihen perustuvat toimenpiteet, jotka on hyväksytty tai jotka pidetään voimassa kyseisen toimenpiteen nojalla ja sen mukaisesti; ja

iii) sisältää EU-osapuolen luettelon osalta kaikki lait tai muut toimenpiteet, joilla Euroopan unionin direktiivi pannaan täytäntöön jäsenvaltion tasolla;

e) D jaksossa ”voimassa olevat toimenpiteet”, joiden osalta yksilöidään selkeyden vuoksi voimassa olevat toimenpiteet, joita sovelletaan varauman kattamiin osa-aloihin tai toimintoihin; ja

f) ”kuvaus”, jossa esitetään sen toimenpiteen poikkeavat seikat, joiden osalta varauma tehdään.

7. Selvyyden vuoksi C jakson osalta todetaan, että jos osapuoli ottaa käyttöön uuden toimenpiteen eri hallintotasolla kuin se, jolla varauma alun perin tehtiin, ja kyseinen uusi toimenpide tosiasiallisesti korvaa sillä alueella, jolla sitä sovelletaan, toimenpiteitä koskevassa osassa mainitun alkuperäisen toimenpiteen poikkeavan osan, uuden toimenpiteen katsotaan olevan 25.10 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettu alkuperäisen toimenpiteen ”muutos”.

8. Varauman tulkinnassa otetaan huomioon varauman kaikki osat. Varaumaa tulkitaan niiden asiaa koskevien velvoitteiden kannalta, joiden osalta varauma tehdään. C jaksossa osa ”toimenpiteet” ja B

ja D jaksossa osa ”kuvaus” ovat ensisijaisia kaikkiin muihin osiin nähden.

9. Euroopan unionin tasolla tehtyä varaumaa sovelletaan Euroopan unionin toimenpiteeseen, jäsenvaltion toimenpiteeseen keskustasolla tai valtion toimenpiteeseen jäsenvaltiossa, paitsi jos varaumassa suljetaan pois jokin jäsenvaltio. Jäsenvaltion tekemää varaumaa sovelletaan valtion toimenpiteeseen keskus-, alue- tai paikallistasolla kyseisessä jäsenvaltiossa. Belgian varaumia sovellettaessa keskustaso kattaa liittovaltion hallinnon sekä alueiden ja kuntien hallinnot, koska niillä kaikilla on yhtäläinen lainsäädäntövalta. Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden varaumia sovellettaessa hallinnon aluetasolla tarkoitetaan Suomessa Ahvenanmaata. Chilen tasolla tehty varauma koskee keskus- tai paikallishallinnon toimenpidettä.

10. Osapuolen luetteloon ei sisälly toimenpiteitä, jotka liittyvät vaatimuksiin ja menettelyihin, joita luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön on noudatettava saadakseen luvan, muuttaakseen sitä tai uusiakseen sen, eli pätevyysvaatimuksiin ja -menettelyihin, teknisiin standardeihin ja lupavaatimuksiin ja -menettelyihin, jos ne eivät ole 25.3, 25.6 tai 25.7 artiklassa tarkoitettuja rajoituksia. Kyseisiin toimenpiteisiin voi kuulua luvan saamista tai rekisteröitymistä koskeva edellytys, yleispalveluvelvoitteiden täyttäminen, tunnustettua pätevyyttä koskeva edellytys säännellyillä aloilla, tietyn tutkinnon, mukaan lukien kielitutkinnot, läpäisemistä koskeva edellytys, tiettyä ammattia koskevan jäsenyysvaatimuksen, kuten ammattialajärjestön jäsenyyden, täyttäminen, edellytys paikallisesta edustajasta tai paikallisesta osoitteesta, tai muut syrjimättömät vaatimukset, joiden mukaan tiettyä toimintaa ei saa harjoittaa suojelluilla alueilla. Vaikka tällaisia toimenpiteitä ei ole lueteltu osapuolen luettelossa, niitä voidaan soveltaa.

11. Selvyyden vuoksi todetaan, että EU-osapuolen osalta kansallisen kohtelun myöntämisvelvoite ei tarkoita, että Chilen luonnollisille henkilöille tai oikeushenkilöille olisi myönnettävä samanlainen kohtelu kuin jäsenvaltiossa myönnetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen nojalla tai minkä tahansa kyseisen sopimuksen nojalla hyväksytyn toimenpiteen nojalla, mukaan lukien niiden täytäntöönpano jäsenvaltioissa, seuraaville:

a) toisen jäsenvaltion luonnolliset henkilöt tai asukkaat; tai

b) toisen jäsenvaltion tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla perustetut tai muulla tavoin järjestetyt oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on Euroopan unionissa.

12. Osapuolen sijoittajien perustamille oikeushenkilöille, jotka on perustettu toisen osapuolen (EU-osapuolen tapauksessa myös jonkin jäsenvaltion) oikeuden mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on kyseisessä toisessa osapuolessa, myönnetty kohtelu ei rajoita niiden 17 luvun mukaisten edellytysten tai velvollisuuksien soveltamista, joita tällaisille oikeushenkilöille on mahdollisesti asetettu kyseiseen toiseen osapuoleen perustamisen yhteydessä ja joiden soveltamista jatketaan.

13. Euroopan unionin ulkopuolisen rahoituslaitoksen suoraan jäsenvaltioon perustamiin sivukonttoreihin, toisin kuin ulkomaisiin tytäryhtiöihin, ei tiettyjä rajoitettuja poikkeustapauksia lukuun ottamatta sovelleta Euroopan unionin tasolla yhdenmukaistettuja toiminnan vakauden valvontaa koskevia sääntöjä, minkä vuoksi tällaiset tytäryhtiöt hyötyvät paremmista mahdollisuuksista perustaa uusia yrityksiä ja tarjota rahoituspalveluja rajan yli koko Euroopan unionissa. Sen vuoksi tällaiset sivuliikkeet saavat luvan toimia jäsenvaltion alueella samoilla edellytyksillä kuin kyseisen jäsenvaltion kotimaiset rahoituslaitokset ja voidaan vaatia, että ne täyttävät useita toiminnan vakauden valvontaa koskevia vaatimuksia, kuten pankkitoiminnan ja arvopapereiden osalta erillinen pääomittaminen ja muut toiminnan vakauden valvontaa koskevat vaatimukset sekä tilinpäätösten julkaisemista koskevat vaatimukset, tai vakuutusten osalta erityiset takuu- ja talletusvaatimukset,

erillinen pääomittaminen ja vakuutusteknistä vastuuvelkaa ja vähintään kolmasosaa vakavaraisuusmarginaalista edustavien varojen sijoittautuminen asianomaiseen jäsenvaltioon.

14. Chilen rahoitusmarkkinoille osallistuvia oikeushenkilöitä ja luonnollisia henkilöitä voivat säännellä, valvoa ja hyväksyä *Comisión para el Mercado Financiero* (rahoitusmarkkinakomissio) ja muut julkiset elimet. Kotimaisten ja ulkomaisten oikeushenkilöiden ja luonnollisten henkilöiden on noudatettava rahoitusalan sääntelyn syrjimättömiä vaatimuksia ja velvoitteita, ja niitä voidaan vaatia täyttämään useita vakavaraisuusvaatimuksia, kuten erillinen pääomittaminen, omaisuutta koskevat lakisääteiset vaatimukset, vakavaraisuusvaatimukset, raportointi- ja julkistamisvaatimukset, perustamismenettelyä koskevat vaatimukset sekä tietyt takuu- ja talletusvaatimukset.

15. Osapuolten luetteloja sovelletaan ainoastaan Chilen ja EU-osapuolen alueisiin 41.2 artiklan mukaisesti, ja niillä on merkitystä ainoastaan EU-osapuolen ja Chilen välisissä kauppasuhteissa. Ne eivät vaikuta Euroopan unionin oikeudesta johtuviin jäsenvaltioiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

16. Selvyyden vuoksi todetaan, että kumpikin osapuoli varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat rajatylittävää tarjontaa kaikkien sellaisten rahoituspalvelujen alojen, osa-alojen ja toimintojen osalta, joita ei ole määritelty A jaksossa.

17. Osapuolten luetteloissa käytetään seuraavia lyhenteitä:

EU Euroopan unioni ja kaikki sen jäsenvaltiot

AT Itävalta

BE Belgia

BG Bulgaria

CY Kypros

CZ Tšekki

DE Saksa

DK Tanska

EE Viro

EL Kreikka

ES Espanja

FI Suomi

FR Ranska

HR Kroatia

HU Unkari

IE Irlanti

IT Italia

LT Liettua

LU Luxemburg

LV Latvia

MT Malta

NL Alankomaat

PL Puola

PT Portugali

RO Romania

SE Ruotsi

SI Slovenia

SK Slovakia

EEA Euroopan talousalue

CMF *Comisión para el Mercado Financiero* (rahoitusmarkkinakomissio)

Lisäys 25-1

EU-OSAPUOLI: VARAUMAT JA MARKKINOILLE PÄÄSYÄ KOSKEVAT SITOUMUKSET

A JAKSO

RAJAT YLITTÄVÄÄ RAHOITUSPALVELUJEN KAUPPAA KOSKEVAT SITOUMUKSET

Osa-alat tai toiminnot, joihin sovelletaan 25.7 artiklassa vahvistettuja velvoitteita:

Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

EU, pois lukien CY, EE, LV, LT, MT ja PL:

1. Vakuutus sellaisten riskien osalta, jotka liittyvät seuraaviin aloihin:
   a) meriliikenne ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä kyseisestä kuljetuksesta mahdollisesti syntyvät vastuut; ja
   b) kansainvälinen kauttakulkutavara;
2. Jälleen- ja edelleenvakuutus;
3. 25.2 artiklan d alakohdan i alakohdan D alakohdassa tarkoitetut vakuutusalan liitännäispalvelut;
4. 1 kohdan a ja b alakohdassa lueteltujen palvelujen vakuutusriskeihin liittyvien vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmeklarien ja -asiamiesten toiminta.

CY:

1. Ensivakuutuspalvelut (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) seuraavia riskejä koskevien vakuutusten osalta:
   a) meriliikenne ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä kyseisestä kuljetuksesta mahdollisesti syntyvät vastuut; ja
   b) kansainvälinen kauttakulkutavara;
2. Vakuutusten välittäminen;
3. Jälleen- ja edelleenvakuutus; ja
4. 25.2 artiklan d alakohdan i alakohdan D alakohdassa tarkoitetut vakuutusalan liitännäispalvelut.

EE:

1. Ensivakuutus (mukaan luettuna rinnakkaisvakuutus);
2. Jälleen- ja edelleenvakuutus;

3. Vakuutusten välittäminen; ja

4. 25.2 artiklan d alakohdan i alakohdan D alakohdassa tarkoitetut vakuutusalan liitännäispalvelut.

LV ja LT:

1. Vakuutus sellaisten riskien osalta, jotka liittyvät seuraaviin aloihin:

   a) meriliikenne ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä kyseisestä kuljetuksesta mahdollisesti syntyvät vastuut; ja

   b) kansainvälinen kauttakulkutavara;

2. Jälleen- ja edelleenvakuutus; ja

3. 25.2 artiklan d alakohdan i alakohdan D alakohdassa tarkoitetut vakuutusalan liitännäispalvelut.

MT:

1. Vakuutus sellaisten riskien osalta, jotka liittyvät seuraaviin aloihin:

   a) meriliikenne ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kattaa kuljetettavan tavaran, kuljetusvälineen sekä kyseisestä kuljetuksesta mahdollisesti syntyvät vastuut; ja

   b) kansainvälinen kauttakulkutavara;

2. Jälleen- ja edelleenvakuutus; ja

3. 25.2 artiklan d alakohdan i alakohdan D alakohdassa tarkoitetut vakuutusalan liitännäispalvelut.

PL:

1. Kansainvälisessä kaupassa oleviin tavaroihin liittyvien riskien vakuutukset;

2. Kansainvälisessä kaupassa oleviin tavaroihin liittyvien riskien jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus; ja

3. Pankkitoiminta ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutustoimintaa ja siihen liittyviä palveluja).

EU, pois lukien BE, CY, EE, LV, LT, MT, SI ja RO:

1. 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan K alakohdassa tarkoitettu rahoitustietojen tarjoaminen ja siirto sekä rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja

2. Neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäispalvelut, joita tarkoitetaan 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa tarkoitettua välitystä.

BE:

25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan K alakohdassa tarkoitettu rahoitustietojen tarjoaminen ja siirto sekä rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot.

CY:

1. 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan F alakohdassa tarkoitettu kaupankäynti siirtokelpoisilla arvopapereilla omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten;

2. 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan K alakohdassa tarkoitettu rahoitustietojen tarjoaminen ja siirto sekä rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja

3. Neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäispalvelut, joita tarkoitetaan 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä

alakohdassa tarkoitettua välitystä.

EE ja LT:

1. Talletusten vastaanottaminen;
2. Kaikentyyppinen luotonanto;
3. Rahoitusleasing;
4. Kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut;
5. Takaukset ja sitoumukset;
6. Kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä tai OTC-markkinoilla;
7. Osallistuminen asiamiehenä, julkisesti tai yksityisesti, kaikentyyppisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, myös merkintävastuuseen ja sijoitukseen, ja tällaiseen liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
8. Välitystoiminta rahamarkkinoilla;
9. Omaisuudenhoito, kuten käteisvarojen tai salkunhoito, ja yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot;
10. Omaisuuden hoito sekä arvopapereiden talletus- ja notariaattipalvelut;
11. Rahoitusvaroihin kuten arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin markkinakelpoisiin välineisiin liittyvät selvitys- ja toimituspalvelut;
12. 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan K alakohdassa tarkoitettu rahoitustietojen tarjoaminen ja siirto sekä rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja
13. Neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäispalvelut, joita tarkoitetaan 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa tarkoitettua välitystä.

LV:

1. Osallistuminen asiamiehenä, julkisesti tai yksityisesti, kaikentyyppisten arvopapereiden liikkeeseenlaskuun, myös merkintävastuuseen ja sijoitukseen, ja tällaiseen liikkeeseenlaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;
2. 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan K alakohdassa tarkoitettu rahoitustietojen tarjoaminen ja siirto sekä rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja
3. Neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäispalvelut, joita tarkoitetaan 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa tarkoitettua välitystä.

MT:

1. Talletusten vastaanottaminen;
2. Kaikentyyppinen luotonanto;
3. 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan K alakohdassa tarkoitettu rahoitustietojen tarjoaminen ja siirto sekä rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja
4. Neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäispalvelut, joita tarkoitetaan 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa tarkoitettua välitystä.

RO:

1. Talletusten vastaanottaminen;
2. Kaikentyyppinen luotonanto;
3. Takaukset ja sitoumukset;
4. Välitystoiminta rahamarkkinoilla;
5. 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan K alakohdassa tarkoitettu rahoitustietojen tarjoaminen ja siirto sekä rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja
6. Neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäispalvelut, joita tarkoitetaan 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa tarkoitettua välitystä.

SI:

1. Kaikentyyppinen luotonanto;
2. Kotimaisten oikeushenkilöiden ja yksityisten elinkeinonharjoittajien ulkomaisilta luottolaitoksilta vastaanottamat takaukset ja sitoumukset;
3. 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan K alakohdassa tarkoitettu rahoitustietojen tarjoaminen ja siirto sekä rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot; ja
4. Neuvonta ja muut pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät liitännäispalvelut, joita tarkoitetaan 25.2 artiklan d alakohdan ii alakohdan L alakohdassa, lukuun ottamatta kyseisessä alakohdassa tarkoitettua välitystä.

B JAKSO

SIJOITUSTEN VAPAUTTAMISTA KOSKEVAT MARKKINOILLEPÄÄSYÄ KOSKEVAT SITOUMUKSET

1. Sijoitusten vapauttamiseen liittyy sitoumuksia seuraavien osa-alojen ja toimintojen osalta:

   EU: Kaikki rahoituspalvelut

2. Seuraavia syrjimättömiä rajoituksia sovelletaan sijoitusten vapauttamiseen – Markkinoille pääsy:

   Kaikki rahoituspalvelut

   EU: Oikeus vaatia muilta rahoituspalvelujen tarjoajilta kuin sivuliikkeiltä syrjimättömyyden periaatetta noudattaen tiettyä oikeudellista muotoa, kun ne sijoittautuvat jäsenvaltioon.

   Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

   AT: Saadakseen luvan sivuliikkeen avaamiseen ulkomaisten vakuutuksenantajien on oltava kotivaltiossaan oikeudelliselta muodoltaan osakeyhtiöitä vastaavia tai niihin verrattavissa tai keskinäisiä vakuutusyhtiöitä.

   Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut

   RO: Markkinatoimijat ovat oikeushenkilöitä, jotka on muodostettu osakeyhtiöinä yhtiölain säännösten mukaisesti. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU ([1]) (MiFID II -direktiivi) mukaisia vaihtoehtoisia kaupankäyntijärjestelmiä (monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä) voi hallinnoida edellä kuvatuin edellytyksin perustettu järjestelmän ylläpitäjä tai ASF:n (*Autoritatea de Supraveghere Financiară* –Rahoitusvalvontaviranomainen) valtuuttama sijoitusyhtiö.

SI: Eläkejärjestelmän voi tarjota keskinäinen eläkerahasto (joka ei ole oikeushenkilö ja jota siksi hallinnoi vakuutusyritys, pankki tai eläkeyhtiö), eläkeyhtiö tai vakuutusyritys. Eläkejärjestelmiä voivat lisäksi tarjota eläkkeiden tarjoajat, jotka on muodostettu jäsenvaltiossa sovellettavien määräysten mukaisesti.

SK: Sijoituspalveluja voivat tarjota ainoastaan sijoitusrahastot, jotka ovat oikeudelliselta muodoltaan osakeyhtiöitä ja joilla on sen lain mukainen pääoma.

SE: Säästöpankin perustajan on oltava luonnollinen henkilö.

C JAKSO

NYKYISET TOIMENPITEET

Varauma nro 1: Osa-ala: Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Suosituimmuuskohtelu

Paikallinen läsnäolo

Hallintotaso: EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja suosituimmuuskohtelu:

IT: Aktuaarin ammatti on sallittu ainoastaan luonnollisille henkilöille. Luonnollisten henkilöiden muodostamat ammatilliset järjestöt (ei yhtiöt) sallitaan. Vakuutusmatemaatikon ammatin harjoittaminen edellyttää Euroopan unionin jäsenvaltion kansalaisuutta, lukuun ottamatta sellaisia ulkomaisia asiantuntijoita, jotka voivat harjoittaa ammattia vastavuoroisuuden perusteella.

Toimenpiteet:

IT: Yksityisvakuutuskoodeksi (asetus nro 209, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005), 29 §; laki nro 194/1942, 4 §; ja rekisterilaki nro 4/1999.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Eläkevakuutustoimintaa on harjoitettava osakeyhtiönä, jolla on sosiaalivakuutuslain mukainen toimilupa ja joka on rekisteröity kauppalain tai toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti (ei sivuliikkeitä).

BG, ES, PL ja PT: Sivuliikkeiden perustaminen suoraan ei ole vakuutusten välittämistä varten sallittua, sillä se on varattu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti muodostetuille yhtiöille (yhtiö on perustettava paikalla). PL: Vakuutusten välittäjiin sovelletaan asuinpaikkavaatimusta.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

PL: Eläkerahastojen osalta. Sivuliikkeiden perustaminen suoraan ei ole vakuutusten välittämistä varten sallittua, sillä se on varattu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti muodostetuille yhtiöille (yhtiö on perustettava paikalla).

Toimenpiteet:

BG: Vakuutuskoodeksin 12, 56–63, 65 ja 66 § sekä 80 §:n 4 momentti; sosiaalivakuutuslain 120a–162 § , 209–253 § , 260–310 § .

ES: *Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015*), 36 § .

PL: Vakuutus- ja jälleenvakuutustoimintalaki, annettu 11 päivänä syyskuuta 2015 (Puolan virallinen lehti 2020, 895 ja 1180 kohta); vakuutusten tarjoamista koskeva laki, annettu 15 päivänä joulukuuta 2017 (Puolan virallinen lehti 2019, 1881 kohta); laki eläkerahastojen järjestämisestä ja toiminnasta, annettu 28 päivänä elokuuta 1997 (Puolan virallinen lehti 2020, 105 kohta); laki Puolan tasavallan alueella taloudellista toimintaa harjoittavia ulkomaisia yrittäjiä ja muita ulkomaisia henkilöitä koskevista säännöistä, annettu 6 päivänä maaliskuuta 2018.

PT: Asetus nro 94-B/98, 7 § , peruttu asetuksella nro 2/2009 5 päivänä tammikuuta; ja asetuksen nro 94-B/98 VI jakson I luku, ja asetuksen nro 144/2006, 34 §:n 6 ja 7 mom. ja 7 § , peruttu lailla nro 7/2019 16 päivänä tammikuuta. Vakuutus- ja jälleenvakuutusedustustoimintaan sovellettavan oikeudellisen järjestelmän 8 § , hyväksytty 16 päivänä tammikuuta annetulla lailla nro 7/2019.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

AT: Sivuliikkeen johdossa on oltava vähintään kaksi Itävallassa asuvaa luonnollista henkilöä.

BG: (Jälleen)vakuutusyritysten hallinto- tai valvontaelinten jäseniä ja kaikkia sellaisia henkilöitä, joilla on oikeus johtaa ja edustaa (jälleen)vakuutusyritystä, koskee asuinpaikkavaatimus.

Eläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston puheenjohtajalla, hallituksen puheenjohtajalla, toimitusjohtajalla ja liikkeenjohdon edustajalla on oltava pysyvä osoite tai pitkäkestoinen oleskelulupa Bulgariassa.

Toimenpiteet:

AT: Vakuutusvalvontalaki 2016, 14 § , 1 mom. 3 kohta (Itävallan virallinen lehti I nro 34/2015) (*Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 14 Abs. 1 Z 3, BGBl. I Nr. 34/2015*).

BG: Vakuutuskoodeksin 12, 56–63, 65 ja 66 § sekä 80 §:n 4 momentti; sosiaalivakuutuslain 120a–162 § , 209–253 § , 260–310 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

BG: Ennen vakuutuksia tarjoavan sivuliikkeen tai toimiston perustamista Bulgariaan ulkomaisella vakuutuksenantajalla tai jälleenvakuutuksenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota alkuperämaassaan samoihin luokkiin kuuluvia vakuutuksia kuin ne, joita se haluaa tarjota Bulgariassa.

Vapaaehtoisista lisäeläkerahastoista saatava tulo sekä sellaisten henkilöiden tarjoamaan vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen suoraan liittyvä samanlainen tulo, jotka on rekisteröity muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja jotka voivat kyseisen lainsäädännön perusteella toteuttaa vapaaehtoisia lisäeläkkeeseen liittyviä toimia, ei ole yritysten tuloverolaissa vahvistetun menettelyn mukaisesti verotettavaa tuloa.

ES: Ennen tiettyihin luokkiin kuuluvia vakuutuksia tarjoavan sivuliikkeen tai toimiston perustamista Espanjaan ulkomaisella vakuutuksenantajalla on täytynyt olla lupa tarjota alkuperämaassaan samoihin luokkiin kuuluvia vakuutuksia vähintään viiden vuoden ajan.

PT: Voidakseen perustaa sivuliikkeen tai toimiston ulkomaisilla vakuutusyrityksillä on täytynyt olla lupa harjoittaa vakuutus- tai jälleenvakuutustoimintaa asiaankuuluvan kansallisen lainsäädännön mukaisesti vähintään viiden vuoden ajan.

Toimenpiteet:

BG: Vakuutuskoodeksin 12, 56–63, 65 ja 66 § sekä 80 §:n 4 momentti; sosiaalivakuutuslain 120a–162 § , 209–253 § , 260–310 § .

ES: *Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015*), 36 § .

PT: Asetus nro 94-B/98,7 § ja VI jakson I luku, ja asetuksen nro 144/2006, 34 §:n 6 ja 7 mom. ja 7 §; vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen sovellettavan oikeudellisen järjestelmän 215 § , hyväksytty 9 päivänä syyskuuta annetulla lailla nro 147/2005.

Sijoitusten osalta – Kansallinen kohtelu ja rajat ylittävä palvelujen kauppa – Kansallinen kohtelu:

AT: Myynninedistämis- ja välitystoimet Euroopan unioniin sijoittautumattoman tytäryrityksen tai Itävaltaan sijoittautumattoman sivuliikkeen (lukuun ottamatta jälleen- ja edelleenvakuutusta) puolesta ovat kiellettyjä.

Rajat ylittävä rahoituspalvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

DK: Ainoastaan sellaiset henkilöt tai yritykset (mukaan luettuina vakuutusyritykset), joilla on Tanskan lainsäädännön mukaisesti myönnetty tai Tanskan toimivaltaisten viranomaisten myöntämä toimilupa, voivat olla mukana liiketoiminnassa myönnettäessä ensivakuutuksia Tanskassa asuville henkilöille, tanskalaisille aluksille tai Tanskassa olevalle omaisuudelle.

DE, HU ja LT: Sellaisten vakuutusyritysten, joita ei ole perustettu Euroopan unionissa, ensivakuutuspalvelujen tarjoaminen edellyttää sivuliikkeen perustamista ja toimilupaa.

Rajat ylittävä rahoituspalvelukauppa – Kansallinen kohtelu, paikallinen läsnäolo:

EL: Vakuutus- ja jälleenvakuutusyritykset, joiden kotipaikka on kolmansissa maissa, voivat toimia Kreikassa perustamalla tytäryhtiön tai sivukonttorin, jolla (tässä tapauksessa sivukonttorilla) ei ole erityistä oikeudellista muotoa, koska se tarkoittaa sellaisen yrityksen pysyvää läsnäoloa jäsenvaltion alueella (ts. Kreikassa), jonka kotipaikka on Euroopan unionin ulkopuolella ja joka saa kyseisessä jäsenvaltiossa (Kreikka) toimiluvan ja harjoittaa vakuutustoimintaa.

SE: Ulkomainen vakuutuksen antaja saa tarjota ensivakuutuksia ainoastaan Ruotsissa toimiluvan saaneen vakuutuspalvelujen tarjoajan välityksellä, edellyttäen että ulkomainen vakuutuksen antaja ja ruotsalainen vakuutusyritys kuuluvat samaan konserniin tai ovat tehneet sopimuksen keskinäisestä yhteistyöstä. Yritykset, joita ei ole perustettu ETA-alueella saavat tarjota vakuutusten välityspalveluja ainoastaan, jos ne perustavat kaupallisen läsnäolon (paikallista läsnäoloa koskeva vaatimus).

SK: Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet yhtiöt tai Euroopan unioniin sijoittautumattomien yhtiöiden sivukonttorit, jotka ovat saaneet toimiluvan Slovakialta, voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat lentokoneen/aluksen/aluksen ja vastuun.

Toimenpiteet

AT: Vakuutusvalvontalaki 2016, 13 § , 1 ja 2 mom. (Itävallan virallinen lehti I nro 34/2015) (*Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 13 Abs. 1 und 2, BGBl. I Nr. 34/2015*).

DE: *Versicherungsaufsichtsgesetz* (VAG) kaikkien vakuutuspalvelujen osalta; yhdessä säädöksen *Luftverkehrs-Zulassungs-Ordnung* (LuftVZO) kanssa ainoastaan pakollisen ilmailun vastuuvakuutuksen tapauksessa.

DK: *Lov om finansiel virksomhed jf. lovbekendtgørelse 182 af 18. februar 2015* .

EL: Lain 4364/2016 130 § (Kreikan virallinen lehti 13/ A/ 05.02.2016).

HU: Laki LX, 2003.

LT: Vakuutuslaki nro IX-1737, annettu 18 päivänä syyskuuta 2003, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 13 päivänä kesäkuuta 2019 annetulla lailla nro XIII-2232.

SE: *Lag om försäkringsförmedling* (Laki vakuutusedustuksesta) (3 § , 3 mom., 2018:12192005:1219); ja laki ulkomaisten vakuutuksenantajien toiminnasta Ruotsissa (1998: 293, 4 § , 1 ja 10 mom.).

SK: Vakuutuslaki 39/2015.

Varauma nro 2: Osa-ala: Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Paikallinen läsnäolo

Hallintotaso: EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Muihin rahoituslaitoksiin kuin pankkeihin sovelletaan Bulgarian keskuspankin rekisteröintijärjestelmää, jotta ne voivat harjoittaa luotonantoa varoilla, joita ei kerätä talletusten tai muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottamisella, hankkimalla omistusosuuksia luottolaitoksista tai muista rahoituslaitoksista, sekä rahoitusleasingia, saatavien hankkimista lainoilla ja muita rahoitusmuotoja (factoring-rahoitus, forfaiting-rahoitus). Rahoituslaitoksen pääasiallisen liiketoiminnan on tapahduttava Bulgarian alueella.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: ETAn ulkopuoliset pankit voivat harjoittaa pankkitoimintaa Bulgariassa saatuaan Bulgarian kansallispankilta toimiluvan liiketoiminnan käynnistämiseen ja harjoittamiseen Bulgarian tasavallassa sivuliikkeen kautta.

IT: Saadakseen luvan arvopapereiden selvitysjärjestelmän käyttöön tai arvopaperikeskuksen talletuspalvelujen tarjoamiseen Italiassa sijaitsevan yrityksen kanssa yrityksen on oltava yhtiöitetty Italiassa (ei sivuliikkeitä).

Muiden yhteissijoitusjärjestelyjen kuin Euroopan unionin lainsäädännöllä yhdenmukaistettujen siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten (UCITS) osalta toimitsijamiehen/omaisuudenhoitajan on oltava muodostettu Italiassa tai muussa jäsenvaltiossa ja sijoittautunut Italiaan sivuliikkeen kautta.

Sijoitusrahastojen rahastoyhtiöiden, joita ei ole yhdenmukaistettu Euroopan unionin lainsäädännöllä, on myös oltava yhtiöitettyjä Italiassa (ei sivuliikkeitä).

Ainoastaan sellaiset pankit, vakuutusyritykset, sijoituspalveluyritykset ja Euroopan unionin lainsäädännöllä yhdenmukaistettujen siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavien yritysten rahastoyhtiöt, joiden sääntömääräinen päätoimipaikka on Euroopan unionissa, sekä Italiassa yhtiöitetyt siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset voivat hoitaa eläkerahastojen varoja.

Ovelta ovelle -myynnissä välittäjien on käytettävä jäsenvaltion alueella asuvia luvan saaneita rahoituspalvelujen tarjoajia.

Euroopan unionin ulkopuolisten välittäjien edustustoimistot eivät voi harjoittaa toimintoja, joiden tarkoituksena on sijoituspalvelujen tarjoaminen, mukaan luettuina kaupankäynti omaan tai asiakkaan lukuun sekä rahoitusinstrumenttien merkintä ja liikkeeseenlasku (edellytyksenä sivuliike).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

PT: Eläkerahastojen hoitoa voivat tarjota ainoastaan Portugalissa tätä tarkoitusta varten yhtiöitetyt erikoistuneet yritykset, Portugaliin sijoittautuneet ja toimiluvan henkivakuutusten myyntiin saaneet vakuutusyritykset tai muissa jäsenvaltioissa toimiluvan eläkerahastojen hoitoon saaneet yhteisöt. Sivuliikkeiden perustaminen suoraan Euroopan unionin ulkopuolisista maista käsin ei ole sallittua.

Toimenpiteet:

BG: Luottolaitoksista annettu laki 2 § , 5 mom., 3a § ja 17 §; sosiaalivakuutuslaki, 121, 121b ja 121f §; ja valuuttalaki, 3 § .

IT: Asetus 58/1998, 1, 19, 28, 30–33, 38, 69 ja 80 §; Italian keskuspankin ja arvopaperipörssikomitean yhteinen määräys, annettu 22 päivänä helmikuuta 1998, 3 ja 41 §; Italian keskuspankin määräys, annettu 25 päivänä tammikuuta 2005, V osaston VII luvun II jakso; arvopaperipörssikomitean määräys 16190, annettu 29 päivänä lokakuuta 2007, 17–21 § , 78–81 § , 91–111 § , mikäli seuraavasta ei muuta johdu: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 909/2014 ([2]).

PT: Asetus 12/2006, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella 180/2007, asetus 357-A/2007, määräys 7/2007-R, sellaisena kuin se on muutettuna määräyksellä 2/2008-R, määräys 19/2008-R ja määräys 8/2009; ja eläkerahastojen perustamiseen ja toimintaan sekä niiden hallinnointiyksiköihin sovellettavan oikeudellisen järjestelmän 3 § , hyväksytty 23 päivänä heinäkuuta annetulla lailla nro 27/2020.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

HU: Muiden kuin ETA-valtioiden sijoitusrahastoyhtiöiden sivuliikkeet eivät saa osallistua Euroopan unionin sijoitusrahastojen hallinnointiin eivätkä ne saa tarjota omaisuudenhoitopalveluja yksityisille eläkerahastoille.

Toimenpiteet:

HU: Laki CCXXXVII, 2013, luottolaitoksista ja rahoitusalan yrityksistä; ja laki CXX, 2001, pääomamarkkinoista

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

BG: Vähintään kahden henkilön on johdettava ja edustettava pankkia yhdessä. Pankkia johtavien ja edustavien henkilöiden on oltava henkilökohtaisesti läsnä pankin johdon osoitteessa. Oikeushenkilöitä ei voi valita pankin hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniksi.

Toimenpiteet:

BG: Luottolaitoksista annettu laki 10 §; sosiaalivakuutuslaki, 121e §; ja valuuttalaki, 3 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

HU: Luottolaitoksen hallitukseen on kuuluttava ainakin kaksi jäsentä, jotka asuvat Unkarissa asiaa koskevien valuuttakauppasäännösten mukaisesti ja joiden pysyvänä asuinpaikkana on vähintään vuoden ajan ollut Unkari.

Toimenpiteet:

HU: Laki CCXXXVII, 2013, luottolaitoksista ja rahoitusalan yrityksistä; ja laki CXX, 2001, pääomamarkkinoista

Rajat ylittävä rahoituspalvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

HU: Muut kuin ETA-valtioiden yritykset voivat tarjota rahoituspalveluja tai harjoittaa rahoituspalveluihin liittyvää toimintaa ainoastaan Unkarissa sijaitsevien sivuliikkeidensä kautta.

Toimenpiteet:

HU: Laki CCXXXVII, 2013, luottolaitoksista ja rahoitusalan yrityksistä; ja laki CXX, 2001, pääomamarkkinoista

D JAKSO

TULEVAT TOIMENPITEET

Varauma nro 1: Osa-ala: Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut

Varauman tyyppi: Kansallinen kohtelu

Paikallinen läsnäolo

Hallintotaso: EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Rajat ylittävä rahoituspalvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

BG: Ulkomaiset vakuutusyhtiöt eivät voi suoraan antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevaa vakuutusta tai vastuuvakuutusta Bulgariaan sijoittuvien riskien varalta.

DE: Jos ulkomainen vakuutusyhtiö on perustanut sivuliikkeen Saksaan, se voi tehdä Saksassa kansainvälisiin kuljetuksiin liittyviä vakuutussopimuksia ainoastaan Saksaan sijoittautuneen sivuliikkeensä kautta.

Voimassa olevat toimenpiteet:

DE: *Luftverkehrsgesetz* (LuftVG); ja *Luftverkehrszulassungsordnung* (LuftVZO).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

ES: Edellytetään asuinpaikkaa tai vaihtoehtoisesti kahden vuoden kokemusta aktuaarin ammatin osalta.

FI: Vakuutusvälittäjän palvelujen tarjonta edellyttää vakituista toimipaikkaa Euroopan unionissa.

Ensivakuutuspalveluja (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus) saavat tarjota ainoastaan vakuutuksenantajat, joiden päätoimipaikka on Euroopan unionissa tai joilla on sivuliike Suomessa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (398/1995),

Vakuutusyhtiölaki (521/2008),

Laki vakuutusten tarjoamisesta (234/2018).

Rajat ylittävä rahoituspalvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

FR: Maakuljetuksiin liittyviä riskejä voivat vakuuttaa ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FR: *Code des assurances*.

HU: Ensivakuutuspalveluja saavat tarjota ainoastaan Euroopan unionin oikeushenkilöt ja Unkarissa rekisteröityneet sivuliikkeet.

Voimassa olevat toimenpiteet:

HU: Laki LX, 2003.

IT: Ainoastaan Euroopan unioniin sijoittautuneet vakuutusyhtiöt voivat antaa tavaroiden kuljetusta ja ajoneuvoja koskevan vakuutuksen sekä vastuuvakuutuksen Italiaan sijoittuvien riskien varalta, lukuun ottamatta kansainvälisiä kuljetuksia, joihin liittyy tuontia Italiaan.

Rajat ylittävä aktuaaripalvelujen tarjonta ei ole sallittua.

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Yksityisvakuutuskoodeksi (asetus nro 209, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005), 29 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

PT: Ainoastaan EU-osapuolen yritykset voivat antaa lento- ja merikuljetusvakuutuksia, jotka kattavat tavarat, lentokoneen, laivan ja vastuuvelvollisuuden. Ainoastaan EU-osapuoleen sijoittautuneet luonnolliset henkilöt tai yritykset voivat toimia edellä mainitun kaltaisen vakuutustoiminnan asiamiehinä Portugalissa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

PT: Lain 147/2015 3 § ja lain 7/2019 8 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja Rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

SK: Ulkomaiden kansalaiset voivat perustaa vakuutusyhtiön osakeyhtiön muodossa tai harjoittaa vakuutustoimintaa sellaisten sivuliikkeiden kautta, joilla on rekisteröity kotipaikka Slovakiassa. Molemmissa tapauksessa toimilupa edellyttää valvontaviranomaisen arviointia.

Voimassa olevat toimenpiteet:

SK: Vakuutuslaki 39/2015.

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

FI: Lakisääteisiä eläkevakuutuksia tarjoavan vakuutusyhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä vähintään puolen sekä toimitusjohtajan asuinpaikan on oltava ETA:n alueella, elleivät toimivaltaiset viranomaiset ole myöntäneet poikkeusta. Ulkomaiset vakuutuksenantajat eivät voi saada lupaa perustaa Suomeen sivuliikettä lakisääteisten eläkevakuutusten tarjoamista varten. Vähintään yhden tilintarkastajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella.

Muiden vakuutusyhtiöiden osalta vähintään yhden hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenen sekä toimitusjohtajan asuinpaikan on oltava ETA:n alueella. Vähintään yhden tilintarkastajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella. Chileläisen vakuutusyhtiön pääasiamiehen asuinpaikan on oltava Suomessa, ellei yhtiön päätoimipaikka ole Euroopan unionissa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä (398/1995);

vakuutusyhtiölaki (521/2008);

laki vakuutusedustuksesta (570/2005);

laki vakuutusten tarjoamisesta (234/2018); ja laki työeläkevakuutusyhtiöistä (354/1997).

Varauma nro 2: Osa-ala: Pankki- ja muut rahoituspalvelut

Varauman tyyppi:	Kansallinen kohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
	Paikallinen läsnäolo
Hallintotaso:	EU/jäsenvaltio (jollei toisin mainita)

Kuvaus:

EU varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat seuraavia:

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu ja rajat ylittävä palvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

EU: Ainoastaan oikeushenkilöt, joiden sääntömääräinen kotipaikka on Euroopan unionissa, voivat toimia sijoitusrahastojen säilytysyhteisöinä. Sijoitusrahastojen, mukaan lukien osuustrustit, ja, kansallisen

lainsäädännön salliessa, sijoitusyhtiöiden hoitamista varten on perustettava erikoistunut rahastoyhtiö, jonka päätoimipaikan ja rekisteröidyn kotipaikan on oltava samassa jäsenvaltiossa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EU: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY ([3]); ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EY ([4]).

Rajat ylittävä rahoituspalvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

EE: Talletusten vastaanottaminen edellyttää Viron rahoitustarkastuslaitoksen lupaa ja rekisteröitymistä Viron lainsäädännön mukaisesti osakeyhtiönä, tytäryrityksenä tai sivuliikkeenä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

EE: *Krediidiasutuste seadus* (Laki luottolaitoksista), 206 ja 21 § .

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu, ylempi johto ja hallitukset:

FI: Vähintään yhdellä luottolaitoksen perustajista ja vähintään yhdellä sen hallituksen jäsenistä sekä toimitusjohtajalla on oltava vakinainen asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, sääntömääräinen kotipaikka ETA-alueella, ellei Finanssivalvonta myönnä siitä poikkeusta. Vapautus voidaan myöntää, jos se ei vaaranna luottolaitoksen tehokasta valvontaa ja luottolaitoksen johtamista terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Vähintään yhden tilintarkastajan pysyvän asuinpaikan on oltava ETA:n alueella.

Maksupalvelujen osalta voidaan edellyttää asuinpaikkaa tai kotipaikkaa Suomessa.

Voimassa olevat toimenpiteet:

FI: Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (1501/2001); säästöpankkilaki (1502/2001); laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (423/2013); laki hypoteekkiyhdistyksistä (936/1978); maksulaitoslaki (297/2010); laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa (298/2010); ja laki luottolaitostoiminnasta (610/2014).

Sijoitusten vapauttaminen – Kansallinen kohtelu:

IT: Nimikkeellä ”consulenti finanziari” harjoitettava toiminta (rahoitusneuvojat). Ovelta ovelle -myynnissä välittäjien on käytettävä jäsenvaltion alueella asuvia luvan saaneita rahoituspalvelujen tarjoajia.

Voimassa olevat toimenpiteet:

IT: Välittäjiä koskeva arvopaperipörssikomitean määräys (nro 16190, 29.10.2007), 91–111 § .

Rajat ylittävä rahoituspalvelukauppa – Paikallinen läsnäolo:

LT: Ainoastaan pankit, joiden sääntömääräinen kotipaikka tai sivuliike on Liettuassa ja joilla on lupa tarjota sijoituspalveluja ETA-maissa, voivat toimia eläkerahastojen säilytysyhteisöinä. Pankin johtajista vähintään yhden on puhuttava liettuan kieltä.

Voimassa olevat toimenpiteet:

LT: Liettuan tasavallan pankkilaki nro IX-2085, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2004, sellaisena kuin se on muutettuna 16 päivänä marraskuuta 2017 annetulla lailla nro XIII-729; yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä koskeva Liettuan tasavallan laki nro IX-1709, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2003, sellaisena kuin se on muutettuna 20 päivänä joulukuuta 2018 annetulla lailla nro XIII-1872; täydentävää vapaaehtoista eläketurvaa koskeva Liettuan tasavallan laki nro VIII-1212, annettu 3 päivänä kesäkuuta 1999 (sellaisena kuin se on tarkistettuna 20 päivänä joulukuuta 2012 annetulla lailla nro XII-70); maksuja koskeva Liettuan tasavallan laki nro IX-1596, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2003, viimeisin muutos nro XIII-2488, 17 päivänä

lokakuuta 2019; ja maksulaitoksia koskeva Liettuan tasavallan laki, annettu 10 päivänä joulukuuta 2009, nro XI-549 (lain uusi toisinto: Nro XIII-1093, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2018).

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 909/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 1).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EUVL L 302, 17.11.2009, s. 32).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta (EUVL L 174, 1.7.2011, s. 1).

Lisäys 25-2

CHILE: VARAUMAT JA MARKKINOILLE PÄÄSYÄ KOSKEVAT SITOUMUKSET

A JAKSO

RAJAT YLITTÄVÄÄ RAHOITUSPALVELUJEN KAUPPAA KOSKEVAT SITOUMUKSET

Chile varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa 25.7 artiklaa koskevia toimenpiteitä, lukuun ottamatta seuraavia osa-aloja ja rahoituspalveluja, jotka on määritelty asiaa koskevien Chilen lakien ja määräysten mukaisesti, jäljempänä esitettyjen ehtojen, rajoitusten ja edellytysten mukaisesti.

Osapuolen sitoumuksia, jotka koskevat rajat ylittäviä sijoitusneuvontapalveluja, ei tule sellaisenaan tulkita siten, että ne velvoittaisivat kyseistä osapuolta sallimaan alueellaan arvopapereiden tarjoamisen yleisölle (sellaisena kuin se on määritelty osapuolen asiaa koskevissa laeissa ja määräyksissä) sellaisilta toisen osapuolen rajat ylittäviltä palveluntarjoajilta, jotka tarjoavat tai haluavat tarjota tällaisia sijoitusneuvontapalveluja. Osapuoli voi asettaa rajat ylittävän palveluntarjoajan palveluille lakisääteisiä ja rekisteröintivaatimuksia, mukaan lukien vaatimus tarjota samantyyppisiä palveluja alkuperämaassa ja kuulua valvonnan piiriin alkuperämaassa.

Toimiala	Osa-ala
Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	Kansainvälistä meriliikennettä, kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä sekä avaruusalusten laukaisuja ja kuljetuksia (mukaan lukien satelliitit) sekä kansainvälistä kauttakulkutavaraa (mukaan lukien kuljetetut tavarat) koskevien vakuutusten myynti. Ei sisällä kansallista kabotaasiliikennettä.
	Kansainvälistä meriliikennettä, kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä sekä avaruusalusten laukaisuja ja kuljetuksia (mukaan lukien satelliitit) sekä kansainvälistä kauttakulkutavaraa (mukaan lukien kuljetetut tavarat, tavaroita kuljettava ajoneuvo ja kaikki niihin liittyvät vastuut) koskevien vakuutusten välittäjät. Ei sisällä kansallista kabotaasiliikennettä.
	Jälleen- ja edelleenvakuutus; jälleenvakuutusten välittäminen; ja neuvonta-, aktuaari- ja riskinarviointipalvelut.
Pankki- ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutuspalveluja)	Muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta.

	Pankkipalveluihin ja muihin rahoituspalveluihin liittyvät neuvonta- ja muut liitännäisrahoituspalvelut, lukuun ottamatta välitystä, luottotietoja ja -analyysejä.

B JAKSO

SIJOITUSTEN VAPAUTTAMISTA KOSKEVAT MARKKINOILLEPÄÄSYÄ KOSKEVAT SITOUMUKSET

Chile varaa itselleen oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa 25.6 artiklaa koskevia toimenpiteitä, lukuun ottamatta seuraavia osa-aloja ja rahoituspalveluja, jotka on määritelty asiaa koskevien Chilen lakien ja määräysten mukaisesti, jäljempänä esitettyjen ehtojen, rajoitusten ja edellytysten mukaisesti:

1. Chilen rahoituspalveluala on osittain jakautunut siten, että kotimaiset ja ulkomaiset laitokset, joilla on lupa toimia pankkeina, eivät saa osallistua suoraan vakuutus- ja arvopaperitoimintaan, ja päinvastoin.
2. Chile varaa oikeuden toteuttaa toimenpiteitä, joilla säännellään finanssiryhmittymiä ja niihin kuuluvia yrityksiä.

Toimiala tai osa-ala	**Markkinoille pääsyä koskevat rajoitukset**	
Kaikki rahoituspalvelut	Chile voi syrjimättömin perustein rajoittaa tai edellyttää tietynlaista oikeudellista muotoa, mukaan lukien yhtiöt, ulkomaiset sivuliikkeet, edustustot tai mikä tahansa muu kaupallinen läsnäolo, jonka kautta eri rahoituspalvelujen osa-alojen toimijat voivat tarjota rahoituspalveluja. Chile voi syrjimättömin perustein rajoittaa tai edellyttää tiettyä yhtiömuotoa.	
Kaikki vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut	Vakuutusala jakautuu Chilessä kahteen osaan: ensimmäiseen ryhmään kuuluvat yritykset, jotka vakuuttavat tavaroita tai omaisuutta (*patrimonio*) menetys- tai vahinkoriskin varalta, kun taas toiseen ryhmään kuuluvat yritykset, jotka kattavat henkilöriskejä tai takaavat tietyn ajanjakson aikana tai sen päätyttyä pääomasumman, kokonaan maksetun vakuutuksen tai tulon vakuutetulle tai hänen edunsaajilleen. Vakuutusyhtiötä ei voi muodostaa siten, että sama yhtiö kattaisi molemmat riskiluokat. Luottovakuutusyhtiöiden on oltava oikeushenkilöitä, joiden ainoana tarkoituksena on kattaa luottoihin liittyviä riskejä, kuten vakuutetun omaisuuden menetys tai vahingoittuminen sen vuoksi, että rahavelkaa tai -lainaa ei ole maksettu, ja ne voivat antaa myös takaus- ja uskollisuusvakuutuksia. Vakuutusyhtiöitä voidaan perustaa laillisesti ainoastaan osakeyhtiölain (*ley sobre sociedades anónimas*) säännösten mukaisesti. Jotta ulkomaisen yrityksen sivuliike voisi toimia Chilen vakuutusalalla, sen olisi sijoittauduttava Chileen ”ulkomaisen yhtiön toimistona” (*agencia de sociedad anónima extranjera*), jolla on tähän tarkoitukseen lupa. Vakuutussopimus voidaan tehdä suoraan tai sellaisten vakuutusvälittäjien kautta, jotka on rekisteröity tällaisen toiminnan harjoittajiksi.	
Ensivakuutustoiminta	Henkivakuutusten ensivakuutusmyynti (ei sisällä sosiaaliturvajärjestelmään liittyviä vakuutuksia) (CPC 81211).	Vakuutuspalveluja voivat tarjota ainoastaan Chilessä osakeyhtiöinä (*sociedades anónimas*) tai ulkomaisten yritysten sivuliikkeinä perustetut vakuutusyhtiöt, joiden ainoana tarkoituksena on tämän alan liiketoiminta.

	Yleisten ensivakuutusten myynti (CPC 8129, paitsi CPC 81299), lukuun ottamatta sosiaaliturvalaitoksia (*Institucion de Salud Previsional*, ISAPRE), esimerkiksi oikeushenkilöt, jotka on perustettu tarjoamaan jäsenikseen liittyville luonnollisille henkilöille terveysetuuksia, jotka rahoitetaan tapauksen mukaan pakollisilla verotettavien tulojen maksuosuuksilla tai suuremmalla maksulla. Mukaan ei lueta myöskään kansallista terveysrahastoa (*Fondo Nacional de Salud*, FONASA). Se on julkinen laitos, jonka rahoitus tulee valtiolta ja pakollisista verotettavien tulojen maksuosuuksista, ja se vastaa terveysetuuksien maksamisesta henkilöille, jotka eivät ole ISAPREn jäseniä. Ei sisällä kansainvälistä meriliikennettä, kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä eikä kauttakulkutavaraa koskevien vakuutusten myyntiä.	Vakuutuspalveluja voivat tarjota ainoastaan Chilessä osakeyhtiöinä (*sociedades anónimas*) tai ulkomaisten yritysten sivuliikkeinä perustetut vakuutusyhtiöt, joiden ainoana tarkoituksena on tämän alan liiketoiminta (joko henkivakuutusten ja yleisten vakuutusten ensivakuutustoiminta). Yleisten luottovakuutusten (CPC 81296) osalta yrityksen on oltava Chileen sijoittautunut vakuutusyhtiö, jonka ainoana tarkoituksena on tämäntyyppisten riskien kattaminen.
	Kansainvälistä meriliikennettä, kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä sekä avaruusalusten laukaisuja ja kuljetuksia (mukaan lukien satelliitit) sekä kansainvälistä kauttakulkutavaraa (mukaan lukien kuljetetut tavarat) koskevien vakuutusten myynti. Ei sisällä kansallista kabotaasiliikennettä.	Kansainvälistä meriliikennettä, kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä sekä avaruusalusten laukaisuja ja kuljetuksia (mukaan lukien satelliitit) sekä kansainvälistä kauttakulkutavaraa (mukaan lukien kuljetetut tavarat) koskevia vakuutuksia voivat tarjota Chilessä perustetut vakuutusyhtiöt, joiden ainoana liiketarkoituksena on yleinen ensivakuutustoiminta.
Jälleen- ja edelleenvakuutus	Jälleen- ja edelleenvakuutus (mukaan lukien jälleenvakuutusvälittäjät)	Jälleenvakuutusta tarjoavat Chileen sijoittautuneet ja CMF:n valtuuttamat jälleenvakuutusyhtiöt. Vakuutusyhtiöt voivat myös tarjota omaa vakuutustoimintaansa täydentäviä jälleenvakuutuspalveluja, jos niiden yhtiöjärjestys sen sallii. Jälleen- ja edelleenvakuutuspalveluja voivat tarjota myös

		ulkomaiset jälleenvakuuttajat ja ulkomaiset jälleenvakuutusvälittäjät, jotka on merkitty CMF:n ylläpitämään rekisteriin, jäljempänä ”rekisteri”.
Vakuutusten välittäminen	Vakuutusten välittäminen (lukuun ottamatta kansainvälistä meriliikennettä, kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä sekä avaruusalusten laukaisuja ja kuljetuksia (mukaan lukien satelliitit) sekä kansainvälistä kauttakulkutavaraa koskevia vakuutuksia).	Ainoastaan Chilessä tätä tarkoitusta varten laillisesti perustetut oikeushenkilöt voivat tarjota vakuutusten välityspalveluja.
	Kansainvälistä meriliikennettä, kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä sekä avaruusalusten laukaisuja ja kuljetuksia (mukaan lukien satelliitit) sekä kansainvälistä kauttakulkutavaraa (mukaan lukien kuljetetut tavarat, tavaroita kuljettava ajoneuvo ja kaikki niihin liittyvät vastuut) koskevien vakuutusten välittäminen. Ei sisällä kansallista kabotaasiliikennettä.	Kansainvälistä meriliikennettä, kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä sekä avaruusalusten laukaisuja ja kuljetuksia (mukaan lukien satelliitit) sekä kansainvälistä kauttakulkutavaraa koskevien vakuutusten välittäjien täytyy olla merkittynä rekisterissä ja täyttää CMF:n asettamat vaatimukset. Ainoastaan Chilessä tätä tarkoitusta varten laillisesti perustetut oikeushenkilöt voivat tarjota näitä palveluja.
Vakuutusalan liitännäispalvelut, kuten neuvonta-, aktuaari-, riskinarviointi- ja vahingonkäsittelypalvelut	Vahingonkäsittelypalvelut.	Vahingonkäsittelypalveluja voivat tarjota suoraan Chileen sijoittautuneet vakuutusyhtiöt tai Chilessä muodostetut oikeushenkilöt.
	Vakuutusalan liitännäispalvelut (ainoastaan neuvonta, aktuaaripalvelut ja riskinarviointi).	Vakuutusalan liitännäispalveluja voivat tarjota ainoastaan Chilessä muodostetut oikeushenkilöt.
	Vapaaehtoisten eläkesäästöjärjestelyjen (*ahorro previsional voluntario*) hallinnointi henkivakuutusten kautta.	Ei sitoumuksia 25.6 artiklan 1 kohdan e alakohdan osalta. Vapaaehtoisia eläkesäästöjärjestelyjä voivat tarjota ainoastaan Chileen sijoittautuneet henkivakuutusyhtiöt edellä esitetyn mukaisesti.

			Tällaisilla järjestelyillä ja niihin liittyvillä vakuutussopimuksilla on oltava CMF:n ennakkolupa.
Pankkipalvelut	Ulkomaisten pankkilaitosten on oltava alkuperämaassaan laillisesti perustettuja pankkiyhtiöitä (*sociedades bancarias*), ja niillä on oltava Chilen lainsäädännössä edellytetty pääoma. Ulkomaiset pankit voivat toimia ainoastaan a) olemalla osakkaana chileläisissä pankeissa, jotka on perustettu osakeyhtiöiksi (*sociedades anónimas*) Chilessä; b) muodostamalla yrityksen Chilessä; tai c) Chilessä ulkomaisen yhtiön toimistona (*agencia de sociedad anónima extranjera*) perustettujen ulkomaisten yritysten sivuliikkeinä, jolloin sen oikeushenkilöllisyys alkuperämaassa on tunnustettu. Ulkomaisten pankkien sivuliikkeiden Chilessä harjoittamaa toimintaa varten huomioon otetaan Chileen tosiasiallisesti sijoitettu pääoma eikä pääkonttorin pääomaa. Pääoman ja varantojen korotuksia, jotka eivät johdu muiden varantojen pääomittamisesta, kohdellaan samalla tavalla kuin alkupääomaa ja -varantoja. Sivuliikkeen ja sen ulkomaisen päätoimipaikan välisissä transaktioissa molempia pidetään itsenäisinä yksikköinä.		
	Mikään kotimainen tai ulkomainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö ei saa hankkia ilman CMF:n ennakkolupaa suoraan tai kolmansien välityksellä pankin osakkeita, jotka yksin tai yhdessä tällaisen henkilön hallussa jo olevien osakkeiden kanssa edustavat yli 10:tä prosenttia pankin pääomasta. Rahoituslaitoksen osakkaat tai osakkeenomistajat eivät myöskään saa siirtää yli 10:tä prosenttia yhtiönsä oikeuksista tai osakkeista ilman CMF:n lupaa. Pankkilaitokset on perustettava osakeyhtiöiksi (*sociedades anónimas*) tai ulkomaisen yhtiön toimistoa koskevien Chilen lakien ja määräysten mukaisesti sivuliikkeiksi yleisen pankkilain (DFL nro 3) ja osakeyhtiölain (*Ley N°18.046*) mukaisesti. Ulkomaisten pankkien sivuliikkeilleen osoittamat pääoma ja varannot on tosiasiallisesti siirrettävä ja muunnettava Chilen valuutaksi minkä tahansa laissa hyväksytyn tai Chilen keskuspankin (*Banco Central de Chile*) hyväksymän järjestelmän mukaisesti. Pääoman ja varantojen korotuksia, jotka eivät johdu muiden varantojen pääomittamisesta, kohdellaan samalla tavalla kuin alkupääomaa ja -varantoja. Sivuliikkeen ja sen ulkomaisen päätoimipaikan välisissä transaktioissa molempia pidetään itsenäisinä yksikköinä. Mikään ulkomainen pankki ei voi vedota kotimaahansa perustuviin oikeuksiin sellaisten transaktioiden osalta, joita sen sivuliike toteuttaa Chilessä. Kyseiset laitokset voivat tarjota peruspankkipalveluja täydentäviä, CMF:n määrittämiä rahoituspalveluja suoraan ennakkoluvan saatuaan tai perustettujen tytäryritysten kautta.		
Talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanotto yleisöltä	Talletusten vastaanottaminen (ainoastaan käyttötilit (*cuentas corrientes bancarias*), avistatalletukset, määräaikaistalletukset,	Ainoastaan edellä mainittujen määräysten mukaisesti Chileen sijoittautuneet pankit.	

	rahoitusinstrumentit, joihin liittyy takaisinostosopimus, sekä takuutalletukset tai takaussitoumukset). Julkisten arvopapereiden hankinta (ainoastaan joukkovelkakirjojen osto, remburssien osto, osakkeiden, joukkovelkakirjojen ja remburssien merkintä ja sijoittaminen välittäjinä (merkintäsitoumus)). Arvopapereiden säilytys.	
Kaikentyyppinen luotonanto, mukaan lukien kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoimien rahoitus	Luotonanto (ainoastaan tavalliset lainat, kulutusluotot, rembursseina myönnetyt lainat, kiinnelainat, rembursseina myönnetyt kiinnelainat, rahoitusvälineiden osto jälleenmyyntisopimuksella, luotot pankkitakausten tai muuntyyppisen rahoituksen myöntämistä varten, tuonti- ja vientiremburssien avaaminen ja neuvotteleminen sekä standby-remburssien avaaminen ja vahvistaminen).	Ainoastaan edellä mainittujen määräysten mukaisesti Chileen sijoittautuneet pankit.
	Laskusaamisten ostaminen (factoring)	Ei sitoumuksia 25.6 artiklan 1 kohdan e alakohdan osalta. Factoring-palveluja pidetään täydentävinä pankkipalveluina, joten CMF:n lupa. CMF voi asettaa tiukempia syrjimättömiä vaatimuksia.
	Arvopaperistaminen.	Arvopaperistamispalveluja pidetään täydentävinä pankkipalveluina.
Rahoitusleasing	Rahoitusleasing (CPC 81120) (nämä yritykset voivat tarjota leasing-sopimuksia asiakkaan pyynnöstä hankituista tavaroista eli ne eivät voi hankkia tavaroita varastoidakseen niitä ja tarjotakseen niitä leasing-vuokraukseen).	Rahoitusleasingpalveluja pidetään täydentävinä pankkipalveluina, ja niitä voivat tarjota pankit tai tähän tarkoitukseen nimenomaisesti luvan saaneet tytäryhtiöt. CMF voi asettaa tiukempia syrjimättömiä vaatimuksia.
Kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut, mukaan luettuina luotto- ja maksukortit, matkasekit ja pankkivekselit	Luotto- ja pankkikorttien myöntäminen ja toiminta (CPC 81133) (ainoastaan Chilessä myönnetyt luottokortit). Matkasekit Varojen siirto (pankkisekit).	Ainoastaan edellä mainittujen määräysten mukaisesti Chileen sijoittautuneet pankit.

	Vekseleiden diskonttaus tai hankkiminen.	
Takaukset ja sitoumukset	Kolmannen osapuolen velkojen vahvistaminen ja takaaminen Chilen valuutassa ja ulkomaanvaluutassa.	Ainoastaan edellä mainittujen määräysten mukaisesti Chileen sijoittautuneet pankit.
Kaupankäynti omaan tai asiakkaiden lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten	Julkisesti tarjottavien arvopapereiden välitys (CPC 81321)	Julkisesti tarjottavien arvopapereiden välitystä pidetään täydentävänä pankkipalveluna, ja pankit voivat tarjota sitä Chileen perustettujen tytäryhtiöiden, arvo- tai pörssivälittäjien kautta, joille on myönnetty lupa kyseiseen toimintaan.
Muut rahoituspalvelut.	Rahoituspalveluihin liittyvät neuvonta- ja muut liitännäispalvelut (CPC 8133) (ainoastaan tässä jaksossa pankkipalvelujen osa-alalla mainitut palvelut).	Ei ole.
Muut rahoituspalvelut.	Vapaaehtoiset eläkesäästöjärjestelyt (*Planes de Ahorro Previsional Voluntario*).	Ei sitoumuksia 25.6 artiklan 1 kohdan e alakohdan osalta. Vapaaehtoisia säästöjärjestelmiä voivat tarjota ainoastaan Chileen sijoittautuneet pankit jonkin edellä mainitun järjestelyn mukaisesti.
	Varallisuudenhoito (trustit) (*administración de fideicomisos*).	Ainoastaan edellä mainittujen määräysten mukaisesti Chileen sijoittautuneet pankit.
	Muita rahoituspalveluja tarjoavien suorittama rahoitustietojen hankinta ja siirto, rahoitusalan tietojenkäsittelyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen tarjonta.	Ei ole.
	Chilen keskuspankin antaman säädöksen mukaisesti toteutetut pörssimarkkinaoperaatiot.	Virallisilla pörssimarkkinoilla voivat toimia ainoastaan pankit, oikeushenkilöt, pörssi- ja arvopaperivälittäjät, jotka ovat sijoittautuneet Chileen oikeushenkilöinä. Oikeushenkilöt, pörssi- ja arvopaperivälittäjät tarvitsevat Chilen keskuspankin (*Banco Central de Chile*) ennakkoluvan toimintaan virallisilla pörssimarkkinoilla.
Muut rahoitus-/arvopaperipalvelut	1. Julkisesti tarjottavilla arvopapereilla voivat käydä kauppaa oikeushenkilöt, joiden ainoana tarkoituksena on arvopapereiden välitys, joko arvopaperipörssin jäseninä (pörssivälittäjät) tai pörssin ulkopuolella (arvopaperivälittäjät), ja niiden on oltava CMF:n rekisteröimiä. Kuitenkin ainoastaan pörssivälittäjät voivat käydä kauppaa osakkeilla tai niiden johdannaisilla (optiot) arvopaperipörssissä. Muilla kuin osakesidonnaisilla arvopapereilla kauppaa voivat käydä pörssivälittäjät tai rekisteröidyt arvopaperivälittäjät.	

2. Julkisesti tarjottavien arvopapereiden riskiluokituspalveluja tarjoavat luokituslaitokset, jotka on perustettu yksinomaan julkisesti tarjottavien arvopapereiden luokitusta varten, ja ne on kirjattava CMF:n ylläpitämään riskiluokituslaitosten rekisteriin (*Registro de Entidades Clasificadoras de Riesgo*). CMF tarkastaa ja valvoo niitä. CMF vastaa myös riskiluokituslaitosten tarkastamisesta pankkien ja rahoitusyhtiöiden liikkeeseen laskemien arvopapereiden riskiluokituksen osalta.
3. Virallisilla pörssimarkkinoilla voivat toimia ainoastaan pankit, oikeushenkilöt, pörssi- ja arvopaperivälittäjät, jotka ovat sijoittautuneet Chileen oikeushenkilöinä. Oikeushenkilöt, pörssi- ja arvopaperivälittäjät tarvitsevat Chilen keskuspankin (*Banco Central de Chile*) ennakkoluvan toimintaan virallisilla pörssimarkkinoilla.
4. Käydäkseen pörssikauppaa pörssivälittäjän on oltava perustettu oikeushenkilöksi Chilessä. Sen on hankittava osakkuus asianomaisessa pörssissä ja tultava hyväksytyksi pörssin jäseneksi.

	Osa-ala	Markkinoille pääsyä koskevat rajoitukset
	Julkisesti tarjottavien arvopapereiden välitys lukuun ottamatta osakkeita (CPC 81321) Merkintä ja sijoittaminen välittäjänä (merkintäsitoumus)	Välityspalveluja on tarjottava Chilessä perustetun oikeushenkilön välityksellä. CMF voi asettaa tiukempia syrjimättömiä vaatimuksia.
	Yritysten julkisesti tarjottujen osakkeiden välitys (CPC 81321) (sisältää merkinnän ja sijoittamisen välittäjänä, merkintäsitoumus).	Käydäkseen pörssikauppaa pörssivälittäjän on oltava perustettu oikeushenkilöksi Chilessä. Sen on hankittava osakkuus asianomaisessa pörssissä ja tultava hyväksytyksi pörssin jäseneksi. CMF voi asettaa tiukempia syrjimättömiä vaatimuksia.
	CMF:n hyväksymät pörssijohdannaisoperaatiot (ainoastaan dollari- ja korkofutuurit sekä osakeoptiot. Osakkeiden on täytettävä asianomaisen selvitystoimiston, *Cámara de Compensación*, asettamat vaatimukset).	Käydäkseen pörssikauppaa pörssivälittäjän on oltava perustettu oikeushenkilöksi Chilessä. Sen on hankittava osakkuus asianomaisessa pörssissä ja tultava hyväksytyksi pörssin jäseneksi. CMF voi asettaa tiukempia syrjimättömiä vaatimuksia.
	Metallien kauppa pörssissä (ainoastaan kulta ja hopea)	Kullan ja hopean kauppaa voivat harjoittaa pörssissä pörssivälittäjät omaan lukuunsa ja kolmansille osapuolille pörssisääntöjen mukaisesti. Käydäkseen pörssikauppaa pörssivälittäjän on oltava perustettu oikeushenkilöksi Chilessä. Sen on hankittava osakkuus asianomaisessa pörssissä ja tultava hyväksytyksi pörssin jäseneksi. CMF voi asettaa tiukempia syrjimättömiä vaatimuksia.
	Arvopapeririskiluokitus (koskee ainoastaan julkisesti tarjottavien arvopapereiden	Palveluntarjoajan on oltava sijoittautunut Chileen henkilöyhtiönä (*sociedad de personas*). Yksi täytettävistä erityisvaatimuksista on, että vähintään

	luokitusta tai niistä lausunnon antamista)	60 prosentin yrityksen pääomasta on oltava pääosakkaiden (tällä toimialalla toimivien luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden, joilla on vähintään 5 prosenttia luottoluokituslaitoksen jäsenoikeuksista) omistuksessa.
	Arvopapereiden välittäjien suorittama arvopapereiden säilytys (CPC 81319) (ei sisällä sellaisten palveluntarjoajien tarjoamia palveluja, joissa yhdistyvät säilytys, arvopaperimääritys ja arvopaperitoimitus (arvopaperikeskukset, *depósitos de valores*))	Arvopaperien säilyttämistä varten välittäjien (pörssi- ja arvopaperivälittäjät) on oltava perustettu Chilessä oikeushenkilönä. Arvopapereiden välittäjät (pörssi- ja arvopaperivälittäjät) voivat hoitaa arvopaperien säilytystä täydentävänä toimintana niiden yksinomaiselle tarkoitukselle, joka on arvopapereiden välitys. Arvopapereita voivat myös säilyttää arvopapereiden säilytyspalveluja tarjoavat toimijat, jotka olisi perustettava erityisyhtiöiksi ainoana tarkoituksenaan ottaa säilytettäväksi julkisesti tarjottavia arvopapereita lain nojalla luvan saaneilta toimijoilta ja helpottaa tällaisten arvopapereiden siirtoja (keskitetyt arvopaperikeskukset, *depósitos centralizados de Valueres*).
	Arvopapereiden säilytyspalvelujen tarjoajien suorittama arvopapereiden säilytys	Arvopapereiden säilytyspalvelun tarjoajat on perustettava Chilessä yrityksiksi yksinomaan tätä tarkoitusta varten.
	Arvopapereiden välittäjien tarjoamat rahoitussalkunhoitopalvelut (joihin eivät missään tapauksessa kuulu yleisten rahastonhoitajien (*Administradora Generale de Fondos*) keskinäisten rahastojen, ulkomaisten pääomarahastojen, sijoitusrahastojen ja eläkerahastojen hoito)	Chileen oikeushenkilöinä sijoittautuneiden arvopapereiden välittäjien tarjoamat rahoitussalkunhoitopalvelut CMF voi asettaa tiukempia syrjimättömiä vaatimuksia.
	Arvopapereiden välittäjien tarjoamat rahoitusneuvontapalvelut (CPC 81332) (rahoitusneuvonta viittaa ainoastaan niihin arvopaperipalveluihin, joiden osalta tehdään markkinoillepääsyä koskevia sitoumuksia)	Chileen oikeushenkilöinä perustettujen arvopapereiden välittäjien tarjoamat rahoitusneuvontapalvelut CMF voi asettaa tiukempia syrjimättömiä vaatimuksia. Rahoitusneuvontapalveluja, joihin kuuluu neuvonta rahoitusvaihtoehdoista, sijoitusten arvioinnista, sijoitusmahdollisuuksista ja velkojen uudelleenjärjestelystrategioista, voivat tarjota arvopapereiden välittäjät (pörssi- ja arvopaperivälittäjät) niiden ainoaa tarkoitusta täydentävänä toimintana.

	Kolmansien osapuolten varojen hoito, jota toteuttavat: (Tähän eivät missään tapauksessa kuulu eläkerahastojen ja vapaaehtoisten eläkesäästöjärjestelyjen (*planes de ahorro previsional voluntario*) hoito) —keskinäisten rahastojen varainhoitoyhtiöt; —sijoitusrahastojen varainhoitoyhtiöt; —ulkomaisten pääomarahastojen varainhoitoyhtiöt	Varainhoitopalveluja voivat tarjota CMF:n luvalla yksinomaan tätä tarkoitusta varten Chilessä perustetut yhtiöt. Ulkomaisten pääomarahastojen varoja voivat hoitaa myös sijoitusrahastojen varainhoitoyhtiöt.
	Vapaaehtoisten eläkesäästöjärjestelyjen (*planes de ahorro previsional voluntario*) hallinnointi	Ei sitoumuksia 25.6 artiklan 1 kohdan e alakohdan osalta. Vapaaehtoisia säästöjärjestelyjä voivat tarjota ainoastaan Chileen sijoittautuneet keskinäisten rahastojen ja sijoitusrahastojen hoitajat edellä esitetyin edellytyksin. Tällaisilla järjestelyillä on oltava CMF:n ennakkolupa.
	Johdannaisten selvitystoimistojen palvelut (futuurisopimukset ja arvopaperioptiot)	Futuurisopimusten ja arvopaperioptioiden selvitystoimistot on perustettava Chilessä yrityksiksi ainoastaan tätä tarkoitusta CMF:n luvalla. Niitä voivat perustaa ainoastaan arvopaperipörssit ja niiden pörssivälittäjät.
	Yleiset talletusvarastot (warrantit)(vastaavat hyödykkeiden varastopalveluja, joissa annetaan talletustodistus ja kuitti irtaimistokiinnityksestä (*vale de prenda*))	Ainoastaan Chilessä asianmukaisesti perustetut oikeushenkilöt, joiden ainoana tarkoituksena on tarjota warranttipalveluja
	Arvopapereiden liikkeeseenlasku- ja rekisteröintipalvelut (CPC 81332) (ei sisällä arvopaperien talletus- ja säilytyspalveluja)	Ei ole.
	Karja- ja maataloushyödykepörssit Karja- ja maataloushyödykkeitä koskevien futuurien ja optioiden selvitystoimistojen palvelut	Palveluntarjoajien on oltava Chilen lainsäädännön mukaisia erityisosakeyhtiöitä (*sociedades anónimas especiales*).

	Karja- ja maataloushyödykkeiden välitys	Karja- ja maataloushyödykkeiden välittäjän toimintaa saavat harjoittaa Chilen lainsäädännön mukaisesti perustetut oikeushenkilöt.
	Arvopaperipörssit	Arvopaperipörssien on oltava Chilen lainsäädännön mukaisia erityisosakeyhtiöitä (*sociedades anónimas especiales*).
Muut rahoituspalvelut	Säädöksen *Decreto con Fuerza de Ley Nº 251, Ley de Seguros* V osastossa tarkoitettujen kiinnelainojen hallinnointi	Kiinnelainojen hallinnointitoimistot on perustettava osakeyhtiöiksi (*sociedades anónimas*).
Muut rahoituspalveluihin liittyvät palvelut	Ulkomaisten pankkien edustustot pankkien edustajina (nämä edustustot eivät missään tapauksessa saa suorittaa varsinaiseen pankkitoimintaan liittyviä toimia)	CMF voi antaa ulkomaisille pankeille luvan pitää edustustoimistoja, jotka toimivat päätoimipaikan edustajina, ja sillä on niihin sama valvontavalta kuin sille on annettu yleisessä pankkilaissa (*Ley General de Bancos*) pankkien osalta. DMF:n edustustoille antama lupa on peruutettava, jos edustuston ylläpitäminen osoittautuu hankalaksi, kuten yleisessä pankkilaissa (*Ley General de Bancos*) todetaan.

C- ja D-jaksoa koskevat ylähuomautukset

1. Sopimuksen 25 luvun mukaisiin rahoituspalvelualan sitoumuksiin sovelletaan näissä ylähuomautuksissa ja jäljempänä olevassa luettelossa vahvistettuja rajoituksia ja ehtoja.
2. Chilen lakien ja määräysten mukaisesti perustettuihin rahoituspalveluja tarjoaviin oikeushenkilöihin sovelletaan oikeudellista muotoa koskevia syrjimättömiä rajoituksia. Esimerkiksi henkilöyhtiöt (*sociedades de personas*) eivät yleensä ole Chilessä hyväksyttäviä rahoituspalvelujen tarjoajan oikeudellisia muotoja. Tämän ylähuomautuksen tarkoituksena ei ole vaikuttaa EU-osapuolen rahoituslaitosten tekemään valintaan sivuliikkeiden ja tytäryritysten välillä tai muulla tavoin rajoittaa sitä ellei Chilen laeissa ja määräyksissä niin säädetä.

C JAKSO

NYKYISET TOIMENPITEET

Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset
Hallintotaso:	Keskustaso
Toimenpiteet:	*Ley Nº 18.045*, virallinen lehti 22.10.1981, *Ley de Mercado de Valores*, VI ja VII osasto, 24, 26 ja 27 § .
Kuvaus:	Pörssi- ja arvopaperivälittäjän toimintaa harjoittavien oikeushenkilöiden johtajien, hallinnoijien tai laillisten edustajien tai tätä toimintaa harjoittavien luonnollisten henkilöiden on oltava chileläisiä tai ulkomaalaisia, joilla on pysyvä oleskelulupa.

Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu (25.3. artikla)
Hallintotaso:	Keskustaso
Toimenpiteet:	*Decreto con Fuerza de Ley Nº 251*, virallinen lehti 22.5.1931, *Ley de Seguros*, I osasto, 16 § .
Kuvaus:	Jälleenvakuutusten välitystoimintaa voivat harjoittaa ulkomaiset jälleenvakuutusvälittäjät. Näiden välittäjien on oltava oikeushenkilöitä, osoitettava, että palveluntarjoaja on laillisesti järjestäytynyt alkuperämaassaan ja että sillä on lupa ulkomaisia riskejä koskevaan välitystoimintaan, ja ilmoitettava tällaisen luvan myöntämispäivä. Tällaisten palveluntarjoajien on nimettävä Chileen edustaja, jolla on laajat edustusvaltuudet. Edustaja voidaan kutsua kuultavaksi, ja hänen on asuttava Chilessä.
Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset
Hallintotaso:	Keskustaso
Toimenpide:	*Decreto con Fuerza de Ley 251*, virallinen lehti 22.5.1931, *Ley de Seguros*, III osasto, 58 ja 62 § , *Decreto Supremo Nº 863 de 1989 del Ministerio de Hacienda*, virallinen lehti 5.4.1990, *Reglamento de los Auxiliares del Comercio de Seguros*, I osaston 2 §:n c alakohta.
Kuvaus:	Vahingonkäsittelytoimintaa ja vakuutusten välitystoimintaa harjoittavien oikeushenkilöiden hallinnoijien tai laillisten edustajien tai tällaista toimintaa harjoittavien luonnollisten henkilöiden on oltava chileläisiä tai ulkomaalaisia, joilla on pysyvä oleskelulupa.
Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu
Hallintotaso:	Keskustaso
Toimenpiteet:	*Decreto con Fuerza de Ley Nº 251*, virallinen lehti 22.5.1931, *Ley de Seguros*, I osasto, 20 § .
Kuvaus:	Kun kyseessä ovat säädöksen *Decreto Ley 3.500* soveltamisalaan kuuluvat vakuutukset, joihin liittyy jälleenvakuutuksen siirtäminen ulkomaisille jälleenvakuuttajille, jälleenvakuutusta koskeva vähennys voi olla enintään 40 prosenttia kyseisiin vakuutuksiin liittyvän vakuutusteknisen vastuuvelan kokonaismäärästä tai suurempi prosenttiosuus, jos rahoitusmarkkinakomissio (*Comisión para el Mercado Financiero*) niin määrää.

Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu
Hallintotaso:	Keskustaso
Toimenpiteet:	*Decreto con Fuerza de Ley Nº 251*, virallinen lehti, 22.5.1931, *Ley de Seguros*, I osasto.
Kuvaus:	Jälleenvakuutustoimintaa voivat tarjota ulkomaiset palveluntarjoajat, jotka on luokiteltu rahoitusmarkkinakomission (*Comisión para el Mercado Financiero*) ilmoittamien kansainvälisesti tunnettujen riskiluokituslaitosten mukaan vähintään riskiluokkaan BBB tai sitä vastaavaan luokkaan. Tällaisilla palveluntarjoajilla on oltava Chilessä edustaja, jolla on laajat edustusvaltuudet. Edustaja voidaan kutsua kuultavaksi. Sen estämättä, mitä edellä määrätään, edustajan nimeäminen ei ole tarpeen, jos jälleenvakuutustoimintaa toteuttaa rahoitusmarkkinakomission rekisteriin merkitty jälleenvakuutusvälittäjä. Tätä välittäjää pidetään jälleenvakuuttajien laillisena edustajana kaikissa tarkoituksissa ja erityisesti siltä osin kuin on kyse soveltamisesta ja suoritteista jälleenvakuutussopimuksen maassa.
Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu
Toimenpiteet:	*Ley Nº 18.045*, virallinen lehti 22.10.1981, *Ley de Mercado de Valores*, VI ja VII osasto, 24 ja 26 § .
Kuvaus:	Luonnollisten henkilöiden, jotka harjoittavat pörssi- tai arvopaperivälittäjän toimintaa Chilessä, on oltava chileläisiä tai ulkomaalaisia, joilla on oleskelulupa.
Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Kaikki
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu Ylempi johto ja hallitukset Suoritevaatimukset
Hallintotaso:	Keskustaso
Toimenpiteet:	Työ- ja sosiaaliministeriön D.F.L. 1, virallinen lehti, 24.1.1994, työlaki, johdanto, I osan III luku (*D.F.L. 1 del Ministerio del Trabajo y Previsión Social, Diario Oficial, enero 24, 1994, Código del Trabajo, Título Preliminar, Libro I, capítulo III*).
Kuvaus:	Vähintään 85 prosentin saman työnantajan palveluksessa työskentelevistä työntekijöistä on oltava chileläisiä luonnollisia henkilöitä tai ulkomaalaisia, jotka ovat asuneet Chilessä yli viisi vuotta. Tätä sääntöä sovelletaan työnantajiin, joilla on yli 25 työntekijää työsopimuksella (*contrato de trabajo* ([1])). Tätä sääntöä ei sovelleta tekniseen asiantuntijahenkilöstöön, jonka työvoimahallinto (*Dirección del Trabajo*) on määrittänyt. Työntekijällä tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka suorittaa älyllisiä tai aineellisia palveluja työsopimuksen alaisuudessa.

D JAKSO

TULEVAT TOIMENPITEET

Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Kaikki
Asianomaiset velvoitteet:	Rajat ylittävä rahoituspalvelujen tarjonta
Hallintotaso:	Keskustaso
Kuvaus:	Chilen alueella olevien henkilöiden ja paikasta riippumatta sen kansalaisten rahoituspalvelujen ostoon EU-osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajilta sovelletaan Chilen keskuspankin (*Banco Central de Chile*) keskuspankkilain (*Ley 18.840*) mukaisesti hyväksymiä tai ylläpitämiä valuuttamääräyksiä.
Voimassa olevat toimenpiteet:	*Ley 18.840*, virallinen lehti 10.10.1989, *Ley Orgánica Constitucional del Banco Central de Chile*, III osasto
Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu
Hallintotaso:	Keskustaso
Kuvaus:	Chile voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, joilla myönnetään Chilen valtion omistamalle pankille Banco del Estado de Chile valtuudet hoitaa valtion taloushallintoon liittyviä tehtäviä, joista säädetään Chilen laeissa ja määräyksissä. Näihin toimenpiteisiin kuuluu Chilen valtion varojen hallinnointi, johon käytetään *Cuenta Única Fiscal* -tiliä ja sen alatilejä. Kaikki nämä tilit ovat Banco del Estado de Chilessä.
Voimassa olevat toimenpiteet:	*Decreto Ley Nº 2.079*, virallinen lehti 18.1.1978, *Ley Orgánica del Banco del Estado de Chile Decreto Ley Nº 1.263*, virallinen lehti 28.11.1975, *Decreto Ley Orgánico de Administración Financiera del Estado*, 6 § .
Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Vakuutustoiminta ja siihen liittyvät palvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Rajat ylittävä rahoituspalvelujen tarjonta
Hallintotaso:	Keskustaso
Kuvaus:	Mistään Chilen nykyisen tai tulevan lainsäädännön mukaan pakollisista vakuutuksista ([2]) ja mistään sosiaaliturvaan liittyvistä vakuutuksista ei voida tehdä sopimuksia Chilen ulkopuolelle. Tätä varaumaa ei sovelleta, jos Chilen lainsäädännössä tehdään kansainvälistä meriliikennettä, kansainvälistä kaupallista lentoliikennettä sekä avaruusalusten laukaisuja ja kuljetuksia (mukaan lukien satelliitit) sekä kansainvälistä kauttakulkutavaraa (mukaan lukien kuljetetut tavarat) koskevat vakuutukset pakollisiksi.

	Tätä poikkeusta ei sovelleta kabotaasia tai siihen liittyvää toimintaa koskeviin vakuutuksiin.
Voimassa olevat toimenpiteet:	*Decreto con Fuerza de Ley Nº 251*, virallinen lehti 22.5.1931, *Ley de Seguros*, I osasto, 4 § .
Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Sosiaalipalvelut
Asianomaiset velvoitteet:	Markkinoille pääsy
	Rajat ylittävä rahoituspalvelujen tarjonta
	Suoritevaatimukset
Hallintotaso:	Keskustaso
Kuvaus:	Chile varaa oikeuden ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka liittyvät lainvalvonta- ja vankeinhoitopalvelujen tarjoamiseen tai seuraaviin palveluihin siltä osin kuin on kyse yleistä etua varten käyttöön otetuista ja ylläpidettävistä sosiaalipalveluista: toimeentuloturva tai -vakuutus, sosiaaliturva tai -vakuutus, sosiaalietuudet, julkinen yleissivistävä ja ammatillinen koulutus, terveydenhuolto ja lastenhoito.
Toimiala:	Rahoituspalvelut
Osa-ala:	Kaikki
Asianomaiset velvoitteet:	Kansallinen kohtelu
	Ylempi johto ja hallitukset
Kuvaus:	Siirrettäessä tai luovutettaessa olemassa olevan valtionyrityksen tai julkisyhteisön osuutta osakkeista tai omaisuudesta Chile varaa oikeuden asettaa tällaista omistusosuutta koskevia kieltoja tai rajoituksia tai kieltää ulkomaisten sijoittajien tai niiden sijoitusten oikeuden käyttää määräysvaltaa näin luodussa valtionyhtiössä tai tehdyssä sijoituksessa taikka asettaa sille rajoituksia. Chile voi tällaisen siirron tai luovutuksen yhteydessä ottaa käyttöön tai pitää voimassa toimenpiteitä, jotka koskevat ylimmän johdon tai hallituksen jäsenten kansalaisuutta. ”Valtionyrityksellä” tarkoitetaan yritystä, jonka Chile omistaa tai jossa sillä on omistusoikeuksien kautta määräysvalta, ja sellaiseksi luetaan mikä tahansa tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen perustettu yritys, jonka tarkoituksena on yksinomaan olemassa olevan valtion omistaman yrityksen tai julkisyhteisön pääomaosuuksien tai omaisuuden myynti tai luovutus.

([1]) Selvyyden vuoksi todetaan, että työsopimus (*contrato de trabajo*) ei ole pakollinen rajat ylittävässä palvelukaupassa.

([2]) Selvyyden vuoksi todetaan, että tämä varauma ei koske jälleenvakuutuspalveluja.

LIITE 28-A

JULKISET HANKINNAT

EU-OSAPUOLI

A JAKSO

KESKUSHALLINNON YKSIKÖT

Tavarahankinnat

Määritelty D jaksossa

Kynnysarvot 130 000 erityisnosto-oikeutta

Palvelut

Määritelty E jaksossa

Kynnysarvot 130 000 erityisnosto-oikeutta

Rakennusurakat

Määritelty F jaksossa

Kynnysarvot 5 000 000 erityisnosto-oikeutta

1. Euroopan unionin yksiköt:
   a) Euroopan unionin neuvosto;
   b) Euroopan komissio; ja
   c) Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH).
2. Euroopan unionin jäsenvaltioiden valtionhallintoon kuuluvat hankintaviranomaiset

BELGIA

1.Services publics fédéraux:	1. Federale Overheidsdiensten:
SPF Chancellerie du Premier Ministre;	FOD Kanselarij van de Eerste Minister;
SPF Personnel et Organisation;	FOD Kanselarij Personeel en Organisatie;
SPF Budget et Contrôle de la Gestion;	FOD Budget en Beheerscontrole;
SPF Technologie de l'Information et de la Communication (Fedict);	FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict);
SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement;	FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking;
SPF Intérieur;	FOD Binnenlandse Zaken;
SPF Finances;	FOD Financiën;
SPF Mobilité et Transports;	FOD Mobiliteit en Vervoer;
SPF Emploi, Travail et Concertation sociale;	FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal overleg;
SPF Sécurité Sociale et Institutions publiques de Sécurité Sociale;	FOD Sociale Zekerheid en Openbare Instellingen van sociale Zekerheid;
SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement;	FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
SPF Justice;	FOD Justitie;
SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie;	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie;
Ministère de la Défense;	Ministerie van Landsverdediging;
Service public de programmation Intégration sociale, Lutte contre la pauvreté Et Economie sociale;	Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedsbestrijding en sociale Economie;

Service public fédéral de Programmation Développement durable;	Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling;
Service public fédéral de Programmation Politique scientifique;	Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid;
2.Régie des Bâtiments:	2. Regie der Gebouwen:
Office national de Sécurité sociale;	Rijksdienst voor sociale Zekerheid;
Institut national d'Assurance sociales Pour travailleurs indépendants;	Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen;
Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité;	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering;
Office national des Pensions;	Rijksdienst voor Pensioenen;
Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité;	Hulpkas voor Ziekte-en Invaliditeitsverzekering;
Fond des Maladies professionnelles;	Fonds voor Beroepsziekten;
Office national de l'Emploi;	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening;
La Poste (*1)	De Post (*1)

BULGARIA

Администрация на Народното събрание (kansalliskokouksen hallinto)

Администрация на Президента (presidentin kanslia)

Администрация на Министерския съвет (ministerineuvoston hallinto)

Конституционен съд (perustuslakituomioistuin)

Българска народна банка (Bulgarian keskuspankki)

Министерство на външните работи (ulkoministeriö)

Министерство на вътрешните работи (sisäministeriö)

Министерство на извънредните ситуации (hätätilanteista vastaava ministeriö)

Министерство на държавната администрация и административната реформа (valtionhallinnon ja hallintouudistusten ministeriö)

Министерство на земеделието и горите (maatalous- ja elintarvikeministeriö)

Министерство на здравеопазването (terveysministeriö)

Министерство на икономиката и енергетиката (talous- ja energiaministeriö)

Министерство на културата (kulttuuriministeriö)

Министерство на образованието и науката (opetus- ja tiedeministeriö)

Министерство на околната среда и водите (ympäristö- ja vesitalousministeriö)

Министерство на отбраната (puolustusministeriö)

Министерство на правосъдието (oikeusministeriö)

Министерство на регионалното развитие и благоустройството (alueellisen kehityksen ja julkisten hankkeiden ministeriö)

Министерство на транспорта (liikenneministeriö)

Министерство на труда и социалната политика (työ- ja sosiaaliministeriö)

Министерство на финансите (valtiovarainministeriö)

държавни агенции, държавни комисии, изпълнителни агенции и други държавни институции, създадени със закон или с постановление на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт (Valtion virastot, valtion toimikunnat, toimeenpanovirastot ja muut valtion viranomaiset, jotka on perustettu lailla tai ministerineuvoston määräyksellä ja joilla on täytäntöönpanovallan käyttämiseen liittyvä tehtävä)

Агенция за ядрено регулиране (ydinvalvontavirasto)

Държавна комисия за енергийно и водно регулиране (valtion energia- ja vesialan sääntelykomissio)

Държавна комисия по сигурността на информацията (valtion tietoturvakomissio)

Комисия за защита на конкуренцията (kilpailunsuojelukomissio)

Комисия за защита на личните данни (henkilötietojen suojelukomissio)

Комисия за защита от дискриминация (syrjinnän torjuntaa käsittelevä komissio)

Комисия за регулиране на съобщенията (viestintäalan sääntelykomissio)

Комисия за финансов надзор (finanssivalvontakomissio)

Патентно ведомство на Република България (Bulgarian tasavallan patenttivirasto)

Сметна палата на Република България (Bulgarian tasavallan kansallinen tilintarkastusvirasto)

Агенция за приватизация (yksityistämisvirasto)

Агенция за следприватизационен контрол (yksityistämisen jälkeisestä valvonnasta vastaava virasto)

Български институт по метрология (Bulgarian metrologiainstituutti)

Държавна агенция ”Архиви” (arkistoista vastaava valtion virasto)

Държавна агенция ”Държавен резерв и военновременни запаси” (varmuus- ja valmiusvarastoista vastaava valtion virasto)

Държавна агенция за бежанците (valtion pakolaisvirasto)

Държавна агенция за българите в чужбина (ulkomailla asuvien bulgarialaisten asioita käsittelevä valtion virasto)

Държавна агенция за закрила на детето (valtion lastensuojeluvirasto)

Държавна агенция за информационни технологии и съобщения (valtion tietotekniikan ja viestinnän virasto)

Държавна агенция за метрологичен и технически надзор (metrologisesta ja teknisestä valvonnasta vastaava valtion virasto)

Държавна агенция за младежта и спорта (valtion nuoriso- ja urheiluvirasto)

Държавна агенция по туризма (valtion matkailuvirasto)

Държавна комисия по стоковите борси и тържища (hyödykepörsseistä ja markkinoista vastaava valtion komissio)

Институт по публична администрация и европейска интеграция (julkishallinnon ja Euroopan yhdentymisen instituutti)

Национален статистически институт (kansallinen tilastoinstituutti)

Агенция ”Митници” (tullilaitos)

Агенция за държавна и финансова инспекция (julkistalouden tarkastusvirasto)

Агенция за държавни вземания (valtion saatavien perinnästä vastaava virasto)

Агенция за социално подпомагане (sosiaalihuoltolaitos)

Държавна агенция ”Национална сигурност” (kansallisesta turvallisuudesta vastaava valtion virasto)

Агенция за хората с увреждания (vammaisasioiden virasto)

Агенция по вписванията (rekisterivirasto)

Агенция по енергийна ефективност (energiatehokkuusvirasto)

Агенция по заетостта (työvoimavirasto)

Агенция по геодезия, картография и кадастър (maanmittaus-, kartoitus- ja kiinteistörekisterivirasto)

Агенция по обществени поръчки (julkisten hankintojen virasto)

Българска агенция за инвестиции (Bulgarian investointivirasto)

Главна дирекция ”Гражданска въздухоплавателна администрация” (siviili-ilmailuhallinnon pääosasto)

Дирекция за национален строителен контрол (kansallinen rakennustarkastus)

Държавна комисия по хазарта (valtion rahapelikomissio)

Изпълнителна агенция ”Автомобилна администрация” (ajoneuvohallinnon toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция ”Борба с градушките” (viljelysten suojaamisesta raevaurioilta vastaava toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция ”Българска служба за акредитация” (Bulgarian akkreditointipalvelun toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция ”Главна инспекция по труда” (yleisen työsuojeluhallinnon toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция ”Железопътна администрация” (rautatiehallinnon toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция ”Морска администрация” (merenkulkuhallinnon toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция ”Национален филмов център” (kansallisen elokuvakeskuksen toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция ”Пристанищна администрация” (satamahallinnon toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция ”Проучване и поддържане на река Дунав” (Tonavan tutkimisesta ja kunnossapidosta vastaava toimeenpanovirasto)

Фонд ”Републиканска пътна инфраструктура” (kansallinen infrastruktuurirahasto)

Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози (talousanalyyseistä ja -ennusteista vastaava toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия (pienten ja keskisuurten yritysten edistämisestä vastaava toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция по лекарствата (lääkealan toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция по лозата и виното (viinialan toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция по околна среда (ympäristöasiain toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция по почвените ресурси (maavaroista vastaava toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (kalastus- ja vesiviljelyalan toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството (valinnasta ja jalostuksesta kotieläintuotannossa vastaava toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол (kasvilajikkeiden testauksesta, viljelystarkastuksista ja siementarkastuksista vastaava toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция по трансплантация (elinsiirroista vastaava toimeenpanovirasto)

Изпълнителна агенция по хидромелиорации (vesitalouden tehostamisesta vastaava toimeenpanovirasto)

Комисията за защита на потребителите (kuluttajansuojakomissio)

Контролно-техническата инспекция (teknisen valvonnan virasto)

Национална агенция за приходите (kansallinen verovirasto)

Национална ветеринарномедицинска служба (kansallinen eläinlääkintävirasto)

Национална служба за растителна защита (kansallinen kasvinsuojeluvirasto)

Национална служба по зърното и фуражите (kansallinen vilja- ja rehuvirasto)

Държавна агенция по горите (valtion metsävirasto)

TŠEKKI

1. Ministerstvo dopravy (liikenneministeriö)
2. Ministerstvo financí (valtiovarainministeriö)
3. Ministerstvo kultury (kulttuuriministeriö)
4. Ministerstvo obrany (puolustusministeriö)
5. Ministerstvo pro místní rozvoj (aluekehitysministeriö)
6. Ministerstvo práce a sociálních věcí (työ- ja sosiaaliministeriö)
7. Ministerstvo průmyslu a obchodu (teollisuus- ja kauppaministeriö)
8. Ministerstvo spravedlnosti (oikeusministeriö)
9. Ministerstvo školstvi, mládeže a tělovýchovy (opetus-, nuoriso- ja urheiluministeriö)
10. Ministerstvo vnitra (sisäministeriö)
11. Ministerstvo zahraničních věcí (ulkoministeriö)
12. Ministerstvo zdravotnictví (terveysministeriö)
13. Ministerstvo zemědělství (maatalousministeriö)
14. Ministerstvo životního prostředí (ympäristöministeriö)
15. Poslanecká sněmovna PČR (Tšekin edustajainhuone)
16. Senát PČR (Tšekin senaatti)
17. Kancelář prezidenta (presidentin kanslia)
18. Český statistický úřad (Tšekin tilastokeskus)
19. Český úřad zeměměřičský a katastrální (Tšekin maanmittaus-, kartoitus- ja kiinteistörekisterivirasto)
20. Úřad průmyslového vlastnictví (teollis- ja tekijänoikeusvirasto)

21. Úřad pro ochranu osobních údajů (tietosuojavirasto)
22. Bezpečnostní informační služba (turvallisuustietopalvelu)
23. Národní bezpečnostní úřad (kansallinen turvallisuusviranomainen)
24. Česká akademie věd (Tšekin tiedeakatemia)
25. Vězeňská služba (vankeinhoitoviranomainen)
26. Český báňský úřad (Tšekin kaivosviranomainen)
27. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (kilpailunsuojeluvirasto)
28. Správa státních hmotných rezerv (valtion materiaalivarastojen hallintovirasto)
29. Státní úřad pro jadernou bezpečnost (valtion ydinturvallisuusvirasto)
30. Energetický regulační úřad (energia-alan sääntelyvirasto)
31. Úřad vlády České republiky (Tšekin tasavallan hallituksen kanslia)
32. Ústavní soud (perustuslakituomioistuin)
33. Nejvyšší soud (korkein oikeus)
34. Nejvyšší správní soud (korkein hallinto-oikeus)
35. Nejvyšší státní zastupitelství (ylimmän syyttäjän virasto)
36. Nejvyšší kontrolní úřad (tilintarkastusvirasto)
37. Kancelář Veřejného ochránce práv (oikeusasiamiehen virasto)
38. Grantová agentura České republiky (Tšekin tasavallan tutkimusapurahavirasto)
39. Státní úřad inspekce práce (valtion työsuojeluvirasto) ja
40. Český telekomunikační úřad (Tšekin televiestintävirasto)

TANSKA

1. Folketinget (Tanskan parlamentti)
2. Rigsrevisionen (valtiontalouden tarkastusvirasto)
3. Statsministeriet (pääministerin kanslia)
4. Udenrigsministeriet (ulkoministeriö)
5. Beskæftigelsesministeriet – 5 styrelser og institutioner (työministeriö – viisi virastoa ja laitosta)
6. Domstolsstyrelsen (tuomioistuinvirasto)
7. Finansministeriet– 5 styrelser og institutioner (valtiovarainministeriö – viisi virastoa ja laitosta)
8. Forsvarsministeriet – 5 styrelser og institutioner (puolustusministeriö – viisi virastoa ja laitosta)
9. Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse– Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut (sisä- ja terveysministeriö – useita virastoja ja laitoksia, myös Statens Serum Institut)
10. Justitsministeriet– Rigspolitichefen, anklagemyndigheden samt 1 direktorat og et antal styrelser (oikeusministeriö – poliisiylijohtaja, yksi keskusvirasto sekä joukko muita virastoja)
11. Kirkeministeriet – 10 stiftsøvrigheder (kirkkoministeriö – kymmenen hiippakuntaviranomaista)
12. Kulturministeriet – 4 styrelser samt et antal statsinstitutioner (kulttuuriministeriö – 4 virastoa ja joukko laitoksia)

13. Miljøministeriet– 5 styrelser (ympäristöministeriö – viisi virastoa)
14. Ministeriet for Flygtninge, Invandrere og Integration – 1 styrelse (pakolais-, maahanmuutto- ja kotouttamisasiainministeriö – yksi virasto)
15. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri – 4 direktorater og institutioner (elintarvike-, maatalous- ja kalastusministeriö – neljä osastoa ja laitosta)
16. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling – Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger (tiede-, teknologia- ja innovointiministeriö – useita virastoja ja laitoksia, muun muassa Risøn tutkimuskeskus sekä Tanskan valtion tutkimus- ja koulutuslaitoksia)
17. Skatteministeriet – 1 styrelse og institutioner (veroministeriö – yksi virasto ja useita laitoksia)
18. Velfærdsministeriet – 3 styrelser og institutioner (sosiaaliministeriö – kolme virastoa ja useita laitoksia)
19. Transportministeriet – 7 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrokonsortiet (liikenneministeriö – 7 virastoa ja laitosta, muun muassa Øresundsbrokonsortiet)
20. Undervisningsministeriet – 3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner (opetusministeriö – kolme virastoa, neljä oppilaitosta ja viisi muuta laitosta)
21. Økonomi- og Erhvervsministeriet – Adskillige styrelser og institutioner (talous- ja elinkeinoministeriö – useita virastoja ja laitoksia)
22. Klima- og Energiministeriet – 3 styrelser og institutioner (ilmasto- ja energiaministeriö – kolme virastoa ja laitosta).

SAKSA

1.	Liittovaltion ulkoministeriö	Auswärtiges Amt
2.	Liittokanslerinvirasto	Bundeskanzleramt
3.	Liittovaltion työ- ja sosiaaliministeriö	Bundesministerium für Arbeit und Soziales
4.	Liittovaltion opetus- ja tutkimusministeriö	Bundesministerium für Bildung und Forschung
5.	Liittovaltion elintarvike-, maatalous- ja kuluttajansuojaministeriö	Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz
6.	Liittovaltion valtiovarainministeriö	Bundesministerium der Finanzen
7.	Liittovaltion sisäministeriö (ainoastaan siviilitarvikkeet)	Bundesministerium des Innern
8.	Liittovaltion terveysministeriö	Bundesministerium für Gesundheit
9.	Liittovaltion perhe-, vanhus-, nais- ja nuorisoasiainministeriö	Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend
10.	Liittovaltion oikeusministeriö	Bundesministerium der Justiz
11.	Liittovaltion liikenne-, rakennus- ja kaupunkikehitysministeriö	Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung
12.	Liittovaltion talous- ja teknologiaministeriö	Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie
13.	Liittovaltion taloudellisen yhteistyön ja kehityksen ministeriö	Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung
14.	Liittovaltion puolustusministeriö ja	Bundesministerium der Verteidigung

15.	Liittovaltion ympäristö-, luonnonsuojelu- ja ydinturvallisuusministeriö	Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit

VIRO

1. Vabariigi Presidendi Kantselei (Viron presidentin kansia)
2. Eesti Vabariigi Riigikogu (Viron parlamentti)
3. Eesti Vabariigi Riigikohus (Viron korkein oikeus)
4. Riigikontroll (valtiontalouden tarkastusvirasto)
5. Õiguskantsler (oikeuskansleri)
6. Riigikantselei (valtioneuvoston kanslia)
7. Rahvusarhiiv (kansallisarkisto)
8. Haridus- ja Teadusministeerium (opetus- ja tutkimusministeriö)
9. Justiitsministeerium (oikeusministeriö)
10. Kaitseministeerium (puolustusministeriö)
11. Keskkonnaministeerium (ympäristöministeriö)
12. Kultuuriministeerium (kulttuuriministeriö)
13. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (talous- ja viestintäministeriö)
14. Põllumajandusministeerium (maatalousnimisteriö)
15. Rahandusministeerium (valtiovarainministeriö)
16. Siseministeerium (sisäministeriö)
17. Sotsiaalministeerium (sosiaaliministeriö)
18. Välisministeerium (ulkoministeriö)
19. Keeleinspektsioon (kielilain noudattamista valvova virasto)
20. Riigiprokuratuur (yleinen syyttäjä)
21. Teabeamet (tiedusteluhallinto)
22. Maa-amet (maankäyttövirasto)
23. Keskkonnainspektsioon (ympäristövirasto)
24. Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus (metsiensuojelu- ja metsänhoitokeskus)
25. Muinsuskaitseamet (museovirasto)
26. Patendiamet (patenttitoimisto)
27. Tehnilise Järelevalve Amet (teknisen valvonnan virasto)
28. Tarbijakaitseamet (kuluttajansuojalautakunta)
29. Riigihangete Amet (hankintavirasto)
30. Taimetoodangu Inspektsioon (kasvintuotannon tarkastuslaitos)
31. Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (maatalouden rekisteri- ja tietovirasto)
32. Veterinaar- ja Toiduamet (eläinlääkintä- ja elintarvikehallinto)

33. Konkurentsiamet (kilpailuviranomainen)
34. Maksu- ja Tolliamet (vero- ja tullihallinto)
35. Statistikaamet (tilastovirasto)
36. Kaitsepolitseiamet (turvallisuuspoliisi)
37. Kodakondsus- ja Migratsiooniamet (kansalaisuus- ja maahanmuuttovirasto)
38. Piirivalveamet (rajavartiolaitos)
39. Politseiamet (poliisihallitus)
40. Eesti Kohtuekspertiisi ja Instituut (rikostekniikan palvelukeskus)
41. Keskkriminaalpolitsei (keskusrikospoliisi)
42. Päästeamet (pelastuslautakunta)
43. Andmekaitse Inspektsioon (tietosuojaviranomainen)
44. Ravimiamet (valtion lääkevirasto)
45. Sotsiaalkindlustusamet (sosiaalivakuutushallitus)
46. Tööturuamet (työmarkkinavirasto)
47. Tervishoiuamet (terveydenhuoltolautakunta)
48. Tervisekaitseinspektsioon (terveydensuojelun tarkastuslaitos)
49. Tööinspektsioon (työsuojeluviranomainen)
50. Lennuamet (ilmailulaitos)
51. Maanteeamet (tielaitos)
52. Veeteede Amet (merenkulkulaitos)
53. Julgestuspolitsei (lainvalvontaviranomaisena toimiva poliisiyksikkö)
54. Kaitseressursside Amet (puolustusvoimien resurssivirasto)
55. Kaitseväe Logistikakeskus (puolustusvoimien logistiikkakeskus)

IRLANTI

1. President's Establishment (presidentin kanslia)
2. Houses of the Oireachtas (parlamentti)
3. Department of the Taoiseach (pääministeri)
4. Central Statistics Office (tilastokeskus)
5. Department of Finance (valtiovarainministeriö)
6. Office of the Comptroller and Auditor-General (valtionvarojen tarkastusvirasto)
7. Office of the Revenue Commissioners (verohallinto)
8. Office of Public Works (julkisten töiden virasto)
9. State Laboratory (valtion laboratorio)
10. Office of the Attorney General (oikeuskanslerinvirasto)

11. Office of the Director of Public Prosecutions (yleinen syyttäjä)
12. Valuation Office (arviointivirasto)
13. Commission for Public Service Appointments (julkishallinnon nimityskomitea)
14. Office of the Ombudsman (oikeusasiamies)
15. Chief State Solicitor's Office (valtion lakipalveluyksikkö)
16. Department of Justice, Equality and Law Reform (oikeus-, tasa-arvo- ja lainuudistusministeriö)
17. Courts Service (tuomioistuinvirasto)
18. Prisons Service (vankeinhoitoviranomainen)
19. Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests (hyväntekeväisyys- ja testamenttilahjoitusten toimisto)
20. Department of the Environment, Heritage and Local Government (ympäristö-, kulttuuriympäristö- ja paikallishallintoministeriö)
21. Department of Education and Science (opetus- ja tiedeministeriö)
22. Department of Communications, Energy and Natural Resources (viestintä-, energia- ja luonnonvaraministeriö)
23. Department of Agriculture, Fisheries and Food (maatalous-, kalastus- ja elintarvikeministeriö)
24. Department of Transport (liikenneministeriö)
25. Department of Health and Children (terveys- ja lapsiasioiden ministeriö)
26. Department of Enterprise, Trade and Employment (yritys-, kauppa- ja työllisyysministeriö)
27. Department of Arts, Sports and Tourism (taide-, urheilu- ja matkailuministeriö)
28. Department of Defence (puolustusministeriö)
29. Department of Foreign Affairs (ulkoministeriö)
30. Department of Social and Family Affairs (sosiaali- ja perheasioiden ministeriö)
31. Department of Community, Rural and Gaeltacht (Gaelic-speaking regions Affairs) (kunta- ja maaseutu- sekä iirinkielisten alueiden ministeriö)
32. Arts Council (kulttuurineuvosto)
33. National Gallery (kansallisgalleria)

KREIKKA

1. Υπουργείο Εσωτερικών (sisäministeriö)
2. Υπουργείο Εξωτερικών (ulkoministeriö)
3. Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (talous- ja valtiovarainministeriö)
4. Υπουργείο Ανάπτυξης (kehitysministeriö)
5. Υπουργείο Δικαιοσύνης (oikeusministeriö)
6. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (opetus- ja uskontoministeriö)
7. Υπουργείο Πολιτισμού (kulttuuriministeriö)
8. Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (terveysasioiden ja sosiaalisen yhteisvastuun ministeriö)

9. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ympäristön ja aluesuunnittelun sekä yleisten töiden ministeriö)
10. Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας (työllisyyden ja sosiaalisen suojelun ministeriö)
11. Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών (liikenne- ja viestintäministeriö)
12. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (maaseudun kehittämis- ja elintarvikeministeriö)
13. Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής (kauppamerenkulun, Egeanmeren asioiden ja saaristopolitiikan ministeriö)
14. Υπουργείο Μακεδονίας- Θράκης (Makedonian ja Traakian ministeriö)
15. Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας (viestintävirasto)
16. Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης (tiedotusvirasto)
17. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς (nuorisoasiainvirasto)
18. Γενική Γραμματεία Ισότητας (tasa-arvovirasto)
19. Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων (sosiaaliturvavirasto)
20. Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού (ulkomailla asuvien kreikkalaisten asioita käsittelevä virasto)
21. Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (teollisuusvirasto)
22. Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (tutkimus- ja teknologiavirasto)
23. Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (urheiluvirasto)
24. Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων (julkisten töiden virasto)
25. Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος (Kreikan tilastovirasto)
26. Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας (kansallinen hyvinvointineuvosto)
27. Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (työntekijöiden asuntoasioista vastaava virasto)
28. Εθνικό Τυπογραφείο (valtion kirjapaino)
29. Γενικό Χημείο του Κράτους (valtionlaboratorio)
30. Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (kansallinen tienrakennusrahasto)
31. Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ateenan yliopisto)
32. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Thessalonikin yliopisto)
33. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Traakian yliopisto)
34. Πανεπιστήμιο Αιγαίου (Egean yliopisto)
35. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (Ioanninan yliopisto)
36. Πανεπιστήμιο Πατρών (Patraksen yliopisto)
37. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (Makedonian yliopisto)
38. Πολυτεχνείο Κρήτης (Kreetan teknillinen yliopisto)
39. Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων (Sivitanidioksen teknillinen oppilaitos)
40. Αιγινήτειο Νοσοκομείο (Aiginition sairaala)
41. Αρεταίειο Νοσοκομείο (Areteion sairaala)

42. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης (kansallinen julkisen hallinnon keskus)
43. Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού Α.Ε. (julkisen aineiston hallintavirasto)
44. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (viljelijöiden vakuutuslaitos)
45. Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (koulurakennusvirasto)
46. Γενικό Επιτελείο Στρατού (maavoimien esikunta)
47. Γενικό Επιτελείο Ναυτικού (merivoimien esikunta)
48. Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας (ilmavoimien esikunta)
49. Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (Kreikan atomienergiakomissio)
50. Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (jatko- ja täydennyskoulutusvirasto)
51. Γενική Γραμματεία Εμπορίου (kauppapoliittinen pääsihteeristö)
52. Ελληνικά Ταχυδρομεία (Kreikan posti (EL. TA))

ESPANJA

1. Presidencia de Gobierno
2. Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación
3. Ministerio de Justicia
4. Ministerio de Defensa
5. Ministerio de Economía y Hacienda
6. Ministerio del Interior
7. Ministerio de Fomento
8. Ministerio de Educación y Ciencia
9. Ministerio de Industria, Turismo y Comercio
10. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales
11. Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación
12. Ministerio de la Presidencia
13. Ministerio de Administraciones Públicas
14. Ministerio de Cultura
15. Ministerio de Sanidad y Consumo
16. Ministerio de Medio Ambiente
17. Ministerio de Vivienda

RANSKA

Ministeriöt

Services du Premier ministre

Ministère chargé de la santé, de la jeunesse et des sports

Ministère chargé de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales

Ministère chargé de la justice

Ministère chargé de la défense

Ministère chargé des affaires étrangères et européennes

Ministère chargé de l'éducation nationale

Ministère chargé de l'économie, des finances et de l'emploi

Secrétariat d'État aux transports

Secrétariat d'État aux entreprises et au commerce extérieur

Ministère chargé du travail, des relations sociales et de la solidarité

Ministère chargé de la culture et de la communication

Ministère chargé du budget, des comptes publics et de la fonction publique

Ministère chargé de l'agriculture et de la pêche

Ministère chargé de l'enseignement supérieur et de la recherche

Ministère chargé de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables

Secrétariat d'État à la fonction publique

Ministère chargé du logement et de la ville

Secrétariat d'État à la coopération et à la francophonie

Secrétariat d'État à l'outre-mer

Secrétariat d'État à la jeunesse et aux sports et de la vie associative

Secrétariat d'État aux anciens combattants

Ministère chargé de l'immigration, de l'intégration, de l'identité nationale et du co-développement

Secrétariat d'État en charge de la prospective et de l'évaluation des politiques publiques

Secrétariat d'État aux affaires européennes

Secrétariat d'État aux affaires étrangères et aux droits de l'homme

Secrétariat d'État à la consommation et au tourisme

Secrétariat d'État à la politique de la ville

Secrétariat d'État à la solidarité

Secrétariat d'État en charge de l'emploi

Secrétariat d'État en charge du commerce, de l'artisanat, des PME, du tourisme et des services

Secrétariat d'État en charge du développement de la région-capitale

Secrétariat d'État en charge de l'aménagement du territoire

Établissements publics nationaux

Académie de France à Rome

Académie de marine

Académie des sciences d'outre-mer

Agence Centrale des Organismes de Sécurité Sociale (A.C.O.S.S.)

Agences de l'eau

Agence Nationale de l'Accueil des Étrangers et des migrations

Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT)

Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)

Agence Nationale pour la Cohésion Sociale et l'Égalité des Chances

Agence nationale pour l'indemnisation des français d'outre-mer (ANIFOM)

Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)

Bibliothèque nationale de France

Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg

Caisse des Dépôts et Consignations

Caisse nationale des autoroutes (CNA)

Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)

Caisse de garantie du logement locatif social

Casa de Velasquez

Centre d'enseignement zootechnique

Centre hospitalier national des Quinze-Vingts

Centre international d'études supérieures en sciences agronomiques (Montpellier Sup Agro)

Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale

Centre des Monuments Nationaux

Centre national d'art et de culture Georges Pompidou

Centre national de la cinématographie

Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements adaptés

Centre National d'Études et d'expérimentation du machinisme agricole, du génie rural, des eaux et des forêts (CEMAGREF)

École nationale supérieure de Sécurité Sociale

Centre national du livre

Centre national de documentation pédagogique

Centre national des œuvres universitaires et scolaires (CNOUS)

Centre national professionnel de la propriété forestière

Centre National de la Recherche Scientifique (C.N.R.S)

Centres d'éducation populaire et de sport (CREPS)

Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)

Collège de France

Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres

Conservatoire National des Arts et Métiers

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon

Conservatoire national supérieur d'art dramatique

École centrale de Lille

École centrale de Lyon

École centrale des arts et manufactures

École française d'archéologie d'Athènes

École française d'Extrême-Orient

École française de Rome

École des hautes études en sciences sociales

École nationale d'administration

École nationale de l'aviation civile (ENAC)

École nationale des Chartes

École nationale d'équitation

École Nationale du Génie de l'Eau et de l'environnement de Strasbourg

Écoles nationales d'ingénieurs

École nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires de Nantes

Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles

École nationale de la magistrature

Écoles nationales de la marine marchande

École nationale de la santé publique (ENSP)

École nationale de ski et d'alpinisme

École nationale supérieure des arts décoratifs

École nationale supérieure des arts et industries textiles Roubaix

Écoles nationales supérieures d'arts et métiers

École nationale supérieure des beaux-arts

École nationale supérieure de céramique industrielle

École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)

École Nationale Supérieure des Sciences de l'information et des bibliothécaires

Écoles nationales vétérinaires

École nationale de voile

Écoles normales supérieures

École polytechnique

École de viticulture Avize (Marne)

Établissement national d’enseignement agronomique de Dijon

Établissement national des invalides de la marine (ENIM)

Établissement national de bienfaisance Koenigswarter

Fondation Carnegie

Fondation Singer-Polignac

Haras nationaux

Hôpital national de Saint-Maurice

Institut français d'archéologie orientale du Caire

Institut géographique national

Institut National des Appellations d'origine

Institut National d'enseignement supérieur et de recherche agronomique et agroalimentaire de Rennes

Institut National d'Études Démographiques (I.N.E.D)

Institut National d'Horticulture

Institut National de la jeunesse et de l'éducation populaire

Institut national des jeunes aveugles Paris

Institut national des jeunes sourds Bordeaux

Institut national des jeunes sourds Chambéry

Institut national des jeunes sourds Metz

Institut national des jeunes sourds Paris

Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N.P.N.P.P)

Institut national de la propriété industrielle

Institut National de la Recherche Agronomique (I.N.R.A)

Institut National de la Recherche Pédagogique (I.N.R.P)

Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale (I.N.S.E.R.M)

Institut National des Sciences de l'Univers

Institut National des Sports et de l'Éducation Physique

Instituts nationaux polytechniques

Instituts nationaux des sciences appliquées

Institut national de recherche en informatique et en automatique (INRIA)

Institut national de recherche sur les transports et leur sécurité (INRETS)

Institut de Recherche pour le Développement

Instituts régionaux d'administration

Institut des Sciences et des Industries du vivant et de l'environnement (Agro Paris Tech)

Institut supérieur de mécanique de Paris

Institut Universitaires de Formation des Maîtres

Musée de l'armée

Musée Gustave-Moreau

Musée national de la marine

Musée national J.-J.-Henner

Musée national de la Légion d'honneur

Musée de la Poste

Muséum National d'Histoire Naturelle

Musée Auguste-Rodin

Observatoire de Paris

Office français de protection des réfugiés et apatrides

Office National des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre (ONAC)

Office national de la chasse et de la faune sauvage

Office National de l'eau et des milieux aquatiques

Office national d'information sur les enseignements et les professions (ONISEP)

Office universitaire et culturel français pour l'Algérie

Palais de la découverte

Parcs nationaux

Universités

Autre organisme public national

Union des groupements d'achats publics (UGAP)

Agence Nationale pour l'emploi (A.N.P.E)

Autorité indépendante des marchés financiers

Caisse Nationale des Allocations Familiales (CNAF)

Caisse Nationale d'Assurance Maladie des Travailleurs Salariés (CNAMS)

Caisse Nationale d'Assurance-Vieillesse des Travailleurs Salariés (CNAVTS)

KROATIA

1. Kroatian parlamentti
2. Kroatian tasavallan presidentti
3. Kroatian tasavallan presidentin kanslia
4. Kroatian tasavallan presidentin kanslia virkakauden päätyttyä
5. Kroatian tasavallan hallitus
6. Kroatian tasavallan hallituksen virastot
7. Talousministeriö
8. Aluekehityksestä ja EU:n varojen käytöstä vastaava ministeriö

9. Valtiovarainministeriö
10. Puolustusministeriö
11. Ulko- ja Eurooppa-asioiden ministeriö
12. Sisäministeriö
13. Oikeusministeriö
14. Hallintoministeriö
15. Yrittäjyydestä ja käsityöläisammateista vastaava ministeriö
16. Työllisyysasioista ja eläkejärjestelmästä vastaava ministeriö
17. Merenkulku-, liikenne- ja infrastruktuuriministeriö
18. Maatalousministeriö
19. Matkailuministeriö
20. Ympäristöasioista ja luonnonsuojelusta vastaava ministeriö
21. Rakennus- ja aluesuunnitteluministeriö
22. Veteraaniasioista vastaava ministeriö
23. Sosiaalipolitiikasta ja nuorisoasioista vastaava ministeriö
24. Terveysministeriö
25. Tiede-, koulutus- ja urheiluministeriö
26. Kulttuuriministeriö
27. Valtionhallinnon organisaatiot
28. Maakunnalliset valtionhallintovirastot
29. Kroatian tasavallan perustuslakituomioistuin
30. Kroatian tasavallan korkein oikeus
31. Tuomioistuimet
32. Kroatian tuomarineuvosto
33. Oikeuskanslerin virasto
34. Kroatian valtion syyttäjäneuvosto
35. Oikeusasiamiehen toimistot
36. Julkisten hankintamenettelyjen valvontakomitea
37. Kroatian keskuspankki
38. Valtion virastot ja toimistot
39. Valtiontalouden tarkastusvirasto

ITALIA

Hankintaelimet:

1. Presidenza del Consiglio dei Ministri (ministerineuvoston kanslia)

2. Ministero degli Affari Esteri (ulkoministeriö)
3. Ministero dell'Interno (sisäministeriö)
4. Ministero della Giustizia e Uffici giudiziari (esclusi i giudici di pace) (oikeusministeriö ja tuomarien toimistot rauhantuomareita lukuun ottamatta)
5. Ministero della Difesa (puolustusministeriö)
6. Ministero dell'Economia e delle Finanze (talous- ja valtiovarainministeriö)
7. Ministero dello Sviluppo Economico (talouskehitysministeriö)
8. Ministero del Commercio internazionale (kansainvälisen kaupan ministeriö)
9. Ministero delle Comunicazioni (viestintäministeriö)
10. Ministero delle Politiche Agricole e Forestali (maa- ja metsätalouspolitiikasta vastaava ministeriö)
11. Ministero dell'Ambiente e Tutela del Territorio e del Mare (ympäristö-, maa- ja meriministeriö)
12. Ministero delle Infrastrutture (infrastruktuuriministeriö)
13. Ministero dei Trasporti (liikenneministeriö)
14. Ministero del Lavoro e delle politiche sociali e della Previdenza sociale (työ-, sosiaalipolitiikka- ja sosiaaliturvaministeriö)
15. Ministero della Solidarietà sociale (sosiaalisen yhteisvastuun ministeriö)
16. Ministero della Salute (terveysministeriö)
17. Ministero dell' Istruzione dell' università e della ricerca (opetus-, yliopisto- ja tutkimusministeriö)
18. Ministero per i Beni e le Attività culturali comprensivo delle sue articolazioni periferiche (kulttuuriperintö- ja kulttuuriministeriö ja sen alaiset yksiköt)

II. Muut kansalliset julkiset elimet:

CONSIP, Concessionaria Servizi Informatici Pubblici ([1])

KYPROS

1. Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο (presidentin kanslia ja edustustilat)
2. Γραφείο Συντονιστή Εναρμόνισης (yhdenmukaistamisesta vastaavan koordinaattorin toimisto)
3. Υπουργικό Συμβούλιο (ministerineuvosto)
4. Βουλή των Αντιπροσώπων (edustajainhuone)
5. Δικαστική Υπηρεσία (oikeuslaitos)
6. Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας (tasavallan lainvalvontayksikkö)
7. Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας (tasavallan tilintarkastusvirasto)
8. Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας (julkisen palvelun komissio)
9. Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας (opetusalan valvontaelin)
10. Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως (oikeusasiamiehen toimisto)
11. Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού (kilpailunsuojelukomissio)
12. Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (sisäisen tarkastuksen virasto)

13. Γραφείο Προγραμματισμού (suunnitteluvirasto)
14. Κύπρος - Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας (valtionkassa)
15. Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (tietosuojavaltuutetun toimisto)
16. Γραφείο Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων (valtiontukien valvontaviranomaisen toimisto)
17. Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (tarjousten arvioinnista vastaava elin)
18. Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (osuuskuntien valvonnasta ja kehittämisestä vastaava viranomainen)
19. Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων (pakolaishakemusten arviointielin)
20. Υπουργείο Άμυνας (puolustusministeriö)
21. Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (maatalous-, luonnonvara- ja ympäristöministeriö)
    1. Τμήμα Γεωργίας (maatalousosasto)
    2. Κτηνιατρικές Υπηρεσίες (eläinlääkintähallinto)
    3. Τμήμα Δασών (metsäosasto)
    4. Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (vesivarojen kehittämisestä vastaava osasto)
    5. Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης (geologian tutkimusosasto)
    6. Μετεωρολογική Υπηρεσία (meteorologinen palvelu)
    7. Τμήμα Αναδασμού (kiinteistöjärjestelyistä vastaava osasto)
    8. Υπηρεσία Μεταλλείων (kaivosvirasto)
    9. Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών (maatalouden tutkimuslaitos)
    10. Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών (kalastus- ja meritutkimusosasto)
22. Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (oikeusasioiden ja yleisen järjestyksen osasto):
    1. Αστυνομία (poliisi)
    2. Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου (palolaitos)
    3. Τμήμα Φυλακών (vankeinhoitolaitos)
23. Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (kauppa-, teollisuus- ja matkailuvirasto):
    1. Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη (yritysrekisteristä ja konkurssipesien hoidosta vastaava osasto)
24. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (työ- ja sosiaalivakuutusministeriö):
    1. Τμήμα Εργασίας (työvoimaosasto)
    2. Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (sosiaalivakuutusosasto)
    3. Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας (sosiaaliturvaosasto)
    4. Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου (Kyproksen tuottavuuskeskus)
    5. Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (Kyproksen ylempi hotellialan oppilaitos)
    6. Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ylempi teknillinen oppilaitos)
    7. Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας (työsuojelutarkastuksista vastaava osasto)

8. Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων (työmarkkinasuhteiden osasto)

25. Υπουργείο Εσωτερικών (sisäministeriö):
    1. Επαρχιακές Διοικήσεις (aluehallintovirastot)
    2. Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (kaupunkisuunnittelusta ja asuntorakentamisesta vastaava osasto)
    3. Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως (siviilirekisteri- ja maahanmuutto-osasto)
    4. Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας (kiinteistörekisteri- ja maanmittausosasto)
    5. Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών (lehdistö- ja tiedotustoimisto)
    6. Πολιτική Άμυνα (siviilipuolustus)
    7. Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεων Εκτοπισθέντων (siirtolaisten hoidosta ja kuntoutuksesta vastaava virasto)
    8. Υπηρεσία Ασύλου (turvapaikkavirasto)
26. Υπουργείο Εξωτερικών (ulkoministeriö)
27. Υπουργείο Οικονομικών (valtiovarainministeriö):
    1. Τελωνεία (tullit ja valmisteverotus)
    2. Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων (verohallinto-osasto)
    3. Στατιστική Υπηρεσία (tilastopalvelu)
    4. Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών (valtion hankinnoista ja tarvikkeista vastaava osasto)
    5. Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (julkishallinto- ja henkilöstöosasto)
    6. Κυβερνητικό Τυπογραφείο (valtion kirjapaino)
    7. Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής (tietotekniikkapalvelujen osasto)
28. Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (opetus- ja kulttuuriministeriö)
29. Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (viestintä- ja julkisten töiden ministeriö):
    1. Τμήμα Δημοσίων Έργων (julkisten töiden osasto)
    2. Τμήμα Αρχαιοτήτων (antiikkiesineiden osasto)
    3. Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας (siviili-ilmailuosasto)
    4. Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας (kauppamerenkulun osasto)
    5. Τμήμα Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (postipalveluosasto)
    6. Τμήμα Οδικών Μεταφορών (tieliikenneosasto)
    7. Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών (sähkömekaanisten palvelujen osasto)
    8. Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (sähköisen televiestinnän osasto)
30. Υπουργείο Υγείας (terveysministeriö):
    1. Φαρμακευτικές Υπηρεσίες (apteekkipalvelut)
    2. Γενικό Χημείο (yleinen laboratorio)
    3. Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας (sairaanhoitopalvelut ja julkiset terveydenhoitopalvelut)

4. Οδοντιατρικές Υπηρεσίες (hammashoitopalvelut)
5. Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας (mielenterveyspalvelut).

LATVIA

A. Ministrijas, īpašu ministru sekretariāti un to padotībā esošās iestādes (Ministeriöt, erityistoimeksiannoista huolehtivien ministerien sihteeristöt ja niiden alaisuudessa toimivat laitokset):

1. Aizsardzības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (puolustusministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
2. Ārlietu ministrija un tas padotībā esošās iestādes (ulkoministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
3. Ekonomikas ministrija un tās padotībā esošās iestādes (talousministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
4. Finanšu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (valtiovarainministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
5. Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (sisäministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
6. Izglītības un zinātnes ministrija un tās padotībā esošās iestādes (opetus- ja tiedeministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
7. Kultūras ministrija un tas padotībā esošās iestādes (kulttuuriministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
8. Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (hyvinvointiministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
9. Satiksmes ministrija un tās padotībā esošās iestādes (liikenneministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
10. Tieslietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes (oikeusministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
11. Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (terveysministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
12. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (ympäristönsuojelu- ja aluekehitysministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
13. Zemkopības ministrija un tās padotībā esošās iestādes (maatalousministeriö ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
14. Īpašu uzdevumu ministra sekretariāti un to padotībā esošās iestādes (erityistoimeksiannoista huolehtivat ministeriöt ja niiden alaisuudessa toimivat laitokset)

B. Citas valsts iestādes (muut valtion laitokset):

1. Augstākā tiesa (korkein oikeus)
2. Centrālā vēlēšanu komisija (keskusvaalilautakunta)
3. Finanšu un kapitāla tirgus komisija (rahoitus- ja pääomamarkkinoiden komissio)
4. Latvijas Banka (Lavian keskuspankki)

5. Prokuratūra un tās pārraudzībā esošās iestādes (yleinen syyttäjä ja sen valvonnassa olevat laitokset)
6. Saeimas un tās padotībā esošās iestādes (parlamentti ja sen alaisuudessa toimivat laitokset)
7. Satversmes tiesa (perustuslakituomioistuin)
8. Valsts kanceleja un tās pārraudzībā esošās iestādes (valtionkanslia ja sen valvonnassa olevat laitokset)
9. Valsts kontrole (tilintarkastusvirasto)
10. Valsts prezidenta kanceleja (presidentin kanslia)
11. Citas valsts iestādes, kuras nav ministriju padotībā (muut valtion laitokset, jotka eivät ole ministeriöiden alaisia):
    — Tiesībsarga birojs (oikeusasiamiehen toimisto)
    — Nacionālā radio un televīzijas padome (kansallinen yleisradioneuvosto)

LIETTUA

1. Prezidentūros kanceliarija (presidentin kanslia)
2. Seimo kanceliarija (parlamentin (Seimas) kanslia)

Seimui atskaitingos institucijos (parlamentille (Seimas) vastuussa olevat laitokset):

1. Lietuvos mokslo taryba (tiedeneuvosto)
2. Seimo kontrolierių įstaiga (parlamentin oikeusasiamiesten toimisto)
3. Valstybės kontrolė (kansallinen tilintarkastusvirasto)
4. Specialiųjų tyrimų tarnyba (erityinen tutkintavirasto)
5. Valstybės saugumo departamentas (valtion turvallisuudesta vastaava osasto)
6. Konkurencijos taryba (kilpailuneuvosto)
7. Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (kansanmurha- ja vastarintatutkimuskeskus)
8. Vertybinių popierių komisija (Liettuan arvopaperikomissio)
9. Ryšių reguliavimo tarnyba (viestintäalan sääntelyviranomainen)
10. Nacionalinė sveikatos taryba (kansallinen terveysviranomainen)
11. Etninės kultūros globos taryba (etnisen kulttuurin suojeluneuvosto)
12. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (tasa-arvovaltuutetun virasto)
13. Valstybinė kultūros paveldo komisija (kansallinen kulttuuriperintökomissio)
14. Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga (lasten oikeuksista vastaavan oikeusasiamiehen virasto)
15. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (valtiollinen energiavarojen hintasääntelykomissio)
16. Valstybinė lietuvių kalbos komisija (liettuan kielen valtiollinen komissio)
17. Vyriausioji rinkimų komisija (keskusvaalilautakunta)

18. Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (valtakunnallinen eettinen toimikunta) ja
19. Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba (lehdistöetiikan tarkastusvirasto)

3. Vyriausybės kanceliarija (hallituksen kanslia)

Vyriausybei atskaitingos institucijos (hallitukselle vastuussa olevat laitokset):

1. Ginklų fondas (aseistusrahasto)
2. Informacinės visuomenės plėtros komitetas (tietoyhteiskunnan kehittämiskomitea)
3. Kūno kultūros ir sporto departamentas (liikuntakasvatus- ja urheiluosasto)
4. Lietuvos archyvų departamentas (Liettuan arkistosta vastaava osasto)
5. Mokestinių ginčų komisija (verotukseen liittyviä riitoja käsittelevä komissio)
6. Statistikos departamentas (tilasto-osasto)
7. Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas (kansallisten vähemmistöjen ja ulkomailla asuvien liettualaisten asioita käsittelevä osasto)
8. Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba (valtion tupakan- ja alkoholinvalvontavirasto)
9. Viešųjų pirkimų tarnyba (julkisten hankintojen virasto)
10. Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija (ydinturvallisuudesta vastaava valtion tarkastusvirasto)
11. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (tietosuojasta vastaava valtion tarkastusvirasto)
12. Valstybinė lošimų priežiūros komisija (rahapelien valvontakomissio)
13. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (valtion elintarvike- ja eläinlääkintävirasto)
14. Vyriausioji administracinių ginčų komisija (ylin hallintoriitalautakunta)
15. Draudimo priežiūros komisija (vakuutusten valvontakomissio)
16. Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas (Liettuan valtion tiede- ja opintosäätiö)
17. Konstitucinis Teismas (perustuslakituomioistuin)
18. Lietuvos bankas (Liettuan keskuspankki)

4. Aplinkos ministerija (ympäristöministeriö)

Įstaigos prie Aplinkos ministerijos (ympäristöministeriön alaiset laitokset):

1. Generalinė miškų urėdija (valtion metsistä vastaava pääosasto)
2. Lietuvos geologijos tarnyba (Liettuan geologinen tutkimuslaitos)
3. Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba (Liettuan sää- ja hydrologiapalvelu)
4. Lietuvos standartizacijos departamentas (Liettuan standardivirasto)
5. Nacionalinis akreditacijos biuras (Liettuan kansallinen akkreditointivirasto)
6. Valstybinė metrologijos tarnyba (valtion metrologialaitos)
7. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba (suojelualueista vastaava valtion virasto)
8. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija (aluesuunnittelusta ja rakentamisesta vastaava valtion tarkastusvirasto)

5. Finansų ministerija (valtiovarainministeriö)

Įstaigos prie Finansų ministerijos (valtiovarainministeriön alaiset laitokset):

1. Muitinės departamentas (Liettuan tulli)
2. Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba (valtion asiakirjojen teknologisesta turvallisuudesta vastaava virasto)
3. Valstybinė mokesčių inspekcija (valtion verotarkastusvirasto)
4. Finansų ministerijos mokymo centras (valtiovarainministeriön koulutuskeskus)

6. Krašto apsaugos ministerija (puolustusministeriö)

Įstaigos prie Krašto apsaugos ministerijos (puolustusministeriön alaiset laitokset):

1. Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas (toinen tiedusteluosasto)
2. Centralizuota finansų ir turto tarnyba (rahoituksesta ja omaisuudesta vastaava keskusvirasto)
3. Karo prievolės administravimo tarnyba (puolustusvoimien rekrytointipalvelu)
4. Krašto apsaugos archyvas (puolustusvoimien arkisto)
5. Krizių valdymo centras (kriisinhallintakeskus)
6. Mobilizacijos departamentas (liikekannallepanosta vastaava osasto)
7. Ryšių ir informacinių sistemų tarnyba (viestintä- ja tietojärjestelmistä vastaava palvelu)
8. Infrastruktūros plėtros departamentas (infrastruktuurin kehittämisestä vastaava osasto)
9. Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras (siviilivastarintakeskus)
10. Lietuvos kariuomenė (Liettuan puolustusvoimat)
11. Krašto apsaugos sistemos kariniai vienetai ir tarnybos (puolustusvoimien sotilasyksiköt ja palveluyksiköt)

7. Kultūros ministerija (kulttuuriministeriö)

Įstaigos prie Kultūros ministerijos (kulttuuriministeriön alaiset laitokset):

1. Kultūros paveldo departamentas (Liettuan kulttuuriperinnöstä vastaava osasto)
2. Valstybinė kalbos inspekcija (valtion kielikomissio)

8. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (sosiaaliturva- ja työministeriö)

Įstaigos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (sosiaaliturva- ja työministeriön alaiset laitokset):

1. Garantinio fondo administracija (takuurahaston hallinto)
2. Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba (lasten oikeuksien suojelusta ja adoptioasioista vastaava valtion virasto)
3. Lietuvos darbo birža (Liettuan työnvälitys)
4. Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba (Liettuan työmarkkinoiden koulutusviranomainen)
5. Trišalės tarybos sekretoriatas (kolmikantaneuvoston sihteeristö)
6. Socialinių paslaugų priežiūros departamentas (sosiaalipalvelujen valvontaosasto)
7. Darbo inspekcija (työsuojelutarkastusvirasto)
8. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba (valtion sosiaalivakuutusrahastosta vastaava elin)

9. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba (toimintarajoitteiden ja työkyvyn määrittämisestä vastaava laitos)
10. Ginčų komisija (riitoja käsittelevä lautakunta)
11. Techninės pagalbos neįgaliesiems centras (vammaisten avuksi tarkoitetusta tekniikasta vastaava keskus)
12. Neįgaliųjų reikalų departamentas (vammaisasioista vastaava osasto)

9. Susisiekimo ministerija (liikenne- ja viestintäministeriö)

Įstaigos prie Susisiekimo ministerijos (liikenne- ja viestintäministeriön alaiset laitokset):

1. Lietuvos automobilių kelių direkcija (Liettuan tiehallinto)
2. Valstybinė geležinkelio inspekcija (rautateiden tarkastusvirasto)
3. Valstybinė kelių transporto inspekcija (maantieliikenteen tarkastusvirasto)
4. Pasienio kontrolės punktų direkcija (rajatarkastuspisteistä vastaava osasto)

10. Sveikatos apsaugos ministerija (terveysministeriö)

Įstaigos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (terveysministeriön alaiset laitokset):

1. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba (terveydenhuollon akkreditointivirasto)
2. Valstybinė ligonių kasa (valtion potilasrahasto)
3. Valstybinė medicininio audito inspekcija (terveydenhuollon tarkastusvirasto)
4. Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba (valtion lääkevalvontavirasto)
5. Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba (Liettuan rikostekninen psykiatrian ja narkologian laitos)
6. Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba (julkinen terveydenhuolto)
7. Farmacijos departamentas (farmasiaosasto)
8. Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras (terveysministeriön terveysuhkakeskus)
9. Lietuvos bioetikos komitetas (Liettuan bioeettinen komitea)
10. Radiacinės saugos centras (säteilyturvakeskus)

11. Švietimo ir mokslo ministerija (opetus- ja tiedeministeriö)

Įstaigos prie Švietimo ir mokslo ministerijos (opetus- ja tiedeministeriön alaiset laitokset):

1. Nacionalinis egzaminų centras (kansallinen tutkintokeskus)
2. Studijų kokybės vertinimo centras (korkeakoulutuksen laadunarviointikeskus)

12. Teisingumo ministerija (oikeusministeriö)

Įstaigos prie Teisingumo ministerijos (oikeusministeriön alaiset laitokset):

1. Kalėjimų departamentas (vankilalaitoksista vastaava osasto)
2. Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba (kansallinen kuluttajansuojalautakunta)
3. Europos teisės departamentas (Eurooppa-oikeudesta vastaava osasto)

13. Ūkio ministerija (talousministeriö)

Įstaigos prie Ūkio ministerijos (talousministeriön alaiset laitokset):

1. Įmonių bankroto valdymo departamentas (yritysten konkurssihallinnosta vastaava osasto)
2. Valstybinė energetikos inspekcija (energiantarkastusvirasto)
3. Valstybinė ne maisto produktų inspekcija (muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden tarkastusvirasto)
4. Valstybinis turizmo departamentas (matkailusta vastaava osasto)

14. Užsienio reikalų ministerija (ulkoministeriö):
    1. Diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos užsienyje bei atstovybės prie tarptautinių organizacijų (diplomaatti- ja konsuliedustustot sekä edustustot kansainvälisissä järjestöissä)
15. Vidaus reikalų ministerija (sisäministeriö):

    Įstaigos prie Vidaus reikalų ministerijos (sisäministeriön alaiset laitokset):

    1. Asmens dokumentų išrašymo centras (henkilöasiakirjoista vastaava keskus)
    2. Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (talousrikosten tutkintavirasto)
    3. Gyventojų registro tarnyba (asukasrekisteri)
    4. Policijos departamentas (poliisiosasto)
    5. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas (palo- ja pelastusosasto)
    6. Turto valdymo ir ūkio departamentas (omaisuudenhallinta- ja talousosasto)
    7. Vadovybės apsaugos departamentas (VIP-henkilöiden suojelusta vastaava osasto)
    8. Valstybės sienos apsaugos tarnyba (rajavartio-osasto)
    9. Valstybės tarnybos departamentas (julkishallinnon osasto)
    10. Informatikos ir ryšių departamentas (tietotekniikka- ja viestintäosasto)
    11. Migracijos departamentas (muuttoliikeosasto)
    12. Sveikatos priežiūros tarnyba (terveydenhuolto-osasto)
    13. Bendrasis pagalbos centras (hätätoimikeskus)
16. Žemės ūkio ministerija (maatalousministeriö)

    Įstaigos prie Žemės ūkio ministerijos (maatalousministeriön alaiset laitokset):

    1. Nacionalinė mokėjimo agentūra (valtion maksuvirasto)
    2. Nacionalinė žemės tarnyba (valtion maankäyttövirasto)
    3. Valstybinė augalų apsaugos tarnyba (valtion kasvinsuojeluvirasto)
    4. Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba (eläinjalostuksen valvontavirasto)
    5. Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba (valtion siemen- ja viljavirasto)
    6. Žuvininkystės departamentas (kalastusosasto)
17. Teismai (tuomioistuimet):
    1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Liettuan korkein oikeus)
    2. Lietuvos apeliacinis teismas (Liettuan muutoksenhakutuomioistuin)
    3. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Liettuan korkein hallinto-oikeus)

4. Apygardų teismai (läänien tuomioistuimet)
5. Apygardų administraciniai teismai (läänien hallintotuomioistuimet)
6. Apylinkių teismai (aluelliset tuomioistuimet)
7. Nacionalinė teismų administracija (kansallinen tuomioistuinhallinto) Generalinė prokuratūra (syyttäjänvirasto).

LUXEMBURG

1. Ministère des Affaires Étrangères et de l'Immigration: Direction de la Défense (Armée).
2. Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural: Administration des Services Techniques de l'Agriculture.
3. Ministère de l'Éducation nationale et de la Formation professionnelle: Lycée d'Enseignement Secondaire et d'Enseignement Secondaire Technique.
4. Ministère de l'Environnement: Administration de l'Environnement.
5. Ministère de la Famille et de l'Intégration: Maisons de retraite.
6. Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative: Service Central des Imprimés et des Fournitures de l'État – Centre des Technologies de l'informatique de l'État.
7. Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire: Police Grand-Ducale Luxembourg – Inspection générale de Police.
8. Ministère de la Justice: Établissements Pénitentiaires.
9. Ministère de la Santé: Centre hospitalier neuropsychiatrique.
10. Ministère des Travaux publics: Bâtiments Publics – Ponts et Chaussées.

UNKARI

1. Nemzeti Erőforrás Minisztérium (luonnonvaraministeriö)
2. Vidékfejlesztési Minisztérium (maaseudun kehittämisestä vastaava ministeriö)
3. Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (kansallisesta kehityksestä vastaava ministeriö)
4. Honvédelmi Minisztérium (puolustusministeriö)
5. Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (julkishallinnosta ja oikeusasioista vastaava ministeriö)
6. Nemzetgazdasági Minisztérium (kansantaloudesta vastaava ministeriö)
7. Külügyminisztérium (ulkoministeriö)
8. Miniszterelnöki Hivatal (pääministerin kanslia)
9. Belügyminisztérium (sisäministeriö)
10. Központi Szolgáltatási Főigazgatóság (keskeisten palvelujen pääosasto)

MALTA

1. Uffiċċju tal-Prim Ministru (pääministerin kanslia)
2. Ministeru għall-Familja u Solidarjeta' Soċjali (perheasioista ja sosiaalisesta yhteisvastuusta vastaava ministeriö)

3. Ministeru ta’ l-Edukazzjoni Zghazagh u Impjieg (opetuksesta, nuorisoasioista ja työllisyydestä vastaava ministeriö)
4. Ministeru tal-Finanzi (valtiovarainministeriö)
5. Ministeru tar-Riżorsi u l-Infrastruttura (resursseista ja infrastruktuurista vastaava ministeriö)
6. Ministeru tat-Turiżmu u Kultura (matkailusta ja kulttuurista vastaava ministeriö)
7. Ministeru tal-Ġustizzja u l-Intern (oikeus- ja sisäministeriö)
8. Ministeru għall-Affarijiet Rurali u l-Ambjent (maaseutuasioista ja ympäristöstä vastaava ministeriö)
9. Ministeru għal Għawdex (Gozosta vastaava ministeriö)
10. Ministeru tas-Saħħa, l-Anzjani u Kura fil-Kommunita’ (terveydestä, vanhustenhuollosta ja avohuollosta vastaava ministeriö)
11. Ministeru ta’ l-Affarijiet Barranin (ulkoministeriö)
12. Ministeru għall-Investimenti, Industrija u Teknologija ta’ Informazzjoni (investoinneista, teollisuudesta ja tietoteknologiasta vastaava ministeriö)
13. Ministeru għall-Kompetittivà u Komunikazzjoni (kilpailukyky- ja viestintäministeriö)
14. Ministeru għall-Iżvilupp Urban u Toroq (kaupunkikehityksestä ja tiestöstä vastaava ministeriö)
15. L-Uffiċċju tal-President (presidentin kanslia)
16. Uffiċċju ta 'l-iskrivan tal-Kamra tad-Deputati (edustajainhuoneen kirjurin kanslia)

ALANKOMAAT

1. Ministerie van Algemene Zaken (yleisten asioiden ministeriö)
   — Bestuursdepartement (hallinto-osasto)
   — Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (hallituksen politiikan neuvoa-antava toimikunta)
   — Rijksvoorlichtingsdienst (valtion tiedotusosasto)
2. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (sisäministeriö):
   — Bestuursdepartement (hallinto-osasto)
   — Centrale Archiefselectiedienst (CAS) (keskusarkistopalvelu)
   — Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) (tiedustelu- ja turvallisuuspalvelu)
   — Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR) (henkilötieto- ja matkustusasiakirjatoimisto)
   — Agentschap Korps Landelijke Politiediensten (kansallinen poliisivirasto)
3. Ministerie van Buitenlandse Zaken (ulkoministeriö):
   — Directoraat-generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC) (aluepolitiikan ja konsuliasioiden pääosasto)
   — Directoraat-generaal Politieke Zaken (DGPZ) (poliittisten asioiden pääosasto)
   — Directoraat-generaal Internationale Samenwerking (DGIS) (kansainvälisen yhteistyön pääosasto)
   — Directoraat-generaal Europese Samenwerking (DGES) (eurooppalaisen yhteistyön pääosasto)
   — Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden (CBI) (kehitysmaista tapahtuvan tuonnin edistämiskeskus)

— Centrale diensten ressorterend onder S/PlvS (pääsihteerin ja apulaispääsihteerin vastuulle kuuluvat tukipalvelut)

— Buitenlandse Posten (ieder afzonderlijk) (ulkomaanedustustot)

4. Ministerie van Defensie (puolustusministeriö):

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Commando Diensten Centra (CDC) (huolto- ja tukipalvelujen esikunta)

— Defensie Telematica Organisatie (DTO) (puolustusvoimien telematiikkalaitos)

— Centrale directie van de Defensie Vastgoed Dienst (puolustusvoimien kiinteistöpalvelu, keskusosasto)

— De afzonderlijke regionale directies van de Defensie Vastgoed Dienst (puolustusvoimien kiinteistöpalvelu, alueelliset osastot)

— Defensie Materieel Organisatie (DMO) (puolustusvoimien materiaalilaitos)

— Landelijk Bevoorradingsbedrijf van de Defensie Materieel Organisatie (puolustusvoimien materiaalilaitoksen hankintatoimisto)

— Logistiek Centrum van de Defensie Materieel Organisatie (puolustusvoimien materiaalilaitoksen logistiikkakeskus)

— Marinebedrijf van de Defensie Materieel Organisatie (puolustusvoimien materiaalilaitoksen merikaluston huoltokeskus)

— Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO) (puolustusvoimien polttoaineputkistosta vastaava laitos)

5. Ministerie van Economische Zaken (talousministeriö):

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Centraal Planbureau (CPB) (talouspoliittinen suunnitteluvirasto)

— Bureau voor de Industriële Eigendom (BIE) (teollisoikeuksien virasto)

— SenterNovem (kestävästä innovoinnista vastaava virasto)

— Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) (kaivostoiminnan valvontavirasto)

— Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) (Alankomaiden kilpailuviranomainen)

— Economische Voorlichtingsdienst (EVD) (Alankomaiden ulkomaankaupan tiedotustoimisto)

— Agentschap Telecom (televiestintävirasto)

— Kenniscentrum Professioneel & Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers (PIANOo) (ammattimaiset ja innovatiiviset hankintakäytännöt, hankintaviranomaisten verkosto)

— Octrooicentrum Nederland (Alankomaiden patenttivirasto)

6. Ministerie van Financiën (valtiovarainministeriö)

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Belastingdienst Automatiseringscentrum (vero- ja tullihallinnon tietokone- ja ohjelmistokeskus)

— Belastingdienst (vero- ja tullihallinto)

— de afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen (tulli- ja verohallinnon eri jaostot eri puolilla Alankomaita)

— Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (incl. Economische Controle dienst (ECD)) (verotieto- ja verotutkintayksikkö, mukaan lukien taloustutkintayksikkö)

— Belastingdienst Opleidingen (vero- ja tullihallinnon koulutuskeskus)

— Dienst der Domeinen (valtion omaisuuden hoitoyksikkö)

7. Ministerie van Justitie (oikeusministeriö):

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Dienst Justitiële Inrichtingen (vankeinhoitolaitos)

— Raad voor de Kinderbescherming (lasten huollosta ja suojelusta vastaava virasto)

— Centraal Justitie Incasso Bureau (keskusperintätoimisto)

— Openbaar Ministerie (yleisen syyttäjän virasto)

— Immigratie en Naturalisatiedienst (maahanmuutto- ja kansalaisuusyksikkö)

— Nederlands Forensisch Instituut (Alankomaiden rikostutkinnan laitos)

8. Ministerie Van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (maataloudesta, luonnosta ja elintarvikkeiden laadusta vastaava ministeriö):

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Dienst Regelingen (DR) (lainsäädännön täytäntöönpanosta vastaava kansallinen yksikkö (virasto))

— Agentschap Plantenziektenkundige Dienst (PD) (kasvinsuojelusta vastaava yksikkö (virasto)

— Algemene Inspectiedienst (AID) (yleinen tarkastusyksikkö)

— Dienst Landelijk Gebied (DLG) (maaseudun kestävästä kehityksestä vastaava valtion yksikkö)

— Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) (elintarvikkeiden ja kulutustavaroiden turvallisuudesta vastaava viranomainen)

9. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (opetus-, kulttuuri- ja tiedeministeriö):

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Inspectie van het Onderwijs (opetusalan tarkastuslaitos)

— Erfgoedinspectie (kulttuuri- ja muun perinnön tarkastuslaitos)

— Centrale Financiën Instellingen (laitosten keskusrahoitusvirasto)

— Nationaal Archief (kansallisarkisto)

— Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid (tiede- ja teknologiapolitiikan neuvoa-antava toimikunta)

— Onderwijsraad (opetusneuvosto)

— Raad voor Cultuur (kulttuurineuvosto)

10. Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (sosiaali- ja työllisyysministeriö):

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Inspectie Werk en Inkomen (työllisyyden ja ansiotulojen tarkastuslaitos)

— Agentschap SZW (SZW-virasto)

11. Ministerie Van Verkeer en Waterstaat (liikenteestä, julkisista töistä ja vesihuollosta vastaava ministeriö):

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Directoraat-Generaal Transport en Luchtvaart (liikenteen ja siviili-ilmailun pääosasto)

— Directoraat-generaal Personenvervoer (henkilöliikenteen pääosasto)

— Directoraat-generaal Water (vesihuollon pääosasto)

— Centrale diensten (keskuspalvelut)

— Shared services Organisatie Verkeer en Watersaat (yhteisten palvelujen laitos; liikenne ja vesihuolto) (uusi laitos)

— Koninklijke Nederlandse Meteorologisch Instituut KNMI (Alankomaiden kuninkaallinen ilmatieteen laitos)

— Rijkswaterstaat, Bestuur (julkiset työt ja vesihuolto, hallinto-osasto)

— De afzonderlijke regionale Diensten van Rijkswaterstaat (tie- ja vesirakennuslaitoksen erilliset alueyksiköt)

— De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat (julkisten töiden ja vesihuollon osaston erityisyksiköt)

— Adviesdienst Geo-Informatie en ICT (paikkatietojen sekä tieto- ja viestintäteknologian neuvoa-antava toimikunta)

— Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV) (liikenteen ja kuljetuksen neuvoa-antava toimikunta)

— Bouwdienst (rakennuspalvelu)

— Rijksinstituut voor Kust en Zee (RIKZ) (rannikko- ja merialueista vastaava kansallinen laitos)

— Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA) (makeasta vedestä ja vedenkäsittelystä vastaava kansallinen laitos)

— Toezichthouder Beheer Eenheid Lucht (hallintoyksikkö ”Ilma”)

— Toezichthouder Beheer Eenheid Water (hallintoyksikkö ”Vesi”)

— Toezichthouder Beheer Eenheid Land (hallintoyksikkö ”Maaperä”)

12. Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (asuntoasioista, alueidenkäytön suunnittelusta ja ympäristöasioista vastaava ministeriö)

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie (asunto- ja kunta-asioista sekä integraatiosta vastaava pääosasto)

— Directoraat-generaal Ruimte (alueidenkäytön suunnittelupolitiikasta vastaava pääosasto)

— Directoraat-general Milieubeheer (ympäristönsuojelun pääosasto)

— Rijksgebouwendienst (valtion kiinteistölaitos)

— VROM Inspectie (VROM-tarkastuslaitos)

13. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (terveys-, hyvinvointi- ja urheiluministeriö):

— Bestuursdepartement (hallinto-osasto)

— Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken (terveydensuojelun, elintarviketurvallisuuden ja eläinlääkinnän tarkastuslaitos)

— Inspectie Gezondheidszorg (terveydenhuollon tarkastuslaitos)

— Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming (nuorisopalvelujen ja nuorten suojelun tarkastuslaitos)

— Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (kansanterveyden ja ympäristön kansallinen laitos)

— Sociaal en Cultureel Planbureau (sosiaali- ja kulttuurialan suunnitteluvirasto)

— Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (lääkkeiden arviointilautakunnan toimisto)

14. Tweede Kamer der Staten-Generaal (parlamentin alahuone)
15. Eerste Kamer der Staten-Generaal (parlamentin ylähuone)
16. Raad van State (ylin hallintotuomioistuin)
17. Algemene Rekenkamer (Alankomaiden tilintarkastusvirasto)
18. Nationale Ombudsman (kansallinen oikeusasiamies)
19. Kanselarij der Nederlandse Orden (Alankomaiden ritarikunnan kanslia)
20. Kabinet der Koningin (kuningattaren kabinetti)
21. Raad voor de Rechtspraak en de Rechtbanken (oikeusneuvosto ja tuomioistuimet)

ITÄVALTA

A/ Tämänhetkiset yksiköt:

1. Bundeskanzleramt (liittokanslerin virasto)
2. Bundesministerium für Europäische und Internationale Angelegenheiten (Eurooppa-asioista ja kansainvälisistä asioista vastaava liittovaltion ministeriö)
3. Bundesministerium der Finanzen (liittovaltion valtiovarainministeriö)
4. Bundesministerium für Gesundheit (liittovaltion terveysministeriö)
5. Bundesministerium für Inneres (liittovaltion sisäasiainministeriö)
6. Bundesministerium für Justiz (liittovaltion oikeusministeriö)
7. Bundesministerium für Landesverteidigung und Sport (liittovaltion puolustus- ja urheiluministeriö)
8. Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft (maa- ja metsätaloudesta, ympäristöstä ja vesihuollosta vastaava liittovaltion ministeriö)
9. Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz (työllisyydestä, sosiaaliasioista ja kuluttajansuojasta vastaava liittovaltion ministeriö)
10. Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur (opetuksesta, taiteesta ja kulttuurista vastaava liittovaltion ministeriö)
11. Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie (liikenteestä, innovoinnista ja teknologiasta vastaava liittovaltion ministeriö)
12. Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend (talous-, perhe- ja nuorisoasioista vastaava liittovaltion ministeriö)
13. Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung (liittovaltion tiede- ja tutkimusministeriö)

14. Bundesamt für Eich- und Vermessungswesen (kalibrointi- ja mittaustekniikasta vastaava liittovaltion virasto)
15. Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H (Itävallan tutkimus- ja testauskeskus Arsenal GmbH)
16. Bundesanstalt für Verkehr (liittovaltion liikennevirasto)
17. Bundesbeschaffung G.m.b.H (liittovaltion julkisista hankinnoista vastaava osakeyhtiö)
18. Bundesrechenzentrum G.m.b.H (liittovaltion tietojenkäsittelykeskus (osakeyhtiömuotoinen))

B/ Kaikki muut keskushallinnon viranomaiset mukaan lukien niiden alueelliset ja paikalliset yksiköt edellyttäen, että niillä ei ole teollista tai kaupallista toimintaa.

PUOLA

1. Kancelaria Prezydenta RP (presidentin kanslia)
2. Kancelaria Sejmu RP (parlamentin alahuoneen (Sejm) kanslia)
3. Kancelaria Senatu RP (senaatin kanslia)
4. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów (pääministerin kanslia)
5. Sąd Najwyższy (korkein oikeus)
6. Naczelny Sąd Administracyjny (korkein hallinto-oikeus)
7. Trybunat Konstytucyjny (perustuslakituomioistuin)
8. Najwyższa Izba Kontroli (korkein tarkastuskamari)
9. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich (ihmisoikeusasiamiehen toimisto)
10. Biuro Rzecznika Praw Dziecka (lapsiasiavaltuutetun toimisto)
11. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (työllisyys- ja sosiaalipolitiikan ministeriö)
12. Ministerstwo Finansów (valtiovarainministeriö)
13. Ministerstwo Gospodarki (talousministeriö)
14. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (aluekehitysministeriö)
15. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (kulttuurista ja kansallisperinnöstä vastaava ministeriö)
16. Ministerstwo Edukacji Narodowej (opetusministeriö)
17. Ministerstwo Obrony Narodowej (puolustusministeriö)
18. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (maatalous- ja aluekehitysministeriö)
19. Ministerstwo Skarbu Państwa (valtiokonttori)
20. Ministerstwo Sprawiedliwości (oikeusministeriö)
21. Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (liikenteestä, rakennusalasta ja meritaloudesta vastaava ministeriö)
22. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (tiede- ja korkeakoulutusministeriö)
23. Ministerstwo Środowiska (ympäristöministeriö)
24. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (sisäministeriö)

25. Ministrestwo Administracji i Cyfryzacji (hallinto- ja digitalisointiministeriö)
26. Ministerstwo Spraw Zagranicznych (ulkoministeriö)
27. Ministerstwo Zdrowia (terveysministeriö)
28. Ministerstwo Sportu i Turystyki (urheilu- ja matkailuministeriö)
29. Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej (Puolan tasavallan patenttivirasto)
30. Urząd Regulacji Energetyki (Puolan energiasääntelyviranomainen)
31. Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (sotaveteraanien ja sorron uhrien toimisto)
32. Urząd Transportu Kolejowego (rautatievirasto)
33. Urząd do Spraw Cudzoziemców (ulkomaalaisvirasto)
34. Urząd Zamówień Publicznych (julkisten hankintojen virasto)
35. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (kilpailu- ja kuluttajansuojavirasto)
36. Urząd Lotnictwa Cywilnego (siviili-ilmailuvirasto)
37. Urząd Komunikacji Elektronicznej (sähköisen viestinnän virasto)
38. Wyższy Urząd Górniczy (valtion kaivosviranomainen)
39. Główny Urząd Miar (mittatekniikan keskusvirasto)
40. Główny Urząd Geodezji i Kartografii (geodesian ja kartografian keskusvirasto)
41. Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (rakennusvalvonnan keskusvirasto)
42. Główny Urząd Statystyczny (tilastovirasto)
43. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (kansallinen yleisradioneuvosto)
44. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych (henkilötietojen suojan ylitarkastaja)
45. Państwowa Komisja Wyborcza (keskusvaalilautakunta)
46. Państwowa Inspekcja Pracy (kansallinen työsuojelutarkastusvirasto)
47. Rządowe Centrum Legislacji (valtion lainsäädäntökeskus)
48. Narodowy Fundusz Zdrowia (kansallinen sairausvakuutuskassa)
49. Polska Akademia Nauk (Puolan tiedeakatemia)
50. Polskie Centrum Akredytacji (Puolan akkreditointikeskus)
51. Polskie Centrum Badań i Certyfikacji (Puolan testaus- ja sertifiointikeskus)
52. Polski Komitet Normalizacyjny (Puolan standardisointikomitea)
53. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (sosiaaliturvalaitos)
54. Komisja Nadzoru Finansowego (Puolan finanssivalvontaviranomainen)
55. Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych (valtionarkiston keskustoimisto)
56. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (maatalouden sosiaalivakuutuskassa)
57. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (kansallisten teiden ja moottoriteiden pääosasto)
58. Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa (kasvien ja siementen suojelun tarkastuksen keskustarkastuslaitos)

59. Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej (valtion palo- ja pelastustoimen päätoimipaikka)
60. Komenda Główna Policji (Puolan kansallinen poliisi)
61. Komenda Główna Straży Granicxnej (rajavartiolaitoksen johtokeskus)
62. Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (maatalous- ja elintarviketuotteiden kaupallisen laadun keskustarkastuslaitos)
63. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (ympäristönsuojelun keskustarkastuslaitos)
64. Główny Inspektorat Transportu Drogowego (tieliikenteen keskustarkastuslaitos)
65. Główny Inspektorat Farmaceutyczny (lääkealan keskustarkastuslaitos)
66. Główny Inspektorat Sanitarny (hygienia-alan keskustarkastuslaitos)
67. Główny Inspektorat Weterynarii (eläinlääkintäalan keskustarkastuslaitos)
68. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego (sisäisen turvallisuuden virasto)
69. Agencja Wywiadu (ulkomaantiedustelusta vastaava virasto)
70. Agencja Mienia Wojskowego (sotilasomaisuuden virasto)
71. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (maatalouden jälleenrakennus- ja nykyaikaistamisvirasto)
72. Agencja Rynku Rolnego (maatalousmarkkinavirasto)
73. Agencja Nieruchomości Rolnych (maatalousomaisuuden virasto)
74. Państwowa Agencja Atomistyki (kansallinen atomienergiavirasto)
75. Narodowy Bank Polski (Puolan keskuspankki)
76. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (ympäristönsuojelun ja vesihuollon kansallinen rahasto)
77. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (vammaisten kansallinen kuntoutusrahasto)
78. Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu (Puolan kansallisen muistiperinnön instituutti – Puolan kansaa vastaan tehtyjen rikosten syytekomissio)

PORTUGALI

1. Presidência do Conselho de Ministros (ministerineuvoston kanslia)
2. Ministério das Finanças (valtiovarainministeriö)
3. Ministério da Defesa Nacional (puolustusministeriö)
4. Ministério dos Negócios Estrangeiros e das Comunidades Portuguesas (ulkoasiain ja portugalilaisyhteisöjen ministeriö)
5. Ministério da Administração Interna (sisäministeriö)
6. Ministério da Justiça (oikeusministeriö)
7. Ministério da Economia (talousministeriö)
8. Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas (maatalous- ja kalastusasiain sekä maaseudun kehittämisen ministeriö)
9. Ministério da Educação (opetusministeriö)
10. Ministério da Ciência e do Ensino Superior (tieteen ja korkea-asteen koulutuksen ministeriö)

11. Ministério da Cultura (kulttuuriministeriö)
12. Ministério da Saúde (terveysministeriö)
13. Ministério do Trabalho e da Solidariedade Social (työllisyysasioista ja sosiaalisesta yhteisvastuusta vastaava ministeriö)
14. Ministério das Obras Públicas, Transportes e Habitação (julkisista töistä, liikenteestä ja asuntoasioista vastaava ministeriö)
15. Ministério das Cidades, Ordenamento do Território e Ambiente (kaupungeista, alueidenkäytön suunnittelusta ja ympäristöstä vastaava ministeriö)
16. Ministério para a Qualificação e o Emprego (pätevyysasioista ja työllisyydestä vastaava ministeriö)
17. Presidença da Republica (tasavallan presidentti)
18. Tribunal Constitucional (perustuslakituomioistuin)
19. Tribunal de Contas (tilintarkastustuomioistuin)
20. Provedoria de Justiça (oikeusasiamies)

ROMANIA

1. Administrația Prezidențială (presidentin kanslia)
2. Senatul României (Romanian senaatti)
3. Camera Deputaților (edustajainhuone)
4. Inalta Curte de Casație și Justiție (korkein oikeus)
5. Curtea Constituțională (perustuslakituomioistuin)
6. Consiliul Legislativ (lakiasäätävä neuvosto)
7. Curtea de Conturi (tilintarkastusvirasto)
8. Consiliul Superior al Magistraturii (ylin tuomarineuvosto)
9. Parchetul de pe lângă Inalta Curte de Casație și Justiție (korkeimman oikeuden yhteydessä toimiva syyttäjänvirasto)
10. Secretariatul General al Guvernului (hallituksen pääsihteeristö)
11. Cancelaria primului ministru (pääministerin kanslia)
12. Ministerul Afacerilor Externe (ulkoministeriö)
13. Ministerul Economiei și Finanțelor (talous- ja valtiovarainministeriö)
14. Ministerul Justiției (oikeusministeriö)
15. Ministerul Apărării (puolustusministeriö)
16. Ministerul Internelor și Reformei Administrative (sisä- ja hallintouudistusministeriö)
17. Ministerul Muncii, Familiei şi Egalităţii de Şanse (työvoimasta ja yhtäläisistä mahdollisuuksista vastaava ministeriö)
18. Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale (pk-yrityksistä, kaupankäynnistä, matkailusta ja vapaista ammateista vastaava ministeriö)
19. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaava ministeriö)
20. Ministerul Transporturilor (liikenneministeriö)

21. Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței (kehityksestä, julkisista töistä ja asuntoasioista vastaava ministeriö)
22. Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului (opetuksesta, tutkimuksesta ja nuorisoasioista vastaava ministeriö)
23. Ministerul Sănătății Publice (kansanterveysministeriö)
24. Ministerul Culturii și Cultelor (kulttuuri- ja uskontoasiain ministeriö)
25. Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației (viestinnän ja tietotekniikan ministeriö)
26. Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile (ympäristöstä ja kestävästä kehityksestä vastaava ministeriö)
27. Serviciul Român de Informații (Romanian tiedustelupalvelu)
28. Serviciul Român de Informații Externe (Romanian ulkomaantiedustelupalvelu)
29. Serviciul de Protecție și Pază (suojelu- ja vartiointipalvelu)
30. Serviciul de Telecomunicații Speciale (erityisteleviestintäpalvelu)
31. Consiliul Național al Audiovizualului (kansallinen audiovisuaalineuvosto)
32. Direcția Națională Anticorupție (kansallinen korruptiontorjuntavirasto)
33. Inspectoratul General de Poliție (keskuspoliisipiiri)
34. Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (kansallinen julkisten hankintojen sääntely- ja valvontaviranomainen)
35. Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC) (yleishyödyllisten palveluiden sääntelystä vastaava kansallinen viranomainen)
36. Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor (terveys- ja eläinlääkintä- sekä elintarviketurvallisuusasioista vastaava kansallinen viranomainen)
37. Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor (kansallinen kuluttajansuojaviranomainen)
38. Autoritatea Navală Română (Romanian merenkulkuviranomainen)
39. Autoritatea Feroviară Română (Romanian rautatieviranomainen)
40. Autoritatea Rutieră Română (Romanian tieviranomainen)
41. Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (lasten oikeuksien suojelusta ja adoptiosta vastaava kansallinen viranomainen)
42. Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap (vammaisasioista vastaava kansallinen viranomainen)
43. Autoritatea Națională pentru Tineret (nuorisoasioista vastaava kansallinen viranomainen)
44. Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifica (tieteellisestä tutkimuksesta vastaava kansallinen viranomainen)
45. Autoritatea Națională pentru Comunicații (viestintäasioista vastaava kansallinen viranomainen)
46. Autoritatea Națională pentru Serviciile Societății Informaționale (tietoyhteiskunnan palveluista vastaava kansallinen viranomainen)
47. Autoritatea Electorală Permanentă (pysyvä vaaliviranomainen)
48. Agenția pentru Strategii Guvernamentale (valtion strategiavirasto)
49. Agenția Națională a Medicamentului (kansallinen lääkevirasto)
50. Agenția Națională pentru Sport (kansallinen urheiluvirasto)

51. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (kansallinen työvoimavirasto)
52. Agenția Națională de Reglementare în Domeniul Energiei (sähköenergian sääntelystä vastaava kansallinen viranomainen)
53. Agenția Română pentru Conservarea Energiei (Romanian energiansäästövirasto)
54. Agenția Națională pentru Resurse Minerale (mineraalivaroista vastaava kansallinen viranomainen)
55. Agenția Română pentru Investiții Străine (ulkomaisista sijoituksista vastaava Romanian virasto)
56. Agenția Națională a Funcționarilor Publici (kansallinen virkamiesvirasto)
57. Agenția Națională de Administrare Fiscală (kansallinen verohallintovirasto)

SLOVENIA

1. Predsednik Republike Slovenije (Slovenian tasavallan presidentti)
2. Državni zbor (kansalliskokous)
3. Državni svet (kansallisneuvosto)
4. Varuh človekovih pravic (oikeusasiamies)
5. Ustavno sodišče (perustuslakituomioistuin)
6. Računsko sodišče (tilintarkastusvirasto)
7. Državna revizijska komisija (kansallinen tarkastelukomissio)
8. Slovenska akademija znanosti in umetnosti (Slovenian tiede- ja taideakatemia)
9. Vladne službe (viranomaispalvelut)
10. Ministrstvo za Finance (valtiovarainministeriö)
11. Ministrstvo za notranje zadeve (sisäministeriö)
12. Ministrstvo za zunanje zadeve (ulkoministeriö)
13. Ministrstvo za obrambo (puolustusministeriö)
14. Ministrstvo za pravosodje (oikeusministeriö)
15. Ministrstvo za gospodarstvo (talousministeriö)
16. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (maa- ja metsätaloudesta ja elintarvikealasta vastaava ministeriö)
17. Ministrstvo za promet (liikenneministeriö)
18. Ministrstvo za okolje, prostor in energijo (ympäristöstä, alueidenkäytön suunnittelusta ja energiasta vastaava ministeriö)
19. Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (työ-, perhe- ja sosiaaliministeriö)
20. Ministrstvo za zdravje (terveysministeriö)
21. Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (korkeakoulutus-, tiede- ja teknologiaministeriö)
22. Ministrstvo za kulturo (kulttuuriministeriö)
23. Ministrstvo za javno upravo (julkishallinnosta vastaava ministeriö)
24. Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Slovenian tasavallan korkein oikeus)
25. Višja sodišča (ylemmät tuomioistuimet)

26. Okrožna sodišča (aluetuomioistuimet)
27. Okrajna sodišča (paikallistuomioistuimet)
28. Vrhovno tožilstvo Republike Slovenije (Slovenian tasavallan ylin syyttäjä)
29. Okrožna državna tožilstva (piirisyyttäjän virastot)
30. Družbeni pravobranilec Republike Slovenije (Slovenian tasavallan sosiaaliasioiden valtuutettu)
31. Državno pravobranilstvo Republike Slovenije (Slovenian tasavallan valtionsyyttäjälaitos)
32. Upravno sodišče Republike Slovenije (Slovenian tasavallan hallintotuomioistuin)
33. Senat za prekrške Republike Slovenije (vähäisiä rikkomuksia käsittelevä Slovenian tasavallan jaosto)
34. Višje delovno in socialno sodišče v Ljubljani (ylempi työ- ja sosiaalituomioistuin)
35. Delovna sodišča (työtuomioistuimet)
36. Upravne enote (paikalliset hallintoyksiköt)

SLOVAKIA

Hallituksen ja valtionhallintoon kuuluvien viranomaisten toiminnan rakenteesta annetussa säädöksessä nro 575/2001 (lakikokoelma) tarkoitetut ministeriöt ja muut valtionhallintoon kuuluvat viranomaiset, sellaisessa muodossa kuin ne esitetään myöhemmissä tarkistuksissa:

1. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan talousministeriö)
2. Ministerstvo financií Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan valtiovarainministeriö)
3. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (liikenteestä, rakennusalasta ja aluekehityksestä vastaava Slovakian tasavallan ministeriö)
4. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (maataloudesta ja maaseudun kehittämisestä vastaava Slovakian tasavallan ministeriö)
5. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan sisäministeriö)
6. Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan puolustusministeriö)
7. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan oikeusministeriö)
8. Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan ulkoministeriö)
9. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan työ-, sosiaali- ja perheministeriö)
10. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan ympäristöministeriö)
11. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (Slovakian opetus-, tiede-, tutkimus- ja urheiluministeriö)
12. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan kulttuuriministeriö)
13. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan terveyspalveluministeriö)
14. Úrad vlády Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan valtioneuvoston kanslia)
15. Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan antimonopolivirasto)
16. Štatistický úrad Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan tilastovirasto)

17. Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan geodesia-, kartografia- ja maarekisterilaitos)
18. Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (Slovakian standardointi-, metrologia- ja testausvirasto)
19. Úrad pre verejné obstarávanie (julkisista hankinnoista vastaava virasto)
20. Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (teollisoikeuksista vastaava Slovakian tasavallan virasto)
21. Národný bezpečnostný úrad (kansallinen turvallisuusviranomainen)
22. Kancelária Prezidenta Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan presidentin kanslia)
23. Národná rada Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan kansallisneuvosto)
24. Ústavný súd Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan perustuslakituomioistuin)
25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan korkein oikeus)
26. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan yleinen syyttäjä)
27. Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan valtiontalouden ylin tilintarkastusvirasto)
28. Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan televiestintävirasto)
29. Poštový úrad (postialan sääntelyvirasto)
30. Úrad na ochranu osobných údajov (tietosuojavirasto)
31. Kancelária verejného ochrancu práv (oikeusasiamiehen toimisto)
32. Úrad pre finančný trh (finanssimarkkinoista vastaava virasto)

SUOMI

1. Oikeuskanslerinvirasto – Justitiekanslersämbetet
2. Liikenne- ja viestintäministeriö – Kommunikationsministeriet:
    1. Viestintävirasto – Kommunikationsverket
3. Maa- ja metsätalousministeriö – Jord- och skogsbruksministeriet:
    1. Elintarviketurvallisuusvirasto – Livsmedelssäkerhetsverket
    2. Maanmittauslaitos – Lantmäteriverket
4. Oikeusministeriö – Justitieministeriet:
    1. Tietosuojavaltuutetun toimisto – Dataombudsmannens byrå
    2. Tuomioistuimet – Domstolar
    3. Korkein oikeus – Högsta domstolen
    4. Korkein hallinto-oikeus – Högsta förvaltningsdomstolen
    5. Hovioikeudet – Hovrätter
    6. Käräjäoikeudet – Tingsrätter
    7. Hallinto-oikeudet – Förvaltningsdomstolar
    8. Markkinaoikeus – Marknadsdomstolen

9. Työtuomioistuin – Arbetsdomstolen
10. Vakuutusoikeus – Försäkringsdomstolen
11. Kuluttajariitalautakunta – Konsumenttvistenämnden
12. Vankeinhoitolaitos – Fångvårdsväsendet

5. Opetusministeriö – Undervisningsministeriet:
    1. Opetushallitus – Utbildningsstyrelsen
    2. Valtion elokuvatarkastamo – Statens filmgranskningsbyrå
6. Puolustusministeriö – Försvarsministeriet:
    1. Puolustusvoimat – Försvarsmakten
7. Sisäasiainministeriö – Inrikesministeriet:
    1. Keskusrikospoliisi – Centralkriminalpolisen
    2. Liikkuva poliisi – Rörliga polisen
    3. Rajavartiolaitos – Gränsbevakningsväsendet
    4. Valtion turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset – Statliga förläggningar för asylsökande
8. Sosiaali- ja terveysministeriö – Social- och hälsovårdsministeriet:
    1. Työttömyysturvalautakunta – Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden
    2. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta – Besvärsnämnden för socialtrygghet
    3. Lääkelaitos – Läkemedelsverket
    4. Terveydenhuollon oikeusturvakeskus – Rättsskyddscentralen för hälsovården
    5. Säteilyturvakeskus – Strålsäkerhetscentralen
9. Työ- ja elinkeinoministeriö – Arbets- och näringsministeriet:
    1. Kuluttajavirasto – Konsumentverket
    2. Kilpailuvirasto – Konkurrensverket
    3. Patentti- ja rekisterihallitus – Patent- och registerstyrelsen
    4. Valtakunnansovittelijain toimisto – Riksförlikningsmännens byrå
    5. Työneuvosto – Arbetsrådet
10. Ulkoasiainministeriö – Utrikesministeriet
11. Valtioneuvoston kanslia – Statsrådets kansli
12. Valtiovarainministeriö – Finansministeriet:
    1. Valtiokonttori – Statskontoret
    2. Verohallinto – Skatteförvaltningen
    3. Tullilaitos – Tullverket
    4. Väestörekisterikeskus – Befolkningsregistercentralen
13. Ympäristöministeriö – Miljöministeriet:
    1. Suomen ympäristökeskus – Finlands miljöcentral
14. Valtiontalouden tarkastusvirasto – Statens revisionsverk

RUOTSI

Akademien för de fria konsterna (kuninkaallinen taideakatemia)

Allmänna reklamationsnämnden (kansallinen kuluttajalautakunta)

Arbetsdomstolen (työtuomioistuin)

Arbetsförmedlingen (työvoimapalvelut)

Arbetsgivarverk, statens (valtion työnantajavirasto)

Arbetslivsinstitutet (kansallinen työelämän instituutti)

Arbetsmiljöverket (työympäristövirasto)

Arkitekturmuseet (arkkitehtuurimuseo)

Ljud och bildarkiv, statens (valtion ääni- ja kuvatallennearkisto)

Barnombudsmannen (lapsiasiavaltuutetun toimisto)

Beredning för utvärdering av medicinsk Metodik, statens (terveydenhuollon teknologian arviointineuvosto)

Kungliga biblioteket (kuninkaallinen kirjasto)

Biografbyrå, statens (valtion elokuvatarkastamo)

Biografiskt lexikon, svenskt (Ruotsin kansallisbiografia)

Bokföringsnämnden (kirjanpitolautakunta)

Bolagsverket (Ruotsin kaupparekisterivirasto)

Bostadskreditnämnd, statens (BKN) (kansallinen asuntoluottolautakunta)

Boverket (asuntovirasto)

Brottsförebyggande rådet (rikostenehkäisyneuvosto)

Brottsoffermyndigheten (rikosuhriviranomainen)

Centrala studiestödsnämnden (keskusopintotukilautakunta)

Datainspektionen (tietotarkastusvirasto)

Departementen (ministeriöt)

Domstolsverket (tuomioistuinlaitos)

Elsäkerhetsverket (valtion sähköturvallisuuslautakunta)

Exportkreditnämnden (vientiluottolautakunta)

Finansinspektionen (rahoitustarkastuslaitos)

Fiskeriverket (kalastusvirasto)

Folkhälsoinstitut, statens (valtion kansanterveyslaitos)

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas (Ruotsin ympäristötutkimusneuvosto)

Fortifikationsverket (puolustusvoimien kiinteistöhallinto)

Medlingsinstitutet (valtionsovittelijanvirasto)

Försvarets materielverk (puolustusvoimien materiaalihallinto)

Försvarets radioanstalt (puolustusvoimien radiolaitos)

Försvarshistoriska museer, statens (valtion sotahistorialliset museot)

Försvarshögskolan (maanpuolustuskorkeakoulu)

Försvarsmakten (puolustusvoimat)

Försäkringskassan (sosiaalivakuutuskassa)

Geologiska undersökning, Sveriges (Ruotsin geologian tutkimuslaitos)

Geotekniska institut, statens (geotekniikan instituutti)

Glesbygdsverket (maaseudun kehittämisvirasto)

Grafiska institutet och institutet för högre kommunikations- och reklamutbildning (graafinen instituutti ja viestintäkorkeakoulu)

Granskningsnämnden för Radio och TV (Ruotsin yleisradiolautakunta)

Handelsflottans kultur- och fritidsråd (valtion merimiespalvelu)

Handikappombudsmannen (vammaisasiamies)

Haverikommission, statens (onnettomuustutkimuslautakunta)

Hovrätterna (hovioikeudet (muutoksenhakutuomioistuin)) (6)

Hyres- och arrendenämnder (alueelliset vuokralautakunnat) (12)

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (terveydenhoidon vastuulautakunta)

Högskoleverket (korkeakoululaitos)

Högsta domstolen (korkein oikeus)

Institut för psykosocial miljömedicin, statens (valtion psykososiaalisen ympäristölääketieteen instituutti)

Institut för tillväxtpolitiska studier (kansallinen aluetutkimuslaitos)

Institutet för rymdfysik (Ruotsin avaruusfysiikan instituutti)

Migrationsverket (maahanmuuttovirasto)

Jordbruksverk, statens (maatalousvirasto)

Justitiekanslern (oikeuskansleri)

Jämställdhetsombudsmannen (tasa-arvoasioiden oikeusasiamies)

Kammarkollegiet (kamarikollegio)

Kammarrätterna (kamarioikeudet (hallinnollinen muutoksenhakutuomioistuin)) (4)

Kemikalieinspektionen (kemikaalien tarkastusvirasto)

Kommerskollegium (kauppakamari)

Verket för innovationssystem (VINNOVA) (Ruotsin innovaatiojärjestelmien virasto)

Konjunkturinstitutet (taloustutkimuslaitos)

Konkurrensverket (Ruotsin kilpailuviranomainen)

Konstfack (taideteollinen korkeakoulu)

Konsthögskolan (taidekorkeakoulu)

Nationalmuseum (kansallismuseo)

Konstnärsnämnden (taiteilija-apurahalautakunta)

Konstråd, statens (valtion taideneuvosto)

Konsumentverket (kuluttajavirasto)

Kriminaltekniska laboratorium, statens (valtion oikeuslääketieteen laboratorio)

Kriminalvården (vankeinhoitolaitos)

Kriminalvårdsnämnden (kriminaalihuoltolautakunta)

Kronofogdemyndigheten (kruununvouti)

Kulturråd, statens (kansallinen kulttuurineuvosto)

Kustbevakningen (Ruotsin rannikkovartiosto)

Lantmäteriverket (maanmittauslaitos)

Livrustkammaren / Skoklosters slott / Hallwylska museet (Livrustkammaren, Skoklosterin linna ja Hallwylin museo)

Livsmedelsverk, statens (elintarvikevirasto)

Lotteriinspektionen (rahapelitarkastuslaitos)

Läkemedelsverket (lääkelaitos)

Länsrätterna (lääninoikeudet) (24)

Länsstyrelserna (lääninhallitukset) (24)

Pensionsverk, statens (valtion työntekijöiden eläkelaitos)

Marknadsdomstolen (markkinaoikeus)

Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges (Ruotsin ilmatieteen ja hydrologian laitos)

Moderna museet (modernin taiteen museo)

Musiksamlingar, statens (valtion musiikkikokoelmat)

Naturhistoriska riksmuseet (luonnonhistorian museo)

Naturvårdsverket (ympäristönsuojeluvirasto)

Nordiska Afrikainstitutet (Pohjoismaiden Afrikka-instituutti)

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (Pohjoismaiden kansanterveysalan korkeakoulu)

Notarienämnden (notaarilautakunta)

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (kansainvälisistä adoptioasioista vastaava viranomainen)

Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) (elinkeinoelämän kehittämislaitos)

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (etnistä syrjintää tutkiva oikeusasiamies)

Patentbesvärsrätten (patenttivetoomustuomioistuin)

Patent- och registreringsverket (patentti- ja rekisterihallitus)

Personadressregisternämnd statens, SPAR-nämnden (valtion väestö- ja osoiterekisteri)

Polarforskningssekretariatet (napa-alueiden tutkimusvirasto)

Presstödsnämnden (lehdistötukilautakunta)

Radio- och TV-verket (radio- ja TV-laitos)

Regeringskansliet (hallituksen kanslia)

Regeringsrätten (korkein hallinto-oikeus)

Riksantikvarieämbetet (kansallisperintövirasto)

Riksarkivet (kansallisarkisto)

Riksbanken (Ruotsin pankki)

Riksdagsförvaltningen (valtiopäivien hallinto-osasto)

Riksdagens ombudsmän, JO (valtiopäivien oikeusasiamies)

Riksdagens revisorer (valtiopäivien tilintarkastajat)

Riksgäldskontoret (valtion rahoituslaitos)

Rikspolisstyrelsen (poliisihallitus)

Riksrevisionen (valtion tilintarkastusvirasto)

Riksutställningar, Stiftelsen (valtion taidenäyttelysäätiö)

Rymdstyrelsen (avaruustutkimushallinto)

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (työelämän ja yhteiskuntatieteiden tutkimusneuvosto)

Räddningsverk, statens (kansallinen pelastuslaitos)

Rättshjälpsmyndigheten (alueellinen oikeusapuviranomainen)

Rättsmedicinalverket (oikeuslääketieteen laitos)

Sameskolstyrelsen och sameskolor (saamelaiskouluhallinto ja saamelaiskoulut)

Sjöfartsverket (merenkulkulaitos)

Maritima museer, statens (kansalliset merenkulkumuseot)

Skatteverket (verovirasto)

Skogsstyrelsen (metsähallitus)

Skolverk, statens (koululaitos)

Smittskyddsinstitutet (tartuntatautien valvontavirasto)

Socialstyrelsen (sosiaalilaitos)

Sprängämnesinspektionen (räjähdysaineiden tarkastuslaitos)

Statistiska centralbyrån (Ruotsin tilastokeskus)

Statskontoret (valtiokonttori)

Strålsäkerhetsmyndigheten (valtion säteilyturvaviranomainen)

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (SIDA) (kansainvälisen kehitysyhteistyön hallinto)

Styrelsen för psykologiskt försvar (psykologisen puolustuksen hallinto)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Ruotsin akkreditointilautakunta)

Svenska Institutet, stiftelsen (Ruotsi-instituutti)

Talboks- och punktskriftsbiblioteket (sokeainkirjasto)

Tingsrätterna (käräjäoikeudet) (97)

Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet (tuomioistuinlaitoksen nimityslautakunta)

Totalförsvarets pliktverk (Ruotsin puolustusvoimien rekrytointilautakunta)

Totalförsvarets forskningsinstitut (puolustusvoimien tutkimusinstituutti)

Tullverket (Ruotsin tullihallitus)

Turistdelegationen (matkailuvirasto)

Ungdomsstyrelsen (nuorisovirasto)

Universitet och högskolor (yliopistot ja korkeakoulut)

Utlänningsnämnden (ulkomaalaisvirasto)

Utsädeskontroll, statens (valtion siementutkimuslaitos)

Vatten- och avloppsnämnd, statens (valtion vesi- ja viemäröintivirasto)

Verket för högskoleservice (VHS) (korkeakouluvirasto)

Verket för näringslivsutveckling (NUTEK) (elinkeinoelämän kehittämislaitos)

Vetenskapsrådet (tiedeneuvosto)

Veterinärmedicinska anstalt, statens (valtion eläinlääketieteen laitos)

Väg- och transportforskningsinstitut, statens (valtion tie- ja liikennetutkimusvirasto)

Växtsortnämnd, statens (valtion kasvilajikevirasto)

Åklagarmyndigheten (syyttäjäviranomainen)

Krisberedskapsmyndigheten (hätätilanteiden hallinnasta vastaava viranomainen)

A jaksoa koskevat huomautukset

1. Ilmaisu ”EU:n jäsenvaltioiden hankintaviranomaiset” kattaa myös minkä tahansa Euroopan unionin jäsenvaltion hankintaviranomaisen alaisuudessa olevan yksikön edellyttäen, että kyseinen yksikkö ei ole erillinen oikeushenkilö.
2. Puolustus- ja turvallisuusalan hankintayksiköiden hankintojen osalta sopimuksen piiriin kuuluvat vain D jaksoon liitetyn luettelon sisältämät muut kuin arkaluonteiset ja sotilaalliset materiaalit.

B JAKSO

KESKUSHALLINTOA ALEMMAN TASON YKSIKÖT

Tavarahankinnat

Määritelty D jaksossa

Kynnysarvot 200 000 erityisnosto-oikeutta

Palvelut

Määritelty E jaksossa

Kynnysarvot 200 000 erityisnosto-oikeutta

Rakennusurakat

Määritelty F jaksossa

Kynnysarvot 5 000 000 erityisnosto-oikeutta

Hankintayksiköt:

1. Kaikki alueelliset tai paikalliset hankintaviranomaiset

   Kaikki Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1059/2003 ([2]), jäljempänä ”NUTS-asetus”, määritellyt hallinnollisten yksikköjen hankintaviranomaiset.

   Sopimuksen 28 luvun soveltamiseksi ”alueellisilla hankintaviranomaisilla” tarkoitetaan NUTS-asetuksessa tarkoitettujen NUTS-tasojen 1 ja 2 hallinnollisten yksikköjen hankintaviranomaisia.

   Sopimuksen 28 luvun soveltamiseksi ”paikallisilla hankintaviranomaisilla” tarkoitetaan NUTS-asetuksessa tarkoitettujen NUTS-tason 3 ja pienempien hallinnollisten yksikköjen hankintaviranomaisia.

2. Kaikki hankintaviranomaiset, jotka ovat EU:n hankintadirektiiveissä tarkoitettuja julkisoikeudellisia laitoksia.

   ”Julkisoikeudellisella laitoksella” tarkoitetaan mitä tahansa laitosta,

   a) joka on nimenomaan perustettu vastaamaan yleisen edun mukaisiin tarpeisiin ja joka ei harjoita teollista tai kaupallista toimintaa;

   b) joka on oikeushenkilö; ja

   c) jonka rahoituksesta suurin osa on peräisin valtiolta, alueellisilta tai paikallisilta viranomaisilta taikka muilta julkisoikeudellisilta laitoksilta tai jonka johto on kyseisten laitosten valvonnan alainen taikka jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä valtio tai alueellinen tai paikallinen viranomainen taikka muu julkisoikeudellinen laitos nimittää enemmän kuin puolet.

C JAKSO

YLEISHYÖDYLLISET LAITOKSET, JOTKA TEKEVÄT HANKINTOJA 28 LUVUN MÄÄRÄYSTEN MUKAISESTI

Tavarahankinnat

Määritelty D jaksossa

Kynnysarvot 400 000 erityisnosto-oikeutta

Palvelut

Määritelty E jaksossa

Kynnysarvot 400 000 erityisnosto-oikeutta

Rakennusurakat

Määritelty F jaksossa

Kynnysarvot 5 000 000 erityisnosto-oikeutta

Kaikki hankintayksiköt, joiden hankinnat kuuluvat Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/25/EU ([3]) soveltamisalaan ja jotka ovat hankintaviranomaisia (esimerkiksi A tai B jaksoon kuuluvat viranomaiset) tai julkisia yrityksiä ([4]) ja joiden toimintaan sisältyy jokin seuraavista tai niiden yhdistelmä:

a) lentoasemien tai muiden terminaalitilojen ja -palveluiden tarjoaminen lentoliikenteen harjoittajille;

b) meri- tai sisävesisatamien tai muiden terminaalipalvelujen saattaminen meri- tai sisävesiliikenteen harjoittajien käyttöön.

C jaksoa koskevat huomautukset

1. Sopimukset, jotka on myönnetty sellaisen edellä luetellun toiminnan harjoittamiseksi, joka on avoin kilpailulle kyseisillä markkinoilla, eivät kuulu 28 luvun piiriin.

2. Edellä mainitun 28 luvun määräyksiä ei sovelleta sellaisiin tämän jakson soveltamisalaan kuuluvien hankintayksiköiden tekemiin sopimuksiin,

— joilla on muita tavoitteita kuin tässä jaksossa lueteltujen toimien toteuttaminen tai sellaisten tavoitteiden toteuttaminen muissa kuin ETA-maassa,

— joiden tavoitteena on jälleenmyynti tai vuokraaminen kolmansille osapuolille, jos hankintayksiköllä ei ole erityistä tai yksinomaista oikeutta myydä tai vuokrata tällaisten sopimusten kohdetta ja jos muilla yksiköillä on oikeus myydä tai vuokrata sopimuksen kohde samoilla ehdoilla kuin hankintayksiköllä.

3. Mikäli tämän kohdan toisessa alakohdassa säädetyt edellytykset täyttyvät, 28 lukua ei sovelleta hankintasopimuksiin, jotka

i) hankintayksikkö myöntää sidosyritykselle ([5]), tai

ii) yksinomaan useista hankintayksiköistä koostuva, tämän jakson a ja b alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittava yhteisyritys myöntää jollekin yritykselle, joka on sidoksissa yhteen kyseisistä hankintayksiköistä.

Tämän kohdan ensimmäistä alakohtaa sovelletaan palvelujen tai tavaroiden hankintasopimuksiin, jos vähintään 80 prosenttia sidosyrityksen kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana palvelujen tai tavaroiden alalla saavuttamasta keskimääräisestä liikevaihdosta muodostuu tällaisten palvelujen tai tavaroiden toimittamisesta yrityksille, joihin se on sidoksissa. ([6])

4. Sopimuksen 28 lukua ei sovelleta hankintasopimuksiin, jotka

i) yksinomaan useista hankintayksiköistä koostuva, tämän jakson a ja b alakohdassa tarkoitettua toimintaa harjoittava yhteisyritys myöntää jollekin näistä hankintayksiköistä, tai

ii) hankintayksikkö myöntää tällaiselle yhteisyritykselle, johon se itse kuuluu,

edellyttäen että yhteisyritys on perustettu asianomaisen toiminnan harjoittamiseksi vähintään kolmen vuoden ajaksi ja että yhteisyrityksen perustamisasiakirjassa todetaan yhteisyrityksen muodostavien hankintayksiköiden kuuluvan siihen vähintään saman ajan.

D JAKSO

TAVARAT

1. Sopimuksen 28 luvun piiriin kuuluu A jaksossa lueteltujen yksiköiden hankkimien kaikkien tavaroiden hankinta, jollei 28 luvussa toisin täsmennetä.

2. Sopimuksen 28 luvun soveltamisalaan kuuluvat ainoastaan jäljempänä täsmennetyissä yhdistetyn nimikkeistön (CN) ryhmissä kuvatut tavarat, jotka Belgian, Bulgarian, Tšekin, Tanskan, Saksan, Viron, Irlannin, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Kroatian, Italian, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Luxemburgin, Unkarin, Maltan, Alankomaiden, Itävallan, Puolan, Portugalin, Romanian, Slovenian, Slovakian, Suomen ja Ruotsin puolustusministeriöt ja puolustus- ja turvallisuustoimista vastaavat virastot hankkivat:

25 ryhmä	Suola; rikki; maa- ja kivilajit; kipsi, kalkki ja sementti
26 ryhmä	Malmit, kuona ja tuhka
27 ryhmä	Kivennäispolttoaineet, kivennäisöljyt ja niiden tislaustuotteet; bitumiset aineet; kivennäisvahat lukuun ottamatta seuraavia:

	ex 27.10: erikoispolttoaineet
28 ryhmä	Epäorgaaniset kemikaalit; jalometallien, harvinaisten maametallien, radioaktiivisten alkuaineiden ja isotooppien orgaaniset ja epäorgaaniset yhdisteet lukuun ottamatta seuraavia: ex 2808 : räjähdysaineet ex 2813 : räjähdysaineet ex 2814 : kyynelkaasu ex 2825 : räjähdysaineet ex 2829 : räjähdysaineet ex 2834 : räjähdysaineet ex 2844 : myrkylliset tuotteet ex 2845 : myrkylliset tuotteet ex 2847 : räjähdysaineet ex 2852 : myrkylliset tuotteet ex 2853 : myrkylliset tuotteet
29 ryhmä	Orgaaniset kemialliset yhdisteet lukuun ottamatta seuraavia: ex 2904 : räjähdysaineet ex 2905 : räjähdysaineet ex 2908 : räjähdysaineet ex 2909 : räjähdysaineet ex 2912 : räjähdysaineet ex 2913 : räjähdysaineet ex 2914 : myrkylliset tuotteet ex 2915 : myrkylliset tuotteet ex 2916 : myrkylliset tuotteet ex 2920 : myrkylliset tuotteet ex 2921 : myrkylliset tuotteet ex 2922 : myrkylliset tuotteet ex 2933 : räjähdysaineet ex 2926 : myrkylliset tuotteet ex 2928 : räjähdysaineet
30 ryhmä:	Farmaseuttiset tuotteet
31 ryhmä:	Lannoitteet
32 ryhmä:	Parkitus- tai väriuutteet; tanniinit ja niiden johdannaiset; värit, pigmentit ja muut väriaineet; maalit ja lakat, kitti ja muut täyte- ja tiivistystahnat; painovärit, muste ja tussi
33 ryhmä:	Haihtuvat öljyt ja resinoidit, hajustevalmisteet, kosmeettiset ja toalettivalmisteet
34 ryhmä:	Saippua ja suopa, orgaaniset pinta-aktiiviset aineet, pesuvalmisteet, voiteluvalmisteet, tekovahat, valmistetut vahat, kiillotus-, hankaus- ja puhdistusvalmisteet, kynttilät ja niiden kaltaiset tuotteet, muovailumassat, ”hammasvahat” ja kipsiin perustuvat hammaslääkinnässä käytettävät valmisteet
35 ryhmä:	Valkuaisaineet; modifioidut tärkkelykset; liimat ja liisterit; entsyymit

37 ryhmä:	Valokuvaus- ja elokuvausvalmisteet
38 ryhmä:	Erinäiset kemialliset tuotteet lukuun ottamatta seuraavia: ex 3824 : myrkylliset tuotteet
39 ryhmä:	Muovi ja muovitavarat lukuun ottamatta seuraavia: ex 3912 : räjähdysaineet
40 ryhmä:	Kumi ja kumitavarat lukuun ottamatta seuraavia: ex 4011 : luodinkestävät renkaat
41 ryhmä:	Raakavuodat ja -nahat (muut kuin turkisnahat) sekä muokattu nahka
42 ryhmä:	Nahkatavarat; satula- ja valjasteokset; matkatarvikkeet, käsilaukut ja niiden kaltaiset säilytysesineet; suolesta valmistetut tavarat
43 ryhmä:	Turkisnahat ja tekoturkikset; niistä valmistetut tavarat
44 ryhmä:	Puu ja puusta valmistetut tavarat; puuhiili
45 ryhmä:	Korkki ja korkkitavarat
46 ryhmä:	Oljesta, espartosta tai muista punonta- tai palmikointiaineista valmistetut tavarat; kori- ja punontateokset
47 ryhmä:	Puusta tai muusta kuituisesta selluloosa-aineesta valmistettu massa; keräyspaperi, -kartonki ja -pahvi (-jäte)
48 ryhmä:	Paperi, kartonki ja pahvi; paperimassa-, paperi-, kartonki- ja pahvitavarat
49 ryhmä:	Kirjat, sanomalehdet, kuvat ja muut painotuotteet; käsikirjoitukset, konekirjoitukset ja työpiirustukset
65 ryhmä:	Päähineet ja niiden osat
66 ryhmä:	Sateenvarjot, päivänvarjot, kävelykepit, istuinkepit, ruoskat, ratsupiiskat sekä niiden osat
67 ryhmä:	Valmistetut höyhenet ja untuvat sekä höyhenistä tai untuvista valmistetut tavarat; tekokukat; hiuksista valmistetut tavarat
68 ryhmä:	Kivestä, kipsistä, sementistä, asbestista, kiilteestä tai niiden kaltaisesta aineesta valmistetut tavarat
69 ryhmä:	Keraamiset tuotteet
70 ryhmä:	Lasi ja lasitavarat
71 ryhmä:	Luonnonhelmet tai viljellyt helmet, jalo- tai puolijalokivet, jalometallit, jalometallilla pleteroidut metallit ja näistä valmistetut tavarat; epäaidot korut; metallirahat
73 ryhmä:	Rauta- tai terästavarat
74 ryhmä:	Kupari ja kuparitavarat
75 ryhmä:	Nikkeli ja nikkelitavarat
76 ryhmä:	Alumiini ja alumiinitavarat
78 ryhmä:	Lyijy ja lyijytavarat
79 ryhmä:	Sinkki ja sinkkitavarat

80 ryhmä:	Tina ja tinatavarat
81 ryhmä:	Muut epäjalot metallit; kermetit; ja näistä valmistetut tavarat
82 ryhmä:	Työkalut ja -välineet sekä veitset, lusikat ja haarukat, epäjaloa metallia; niiden epäjaloa metallia olevat osat lukuun ottamatta seuraavia: ex 8207 : epäjalosta metallista valmistetut työkalut ex 8209 : epäjalosta metallista valmistetut työkalut ja niiden osat
83 ryhmä:	Erinäiset epäjalosta metallista valmistetut tavarat
84 ryhmä:	Ydinreaktorit, höyrykattilat, koneet ja mekaaniset laitteet; niiden osat lukuun ottamatta seuraavia: 8407: moottorit 8408: moottorit ex 8411 : muut moottorit ex 8412 : muut moottorit ex 8458 : koneet ja laitteet ex 8486 : koneet ja laitteet ex 8471 : automaattiset tietojenkäsittelykoneet ex 8473 : nimikkeeseen 8471 kuuluvien koneiden osat ex 8401 : ydinreaktorit
85 ryhmä:	Sähkökoneet ja -laitteet sekä niiden osat; äänen tallennus- tai toistolaitteet, televisiokuvan tai -äänen tallennus- tai toistolaitteet sekä tällaisten tavaroiden osat ja tarvikkeet lukuun ottamatta seuraavia: ex 8517 : teleliikennelaitteet ex 8525 : lähettimet ex 8527 : lähettimet
86 ryhmä:	Rautatieveturit, raitiomoottorivaunut ja muu liikkuva kalusto sekä niiden osat; rautatie- ja raitiotieradan varusteet ja kiinteät laitteet sekä niiden osat; kaikenlaiset mekaaniset (myös sähkömekaaniset) liikennemerkinantolaitteet lukuun ottamatta seuraavia: ex 8601 : panssaroidut veturit, sähkökäyttöiset ex 8603 : muut panssaroidut veturit ex 8605 : vaunut ex 8604 : korjausvaunut
87 ryhmä	Kuljetusvälineet ja kulkuneuvot, muut kuin rautatien tai raitiotien liikkuvaan kalustoon kuuluvat, sekä niiden osat ja tarvikkeet lukuun ottamatta seuraavia: 8710: tankit ja muut panssariajoneuvot 8701: traktorit ex 8702 : sotilasajoneuvot ex 8705 : hinausautot ex 8711 : moottoripyörät ex 8716 : perävaunut
89 ryhmä	Alukset ja uivat rakenteet

	lukuun ottamatta seuraavia: ex 8906 : sotalaivat
90 ryhmä	Optiset, valokuvaus-, elokuva-, mittaus-, tarkistus-, tarkkuus-, lääketieteelliset tai kirurgiset kojeet ja laitteet, niiden osat ja tarvikkeet lukuun ottamatta seuraavia: ex 9005 : kiikarit ex 9013 : erinäiset kojeet, laserit ex 9014 : etäisyysmittarit ex 9028 : sähköiset ja elektroniset mittauskojeet ex 9030 : sähköiset ja elektroniset mittauskojeet ex 9031 : sähköiset ja elektroniset mittauskojeet ex 9012 : mikroskoopit ex 9018 : lääketieteelliset kojeet ex 9019 : hoitomekaaniset laitteet ex 9021 : ortopediset laitteet ex 9022 : röntgenlaitteet
91 ryhmä	Kellot ja niiden osat
92 ryhmä	Soittimet; niiden osat ja tarvikkeet
94 ryhmä	Huonekalut; vuoteiden joustinpohjat ja vuodevarusteet, kuten patjat ja tyynyt, sekä niiden kaltaiset pehmustetut sisustustavarat; valaisimet ja valaistusvarusteet, muualle kuulumattomat; valaistut merkit, valaistut nimikilvet ja niiden kaltaiset tavarat; tehdasvalmisteiset rakennukset lukuun ottamatta seuraavia: ex 9401 : ilma-alusten istuimet
96 ryhmä	Erinäiset tavarat

E JAKSO

PALVELUT

Asiakirjassa MTN.GNS/W/120 olevassa yleisessä palvelutoimintojen luettelossa mainituista palveluista seuraavat*:

Ala	CPC-viitenumero
Huolto- ja korjauspalvelut	6112, 6122, 633, 886
Maaliikennepalvelut, myös panssariautopalvelut, ja kuriiripalvelut postin kuljetusta lukuun ottamatta	712 (paitsi 71235), 7512, 87304
Ilmaliikenteen henkilö- ja tavarankuljetuspalvelut, paitsi postinkuljetus	73 (paitsi 7321)
Postin kuljetus maaliikenteessä rautatieliikennettä lukuun ottamatta ja ilmaliikenteessä	71235, 7321
Televiestintäpalvelut	752
Tietokonepalvelut ja niihin liittyvät palvelut	84
Laskentatoimen palvelut, tilintarkastuspalvelut ja kirjanpidon palvelut	862
Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut	864

Liikkeenjohdon konsulttipalvelut ja niihin liittyvät palvelut	865, 866**
Arkkitehtipalvelut; tekniset palvelut ja tekniset kokonaispalvelut, kaupunkisuunnittelu- ja maisemasuunnittelupalvelut; tieteelliset ja tekniset konsultointipalvelut; tekniset testaus- ja analysointipalvelut	867
Mainontapalvelut	871
Siivouspalvelut ja isännöinti- ja kiinteistönhoitopalvelut	874, 82201–82206
Palkkio- tai sopimusperustaiset kustannus- ja painamispalvelut	88442
Viemäri- ja jätehuolto, puhtaanapito ja vastaavat palvelut	94

Edellä lueteltujen palvelujen lisäksi A, B ja C jakson soveltamisalaan kuuluvien yksiköiden osalta seuraavien palvelujen hankinta (yksilöity Yhdistyneiden kansakuntien yhteisen tavaraluokituksen (CPC Prov ([7])) mukaisesti):

— Hotelli- ja ravintolapalvelut (CPC 641)***,

— Ruoantarjoilupalvelut (CPC 642)***,

— Juomatarjoilupalvelut (CPC 643)***,

— Televiestintään liittyvät palvelut (CPC 754),

— Palkkio- tai sopimusperusteiset kiinteistöpalvelut (CPC 8220),

— Muut yrityspalvelut (CPC 87901, 87903, 87905–87907),

— Koulutuspalvelut (CPC 92).

E jaksoa koskevat huomautukset

1. Tämän jakson soveltamisalaan kuuluvien palvelujen hankinnat A–C jaksossa mainittujen hankintayksiköiden toimesta ovat Chilen palveluntarjoajan osalta tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvia hankintoja vain siltä osin kuin kyseinen palvelu kuuluu Chilen soveltamisalaan liitteessä 28-B olevan E jakson nojalla.
2. * Lukuun ottamatta palveluja, jotka yksiköiden on hankittava toiselta yksiköltä julkaistujen lakien, asetusten tai hallinnollisten määräysten nojalla annetun yksinoikeuden perusteella.
3. ** Lukuun ottamatta välimies- ja sovittelupalveluja.
4. *** Hotelli- ja ravintolapalvelujen (CPC 641), ruoantarjoilupalvelujen (CPC 642), juomatarjoilupalvelujen (CPC 643) ja koulutuspalvelujen (CPC 92) hankintasopimukset sisältyvät Chilen tavarantoimittajien ja palvelujentarjoajien kansallisen kohtelun järjestelmään edellyttäen, että sopimusten arvo on vähintään 750 000 euroa, kun nämä sopimukset myöntää tämän liitteen A tai B jaksossa tarkoitettu hankintayksikkö, tai vähintään 1 000 000 euroa, kun nämä sopimukset myöntää tämän liitteen C jaksossa tarkoitettu hankintayksikkö.

F JAKSO

RAKENNUSPALVELUT

Määritelmä:

Tässä jaksossa ”rakennuspalvelusopimuksella” tarkoitetaan sopimusta, jonka kohteena on jokin CPC-luokituksen alajaksossa 51 tarkoitettu ja millä mahdollisella tavalla tahansa suoritettava maa- ja vesirakentamiseen tai rakennusten tai rakennelmien rakentamiseen liittyvä työsuorite.

CPC-luokituksen alajakso 51:

Kaikki alajaksossa 51 luetellut palvelut.

CPC-luokituksen alajakso 51

Ryhmä	Luokka	Alaluokka	Nimike	Vastaava ISCI-koodi
5 JAKSO			RAKENTAMINEN JA RAKENNELMAT: MAAN PÄÄLLÄ	
ALAJAKSO 51			RAKENTAMINEN	
511			Rakennusalueen pohjatyöt	
	5111	51110	Rakennusalueen tutkimustyöt	4510
	5112	51120	Purkutyöt	4510
	5113	51130	Rakennusalueen maantäyttö- ja raivaustyöt	4510
	5114	51140	Maankaivu- ja maansiirtotyöt	4510
	5115	51150	Maaperän rakentaminen kaivostoimintaa varten	4510
	5116	51160	Rakennustelinetyöt	4520
512			Talonrakentaminen	
	5121	51210	Omakotitalojen ja paritalojen rakentaminen	4520
	5122	51220	Rivitalojen ja asuinkerrostalojen rakentaminen	4520
	5123	51230	Varastojen ja teollisuusrakennusten rakentaminen	4520
	5124	51240	Liikerakennusten rakentaminen	4520
	5125	51250	Näytös- ja huvitilaisuuksiin tarkoitettujen rakennusten rakentaminen	4520
	5126	51260	Hotellien, ravintoloiden ja vastaavien rakennusten rakentaminen	4520
	5127	51270	Oppilaitosten rakentaminen	4520
	5128	51280	Terveydenhoitoalan rakennusten rakentaminen	4520
	5129	51290	Muiden rakennusten rakentaminen	4520
513			Maa- ja vesirakentaminen	
	5131	51310	Teiden (ei kuitenkaan eritasoteiden), katujen, raideliikenneväylien, lentokenttien ja kiitoratojen rakentaminen	4520
	5132	51320	Siltojen ja eritasoteiden, tunneleiden ja metrotunneleiden rakentaminen	4520
	5133	51330	Vesiväylien, satamien ja patojen rakentaminen sekä muut vesirakennustyöt	4520
	5134	51340	Putkijohtojen, tietoliikenteen ja voimajohtojen (kaapelit) kaukoverkostojen rakentaminen	4520
	5135	51350	Kunnallisten putkijohtojen ja kaapeleiden rakentaminen; siihen liittyvät asennustyöt	4520

	5136	51360	Kaivosalan ja teollisuusalan tuotantolaitosten rakentaminen	4520
	5137		Urheilu- ja vapaa-ajanlaitosten rakentaminen	
		51371	Stadionien ja urheilukenttien rakentaminen	4520
		51372	Muiden urheilu- ja vapaa-ajanlaitosten rakentaminen (esim. uima-altaat, tenniskentät, golfradat)	4520
	5139	51390	Muiden rakennelmien rakentaminen, muualle luokittelematon	4520
514	5140	51400	Tehdasvalmisteisten rakennusten kokoaminen ja pystytys	4520
515			Erikoisalojen rakennustyöt	
	5151	51510	Perustuksien rakentaminen, myös paalutustyöt	4520
	5152	51520	Kaivojen poraus	4520
	5153	51530	Kattotyöt ja tiivistystyöt	4520
	5154	51540	Betonityöt	4520
	5155	51550	Teräsrunkorakenteiden taivutus ja pystytystyöt (myös hitsaus)	4520
	5156	51560	Muuraustyöt	4520
	5159	51590	Muu erikoisalarakentaminen	4520
516			Asennustyöt	
	5161	51610	Lämmitys-, tuuletus- ja ilmastointilaitteiden asennustyöt	4530
	5162	51620	Vesi- ja viemärijohtojen asennustyöt	4530
	5163	51630	Kaasulaitteiden asennustyöt	4530
	5164		Sähkötyöt	
		51641	Sähköasennustyöt	4530
		51642	Palohälyttimien asennustyöt	4530
		51643	Varashälytinjärjestelmien asennustyöt	4530
		51644	Taloantennien asennustyöt	4530
		51649	Rakennusten muut sähköasennustyöt	4530
	5165	51650	Eristystyöt (sähköjohdot, vesi, lämpö, ääni)	4530
	5166	51660	Aitojen ja kaiteiden asennustyöt	4530
	5169		Muut asennustyöt	
		51691	Hissien ja liukuportaiden asennustyöt	4530
		51699	Muut asennustyöt, muualle luokittelemattomat	4530
517			Rakennusten viimeistelytyöt	

	5171	51710	Lasitustyöt	4540
	5172	51720	Rappaustyöt	4540
	5173	51730	Maalaustyöt	4540
	5174	51740	Lattian ja seinien laatoitustyöt	4540
	5175	51750	Muut lattian ja seinien päällystystyöt, myös tapetointi	4540
	5176	51760	Rakennuspuusepän puu- ja metalliasennustyöt	4540
	5177	51770	Sisustustyöt	4540
	5178	51780	Koristeiden asennustyöt	4540
	5179	51790	Muut rakennusten viimeistelytyöt	4540
518	5180	51800	Rakennusten rakentamiseen tai purkamiseen tai maa- ja vesirakentamiseen liittyvien koneiden vuokrauspalvelut käyttäjineen	4550

G JAKSO

KÄYTTÖOIKEUSURAKAT

Määritelmä:

”käyttöoikeusurakalla” tarkoitetaan rahallista vastiketta vastaan tehtyä kirjallista sopimusta, jolla hankintayksiköt siirtävät rakennusurakan toteuttamisen yhdelle tai useammalle talouden toimijalle ja jossa siirtämisen vastikkeena on joko yksinomaan rakennettavan kohteen käyttöoikeus tai tällainen oikeus ja maksu yhdessä.

Käyttöoikeusurakkaa koskevan sopimuksen tekemiseen liittyy se, että urakoiden hyödyntämiseen liittyvä toiminnallinen riski siirretään talouden toimijoille, mukaan lukien kysyntä- tai tarjontariskit, tai molemmat. Tehtyjen investointien tai töiden toteuttamisesta aiheutuvien kustannusten kattamista ei pitäisi taata.

Laajuus:

A tai B jaksossa mainittujen yksiköiden tekemiin käyttöoikeusurakoita koskeviin sopimuksiin edellyttäen, että sopimusten arvo on vähintään 5 000 000 erityisnosto-oikeutta, sovelletaan seuraavia määräyksiä: 28.1 artikla, 28.2 artikla (lukuun ottamatta 7 ja 8 kohtaa), 28.3 artikla, 28.4 artikla (lukuun ottamatta 5 kohtaa), 28.5 artikla, 28.6 artikla (lukuun ottamatta 2 kohdan c ja e alakohtaa ja 4 ja 5 kohtaa), 28.7 artikla, 28.9 artikla, 28.10 artikla, 28.11 artikla, 28.12 artiklan 1 kohta, 28.14 artiklan 1 kohdan a, b ja c alakohta, 28.16 artikla, 28.17 artikla, 28.18 artikla, 28.19 artikla, 28.20 artikla, 28.21 artikla.

Huomautukset:

Tähän sitoumukseen sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/23/EU ([8]) 11 ja 12 artiklassa säädettyjä poikkeuksia.

H JAKSO

YLEISET HUOMAUTUKSET JA POIKKEUKSET

1. Sopimuksen 28 luvun soveltamisalaan eivät kuulu:

   a) maatalouden tukiohjelmien ja elintarvikeohjelmien edistämiseksi tehdyt maataloustuotteiden hankinnat (esimerkiksi elintarvikeapu, hätäapu mukaan luettuna);

b) radio- ja televisiotoiminnan harjoittajien ohjelmien ostoa, kehittämistä, tuotantoa tai yhteistuotantoa koskevat hankinnat sekä radio- ja televisiolähetysaikaa koskevat sopimukset; tai

c) A tai B jaksossa mainittujen hankintayksiköiden juomavesi-, energia-, liikenne- ja postialan toimintaan liittyvät hankinnat eivät kuulu 28 luvun soveltamisalaan, paitsi jos ne kuuluvat C jakson soveltamisalaan ja niihin sovelletaan vastaavia kynnysarvoja.

2. Ahvenanmaan osalta sovelletaan Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen Ahvenanmaasta tehdyn pöytäkirjan N:o 2 erityisehtoja.

I JAKSO

HANKINTATIETOJEN JULKAISUVÄLINEET

1. EU-osapuolen käyttämät sähköiset julkaisut tai paperijulkaisut, joita käytetään 28.5 artiklan soveltamisalaan kuuluvien julkisia hankintoja koskevien lakien, määräysten, oikeuden päätösten, yleisesti sovellettavaksi tarkoitettujen hallinnollisten päätösten, sopimusten vakioehtojen ja menettelyjen julkaisemiseen

1.1 Euroopan unioni

Tiedot Euroopan unionin julkisten hankintojen järjestelmästä:

— http://simap.ted.europa.eu/index_en.html

— Euroopan unionin virallinen lehti

1.2 Jäsenvaltiot

1.2.1Belgia

1. Lait, kuninkaan vahvistamat asetukset, ministeriöiden määräykset ja kiertokirjeet:

— le Moniteur Belge

2. Oikeuskäytäntö:

— Pasicrisie

1.2.2Bulgaria

1. Lait ja määräykset:

— Държавен вестник (valtion virallinen lehti)

2. Oikeuden päätökset:

— http://www.sac.government.bg

3. Yleisesti sovellettavat hallinnolliset päätökset ja kaikki menettelytavat:

— http://www.aop.bg

— http://www.cpc.bg

1.2.3Tšekki

1. Lait ja määräykset:

— Tšekin lakikokoelma

2. Kilpailunsuojeluviraston päätökset

— Kilpailunsuojeluviraston päätöskokoelma

1.2.4Tanska

1. Lait ja määräykset:
   — Lovtidende
2. Oikeuden päätökset:
   — Ugeskrift for Retsvaesen
3. Hallinnolliset päätökset ja menettelyt:
   — Ministerialtidende
4. Julkisia hankintoja käsittelevän valituslautakunnan päätökset
   — Kendelser fra Klagenævnet for Udbud

1.2.5Saksa

1. Lait ja määräykset:
   — Bundesgesetzblatt
   — Bundesanzeiger
2. Oikeuden päätökset:
   — Entscheidungsammlungen des Bundesverfassungsgerichts; Bundesgerichtshofs Bundesverwaltungsgerichts Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte

1.2.6Viro

1. Lait, määräykset ja yleisesti sovellettavat hallinnolliset päätökset:
   — Riigi Teataja – http://www.riigiteataja.ee
2. Julkisia hankintoja koskevat menettelyt:
   — https://riigihanked.riik.ee

1.2.7Irlanti

1. Lait ja määräykset:
   — Iris Oifigiuil (Irlannin hallituksen virallinen lehti)

1.2.8Kreikka

1. Epishmh efhmerida eurwpaikwn koinothtwn (Kreikan hallituksen virallinen lehti)

1.2.9Espanja

1. Lainsäädäntö:
   — Boletin Oficial del Estado
2. Oikeuden päätökset
   — Oikeusasiakirjakeskus (Centro de Documentación Judicial (Cendoj)) https://www.poderjudicial.es/search/indexAN.jsp
   — Espanjan perustuslakituomioistuin (Base de datos pública de jurisprudencia del Tribunal Constitucional) http://hj.tribunalconstitucional.es/es
   — Julkisia hankintoja koskevia valituksia käsittelevä keskushallintotuomioistuin (Tribunal Administrativo Central de Recursos Contractuales)

https://www.hacienda.gob.es/es-ES/Areas%20Tematicas/Contratacion/TACRC/Paginas/BuscadordeResoluciones.aspx

1.2.10Ranska

1. Lainsäädäntö:
   — Journal Officiel de la République française
2. Oikeuskäytäntö:
   — Recueil des arrêts du Conseil d'État
   — Revue des marchés publics

1.2.11Kroatia

1. Narodne novine – http://www.nn.hr

1.2.12Italia

1. Lainsäädäntö:
   — Gazzetta Ufficiale
2. Oikeuskäytäntö:
   — Ei virallista julkaisua

1.2.13Kypros

1. Lainsäädäntö:
   — Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας (tasavallan virallinen lehti)
2. Oikeuden päätökset:
   — Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 – Τυπογραφείο της Δημοκρατίας (Korkeimman oikeuden päätökset – Julkaisutoimisto)

1.2.14Latvia

1. Lainsäädäntö:
   — Latvijas vēstnesis (virallinen lehti)

1.2.15Liettua

1. Lait, määräykset ja hallinnolliset määräykset:
   — Teisės aktų registras (säädösrekisteri)
2. Oikeuden päätökset, oikeuskäytäntö:
   — Liettuan korkeimman oikeuden lehti ”Teismų praktika”
   — Liettuan korkeimman hallinto-oikeuden lehti ”Administracinių teismų praktika”

1.2.16Luxemburg

1. Lainsäädäntö:
   — Memorial
2. Oikeuskäytäntö:
   — Pasicrisie

1.2.17Unkari

1. Lainsäädäntö:

— Magyar Közlöny (Unkarin virallinen lehti)

2. Oikeuskäytäntö:

— Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (Julkisia hankintoja koskeva lehti – Julkisia hankintoja hoitavan neuvoston virallinen lehti)

1.2.18Malta

1. Lainsäädäntö:

— Hallituksen virallinen lehti

1.2.19Alankomaat

1. Lainsäädäntö:

— Nederlandse Staatscourant ja/tai Staatsblad

2. Oikeuskäytäntö:

— Ei virallista julkaisua

1.2.20Itävalta

1. Lainsäädäntö:

— Österreichisches Bundesgesetzblatt

— Amtsblatt zur Wiener Zeitung

2. Oikeuden päätökset:

— Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes, Verwaltungsgerichtshofes, Obersten Gerichtshofes, der Oberlandesgerichte, des Bundesverwaltungsgerichtes und der Landesverwaltungsgerichte – http://ris.bka.gv.at/Judikatur/

1.2.21Puola

1. Lainsäädäntö:

— Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (lakikokoelma – Puolan tasavalta)

2. Oikeuden päätökset, oikeuskäytäntö:

— ”Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie” (välimiespaneelin ja Varsovan alueellisen tuomioistuimen päätöksiä)

1.2.22Portugali

1. Lainsäädäntö:

— Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série

2. Oikeuskäytäntöä koskevat julkaisut:

— Boletim do Ministério da Justiça

— Colectânea de Acordos do Supremo Tribunal Administrativo

— Colectânea de Jurisprudencia Das Relações

1.2.23Romania

1. Lait ja määräykset:

   — Monitorul Oficial al României (Romanian virallinen lehti)

2. Oikeuden päätökset, yleisesti sovellettavat hallinnolliset päätökset ja muut menettelyt: http://www.anrmap.ro

1.2.24Slovenia

1. Lainsäädäntö:

   — Slovenian tasavallan virallinen lehti

2. Oikeuden päätökset:

   — Ei virallista julkaisua

1.2.25Slovakia

1. Lainsäädäntö:

   — Zbierka zákonov (lakikokoelma)

2. Oikeuden päätökset:

   — Ei virallista julkaisua

1.2.26Suomi

1. Suomen Säädöskokoelma – Finlands Författningssamling
2. Ålands Författningssamling

1.2.27Ruotsi

Svensk författningssamling (Ruotsin säädöskokoelma)

2. Sähköiset julkaisut tai paperijulkaisut, joita EU-osapuoli käyttää 28.6 artiklassa, 28.8 artiklan 7 kohdassa ja 28.17 artiklan 2 kohdassa edellytettyjen ilmoitusten julkaisemiseen 28.5 artiklan nojalla.

2.1 Euroopan unioni

Euroopan unionin virallisen lehden täydennysosa ja sen verkkoversio:

TED (tenders electronically daily) http://ted.europa.eu (saatavilla myös portaalissa http://simap.ted.europa.eu/index_en.html)

2.2 Jäsenvaltiot

2.2.1Belgia

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Le Bulletin des Adjudications
3. Muut erikoisalojen lehdet

2.2.2Bulgaria

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Държавен вестник (valtion virallinen lehti) – http://dv.parliament.bg
3. Julkisten hankintojen rekisteri – http://www.aop.bg

2.2.3Tšekki

Euroopan unionin virallinen lehti

2.2.4Tanska

Euroopan unionin virallinen lehti

2.2.5Saksa

Euroopan unionin virallinen lehti

2.2.6Viro

Euroopan unionin virallinen lehti

2.2.7Irlanti

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. eTenders (www.eTenders.gov.ie)

2.2.8Kreikka

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Sanomalehdet, talouslehdet, alueelliset lehdet ja erikoisalojen lehdet

2.2.9Espanja

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Julkisen sektorin hankintoja koskeva alusta (Plataforma de Contratación del Sector Público), https://contrataciondelestado.es/wps/portal/plataforma
3. Espanjan virallinen lehti (Boletín Oficial del Estado) https://www.boe.es

2.2.10Ranska

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Bulletin officiel des annonces des marchés publics

2.2.11Kroatia

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Elektronički oglasnik javne nabave Republike Hrvatske (Kroatian tasavallan julkisten hankintojen sähköinen ilmoitusjärjestelmä)

2.2.12Italia

Euroopan unionin virallinen lehti

2.2.13Kypros

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Tasavallan virallinen lehti
3. Paikallislehdet

2.2.14Latvia

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Latvijas vēstnesis (virallinen sanomalehti)

2.2.15Liettua

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Centrinė viešųjų pirkimų informacinė sistema (julkisten hankintojen keskusportaali)
3. Liettuan tasavallan virallisen lehden (Valstybės žinios) liite ”Informaciniai pranešimai”

2.2.16Luxemburg

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Päivälehdet

2.2.17Unkari

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (julkisia hankintoja koskeva lehti – julkisia hankintoja hoitavan neuvoston virallinen lehti)

2.2.18Malta

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Virallinen lehti

2.2.19Alankomaat

Euroopan unionin virallinen lehti

2.2.20Itävalta

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Amtsblatt zur Wiener Zeitung

2.2.21Puola

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Biuletyn Zamówień Publicznych (julkisten hankintojen tiedotuslehti)

2.2.22Portugali

Euroopan unionin virallinen lehti

2.2.23Romania

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Monitorul Oficial al României (Romanian virallinen lehti)
3. Julkisten hankintojen sähköinen järjestelmä – http://www.e-licitatie.ro

2.2.24Slovenia

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Portal javnih naročil – http://www.enarocanje.si/?podrocje=portal

2.2.25Slovakia

1. Euroopan unionin virallinen lehti
2. Vestník verejného obstarávania (julkisia hankintoja koskeva lehti)

2.2.26Suomi

1. Euroopan unionin virallinen lehti

2. Julkiset hankinnat Suomessa ja ETA-alueella, Virallisen lehden liite

2.2.27Ruotsi

Euroopan unionin virallinen lehti

([*1]) Joulukuun 24 päivänä 1993 annetun säädöksen mukainen postitoiminta.

([1]) Toimii valtionhallintoon kuuluvan hankintayksikön tavoin kaikkien Italian viranomaisten puolesta.

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1059/2003, annettu 26 päivänä toukokuuta 2003, yhteisestä tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistöstä (NUTS) (EUVL L 154, 21.6.2003, s. 1).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243).

([4]) Direktiivin 2014/25/EY mukaisesti ”julkisella yrityksellä” tarkoitetaan yritystä, johon hankintaviranomaiset voivat suoraan tai välillisesti käyttää määräysvaltaa niiden omistuksen, niiden rahoitusosuuden tai yritystä koskevien sääntöjen perusteella.

Hankintaviranomaisilla katsotaan olevan määräysvalta seuraavissa tapauksissa, joissa ne suoraan tai välillisesti

___ omistavat enemmistön kyseisen yrityksen merkitystä pääomasta, tai

___ hallitsevat enemmistöä yrityksen osakkeisiin perustuvasta äänioikeudesta, taikka

___ voivat nimittää yli puolet yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä.

([5]) ”Sidosyrityksellä” tarkoitetaan yritystä, jonka vuosittaiset tilinpäätökset konsolidoidaan hankintayksiköiden tilinpäätösten kanssa perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla konsolidoiduista tilinpäätöksistä 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetun neuvoston seitsemännen direktiivin 83/349/ETY (EUVL L 193, 18.7.1983, s. 1) vaatimusten mukaisesti, tai tämän direktiivin soveltamisalaan kuulumattomien yksiköiden ollessa kyseessä yritystä, johon hankintayksikkö voi suoraan taikka välillisesti käyttää määräysvaltaa taikka joka voi käyttää määräysvaltaa hankintayksikköön tai joka on hankintayksikön tavoin toisen yrityksen määräysvallan alainen omistuksen, rahoitusosuuden tai yritystä koskevien sääntöjen nojalla.

([6]) Jos sidosyrityksen perustamisajankohdan tai toiminnan aloittamisen ajankohdan vuoksi liikevaihtotietoja kolmelta viimeksi kuluneelta vuodelta ei ole käytettävissä, riittää, että kyseinen yritys osoittaa tässä kohdassa tarkoitetun liikevaihdon toteutumisen todennäköiseksi, muun muassa esittämällä tietoja tulevasta liiketoiminnasta.

([7]) http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcst.asp?Cl=9&Lg=1

([8]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1).

LIITE 28-B

JULKISET HANKINNAT

CHILE

A JAKSO

KESKUSHALLINNON YKSIKÖT

1. Sopimuksen 28 lukua sovelletaan tässä jaksossa lueteltujen hallinnon yksiköiden keskustason hankintoihin, kun hankinnan arvo arvioidaan J jakson mukaisesti vähintään seuraavia kynnysarvoja vastaavaksi:

Tavarat

Määritelty D jaksossa

Kynnysarvot 95 000 erityisnosto-oikeutta

Palvelut

Määritelty E jaksossa

Kynnysarvot 95 000 erityisnosto-oikeutta

Rakennuspalvelut

Määritelty F jaksossa

Kynnysarvot 5 000 000 erityisnosto-oikeutta

2. Edellä 1 kohdassa määritettyjä rahamääräisiä kynnysarvoja mukautetaan J jakson mukaisesti.

Yksikköjen luettelo:

Ellei tässä jaksossa toisin täsmennetä, 28 lukua sovelletaan lueteltujen yksikköjen alaisiin yksiköihin, mukaan lukien seuraavat:

1. Presidencia de la República (tasavallan presidentti)
2. Ministerio del Interior y Seguridad Pública (sisäasioiden ja yleisen turvallisuuden ministeriö):

   Subsecretaría del Interior

   Subsecretaría de Desarrollo Regional

   Subsecretaría de Prevención del Delito

   Oficina Nacional de Emergencia del Ministerio del Interior (ONEMI)

   Servicio Nacional para la Prevención y Rehabilitación del Consumo de Drogas y Alcohol (SENDA)

   Fondo Nacional de Seguridad Pública

   Departamento de Extranjería
3. Ministerio de Relaciones Exteriores (ulkoministeriö):

   Subsecretaría de Relaciones Exteriores

   Subsecretaría de Relaciones Económicas Internacionales

   Instituto Antártico Chileno (INACH)

   Dirección Nacional de Fronteras y Límites del Estado (DIFROL)

   Agencia de Cooperación Internacional (AGCI)
4. Ministerio de Defensa Nacional (puolustusministeriö):

   Subsecretaría de Defensa

   Subsecretaría para las Fuerzas Armadas

   Dirección Administrativa del ministerio de Defensa Nacional

   Dirección de Aeronáutica Civil (DGAC)

   Dirección General de Movilización Nacional (DGMN)

   Academia Nacional de Estudios Políticos y Estratégicos (ANEPE)

   Defensa Civil de Chile
5. Ministerio de Hacienda (valtiovarainministeriö):

   Subsecretaría de Hacienda

Dirección de Presupuestos (DIPRES)

Servicio de Impuestos Internos (SII)

Tesorería General de la República (TGR)

Servicio Nacional de Aduanas (SNA)

Chilecompra

Comisión para el Mercado Financiero (CMF)

6. Ministerio Secretaría General de la Presidencia (presidentin pääsihteeristöministeriö):

   Subsecretaría General de la Presidencia

7. Ministerio Secretaría General de Gobierno (hallituksen pääsihteeristöministeriö):

   Subsecretaría General de Gobierno

   Instituto Nacional del Deporte (IND)

   División de Organizaciones Sociales (DOS)

   Secretaría de Comunicaciones

8. Ministerio de Economía, Fomento y Turismo (talous-, kehitys- ja matkailuministeriö):

   Subsecretaría de Economía y Empresas de Menor Tamaño

   Subsecretaría de Pesca y Acuicultura

   Servicio Nacional de Turismo (SERNATUR)

   Servicio Nacional del Consumidor (SERNAC)

   Servicio Nacional de Pesca (SERNAPESCA)

   Corporación de Fomento de la Producción (CORFO)

   Servicio de Cooperación Técnica (SERCOTEC)

   Fiscalía Nacional Económica (FNE)

   Invest Chile

   Instituto Nacional de Estadísticas (INE)

   Instituto de Propiedad Intelectual (INAPI)

   Fondo Nacional de Desarrollo Tecnológico y Productivo (FONDEF);

   Superintendencia de Insolvencia y Reemprendimiento

   Instituto Nacional de Desarrollo Sustentable de la Pesca Artesanal y de la Acuicultura de Pequeña Escala (INDESPA)

   Sistema de Empresas Públicas (SEP)

9. Ministerio de Minería (kaivosministeriö):

   Subsecretaría de Minería

   Comisión Chilena del Cobre (COCHILCO)

   Servicio Nacional de Geología y Minería (SERNAGEOMIN)

10. Ministerio de Energía (energiaministeriö):

Subsecretaría de Energía

Comisión Nacional de Energía

Comisión Chilena de Energía Nuclear (CCHEN)

Superintendencia de Electricidad y Combustible

11. Ministerio de Desarrollo Social y Familia (sosiaalikehitys- ja perheministeriö):

Subsecretaría de Evaluación Social

Subsecretaría de Servicios Sociales

Subsecretaría de la Niñez

Corporación Nacional Desarrollo Indígena (CONADI)

Fondo de Solidaridad e Inversión Social (FOSIS)

Servicio Nacional de la Discapacidad (SENADIS)

Instituto Nacional de la Juventud (INJUV)

Servicio Nacional del Adulto Mayor (SENAMA)

12. Ministerio de Educación (opetusministeriö):

Subsecretaría de Educación

Subsecretaría de Educación Parvularia

Subsecretaría de Educación Superior

Superintendencia de Educación

Comisión Nacional de Investigación Científica y Tecnológica (CONICYT)

Junta Nacional de Auxilio Escolar y Becas (JUNAEB)

Junta Nacional de Jardines Infantiles (JUNJI)

Centro de Educación y Tecnología (ENLACES)

13. Ministerio de Justicia y Derechos Humanos (oikeus- ja ihmisoikeusministeriö):

Subsecretaría de Justicia

Subsecretaría de Derechos Humanos

Servicio Nacional de Menores (SENAME)

Servicio Médico Legal

Gendarmería de Chile

Servicio Registro Civil e Identificación

Corporaciones de Asistencia Judicial

14. Ministerio del Trabajo y Previsión Social (työ- ja sosiaaliturvaministeriö):

Subsecretaría del Trabajo

Subsecretaría de Previsión Social

Dirección del Trabajo

Servicio Nacional de Capacitación y Empleo (SENCE)

Comisión del Sistema Nacional de Certificación de Competencias Laborales (CHILEVALORA)

Dirección General del Crédito Prendario

Superintendencia de Pensiones

Superintendencia de Seguridad Social

Instituto de Previsión Social (IPS)

Instituto de Seguridad Laboral (ISL)

Fondo Nacional de Pensiones Asistenciales

15. Ministerio de Obras Públicas (julkisista töistä vastaava ministeriö):

Subsecretaría de Obras Públicas

Dirección General de Obras Públicas

Dirección General de Concesiones

Dirección General de Aguas

Administración y ejecución de Obras Públicas

Administración de Servicios de Concesiones Dirección de Aeropuertos

Dirección de Aeropuertos

Dirección de Arquitectura

Dirección de Obras Portuarias

Dirección de Planeamiento

Dirección de Obras Hidráulicas

Dirección de Vialidad

Dirección de Contabilidad y Finanzas

Instituto Nacional de Hidráulica

Superintendencia Servicios Sanitarios (SISS)

16. Ministerio de Transportes y Telecomunicaciones (liikenne- ja televiestintäministeriö):

Subsecretaría de Transportes

Subsecretaría de Telecomunicaciones

Junta de Aeronáutica Civil

Centro de Control y Certificación Vehicular (3CV)

Comisión Nacional de Seguridad de Tránsito (CONASET)

Unidad Operativa de Control de Tránsito (UOCT)

17. Ministerio de Salud (terveysministeriö):

Subsecretaría de Salud Pública

Subsecretaría de Redes Asistenciales

Central de Abastecimiento del Sistema Nacional de Servicios de Salud (CENABAST)

Fondo Nacional de Salud (FONASA)

Instituto de Salud Pública (ISP)

Instituto Nacional del Tórax

Superintendencia de Salud

Servicio de Salud Arica y Parinacota

Servicio de Salud Iquique y Tarapacá

Servicio de Salud Antofagasta

Servicio de Salud Atacama

Servicio de Salud Coquimbo

Servicio de Salud Valparaíso-San Antonio

Servicio de Salud Viña del Mar-Quillota

Servicio de Salud O'Higgins

Servicio de Salud Maule

Servicio de Salud Ñuble

Servicio de Salud Concepción

Servicio de Salud Talcahuano

Servicio de Salud Bío-Bío

Servicio de Salud Arauco

Servicio de Salud Araucanía Norte

Servicio de Salud Araucanía Sur

Servicio de Salud Valdivia

Servicio de Salud Osorno

Servicio de Salud Chiloé

Servicio de Salud Aysén

Servicio de Salud Magallanes

Servicio de Salud Metropolitano Norte

Servicio de Salud Metropolitano Occidente

Servicio de Salud Central

Servicio de Salud Oriente

Servicio de Salud Metropolitano Sur

Servicio de Salud Metropolitano Sur-Oriente

18. Ministerio de Vivienda y Urbanismo (asunto- ja kaupunkikehitysministeriö):

Subsecretaría de Vivienda y Urbanismo

Parque Metropolitano

Servicios de Vivienda y Urbanismo

19. Ministerio de Bienes Nacionales (kansallisvarallisuudesta vastaava ministeriö):

Subsecretaría de Bienes Nacionales

20. Ministerio de Agricultura (maatalousministeriö):

    Subsecretaría de Agricultura

    Comisión Nacional de Riego (CNR)

    Corporación Nacional Forestal (CONAF)

    Instituto de Desarrollo Agropecuario (INDAP)

    Oficina de Estudios y Políticas Agrícolas (ODEPA)

    Servicio Agrícola y Ganadero (SAG)

    Instituto de Investigaciones Agropecuarias (INIA)

    AgroSeguros

    Agencia Chilena para la Inocuidad y Calidad Alimentaria (ACHIPIA)

21. Ministerio del Medio Ambiente (ympäristöministeriö):

    Servicio de Evaluación Ambiental

    Superintendencia de Medio Ambiente

22. Ministerio del Deporte (urheiluministeriö):

    Subsecretaría del Deporte

23. Ministerio de las Culturas, las Artes y el Patrimonio (kulttuuri-, taide- ja kulttuuriperintöministeriö):

    Subsecretaría de las Culturas y las Artes

    Subsecretaría del Patrimonio Cultural

    Consejo Nacional de las Culturas y el Patrimonio

    Consejo Nacional del Libro y la Lectura

    Consejo de Fomento de la Música Nacional

    Servicio Nacional del Patrimonio Cultural

    Fondo de Desarrollo de las Artes y la Cultura (FONDART)

24. Ministerio de la Mujer y la Equidad de Género (naisasiain ja sukupuolten tasa-arvon ministeriö):

    Subsecretaría de la Mujer y la Equidad de Género

25. Ministerio de Ciencia, Tecnología, Conocimiento e Innovación (tiede-, teknologia-, osaamis- ja innovaatioministeriö):

    Subsecretaría de Ciencia, Tecnología, Conocimiento e Innovación

26. Contraloría General de la República (Chilen valvova viranomainen)

Kaikki aluehallinnon yksiköt (mukaan lukien nykyiset ja äskettäin perustetut tehtävät, kuten Intendencias / Gobernadores regionales)

Kaikki paikallishallinnon yksiköt (Gobernaciones, mukaan lukien nykyinen ”Gobernador” ja äskettäin perustetut tehtävät, kuten ”Delegado presidencial provincial”)

Huomautus:

Kaikki muut valtionhallintoon kuuluvat yksiköt, mukaan lukien niiden alueelliset ja paikalliset alaosastot edellyttäen, että ne eivät harjoita teollista tai kaupallista toimintaa.

B JAKSO

KESKUSHALLINTOA ALEMMAN TASON YKSIKÖT

1. Sopimuksen 28 lukua sovelletaan tässä jaksossa lueteltujen keskushallintoa alemman tason yksiköiden hankintoihin, kun hankinnan arvo arvioidaan liitteessä 28-B olevan J jakson mukaisesti vähintään seuraavia kynnysarvoja vastaavaksi:

   Tavarat

   Määritelty D jaksossa

   Kynnysarvot 200 000 erityisnosto-oikeutta

   Palvelut

   Määritelty E jaksossa

   Kynnysarvot 200 000 erityisnosto-oikeutta

   Rakennuspalvelut

   Määritelty F jaksossa

   Kynnysarvot 5 000 000 erityisnosto-oikeutta

2. Edellä 1 kohdassa määritettyjä rahamääräisiä kynnysarvoja mukautetaan J jakson mukaisesti.

   Yksikköjen luettelo:

   Kaikki kunnat (Municipalidades)

Huomautus:

Kaikki muut julkishallinnon alemman tason yksiköt, mukaan lukien niiden alaosastot ja kaikki muut yleishyödyllistä toimintaa harjoittavat yksiköt, joiden hallintoa tai varainhoitoa julkiset elimet tosiasiallisesti valvovat, edellyttäen, että niillä ei ole teollista tai kaupallista luonnetta.

C JAKSO

MUUT SOVELTAMISALAAN KUULUVAT YKSIKÖT

1. Sopimuksen 28 lukua sovelletaan tässä jaksossa lueteltujen muiden yksiköiden hankintoihin, kun hankinnan arvo arvioidaan J jakson mukaisesti vähintään seuraavia kynnysarvoja vastaavaksi:

   Tavarat

   Määritelty D jaksossa

   Kynnysarvot 220 000 erityisnosto-oikeutta

   Palvelut

   Määritelty E jaksossa

   Kynnysarvot 220 000 erityisnosto-oikeutta

   Rakennuspalvelut

   Määritelty F jaksossa

   Kynnysarvot 5 000 000 erityisnosto-oikeutta

2. Edellä 1 kohdassa määritettyjä rahamääräisiä kynnysarvoja mukautetaan J jakson mukaisesti.

Yksikköjen luettelo:

1. *Empresa Portuaria Arica* (Arican satamayhtiö)
2. *Empresa Portuaria Iquique* (Iquiquen satamayhtiö)
3. *Empresa Portuaria Antofagasta* (Antofagastan satamayhtiö)
4. *Empresa Portuaria Coquimbo* (Coquimbon satamayhtiö)
5. *Empresa Portuaria Valparaíso* (Valparaíson satamayhtiö)
6. *Empresa Portuaria San Antonio* (San Antonion satamayhtiö)
7. *Empresa Portuaria Talcahuano San Vicente* (Talcahuano San Vicenten satamayhtiö)
8. *Empresa Portuaria Puerto Montt* (Puerto Monttin satamayhtiö)
9. *Empresa Portuaria Chacabuco* (Chacabucon satamayhtiö)
10. *Empresa Portuaria Austral* (Australin satamayhtiö);
11. *Aeropuertos de propiedad del Estado, dependientes de la Dirección General de Aeronáutica Civil* (DGAC) (valtion omistamat lentoasemat, jotka kuuluvat siviili-ilmailun pääosaston alaisuuteen)

Huomautukset:

Kaikki muut julkiset yritykset, joiden toimintaan sisältyy jokin seuraavista tai niiden yhdistelmä:

a) lentoasemien tai muiden terminaalitilojen ja -palveluiden tarjoaminen lentoliikenteen harjoittajille; ja

b) meri- tai sisävesisatamien tai muiden terminaalitilojen ja -palveluiden tarjoaminen meri- tai sisävesiliikenteen harjoittajille.

D JAKSO

TAVARAT

Sopimuksen 28 lukua sovelletaan kaikkiin tämän liitteen A, B tai C jaksossa lueteltujen yksiköiden hankkimien tavaroiden hankintaan, jollei 28 luvussa toisin täsmennetä.

E JAKSO

PALVELUT

Sopimuksen 28 lukua sovelletaan kaikkiin tämän liitteen A, B tai C jaksossa lueteltujen yksiköiden hankkimien palvelujen hankintaan, jollei 28 luvussa toisin täsmennetä.

F JAKSO

RAKENNUSPALVELUT

Sopimuksen 28 lukua sovelletaan kaikkiin tämän liitteen A, B tai C jaksossa lueteltujen yksiköiden hankkimien rakennuspalvelujen, mukaan lukien julkisia käyttöoikeusurakoita koskevat sopimukset, hankintaan, jollei 28 luvussa toisin täsmennetä.

Sopimuksen 28 lukua ei sovelleta Pääsiäissaarelle (Isla de Pascua) tarkoitettuihin rakennuspalveluihin.

Huomautukset:

a) Rakennuspalvelujen osalta 28.1 artiklan q alakohdan teknisen eritelmän määritelmään sisältyvät rakennusmenetelmät ja rakennussuunnittelu;

b) 28.14 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun suljetun tarjouskilpailun yhteydessä kyseisen kohdan d alakohdassa olevaa viittausta äärimmäiseen kiireellisyyteen on pidettävä hätätilanteena ja katastrofina.

G JAKSO

JULKINEN KÄYTTÖOIKEUSURAKKA

Tässä jaksossa ”julkista käyttöoikeusurakkaa koskevalla sopimuksella” tarkoitetaan sopimusta, jolla yksityinen osapuoli ottaa vastatakseen julkisen rakennusurakan toteuttamisesta, korjauksesta tai huollosta sen tilapäistä hyödyntämistä vastaan ja joka sisältää oikeuden hallita rakennusurakkaa ja johtaa sitä sekä saada siitä tuloja ja/tai maksu valtiolta.

Tämä määritelmä, ”julkista käyttöoikeusurakkaa koskeva sopimus”, kattaa kaikki sopimusluokat, joihin sovelletaan julkisia käyttöoikeusurakoita koskevaa sääntelyä (julkisista töistä vastaavan ministeriön asetus nro 900 vuodelta 1996, jolla vahvistetaan konsolidoitu, yhteensovitettu ja systemaattisesti järjestetty teksti julkisista töistä vastaavan ministeriön vuonna 1991 antamasta laista nro 164, julkisia käyttöoikeusurakoita koskeva laki ja julkisista töistä vastaavan ministeriön vuonna 1997 antama asetus nro 956, jolla julkaistaan julkisia rakennusurakoita koskevaan lakiin liittyvä sääntely).

Soveltamisala

1. A tai B jaksossa mainittujen yksiköiden tekemiin julkisia käyttöoikeusurakoita koskeviin sopimuksiin edellyttäen, että sopimusten arvo on vähintään 5 000 000 erityisnosto-oikeutta, sovelletaan seuraavia artikloja: 28.1 artikla, 28.2 artikla (lukuun ottamatta 7 ja 8 kohtaa), 28.3 artikla, 28.4 artikla**, 28.5 artikla, 28.6 artikla (lukuun ottamatta 2 kohdan c ja e alakohtaa ja 4 ja 5 kohtaa), 28.7 artikla, 28.9 artikla, 28.10 artikla, 28.11 artikla, 28.12 artiklan 1 kohta, 28.16 artikla, 21.17 artikla, 21.18 artikla, 21.19 artikla, 21.20 artikla ja 28.21 artikla.
   ** Kun kyseessä ovat julkiset käyttöoikeusurakat, tarjoukset on 28.4 artiklan 4 kohdan osalta toimitettava sähköisesti niin pitkälti kuin mahdollista.
2. Edellä 1 kohdassa viitattuja määräyksiä lukuun ottamatta sovelletaan sopimuspuolten sisäistä käyttöoikeussopimuksia koskevaa lainsäädäntöä.

Huomautukset:

Julkisten käyttöoikeusurakoiden osalta 28.1 artiklan q alakohdan teknisen eritelmän määritelmään sisältyvät rakennusmenetelmät ja rakennussuunnittelu.

H JAKSO

YLEISET HUOMAUTUKSET JA POIKKEUKSET

Sopimuksen 28 lukua ei sovelleta tavaran tai palvelun hankintaan Chilen alueen ulkopuolella Chilen alueen ulkopuolella kulutettavaksi.

I JAKSO

JULKAISUT

Ilmoitusten julkaisemiseen käytettävät sähköiset julkaisut

www.mercadopublico.cl or www.chilecompra.cl

www.mop.cl

http://www.concesiones.cl/proyectos/Paginas/AgendaConcesiones2018_2022.aspx

Lait ja määräykset

www.diariooficial.cl

Oikeuden päätökset

http://basejurisprudencial.poderjudicial.cl/

Hallinnolliset säännöt

https://www.contraloria.cl/web/cgr/dictamenes-y-pronunciamientos-juridicos

OSA J

KYNNYSARVOT

1. Chile laskee ja muuntaa kynnysarvot kansalliseksi valuutaksi käyttäen Kansainvälisen valuuttarahaston ”International Financial Statistics” -julkaisussa kuukausittain julkaisemien kansallisen valuutan päiväkohtaisten arvojen muuntokursseja erityisnosto-oikeuksina ilmaistuina kynnysarvojen voimaantuloa edeltävän vuoden lokakuun 1 päivää edeltävältä kahden vuoden ajanjaksolta, joka alkaa seuraavan vuoden tammikuun 1 päivänä.
2. Chile ilmoittaa EU-osapuolelle uusien kynnysarvojen arvon kansallisena valuuttanaan, joka lasketaan viimeistään kuukautta ennen kyseisten kynnysarvojen voimaantuloa. Chilen kansallisessa valuutassa ilmaistut kynnysarvot vahvistetaan kahdeksi kalenterivuodeksi.

LIITE 29

CHILEN LUETTELO

1.	Asianomaiset velvoitteet:	29.4 artiklan 1 kohdan a alakohta 29.4 artiklan 1 kohdan b alakohta 29.4 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohta
	Yksikkö:	Empresa Nacional de Petróleo (ENAP) tai sen seuraaja, tytäryhtiöt ja sidosyritykset.
	Poikkeavien toimenpiteiden soveltamisala:	Yksikkö voi 29.4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan osalta myöntää etuuskohtelun ostaessaan energiatuotteita, kuten hiilivetyä tai sähkövoimaa mistä tahansa tuotantolähteestä, jälleenmyytäviksi Chilen syrjäisillä tai palveluiltaan puutteellisilla alueilla. Yksikkö voi 29.4 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja c alakohdan i alakohdan osalta myöntää etuuskohtelun myydessään energiatuotteita, kuten hiilivetyä tai sähkövoimaa mistä tahansa tuotantolähteestä, kuluttajille Chilen syrjäisillä tai palveluiltaan puutteellisilla alueilla.
2.	Asianomaiset velvoitteet:	29.4 artiklan 1 kohdan a alakohta 29.4 artiklan 1 kohdan b alakohta
	Yksikkö:	Corporación Nacional del Cobre (CODELCO) tai sen seuraaja, tytäryhtiöt ja sidosyritykset.

Poikkeavien toimenpiteiden soveltamisala:	Yksikkö voi 29.4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan osalta myöntää Chilen alueella sijaitseville yrityksille etuuskohtelun, joka koskee enintään 10 prosentin osuutta niiden vuotuisten tavaroiden ja palvelujen hankintojen kokonaisarvosta.
3. Asianomaiset velvoitteet:	29.4 artiklan 1 kohdan a alakohta 29.4 artiklan 1 kohdan b alakohta 29.4 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohta
Yksikkö:	Empresa Nacional de Minería (ENAMI) tai sen seuraaja, tytäryhtiöt ja sidosyritykset.
Poikkeavien toimenpiteiden soveltamisala:	Yksikkö voi 29.4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan osalta myöntää etuuskohtelun lakien tai määräysten nojalla ostaessaan mineraaleja pieniltä ja keskisuurilta mineraalien tuottajilta, jotka ovat chileläisten sijoittajien sijoituksia. Yksikkö voi 29.4 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja c alakohdan i alakohdan osalta myöntää teknistä tukea ja rahoituspalveluja etuuskohtelun mukaisilla ehdoilla pienille ja keskisuurille mineraalien tuottajille, jotka ovat chileläisten sijoittajien sijoituksia.
4. Asianomaiset velvoitteet:	29.4 artiklan 1 kohdan a alakohta 29.4 artiklan 1 kohdan b alakohta
Yksikkö:	Empresa de Transporte de Pasajeros Metro S.A. (METRO) tai sen seuraaja, tytäryhtiöt ja sidosyritykset.
Poikkeavien toimenpiteiden soveltamisala:	Yksikkö voi 29.4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan osalta myöntää Chilen alueella sijaitseville yrityksille etuuskohtelun, joka koskee enintään 10 prosentin osuutta niiden vuotuisten tavaroiden ja palvelujen hankintojen kokonaisarvosta.
5. Asianomaiset velvoitteet:	29.4 artiklan 1 kohdan a alakohta 29.4 artiklan 1 kohdan b alakohta
Yksikkö:	Televisión Nacional de Chile (TVN) tai sen seuraaja, sen tytäryhtiöt ja sidosyritykset.
Poikkeavien toimenpiteiden soveltamisala:	Yksikkö voi 29.4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan osalta myöntää lakien tai määräysten nojalla ohjelmasisältöä hankkiessaan etuuskohtelun chileläiselle sisällölle ja tuotteille.
6. Asianomaiset velvoitteet:	29.4 artiklan 1 kohdan a alakohta rahoituspalvelujen osalta 29.4 artiklan 1 kohdan c alakohdan i alakohta rahoituspalvelujen osalta
Yksikkö:	Banco del Estado de Chile (BANCO ESTADO) tai sen seuraaja, tytäryhtiöt ja sidosyritykset.
Poikkeavien toimenpiteiden soveltamisala:	Yksikkö voi 29.4 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja c alakohdan i alakohdan osalta myöntää lakien tai määräysten nojalla etuuskohtelun rahoituspalvelujen tarjonnassa Chilen väestönosille, joiden osalta palvelut ovat puutteellisia, edellyttäen, että tällaisten rahoituspalvelujen tarkoituksena ei ole syrjäyttää yksityisomistuksessa olevien yritysten tarjoamia rahoituspalveluja merkityksellisiltä markkinoilta tai estää niitä.
7. Asianomaiset velvoitteet:	29.4 artiklan 1 kohdan a alakohta 29.4 artiklan 1 kohdan b alakohta
Yksikkö:	Kaikki nykyiset ja tulevat valtionyhtiöt

Poikkeavien toimenpiteiden soveltamisala:	Sopimuksen 29.4 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdan osalta nykyiset ja tulevat valtionyhtiöt voivat myöntää alkuperäiskansoille ja niiden yhteisöille etuuskohtelun tavaroiden ja palvelujen hankinnassa. Tässä kohdassa alkuperäiskansoilla ja niiden yhteisöillä tarkoitetaan sosiaalikehitys- ja perheministeriön laissa nro 19.523 tai sen seuraajalaissa tunnustettuja alkuperäiskansoja ja niiden yhteisöjä.

LIITE 32-A

OSAPUOLTEN LAINSÄÄDÄNTÖ

1. EU-OSAPUOLI

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1151/2012 ([1]) sekä sen täytäntöönpanosäädökset.

2. CHILE

a) Laki nro 19.039, jossa vahvistetaan teollisoikeudellisiin erioikeuksiin ja teollisoikeuksien suojeluun sovellettavat säännöt, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna lailla nro 21.355, jolla muutetaan teollisoikeuksista annettua lakia nro 19.039, ja lailla nro 20.254, jolla perustetaan kansallinen teollisoikeuksien virasto.

b) Talous-, kehitys- ja jälleenrakennusministeriön asetus nro 236, annettu 25 päivänä elokuuta 2005, teollisoikeuksista annetun lain nro 19.039 säännösten hyväksymisestä.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1151/2012, annettu 21 päivänä marraskuuta 2012, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä (EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1).

LIITE 32-B

SOPIMUKSEN 32.34 ARTIKLASSA TARKOITETUN VÄITEMENETTELYN PERUSTEET

1. Luettelo nimistä ja niiden latinalaisin kirjaimin kirjoitetuista vastineista.

2. Tuotetyyppi.

3. Kehotus seuraaville henkilöille, joilla on oikeutettu etu, esittää väitteitä nimen suojaamisesta toimittamalla asianmukaisesti perusteltu vastaväite:

a) EU-osapuolen osalta kaikki sellaiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt (lukuun ottamatta ne, jotka ovat sijoittautuneet Chileen tai asuvat siellä), ja

b) Chilen osalta kaikki sellaiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt (lukuun ottamatta ne, jotka ovat sijoittautuneet johonkin jäsenvaltioon tai asuvat siellä).

4. Vastaväitteet on toimitettava Euroopan komissiolle tai Chilen hallitukselle kahden kuukauden kuluessa tiedotustoimenpiteen julkaisemisesta.

5. Vastaväitteet voidaan ottaa tutkittaviksi ainoastaan, jos ne

a) vastaanotetaan 4 kohdassa asetetussa määräajassa ja niissä osoitetaan, että ehdotettu nimen suojaaminen

i) aiheuttaisi ristiriidan kasvilajikkeen, viininvalmistukseen käytettävä rypälelajike mukaan luettuna, tai eläinrodun nimen kanssa, minkä takia kuluttajaa johdettaisiin harhaan tuotteen todellisesta

alkuperästä;

ii) koskisi nimitystä, joka saa kuluttajan virheellisesti uskomaan, että tuotteet ovat peräisin joltain muulta alueelta,

iii) saattaisi johtaa kuluttajaa harhaan tuotteen tunnistamisessa tavaramerkin maineen ja tunnettavuuden ja sen käytössäoloajan pituuden vuoksi;

iv) vaikuttaisi kokonaan tai osittain samankaltaisen nimityksen olemassaoloon tai tavaramerkin olemassaoloon tai erotettavuuteen tai vaikuttaisi tuotteisiin, jotka on saatettu markkinoille vilpittömässä mielessä ennen tiedotustoimenpiteen julkaisupäivää; tai

b) ne sisältävät yksityiskohtaiset tiedot siitä, että nimi, jolle suojaa ja rekisteröintiä harkitaan, on yleisnimi.

6. Tässä liitteessä vahvistettuja perusteita arvioidaan suhteessa EU-osapuolen alueeseen, jolla teollis- ja tekijänoikeuksien osalta tarkoitetaan ainoastaan aluetta tai alueita, jolla tai joilla kyseiset oikeudet on suojattu, sekä Chilen alueeseen.

LIITE 32-C

A OSA

32.33 ARTIKLASSA TARKOITETUT EU-OSAPUOLEN MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

Maa	Nimi	Tuotetyyppi
BELGIA	Beurre d'Ardenne	Rasvat (voi, margariini jne.)
BELGIA	Fromage de Herve	Juustot
BELGIA	Jambon d'Ardenne	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
BELGIA	Pâté gaumais	Lihaa sisältävät leivonnaiset
BELGIA	Plate de Florenville	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
BULGARIA	Българско розово масло (Bulgarsko rozovo maslo)	Eteeriset öljyt
TŠEKKI	Budějovické pivo [i]	Oluet
TŠEKKI	Budějovický měšťanský var [ii]	Oluet
TŠEKKI	České pivo	Oluet
TŠEKKI	Českobudějovické pivo [iii]	Oluet
TŠEKKI	Žatecký chmel [iv]	Humala
TANSKA	Danablu	Juustot
TANSKA	Esrom	Juustot
SAKSA	Aachener Printen	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
SAKSA	Allgäuer Bergkäse	Juustot
SAKSA	Allgäuer Emmentaler	Juustot

SAKSA	Bayerische Breze / Bayerische Brezn / Bayerische Brez'n / Bayerische Brezel	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
SAKSA	Bayerisches Bier	Oluet
SAKSA	Bremer Bier	Oluet
SAKSA	Dortmunder Bier	Oluet
SAKSA	Dresdner Christstollen / Dresdner Stollen / Dresdner Weihnachtsstollen	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
SAKSA	Holsteiner Katenschinken / Holsteiner Schinken / Holsteiner Katenrauchschinken / Holsteiner Knochenschinken	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
SAKSA	Hopfen aus der Hallertau [v]	Humala
SAKSA	Kölsch	Oluet
SAKSA	Kulmbacher Bier	Oluet
SAKSA	Lübecker Marzipan	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
SAKSA	Münchener Bier	Oluet
SAKSA	Nürnberger Bratwürste; Nürnberger Rostbratwürste	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
SAKSA	Nürnberger Lebkuchen	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
SAKSA	Schwäbische Spätzle / Schwäbische Knöpfle	Pastavalmisteet
SAKSA	Schwarzwälder Schinken	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
SAKSA	Tettnanger Hopfen	Humala
SAKSA	Thüringer Rostbratwurst	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
IRLANTI	Clare Island Salmon	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet
IRLANTI	Imokilly Regato	Juustot
KREIKKA	Γραβιέρα Κρήτης (Graviera Kritis)	Juustot
KREIKKA	Γραβιέρα Νάξου (Graviera Naxou)	Juustot
KREIKKA	Ελιά Καλαμάτας (Elia Kalamatas)	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
KREIKKA	Καλαμάτα (Kalamata) [vi]	Rasvat (voi, margariini jne.)
KREIKKA	Κασέρι (Kasseri)	Juustot
KREIKKA	Κεφαλογραβιέρα (Kefalograviera)	Juustot
KREIKKA	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης (Kolymvari Chanion Kritis)	Rasvat (voi, margariini jne.)
KREIKKA	Κονσερβολιά Ροβίων (Konservolia Rovion) [vii]	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai

		jalostettuina
KREIKKA	Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα (Korinthiaki Stafida Vostitsa) [vii] i	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
KREIKKA	Κρόκος Κοζάνης (Krokos Kozanis)	Mausteet
KREIKKA	Λακωνία (Lakonia)	Rasvat (voi, margariini jne.)
KREIKKA	Λυγουριό Ασκληπιείου (Lygourio Asklipiiou)	Rasvat (voi, margariini jne.)
KREIKKA	Μανούρι (Manouri)	Juustot
KREIKKA	Μαστίχα Χίου (Masticha Chiou)	Luonnonkumit ja kumihartsit
KREIKKA	Πεζά Ηρακλείου Κρήτης (Peza Irakliou Kritis)	Rasvat (voi, margariini jne.)
KREIKKA	Σητεία Λασιθίου Κρήτης (Sitia Lasithiou Kritis)	Rasvat (voi, margariini jne.)
KREIKKA	Φέτα (Feta) [ix]	Juustot
KREIKKA	Χανιά Κρήτης (Chania Kritis)	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Aceite de la Rioja	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Aceite de Terra Alta; Oli de Terra Alta	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Aceite del Baix Ebre-Montsià; Oli del Baix Ebre-Montsià	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Aceite del Bajo Aragón	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Alfajor de Medina Sidonia	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
ESPANJA	Antequera	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Azafrán de la Mancha	Mausteet
ESPANJA	Baena	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Carne de Vacuno del País Vasco / Euskal Okela	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
ESPANJA	Cecina de León	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ESPANJA	Chorizo Riojano	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ESPANJA	Cítricos Valencianos; Cítrics Valencians [x]	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
ESPANJA	Dehesa de Extremadura	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ESPANJA	Estepa	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Guijuelo	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ESPANJA	Idiazabal	Juustot
ESPANJA	Jabugo	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)

ESPANJA	Jamón de Trevélez	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ESPANJA	Jamón de Teruel / Paleta de Teruel	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ESPANJA	Jijona	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
ESPANJA	Les Garrigues	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Los Pedroches	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ESPANJA	Mahón-Menorca	Juustot
ESPANJA	Pimentón de la Vera	Mausteet
ESPANJA	Pimentón de Murcia	Mausteet
ESPANJA	Polvorones de Estepa	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
ESPANJA	Priego de Córdoba	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Queso Manchego	Juustot
ESPANJA	Queso Tetilla / Queixo Tetilla	Juustot
ESPANJA	Salchichón de Vic; Llonganissa de Vic	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ESPANJA	Sidra de Asturias; Sidra d'Asturies	Siideri
ESPANJA	Sierra de Cádiz	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Sierra de Cazorla	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Sierra de Segura	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Sierra Mágina	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Siurana	Rasvat (voi, margariini jne.)
ESPANJA	Sobrasada de Mallorca	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ESPANJA	Ternera Asturiana	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
ESPANJA	Ternera de Navarra; Nafarroako Aratxea	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
ESPANJA	Ternera Gallega	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
ESPANJA	Torta del Casar	Juusto
ESPANJA	Turrón de Alicante	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
ESPANJA	Vinagre de Jerez	Etikka
RANSKA	Abondance	Juustot
RANSKA	Banon	Juustot
RANSKA	Beaufort	Juustot

RANSKA	Bleu d'Auvergne	Juustot
RANSKA	Bœuf de Charolles [xi]	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
RANSKA	Brie de Meaux	Juustot
RANSKA	Brillat-Savarin	Juustot
RANSKA	Camembert de Normandie	Juustot
RANSKA	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy)	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
RANSKA	Cantal; Fourme de Cantal	Juustot
RANSKA	Chabichou du Poitou [xii]	Juustot
RANSKA	Chaource	Juustot
RANSKA	Comté	Juustot
RANSKA	Crottin de Chavignol; Chavignol [xiii]	Juustot
RANSKA	Emmental de Savoie	Juustot
RANSKA	Époisses	Juustot
RANSKA	Fourme d’Ambert	Juustot
RANSKA	Génisse Fleur d'Aubrac [xiv]	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
RANSKA	Gruyère [xv]	Juustot
RANSKA	Huile d'olive de Haute-Provence	Rasvat (voi, margariini jne.)
RANSKA	Huile essentielle de lavande de Haute-Provence / Essence de lavande de Haute-Provence	Eteeriset öljyt
RANSKA	Huîtres Marennes Oléron	Tuoreet kalat, nilviäiset ja äyriäiset sekä niistä valmistetut tuotteet
RANSKA	Jambon de Bayonne	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
RANSKA	Lentille verte du Puy	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
RANSKA	Maroilles / Marolles	Juustot
RANSKA	Morbier	Juustot
RANSKA	Munster; Munster-Géromé	Juustot
RANSKA	Neufchâtel	Juustot
RANSKA	Noix de Grenoble	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
RANSKA	Pont-l'Évêque	Juustot
RANSKA	Pruneaux d'Agen; Pruneaux d'Agen mi-cuits [xvi]	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai

		jalostettuina
RANSKA	Reblochon; Reblochon de Savoie	Juustot
RANSKA	Roquefort	Juustot
RANSKA	Sainte-Maure de Touraine [xvii]	Juustot
RANSKA	Saint-Marcellin	Juustot
RANSKA	Saint-Nectaire	Juustot
RANSKA	Tomme de Savoie	Juustot
RANSKA	Tomme des Pyrénées	Juustot
RANSKA	Veau d'Aveyron et du Ségala	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
RANSKA	Veau du Limousin [xviii]	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
RANSKA	Volailles de Loué	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
KROATIA	Baranjski kulen	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
KROATIA	Dalmatinski pršut	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
KROATIA/SLOVENIA	Istarski pršut / Istrski pršut	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
KROATIA	Krčki pršut	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Aceto Balsamico di Modena	Etikka
ITALIA	Aceto balsamico tradizionale di Modena	Etikka
ITALIA	Aprutino Pescarese	Rasvat (voi, margariini jne.)
ITALIA	Asiago	Juustot
ITALIA	Bresaola della Valtellina	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Cantuccini Toscani / Cantucci Toscani	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
ITALIA	Coppa Piacentina	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Cotechino Modena	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Culatello di Zibello	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Fontina	Juustot
ITALIA	Garda	Rasvat (voi, margariini jne.)
ITALIA	Gorgonzola	Juustot
ITALIA	Grana Padano	Juustot

ITALIA	Mela Alto Adige; Südtiroler Apfel	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
ITALIA	Mela Val di Non	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
ITALIA	Montasio	Juustot
ITALIA	Mortadella Bologna	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Mozzarella di Bufala Campana	Juustot
ITALIA	Pancetta Piacentina	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Parmigiano Reggiano [xix]	Juustot
ITALIA	Pasta di Gragnano	Pastavalmisteet
ITALIA	Pecorino Romano	Juustot
ITALIA	Pecorino Toscano	Juustot
ITALIA	Pomodoro SAN Marzano dell'Agro Sarnese-Nocerino [xx]	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
ITALIA	Prosciutto di Modena	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Prosciutto di Norcia	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Prosciutto di Parma	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Prosciutto di San Daniele	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Prosciutto Toscano	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Provolone Valpadana	Juustot
ITALIA	Ragusano	Juustot
ITALIA	Salamini italiani alla cacciatora	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Speck Alto Adige / Südtiroler Markenspeck / Südtiroler Speck	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITALIA	Taleggio	Juustot
ITALIA	Terra di Bari	Rasvat (voi, margariini jne.)
ITALIA	Toscano	Rasvat (voi, margariini jne.)
ITALIA	Veneto Valpolicella; Veneto Euganei e Berici; Veneto del Grappa	Rasvat (voi, margariini jne.)

ITALIA	Vitellone bianco dell'Appennino Centrale	Tuore liha (ja muut eläimenosat)
ITALIA	Zampone Modena	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
KYPROS	Γλυκό Τριαντάφυλλο Αγρού (Glyko Triantafyllo Agrou)	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
KYPROS	Λουκούμι Γεροσκήπου (Loukoumi Geroskipou)	Leipomo-, konditoria-, makeis- ja keksituotteet
UNKARI	Csabai kolbász/Csabai vastagkolbász	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
UNKARI	Gyulai kolbász / Gyulai pároskolbász	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
UNKARI	Kalocsai fűszerpaprika-őrlemény	Mausteet
UNKARI	Szegedi fűszerpaprika-őrlemény / Szegedi paprika	Mausteet
UNKARI	Szegedi szalámi; Szegedi téliszalámi	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ALANKOMAAT	Edam Holland	Juustot
ALANKOMAAT	Gouda Holland	Juustot
ITÄVALTA	Steirischer Kren	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
ITÄVALTA	Steirisches Kürbiskernöl	Rasvat (voi, margariini jne.)
ITÄVALTA	Tiroler Bergkäse	Juustot
ITÄVALTA	Tiroler Graukäse	Juustot
ITÄVALTA	Tiroler Speck	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ITÄVALTA	Vorarlberger Bergkäse	Juustot
PUOLA	jabłko grójeckie	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
PORTUGALI	Azeite de Moura	Rasvat (voi, margariini jne.)
PORTUGALI	Azeite do Alentejo Interior	Rasvat (voi, margariini jne.)
PORTUGALI	Azeites da Beira Interior (Azeite da Beira Alta, Azeite da Beira Baixa)	Rasvat (voi, margariini jne.)
PORTUGALI	Azeite de Trás-os-Montes	Rasvat (voi, margariini jne.)
PORTUGALI	Azeites do Norte Alentejano	Rasvat (voi, margariini jne.)
PORTUGALI	Azeites do Ribatejo	Rasvat (voi, margariini jne.)
PORTUGALI	Chouriça de Carne de Vinhais; Linguiça de Vinhais	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
PORTUGALI	Chouriço de Portalegre	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)

PORTUGALI	Pêra Rocha do Oeste [xxi]	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
PORTUGALI	Presunto de Barrancos / Paleta de Barrancos	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
PORTUGALI	Queijo S. Jorge [xxii]	Juustot
PORTUGALI	Queijo Serra da Estrela	Juustot
PORTUGALI	Queijos da Beira Baixa (Queijo de Castelo Branco, Queijo Amarelo da Beira Baixa, Queijo Picante da Beira Baixa)	Juustot
ROMANIA	Magiun de prune Topoloveni	Hedelmät, vihannekset ja viljat sellaisenaan tai jalostettuina
ROMANIA	Salam de Sibiu	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
ROMANIA	Telemea de Ibăneşti	Juustot
SLOVENIA	Kranjska klobasa	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
SLOVENIA	Kraška panceta	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
SLOVENIA	Kraški pršut	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)
SLOVENIA	Kraški zašink	Lihavalmisteet (kuumennetut, suolatut, savustetut jne.)

B OSA

32.33 ARTIKLASSA TARKOITETUT CHILEN MAANTIETEELLISET MERKINNÄT

Maa	Nimi	Tuotetyyppi
CHILE	SAL DE CÁHUIL – BOYERUCA LO VALDIVIA	Suola
CHILE	PROSCIUTTO DE CAPITÁN PASTENE	Suolattu kinkku
CHILE	LIMÓN DE PICA	Sitruunat
CHILE	LANGOSTA DE JUAN FERNÁNDEZ	Hummerit
CHILE	ATÚN DE ISLA DE PASCUA	Tonnikala – Kala / Kalafileet / Elävät kalat
CHILE	CANGREJO DORADO DE JUAN FERNÁNDEZ	Rapu – Elävä / Ei elävä
CHILE	CORDERO CHILOTE	Karitsanliha
CHILE	DULCES DE LA LIGUA	Leipomatuotteet
CHILE	MAÍZ LLUTEÑO	Maissi
CHILE	SANDÍA DE PAINE	Vesimeloni

CHILE	ACEITUNAS DE AZAPA	Säilötyt / tuoreet oliivit
CHILE	ORÉGANO DE LA PRECORDILLERA DE PUTRE	Mausteet
CHILE	TOMATE ANGOLINO	Tomaatit
CHILE	DULCES DE CURACAVÍ	Leipomatuotteet
CHILE	ACEITE DE OLIVA DEL VALLE DEL HUASCO	Oliiviöljy
CHILE	PUERRO AZUL DE MAQUEHUE	Purjo
CHILE	SIDRA DE PUNUCAPA	Siideri
CHILE	CHICHA DE CURACAVÍ	Käymistietä valmistettu juoma

Huomautukset:

i) Maantieteelliselle merkinnälle ”Budějovické pivo” haetaan ainoastaan tšekinkielistä suojaa.

ii) Maantieteelliselle merkinnälle ”Budějovický měšťanský var” haetaan ainoastaan tšekinkielistä suojaa.

iii) Maantieteelliselle merkinnälle ”Českobudějovické pivo” haetaan haetaan ainoastaan tšekinkielistä suojaa.

iv) Lajikenimen ”Saaz” käyttöä voidaan jatkaa samankaltaisissa tuotteissa edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei kuluttajaa johdeta harhaan tällaisen ilmauksen luonteen tai tuotteen täsmällisen alkuperän suhteen ja ettei kyseisen ilmauksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

v) Lajikenimen ”Hallertau” käyttöä voidaan jatkaa samankaltaisissa tuotteissa edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei kuluttajaa johdeta harhaan tällaisen ilmauksen luonteen tai tuotteen täsmällisen alkuperän suhteen ja ettei kyseisen ilmauksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

vi) Lajikenimen ”Kalamon” käyttöä voidaan jatkaa samankaltaisissa tuotteissa edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei kuluttajaa johdeta harhaan tällaisen ilmauksen luonteen tai tuotteen täsmällisen alkuperän suhteen ja ettei kyseisen ilmauksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

vii) Lajikenimen ”Konservolia” käyttöä voidaan jatkaa samankaltaisissa tuotteissa edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei kuluttajaa johdeta harhaan tällaisen ilmauksen luonteen tai tuotteen täsmällisen alkuperän suhteen ja ettei kyseisen ilmauksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

viii) Lajikenimen ”Pasa de corinto” käyttöä voidaan jatkaa samankaltaisissa tuotteissa edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei kuluttajaa johdeta harhaan tällaisen ilmauksen luonteen tai tuotteen täsmällisen alkuperän

suhteen ja ettei kyseisen ilmauksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

ix) Maantieteellisen merkinnän ”Φέτα (Feta)” suoja ei estä keitään henkilöitä, heidän seuraajiaan ja siirronsaajiaan mukaan lukien, jatkamasta ilmaisun ”feta” vastaavaa käyttöä enintään kuuden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä edellyttäen, että he ovat tämän sopimuksen voimaantulopäivänä käyttäneet kyseistä maantieteellistä merkintää jatkuvasti samoihin tai samankaltaisiin tavaroihin Chilen alueella. Kyseisen ajanjakson aikana ilmaisun ”feta” käyttöön on liitettävä helposti luettava ja näkyvä merkintä asianomaisen tuotteen maantieteellisestä alkuperästä.

x) Lajikenimen ”Valencia” käyttöä voidaan jatkaa samankaltaisissa tuotteissa edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei kuluttajaa johdeta harhaan tällaisen ilmauksen luonteen tai tuotteen täsmällisen alkuperän suhteen ja ettei kyseisen ilmauksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

xi) Maantieteellisen merkinnän ”Bœuf de Charolles” suoja ei estä sitä, että eläinrodusta peräisin olevaa tuotetta osoittavan ilmaisun ”Charolesa” käyttäjät Chilen alueella voivat jatkaa kyseisten ilmaisujen käyttöä edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei eläinrodun nimityksen käyttö johda kuluttajia harhaan ja ettei kyseisen eläinrodun nimityksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

xii) Suojaa haetaan vain moniosaiselle ilmaisulle.

xiii) Suojaa haetaan vain moniosaiselle ilmaisulle.

xiv) Maantieteellisen merkinnän ”Génisse Fleur d'Aubrac” suoja ei estä eläinrodusta peräisin olevaa tuotetta osoittavan ilmaisun ”Aubrac” käyttäjiä jatkamasta kyseisten ilmaisujen käyttöä Chilen alueella edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei eläinrodun nimityksen käyttö johda kuluttajia harhaan ja ettei eläinrodun nimityksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

xv) Maantieteellisen merkinnän ”Gruyère” suoja ei estä lisäyksessä 32-C-2 lueteltuja Chilen alueella toimivia ilmauksen ”Gruyère/Gruyere” aiempia käyttäjiä, jotka ovat käyttäneet kyseistä ilmausta vilpittömässä mielessä ja jotka ovat olleet markkinoilla toistuvasti 12 kuukauden aikana ennen tätä sopimusta koskevien neuvottelujen päättymistä 9 päivänä joulukuuta 2022, jatkamasta kyseisen ilmaisun käyttöä edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen nimityksen ”Gruyère” aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) vaan ne erottuvat nimityksestä ”Gruyère” alkuperän osalta yksiselitteisesti, ja edellyttäen, että ilmaisu on kirjoitettu kirjasintyypillä, joka on luettavissa mutta huomattavasti pienempi kuin tuotenimi ja joka eroaa siitä yksiselitteisesti tuotteen alkuperän osalta. Nimitys ”Gruyère” viittaa Euroopan unionin alueella kahteen homonyymiseen maantieteelliseen merkintään, jotka koskevat sveitsiläistä juustoa ja ranskalaista juustoa. EU-osapuoli ei vastusta mahdollista hakemusta, jonka tarkoituksena on suojata mainittu sveitsiläinen homonyyminen maantieteellinen merkintä Chilessä.

xvi) Nimitystä ”d’Agen” voidaan edelleen käyttää tuoreiden luumujen ja luumupuiden lajikkeesta edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei kuluttajaa johdeta harhaan tällaisen ilmauksen luonteen tai tuotteen täsmällisen

alkuperän suhteen ja ettei kyseisen ilmauksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

xvii Suojaa haetaan vain moniosaiselle ilmaisulle.

xviii) Maantieteellisen merkinnän ”Veau du Limousin” suoja ei estä eläinrodusta peräisin olevaa tuotetta osoittavan ilmaisun ”Limousin” käyttäjiä jatkamasta kyseisten ilmaisujen käyttöä Chilen alueella edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei eläinrodun nimityksen käyttö johda kuluttajia harhaan ja ettei eläinrodun nimityksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

xix) Maantieteellisen merkinnän ”Parmigiano Reggiano” suoja ei estä lisäyksessä 32-C-2 lueteltuja Chilen alueella toimivia ilmauksen ”Parmesano” aiempia käyttäjiä, jotka ovat käyttäneet kyseistä ilmausta vilpittömässä mielessä ja jotka ovat olleet markkinoilla toistuvasti 12 kuukauden aikana ennen tätä sopimusta koskevien neuvottelujen päättymistä 9 päivänä joulukuuta 2022, jatkamasta kyseisen ilmaisun käyttöä edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen nimityksen ”Parmigiano Reggiano” aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) vaan ne erottuvat nimityksestä ”Parmigiano Reggiano” alkuperän osalta yksiselitteisesti, ja edellyttäen, että kyseinen ilmaisu on kirjoitettu kirjasintyypillä, joka on luettavissa mutta huomattavasti pienempi kuin tuotenimi ja joka eroaa siitä yksiselitteisesti tuotteen alkuperän osalta.

xx) Nimitystä ”San Marzano” voidaan edelleen käyttää tuoreiden tomaattien ja tomaattikasvien lajikkeesta edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja edellyttäen, ettei kuluttajaa johdeta harhaan tällaisen ilmauksen luonteen tai tuotteen täsmällisen alkuperän suhteen ja ettei kyseisen ilmauksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

xxi) Lajikenimen ”Pêra Rocha” käyttöä voidaan jatkaa samankaltaisissa tuotteissa edellyttäen, että kyseisiä tuotteita ei tuoda markkinoille käyttäen maantieteellisen merkinnän aitoa alkuperää koskevia viittauksia (grafiikkaa, nimityksiä, kuvia tai lippuja) eikä hyödyntäen maantieteellisen merkinnän mainetta ja ettei kuluttajaa johdeta harhaan tällaisen ilmauksen luonteen tai tuotteen täsmällisen alkuperän suhteen ja edellyttäen, ettei kyseisen ilmauksen käyttö merkitse vilpillistä kilpailua suhteessa maantieteelliseen merkintään.

xxii) Ilmaisun ”Queijo S. Jorge” suoja ei rajoita ilmaisun ”San Jorge” käyttöä Chilessä olemassa olevana rekisteröitynä tavaramerkkinä edellyttäen, että tällainen käyttö ei johda kuluttajaa harhaan tuotteen alkuperän suhteen. Ilmaisua ”Queijo S. Jorge” olisi käytettävä vain moniosaisena ilmauksena ja yhdessä sen alkuperän osoittavan tiedon ja tuotenimen kanssa.

Lisäys 32-C-1

32.35 ARTIKLAN 9 KOHDASSA TARKOITETUISTA YKSITTÄISISTÄ ILMAISUISTA

EU-osapuolen luetteloitujen maantieteellisten merkintöjen osalta:

Liitteessä 32-C olevassa A osassa esitetyn EU-osapuolen maantieteellisten merkintöjen luettelon osalta tämän sopimuksen 32.35 artiklan mukaista suojaa ei haeta seuraavien yksittäisten ilmaisujen osalta, jotka ovat osa sellaista moniosaista ilmaisua, joka on suojattu maantieteellisenä merkintänä:

”aceite”, ”Aceto balsamico”, ”tradizionale”, ”aceto”, ”alfajor”, ”alla cacciatora”, ”amarelo”, ”Apfel” ”azafran”, ”azeite”, ”azeites”, ”Bayrische”, ”Bergkäse”, ”beurre”, ”Bier”, ”bleu”, ”boeuf”, ”Bratwürste”, ”Bresaola”, ”Breze”, ”Brezn”, ”Brez'n”, ”Brezel”, ”brie”, ”camembert”, ”Canard à foie gras”, ”cantucci”,

”cantuccini”, ”carne”, ”carne de vacuno”, ”cecina”, ”chmel”, ”chorizo”, ”chouriça de carne”, ”chouriço”, ”Christstollen”, ”citricos”, ”citrics”, ”coppa”, ”cotechino”, ”culatello”; ”dehesa”, ”edam”, ”emmental”, ”Emmentaler”, ”Ελιά (Elia)”, ”Essence de lavande”, ”fromage”, ”fűszerpaprika-őrlemén”, ”génisse”, ”Γλυκό Τριαντάφυλλο” (Glyko Triantafyllo), ”gouda”, ”Graukäse”, ”graviera”, ”Hopfen”, ”huile d'olive”, ”huile essentielle de lavande”, ”huîtres”, ”island”, ”jabłko”, ”jambon”, ”Katenrauchschinken”, ”Katenschinken”, ”klobasa”, ”Knochenschinken”, ”Knöpfle”, ”kolbász”, ”Kren”, ”Κρόκος” (Krokos), ”kulen”, ”Kürbiskernöl”, ”Lebkuchen”, ”lentille”, ”lentille verte”, ”linguiça”, ”llonganissa”, ”Λουκούμι” (Loukoumi), ”magiun de prune”, ”Markenspeck”, ”Marzipan”, ”mela”, ”mortadella”, ”mozzarella”, ”mozzarella di bufala”, ”noix”, ”oli”, ”paleta”, ”panceta”, ”pancetta”, ”paprika”, ”pároskolbász”, ”pasta”, ”paté”, ”pecorino”, ”pêra”, ”pimentòn”, ”picante”, ”pivo”, ”plate”, ”polvorones”, ”pomodoro”, ”presunto”, ”prosciutto”, ”provolone”, ”pruneaux mi-cuits”,”pruneaux”,”priego”, ”Printen”, ”pršut”, ”prune”, ”queijo”, ”queijos”, ”queixo”, ”queso”, ”розово масло” (rozovo maslo), ”Rostbratwurst”, ”salam”, ”salamini”, ”salchichón”, ”salmon”, ”Schinken”, ”sidra”, ”sierra”, ”sobrasada”, ”Spätzle”, ”Speck”, ”Σταφίδα” (Stafida), ”Stollen”, ”szalámi”, ”telemea”, ”Téliszalámi”, ”ternera”, ”terra”, ”tomme”, ”torta”, ”turrón”, ”vastagkolbász”, ”var”, ”veau”, ”vinagre”, ”vitellone bianco”, ”volailles”, ”Weihnachtsstollen”, ”zampone”, ”zašink”.

Chilen luetteloidut maantieteelliset merkinnät:

Liitteessä 32-C olevassa B osassa esitetyn Chilen maantieteellisten merkintöjen luettelon osalta tämän sopimuksen 32.35 artiklan mukaista suojaa ei haeta seuraavien yksittäisten ilmaisujen osalta, jotka ovat osa sellaista moniosaista ilmaisua, joka on suojattu maantieteellisenä merkintänä:

”aceite”, ”aceitunas”, ”atún”, ”cangrejo”, ”chicha”, ”cordero”, ”dulces”, ”isla”, ”langosta”, ”limón”, ”maíz”, ”oregano”, ”prosciutto”, ”puerro”, ”sal”, ”sandía”, ”sidra”, ”tomate”.

Lisäys 32-C-2

LUETTELO AIEMMISTA KÄYTTÄJISTÄ

Parmesano

— AGRÍCOLA Y LÁCTEOS LAS VEGAS S.A.

— AGROCOMERCIAL CODIGUA SPA

— ALVI SUPERMERCADOS MAYORISTAS S.A.

— ALTAS CUMBRES GROUP SPA

— ARTHUR SCHUMAN INC.

— BODEGA GOURMET SPA

— CASO Y CIA SAC

— CENCOSUD S.A.

— COMERCIAL DE CAMPO S.A.

— CONAPROLE

— COOPERATIVA AGRÍCOLA Y LECHERA DE LA UNIÓN LTDA.

— ELABORADORA DE ALIMENTOS GOURMET LIMITADA

— HIPERMERCADOS TOTTUS S.A.

— LACTEOS KUMEY SPA

— PRODUCTOS FERNANDEZ S.A.

— QUILLAYES SURLAT COMERCIAL SPA

— REMOTTI S.A.

— RENDIC HERMANOS S.A.

— SCHREIBER FOODS

— SOPROLE INVERSIONES S.A.

— SUPER 10 S.A.

— VIVAFOODS SPA

— WALMART CHILE S.A.

Gruyere/Gruyère

— AGRICOLA Y LACTEOS LAS VEGAS S.A.

— BODEGA GOURMET SPA

— COMERCIAL DE CAMPO S.A.

— QUESERÍA PETITE FRANCE LIMITADA

— QUILLAYES SURLAT COMERCIAL SPA

— SANTA ROSA CHILE ALIMENTOS LTDA.

LIITE 38-A

MENETTELYSÄÄNNÖT

I. Määritelmät

1. Tässä liitteessä tarkoitetaan

a) ”hallintohenkilöstöllä” paneelin jäsenen kyseessä ollessa henkilöitä, jotka ovat paneelin jäsenen ohjauksessa ja valvonnassa, lukuun ottamatta avustajia;

b) ”neuvonantajalla” henkilöä, jonka osapuoli on palkannut neuvomaan tai avustamaan itseään paneelimenettelyssä;

c) ”avustajalla” henkilöä, joka paneelin jäsenen toimeksiannon mukaisesti ja tämän ohjauksessa ja valvonnassa suorittaa tutkimuksia tai avustaa kyseistä paneelin jäsentä; ja

d) ”osapuolen edustajalla” osapuolen ministeriön, viraston tai muun julkisen elimen nimeämää työntekijää tai henkilöä, joka edustaa osapuolta 38 luvun mukaisessa riidassa.

II. Ilmoitukset

2. Kaikki pyynnöt, ilmoitukset, kirjalliset lausumat tai muut asiakirjat, jotka

a) paneeli on laatinut, on lähetettävä molemmille osapuolille samaan aikaan;

b) jompikumpi osapuolista on laatinut ja jotka on osoitettu paneelille, toimitetaan jäljennöksenä toiselle osapuolelle samaan aikaan; ja

c) jompikumpi osapuolista on laatinut ja jotka on osoitettu toiselle osapuolelle, on toimitettava tarvittaessa samaan aikaan jäljennöksenä paneelille.

3. Kaikki säännössä 2 tarkoitetut ilmoitukset tehdään sähköpostitse tai tarvittaessa muulla televiestintävälineellä, jolla lähettämisestä jää tosite. Jollei toisin todisteta, tällainen ilmoitus katsotaan toimitetuksi sen lähettämispäivänä.

4. Kaikki ilmoitukset osoitetaan EU-osapuolen osalta Euroopan komission kauppapolitiikan pääosastolle ja Chilen osalta kansainvälisten taloussuhteiden sihteeristölle tai niiden seuraajille.

5. Pyynnöissä, ilmoituksissa, kirjallisissa lausumissa tai muissa paneelimenettelyyn liittyvissä asiakirjoissa olevat vähäiset kirjoitusvirheet voidaan oikaista toimittamalla uusi asiakirja, johon muutokset on merkitty selvästi.

6. Jos asiakirjan toimittamiselle asetettu määräaika päättyy muuna päivänä kuin Euroopan komission tai Chilen työpäivänä, asiakirjan toimittamiselle asetettu määräaika päättyy ensimmäisenä sitä seuraavana työpäivänä.

III. Paneelin jäsenten nimeäminen

7. Jos paneelin jäsenet tai puheenjohtaja valitaan 38.6 artiklan nojalla arvalla, valituksen tehnyttä osapuolta edustavan sekakomitean puheenjohtaja ilmoittaa viipymättä valituksen kohteena olevaa osapuolta edustavalle puheenjohtajalle arvalla tapahtuvan valinnan päivämäärän, kellonajan ja paikan. Valituksen kohteena oleva osapuoli voi halutessaan olla läsnä arvalla tapahtuvassa valinnassa. Arvalla tapahtuva valinta suoritetaan joka tapauksessa paikalla olevan osapuolen tai paikalla olevien osapuolten läsnä ollessa.

8. Valituksen tehnyttä osapuolta edustavan sekakomitean puheenjohtajan on ilmoitettava kirjallisesti kullekin paneelin jäseneksi valituksi tulleelle henkilölle tämän nimityksestä. Kunkin henkilön on vahvistettava molemmille osapuolille viiden päivän kuluessa siitä, kun hänelle on ilmoitettu nimityksestä, että hän on käytettävissä.

9. Valituksen tehnyttä osapuolta edustavan sekakomitean puheenjohtaja valitsee paneelin jäsenen tai puheenjohtajan arvalla viiden päivän kuluessa 38.6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymisestä, jos jokin 38.8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu alaluettelo

   a) on vahvistamatta – niiden henkilöiden joukosta, jotka toinen osapuoli tai molemmat osapuolet ovat virallisesti ehdottaneet kyseisen alaluettelon laatimiseksi; tai

   b) ei enää sisällä vähintään viittä henkilöä – niiden henkilöiden joukosta, jotka edelleen ovat kyseisessä alaluettelossa.

10. Osapuolet pyrkivät varmistamaan, että viimeistään silloin, kun kaikki paneelin jäsenet ovat ilmoittaneet osapuolille nimityksensä hyväksymisestä 38.6 artiklan 5 kohdan mukaisesti, osapuolet ovat sopineet paneelin jäsenten ja avustajien palkkioista ja kulukorvauksista sekä ovat laatineet tarvittavat nimityssopimukset niin, että ne voidaan allekirjoittaa viipymättä. Paneelin jäsenten palkkiot ja kulukorvaukset perustuvat WTO:n normeihin. Paneelin jäsenen yhden tai useamman avustajan palkkiot ja kulukorvaukset saavat olla enintään 50 prosenttia heidän avustamansa paneelin jäsenen palkkiosta.

IV. Järjestäytymiskokous

11. Jolleivät osapuolet toisin sovi, ne kokoontuvat paneelin kanssa seitsemän päivän kuluessa paneelin asettamisesta määrittääkseen osapuolten tai paneelin tarpeellisiksi katsomat asiat, paneelimenettelyn aikataulu mukaan luettuna. Paneelin jäsenet ja osapuolten edustajat voivat osallistua tähän kokoukseen minkä tahansa välineen välityksellä, mukaan lukien puhelin- tai videoyhteyden kautta.

V. Kirjalliset huomautukset

12. Valituksen tehneen osapuolen on toimitettava kirjallinen lausumansa viimeistään 20 päivän kuluessa paneelin asettamispäivästä. Valituksen kohteena olevan osapuolen on toimitettava kirjallinen lausumansa viimeistään 20 päivän kuluessa kantajaosapuolen kirjallisen lausuman toimittamispäivästä.

VI. Paneelin toiminta

13. Paneelin puheenjohtaja toimii puheenjohtajana kaikissa paneelin kokouksissa. Sen lisäksi, mitä säännöissä 17 ja 18 määrätään, paneeli voi valtuuttaa puheenjohtajan tekemään hallinnollisia tai menettelytapapäätöksiä.
14. Jollei 38 luvussa tai tässä liitteessä toisin määrätä, paneeli voi hoitaa tehtäviään erilaisin välinein, kuten puhelimitse, videoneuvottelulla tai muiden sähköisten viestintävälineiden avulla.
15. Ainoastaan paneelin jäsenet voivat osallistua paneelin päätöksentekoon, mutta paneeli voi sallia paneelin jäsenten avustajien läsnäolon päätöksenteossa.
16. Päätöksen ja raportin laatiminen on yksinomaan paneelin vastuulla, eikä tätä tehtävää saa siirtää muille.
17. Jos ilmenee menettelyllinen kysymys, jota ei käsitellä 38 luvussa, tässä liitteessä eikä liitteessä 38-B, paneeli voi osapuolia kuultuaan hyväksyä asianmukaisen menettelyn, joka on yhteensopiva 38 luvun, tämän liitteen tai liitteen 38-B määräysten kanssa.
18. Jos paneeli katsoo, että on tarpeen muuttaa jotakin sen menettelyyn sovellettavaa, muuta kuin 38 luvussa vahvistettua, määräaikaa tai tehdä muita menettelyä koskevia tai hallinnollisia mukautuksia, sen on ilmoitettava osapuolille kirjallisesti määräajan mukautuksesta ja kaikista muista tarvittavista menettelyä koskevista tai hallinnollisista mukautuksista ja niiden syistä. Osapuolia kuultuaan paneeli voi hyväksyä tällaisen muutoksen tai mukautuksen.

VII. Paneelin jäsenen vaihtaminen

19. Jos osapuoli katsoo, että paneelin jäsen ei täytä liitteen 38-B vaatimuksia ja että hänet olisi kyseisestä syystä vaihdettava, kyseisen osapuolen on ilmoitettava asiasta toiselle osapuolelle 15 päivän kuluessa siitä, jolloin se sai riittävät todisteet siitä, että paneelin jäsen ei väitetysti täytä liitteen 38-B vaatimuksia.
20. Osapuolten on kuultava toisiaan 15 päivän kuluessa säännössä 19 tarkoitetusta ilmoituksesta. Ne ilmoittavat paneelin jäsenelle väitetystä vaatimusten täyttymättä jäämisestä ja voivat pyytää paneelin jäsentä ryhtymään toimenpiteisiin asian korjaamiseksi. Osapuolet voivat myös sopia paneelin jäsenen erottamisesta ja uuden paneelin jäsenen valinnasta 38.6 artiklan mukaisesti.
21. Jos osapuolet eivät pääse säännön 20 nojalla yhteisymmärrykseen tarpeesta vaihtaa paneelin jäsen, joka on muu kuin paneelin puheenjohtaja, kumpi tahansa osapuoli voi siirtää asian paneelin puheenjohtajalle, jonka päätös asiassa on lopullinen. Jos paneelin puheenjohtaja katsoo, että paneelin jäsen ei täytä liitteen 38-B vaatimuksia, paneelin jäsen erotetaan ja korvataan uudella paneelin jäsenellä, joka valitaan 38.6 artiklan mukaisesti.
22. Jos osapuolet eivät pääse säännön 20 nojalla yhteisymmärräykseen tarpeesta vaihtaa paneelin puheenjohtaja, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää, että asian käsittely siirretään jollekin 38.8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti laadittuun puheenjohtajien alaluetteloon sisältyvistä jäljellä olevista henkilöistä. Pyynnön esittänyttä osapuolta edustava sekakomitean puheenjohtaja tai kyseisen puheenjohtajan valtuuttama henkilö valitsee kyseisen henkilön nimen arvalla. Valitun henkilön tekemä päätös siitä, onko puheenjohtaja tarpeen vaihtaa, on lopullinen. Jos tämä valittu henkilö toteaa, että puheenjohtaja ei täytä liitteen 38-B vaatimuksia, uusi puheenjohtaja valitaan 38.6 artiklan mukaisesti.

VIII. Kuulemiset

23. Osapuolia ja muita paneelin jäseniä kuultuaan paneelin puheenjohtajan ilmoittaa osapuolille kuulemisen päivämäärän, kellonajan ja paikan säännön 11 mukaisesti määritetyn aikataulun perusteella. Jollei kuuleminen ole yleisöltä suljettu, osapuoli, jonka alueella kuuleminen pidetään, asettaa kyseiset tiedot julkisesti saataville.

24. Jolleivät osapuolet toisin sovi, kuuleminen pidetään Brysselissä, kun valituksen tehnyt osapuoli on Chile, ja Santiagossa, kun valituksen tehnyt osapuoli on EU-osapuoli. Valituksen kohteena oleva osapuoli vastaa kuulemisen logistisesta hallinnoinnista aiheutuvista kuluista. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa ja jommankumman osapuolen pyynnöstä paneeli voi osapuolia kuultuaan päättää järjestää kuulemisen virtuaalisesti tai hybridimuodossa ja toteuttaa asianmukaiset järjestelyt ottaen huomioon oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja tarpeen varmistaa avoimuus.

25. Paneeli voi järjestää lisäkuulemisia, jos osapuolet niin sopivat.

26. Kaikkien paneelin jäsenten on oltava läsnä kuulemisen koko keston ajan.

27. Jolleivät osapuolet toisin sovi, seuraavat henkilöt voivat osallistua kuulemiseen riippumatta siitä, onko menettely avoin yleisölle vai ei:

    a) osapuolen edustajat;

    b) neuvonantajat;

    c) avustajat ja hallintohenkilöstö;

    d) paneelin tulkit, kääntäjät ja pikakirjoittajat; ja

    e) paneelin 38.22 artiklan 2 kohdan nojalla päättämät asiantuntijat.

28. Kummankin osapuolen on viimeistään viisi päivää ennen kuulemista toimitettava paneelille ja toiselle osapuolelle luettelo niiden henkilöiden nimistä, jotka esittävät kuulemisessa suullisia väitteitä tai selvityksiä kyseisen osapuolen puolesta, ja muista edustajista ja neuvonantajista, jotka osallistuvat kuulemiseen.

29. Paneelin kuuleminen käydään seuraavassa esitetyllä tavalla, ja siinä on varmistettava, että valituksen tehneelle ja valitukseen kohteena olevalle osapuolelle annetaan yhtä paljon aikaa väitteen ja vastaväitteen esittämiseksi:

    a) Väite:

        i) valituksen tehneen osapuolen väite;

        ii) valituksen kohteena olevan osapuolen väite.

    b) Vastaväite:

        i) valituksen tehneen osapuolen vastine;

        ii) valituksen kohteena olevan osapuolen vastaväite.

30. Paneeli voi esittää kysymyksiä kummalle tahansa osapuolelle missä tahansa kuulemisen vaiheessa.

31. Paneeli laadituttaa kuulemisesta tarkan tallenteen, joka toimitetaan osapuolille mahdollisimman pian kuulemisen jälkeen.

32. Kumpikin osapuoli voi toimittaa 10 päivän kuluessa istuntopäivästä täydentävän kirjallisen lausuman istunnon aikana esille tulleista asioista.

IX. Kirjalliset kysymykset

33. Paneeli voi esittää milloin tahansa menettelyn aikana kirjallisia kysymyksiä yhdelle osapuolelle tai molemmille osapuolille. Kaikista yhdelle osapuolelle esitetyistä kysymyksistä on toimitettava

jäljennös toiselle osapuolelle.

34. Kummankin osapuolen on toimitettava toiselle osapuolelle jäljennös paneelin kysymyksiin antamistaan vastauksista. Toisella osapuolella on mahdollisuus esittää kirjallisia huomautuksia osapuolen vastauksista viiden päivän kuluessa tällaisen jäljennöksen toimittamisesta.

X. Luottamuksellisuus

35. Kummankin osapuolen ja paneelin on kohdeltava luottamuksellisina toisen osapuolen paneelille toimittamia tietoja, jotka kyseinen toinen osapuoli on määritellyt luottamuksellisiksi. Kun osapuoli toimittaa paneelille kirjallisen lausunnon, joka sisältää luottamuksellisia tietoja, sen on myös toimitettava 15 päivän kuluessa lausunto, joka ei sisällä luottamuksellisia tietoja ja joka julkistetaan.

36. Mikään tässä liitteessä ei estä osapuolta julkistamasta yleisölle omaa kantaansa koskevia lausuntoja, kunhan se ei toisen osapuolen toimittamiin tietoihin viitatessaan paljasta toisen osapuolen luottamuksellisiksi määrittelemiä tietoja.

37. Paneelin kuulemiset järjestetään suljetuin ovin, kun osapuolen lausuma ja väitteet sisältävät luottamuksellisia tietoja. Osapuolten on huolehdittava siitä, että paneelin istunnot säilyvät luottamuksellisina, kun ne järjestetään suljetuin ovin.

XI. Yksipuoliset yhteydet

38. Paneeli ei saa tavata osapuolta tai ottaa yhteyttä osapuoleen, jos toinen osapuoli ei ole paikalla.

39. Paneelin jäsen ei saa keskustella menettelyn kohteena olevaan asiaan liittyvistä seikoista osapuolen tai osapuolten kanssa muiden paneelin jäsenten poissa ollessa.

XII. *Amicus curiae* -lausumat

40. Jolleivat osapuolet toisin sovi viiden päivän kuluessa paneelin asettamispäivästä, paneeli voi ottaa vastaan oma-aloitteisesti toimitettuja kirjallisia lausumia osapuolen luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, jotka ovat sijoittautuneet osapuolen alueelle ja jotka ovat osapuolten hallituksista riippumattomia, edellyttäen että

    a) paneeli vastaanottaa ne 10 päivän kuluessa paneelin asettamispäivästä;

    b) ne ovat lyhyitä ja enintään 15 sivua liitteineen rivivälillä kaksi kirjoitettuna;

    c) niillä on välitöntä merkitystä paneelin tarkasteltavana olevan asian tosiseikkojen tai oikeudellisten kysymysten kannalta;

    d) ne sisältävät kuvauksen lausuman antavasta henkilöstä, mukaan lukien luonnollisen henkilön kansalaisuus sekä oikeushenkilön sijoittautumispaikka, toiminnan luonne, oikeudellinen asema, yleiset tavoitteet ja rahoituslähde;

    e) ne sisältävät kuvauksen paneelin menettelyyn kohdistuvien asianomaisen henkilön intressien luonteesta; ja

    f) ne on laadittu osapuolten valitsemilla kielillä sääntöjen 44 ja 45 mukaisesti.

41. Paneeli toimittaa lausumat osapuolille, jotta nämä voivat esittää huomautuksensa. Osapuolet voivat 10 päivän kuluessa lausuman toimittamisesta esittää huomautuksensa paneelille.

42. Paneelin on lueteltava raportissaan kaikki vastaanottamansa lausumat, jotka se on saanut säännön 40 nojalla. Paneeli ei ole velvollinen käsittelemään raportissaan tällaisissa lausumissa esitettyjä väitteitä; jos se tekee niin, sen on kuitenkin otettava huomioon myös kaikki osapuolten säännön 41 nojalla esittämät huomautukset.

XIII. Kiireelliset tapaukset

43. Jos asia koskee 38.12 artiklassa tarkoitettua kiireellistä tapausta, paneeli mukauttaa tarvittaessa tässä liitteessä tarkoitettuja määräaikoja osapuolia kuultuaan. Paneelin on ilmoitettava osapuolille kyseisistä mukautuksista.

XIV. Työkieli ja käännökset

44. Osapuolet pyrkivät sopimaan yhteisestä työkielestä paneelimenettelyä varten 38.4 artiklassa tarkoitettujen neuvottelujen aikana ja viimeistään tämän liitteen säännössä 11 tarkoitetussa järjestäytymiskokouksessa.
45. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen yhteisestä työkielestä, kumpikin osapuoli esittää kirjalliset lausumansa valitsemallaan kielellä. Kukin osapuoli toimittaa samaan aikaan käännöksen toisen osapuolen valitsemalla kielellä, ellei sen lausumia ole kirjoitettu jollakin WTO:n työkielistä. Valituksen kohteena oleva osapuoli järjestää suullisten lausumien tulkkauksen osapuolten valitsemille kielille.
46. Paneelin raportit ja päätökset annetaan osapuolten valitsemilla kielillä. Jos osapuolet eivät ole sopineet yhteisestä työkielestä, paneelin väliraportti ja loppuraportti annetaan jollakin WTO:n työkielistä.
47. Osapuolet voivat esittää huomautuksia tämän liitteen mukaisesti laadittujen asiakirjojen käännösten tarkkuudesta.
48. Kukin osapuoli vastaa kirjallisten lausumiensa käännöskustannuksista. Paneelin raporttien ja päätösten kääntämisestä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset jaetaan tasan osapuolten kesken.

XV. Erityiset määräajat

49. Tässä liitteessä vahvistettuja määräaikoja mukautetaan 38.15–38.18 artiklassa määrättyihin erityisiin määräaikoihin, jotka koskevat paneelin raportin tai päätöksen hyväksymistä kyseisten artiklojen mukaisissa menettelyissä.

LIITE 38-B

KÄYTÄNNESÄÄNNÖT PANEELIN JÄSENILLE JA SOVITTELIJOILLE

I. Määritelmät

1. Tässä liitteessä tarkoitetaan
   a) ”hallintohenkilöstöllä” paneelin jäsenen kyseessä ollessa henkilöitä, jotka ovat paneelin jäsenen ohjauksessa ja valvonnassa, lukuun ottamatta avustajia;
   b) ”avustajalla” henkilöä, joka paneelin jäsenen toimeksiannon mukaisesti ja tämän ohjauksessa ja valvonnassa suorittaa tutkimuksia tai avustaa kyseistä paneelin jäsentä; ja
   c) ”ehdokkaalla” henkilöä, jonka nimi on 38.8 artiklassa tarkoitetussa luettelossa paneelin jäsenistä ja jonka valintaa paneelin jäseneksi harkitaan 38.6 artiklan mukaisesti.

II. Pääperiaatteet

2. Jokaisen ehdokkaan ja paneelin jäsenen on riitojenratkaisumekanismin luotettavuuden ja puolueettomuuden säilyttämiseksi
   a) tutustuttava näihin käytännesääntöihin;
   b) oltava riippumaton ja puolueeton;
   c) vältettävä suoria tai välillisiä eturistiriitoja;

d) vältettävä käyttäytymästä epäasianmukaisesti ja antamasta vaikutelmaa epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta;

e) noudatettava tiukkoja käyttäytymissääntöjä; ja

f) huolehdittava, että hänen toimintaansa eivät vaikuta oman edun tavoittelu, ulkopuolinen painostus, poliittiset näkökohdat, julkiset vaatimukset, uskollisuus osapuolelle tai arvostelun pelko.

3. Paneelin jäsenet eivät saa suoraan eikä välillisesti sitoutua mihinkään velvoitteeseen tai hyväksyä mitään etua, joka jollain tavalla voisi estää tai voisi näyttää estävän heidän tehtäviensä asianmukaisen hoitamisen.

4. Paneelin jäsen ei saa käyttää asemaansa paneelissa henkilökohtaisten tai yksityisten etujensa ajamiseen. Paneelin jäsenen on vältettävä toimia, jotka voivat antaa vaikutelman siitä, että muilla on erityisasema vaikuttaa häneen.

5. Paneelin jäsen ei saa antaa aikaisempien tai nykyisten talous-, liike-, ammatti- tai henkilökohtaisten tai sosiaalisten suhteiden taikka niihin liittyvien velvollisuuksien vaikuttaa käytökseensä tai arvostelukykyynsä.

6. Paneelin jäsenen on vältettävä sellaisia suhteita tai taloudellisia intressejä, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen puolueettomuuteensa tai joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai puolueellisuudesta.

III. Ilmoittamisvelvollisuudet

7. Ennen kuin ehdokas hyväksyy 38.6 artiklan mukaisen nimityksensä paneelin jäseneksi, hänen on ilmoitettava kaikki intressit, suhteet tai seikat, jotka todennäköisesti vaikuttavat hänen riippumattomuuteensa tai puolueettomuuteensa taikka joiden voidaan kohtuudella olettaa luovan vaikutelman epäasianmukaisesta käyttäytymisestä tai menettelyn puolueellisuudesta. Tämän vuoksi ehdokkaan on kaikin kohtuullisesti toteutettavissa olevin toimin pyrittävä selvittämään kyseiset intressit, suhteet tai seikat, mukaan lukien taloudelliset ja ammatilliset intressit sekä työ- tai perhesuhteisiin liittyvät intressit.

8. Edellä olevassa 7 kohdassa esitetty ilmoittamisvelvollisuus on jatkuva velvollisuus, joka edellyttää paneelin jäseneltä kaikkien, menettelyn missä tahansa vaiheessa mahdollisesti esille tulevien intressien, suhteiden tai seikkojen ilmoittamista.

9. Ehdokkaan tai paneelin jäsenen on ilmoitettava sekakomitealle osapuolten tarkasteltaviksi kaikki tämän liitteen todellisia tai mahdollisia rikkomuksia koskevat seikat heti, kun ne tulevat hänen tietoonsa.

IV. Paneelin jäsenten tehtävät

10. Kun paneelin jäsen on hyväksynyt nimityksensä, hänen on oltava käytettävissä ja suoritettava tehtävänsä täsmällisesti ja joutuisasti koko menettelyn ajan oikeudenmukaisuutta ja huolellisuutta noudattaen.

11. Paneelin jäsenen on otettava huomioon ainoastaan sellaiset seikat, jotka tulevat esille paneelimenettelyssä ja jotka ovat välttämättömiä päätöstä varten, eikä hän saa siirtää tehtäväänsä kenellekään muulle.

12. Paneelin jäsenen on toteutettava kaikki aiheelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hänen avustajansa ja hallintohenkilöstönsä ovat tietoisia tämän liitteen II, III, IV ja VI osan mukaisista paneelin jäsenten velvoitteista ja noudattavat niitä.

V. Entisten paneelin jäsenten velvoitteet

13. Entisen paneelin jäsenen on vältettävä toimia, jotka voivat luoda vaikutelman, että hän oli tehtäviään suorittaessaan puolueellinen tai hyötyi paneelin päätöksestä.

14. Entisen paneelin jäsenen on noudatettava tämän liitteen VI osan mukaisia velvoitteita.

VI. Luottamuksellisuus

15. Paneelin jäsen ei saa milloinkaan ilmaista sellaista menettelyä koskevia tai sellaisen menettelyn aikana saatuja ei-julkisia tietoja, jota varten hänet on nimitetty. Paneelin jäsen ei saa missään tapauksessa ilmaista tai käyttää tällaisia tietoja henkilökohtaisen hyödyn saamiseksi tai hyödyn saamiseksi muille taikka muiden etujen vahingoittamiseksi.

16. Paneelin jäsen ei saa paljastaa paneelin päätöstä tai sen osia ennen kuin se julkaistaan 38 luvun mukaisesti.

17. Paneelin jäsen ei saa milloinkaan ilmaista paneelin neuvottelujen sisältöä eikä kenenkään paneelin jäsenen näkemystä eikä esittää mitään lausumia menettelystä, jota varten hänet on nimitetty, tai menettelyssä käsiteltävistä riidanalaisista seikoista.

VII. Kulut

18. Kunkin paneelin jäsenen on pidettävä kirjaa ja annettava lopullinen tilitys menettelyyn käytetystä ajasta ja kuluistaan sekä avustajiensa ja hallintohenkilöstönsä käyttämästä ajasta ja kuluista.

VIII. Sovittelijat

19. Tätä liitettä sovelletaan soveltuvin osin myös sovittelijoihin.

EUROOPAN UNIONIN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ CHILEN TASAVALLAN VÄLISEN LAAJENNETUN PUITESOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJA KORRUPTION EHKÄISEMISESTÄ JA TORJUMISESTA

I JAKSO

Yleiset määräykset

1 artikla

Tavoitteet

1. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa ehkäistä ja torjua korruptiota kansainvälisessä kaupassa ja investoinneissa ja muistuttavat, että korruptio heikentää hyvää hallintotapaa ja talouskehitystä ja vääristää kansainvälisiä kilpailuolosuhteita.

2. Osapuolet toteavat, että korruptio voi vaikuttaa kauppaan, koska se voi heikentää markkinoillepääsyn mahdollisuuksia ja sitoumuksia, joilla pyritään luomaan tasapuoliset toimintaedellytykset. Korruptio vaikuttaa myös sijoittajiin ja yrityksiin, jotka haluavat osallistua kauppaan ja investointeihin.

3. Osapuolet toteavat, että korruptio on rajat ylittävä ongelma ja se liittyy muihin rajat ylittävän rikollisuuden ja talousrikollisuuden muotoihin, mukaan lukien rahanpesu, ja että siihen olisi puututtava monialaisesti ja tiiviillä kansainvälisellä yhteistyöllä.

4. Osapuolet tunnustavat tarpeen kehittää lahjomattomuutta ja lisätä läpinäkyvyyttä sekä julkisella että yksityisellä sektorilla ja toteavat, että kummallakin sektorilla on korruption torjuntaan liittyviä toisiaan täydentäviä vastuita.

5. Osapuolet tunnustavat kansainvälisten ja alueellisten järjestöjen, kuten YK:n, WTO:n, OECD:n, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän (FATF), Euroopan neuvoston ja Amerikan valtioiden järjestön (OAS), tekemän työn merkityksen korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi kansainväliseen kauppaan ja investointeihin vaikuttavissa asioissa, ja sitoutuvat sen vuoksi toimimaan yhdessä edistääkseen ja tukeakseen asianmukaisia aloitteita.

6. Osapuolet toistavat kestävän kehityksen tavoitteen 16 mukaisen yhteisen sitoumuksensa vähentää merkittävästi korruptiota ja lahjontaa niiden kaikissa muodoissa.

7. Osapuolet tunnustavat G20-maiden korruptiontorjunnan työryhmän tekemän tärkeän työn.

8. Tämän pöytäkirjan tarkoituksena on luoda kahdenvälinen kehys sitoumuksille, joilla torjutaan ja ehkäistään kauppaan ja investointeihin vaikuttavaa korruptiota osapuolten välisissä suhteissa.

9. Osapuolet tunnustavat, että tämän pöytäkirjan mukaisesti hyväksytty tai voimassa pidetty rikosten kuvaus sekä toiminnan lainmukaisuutta ohjaavien sovellettavien oikeussuojakeinojen tai oikeudellisten periaatteiden kuvaus perustuvat kummankin osapuolen lainsäädäntöön ja että kyseisistä rikoksista nostetaan syyte ja niistä määrätään seuraamuksia kummankin osapuolen lainsäädännön mukaisesti.

2 artikla

Soveltamisala

Tätä pöytäkirjaa sovelletaan korruptioon, joka vaikuttaa tämän sopimuksen III osan soveltamisalaan kuuluviin asioihin.

3 artikla

Suhde muihin sopimuksiin

Mikään tässä pöytäkirjassa ei vaikuta osapuolten oikeuksiin tai velvoitteisiin, jotka johtuvat muista sopimuksista, kuten korruption vastaisesta Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksesta (UNCAC), Pariisissa 21 päivänä marraskuuta 1997 tehdystä kansainvälisissä liikesuhteissa tapahtuvan ulkomaisiin virkamiehiin kohdistuvan lahjonnan torjuntaa koskevasta OECD:n yleissopimuksesta, Caracasissa 29 päivänä maaliskuuta 1996 tehdystä korruption vastaisesta Amerikan yleissopimuksesta ja Euroopan neuvoston hyväksymistä asiaankuuluvista oikeudellisista välineistä.

II JAKSO

TOIMENPITEET KORRUPTION TORJUMISEKSI

4 artikla

Virkamiesten aktiivinen ja passiivinen lahjonta

Osapuolet toteavat, että on tärkeää torjua virkamiesten aktiivista ja passiivista lahjontaa, joka vaikuttaa kauppaan ja investointeihin. Tätä varten osapuolet vahvistavat erityisesti UNCAC:n 15 ja 16 artiklan mukaiset sitoumuksensa toteuttaa tai pitää voimassa tarvittavat lainsäädännölliset ja muut toimenpiteet säätääkseen rangaistaviksi virkamiesten aktiivisen ja passiivisen lahjonnan sekä ulkomaisten virkamiesten ja julkisten kansainvälisten järjestöjen toimihenkilöiden aktiivisen lahjonnan, kun se on tahallista. Osapuolet vahvistavat myös sitoumuksensa harkita tarvittavien lainsäädännöllisten ja muiden toimenpiteiden hyväksymistä säätääkseen rangaistaviksi ulkomaisten virkamiesten ja julkisten kansainvälisten järjestöjen toimihenkilöiden passiivisen lahjonnan, kun se on tahallista.

5 artikla

Aktiivinen ja passiivinen lahjonta yksityisellä sektorilla

1. Osapuolet tunnustavat, että on tärkeää torjua aktiivista ja passiivista lahjontaa, joka vaikuttaa kauppaan ja investointeihin yksityisellä sektorilla. Tätä varten osapuolet vahvistavat UNCAC:n 21 artiklan mukaiset sitoumuksensa harkita tarvittavien lainsäädännöllisten ja muiden toimenpiteiden toteuttamista säätääkseen rangaistaviksi aktiivisen ja passiivisen lahjonnan talouteen, rahoitukseen tai kauppaan liittyvässä toiminnassa yksityisellä sektorilla, kun se on tahallista.

2. Osapuolet toteavat virkamiehille maksettavien voitelurahojen vahingolliset vaikutukset, sillä ne haittaavat pyrkimyksiä torjua korruptiota ja kannustavat lahjontaan. Tämän vuoksi osapuolet vahvistavat UNCAC:n 12 artiklan 4 kohdan mukaiset sitoumuksensa evätä lahjuksista aiheutuneiden menojen sekä tarvittaessa muiden korruption edistämisestä aiheutuneiden menojen vähennyskelpoisuuden verotuksessa.

6 artikla

Korruptio ja rahanpesu

Osapuolet tunnustavat korruption ja rahanpesun välisen yhteyden ja vahvistavat UNCAC:n 23 artiklan mukaiset sitoumuksensa.

7 artikla

Oikeushenkilöiden vastuu

Osapuolet toteavat, että oikeushenkilöiden vastuun määrittäminen ja tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien rikosoikeudellisten tai muiden seuraamusten käytettävissä olon varmistaminen ovat tarpeen, jotta voidaan edistää korruption maailmanlaajuista torjuntaa kansainvälisessä kaupassa ja investoinneissa. Tämän vuoksi osapuolet vahvistavat UNCAC:n 26 artiklan mukaiset sitoumuksensa.

III JAKSO

TOIMENPITEET KORRUPTION EHKÄISEMISEKSI YKSITYISELLÄ SEKTORILLA

8 artikla

Vastuullinen liiketoiminta

1. Osapuolet toteavat ennaltaehkäisevien toimenpiteiden ja vastuullisen liiketoiminnan tärkeyden korruption torjunnassa, mukaan lukien taloudellisten ja muiden tietojen raportointia koskevat velvoitteet ja vastuulliset yritystoimintakäytännöt.

2. Osapuolet toteavat, että harkittaessa 1 kohdan mukaisia toimenpiteitä on otettava huomioon pienten ja keskisuurten yritysten tarpeet ja rajoitteet.

3. Osapuolet muistuttavat tukevansa korruption torjuntaa koskevia OECD:n toimintaohjeita monikansallisille yrityksille.

9 artikla

Rahoitusta koskeva raportointi

1. Osapuolet toteavat UNCAC:n mukaisten sitoumustensa mukaisesti, että on tärkeää parantaa yksityisen sektorin tilinpäätös- ja tilintarkastusstandardeja keinona ehkäistä korruptiota.

2. Kumpikin osapuoli harkitsee kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi erityisesti seuraavia toimenpiteitä:

a) kannustetaan yksityisiä yrityksiä toteuttamaan rakenteensa ja kokonsa ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeet huomioon ottaen toimenpiteitä, joilla autetaan ehkäisemään ja havaitsemaan korruptiota; tällaisiin toimenpiteisiin voi kuulua hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän säännöstön noudattaminen, sisäisen tarkastuksen toiminto tai riittävä sisäinen valvonta; ja

b) edellytetään, että tällaisten yksityisten yritysten kirjanpitoon ja tilinpäätöksiin sovelletaan asianmukaisia tarkastus- ja todentamismenettelyjä.

3. Kumpikin osapuoli toteuttaa lakiensa ja asetustensa mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet, jotka koskevat tilinpäätösten julkistamista sekä tilinpäätös- ja tilintarkastusstandardien ylläpitämistä.

4. Kummankin osapuolen olisi harkittava sellaisten toimenpiteiden käyttöönottoa tai voimassa pitämistä, joilla ulkopuolisia tarkastajia kannustetaan ilmoittamaan toimivaltaisille viranomaisille kaikista 4, 5 ja 6 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin liittyvistä epäilyistä. Jos tällaista ilmoittamista edellytetään osapuolen lainsäädännössä, osapuoli varmistaa, että tällaisen ilmoituksen perustellusti ja vilpittömässä mielessä tehneet ulkopuoliset tarkastajat suojataan oikeustoimilta, jotka koskevat tietojen ilmaisemista koskevien sopimusperusteisten tai lakisääteisten rajoitusten rikkomista.

10 artikla

Läpinäkyvyys yksityisellä sektorilla

1. Osapuolet toteavat, että läpinäkyvyys voi edistää kauppaan ja investointeihin vaikuttavan korruption ehkäisemistä, ja tätä tarkoitusta varten muistuttavat UNCAC:n 12 artiklan 2 kohdan mukaisista sitoumuksistaan, erityisesti seuraavien toimenpiteiden osalta, joiden avulla voitaisiin saavuttaa tavoite lisätä läpinäkyvyyttä yksityisellä sektorilla sen osallistuessa tämän sopimuksen III osan mukaisesti kauppaan ja investointeihin liittyvään kaupalliseen toimintaan:

a) edistetään sellaisten standardien ja menettelyjen kehittämistä, joiden tarkoituksena on turvata asianomaisten yksityisten tahojen lahjomattomuus, mukaan lukien käytännesäännöt liiketoiminnan ja kaikkien asiaankuuluvien ammattitoimintojen moitteetonta, kunniallista ja asianmukaista suorittamista sekä eturistiriitojen ehkäisemistä varten ja hyvän kauppatavan noudattamisen edistämiseksi yritysten keskuudessa ja yritysten sopimussuhteissa valtion kanssa;

b) ehkäistään yksityisiä tahoja sääntelevien menettelyjen väärinkäyttöä, mukaan lukien menettelyt, jotka koskevat viranomaisten kaupalliseen toimintaan myöntämiä tukia ja lupia; ja

c) edistetään toimenpiteitä, joilla ehkäistään eturistiriitoja rajoittamalla tarpeen mukaan ja kohtuulliseksi ajaksi entisten virkamiesten ammatillista toimintaa tai virkamiesten ottamista yksityisen sektorin palvelukseen heidän irtisanoutumisensa tai eläkkeelle siirtymisensä jälkeen, jos tällainen toiminta tai palvelussuhde liittyy suoraan tehtäviin, joita kyseisillä virkamiehillä oli tai joita he valvoivat virkakaudellaan.

2. Kumpikin osapuoli kannustaa pörssiyhtiöitä, pankkeja ja vakuutusyhtiöitä raportoimaan korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi toteuttamistaan toimenpiteistä. Kumpikin osapuoli toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotka koskevat tällaisten raporttien julkistamista.

11 artikla

Toimenpiteet rahanpesun estämiseksi

1. Osapuolet toteavat, että on tärkeää ehkäistä rahanpesua ja sen mahdollisia vaikutuksia kauppaan ja investointeihin, ja vahvistavat sitoumuksensa hyväksyä tai pitää voimassa kattava sopimuspuolen sisäinen

sääntely- ja valvontajärjestelmä rahoituslaitoksia ja nimettyjä rahoitusalan ulkopuolisia yrityksiä ja ammatinharjoittajia varten, jäljempänä ”nimetyt yritykset ja ammatinharjoittajat”, voimassa olevien UNCAC-sitoumusten ja FATF:n suositusten mukaisesti. Osapuolet edistävät oikeushenkilöiden läpinäkyvyyttä ja tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevan FATF:n suosituksen 24 sekä oikeudellisten järjestelyjen läpinäkyvyyttä ja tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevan suosituksen 25 täytäntöönpanoa.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen sitoumusten, suositusten ja periaatteiden mukaisesti osapuoli pitää voimassa tai hyväksyy toimenpiteitä, joilla

a) varmistetaan, että sen lait ja määräykset sisältävät ”tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan” määritelmän, joka kattaa luonnolliset henkilöt, jotka viime kädessä omistavat sen asiakkaan tai käyttävät määräysvaltaa siihen asiakkaaseen, jonka lukuun liiketoimi toteutetaan, ja luonnolliset henkilöt, joiden lukuun liiketoimi toteutetaan; määritelmän on katettava myös henkilöt, joilla on viime kädessä tosiasiallinen määräysvalta oikeushenkilössä tai oikeudellisessa järjestelyssä;

b) varmistetaan, että sen alueelle perustetut yhtiöt ja muut oikeushenkilöt velvoitetaan hankkimaan riittävät, tarkat ja ajantasaiset tiedot tosiasiallisista omistajistaan ja edunsaajistaan, mukaan lukien yksityiskohtaiset tiedot niiden hallussa olevista omistusosuuksista, ja pitämään ne hallussaan.

c) varmistetaan, että express trust -järjestelyjen omaisuudenhoitajat säilyttävät riittävät, tarkat ja ajantasaiset tiedot tosiasiallisista omistajistaan ja edunsaajistaan, mukaan lukien perustajat, mahdolliset suojelijat, omaisuudenhoitajat ja edunsaajat ja edunsaajien ryhmät sekä muut luonnolliset henkilöt, jotka viime kädessä käyttävät tosiasiallista määräysvaltaa trustissa; kyseisiä toimenpiteitä olisi sovellettava myös muihin express trust -järjestelyjen rakennetta tai tehtävää vastaaviin oikeudellisiin järjestelyihin;

d) velvoitetaan rahoituslaitokset ja nimetyt yritykset ja ammatinharjoittajat tunnistamaan asiakas ja todentamaan asiakkaan henkilöllisyys sekä tunnistamaan tosiasiallinen omistaja ja edunsaaja ja toteuttamaan kohtuulliset toimenpiteet tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan henkilöllisyyden todentamiseksi, jotta rahoituslaitos tai nimetty yritys tai ammatinharjoittaja on vakuuttunut siitä, että se tietää tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan; nimettyjen yritysten ja ammatinharjoittajien katsotaan vastaavan FATF:n suositusten määritelmää;

e) otetaan käyttöön mekanismeja sen varmistamiseksi, että osapuolen laeissa ja määräyksissä määritellyillä asiaankuuluvilla viranomaisilla on oikea-aikainen pääsy tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskeviin tietoihin;

f) varmistetaan, että sen toimivaltaiset viranomaiset osallistuvat tosiasiallisia omistajia ja edunsaajia koskevaan tietojenvaihtoon kansainvälisten vastapuolten kanssa oikea-aikaisesti ja tehokkaasti;

g) velvoitetaan rahoituslaitokset ja nimetyt yritykset tai ammatinharjoittajat noudattamaan tiukennettua asiakkaan tuntemisvelvollisuutta erityisesti poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden osalta, joiden katsotaan olevan henkilöitä, joilla on tai on ollut merkittäviä julkisia tehtäviä jommankumman osapuolen alueella tai kansainvälisesti, sekä heidän perheenjäseniään ja läheisiä kumppaneitaan; ja

h) varmistetaan, että edellä mainittuja velvoitteita valvotaan tehokkaasti muun muassa ottamalla käyttöön ja soveltamalla tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia noudattamatta jättämisestä.

IV JAKSO

TOIMENPITEET KORRUPTION EHKÄISEMISEKSI JULKISELLA SEKTORILLA

12 artikla

Virkamiesten toiminta

1. Osapuolet tunnustavat Chilen osalta 3 päivänä heinäkuuta 2007 hyväksyttyjen Aasian ja Tyynenmeren alueen taloudellisen yhteistyön (APEC) laatimien virkamiesten toimintaperiaatteiden merkityksen ja EU-osapuolen osalta Euroopan neuvoston 11 päivänä toukokuuta 2000 antaman suosituksen nro R (2000) 10 virkamiesten toimintatapaohjeista.

2. Osapuolet vahvistavat uudelleen UNCAC:n 8 artiklan mukaiset sitoumuksensa, joihin kuuluvat muun muassa virkamiesten toimintasääntöjen tai -vaatimusten soveltaminen, toimenpiteet, joilla tehdään virkamiehille helpoksi ilmoittaa korruptiotapauksista asianmukaisille viranomaisille, virkamiesten velvoittaminen ilmoittamaan asianmukaisille viranomaisille mahdollisista eturistiriidoista sekä kurinpidollisten tai muiden toimenpiteiden toteuttaminen sellaisia virkamiehiä vastaan, jotka rikkovat tällaisia sääntöjä tai vaatimuksia.

13 artikla

Julkishallinnon avoimuus

1. Osapuolet korostavat julkishallinnon avoimuuden merkitystä kauppaan ja investointeihin vaikuttavan korruption ehkäisemisessä ja sopivat edistävänsä avoimuutta tämän sopimuksen III osan erityisten ja horisontaalisten määräysten mukaisesti, mukaan lukien erityisesti kaupan helpottamista, julkisia hankintoja, osapuolten sisäistä sääntelyä ja yleistä avoimuutta koskevat määräykset.

2. Osapuolet vahvistavat UNCAC:n 13 artiklan 2 kohdan mukaiset sitoumuksensa toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sen korruptiontorjuntaelimet ovat yleisön tiedossa, ja järjestää pääsy kyseisiin elimiin korruptioon liittyvien tapausten ilmoittamiseksi.

14 artikla

Kansalaisyhteiskunnan osallistuminen

1. Osapuolet tunnustavat kansalaisyhteiskunnan osallistumisen merkityksen kansainvälisen kaupan ja investointien alaan liittyvän korruption ehkäisemisessä ja torjumisessa sekä tarpeen lisätä yleistä tietoisuutta korruption olemassaolosta, syistä ja vakavuudesta sekä sen aiheuttamasta uhasta. Tämän vuoksi osapuolet vahvistavat uudelleen UNCAC:n 13 artiklan 1 kohdan mukaiset sitoumuksensa ja etenkin sitoumuksen toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet julkisen sektorin ulkopuolisten henkilöiden ja ryhmien, kuten kansalaisyhteiskunnan, kansalaisjärjestöjen ja yhteisöperustaisten järjestöjen, aktiivisen osallistumisen edistämiseksi.

2. Osapuolet harkitsevat erityisesti

a) sellaisten julkisten tiedotustoimien ja koulutusohjelmien toteuttamista, joilla edistetään nollatoleranssia korruption suhteen; ja

b) sellaisten toimenpiteiden hyväksymistä tai voimassa pitämistä, joilla noudatetaan, edistetään ja suojellaan vapautta etsiä, vastaanottaa, julkaista ja levittää korruptiota koskevia tietoja.

15 artikla

Väärinkäytösten paljastajien suojelu

Osapuolet vahvistavat uudelleen UNCAC:n 33 artiklan mukaisen sitoumuksensa, joka koskee väärinkäytösten paljastajien suojelemista kaikelta epäoikeutetulta kohtelulta.

V JAKSO

RIITOJENRATKAISUMEKANISMI

16 artikla

Riitojen ratkaiseminen

1. Osapuolet pyrkivät kaikin mahdollisin tavoin ratkaisemaan tämän pöytäkirjan tulkintaa tai soveltamista koskevat erimielisyytensä vuoropuhelun, neuvottelujen, tietojenvaihdon ja yhteistyön avulla.

2. Osapuolet voivat tämän pöytäkirjan tulkinnasta tai soveltamisesta aiheutuvissa erimielisyyksissä turvautua vain 17 ja 18 artiklassa määrättyihin riitojenratkaisumenettelyihin.

17 artikla

Neuvottelut

1. Osapuoli, jäljempänä ”pyynnön esittänyt osapuoli”, voi ehdottaa milloin tahansa neuvotteluja toisen osapuolen, jäljempänä ”vastauksen antava osapuoli”, kanssa mistä tahansa tämän pöytäkirjan tulkintaan tai soveltamiseen liittyvästä seikasta toimittamalla kirjallisen pyynnön 19 artiklan 3 kohdan nojalla nimetylle vastauksen antavan osapuolen yhteyspisteelle. Pyynnössä on esitettävä neuvottelupyynnön syyt sekä riittävän tarkka kuvaus kyseessä olevasta asiasta sekä sen suhde tämän pöytäkirjan määräyksiin.

2. Jollei pyynnön esittäneen osapuolen kanssa ole toisin sovittu, vastauksen antavan osapuolen on vastattava kirjallisesti viimeistään 10 päivän kuluttua 1 kohdassa tarkoitetun pyynnön toimittamispäivästä.

3. Jolleivät osapuolet toisin sovi, ne aloittavat neuvottelut 30 päivän kuluessa pyynnön toimittamispäivästä.

4. Neuvottelut voidaan käydä kasvokkain tai osapuolten käytettävissä olevaa teknistä välinettä hyödyntäen. Jos neuvottelut käydään kasvokkain, ne käydään vastauksen antavan osapuolen alueella, jolleivät osapuolet toisin sovi.

5. Neuvotteluissa osapuolet

a) toimittavat riittävät tiedot, jotta asia voidaan tutkia perusteellisesti; ja

b) käsittelevät neuvottelujen aikana vaihdettuja tietoja luottamuksellisesti.

6. Osapuolet pyrkivät pääsemään neuvotteluissa molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun ottaen huomioon asiaan liittyvät yhteistyömahdollisuudet.

7. Jos osapuolet eivät pysty ratkaisemaan asiaa 3–6 kohdan mukaisesti 60 päivän kuluessa 1 kohdan mukaisen neuvottelupyynnön toimittamisesta, kumpikin osapuoli voi toimittamalla kirjallisen pyynnön 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti nimetylle toisen osapuolen yhteyspisteelle pyytää, että 19 artiklassa tarkoitettu kaupan ja investointien alan korruption torjunnan alakomitea kutsutaan koolle käsittelemään asiaa. Kaupan ja investointien alan korruption torjunnan alakomitean on kokoonnuttava viipymättä ja pyrittävä sopimaan asian ratkaisemisesta.

8. Kumpikin osapuoli tai 7 kohdan nojalla koolle kutsuttu kaupan ja investointien alan korruption torjunnan alakomitea voi tarvittaessa pyytää tämän sopimuksen 40.6 artiklassa tarkoitetuilta sisäisiltä neuvoa-antavilta ryhmiltä näkemyksiä tai muita asiantuntijalausuntoja.

9. Jos osapuolet ratkaisevat asian, niiden on dokumentoitava mahdolliset tulokset, mukaan lukien tarvittaessa sovitut toimet ja aikataulut. Osapuolet asettavat kyseiset tulokset julkisesti saataville, jolleivät ne toisin sovi.

18 artikla

Asiantuntijapaneeli

1. Jos molempia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun ei ole päästy 60 päivän kuluessa siitä, kun kaupan ja investointien alan korruption torjunnan alakomitea on toimittanut asiaa koskevan kirjallisen pyynnön 17 artiklan 7 kohdan nojalla, tai jos tällaista pyyntöä ei esitetä, 120 päivän kuluessa 17 artiklan 1 kohdan mukaisen kirjallisen neuvottelupyynnön toimittamisesta, osapuoli voi toimittamalla kirjallisen pyynnön toisen osapuolen 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti nimetylle yhteyspisteelle pyytää asiantuntijapaneelin perustamista tutkimaan asiaa. Pyynnössä on yksilöitävä syyt, joiden vuoksi asiantuntijapaneelin perustamista pyydetään, mukaan lukien kuvaus kyseessä olevasta asiasta, ja selostettava, miten kyseinen asia rikkoo tämän pöytäkirjan määräyksiä, joiden se katsoo koskevan tapausta.

2. Jollei tässä artiklassa toisin määrätä, tämän sopimuksen 38.6, 38.10, 38.13 artiklan 6 kohtaa, 38.14 artiklan 1 kohtaa, 38.15 ja 38.19 artiklaa, 38.20 artiklan 2 kohtaa, 38.21, 38.22, 38.24, 38.32, 38.33, 38.34 ja 38.35 artiklaa sekä tämän sopimuksen liitteitä 38-A ja 38-B sovelletaan soveltuvin osin tähän pöytäkirjaan.

3. Kaupan ja investointien alan korruption torjunnan alakomitea suosittelee ensimmäisessä kokouksessaan sekakomitealle luettelon laatimista vähintään 15 henkilöstä, jotka ovat halukkaita ja kykeneviä toimimaan asiantuntijapaneelissa. Luetteloon sisältyy kolme alaluetteloa

a) yksi alaluettelo EU-osapuolen ehdotusten perusteella valituista henkilöistä;

b) yksi alaluettelo Chilen ehdotusten perusteella valituista henkilöistä; ja

c) yksi alaluettelo henkilöistä, jotka eivät ole kummankaan osapuolen kansalaisia ja jotka ovat halukkaita toimimaan asiantuntijapaneelin puheenjohtajana.

Kumpikin osapuoli esittää vähintään viittä henkilöä alaluetteloonsa. Osapuolten on lisäksi valittava vähintään viisi henkilöä puheenjohtajien alaluetteloon. Sekakomitea varmistaa, että kukin alaluettelo pidetään ajan tasalla ja että siinä on vähintään viisi henkilöä.

4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä on oltava erikoisosaamista tai -asiantuntemusta tämän pöytäkirjan kattamista asioista tai kansainvälisten sopimusten puitteissa syntyvien riitojen ratkaisemisesta. Heidän on oltava riippumattomia ja toimittava yksilöinä, eivätkä he saa ottaa ohjeita miltään organisaatiolta tai hallitukselta erimielisyyteen liittyvissä kysymyksissä tai olla sidoksissa kummankaan osapuolen viranomaisiin, ja heidän on noudatettava liitteen 38-B määräyksiä.

5. Jos asiantuntijapaneeli kootaan tämän sopimuksen 38.6 artiklan 3 ja 4 kohdassa määrättyjen menettelyjen mukaisesti, asiantuntijat valitaan tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen alaluettelojen sisältämistä henkilöistä.

6. Jolleivät osapuolet toisin sovi, viiden päivän kuluessa tämän sopimuksen 38.6 artiklan 5 kohdassa määritellyn asiantuntijapaneelin perustamisesta, toimeksiantona on:

”tarkastella laajennettuun puitesopimukseen sisältyvän, korruption ehkäisemistä ja torjumista koskevan pöytäkirjan asiaa koskevien määräysten pohjalta kyseisen pöytäkirjan 17 artiklan mukaisessa asiantuntijapaneelin perustamista koskevassa pyynnössä tarkoitettua asiaa ja antaa kyseisen artiklan mukaisesti raportti havainnoistaan ja suosituksistaan asian ratkaisemiseksi”.

7. Asiantuntijapaneelin olisi tässä pöytäkirjassa tarkoitettuihin voimassa oleviin kansainvälisiin sopimuksiin, suosituksiin tai periaatteisiin liittyvissä asioissa tarvittaessa pyydettävä tietoja asiaankuuluvilta järjestöiltä tai elimiltä. Kaikki tällaiset tiedot on toimitettava osapuolille, jotta nämä voivat esittää huomautuksensa.

8. Asiantuntijapaneelin on tulkittava tämän pöytäkirjan määräyksiä yleisen kansainvälisen oikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen, myös valtiosopimusoikeutta koskevassa vuonna 1969 tehdyssä Wienin yleissopimuksessa määrättyjen tulkintasääntöjen mukaisesti.

9. Asiantuntijapaneeli antaa osapuolille väliraportin ja loppuraportin, joissa esitetään tosiseikkoja koskevat havainnot, asiaa koskevien määräysten sovellettavuus ja niiden perustelut sekä paneelin päätelmät ja suositukset.

10. Asiantuntijapaneeli antaa väliraporttinsa osapuolille 100 päivän kuluessa asiantuntijapaneelin asettamispäivästä. Jos asiantuntijapaneeli katsoo, että kyseistä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, sen puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona asiantuntijapaneeli aikoo antaa väliraporttinsa. Osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella pidentää tässä kohdassa mainittuja määräaikoja.

11. Kumpikin osapuoli voi toimittaa asiantuntijapaneelille 25 päivän kuluessa väliraportin antamisesta perustellun pyynnön tarkastella uudelleen tiettyjä väliraportin kohtia. Osapuoli voi tehdä huomautuksia toisen osapuolen pyynnöstä 15 päivän kuluessa kyseisen pyynnön toimittamisesta.

12. Tarkasteltuaan kyseisiä huomautuksia asiantuntijapaneeli laatii loppuraportin. Jos tämän artiklan 11 kohdassa tarkoitettua pyyntöä ei esitetä kyseisessä kohdassa tarkoitetussa määräajassa, väliraportista tulee asiantuntijapaneelin loppuraportti.

13. Asiantuntijapaneeli antaa osapuolille loppuraporttinsa 175 päivän kuluessa asiantuntijapaneelin asettamispäivästä. Jos asiantuntijapaneeli katsoo, että kyseistä määräaikaa ei pystytä noudattamaan, sen puheenjohtajan on ilmoitettava asiasta kirjallisesti osapuolille ja mainittava syyt viivästykseen sekä päivä, jona asiantuntijapaneeli aikoo antaa loppuraporttinsa. Osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella pidentää tässä kohdassa mainittuja määräaikoja.

14. Loppuraportissa on tarkasteltava osapuolten mahdollisia kirjallisia pyyntöjä, jotka koskevat väliraporttia, ja siinä on selkeästi käsiteltävä osapuolten tekemiä huomautuksia.

15. Osapuolten on asetettava loppuraportti julkisesti saataville 15 päivän kuluessa siitä, kun asiantuntijapaneeli on toimittanut sen osapuolille.

16. Jos asiantuntijapaneeli toteaa loppuraportissa, että vastauksen antava osapuoli ei ole noudattanut tämän pöytäkirjan mukaisia velvoitteitaan, osapuolet keskustelevat toteutettavista asianmukaisista toimenpiteistä ottaen huomioon asiantuntijapaneelin raportin ja suositukset. Vastauksen antavan osapuolen on ilmoitettava tämän sopimuksen 40.6 artiklassa tarkoitetulle sisäiselle neuvoa-antavalle ryhmälleen ja toiselle osapuolelle toteutettavia toimenpiteitä koskevista päätöksistään viimeistään kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun loppuraportti on asetettu julkisesti saataville tämän artiklan 15 kohdan nojalla.

17. Kaupan ja investointien alan korruption torjunnan alakomitea valvoo asiantuntijapaneelin raportin ja sen suositusten seurantaa. Tämän sopimuksen 40.6 artiklassa tarkoitetut sisäiset neuvoa-antavat ryhmät voivat esittää asiaa koskevia huomautuksia kaupan ja investointien alan korruption torjunnan alakomitealle.

19 artikla

Kaupan ja investointien alan korruption torjunnan alakomitea

1. Tämän sopimuksen 8.8 artiklan 1 kohdan nojalla perustettu kaupan ja investointien alan korruption torjunnan alakomitea, jäljempänä ”alakomitea”, koostuu kummankin osapuolen edustajista ottaen huomioon kussakin istunnossa käsiteltävät kysymykset. Chilen edustajat ovat ulkoministeriön alaisen kansainvälisten taloussuhteiden sihteeristön tai sen seuraajan virkamiehiä.

2. Alakomitean tehtävänä on

a) helpottaa ja valvoa tämän pöytäkirjan tosiasiallista täytäntöönpanoa ja keskustella sen täytäntöönpanossa mahdollisesti ilmenevistä vaikeuksista;

b) edistää osapuolten yhteistyötä tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvissa asioissa sekä tietojen vaihtoa tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvien asioiden kehityksestä valtiosta riippumattomilla, alueellisilla ja monenvälisillä foorumeilla;

c) antaa suosituksia sekakomitealle;

d) tarkastella kaikkia muita tähän pöytäkirjaan liittyviä seikkoja osapuolten niin sopiessa.

3. Kumpikin osapuoli nimeää hallinnostaan yhteyspisteen helpottamaan osapuolten välistä yhteydenpitoa ja koordinointia tämän pöytäkirjan täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa ja ilmoittaa toiselle osapuolelle tämän yhteyspisteen yhteystiedot. Osapuolet ilmoittavat toisilleen viipymättä kaikista kyseisten yhteystietojen muutoksista.

EUROOPAN UNIONIN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ CHILEN TASAVALLAN VÄLISEN LAAJENNETUN PUITESOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJA KESKINÄISESTÄ HALLINNOLLISESTA AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA

1 artikla

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

a) ”pyynnön esittävällä viranomaisella” tai ”pyynnön esittäneellä viranomaisella” toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt kyseiseen tarkoitukseen ja joka pyytää apua tämän pöytäkirjan perusteella;

b) ”tullilainsäädännöllä” osapuolen alueella sovellettavia lakeja tai määräyksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja asettamista mihin tahansa tullimenettelyyn, mukaan lukien kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;

c) ”tiedoilla” tietoja, asiakirjoja, kuvia, kertomuksia, tiedonantoja tai oikeaksi todistettuja jäljennöksiä missä tahansa muodossa, myös sähköisessä muodossa, riippumatta siitä, onko niitä käsitelty tai analysoitu;

d) ”tullilainsäädännön vastaisella toimella” mitä tahansa tullilainsäädännön rikkomista tai yritystä rikkoa kyseistä lainsäädäntöä; ja

e) ”pyynnön vastaanottavalla viranomaisella” tai ”pyynnön vastaanottaneella viranomaisella” toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt kyseiseen tarkoitukseen ja joka vastaanottaa avunantoa koskevan pyynnön tämän pöytäkirjan perusteella.

2 artikla

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvilla aloilla ja tässä pöytäkirjassa määrättyjen tapojen ja edellytysten mukaisesti varmistaakseen erityisesti tullilainsäädäntöä rikkovia toimia ehkäisemällä, tutkimalla ja torjumalla, että kyseistä lainsäädäntöä sovelletaan oikein.

2. Tämän pöytäkirjan mukainen avunanto tulliasioissa koskee sitä osapuolen hallintoviranomaista, jolla on toimivalta soveltaa tätä pöytäkirjaa. Kyseinen avunanto ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien sääntöjen soveltamista, eivätkä sen piiriin kuulu sellaiset tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisen pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät kyseiset viranomaiset ole ennakolta hyväksyneet tällaisten tietojen luovuttamista.

3. Tämän pöytäkirjan soveltamisalaan ei kuulu tullien, verojen ja sakkojen kantamisessa annettava apu.

3 artikla

Pyynnöstä tapahtuva avunanto

1. Pyynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pyynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä kaikki tarvittavat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai saattaisivat olla tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on ilmoitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pyynnöstä,

a) onko osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen osapuolen alueelle; tarvittaessa yksilöidään tavaroihin sovellettu tullimenettely;

b) onko osapuolen alueelle tuodut tavarat viety asianmukaisesti toisen osapuolen alueelta; tarvittaessa yksilöidään tavaroihin sovellettu tullimenettely.

3. Pyynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä lakiensa ja määräystensä mukaisesti tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen, että erityinen valvonta kohdistetaan

a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan osallistuvan tai osallistuneen tullilainsäädännön vastaisiin toimiin;

b) tavaroihin, jotka kuljetetaan tai voidaan kuljettaa siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäviksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa;

c) paikkoihin, joihin tavaroita on koottu tai voidaan koota varastoitaviksi siten, että on perusteltua uskoa, että tavarat on tarkoitettu käytettäviksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa; ja

d) kuljetusvälineisiin, joita käytetään tai voidaan käyttää siten, että on perusteltua uskoa, että ne on tarkoitettu käytettäviksi tullilainsäädännön vastaisissa toimissa.

4 artikla

Oma-aloitteinen avunanto

Jos osapuolet katsovat sen tarpeelliseksi tullilainsäädännön moitteettoman soveltamisen kannalta, ne antavat omasta aloitteestaan toisilleen apua lakiensa ja määräystensä mukaisesti toimittamalla tietoja toteutetuista, suunnitelluista tai meneillään olevista toimista, jotka ovat tai vaikuttavat olevan tullilainsäädännön vastaisia ja joilla voi olla merkitystä toiselle osapuolelle. Erityisesti on annettava seuraavat tiedot:

a) henkilöt, tavarat ja kuljetusvälineet; ja

b) tullilainsäädännön rikkomisissa käytettävät uudet keinot tai menetelmät.

5 artikla

Avunpyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tämän pöytäkirjan mukaiset pyynnöt on esitettävä kirjallisesti joko painettuna tai sähköisessä muodossa. Pyyntöön on liitettävä asiakirjat, jotka katsotaan tarpeellisiksi sen täyttämiseksi. Pyynnön vastaanottava viranomainen voi kiireellisessä tapauksessa hyväksyä myös suullisia pyyntöjä, jotka pyynnön esittävän viranomaisen on vahvistettava viipymättä kirjallisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä on oltava seuraavat tiedot:

a) pyynnön esittävä viranomainen ja pyynnön esittävä virkamies;

b) pyydetyt tiedot ja avunantotapa;

c) pyynnön tarkoitus ja syy;

d) asiaan liittyvät lait, määräykset ja muut oikeudelliset seikat;

e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;

f) yhteenveto asiaankuuluvista tosiseikoista ja jo tehdyistä tutkimuksista; ja

g) muut saatavilla olevat tiedot, joiden avulla pyynnön vastaanottava viranomainen voi noudattaa pyyntöä.

3. Pyynnöt on esitettävä pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai kyseisen viranomaisen hyväksymällä kielellä, ja englanti on aina hyväksyttävä kieli. Tämä vaatimus ei koske 1 kohdassa tarkoitettuun pyyntöön liitettyjä asiakirjoja.

4. Jos pyyntö ei täytä 1–3 kohdassa määrättyjä muotovaatimuksia, pyynnön vastaanottanut viranomainen voi vaatia pyynnön korjaamista tai täydentämistä; sitä ennen voidaan kuitenkin määrätä toteutettaviksi varotoimenpiteitä.

6 artikla

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pyynnön vastaanottava viranomainen toimii toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojensa mukaisesti avunantopyynnön täyttämiseksi samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muun viranomaisen pyynnöstä antamalla jo käytössään olevat tiedot ja tekemällä tai teettämällä asianmukaisia tutkimuksia. Jos pyynnön vastaanottava viranomainen esittää pyynnön muulle viranomaiselle, koska ei voi toimia yksin, tätä kohtaa sovelletaan myös kyseiseen muuhun viranomaiseen.

2. Avunpyynnöt täytetään pyynnön vastaanottavan osapuolen lainsäädännön ja määräysten mukaisesti.

3. Pyynnön vastaanottava viranomainen lähettää vastauksen avunantopyyntöön kahden kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos pyynnön vastaanottava viranomainen ei pysty noudattamaan avunantopyyntöä kyseisen määräajan kuluessa, se ilmoittaa asiasta pyynnön esittäneelle viranomaiselle ja mainitsee, milloin se ennakoi voivansa noudattaa pyyntöä.

7 artikla

Ilmoitettavien tietojen muoto

1. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on toimitettava tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle kirjallisesti ja liitettävä mukaan asiaankuuluvat asiakirjat, asiakirjojen oikeaksi todistetut jäljennökset tai muu aineisto. Kyseiset tiedot voidaan toimittaa sähköisessä muodossa.

2. Alkuperäiset asiakirjat on toimitettava kunkin osapuolen oikeudellisten rajoitusten mukaisesti ja ainoastaan pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä tapauksissa, joissa oikeaksi todistetut jäljennökset eivät riitä. Pyynnön esittäneen viranomaisen on palautettava kyseiset alkuperäiset asiakirjat mahdollisimman pian.

3. Sovellettaessa 2 kohtaa pyynnön vastaanottavan viranomaisen on toimitettava pyynnön esittäneelle viranomaiselle kaikki tiedot, jotka liittyvät sen alueella toimivien virallisten elinten tavarailmoituksen tueksi antamien tai vahvistamien asiakirjojen aitouteen.

8 artikla

Osapuolen virkamiesten läsnäolo toisen osapuolen alueella

1. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottavalta viranomaiselta tai 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulta muulta asianomaiselta viranomaiselta näiden toimipaikassa tietoja, jotka koskevat tullilainsäädäntöä tosiasiallisesti tai mahdollisesti rikkovia toimia ja joita pyynnön esittävä viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

2. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin olla läsnä kyseisen toisen osapuolen alueella suoritettavissa tutkimuksissa.

3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutettujen virkamiesten läsnäolo toisen osapuolen alueella rajoittuu yksinomaan neuvoa-antavaan tehtävään, jonka suorittamisen aikana kyseisiä asianmukaisesti valtuutettuja virkamiehiä koskee seuraava:

a) heidän on pystyttävä milloin tahansa esittämään todisteet virallisesta tehtävästään;

b) he eivät saa käyttää virkapukua eivätkä kantaa aseita; ja

c) he nauttivat samaa suojaa kuin toisen osapuolen virkamiehet tämän osapuolen lakien ja määräysten mukaisesti.

9 artikla

Tiedoksiannot

1. Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on toteutettava pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä sovellettavien lakien ja määräystensä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet sellaisten asiakirjojen toimittamiseksi tai sellaisista pyynnön esittävän viranomaisen päätöksistä ilmoittamiseksi, jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, pyynnön vastaanottavan viranomaisen alueella asuvalle tai sinne sijoittautuneelle vastaanottajalle.

2. Tällaiset asiakirjojen toimittamista tai päätöksistä ilmoittamista koskevat pyynnöt on esitettävä kirjallisesti pyynnön vastaanottavan viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

10 artikla

Automaattinen tietojenvaihto

1. Osapuolet voivat 15 artiklan mukaisella keskinäisellä järjestelyllä

a) vaihtaa automaattisesti kaikkia tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia tietoja; ja

b) vaihtaa etukäteen tietoja lähetysten saapumisesta toisen osapuolen alueelle.

2. Osapuolet ottavat käyttöön järjestelyjä, jotka koskevat sitä, minkä tyyppisiä tietoja ne haluavat vaihtaa, sekä tietojen toimittamismuotoa ja -tiheyttä 1 kohdan a ja b alakohdan mukaisen tietojenvaihdon toteuttamiseksi.

11 artikla

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Avunannosta voidaan kieltäytyä tai sen antamiselle voidaan asettaa edellytyksiä tai vaatimuksia, jos osapuoli katsoo, että tämän pöytäkirjan mukainen avunanto

a) todennäköisesti loukkaisi Chilen tai sellaisen jäsenvaltion itsemääräämisoikeutta, jolta on pyydetty apua tämän pöytäkirjan mukaisesti;

b) todennäköisesti uhkaisi yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja erityisesti 12 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa; tai

c) loukkaisi teollisia taikka liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Pyynnön vastaanottava viranomainen voi lykätä avunantoa sillä perusteella, että avunanto häiritsee meneillään olevia tutkimuksia, syytetoimia tai menettelyjä. Tällaisessa tapauksessa pyynnön vastaanottavan viranomaisen on neuvoteltava pyynnön esittävän viranomaisen kanssa määrittääkseen, voidaanko apua antaa pyynnön vastaanottavan viranomaisen mahdollisesti vaatimia ehtoja tai edellytyksiä noudattaen.

3. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää apua, jota se ei itse voisi pyydettäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Tällaisen pyynnön täyttäminen on pyynnön vastaanottaneen viranomaisen harkinnan varassa.

4. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa pyynnön vastaanottaneen viranomaisen on ilmoitettava päätöksestään ja sen perusteluista pyynnön esittäneelle viranomaiselle viipymättä.

12 artikla

Tietojenvaihto ja salassapito

1. Tämän pöytäkirjan nojalla saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan tämän pöytäkirjan tarkoituksiin.

2. Tämän pöytäkirjan mukaisesti saatujen tietojen käytön tullilainsäädännön vastaisia toimia koskevissa hallinto- tai oikeudenkäyntimenettelyissä katsotaan olevan tämän pöytäkirjan mukaista. Tästä syystä osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja näyttönä todistusasiakirjoissa, kertomuksissa ja lausunnoissa sekä oikeudelle esitettyjen kanteiden ja syytteiden yhteydessä. Pyynnön vastaanottanut viranomainen voi vaatia, että tietojen toimittamisen tai asiakirjoihin tutustumisen edellytyksenä on, että sille ilmoitetaan tällaisesta tietojen käytöstä.

3. Jos osapuoli haluaa käyttää tällaisia tietoja muihin tarkoituksiin, sen on hankittava tiedot toimittaneelta tulliviranomaiselta kirjallinen ennakkosuostumus. Tällaisessa tietojen käytössä on noudatettava kyseisen viranomaisen asettamia rajoituksia.

4. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia tai rajoitettuun käyttöön tarkoitettuja kummankin osapuolen osalta sovellettavien lakien ja määräysten mukaisesti. Kyseisiä tietoja koskee salassapitovelvollisuus, ja niihin sovelletaan pyynnön vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevissa laeissa ja määräyksissä samanlaisille tiedoille myönnettyä suojaa. Osapuolet toimittavat toisilleen tiedot sovellettavista laeistaan ja määräyksistään.

5. Henkilötietoja voidaan siirtää ainoastaan tiedot toimittavan osapuolen tietosuojasääntöjen mukaisesti. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle asiaa koskevista tietosuojasäännöistään ja pyrkii tarvittaessa parhaansa mukaan sopimaan lisäsuojasta.

13 artikla

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottanut viranomainen voi valtuuttaa edustajiaan esiintymään heille annetun valtuutuksen rajoissa asiantuntijana tai todistajana oikeudenkäynti- tai hallintomenettelyissä, jotka koskevat tässä pöytäkirjassa tarkoitettuja aloja, ja esittämään sellaisia esineitä, asiakirjoja tai niiden oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, jotka voivat olla menettelyn kannalta tarpeellisia. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selkeästi, minkä oikeus- tai hallintoviranomaisen edessä, missä asiassa ja missä asemassa tai ominaisuudessa edustajaa kuullaan.

14 artikla

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

1. Osapuolet eivät vaadi toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan täytäntöönpanosta aiheutuneista kustannuksista.

2. Asiantuntijoille, todistajille, tulkeille ja kääntäjille, jotka eivät ole julkishallinnon palveluksessa, maksettavista kuluista ja korvauksista vastaa tapauksen mukaan pyynnön esittävä sopimuspuoli.

3. Jos pyyntöön vastaamisesta aiheutuu poikkeuksellisia menoja, osapuolten on määritettävä ehdot, joiden mukaisesti pyyntö on täytettävä, sekä tapa, jolla tällaiset kustannukset korvataan.

15 artikla

Täytäntöönpano

1. Tämän pöytäkirjan täytäntöönpano annetaan Chilen tulliviranomaisten sekä Euroopan komission toimivaltaisten yksiköiden ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten tehtäväksi soveltuvin osin. Kyseiset viranomaiset ja yksiköt päättävät kaikista tämän pöytäkirjan täytäntöönpanossa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ja ottavat huomioon sovellettavat lait ja määräykset ja erityisesti ne, jotka koskevat tietosuojaa.

2. Kumpikin osapuoli ilmoittaa toiselle osapuolelle yksityiskohtaisista täytäntöönpanotoimenpiteistä, jotka se toteuttaa tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti, erityisesti niiden asianmukaisesti valtuutettujen yksiköiden ja virkamiesten osalta, jotka on nimetty toimivaltaisiksi lähettämään ja vastaanottamaan tässä pöytäkirjassa määrättyjä tiedonantoja.

3. EU-osapuolessa tämän pöytäkirjan määräykset eivät vaikuta tämän pöytäkirjan perusteella saatujen tietojen toimittamiseen Euroopan komission toimivaltaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välillä.

16 artikla

Muut sopimukset

Tämän pöytäkirjan määräykset ovat ensisijaisia yksittäisten jäsenvaltioiden ja Chilen välillä tehtyjen tai mahdollisesti tehtävien, keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevien kahdenvälisten sopimusten määräyksiin nähden siltä osin kuin tällaisen sopimuksen määräykset ovat ristiriidassa tämän pöytäkirjan määräysten kanssa.

17 artikla

Neuvottelut

Osapuolet pyrkivät tarvittaessa ratkaisemaan kaikki tämän pöytäkirjan tulkintaa ja täytäntöönpanoa koskevat kysymykset neuvottelemalla tämän sopimuksen 8.8 artiklan 1 alakohdan nojalla perustetussa tullin, kaupan helpottamisen ja alkuperäsääntöjen alakomiteassa.

EUROOPAN UNIONIN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ CHILEN TASAVALLAN VÄLISEEN LAAJENNETTUUN PUITESOPIMUKSEEN SISÄLTYVIEN INVESTOINTISUOJAA KOSKEVIEN MÄÄRÄYSTEN YHTEINEN TULKINTASELITYS

Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot sekä Chile antavat seuraavan yhteisen tulkintaselityksen laajennettuun puitesopimukseen sisältyvistä investointisuojaa koskevista määräyksistä.

Ottaen huomioon Pariisissa 12 päivänä joulukuuta 2015 hyväksytyn ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen nojalla hyväksytyn Pariisin ilmastosopimuksen, jäljempänä ”Pariisin sopimus”, mukaiset sitoumuksensa osapuolet vahvistavat, että niiden investoijien olisi oltava varautuneita siihen, että osapuolet toteuttavat toimenpiteitä, jotka on suunniteltu ja joita sovelletaan ilmastonmuutoksen torjumiseksi tai sen nykyisten tai tulevien seurausten käsittelemiseksi ilmastonmuutoksen hillitsemisen, siihen sopeutumisen, sen hyvittämisen, kompensoinnin tai muiden toimenpiteiden avulla.

Tulkitessaan laajennetun puitesopimuksen investointisuojaa koskevia määräyksiä 17.34 artiklan nojalla perustetun tuomioistuimen ja 17.35 artiklan nojalla perustetun muutoksenhakutuomioistuimen olisi otettava asianmukaisesti huomioon Pariisin sopimuksen mukaiset osapuolten sitoumukset ja niiden ilmastoneutraaliustavoitteet.

Näin ollen osapuolet vahvistavat yhteisymmärryksensä siitä, että kyseinen tuomioistuin tai muutoksenhakutuomioistuin tulkitsee ja soveltaa laajennettuun puitesopimukseen sisältyviä investointisuojaa koskevia määräyksiä ottaen asianmukaisesti huomioon Pariisin sopimuksen mukaiset osapuolten sitoumukset ja niiden ilmastoneutraaliustavoitteet ja siten, että osapuolet voivat jatkaa ilmastonmuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista koskevia politiikkatoimiaan.

EUROOPAN UNIONIN JA SEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ CHILEN TASAVALLAN VÄLISEEN LAAJENNETTUUN PUITESOPIMUKSEEN SISÄLTYVIEN KAUPPAA JA KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ KOSKEVIEN MÄÄRÄYSTEN YHTEINEN JULKILAUSUMA

Osapuolet, jotka

MUISTUTTAVAT yhteisistä arvoistaan ja osapuolia yhdistävistä vahvoista kulttuurisista, poliittisista, taloudellisista ja yhteistyösiteistä,

PALAUTTAVAT MIELEEN sitoumuksensa nykyaikaistaa ja korvata Brysselissä 18 päivänä marraskuuta 2002 allekirjoitettu Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisestä assosiaatiosta tehty sopimus, jotta otetaan huomioon uudet poliittiset ja taloudelliset realiteetit,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa lujittaa yhteistyötä yhteistä etua koskevissa kahdenvälisissä, alueellisissa ja maailmanlaajuisissa kysymyksissä;

Ovat VAKUUTTUNEITA siitä, että Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välinen laajennettu puitesopimus, jäljempänä ”laajennettu puitesopimus”, ja Euroopan unionin ja Chilen tasavallan välinenväliaikainen kauppasopimus, jäljempänä väliaikainen kauppasopimus’, hyödyttävät molempia osapuolia talouden covid-19-kriisistä elpymisen vauhdittamisessa, kasvun luomisessa lisääntyneen epävakauden leimaamassa geopoliittisessa tilanteessa ja osapuolten välisten siteiden lujittamisessa,

PYRKIVÄT PÄÄTTÄVÄISESTI varmistamaan, että laajennetulla puitesopimuksella edistetään kestävyyttä siten, että talouskasvu yhdistyy ihmisarvoisen työn, ilmaston ja ympäristön suojeluun ja että tässä yhteydessä noudatetaan kaikilta osin osapuolten yhteisiä arvoja ja painopisteitä, mukaan lukien vihreän siirtymän tukeminen ja vastuullisten ja kestävien arvoketjujen edistäminen, ja

TUNNUSTAVAT, että kansalaisyhteiskunnan osallistaminen laajennetun puitesopimuksen täytäntöönpanoon on olennaisen tärkeää, jotta haasteet, mahdollisuudet ja painopisteet voidaan yksilöidä ajoissa ja jotta sovittuja toimia voidaan seurata,

ilmaisevat yhteisen aikomuksensa tehdä laajennettu puitesopimus nopeasti ja tehdä sen jälkeen yhteistyötä sen kestävyysnäkökohtien täytäntöönpanemiseksi seuraavien näkökohtien pohjalta:

1. Kun kyseessä on yhteinen tavoite edistää korkeatasoista työsuojelua ja ihmisarvoisen työn tarjoamista kaikille, osapuolet korostavat olevansa sitoutuneita noudattamaan kansainvälisesti tunnustettuja

työelämän perusnormeja, edistämään niitä ja panemaan ne tehokkaasti täytäntöön, sellaisina kuin ne on määritelty Kansainvälisen työjärjestön (ILO) keskeisissä yleissopimuksissa. Tässä yhteydessä osapuolet suhtautuvat myönteisesti ILOn päätökseen lisätä turvallisen ja terveellisen työympäristön periaate työelämän perusperiaatteisiin ja -oikeuksiin ja kehittää vastaavasti ILOn yleissopimuksia, jotka osapuolet pyrkivät ratifioimaan tarpeen mukaan.

2. Kun kyseessä on ilmastonmuutoksen kiireelliseen uhkaan vastaamista koskeva osapuolten yhteinen tavoite, osapuolet korostavat sitoumustaan panna tehokkaasti täytäntöön ilmastonmuutosta koskeva Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimus ja sen nojalla hyväksytty Pariisin sopimus, mukaan lukien kansallisesti määriteltyä panostaan koskevat sitoumuksensa.

3. Kun kyseessä on ympäristön suojelua ja säilyttämistä sekä luonnonvarojen kestävää hoitoa koskeva osapuolten yhteinen tavoite, osapuolet korostavat sitoumustaan panna tehokkaasti täytäntöön monenväliset ympäristösopimukset ja pöytäkirjat, joiden osapuolia ne ovat, mukaan lukien biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus.

Osapuolet toteavat, että niiden yhteinen tavoite lisätä kansalaisyhteiskunnan osallistamista ja vaihtaa säännöllisesti näkemyksiä omien sisäisten neuvoa-antavien ryhmiensä kanssa, myös asiaankuuluvista teknisen avun hankkeista, käsittää laajennetun puitesopimuksen kauppaa ja kestävyyttä koskevat näkökohdat. Osapuolet korostavat sitoutumistaan sisäisten neuvoa-antavien ryhmiensä välisen vuorovaikutuksen edistämiseen ja helpottamiseen asianmukaisiksi katsomillaan tavoilla, mukaan lukien säännölliset kokoukset. Osapuolet ilmaisevat aikomuksensa tukea sisäisiä neuvoa-antavia ryhmiään kansallisen lainsäädäntönsä ja toimintapolitiikkojensa mukaisesti.

Laajennetun puitesopimuksen kauppaa ja kestävää kehitystä koskevan 33 luvun, jäljempänä ”kauppaa ja kestävää kehitystä koskeva luku”, täytäntöönpanon osalta osapuolet pyrkivät keskittymään yhteisesti määriteltyihin kestävän kehityksen painopisteisiin. Osapuolet pyytävät kansalaisyhteiskunnan näkemyksiä ja osallistumista kyseisen luvun täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa, mukaan lukien osapuolten tekemien sitoumusten seuranta.

Osapuolet ovat tyytyväisiä siihen, että Euroopan unioni ja Chile aloittavat väliaikaisen kauppasopimuksen tultua voimaan kyseisen sopimuksen kauppaa ja kestävää kehitystä koskevien näkökohtien virallisen uudelleentarkasteluprosessin kyseisen sopimuksen 26.23 artiklan mukaisesti, jotta voidaan tarvittaessa harkita sellaisten lisämääräysten sisällyttämistä, joita Euroopan unioni tai Chile voi pitää merkityksellisinä, myös oman sisäpoliittisen kehityksensä ja viimeaikaisten kansainvälisten sopimuskäytäntöjensä yhteydessä osapuolten harkinnan mukaan. Tällaiset lisämääräykset voivat liittyä erityisesti kauppaa ja kestävää kehitystä koskevan luvun täytäntöönpanomekanismin tehostamiseen, mukaan lukien mahdollisuus soveltaa noudattamista koskevaa vaihetta, ja asiaankuuluviin vastatoimiin viimeisenä keinona.

Osapuolet ottavat huomioon, että Euroopan unioni ja Chile harkitsevat myös mahdollisuutta sisällyttää Pariisin sopimus väliaikaisen kauppasopimuksen olennaiseksi osaksi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta uudelleentarkastelun tuloksia.

Osapuolet palauttavat mieleen, että Euroopan unioni ja Chile pyrkivät saattamaan väliaikaisen kauppasopimuksen mukaisen uudelleentarkasteluprosessin päätökseen 12 kuukauden kuluessa ja ottamaan huomioon kaikki uudelleentarkasteluprosessin sovitut tulokset muuttamalla väliaikaista kauppasopimusta sen 33.9 artiklan mukaisesti. Osapuolet pyrkivät myös sisällyttämään väliaikaisen kauppasopimuksen mukaisen uudelleentarkasteluprosessin sovitut tulokset laajennettuun puitesopimukseen muuttamalla laajennettua puitesopimusta sen 41.6 artiklan mukaisesti.

ISSN 1977-0812 (electronic edition)